„ИЗГРЕВЪТ"

НА БЯЛОТО БРАТСТВО

ПЕЕ И СВИРИ УЧИ И ЖИВЕЕ

26

Библиотека
"Житен клас"

ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО

ПЕЕ И СВИРИ УЧИ И ЖИВЕЕ

Сборник

ТОМ 26

Спомени на съвременници и последователи на
Всемировия Учител БЕИНСА ДУНО

Събрал, подбрал, записал, съхранил и представил
Вергилий Кръстев

Библиотека "Житен клас"
София 2012

Посвещава се на онези братя и сестри, които бяха в Школата на Бялото Братство, при нозете на Всемировия Учител Беинса Дуно, слушаха Словото на Бога за идното човечество от Шестата раса и пееха песните Му, които ще бъдат молитви за Новото Човечество

Поднасям този мой труд - резултат на двадесет и две годишно издирване и проучване - като дар на онези, на които очите са отворени и съзнанието е будно за Словото на Великия Учител Беинса Дуно и на които ушите са отпушени за музиката Му, защото я възприемат като творчески акт на Божествения Дух.

д-р Вергилий Кръстев

ISBN: 978-954-9915-19-8

© Вергилий Николов Кръстев, съставител, редактор, 2012

© Всички права запазени.

Не се разрешава препечатването на отделни части от книгата в периодичния печат вестници и списания, без разрешение от съставителя на сборника.

ОЛГА СЛАВЧЕВА (ДИНКОВА)

В ДУМИ И ОБРАЗИ

(24.02./8.03.1895, Трън – 2.01.1967, София)

1.

СЪКРОВЕНИ МИСЛИ ОТ МОЯ ПЪТ В ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

1.1. ДНЕВНИЦИТЕ НА ОЛГА СЛАВЧЕВА 1916 – 5.09.1928 година

Цариброд, 1916 г.

Ето ни към моста. Нишава носи буйните си води; вечно рови бреговете си и вечно в едно и също леговище. Дърветата – оголели. Върбите станали прозрачни; оглеждат клоните си в бисерната вода. Слънцето – зад облаци; сякаш им шепне да пуснат вече мразовете по гори и поля, и да си вършат работата.

Тя си тананика. По-мънича е от мене. Черните й сключени вежди ограждат красиви, любещи очи. Връстници и бивши съученички. Заставаме до едно дърво. Ей тъй, просто да се спрем. Почвам моите пламтящи въпроси, запитвания към самата мене, към нея – вдъхновена от тишината, самотността и от нейното неизменно съчувствие. О, тя има доверие към мене, моята Софийка.

– Идват момичета от там и казват, че имало работилници, шивални. Все ще си намеря място. Но кажи, кажи да отида ли, за мен ли е там? Ще ли мога да издържа, ще ли си пробия път? Кажи веднага, да или не, без да се бавиш, кажи!

Очите й първо ме обливат с лъчи, а заедно с това и пламенни думи: – Иди! Иди! Речта й става бърза, думите една след друга се нижат като птички по телеграфната мрежа – живи, чуруликащи. Лъхва ме топлота. Думите от сърцето й – право в сърцето ми – силни, радостни, вярващи. Та помня ли що още ми каза тя! Остават у мене само няколко слова, ясни и отчетливи: „Какво бъдаще те чака там, само да знаеш, иди!"

Навивам масури. Тя тъче; блъска набърдилата, набива здраво, тънко платно. Хубавият английски памук реже пръстите ми и аз подлагам мека книжка. Масурите се пълнят с жилавия памук – бял като сняг. Чекърка пее. Елемието се върти, върти и свилениците памук се отмотават. А мисля, мисля; как да й кажа, че не приемам предложенията нито на едного, но ще вървя. Решено е…

Тя става за нещо. Разбоят утихва. Само чекърка бучи. Вадя набързо от пазвата си стихове от Емануил Попдимитров и жадно чета. Колко са хубави, нежни! А там, на скришно място имам и Диоген, и Епиктет, и Марк Аврелий, „Федон", даже и писмата на Сенека. Това се казва книги! Издигат и разхубавяват човека. Някой внезапно грабва книгата от ръцете ми и неистово крещи: „От теб човек няма да стане, разбери това!" Книжлето вече е хвърлено в оджака, под закаченото на верига котленце, в което бри качамак. Пламъците грабват книгата и за миг я глътват. Отиде. Там отидоха и други преди нея: „Тайните на Илдъзкьошк", „Миньон, прегрешенията на една светица", „Градината на мъките" от Мирбò; но нека, за тях не съжалявам, нека горят. Те оставят в душата нещо неутолено, тъмно,

неясно. Но ако някой посегне на моите любимци, сякаш и душата ми заедно с тях ще изгори.

Тя се суети покрай мен и все крещи и свива юмрук. Време е вече да се женя, да се махна от семейството – така не може. Преставам да навивам масури, изправям се и въпреки моя ужас от гневното й лице и закани, тихо, но твърдо заявявам:

– Мамо, заминавам за София.

– Какво?...

– Ще си търся работа.

Зная буря, която чупи клонове и изкъртва големи дървета, но все някое, и то някое слабичко и самотно, ще остане. Тъй ураганът, който ме смаза с думи и юмруци, остави у мен непоклатимо взетото решение. Тя остана като гръмната.

Премяната ми във вързопче, тънка постелчица, 35 сребърни лева, спечелени от шев, 3 пресни хляба и две живи кокошки. Тя е писала на кака с изрична заповед да ме не приема, но кой знае, Бог е милостив.

Софийка и Лена Станкова са вътре; ще ми помогнат до гарата. Оставям ги за малко. Нощ. Ето ме на колене върху снега, Студ, но кой го усеща. В гърдите ми – буря, светлина, урагани, сияния, звезди... Цяла луна ме гледа отгоре като нарочна пратеница. Лъчите й ме обливат. Издигам ръце и шепна велики думи: „О, Ти, чуй ме, о, Ти, Любими, с тия ръце ще работя, подкрепи ме!" Стъпките ми хрущят по стегнатия сняг, а той лъщи, лъщи. В душата ми е тихо и ясно. Поемаме тричките към гарата. След нас се блъсна вратата със страшни, гневни напътствия. Нещо ме обвило с огнено було, че не виждам и не чувам нищо.

Влакът ме отнася. Ленините сини големи очи – от легло е станала, с кашлицата си е дошла, заедно със Софето да ме изпратят – тя, Лена... Кокошките – до нозете ми, вързани с връвчица, бохчичката с дрехите на коленете ми, а денкчето с постелката – на мрежата. Мраз, мраз и тъмно като в рог. Трак–трак–трак–трак се гонят колелетата и ме клатят. Сама съм. Нищо не мисля, нищо. Кокошките си кротуват, багажът е с мен. Унасям се: там до нашата ябълка блести, блести снегът с хиляди очички и две крехки ръце се издигат с твърдо обещание.

Кондукторът. Обля ме с фенерчето си. О, съгражданин! – Ела с мене, казва, тук е студено. Взема багажа ми, че в първа класа. Там мъждука светлина, но е топло, уютно. Настанява ме. – Може и да си подремнеш, казва. В ъгъла седи офицер. Може би спи, може би тъй; размърдва се, поглежда, усмихва се:

– А, спътничка! Не спите ли?

– Не, казах, не ми се спи. След два часа съм в София.

Той е мобилизиран; казва се д–р Козарев. Отгде се е качил, где отива, не питам. А той ме разпитва. Разбра. Нещо тихо и мъдро ми говори, но кой да помни! Един образ, обаче остава в мен: „Капката роса пада на земята, изгубва цвят и чистота, но дава живот на треви и цветя; слънцето отново я издига и така пречистена се връща към небето."

Огромна гара. Повличам багажа си с едната ръка, кокошките мятам на рамо, а в другата – бохчичката с дрехите и хляба. Някой се изправи до мен – д–р Козарев. Взима денка. Намества и мене във файтон. Полетяваме в

нощта. Кочияшът знае всички улици – на пръсти; „Цар Борис" 187 – летим, колко е хубаво! Доктор ли е той? Паважът ечи от конските копита, трамваи стрелкат, но аз се возя във файтон. Студено на бузите, а на душата топло, топло. Пристигаме. Добрият непознат човек чу някаква плахо изречена благодарност и отлетява.

Ето ме в двора. Куче. Но, то не лае, а върти опашка и добродушно скимти. Качвам се по дървените стълби. Чукам на вратата…

– Кой е, чувам сънен женски глас.

– Аз съм, како, отвори!

– О! – ридално, радостно, приветливо „О!" Вратата се отключва. На гърди една на друга плачем и се целуваме. Спя на постелката си, а върху мене още и дълга тежка шуба…

„Капчица роса, небесна капчица." Трак–трук, трак–трук. Конете хвърчат, и Лена, и Софето. Е, да, тя блъсна вратата и прокле, но аз не чух, не видях. Виждам само път, нов път.

Нов живот! Нов живот! Среброто давам в ръцете на свекъра, кокошките и хляба – на свекървата, и упованието си – на Бога.

Да, много шивални, но трябва да си имаш собствена машина. А какината зълва крещи и иска да ме изхвърли на улицата. Младо, неуко момиче, но тя намира, че ние от провинцията сме прости, глупави, а още повече тя е цинцарка – от римски произход. Сгушвам се до трапезата плаха, изтръпнала, гладна; свивам меките залци на софийския хляб и сърбам тлъстата чорба. – Яж, яж, насърчава ме дядо Кръстьо, зет ми се усмихва, а кака сияе. А те, двете, майка и щерка: холера и чума – да биха могли, изведнъж биха ме…

Среброто се топи, дните се нижат и февруарският студ брули страните ми и смразява сълзите по бузите ми. Няма, няма работа! Не зная кой ме напъти в дома на Малинова – председателка на женското дружество. Чак в задния двор я намирам, горе на „Граф Игнатиев". Сини очи, бяло, плоско лице. Записа ми адреса, щяла да ме повика…

Дни и седмици се нижат. Преспите се топят; снегът става мръсен. Тук и врабците са такива – черни. А пък ония сирени сутрин свирят ли, свирят, все човеци за работа викат… Зет ми е чиновник на гарата. Облича полушубката, а мен оставя овчата шуба. В тясното коридорче се спи добре. Най-напред позъзнеш, а после – рай. А тя все ме пъди, ругае. Иска да ме бие. Едвам ме отвардва дядо Кръстьо, писнал и той от дъщеря си. И баба Нушка роптае – подяждала съм ги. Кака ми дава скришно да си хапна туй–онуй; на трапезата вече не сядам. Хлебец, хлебец и все нещо скритичко от кака…

Случайно срещам Ковачева [Стефан Ковачев - вж "Изгревът", т. XXIV, с. 316-318; авт. на песента "Сърдечен зов" и др. евангелски песни - вж "Изгревът", т. II, с. 256-259]; скоро ще се демобилизира. Направихме дълга разходка. Сядаме на пейките чак в Борисовата градина. Дали редовно получавам писмата му. Защо не му отговоря на „въпроса". Отклонявам темата. Казвам, че сега съм загрижена, търся работа. Могла съм да не търся; щял скоро да се върне в София...

Говорихме за Кринчев. Там, когато „Дренова глава" и „Бубляк" буботеха от канонада, техният полк се изтегляше към Султан тепе. Те бяха

и двамата. Оставих да говори Ковачев. Кринчев казвал, кога и да е, да се върне при мене, но там останал завинаги. Гробът не пуща своите си.

– Така, но той е с мене. Неговият образ се сля с Христа, който и сега ме води.

Ковачев на туй казва, че съм „готова душа" и че мястото ми е само при добрите хора. Говори ми за един велик човек, някакъв Учител, но не училищен учител, а мъдрец. Помислих си за Марк Аврелий, другите – любимите ми. Зарадвах се – та има ли и живи хора такива?! Ковачев е капелмайстор на Ямболската военна музика. Той е и композитор. Стихотворението му „Самотен гроб" за Кринчева ми го изпя. Научих го веднага. Той ще си отиде след някой ден, но през пролетта ще дойде, и тогава!! Нещо радостно звучи в гласа му, което не се отеква в сърцето ми...

Няма работа. Кръстом преброждам София. Влизам в магазини, бюра, кантори, учреждения – горката – без препоръчително писмо. Само с личната карта на моето младо, разплакано лице.

– С тия ръце ще работя, помогни ми! В черква; коленичам, сякаш Христовият образ отгоре олтаря ми говори, насърчава; нежно ме гледа, обещава, вижда сълзите ми. Но колко съм смутена от грубите думи на свещеника: – Ако сте грешница, плачете у дома си, тук не се плаче...

Вървя по улицата, цапам по локвите и жарко шепна моята молитва: – Господи, Господи, помогни ми, Господи! Отивам в Борисовата градина. Сядам на пейка и гледам врабците. Хвърлям трошици от кифлата си. Как лакомо гълтат. После вървя по алеите, спирам се до някой бор и долепвам мокри очи до коравия ствол: – Братко, борче красиво, помогни ми. Подире, обнадеждена от собствената си скръб, се връщам дома. Там, под дългия топъл кожух, с надежда за това ново „утре", което ще ми донесе радост.

В Постоянната комисия – съгражданинът Ем. Начев все обещава, но види се, лъже. – Чакай, чакай! От прозореца на коридора гледам в двора на черквата „Св. Спас." Там зидан гроб на някой си Агура. Трябва да е някой славен този Агура, щом гробът му се намира в черковния двор.

С прималнели нозе слизам към изхода. Върху една врата табелка с надпис: „Гладиев". При нас имаше две учителки Гладиеви – братовчедки, голямата и малката. Голямата – висока и тънка – прилича на фина аристократка, а другата – хубава, жива, сладко пее „Соренто" под акомпанимент на китара и взема живо участие в учителските вечеринки, като играе първите роли в любовни, трагически роли. И двете – руси, сякаш не са българки. Саша и Марта. Блесна ми нещо. Ще ги потърся; те ме познават; че нали мен едничка взеха от градските момичета да пея алтова партия в новообразувания военно–учителски хор. Диригент Ал. Морфов. Колко хубаво беше! Пеех по слух, но бърже схващах мелодията. Нито веднъж диригентът не ми направи бележка. Там чух за пръв път „динамика", „Дал капо ал фине", „Дал капо ал сигне" и др. Изпълнение божествено, Морфов сияе. Доволен е от нас. Очите му горят. Красивото му лице е съсредоточено в изпълнението. Тук е Катров, Франгов, Иванов, Календеров, Козлов – всички поручици – млади, блестящи, приличат на князе (почти всички ги избиха). Може би и затова, сопран и алт пеехме така „божествено", не зная. Алтистка е и Елена Костова; тя после се сгоди и ожени за Морфов. Роди им се Людмила. Тя ми плащаше добра надница,

когато шиех за бебето й дрешки. Така и аз ходех добре облечена, а косите ми. тъмни и гъсти, завиваха на плитки два пъти главата ми.

Питам разсилния за адреса на г–н Гладиев. И ето ме на път за ул. „Ивайло" № 5. Коя ли ще е дъщерята на този Гладиев, високата ли – френска възпитаница – Саша, или – певицата – Марта. Дали пък този човек изобщо да няма дъщеря...

Траур на вратата. Излиза жена и казва, че г–ца Саша е милосърдна сестра в „Александровска" болница; същата жена ми съобщава, че наскоро е умряла майката на г–цата. Значи, на верен път съм, напред!

Ето ме към болницата! Как тръгвам, где излизам, не зная. Дълго изгазвам кална оран и мокра, кална, жалка сядам да чакам отвън, докато един прислужник отива да я търси по стаите. Захлупвам се на облегалото и давам воля на своите ридания... До тук и вече – нито крачка. Това е последния опит и ако не успея, то значи всичко се обръща с главата надоле и аз умирам.

Зъзна. Зъбите ми тракат от студ. Нозете ми до глезените мокри и тежат от полепналата нивешка пръст. Обувките вече скъсани и силите изтощени. Прислужникът се изправя до мен, а до него – бял ангел. Сама Саша Гладиева с бяла престилка и бяло на главата, гледа ме с лазурните си очи и едвам ме познава: „Ти тука? Ти!!" Моето име звучи в розовите й устица като небесен зов. Нямам сили да говоря. Сълзите ми ручат, ручат от очите и на потоци заливат бузите ми, ронят се по гърдите ми. Но тя е мъдра, мъдра. Нищо не ми казва, а сяда до мене и взима ръката ми. Белите й ръце милват сгърченото ми треперещо юмруче. Гласът й топли, гали душата ми като крило на гълъб:

– Да, ти ще дойдеш утре у дома точно в 8 ч. и ще видиш как всичко ще се нареди. Няма да оставя „рара" да спи, докато не ти помогне. Утре!! Довиждане, довиждане, певице!

Ех, крила, крила. Не вървя, а летя, хвърча из облаците. Няма вече кал. Тя ми посочи отгде да се върна – по пътя...

Кака сияе. Измита, с лъснати обувки стоя пред синята джамлия врата. Посреща ме тя. Макар, че днес не е в бяло, но тя си е ангел, същият ангел, моят ангел. Въвежда ме в затоплена гостна. Черпи ме чай, говори ми нежно. Когато изпивам чая с корабийките, казва ми:

– Сега вече отивай на работа – назначена си в реквизиционната комисия.

Стоя, гледам смаяна и не зная що да кажа: – Шегуваш ли се, питам.

– Не, казва г–ца Гладиева – не, аз написах заявлението от твое име, „рара" го резюмира и ти можеш още сега да се явиш.

Целувам ръцете й, а тя ги тегли – белите розови ръчички с дълги пръсти. Увеличеният портрет на майка й ни гледа ласкаво. Но Саша ме не пуща веднага, а сяда на пианото и ми изсвирва нещо.

27 ФЕВРУАРИ 1916 г.

Четири писарки: Пенка Негенцова, Чапаринова, Люси Стоянова и – мойта милост. Още и двама други книговодители – младият Гладиев, студент и Цаньо Иванов, семинарист, машинописец. Деловодители –

Петко Брадистилов и Малеев. Първият – все кашля и кашля, а вторият, все пуши и пуши. Люси ме запознава с имената на всички и почва да ме учи на „експедиторство". Главата ми се замайва от тази нова дума. А то, просто ще надписвам пликове по даден адрес и ще ги записвам под номер в една книга. Заплата 90 лв. месечно.

Почвам пак с всички да сядам на трапезата, макар че моята млада роднина още ръмжи като зло куче, готова всеки миг да грабне хляба от ръката ми, и би го сторила, ако не е бастуна на баща й. Майка й също е непримирима.

МАРТ [1916 г.]

Времето се стопля. Дните наголемяват. След работа тичам към боровете. Отивам при онова борче, целувам го и му казвам, че сега ми е по-леко.

Един съгражданин ме завежда на социалистическо събрание. Там говорят разярено много хора. Чувам и прехваления Георги Димитров. Строен, червендалест, камък да стисне – вода ще пусне. На връщане сякаш се схумих, тъга някаква – не съм за тук. Нямам нужда да ми крещят. Не може ли по-тихо. Жилите им се издуват и очите кръвясали ще изскочат – зли псета. Близо до моста е Народният им дом. Горе изобразяват сърп и чук. Казват ми да се „организирам", иначе загубена съм. Сякаш нещо ме души. Где да се организирам, защо? Нима човек не може да мисли, ако не се организира.

Отивам често при Саша. Тя иска тъй, това е същински празник за мен. Черпи ме, после ми свири на пиано, а после и от мен иска – поезия. Знае, че пиша. Прочетох й внушеното вече от д–р Козарев: „Небесна капчица". Тя е във възторг от него. Кара ме да й го повторя. Тя сама се чуди кой ли ще е този д–р Козарев – такъв лекар няма при тях. Но, цяло щастие е да говориш за поезия пред едно такова прекрасно същество, да слушаш този дълбок симпатичен глас и гледаш лъчезарни сини очи с блясък на море под слънчеви лъчи. Понякога и моят стар благодетел влиза и кротко, кротко ми говори. Приличат си със Саша. Тодор Гладиев е влюбен в Люси, иска да се жени за нея, а това не бива да стане, защото Тодор трябва да следва. Саша има още двоица братя.

9 МАРТ [1916 г.]

Уших си нова клоширана пола с жикетче. Ковачев ми пише, че скоро ще дойде. Но за какъв Учител – Мъдрец ми загатна той?

Имам вече книгите на Кринчев и разплакана ги чета: „В страната на палмите", „Всред Рила", „Черният Кебар" – разказ. Струва ми се, че той ходи с мене. Произнасям името му със свещен трепет. Ти не може да си изчезнал, щом като ме водиш сега – скъпий, незаменимий. Само веднъж те видях и чух, но ние ще бъдем неразделни. Ето ръката ми, води ме – лъчезарен си ти. Очите ти божествени, склопени завинаги и звънтящият то като златна камбанка твой глас, сега е замлъкнал.

АПРИЛ [1917 г.]

Ковачев е вече тук. Шапка с цветя и панделки, чадърче, красиви обувки – той не може да ме познае. Правиме снимки: една – как бера маргаритки по ливадите, друга – замечтана до някой бор, трета – как чета, седнала на пейка. Говори ми за Кринчев. Книгите му – израз на самия живот. Ходил чак на Хеопсовата пирамида само с 40 лв. в джоба си. Мъченик, страдалец, велик. „Всред Рила" е прекрасна. Искам и аз да отида някога там. Искам. Неговият светъл Дух ще ме води. Той нали дойде и ме поведе „нагоре". Пръв той ми каза: „Ти имаш хубава душа." Той пръв и едничък, и никой друг. Струва ми се, че той е при Христа. Христос ме събуди и повика чрез него.

Ковачев разбира, че не му отговарям. Че общите снимки са само радостта на пролетта. Но все таки той още вярва. Скоро ще се установи в София и – тогава.

А София е хубава вече. Кой, кога и как я облече с великолепие? Отсреща Витоша я здрависва. Врабчетата сега са чисти и весело чуруликат. Улиците – да ти е драго да тичаш по тях.

Цаню Иванов ме ухажва. Учи ме на пишуща машина „Адлер". Често си тананикам. Казва, че имам хубав глас. Завежда ме хористка при Рамаданов в „св. Кирил и Методий". Спевките правим в дома му, далече. Ужасно се нервира, когато нещо не върви.Грубичко гълчи и стрелка светкавици от хубавите си вакли очи. Пеем, пеем с часове – все руски църковни песни. И друг ме ухажва от метеорологичната станция, също хорист. Води ме там да видя орхидеите. Небивала красота! Че това не са цветя, а лица; образи на някакви неземни същества. И двамата с Цаню носят очила. Струва ми се, че хора, които носят очила, изобщо не виждат.

20 АПРИЛ [1916 г.]

Знаменито! Случи се нещо необикновено. На пишущата машина си преписвам едно стихотворение – „Той иде". Цаню Иванов полюбопитствува от кой автор е и пр.

– Мое си е, казах простичко.

Очите му блескат под очилата и той го прочита още веднъж. – Тук вие пишете, че Христос пак ще дойде, но не с корона и мантия, а съвременен човек.

– Да, казах, само такъв мога да го приема: човек, приятел, събеседник.

Тогава Цаньо Иванов, семинариста, Цаньо с приятния тенор се приближава поверително и тихо ми казва: – Този човек е вече дошел.

– Но кой, скачам аз, това което пиша тук е вдъхновение, мечта; мисля даже химера, а не… Собствено, аз не вярвам, но ей тъй, пиша си.

– Не, каза Цаньо. – На земята е дошел този велик човек и то в нашата страна – един добър човек, който прилича на нас, но никак не си схожда с нас. Този човек трябва да познавате и вий – точно вий. Ковачев! Хрумват ми неговите думи, казани там в Борисовата градина. Той ми каза същото.

– Не, Иванов, не, извиках почти гневно. Добри, истински, велики хора има само на книга, рожба на душевен глад. Рядко, много рядко има милостиви сърца (Гладиева, кака), но всички други са вълци. Самичка

зная какви „благодетели" срещнах, преди да си намеря работа. Отделих се от машината. Той нищо вече не каза, нито по-после дори. Но мен ме зачовърка. От време на време изплава в съзнанието ми: „Той е тука. Той не прилича на нас."

А Цаньо е все усърден да ме води на спявка и подире изпраща до дома. Коректен, строг, честен, лют, нервен, гневлив, ревнив, ревнив – би ме заклал като самаго Отелло, защото и онзи с орхидеите иска да ме изпраща. Придобрявам се с Цаньо, за да ми говори за „Онзи Човек". И той ми започне нещо и – пак млъква. Каза, че ще говори с майка си.

Запознах се с Иван Йончев (и Злъчкин, редактор на „Барабан"). Мъничък, синеок, с кълрава коса. Много пие и ръката му трепери. Пише нежни стихове. Чете ми едно: „Какво са, о, татко, в небето звездите". В сладкарницата ме гощава с чай и пирожки. С нас е и Бончо х. Бонев – многообещаващ белетрист. Добри, добри момци. Искат да им чета стихове. Йончев ги харесва, но казва: „Имат слънце, но много облачно". Да съм се пазела от претрупаност, повторения и пр. Напълно хареса: „Как тъжно е в моята градина". Отпечата го в „Барабан". Сам ми го донася в канцеларията. – Лиричка сте, каза, както ми каза и Кринчев. Макар, че не разбирам що значи това, става ми приятно.

Хич не ме бива за писарка, обаче. Често правя грешки и Малеев ми се кара. Когато го чувам да крещи, цял вонящ от тютюн и без зъби, струва ми се, че виждам някоя зла вещица, цяла треперя.

Във влака към Цариброд Ем. Начев ме запозна с прависта д–р Главинов. И двамата решиха, че непременно трябва да се явя пред великия народен поет [Иван Вазов]. Чудя се как е възможно да стане това. Но аз все си мисля за Онзи Човек, за когото така загадъчно ми намекнаха Ковачев и Цаньо. На Христа прилича – твърдят и двамата. Излизал и между народа, но много рядко. Значи, все пак бих могла някога да го срещна. Ковачев не знае адреса му, а Цаньо е заключил устата си. Турям си наум всяка вечер след работа да отивам до Орловия мост. Сигурно ще го разпозная. И между хиляди пак бих могла самичка да го разпозная. Въпреки старанията ми, такова лице, което да отговаря на „моя" човек, не срещам. Нито походка, нито лице – не, няма такъв човек. Всеки ден излизам с определена цел. Жадувам за простор, искам да го срещна. Искам. Моля се.

Спевките при Рамаданов продължават и хорът ни в църквата „св. Кирил и Методий" изпълнява прекрасно руските църковни концерти. Пея с такова вдъхновение, с такава радост – сякаш съм пред престола на самаго Бога. Чудесният тенор Тодор – още с ученическа куртка изпълнява солото: „Серце чисто созижди во мне Боже и Дух прав обнови во утробие мое" и пр. Сякаш ангел пее. Лицето му розово и очите като синчец. До мене е Райна Тодорова – пее, не се шегува. Тя сякаш ме топли под крилото си и аз се сливам с нейния глас. Когато тя отсъствува, струва ми се, че пак е до мене.

И пак ме влачат на събрания в клуба на „тесняците". Душно ми е там – изобщо, чувствувам се самотна между всички, още не на своето място. В хора е хубаво, докато пеем, после пак сама и чужда на цял свят. При „тесняците" още по-тежко.

До вратата на църквата стои стара чиста жена – баба Яна – бежанка от Кукуш. Давам й по някое левче и тя ме благославя. У дома онези пак вилнеят – пъдят ме. Кака ми търси квартира другаде.

Ще намеря ли Онзи Човек, за да му кажа всичко, всичко. Ако той не е като Христа, няма да остана при него.

Целувам боровете, на тях разказвам мъката си. Струва ми се, че те по-добре ме разбират, отколкото човеците.

Главинов ме среща и казва, че скоро ще бъда представена на Вазов. Някоя вечер ще ме заведе в „Елит", за да ме запознае с личния посредник за това. Главинов е мургав и много пламенен – когато говори за умрялата си майка или за Достоевски, просто плаче. Чак от яката на ризата му изскачат корави черни косми. Бил 15 год. във Франция. Попита ме да му кажа, „ама искрено", на какъв приличал. – На татарин, изведнъж казах, а той се опули слисан – мислеше, че ще му кажа, че прилича на европеец. После прихна да се смее и дълго се смя до сълзи, така че двойно изпъкналите му очила се тръскаха. Каза ми: „Ти си добро момиче".

При Саша Гладиева е тъй хубаво! Тя ми свири и душата ми си отпочива. Самата тя е незадоволена. Трябва да върти цяла къща за да изгледа тримата си братя и стар баща. Да, нежната русокоса девойка.

Диренията ми по „Цар Освободител" не довеждат до нищо. Никой не прилича на Него. Веднъж само трепнах и забавих стъпките си след строен рус човек, с меки свилени къдри, разсипани по раменете. Чудесен профил. Сини, кротки очи. Загледах го с плахо ожидание. Той ли е? Едната му ръка държи елегантен бастун, а другата... дълга запалена пура. Отскачам като опарена и бърже го отминавам.

Тежко ми е. Събранията в клуба ми са досадни. Един след друг се качват на трибуната рошави, зли хора, викат, крещят, пълни с мъст. И ние ръкопляскаме като луди. После скръб, само скръб.

Букетчета теменужки за Саша. Букетчета момина сълза за Саша. Не отговарям на Ковачевите писма. Сама отивам на спявка при Рамаданов и сама се връщам дома.

Кака си има чудесно момченце. Вътре в синьото на очите има злато. Долепвам буза до меката му страничка и усещам блаженство – неговото блаженство. За него написах:

„Каква любов изпълва ми сърцето
Детенце взема ли в ръце.
Милувам, галя му лицето
И радвам му се от сърце.

И до забрава го целувам,
Но после плача в самота.
Че виждам колко малко струвам
Пред неговата чистота.

Борба велика нас ни дели.
Ний чужди сме си севга тук.
Пред нас невидими предели
Отделят ни един от друг."

Йончев много го хареса; каза, че сега нямало „облаци". Нарича ме „сестро". Колко ми е приятно това обръщение! Тъй ме нарича и Сава

Злъчкин, този който рисува папагалите – приятел на Йончева. Всъщност, този Сава е много добър човек. Има голяма глава и много добри,много човечни обноски. Наистина, тия двамата ме имат като своя сестра; затуй много се радвам, когато ги видя. Те веднага ме грабват и в онази сладкарница ме гощават с пирожки. Видях лично вдъхновителката на Йончев – онази, която той нарича „Земра". Отгде й е измислил това име! Но тя наистина прилича на бедуинка. Но зле кашля тази стройна мургава и много красива девойка, също като Лена Станкова... Обича ли го тя, този болен, треперещ поет, който люби също тъй много и ликьор.

Савата ме запозна с Кирил Христов. Какъв голям нос и какво голо теме! Савата си няма друга работа, накара ме да рецитирам нещо пред този „славен" български поет. Но хладното мълчание и снизходителна усмивка на този поетичен великан ме смазаха. Струва ми се, за дълго време не ще взема перото. При това, той заяви, че след Вазова, той е най-велик... Сам се хвали... Говори за някакъв свой роман, в който има някой си Младен, който ми се видя много вулгарен. Излязохме към боровата гора. Небето разтваря сини чадъри и гали бузите. Изпях „Разстрел", научена от Цаньо. Савата е във възторг, а „великият" поет ме нарече „найода". – Найда ли, попитах наивно. Те се засмяха тъй високо, че и аз се засмях без да зная причината. – Прави ти комплимент, каза Савата – не Найда, а „найяда", безгрижна танцувачка от гръцката митология. Не ми стана приятно, натъжих се. И после, защо ми говори тия цинични глупости за своя герой... Прибрах се у дома скръбна и разочарована.

Тъжно ми е. Чувствувам се самотна и изоставена. Никъде не ме свърта,никъде не ми е добре на душата, само в гората – сама. Но често и там имам неприятности от различни господа, които мислят, че диря приключения.

В градската градина е тъй хубаво! Обичам да сядам там и да гледам пъстрата навалица хора. Гледам да седна до някоя стара жена, за да не оставам сама.

Д–р Главинов ме запозна с някой си Иванов. Заведоха ме в „Елит" да се почерпим. На мен заръчват чай, а те пият ракия със солена ряпа. Иванов обещава да ме заведе при Вазов. Но защо този Иванов не си бърше носа, а остава да лъщи грозно горната му устна? Гледам го, негодувам и едвам гълтам чая си. Хубав компаньон! Яд ме беше на Главинов. Ех, най-после се обърса, но след малко пак лъщи... После Главинов ми обяснява: някаква несполучлива операция на аденоидите. А този Иванов владеел 5 чужди езика и е израснал така да се каже все в чужбина.

Никога, обаче, не ще го потърся. Не мога да приема такъв посредник за никаква цена, па макар да знае и афганистански.

Крия се от злото девойче и тихичко се качвам по стълбите, за да си легна. Кака ми дири квартира, но моята заплата е тъй малка.

Цаньо ме видя да разговарям с Главинов и просто побеснява. Слага два капака от пишущи машини помежду ни, за да не ме гледа. Това ме огорчава. Омраза! За какво? Та аз обичам добрите хора, имам ги като братя; също и него. Изпърво каза, че заслужавам да срещна „най-великия Човек на земята", а сега, освен че не ми дава случай да Го срещна, а още ме мрази... С какъв трясък поставя капаците! Из под очилата му изхвърчат искри. Какво иска този семинарист от мене? Това ли е, което ме чака тук. Това ли е, скъпа Софе, „великото ми бъдеще"?!

Престанах да пиша, престанах да се вдъхновявам, да се радвам. Сивота, мрак, ужас! Не зная ни пролука, ни изход. Работя между бреговете на две омрази – Люси Стоянова си обяснява охлаждането на Т. Гладиев към нея с моето приятелство в това семейство. „Подляла съм й вода." Ние там даже не говорим за нея. Правя грешки по „експедицията" и Малеев ми се кара. Кара ми се и кака... заради късните спевки. Удари ми даже плесница, като ме видя да стоя пред една витрина с шапка в ръка. Казва, че това е цяло безобразие и че добрите момичета не правят така.

Колежките от Постоянната комисия ме наричат „момичето с розовите очила". Добре, че ги имам, за да не виждам тази кал, която ме обикаля. Само при Пенка Негенцова се чувствувам добре – при нея съм като под закрила. Всичко друго е кал, кал.

Един народен представител – широк–социалист намира, че съм много интелигентна. Възнамерява да направи от мен модерно момиче. Разсилните знаят кой звъни по телефона за мене – „оня пак те вика". Него тесняците наричат „опортюнист", нищо не разбирам. Но всичките – и те, и той, настояват да се „определя", иначе върша престъпление.

– Борче, миличко борче, братченце, ела ми на помощ! Давам на баба Яна една паричка и тя ме благославя. В нейните очи и усмивка има такава чистота! Тя наистина ме обича. Как просиява лицето й, като ме види. А нявга е била болярка в Кукуш!

Гласът ми пресипна от спевките – Рамаданов казва, че това е „криза". Не говоря, а шепна – каква ти криза – повече от месец, повече от два месеца. А защо пея на тия попища, облечени доле в злато и коприна? На тия богато облечени мъже и жени, които блестят още повече под запаления полюлей – тъжно ми е, тъжно до смърт. А природата е тъй хубава, тъй хубава!

Пролет, Великден, теменужки. Леко ми е на душата; ей тъй, само по себе си, леко ми е. Връщам се от работа. Минавам по „М. Луиза". Вървя по десния тротоар. Срещам един старец – бял, чист, изкърпен, спретнат. Ходи наведен до земята. Подпира се на тояжка. Косата му е бяла, калпачето му протрито. И лицето му бяло – сини очи; левент е бил, хубавец е бил този дядо – отминавам го, после обръщам се, стоя и го гледам – той изчезва към джамията. Внезапно се затичвам след него. Настигам го и бръквам в кесийката си – всичките си пари... – Вземете, моля ви се, вземете. Щях да се разплача, той ме гледа, малко се изправя на тояжката си и ме гледа с озарено лице. Той не е просяк – той, той... Но тъй ми заповяда вътрешният глас. Благородна, почтена старост.

В душата ми радостни сълзи, на нозете ми крилца – не вървя, а тичам. Самата пролет пее в сърцето ми.

Нямам нито стотинка, нито стотинка. Но тъй ми е хубаво на душата, че бих умряла от блаженство. Отгде идва то? Кой ме накара да се обърна? Кой ме накара да тичам след него? Кой бръкна в кесийката ми и му даде всичките пари. В замяна пък ми остави злато – чисто злато – остави ми живот.

Запознах се с млад артист. Разбира се, подарява ми букетчета и ми прави компания. Красив, висок, едър, но сякаш тромав. Не ще да е много изразителен в ролите си.

Но защо той плаче, когато ми разкрива чувствата си. Рони сълзи като бабичка и тъй позьорство, сякаш е на сцената. Застава, поставя ръката на сърцето си, въздиша: – Ти си моята мечта, цял съм в терзания заради теб. Ах, да би знаяла, да би разбрала поне за миг.

Срамувам се да го гледам. Стеснително ми е. Защо така позира? Нищо не разбирам – отегчителен до смърт. Онзи ме води при орхидеите; за цветята говори, а ръцете ми стиска. Цаньо ме мрази до смърт. Опортюнистът иска да ме направи „човек". Значи, аз не съм човек. Той ще „прероди" душата ми, ще я направи „нова, съвременна".

Тъжно ми е, все така, много ми е тъжно. Често седя в градската градина и мисля, мисля. Докато някой не ме зазяпа и аз, ща не ща трябва да напусна хубавия градински кът.

По някой път се престрашавам и мило питам Цаньо: – Кога ще ме заведеш при майка си? Трас. Изгърми дървеното сандъче помежду ни и – точка.

Но Господ е добър, добър. Въпреки всичко, нещо в гърдите ми пее и през плача.

А какви подигравателни писма от моята родителка! Намерила ли съм „принца", нали не приемам предложението нито на този, нито на онзи, сигур чакам „принца", но хич да не си мисля такива работи, а да си налягам парцалите.

Маминиите подигравки за „принца" ми напомнят за сиротото ми детство – във вехти дрешки, повече от каките, дълги дебели сплитки и голи помръзнали коленца, и шалче на главата. Настига ме някое дете изневиделица, дърпа ме за сплитките и вика: – Царицата, светицата, дзърр, дзърр! Царицата – фуу, светицата... За тях тия думи са нещо много обидно. Всички деца си имат прякори: Мута циганин, горила, пелтек, кютюк; мене пък туй измислили. Често пъти по гърба ми се стоварваше тежък, зъл детски юмрук, но нямаше кой да ме защити – защото съм сираче, а майка ми винаги заета с чужда работа.

Наистина, чакам нещо, но и аз самата не зная що е. Люси тъй силно ме блъсна вчера в коридора (уж случайно), че ако не се подпрях на ръцете си върху циментовия под, щях да си счупя главата. Ако блъскането бе случайно, но думите й не бяха случайни: „Поетеса проклета".

Летен ден. Отивам при Саша Гладиева. Няма я. Жадувам за музика. Тъй някога ми свиреше Катя Динолова и на душата ми ставаше леко, леко. Сякаш се разтваряше нов свят, надземен, чист и много по-съвършен. От нея чух „Унгарска рапсодия", „Риголето", „Манджурски височини", „Травиата".

Натискам звънеца, никой не се обажда. Тръгвам по „Ивайло". Редят се номера 5, 7, 9, 11, 13. Спира ме обща, хубава песен. Днес е неделя. Отзарана не ходих на хор, защото гласът ми още не е оправен. Кой ли пее? Колко хубаво! Това не е хор, а общо пение на много гласове. В двора множество. Малка къщица с отворен прозорец [къщата на Гина и Петко Гумнерови на ул."Опълченска" 66 - вж "Изгревът", т. XII, сн. 1-33]. Ниска ограда. Отсреща тротоара стои жена:

– Кой пее тук, моля?

– Луди хора.

– Но те пеят много хубаво!

– Ех, да!

– Дали бих могла и аз да влеза там?

– Да, идете, те са добри хора... (Луди и добри, ето ти още едно чудо!)

Влизам в двора. Множество мъже и жени. Разтварят пътечка да мина. Вървя по нея и влизам в малък коридор. И тук хора, и тук се разстъпват да мина. Пристъпям. Сърцето ми тупка, тупка. Песента се прекъсва. Тишина. След малко, чува се тих глас, някой говори. Влизам в стаята, пълно с хора – седнали на столове. Жените с бели покривала на главите. До отворения прозорец, отгдето се виждат лица на онези в двора. Маса – върху нея саксия с цъфнала хортензия. На масата опрял ръце, седи човек. Заглеждам го с унес. Нозете ми приближават. Някой ми подава малко столче. Сядам и гледам лицето на този човек. Познах Го. Това е Човекът, когото диря. И сълзи, сълзи обилни, подобно на спасен корабокрушенец текат по бузите ми. Закривам лице с двете си длани и тихо ридая. Радост разтърсва тялото ми. Неудържима радост. Сълзите помагат да се отпуши бента – бента на страданието и радостта.

Какви са тия сълзи? Дайте им име! Сърцераздирателни, тържествуващи, кажете. Водни потоци извират от гърдите ми, обливат бузите ми, дланите ми, падат по дрехата ми.

Той е, и никой друг! Той е същият. Той отговаря на сърцето ми. Той не държи пура в пръстите си и няма лъжа в очите му.

Той говори... За мене ли? Какъв глас! Гласът му прилича на плискане животворни струи, той е тих и дълбок, тих и силен, тих и благ, и мощен. Изпърво нищо не чувам, после долавям: – Може да сте сам в целия свят, може никой да не милее за вас, да сте нищо за другите, но има Един в света, който ви обича повече и от майка и от баща, и от брат и от сестра. Той ви обича.

Тия думи достигат до сърцето ми. Те приличат на херувимска песен – те са води за мен и аз пия жадно. Всички са отстъпили в този миг и една жадна, изморена млада душа утолява жаждата си.

Високо бият радостни камбани. Ечи небето от тържествена песен. Разгарят се огнени слънца – пърхат ефирни одежди на хиляди пеещи ангели. Гъсти редици пристъпват. Срещу тях иде една млада душа – разтварят се редиците, тя върви между тях, възкачва се разгърнала ръце и пее: – Ида, ида Господи.

Сякаш цялото Слово е за мене. За мен говори Той. А може би, за хилядите и милиони като мене. Радостни сълзи – победна песен на моята душа.

Цаньо е в двора. Волю–неволю – поздрави ме. Запозна ме с майка си. Тя ме покани да я посетя – „Генерал Паренсов". Цаню й говорил изпърво. И Той излиза на двора – Човекът. Целуват Му ръка. Душата ми е пленена. Ръката ли Му да целуна!? Цялата ми душа е целувка. Приближавам се с бавни стъпки. Гледам Го. Познат, да, близък и познат. Къде съм Го виждала? И гласно изговарям пред Него: „Вие сте ми много познат. Като че ли някога, отдавна някога съм Ви срещала." Той ме гледа. Видя ми се строг поглед. Струва ми се, да, строго ме погледна. Като майстор златар, когато опипва и преглежда метала, който му носят.

– Да, каза тихо Човекът, познаваме се.

– Мога ли да дойда при Вас, нещо да Ви попитам – казах, но Този поглед не ме оставя да бръщолевя, а същевременно си мисля, какво ли бих могла да питам този Човек. Но изрекох вече, късно е.

Цаньо ме гледа и се хили. Приближи се при мене и каза: „Оставих ви да се помъчите. Исках да изпитам до колко е силно желанието ви."

Всички се разотиват. Тръгвам си и аз. Усещам се изправена и бодра. Унилостта изчезва. Слънце изгрява в душата ми – „Има Един в света, който ви обича, Един е Той".

Гласът ми се възвърна. Как пях в църква. Сякаш съм се покачила няколко стъпала по-високо и виждам света в нова светлина.

Добре, че не намерих Саша Гладиева, иначе, щях да пропусна най-важния и най-велик момент в живота си.

Разправям на кака. Тя се радва заедно с мен. В душата й никакво съмнение; казва: „Бог те обича, теб сестрице!" Сега спя върху площадката на стълбището. Колко е хубаво! Все тази картина пред очите ми. Той – същият и никой друг. Собствено, защо така и аз не зная. Защо тъй се радвам и аз не зная. Някаква увереност. Сякаш стъпват нозете ми на твърда опора. И где изчезна тази унилост?

На другия ден. Сякаш съм изопната струна върху добра цигулка. Измивам и грижливо изтеглям навитите къдрици зад ухото си, закопчавам високо блузата си и плаха тръгвам на чудното свиждане.

Да, „Опълченска" 66. Тихо почуквам на вратата. Сама не чувам почукнах ли, или не. Повтарям още веднъж, пак тъй тихо. Стоя до вратата и чак сега виждам колко е смела постъпката ми, дръзка бих казала, но вече е късно. Чукнах трети път, но вече по-силно. Чувам глас. Хващам бравата с чиста бяла кърпичка и отварям вратата. Той стои посред стаята. Посочва ми стол. Защо помислих, че Той трябва първом да седне; стоя, не сядам. Посочва ми стола – стоя като вкована. И Той стои. Разбирам, че трябва да седна. И Той седна.

Малка гостна, плетени столове, послана масичка в страни, долап за дрехи. Оглеждам се и не смея да Го погледна. Защо дойдох? Какво ще Го питам? Не е ли всичко ясно? Нали Той казва – треперя до последната фибра. Някакъв дъжд от радост ме облива и прониква сърцето ми. Неземна радост. Неудържима радост, цяла треперя – тялото, ръцете, лицето. Неизразим потрес, без име, без причина. Но радост е това. Неземна, велика. Изведнъж слагам чело върху дланите си и ридая. Сълзи, блажени сълзи извират от сърцето ми, ронят се от очите. Сякаш всяка клетка в мен, покачена високо, размахва победоносно знаме и пее: „Дойдох, дойдох".

– Кажете ми истината, изведнъж вдигам главата си и Го гледам. – В сърцето ми едно, а отвън светът е друг. И пак плача, хълцам и оставям сълзите да текат.

Той посочва към касторената ми шапка, поставена върху масичката: – Когато човек се отдалечи от Бога, идват всички страдания в света. Той отмества ръката си от периферията на шапката към центъра. – А когато се приближи към Бога, страданията му намаляват, докато съвсем изчезнат.

Попита ме где живея, с какво се занимавам и на колко съм години. Попита ме за образованието ми. – Трябва да го продължите, каза Той.

Сега целувам ръката Му, обсипвам я със сълзи. Казвам:

– Плача от радост, цяла съм в радостен потрес, че Ви срещнах.

Той каза – тъй изправен до мен, гледа ме и казва:

– Цялото небе се радва, че ти идваш.

След себе си чух и туй: „Бог да те благослови!" Отивам си като новородена. Не ме е страх вече от нищо.

Цаньо се посмекчи. Махна барикадата от капаци помежду ни, но вече не ме кани на разходка и отбягва разговор. Грабвам изоставения дневник и почвам пак да си записвам. Всичко вече ми се вижда важно и значително.

Летните дни отминават. Иде август, септември. Кратка разходка до Борисовата градина, трогателни строфи. Ето го, наведнъж се изля „Спасителният фар". Оживена, озарена и радостна – колегите ме закачат: влюбена ли си, цяла сияеш. Отивам на спевки, пея в хора и в сърцето ми нещо пее. Готвим „духовен концерт" за военния клуб. Работим усилено. Рамаданов не ни жали – крещи, вика, а по някой път се радва. Когато излиза хубаво, в красивите му строги очи трепка радост, доволство.

Не зная, да отида ли пак при Човека? Какво ще Го питам, какво ще говоря.

Концертът се състоя към есента. Нареждаме се на широката естрада. Салонът е пълен с публика – отбрана публика. Има доста свещеници, военни и цивилни лица. Рамаданов е пред нас. Покланя се на публиката, вдига палка.

Хорът ни е божествен. И пеем, и слушаме едновременно. Пея с вдъхновение и наслада. До мене е Райна Тодорова – гласът й е силен, уверен и мек. Но кого виждам на първата редица! Защо тъй силно заби сърцето ми от радост. Внезапно гласът ми проеча в щастливи обертонове и до очите ми се изкачват сълзи. Позна ли ме Той? Аз Го познах. И всред хиляди пак ще Го позная. До Него седи книжаря Голов [Димитър Голов - вж "Изгревът", т. II, с. 197; т. XI, s. 371-402, 591-618 (протоколите му на съборите); т. v, s. 535 (показанията му пред полицията)] и още някой. Към изхода се бавя с някои хористи. Няколко свещеника нещо възбудено приказват. Между тях е поп Химитлийски – от същата църква в която пея. Лицето му е нежно, хубаво, прилича на апостол. Чувам го да казва: – Не може вече, трябва да се вземат мерки. Другите одобрително кимат глави. Очите им са отправени към група хора, които придружават Човекът. Ето ги към изхода – тихо, спокойно, с изящно достойнство. Дива омраза в очите на поповете. Химитлийски става още по-бледен. Изведнъж ми стана ясно, че те не Го обичат и Му се заканват.

Пак отивам обаче при Него, ей тъй, отивам. Онази радост на клетките пак се възобновява. Радост на клетките – чуден израз. Никога отпреди не съм мислила за такова нещо, а сега. Той ме пита какво чета. Препоръча ми „Съкровище на смирените" от Метерлинк. Каза ми пак да довърша образованието си. Имало вечерна гимназия.

Питам Го, защо там между простия народ, можех да пиша поезия, а тук, откак срещнах големи български поети, не ми се удава почти нищо. Той каза, че сянката на големите дървета пречи да се развият по-малките. Пожела да Му прочета нещо. По този начин, Той ме покани да отида пак.

Детенцето на кака умря. Кака се появи на стълбата бледа кат платно и каза тихо: „Стефчо умря!" Сякаш една светла врата се затвори пред очите ни. Написах: „Спи, детенце, спи!"

Забравих да кажа, че Той ми даде пет „Беседи": „Житното зърно", „Важността на малките неща", „Ето Човекът", „Митар и фарисей" и „Любовта". Когато извадих кесийката си да платя, Той спира движението на ръката ми с думите: – Вие ще ги платите в повече .

В „Опълченска" се запознавам с Паша Тодорова – учителка по химия [вж "Изгревът", т. II, с. 201-204; т. III, с. 106; т. V, с. 596-615; т. IX, с. 457-460; т. XIII, с. 59-334 (спомените й), сн. 11-24] и в дневна, и във вечерна гимназия. И тя ми подарява няколко беседи и ме кани във вечерната гимназия. Но не съм ли вече стара да се уча!?

Подвързах си красиво „Съкровище на смирените" и другите книжки, които ми подари Той. Но нищо не разбирам – и те са мъчни като „Федон" от Платон и като драмите на Ибсен. Но все пак ги нося със себе си и колчем седна в градската градина, разгръщам ги, чета, ако и да не ги разбирам. Но както разбрах „Федон", така ще разбера и тия, но иска четене.

Най-после Цаню ме заведе при майка си. Старата жена ме прие много любезно. Говори ми за Него. Очите й лазурно сини, тъй сияят, окъпани в такава радост, че без да запомня що ми тя говори, на душата ми става ясно, че съм на верен път. И тя ми каза: „Вие сте готова душа". Подари ми четирите евангелия от Марка, Матея, Лука и Йоана, а също и псалмите на Давида. Всички свои книжки слагам в нова ленена торбичка и винаги ги нося със себе си. Псалмите особено ми допадат. Попаднах на стиха: „Приличам на врабче усамотено на покрива"; и още: „Както еленът желае водните извори, така душата ми жадува тебе, Боже! Жадна е душата ми за Бога, за Бога живаго."

Саша Гладиева не харесва „увлечението" ми, а Пенка Негенцова нищо не казва – одобрява идеята за следване частна гимназия. Тя е студентка – почти сама се издържа. Но мен и на ум не ми идва да уча по-нататък. Вече съм 21 год. и вече е късно за мен, пък и тази алгебра – не, не!

При Него виждам и други хора. Учат песни. Той свири на цигулка. Когато иска, прави шепот върху струните, от който така силно тупти сърцето от радост, че едвам издържам. Вълшебна цигулка!

Хазяите – кака Гина и чичо Петко ме оставят на обяд. Тук е и Паша, и други възрастни и млади хора. Изобилен обяд без месо. Вегетарианство! Пък аз съм гладна винаги и тъй сладко се нахранвам, както незапомнено – отдавна. Може би не е прилично, че изядох толкоз хляб – и два пъти посипана гозба. Но чак, когато захапах ароматичната ябълка, разбрах „увлечението си", но късно бе. Оглеждам се. Никой не ме наблюдава.

И Той се храни с нас, досущ като нас, но не така бързо и много. Чупи залците с пръсти и бавно дъвче. Води се тих, полушеговит разговор. Тук е и Гълъбов – стенограф от Народното събрание [вж "Изгревът", т. II, с. 197-198]. Храненето започваме и свършваме с молитва. Измъквам се в кухнята и измивам паниците. Разговаряме с Паша върху вегетарианството. Тя веднага оставила месото. Мисля си, а пък мене ми се яде, много ми се яде месце, но нямам пари да си купя. Лекарят отдавна каза на майка ми, че месото ми вреди; изривам се цяла в сърбеж. Опитах се, но от подигравки може ли да се живее. Срещу нас в Цариброд толстоиста Манчо Бошнаков. Той не яде месо по убеждение. Сестрите взеха да ми викат: „Манчо, Манчо!". Пак проядох и пак се подуха клепките ми.

Паша казва, че вегетарианството е по свобода. И нейната сестра още си хапвала печено агънце и кюфтенца от телешко. Надя, а не Аня. Аня е също вегетарианка.

Записвам се в курсовете на Базала в търговското училище на „Витошка", значи, ходя два пъти седмично. Два пъти седмично са и спевките ни! Почти всяка вечер съм заета. Искам да работя нещо, нещо, което да погълне цялото ми естество. В курса влизат и доста напреднали по немски език. Ето тия красивите дами на предния чин, например. А повечето сме начинаващи. Уча бавно, бавно – сякаш пипам в нощта. Той ни дава домашни упражнения. В клас ни поставя въпроси и ни насърчава да отговаряме. В града има много немски войници. Мода е сега, да се учи немски език.

Купувам си "Berlitz" и уча здравата. Едно изречение повтарям по 20 пъти. В единия джоб имам сгънати листчета с глаголи, в другия – съществителни. Не съм толкова тъпа. Удава ми се. Базала задава въпроси общо на класа. Но никой не става да отговаря – срамуват се. Даже и елегантните дами свеждат поглед. Но мен сърцето трепти – искам да отговоря на въпроса. Разбира се, доста неправилен е изговорът и конструкцията на изречението, и всички прихват да се смеят. Смее се и Базала, но казва: „Ето тъй се учи език. Сега ще изясним правилото и тя сама ще се поправи." И почва стройният красив чужденец да обяснява и мен ми става ясно, ясно.

По-често се срещаме с Паша и правим дълги разходки. Тя много пламенно ми говори за „Учителя". Запозна ме с Надя и Аня, своите сестри. И Аня е висшистка. Те винаги ме гощават. С Надя си хапнахме сърми с месо в лозов лист и кисело мляко. Но срамувам се заради хляба. Аз сама изяждам повече хляб, отколкото те трите заедно. Но те пък пият много чай. Види се, защото са полурускини. При тях е брат им Павел – ужасен пияница. Гледа ме враждебно и ръмжи срещу мене. Те ме предупреждават да не му обръщам внимание. При тях идва и едно много грозно, беззъбо момче, бездомен сирак, което те взели от улицата и му дали прогимназиално образование. Тия три сестри са като един човек (с изключение месоядството на Надя). Съгласяват се на всяко добро дело. Аня така хубаво гледа с гълъбовите си очи! И такъв хубав чай със сиренце ти поднася... А Паша ми говори как тя от своя страна намерила Учителя. В двора им, в бараката живее и някакъв си Станчо. Смачкан – криво израснало бедно човече. С какво богоговение той й вика: – Анке! Тя се грижи за него да е на топло и нахранен. И тя е учителка. Всичко би било хубаво в тях, ако не е този Павел, който пуши и пие на тяхна сметка и плаши гостите.

Аня ми свири на пиано. По моя път почват да блещукат вече светли звездици и почва да просъмва. Първо Саша, после Надя, Паша и Аня. Те всички имат вяра в мене и неусетно ме подтикват към работа, учение.

В „Съкровище на смирените" разбрах мъничко около „мълчанието" и нищо друго. Имало два вида мълчание – живо и мъртво мълчание.

Уроците по немски вървят. С учебника още по-добре. Уча цели пасажи наизуст. Искам да свикна с изговора. Но все нещо смешно става. Даде ни се за домашно да образуваме изречение с Genitiv Wessenfall [(нем.) родителен падеж]. Между другите изречения съставих на тетрадката си

следните изречения: – Wessen Hände sind schön und weiß? Die Hände des Herr Basala sind schön und weiss. [Чии ръце са хубави и бели? Ръцете на г–н Базала са хубави и бели.]

Никой път не е преглеждал домашните ни, но този път, за нещастие – дойде ред и до мене. Изтръпнах. Дано не прочете последното изречение. Но той прочете. Именно последното изречение прочете. Сгушила съм се на чина и не смея да го погледна. Но г–н Базала е преди всичко учител. Веднага мина към устни въпроси и към Einzahl [(нем.) единствено число] и пак от Genitiv. Погледна ме насърчително с особена усмивка в умните му благи очи – това ме насърчи и аз почвам да уча още по-усърдно. Колко му благодаря, че не взе под внимание моите упражнения върху красотата и белината на ръцете му! И тогава, и в последващите часове, той е винаги мил и внимателен към моята любознателна особа. Взимам живо участие в устните упражнения в клас и често чувам да ми се смеят, че не поставям глагола, където му е мястото.

Но защо знаещите не взимат участие – не вдигат ръка? Може би и аз трябва да постъпя така. Но той иска, сам посочва, но не всички се съгласяват да се излагат. Колко се радвам, когато и мен посочи. Цяло щастие е, когато обичният преподавател те покани. Отговорите ми са винаги несносни, предизвикват смях, но по този начин се учи, казва г–н Базала. За сега – това е моята стихия.

Есен, студ, жикетчето ми е късо и тънко. След работа става късно и аз не ще мога да отивам при Учителя. Казах Му, тогава Той ми съобщи, че държи публични сказки в неделя сутринта. Значи в неделния хор до 9 ½ часа и от там бегом на „Витошка" 12 – така ще стане. За половин час ще мога да изприпкам от черквата до там. Запълва се животът ми, ето, винаги има за какво да мисля.

Ето ме на ул. „Витошка" 12 – това е училището на Ружа Иванович [виж "Изгревът", т. V, с. 490-491]. Задъхана от тичане идвам, когато Той вече говори. Голяма навалица. Всички столове заети, а ние отзад, стоим и слушаме. Слушам и по нещо си записвам в тевтерче. Г–н Гълъбов стенографира. Върху бялата послана маса е Библията. Той чете от нея и после говори върху определен стих. Всичко що говори ти се струва познато, сродно. После всички пеем обща песен. Някои от тях учихме при Него в „Опълченска". Лесно заучвам песни – само да я чуя и – готово.

Запознавам се с братя и сестри, тук си викат така един на друг. Това особено ме радва. Йончев и Злъчкин така ми викат „сѐстро", а тия малко по-другояче: „сестрà". Мислят, че съм студентка. Да, и Паша мислеше тъй. Но това звучи тъй чуждо за мен, тъй чуждо и далечно, както Монт Еверест. Не е лъжица за моите уста. Чакай, първо гимназия трябва, че после Университет. Не е за мене.

– L'amour!? [(фр.) любов] – казва ми днес един немец.

– Liebe [(нем.) любов] – отговарям. Той сияе, че зная немски. Просто закача се. Показах му учебника и тетрадката.

– So, so [(нем.) така, така] – хили се русото, зачервено от студа войниче и веднага застава от лявата ми страна, за да ме придружи. Рецитирам му откъслеци наизуст. Чуруликам на немски. Той е във възторг, този дойчовец. Казва се Julius Zesar Mücke. Значи той се казва Юлий

Комаров на български. Стигаме до канцеларията. Моли ме за Wiedersehen. [(нем.) да се видим отново]

Нали немският „Вертер" ме накара да почна дневник. Животът е така преплетен. Чета Гьоте – случайно. Уча немски – случайно, срещам Herr Комаров все случайно. Не, нищо няма случайно – всичко е написано в самия човек, а то само се открива полека лека, като му дадеш условия. Не жадувах ли за нещо велико, още едвам достигнала ключалката на вратата; още когато играех с другарки, никога не изпадах в забрава – зная, че има нещо друго, още друго нещо по-хубаво, по-съвършено, което ще дойде.

Тежка зима, люта зима, дебел сняг и премръзнали бузи за новата 1917 година. Не можах да си купя по-дебела дрешка – не.

Новата колежка Самоходова много ми се радва; говори много. Думите й текат една след друга. Все за високи идеи говори, морал и възвишеност. Хубаво, така е, мисля си, но според „Съкровище на смирените" не е така. Не приказвай толкова. Чапаринова – адски мълчи, Самоходова – адски приказва. И двете имат „видения" и говорят за святост. Очите на Негенцова се смеят. Само очите. И Малеев, и Брадистилов, и те двете са от Панагюрище. Всички ли панагюрци пушат като Малеев, кашлят като Брадистилов и говорят по два различни начина за святостта.

Немецът ми се обажда чак от Потсдам. Дълго, хубаво писмо. Сама си го чета и превеждам – писано е с латинска азбука – полека–лека го разчетох. Той ми прави сериозно предложение и ме моли да му остана „Treue biβ zum Grabe". [(нем.) вярна до гроб]

Работим на студено. Радиаторите едвам пущат по малко топлинка. Изплетох си топли ръкавици. Но те изчезват от ръцете ми след два–три дена. Дадох ги на тая бедна жена, която върти шарманката и дава късмети с бели мишки. Ето я, стои на „Позитано", върти ръчката – руса, слабичка, изтощена, годините й не можеш да определиш – цял ден на студа. А шарманката пее, пее. Тя е сега с моите ръкавици, просълзена ми подвикна: – Жива и здрава да си!

Няколко време не ходя нито на спевки, нито на „Беседи". Кашлям и се гуша в тънкото жикетче. Ех, ще ми мине. А тук, нашите момичета са облечени модерно. Люси е просто очаровательна. Самоходова също. Онези от Постоянната комисия – като от журнал изрязани. Моите обувки скъсани и често гмичкам до кости мокра в лапавиците.

Чета си книжките, които не разбирам, и все чакам да стане „още нещо". Най-добре разбирам Псалмите:

„Господ е пастир с мой,
не ще бъда в лишение..."

Почва запролетяването. Времето се затопли. Купувам си дървени сандали и тропкам с тях по паважа. Но те скоро се изхабяват и гвоздеите направо пробиват ходилото...

Сега живея на ул. „Нишка" №... Хазяите ми се радват: Чупата пее – харно ке се живит. Само 90 лв. заплата: 40 лв. наем и останалите за хляб и – вода.

Излизам към Борисовата градина. Търся моите борчета – хе там към водоскока. Борченца, борченца – ето ме пак при вас. Нозете ме болят от сандалите и сядам на пейката. Водата в езерото шуми и слънце ме грее. На един дъх написвам: „Благослови ме, татко, Творче благи". Милото

слънце как ме стопли! Върнах се пеш, с тия лоши обувки, до моето ново жилище на „Нишка". Затварям се в моята мрачна, но чиста и красива стаичка. Господи, Господи, научи ме, подкрепи ме!

Отдавна не съм отивала при Него. Нито на Беседа, нито при Паша. Но, в неделя ще отида – така не може. Нали исках да Го срещна, значи да ме научи на нещо, а сега се гуша по пейките и оставям да ме овладее отново скръбта.

Ето що каза днес: „Който иска да види Бога, да става рано през месец май и да посреща слънцето от боровата гора."

Да видя Бога – искам да Го видя. Още малко – и месец май. Да, ще ставам и ще осъмвам в гората.

Как ме погледна Той! В погледа Му няма ни укор, ни запитване. Не, не може да се изкаже. С една реч – топлота. Ледната буца в сърцето ми пак почва да се топи. Усещам сълзи в очите си.

И Рамаданов ми се зарадва: – Хе, къде се губиш, младо момиче?

Борисовата градина сякаш е рай; по лехи и пътеки цъфнали храсти – червени, бели, розови, жълти. Толкоз рози и теменуги, толкоз свежест!

Влизам в „Александър Невски". Ечат стъпките ми по мраморния под. Гледам по стените. Нарисувани стени. Не ми се харесват. Липсва всяко художество. Приличат на залепена хартия. Такива ли са били евангелистите? Такава ли е била Дева Мария? Амвони за владиката, за царя.

Елеонора умря. Видях я в малката църквица на „Екзарх Йосиф". Видях жената, която е носила корона. Горката, горката жена! Може ли да е щастлив човек пред смъртта? Защо горка? Тя не е носила дървени обувки с гвоздеи впити в ходилото. Да куцаш от болка и да се радваш на пролетта – възможно ли е?

Така. В тази огромна църковна зала изпитвам подтискащ ужас. Сякаш Бог побягна и от сърцето ми. Обикалям навред, все същото – празно, пустота. Излизам и се отправям към градината. Отдъхнах си като след погребение. Олекна на гърдите ми. Събувам сандалите и боса газя по тревата. Хубаво, хубаво! Навлизам в гората. Изведнъж тя става моя. Всеки бор е мой, мой брат, който има отношение към мене.

Небето ме милва, слънцето ме гали. И то е мое. Нямам нищо ли!? Не, не! Слънцето е мое, небето – всичко е мое, с изключение на 1 чифт хубави обувки. Гората – цялата е моя, заедно с птичките, с мухичките, с пеперудите. Тук чувствувам присъствието на Вечния. Тука съм си у дома. Сандалите нанизани на пръст, а нозете ми газят меката трева, топлата земя.

Откакто четох стихове пред Него, в мен се възстанови отново връзката ми с Музата. Благодарността у мен и Доверието ми върнаха тия нежни крилца на душата. Седя на земята и пиша: „Стълб мой", „Цар мой". Целувам редовете и ставам отново. Подлагам кърличката си там гдето е гвоздея и се приютявам в стаичката си.

Обичам свободата над всичко! „Там" никой не ме кани. Никой не ме заведе, даже криеха от мене. Може би ме заведе някой „невидим" и аз много Му благодаря.

Цаньовата майка ме покани на Молитвено събрание във д–р Иванова. Събраха се много жени от всякаква възраст и социално положение.

Помежду си, наричат се „сестра" и „брат". Внезапно дойде и Той. Колко е строен, изящен; не можеш да говориш за възрастта Му. Косите Му – светло кафяви, прошарени със сребърни жици. Има и няколко братя – струва ми се Гълъбов и някои още учители от тукашните гимназии. Направихме обща молитва. Произнасят наизуст „Добрата молитва" – много съдържателна – цяло евангелие. Тя е от Него. Така казва една сестра, която е до мене. Достойна ли съм да бъда при Него? Достойна ли съм да гледам лицето Му? Приближавам се и както всички останали, целувам ръката Му. Докосвам тази ръка. Не, Той не е като нас, макар да е облечен като европеец, макар да носи бяла яка и бяла връзка на гърдите си.

Той си отиде. Иванова ме задържа да ми каже, че имала много „видения". Явила й се сама св. Богородица и някои от апостолите. Тя има две чудно красиви дъщери и един чудно противен идиот. Ужасно е да се гледа...Съпругът й е ветеринарен лекар, червендалест, с голяма бемка на бузата. Тя казва, че и дъщерите й имат видения. Струва ми се, че виждам тук Самоходова. Приличат си като капки вода. Аз нямам нито едно видение. Но какво по-велико видение от това, да срещнеш Човека, който носи светлина за живота ти, към когото можеш да имаш безгранично доверие!

Саша Гладиева е много скептична по отношение на моето Слънце. Тя намира, че там ходят само отчаяни от живота и може би си губят времето. Църквата дава всичко.

Забравям да кажа за молитвената стая на Иванова – завидно домашно параклисче. Картини, картини – св. Богородица, Тайната вечеря, Възкресение, Възнесение, Петдесетница и др. Кандило гори и пред Разпятието. Тайната вечеря обхваща половин стена – обкръжена с тежка бронзова рамка.

Разбирам отгде идват „виденията". Обстановката създава и блянове и сънища, па и видения. Защото и аз сънувам Люси Стоянова, какината зълвичка, а по някой път, Господи Боже, и моята родителка. Но, чакай, има изключения. Сънувам наскоро: Земята гори от всички краища. Купища развалини и овъглени трупове. Безпътица. Лутам се да си найда път, но напразно. Далече и високо сякаш над земята множество народ със светли дрехи отминава и пее... Сърцето ми бе с тях. Внезапно някой застана до мене и ме изведе.

Още един скоро след този. Намирам се в подземие, обградена отвредом с дебели, яки стени. Никакъв изход. Един тесен тунел води нагоре. Ужасна мъка. Задушвам се. Искам да излезна от тука. Олеквам, промъквам се нагоре. Пред очите ми блясват хиляди светлини – политам. Тялото ми остава доле.

Разказвам това на Човека. Той каза да си го запиша. – Носите ли нещо за прочит, казва. Отварям тетрадката и чета новите стихове. Като Му ги чета, сякаш в мене се множи радостта и сигурността. Сякаш израствам пред очите си и стъпвам по-сигурно по майката земя.

МАЙ [1916 г.]

Хазаите ми отстъпват будилника си. Бие четири. Скачам, обличам се и тихо открехвам вратата. Купих си кожени сандали – меки, удобни. Ето ме на „Нишка", ето ме на площада. Подлитвам по „Дондуков", „Търговска",

двореца – „Цар Освободител". София блести в хиляди лампи. Постовите стражари приемат моето бодро: „Добро утро" и не ме безпокоят. Ето ме в гората, езерото, разсадника – по алеите. Небето руменее. Звездите чезнат една след друга. Сякаш не опирам земята, а летя. Никого няма в гората – но тя се буди в хиляди гласове. Славея, чуй! Той е много щастлив. Ах, как пее, как извива гласчето си, но нямам време да стоя, а бързам за изгрева. Пристигам на край гората, а пред очите ми ниви и ливади. Стара планина се синее и отваря златни порти. През тях наднича слънцето. Гледай го, гледай го! Подскачам и плескам с ръце. За пръв път виждам изгрев слънце – за миг всичко се стопля. Сякаш земята само това е чакала – усещаш нейния отдих, нейната радост и прилив на нов живот. Да видя Бога. Него да видя искам! Зная, че това е символ, но не, това е една реалност.

Леко и радостно ми на душата. Обикновено девойче съм, но си имам крилца. Душата ми има крила – нозете ми обратно към града. Изваждам от пакетчето хляба и гриза на големи хапки. Колко сладко! Сякаш мед. Никога сухият хляб не ми се услаждал тъй много, както сега.

Първа съм в канцеларията – подреждам си работата и почвам. Колегите пристигат един по един сънливи, неотморени, запушват цигари. Съвсем бодра съм – кръвта тича по жилите ми като никога. Натрупали са ми много работа – трябва да работя и на машината. Полека лека се научих да пиша на „Adler" и то чисто, без зачертавания.

Учителят ме пита:

– Ще си ходиш ли за празниците?

– Не, защото последният път когато ходих мама строго ми заръча, ако не се оженя хич да не отивам при нея.

Той каза:

– Кажи й, че в света идва голям потоп; всички трябва да се качим по високите места, а когато той мине, тогава ще слезнем, градини ще правим и къщи ще строим.

Сестра ми доби ново момченце. Кръстихме го Петърчо. И то е хубавичко. Дали не е същото! Там чух за прераждането.

Имам си едно приятелче – Николчо. То живее на "Козлодуй" – долепя си челцето до прозореца и гледа. По-рано виквах да го виждам всеки ден. Заради него, по някой път пак слизам към какини, за да го видя. Заставам под прозорците и се гледаме. Сега то си подава главичката отвън и си приказваме. То е на 5 год. Няма си баща. Понякога до него стои и майка му. Николчо ме извика: „Лелко!" Майка му ме помоли да ги посетя. Николчо все й разправял за една хубава лелка. Винаги ще й бъда драга гостенка.

Горкият Ülius Mücke Zesar – от Potsdam в Русе, командировка и писма, писма. Най-после го върнаха тук. Mein Schatz [(нем.) мое съкровище] ми вика направо; просто се разболял за мене. Щом свърши войната, веднага ще ме вземе със себе си. Там ще имаме деца. Много деца! Радва се на моя напредък по немски език. В това той вижда гаранция за моята вярност... Говори още много неща, но кой му разбира. Разбрах, обаче, какво майка му е съгласна за мене. Помоли ме за снимка, да й прати. Между другите имаше една и от Ковачев. Обезумя от ревност. Изпадна в припадък. Със стиснати юмруци ме питаше кой е този. Не зная да лъжа; казах му, че е Freund [(нем.) приятел], само Freund и нищо повече, нещо като Kamerad [(нем.) другар]. Успокои се. Сините му очички светнаха. Как ме прегърна!

Усещам, че ребрата ми пукат. Но той е благодарен, че не лъжа. Даже плаче като дете. Този великан плаче от сърдечност към мене. Не ми е казал, че ме обича, но то си личи.

Приятно ми е, когато ме гълчи от ревност. Не е хубав, има широк разлят нос, но има такава хубава стойка и такива мили, добри, сини очички. Освен, че се виждаме често, но той ми пише почти всеки ден дълги, сърдечни писма. Иска винаги да мисля за него – винаги.

Пък аз гладувам. Хлябът от метлено семе е ужасен. Насищам глада си само когато отида в какини, или там – в „Опълченска". Но това не мога да правя често... Военно време – магазините нямат за мене нищо – саздърма, кой знае от що е правена. Едвам я гълтам с този невъзможен хляб, който е с купони и то в ограничено количество.

И зълвичката се ожени, и тя доби момченце заедно с кака. Постоянно дразни кака, че яде хубави работи. Носи ги в къщи, слага на полата си портокали, шоколад, бял хляб, банички. Така през бременността, така и сега... Щом ме види, че пристигам, идва с благата си, изсипва ги на масата и почва да яде. Яде и се хвали, че в къщи има още неща – кашкавал, сирене, масло, мед, че вече й се отщяло, толкоз се е вече преситила. Ние с кака се гледаме само. Да, никому нищо не дава, а само се тъпче за повече мляко.

Кака ми дава скришно парче питка, месена от черно брашно, с малко сиренце. Тъй ми е сладко, като че ям баница.

Чувам, че синодалните старци преследват Учителя. Тук–таме във вестниците по някоя заядлива статия. Такива глупости пишат, че би трябвало да се срамуват. Как не ги е грях да петнят този чист и свят човек! Колегите ми единодушно поддържат тия гадости. Само Негенцова не взима участие, а Цаньо Иванов вече си отиде. Заминаха с майка си за Трявна.

Не искам да пея вече на тия попища. Казах на Рамаданов, че напущам. Той ме увещава да остана; иска да знае причината. Целият хор влиза направо в операта. Не бива да изпускам случая. Мога тогава да оставя чиновничеството и да бъда там със заплата... Сбогувахме се.

Сега направо отивам на беседа, без да закъснявам вече от църква. Отивам по-рано, даже заемам стол. Запознавам се с братя и сестри. Стефан Белев [виж "Изгревът", т. IX, с. 196-198 (Скандалът с Белева)] е знаменит човек – много начетен, голям езиковедец. Знае пет езика. Ненавижда Яворова. Нарича поезията му демонична. Негово жилище е „Ивайло" 13. Там ме отнесоха стълките ми. Там „случайността" ме отведе. Но мене ми се струва, че няма никаква Случайност.

Брат **Стойчев** – много сладкодумен – някакъв чиновник, гледа ми на ръка. Чак към края на живота си могла съм да очаквам подобрение на условията, а до тогава... Чичо Петко потвърждава думите на брата; този живот, обаче, казва той, макар условията ми да са неблагоприятни, щяла съм да имам „големи постижения", щастието щяло да дойде на края.

Кака Гина ни кани всичките на обяд при Учителя. Всички Му викат тъй, и аз – също. Тук има изобилно храна. Първо гъста вкусна супа от разни зеленчуци, после прекрасна яхния и бял месен хляб колкото искаш. После кошница с ябълки – прекрасни ябълки.

Дядо **Петър Тихчев** [виж "Изгревът", т. III, с. 19-20; т. IV, с. 143; т. XXIV, с. 393-394] говори на жените. Темата е: „Вярата на Корнилий".Този

старец има премила физиономия и знае какво приказва. Той е тъст на бр. Стойчев. Колко обичам да ги срещам и двамата! Брат Стойчев е тъй сладкодумен – сякаш мед капе от устните му. Особено се радвам, че той говори за Учителя с особена почит и обич.

Тука е първият ученик на Учителя **Тодор Стоименов** – разказва съня си пред всички: „Сънувам, казва, два гръцки парахода, натоварени с жито. Изведнъж потънаха и двата в морето." Всички мълчим и се чудим на този сън. Тогава Учителят каза: „Така ще потънат гръцките работи."

Дорде чакам ред за при Учителя седя на двора при френското грозде и уча немски. Щом видя, че стоварват нарязани дърва, веднага тичам и пренасям, без да ми каже някой. Или измивам всички съдини от трапезата. По този начин олеква на душата ми за прекрасния обяд, който е безплатен за мене и който ще ми държи три дни и три нощи.

Някой изпратил прекрасна бяла риба; кака Гина я сготвила, но когато я слагат на трапезата, почти никой не се докосва до нея, макар че е пълнена с чукани орехи, а отгоре с доматен сос. Господи, как можеш да не искаш подобна гозба! Само аз и чичо Петко ядохме от нея. Просто разкош. Дали царят е ял подобно нещо и с такова удоволствие.

Чичо Петко „тайно" ми дава ябълки за дома, кака Гина същото прави, все тайно. Вървя и се смея.

Днес Той каза, че идват големи изпитания за цялото човечество. Попитаха Го, кой ще пострада най-много. „Вълците, каза Той, едни други ще се изпоядат."

Юлий ми показва свои снимки. Ето го в голямо множество цивилен, заедно с висока накичена девойка. С една карфица избождам лицето й. Той сияе. С това доказвам своята Eifersüchtigkeit [(нем.) ревност]. Смее се. Помислих, че ще ядосам Юлий, но то излезе тъкмо обратното. Показа ми снимка в работен комбинезон пред една огромна машина. Механик е той.

Гладна съм.

Среща ме баба Яна – бежанката от Кукуш. Видя ме когато си купувах от онзи ужасен хляб. Тя ме хвана за ръка и ме заведе у дома си. Чудила се къде съм. Мило й било за мене. Запита ме как съм и що работя. Ето я чистата й стаичка с червена ямбулия на леглото. В ъгъла масичка, покрита с бяла бохчица. Тя откри бохчицата: купчини бял хляб – половини, четвъртини, симиди, корабийки. Жените й давали от парастасите [парастас – служба за покойник, приношение].

Дава ми няколко големи парчета и ме благославя: Бог да ми помогнел, както и аз съм й помагала. Целувам чистата ръка на бедната стара женица и се чувствувам щастлива и богата. Дошла бежанка с гола душа, а някога – била нещо – показа ми избелели снимки. Облечена с широка копринена рокля, горе стегната в кръста – цялата от „джанфез". Горката, сега, почти – само че не протяга ръка…

Да, има Един, който ни обича. Може никой да не знае и да не милее за нас, но Той ни обича повече от майка и баща, от брат и от сестра. Ето, не ме ли срещна днес чрез тази бедна душица, която раздели с мен своя залък! Господи! Очите ми се пълнят със сълзи…

Почти всяка сутрин припкам за „Изгрев". Всяка сутрин той е различен. Ту окъпан в розови лъчи, ту в злато, ту в бяла дреха. Понякога наднича през облак, понякога – направо. Това е моята радост, истинска радост. Облечена съм в розова батистена рокличка. Гората вече напълно се е

развила, боровите клонки подмладени с ясно зелени калпачета. По алеите различно разцъфнали храсти… Има и като моята рокля, и като слънчевия изгрев, и като слънчевия залез. Цялата гора благоухае и ечи от песни.

Официален празник. Не бързам. Скитам по алеите и ям хляб – питките на баба Яна… Пея, весело ми е, въпреки всичко. Кога съм в гората, всичко забравям. Дори и глада. Гората, небето – моите 21 години. О, пред мен е целия живот. Напред.

Днес – неочаквано щастие. Срещам го отдалече в гората. Познах го по кучето булдог. Това е скъпоценният човек! Познавам го от учебниците, от вестници и списания. Той е! Като не отидох при онзи европейски българин с мократа горна устна, така си и остана това запознаване – само мечта. Крилцата у мен отново затрепват.

Никаква самоизмама – Вазов [виж "Изгревът", т. III, с. 101 "Защитата"]. Седи на горската пейка и се вслушва в песента на птичките. Ето го, той става, бавно върви и се спира до висок бор. Гледа нагоре; сигур иска да види пернатия певец. Сега, или никога, рекох си. Дойде ми чудесна идея. Заставам не далече до няколко борчета, но така, че той да не ме вижда. С ясен, звучен глас запявам една негова песен, която ние, царибродските певици си приспособяваме към позната мелодия.

„Чакай момне, стой да зърна
Тия очи сини
Твойта кошница е пълна
С алени малини…
От зори си ги ти брала
С розови си пръсти
Брала си ги и си пяла
Всред горите гъсти."

Тихо завършвам песента и сякаш сама се вслушвам в нежния завършек. Неусетно, някой се изправи до мен. Той, обичният поет. Ласкав глас милва ухото ми: „Много сте весела, госпожице!"

Какво отговорих, не зная. Следният му въпрос се отнася до песента.

– Каква е тази песен, отгде я знаете?

– От Вас е, казвам смело. Нали Вие сте българският поет Вазов.

Той се усмихва. Казах му, как ние там, у дома, няколко сходни стихотворения можем да ги пеем на един и същи глас, защото си нямаме много песни…

– Ако не бързате, казва, нека седнем на тази пейка.

Та знам ли аз какво съм говорила и що ме е питал той. Но и книгата ми разгледа и за тевтерчето ме попита.

– Пиша стихове – нахално се похвалих. Леко треперя. Как изведнъж става това. Помоли ме да рецитирам някое, или да прочета от тевтерчето. Изведнъж се почувствувах тъй нищожна, че замълчавам. Но добрите хора имат особен ключ, види се, да отварят и най-добре заключените врата. Почнах със „Спи, детенце, спи", после „Стълб мой" и спирам – достатъчно.

Той ме гледа кротко, благо и обичливо. Каза ми, че имал тази сутрин радостно предчувствие и то се сбъднало. Срещнал едно много симпатично

добро момиче, което пише стихове и става рано за изгрев слънце. Чуди се как самичка ставам рано и припкам през заспалата София, и то заради слънцето. Покани ме у дома си. Поръча ми да взема със себе си всичко що съм писала и да му го прочета. Изпращам го до края на гората и се връщам отново да тичам из алеите доволна и щастлива.

Но каква омраза към Учителя от тия попове! [виж "Изгревът", т. V, с. 257-358, 507-527; т. IX, с. 23-24 (спиране на събора в Търново 1915 г. от ген. Радойков)] Такива небивалици пишат. Умря най-злият владика Йосиф [виж "Изгревът", т. XV, с. 681-683 - митрополит Йосиф, главен началник на военното духовенство през войната 1915-1918 г.]. Изложен е на показ в църквицата... Отивам да го видя. Грамаден човек – дълга бяла брада, високо чело. Умрял внезапно – не се стопила от него нито капчица млечице. Какво великолепие край него от горящи свещници, сякаш е някой цар. Гледам го и се чудя где седеше омразата му към Учителя. Как можа да допусне той тази гадост в сърцето си. Омраза, клевета, лъжа... До него на възглавничка е и короната му, патерицата на владишко отличие. Гледам го и се чудя. После сядам в градската градина и пиша впечатленията си в една тетрадка...

„Случайно", все случайно, запътвам се подир туй при Него. Случи се тъй, че Той е сам. Исках, ей тъй, да го погледам само, но Той рече:

– Носите ли нещо за четене?

– Не, казах, не мислех, че ще дойда.

– Ами тази тетрадка – и Той посочи към моя джоб.

– Това е дневник. Само дневник.

– Четете.

– На коя страница, питам.

– Четете писаното най-после.

Наистина, последните страници – писаното за владиката. Гласът ми особено подчертава следния пасаж: „Ти, Служител Божий, как смееш да гониш Божия пратеник! Как дръзваш, нищожний. Ето, живота ти свършва до тук и ще бъдеш забравен, и никой няма да си спомни за теб. А Той, светлият Учител, во век ще пребъде в нашите сърца." Затварям тетрадката и слагам ръцете си върху нея. Погледът ми е насочен към Него...

Небивала красота в Него. Небивал, неземен образ. Той се претвори пред очите ми и сърцето ми не би изтраяло и би се пръснало мигновено от радост, ако това не е само един миг. После Великата порта се затваря и Той остава как преди.

Нищо не говорим след туй. В този миг душата ми стана безсмъртна – чувствувам вечния живот. Виждам Небето разтворено. Излизам с лице към Него. Бавно слизам по стълбичката и жадно Го гледам. Тайна. Целувам ръката Му и одухотворена от това, що видяха смъртните ми очи, с тихи стъпки си отивам.

– Бог да те благослови, чувам след себе си дълбокият вселюбящ глас.

На следната неделя виждам между седналите на беседата и Вазов. Учудих се, не, зарадвах се. Не му се обаждам, не се приближавам дори до него. Как хубаво слуша! Ето го милото благородно лице на прочутия наш поет – на прочутия, на любимия наш поет.

Паша ме завежда у тях на обяд. С Надя си хапваме печена кокошка, а те картофена яхния. Аня ми свири нещо от Шуман. Пием чай и тя ме изпитва по немски. Намира, че не съм си губила времето. После излизаме с Паша в Борисовата градина. Тя прилича на лястовица. Разискваме върху думите на Учителя, отправени за нас двете. „Вие, каза Той, с Паша сте млади души." И сега се питаме защо не стари души, а млади. Може би затова, защото си нямаме домашни параклиси и не ни се е явила още св. Богородица. Но както и да е, ние с Паша лесно се примиряваме, защото щом Той го казва, значи има основание да Го каже.

Казвам й за Юлиус, че иска да ме води в Германия. Паша казва:

– Значи ти ще ни напуснеш, а?

– Да, казвам, но сама не вярвам. Защото такава грозна сцена ми направи тия дни, че просто ме ужаси.

Ковачев ме среща и ме изпраща до канцеларията. Поприказвахме си. Разбира се, няма никакво основание лицата ни да са печални. Още не отзвучали стъпките му по тротоара, чувам някой задъхано да произнася името ми. Що да видя – Ülius Zesar Mücke. Неистов израз – немски Otelo. Овладя се, за да ми каже, че ще ме чака след работа.

Качваме се на трамвая и – в Борисовата градина. Потегляме по алеите. Мълчим. Donnerwetter, Donnerwetter [(нем.) израз, показващ гняв или учудване] – пухти моя дойчовец. Стиска юмруци и някому се заканва. Нищо не разбирам, но усещам, че за мен се отнася. Това е нов ураган от ревност – разбрах, за Ковачев се отнася. Стоял навярно някъде на „пусия", за да види вярна ли съм му. И ето, хваща ме на местопрестъплението.

Стискам грубата му ръка, целувам я, но нищо не помага. Заплаках не на шега. Изведнъж рязко се отделя от мене и тръгва към срещуположната посока – отива си.

Ех, отива си. Става ми болно. Защо пък така? Не може ли да разбере, че и аз си имам познати. Вървя и бърша сълзите си. Ревнив! А как ще бъде това нещо в Potsdam. Може и да ме натупа, а! Обръщам се. На 20 крачки той стои и гледа към мене.

– Schatzi [(нем.) скъпа] – вика сърдитко и тича към мене. Разгръща ръце и ме стиска в прегръдката си: – Üli Otelo, Otelo. [(нем.) Юли Отело, Отело]

– Не, eifersüchtig [(нем.) ревнив] – изговарям добре немската дума и той ме целува.

После се развесели. Пее немски песни. Казва: Ubi bene, ibi Patria. [(лат.) Където (ти) е добре, там е родината (ти)]

Един вид той ме плаши със сцени, за да му бъда по-вярна. Всъщност, Юлий не ми е съвсем по сърце, но тъй стана, че се сприятелихме, а той има добра душа. Завежда ме до в къщи и клати заканително с показалец.

Наистина, взимам папката със стиховете си и отивам при поета. Тъй се зарадва! Извика икономката си – сопотянка – и й каза: „Когато и да дойде при мен това момиче, винаги ще я пускаш." Поръча кафе – и сядаме на плетените столове в неговата гостна. Подканва ме да чета. Ето, редят се стихотворения едно след друго, той слуша. Накрая ми обърна вниманието върху съгстените съгласни: т, с, ц, ш, ч и пр. Каза, че те не бива да са повече от 2 – 3 в стих. Иначе се губи музикалността. Спря се на някои образи, даде идея как да се разработят, за да бъдат по-завършени.

„Шъпнѐне" вместо „шепо̀т", както аз го бях поставила. Каза да уча френски или руски език. На руски имало прекрасни преводи на най-великите поети. Четох му „В Александър Невски". Зарадва го много сравнението, което правя между ръкотворния храм и неръкотворния – природата. Ако излизала Българска сбирка, той би го поместил там. Но едно нещо тревожи поета – при сигурни хора ли съм. Имам ли „закрила".

– Добре би било, казва, тук в този голям град да имате сигурен приятел, годеник, или пък да влезнете в някое религиозно общество.

– Но аз ходя вече при Учителя – отговарям...

– Отлично, казва Вазов, там е вашето място. И аз ходя да го слушам.

Не му казах, че го видях, не. Но много се радвам, че той не казва като Саша, че там си губя времето напразно. Подари ми „Юлска китка" и ме покани веднъж за винаги да го посещавам и дори да го спирам, където и да го видя. Милий, милий поете!

Сава Злъчкин ми казва, че Йончев е много болен. Взимам трамвая и в Красно село. Човешка развалина. Моли ме да му купя револвер, за да се убие – мъките му са ужасни. Нарича ме сестро, сестро. Иска да се моля за него...

Зная вече много песни: „Напред да ходим смело", „Братство единство", „Дързост в Христа, другари"; запознавам се с още сестри: Ана Динова, Пипелова, Савова, Ковачева – все отбор певици – възрастни жени, а пеят тъй хубаво. Райна Стефанова – шивачка – много кресливо пее и подбелва очите си. Защо ли така? Навярно и тя вижда видения. Завежда ме у дома на обяд и хвали шиваческото изкуство. Разбира се, загатва за някакви си особени преживявания, които никак не ми допадат. Също и Паша не се възхищава от тях. В същата къща живее и вдовицата Ана Динова с дъщеря и син. Тя ни чете псалми от Библията и ни накара всеки да си отвори да види какво ще му се падне. На мене се падна: „Ще ви пречистя със 7 огъня." Тя обяснява, че под „огън" се разбира страданието, което едничко ни приближава към Бога.

При нея вечеряме. Пеем песни, че тавана се вдига – новата – „Напред, напред за слава, в бой за царя небесни". Закъснявам за дома. Хващам се за бравата на портичката – Юлий – но този път не е гневен. Почти разплакан, че цял ден ме чакал, за да се поразходим; няма да ми се кара вече, оставя ме свободна, но веднъж да ме заведе при майка си, трябва да му бъда покорна. Целуваме се в тъмнината и аз се скривам в стаичката си.

Тази сутрин се зареях в гората. Чувам нашите песни. Тръгвам по тази посока. На открито голямо множество – нашите. Учителя с тях. Приближавам се, поздравявам. Една от сестрите казва:

– Защо сама идваш на изгрев, ела при нас.

– Но аз не зная, отговарям, че вие се събирате. Ако знаех, щях да дойда, разбира се. Това е сестра Янакиева [виж "Изгревът , т. V, с. 590]. Сини, ласкави очи – изящни пръсти – приветна усмивка.

Имам ново началство – полковник Софрониев. Осанката му вдъхва доверие. Има нещо рицарско в него. Почти не го виждаме. Работата е скучна, но що да се прави – с тези 90 лв. лошо,нс без тях още по-лошо. Макар, че хляба е малко и лош, но въздухът е прекрасен и нозете ми

здрави и пъргави. Часовите ме познават и ме поздравяват в ранните часове. Всяка сутрин тичам към слънцето да го срещна заедно с птичките. Хазаите ми се радват. Кой им внуши това дълбоко доверие?!

– Оди, оди, керко, казва бабата, нека Господ и нас да благослови.

И Петърчо се разболя от дизентерия. Детето се сви като осланено листо. Устните му посиняха. Очите му потънаха, ръчичиките – костички само. Изстива.

Тичам при Него. Тичам като стрела. Плача – и това детенце на кака ще умре!

– Нищо, нищо му няма, казва. Нека го пече на слънце майка му.

Целувам ръка и със стисната длан тичам обратно. Среща ме позната, иска да се ръкува с мен. Отскачам като топка. Стискам шъпата си от благословеното допиране на Учителя и пристигам. Едно врабче се блъсва в окото ми,но аз пак стискам шъпата си, за да не изпусна Учителевия дар. Викам от вратата: „Нищо му няма, како, нищо му няма, така рече Учителя." Разтварям шъпата си върху болното коремче, проливам жарки сълзи върху излинялото му телце, плача пълна с обич и вяра.

И ето, Петърчо оздравя. Налива бузки, ръчичките му пак стават с дупчици. Гука и се смее. Изправям го върху коленете си – подскача на игривата ми песен. Каква радост в цялата къща! Всички повярваха.

Но, зълвичката умря след кратка болест и остави сираче.

Главинов все пак ме запознава с поет. Това е Стоян Михайловски [виж "Изгревът", т. III, с. 160, сн. 83; т. XV, с. 778-784 (Ст. Михайловски срещу Учителя)]. Завежда ме у тях – мъж, жена и храненик. Той ме прие с голяма радост. Остави ме да чета стихове; сам той чете свои: „Тежи ми, Боже, кръста на живота" и др. Остави ни и двамата на вечеря. Главинов го обожава. Каза: „Ето вашия учител." (Разбира се, той нищо не знае за личния ми живот.)

Още до неделя след обяд ме завежда на протестантската църква да чуя словото му. Говори с подчертавания и ръкомахания. Говори с патос. Може и да те просълзи даже. Но разликата между Учителя и него е както между Слънцето и Луната.

Единодушно съм поканена от цялото семейство всяка неделя да им бъда гостенка на обяд. Нямам причина да им откажа, но се чудя как ще стане това, защото аз предпочитам да отивам в „Опълченска" 66.

Радва ми се и г–жа Михайловска. Готви хубави обеди и ме гощава богато. След това всички в гостната й се разговаряме върху изкуството.

Според него трябва да проуча речниците на Найден Геров, за да се сродя с народния говор. От него чух и чудната, и чужда за мене дума „фолклор". Брат Белев, като лингвист ми обясни, че това значи да изучавам народното творчество. Това предполага да ходя в Народната библиотека и в Министерските сборници да чета отдела за народни умотворения. Дълга и широка…

– Химитлийски е при мъжа ми оттатък, казва г–жа Михайловска, също и Главинов – постойте при мене.

Завеса дели стаите. Госпожата нарежда слугинчето, аз стоя сама. Неволно слушам разговор. Гласовете ясно се различават. Ето сега говори д–р Главинов, после Химитлийски, после взима думата поета–философ. Оставам като гръмната. Заговор против Учителя. Св. Синод праща тази депутация до Ст. Михайловски с молба да държи публична сказка против

новия антихрист. Свят ми се зави. Михайловски с „радост" приема. Чувам думите му:

– Морална елегантност е да пази човек вярата си.

Едвам изгълтах обяда си и право в „Опълченска". Извинявам се на семейството, че имам неотложна работа. Там заварвам женско събрание. Канят ме да взема участие, но аз стоя в антрето и не мърдам. Те почват да пеят, поемат тихо молитва. Врата се открехва и Учителят е пред мен. Сега чак разбирам, че върша предателство. Но везната наклони към Учителя, виновна ли съм?

Хък–мък, разказах му случката. Помислих си, че ще се разгневи, или ще се закани, или ще се разтревожи. Нищо, нищо, нищо. Напротив, стисна ръката ми и каза: „Смелост! Смелост! Те всички ще си научат урока."

Отивам си окуражена. Сякаш дойдох да взема кураж. Защото, наистина, тия попища са много, а Учителят е сам самичък...

АВГУСТ 1917 г.

Пак нов шеф – полковник Серафимов. Прилича на полицейски началник. Очите му остри, сякаш бодят. Поиска поотделно да му се представим... Какво има да ни гледа – писарки.

Всеки ден звънеца: зър – зър, прислугата: Пак тебе вика. Скачам с разтреперано сърце. Защо ли – свива се нещо под лъжичката ми. Страх...

Нищо, просто ме разпитва отгде съм и при кого живея. Каза, че заплатата ми е много малка. Мълча и заднишком излизам от широката двукрила врата.

Нямам кому да се оплача, защото по внушение на Синода Фердинанд интернира Учителя във Варна [виж "Изгревът", т. I. 2. изд. 2011, с. 528-530; т. IX, с. 229-234], Ülius не разбира от тези неща. Смущавам се, охкам, губя се. Заповяда ми в неделя сутринта да се явя на работа. Но защо вика само мене? Казвам на колегите, те мълчат, гледат към преписките си – нищо. Стискам ръце, моля се, моля се. Но може би се страхувам без основание. Може би ще ми диктува нещо на пишущата машина. Не, Самоходова е най-добрата машинописка – пръстите й работят като светкавици.

Ето св. Неделя. Обличам се и тичам на работа. Стоя в канцеларията си и викам всички сили небесни – помощ! Звъни се. Няма разсилен, няма никой – звъни началството. Излитам до кабинета и почуквам. Среща ме строг поглед. Косата му е бяла като сняг. Няма няколко зъба. Стегнал се в лъскав мундир. Извика ме до себе си – прелиства някаква преписка, търси нещо, мърмори. Изведнъж става и ме хваща през кръста. Навежда се към главата ми и търси лицето ми. Но сила удесеторена от сутрешното припкане ме откопчава от „железните" му старчески прегръдки и го отблъсквам като гумена топка. Косите ми – разчорлени. Заставам „мирно". Запъхтян, разгневен, ето що ми каза: „Ще ви дам да се разберете, вие!" Тичам по стълбите, излизам на улицата и заставам до ъгъла на „св. Спас". След малко, ето го оскубания хидалго, гневно дрънчи със сабята си и величествено минава по другата улица с достойнство, че носи на плещите си тежестта от отечествените задължения.

На 14 август той ме изпъди от работа под предлог, че не му станах на крака, когато влезе при чиновниците. Всички седят по столовете си и работят. Но той мен обвини. Вълкът се кара с агнето, че му мъти водата, а горкото агне е доста надоле от него в планинското поточе.

Обзима ме ужас. Кака настоява да се върна у дома... Ако тук е мор, там ме чака сигурна смърт. Не, не, не...

Излизам на изгрев. Срещам се с братя и сестри – унили. Правим гимнастика, разговаряме се, ала – тъга, тъга по Учителя. Моята тъга е още по-голяма... Настига ме стражар. Закъснели. Пратени да ни разгонват от гората. Този по мене – излезе едноселец. Добър, смирен човек. Четях си книжка – защо ще ме гониш. Заговорихме – излизаме даже роднини – Знеполец. Отметна чантичката си, извади бял хляб и ми подава хубав резен. Отиде си. Оставам да чета, да се моля и да разполагам с времето си както искам.

Подир седмица срещам познат – г–н Карев от Русе. Дойде чак у дома. Видя обстановката ми и Библията на масата. Разправих му одисеята си. Ще помисли и после ще ме потърси. След два дена пристига и ме завежда на „Мария Луиза" в англрос. магазин на Рафаел Камхи. Бахар почна да ме учи как да превождам писмата върху една преса. Магазинът е пълен с всякаква галантерия – тантели, шевици, платове, сукна, лен, коприна. Рафаел Камхи е голям господар. Мъничък, жълт човечец, дребен като японец, но може би – милиардер.

Сега заплатата ми е 120 лв. Работата ми не е тежка, но иска много тичане. Трябва да разнасям и писма по разни учреждения и кантори. Не е по силите ми. Това тичане с папка в ръка ме уморява и унижава. Чак сега виждам колко много ме е оскърбил полк. Серафимов.

ОКТОМВРИЙ [1917 г.]

Хубава е София сега. Като че ли не есен, а пролет идва. Но моята клета душа е ранена. Юлиус ми се обажда от провинцията, рядко ходя в Михайловски и преустанових курсовете по немски. Често отивам при кака и се занимавам с оздравялото дете.

НОЕМВРИЙ [1917 г.]

Бахар ме ухажва. Често наднича в моята стаичка и ме гледа с тия зачервени болни очи и клепачи. Почивах си, чета псалмите. Той вима книжлето с нечистите си пръсти и чете... Тази вечер ме завежда в „Сплендид" на вечеря. После на кино. Старае се да държи коляното си до моето. С разни хитри движения, местя се малко по малко. Оставих и кино, и всичко. Цялото ми внимание е в неговото коляно. Роня горчиви сълзи и се моля, моля. Чува ли Бог молитва отправена от едно кино... Господи, Господи, спаси ме.

Свършва се киното. Бахар ме води на пасти. Разточителен човек. Моля се и се моля, и пак се моля. Довежда ме до „Нишка". Подавам му ръка и нехайно казвам: „Благодаря сърдечно и лека нощ! Нека Бог ви възнагради за вашата постъпка."

Бахар е човек. Стои със зяпнала уста, после бърже отмята шапка и казва: „Няма защо да ми благодарите – приятен сън!"

Смъквам се на колена в стаята си и горещо благодаря на Бога, че ме спаси по чуден начин. Този евреин не би се посвенил да нахълта в тихата ми чиста стаичка, ако не беше... Бог.

При Учителя идват, както казах, много и различни хора. Ето неколцина с дълги коси, с дълги бради, все на апостоли приличат – агнета божии: Спас Димитров, Величко Чакъров, Моис Коен... Чак сега се сетили да ме спасяват. Губела съм си времето при „онзи", а виждала съм ги как целуват ръка на „Онзи", богоговеят, а сега лаят по петите му, когато мислят, че стадото е без пастир. Спас ме кани у тях да ме гощава, но тъй малко гозбица сипва в чинийката и тъй малко хлебец в панерчето, сякаш за болни. На трапезата и други „послушници" – все такива бледи и мършави. И той има параклис, но много по-голям и богат. Действително, с хубави картини се е оградил, но предателска душа е той. Хули Учителя, безсрамния, казва че не ми е мястото там и че той, самият Спас, ще ме упътва по-нататък.

В. Чакъров ме води на неговите спиритически събрания. Лудория. Припаднали жени, разтърсени долапи (дали нямаше някой в тези долапи). Една жена полудя, буквално полудя. Не се засрами този синеок и нежен апостол–вълк. Но и той похули Учителя, макар че на трапезата Му седя и пр.

М. Коен ме влачи на теософски събрания. И той иска да ми покаже правия път.

Смути се душата ми и омалне духът ми (Давид). Тогава викнах към Господа и Той чу гласа ми, дойде и ме спаси. Няма никой край мене, но има Бог. И днес, сама в стаята си, падам на колене и се моля с ридание. Господи, подкрепи ме; смутена съм, огорчена е душата ми. Вият като вълци, искат да ме грабнат. Стани и спаси ме. Хулят Учителя. Добрият приятел. Чистият. Светлият Учител. Подгониха Го, а нас вълци искат да разкъсат. Не сълзи, водни източници очите ми. Скръбта ми достига до своя връх. Тогава в душата ми блясва просветление, блясва успокоение, блясва чист и светъл неопетнения с нищо образ на Оногова, който утвърди стъпките ми към Бога. Той – Учителят. Да бъде благословен, да бъде благословен!

Бахар е бутал книгите ми в чекмеджето. Познах. Отварял псалмите. Той се промени – сякаш добри мисли има на главата си. Признава, че работата не е по силите ми. Трябва да ходя пеш по кал, студ, дъжд. Трябва им колоездач и по-силна ръка за пресата. Днес си говорим като приятели. „Карайте още, казва, ще видим."

20 ДЕКЕМВРИЙ [1917 г.]

Бахар ме вика на дългия тезгях. Негова роднина го моли да й прати плат за палто, а той иска аз да го избера по мой вкус. Посочих тъмно блестящо дамско сукно. Тогава той взема големите ножици, отрязва три метра, загъва го в дебела хартия, завързва го здраво и ми го подава: – Нека ви е честито, г–це, вие го заслужавате. Оставам смаяна. – Така постъпваме ние с добрите хора.

После отива към касата, брои пари и тях ми подава:

– Ето ви три заплати обезщетение. Вие вече сте свободна. Ако нещо съм ви огорчил, прощавайте.

Прибирам книжките си от чекмедженцето и – сбогом.

Юлиус заминава за Галиция. Изпраща ме тази вечер на гарата и плаче като дете. Той ще се върне, тогава ще дойде и ще ме отведе там при майка си в Потсдам. Качвам се на влака с убеждението, че една важна страница от живота ми е вече отминала.

Утре следобед сме със Софето по линията. Пълен влак от София пристига – германци. Чувам някой да ме вика. Юлиус тича към мене и пред всички свои другари и Софето ме прегръща и целува. Сега не плаче. Като стрела се качва на бавно потеглилия влак и вика: „auf baldiges Wiedersehen." [(нем.) До скоро виждане]

Цариброд, [1917 г.]

Приеха ме не с отворени, но с нападателни „обятия". Одисеята ми в София от 23 месеца е засегнала отрицателно въображението на майка ми. Но ето ме с 2–3 роклички, топли обуща, ново палто и даже малко пари. Залавям се веднага с къщна работа. Но Бека е при нас, защото мъжът й е мобилизиран и моята помощ е повече от нежелана. Сестра ми не иска и да погледне моите книги, макар и тя самата чете романи. Гледа ме с насмешливост и мълчи като дявол.

Писмо от д–р Гологанов. Онзи туберкулозен офицер, с когото се запознах в боровата гора. Каква топлота и сърдечност! Неговото обръщение към мене е високо човечно и братски чисто. Той не забравя онази чудесна среща в слънчевото утро в гората, когато болен и отчаян, срещнал една светла душа, една сестра, едно добро момиче – самата пролет за измъчената му душа. Не съм се отвратила от него – болния човек; вдъхнала съм в душата му вяра и надежда и то без да му говоря, ей тъй просто, само с присъствието си. Радвам се на писмото! Ето светли и насърчителни думи за мен от един умиращ човек.

Г–н Михайловски също ми пише. Ето писмото му в розов плик с дупчици по края, които се откъсват, за да се отвори самото писмо. Такива писма той писа и на кака да бди над мен. В това си писмо той ме гълчи, че не съм му се обадила лично при заминаването, иначе, той не би ме оставил да сторя това. Непременно да изуча речниците на Н. Геров и народното творчество.

След някой ден сандъче книги от него. Няколко тома Иполит Тен. Но този човек ме надценява в очите си. Чета и нищо, ама съвсем нищо не разбирам. А такива тежки томове – не можеш да ги вземеш нито в джобовете си, нито да ги мъкнеш в ръка.

И Главинов се обажда. Съжалява, че не успял да ме запознае с Вазова, а не знае, че сама разреших тази задача и съм вече в числото на обичните му и благонадеждни млади парнасци. Дали да му пиша как се запознах с него, как взе при себе си моите ръкописи на пишуща машина, за да ги прегледа самичък. Дали да му пиша неговите думи: „Смятайте се веднъж и завинаги поканена при мене!"

Не, няма да му пиша. Не поверявам никому красивите си тайни. Благородната Саша Гладиева винаги ме полива със студен душ за Учителя. Изкажеш ли хубавото – намалява се, изкажеш ли лошото – увеличава се. И за Бахар не казах никому…

Знае ли Главинов какво велико значение за мене има доверието на Вазов. Знае ли той как запя земята под моите стъпки и сякаш небето запя заедно с мене тази велика животворна песен: „Учителя, Вазов, Учителя!". Та нали и той беше в делегацията против Учителя. Не, няма да му пиша.

ЯНУАРИ 1918 г.

О, Драгомански заснежени височини и ти, Нишаво, буйна, пълноводна и сега вкована в лед. Ето ме отново край твоите брегове. Ето ме пак по чукарите самотна и мечтателна. Но какви ти мечти, това е тъга, даже мъка.

Защо тъй рано посивяха косите ми? Веднъж Иванова – тази с многото видения, запита Учителя защо тъй млада, а косите ми прошарени; Той отвърна:

– Защото слана я попарила.

Студ и мраз и в сърцето ми. Небето сякаш и то не е дружелюбно към мен. Гледай как се оцъклило, никаква надежда.

Псалмите са винаги с мен. Ето 63 ме кара да роня сълзи...

„Милостта Ти е по-добра от живота,
устните ми ще Те хвалят."

Горещи сълзи капят по прекрасното ми ново палто. Студът ги вледенява и те стоят като блестящи перли.

Кому съм нужна? Нямам вече никого близък на света. Злият български цар Го пропъди, Него, Човекът, който ни събираше край себе си. Злият, надменният цар. За да угоди на поповете, а те да угодят на... дявола.

Омраза в къщи, не може да се диша. Надвивам с работа: пера, мия, мета, нося вода от градската чешма. Нито искрица благосклонност от никого. Възглавницата ми мокра от сълзи. Треперя в студената стая. Отнемат ми завивката. А прозорците нашарени с цветя. Само на голия сламеник. За „такава", така се пада, чувам да гълчат със сестра ми. Завивам се с палтенцето си, слагам отгоре си и блузички, кърпи и престилки. Костите ме болят от свиване... Отвън месечината пълнолика грее както преди две години, когато тръгнах от тука. Същата месечина, сега отново свидетелка.

Купувам свещ вместо взетата лампа. Пиша на запалена свещ. Но всичко е такава сивота и такава безнадеждна скърб.

Почвам да разбирам беседите на Учителя. Става ми ясно почти всичко. Тънко подчертавам редовете, които имат отношение към мене. Колко хубаво!

Оттатък, на топлото не ме искат – „разплаквала съм децата". Макар че аз насякох дърва и напалих печката, но, тя не позволява да съм при „офицерските деца". Очув [втори баща, пастрок] ми сега е офицер. Той не е съгласен с мамината педагогика, но нищо не смее да каже – глас в пустиня, защото и той е под нейния чехъл.

Прочетох много книги, тук на студено. Препрочитам Кринчевите... Псалмите и винаги псалмите. Те са върху гърдите ми. Има ли по-съдържателна поезия от тази!

Децата ме викат оттатък да им разправям приказки, но тенардиерката [по името на семейство Тена

Елена Стоичкова е умряла наскоро след заминаването ми, а Софийка ми е наистина приятелка. Разказах й за Учителя, за Вазов, за Юлиус. Тя обърна внимание само на последното име. „Па кой знае, казва, може да се върне той от Галиция и ти да станеш майка на германчета."

Всичките мамини маневри са да ме принудят да взема или Кола такунеца, онзи с голямата табачница към Желюша, или Кирил печатаря, който издава малко вестниче в града, или Андрея шивачът. Момите припкат и след тримата, но мен сърцето не ме тегли по никого. Това е причината за целия ужас в къщи, за голото легло и гладното лягане и ставане.

Хълцам в леглото, ридая. Така повече изстивам и не мога да дишам. Там са всички топли постелки и завивки; на закачалката висят две дълги шинели... Там самичка си приказвам, моля се, пискам. Тя внезапно влиза при мен със запалена лампа и вика: „Така за тебе, умри! Щом не искаш човек да станеш, по-добре да те нема!"

Обичам Хюго заради Козетка, обичам Хюго заради Есмералда и Квазимодо...

Тялото ме боли от удари, ръцете ми сини от коравите й пръсти. Веднъж ме замери с камък в главата. Цели два часа треперах на леглото си като ударена птичка. Такива гърчения, такива подскачания. Намерилия се наблизо ветеринарен лекар заявява, че тук има лош удар в тилната част. Препоръчва хладни компреси. Тя сяда на трапезата, почва да се храни и казва: „Да ги слага който ще"; Бека ме гледа със зли очи. Тя е дясна ръка на мама, десен крак и дясно око. Всичките ми и най-невинни прояви тя ги „отнася" преиначени и всеки ден е нов ужас, страх и трепет.

Крия книгите си под дърво и под камък, защото ще бъдат унищожени. Квартирантката ни г–жа Бучкова ме научи да рисувам с въглен. Посочва ми образци от Третяковската галерия. Почвам с портрета на Гаршин. Мама го намира и добре го размазва с разтришавката на петте си пръстта. Но не се отчайвам. Заемам се с Христос в Гетсиманската градина. Напредвам много бавно, защото не съм се упражнявала предварително, тъй ме насърчава горката туберкулозна красавица. Русите й сплитки завиват три пъти главата й. Но, до кога?!

А татко, играе на комар. Проиграва заплатата си, проиграва и пендарите на маминия наниз. Никой друг не е взел жълтиците, тя – онази. И почва жесток бой и гнъсни разпитвания. Отчаяна и ужасена викам: „Защо не питаш и татко?" Тогава и той, о, безочливост, стана и заши войнишка плесница на бледите ми бузи. Бека стои отстрани и очите й святкат.

Влизам в студената си килия, падам на колене и чупя тънки, слаби пръсти. Това е страшно, страшно, страшно! Погивам. Смили се, Господи, избавителю, пропадам – безумна, сирота, гладна и помръзнала. Прозорците заледени. Дъхът ми топъл, замръзва във въздуха. Вцепенено е тялото ми от бой, от студ. Принизена е душата ми от срам, ужас и възмущение. Искам да умра! Сладка смърт! Сигур си по-сладка от този живот. Ето ме, умирам. Веднага тръгвам с тебе, великий дух на спокойствието. Захлупвам очи на студения под, притиснала чело върху твърдите дъски и плача безутешно. Тялото ме боли от тежките й юмруци, щипане и дебела тояга. Смазана съм и телом и духом.

Изведнъж ме залива мека светлина. Нещо ме изправя на нозете. Нещо велико и мощно докосва сърцето ми. Студеният покрив е пронизан от лъчите на едно невидимо и мощно слънце. Въздухът става мек зефир и ми става топло и радостно. Някой стои до мен, някой сякаш говори. Чувам:

– Тука съм, не бой се!

– Но кой си ти? Христе мой, ти ли си?

– Тук съм чадо мое, не бой се!

Баща ми ли е това? Но тази сила е сила Божия; тази сила е Христова сила. Тръгвам по стаята с разгърнати ръце и търся да прегърна този светъл дух. Целувам собствените си пръсти. Ръце или крила докосват раменете ми. Мразът се стопява и милиарди топли лъчи ме изпълват с блаженство. Неуловимо, нежно присъствие и несравнимо прекрасно. Нещо ме прониза с живот и сила, и бодро и весело е на душата ми. Лягам върху студения и твърд сламеник. Глас ясен и определен говори: „Не се свивай, отпусни тялото си; така, заспи." Блажен сън, непробуден блажен сън ме обхваща. Събуждам се чак на сутринта затоплена и бодра изпод моите шалчета, престилки и блузи.

МАРТ [1918 г.]

Претърсен е чеиза ми до последната кърпичка. Правят сметка с Бека какво съм имала и какво ново съм изработила, откакто съм се завърнала. Влиянието на Бека тук е повече от пакостно. Тя рови ленените ми ръкоделия и прави тънки сметки...

А мама подочу нещо от колегите му. Смълча се, не повтори за пендарите. Татко хич не го е еня, че гълчат мене за него. Целият град знае за неговите "подвизи", но той е горд и наперен в стегнатата си офицерска униформа. Веднъж я чух да нарежда за моя баща. Сърди му се, че умрял и я оставил с три сирачета, че трябвало пак да се жени и нови деца да ражда. Сърди му се, мрази го. Сякаш него мрази чрез мене. Чудна работа! Не иска да ме види. За нея аз съм грозна, сбръчкана баба, жълт папуняк и още нещо... Не ми вярва за Бахаровия подарък, не ми вярва за извънредните заплати и говори каквото й дойде на езика.

Нищичко не разбирам от Иполит Тен. Отново се заемам с Berlitz. Ледовете се трошат, снеговете се топят и смъкват към полята. Но има ли край моята скръб и моята тежка участ. Животът ми тук е невъзможен. Изкачвам се към гробищата. Сядам на снега върху гроба на самоубития офицер Кантарджиев. Оплаквам чужд, непознат мъртвец. Оплаквам себе си. През 1914 г. той е служил честно; гърдите му обнизани с ордени и медали. А тук сега, някой го обвинил в недобросъвестност. Не издържала честната душа – не издържал срама и горчивината.

Плача сега над клетото братско сърце, не срещнало съчувствие, не оценено. Сълзите се ронят и аз тихо нареждам. Никого няма – няма жива душа. Няма ги нито врабците, нито черните врани. А небето е облачно – гъсто заслано с непроницаеми облаци, обвива ме бяла мъгла и сякаш изчезва всичко. Той – градът до мен, сякаш моят гроб, моето тяло заровено тук и отгоре безприютна моята клета душа. Мрак се спуща върху земята. Изправям се на нозете си, притиснати върху снега. Дрехата ми се отпечатила върху него. Бавно слизам. Ето пушека от циганските къщи.

Минавам край църквата, училището. По тъмно съм у дома. Заварих гости. Излизам да донеса вода в котлите, дърва и съчки за утре. Плаха сядам в ъгъла и се заемам с плетиво за „маминиите ангелчета". Тя харесва моите ръкоделия, харесва моето шиене. Не напразно ме е пращала три години в стопанско училище. Това не й пречи, обаче, да ме цапне със срамен епитет и да ме удари по лицето или гдето й попадне с дърво или съсъд, или с железен предмет.

1 АПРИЛ [1918 г.]

Татко е пак на война. Плачем за него; ако не е комарджийството, той би бил добър баща и заплатата би стигала. И Бекиния съпруг е на война. Тя съвсем се пренесе у дома. Тя подлита и да ме бие. Ноктите й се впиват в лицето ми и кръв тече по бузите ми. Остави ми две копки до очите – тях ли искаше да извади, не зная. Съдра ми блузата на гърдите и я направи на парченца. Обля ме с мастило. Мама й помага да ме дотрепят. Викат: „Или да се ожениш, или да те нема от тука." Разбирам, че не трябва да подяждам хляба им, но Господ да ми е на помощ. Тъй натика тя и кака да се ожени гдето и не беше мястото, нито Бека – те се подчиниха, но аз имам надежда.

Писмо от Спас Димитров. Този достопочтен брадат „апостол" съжалява, че не е отблизо, за да ме ръководи. Да му пиша и той ще ми пише. Използва заточението на Учителя, за да предложи своето съчувствие. Никога няма да му пиша – лъжец! Но аз ще изляза от този адски тунел, о, ще изляза! Тъй нещо у мен шепне. Не съм изгубила кураж и вяра, нека ме бият, нека ме кълнат, нека ме злословят.

3 АПРИЛ [1918 г.]

Плача и се разхождам по бреговете на Нишава. Мътна, буйна, силна, тя гърмоти в леговището си и сякаш не иска да знае за моите скърби. Времето се затопля. В душата ми се промъква слаба, неясна надежда... Писах във Варна, до хотел „Лондон". Там е Той, Милият, Великият Човек. Писах Му и всичко, всичко Му разказах за тука. Писах и на Михайловски – не може ли да ми намери някоя работа.

Клепачите ми отекли от плач. Сълзите ми сами се ронят. Косата ми към ухото плисна в белота...

Природата се оживи. Кокичета, теменуги. Нашите теменуги имат особен лъх, не са като тия що продават по софийските улици. Синчец, минзухар. Навсякъде красота, навсякъде нов живот.

Немско писмо! От Юлиус ли? Не. Не зная дали някой е останал жив в Галиция... Не, Richard Öhrtel – онзи високия красив немец от боровата гора, скоро запознат след срещата ми с Вазова. Беше неделен ден. Закъснях този път за изгрева. Той ме изпреварил. На моя „пункт" двама дойчовци. Съблекли куртки, открили розови гърди срещу слънцето, лежат на тревата. Искрено зачудени какво търся рано в гората. „Слънцето диря", казвам на немски. Те веднага скачат, обличат и закопчават куртките си. Стягат се с колан. Ще ми бъде ли приятно да ме придружат в гората. Не помня що ми говориха, но своите си думи–говор и сега слушам: „Ich bin zwei–und–zwanzig Jahre." [(нем.) Аз съм на двадесет и две години.] Единият

си записа името ми и где работя. Единият, по-снажният, по-слънчевият. Мисля, че не го видях повече. Не. Сега добре изпитал за адреса ми, дори от фирмата Рафаел Камхи. Те го упътили добре.

След писмото по пощата ме среща тукашен oberoffizier [(нем.) висш офицер] и ми донася устна вест, че неговият скъп приятел offizier [офицер] от София ще го посети, като моли Henzel да му уреди среща с мене. Не бих ли желала да пия кафе заедно с тях утре след обяд, когато колегата му от София ще пристигне.

Гръм от ясно небе, да пия кафе с немците, когато тук съм в затвор. Но мощен лъч пробива този затвор и аз почвам да се готвя. Увивам посребрените сплитки около главата си. Мия се, гладя блузата си, плисираната си пола, лъскам обувки. Като птичка на слънце, разпервам крилца. Не се боя, ще отида. Сърцето ми трепти, трепти, но не от страх. По-страшно е, че съм на края на гибел. А той, като пратеник на небето, предтеча на Спасението.

Моми и момци на сватовско хоро, нашите на представление. Още от двора ме срещат лъчезарния Richard Öhrtel и Henzel. Затоплена стая. Десетина немски войници около дългата маса. Представят ме: Die geliebte Freundin des Öhrtels. [(нем.) любимата приятелка на Йортел] (Кога пък станах Freundin? [приятелка]) Но това е най-любимата им дума, най-високото им отличие. Почваме с името ми. В Германия имало много това име. Радват се, че изучавам немски. Ядем сандвичи с крехко месо и пием чай. Нещо като вечеря, не зная. Стана дума за вегетарианство; казах, че наближава времето когато ще изоставя месната храна. На масата имаше двама антропософи – не разбрах що е това, но то се уясни, когато видях, че те оставиха сандвичите непобутнати. Говориха за Щайнер. Слушала съм за теософи, но антропософи... Колкото зная немски говорих им за Учителя. Те умеят да слушат внимателно, а дали ги интересува. Всеки случай, тук, в Цариброд, между шепа немци, аз чух за Щайнер и антропософи. И немците, значи, имат някакво духовно общество. Richard ме изпраща и моли за Spaziergang, morgen, ganzen tag. [(нем.) разходка, утре, цял ден]

Заспивам щастлив сън – прекрасно лице, прекрасен Richard! Това вече е щастие. Не ме лови сън. Ставам рано както за утринна в църква. Камбаните бият и аз излизам от града. Поемам по стръмното към „Паметник". Той е там горе – гдето се реши войната между сърби и българи през 1885 г. Сядам да почина. Той иде след мене. Господи, Господи! Грабва ме на ръце и ме носи – притискам се до гърдите му, обвила ръце около шията му. Чувам името си от милите му уста. Той ме носи като перо. Наистина, че съм олекнала доста от моя режим тук. Was ist geschehen [(нем.) Какво се е случило?], пита загрижено той, warum bist du so schwach geworden? [(нем.) Защо станахте толкова слаба?] Ох, ако ти кажа за всички ужаси, мой прекрасни човече, едва ли би проумял. Сълзи се ронят по очите ми, но той не дава да плача, не. Иска да се усмихвам. – So. [(нем.) Така.] Облягам се на гърдите му и той ме гали. Издига главата ми към устните си и ме обсипва с хиляди целувки. От онази паметна сутрин, той не ме е забравил. Непрекъснато мислил и страдал. Колко пъти идвал в гората, колко пъти обикалял алеите, но напразно. Колко пъти стоял да чака пред „бюрото", но не ме виждал, отчаян че не може да ме намери. През това

време си ходил в Германия на Urlaupt [(нем.) отпуск]. Когато се върнал, аз съм напуснала и Камхи. Мъка по моя адрес, мъка – чак в адресното бюро…

Този силен красив мъжага не е като другите мъжища. Той е човек. Вижда небето – сърдечен приятел, баща и брат. Той е zwei–und–vierzig [(нем.) четиридесет и две], по външност едва ли би му дал човек dreißig – nicht mehr. [(нем.) тридесет – не повече]

Денят е наш. Слънцето е наше. Планината е наша. Всички зелени и цветни полянки – наши. Априлският ден, събрал всички прелести на пролетта. Той ме води за ръка, крепко обхванал китката ми. И пак ме грабва, и пак ме носи, носи и целува – жадна за обич, смъртно жадна за нежност. Устните ми са негови, цялата съм негова. Но светлата вълна, която ни обгръща и двамата е чистота и святост. За миг са излекувани всичките ми душевни и телесни рани. Горя от щастие в прегръдките на божието милосърдие. Косата му златна на меки къдрици кичи снажното му чело. Очи сини – синчец с капчици роса. Жизнерадостен, здрав и добър. Строен, изящен и красив. Усмивката му е като тази на Божята майка над младенеца.

Някога тука е имало кървав бой. Не седим ли ние върху изтекла геройска кръв? Не газят ли нозете ни върху разцъфналата кръв на мъченици?

Не е ли пратен той от свише сила!? Не го ли доведе милата майка природа, която чува моите стенания, вижда моите сълзи. И това ли е случайно?

Горе сме, горе, най-горе. Доле се вижда Нишава. Виж ме сега, мила водна пътнице. Погледни кой е при мене. Кажи, има ли сега сълзи по очите ми? Има ли бръчки по лицето ми? Градът – като в голяма кошница. Ние сме над всичко – и телом, и духом. Кой ме държи за ръка? Чия мишца е на раменете ми? На чиьо рамо е главата ми? Richard, Richard! Не питам кой е и отгде е. Той за мен е точно този, който трябваше да ме спаси в тия дни. Грабва ме и ме носи, носи и нещо тихо, нещо много нежно говори, което не разбирам, но усещам. Издига ме високо като малко дете; като че ли иска да ме покаже някому. После ме притиска на гърди и ме обсипва с целувки.

Ето го седнал на един камък. Приближавам се до него. Прегръщам главата му и му благодаря с хиляди целувки – къдриците, златните къдрици. Лицето прекрасно, шията, устните сладки като мед.

Целият ден щастие, целувки, блаженство. Няма глад за нас, няма грижа. Въздухът, слънцето, цветята ни опияняват. Вървим ръка за ръка, за да се спрем, да се прегърнем и пак да се прегърнем.

Mein Glück, mein Kind, Süsse [(нем.) Моето щастие, моето дете, сладост] – това е едничкото щастие за него в света. Той не знае радост в живота си. Не го питам, но обвивам тънките си ръце около бялата му шия и го целувам както целувах някога иконата на Божята майка.

So schwach, so schwach – warum? [(нем.) Толкова слаба, толкова слаба – защо?] Играе с пръстите ми, целува ги един по един, после свива шъпата ми, държи я под брадата си, после разтваря дланта ми и сам се гали с моите ръце. След това ги целува, че са го помилвали – него!

Кой е той? Не зная. Зная, че е пратеник. Пронизва ни велика обич. Небето и земята се целуват.

На ръце ме сваля по стръмния път. Слънцето ни подканя да си вървим. Сякаш и то се спря днес и не иска да залезе. Ти светлина и Любов, ти светлина и Любов! Слънчице, постой, постой! Не навеждай още копието си към земята.

С озарено от щастие лице се връщам в ада. Заспивам блажен сън. Турям до бузите милваните шъпи – него самия. Той няма име; той е лъч от Слънцето на Любовта. Той е самият Бог.

30 АПРИЛ [1918 г.]

Кой ме буди тази сутрин от моята скромна постеля. Няма никой. Не, има някой. Някаква сила ми говори – обгръща ме, прониква ме и ми говори. Неземна радост ме докосва. Чрез самата мене Любов. Милувка по бузите ми – разтърсване, повик – заповед.

– Чух. Ето ме.

Тръгвам пак. Ти ме зовеш, по-силно от най-силната тръба на света. Познавам твоя глас. Ти си Любов.

Да, чух, тръгвам отново на път.

Влизам оттатък и казвам: Довечера заминавам ...

На обед телеграма от Михайловски. До вечерта още една от госпожата му. Назначение!

Вързопът в ръката ми – без изпращачи. Но обещанието ми е дадено още на 18 февруари 1916 г. там върху снега до петровката ябълка.

За ужас на свекървата, оставям багажа си при кака и литвам към Михайловски. Заканва ми се той с дебелия си къс показалец. Повлича ме по стълбите право в Министерство на търговия и земеделие. Елегантна стая – кабинет на министерския секретар Моллов. Незабравим образ – жълт, мургав, с прекрасни очи. Запознаваме се.

– Това е автодиакта, за който ви говорих, казва моя благодетел. Заповедта е готова, звъни за началника на отделението. „Г–н Митев, ето ви новата чиновничка." Помъква ме той по стълбите в своя кабинет. И той звъни, и той ме предава някому. Този е с охлузена дреха и злъчна усмивка.

– Поделете си работата, казва г–н Стоян Митев.

– Но аз можех и сам да върша всичко, раболепно отговаря моя нов шеф.

Завежда ме в голяма стая от горе до доле с долапи, пълни с преписки. Завежда ме в друга стая при две елегантни книговодителки – Христова и Спасова. Те приличат на принцеси. Моята рокличка – басмена. Толкоз шум за една писарка – Михайловски, Моллов, Ст. Митев.

Дванадесет часа – обядвам в канцеларията с една кифла и чай. Искам да си отдъхна. Сама съм. Два часа на разположение. Крача по стаята и мисля, мисля. Сядам да пиша ново писмо до Учителя. Да му кажа, че съм отново тука и че особено съм благодарна на Бога за чудото.

Учат ме на новата ми работа – регистратор архивар...

След 6 часа право в „Опълченска" да питам Гумнерови за по-точния адрес на Учителя, защото писах до хотел „Лондон", но може би съм сбъркала адреса.

Кака Гина казва: „Не си сбъркала. Адресът ти е прав, сега ще видим." Стоя на двора. Стоя и гледам към вратата, където влезе кака Гина. Ето я

тя излиза. Но кой застава след нея на вратата? Кой ми кима с ръка да влеза?!!

Целувам ръката Му, гледам Го захласната. Не вярвам на очите си.

– Получихте ли писмото ми, казва Учителят.

– Не, казвам, аз Ви писах, но отговор не получих.

– А, получи, получи, казва Той и в очите Му чудна усмивка.

– Гъска, гъска и половина. Че какво беше вчера сутринта. Не беше ли това отговор на писмо – особен отговор на писмо. Гъска съм и нищо повече.

Кака Гина казва, че Той се върнал още вчера от Варна – тъй, неочаквано – остава пак между нас.

Петърчо вече ходи. Кака се радва. Разправям й сто неща наведнъж. Казах й за чудното писмо на Учителя. Да, Той наредил всичко. Как да не е. Той прати и Richard да ме зарадва, а сега, всичко веч е добре.

Като че ли съм изкачила висок връх и задъхана почивам.

Имам квартира близо до какини, оттатък моста – бул. Сливница.

С бакшиш на разсилния пращам писмо на Richard, че отново съм тука. Моят Apolon ме чака на другия ден на ъгъла на „Леге" с тънка сабя през кръста.

– Blume, Kind! [(нем.) Цвете, дете!] – вика той и грабва двете ми ръце. Отиваме в гората.

Отивам при Йончев. Бере душа. Каза ми, когато напусне земята, ще ми с яви. Като дете се свил в леглото си. Станал неузнаваем. При него е Бончо х.Бонев. Той пак рече: „Сестро! Моли се за мене." Излизам покъртена до дън душа. Милата душица! Толкоз страдания, толкоз дълги страдания през изтеклите месеци

Свиквам с новата си работа. Гордо и весело припкам по улиците. Сякаш земята пее по стъпките ми.

Случи се да срещна Серафимов. Изпъчих се като младо войниче и тананикам весело: „Дружно вси да вървим, злото да победим..." и пр. Как ме изгледа. Извърна се и ме изгледа. Злосторник.

15 МАЙ [1918 г.]

Тия дни сънувам Йончев. Срещна ме на площад „Цар Освободител", облечен с нови дрехи – жив, здрав, бодър. Какъв сън! Така се и събуждам с мисъл за него. Милият страдалец. Мъченик, адски мъченик. Смили се, Господи, за него. Отивам на работа и се заемам с новата си длъжност. Така изтичат часовете до обяд. Отивам си „у дома", там при вдовицата македонка на бул. „Сливница". Некролози по стените. Някои се спират, четат. Заставам и аз.

„Ив. П. Йончев нощес почина след дълго и мъчително боледуване.

Мир на праха му."

Тичам по улицата. Тичам от мъка за Йончев, от мъка и от радост – той се освободи, удържа на обещанието си, яви ми се на сън. Лети свободна сега, мила душо! Оздравя за винаги! Когато дойдеш пак на земята, ще имаш ново тяло. Няма да обичаш сладкия смъртоносен ликьор. Той не е за тебе, нежни, сърдечни поете!

Скоро съм дошла и не мога да си позволя отпуска – не. Какво ще търся при останките? Ние сме заедно сега. Той ще дойде и ще ме учи на хубава поезия без „облаци". Неговият стих е чист и звънтящ като скъпа кристална ваза. Той и Злъчкин първи в София ме нарекоха „сестро", първи, сред толкоз вълци.

20 МАЙ [1918 г.]

С Richard посетихме гроба на Йончев. Колко плаках върху жалката купчина пръст! Струва ми се, че една частичка от мене почива там. Richard не дава да плача. Взима ме на ръце и ме носи. – Weine nicht, mein Kind, weine nicht! [(нем.) Не плачи, мое дете, не плачи!] Ето гроба на Елеонора – разбира се, специална обстановка.

Срещаме весела компания китаристи. Правим обща снимка. Седнала до грамадния Рихард съм като дете. Лицето ми е тъжно.

Посещавам Саша Гладиева, винаги заета с благотворителност. Сърди ми се, че още не съм се оженила. – Ще съжаляваш, момиче, казва тя. И тя не се жени – късмет. А тя би могла да бъде съпруга на някой предостоен човек. Защо не става? Виждам, че желае. За себе си, не зная. Мисля, че това не е лъжица за моите уста.Струва ми се, че ми предстои нещо огромно да извърша, но не зная що е. Нещо необикновено. Съвсем, съвсем, съвсем не мисля за женитба.

Пак почвам изгревите. Туп–туп–туп през „Мария Луиза", „Търговска", „Царя", градината, гората – към мястото на Баучер. Никаква пречка, никаква неприятност. Сякаш гората пълна с добри духове, които тихо ме поздравяват. Минавам през тъмните алеи, като през параден портал. Славей раздира утринния час с гърлена здрава песен. Ако се захласна по него, ще изпусна изгревния миг. След мене припкат други – откъм езерцето, откъм обсерваторията. Някои ме изпреварили. Ето ме и мене. Изток е чист. Витоша блести вече в розов сняг – близо е. Неочаквано се показва само с игла да боднеш. Но мигновено се уголемява и се търкулва като прясно опечена пита по ведрото небе. Слънцето позлатява близките облачета. Жива струя се влива в мен. Протягам ръце към него – нещо ме топли и разтърсва от утринния хлад. Гората ечи от славеи. Всички дървета разлистени и по боровите клончета пресни зелени очички. Нови шишарки напъпили. А доле по земята се изронили миналогодишните. Иска ми се да бера, да бера и да си наклам голям огън. Опирам бузи до моите братя борчета. Те ме милват с грапави длани. Обръщам гръб да ме понагрее слънцето. Правим гимнастика. С нас е Учителя. Множество братя и сестри припкат,припкат от разни части на града. Всички се тълпим край Него – Любимият. Получил е много евреци. Но Той ги чупи и раздава на всички. Целуваме благословената ръка. Тичам по алеята – отивам си на работа. Никога не закъснявам.

Купувам най-красивото букетче теменуги и – на Саша, заедно с радостта на моя живот. Радва се тя заедно с мене; за Richard, обаче, нищо не й казвам. Прави ми бегла многозначителна бележка: „Човек не бива да мени религията си."

Срещам Вазов към двореца. Обаждам му се. Отвори широко зеници, позна ме и ме повежда към градската градина.

– Къде се изгубихте? – чувам гласа на милия поет.

Разказвам му печалната си одисея от декемврий насам. Иска да му прочета нещо ново. Наклонва ухо към мене...

– Много скръб, госпожице, много скръб. Там не е за вас. Искам да сте бодра и весела както преди.

„Бодра и весела, бодра и весела!" – тъй ми каза и Учителя.

ЮНИЙ [1918 г.]

Пак гладувам. Купони, оскъдица. Томова – хазайката ми дава по някое залъче... Дъщеря й носи брашно от село. Винаги съм гладна. На „Опълченска", при Него, винаги има изобилна храна, но стеснявам се, също и при Паша. Скоро Richard ми даде цял войнишки хляб. Но той замина за отпуска; без него съм тъй печална. Сядам в градината и хвърлям трошици на врабците, докато някой скучаещ господин пожелава да ми направи компания, с което ме прогонва от там.

Обичам да се разговарям с деца. Малък вестникопродавец. Името му Постамир. Горкият беден, полугол и бос вестникопродавец. Седи до мене. Изсипва парите си в каскета и ги брои: толкоз за редакцията, толкоз ще му останат. Той ще ги спести; всеки ден ще спестява; ще си купи нов каскет, обувки и рубашка. Но, това, полека ще стане. Той и на училище иска да ходи, но – кой ще го храни. И аз мисля като него – ако уча, кой ще ме храни. Незабелязано слагам в каскета му 10 лв. Той пак ги брои, но, чудно, парите сега са повече. Светват детските очички, пламва бледото му загоряло личице. После отбройва няколко вестника и ми ги дава. „Защо?", протестирам. „Ей тъй, моля, вземете ги..." Разбира се, аз не ги приемам; нека той си ги продава.

Отивам си у дома, но радостта на малкия вестникопродавец е с мене. Чедо! Томова пуши цигара след цигара, чака ме да се прибера. Оставила ми е парченце питка, която веднага изяждам. Македонка дългоглава с тумбесто чело. Единственият й преден зъб – опушен, очите – ласкави. Загатва ми приятелски да не стоя „така", а да си намеря някой приятел да ме издържал. Думите й падат по мен като разпалени въглени, не, отровни жила. Лягам си покрусена, унижена.

След няколко дена намирам при нея млад ерменец кафеджия. Запознава ни тя и изчезва някъде. Чак когато момъкът си отиде разбирам защо е дошел и защо тя излезе. А ние се разговаряме за туй, за онуй. Питам го как се прави каймаклия, синджирлия кафе. Той ми обяснява, че се туря в кафето по малко сода за хляб. Разправя ми, че баща му е бежанец от ерменското клане. Казва се Махарджиян. Красиво и наивно момче. Разбра ли ме то, не зная, но вече не повтори визитата си.

Учителят сега държи беседа в „Опълченска". Прозорецът – отворен. Той говори до него, така че могат да слушат и тия вътре, и тия – вънка. Също както на „Ивайло" 13. Срещам нови хора. Има вече доста млади момичета с родителите си. Стефан Белев е тук. Мрази декадентите – да се пазя от тях. Те са като болест, казва. Янакиева е тук, Динова, Райна – шивачката. Паша ме запознава със Спиридонова – учителка. Не ми харесва никак – постоянно й говорел Господ, постоянно. О, Аня и Паша нямат „видения", но при тях е така весело.

Сестра Динова ме кани у тях. Гощава ме вкусна гозба и ми чете Библията. После заставаме на молитва и е тъй хубаво! Когато я заварвам да пере, избутвам я от коритото й – толкоз. Тя се уговарва, не дава, но кой я пита. Милото й личице грее от доброта – радва ми се. Ръцете й са такива тънички, слабички. А бельото е хубаво; има мъжки копринени ризи на сина й, и на брата й, току-що се върнал от Америка.

Няма вече Спас Димитров, няма Чакъров, но този евреин ме записал в теософското общество и постоянно получавам покани. Кого е питал да ме запише. На техните събрания говори Ников и Грозев. Някакви размишления, съзерцания в една невидима розова точка. Право да си кажа заспивам веднага. Ако някой ще плаща членски внос за да идвам тук да спя по един час, губи си времето.

Хористи от Операта с Рамаданов ме викат. Но не ми се пее вече по програма. Тука, при Учителя, пеем за удоволствие. А тамо, спевки, спевки – надвикване и гласът се уморява. После – шепнеш.

Учителят говори за Любовта: Обичай, казва, обичай цветето, изворчето, слънцето, звездите, тревичката, обичай животното, човека. Бог е навсякъде. Той е вътре и вън в природата. Часовникът е направен от часовникаря, но той не е в него, а е вън от него. И майсторът не прилича на часовника, направен от него.

Самичка си правя превод: Природата, видимият свят е направен от Бога, но Бог е нещо повече от творението си, нещо велико и необхватно – пълно с Любов и обич към нас. Ние, частиците на часовника, трябва да имаме сговор помежду си, за да върви добре, да има хармония в света, че Майсторът да се радва.

Подновявам десятъка си от 1917 г. Добре е така; човек свиква на щедрост, иначе да си себичен е животинска черта и не подобава на името човек. Тъй говори Паша, Аня, Надя, Янакиева, Балтов и др.

Намирам се на първа екскурзия с тях към „Бялата вода". Тълпят се около Него, любимия. Припкам и аз с тях, нося мъничкото си пакетче с хлебец и сирене – вървя. Заоблачава се. Нахмурва се небето, трещи. Но кой се тревожи! Всеки с близкия си, вървят, вървят. Аз самичка подтичвам ту с едни, ту с други. Плисва проливен дъжд с буря. За миг съм мокра до кости – и батистена рокличка, и бели обувки, и сламена шапка. Те отзвучават нагоре. Аз се спирам, сядам на един камък. Шиба ме дъжда, зъзна чак до сърцето. – Що диря тук, питам се. Тия хора са ми чужди и аз на тях. Наистина, Той е с тях, но в този миг съм без никакво значение. И моите сълзи от рождение, изплакани и неизплакани, сега се леят по бузите ми и се смесват с дъжда. Ще си сляза, ето ще си сляза. Гледам пакетчето с храната – мокри. Кесийката ми с парите и тя мокра. Дъждът ме плиска, шиба, удря и аз добивам вид на мокра кокошка.

Изведнъж чувам бързи стъпки на слизащ човек по стръмната пътека. Стоя и не мърдам. Да отмине. Но той не отминава и стъпките запират на 10–15 крачки от мен. Той – Самият Той – Човекът стои и ме гледа. Ставам. Гледам Го сякаш виновна за това, че съм в такова състояние. Зъбите ми тракат.

– Добре сте се наквасила, казва Учителят и в очите му грее топла усмивка.

– Да, казвам, не съобразих тази сутрин.

Но, ето, юрват се по дирите Му братя и сестри. Виждат ме. А те всичките, кой с пелерина, кой с мушама, палто. Изведнъж ми се подава палто, платнище, някакви обувки. Отгде се намериха? Обличам се и тръгвам нагоре. След малко дъждът престана, слънцето изгря и изсуши дрехите ми. Перцата на мократа кокошка пак бухват и тя е весела и доволна. Дават ми друга храна. Горе на поляната е тъй хубаво! Храната братски се поделя между всички – от единия до другия край, всеки има това, което има ближният му.

Казват сестрите: Вървим с Учителя. Стигаме горе на полянката, гълчим, смеем се под шибащия дъжд. Изведнъж Учителят станал сериозен, огледал се и без да каже някому нещо се спуща по пътеката. Разбира се и те – по Него.

Значи, потвърждава се това, което чух тогава: „Може за другите да сте нищо, но има Един в света, който милее за вас повече от майка и баща, повече от брат и от сестра." Благословено да бъде Името Му!

На изгревите идват и Толеви. Той издава списание. Има нещо демонично в него. Нямам работа с него; друг е брат Белев. В ранните сутрини след изгрева се събираме в горичката при една скрита полянка. Там, около Него, седим, греем се на слънце, пеем и се разговаряме. С нас идват и няколко генералши – Стоянова, Недялкова, Дикова. Последната е най-скромна. Другите две са много надменни и самоуверени. Стоянова дъвче думите си сякаш говори на китайски език, а другата – и за нея, добре произнася думите си и добре стреля с очите си. Край тях мойта милост се губи и не струва нито петаче. Полковник Цветанова ми казва, че в миналото съм имала много лош съпруг и затова в този живот избягвам женитбата. Когато втори път я помолих да ми разясни това, тя отказа да ми е отправила такива думи. Мисля си, а ти каква ли си била, щом сега туряш един пръст пудра на лицето си и си боядисваш косите. Иванова разправя за новите си видения и разговори със св. Богородица. Другите сестри не говорят за видения, не си спомнят ничие минало. Сестра Пипелова донесе голям домашен бял хляб. Туря го в ръцете на Учителя. Той го разчупва с обичните си ръце и раздава по парче. Някои донесли гевреци, симидчета – всичко е поделено от Него и раздадено.

Веднъж отиваме на Дървеница. Някой е запалил огън на една полянка пред общината, гдето се вари голям котел с прясно мляко. Какво угощение! Всекиму се раздава по една голяма чаша, а не сме малцина. После събират пари, плащат го – моите пари не приемат...

АВГУСТ [1918 г.]

Richard си дойде. Донесе ми ябълки от своята градина. Заловени за ръка, излизаме от града като две братски души. Сякаш той ми е ангел пазител.

– Du bists meine Pupile. [(нем.) Ти си моята зеница.] – казва той.

Мисля си, че съм кукла за него, но после проверявам в речника – не, зеница съм за него, дете, цвете, обична, geliebte schwester. [(нем.) обична сестра] Говори ми за Щайнер, но моят немски речник не може да обхване философията на немския духовен водач. Но той ми пее, моят прекрасен

Richard. Носи ме на ръце из ливадите и ми разправя шеги. Колко се смяхме тия дни. Пита ме какво съм яла днес.

– Brot und Gürtel [(нем.) хляб и колан] – отговарям.

Моли ме да повторя израза.

– Brot und Gürtel und Salz [(нем.) хляб и колан и сол] – повтарям.

Той сваля каиша си, сочи към него.

– Das ist Gürtel. [(нем.) Това е колан.]

Разбрах, че нещо не е в ред. Но какво е това, което съм яла с хляб и сол. Обяснявам:

– Grüne Gemüse wässerig, von manchmal ist bitter. [(нем.) Зелен зеленчук, воднист, понякога е горчив].

А той повтаря и се смее:

– Grüne Gemüse wässerig – hart. [(нем.) Зелен зеленчук, воднист – трудно] Не, той не може да разбере. И тъй се смее: – Was hat mein Liebling gegessen mit Brot und Salz? [(нем.) Какво е яла моята любима с хляб и сол?]

Следният път, тържествующа го срещам с думите:

– Das ist Gurke. [(нем.) Това е краставица.] Изпърво той се чуди защо му отправям този израз, после избухва в детски, сърдечен смях.

– Also, meine Oli hat Brot und Gurke gegessen. [(нем.) Значи, моята Оли е яла хляб и краставица.]

Попитах за Галиция... Облак мина по светлото му лице...

– So schlecht, alles kaputt [(нем.) Така лошо, всичко е свършено] – тъжен отговор с въздишка. Значи, свърши се с Юли, затуй не получих никога писмо от него – свърши се с Potsdam, свърши се с немските ми деца!

Сънувам Richard – хубав, прекрасен, но ръцете му отзад завързани с дебела верига. Застанали до Орловия мост, съобщавам съня си. Изведнъж той се натъжи; лицето му потъмнява и сладките му очи ме гледат тъжно и сериозно. Никакъв ответ. Но защо е толкоз мрачен и сериозен. Повличам го на една пейка и го моля да ми каже.

Той почва бавно, бавно, но без прекъсване:

– Имаш право, сънят ти е верен, ръцете ми са вързани с тежка верига. Никога аз не мога да те заведа със себе си. Първата ми жена умря от туберкулоза, втората е в приют за душевно болни. Имам единствен син.

Но, аз не искам нищо от него, не. Ний сме свободни души. Той е моят ангел хранител. Напразно Томова води при мене разни „кавалери", напразно ме оставя сама с тях. Любовта и Чистота ми са щит и яка броня. Никой не ме познава друга освен весело, но много добро момиче и много симпатично.

Турям глава на рамото му. Той ме прегръща със сега свободните си ръце, притиска ме на гърди: – Mein einziges Glück in der Welt, mein Sonnenstrahl. [(нем.) Мое единствено щастие в света, мой слънчев лъч.] Сега, ние наистина сме щастливи, въпреки всичко.

СЕПТЕМВРИЙ [1918 г.]

Колко е чуден нашият началник г–н Стоян Митев! Пази Боже да те види из коридора с наметната дреха. Казва ти направо, че си глупачка и

това си е.Това да не е у вас или на улицата, казва. Колегите се сгушват, подчиняват му се, защото министър и секретари се менят, но той не уволнява никого за хатъра на когото и да е. Честен – честен и справедлив. Стегнал е здраво колегията и всичко пращи от работа.

Оттатък отделението работи чичо Генчо, директор на народния музей – духовит казанлъчанин и обича добрите шеги. Моите долапи с преписки са срещу неговата канцелария – така се запознахме. Той е представител още и на фирмата „Г.С.Гинев". Владее отлично френски език. Чужбина за него е по-близо от Витоша. Често шари из Европа. Сам той е ловец и много обича задушени зайци и пъдпъдъци. Макар, че още не съм вегетарианка, но го предупреждавам да не яде вече месо; едно, че е възрастен, едно да не убива беззащитните животни. Защото, казвам, те ще се вкопчат в стомаха му и ще го мъчат извътре.

– Нищо ми няма, казва чичо Генчо, здрав съм като камък.

Веднъж ме покани да вечерям с него в една шуменска пивница. Ядем що ядем и той казва, че сега ще ми покаже кои от клиентите край нас са влюбени, кои наскоро женени и кои по-отдавна.

– Ето, казва дяволития стар ерген, тия дето едвам се поглеждат току–що са се запознали и сега започват сближаването. Тия, които мило се гледат един срещу друг и се прехласват да се гледат са младоженци, а тия, които никак не се гледат са отдавна женени.

– А ние какво сме, питам чичо Генчо.

– Приятели, казва той – ако си малко по-възрастна, бих те взел за съпруга, харесваш ми много. Но ти си тъй млада…

Весело и бодро ме изпраща той донякъде, после припкам към дома, към моята мистериозна хазайка, която вечно пуши и е одимила и моето легълце, съседно до нейното.

Архиварят ме пъди от архивата чак в таванските стаи да подреждам стара архива още от пловдивското изложение. Цяла съм прах и паяжини. Сега се ухитрих с тази вехта рокля, която обличам тук за работа. След работа се измивам добре и – нищо ми няма. Разбрах тайната на Таки Димитров – издава държавни тайни за „периметри". Гузен е, казва колегата Касабов. Те се досещат първи, да съм кажела на Митев. Не е моя работа, те да си гледат.

Richard често ми дава по цял хляб. По някой път седим на някоя пейка и ядем резени сух хляб, като хлапаци. Той е такъв естествен и непринуден. За нас няма лошо време. След онзи разговор сякаш сме повече сближени. „Kette" [(нем.) верига] ние не искаме повече; нашите души са над всяка земна верига.

Слушаме тържествена беседа всеки неделен ден от 10 часа. Пеем обща песен, обща молитва и слушаме, слушаме. Тука са и генералшите, и ясновидките, и милионерите. Учителят говори, че ако българите не възприемат Новото учение на Любовта, Мъдростта и Истината, ще ги постигнат нечути страдания и изпитания. Всичко това се стенографира и готви за печат. Сега стенографира Гълъбов, също и Паша. Всеки разбира Учителя по своему, по своему се радва, че Приятелят е с нас.

Една сутрин в гората по стъпките ми дойде прекрасен младеж в бяла рубашка и въздългичка светла коса. Тъкмо шъпнех нещо срещу красивия изгрев. Спрях се. Той мина, поздрави усмихнато и си отмина. Сега го виждам тук, заедно с нашите хора. (Борис Николов).

главата ми. Ръцете му, които са ме прегръщали до това добро сърце. Тича, скача, мята диск. Косите му златна коприна по морното му чело. Усмивка на устните му – познавам я. А очите, незабравките – милите очи! Здрач припада над града. Разотиване. Като закована до главния вход, сякаш не смея да мръдна. Група девойки и немци, ето носят лавровия венец... Неговият венец. Виж как го носи на ръката си. Едно сияющо лице се втурна към мене. Две прекрасни ръце ме прегръщат пред всички. Мъртва от радост в прегръдките му. Ръката му на рамото ми – той е мой и аз – негова. Вихърът на щастието ни отнася до езерцето. Луната е цяла над нас. Върху гърдите му чувам сладкия ритъм на дивното му сърце. Защо не съм се обадила? Защо не съм пратила ein Zettel. [(нем.) бележка] Той щял да излезе, той, честният, доблестният Richard щял да ме въведе вътре. Божествена целувка по ранено сърце, по разплакани от щастие бузи. Божествена Любов – бъди благословена. Остани за дълго, завинаги при мен! Richard е мой и аз негова. Не съществува Kette. Душите ни са над всички земни вериги. Ний сме свободни души. Стиснал крепко ръката ми, завежда ме до Лъвовия мост. Morgen! [(нем.) Утре!] – казва той и нежно ме целува за лека нощ!

Някой се допира до рамото ми. Жена съчувствено ме гледа с кротки очи и ме пита какво ми е. – Нищо, тихо отвръщам и с подути от плач очи, тръгвам наслуки.

Томова ме чака със запалената си цигара. Гледат си на карти със съседката...

Нашите войски хвърлили оръжието. Видях ги на тълпи да тичат по улиците, кални, гологлави, обезоръжени. Някаква мирна революция – не щат война.

Фердинанд на площада към запад. За пръв и единствен път го виждам. Напуща България завинаги!

Псалом 20:
„Едни с колесници,и едни с коне,
А ние ще поменем Името на Господа нашего.
Те се спънаха и паднаха,
А ние станахме и се възправихме."

Учителят е горе. Прелиствам псалмите, чета, чета. Той свири горе – тихо, вълшебно свири Той, сякаш лекува душата ми. Едвам допира лъка до струните, но аз чувам що казва той: Това е покой, сладък покой, божествен покой. Те шепнат струните като майчини устни над любимо болно дете. (Откъде пък у мене такова сравнение...) Сдругарени акорди, милващи акорди, целебна тайнствена песен. Знае ли Той кой го слуша сега? Добрият Самарянин, знае ли? Сълзи на потоци обливат лицето ми. Той ходи бавно по стаичката, спира до прозореца, гледа кротко навън, но продължава да свири. После минава в друг ритъм. Сякаш на хоризонта ще съмне. Дивни звуци възвестяват зората. Птичките пеят, гората шуми. Слънцето стопля земята; ражда се новия ден. Всичко живо се движи, расте, цъфти и зрее. Като че ли носят стъпките на хиляди нозе в строен ход. В лек ритъм пристига бяла, слънчева войска лекокрила, жизнерадостна, приветна. Стъпките приближават. Ударът върху струните вълшебно дава изобразителност на несравнимата гледка.

Стоя неподвижна, не смея да шавна. Той сваля цигулката си, затваря я грижливо в кутията и после слиза на двора. Целувам подадената десница. Заглеждат ме Божиите очи. Десницата Му се издига и милва мократа ми буза. Топла, много нежна, сладка милувка. – Смелост, смелост, казва Той – Великият. И пак онзи тих изговор след мене: „Бог да те благослови!"

2 НОЕМВРИЙ [1918 г.]

Дъжделив, студен, неприветлив. Нозете ми гмичкат в студената кал. Горе в тавана работя над стари преписки, подреждам ги по дати, години. Зъзна.

Пак нова вълна ме блъсна да слушам тесняците. Върнах се у дома без златното перо в джоба си. Никога там! Никога.

6 НОЕМВРИ [1918 г.]

Кашлям, особено кашлям – рядко, но страшно болезнено. И тъй горя. Свят ми се вие и лягам. Томова вика сестра ми. Губя съзнание. Умирам, свестявам се и пак умирам. Кака телеграфира.

9 НОЕМВРИ [1918 г.]

Майка ми „изплашена" изпраща зет ми с една сума или да ме ..., или да ме заведат там, при нея. Подпират ме, сядам във вагона. Кашлицата се усилва. Някакъв французки войник, защото сега тук е пълно с чужди войски, сваля от мрежата одеялото си и ме увива цяла. После сяда на най-отдалечения кът и гледа през прозореца. Дрешките ми тънки, също и чорапите, обувките... Зет ми не вижда това, стегнат с дебелия шинел над куртката, а този чужденец вижда... Край мене и младежи – съграждани – закачат се, смеят се отсреща.

На гарата още по-студено. Одеялото е в ръцете на притежателя. Merci, frère! [(фр.) Благодаря, братко!]

Лягам и не ставам вече. Осемнадесет дни между живота и смъртта. До възглавницата ми: „Съкровище на смирените" и петте брошурки на Учителя, също и коженото тефтерче с позлатени листи, металическа рамка и заключалка.

Това е смъртта. Виждам я как се приближава; всемогъща, зла, непобедима, пръстите ми – восъчни свещи и кръвта ми изтича. Кашлицата изхвърля дробовете ми и аз виждам това. До мен пакет с кървави кърпи – моите дробове [виж "Изгревът", т. III, с. 101-102, сн. 86; т. XVII, с. 652-653, сн. 20.1 - през 1918 г. в България вирулва испанска болест].

Дните минават и аз изчезвам. С треперящи пръсти турям до очите си „Съкровище на смирените". Сякаш ярка светлина озарява мозъка ми и почвам да разбирам. Чета „Любовта" от Учителя. Всичко е логично, последователно, единно.

Псалом 25:

„Към Тебе, Господи, възвисих душата си.
Боже мой, на Тебе уповах.
Да се не посрамя;
Да се не зарадват враговете ми."

Но ослепяла от страдание – книгата пада от ръцете ми. Внасят новата ми рокля. Мама влиза, излиза. Споменава името на татко. Тихо вие, като вълчица по рожбата си. Бека – с подути очи. Тодорка държи ръцете ми и ги целува. Софийка ме гледа втрещена.

Камбаните бият бавно и провлечено – биим – биим – биим – биим. Заран и вечер, и на пладне звънят.

– Тате, пиши на Учителя. Кажи Му, че само Той... едвам изричам и замирам.

Отворената карта е отлетяла. Камбаните все бият и бият. Приветствуват мъртвите...

Само по гръб и неподвижно. Кандилото гори. Излизат и влизат на пръсти. Ето я смъртта – виждам я, тя иде. Защо иде? Защо набляга тъй? Какво сторих до сега? Живях ли тъй както иска Учителя, както иска Бог? Учителят рече да уча, защо не послушах. Служих ли на Бога, достойна ли съм да се явя пред Лицето Му. Нали обещах пред Оногова, че „с тези ръце ще ти служа". Свръхчовешки усилия. Смъквам разсипаните си кости на пода. Коленичам, не, лягам задъхана на пода и ридая:

– Дай ми възможност да ти служа; искам за теб да живея...

Влизат, с писък се втурват към мене и ме вдигат на леглото. Дъхът ми го няма – няма го вече. Гледам само, гледам в една точка. Люлка, детска гергьовска люлка. Мъничко момиченце седи там, облечено с бяла рокля на сини чертички. Люлее се. Буйни коси на две тъмни сплитки върху гърдите си. Люлее се и иде, иде към мене. Прелестно малко момиченце – светло видение. Та това съм аз, моята душа, моята детска душа. Протягам ръце към него. Общ писък. Викам:

– Не, не плачете, аз ще живея. Видите ли го това дете, това е душата ми. Тя си е моя, пискам с тъничък гласец, със задъхващ, прекъсван глас. – Тя си е моя, и падам изтощена върху кървавата си възглавница с леден пот на челото си.

30 НОЕМВРИ [1918 г.]

Заспала съм веднага. Заспала съм страшен, дълбок сън, след дълги, безумни от страдания нощи. Бдят край мене, бдят и чакат. До главата ми – новите ми дрехи, нова риза... На пладне раздавача носи писмо за мене. То е с надулчени первази, както писмата на Михайловски... От Учителя! [виж "Изгревът", т. III, с. 102, сн. 86]. Изведнъж сядам на леглото и чета.

Кръвта престана да изтича. Смениха възглавницата. Дишам. Аз дишам. Подпряна на възглавници, пия горещо мляко – тъй пише Великият, моят Небесен Учител. Още и топли варени „картошки". Поисках да ме окъпят. Измиха скелета ми в корито. Виждам глезените и бедрата си – сухи клони. Виждам устройството на всичките си кости. Висящата кожа на нозете ми и ребрата ми – едно по едно. Преоблечена – спя, непробудно спя. Оздравявам.

– Душата е по-силна от смъртта, казва Учителя в писмото, а вярата твори чудеса. Там, гдето Духът действува, всичко се урежда.

И подписът, магическият подпис на Неговото свято, светло, чисто Име.

10 ДЕКЕМВРИ [1918 г.]

Лазарина Гацева умряла, Николия и още много, много други мои връстници, съученички. Няма ги вече училищните другарки. Софийка идва да ми се радва. Бека плете край мене. Донка и Ангел си играят при печката, а за Тодорка има поздрав от Него, нали тя му писа.

Писмо от Паша – Учителят съжалява, че не му казали. Щели там да ме гледат, в София; не трябвало болна да пътувам.

Смъртта си отиде. Животът се връща бавно и сигурно. Чета моите святи книги и сега ги разбирам. Подчертавам, после бавно ходя по стаята и дишам със здрави гърди, дишам,свободно и леко.

15 ДЕКЕМВРИ [1918 г.]

Вече мога да сядам до прозореца. Виждам негри отсреща в светлосини шинели. Един арапин ме гледа и показва белите си зъби. Това е първата приветна усмивка на живота. Навеждам се над книгата. Мама ми носи дрехите „да си ги опера". Тя не иска да пипа „такива" работи. Кой знае що съм правила по София... Бека избягва да ме гледа. Почти лягам до коритото и с клечковидните си пръсти пера изтеклия ми живот. Отново ми става страшно. Мраз сковава душата ми. Пера и лягам, и пак пера и пак лягам. Представят ми сметка за млякото, докторската визитация, сапуна... Плащам всичко до последната стотинка.

Още 1 месец отпуск. Г–н Стоян Митев разрешава официално, а неофициално – къса бележка – „Не се безпокойте за работата си. Починете, оздравейте."

Декември мой, януари мой. Чета и си водя бележки в една тетрадка, както ме научи Михайловски.

Нов живот. Жилите ми се наливат и кожата ми става светла и розова.

Татко си дойде – радва се на моето оздравяване. Той иде от болницата – тежко ранен в плешката, едвам се спасява. По гърдите му ордени за храброст – български и немски...

Да, януари 1919 година.

ФЕВРУАРИЙ [1919 г.]

Г–н Митев и цялата колегия се радват за оздравяването ми. Тук испанската болест била същински бич Божий.

Учителят ми стисна здраво ръката и многозначително каза: „Добре дошла!" Да, добре дошла от „онзи свят". Мисля си, но хиляди и милиарди пъти съм уверена, че Той, Учителят ме върна към живот; да, хиляди и милиарди пъти! О, аз ще оправдая това! Ето ме, Господи, ето ме!

Скучно е в канцеларията, особено в моя таван. Довърших всичко, което ми се заповяда и сега Таки Димитров трябва да ме търпи в своето царство. Той не обича да слушам разговора му за „справки" с важни посетители и веднага ме праща за „зелен хайвер" да търся някой несъществуващ номер. След дълго лутане по коридорните долапи, връщам се с отрицателен отговор, но „справката" е вече направена и посетителят офейкал.

Г–жа Бъчварова – началник правен отдел ме кани по някога при себе си. Тя ме осведомява за маневрите на Таки. Тя взима далеч по-голяма заплата от него, но е дала децата й да учат в българско училище. Така Малнев, така Христов. А Таки праща своите във френско училище. Чудят се и големите чиновници – отгде взима толкоз пари, че и къща си прави. Таки, мръсният, дрипавият Таки...

Генерал Стоянова [виж "Изгревът", т. IV, с. 472; т. I. с. 437-438, 451-452; т. I. 2.изд.2011, с. 537-538; т. XVII, сн. 75-76] ми подари бяла тюлена шапка и маркизетова рокля със светло синя бродерия. Говори ми за Кобург и за близначките си, които се учат там. Хвали Фердинанд. Изкарва го просто гений. Но защо тъй приказва тази жена, като че ли всяка нейна дума е жълтица и насила трябва да я извадиш от зъбите й. Ако Фердинанд беше гений, нямаше да ни докара тази катастрофа, а трябваше да работи за автономност на Македония, както казва Учителя. Той биде предупреден от Него и в 1913–1914, и в 1917–1918 години да не воюва, но не послуша. В навечерието на детронацията моли чрез пратеник Учителя какво да прави сега.

– Да си иде, казва Учителя, нищо друго.

Поради неговия немски гений сега имаме толкоз сакати, луди и мъртви. Хищният му нос само това можа да измисли. Ничие българско сърце не го пожали. Никой не усети позорното му бягство и не потърси от него сметка.

Такъв горделивец е и Моис Коен – братува с нас, но се държи за теософията или... масоните. Много е сведующ по окултни въпроси. Говори за някакви „акашеви записки", които аз смирено моля да прочета. Той язвително се смее. – Не мога да ти дам акашевите записки – отсича той. Брат Стефан Белев обяснява, че тия „записки" не е някаква книга, а всичко казано и сторено до сега от човечеството се отпечатва в невидимия свят и всеки е отговорен за делата си. Казвам на Паша: „Трябва и брат Коен да е стара душа, щом толкова знае."

Русчев – учител по физика и жена му. Тя има очи на медуза. Казва, че е от висока йерархия – по-висока от тази на мъжа си, следователно той трябва да й се подчинява. Все пак, тя позволи да „заповядаме" на Звездна вечеря у тях, т.е. да гледаме небесните светила през телескоп от неговия балкон. Великий Боже! Видях спътниците на Меркурий [Юпитер], Сатурновия пръстен и бялата мантия с кратери на чистата Луна. Млечното небе от звезди в „Сламата". Останах с отворени уста пред неизброимите Плеади и необозримия блясък и красота на Сириус. Почти цяла нощ престоях, за да „гледам" чудесата на Вселената и да се радвам.

Фламарион! Навярно той е имал по-голям и по-съвършен телескоп и често, може би, много често, е гледал звездното небе, и така е „заченал" „Урания" и „Стелла". Ако някой ми предложи царски венец или съвършен телескоп, сигурно ще предпочета последния. Искам да стана небесна пътница – не по-малка от Фламарион или Хершеловците.

Запролетява се. Срещам Вазов. Правим дълга разходка до Борисовата градина. Ще почне да прави излети всред природата, както всяка година. Набляга да уча руски език, или френски. Чуди се, но не порицава увлечението ми по немски език. Подканва ме да се заема и с белетристика, да правя опити. Кани ме да му гостувам. Ако знаял, че съм

била тъй болна, ако знаял само... Дали нямаше да ми пише този добър човек или може би – да дойде лично да ме види. От него вее чувство на сигурност, увереност за нещо добро. То ми се предава, както ми се предава гордостта на Кирил Христов, която ме унищожава. Каква разлика и в творчеството им! Каква разлика и в обходата им! Ако бих избирала ментор в поезията си, то навярно не ще е в никой случай Кирил Христов.

АПРИЛ [1919 г.]

Става ми невъзможно при Томова. Тя продължава своите опити. Никоя вечер почти не съм сама в задименото от цигарите им мое малко свърталище. Тя излиза по „работа", а мен оставя да се разправям с тия бозаджии, касапи и шофьори. Наистина, те са мили хора, но по-мили никога не могат да станат и трябва да си отидат, защото ми е нужна почивка, а утрешния ден – работа. Може би, затуй, тя става свадлива и „удвоява" наема ми, а ние сме двете в стаичката и всеки спи в своята постеля. Споделям с Паша. Но при тях има вече един Павел, един Иван и един Станчо.

Връщам се от работа унила, безприютна. Тя не дава да се проветри стаята дори преди лягане. „Ако не ти харесва, хей ти пътя!" Често пъти, тя е заключила вратата и аз трябва дълго време да стоя отвън и да чакам завръщането й. „Карма", казва Спиродонова, „в миналото си правила същото на близките си, затова сега ти се връща." Много безутешно обяснение.

Изведнъж Томова решително заявява, че до края на месеца трябва да си изляза, че „керка" й ще си дойде. Не зная какво да предприема и към кого да се обърна. Като отровена ходя, работя и светът ми се вижда черен. Плача на възглавницата си; плача по пътищата, на работа, срещу изгрев слънце, плача. Сякаш всичко е зинало да ме погълне. Морà ме нападнала, простира хищни ръце да ме унищожи. Господи, спасителю на душата ми, ела ми на помощ.

Какъв страшен сън! Потъвам в кално блато, достигащо вече да брадата ми Но това не е кал, а милиони мишки и плъхове, гледащи ме с хищни очи. Погледът ми е безумен от отчаяние. Никого няма. В този миг, една голяма бяла ръка ме грабва и изважда от там.

Това – нощес, а днес, връщайки се от работа виждам Учителя с Благой Мавров да прекосява площад „Бански" към „Пиротска". Тръгвам по стъпките Му и тихо шепна: „Учителю помощ, погивам, Учителю." Сълзи на ручеи текат по бузите ми, но никой ги не види. Вървя тихо след Него всред множеството народ.

О, Христе, Учителю, Отче мой! Ако останах жива след болестта, за смърт ли останах, или за живот. За слава ли, или за безчестие. Просветни умът ми да позная и изправя грешките си. Имай милост над моята тежка карма.

Пиша писмо в отчаянието си, пиша до генерал Стоянова. Сама живее в грамадна къща. Изпитвам срам при писането на писмото; искам да го скъсам; държа го два дена при себе си, изпращам друго, по-малко принизено.

Тази сутрин излизам рано за изгрев. По града постовата стража – италианци, французи и англичани. При нас – италианци. Прекосявам бул.

„Сливница" към „Мария Луиза" и нататък. Облечена съм с бяла рокличка и онази тюлена шапка. Постовите викат след мене: „Изола, Изола, веди анджело ди парадис." Момците весели. Какво ли си мислят за мене? Но аз отивам слънце да посрещам, мои братя.

5 МАЙ [1919 г.]

Тя ме срещна и устно отговори на писмото ми. Генералът – в Египет с Фердинанд, децата й на учение в Кобург – ще й правя компания. От няколко дена вече съм при нея. Стаята голяма, хубава, с източно и южно отделение. Наредбата – лакирани мебели, килими, меко легло, изрядно бельо и пухкаво одеало... Стеснено ми е, мъчно ми е, не съм за тука. Това е ново зло за мене – непоносимо, несъответно благо, което ме притиска.

Слугинята на поднос носи храната – цяла кокошка. Тук свършвам с месоядството – точка. В двора рози, рози и пак рози. Цяло щастие би било да живееш всред такава обстановка, ако не ми е така мъчно, тежко и унизително. Брат й съсед – запасен полковник негодува (каза ми готвачката Лазарина).

Генералшата винаги ме предваря за изгрев. А мен тъй ми се спи в това чисто, меко легло при отворени прозорци, отгдето се носи лъх на рози. Почти всеки ден взимам топъл душ и чиста, с прани и огладени дрехи хвърча на работа.

Но защо този нощен пукот по мебелите. Просто е ужасно. За пръв път ми се случва. Сякаш някой ходи по стаята и блъсва мебелите, „чупи" огледалото на гардероба, а всъщност то си остава цяло и невредимо.

Тя има държание на царица; душата й непрозрачна – тъмна [генерал Стоянова - виж "Изгревът", т. XVII, с. 638-640]. Веднъж я заварих да плаче. Дълго бяха текли сълзите й по бузите, преди да вляза. А трябваше да вляза, защото много се изплаших от тия нощни маневри на духовете. Тя била свикнала на такива работи и не им обръщала внимание. Тя говори със стиснати зъби. Горда ли е, затворена ли е, нещастна ли е?

Тежко ми е, какво търся тука? Понякога ме обзима такъв ужас, че искам да бягам. Снощи всред проливния дъжд изпъди малкото слугинче на дъжда – то е почти дете, 10–11 годишно, само за съдовете. Излизам на задния вход и намирам слугинчето изложено на дъжда само по едно тънко лятно сукманче. Свалям от плещите си големия си плетен шал от бяла вълна и го загръщам:

– Не ми го връщай, иди си някъде на завет – и... малко пари.

А „царицата" вече недоволна от мене – види се, Лазарина е узнала тази работа. Макар и през зъби, чух думата „комунистка" отправена към мене. Ако била знаела... Скована съм от нов ужас. Не зная какво да правя. Стоя в стаята си и всичко ме притиска. Всред ридание и молитва, взимам перото и пиша „Мария Магдалина", точно прочетох същата от Паул Хайзе, друга от Метерлинк, а също и от Евангелието. Всичко чудно се пречупи през моята призма и сякаш на един дъх се изля. Обработвам го още същата вечер под големия глобус на стаята върху голямата лакирана маса.

Едно младо италианче днес ми направи компания. Едно младо прекрасно същество. Слънце грее, небето е повече от хубаво, по-хубаво от всякога. И ние седим върху слога на една нива. Бялата ми рокля и

тюлена шапка рязко очертават буйните ми кестеняви коси. То седи до мене, това мило, красиво и чисто дете на юга и ме гледа с обожание. На гърдите ми се развява резедава копринена лента – той я взима в нежните си пръсти и я целува. После ме гледа като гълъб, който е клъвнал зрънце. Този ден е музика от край до край. Нито думица разбирам от звънката му разгорещена реч. Но не е нужно. Все пак ние се разбираме – гледаме се с доверие и радост. С движения, усмивка и поглед, той дава да се разбере, че и утре, и по-утре ще бъдем заедно. Но, уви, на другия ден нямаше никъде вече италиански пост и напразно отидох на онзи цветист слог.

ЮЛИЙ [1919 г.]

Страшно съм потресена – и аз ли ще имам видения!? Ех, вие, които виждате видения, кажете какво е туй. Чета в стаята си. Гася голямата лампа, за да довърша четенето в леглото си при малката лампа. Изведнъж тежки стъпки след мене на човек, обут с чизми, всички мебели пращят и тънък, металически, пронизващ глас: „Път!" Треперя като лист и ужасена се втурвам в стаята на сестрата. „Нищо, казва ми тя, само това да е." Не ми обяснява нищо, не ме успокоява, Господи! Ни жива, ни умряла се вмъквам в леглото си и се завивам презглава.

Тя заминава за Чам Кория. Даде ми стая доле. По-бедна, но по-спокойна.

Казвам случката на Учителя, а Той: „Ако ме беше питала, нямаше да ти позволя да отидеш там." А после, нещо – и за нея. Но аз не й го казах, не. Нека си мисли, че е Majestät [(нем.) Величество]. Нека се пери с тафтените си рокли и бижута, не, няма да й кажа. Това си е Негова работа, не моя.

След няколко време, Той ме извика и каза: „Ти не й каза нищо, нали. На теб може да се повери тайна."

Тя замина, но г–н полковника брат, едва ли не е винаги по петите ми. Лош дух има в сърцето на този човек. На всяка крачка жълтото му черно лице и вълчи очи. Няма ли си друга работа? Постоянно треперя, постоянно съм в напрежение и ужас. Трябва да си изляза, но къде? Този човек е способен на всичко. Как влезнах право в устата на вълка. Знам ли аз входовете и подземията на тази къща и какво може да ми стори като съм сам самичка в цялата къща, до вчера почти свой дом на стария цар.

Джулио, где си? Защо тъй за малко огря изплашената ми душа и за миг изчезна. Наистина, не съм ли пътница по безкраен друм, гдето рядко има оазис за мене. Как той с движение разказваше, че след като dormi [(итал.) спя], показваше на пръстите и на часовника си – пак да се видим, пак тук. Той ме видя, лека и светла като пеперуда да излизам от този дом, а не знае той нищо за моята одисея.

30 ЮЛИЙ [1919 г.]

Тя се завърна внезапно. Някаква голяма кражба станала на генералския гардероб. Още вечерта – писмо на масата ми. Прочетох го, не, чета го още, и още, и още. Да, още веднъж познавам, че не съм за тука; излишно е тя да ми го казва. Нарича ме пак: комунистка.

Довличам се ни жива, ни умряла в „Опълченска". Късно е вече, късно, пък аз сама скитам по улиците с моята болка. Какво, казах ли нещо

– трябва да повторя думите си, но не глас, а шепот излиза от гърлото ми. Чух името си; Той изговори името ми с такова съчувствие: – Какво има, кажете. Как да говоря, когато унижението ми е тъй голямо – генералския гардероб. Мина ми като светкавица, че това е направил запасният вълк, никой друг – защото пиле не може да прехвръкне тук, камо ли човек да влезне.

Изслушва ме Великият – с всичките паузи и ридания. И ето що рече: – Сега тя е горе, ти си доле, но ще дойде време, тя ще слезне на твоето място. Всичко ще се оправи, каза Той.

АВГУСТ [1919 г.]

Нашите се готвят за братски събор в Търново. Толеви заминават и двамата. Мога да заема временно миндерчето в кухнята, докато си намеря квартира. Дъщеря им сгодена за италиански офицер. Майката взема безопасна игла и закопчава блузата ми до горе, за да не се види здравата обгоряла кожа. Годеницата е жълта като дюля. Току–що Учителят я вдигна от смърт. Тя има профил на римлянка. Филип я обожава и кичи нежните й ръце със златни пръстени и гривни. Наистина съм съвършено ненужна твар. Те са постоянно в обятията един на друг, а кухнята е моя железен кафез, докато сутрин и през деня съм на служба и непрекъснато всред майката природа.

Михайловски ми се сърдят, че не ги посещавам. Те двамата не се разбират... Тежко ми е при тях. Там се мъкне сега една французойка madame L'Abram – д-р Стойчева. Мирише на авантюра. Госпожата – страда. Откакто се сдружи той [Стоян Михайловски - виж "Изгревът", т. XVII, с. 643, 856, сн. 12, 22.1] с поповете против учителя – не ми е мил. При разни случаи, той ръмжи против него и все за тази „морална елегантност" разправя, за да пази човек своята религия. Отгде го измисли: морална елегантност. С букетче теменуги или други цветя, той, синеокият философ поет тича на среща с Марагарита L'Abram...

Толеви се връщат от събора, но така люто се карат, че се чудиш къде да се денеш. Смъртоносен език! Богатият домашен параклис и тук не им помага да се примирят. Тя е купила картина с такова голямо и страшно разпятие, че ти става тежко да го гледаш. Кръв по челото, бузите, кръв по краката, ръцете, едри капки кръв. И той възпява някоя си светла като Беатриче, а тя ревнува и дири да открие обекта на неговата поезия.

После минавам към друг миндер – на друга улица... Две деца – две крадливи деца. Веднага ми взеха кожения бележник на Richard, кърпички, ленти – дребна работа – детински прищевки. Взех бележника си. Малката се разплака, оплака се на майка си и тя ме нарича „материалистка". Като се върна от събора, тя изхвърли всичко от стаята – полирани легла, гардероби, бюфет. Това е от дявола. Всички на голата земя. Животът трябва да се опрости, нищо повече. Уютната обстановка е променена с грозна голота [Николина Балтова - виж "Изгревът", т. IX, с. 134-135; т. IX, с. 159]. Вехтошарят всеки ден идва и с радост отнася със себе си някоя ценност. Мъжът чиновник – негодува, иска си удобствата, но безсилен е. И неговата жена е от по-горна йерархия – трябва да я слуша.

Тук ме спасява само труда на моите ръце: мета, мия, плета, плета за нея, за децата, за мъжа й, освен че съм на свои разноски и купувам въглища. Закътах си 4 кг. захар, дадена ни от Министерството, но тя изчезнала до бучка – останала само кесията с няколко парченца на дъното.

НОЕМВРИЙ [1919 г.]

Изпълнявам духовен наряд. Чета посочени пасажи от Евангелието и си правя самонаблюдение чрез оцветени триъгълници с различни точки, поставени по чертежа. Много интересно е, но често забравям да си поставя „точката" [по задача от Учителя]. Но поради строгото ми самоконтролиране, моите светли точки рядко взимат възходящо направление.

Плахо попитах сестрата за захарта. – На Господа трябва, беше резкия и неумолим отговор.

ФЕВРУАРИЙ 1920 г.

С мъжа си тя е в препирня за мене. Тя вижда „аурата" ми тъмно червена, а той – светло златиста, сякаш тече около мене. Кой е прав. Па как се случиха, че и двамата „виждат".

Ние все слушаме беседи на открито. Покрай Учителя сега много осиротели майки, вдовици, сираци. Войната изрина към Него всичко, което плаче, страда и живее в неволя. Сняг, дъжд, вятър, ние стоим до прозореца и слушаме Учителя. После всеки по домовете; мисли, разсъждава и му става по-светло.

Няма никой у дома – прилагам учението. Изтупвам чергите, измивам дъски и прозорци, съдове, чистя пепелища, подреждам. Тя иде; приятно й става и за малко време „аурата" ми се подобрява.

МАРТ [1920 г.]

Дни на духовно подвизаване. И мъка кой да победи. Тя казва, че е първа писателка, защото лично се разговаря с Господа. Значи всичката мъка е, че аз пописвам и не можем да си разделим лаврите. Попитах я веднъж защо Господ чрез нея нарежда кому какво да подаря от чеиза си, а на мен, лично, нищо не казва [виж "Изгревът", т. XVI, с. 173]. „Ти си нечиста, отсича тя. Затуй на теб не ти говори." Пак питам: „Кажете ми, сестра, как да се очистя и аз?" Разбира се, поставям здрав катинар на големия пълен сандък и все пак изпълнявам що–годе от нарежданията „свише" чрез нея. Това предизвиква такъв гняв в нея, че лицето й става синьо и носът остър като брадва.

Правим братски вечери. Идват много братя и сестри и всеки носи по нещо. Дойде и Учителя. Как пяхме! Таванът се вдига от песни. Той яде и от моя, и от нейния месен хляб. Всички се насочват към мене да чета поезия. Учителят също казва: „Четете." С вдъхновение изпълнявам номера си с това,което писах, че Бог чува всеки зов, стани сърце, викни към своя Отец и Той ще те подкрепи. Всеки намира по нещо свое в това. След това, тя [Николина Балтова - виж "Изгревът", т. VII, сн. 34-35] става още по-непримирима и аурата ми става от черна по-черна.

АПРИЛ, МАЙ [1920 г.]

Червени карамфили върху масата ми всеки ден. Винаги пресни. Колежките знаят, прислугата знае. След няколко време дарителят ми прави предложение. След някой месец ще стане пълен началник на отделение. Има собствена къща и майка, баща и сестра.

Всеки ден пресни карамфили. Веждите му са като птичи крила – широки, гъсти и разрошени. Има бели зъби като вълк и очите му също като на вълк. Мене, та мене – никоя друга. Поискал ме писмено от майка ми и тя дала съгласието си. Камък – на сърцето ми. Ето, напълно „благородни" изгледи за мой покрив, другар и миндерчета. Усърдно посещава беседи с мене и „клони" към вегетарианството... Често пъти по време на разходките ни попадаме на същата пейка, където душа с душа седяхме с Richard. Каква разлика! – Хубав, завиден късмет – казват колежките.

Будевска чете моята „Дриничка" в Славянска беседа. Е, това се казва радост. Тя не я чете, тя я преобразява. Прави я жива и нагледна, че ти сякаш виждаш бедното средногорче да яде хляб със зелеви кочани.

Ах, тия очи черни въглени и тия гъсти щръкнали вежди като на разярена птичка. Това ще ми е съпруг. Да, той казва това. Иска час по-скоро. Гощава ме с плодове, пее ми руски песни. Изпърво не искал да се жени, но като ме видял, променил становището си. А ето как ми заяви това. На пейка в гората седя, а той на тревата.

– Кажете ми, казва, какво да правя, реших да си остана ерген, но една хубава девойка измени всичко.

Полазиха ме мравки. Изпъчвам се геройски и питам:

– Коя е тя?

– Това сте вие, казва, вие самата, решавайте.

Глътвам си езика. Ставаме. Да се радвам ли, да скърбя ли. Притиска ме зла морà. Богат, висшист, голяма служба и... моите чужди миндерчета. Иначе, почти няма изглед за собствено миндерче.

ЮНИЙ [1920 г.]

Всяка вечер ме изпраща и все едно и също: „Решавай!" Иска да ми купи копринена рокля от соа екрю; това ще бъде първия му годенишки подарък.

Тия дни дойде при нас Чеков – фабрикант на коприни с различни мостри. Взимам пари от чиновнишката спомагателна каса и плащам 4 метра от прекрасната коприна. Райна Стефанова ми ушива прекрасен костюм. Не зная защо го правя, просто инстинктивно – за „самоотбрана". За мене ли е тази скъпа премяна, когато... Но, усещам, че нещо изкупвам с това.

Той е разярен от постъпката ми, но повидимому се примирява. „Емансипирана" – клати пръст срещу мене, но после... Ноздрите му гневно потрепват, очите му зле святкат и бледовината на лицето го издава, че тук е надвит.

След някой ден, ний пак ядем плодове и пак говорим за близкото бъдеще. Юлий, края на юлий. Отпуските ще си вземем заедно към есента и... И все съблазнителната мисъл за свой дом и закрила, но тя се блъска в нещо невидимо и непоклатимо. Бог да го благослови за хубавите плодове,

които ми поднася с пълна ръка. Казва ми, че ще си бъда волна като птичка, тъй щастлива ще бъда – няма да има като мене.

Връщам се от беседа. Изпраща ме Моис Басан – онова красиво еврейче – сега френски легионер. Красив е той, като самаго Йосифа великолепни. Говориме си наши работи, за Учителя, изгревите, пр. Сбогуваме се сърдечно. Моис стиска ръката ми, туря чест и се отдалечава. Хващам бравата на малката портичка. Бърз скок на разгневен човек ме спира. Лице бледо и очи грозно устремени към особата ми.

– Изменнице – ръмжи и разярените птички на веждите му сякаш ще ме клъвнат. Зъбите му едри, бели, равни. Сякаш само тях виждам.

– Еврейче от нашето общество, обяснявам. Ние си викаме „братя и сестри", какво от това.

– Не, той се шегува – ей тъй, просто искал да се пошегува. Твърди, че вече е пълен вегетарианец, също като мене.

След някой ден ний пак газим всред мечтите на задомяването. Завежда ме в мебелен магазин да изберем... спалня. Единична ли да бъде или – двойна. Свят ми се завива – измъквам се на тротоара.

На другия ден – отсреща при Здраве дърводелеца заръчвам си креват, плащане на срокове. Той ми е съсед, съгласява се. Ново бреме свалям от плещите си.

Иска да го заведа при Учителя, та един вид да ни благослови и мене, и този тесен социалист. Прие ни Учителя. А той – нито гък пред Него, да говори за мене. Учителят все измества разговора на социалистическа тема, като че ли ей сега ще се „организира", т.е. ще се запише член в партията. Тръгваме си, нищо. Връщам се да си взема забравените ръкавици. Учителят е там и ме гледа. Но как чудно ме гледа – сякаш гледа през мене и вижда оттатък други неща, друго, съвсем друго, не това.

После, жарка молитва на колене.

– Не, не, не! – крещи душата ми, ясно и категорично.

На другия ден – дъжд като из ръкав. Под навеса на портала пред турската легация. Той поставя вече ребром въпроса.

– Не, отсичам аз, няма да се оженя.

Неистов поглед. Разярените птички над очите са ниско полегнали като готов и съдбоносен скок.

– За подигравка ли съм? На всички казал. – Не искаш, а? Да не би да не си... да си... хм... Но аз ти прощавам и те приемам такава, каквато си...

Призлява ми от тия думи. Тогава казвам пророчески:

– Имам важна работа да върша в живота си.

– Ще те убия, крещи разлютеният ерген – тебе и себе си.

– Не, казвам аз. Ти скоро ще се ожениш.

В трамвая го виждам помъкнал бут овнешко месо. Сестра му страда от задух, майка сляпа, баща му куц. Хубаво миндерче щях да си имам.

Който излезе на комунистическа демонстрация, ще бъде уволнен. Той излезе и повече не се върна.

Таки взел бележника ми от беседите и го предал на новия министерски секретар. Уловка в някаква мистерия. Неприятно ми става – имам си тук–таме и лични записки – за книги, за чувства, за сънища. Вика ме секретаря и аз треперя... Той изважда подвързания ми бележник и усмихнато казва:

– Много запълнен е вашия живот, госпожице. Но крийте бележника си. Подава ми го с приветна усмивка.

Тичам с бележника право при Бъчварова...

– Крадеца му с крадец, фучи добрата жена. Иска час по-скоро да се освободи от вас, защото таванската архива е свършена, а сега трябва да работите заедно и ще видите търговията му с „периметри".

Нов началник – просто изрязан от журнал. Също и съпругата му французойка. Персоналът се изрежда да му се представи. Добрият г–н Митев, славният г–н Стоян Митев си отива. Боже, пази България!

Чудовище е Таки Димитров. Чудовище – нагъл, циничен, прикрит и дързък. А новия често, често ме вика за справки. Все мене вика. Митев никога не ме викаше. Мълча, работя, треперя и спя на ново полирано легло. Получих и сандъка с чеиза си. Тя [Николина Балтова] веднага се разпорежда, че той трябва да се раздаде заради Господа... Посочва ми кому да го раздам...

15 ЮЛИ [1920 г.]

Днес пак ме вика – близо, близо при него да отида. Направи също като полковник Серафимов. Сборичкваме се. По-силна съм от него и го отблъсквам.

– Губите, задъхан казва той.

Оправям разчорлената си коса и тичам към вратата. Скача и моли:

– Никому нито дума, чухте ли!

Бездна е пред очите ми. Вълци – под една или друга форма, вълци – плачи, късай се младо сърце, ронете се сълзи потоци.

20 ЮЛИ [1920 г.]

Подавам си оставката. С нами Бог. Свободна съм. Нищо нямам, но свободна съм. Въпреки приятелските настоявания на Магнев, Бъчварова, Христов. Въпреки това Таки е даден под съд за рушвети за издаване на държавни периметри. Той ще бъде махнат, защо да си не остана. Но началника Ангелов, ще бъде ли уволнен, мисля си и нищо не им казвам. Чашата се препълни.

Тя [Николина Балтова] не може да търпи кревати. Това било „светско", дяволско. Истинският Христов ученик спи на голата земя и не дири полиран креват, не носи копринен костюм. Тя не знае, че този креват и свилена премяна са талисмани за свещената свобода. Той е щит на моята самостоятелност като човешко същество, копринената ми рокля не е лукс, а броня, яка свилена броня.

След някой ден тя ми заявява, че Господ й казал да ме изпъди.

Като седя подвила крак на леглото си, личба ли е туй – до мен гори огън. Никого няма в къщи, сама съм. Скачам и се оглеждам. Пращи, гори до мене невидим огън. Нищо. Излизам на двора, обикалям стаите. Нигде нищо. Само до мен, до леглото ми огън гори. Косата се изправя на главата ми. Почвам пламенна молитва. Тогава пращенето на главните утихва. Озарена от някаква идея изтичвам на площада и се връщам с празна каруца. Пълна месечина осветлява пътя ми с багажа към „Априлов" при Райна Стефанова.

Натоварвам се на влака и в Стара Загора. Райна е в Търново вече. Тука ме посреща ласкава вълна на искрена братска любов. Надпреварват се да ме канят по гости. Те ме знаят по стиховете ми в списанието – сестра и брат Маркови, Каишеви, Желеви, Караджови – все обич, все нежност.

Учителят внезапно дойде в ръководителя Ковачев. Само за няколко часа – към Търново отива. Как Го погледнах на сбогуване! Молба, упование, доверие и обещание в погледа ми. Молба, молба за помощ. Той улавя погледа ми, чудно усмихнат.

А пък заралии се готвят за събор. Всеки си чака поканата. По бр. Желев пращам писмо до Райна – да пита и за мене... Чакам денонощно за отговор. Моля се, трептя, плача. Ще получа ли високата милост да бъда поканена и аз? Заминават, заминават – Караджови, Каназиреви, Арабови, Маркови, Желеви, Каишеви, Мечеви. Господи, Господи, искам да отида и аз. Милост!

Колко тържествено е заминаването! Взимат най-новите си премени, събират се, пеят, благодарят, стискат десници, прегръщат се. Поканил ги е Той. Ден из ден, чакам и се моля.

18 АВГУСТ [1920 г.]

Писмо: „Тръгвай. Райна."

Железницата е хубаво нещо, но все пак върви като костенурка, в сравнение с мисълта. Трак, трук, трак, трук. Лети машино, отнеси ме при Милия Учител. Между другите, Той зове и мен. Значи, нас младите остави за най-после. Все млади пътуваме днес. По гарите във влака се настаняват още наши. Забулен августовски ден. Янтра! Търново! Ти ли си старопрестолни граде, ти с многото боляри, с многото църкви, с многото попове, гърци и развалини. Къде са твоите славни царе и патриарси, где са тия, които изгониха богомилите. Ти ли си Търнов граде, опустяла столица, коруба, останала от древно величие? Где се премести твоята слава. София ли? Но и там е пълно с кръвнина, с побългарени турци, кърджалии, яничери, гърци българомразци. И София е пълна с бесилки и затвори, и огън и жупел. И там ще остане корубата само, а великият живот на българската душа ще се прелее в народа, в простия, глупав селски народ.

Сърцето ми усилено бие от радост, че отивам на събор. Гледам надменно старата столица и никакво желание да се отбия. Кола, файтони, посрещачи за към „колибите". Завиваме към западния край. Накачулили сме се на каруцата и пеем ли, пеем. Гордо изглеждаме любопитните минувачи, како че ли сме някои новоизбрани князе, които идват тук да получат своя скиптър. Да, князе и княгини, нищо повече. Всеки носи в сърцето си образа на скъпия, обичен Учител, който е благоволил да ни покани и събере. Всичко ми се види прекрасно: и надвесените дървета край пътя, и малките постройки тук–там всред зеленината, и конете, които ни возят, и измачканите дрехи на спътниците, и халосания поглед на всеки от нас, който за пръв път влиза в това древно богомилско светилище. А Търново! Някакъв мистичен ореол се спуска над него, някаква мрачна врата стои пред нас, на която ние още не сме взели ключа.

Пеят колелетата. Пеем и ние.Внезапно спираме до малка, тревясала пътечка, водяща за някъде. Грабвай вързопа си и тръгвай! Изведнъж става светло, светло, макар че слънцето не се показва. Ето Паша – подавам й ръката си, не, подавам й душата си. Стари, млади, мъже, жени – всички празнично облечени. Сякаш процесия от младоженци. Братята със светли рубашки: сини, бели, гологлави, а сестрите със светли рокли – гиздави, стегнати и гладко, и красиво вчесани. Сестра Янакиева, с. Пипелова, Иларионова – завили огромни руси кокове. Някои спуснали разплетени буйните си кестеняви и черни коси, завързани на темето със светла лентичка. Сотирка от Варна, с разкошна нимба от вълнисти руси коси на бледото си личице и сини, теменужени очи. А пък колко селяни и селянки! Ето бозави и кафяви потури с бели ризи, червени и сини пояси, и пъстри салтамарки. Селяни от северна и южна България, селяни от „Влашко" с дълги ризи, извадени до над коленете, говорят меко, с чужд акцент, ако и да са само от Видинско. Действующи и запасни офицери, търговци от Търново и разни градове, лекари, ветеринари, работници, ученици и ученички, студенти и студентки...

Сотирка ме повежда по дървените стълби на една постройка с открита веранда към всичката тази гледка. Оставям вързопа и сядам – гледам, гледам, гледам. Захласната стоя тук цяла вечност. Дълъг път, страшен път, корабокрушенка – сега тук съм на спасителен бряг. Неусетно, сълзите ми на бързи ручеи обливат бузите ми и горещо капят върху сключените ми длани.

– От къде си, питат теменужените очи със златната нимба от коси.

– От далеко, изхълцвам и продължавам да гледам към широкия оживен двор; усещам почва под нозете си и широк, безкраен, светъл хоризонт. Събират се около мене мили, обични лица... Те знаят ли що е страдание? Сотирка нежно ги отстранява и ме оставя сама.

20 АВГУСТ [1920 г.]

Изпърво нощуваме тук, но още на сутринта по нареждане на Учителя се опъна огромна палатка за сестрите, напослана добре със слама. Тука постиламе одеялата си и слагам вързопа с премяната за възглавница. Появяват се нови палатки. Става малък град.

Райна ми разправя как няколко дена все питала Учителя за мене и Той все мълчал.

– И току виж изведнъж се приближава при мене и казва с усмихнато лице: „Пиши й да тръгне на 18–ти."

Запознават ме с много младежи.

– Вие ли сте ... поетесата, ме обливат радостни очи и друсат десницата ми.

Подпряна до висок кичест бряст пея: „Благославяй, душе моя, Господа." Ето пред мен се изправя тъничък, изящен младеж, пее терцата и нежно ръкомаха с деликатната си ръка. Хубав тенор, прекрасен. Като онзи Тодор от Рамадановия хор. И тъй както си пее, отминава с лъчезарна усмивка. Сякаш е младо французойче. Казва се Георги Радев – студент физика. Моис Басан, също е тук, сега в цивилно облекло. Онзи студента естественик, който ме настигна веднъж в боровата гора към изгрев слънце.

Ето ги и прехвалените от Райна и Спиридонова нови св. Кирил и Методи… [Михаил Иванов и Кръстю Христов - виж "Изгревът", т. I. 2.изд. 2011, с. 340-359]. Мрачни младежи с тъмни лица и остри, взиращи се очи. Единият често прави изкуствени усмивки да се видят бисерните му зъби… Само те не взимат участие в общата работа, а стоят в страни като икони. Имат си много обожатели. Край тях повече стълпени хора, отколкото при Учителя. Тук неизменно е Спиридонова, Райна и Иванова, онази с многобройните видения. Край тях е и Толева, и генералшите; край тях е и сестрата, която вижда моята аура в тъмни краски. И още, още. Спиридинова казва, че „Духът" й казвал, да им бъде всегдашна закрила, защото са напреднали души. Студенти и студентки, ученици и ученички, обаче ги отбягват. Нищо не разбирам, ама нищичко – гъска и половина. Казват, че те често падали в „транс" и разговаряли направо с Бога. Ех, това вече ме изпълва с благородна ревност и аз ридая, облегната на едно дърво, буквално ридая. Направо с Бога! Ех, това вече е много. И моя милост, отпуснала тъмни сплитки, здравата натискам челото си до грапавия бряст.

Някой застава до мен – Моис Басан. Пита ме човекът, братски ме пита що ми е и аз му казвам, че искам и аз да бъда като тях, и с мен Господ да говори. Моис се смее, с глас се смее. Той наистина е много красив, и добър, и умен. Казва ми:

– Аз пък като те гледам, желая все да си такава, каквато си сега.

Отминава си. Като че ли с ръка отмахна мъката ми това добро прекрасно еврейче. Пак съм весела. Грабвам метлата. Събирам нападалите книжки и сламчици, клечици по двора. Измитам целия двор и пея и мета, и пея и мета. Като че ли съм царска слугиня.

Не искам да ги зная вече; нека си падат в транс, от мен това – далеко за мен. Метлата и стомните за вода. После се спущам при дежурните по кухня – те ме пъдят. Не било сега ред на софиянци. Когато им дойде реда – тогава. Те сега са търновци – Иларионова, красивата Деветакова, Зорица Петкова, и др. др. Грабвам кошчето с кромида и заявявам: – Господ е винаги дежурен. Те се смеят. Викат ми „сестричката" – тия търновските болярки и се радват, че се отървали да не „плачат" от лютивината на лука.

Драго ми е, драго! Душата ми наистина е крилата, волна, добра, чиста и красива.

Завирам се в нивата царевици да си мия главата. Насапунисах се, току–що почвам. Някой вика с цяло гърло: вика, мене вика. Обаждам се и аз с цяло гърло:

– Какво има?

– Учителят те вика, обажда се гласът.

Доизмивам се криво–ляво, изливам кофата върху главата си и я връзвам с бяла чалма. Той стои до брястовете и ми сочи група елегантни дами и господа, дошли от града.

– Посрещни тия гости, казва и отминава.

Постилам одеялцето и ги каня да седнат: – О, търновци, добре дошли! Та вие ли сте българските боляри, все отбор царедворци. Весело ги здрависвам и гледам хубавите им, изтънчени лица. Те се смеят, радват се, става им драго, че ги наричам „отбор царедворци" – търновски боляри. Подире им чета нещо от Учителя… Те са доволни и предоволни от приема – разхождат се навред и казват: – Ние пак ще дойдем.

Чудно, мисля си, толкова много братя и сестри, а мене чак от кукуруза измъква да посрещам гости!

Мярва ми се специалния поднос храна, който отнасят на „Солунските братя" [виж "Изгревът", т. I. 2. изд. 2011, с. 343-344] – те не благоволяват да седнат до нас при Учителя. Навярно и те са от много висока йерархия, стари души, а пък ние с Паша сме „млади души". Навярно и Георги Радев е млада душа, щом като дете застанал до мен и придружи песента ми в терци и дирижира с ръка... Ставаме сутрин рано – при звездно небе. Венера сияе над нас. Братя свирят с цигулки и ни будят. Натъкмени отиваме на полянката пред Горницата. Идва Той. Правим обща молитва, и на росната трева – гимнастически упражнения. Изпърво ни е студено, но дорде правим упражненията съмва все повече и повече, и всички стоплени и бодри, посрещаме слънцето. Ето го, то се показва и ни облива с животворни лъчи. Закуска. Тичаме, разнасяме панерки с хляб, кани с чай – всеки му доволно и предоволно, сирене и маслини – чудесно сирене и маслини, и захар...

После – беседа от Учителя. Нареждаме се в двора до Горницата – близо до беседката и слушаме, гледаме, слушаме и гледаме Божествения Учител. Слънцето вече хубавичко ни стопля. Боже мой, как Той говори – обикновени думи, познати думи, но как Той ги съчетава и изговаря, че дават живот. И какви песни!

Погват ме редовните четци на „Всемирна летопис" да им чета поезия. Къде е заставала Сафо, не зная, но аз – до брястовете. Събират се млади и стари, сядат по тревата. Със свитък в ръка – стоя и чета. Цяло тържество! Тук са варненци, видинци, пловдивци, сливенци, айтосци, бургазлии, ямболци, старо и ново загорци, търновци и всички селяци от цяла България. Всеки стих е стих от душата им. Сякаш сами „са ги написали" чрез ръката ми. После ме карат да пея. Имат ме и за певица. След малко дружна песен ечи и се чува надалече. Събират се още и не се знае вече кой е първия певец. Всеки пее от сърце и душа, всеки е първи певец.

Тук на трапезните маси е и Михалаки Георгиев. [За Михалаки Георгиев (24/11.08.1852–14.02.1916) виж „Изгревът", том XVII, стр. 425–470.] Сгушен, болничав. Пеем вдъхновено неговата песен: „Грешна душо, ти копнееш". С него са и стареите от всяко едно селище. Наричат ги ръководители. Те ръководят братските кръжоци. Тук е славният брат Куртев със своите хора – и този Божил, който тъй работи и шета, сякаш е ангел дванадесетокрил. Той раздава захарчета, маслини, едрите сочни маслинки и буци мазно овчо сирене. Коя работа може да му се отърве. Няма услуга що не е готов да извърши всяка минута. И студентите са покрай него, помагат, припкат.

Докарват огромна кола с дини и пъпеши. Друга – с пресен хляб, друга – със зеленчуци. Изобилие, блага, радост. Сякаш благодатна река тече и залива всеки злак. Учителят слиза и сам преглежда всичко. Веднъж не одобри хляба – върна го. Друг път – зеленчука – хич се не церемони. Гълчи братята – ще купувате за тука най-хубавото, най-прясното...

А някои хич не вземат участие в никаква работа. Все пременени, като пред олтар. Тук–там под сенките, разискват, или четат, или спят. Всеки е свободен, никой никого не... Всеки работи по доброволна инициатива.

Събирам изметената смет в кошче и я нося далече. Вървя и пея. Учителят и брат Жеков седят до трапезните маси.

– Много весела сестра, казва брата на Учителя.

– Тя е многострадална душа, отговорил Учителя. Каза ми го брат Жеков.

Влизане в Горницата [виж "Изгревът", т. V, с. 376-381]. На редици – в големия бял салон послан от край до края с нова пъстра вълнена черга. От дясно на горния край врата; салонът с много прозорци, блести от чистота и слънце. Виенски столове, маса – по стените невиждани оцветени геометрически чертежи. Антиминс и Пентаграм. На масата – Библия. По чорапи сме. Къде отиваме, какво ще видим? Ето някои се връщат. Мъж и жена – лицата им озарени. Сълзи по бузите им. Пред нас, зад нас – редици – бавно се придвижваме напред. Ето още двоица – бледи, осияни лица. Още, още – все едно и същото – или тихо ридание в бяла кърличка, или по една търкулната сълза по бузата, или бледи, осияни лица. Идва ми реда, пристъпям с белите си закърпени чорапки. Вътрешна малка стаичка, с отворена врата към дълга стая, успоредна на послания бял салон. На тия врата, застанал Учителя.

– Помолете се, казва Той.

Гледам вътрешността – по стените разноцветни атлазени пентаграми. На средата огромна поставка със 7 горящи кандила. Всяко едно прилича на пламтящо сърце. Наредени възходяще към средния най–висок. Светлина, красота, чистота, блясък. Тайна.

– Искам Чистота – през сълзи шептя и гледам Този, Който е като нас, но не е като нас. Очите Му! Где съм виждала това лице, тази усмивка. В кои времена, в кои векове – свещен трепет в гърдите ми. Излизам озарена и нищо не виждайки, приличам на тия преди мене, с търкулнати сълзи по бузите и бледи лица, светящи, озарени.

Съборци си отиват. Учителят каза: „Младите могат да останат." Стареите ни гледат, сякаш – Петровци, с поглед питат Христа: А този – „тези" що? Тогава беше Йоан, а сега сме ние. Но кой пита Петровците – „Йоан" ще остане дордето е речено. А ние шетаме, прибираме вещите от събора, чистим, метем, носим вода, готвим. А Той, разположен към нас – сияе. Наше слънце – баща, брат, приятел. След обяд се разговаряме. Георги Радев, Моис, Чорбаджиев, Паша задават такива интересни въпроси. Учителят казва, че целият звезден мир е населен със същества от висша и по-висша йерархия. Говорят за математика, висша геометрия, за тесаракт – четвъртото измерение. Нищо не разбирам, но сякаш душата ми разбира и се радва, радва. Йони, електрони, атом. Чувам Паша да говори – пак нищо не разбирам, но нали ги слушам, нали гледам лицето на Учителя. Господи!

Най-после и ний се изтъркулваме кой отдето е дошел. Връщам се в Стара Загора. Сега пък буля ме вика да й гостувам: „Стига при братята, ела у нас." Хубаво, почивам си и не зная що ме чака. На „Бидечка" в братската градина берем орехи. Поделват си ги по равно, а мен любимата им – нито шепа. Същият ден се разболявам. Над лакетя ми бял мехур. Някой лют комар, от него ли? Цяла съм в треска – горя. А викат ме от Панагюрище. Брат Боев ме кани от името на тамошните братя и сестри. Кръстът ми сякаш с брадва пресечен. Но пак шега ми се струва и весело се сбогувам с изпращачите на гарата. Лети влака, а мен душата излиза от тялото. Болна съм. На Пазарджишката гара ме чака изпратен брат посрещач – брат

Сава Танчев. Качвам се на файтона и – по Панагюрския път. Припадам – изопвам се във файтона, горя – умирам. Цяла се треса и подскачам. Смаян е Сава. Слисан. Искам да се простра на земята. Моля се на Сава да ме остави на полето. Всичко наоколо ми – зелено – и слънце, и къщи, и път, и хора. Огънят ми се сменя със страшен студ. Слънцето пече, а мен – студено, като в хладен гроб.

Той ме оставя при брат Величко в Бъта Баня и с хиляди извинения заминава в Панагюрище. Кораво легло. Не ща да видя зеленото биволско мляко, зелената диня, зеления пъпеш. Огън и студ, огън и студ и вонящa пот от горкото ми тяло. Дядо Петко, баща на Величко – протестантин се досеща – оцет и захар. Само това мога.

20 СЕПТЕМВРИ [1920 г.]

Не умирам, не здравея. Все по-зле. Дрехите ми мокри от пот – вонят, преобличам се с други, а тия – вънка на слънцето... Кръвта се обръща на вонящи потоци и излиза от порите ми.

Оцет и захар; дядо Петко, милият, гърбавият дядо Петко! Как бил пъргав, здрав левент момък, и как така го грухали православните му братя за протестантството, че го изгърбавили, направили го „половинствен". Тогава отглеждал гълъби. Всякакви гълъби: бели като сняг, сиви, бакърени, червени, с лъскави гердани, гладки и с качулки – пъстри, едри и дребни. С каква любов ги отглеждал! Деца нямал, а деца му били гълъбите, с тях живял, за тях се грижил. И те го познавали, кацали по раменете, по главата му, ръцете, сякаш го целували и нежно гугукали.

Избрал два най-красиви и ги занел за сватбата на Фердинанд. Турил ги в нов кафез и сам ги отнесъл в двореца. Нищо не искал, само лично да ги предаде на княза и наистина, дали му желаната среща. Той сам отворил и предал своето съкровище в царските ръце. Монархът обожавал птиците. Стиснал горещо ръката на левента Петко от Бъта Баня и го изпратил до вратата. Там го срещнал чиновник и му връчил царска милост – пет златни наполеона.

Разказва ми дядо Петко и разбърква в паницата моя елексир – оцет и захар. И снахата, и синът се грижат за мене, но кой може да сподели мъките ми – и да се досети, че тия вонящи дрехи трябва да се операт. Студ, огън, студ, огън и пот, отвратителна пот.

Смъквам се до стола и пиша отчаяно писмо до Учителя в Търново. О, само Той! Че нали веднъж Той вече ме спаси; Той и сега може, стига да иска.

Чистота, нали искам Чистота! Но умирам всъщност в Бъта Баня – и вече нямам и сила да се преобличам.

ОКТОМВРИ [1920 г.]

Отговор не иде. Жива, мъртва, трябва да си вървя. Жива, мъртва ме отправят за София. Сестра Стайка Танковска мие лицето ми и ръцете ми с хладка вода, пее ми песни и ме подпира да се кача на каруцата.

Влакът ме отнася към София. С вързопче в ръка слизам на гарата и пеша, пеша чак до „Априлов" 15. Как стигнах, чудя се. Как изкачих тия 35 стъпала, чак на третия етаж. Лягам на полираното си ново легло. Пия гореща вода, отговарям на въпроси. С. Динова се моли за мене, Сийка

също, Райна също. Но никому не идва на ум да опере вонещите ми дрехи.

Хубава е софийската вода, хубаво е и слънцето. Опрах се, ни жива, ни умряла. Слънцето ги грабна, вятърът ги издуха, сякаш са бели пеперуди. Умих болното си измърсено тяло. Но... треската отново ме поваля, потта престана, но далакът ми се поду като краставица. И все на гръб – не мога да се премествя. И всеки ден към три часа студ, студ, ужасен студ и после огън, горя, горя, изгарям. Лицето ми в рани, струпеи и по челото, и по брадата, и по бузите. Сякаш някой с кал ме облепил.

Изведнъж в стаята се събират много сестри. Ето я Ковачева, Матеева, Савова, Пипелова, Динова, Толева, Янакиева, Белева, как Гина, Колчакова, Райна. Надвесва се с. Динова над мен и тихо ме пита:

– Ще служиш ли на Бога; ето те ще се молят за мен, но само да обещая.

– Искам, прошепвам аз с уста, покрита с рани.

Дълго се молят добрите сестри и после ме обикалят, всяка поред пипа главата ми, ръцете ми, всяка ми „дава" силица. Лежа и след тях. Все не смея да мръдна, че тази краставица от ляво тъй боли. Привечер влиза брата на с. Динова, онзи гдето се върна от Америка – строен, бодър, елегантен. Държи ръцете си отзад. Мило ме поздравява, пита ме как съм и казва: – Днес вървя по улиците и си мисля за теб – болничката. Спомням си веднага за моята Лиляна, оставена в Америка. Може би и тя сега е болничка там – и решавам да те зарадвам с нещо.

Изнася ръцете си напред този красавец и ми поднася грамаден букет от най-избрани цветя. Изведнъж сядам върху леглото. Никаква болка. Нищо, ама нищичко. Сякаш не съм била болна. „Вуйчо" ми поднася още и пакет с бонбони и сладкиши. Всички се зарадваха, че „седнах". Едни го отдават на общата задушевна молитва, други – на букета. Нито този, нито другия ден се яви треската – краставицата изчезна.

6 НОЕМВРИ 1920 г.

Звъни се на вратата. Раздавачът търси мене. Лично мене – препоръчано писмо. Луда от радост скачам на тънките си крачка. Отварям плика, маркиран с Борисовия лик. Красив почерк, красиво написано от начало до край, особено красиво. Обична... Той ме нарича обична. Всяка дума е милувка, сякаш и целувка.

Моето писмо от Бъта Баня се скитало много. Чакало в Търново, после във Варна и пак в Търново. Ето го и самото съдържание на милото писмо. (Прилагам писмото) Той знае, че съм вече здрава и пр. пр.

Пия прясно сварен пелин, що всяка сутрин милата сестра Матеева ми носи да пия и се „доочистя". Раните ми паднаха и лицето ми се очисти. Оздравям напълно и бузите ми пак блестят от здраве.

Настанявам се в консервната работилница при вегетарианската гостилница. Сега шеф ми е професор Кацаров – педагог. Той рядко се явява при нас, но големите му красиви очи ни гледат дружелюбно. Има голяма черна брада и наистина изглед на учен.

Вечер уча есперанто и тичам у дома. При нас с Райна са още три студентки – Виктория и Дафинка от Варна, и Мария Зафирова от Стара Загора. Пет души спим в стаята и пак ни е широко. Сутрин рано се раздигат постелките от пода и всичко отива на мястото си.

Учителят го няма. Още не се завръща от провинцията.

ЯНУАРИ 1921 г.

Няма го Учителят. Напущам временната работа при консервите и шия с Райна. Тя добре разбира занаята си, но много бавно работи.

Образуваме сестринска комуна, заедно със с. Динова. Калабалък хора – но малцина работят. Студентките нищо не внасят и нищо не работят.

И аз обичам шева. Някога учих занаята цели три години над прогимназията. Райна е доволна от мен. Учи ме на нови „тайни". Да обичам разпарянето, така се учи по-добре.

Зима, студ, но вече няма скитане по канцеларии и няма глад. Работим, печелим, а и Учителят праща 1000 лв. за „сестринската комуна на свещения труд на благословената работа".

Райна има кризи – понякога оставя работата си върху коленете, вдига очи и гледа, гледа в една точка. Или така ги подбелва, че страх да те хване.

Братска вечеря в Матеева. Наредили сме се на посланата черга и чакаме. Всяка минута и Той ще дойде. Във всеки новодошъл, чакаме Него. Но Той не идва. Изпраща известие, че по много важна работа е задържан и да сме се „веселили" ние. Ех, като почват ония ми ти наши песни! Една през друга, една през друга; от весели по-весели, от бодри по-бодри. Като почнеш от „Грешна душо", от моя Ковачев „Благославяй душе", „Благословен Господ", „Изгрява вече ден тържествен", „Любовта е извор", „Напред да ходим смело", „Братство единство" и още, и още, и безкрай. Писал ги е дядо Благо, а мелодията, коя от Учителя, Ковачева и др. Тъй радостни сме, сякаш Той е с нас. Дядо Матейко пее с нас и с такова умиление гледа младите певци, като да сме небесни ангели: Невенка, Марийка, Сийка, Ана, Паша, Савка, Дафинка, Виктория, Марийка Савовата дъщеря, Гълъбовата дъщеря и още, още – Г. Радев, Басан, Борис, Коста, Георги, друг Георги, Ивановци, пак Георги, все отбор певци – братя и сестри.

А колко прекрасна гощавка от бедничкия мил стар пенсионер. Ориз с много захар и канела, жито с орехи, орехи, лешници, фъстъци, пресен хляб – бели лъскави питички – благоуханен като мляко, халви, фурми, мандарини, портокали, ябълки, печени бадеми и захаросани лешници. Разбира се, голяма част е донесена и от гостите. Тук няма гладни и всички сме равни. Всички си викаме „брат" и „сестра" и наистина се чувствуваме такива.

Комуната ни расте. При нас е и Толева – разведена вече. Работата натежава. Грубата работа никой не похваща. Студентките се вестяват само на обяд и вечер късно, много късно от Университета. Дали толкоз много се учи там. При това оставят ламбите и през нощта и после трябва да се плаща. Никой не помага. Те не признават дежурство. Взема всяка своята чинийка и с пръстче по дулото на чешмата... А въглища, дърва, пепел, миене, триене... не ги е грижа! Хубави, здрави, вакли, червени, само за хубост и дръзки, самоуверени, красиви, интелигентни. А Райна все изпада в транс и работата се бави, парите не идват, клиентите се сърдят.

Взех наведнъж 2000 лв. пенсията си от татко за няколко години. Всичко се стопи. Учителят го няма. Тя ни налага пост 40 деня от негова страна. Той е в нея и той ще ни ръководи. Студентките му намират колая, купуват си от вън закуска и обед, но другите. Идва час на вечеря. Отпостване... Ядем за трима, какъв ти пост! Но изкарваме 40 дни и почваме пак по старому. „Учителят" ме фиксира чрез Райна и тъй страшно ме гледа, че у мен трепери всяка фибра.

Навеждам се да шия, но „Той" крещи и вика: „Не смееш да ме гледаш, а! Нима не те знам коя си. Стой мирно." Стоя мирно с иглата и напръстника в ръка и цяла треперя. Сестра Динова казва: – Моли се, тя има „кризи".

Тръпки ме побиват, косата се изправя на главата ми. – Господи, Господи, плахо шепна и тихо плача. Учителят, та Учителят. Той и тя били едно и също нещо. „Гълъбите" (Солунските братя) са истинските ученици на Учителя, а ние – сгурия. За тия „гълъби" тя може с часове да съзерцава и да вика: – Гълъбчета, гълъбчета.

Къде да се скрия. Трябва да работя. Наистина съм дежурна за всички.

Страшна, грозна, свирепа, тъмна. Тия „номера" тя ги прави само при мене, и никой, освен с. Динова не може да разбере когато казвам. А като запее своите безумни арии! Ужас, ужас! Мраз ме побива и не зная какво да правя. Студентките по следване, старите по работа, гости и събрания, пък аз, лице срещу лице с този демон пребодам, шия, кроя, гладя, готвя, мия, пера – и все „Учителят ти говори", все това.

Моля се, моля: „Господи, дай ми сила да изтърпя, искам да видя моя Учител!"

МАРТ [1921 г.]

Толева отново се сдобрява с мъжа си и него довежда при нас. Те са гастрономи, искат гозбата по-тлъстичка, зехтин в зелето, компот, сладък компот. Парите не стигат. Кое първо: дърва, въглища, осветление, наем, храна – и толкоз гърла. А Толеви са стиснати и сметкаджии. Недоборите запълва с. Динова от своята „пенсийка".

Толев [Иван Толев - виж "Изгревът", т. V, с. 477-480] започва да ни праща тук–таме да му пласираме „Всемирна летопис". Чак в Народното събрание... С Виктория отиваме, не смеем да му откажем, че е голям човек – адвокат. От там ни изпъждат, разбира се. И той е „недоволен" от българското общество – той, българският Петрарка – македонец – редактор.

Работата не ми тежи – свикнала съм още от дома. Леко изкачвам нагоре двете кофи въглища, снемам боклуците, натрупани на балкона още от след потопа. Работата не ми тежи. Но този „учител" не ми се харесва, треперя от него и няма кому да се оплача.

Веднъж, чистя основно, като при всяко мое дежурство. Измъквам непрани дрехи. Чии ли са и ги избутвам към балкона.

– Изпери ги – ясен глас от вътре.

– Не, вирвам глава – моите никой не изпра, когато бях болна.

Правя що правя, тичам от стая в стая, работя и все този настойчив глас:

– Изпери ги.

– Не, не! – почти крещя и тропам с крак. Само мене ли ще човърка вътрешния глас; само на мен ли ще се шепне да ставам, когато всички спят и да им лъскам обувките; да измивам съдините на чуждото дежурство. А защо на тях не се внушава това, а само на мене? Те се правят, че не виждат, не чуват, не разбират.

Ритам нечистия вързоп и се правя, че не чувам вече нищо. Изведнъж ги грабвам и в топлата сапунена вода. Да се изперат, но не „през пръсти". Хубаво, хубаво! А дрехите били някога от фино хасе, обточени с красива шевица. После да ги позашия тук–таме, да ги огладя и добре сгънати да ги оставя на видно място.

Късно е. Лягам да спя с лице към стената. Чии ли са? Часовете се търкалят. Бие 11 часа. Ето ги, идат. Постилат си, шепнат си да не ни събудят. Обръщат хартията върху масата с изпраните дрехи. Двете не казват нищо – лягат си. Зафирова, болничавата държи пакета в ръцете си и се моли. Захърквам „дълбок" сън.

Тъй ми се внушава всякога: Върни се, вдигни метлата, закачи тази дреха добре, изхвърли пепелта, раздай ризите от чеиза си. И чорапите, и кърпите, всичко. За Христа, нали ти обичаш Христа.

Загъвам голям пакет. Излизам от къщи, никой да ме не види; после като крадец стоя до чужда къща и се оглеждам. Събувам обувките си и се вмъквам в стаята. Мушвам под възглавницата пакета и дим да ме няма. Вън обувам обувките си и – като че нищо и не било. За Христа! Вместо Нему, на тях, на голите! Никой не ме лови на местопрестъплението. Крия се.

Нещо се шушне между сестрите за някоя си баба Мария и дядо Георги, много престарели – там, на „Парчевич". Един празничен ден взимам престилката си и право там. Грохнали старци, потънали до шия в смет. Та този старец е същия превит старец, когото срещнах преди време и му изсипах кесийката си. Познах го веднага. Не му се обясних. Доверяват ми се веднага. Изнасям всичко навън и почвам небивало чистене. Ех, крилати мои сили! Малко са 50 кофи чиста вода, малко са. После светват прозорците, съдовете, всичко.

Тръгвам си, свалям ръкави. Но те ме викат, двамата старци, нещо ще ми кажат. Да стана тяхна – при тях да живея, всичко мен ще оставят. Всичко!? Навярно и този голям медник, и тия изрязани сахани, тепсии, тенджери – не видели калай още от Освобождението на България. Целувам ръка и излизам. Те се тътрят до самите порти с вдигната длан над очите.

– Пак ела, пак дойди – викат и двамата.

7 ФЕВРУАРИ [1921 г.]

Навестявам и Дуда на ул. „Странджа", цяла отечена е, дребна като муха, а с огромен корем. Връщам се пеша от Княжево, защото трамвая запря. Пред мене тепа и се хлъзга малка жена с вързоп в ръцете. Перачка. Заболяла вече. Вземам вързопа с едната ръка, а с другата водя нея, еврейката Дуда. Тя не знае български – или тук–таме. Прала цял ден някъде и сега се връща у дома с тази тежичка бохчичка. Оставям я на

тротоара. Тя ме целува по бузата. Вдигам ръка да се избърша от тази, болна, нечиста жена, но не – пак този глас:

– Това е най-чистата целувка – това е Христовата целувка.

Да, при Дуда ще ида и днес. Това бе тогава, отдавна, не помня кога. Наближавам „къщата" – срутена пустош. Вместо стени чували и скъсани рогозки. Кално, хлъзгаво, поледица, мраз. Вътре в дрипи. Линда, дъщеря й – ще ражда. Внучката разголила коленца до тлеещото мангалче. В ъгъла тавичка с парченце печена тиква. Навярно за продан от Дудиния съпруг, сега отсъствуващ. Линда е гола още сега. И Дуда е вече на постеля. Коремът огромен, лицето покрито със струпеи. Събличам палтото си, после полата и блузата си, и фланелката си. И пак обличам палтото си. Плачат и двете. Искат да ме целунат.

– Ису Ристи, Ису Ристи, шепнат моравите устни на Дуда.

Тичам на улицата да се сгрея. У дома, навличам басмяната си рокличка и сядам на моя шев. „Учителят" в Райна, нищо не разбрал, ме ругае най-жестоко. Ходя вече да „миткам", тя (той) няма да търпи в дома си нечисти хора.

Връщам се от разходка. Моис Коен – теософа – масона ме изпраща. Има благородното желание да отиде в Адиар – Индия и да се срещне с най-възвишените хора на земята. [В Адиар, предградие на гр. Мадрас (от 1996 г. – гр. Ченай) има център на Теософското общество.] Той иска да ги види. М. Коен е несметно богат – директор на дружество „Апис".

– Искате ли, още тази вечер да ви заведа в Индия, полушеговито, полусериозно му казвам. Готов ли е да ме придружи. Ето ни на „Странджа". Отмятаме скъсани платнища и чували, вътре сме. До мангала Линда и Лунка, а в постелята – горката ми Дуда. Сядаме на някакви сандъчета. Почват да се разговарят на еврейски. Хубавият Моис Коен после ме взема за ръка и ме извежда. След 1 час се връщаме, натоварени с пакети, подобно Дядо Коледа. Лицето му сияе – сякаш се е докоснал до живата скала, очите му греят. Оставяме благата на живота, честити и блажени газим новия сняг. Вън светят електрически лампи, в небето ясни звезди, в сърцето – слънце.

След някой ден, Моис Коен ме търси. Дава ми 500 лв. – за тях. Купувам бархет и в празничен ден, в една сестра шия дрехи за Дудини. Никой нищо не разбра. Измъкнах се от ясновидците и си върша своята работа. После той ми дава още 500 лв. за друго семейство; левицата да не знае каквото прави десницата. Всред зима съм с тънка басмяна рокличка, но мен ми е топло, защото на „тях" е топло.

Всичките тия „деяния" не са моя измислица: В Саша Гладиева, в Аня Тодорова, а още и от амвона ги чух в Цариброд, когато младият поп Рангел го казваше.

Лена Станкова, болна, превита, лежи на тъмно, нямат пари за „видело", нямат захар за чай, но после Лена получи всичко, в тайно го получи, не знае от кого.

– За всичко благодари на Бога, казвам на Елена, не искай да узнаеш дарителя. Малко ли добри хора има в света.

20 ФЕВРУАРИ [1921 г.]

Все нови ужаси от Райна. Тя вече съвсем престава да работи и фиксирана в мене, или в тавана, все това си повтаря:

– Аз съм Учителя, мене слушайте…

20 МАРТ [1921 г.]

Учителят си дойде. Всички отиват да го поздравят. После разказват как Той грижливо ги разпитвал за „Бялата сестринска комуна" и те отговаряли, че всичко е много хубаво. Хвали се Райна, хвали се Динова и Толева, хвалят се и студентките. Питал за мене. Питал два пъти.

– Иди, казват сестрите, само ти не си отишла, иди.

Искам да видя Учителя, Него. Тука мирише на мухъл – затвор, подземие, решетки. Той питал за мене… Господи, Той, Истинският. Но какво ще говоря, не зная какво да кажа, не, страхувам се да не кажа хула против Духа Святаго.

Пристъпям през свещения праг, гдето Неговите нозе се допирали. Слънце грее, небето ведро, чисто. Влизам. Сякаш ме чака. Ето Го, прекрасният, ето Го, същият, моят светъл Учител. Лицето Му е сериозно, непроницаемо. Като че ли е висока желязна врата със здрава заключалка. Дланите си опънал върху седалото на стола, въси вежди, както се въси Витоша, когато ще почне да вали.

– Разправи, казва отривисто, разправи ти.

– Но те всичко ви казали и, че Wий сте доволен.

– Ти разправи за „свещения мързел".

Сълзите ми запирани дълги месеци се леят по лицето ми, струи, потоци. Казвам, казвам, казвам. За всички поотделно казвам, пресичана от ридания.

Целувам ръка за сбогом. Лицето Му е още свъсено и сякаш завонява в стаята и Той едвам диша.

– Какво ще ми кажете, Учителю!

Отговор само това:

– Ти трябва да се научиш да ги разпознаваш.

Кои са тия „ги", значи, има неща еднакви по форма, а различни по същество, но трябва да имаш усет да ги разпознаваш. И в Писанието казва: "Изпитвайте писанията, всякому Духу не вярвайте."

5 АПРИЛ 1921 г., Варна

Използувам и двете покани за Варна. Скоро след срещата ми с Учителя, дойдоха двете писма. След мене рухва комуната, отива си слугинята…

Учителят е тъй радостен: – Слез в Жекови, там иди.

Защото другата покана е от Списаревски. Влакът ме отнася и право да си кажа, мисля си, в тази работа има пръст Учителя. Как тъй изведнъж две покани – и то след като открих бояджийския кюп на бялата комуна.

15 АПРИЛ [1921 г.], Варна

Ето го морето! Синьо, синьо. Вижда ми се мъничко. Хоризонтът му тесен, близък – не отговаря на онова море, за което съм мислила в мечтите си.

На гарата. Списаревски изпревари с файтона. Д-р Жеков закъсня със своя Марко. И Списаревски с апостолска брада, фю! Някога ми посвети нещо в „Летописа", без да го познавам. Добре пише. А брат Жеков познавам от събора, когато ми каза, че Учителят казал, че съм многострадална душа. Докторът е голям шегобиец. Може да те разсипе от подигравки. Много обича магарето си, което го носи на плещите си; кръстил го е Марко. С него прави всички художествени и нехудожествени сравнения. На събора бе назначен по хигиената. Постави надписи върху дъсчици – забодени на колове: тук бивак, там за смет, по-нататък за пране и за още друго и друго. Но Списаревски предвари. Видях и доктора и магарето му чак, когато файтонът излезе от гарата и Списаревски победоносно свали шапка на доктора.

Чудно! А не съм писала никому във Варна. Как стана това, че съм изведнъж при Черното море?!! Това ме спасява от някаква Райноподобна инервация. И аз почвам да подбелвам очи, и аз фиксирам очи към тавана, изоставям работата.

Стаята ми е хубава, но защо и тук този потаен страх? Защо всичката любезност на тия съпрузи се пречупва в мен като необясним ужас?

Събранията тук ръководи мичман Емануил Иванов. Лоши очи има, въпреки усмивката му. Сотирка е често с мене – с нея ми е леко и приятно.

Често съм в морската градина. Запознавам се с един мастит руснак, бяла рубашка, бяла брада, бяла коса – но скоро изпитвам разочарование. Той нарича Толстоя „ретроград"...

Но защо морето не ми носи тази отрада, както планината. Дори ме плаши, отблъсква. Обичам планини, реки, езера – но морето не, не!

Генчо художникът ми подарява кадифено албумче, правено от него, с различно оцветени листи. Вътре извадки от беседите на Учителя – песни. Той свири и на китара. Често идва в градината и си приказваме. Голям шегаджия е и ме пои с пълни шъпи със здравословен смях.

Тук са и Солунските братя. В тази морска обстановка не ми се виждат „лъчезарни", не искам да приличам на тях. Никой тук не им предлагаше подаръци. Никой не искаше техния съвет, или специално свиждане за нещо „много важно". Даже, мръсничките момчетя (защото са нечистоплътни) се разхождат по градината с разни момичета.

18 МАЙ 1921 г.

Ужасът ми в Списаревски не е неоснователен. Сестрата и сега е душевно болна, след смъртта на единствения им син. Завчера в готварницата такива неща ми говори, че трябваше да избягам навън. Но как вкусно готви! Никога по-добре сготвен грах, бизеле [бакла] и зелен фасул не съм вкусвала.

Покрай лехите с много цветя, горката жена сее и разни готварски билки – магданоз, джоджен, копър, джинджифил. Но ги поставя в такава

пропорция, че винаги се получава изрядно ястие. И двамата ме глезят. И двамата ми дават по половинка от десерта си, освен моя.

Той страшно гълчи жена си. Ругатните му не отговарят на красивата му философска брада. Към мен проявява необичайна привързаност, несходна нито на възрастта му, нито на светлото име брат. Това ме дразни, измъчва, озлобява. Чак сега разбирам защо Учителят двукратно ми каза: В Жекови!

Искаше да ме вози на лодка. Но аз натиках в „Лебед" и Генчо, и Елиезер, и Сотирка. Тогава той се разсърди и избяга. Но и разходката по море не стана, защото още щом лодката се плъзна по зелената морска вода и аз се разписквам: – Към брега! Всички ми се смеят, но чак когато стъпих на брега се успокоявам.

Обичам земята. И най-малката тревичка ме пълни с възторг. И тия бубулечици, и мравчици, и пчелички – и този неспирен кипящ живот.

Събранията стават в сестра София. Там има един брат Велко – изпитвам към него някакво страшно недоверие без да има видима причина. Може би затова, защото се шегува, прави си „майтапи" с най-светите неща. Благочестив ли е? Нямам отговор.

На събранието довеждат красивата сляпа Янка от Провадия, ясновидка. Привеждат я при мене да се запознаем. Тя хваща и двете ми ръце, заглежда ме с красивите си невиждащи очи и казва: „Ти си св. Евдокия, ти си св. Екатерина." Говори ми още, но само туй помня.

Взе ме на обяд Радка Стефова, току–що оженена. Разправя ми за своето детство. Страдалчески живот, изхвърлена гладна в един бордей, зъзне, не може да заспи от бой и студ. Но ето сънува сън или кошмар, не знае тя. Вижда неземно хубаво жена, дошла при нея и носи дълъг бял плат. Почва да я увива с плата, както майка увива бебето си да не изстине. Събужда се Радка топла, бодра, макар че завита само със своята престилка.

28 МАЙ [1921 г.]

Марко взима багажа ми. По пътя докторът ми разкрива одисеята на Списаревска и нейната повтаряща се неизлечима лудост. Откакто умрял едничкият й син.

На Кьошковете [виж "Изгревът, т. XXIII, с. 276-277, сн. 26], вън от града. В двора две млечни червени крави – те са негови. Сутрин към 10 ч. Йорданка ни прави попара с мляко – после обядваме и вечеряме към 6 часа. Свикнах – по-леко ми е.

Има чудесни вишнини. Постоянно ги обикалям – сядам край тях и пиша:

Аз бях нявга там, където
Скръб раздираше душите
На сълзите в морето...
А сега в цветя от радост
Между липи разцъфтели.

Няма комуна, няма лъжеучител и няма мързеливи хора да оставят друг да работи за тях... Няма.

Тук изпитвам морския вятър. Че той непрестанно си духа. Значи, това се казва морски климат. Сега го научавам.

Веднъж закъснявам в морската градина. Буря се извива, вдига се прах, извиват се дървета; помолих едного от св. Солунски братя да ме заведе до кьошка на доктора. – Зает съм, казва този с белите равни зъби. Момиче до него. Господ знае къде вървя и как загазвам в един войнишки бивак, разположен на полето. Едно младо войниче, братски ме извежда на шосето, по което си отприпках дома всред бурната нощ.

ЮНИЙ 1921 г.

Вдъхновението ми расте. Тук довършвам „Великото Славословие" от събора, първият ми събор, и други лирични откъслеци.

Веднъж Жекови очакват копач за лозето си, но той не идва, а времето бяга. Една сутрин незабелязано взимам мотичката и право на лозето. Не се прибирам целия ден – без хляб и вода. До вечерта лозето е прекопано. Скривам мотичката и се прибирам. Но тъй ме болят ръцете, несвикнали на такава работа. След някой ден, копачът дойде. Отиде на лозето, но се върна. Прекопано било вече, казва. Тогава чак Жекови разбраха защо тъй ме боляха ръцете тогава.

А какъв шегаджия е докторът! При него никой не може да има мрачно настроение. Понявга ми се струва, че Райна пак ме фиксира, подбелва очи срещу мене, но неговите шеги веднъж завинаги ме освобождават от този мислов фантом и аз се връщам към поезията.

Един малък Телемах, дете на беден рибар, често ми е другар из полето. Гледам от високия бряг голата, безприютна морска шир.

Една сутрин виждам слънчевия изгрев иззад Калиакра. Тогава ми хареса морето; да, когато светлината е над него цялото стана златно и плиска по гладката повърхност.

15 ЮНИЙ [1921 г.]

Запознавам се с Терзистоеви. Завеждат ме на Соук сулар на лозето си. Колю Терзистоев се лекува по Луи Куне. Прилича на отшелник. Чиста душа. Нощуваме там. Другите по стаите, пък аз по стълбичката, че на ореха. Там върху удобно легълце, като първобитен човек спя на моето звездно легло.

По цял ден съм между кошерите. Те жужат на облаци край мен, но нито една не ме жили. Тъй им се радвам!

А сега в цветя от радост
Между липи разцъфтели.
Всред гори на вечна младост
И пчелички разбръмчели.

Тук оставам за цяла седмица. През деня домакинствувам на Колю, бера му „калъчеотту" за зимата, готвя му и му пея. Другарки ми са Станка, болничката и сестра й. Идва един от светиите, изведе ги на събрание. Останах при пчелите. Чак когато превали икиндия, глъчката утихна и аз намерих Станка. Когато се прибирам в Жекови, Йорданка едвам успява да ме очисти от „гад". Кой е спал там преди мене?

И докторът се къпе по Луи Куне. Намира, че и у мене има много чуждо вещество и настоява да почна бани. Речено, сторено. Всеки ден наливам кладенчова вода в една вана и когато слънцето я нагрее почвам „обтривните" си бани. После се обвивам в одеало и лягам по гръб.

Очаквам чудесната „реакция", както казва Луи Куне. И да почне да излиза от мен „чуждото" вещество.

Един ден, ставам от сън, но главата ми се замайва, сини кръгове пред очите ми – дизентерия. Докторът е във възторг, но болките ми са ужасни и положението ми плачевно. Кръвта ми изтича като вода. Падам на легло, без да мога да стана вече. Юрданка се плаши. Тя не споделя мнението му, че това, което изтича от мен е чуждото вещество, а моята кръвчица. Животът ми е в опасност и той трябва да вземе мерки. После да си отваря добре очите, че как ще отговаря пред Учителя.

Сепна се добродушния човек, вари ми билки, мляко с магданоз, подлага ме на строга диета, като ми прави многократни горещи компреси на страшно простудените ми черва. Той забрави собственото си лечение. Две седмици на легло. Бавно оздравям – едвам се изправям на нозете си и пак сядам да си почивам.

16 АВГУСТ 1921 г., Търново

Учителят ме изглежда странно. Казах Му, че съм се лекувала по Луи Куне и че чуждото вещество си излязло от мен заедно с дизентерията.

– Кой ти каза да правиш тия бани, ме запита Той?

– Д–р Жеков.

– Нека той извади първо от себе си чуждото вещество...

Толкова съм отслабнала, че даже и в Търново не мога да се съвзема. В лицето съм жълта и тялото ми е като дъска – тази година нямам сила нито да мета, нито да пея.

Той, брат Жеков, иска от мен благодарствено писмо за „полученото изцеление", което заедно с други такива щял да обнародва; той вече се пенсионира и ще почне „частна практика по водолечение". Такова писмо от мен той не получи.

20 СЕПТЕМВРИ 1921 г.

Тази година рано се прибирам от Търново. Багажът ни с Райна е изнесен във вестибюла от някоя си Ризова и ние щем не щем, спим в него. Полираното ми легло е пълно с дървеници и едва ли някога ще мога да го очистя.

Сийка Динова не желае да гледа спалня във вестибюла. Но с. Динова ме взема на своя миндер в стаята. Майката примирява недоволната си дъщеря, като казва, че това е временно.

Тук–таме сама шия на надница и печеля прехраната си. Комуната отдавна се разтури по понятни причини.

Слушаме беседи в Турнферайн. Влизам в двора, там където някога Richard взе награда в гимнастическите игри. Само далечно видение и тъга в сърцето за нещо невъзвратимо.

Беседите се предшествуват от струнен оркестър. Колко е хубаво! Имаме си вече собствен хор. Младите се умножават. Салонът се пълни с много хора, които идват да слушат Учителя. Тук Той каза, че ще основе Школа.

Запознавам се с Дафинка Доганова [виж "Изгревът", т. XXIV, с. 158-190] по случай декламацията ми „Мария Магдалина" [виж "Изгревът", т. XXIV, с. 173-174]. Едновременно пожелаваме да се сближим. Тя прилича

на синчец. От цялото й протестантско семейство, само тя ми е близка. Почвам да й шия туй–онуй и тя ми плаща добре. Тя е частна ученичка по английски език.

Около Учителя все онзи офицер със зелените очи и увиснали мустаци. Неприятен ми е като дявол. Кой ли е? Госпожата му е такава красавица, но той…

Страшно ми е от Сийка Динова. Майка й не може да ме отварди от нея. Но що да правя, где да ида с тия оскъдни средства! Шиене и пак шиене – имам добър похват, търпение да разпарям и отново да почвам. Научих се на тайната при тропосването, направа на яка и ревери при костюм. Също тъй правя и отлични джобове, било рязани, било – горни.

Сега Райна твърди, че „духовно" съм я ограбила. – Нека – тя казва.

ДЕКЕМВРИЙ 1921 г.

Моят есперанто върви добре – но нямам особено влечение да го продължа. Предпочитам някой нов европейски език отколкото тази галиматия.

Сийка открито ми заявава да се махам от стаята й.

– Иди, казва, в света да работиш. Не искам чужди хора.

Не й се отдава учението. Едвам се измъкна от IV кл., заора в V и спря. Не може по-нататък. Натъкми се чиновничка в банка. Приема труда ми в къщата – миене, шетане и пр. Тя е галено дете, не й дават да се мъчи. Дордето я няма, ние с Динова си правим обща молитва и тя все вярва, че Бог няма да ме остави.

Наближава Нова година. Сърцето ми се препълни от чужда омраза. Сякаш съм отровена. Раменете ми се смъкват и духът ми огорчен. По някой път отивам при Него. Помагам на как Гина, за да ми бъда сладък техния хубав хляб, тяхната сладка гозба [домът на Петко Гумнеров - виж "Изгревът", т. III, с. 21-23].

Вазов умря, неочаквано. А само преди няколко месеца се срещнахме с такава радост. Неговото светло чувство към мен усилва вярата ми в доброто. Разговорът ни беше върху неговия юбилей. Шумът, подаръците, лавровият венец. При тия мои излияния той мълчи. Казах му, че бях приготвила едно стихотворение по този случай с цел да го поздравя, но после размислих. Що е то, в сравнение с тия прекрасни материални блага, които е получил народният поет. Но той каза тия думи: „Вашето стихотворение за мен щеше да бъде най-скъпия подарък." Насърчи ме да пиша; напомни ми да изучавам чужди езици, изпрати ме почти до в къщи.

И ето, сега, внезапно умря. Няма да видя вече скъпия приятел, моя почтен добромисленик и насърчител.

Стоя до гроба му, покрит с венци, сякаш съм му на гости. Топло чувство ме изпълва и сълзи на гърлото ми. Обични, добри, милосърдни поете! Да бих могла да имам твоя устрем към доброто и красивото!

В Михайловски съм винаги добре дошла. Те са винаги сърдечни към мене и пълни с гостоприемен дух. Когато ме запознава с някоя важна личност, било у тях, било на улицата, не забравя да каже: – Моята ученичка. И сега би ми намерил пак някоя служба, стига да искам. Но мене ми е сита душата на чиновничество, сита.

Паша ме води на своите лекции по химия. Мисля си, завидна участ е да си гимназиален учител, въобще учител. Колко е мила на ученичките! Тя им обяснява. Скоро говори за наситен и ненаситен разтвор. Аз си правя жизнени преводи: Насищане и недоимък. Това ме навежда на философски мисли. Ето и аз усещам в сърцето си пресищане от страдания, пресищане от горчивини.

А при Учителя се тълпят толкоз хора със своите болки и горчивини. А Той носи; носи с велико търпение и всекиго изслушва и насърчава. Гледаш, дойде при Него някой наскърбен, с потъмняло лице от мъка, а видиш, излиза с прояснено чело и радостен, обнадежден поглед. Дали се препълва Неговата чаша.

Тия дни плача в двора на Гумнерови; глава подпряла на зида, никой да ме не види, никой. Къде да отида, как да се върна у дома при това жестоко момиче? Но къде ме намери кака Гина. Ето я до мене, мъничка, пъргава с тия червени бузи и топъл глас. Не ме остави на мира, докато не изкопчи всичко. Тя се мушна доле в кухнята; подир малко ето ти и чичо Петко, и сестра Янакиева [Анастасия Янакиева - виж "Изгревът", т. IX, с. 166-170]. Тя ме гледа със сините си проницателни очи и изведнъж отсича: При мен ще дойдеш – сама съм в моята стая. Но аз повече ридая и не искам да чувам нищо. Бягам към друг край на двора и давам воля на мъката си.

След малко идва сам Учителят при мен. Казали му.

– Иди при сестрата, казва Той.

– Не, пискам пак. Не отивам вече при никакви сестри (наситения разтвор на Паша).

– Иди, повтаря Той. Тя е умна сестра.

Газя лапавицата към дома. Духа студен вятър и нов сняг се стели по земята. Дорде стигна „Априлов", снегът се трупа на преспи и хрущи под нозете. Казвам на сестра Динова [Анна Динова - виж "Изгревът", т. XVI, сн. 14]. Тя се радва, радва, че Бог е милостив над мен, но аз все се дърпам и не зная да отида ли. Тя ми се види такава строга и очите й тъй проницателни.

Няма я Сийка, няма го сина й от другата стая, прекрасния Колю комарджията и ние заставаме на молитва. Тя знае какво да иска и как да го каже. Тя моли силите небесни да просветнат на душите ни, за да вземем най-доброто решение, да хванем най-верния път. Отваряме си по един стих от Библията; после тълкуваме, идваме до положителни заключения и се оставяме в ръцете на Бога.

През нощта чуден сън. Всички Георгьовци от нашето общество подкарали натоварена кола с багаж. Моят багаж. Вървя с тях. Те подкарват силните коне – отвозват ме някъде. Сестра Динова казва: „Отличен сън. Сам св. Георги вози колата ти. Св. Георги е сила небесна." Помага ми да опаковам вещите си, праща ме за каруца, докато тя приготви закуската.

Ето, наистина като в съня. Само че, няма Георгьовци. Само той – коларят и аз. Пристигам, чувство на сигурност в сърцето ми. Няма я сестрата, но стаята е отключена. Влизам, паля печка, мия, чистя и нареждам леглото си. Ето я след малко и тя пристига. Хубаво, топло, приятно и едно „ново пиле" в гнездото й. Чаят на печката ври – онова „калъчеотту" що брах във Варна. Тя го нарича кантарион. Тъкмо слагаме

да вечеряме що е дал Господ, ето ти я свахата, разчорлена, червена като рак, гневно влиза, застава до вратата и вика:

– Вън тази... Ако тя си не отиде, ще разваля годежа на дъщеря ми с твоя брат.

– Разтури, изправя се с. Янакиева. – Още сега разтури годежа. Не давам вече да гоните тази душа.

Сестра Янакиева сякаш порасва до тавана – от сега побледнялото й лице излиза сила, строгите й очи мятат светкавици. Свахата грабва падналия си чумбер и се измъква. Тя ще иде чак при Учителя, ще ни даде да се разберем.

Въздухът след нея сякаш е озониран. Ние сме весели и безкрайно щастливи. Вечерята минава всред шеги. Тя се не бои от никого. Дала им е двуетажна къща с всички потреби, а сега и в собствената й едничка стая се бъркат. Печката весело буботи, докато вън вятърът сбива снега и фучи над покривите. От врялата вода леглото ми изгубва част от лъскавината си, но иначе е здраво.

1922 г.

Нова година. Сестрата я няма; може би по роднини; сама съм. Тихо, светло, топло, чисто. Сядам да чета и пиша. Купих си седяща лампа на вехто. Ето я от лявата ми страна, а свитъци хартия под ръката ми:

Година Нова веч настъпва
И носи тя незнайни бъднини.
Очаквам я и плахо трепна,
И тихичко молитва шепна
Със сълзи на очи.
Ела, красавице ти свята,
Ела, пречиста още младост.
Изтрий с милувките скръбта ми
И кротко освежи духа ми
С малко, малко радост.

Сякаш въздухът пее. Сякаш някой невидимо ме придружава с арфа в ръка. (Никога не съм ... арфа, отгде този израз? Или е плагиат).

На другия ден отивам в „Опълченска". Пълно с гости. Оставят ме на обяд. Там е сестра Янакиева. Тя се казва – Анастасия – отдавна е вдовица. Няма деца. Обядваме от неописуемото изобилие. Учителят е с нас. После пеем разни песни, после Той се обръща към мене с думите:

– Какво ти донесе Новата година?

Изваждам снощната поезия и чета:

Година Нова веч настъпва
И носи тя незнайни бъднини и пр.

Сълзи в гърлото ми, трепет по цялото ми тяло. Но аз не се подавам нито на едното, нито на другото, чета, чета. Мълчание – свята тишина. Радостен трепет. Лицето на Учителя! Сякаш сияе това лице, сякаш Той е бил с мене срещу Новата година. „Не си била самичка", казва Учителя.

Тук е Сийка с майка си, тук е тази, която направо с Бога приказва и вижда аурата ми тъмна. Погледът й не е хубав. Не трябваше да я гледам... Тук е и генерал Стоянова. Тя е трогната, стисна ми ръката, всякога вярвала, че аз... да забравя онази случка; станало недоразумение...

ЯНУАРИ, ФЕВРУАРИ 1922 г.

Когато има лош вятър, печката ми връща и дебело поръсва със сажди бялата кувертюра на леглото ми. Има дни и в най студеното време, когато стоя без огън. Тогава се увивам в леглото и през деня, и се събуждам, когато палят вечерната светлина. И глад – отново глад. Значи, глад и студ. Една учителка ми даде малко царевично брашно, та си правя тънка кашица от него, вода и сол – по нас му казваме скроб. Това е всичкото. Но ще отида до Дафинка; ако не тя, майка й ми дава работа. Харесват ме: чевръста и акуратна. Дафинка ме оставя и да се окъпя в тяхната баня. Плаща труда ми и ми дава за вечеря храна за два деня.

ФЕВРУАРИ 1922 г.

Учителят отвори обща Школа и друга за младите. Нашата се казва Специален клас и се посещава само от неженени братя и неомъжени сестри. Пълно е с интелигенция, само моя милост нямам образование и гледам към тях със скрита ревност. Нашият клас се ръководи в училището на Хенриета Маркова [виж "Изгревът", т. IX, с. 178-179; т. XIII, сн. 39-40]. Тя ни го отстъпи веднъж в седмицата с топливото, чиновете и черната дъска.

Общата Школа е в Турнферайн, на която присъствуваме и ний. На Толев се иска и той да влезне в класа на младите – протестира, но Учителят е категоричен. Толев открито ръмжи и се противопоставя на Учителя. Глупак! Учителят знае какво прави, него ли ще пита.

В класа разработваме теми. Не е лесно – не за всяка уста лъжица, но като вземеш молива и почнеш да пишеш все ти блесне нещо. Ето, че и ти си написал, и често пъти нещо свежо и оригинално. „Сведующите" често пишат дълги отегчителни теми, които носят отпечатъка на преписващия. Не са редки темите с оригинален дух и съдържание.

Запролетява се. Ушивам си нов костюм от евтин плат – розово–бежов. Много е ефектен, но трябва често да се глади...

Неочаквано събрание при Елена на младите. Паша говори. Който иска да продължи образованието си. Има измежду вас, които с усърдие учат езици, защо да не вземат и някой клас. Ето, ония, които са минали вече напред, ще помагат с безплатни лекции. Пълно с кандидати. Няма где да седнеш, все способни; о, ще учат и дим ще се вдига.

– И аз, вдигам плахо ръка и се чувствувам такова нищожество.

Но Паша е учителка в Русе – изгонват я от Софийската гимназия. Брат Боев и брат Радославов – единия естественик, другия историк съвсем са премахнати. Еретици, новатори, да ги няма от тука.

Там, на петия етаж си остана хубавата идея за образованието. Но тя пък заседна у мене, дълбоко и непоклатимо, въпреки всичко. Паша ми подарява 5 тетрадки, плоча, сюнгер и калем – също като на първолак. Почвам – от края, от средата, и най-после – от началото.

Скроб, студ, сажди и приготовления за поправителен изпит по химия и аритметика. Но трябва и приемен изпит после за по-нататък.

Страшно ми става – обтягам се назад, но пак вървя напред. Цели 12 години не съм учила. Мозъкът ми сякаш втвърдена смола – уча, заспивам, уча, заспивам – така всеки ден. Аня ме готви по френски и български език.

Елена Андреева, гдето почна да ходи с оня офицер със зелените очи – по аритметика.

Запролетява. В 10–та прогимназия на изпити. Как тъй стана, че издържах поправителните! Още същия ден ме обикалят други учители – изпитване за приемен изпит. Юний – готово.

При Учителя съм. Измивам дъските на кака Гина. Тя е доволна, предоволна.

– Нали ти казвам, вика, иди при Янакиева, а ти не щеш, видя ли сега.

Обирам водата от пода. Учителят влиза при мен и казва:

– Ще издадеш стихотворна сбирка.

Устата ми остава отворена от смайване. После пак идва и казва:

– Тя ще се казва „Сутринни лъчи".

На изгрев Учителят смеешком се приближава към мене и казва: „Ти сега завърши низшата академия." Смее се. Значи има низша и висша. О, висша! Пак страх и трепет, ужас. Смола е мозъкът ми...

Пак беседи в Турнферайн и пак излизане на ранина със с. Анастасия. Колко е хубаво! Тя наистина е добра сестра. Завари си прането опрано и огладено, стаята почистена, обувките лъснати – гледа и се смее. Веднъж ми остави цяла пита хляб.

Идва Петър Камбуров от Казанлък. Имат печатница. Казах му поръчението на Учителя.

– Още сега с мене, вика той. Хайде, хайде, тръгвай. Ще отпечатим с наши средства, после ще плащаш.

Казвам на Учителя.

– Да, казва, иди. Ела утре преди да тръгнеш.

Ръкописите ми в торбичката при дрехите. Довечера ще отпътувам. Отивам при Него. Там е Савка. Нещо интересно си приказват. Вижда ме Той, ала там разговорът е по-важен. Времето минава, слънцето клони. После те излизат към бараката. Разговорът все продължава. Моя милост е до входа. Вижда ме Той добре. Гледа към мене и все слуша що говори тя с голямо внимание. Фръцвам се към бравата да си отида. Но, чудо на чудесата. Мигновено Той застава пред мен. Горчивината ми се сменява със слисване. Хвръкна ли, що! Подава ми ръка и се смее – да поздравя казанлъчани. Отивам да занеса и новината. Баучеровото място е вече откупено; то си е вече наше.

В Казанлък получих удостоверението си за завършена прогимназия и права да продължавам по-нататък.

Камбурови свалят звезди за мене – любимка на всички. Дворове три, къщи две – от някой си турски бей. Бухлати чемшири, кола да скриеш вътре. Голям дрян и под сянката му трапезна маса и бистра, и дълбока вада тече през двора. Няма вече глад, какво! Две биволици; мляко в изобилие, масло, плодове, бял пшеничен хляб. Господи, сякаш съм в Ханаанската земя. А каква гювеч–зарзават прави сестра Стоянка и баници, пиперки пържени със сирене и яйца, мекици; скоро се лъсват бузите ми и сякаш пъргавината ми се връща.

Тук е и Кузман, и Дързев. Какви прекрасни младежи. Дързев е композитор, Кузман – студент философ. Събираме се и пеем ли, пеем. Дързев е хармонизирал 51–ви и 91–ви псалом.

На трапезата идват и руския д–р Тригубенко с жена си. Те живеят в третата къща на Камбуров, разбира се, безплатно. Брат Никола Камбуров е примерен брат. За тях сестра Стоянка готви „холодний ципльонок", а за нас – вегетарианско ядене.

Д–р Тригубенко едвам спасил главата си. Без диплома е тук. Но как личи големия учен? Осанка, израз и обноски. Със себе си е взел само микроскопа и златния си часовник. Всичко друго е там – в поруганата родина. Сега работи в печатницата срещу 20 лв. възнаграждение. Неговите фини ръце сгъват кòлите на напредващата „Сутринни лъчи".

Книгата ми ще бъде и красива – печати се на „холцфрай" [(нем.) – без дървесина, хартия от чиста целулоза]. Петър ми носи час по час коректурите и ме учи как да ги правя. Заедно с тях, викат разни видове халва: с орехи, без орехи, с лешници, тахан халва. Да ги благослови Господ за това. Бузите ми се зачервиха даже. Петра считам за добър приятел. Той се нагърби с цялата работа по отпечатването. Избра светло синя корица, ръководи цялата работа с най-голямо усърдие.

Моят „кабинет" е в стария кьошк – гостната, където правят неделните събрания, обредена с широки миндери и възглавници. Там пиша и обработвам „Лъчите". От време на време Петровите сестри Величка и Таня идват при мене да ми донесат нещо за „раздумка", я чинийка с дренчено сладко, я чаша мляко с ориз. Идва и Райчо, брат им, и той като Таня вече заболял... Какви хубави сини очи има и той! Цял бащичко. Но Петър най-много седи при мене – понякога слага ръка на рамото ми и ме учи как по-добре да правя коректурите. Първо, отбелязваш грешката, после със съответния знак на бялото поле правиш исканата поправка. По тях словослагателят ще се оправя по-нататък.

Приятно ми е Петровото присъствие. Особено пък, винаги ми оставя нещо за похапване. Такъв живот доста ми харесва. Да седиш на готово, друг да се грижи за потребите ти; да си пишеш поезия в красива стая, да ти печатат книгите; отгоре на това да ти носят разни лакомства, и братска ръчица нежно обхванала рамото ти.

Често се борим със сестра Стоянка – иска да опере и дрехите ми отгоре. Не ги давам, бягам и се крия в юклюцето [юклюк (тур.) – малка стая, килер]. Напразно ме търси. Няма ме никъде. Най-после ме открива, измъква ме оттам и такъв юнашки смях пада – до сълзи.

Една нощ нещо необикновено се случи. Събуждам се, сякаш някой наляга гърдите ми, души ме. Голяма сянка закрила отворения прозорец. Спя, както се спи – на дясната страна. Мрачно, противно присъствие, сякаш вони и те смразява едновременно. Сещам се какво да кажа: „Исусе Христе!" За миг тежестта от гърдите ми се махва, прозорецът пак светна от лунния блясък. Заспивам пак. Нищо вече не ме споходи. На закуска разправям пред всички тягостната случка. Тогава брат Камбуров обясни, че на цял Казанлък било известно какво, при „Освобождението" точно в тази стая е убит бея – собственика на къщата. И наистина, завежда ме всред стаята и ми показа тъмните следи от кръв върху дъсчения под. Твърди брат Камбуров – стар спиритист, казва, че това ще да е било духът на неотмъстилия турчин. До моето идване тази стая е служила за дърводелница на момчетата. Поради моето идване, тя е измазана, измита и наредена за спалня. Но турчинът брани своето последно свърталище. С Името на Христа обаче го пропъждам.

Отделям от Петровите подаръци и ги нося на г–жа Тригубенко. Някога – красавица, сега огромна маса от мека отпусната плът. Техният Серьожа е в Париж и те ще отидат при него, гдето е цвета на руската аристокрация. Подарява ми бяла забрадка. Милата болна жена, целува ме по бузата и с насълзени очи ми вика: „Милая, милая". А д–р Тригубенко сгъва отпечатаните кòли за 20 лв. дневно.

Сестра Стоянка отнася по цяла тава баница оттатък оградата към една стара болна вдовица. Пере дрехите й. Носи й хляб. А Петър тъй зле я хука, да не слушаш!

Дързев ни образува малък хор. Величка сопран, аз алт, Петър бас и Кузман тенор. Колко хубаво пеем на къщната судурма [(тур.) покрита дълга тераса]! Очите му, подобно горски теменуги. Как хубаво дирижира! А Кузман е несравним философ. Той е философ и по душа, но малко е превит и доста слаб. И той има сини, обични очи като Райко.

Колкото Петър е нежен и внимателен към мене, толкова е... към майка си. Не мога да ги примиря тези две неща. Кога надмина културата на своето семейство, че тъй грозно и люто обижда клетата си майка. Даже посяга да я бие. Райко е съвсем, съвсем друг.

На екскурзия в Мъглиж. Викат ни на гощавка с „платена". Изяждаме гозбата, баницата, киселото мляко, трапезата се вдига. – Но где е платената, мисля си? Казаха уж, а то нищо и половина. На връщане внимателно питам Величка:

– Защо не донесоха платената?

– Но ние вече я изядохме, смее се тя. Тук на баницата казват платена. Колко се смяхме!

Тя ми разказва за своето учителство. Как по отговорите на учениците тя отгатвала техните скрити наклонности. В час по история пита учениците:

– Кой кого си харесва от нашите исторически лица: дали Аспаруха, Крума, Симеона или братята Кирил и Методий?

Едно буйно момче вдига ръка:

– Харесвам Крума.

– Защо?

– Защото отряза главата на Никифора.

Друго дете с тънка шийка и тъничко гласче се обажда:

– Обичам Солунските братя.

– Защо? – пита учителката.

– Защото ни дадоха азбуката...

Едно момиченце много обичало да клевети другарчетата си. Час по час – чука на учителската стая; час по час – клевети и доноси. Величка решила да го излекува от този недъг. Казала на колегите си, като влезне въпросната ученичка да си мълчат. Ето чука се на вратата – Марийчето иде. Величка я поканва да седне на стола. Дава й вестник да чете:

– Виж какво пише тук.

Държи Марийчето вестника с двете си ръчичики и бавно отчита:

– П – О – Л – И – Т – И – К – А – политика.

– Кажи сега, Марийке, това „политика" яде ли се, пие ли се?

– То се пие, учителке, отговаря самоуверено малката клюкарка.

Гръм от задружния смях на учителите. Марийка се разплаква, писва и скача от стола. И дим да я няма. Тя никога веч не повторила своите важни съобщения.

ЮЛИЙ [1922 г.]

Почвам да се затъжавам. Той все при мене, все коректури носи, а то Райчо го върши това много по-хубаво от мене... Хе, не ми е весело... Направо ми казва, че иска да ме прави казанлъкчанка. Не сега, но след събора. Кузман се подсмива към нас. Тъй хубаво се подсмива, но нищо не казва. Дързев все си тананика и бележи нещо върху петолиние.

10 АВГУСТ 1922 г.

Книгата е на привършване. Халвите и локумите валят. Мъката ми расте. Никаква сладчина не може да я пропъди. Той ме намери чак в третия двор, до рекичката и пак повтаря: – След събора, чу ли – казанлъчанка. И той е учител, възнамерява да продължи образованието си, а пък аз – при родителите му.

Турчинът вече не ме гази, но от това не ми става по-леко. И все съм болна тук. Уж отлична храна, въпреки халвите и локумите здрава се не виждам. Глава, гърди, гръб – все боли и боли. От ореховите дървета ли е, от чемширите ли е, не зная. А Райко и Таня кашлят и двамата. Величка прилича на излиняло цвете, расло на сянка.

Пак в третия двор. Сгушена върху поваленото дърво. Петър сияющ ми поднася първата книжка. Милата ми книжка – прилича на младо момиче с великденска премяна. Прошнурована е с бяла панделка – за Учителя.

Ето го първото ми детенце – рожба на душата ми. С моето име – името на едно страдалче.

Петър [Петър Камбуров - виж "Изгревът", т. VI, с. 181-222; т. XXII, сн. 39-42] ме целува. Отдалечава се. Тича на работата си. Гледам след него: Никога! Никога, крещи душата ми.

АВГУСТ 1922 г., Търново

С мене си взимам едно газево сандъче, пълно с книги. Другата част ще ми изпратят до София. Тези тук ги разграбват и в три деня не ми остана нищо. Още тук връчвам дължимата сума на брат Никола Камбуров. Сметката е уредена, освен прекрасното гостоприемство, за което не мога да им се отплатя никога. Петър е по стъпките ми. Прошнурованата с бяла коприна книжка поднасям на Учителя – тук вън при беседката. Харесва печата, хартията, прелистя. А там, Петър седи и право у мене гледа – ще ме изпие с очи.

Мушна глава в чувалите там в склада и не плача малко, но се късам – като че ли ме колят. Този Петър – казанлъчанка? Не, не, хиляди пъти не. Той бие майка си. Чували със сол, ориз, брашно. Там е главата ми. Кой ти гледа, че лицето ми се налепи, изпоцапа, размазано от сълзи, сламки, пилер. Пискам, пискам и прегръщам пълните чували.

Изведнъж до мене застава Учителя.

– Ела горе, казва. Пък аз стоя и не мърдам.

– Не, не, той ще ме вземе след събора.

– Ела, повтаря Той, използувай сега!

Следвам Го в Гюорницата. Сяда той на стола, пък аз се сривам на чергата до нозете му. Като че ли някой реже душата ми, жива я реже на парчета.

Учителят нищо не говори; гледа безумното ми отчаяние. Изведнъж ми олеква. Изправям се на колене и Той ме прегърна както майка – разплаканото си дете. Но особена прегръдка, първом ме сложи на дясната гръд, после на лявата, после пак на дясната и пак на лявата – сякаш не се докосва до мен. Духва в зиналата ми ридающа уста.

Успокоявам се. Небето ми се проясни. Някой преряза въжето около шията ми. Засмивам се с глас – луда от щастие. Карфичката от горния край на блузата ми се изронила. Без думи, Той ми донася друга – с бяла главичка. Ето я бялата топлийка – сякаш брилянт за мене.

Целувам милата ръка и с душа свободна и пеюща излизам да мета, да режа лук и да раздавам „Сутринни лъчи".

Петър ме гледа още като буреносен облак, чудо щял да направи. Но сякаш броня ме обвива, хич се не смущавам вече. Измамила съм го. Какво разбра, не зная, но до вечерта се върна в Казанлък.

Учителят даде: „Фир–фюр–фен". Тя се пее с движения. Може с едната, а може и с двете ръце. Много е хубава. Тази песен сякаш слиза от Хималаите – тъй бяла и чиста е тя. Носи отпечатъка на вечното.

На тръгване Учителят ми казва:

– Учете, където и да съм, пишете ми, винаги ще ви помагам и духовно, и материално. Само пазете чистотата.

Влакът ме връща в София. На „Ивайло" 25 получих остатъка от „Сутринни лъчи". При тях и торбичка с орехи... Ех, Петре!

22 СЕПТЕМВРИ [1922 г.]

Месец от събора. Още звучи в сърцето ми чудната: „Фир–фюр–фен". Тя е магическа песен. Щом чуя кресливия заканителен глас на свахата – веднага тихо, едвам чуто я запявам и правя съответните движения, както каза Учителя. Тя прилича на магическа ограда и викането и блъскането по вратата ми на вечно сърдитата баба – млъкват.

Още съм с впечатление за „България" в умален вид, която срещнах на събора в Търново. Още са пред очите ми жадните за светлина души, дошли по стъпките на Учителя. Все си мисля за това, което ми каза Учителя на раздяла от Търново:

– Учете, казва, (въпреки забраната на Стамболийски против частните ученици), времената ще се изменят.

Но аз пропущам златно време, чини ми се, че Стамболийски вечно ще управлява и никоя сила не може да му надвие. Там, в Търново – светлина, простор, същински рай, а тук в мрачната ми стаичка ме обземат тъжни мисли. Тъжна съм, какво да правя? А и сестрата се разболява. В стаята е студено, защото рядко прониква вътре беглив слънчев лъч. Вън е по-приветливо и ето ние двете решаваме да оставим на Витошките драки нашите неволи. Бавно вървим по Драгалевския път – там на Витоша – великото динамо на сила и енергия.

Хоризонтът се отделя. Изток избледнява – звездите неусетно чезнат. Слънцето пробива небето с огнена стрела и бавно, бавно се изтъркулва нагоре. Свежа струя минава през нас; постепенно стъпките ни стават бодри и ритмични, увисналите рамене се изправят. Приятна топлина и живост започва да тича по жилите, сякаш пее с изгряващото слънце. Витоша е огромен магнит, що изтегля всички болести от нас; ние даже запяваме.

Откъм града автомобилна сирена ни предупреждава да се отместим от пътя. Ето я, черна топка се търкулва по шосето. Сестрата се пошегува:

– Ако тия човеци са от Бога родени, нека ни повозят до селото.

– И мене ми се вози, смеешком се съгласявам с нея.

В същия миг колата спира до нас. Също като в приказките: рекли, не изрекли. В автомобила двоица чужденци. Говорят нещо и ни сочат колата. Гледаме ги втрещени. Шофьорът обяснява, че ни канят при тях. Отваря вратичката и ние, тя, старата и аз, младата се наместваме върху предното седалище с гръб към тях. От раницата ми изскочил дълъг праз и тропкат в нея казанлъшките орехи. Потегляме. Смущението и изненадата ни – нямат край. Здраво стискаме с ръцете си страничното облегало..., зер първи път се возим на автомобил. Обръщам главата си назад да видя тези, които възприеха желанието ни. Загръщам сестрата с кадифената й мънистена пелерина и с един крайчец на окото поглеждам двоицата. Две слънчеви лъчи усмихнато ме стрелкат. Неудобно ми става и за надникналия праз, и за моята вехта бризентена пелерина. Витоша се приближава мощна и свежа. Внезапно спираме всред Драгалевци. Благодаря по немски (руси бяха и двоицата). Чух учтив ответ. Отдалечаваме се към водениците. Заставаме до една скала и с „Фир–фюр–фен"–а благодарим на Бога за Милостта му. Слънцето гали бузите ни. Нещо тържествено запя в душите ни. Поемаме отново по стръмния път. Но кой стои там на пътя и ни гледа. Единият е отминал напред, а другият с пролетните очи отдалеч ни кима с ръка и изтичва по стъпките на своя другар. Изведнъж нозете ми се пресичат. Пътищата ни се разделят – те поемат към „Алеко", а ние запъпляме по „Вади душа". Тази пътека е така стръмна и зла, че напълно заслужава името си, което й сложихме. Сякаш небето потъмня за мене, слънцето ли изгасна по ведрото небе, що ли? С отсъствуваща душа придружавам тази сестра и не зная защо вървя с нея. Още веднъж ни кимат приветствено с ръка и изчезват зад дърветата. Носят малки раници, гологлави, руси. Лягаме на тревата за почивка, но вече не ми се става. Къде ще ида, защо?...

Полека–лека настигаме още от нашите. А някои вече напалили огън, сърбат горещ чай. Грея се на есенното слънце, а душата, сякаш молепсана от внезапна зла болест, тихо стене. Ето ги нагоре, като цветни точки – показват се, скриват се.

После поемаме отново надоле, а моите очи все нагоре, все по шубраките дирят. Нещо завинаги изчезна; яви се и изчезна. Защо?! Тъга, тъга.

Сестра Янакиева се похвали на Учителя как към Витоша казала: „Ако тия човеци са от Бога родени, нека ни повозят" и как колата спряла и двама чужденци ни поканили вътре. Учителят отговори: „Да, те са изпратени от Бялото Братство."

Михайловски [Стоян Михайловски - виж "Изгревът", т. XVII, с. 655, сн. 22.1] ме изпъди заради Учителя. Той не иска в къщата си човек, който ходи да слуша „глупости". Да съм избирала, или там, или при него – ментора – Михайловски. Да се отделя от Учителя! Та сляпа ли съм да не видя какво нещо е Учителя? Може ли и сравнение да става между тях. Нищо от това, че единият е прославен, тачен, платен даже, а другия гонен, хулен, подиграван.

Охо, г–н Стоян Михайловски, но извинете ме! Учителят импулсира към музика, поезия, живопис и възвишен стремеж да стана истински човек. Учителят вярва в скритото съкровище на човека. Той цени и най-малките дарби и им спомага да възраснат. Той те озарява отвътре като едно слънце. Горестта, каквато и да е тя, изчезва пред Него, както сланата пред слънчевите лъчи. Учителят не подкупва никого нито с думи, нито с погледи. Напротив, той често е сериозен, даже строг. Веднъж, в повишено настроение, Го запитах нещо, Той внезапно ми отправи следните думи: „Ама да не лъжеш!" Потънах в земята от срам сякаш тъмна сила се смота от мен, смъкна се надоле и се продъни в земята. Друг път, когато слушах неделната беседа в двора на чичо Петко Гумнеров, той отправи към мене гневен поглед и строго рече: „Ще те смъкна от там!" Какво значат всички тия предупреждения и закани? Той знае. Но това не намалява почитта ми към Него и безграничното ми доверие. От Него всичко приемам, защото е праведен и свят.

20 ДЕКЕМВРИЙ [1922 г.]

Ужасна зима! Хлябът ми замръзва – става на камък; трохичка не може да се отрони. Но ухитрям се; загъвам го в кърпа, после в шалче и го слагам под завивката до мене. На сутринта вече е омекнал, може да се яде.

Не уча. Царството на Стамболийски няма да се свърши. Учителят каза, че времената ще се изменят... Не Го слушам, въпреки че Му вярвам.

А Петър такива страшни писма ми пише, че вече не ги чета – направо в печката.

Не виждам никъде човекът със сините очи. Но защо ми са тия мисли. Учителят нали каза: „Чиста и свята бъди, и ще ти помагам."

Нова година 1923 г.

Самичка съм. Печката ми гори. Като по чудо тази вечер коминът тегли. Крушката, макар и слаба, облива чистата ми и спретната стая с мека светлина. Всичко блести от чистота по двете легла – и покривки, и възглавници. Любимите ми „Беседи" подредени на масата, заслана с бяло чаршафче.

В душата ми незнайна радост. В гърлото ми сълзи, в гърдите ми вдъхновение. Вън сняг вали. Стеле се върху калната земя, иска всичко да обвие в красота. Ръката ми бавно се движи по бялата хартия. Сълзи на радост – празнично, тихо, светло. Вечерята ми е разкошна: варени топли картофи, малко сирене и планински чай. Наливам чая в бяла чашка и от целичък самун режа филийка. Господи, какво благополучие тази вечер. Трапезата е раздигната. Печката буботи. Вън снежна буря, но в сърцето ми пролетен празник. Чета написаното:

Година Нова веч настъпва
И носи тя незнайни бъднини.
Аз чакам я и плахо тръпна,
И тихичко молитва шъпна
С сълзи на очи.

Работя още. Стрелките се събират върху 12 часа. След малко вече спя дълбок сън под тъничките ми завивки.

Сутринта неканена съм при Учителя. Пълно с гости. Хористите дошли – нима те са канени? Почват песни една след друга. Поднасят ни могила от прясно опражени мекици, добре поръсени с дребна захар. Те са още топли – току–що ги е опражила с. Янакиева по поръка на Учителя. Значи квас е подмесвала от снощи, затова не си е спала дома... когато пишех поезия, тя е подмесвала голямото меко тесто, за да ни гости навреме. Всеки може да яде от тях, колкото душа му иска. Кака Гина пък е сварила две големи тенджери със сладък ошаф. Пред всекиго на дългата послана маса чиния, лъжица и бяла кърпа.

Внезапно Учителят се обърна към мене и пита:

– Имаш ли нещо ново написано?

– Имам. Изваждам от джоба си тетрадката, чета, чета...

Ела, красавице, ти свята,
Ела, пречиста още младост,
Изтрий с милувките скръбта ми
И кротко освежи духа ми
С малко, малко радост.
Година Нова веч настъпва... и пр.

– Значи не си била самичка, казва Учителя с чудна усмивка и ме гали с лъчезарен поглед.

Тодор Стоименов разказва чуден сън, че по Бяло море плуват два гръцки парахода, натоварени с жито. Изведнъж те потънали. Всички мълчим. Какво ли значи?

– Така ще потънат гръцките работи, казва Учителят.

МАРТ 1923 г.

Почваме собствен салон на „Оборище" 24. Със сестрата рано припкаме за слънчеви изгреви. Где е ул. „Ивайло", где е изгрев слънце в боровата гора! Но припкат нозете ни здрави и сърцата ни пламенни. Тя има силно чувство за хумор. Тъй се смеем понякога, че сълзи текат от очите ни.

Учителят ми даде да прочета „Скитникът Евреин" от Евгени Сю, след туй „Граф Монте Кристо". От първата грамадна книга разбрах, че както има ден и нощ, така има зло и добро, и че двете сили водят непрекъсната борба за надмощие. Злото е голяма интелигентна сила с голяма твърдост и постоянство и то наглед винаги побеждава. Но всъщност винаги остава победено, собствено то се самоизяжда, самоунищожава.

Доброто може да е бито, мъчено, мамено, ограбвано и наглед умъртвено. Но то е непобедимо, защото е чисто и защото е любящо. От тази книга разбирам още, че злото се прикрива така умело, та често пъти е неоткриваемо; то взима изкусно маската на святост, а всъщност демонично руши по своя път. Евгени Сю тук поставя на разглеждане опит и социални проблеми: Може ли да се създаде работнически рай при съревнованието на другите капиталисти? Един просветен в новите идеи фабрикант – Хари, прави от фабриката си такова райско гнездо за своите работници. Другите фабрики се опразват, защото всички работници отиват при Хари, чието предприятие расте и условията на работниците непрекъснато се

подобряват. При това положение останалите фабрики ги чака разруха, а по никой начин не щат да приемат идеологията на фабриканта Хари. Що да се прави? Те пресичат гордиевия възел, като опожаряват фабриката на Хари, заедно с всички материални блага на работниците. Хари полудява – затова става лесна плячка на йезуитите, които се нахвърлят като врани на леш върху безволния Хари и глътват останалото от неговото огромно богатство. Евгени Сю ни пренася във времето на инквизицията, които наистина са князе по цялото земно кълбо.

В „Граф Монте Кристо" се разправя за нечутите страдания, сполетели невинен човек. Пострадалият е честен и благороден. Всред ада намира спасението си. Съумява да избегне страшния доживотен затвор, заедно с тайнствените планове, поверени му от полуумен затворник старец. Тия документи в които Дантес изпърво не вярва, подире наистина го отвеждат до небивало скрито съкровище – баснословно по обем и съдържание. Станал техен собственик героят намира и друго щастие – верността и обичта на една прекрасна жена, която го обича.

Мене ми се чини, че тази жена символизира висшата душа, съкровище на тогова, който успее да издържи на изпитанията с цената на лично благородство и честност. Намереното богатство спада също към онова процъфтяване и умъдряване на душата – възкресението на Христа. Но пак ще я прочета и ще видя що още би ми разкрила тя.

8 МАЙ 1923 г.

Ръкописно изпращам лекции от специалния клас в провинцията. Така се свързвам с много братя и сестри, с които си пиша. Всички ме имат за своя и ме канят на гости. Шия тук и там и така заработвам по малко за хляба си.

Направихме чешмичка на Ел Шадай – тъй Учителят нарече този наш нов и постоянен бивак. Наредени на верига един на друг си подаваме уломъци камъни – едни копаят, други нареждат камъните, трети поставят и циментират желязно дуло от което веднага бликва могъща струя чиста планинска вода. Такова оживление! Той е с нас и ръководи цялата работа, затова ние сме така окрилени и никаква работа не ни тежи. Той ни е пътеводната звезда. Той ни е духовното слънце. При Него всички сме бодри, радостни и щастливи. Сън беше тази ужасна зима. Дано никога не се повтори. Сега е топло. Храстите в боровата гора нацъфтяли и издават сладка, упоителна миризма. Люляците цъфтят, липите благоухаят, птичките пеят, пеят.

Всяка сутрин прилкам нагоре за първия лъч на слънцето. Някога Той каза: „Който иска да види Бога, да става рано през май и да посреща слънцето далеч от града; от някоя височина, гора, планина." Сега чак разбирам значението на тия думи: „ще видят Бога." Нима тая свежест и красота на природата, пението на птичките, брилянтната роса по тревицата, чистият въздух, ведрото небе, синият лазур, приятната топлина по жилите не е Бог? Ето ме, запъхтяна пристигам на край гората. Ето го розовия предвестник. След него – слънцето блясва и всичко добива празничен вид. Сладък е сухият хлебец тогава. Всяка трошица е захар и мед, песен, радост.

5 ЮНИЙ [1923 г.]

Никъде не виждам, обаче, онзи човек.

Салонът ни напредва. Учениците на специалния клас взимаме живо участие в градежа. Едни изкопават основи, други носят тухли, трети бъркат цимент с пясък, а старите сестри готвят вкусно ястие за всички. Само песен, смях и радостна гълчава се чува и майстори специалисти обикалят и проверяват всичката работа.

Огромният салон се постила с червени и бели циментови плочи. Това е по специалността на брат Бертоли – италианец.

Полека–лека изоставяме Турн–ферайн. И тук пренасяме школата си. Това събитие се отпразнува с общ обяд. Всеки донася тенджера с гозба и бял хляб. Завчас се издига камара от плодове. Никога не ще забравим това обилно и много приятно угощение. Всичките гозби хубави и прехубави, а тази на Лучия Бертоли, сякаш най-хубава. Студенцията си хапнаха много добре и мойта милост край тях. Наистина мнозина ме вземат за студентка, но само аз си зная какъв дълъг път ме чака до там.

Пропуснах да уча тази година. Стамболийски си отиде. Кой ми е крив, че не послушах Учителя.

20 ЮНИЙ [1923 г.]

Витоша [виж "Изгревът", т. IX, с. 378-381]. Учителят ни снабди с особени чайници, подобно лозови пръскачки, носят се на гръб върху азбестова плоча. До високото казанче е пещичката с разкалена жар. Когато водата заври, чува се свирчица от горния край на казанчето, надута от парата на кипящата вода. Чайникът е снабден с кранче – щом чуем свирката настигаме носачите (защото чайниците са три) и си наливаме гореща вода. Пием на глътки и по този начин простуди по нашите излети са съвършено изключени.

Сотирка от Варна ми стана съквартирантка. Ще си търси работа – болничава е, ще успее ли?

Учителят ни дава задача. В 12 часа през нощта по на 5 м. разстояние учениците на специалния клас да се изкачат на Витошкия бивак. Никакво говорене! Тръгваме от квартирата на двамата студенти – Г. Радев и Георги Марков – математици. Един по един се изнизваме по Драгалевския път. Бяла тиха нощ. Няма звезди, а бяло и светло. Силуети пред и зад тебе. Нощта изприда своята къделя. Тук–там наднича по някоя звезда и се скрива под тънка мрежа. Отстрани клокочат и пеят буйните планински поточета. Изпъпляме нагоре по стръмнината; почиваме на „Зеленка" и пак поемаме нагоре. Никакъв разговор, задача е това. На връщане някои се сдругаряват, но това разваля „стила" на задачата. Смятайки, че задачата е завършена, щом веднъж си се изкачил. Това не ми харесва. Не се присъединявам към никого. Капнала от умора лягам на земята. Сотирка мълчаливо ме приближава и слага бонбон в устата ми. Все тъй мълчалива и сама слизам в София.

Тази задача се поде и от общата школа. Цели седмици – върволица към Витоша от среднощ до зори. Някои имаха ясни нощи, а някои вървяха в пълен мрак. Ще ми се да направя още една, но съвсем сама и то не в тиха, спокойна нощ, а в буря и гърмотевици.

Свахата е осведомена, че по 12 часа съм излязла от квартирата на студентите, че те ме последвали и съм се върнала чак на сутринта. Тя много иска да ме хване в „клопка", че после да каже: Не съм ли имала право?

2 ЮЛИЙ [1923 г.]

Изложба на Борис Георгиев [виж "Изгревът", т. XIII, с. 621-640, сн. 84-95]. Неговите портрети и пейзажи граничат с бляна. Той е най-възвишен художник от тия що познавам. Изпълни ме с очарование и възторг. И самият той е такъв възвишен. Можеш спокойно да го гледаш без капка смут в душата си.

Излизам и на разходка по „Царя". Но такава буря ме подметна, едва ли не ме събори. Небето схлупено и глутница облаци се боричкат ниско над земята. Тичам да се скрия от дъжда, а все мисля и мисля за картините, които ме доближават до небесните жители на Сведенборга; чрез тях, струва ми се, че по-добре разбирам Метрлинка.

Буря и дъжд. Какво по-добро условие за моята задача! Тази нощ. Решено е. Моят живот не ли такова бурно небе, моята съдба не е ли пронизана от светкавици.

Никому нито дума. Сотирка ми пее с ангелския си глас, заедно с китарата. Когато я слушаш, изпитваш истинска наслада. Сякаш ангел пее. Незабелязано изнасям обувките и Анината мушама, която ми зае наскоро. Часовете се нижат бавно, бавно, а вън бурята вилнее. Тя заспива. Чувам равномерното й дишане. Спи, сестро, спи...

Точно в 12 ч. излизам и отварям портите. Изневиделица черна котка прекоси пътя ми... Небето пропаст – чернило и гърмове, и светкавици. Вървя. Завивам по булеварда към „Ивайло". Отгде изтича нисичко куче и без лай се спусна и ме захапа за петата. Дебелата кожа на обувката ми ме запази от яките му зъби. Не смея да му подвикна – мълча. Усещам, че кожата ми настръхва, но за връщане нито мисля. По улиците – никой. Градът спи. Когато поемам нагоре вече по Драгалевското шосе, няколко псета се сборичкват до нозете ми, излезли от двора на Луна Парк. Нима ще трябва да се върна!? Мрачна, непрогледна нощ и дъжд, дъжд. Само кучета по пътищата, зли кучета. Пак сама и окуражена от собствените си мисли вървя напред. Наближавам тухларницата отдясно. Бяло куче като бясно се хвърля към мене. Колко пъти призовах Бога – зная ли. Дъждът плющи отгоре ми – нито дума, нито глас. Изведнъж то се спира и заднишком лае, връща се отгдето е дошло и лая му се обърна само в глухо ръмжение...

Отминавам и тухларницата, и кучето – зад мене. Само стъпките ми по мокрия път – туп–туп, туп–туп. Небе и земя се сливат, притиснали гръд до гръд, а между тях – момиче – млада ученичка на Учителя.

Никакъв лъч, никакъв небесен процеп в тази кроветна тъмница. Но чудно – от време на време сякаш някакво сияние плисва пред нозете ми и пак изчезва. Отгде е то? Да не би да е от моята съсредоточена мисъл? Сякаш някой скрит зад облаците, от време на време спуска своя невидим фенер върху пътя ми, за да не губя посока.

Дочувам зад себе си човешки стъпки. Той вика да чакам. Продължавам пътя си. Настига ме, почва да ме разпитва – коя съм, где

отивам и защо съм самичка. Мълчание, гробно мълчание вместо ответ. Колко пъти мислено извиках: Господи, Господи! Ако има да ми помогне някой сега, това е само Той. Човекът иска да ме приближи, но и той като кучето стои на две крачки и не ме приближава. Отдясно, отляво; мине и отпред на две крачки, но все така – далече. Така вървим няколко минути. Той се ежи, подмята, псува, гърми, трещи, подмилква се: – Няма ли си, глуха ли си, жива ли си, продумай, ечи неговия глас всред бурната нощ. Но ето го с лъвски скок застава срещу мене лице с лице, но от страх ли, ужас ли, или от някаква внезапна вътрешна сила, така страшно го изгледах, сякаш молния в очите ми, че той изохква, като че ударен от нещо и в миг се изгубва в тъмнината.

Туп–туп, туп–туп. Нозете ми по калния път. Сиянието отново лумва пред нозете ми и ме води.

Селото. Чешмата шурти, пее и всред нощта. Отляво е кръчмата, гдето на отиване и на връщане към Витоша – зиме и лете – водени от Учителя, пием чай. Отдясно върбите, доле бучи планинския поток. Водениците, една над друга като броеници тракат, тракат. Горе трябва да е монастиря – от ляво ще да е пътя към „Вади душа". Все вървя и потока все шуми. Значи сбъркала съм пътя; вместо нагоре, аз вървя срещу течението на речицата. Трябва навреме да съм горе за изгревния час. Какво да правя. Покатервам се нагоре. Лазя. Държа се за коренища, клони, разлистени вече клоне.

Дъждът спира. Усещам дъхът на земята. Лъха ме милувката на здравец. Земята сякаш сама ме води, държи ме на прегръдките си и пъпли заедно с мене. Не ме пуща, пази ме на топло. Пак здравец, навред здравец. Светулка, ето и светулка, Господи. Милата, милата, дойде и тя да ми светне. Пълзя, здраво стискам клонете и се провирам през мокрите шубраки с измокрени глава и нозе, защото все пак мушамата ме запазва. После, за малко поседвам, целувам я. Свята майко моя! Нощта завива дългия си тъмен пояс – сякаш просветва.

Уморена сядам до една скала срещу изгрев слънце и чакам да съмне. Навреме пристигам. Изведнъж ме обзема странно чувство, че не съм сама на това място, че някой е до мен. Не, в самата мен, но нещо отделно и чуждо на моето съзнание. Този „някой" има лице и това лице е червено, като че ли одрано. То е гневно и подигравателно. Сини, пронизващи очи, зли, святкащи като огнени езици. Говори, не, съска в душата ми като ехидна змия.

– Защо си тука? Ха, ха, ха – това ли е вашата школа; това ли ви учи Учителя. Добре си се настанила. Школа! Ха, ха, ха.

Челюстите ми стиснати, мраз пълзи и стига чак вътре в сърцето, лице с лице в мен, сякаш част от самата мен. Мое второ естество е този човек – нечовек.

Внезапно мислено проговарям: „Слънцето ще огрее и ти ще видиш". Скачам и пак вървя. Онова нещо се отмахна от мен. Просветна ми. Природата се разполови на две. Едната се смота на дрипа и падна в нозете ми, а другата се разтърси и полетя нагоре.

Сива черта на Хемус; разширява се тя и обикаля хоризонта. Облаците се разблъскват и бягат като подгонени, кълтят черни отломъци от крилатите водни гиганти и ги изтикват далеч от настъпилото утро.

Ето ме, пристигам. Изток прилича сега на светла огнена врата, която се отваря, но само за миг. Блясва в пълна красота и сила дневното светило и пак изчезва зад тъмните завеси на пролетния ден.

Молитва, ридание и благодарност. Тържеството на светлината. Да бъде ден! Сълзите ми текат като огнени знаци върху милата майка земя, която ме посрещна със светулки. Те измиват ужаса от преминалата нощ и на тяхно място зазвучава безсмъртна песен. Едно мъничко бяло цвете до нозете ми. Откъсвам си го и го слагам на гърдите си. Светулка и бяло цветице.

Тичам надоле. „Зеленка", „Вади диша", водениците, селото – всичко е зад мене. Припкат бързите ми нозе, сякаш имат крила. Млад строен млекар с двуколка, сякаш мене чака.

– Към града ли? Качете се – отместя се да седна.

Зад нас пълни гюмове мляко. Два харни коня летят. Нищо не ме пита, нищо не говорим. Като да знае – мълчи и той. Поглеждам го с крайчеца на окото. Красота, не селска красота – фини черти, топли кафяви очи, изящен нос и уста. Като че ли познат, а селяк с бели беневреци, бяла риза и синьо дорамче с гайтани. За пръв път го виждам, а види ми се тъй познат и близък.

Душата ми е още горе – благоуханната майка земя, която ме посрещна с мъничко светло фенерче, хвъркато фенерче и ми подари бяло цвете.

До английската легация го моля да спре. Благодаря сърдечно на този изящен селянин с благородното лице. Мълчаливо кима с глава и отприпква с двуколката си.

Оставям в къщи мократа мушама и калните обувки. Постъкмявам се и отивам при Него да му кажа как пък аз изпълних задачата си. Но чудно, лицето Му е тъй изморено и бледо. Очите Му сякаш горят от вътрешна сила. Не прилича ли на човек, който не е мигнал цяла нощ и може би бдял...

Разказвам – почвам от черната котка, кучето което ме ухапа, другите кучета от „Луна парк", бялото зло, което ме връхлетя от тухларницата, човекът що ме проследи и злите очи на вътрешния изкусител.

– А какво отговорихте на последния, едничко запита Той.

В отговор, когато си тръгнах, Той рече:

– Вие добре изпълнихте задачата си.

И още, което едвам дочух:

– Бог да те благослови!

Обменям по будките в. „Анхира" на Моис Коен. И това е всичкия ми приход. Как високомерно ми подава спечелените пари и безгрижно чисти зъбите си с клечица подир вкусния благоуханен обяд!

В специалния клас той попита Учителя, защо всяка вечер, когато се връща от работа едно и също лице го пресреща на един ъгъл и го фиксира. Учителят нищо не каза, мисля че рече: – Това е кармата.

А добрият брат Коен почти на всички ни от класа подари по един чифт туристически обувки. А той ще иде в Адиар, горката Дуда не му подсказа нищо за „най-напредналите" човеци на земята. Той е богат, много богат и какво е за него едно пътешествие във вагон „Ли" до Индия. Какво коства всичко това? Пари. И той ги има.

АВГУСТ [ОТ ЮЛИ 1923 г.]

Братски събор в София. Беседите в новия салон на „Оборище", а закуски, обеди и вечеря на „Изгрев". Той сега е наш. Първи младежки събор – ентусиазъм – проекти.

Някои заминават по братски комуни – едни в Бургаско, други в Русе, а ние с Елиезер и Генчо художника на керемидената фабрика на Михаил Сандев в Нова Загора. Завежда ни надутия и много важен селски чехлар Павлю. „Ще работим за Бога и дадем пример на другите как се живее братски."

Ето ни при Учителя с готово решение. Той помълча и сетне каза: „Не се обвързвайте с никакви обещания." Обзима ни и тримата нерадостно чувство, но тръгваме с Павля към „комунта".

Пристигаме. Никой не ни посреща. Влъхвата Михаил Сандев дойде после, като да ни „прегледа" само. Той е собственик на „фабрикта" – висок, личен,... гъста апостолска брада, красноречив и сладкодумен. Яви се и някакъв Йовчу и белокоса Мадона от Айтоския специален клас – бъдещата майка на „комунта". Генчо и Елиезер се спускат да огледат имението, пък аз скрита зад купите сено си записвам: „Лъжата, лицемерието и алчността се събрали тука и образували „комуна".

На вечеря. Павлю сготвил някаква водна яхнийка и ни гощава. „Майката" е облечена в дълга бяла рокля и когато говори мъничките й очички постоянно мигат. „Бащата" е дългобрадия сладкодумен влъхва, а ръководител на комунта – Павлю.

Още през нощта вдигаме партушината си от нашите спални и право в сеното, да се спасим от гад. Генчо художника и Елиезер – студент по естествена история; те са на купата отгоре с червения юрган, моя милост доле на високото ми легло от сенце. Постилам си грижливо и гледам ясните звезди. Те са още очаровани от слънчевия изгрев, що посрещат от високата купа.

Веднага ги пращат на фабриката заедно с другите работници. Изрязват калта от изкалъпените марсилски керемиди, които слизат от елеватора. После ги предават да се пекат, после пак поемат нови от елеватора, пак изрязват и пак – предават.

20 ЮЛИЙ [1923 г.]

Аз – в кухнята. Замесвам голямо тесто да втасва. После изтъркулвам 9 хляба – и се замятам с дълга дъска към фурната. Тежи, не е по силите ми, но – младост. Предната част на дъската се блъсва във фурнаджийския джамлък. Изтичва добрия човек и поема дъската. Хляб, като хляб – добре омесен, добре опечен. Грабвам кошница и в градината за зеленчуци. Готвя „яхнийка". Сипвам в 15 блюда. След половин час ни „яхнийка" има, ни нищо. Всички и „майката" ме хвалят.

Често Йофчу идва при мене за щяло не щяло. Ту пепел да изнесе, ту въглища да внесе, ту късче захар да сложи в устата ми. Учи ме как да готвя, как да беля картофи – Йофчу! Но докато ме нарежда рядката гозбица вече ври на огъня и неговите готварски наставления – излишни. Не му давам лице и това си е. Почва да се муси. Отмъстителен. Не на шега критикува моите домакински способности и то пред всички на трапезата. Гозбата не

е хубава, хлябът нищо не струва, има нещичко. Никой не ме защищава. Влъхвата се смее, но той често отсъствува по работа, няма го на обяд. Засрамена, огорчена, не зная къде да се дяна.

Купища непрани дрехи. „Майката" изчезва. „Мигрена." Насапунисвам дрехите в голямо корито: ризи, гащи, пояси, че и бирбучуклия шаячни потури на братския воденичар Генчо. А има и трети Генчо – най-малкият – светло, добро момче.

Трева по двора, зелена, буйна. Обилна вода – пери, бели на тревата и не бой се. Но трябва ми и големия котел, а казват Йовчу го изнесъл горе в Иленкината стая. Отварям вратата и искам котела. Тя пере в легенче нежните си майчински дрешки. Той й донел чак горе топличка водица. И той е там. Седнал срещу нея; гледа как ръчичките й се справят с тънката ризичка.

Измежду непраните ризи, една Боже упази! Чия ли е? Че този човек трябва да е рана до рана... Не може с пръст да я похванеш, камо ли да я опереш. Ритвам я настрана и се заемам с другите. О, мои златни, чевръсти ръце!

О, мои дарове небесни! По дългото въже слънцето и вятърът правят ризите още по-блестящи. Тия ризи аз ги уших, на всички по новичка риза. Нали работят безплатно, поне – ризичка. Изправям на плета и непрегъваемите потури на големия Генча.

Ами тази, гнусната риза – тя лежи доле на тревата, сякаш метилява овца. Ритвам я още веднъж и почвам да прибирам пераческите си оръдия. Но глас, по-мощен от всеки човешки глас настоява: „Опери я, и нея опери." – Не, почти изкрещявам и ритам пак... Замъквам коритото, големия котел, а гласът шепне, моли, моли. Изведнъж грабват ризата, вдигам я над главата си и викам: „Господи, моята душа не стои ли пред тебе така ранена и жална."

Силното движение в легена, спират рукналите сълзи. И слънце, трева и вода; вода и трева, и сапун, и две пъргави ръце, благословени ръце. След малко и тази риза с черните копчета, наред с другите блести, сякаш готова за нов живот.

След вечеря раздавам ризите.

– Чия е тази, питам и соча към тази с черните копчета.

– Моя, обажда се свенлив глас.

И Колю, коларчето Колю протяга ръка към нея. В един ъгъл го викам да го питам що му е. Не знае, кели някакви. Давам му парче сапун и го натирвам веднага да се окъпе. Очите му блестят, блестят. От този ден Кольо оздравя.

АВГУСТ [1923 г.]

Как изкарахме 40 дни в „кумунта". Броим дните за връщане. Павлю и влъхвата общо и поединично наистина се мъчат да изтръгнат от нас обещание за още 3 години.

Предупреждението на Учителя!! Никой не дава обещание. Капани в Името на Христа! Лисица – стар богоугодник. А как ни хранеха тия хайдутяги! В хамбара, гдето се храним лист на дневната дажба. На закуска

чай с две бучки захари три маслинки, чай с една бучка захар – 5 маслинки. А маслинките, Господи, кози барабони. Солени, твърди, сякаш някой чувал още от потопа се закачил на някоя драка, изсъхнал от хиляди години и събрал в себе си солта на Мъртвото море.

Здраво се държим – никакво обещание. „Майката" и Йовчу много добре се спогаждат. Навярно тя приема бучки захар в своите устица от ръката му, че той й помага здравата, когато тя е дежурна. Той даже й дарява и сестра си Данка, клеветницата Данка, която явно държи страната само на Еленка заради брата си.

Някакъв голтак Йордан се записва при нас. Постилам му легло, донасям му една от моите чисти бели възглавнички. Подарявам му нова Библия, както и мен дариха, когато влезнах в братството. Даже и Павлю се полъга и му подари едно тясно шаячно палтенце, което после скъпо и прескъпо приспадна от определената за него заплата.

Горкото момче, току що свършило гимназия, не знае какво да прави. Голтак. И сирак отгоре. Залавя се за мене като удавник за дъска. Иска да се ожени за мене „още днес". Закачил се като кощрява на овча опашка. Една вечер разбра, че си отиваме вече. Извика ме край изпрегнатите коли. Месечината зяпнала към нас, иска да гледа що ще стане. А Йордан паднал до нозете ми и не ридае малко, но много. Стана ми неприятно. Идваше ми да стана и да побегна. Но стана ми жал за него, трябваше някак да му помогна.

– Не си отивай, не си отивай, рони сълзи бедният младеж; ти си за мене и майка, и сестра, и всичко. Стани моя, докрай с мен бъди, без теб ще умра.

Чудя се що да правя. Ама здравата се чудя. После го прегръщам, милвам косите му, но непрекъснато се моля мислено както, когато отивах на Витоша… Тогава без да му мисля, казах твърдо и решително:

– Аз ще уча братко, ще уча, ще следвам училище и няма да се обвързвам с никого.

Това сякаш го сепна, укроти; отиде си, легна си.

На сутринта сам товари багажа ни на каруцата, дойде на гарата да ни изпрати. Тъжен и блед като смъртник, маха с бялата си кърпичка…

А през нощта що се уплаших. Нещо топло ме лъхна по лицето върху възглавницата. Голяма тъмна фигура закрива нощния пейзаж. Бризана, биволицата Бризана, отвързала се и дошла да си похапне сенце.

Във влака ни слагат и дини за 40–дневното ни аргатуване. Не малко работа свършихме на този набеден брат.

Когато след обяд изморена от шетня искам да си почина, идва влъхвата и нежно със загрижен глас ми казва: – За да не ти е мъчно самичка, ела във фабриката. Поставя ме до елеватора да поемам мокрите керемиди. Докато веднъж една ме цапна по главата и в сини кръгове изгубих свяст. Там щях да завърша земния си живот, там при гроба на клетия ми баща.

Ходих при „него". Заведе ме хазаина му, стария Никола Алтъпармака. Посочи ми изравнената тревясала могилка с разбит кръст. Долу, дълбоко долу изтлява от 25 години скъпия ми родител, милия ми и обичен баща. Знаят ли новозагорки коя е тази, която ридае над този запуснат гроб. Кое

е това момиче с бяла рокля, която им раздава зрели плодове да споменат баща й...

Които го познават, казват: – Цяла бащичко си – само, че той със сини очи. Алтъпармака вика, че съм „одрала" баща си не по очите и косата, а по нрава. Татко свирил на кавал и играл с децата. Татко веселял цялата махала с песните си и хубавия си глас. Татко това, татко онова. Заведе ме в стаичката, в която е живял и издъхнал внезапно – със син кръст около пъпа. Един овчар твърдял, че има отравяне и, че могъл да го спаси, докато ония които го вардели и бързали да го погребат го натирили със заплашвания за бой. Това било по спорове за нивите между Кортен и Н. Загора. Тогава той бил надзирател по шосетата, където работели италиански работници. От тях татко ще да е учил говоримия им език, че тогава още го смятали за „учен човек". Ползвал се и от руски език – библиотеката му показва, че обичал поезия и даже философия. Може би се опитвал и в стихотворство.

Да, още топло тялото с роса пот по челото, погребали го без ковчег с една само чергица по-скоро, по-скоро. И когато майка ми пристига той е вече погребан и хората се връщали от гробищата. Защо са посегнали на живота му? Предлагано му е подкуп за да „мръдне" пътя другаде, а не по нивите им. Но всички знаят, че той е неподкупен.

В неговата малка стаичка – тука е издъхнал, на същото това дървено легълце. Кой може да ми каже самата истина?

Мама пере предсмъртната му риза и това, което се мъчел да повърне прави дупки на ръжда по бялото платно...

Искам да посадя дърво на гроба му, високо плодно дърво, вечно дърво – искам... Но това ще сторя може би в друго поле – високо – плодно – вечно дърво.

Самоук, горък сирак, девето дете на сирота майка и хитри братя – те още тогава го изиграват с „мюлка". [(тур.) недвижим имот]

От него имам на руски Пушкин цял целеничък, „Изгубеният рай" от Милтон, нещо от Дикенс, Смайлс – и колко още, все в кожена подвързия, все с неговото скъло име.

Обичал децата си. „Миличките ми дечица, миличките ми" – целува портрета им, същия ден когато се готви да си отиде вече при тях, същия, последния ден. Кой може да ми каже истината и защо...

От гарата – право в „Опълченска". Учителят ни гледа и се смее.

– Къде е заплатата ви? – пита, а ние изтъркулваме няколко дини и една торбичка загория. Генчо и Елиезер имат по една нова риза, мен – синьо небесна престилка и нови сандали за нозете. Когато поисках да ги платя той многозначително каза: „Работникът е достоен за... сандалите си."

Влъхвата ни лъжеше най-безсрамно. Отказва се да яде при нас, защото нещо му се „гадело", болен. Но как го хванах без да искам как ядеше своевременно пържени яйца със сирене и тлъсто квасено млечице. От тяхната „биулица" ние нищо не разбрахме. Пост и молитва, и сладки речи за Царството Божие на земята, когато всички хора така взаимно си помагат, както ние тук в „кумунта".

„Майката" и Йофчу се задомяват наскоро. Наистина тя му е майка по възраст, но Едип не гледа годините на Йокаста. Отгоре на това Иленка го дарява с две близначета, които скоро умират. След това и той, от невярна

болест в костите и ставите, предава Богу дух. Малкият Ґенчо пък го уби Цанков... И Колю Коларчето си взе булка и му се роди здраво, красиво момченце.

Рила, Олтаря, АВГУСТ 1923 г.

Едвам кретах с неудобните си обуща. Нозете ме боляха, душата ми ликуваше от гледка на гледка. Ония вървяха напред, увлечени в разговори от своите спътници. По едно време разбрах, че съм съвършено излишна. Та защо ли тръгнах!? Но, Учителят ми рече, Той знае защо.

Свечери се. Стигаме до „Олтарът". Господи, същински Олтар на Бога. В подножието му извира бистро езеро – сълза Божия. Настаняваме се. Наклаждаме огън. Горе блесват мириади звезди. Ах, блян е това! Става студено! Приютяваме се за сън! Братята Панайотови загъват грижливо сестрите Ковачеви. Облечен добре и снабден с кожухче заспива и Т. Стоименов. Аз съм ни жива, ни умряла от студ и не мисля да заспивам. Приближавам се до огъня и се грея. Всички спят. Небето е златно. То се оглежда в трептящите води на тъмното езеро. Едно небе горе, едно – в езерото. Студено.

Защо съм дошла? Кои са тия, тук заспали мои братя?! Които ми дават само да им нося излишния товар и не ме чакат за обща закуска и почивка? Кои са те, които изтръгнаха от гърдите ми нечувано ридание, учудване пред жестокосърдечието им. Не съм ли на страшен кръстопът! Какво изминах и що ми предстои? Не зная що да предприема. Ръцете ми са празни, умът ми е кух, душата – огорчена. Сълзите ми, обилни и горещи се ронеха върху помръзналите ми ръце. Те спяха. Върху мене се хвърли само един черен колан от големия Панайотов, който завивайки дамите, захвърли върху мен останалата вещ в ръцете му. Ето го колана – само той е при мен. Сърцето ми искаше от скърб да се откъсне от гърдите ми и да избяга далеч. Как ми се кара Т. Стоименов, че едвам съм се „влачела", разваляла съм настроението. Колко чужди и безучастни са всичките към мене. Течете сълзи! Тук на това чисто и свято място аз ще ви оставя и може би някой ангел ще ви види и ще ви прибере. Да, Той каза да дойда. Той видя колко измъчена се върнах от Новозагорската „комуна" и ме прати тук да си отдъхна. Да си отдъхна!!

Главните догарят. Орион клони към запад. Но що виждам. Спя ли? Сънувам ли? Що е това? От Олтаря се отделя мека светлина. Тя се движи върху езерото. Не, това е човек – дивно видение, което се движи, движи към мен. Как ме гледа! Каква усмивка! Дрехите му – трептуща светлина. Косите – златен лъчист облак. Гърдите му в някаква чудесна броня. Нозете му върху водите. Ах, как ме гледа! Ах, каква усмивка! Леко наклони главата си за поздрав. Погледът му – Живот, Сила, Обич, Радост. Стоя занемяла и гледам – тая усмивка, този поглед на Самаго Бога.

Видението изчезва. Стоя права и още гледам нататък. Остана ми радостта – небивалата, великата радост, която ме накара да извикам. Събуждат се. Стават. Соча към мястото: – Колко е хубав, колко е хубав, ридая аз. Лице слънце, лице милувка, поглед, усмивка – живот. Той ми кимна – продължавам аз, усмихна ми се, поздрави ме. Т. Стоименов е един от първите ученици на Учителя – досети се каква е работата, направихме благодарствена молитва за чудното посещение.

После всички ми доказваха грижи и внимание. Коланът дълго още стоя там, гдето го бях захвърлила. Тяхната обич! Не приличаше ли тя на парчета строшено стъкло, дордето аз пазя до...

ОКТОМВРИ 1923 г.
[Екскурзията до Мусала от 27–31 август 1923 г.]

„Опълченска". Повечето са се завърнали от комуните. Най-добре прекарали Свирчовските комунари в Русе, а онези към Айтос, Бургас Бог да ги жали. Изпокапали от труд, глад и несгоди; едва ли не измрели от треска. Всеки разправя опитностите. Къде със смях, къде с горчива усмивка.

Художницата Цветана Симеонова [Цветана Щилянова - виж "Изгревът", т. XIII, с. 641-752, сн. 63-83] идва и пита кой иска да вземе билета й за автомобила, че тя не ще може да отиде сега на Мусалла. В кухнята нареждам измитите съдини. Викат ме. Учителят казва:

– Вземи го ти, повтаря, вземи го ти.

Свивам се, защото току 50–60 лв. имам, като дам 50 лв. за отиване и връщане, и другите 10 за хляб и домати. Приемам поканата.

В раницата си слагам и чушки, и една краставица. Потегляме 7–8 души. Водач ни е брат Стоименов – първият ученик на Учителя. Ето я сестра Писинова, Пеню Ганев, братята Жечо и Иван Панайотови, моя милост и двете сестри Ковачеви – Невенка и Марийка. Майка им стои до автомобила и моли двамата братя да се грижат за нейните „пиленца".

Обувките ми, от общия подарък на Моис Коен са страшно разкривени, едвам вървя. Ония се стегнали за път не на шега. Всичко в изправност – отгоре и по едно одеяло. Моето палтенце е вързано за раничката ми. Моите обувки – същинска фаланга за клетите ми нозе. Охкам, куцам, но вървя. Спътниците ми се карат защо съм се „повлякла" с тях, щом не съм „кадър". Очите на Стоименов пущат молнии, Жечо и Иван покрай „пиленцата", Пеню с един крак на Хемус, с други на Пирин – здравеняк, стегнал се юнак над юнаците, върви най-напред. Само сестра Писинова се позастоява, изчаква да ги настигна. Отчупва ми по малко сиренце върху моите хлебец и доматки.

Ще видя Мусала, Божичко, ще го видя. Ще видя Маришките езера. Заслужава си човек да се помъчи малко за такова нещо. Не мога да се нарадвам на тази чудна планина. Нозете болят ли, болят, но не мога и да не се радвам, макар и през сълзи. Учителят миналата година, докато аз в Казанлък печатах „Сутринни лъчи" помежду камари от халви и локум, Той ги довел тука и направили песента; „Един си ти, мой Мусалла!"

Замръкваме край Маришките езера – до Олтаря. Тъмна дълбока водна бездна. Ето отгде изтичаш, ти моя хубава река Марица. От тук тръгваш бистра като сълза, но докато минеш България и се влееш в Бялото Море, ти ставаш „кървава".

Събираме дърва за вечерния огън. Пием по чашка чай. Подсолват си ония със сирене, кашкавал и масло, ядат; „пиленцата" взели баница, а моя милост край Писинова – с моите чушки и краставици. И тук ме нахокват и за бавното ходене, негли и за незавидния изглед на моята мъничка раница.

Отгоре на това се „допиля" и Пампоров, онзи, който владее есперанто като „Отче наш", вечният апостол, гладен като хрътка. Понесъл си само алуминиево котленце с варено жито – без никаква подслада. Кани да си хапнем – всекиму отгриба по малко, щат не щат и ония му дават кой сиренце, кой масълце, кой хлебец.

Смрачи се. Припадна тъмна звездна нощ; казвам тъмна, защото като надвиснат от тук Олтаря, от дясно Мусалла, сякаш непроницаеми завеси към останалия мир. Огънят пращи. Стоименов легна гърбом към него, Писинова също, братята грижливо увиват „пиленцата" с техните палта и одеяла. Пеню Ганев и Пампоров се сместват на топло. Един от двамата братя подхвърли към мене едно черно коланче, види се да го пазя, що ли. Сядам върху натрупаните дърва и протягам ръце към огъня, над полегналате дружина.

Дълбока нощ. Звездно небе, студ. Всички спят. Нозете ме болят ужасно. Събувам ги – мехури и кръв. Макар и далечко от огъня, обръщам гърба си към него и гледам към тъмните води на Рилското езеро.

– Защо съм дошла? Какво съм за тия тука и какво общо имам с тях. Ах, как ме гълчаха всички и казаха: „Защо си се довлекла щом като..." А те не знаят, че Той ме прати. Заради Неговата дума похарчих последните си средства, с тия ужасни обуща. Той каза.

Едвам се събира на гърдите ми тънкото ми палтенце. Господи, защо дойдох. И сълзите капят, капят, горещи като огън и парят ръцете ми; сякаш искри подобни на тия, които пращят сега на огнището, но където паднат – изгарят. Сега душата ми гори от тях.

Олтаря. Над него надвесени бели скали, същински завеси на олтар. Гледам водната бездна и сълзите се ронят, ронят.

Но що вижда замрежения ми от сълзи поглед? Кой излиза из под тия завеси и ходи по езерото? Какво е това слънце, що се движи в полукръг и идва към мене. Не е слънце, а човек с Божествена красота. Човек ли? Може ли човек да бъде така прекрасен. Може ли? Веднъж само видях подобно лице; това беше Той, Учителят, когато му четох ония страници. Но ако онова лице беше неземно красиво и много прекрасно и добро, това тук е лъчезарно и блестящо, и в погледа му към мен такава обич и нежност, такава сила и любов, които проникват дълбоко в сърцето ми и запалват в него вечния огън. И кой има такава усмивка, освен боговете. Косите вълнисто трептущо слънчево сияние, дори до нозете, които едвам допират езерната повърхност. Дрехата му не се подава на описание – светлина в милионни багри. Усмивка, поглед с обич до сърцето чак. Трепет, що до този миг не узнах.

Изправям се мигновено на нозе и простряла ръце към отдалечаващото се видение викам към спящите:

– Станете, че Бог се яви. Станете.

И сълзите ми текат, текат.

– Лицето ти свети, казва събудената дружина – но где, какво видя?

Стоименов става много сериозен: обща благодарствена молитва.

Зазорява се. Угасваме главните и тръгваме към върха. Предваряме слънцето. Горе сме. Целувам земята – най-високата точка на Балканския полуостров – Мусалла! О, Богове на светлината, о, Господи на Любовта, кой дойде и докосна сърцето ми с безсмъртен пламък. Как така при мен – нищожната, самотна душица... И сълзи щастливи по бузите ми.

– Радвай се, казва сестра Писинова; нов път ти се отваря, ново бъдеще, велико.

Цялата атмосфера е вече променена. Брат Стоименов ме изчаква по пътищата, Пеню се нарамва с раницата ми, братята ми дават по един бонбон; пиленцата ми се усмихват, а моята душа, сега царица на света, лети сега над Рила и Балкана – лети над милата родна земя.

Царица! Постилам си пелеринката в галерията на салона и там нощувам – дни, цяла седмица. Не ми се ходи у дома – тук сама, съвсем сама с милото видение. Седнала на пода, държа тетрадка върху коленете си и пиша, ако словото е достатъчно да изкаже това, което вижда душата.

Но ето ме при Него. По една случайност там е брат Стоименов, Учителят пита как сме прекарали на Мусалла. Стоименов посочва към мене и някак си гузно казва:

– Сестрата има думата.

Тогава изваждам тетрадката от блузата си и почвам да чета. Но защо Учителят през всичкото време на четенето държи и двете си шъпи върху лицето си, така че само очите му се виждаха? Защо!?? Чета, давя се в собствените си блажени сълзи и – свършвам. Тогава Стоименов с тих и клепачи, сведени в примирение, попита Учителя:

– Учителю, кого видя сестрата при Олтаря?

А Той свали шъпите от лицето си и каза:

– Тя видя един от Белите Братя.

Но на Стоименов отправи такъв поглед, който много говореше. Сякаш казваше: „Зная бе, зная, корави човече, зная всичко що стана там."

О, радост, която нямаш граници!

НОЕМВРИ 1923 г.

Със сестра Назар кърпим чували в една работилница. Плащат на парче; машината ми е здрава, ще изкарам добра надница. Дробовете ми се напълниха с конопен дреб.

Учителят изостави своите „важни" гости, приближава се до мен, стисва ръката ми и ме пита за работата ми. Прави сметка: по пет лева на чувал; ако закърпиш само 6 чувала, ето ти 30 лв.; има и за храна, има и за спестяване. Чудно, остави си той хубавите гости, за да се занимава с мен, изпрашената кърпачка на скъсани чували.

Но чакай – надзирателят ни, инвалид от войната, тропа край мене с дървения край, чопли чувалите и все при мене се застоява. Другите работнички хич го не интересуват. Сбърчила съм вежди, стиснала зъби, като в оная страшната нощ към Витоша. А работничките не се шегуват в подмятанията си. Горките, още по жалки от мене, а има и стари жени, но работят за корица хляб.

Интересът му към мене не го доведе до щастливо разрешение. Намуси се. Дървеният крак почна застрашително да тропка около мене.

Една сутрин вместо хубавата ми крачна машина – охлузена таратайка, нито масур можеш да навиеш, нито тигел да изкараш. Никой вече не ме надзирава, но на тръгване я взема десетина лева, я не взема. Ето го вече надзирателят към друга работничка. Тя е на моята машина. А той, като мине край мен, тъй гордо вири главата си като че ли е някой генерал.

Няколко дена се мъчих с разнебитената машина и останах само с процентите от „Анхира".

Ноември е хубав – като лято. Още една задача от Учителя – лесна наглед. Да се освободим от паричния си имот, да си представим, че сме в чужда държава или при съвсем непознати хора и за една седмица да изкараме прехраната си. Да, не да постим, не да заемаме пари, но редовно да се храним през това време по три пъти на ден от това, което ще изработим.

Речено сторено. Да, по-скоро речено, но докато го сторим... Охо, ще се опитам, бива ме и да оплета, и да ушия, и да опера. Ставам една сутрин. От днес почвам. Тия 30 лв., които имах – слепият старец си ги прибра и ме благослови даже. Свивам в пакет престилката (новозагорската), напръстника, сантиметъра и часовника. Защо ли пък и часовника – кака ми го даде временно за сутрешното ставане. Правя си кратка, но сърдечна молитва: Отварям си Евангелието, пада ми се „Деянията на апостолите" – Павел. „Всякак ви показах как трудеще се трябва да се грижите. Ето с тия мои ръце и пр." Много се зарадвах и на тази „случайност".

– Павле, Павле, братко мой! Ето, че съм в жива връзка с един от първите апостоли. В този миг чувствувам, че той е човек точно като мен; той е мой брат.

Тръгвам напосоки. Господи, накъде? Зяпам по затворените още врати, прозорци. Може би още спят. Но аз трябва да почна рано, иначе ще остана без закуска. Сърцето ми трепери, трепери. Изкачвам стъпала по долни и горни етажи. Стоя пред железни и стъклени врати. Звъня, всякъде звъня и сладко и нежно питам – искат ли да им ушия или услужа с друго нещо. Показват се разни жени – млади, стари, свежи, сънливи, кокетки и отпуснати.

Една стара госпожа тупа шарена черга на двора. Искам аз да я тупам, тя дърпа тупалката и крещи... Отивам другаде – и всички тия женоря казват все едно и също: „Няма, няма" или „Елате друг път", или гневно ти посочват вратата: „Вън мръсна комунистка!"

Слизам по дървени и каменни стъпала и сърцето ми трепти, трепти. Гледам Витоша, по нея ярките целувки на есента – пламенее. Онзи „опит", макар и с много кучета, сега ми изглежда нищожен. У мен заговори гордостта, самолюбието: ами ако ме види някой познат, какво ще кажа?? Може би ще ме изгледа със съжаление: горката, докъде го е докарала.

– Братко Павле, братко Павле!

На едно място любезно ме посреща спретната млада домакиня. Зарадва се.

– Но елате, казва, след някой ден, ще ви приготвя.

– Не, казвам аз, сега трябва, днес. Не работя за пари, моля ви се.

Тя ме гледа благо с красивите си очи, в които имаше искрено съжаление.

Ето 9 часа – изпуснах закуската. Свива се сърцето ми. Никъде, никъде! Тия високи къщи са затворени за мене. Денят се търкаля, не чака мен. Става ми тъжно, скръбно. Идва ми на плач. Обувките ми тропкат по паважа, сякаш се оплакват: Къде ни водиш? Хора – всеки припнал по своята работа; никой не знае за моето съществуване.

Неизпълнената задача е пред мен. Шепна:

– Теб нявга приеха сиромасите, унижените и оскърбените, прати ме тях, при твоите.

Градът се свършва – някъде за към Александровската болница. Спомням си, когато газех калта за при Саша Гладиева. Малки къщурки всред големи разградени дворища. Една млада и една стара жена перат на припек. Влизам при тях, поздравявам. Младата отгриба пяната от ръцете си и ми подава столче. Старата с гъста бяла коса, сякаш се забрадила с кърпа:

– Шчо сакаш, чупе?

Казах си урока.

– Веле, ний сме сиромаси, сами си перем.

– Мога и да шия, продължавам аз тихо и самоуверено.

Очите им светват.

– Имаме за шиене, но ке сакаш пàри, а ние...

– Не, не сакам, отвръщам по македонски, защото сърцето ми заподскача от радост.

Младата обяснява, че са бежанци от Солун, че общината още лани им отпуснала плат на децата за палтенца, но така си и седи, защото нямат пари за шивач.

Не зная как бих се чувствувала да влезна в царски дворец, но сега като престъпих прага на тази отворена къща за мен, стори ми се истинско щастие.

От масата се раздигат натурените вещи, топче кафяв вълнен плат е разгънат и децата са доведени. Едното момиче е в IV отделение, другото във второ. Донасят ножици, а сантиметър си имам. Вдигнах ножицата и сантиметъра и ги целунах, сякаш икони... Запеях. И все тъй кроя, тропосвам, меря, шия и все пея. С тънко сапунче очертавам това що ми трябва. Че там, нали се учих при страшната майсторка яки и ревери на палта да слагам, и джобове да изработвам. Няма да преувелича ако кажа, че някой невидим майстор ми помагаше. А децата не се радват малко, а скачат около мене и: тето тàка, тето вàка.

Домъкнали чак от Солун малка шевна машина. Хубав тигел, върви зад тропоската, а ютията отваря ръбовете, натиска шевовете и помага на майсторлъка. Старата ухилена до уши ме пита тайнствено:

– Ти, веле, си от Рискянско дружество; ти, веле, не яйш месо, нали?

– Не ям месо.

– Шчо сакаш да те гостим.

– Шчо сакате вие, казвам безгрижно и душата ми пее, пее. Мислено казвам: „Учителю, днес прехраната ми е осигурена и ще вечерям и утре, и по-утре..."

На обяд, що да видя! Подкиселена рибена чорба, после пържени скумрии и по една голяма зряла круша. Ех, чудесно! Машината върви, шевовете се съединяват, изглаждат; реверите се подшиват с канаваца; обличат се в плат и ютията ги прави тъй красиви, тъй красиви. Ето и яката, ето и облечени дупки за копчетата, ето и рязани джобове. Ех, Райно, скъпо платих за твоите „шивашки" тайни, но не напразно. Ето реверите сами си лягат върху палтото; връхчетата сами се извиват, не стоят като паници и лягат.

За няколко дена и палтенцата готови, и блузи ушити, и още що. Всичко с най-голяма радост направено и с благодарност.

– Кàко ти е името, ке те бъркаме и другаж, питат жените и аз казвам само малкото си, без улица, без номер. Защо? Не зная.

Като в приказките, аз шия, те предат. Те се радват на песните ми, хубавите ми песни: – Господ пак дошел на земята, казва старата с такова доверие и обич, че ще хвръкна от радост. Били заможни, но гърците ги погнали и сега по „тугя кукя" мъжете им едвам за хляб изкарват.

Надойдоха още жени. Прочула съм се, идват и те да ме викат на работа. Разговарят се и чувам да говорят, че някого го хванала „Павлювата клетва". Тези дни той ми е патрон и затова питам що значи това.

– Някога, почна старата, кога живял Павел в Солун плел рогозки. Живял на край града, носел винаги дълга брада и дълга коса. Уличните деца дюдюкали след него и го замеряли с камъни. Много търпял великият апостол, но веднъж тъй бил огорчен, че извикал: „Добро да не видите, солунски деца!"

Шия и си мисля какво общо има моята задача с деянията на апостол Павла в Солун и с тия две солунски бежанци. Не доведе ли ме той при две свои стари познати и приятелки, на които чрез мен иска да им се отплати. Защото аз вярвам вече в прераждането, макар и да не го разбирам твърде много.

И майстор би ме похвалил за тия прекрасни палтенца, също и за двечките блузи за жените. Но на сбогуване, като че ще се скараме. Младата мушва в ръката ми една монета; връщам я, защото Учителят не е казал такова нещо; Той каза: „Ще спечелите прехраната си" и аз го разбирам само в буквален смисъл.

– Вземи, вземи, вика и старата; тия пари ние сами сме си ги спечелили от предене... И сълзи в очите на младата.

Връщам се у дома почти тичешком със скъпата монета в ръката си: Господи, благодаря Ти!

После попадам в друго македонско семейство. Не, те не искат дарове, в никой случай; ако приема 50 лв. надница, добре, ако не, те не приемат. Приемам... А работа, колкото искаш; купени платове мъжки и женски – така няколко дена. Когато привършвам работата си, старите внезапно изчезват и аз напразно ги чакам. На другия ден отивам да ги подсетя, нали казаха 50 лв. надница. Вратите заключени и една бърза ръка дръпна пердето...

Разбрах и много печална и унизена се завръщам у дома. На това и на всичко преди това, Учителят нищо не казва. Но все таки, завърших задачата си и за онази монета си купих 6 серия от беседите на Учителя.

Учителят обявява съревнование между дядо Благо, Мара Белчева и мене за най-хубаво стихотворение със заглавие „Високият идеал". За най-хубавото ще даде награда.

След някой ден го чета пред сътрапезниците. Учителят ме вика горе; подава ми нещо мъничко, увито в тънка хартийка. Златен пентаграм – мой, от Него! Нанизвам го на дебел конец и го връзвам на шията си. Свещен талисман!

ДЕКЕМВРИ 1923 г.

Сякаш идвам до някакъв краен предел и не мога повече. Не ща вече „проценти" от „Анхира", нека другиго облагодетелствува този горд

еврейски богаташ. Сърцето ми тръпне от мъка и унижение, когато го чакам в студеното антре да завърши разкошния си обяд и тогава да ми отброи печалбата.

На петия, на шестия ден вече лягам и не ставам. Сестрата я няма; печката и без това не гори и снегът е навалял до самия праг. Усещам само жажда. С всеки изминат ден и час, изгарям от люта жажда. До мен е каната с вода, до мен и хляба. Макар и коравичък. Но, не! И без това съм нищо, нека да стана още по-нищо. Ето тука на тишина, няма да се грижа за насъщния, няма да търпя унижения за трошица хляб, а ще мисля за Маришкия Олтар. За онзи, който ми се яви и усмихна.

Пулсът ми се усилва и при най-малкото движение. Сънят бяга от очите ми. Жажда, огромна жажда. Седмия ден, все така, жажда и растяща слабост. Отсреща ми картина с образа на Христа с трънов венец и част от разпятието. Колко пъти с чиста кърпа съм бърсала от прах тази картина, но сякаш не бях я виждала. Ето, че сега я виждам цялата – по форма, смисъл и съдържание. И Той ми става сроден като Павла – близък, познат. Капки червена кръв се струи под острите бодли. Очите Му тъй жално гледат, Той още е жив. Нозете Му няма вече да стъпят по земята. Престанал е да приема храна и вода. Само оцет. А за да поиска да пие, значи е имал жажда – страшна жажда, моята жажда.

Унасям се в картината и неволно броя дните. Да, сега е седмия ден – още три дена и ще отпостя. Но внезапно се питам защо искам да живея, нужна ли съм някому? Ето Савка и Паша изкараха, но що грижи по тях, що радост, когато отпиха първата глътчица вода. Те бяха в топла стая, а при мен е ледница и пръстите ми вковани от студ.

Като жесток филм се редят безрадостните дни на моя живот. Ето, ето, ето – затварям очи да не гледам. Остава ми само Учителя и онова слънчево видение от Рила. С тях ще си замина. За тях ще мисля до сетния дъх.

На осмия ден, леглото ми се чини змийско гнездо. Всичко боли – и кости, и жалки мускули. Защо живея, защо жадувам за „глътка водица", значи животът ми все таки ми е мил. О, не, нищо не искам. Нищо, нищо.

С мъка се обръщам на леглото, с мъка изтеглям завивките върху вкочаненото си тяло. Ето идва нищото. Оттатък стените кипи живот; отсам – искрица над пепелта. Дълга нощ, страшна, жестока нощ. Поне да съмне. Тъй ще си изтлея. Да мога да отида до вратата само и да отключа вратата, иначе трябва да ги счупят…

Утрото бавно провира пръските си в студената стая. Светлив лъч се провира през прозорците и сякаш търси някого в постелята. Сълзите ручат на потоци. Бягат към ушите и там образуват студени езерца.

Искам Чистота! Искам ангелска чистота. И все този лик на разпятия с трънови венец. И все този поглед, който ме гледа с обич.

Изведнъж, близо до мене, чувам името си. Сякаш живителен пламък ме докосва. Сядам на леглото си и се оглеждам. Само веднъж каза. Чух моето име, и тъй близко и нежно. Но кой ли вика? Отмахвам завивката и стъпвам на пода. С прострени ръце от слабост достигам вратата и гледам през прозореца. Отварям. Сняг до самата врата и никакви стъпки. И никакви стъпки…

В стаята ми слънцето цяло се провря и ме докосна с топли лъчи. Радост! Отгде дойде тя? Кой ме посети? Кой ме извика? Но това беше

човешки глас, но отгде дойде той, че не остави стъпки по снега. Радост – това се казва радост, но толкова велика и силна, че цяла съм потопена в блаженство. Протягам ръце из въздуха и търся да прегърна този, който ме вика, да се смъкна до нозете му и пак да обещая…

Запявам с тъничко гласче: „Благославяй душе моя, Господа!"

Устните ми изтънели, езикът съвсем бял, очите дълбоко в орбитите и челото лъщи, лъщи. Тези тънки детски ръце, мои ли са?

Някаква неземна сила ме изпълня. Взимам кибрита и запалвам огъня. За чудо, днес коминът тегли. Как покачвам този голям чайник отгоре. Значи искрата у мен тлее, но не гасне.

Стаята се затопля. Почвам да се мия, като след някоя тежка болест. Това тяло е още топло. Сърцето ми тупти с нов жизнерадостен ритъм.

Някой ме повика. Но кой е той? Не зная неговото име, ни где седи, ни нищо. Радвам се, че Той ме повика. Не е ли този гласът на Христа: „Талита, куми!" – Момиче, тебе думам, стани!

Не чакам утрешния ден. Обличам се и поемам пътя към „Опълченска". Где е „Ивайло" 25, где е „Опълченска" – пеша. Нозете ми отново докосват любимата земя. Няма слабост, само като че нозете се люлеят и се колебаят да достигнат земята. Отварям портите. Дали ме е чакал? Повика ме горе, помилва ме по бузата. Гледа ме с такива благословени очи! Кака Гина пъргаво пали печката и ми слага голяма бяла възглавница да седна. Учителят бърже влиза и излиза; зает с нещо много важно. След малко ми носи пълен чайник с вряла вода. Поднася ми чаша – първата чаша. В нея усетих слабия, но благоуханен дъх на вино… Изпих още две, три такива, но без онази свята капчица. Все той ходи, тича, поднася… Подир някое време ми даде да сърбам тънка спаначена супа. След някой час, картофена супа, а привечер върху чиния и самите картофи от супата. Бързо тича, шета, като млад момък. Кичурът бели коси увиснал под челото му, съсредоточен, ясен, светъл; грижливо захранва умиращото пиле, за да продължи живота му.

– Учителю, защо така ми шетате, срамувам се, да не съм свършила кой знае що.

– Работата на Духа не се вижда, казва Той и лицето Му грее в чудна усмивка.

Вечерта съм на специалния клас. Идват при мене сестри и братя и ми казват: Честито! Учителят прави чертежи на дъската, прави уравнения на числа, но всичко това има отношение към самия човек.

От състезателите моята статия „Елате ни вижте" е одобрена и отпечатана в „Анхира". Брат Бертоли я превежда на италиански и я изпраща в италианско окултно списание.

Онзи офицер със зелените очи сега е запасен [Любомир Лулчев]. Сдругари се с брат Бертоли и Белчева. Една сестра [Elena Andreewa] постоянно плаче подире му.

Гладуването отново почва. Отивам при чичо Генчо. Ставам му писарка за 400 лв. месечно. Записвам се най-после във вечерната гимназия на свещеник Михайлов и почвам да уча. Да става каквото ще. Тези пари и още, за да станат 1000 давам за такса и аз пак гладувам. Доганова ме вика понякога да й шия и така, полека–лека бутам колата.

Учителят тъй се зарадва. Като че всеки косъм от главата Му се засмя:

– Да, каза Той, запиши се и учи, запиши се и учи, и пак – запиши се и учи.

Методи Константинов беше при Него, нещо поправяха разклатените плочи на двора в „Опълченска".

Кака Гина, за да ме гости, винаги ми намира работа. Я дървата да наредя, въглища да й донеса, или – полата изравня.

Чичо Генчо ме подиграва за ученето, чука с пръст по главата ми: „Глупаво момиче, глупаво, защо се мъчиш, защо ти е учение? Ех, защо не бях по-млад."

Правим и зимни екскурзии. Никой не знае, че аз все се вслушвам в автомобилните сирени и очаквам отново да видя онзи човек. Веднъж, само веднъж ми се мярна той, на 5 крачки от мен, как с малка раница се вмъкна в един закрит автомобил и изчезна. Изгледах черния лимузин докато стана малка точка. Отиде противоположно на Витоша.

Колко мъчно уча! Мозъкът ми като дебел пергамент, като че само с остър нож се отбелязва по нещо. IV клас – първо стъпало за „средната академия". Всичко ми е лесно, освен алгебра и химия. О, защо има нужда от тях да се учат? С мен учат разни младежи – жени и мъже. Има доста способни. Способен е и Жечо – един от братята, който се грижеше за „пиленцата". Способен е по алгебра и геометрия, а по български език не е много предразположен.

Преподават много набърже. Дали си го разбрал или не, предават друго. Защото смятат два класа – за една година. По алгебра ни е г–н Стоилов, учител от дневна гимназия. Това, което ме учеше Вазов да зная, тука го срещам – ямб, хорей, амфибрахий и пр. По немски (защото немски ще уча) ни предава г–жа Барутчийска. От Базала имам добра основа – този курс го минавам леко.

От две години Паша е в Русе. Там я преместиха поради Учителя. Най-ми е мъчно, разбира се химия и алгебра.

$(x+y)^2$ = ? Що е това „х" и „у"? Яде ли се, пие ли се? Пък отгоре равни на нещо. Свят ми се мае. Нищо не разбирам. Жечо се мъчи да ми обясни, но нищо не излиза. А това направи г–н Стоилов; извика ме веднъж на дъската и така нагледно ми обясни, че ми светна изведнъж. И това уравнение, и още други, решавам лесно, но химията!

А онзи, що ми подхвърли черния колан на Рила, пазителят на „пиленцата" иска да ми обясни, но не умее и ми досажда. Понякога ми дава резен хляб с масло и ми става много добре.

Да, винаги съм гладна. Георги Марков, който ми зае 1000 лв., за да предплатя в гимназията тъй бърза да му ги върна, че както ми ги дава чичо Генчо, така му ги давам и за мен не остава нищо. Чичо Генчо ме праща с 2 лв. да купя хляб, за да изтривам с мекото отпечатаните листове на пишущата машина. Кората остава на прозореца; казва да я хвърля на кучетата. Но тя влиза в джоба ми и когато той излиза някъде, корицата се обръща в устата ми на сладък жизнен сок. А може и веднъж да се яде в денонощието – може.

Чудно, сред зима, а гръмотевица и снежна буря.

ЯНУАРИ 1924 г.

Бедност, глад, глупост и тъпотия. С валенциите съвсем загазвам – елементи, мислови величини с известни възможности, които се променят. Какво е пък това сега. Дъхът ми спира и свят ми се вие.

Стоя пред картината „Дева Мария" и се моля. Тя ме гледа нежно от синьото си покривало, разбира се, безсилна да ми помогне. Но тя що знае от валенции и радикали. Казвам на Дафинка, а тя се смее, смее. Паша си идва за Коледа и ме пооправи. Прави ми търкалца с различни чертици. На едно търкалце кислород поставя две чертици едно до друго. На два водорода поставя по една чертица и после ги „жени". Жени два водорода за един кислород и прави „вода". Гледам я с подивели от страх очи; как може тия две търкалца – две жени, заедно с един мъж и да образуват вода. Но тия „елементи" таман ги научиш с техните валенции и ти казват, че те се явяват и в други възможности. Съвсем се объркам.

Алгебрата. В класа реших как да е една задача и тъй се зарадвах, че ми се смя целия клас. Г–н Стоилов казва, че няма защо да ми се смеят; това е истинска радост за ученика да повярва, че може. Тази радост дава кураж и му помага да учи. Стори ми се тъй прекрасен и добър този човек, че лицето му нивга няма да забравя.

Тримесечието мина, а трябва нова хилядарка да дам на свещ. Михайлов за материала от V клас. Как не! Още първите не съм изплатила, втори дългове не правя. Казах на свещеника, че много бърже се преподава и материала мъчно се усвоява, не е практично. Той се засмива така широко, че виждам всичките му кътници. Видя ми се като зинала ламя.

Да се впише за плесницата по лявата ми буза от свахината дъщеря, която ме удари бременна на 9 месец, като ми искаше грамадна сума за електричеството. Пък аз й дадох последните си 20 лв., защото лампата ми е слаба. Но тя с удара си прекъсна нещо в окото и сега то гурелясва неспирно и гори, и боли, и мъчно гледам чрез него. Нека чак в 1939 год. се впише развезката на тази болка. Как Учителя ме излекува само с една дума, а детето от утробата й умря, като стана на 14 год. – чудно красиво дете, балерина.

Учителят прави хранителна комуна в „Опълченска" и ме кани [виж "Изгревът", т. V, с. 407-409]. Вчера ме видя в стаята на кака Гина и ми каза:

– Елате да се храните тук.

Благодаря му от сърце, но дордето не осигуря минималната такса 5 лв. за всеки обяд, ме мога да участвувам. Той настоява:

– Благата са на Бога, казва, елате.

Чакам да надделея дълга си и гладувам здравата – веднъж в денонощието. Когато отивам при Дафинка, без да ме пита, ето я на поднос чаша горещо мляко с какао, с намаслена филия хляб. Господи, колко е хубаво! Но не може тъй, ще отида в „66".

Най-после отивам. Студентите изпълнили две маси. Изобилна гозба и хляб – сестрите дежурят в кухнята. Сядам до вратата на последното място. Но то било на Савка – не било последно, просто си близо до Учителя, аз криво съм си направила сметката. Идва тя и иска мястото си. Свивам се към ъгъла – най-отдалеченото място.

Казвам на кака Гина, че още веднага ми смачкали фасона, а тя – на Учителя. Струва ми се, че ям за трима. Че това ми е и закуска, и обяд, и вечеря. И все в това ъгълче – далеч от главната маса.

Веднъж брат Стоименов иска да му обещая нещо и като обещая да го изпълня. Разбира се, може ли един брат да помоли за нещо и аз да не го изпълня. Обещавам, ще изпълня.

– Ти, казва, за 10 дена ще седиш на моето място отляво на Учителя, а пък аз ще отида на твоето място, че много ми хареса.

Смайвам се, почти уплашена.

– Не, не, по никой начин!

– Но ти обеща, казва той, ето има и свидетели...

Примряла от смущение, сядам, на видно място – до Учителевия стол. Ето Го, Той слиза при нас, правим молитва и почваме да се храним. До Него, божичко, до Него – седнала и две сълзи се търкалят по бузите ми. Кой е мислил, че до Учителя ще седя. А онзи хитрец седи на моето местенце и се смее дяволито. Учителят се обръща към мене, като че ли знае всичко и сякаш сам на себе си говори:

– Стоименов много харесал твоето място.

Уж все „случайно" стават някои неща, но трябва сляп да си да не виждаш намесата на Учителя.

Сега ми падна да мия много съдове, да трия много тенджери; измивам даже и двора, постлан с плочи и на всички измивам галошите. А раздига ли се трапезата и пода измивам.

Пак загазвам по алгебра и химия. Пак се обърквам и стоя пред Мадоната.

ФЕВРУАРИЙ 1924 г.

Гърмотевица всред зима! Това е знаменателно. Бяхме в час по литература, към 8 ч. вечерта. Всички наизлизахме вън да гледаме небето. Небе, като небе, само че – гърмотевица. Чудно.

Да, аз уча във вечерното училище на свещ. Михайлов. То гъмжи от ученици.Аз съм в IV клас. Ехе! Всяка вечер с учебници и тетрадки, които ми подари Паша, аз вървя на училище. Тя не е вече тук учителка, но има други, които влизат, излизат с дневници. С мене учи и големият Панайотов. Чиновете ни са наблизо. Какви юнаци има – мустакати мъже, големи момяги – всички дошли да се учат. Влезе да ни говори свещеникът – директор. Как можем да взимаме два класа годишно, стига да искаме. Той много ни говори, но аз нищо не запомних, освен това, че устата му доста голяма, много се разтваряше, така че се виждат всичките му зъби от край до край едри, големи, жълти като на кон.

Тук само предават, без да изпитват. Защото целта е два класа в годината. Почти завършваме материала за IV клас. Трябва да почнем за V. Но, големите уста пак почват широко да се отварят, лъсват всичките бойки зъби на светиня му, от което разбираме добре, особено аз, че за новия клас трябва и нова хилядарка. Тази хилядарка платих като работих още 4 месеца у чича Генча, `който се завърна, но той пак замина и аз останах без работа.

Какви два класа,когато едвам разбирам нещо от единия. Мозъкът ми е тъп, тъп, тъп. Щом почна да уча, прозевките ме нападат и ми се

доспива, или почвам да мисля върху неща станали отдавна, отдавна... Нещо у самата мене се противи на ученето, не иска „просвета", рита, плаче, бяга...

Само преподавателят ни по алгебра се интересува повече от нас. Изкарва ни на черната дъска да решаваме задачи. Божичко! И мен даде тебешира. Струва ми се, че пропадам в земята. Диктува ми задача. С ужас гледам ту дъската, ту него. Той с усмихва ласкаво и ме упътва. Ах, блесна ми пред очите. Сега! Сега! Ето, реших я! И цяла светнала от радост, ухилена сядам на чина си. Ура! – нещо вика у мен. Учениците ми се подиграват: – Я, каква се е захилила за нищо и никакво. Но г–н Попстоилов леко ги смъмря: „Нека, казва, нека се радва на успеха си, това ще я насърчи." После ни задава домашни за уравнения с 2 и 3 неизвестни.

Също г–жа Барутчийска е много внимателна към нас. По немски сме само двама ученика и аз – повече „клонят" към Франция. Ах, тя тъй ясно подчертава с гласа си падежните окончания, ала уви, те ми се виждат още по-голяма стръмнина, отколкото нашата „Вади душа" на Витоша.

Всичко за такса и нищо за хляб! Касата на „Сутринни лъчи" ми заема по нещо, но трябва да се връща – нямам право на тия пари.

От мама писмо: „Истина ли си се записала да учиш първо отделение...?" и „Твоите другарки с файтон се возят, имат вече по 2–3 деца, а ти, засрами се..."

Значи, никакви кредити нямам. По-добре! Нека ме подиграват. Нали Учителят ме насърчава, това е най-важно. Усмивката върху лицето на г–н Попстоилов струва повече от това писмо. Тя ме вика да се върна в Цариброд – някой си важен момък питал за мене... Сега там е сръбско. Никога! Тук, тук е моята родина – гдето мога да се уча на родния, милия език.

Чудно, Учителят каза, че заграбените места от сърби и гърци пак ще бъдат наши, но без война... Чудно! Какъв оптимизъм вее от Него! Колко и да е мрачна „проблемата", Той винаги казва: „Всичко ще се оправи!" и с такава усмивка и със завидна самоувереност. Оплаках му се, че мъчно уча, а Той казва: „Учете, учете! Не е да не може!" Разбира се, щом „не е да не може" и аз почвам отново под лъчите на благия насърчителен поглед. Той каза при обезсърчение да си стисваме здраво юмрука и да изговаряме: „Мога! Мога!" Аз винаги пея. И да мълчат устните ми, нещо в душата ми винаги пее.

Богаташката Котева ми даде една пълна бохча с чорапи да ги изкърпя. Дадено! Тъй изкусно върша тая работа и тъй бързо. За това получих добра сума и ги внесох в стола на „Опълченска".

Но, сбогом г–н Попстоилов, сбогом мила г–жа Барутчийска! Неволно трябва да ви напусна; едно, че не ми е по сила да взема два класа в годината и друго – хилядарка трябва, която нямам.

Често се събираме около Учителя по следния начин: Канят някъде Учителя, а заедно с Него и – хористите. Ето ни в празна стая насядали върху черга до стената на ниски възглавки, пред нас проточено бяло платно. Върху него – какви ли не чудесии за ядене – преди всичко снежни хлебчета и плодове, плодове! Всред зима ябълки, круши, грозде, портокали – какво ли не още. Халви, смокини, маслини, сирене. Ах, как хубаво си похапваме тогава, особено ние – учащите, никога недояли. Такива обеди

и вечери се дават често. Ако някому се случи успех в работата – гощавка, ако някой погребе някого – пак. Без песни не може, без хористи – никак, а също и без стихотворци…

Дървев ни подготви много хубаво [виж "Изгревът", т. I, с. 133; т. I, 2.изд.2011, с. 153]. Особена живост имат неговите творби. От една едничка Учителева фраза: „Сила, жива, изворна, течуща" или „Благост, Благост!" – цяла симфония. Но болничък ни е той – болничък. Опитват се и други да го заместят, но – той си остава ненадминат. Знаменито и велико!

Чужденецът ми се мярна още веднъж – но тъй бързо! Беше с раница в ръка, мушна се в затворен автомобил и отлетя някъде. Като че ли нозете ми се пресякоха. Напразно стоях и гледах подире. Скърб ме обзима, нечута мъка. Но кой е той и где живее?

Довърших книгите от Учителя. От „Скитникът евреин" разбрах, че в света има две начала: добро и зло. Че колкото да е активно злото, доброто винаги побеждава. Разбрах още, че злият и лукав човек често пъти може да се престори на ангел, светец, да заблуди в това отношение до висша степен доверчивите и неопитни души с дълбока користна цел; че може до припадък да се моли, но да е самия демон; че целта му е винаги егоистична – унищожение на противниците – постигане на зловещата цел с простими и непростими средства. Много страшна книга! Има ужасни картини от инквизицията. По отношение на социалните реформи Евгени Сю в лицето на богатия фабрикант Хари въплотява идеите на великите утописти Р. Оуена, С. Симон, Фурие – предимно Роберт Оуена. Но, фабрикантът е смазан от завистта на конкурентите; така че хуманните реформи на утопизма пропадат.

Втората книга ["Граф Монте Кристо"] много ме озадачи. Защо трябваше да я прочета? Заради сантименталния ли роман с Mersedes или за баснословното богатство на Dantes? Не, тук има друго нещо. Там има един затворен старец, когото смятат за луд, защото постоянно разказвал, че притежава неизчерпаемо богатство. Той, в разстояние от 15 години е успял с шъпата си да прокопае подземен изход от затвора до морето, по който смята да избяга. Но смъртно болен е той и неговите изповеди пред затворения невинно Дантес осветляват последния върху мястото и плана на съкровището. Наистина Дантес, скрит под смъртния саван на стареца, успява да бъде хвърлен в морето и там с нож се освобождава от мъртвешкия чувал. И под стрелбата на пазачите успява да избяга далеч в морето, да намери острова и открие съкровището. Там намира любима жена, която го обожава.

Да, досетих се! Значи и аз, ако постоянствувам, ден след ден, ще мога да прокопая път от моята тъпотия до освобождението на Dantes – моят подтиснат ум ще намери съкровището на разумната природа – душата си.

МАРТ [1924 г.]

„Изгрев" е вече наш. Тъй го наричаме, защото от него посрещаме слънцето. Пълен е с цветя, трънe и бодили. Нареждаме се по 20 души на линия и въоръжени с ножчета, изчистваме я от корен от бодилите. Тук–таме – палатки. Почваме да разкопаваме тук–там – наоколо ниви. Взимам си хлебец в торбичката и за цял ден прекарвам тук, ту копая с братята, ту почетвам по немски език.

По алгебра и химия загазвам здравата. Тъжа се на Дафинка, която също малко разбира от химия.

Веднъж се почука на вратата. Добре облечен симпатичен господин пита дали тук живее момичето, което не знае химия... Усмивка в сините му добри очи. Г–жа Доганова му казала, че срещам мъчнотии по този предмет. Той иска да ми помогне – учител специалист по химия, директор на Първа девическа гимназия.

Тъй се радвам, че не умея и да благодаря. Значи, Мадоната все пак помогна. Изпрати подходящ човек. Сядаме на масата и почваме пак от ония проклети валенции, които нямат нищо общо с живота. Сега на помощ идват кибритените клечки. Разни предмети от масата изпълняват ролята на елементи: гумата, острилката, едно орехче, кибритената кутия. С помощта на клечките той обяснява как елементите в един случай са от една валенция, а при съчетание с елементи от друга валенция се изменят. Обясни ми също и за радикалите, що непроменени влизат в разни съединения (да се пита Паша). До тогава не можех да си обясня кои са тия „радикали" (а това е политическа партия), [които] се месят в химията.

Той дойде още веднъж, дваж и хвърли светлина и върху останалите неясни въпроси. Светна ми в душата. Остава сега алгебрата. Жечо решава с леснина, но не може да ми обясни. У мен възприемането на нещата не става слухово. Аз трябва първо логически да си уясня нещата и после за изговора е лесно.

15 МАРТ [1924 г.], ул. „Ивайло" 25

Какво значение има тая дата, щом всичко около мен е мрачно и пусто. Изнемогвам. Гладувам не на шега. В зимника на с. Янакиева е зимовището от „Опълченска". Има чудесни картофи – но, никой не ми ги е подарил и аз не смея да взема дори едно картофче, макар че ключът е у мен.

Това що ми просветна за малко от добрия учител по алгебра – отдавна изчезна. Ами как ще разбра и тия „валенции" и радикали по химия? Божичко, Божичко! Тъмнина! Не, аз нищо не разбирам от тия двучлени в квадрат и от тая химия.

Гладна съм. В стаята е ужасно студено. Печката връща в стаята дим, сажди. Защо ли пък уча? Що от туй, че ме насърчават. Това нещо не е за мене. Кому е потребно моето учене? Малко ли завършили всякакви училища има в света, че без мен не можеше!?

Гладувам. Не мога да заспя от студ. Като че ли чука върху главата ми. Превития показалец на чича Генча и ми се смее; чувам също маминия присмех.

Учителят повторно ме кани при „Божиите блага", но мен ми е съвестно. Искам да работя, да заслужа.

Самотна, изоставена се чувствувам, окаяна в своята тъпотия. Ах, какви способни има в курса на свещеника! Аз съм тъпа, тъпа! Големият Панайотов учи лесно. Той ми подари голяма тетрадка като неговата и след часовете ме изпраща дома. Не мога да го понасям – черния колан!

АПРИЛ [1924 г.]

Не излизам никъде. Защо ще показвам своето нищожество? Другите учат, но „някой" ги изпраща на училище и после ги посреща. Мен нито изпраща някой, нито посреща. Стъпки. Чука се. Спотайвам се. Стъпките се отдалечават. Що ме е грижа кой е. Увита в постелката зъзна, плача. В душата ми е тъмно, тъмно – цял хаос – формули по химия, по алгебра, глаголи и падежни форми, исторически дати, физика, старобългарски език. Хаос.

Гърлото ми е засъхнало. Гладна съм като куче, но що да ям като няма нищо. Пък и да има, защо ми е веч... Тъй ми е по-добре. Тихо да заспя и да забравя всичко, всичко!

Колко е студено тук! Пак стъпки, отново чукане. Мълчание. После ридая. Става ми по-студено. После утихвам, унасям се, заспивам.

Да, заключих се в понеделник, сега е неделя. Нашите са на беседа. Слушат сладкото Слово на Учителя, но аз вече не ща нищо. Искам забрава, забрава, да си почина завинаги. Защо да живея? Как ще се справя със своята тъпотия? Не виждам проблясък. Г–н Попстоилов е едно светило, но всичките учители не са като него и като г–жа Барутчийска, а и те не са нито хляб, нито топла стая, нито знаят за моя душевен мрак.

Слизам от леглото. Взимам стол, за да го приближа до прозореца. Вижда ми се тежък... Оставям го. Надничам. Вън – грее слънце, но нито един лъч не пада върху прозорците. Зъзна. Влизам пак в леглото си. Зъбите ми тракат. Гърлото ми гори в страшна жажда. Не, няма да сложа нито капка! Че аз не искам да живея повече. Кому съм обична аз? Какво ме чака занапред, ако не само и само страдания?

Преди не познавах свята голяма душевна нищета, а сега я виждам и ми става грозно. Гнуся се от себе си. Не, тъй е по-добре! Цялото тяло ме боли. Като че ли то е разсипано по леглото и не мога да го събера. Не го чувствувам понякога. Остава само мисълта. А после ме хващат ужасни болки – сякаш клетките ми умират една по една.

Сестра Янакиева я няма. Ах, да имаше при мен поне един човек, щях да излея мъката си и той щеше да види колко е тя голяма.

Ще насилят един ден вратата и ще ме намерят изстинала – близо до моите учебници, които не разбирам. Става ми жал при тия мисли и заридавам с глас. Но той едвам излиза от гърлото ми – почти фалцет...

Значи ще изгасна преди да съм прогледала. Ах, тия мои непокорни мозъчни клетки. Аз ги тегля нагоре, те се теглят надоле. В душата ми е хаос и ужас. Има ли сега някой в света тъй потресен и отвратен от себе си? Ето аз гина и никой няма при мен. Тия що ме търсиха, вече не идват, не знаят где съм. О, ако бих имала сили, бих отишла при учителя и бих му изказала всичкия си страх и ужас от себе си. Неволно очите ми падат върху картината – „Главата с трънения венец". Стори ми се, че клепките се отварят и две тъмни страдалчески очи ме гледат. Стори ми се, че мъртво склопените устни се отлепват и чувам: „Ела при мен!"

– При теб, Сладкий Спасителю! Викаш ли ме Ти мен бедната, глупавата и самотна девойка? Ето, аз ида, просветни ми! Докосни ме с огъня на възкресението, дай ми светлина!

– Ела при мен! – шъпнат слепените от мъка устни, гледат ме тъмни страдалчески очи.

Ридание. Но сладко ридание. Като че през мене преминава нов живот. Заспивам. Будя се на пладне. Гледам в празната студената стая. Някой тихо извика до мен: „Олга!" – Кой е, викам и сядам на леглото си. Никой. – Кой е, отговор не последва. Но викането бе тук, в стаята ми. Тъй тихо и нежно. Никой няма, стъпки до вратата не чувам. Внезапно усещам изблик на сила. Ставам, събирам клечките, паля ги в печката. Те пламват. Слагам въглища – тоз път коминът потегли. С голяма мъка слагам съд с вода да се топли. Пръстите ми – тънки свещици. Коленете ми се люлеят. Отивам пред огледалото. – О , света Сесилия. Очите ми горят в неземен пламък.

Водата се сгорещява. Изкъпвам се както мога, обличам се, обувам се. Едвам отключвам вратата – никакви стъпки върху снега... Слънце и красота е вън. Престъпям като новородена. Аз ходя. Стъпвам по земята. Усещам слабост, но я преодолявам с мисълта си, че ще отида при Него. О, още малко, още малко. Слизам по бул. „Хр.Ботев". Ето я „Пиротска". Заставам на ъглите и броя преките улици: една, още една, още една, още една. Ето я гимназията „Гладстон", слизам надоле. Ето я и „Опълченска". Той стои до прозореца. Веднага излиза и ме въвежда в приемната стаичка. Поставя дърва в печката. Кака Гина ми дава възглавница да седна, а Той почва бързо да влиза, да излиза. Като че ли нозете Му имат крила. Колко съм отслабнала! Глезените ми заприличали на пръчки.

В съседната стая свири Ив. Кавалджиев. Надникна. Усмихва ми се. Почва да свири още по-живо. Вън времето се смрача – задухва студен вятър, пък мен ми е особено добре тук до печката, тук, при – Него. Унасям се в музиката. Колко е хубаво! Като сънена виждам Учителя. Първом ми дава чаша с гореща вода, със слаб дъх на вино... После димяща супа от спанак – една, още една, още една. После гъста картофена супа. Чудно, животът се преля в жилите ми още при първата глътка. Почвам да оживявам. Значи аз живея, ще уча въпреки всичко.

Най-после Учителят сяда на стола и почва да ме разпитва за училището. Разказвам всичко. Усмихва се и самоуверено казва: „Всичко ще се оправи." Нарече ме „герой". Погали ме по челото, после по бузата; аз целувам топлата Му длан. Ах, как блести като живо сребро бялата Му коса, как сияе бащинската Му усмивка!

Свечеря се. Тръгнах си на крила за дома. Кака Гина и чичо Петко ми дават ябълки, в книжка завита халва, смокини. Карат ми се, че не идвам на обедите – глухо било без мене...

Дома. Коминът тегли. Разполагам се удобно. Дойде си с. Янакиева. Свари тархана. Изсърбахме я с много смях и радост; пяхме песни. О, ако само знаяла на кой съм ред, щяла всичко да зареже и час по-скоро да дойде; но тя ме оставила, за да мога по-спокойно да си уча. Как мило ме гледаше с веселите си проницателни очи, като пощипва мършавичките ми бузи.

20 АПРИЛ [1924 г.]

Трябва вече да подам заявление за изпит като частна ученичка. Мисля в III. девическа. Но, такса! Нужни ми са 500 лв., а не ми идва на ум отгде да ги взема. Определеният срок за записване наближава. Готова ли съм? Страх ме съвзема. Мога ли да кажа, че съм готова? Но шега не са тия пари и там спирам. Спирам и пъшкам. Хващам се за полираното си легло, ще го продам! Но кой ще го купи? Где да го занеса, пред кой магазин да го сложа с етикетче: продава се. Как ще го занеса – тежи. После сядам на него и плача. Плача неистово, отчаяно – пискам. После се досещам за кувертюрата – бяла, мека и красива. О, тя е по-удобна за носене; ето и почвам да я сгъвам. После пак отново сядам на оголеното легло и пак пискам, сега вече съвсем отчаяно.

Колко пъти призвах Името Божие? Сякаш Той е човек като мене и направо Му казвам: Дай ми ги, о, дай ми ги Ти!

Грабвам учебниците и отивам при Аня. Тя ме ръководи по български и немски езици. Правим разбор върху народни умотворения. Къде мога аз като нея да говоря! Тя иска същественото – първо идеята, съдържанието и то с къса отривиста реч. Да изясня мисълта, да предам чувствата. И тук ме обзема някакъв ужас. Но все пак тук усещам повече почва под нозете си. Доволна е от познанията ми по немски. Даже и г–жа Барутчийска ме похвали.

Връщам се късно у дома, защото Аня е свободна само вечер. Хем ми весело, че Аня ме насърчава, а отгоре ми даде и да се навечерям, хем морà ме гази за тия 500 лв. Как изплатих тия 1000 лв. на Георги Марков аз си зная. Нито стотинка не влезе в джоба ми, а той бързаше, бързаше. Никаква отсрочка. Никога и за нищо на света няма да вземам пари на заем. Това е първата ми грешка и никога няма да я повторя. Ще търся друг изход – ще ходя да шия на добри македонски бежанци и така ще се справям. Щом ме харесат на едно място, те ще ме препоръчат другаде и – така.

В къщи лампата гори. Тя си е дошла. Даже е топличко, има чай. На масата ми писмо, но не от пощата. Пликът е залепен и върху него само малкото ми име.

– Намерих го под вратата, казва сестрата. Видях, че е за тебе.

Оставям торбичката с книгите и откъсвам ръба. Няма писмо, но банкнота от 500 лв. Никой не знае от кого е. Бий се, трепи се, никой не може да ти каже. Отварям библията и ми се пада евангелския пасаж за слепия: че нито баща му и майка му са виновни, нито е той съгрешил, та се е сляп родил, но да се яви върху него Славата Божия.

Лягам си върху чистото бяло легълце, милвам го, че още мога да спя на него. И хиляди и милиарди пъти благодаря на Бога за навременния дар.

Още на сутринта таксата е платена и явяването ми на изпита – осигурено.

МАЙ [1924 г.]

Запролетява се, постоплих костите си от ужасната зима – всичко замръзваше – и хляб, и плодове, и вода. А сега топличко и бузите ми

се зачервяват. С Борис Николов, брат му и Колю Нанков отделихме прекопано място за лозе. Учителят често е с нас. Учи ме как тънко да спускам лизгаря, за да се раздроби земята добре и по-лесно да чистим троскота. С нас работи и онзи Петър Пампоров – студент по философия, вечно в полемика с останалия погиващ свят.

Пращат ме с мотичката покрай плета да прекопая лука. Ето го, той поникнал, но трябва да му се услужи с плевене и прекопаване. Колкото сили имам, давам ги на земята, а там върху тревата учебника ми по немски и отгърната страница:

„Winter ade!

Scheiden tut weh."

[(нем.) „Сбогом, зима! Раздялата боли." – шеговита немска детска песен]

Плитките ми се мятат насам–натам и челото ми е мокро. Дочената ми рокличка е цяла изпрашена, обувките също. Морна се подпирам на мотиката и гледам през пътя. Минава непознат човек – рус, гологлав. На очите му зелени очила. Човек като човек, но нещо ме кара да се покача на тела. Но той не е непознат. Нещо трепва в гърдите ми. Той се обръща, сваля очилата си и спира срещу мен. Може ли да се изкаже как го гледам, като слепец, който проглежда. Лицето му просиява в мила усмивка. Ние стоим и се гледаме. Той, същият – преди две години към Витоша. Търсих го напразно. Той ми говори на неразбран език. Не е немски, не! Веднага при нас идва Мара Белчева [виж "Изгревът", т. XVII, с. 471-530] и като древната Сафо заема изящна поза пред чужденеца. Те се познават. О, той е италианец! Те говорят на италиански език. Отгде познава той piccola poeta bulgara [(итал.) малка българска поетеса] (това разбирам) и нищо друго не ми се счу да й даде обяснения. Позата й е пленителна. Тя наистина още е много красива – къдрави коси изпод широката й шапка дават завиден ореол на прекрасното й лице. Аз съм прашна, потна и с разпиляна коса. Той се обръща към мене по немски. Пита:

– Was ist der Titel Ihres Buches? „Morgens Strahlen"?; той се смее, смее.

[(нем.) Какво е заглавието на Вашата книга? „Сутринни лъчи"?]

Оставям ги с Белчева и отново взимам мотиката. Не ме е яд на Мара, но се чудя как точно сега се намери и тя да дойде. Стои тя отсам тела и леко люлее стройната си снага, облечена в мека свилена рокля. Сякаш се подмлади с 20 год. тази възрастна жена.

После Мара идва при мене и ми казва, че той поискал да му пратя книгата си. Пита ме отгде го познавам. Той е дипломат, специално делегиран по нашите репарации. Ето ти я и Лучия Микелети – тя ще му занесе книгата. Те са приятели с нейния брат.

Преставам да копая. Прекъсват ми се коленете. Взимам немския учебник:

„Winter ade!

Scheiden tut weh."

Паша дойде у дома да ми обясни валенциите и радикалите. Ах, как хубаво умее тя да обяснява – полека и ясно. Моето заключение за радикала *„НО"* е, че прилича на човек, който където и да влезне, с каквито ще талантливи и гениални люде да се среща, все непроменлив си остава,

сиреч тъп. Валенциите обясни тъй: Някои елементи се явяват в няколко възможности; веднъж се явява с една ръка; веднъж с три, веднъж с пет и със седем. Водородът е човек само с една ръка. Кислородът е човек без крака, а с две ръце. Азотът – с две ръце и един крак, а въглеродът – човек с две ръце и два крака, който лови и с четирите си крайника или по един водород, или пък елемент от втора валенция, или елемент от трета и първа валенция. Ясно. Ужасните „елементи" и „радикали" ми стават симпатични. Зарадвах се. Имах варен ошав и гощавам моята жадна учителка.

След някой ден Дафинка Доганова праща и Г. Тенев – също учител по химия като Паша. Той ми обясни още нещо за реакциите. Той съпоставя разните предмети върху масата ми. Така добивам предметна представа за „елемента". Той така майсторски ги доближаваше, отдалечаваше, разместваше и пак наместваше, че „реакцията" се извършваше пред очите ми и ми стана по-ясно. Господи, Боже, благодаря Ти!

15 МАЙ [1924 г.]

Дафинка ме взе у тях за цяла седмица да й шия – там си отспах на топло; храни ме тя с хубава и приятна храна и ме гледа благо и нежно като родна сестра. О, ние взаимно се обичаме! Видях я във Военният клуб на нашата любителска вечеринка, когато декламирах моята „Мария Магдалина". Пожелах още тогава в душата си, този ангел жена, да ми стане приятелка. Тогава и тя поискала същото. Наистина, ний станахме такива. Те са евангелисти [виж "Изгревът", т. XXIV, с. 427-454]. Пеят хубави песни, но нашите са много по-хубави. В техните се пее само за Исуса, в нашите за слънцето, птичките, изворите и цветята.

19 МАЙ [1924 г.]

Дните летят – в учене, работа, хорове, обеди, вечери, гладуване. И ето, изпитът надникнал. Имам въпиюща нужда от учители! Сама си преподавам, сама се изпитвам. Изпитването в гимназията ще стане с такса – трябват цели 500 лв. Няма нито 1/5 – ужас! Капиталът от „Сутринни лъчи" отдавна отиде за тънко палтенце и обувки. Оглеждам стаята си. Погледът ми пада върху бялата ми плетена кувертюра. Ще я продам, но кому?

Хладните стени не чуват моите високи хълцания, не разбират моето отчаяние. Като че ли чувам кискането на чича Генча, думите на майка ми, която казва, че от мен човек нямало да стане. Но според Учителя и от мен, и от всички може да излязат човеци, но трябва работа! О, искам да стана добър и просветен човек, Боже, помогни ми!

Съученикът ми е внел вече таксата си. Вече ми се похвали. О, но той взима голяма заплата! Пак ме изпраща и ме черпи с леблебии или печени семки. Не, той завинаги остава вън от моята орбита.

Аз съм гладна, гладна за топла и достатъчна храна, но не смея да отида в „Опълченска", дордето пак не направя предварително вноска.

Вървя по улиците. Чупя пръсти и се моля: Боже, помогни ми за таксата! Стори чудо, Бащице Ти мой!

Зорница Русева хареса моята ръчна бродерия и каза да отида пак. Взех 60 лв., но що са те в сравнение огромната сума, която ми трябва?

Тези дни се нахраних в „Опълченска", но свърших работа за трима. Измих всички чинии, пода, дори галошите на гостите. Трябва пак да отида, иначе изнемогвам; дано пак има за мене работа. Храня се само по веднъж в денонощието. И чудно! Пак пея, пея!

27 МАЙ [1924 г.]

Плик с 500 лв. поставен под вратата ми. Това е велико чудо! Това е знаменито, едвам вярвам. Как да Ти благодаря, Боже! Викам, пея, скачам. Целувам скъпото писмо – безименно писмо, само със скромен надпис: „За Олга". От кой е? Кой знае мъката ми? Кой видя сълзите ми? Кой чу горещите ми молби? Кой? Кой? И сега няма ответ, но зная и сигурна съм, че около нас бдят невидими очи, едно Голямо Любящо Сърце безспирно бий за нас и ни помага, когато го потърсим.

– Господи, благодаря Ти! Ела и виж радостта ми. Още утре ще внеса таксата и аз, заедно с другите ще се явя на изпит. Господи, благодаря Ти!

1 ЮНИЙ [1924 г.]

Учителят беше дал задача всички школници да внесат по 300 лв. за една благородна задача. Няма преграда, щом Учителят каже нещо. Отивам при Зорница Русева и тя ми дава бродерии за новото й бебче. Изработвам ги чудесно и изпрани, изгладени й ги давам. Задачата ми е изпълнена. Питаме где и как живея. При нея е немската й компаньонка Герда. Казвам на Зорница Русева всичко. Как хлябът ми замръзва, как коминът връща и пр., а пък аз вече уча. Герда се обажда:

– Нека дойде при мене – самичка ме е страх в стаята.

А тя живее в сутерена – стаи светли, топли и широки.

– Да дойде, казва господарката. Нека дойде.

– Сега имам изпит, казвам, и щом го издържа.

Възможно ли е да имам стая, в която коминът тегли добре и хлябът не замръзва. Сестра Янакиева се радва:

– Желая ти всичко хубаво, казва. Нека Бог ти помага.

7 ЮНИЙ [1924 г.]

Явявам се на изпит в III. девическа гимназия. Треперя. Ах, тия учители светила, понесли гордо своите дневници, какво ли ми вещаят! Тоя рояк ученички, как учудено ме гледат. История и география мина благополучно. Г–н М. Николов останал доволен от писмената ми работа: „Изворът на Белоногата" – изпита ме и на устния. Г–ца Барбар ме похвали по немски език. Г–н Бояджиев ме погледна начумерено за химията... Физиката и тя мина криво–ляво. Но алгебра? Ах, този г–н Димитров, защо не ми даде готови уравнения, а задача с условие?

12 ЮНИЙ [1924 г.]

Изпитът е издържан, освен по алгебра. Да, моето слабо място. По български език получих петица, по немски – също. Другото – три и четири. Малчо Николов ме изпита по български. Доволен, той каза: „Писмената Ви работа е оригинална."

Завърших само с един минус – алгебра. Слава на Бога!

Казвам на Учителя за новата квартира. Съвсем одобрява; г–н Русев обича Учителя. Учителят е техен приятел – те са протестанти.

13 ЮНИЙ 1924 г.

Каруцата ме отнася на „Върбица" 10. Посреща ме самия хазаин. Казва ми: „Добре дошла!" Отваря стаята, съединена с кухня. Господи, Господи, възможно ли е това? Той си излиза. Някога стените били боядисани, сега разцапани, потекли. Вътре има и чешма. Взимам четка и вода, и първо измивам стените. После баданосвам с вар – преди мене живял някой си цигулар чех Слайо. Мия, тичам, трепя се до полунощ, до съмване. До сутринта стаята е наредена, спретната, кокетна даже. Вътре е оставена мраморна мивка с голямо огледало, също и красиво нощно долапче. Квартирата ми блести от белота. На добре запазената печка ври чай, също и супа за обяд. Хубаво. Неочаквано хубаво. Герда отива при децата, защото нейната стая ще се даде на Зорнициния брат.

Всичко добре, но как ще плащам наема. Хазайката решава: Два дена ще ни шиеш и 200 лв. пари. Чудя се отгде ще ги взема. Но сбирам левче по левче; пада по някоя паричка и от „Сутринни лъчи". Никога не взимам трамвай. Никога нищо не си кукувам, освен хляб и някои евтин зеленчук. По този случай разбрах, че салатата е по-евтина от марулята и затова само нея си купувам. Мляко нито капка, сирене ни трошица.

Горе живее сестра Минева с двете си дъщери Здравка и Соничка. Гледат ги наистина като пиленца в кафез. Понякога влизаме в общение; те обичат музика и поезия; викат ме да им чета и ме черпят щрудел с ябълки.

Все за тази проклета двойка по алгебра – седна, стана, за нея мисля. Наесен ще се явявам на поправителен и – Господ да ми е на помощ по-нататък.

А къде изчезнаха лазурните очи. Никъде не виждам Лучия Микелети, като че вдън земя пропадна.

За някои тази дата е фатална, мен носи щастие. Пиша тия редове в нова квартира – Дом Русев – „Върбица" 10. Зорница Русева ме покани в техния сутерен срещу четиридневен шев месечно. Мъжът й ме посрещна днес, даде ми ключовете и ми каза: – Добре дошла!

Стая и кухня. Даже и чешма, даже и машина за готвене – зимниче и барака. Боже, Боже, Боже! Ето ми го бялото чисто легло. В единия ъгъл книгите, тук е масата, там е куката за дрехите. Кухнята е великолепна – светла. Поставям етажерка за съдове, миндер за почивка и маса за готвене. Но тая маса са газови сандъчета, поставени. В двора цъфнали цветя и плодни дръвчета.

Свечерява се. Спускам белите завески, отварям лампата. Колко е хубаво! Благословено да е 13 число! Благословени да са Русеви, че ме приеха под техния покрив.

20 ЮНИ 1924 г.

Работих два дена на Зорница – доволна е. Работя бърже и хубаво, това й допада. Радвам се, че ще мога да отработвам наема си за моя широк и слънчев сутерен. Не мога да се нарадвам. Имам си собствен ключ, мазичка за въглища и барака за дърва, електрическа лампа и контакт, просто – разкош. Тъй е хубаво, хубаво при мене. В кухнята нареждам миндерче от газови сандъчета, постилам го с вълнена черга и го обреждам с пъстри възглавнички. Бели завеси на прозорците; липсва ми само маса, стол и етажерка за книгите…

При мен е шевната машина. Всичко наред, тя дойде да ме поздрави и искрено се възхити от стаичката ми. Казва: – Всичко се е променило, не е както по-рано, сега е светло и много приятно в тези стаи.

Получавам писма от провинцията. Кореспондентка съм на три специални класа: Айтос, Бургас и с. Водица – Поповско. Там Пеньо Ганев е учител. От Бургас кореспондент ми е поручик Гръблев, а от Айтос Крум Илиев. Всяка изслушана лекция от специалния клас, проверявам с други записки, преписвам грижливо и пращам. Това ми вдъхва голяма самоувереност, че и аз правя нещо за своя ближен.

Горе белват палатки. Първата е на Учителя. Изникват и други. Поляната е оживена от доброволни работници. Вода носим от далече – чак от разсадника. Но и това е задача, „много здравословно", казва Учителя.

Онзи със зелените очи – Лулчев [виж "Изгревът", т. XX, XXI] много се интересува от поетическите ми дарби. Подмята за литературна школа, в която да бъде той ръководител; да ни дава теми за разработване по ново идейно направление. Отбягвам и палатката му, защото сърцето ми се свива, не ми се иска. За тази „школа" са избрани все първенци: първо Мара Белчева, самият той, брат Бертоли, моя милост и една млада сестра, която го зяпа в очите, като че е някой пророк. Да, от рода на Rodin [Роден] в „Скитникът евреин". А чудното е това, че Учителят само за него ме запита двукратно какво се разговаряме, докато с другите братя работим, дружим, храним се, изпращаме се, но никога не ми е задал подобен въпрос.

Разказвам на Учителя за високата покана да влезна в литературна школа, ръководена от Лулчев. Учителят плеви белите карамфили на Котвата, която замества сега първата палатка на Изгрев – тази на студентите. Той плеви и аз плевя. Той се интересува какво съм му отговорила: Това – че съм много заета с работа, училище, а школа си имаме, даже и специален клас. Не ще мога да следвам тази школа, нека ме извини.

По лицето на Учителя особена усмивка. Но Лулчев пак повтаря и потретя. Пожела да ми гадае на ръката, когато изведнъж усетих особен „полъх" на слънчевия си възел и не зная как, но сякаш червен дим ме обиколи като тъмна прежда. Скочих и избягах. След това последва пак същия въпрос на Учителя и аз казах, че съм избягала от него, без да му съобщавам за „самовнушението" си за червения дим около мене.

Здравка и Соничка опъват палатка на Изгрев и аз често съм при тях. Те са особено галени деца – дъщери на фабрикантско наследство, но Здравка е доста бледа и задава не малко грижи на любящата им майка. Храната им е всякога избрана и изобилна, с много „витамини", с много салати и с много масло…

24 ЮНИЙ [1924 г.]

Още чудеса, още! С голямо гребло чистя изгревската поляна до телената ограда. С очите си виждам „немеца". Да, той. Почти викам. Той се спря. Сваля жълтите си очила. Загледахме се мълчаливо. Той заговори на непознат език. Нищо не разбирам. Немският език ми помогна. Заговорих за „тогава" – преди 2 год. – към Витоша. Тогава и той ми отвърна на немски. Спомнил си – веднага ме познал. Никога не ме срещал от тогава. Никъде. Къде съм се изгубила?

Мара Белчева дойде при нас. Те се познават. Не бил никакъв немец, а италиански граф. Тя му каза, че съм poeta bulgara [(итал.) българка поетеса] и той ме погледна с хубавите, слънчеви очи. Ах, как се докарваше пред него тая красива жена. Но той гледа мене, изпотената, разрошена девойка, облечена в сива дочена рокличка. Пожела да има книгата ми. О, още до вечерта по Лучия Микелети му я изпращам в легацията.

25 ЮНИЙ [1924 г.]

Толкова съм щастлива, че дори ми става страшно. Да, същите прекрасни очи, същата усмивка, детска, добра, човечна.

ЮЛИЙ [1924 г.]

Ходим по екскурзии. Имаме си бакърен чайник от 16 кг. вместимост за вода. Сложен е върху азбестова плоча и се носи на гърба, подобно пръскачка за лозе. Снабден с пещичка за дървени въглища и коминче. До нея е казанчето за вода, снабдено на долния край с кранче, а горе е затворено със свирка. Когато водата завира, парата бие във свирката и ние отдалече узнаваме, че чаят е готов. Тогава, здравенякът брат Цеко [Цеко Етугов - виж "Изгревът", т. V, с. 674-676; т. VII, с. 373-374] спира по стръмния път, подлагаме канчета и пием спасителната гореща водица, която има две положителни качества: само с няколко глътки утолява жаждата и запазва от простуда. И тук, Учителят простира към нас своята приятелска десница.

Брат Боев се преселва в София. Както него, Паша и брат Радославов [Иван Радославов - виж "Изгревът", т. V, с. 474-477] са махнати от служба, поради своята идеология. Вън, рушителите на обществения ред, вън, покварата от училищата; колко още такива и още по-страшни епитети църквата сипе върху нас, особено върху Учителя. Понеже Него не може да „уволни", нарича Го еретик и Го отлъчва от църквата. Това в 20 век звучи смешно – еретик – от коя църква. Че нали и нас гръцката патриаршия „отлъчи". Кого ще плашат.

Понеже не ги пущаме в търновския бивак, те залягат някъде с бинокли и гледат към общата трапеза какво яде Учителя. Пред всички и пред Него в чиния – нарязан пъпеш, но черноносците им се чини, че това е кашкавал и пишат сега по своите святи списания: Учителят яде много кашкавал.

Преди една година, те, без да искат ни сториха голяма услуга. Готвим се утрешния ден да отидем в читалищния салон на търновци [виж "Изгревът", т. V, с.362-367] и да слушаме беседа от Учителя. Но

идват братя от града и тревожно съобщават, че по целия град разлепени афиши от поповете с големи букви с апел към търновци – милите и драги чеда на църквата, че Антихрист е дошел и никой утре да не посещава събранието му. Какво ли ще каже Учителя? Гледаме Го, а Той смеешком казва: „Ние трябва да им благодарим, че афишираха вместо нас. Хубаво са направили." Когато влизаме в читалището, що да видим – пълно и препълнено с търновци; всички столове заети, че едвам се намери място за нас.

Учителят почва беседата, а един дебел поп става от първите редици и крещи: „Не щем беседа, а диспут." Учителят без да изменя позата си на говорител, меко, но решително им казва следните думи: „Приемам, но нека всички български владици дойдат с мене на Мусалла – там ще им дам диспут." Последва дълбоко мълчание и Учителят тихо и мирно довърши знаменитата си беседа. На тръгване всички се спускаме към Него и Го обграждаме с жива пеещa стена. А вън, толкоз файтони – и щеш, не щеш се возиш и ти, щом някой свой те покани да те отвози до бивака, защото днес всички сме едно сърце и една душа и всеки се надпреварва в доброто.

На другия ден стана доста интересно нещо, цели рояци оси върху захарта на закуската ни. Не можем да приберем трапезата; оплакваме се на Учителя, а Той направи с ръката си някакво движение и всички оси там си и останаха върху дългата чиния, подобно жълта покривка, неподвижни. Бутаме ги отдалеч и отблизо с пръчки, нищо – мъртви, вкопчили се една до друга и не проявяват никакви признаци на живот. И ето що каза: „Тъй мога да направя и с поповете, но не искам." После бърже направи обратно движение на първото; осите завчас оживяват и като една литват с жужение и никога вече не се вестяват. Колцина бяха свидетели на това, не зная. Не бих се досетила, ако не си го спомних сега, когато сипят огън и жупел върху Учителя и отнемат хляба на нашите хора.

Брат Боев живее наблизо до моето ново жилище на ул. „Върбица". Той сам пожелава да ме подготви за поправителния изпит. Прехвърляме целия учебник от начало до края; не остава задача не решена, не, първо, не остава правило не изведено. При него невъзможно е да има нещо неразбрано. А как крещи! Не че се кара, но така е свикнал от учителството – сякаш не диктува, а държи реч на разшумяла навалица. Щом срещна някоя трудна задача, сама извеждам правилото и ето – готово! Радвам се, радвам се! Лицето ми сияе, бузите ми горят!

Упражняваме се сутрин в дъното на техния двор до една маса. Но виканото му е толкова силно, че съседите и от двете страни се покачват по оградата, за да видят кой тъй усърдно се занимава с алгебра и кому се предава тази мъчна наука. Той усеща моята умора и ме кара да се разхождам по двора като броя стъпките си. Така настроението ми се променя и умората ми бяга.

Качвам се горе да платя наема – двеста лева, затоплени левчета и петолевки в шъпата ми; предавам ги на хазайката, която подрежда драперията на своите пердета. Ето я минава с кадифено парче и бърше лакираните мебели от махагоново дърво и зелена копринена дамаска. Давам й ги в ръката, доста овлажнели от стискането. Тя ги приема – аз слизам бавно по стълбището и сълзи ме давят. Значи всеки месец по 200,

Кой блъска на вратата ми. Чакай да отворя, не чука, а блъска. О, брат Михаил [Иванов - виж "Изгревът", т. I. 2.изд.2011, с. 340-360, 556-558], онзи с белите зъби – „Солунския" побратим. Оставям го да се измие оттатък, пък аз пак лягам, защото хич ме не бива. Минават час, два, три, той си не отива. Излизам и го питам що мисли да прави.

– Оставам тук, отговаря нахално белозъбия Солунски будител. Само ти ли ще се шириш тука – заявява това тъмно същество.

– Мога и да се ширя, казвам, защото си плащам наема, а ти като брат потърси си място при брат и ме освободи.

– Ти си от черната ложа, заявява този свят момък, и аз ще ти дам да се разбереш.

Скоквам и като светкавица се хвърлям върху му и блъсвам главата му в стената. – Марш вън! Ти си от черната ложа! Отгде се взе толкоз сила у мене, не зная, а вече петия ден дизентерията ме гази.

Той изтичва на двора и почва да прави срещу прозореца ми някакви злостни движения, гледа ме като демон и шъпне нещо. Отпилява се някъде. Но мен обзема грозно вцепенение, не мога ни да се мръдна от леглото си, ни да стана, ни да охна. Ръцете и нозете ми се извили като на епилептик – безжизнени и студени.

Колко време измина не зная, но по едно време чувам слабо почукване на вратата. Ключът е отвън. Посетителят пак почуква и направо влиза при мен. Стар брат – запасен полковник. Лежа и безмълвно го гледам. Той застава до вратата и говори:

– Бях при Учителя преди малко по работа; изведнъж Учителя прекъсва разговора ни и сериозно ми казва: „Веднага иди на „Върбица" 10 и виж какво прави сестрата."

Човекът вижда, че наистина има нещо, коленичи в ъгъла и почва да се моли. Полека лека почвам да се „размразявам" и по жилите ми отново потича живота. Слизам от леглото и се нареждам до него. После му разказвам за случката, а той е трогнат до дън душа от Учителя, който не спи, а винаги бди за повереното му стадо. После бавно ходя по стаята, гледам пожълтялото си лице в огледалото и се чудя на тая сила, която блъсна този мъжага в стената.

25 ЮЛИЙ [1924 г.]

Да, алгебра, алгебра! Затова пък ще се готвя до смърт. На „Върбица" живее естественикът от Школата – Б. Боев. Той е същинска енциклопедия. Обеща да ме подготви. Изведнъж ми олекна.

Ние отиваме на Рила. Русеви са на курорт. Сама съм в цялата къща – пазя двора и поливам цветята. Рила и мен зове. Ще ида. Отново ще видя изворите на Марица!

Но аз вече зная кой е този „немец". Но защо ли откритието, че той е такава голяма знатост ми причинява скърб? Чудно, голямо щастие с една малка, но дълбока скърб.

Вечерта. Готова съм за път. Билетът е изваден. Ех, посъбрах левчетата и си го купих. Тази Рила има много голям кредит в сърцата ни – невъзможното става възможно. Утре сме на път – утре рано. Ах, да не закъснея! Цяла нощ навярно не ще заспя от напрежение за утре. Рано!

26 ЮЛИЙ [1924 г.]

Камионът е пълен с люде. Даже още един, още един. Тук са всичките студенти – хористи, сестрите Ковачеви, братята Панайотови [Жечо Панайотов, Иван Жеков - виж "Изгревът", т. XV, с. 5-190, сн. 6-51], Боян Боев, даже надошли са и от провинцията за този излет. Ето го д–р Кадиев и Михаил Краев. Учителят е с нас. Той сяда при кормилото, а ние горе – като букет. Пеем – тежките натоварени коли гърмят, но нашата песен е по-силна и се носи над родните поля.

Колко е хубаво! Там е Рила, там е Мусалла – свещений наш Олимпо – по-велик от този на Еллада, гдето живеят прекрасни същества, пълни с любов и състрадание към човека.

2 АВГУСТ [1924 г.]

Вчера се завърнахме от Свещената планина, но аз съм болна. Не биваше да се къпя веднага, не биваше да проветрявам тъй дълго.

О, Рила, о, Мусалла! Толкоз много гости дали си видяла нявга ти? Към 200 души. Толкоз песни чула ли си да се пеят от твоите висоти? Цялата околност доле – върхове и долини потънали в гъста бяла мъгла. А върхът, подобно величествен кораб по туй бяло море, носеше върху плещите си нашата неописуема радост. Ето го и слънцето – кърваво червен диск подава глава от бялата мъгла, изтеглило златни стрели се бори с нея, разгонва ги зад върхари и долини, гледа ни като прекрасно човешко лице.

„Един си ти, мой Мусала
Свещено място, Божи връх..."

Ехти нашата песен, стократно повтаряна от вятъра, далеч отнесена върху милата родна земя.

Долу гръцкий Олимп! Не вие, а ние царуваме над Балканите! Не вашите, а нашите Богове ще диктуват мира и ще определят съдбата на народите.

Но що дъжд ядохме там, що студ брахме! Тя [Мусалла] не искаше софийска прах. За да ни приеме, първо ни окъпа хубавичко, намокри ни до кости, а сетне изпрати добрите ветрове и слънцето та ни изсуши и стопли.

4 АВГУСТ 1924 г.

Болна съм. Простудих се дома, на сухо и на топло. Ето пети ден е днес как се свивам и гърча от болки. Но днес ми е по-леко. Ставам, окъпвам се, проветрявам хубаво стаята, обличам бялата си платнена рокля, оная с гънките отгоре до доле и дългите ръкави – според модела от Учителя. Оглеждам се. Очите ми са хлътнали дълбоко. Лицето ми е бледо. Никой не знае, че съм болна. Сварявам си лека супа от картофи. Сърбам – лекувам сама изранените си черва. Отварям прозореца. Радостно ми е. Ходя по чистата стая с ония мои египетски сандали правени от лико – мое ръкоделие. Приличам наистина на девица из древността. Дебелите ми тъмни сплитки се спущат върху гърдите ми до кръста.

Обзема ме незнаен трепет. Като че ли някой има при мен. Не, никой няма – аз се реша и глася, сякаш гости ще посрещам. Защо е този трепет?

Звъни се. Русеви са на курорт. С олюляваща стъпка излизам да видя кой е. Отварям вратата... Боже мой, Боже мой! Пред мен стои човек и се усмихва. Но аз не го виждам вече и се подпирам на вратата да не падна. Сърцето ми замира от щастие. Една сигурна, приятелска ръка ме подкрепя. Ние слизаме в моя сутерен, завежда ме до един стол, помага ми да седна. Стои срещу мене и ме гледа. Неговите пролетно слънчеви очи ме озаряват съчувствено и въпросително. Взима стол и мълчаливо ме наблюдава.

Отварям очи и се засмивам весело. Той се засмива също. Задава ми въпроси що ми е, трябва ли да повика лекар. Аз се смея. Разпитва ме за болестта ми. Срам ме е да я нарека... Мънкам. Той предлага да се пие само лайкучка и нищо друго – в никой случай каквито и да е сурови плодове. Не, той се безпокои, ако позволя, още сега ще отиде за лекар. Строга диета!

Кискам се вече. Че аз съм здрава. Може ли щастливия да е болен? Не, щастливите люде оздравят мигновено. Две топли шъпи взимат ледените ми ръце. Разговаряме се весело. Аз вече ставам и пъргаво ходя по стаята. Пръстите на ръцете ми са удължени и бледи, бледи. Разпитва ме. Разглежда стаята. Казах му, че уча. Очите му особено блесват, в тях няма присмех. Почва да разглежда учебниците ми и другите – Емерсона, Метерлинка, Хауптмана, Марк Аврелия... Всички са подвързани, заедно с беседите на Учителя. Тетрадките ми са пълни с упражнения, рисунки, чертежи. В тая дебела папка са пък – ръкописите ми.

Как се смеем двамата! Той се чувствува добре! Взема линията и прави същия чертеж по геометрия. С какъв интерес, съсредоточен и леко усмихнат. Ръцете му са хубави. Челото му високо. Устните прекрасни. Носът – нито гръцки, нито римски – малко не хубав. Но косата му е руса, златиста, свежа. В джоба му е планът на София. Смяхме се. По него ме дирил и намерил. Бил по далечна екскурзия, бавил се чак в Италия. Но сега вече ме намерил. Ще му позволя ли пак да ме посети?

Иска позволение!!? Слънцето иска ли позволение от цветето, когато го топли и гали? Когато го посещава? Не, цветето не казва нищо; то стои и чака. Иска ли затворникът прозорец към Слънцето?

Отиде си. Празник. Оздравях напълно. Тичам при огледалото. Излизам на двора. Празник.

Но що правя аз? Не нарушавам ли заповедта на Учителя. Не каза ли Той, докато уча, никой да не идва при мене?

По-добре ми е. Нещо отново запя в гърдите ми. Отварям прозорците. Навсякъде прашно. Слънцето нахлува в стаята и освежава въздуха. Със заморени, бавни движения подреждам стаята си. Милата ми стая. Измивам се грижливо с топла вода и спускам дълги лъскави плитки върху бялата ми платнена съборна рокля, правена по модела от Учителя с по три дълбоки гънки от горе до долу и широк колан. Ръкавите дълги и широки, отгдето се подават бледите ми измършавели ръце. Обувам на бос крак Витлеемските си сандали, направени от мен; тънки сплитки от лико върху кожена подставка. Разгръщам ръце – благодаря, тържествувам. Сега вече здраво съм заключила вратата – никой да не идва.

Не се минава някое време и на пътната врата се звъни. Ето повтаря. Мисля си да не е „онзи", Солунският, не смея да отворя. Пък той не е от

онези, който звъни, той блъска с юмруци и рита с крака. Не, не ще да е той. Полека отварям вратата на вестибюла. Горе на стъклената врата с мярна силуета на непознат човек. Трето, по-силно позвъняване. Изкачвам се полека и отварям вратата. Не вярвам на очите си. Господи – без сила от изненада и радост се подпирам на стената и две топли ръце ме подкрепят. Слизаме „у дома". Поставя ме той да седна върху единствения ми плетен стол и ме гледа. Гледа ме с тия сини прекрасни очи, прилични на пролетно лазурно небе. Онзи същият, когото мислех за немец, а той – италианец.

Почват разпитванията що ми е. Какво се е случило, че така съм слаба. Но как да му кажа от що ми стана? Как да произнеса онази некрасива дума, която не се изговаря пред такъв човек. А той присяда до нозете ми на чистото чердже, държи ръцете ми и полушеговито, полусериозно ме гледа.

– Was für Krankheit [(нем.) Каква е болестта], питат дяволито сините пролетни очи. Да вика ли Arzt [(нем.) лекар]. Само да кажа и той ще го доведе. Със слаб гласец и малко засрамена, смутолевям: – Morgen verdorben... [(нем.) Сутринта развалена...] Смях и – точка. Бил по обиколка из България; получил книгата чак сега, купил си плана на София и тръгнал да ме търси на улицата, посочена от Лучия Микелети.

Сън ли е това или действителност? Сякаш небето се отваря и чувам ангелско песнопение. Гледаме се – сякаш вековете се отварят през този поглед и ние виждаме отгде почва нашия път. Ставам и ходя по стаята. Той ме гледа. Следи всяко мое движение. Добре, че почистих, добре. Може ли да дойде утре да ме види пак. Отзвучават неговите стъпки, а моите очи се пълнят с радостни сълзи.

Безумни мечти, безумни мечти – блажен сън до сутринта. Събуждам се бодра, сякаш окрилена. Отново почиствам стаята си, стъпалата и даже, и вестибюла, и стълбището. Окъпвам се с гореща вода в пералнята и обличам пак съборната бяла рокля, сега грижливо изгладена с ютията. На нозете ми са пак библейските сандали; наричам ги тъй, защото, когато Учителят ги видя, каза посочвайки ме пред другите: „Тя е била в Египет, Палестина и Вавилон."

Чакам със замряло сърце. Чакам стрелката да дойде на 7 часа. Изреждам всички молитви, които зная и всички благодатни формули от Учителя. Чии могат да бъдат сега тия стъпки освен неговите? Ето го, почуква и влиза. Лицето му е бледо и очите с радостен блясък. А сърцето ми така лудо бие в гърдите, че слагам ръка върху него, за да се не чува... Той ми носи лайкучка – сварява я на контакта и ми дава да пия. Вкусвам, но безвкусната течност, почти горчива не ми харесва. За да ме насърчи, сам отпива от чашата ми, но с видимо удоволствие.

Иска да види заниманията ми. Показвам му тетрадките си по немски и алгебра. Лявата му ръка подпира тетрадката, а дясната мести молива над записките. Ето, тука един минус. Има грешка. И моята ръка е до неговата – докосва ме; оставя молива и стисва кутрето ми... Господи, Господи!

Преди две години, ясновидецът Георги Сотиров от Сливен [виж "Изгревът", т. VI, с. 538-541, сн. 35] ми каза в Търново: „Сестра, ти трябва сама да живееш"; преди няколко време и Учителят ми каза нещо подобно: „Никой не бива да влиза при тебе." Ами сега! Но аз съм твоя, Господи, и Ти нареждаш всичко. Нали каза още тогава Учителя: „Тези хора бяха от Бялото Братство."

Всички се завръщат от курорт – и хазаите, и с. Милева със Здравка и Соничка. Къщата се оживи. От Русе дойде Богомил – Зорницинят брат. Той измести Герда горе при децата, а той зае стаята до мен. Ще следва. Добър, жизнерадостен момък, но малко суетен. Ето го често танцува със Здравка под звуците на пианото. Безгрижна челяд! Те знаят ли какво е борба за насъщния. Знаят ли те що е грижа на този свят.

5 АВГУСТ [1924 г.]

Големият познавач на природните закони набляга да се настани в кухничката ми. Казва, че ми е брат. Зъбите ми тракат от ужас при вида му. Чакам час, два, три – не си отива. Помолих го да напусне жилището ми, гаври се с мене. Казва, владее такава сила у себе си, че може само с поглед да ме простре на земята. Тогава, аз, току–що стъпила на нозе от тежка болест, скачам и с всички сили го блъсвам в стената, оттам и – вънка. После през прозореца изхвърлям мръсния му багаж. Подобно демон обикаляше къщата и за да не слушам заканите му си запушвам ушите.

Вечерта той ми донесе лайкучка. Накара ме да го сваря и изпия още при него. Той изпи една чаша, но без захар, пък аз и със захар, но с мръщене го изгълтах.

Взе дървения нож за разрязване книги. Ръката му трепереше. Писах нещо на масата, простряла лявата си ръка върху хартията. Той ми стисна кутрето. Мравки пропълзяха по тялото ми.

6 АВГУСТ [1924 г.]

Пак дойде. Какъв ти немец – чистокръвен италианец, само тъй рус, изгорял от слънцето. Очите му дяволити. Обича да се шегува. С учудване се гледаме – като че ли сме били и пребили стари приятели и сега наново се срещаме. Облечен тоз път с мек кафяв костюм, топлота и сърдечност излъчва цялата му фигура. И аз съм облечена с кафява плисирана поличка, бяла блузичка и розова копринена жилетка, подарена ми от Олга Блажева. Тя пише чудесни стихове. Но аз я обичам за нещо още по-необикновено – тя е голяма говорителка – пленява с речта си. Тя ми подари коприната и аз си я уших. Изглеждам цяла студентка така хубаво облечена, ала уви, още съм ученичка и то скъсана по алгебра.

9 АВГУСТ [1924 г.]

Учителю, Учителю! Престъпих вашето повеление. Ето го че пак дойде, без да го каня, без той да иска позволение за това. Със сърце блъскащо силно в гърдите го дочаквам и се задъхвам от вълнение. Сядам до писмената си маса. Сяда и той до мене. Внезапно се обръщам към него и – замирам върху гърдите му. Вечност. Хубавата му бяла ръка вдига лицето ми, слага бузата ми до неговата. Две сърца бият бавно, тържествено. Минути, часове или цяла вечност покрай нас, не зная. После той пак сложи главата ми върху гърдите си и шепти:

– Викай ми – ти – Allessandro!

– Аз ще ти викам – ти – Olga.

Тогава се засмивам блажено и усещам върху устните си теменужения му дъх.

14 АВГУСТ [1924 г.]

Изведнъж се чувствувам богата. Днес си купих три карамфила и украсих стаята си. Ето ги в новата вазичка.

Всичките си дрехи преглеждам, стягам, изглаждам. Мечти, мечти! Придобих особена пъргавина. Лицето ми просия. Сестрите ми казват, че съм станала особено хубава.

2 СЕПТЕМВРИЙ 1924 г.

Русеви се завръщат. Срещнахме се с радост. Градината е свежа. Аз съм щастлива.

Няма вече сиромашия и тъпотия. Взимам уроци всеки ден при обичния ми учител Б. Боев. Той е пълен с увереност, че ще поправя двойката. Ах, как крещи, като че ли съм цял учебен клас! Стар навик. Но тия викове тъй ободряват – уча с радост. Жилището ми е на 20 крачки до неговото. Просто поезия.

Щастлива съм – жилището ми е приказен дворец, душата ми – концертна зала, където се чува само ритмичната песен на труда и радостта.

Дафинка ми донесе работа, така че ще мога да си купя въглища за зимата. Що е трудът? – Неспирна ритмична песен, в която се увличам с възторг. Тия, на които работя са възхитени от моята работа. Предпочитат ме, защото имам весело лице и пъргави пръсти. Те никога не надзираят работата ми – знаят, че аз не се обленявам, макар да бъда и самичка. А като не зная нещо, моля се: Майстори небесни, научете ме! Тогава изпод пръстите ми идва изкуството само и аз завършвам дрехата хубаво. Някогашните ми познания от стопанското училище полека–лека оживяват в съзнанието ми и – мисълта става дело.

10 СЕПТЕМВРИЙ [1924 г.]

Двойката е поправена! Напред към V клас! Колко се радвам! Нима е вярно това, че съм вече ученичка в гимназията! Как се радва моят Пролетен лъч!

Взех поправителния си изпит и сега съм кандидатка за V клас. Щом е тук брат Боев, не се боя. И Жечо [Панайотов] ще върви нагоре. За счетоводската му работа, която владее отлично, не му е нужна гимназия, но... ще учи и той. Брат Боев се премества у тях на „Регентска", близо до паметника на Левски. Щом той е с нас, нищо не ме плаши вече. Имаме и други математици, като Георги Радев например, но никой не може да замести милия брат Боев.

Веднага почваме. Никаква шега. Докато свещ. Михайлов ни уверяваше, че можем и два класа да вземем за годината, сега виждам, че и единия ми се опира. Сутрин в 5 часа ставам и се стягам за път. В 6 ч. да съм там. Чакат ме и на лампа работим до зори. Жечо ходи на работа,

а и мене у дома ме чака не малко. Или сядам веднага да уча уроците си, или тичам при Дафинка да взема нещо за шев у дома, или отбивам трудовата си повинност в хазаите. Когато няма шев мия бялото стълбище на парадния вход със сапун и малка четчица. Щастливи са за мене тези четири дни, дордето отработвам наема си. Струва ми се, че те всичко даром ми дават, а моя труд не струва нищо...

На закуска мога да изпивам по две чаши мляко или чай с масло и сирене, и бял хляб колкото искам. Г–н Русев работи в „гранитния", а мисля,че вече е станал и банкер. Когато ми сипва за вечеря, имам храна за още един ден. Гощава ме богато, но и работата не е малко. Шевната машина е прекрасна, просто пее под нозете ми. Славчо често идва при мене и лакомо яде от какината картофена супа. Намира, че аз готвя по-хубаво от тяхната готвачка...

10 ОКТОМВРИЙ [1924 г.]

Големият познавач на окултните закони е в специалния клас. Нашите погледи се кръстосват, а от там и скритите ни мечове. Очите му приличат на остри шила; устата му на шаран, със ситни бели зъбки един до друг. Говори много меко, нежно, почти фалцет. Следва едно след друго много факултети, но все без изпит. Сега се е „прехвърлил" на педагогията...

15 ОКТОМВРИЙ 1924 г.

Богомил [Малджиев от гр. Русе - виж "Изгревът", т. I, с. 602-604] също записа право. Той е брат на Зорница, току–що дошел от Русе. Идва понякога да си приказваме. Живее в съседната стая. „Онзи" го обикаля. Показва му големите си шаранови уста. Не, еврика, не шаран, а октопод. Пуска пипалата си здраво. Постоянно му гадае нещо. Затварят се с часове. И онзи мъкне плодове – гощава го. ....на Русеви. Той не знае каква радост и каква мъка едновременно ми причинява със своето идване. То е моят ангел утешител сега. Слагам детето на коленете си и през сълзи му разказвам обещаната приказка. С какви чисти, доверчиви очи ме гледа в очите когато разказвам, напълно уверено, че аз имам за него цяла рудница от такива приказни чудеса, че аз съм само това, което неговата детска душичка познава.

Ето свърших приказката; сега идва неговия ред. И Славчо почва да разправя, че видял в Чам Кория автомобил с крила и змийска опашка, и че той, Славчо, взел един камшик и усмъртил чудовището. После дошла Милка, сестричката му, поляла чудовището с кисело мляко, сложила го в чиния и го изяли. Когато аз искрено се чудя на такъв особен автомобил, който може да се сложи в чиния и да се изяде, той скача, възпламенява се и вика уверявайки ме: „Истина, истина, како Олге, честна дума!"

Да, Славчо е моят утешител – ангел, който едничък идва да ме разсее с детските си измислици.

Страдам. Но пада ми се. Не дадох ли обещание да служа на Бога? А сега, човек е пленил сърцето ми и не го пуща. Страниците от урока отдавна са изместени в ума ми от мисли за него. Защо? Има ли той нужда от моите мисли? Що съм аз? Едно трудящо същество, което иска да се

издигне. Богат е той, много богат – италиански дипломат и граф отгоре. Аз съм бедно девойче – дори много бедно.

Но, сърцето ми е обезумяло. То непрестанно се стреми към него, а умът ми е помрачен. Току–що пробудилия се разсъдък отново потъмнява. Напразно е усилието на моите учители; слушам разсеяно и погледът ми е занесен. Паша ми се кара.

Значи неговото същество помрачава съзнанието ми. Сиреч, той ще стане голяма пречка за моето истинско издигане! Под робство! Защо? Значи тия смело извървени стъпки са загубен труд... заради него.

Не, не, Господи, ела ми на помощ! О, искам и него, и свободата си! Той е винаги с мен. Не, но моите мисли са винаги при него. Лодката ми потъва. Изнемогвам в самотност и бедност. Всичко е мрачно пред очите ми. Не мога да се радвам на хубавата си квартира, на печката, на комина, който тегли по всички правила.

ОКТОМВРИ [1924 г.]

Какви златни кули си гради Богомил. Ще стане голяма личност... Милка вече проходи; и на нея шия меки долни дрешчици и копринени, и кадифени роклички. И двамата със Славчо много ме обичат и често са мои мили, скъпи гости. Славчо, каквото и да играе, каквато и комедия да прави, никога не забравя да извика: Ура, да живее България. Това особено ми прилегна...

Вечер ходя при Паша и Аня. Те сега имат нова къща на „Карл Шведски". След урока ни по химия, Паша ме отстъпва на Аня. Тя пък по литература. Учим не на шега. Жечо и по химия ме бие. С нас е и този Иван, сирака Иван [Иван Антонов Изворски - виж "Изгревът", т. VII, с. 333-405; т. XVIII, с. 512-796, 848-888, сн. 66-99; т. XIX, с. 976-979], взет от улицата от тези същите Аня, Паша и Надя, и вкаран в пътя на просветата. Литературата той я нарича „глупости".

Преди 2 години го заварихме, че се отровил с таблетки хинин по едно момиче. Това беше в старата им къща на „Оборище". Изтичах за познатия ми д–р Михайлов от ул. „Оборище". – Навреме си ме повикала, казва добрия човек, известен ми още от Цариброд. Всички, даже с техния Павел го държим за ръцете и нозете, а доктора натиска ли го, натиска по корема докато не предизвика всичкия хинин да излезе. От тогава той доби кокоша слепота, а сега сме на нож, защото нарича литературата „глупости" и не иска да прави упражненията си. Освен, че няма зъби, но е и толкоз грозен, с щръкнала гъста коса и голямо чело – този горък сирак Иван.

НОЕМВРИ 1924 г.

Богомил кули и за двама ни по един кубик дърва. Да е благословен за това. Защото кишавите студени дни почват, пък аз нямам излишни пари за въглища. Надявам се да шия при Дафинка и тогава ще си купя.

Празник е за мене идването на Alessandro Foletti. Всичко измивам да лъсне; чак двора поливам с вода. Обличам се празнично и чакам. Ето го,той идва със зачервени бузи и държи ръката ми. Дали не му мириша цялата на „сънлайт". Смее се и ме гледа. В стаята ми сега има етажерка за книги, масичка от изкуствен мрамор в кухнята и голям градински стол с

бяла боя и зелено седалище. Поставила съм пъстра вълнена възглавница да седне той.

Не можем вече да бъдем раздалечени. До него съм. Той взима ръката ми и тихо казва: – Нека бъдем вече на „ти". Нарича ме Taube [(нем.) гълъбица]. После слага бузата си до мойта и тъй сякаш цяла вечност. Милото скъпо лице. Милата сладка топлина на свежата му буза! Косите му руси, и къдрави – нито един косъм. Какъв ти италианец, че той е повече северняк, що ли. Нищо италианско, освен езика му, но ние се разговаряме по немски език.

Нека да разправя как се сдобих безплатно с тази нова, здрава етажерка, боядисана ясно кафяво и тази блестяща масичка. Назначени сме дежурни по чистота на Школата – брат Бертоли, брат Чолпанов, брат Дойнов и аз. Да, всички в шест часа, сборен пункт – салона. Криво съм разбрала; вместо вечерта, аз пристигам с кофите рано сутринта. Няма ги братята още, нека да почна от края. Времето бяга, но тях наистина ги няма, сякаш се надумали. Не спирам работата си, измивам червените и бели плочи на пода, прозорците, галерията, двора, тротоара, че даже и отходните места. Не знам кога е обед, кога е икиндия, но работата ми е на привършване и вече едвам се влача от умора. Нанизвам кофата на ръката си и си тръгвам. И ето ги, наведнъж и тримата братя! Как се зарадваха като видяха всичко готово! Ех, какви благословии получих – една да ме стигне, стига ми.

След някой ден сме на екскурзия. Настигваме се по стръмнините и с тях. Пак похвали, пак благодарности и благословии. А брат Бертоли, със свойствения му навален италиански акцент каза: „Но и ние ще я зарадваме с нещо."

Подир някой ден от тази случка, ето че ме търсят две момчета; едното ми носи хубавата етажерка с четирите широки рафтчета, а другото мраморната масичка с чекмедженце. Когато идва с писмото на Адела от Палермо, а сетне да вземе отговора ми до нея, за да го преведе, човекът, брат Бертоли е видял, че си нямам масичка, а досетил се е, че не ще ми е излишна и една етажерка.

Михаил се прилепи към Богомил и често идва да си гугуцат до среди нощи. Тръпки ме побиват от този човек – също като от дявол. За мене той е само магесник и нищо повече, макар че се е примъкнал в Школата и като оногова с „литературната" школа е дошел да руши „калето" отвътре.

Работа, учене, работа, учене и... глад. В неделната си беседа Учителят каза да посетим някого днес и да му занесем подарък. Измъквам от чеиза си ново пешкирче и пеша на „Мария Луиза" срещу трамвайното депо при сестра Писинова. На нея ще направя подаръка.Там живее и брат Стоименов, и Савка с майка си.

Зарадва се като ме видя – трогната от подаръка ме остави да си почина и почна да ме гощава с това онова. Спомнихме си Мусаленския излет и онази незабравима случка при „Олтаря". И сега пак: „Ти ще станеш човек, тебе те очаква бъдеще. Четохме, пяхме."

Привечер се връщам у дома. Под вратата писмо. От него! За пръв път виждам красивия му четлив и ясен почерк. Търсил ме; заминава за двумесечен отпуск, ще ми се обади от Италия. Писмото гравирано с корона... Какво значи това. Сега чак си спомних думите на Мара Белчева

отгде се познавам с този граф. Тогава не обърнах внимание, нито после не ми дойде нито за миг в мисълта да го питам. Вместо радост, почувствувах дълбока скръб. Цяла пропаст зина помежду ни.

25 НОЕМВРИ 1924 г.

Колко хубаво бе тая вечер в Школата! След лекцията правим леки упражнения с ръцете – това действува освежително. Учителят ме покани да изпея новата песен: „В начало бе Словото". Отначало се смутих, но после забравям всичко и запявам с вдъхновение.

27 НОЕМВРИ [1924 г.]

В музея сме, разглеждаме насекомите. Не само тях, но и скъпоценните камъни. Професор Бончев, личен познат на бр. Боев, охотно ни развежда навсякъде и ни показва и копията на скъпоценни камъни – от стъклото–страж. Колко е хубаво да се учи по естествена история! Но да имаш такъв учител като бр. Боев!

30 НОЕМВРИ [1924 г.]

Кой от двама ни е по-силен, той или аз? – Той, щом като изгубих спокойствието си. Щом току–що запалената у мен светлина клони да изгасне, щом не можейки да уча заспивам над урока си. Но, не беше ли тъй и преди да го срещна? Не ми ли се явиха и тогава ужасни спънки, които по чудо преодолях!? Сега пак ще преодолея, но трябва да събера всичките си душевни сили, всичката си воля, иначе ще се върна по-назад, отколкото бях преди...

1 ДЕКЕМВРИ 1924 г.

Зорница е облечена като принцеса. Нейните копринени рокли, обнизани с лъскави синци, злато и сребро са тъй хубави! Моята премяна при нейната прилича на сухи, есенни листа, попаднали в пролетна градина. Почти сме еднакви на възраст, но тя цъфти като роза, окичена с благоуханни листенца, докато аз се оглеждам непрестанно в своето небивало невежество, самотност и бедност.

Сънувах чуден сън. Че той ми е писал дълго писмо, което аз напразно се мъча да разбера. Зарадвах се! Макар и сън!

4 ДЕКЕМВРИ 1924 г.

Наистина писмо от Napoli [Неапол]. Небе, слънце, поезия, изведнъж ми светна пред очите. Каква луда радост! Иска ми се да прегърна всички люде. Колко е прав Емерсон, че тия, които истински обичаме дори от край света ще чуят гласа ни.

Готвя му подарък. Събрах всичките си левчета и взех японска коприна да му изработя шалче. О, как изкусно умея да ги плета, че приличат на снежинки. Такива изработих няколко – поръчка от братята студенти. Как ще му прилича!

5 ДЕКЕМВРИ 1924 г.

На спявката разучихме католическата песен:

Adoramus te, Christe,
Et benedicimus tibi,
Quia per sanctam crucem tuam
Redemisti mundum.
Qui passus es pro nobis,
Domine, Domine, miserere nobis.

[(лат.) Обожаваме те, Христе, и те благославяме, защото от Светия кръст ти изкупи света. Той е страдал за нас, Господи, Господи, помилуй нас.]

После нашите. Първата е същинска погребална песен – мрачна и провлечена, вторите – пролетни лъчи, цветя, роса!

Учителят бе на спявката. Колко хубаво ме погледна! Стопли душата ми. Аз съм тъй щастлива! Два подаръка. Едното – писмо от него, второто – погледът на Учителя.

ДЕКЕМВРИ [1924 г.]

Учене, учене! Сутрин при брат Боев, вечер при Паша и Аня. Надя не забравя да ни поднесе закуска. Жечо изпива само чая, а моя милост и чая, и хляба, и сиренцето. Те пият чай от самовар – по руски. Баща им чист русин, а майката – бесарабка. Приятно е да учиш, когато си сит. Надя долива чай по желание, ловко слага още хлебец в панерчето и още едно парченце лимон в чая. След урока Жечо ме изпраща. Няма нужда, ето го къде е. На Витоша по сред нощ отивам, а той ще ме води у дома... И все в краката ми се завира, като котка. Колко пъти насмалко и не го стъпках. Ако мина вляво – тика ме в дясно, ако мина в дясно, тика ме в ляво. А как неприятно мирише дъхът му! Обича да чисти носа си срещу мен и да се заглежда в носната си кърпа...

Колко е хубаво при мен! Стените бели като сняг. Красивото легло, обредено с дебело вълнено одеало и бели възглавници. На етажерката – всичките ми книги – томчета беседи, учебници, тетрадки. На масичката – ленена бродерия с красива тантела. Миндерчето с възглавничките – чисто, свежо. Върху пода – дълги пътечки нови чеизни черги от цветни парцали. Слънцето цяло провира главата си чак до вратата. Шия или чета, то ме гали и топли със своите бащински шъпи.

Кой е този, който всичко това направи за мене? Изведе ме от мрак и тъмнота към светлина и радост. И брат Боев, и Паша, и Аня, и брат Бертоли, и хазаите ми, и всички добри хора що намерих тук дължа само Нему, на Учителя. И за образованието си, и за ония 500 лв., и за онзи глас, който ме извика, и... за всичко. Дали не и за Олтарното планинско видение!! Дали не и за Дафинка, която обича Учителя, и за г–н Тенев, който ми прави химически реакции „нагледно" с кибритените клечки.

Кой е Той?

Веднъж когато слушахме беседите в „66", очарована и щастлива, стоя унесена след беседата докато всички се разотиват. Тишина, сякаш няма никой. Не съм на земята. С Него съм някъде високо, високо и душата ми изпълва чудно блаженство. И ето, вратата се отваря и Той застава горе на стълбичката. С бързи стъпки се изкачвам, заставам пред Него и го

гледам, гледам – сякаш се преливам в това прекрасно лице, озарено от божествен поглед. Тогава Той с тих глас продума:

– Познаваш ли ме, Олга?

– Да, Ти си същият, отговорих с трепетен глас, но кой „същия" и аз не знаех. Тогава пак чух да казва:

– И още по-добре ще ме познаеш.

И сега, когато гледам в стаята си даровете на Любовта, без капка умора от днешната екскурзия пак с Него, забравям да прочета двете писма – едното от Неапол, а другото от Рим.

Целувам златния пентаграм, блеснал на гърдите ми и сладко заспивам.

21 ДЕКЕМВРИ 1924 г.

Вече няколко писма от Италия. Не ми се обадил, защото бил много зает и – внезапно заминал...

Шалчето расте. Храня се като Кнут Хамсун. Едва ли не припадам от глад. Когато отивам на урок при Аня, тя ме гощава добре и тогава се чувствувам много добре. Ах, техния дом прилича на тих оазис, където има всичко.

„Коренуването" върви, немски и руски – също, химия – едвам. Ту просветне в мозъка ми, ту настане дълбок непроницаем мрак. Решаването на задачите е истинска наслада. Тъй обичам и геометрията, но химията и физиката – никак.

22 [ДЕКЕМВРИ 1924 г.]

Днес чистих у полк. Дирманчеви – мих, чистих, тупах. Старите самотни съпрузи много ме харесаха; поканиха ме у тях да живея – те пък да ме издържат в училище – догдето поискам. Отказах, защото си имам вече по-добро гнездице. Нахраниха ме добре, платиха ми 60 лв. надница.

Същата вечер плодна вечеря в Салона на „Оборище". Там всичко блести в светлина и чистота. Разбира се, и аз – Мара пепеляшка, вече съм преобразена – изкъпана, облечена със своята бяла рокля и – неговото шалче. Искам то да се освети тук от песните и присъствието на Учителя.

Масите с ослепително бели покривки – отрупани с всички блага на майката земя. Колко много плодове, бели хлебчета, варено жито със захар и орехи, сладък пилаф с канела и халви, халви!

След вечерята литературно музикална част. Внезапно Учителят ме потърсил да декламирам... И – Мара пепеляшка, цяла преобразена от вниманието на Учителя и хубавите писъмца от Италия, сияюща рецитирам:

„От Теб далеко ли съм, Боже,
На сух листец приличам аз,
И вятърът ме весден гони,
И гина аз от студ и мраз.

При Тебе ли съм, ставам мощна,
Скала гранитна съм в море,
Вълни напразно ме налитат
Не ще разбият в мен сърце."

Всички ме обичат тук и аз всички обичам. Те са моята земна родина.

Скришом целувам шалчето – и шепна скъпото му име. Обичам италианското знаме да гледам как свободно се вее над тяхната легация. Обичам и тая мъничка, винаги невчесана Лучия Микелети, която го познава, която говори неговия език.

Колко е хубаво при Учителя! Като че ли е същински рай. При Него се преобразявам до неузнаваемост, а утре пак навличам работната си дреха.

Паша ми каза, че съм разсеяна. Защо ли тя тъй много ме шиба? Аня ми дава много повече, но не настоява тъй. Може би, природата дава на Паша тая роля да ме шиба. Те са си разпределили ролите. Но не е ли пак тя, която ми подари първите учебни пособия и ми обясни валенциите и радикалите. Шибай, Паша! Природо, бий, мачкай, блъскай ме, но ме направи добър и полезен човек.

Но Учителят ме погледна тъй благо. Каза, останалите дарове върху трапезата да се разпределят нам – учащите – хористи. Пяхме до полунощ.

25 ДЕКЕМВРИ 1924 г.

Радвам се! Научих урока си за шарана. Реших задачите си. Научих добре падежите в немските съществителни. Преведох и късчето по старобългарски – апологията на Черноризец Храбър за българската азбука. Колко хубаво!

В онази стая студенти вдигат такъв ужасен шум и олелия. Пияни студенти крещят: Мила родино!

Нова година 1925 г.

Газя из дебрите на V клас. Зорница ми подари 2 м. зефир за блузичка. Та нали постоянно минават през ръцете ми мек фланелен плат, хасе, поплини, бархети и др. Веднага си ушивам блузичка.

Взимам да плета и бели шалчета от японска коприна. Някой изплел на Учителя и ето, братята си поръчват такива шалчета при мене. От заплащането купувам коприна и заплитам един, но за кого е, не казвам. Всеки бод е мечта, всеки бод е обич, голяма, неизмерима. Бод по бод, ред по ред и сълзите ми се търкалят в скута. Граф, значи – никога. Печката – бумти. Вън сняг, а тук топло, светло и приятно. До учебниците ми, любимото плетиво – шалче – за него. То ще увие врата му два пъти и пак на широк възел може да стане под гушата; то ще лежи върху любимите му гърди, където слагам главата си и слушам да бие сърцето му. Кога ще се завърне – ставам и зачертавам на календаря още 1 ден.

1 ЯНУАРИ 1925 г.

Заработих 120 лв. Зорница ми подари зефир за блузичка.

Снощи пак така тържествено посрещане на Новата година. Големите три електрически глобуса заливат залата с богата светлина. А върху

масите! Чудо – купища орехи, ябълки, портокали, смокини, лимони, сливи, халви; а белите малки хлебчета са толкоз много и тъй хубави! Освен това пак сладък пилаф в грамадни съдове, а също и жито с орехи. Кой достави всичко това? – Не зная. Зная само, че трябва да тичам от човек на човек и да поднасям на братя и сестри.

Учителят между нас. Какви чудни слова ни говори Той. При Него сме като в Обетованата земя. Но тя е Неговата Обетована земя, а всеки един от нас трябва да намери своята собствена Обетована земя – душата си.

Да, Паша е недоволна от мен. Това ме изпълва с такава скърб. Сядам в най-отдалечения край на залата и подпирам натъжена глава. Но кой ме оставя? Ето, викат ме да пеем в хора, след това идва и моя номер. Не, няма да скърбя! Божията Любов е велико море, в която ще измия своята дълбока скърб.

6 ЯНУАРИ 1925 г.

Магьосникът [Михаил Иванов] се намести при Богомила в съседната стая. Оттогава последният е горд и неприязнен към мен. По-рано беше такова любезно разговорчиво момче. Над мене живее вдовицата инж. Милева с двете си дъщери Здравка и Соничка. Понякога ние си приказваме. Те ми казаха какво октоподът внушавал на Богомила, че ще стане голям човек – политик – аташе. Той тъй омаятелно говори, така тайнствено шепне и пронизва с „мистичните" си очи, че не е чудно Богето да си е въобразил не че ще стане, но че вече е някой чуждестранен аташе.

Имам само 1 лв., който ако не се прибави към други 8 – не мога да си купя цял хляб. Добре, ще си купя само геврек и ще го дъвча бавно, както ме научи Генчо художникът. Той така се храни. Но затова пък картините му са тъй нежни и хубави.

Обичам Те, Господи, това храни душата ми с песни. Нека бъде благословено името Ти всякога.

Коледа [7 ЯНУАРИ 1925 г.]

Братска вечеря в салона. Чисто, топло, блестящо. Горят електрическите глобуси и ленените покривки по масите блестят от чистота. А що ли няма по тях! Няколко сестри се нагърбили да сварят ориз – ето го – в много тави. Розов от дарчина и сладък като мед. Други тави с жито доста подсладено и с чукани орехи. Във фруктиери – ябълки, круши, смокини, фурми, мандарини и портокали. Такова изобилие има ли го негде. А сестрите пременени като млади невести – припкат, шетат, поднасят.

Студ не студ, облякла съм си бялата рокличка – съборната – едно че си нямам друга такава светла, друго, че тя е съборна, в горницата на събора в Търново с нея бях. Когато дойде и огънят за сърцето ми, пак с нея бях. Загърнах готовия шал да се освети тук, а той прилича на бяла сребърна броня, като го разперя – сякаш крила. А ресите приличат на металическа верижка, сякаш ще издрънчат с най-чист звън. Всички ми се радват. Не само на мене, но и на шалчето. Кой може да знае за кого е приготвено то?!

След вечеря подемаме нашите несравними песни. С певците съм на ред, с хора. Срещу мен е Георги Радев, Томалевски, Борис Николов и... Петър Камбуров от Казанлък – остави на мира и печатарството и мене, сега следва естествени науки.

Той седи и наоколо му добрите наши братя и сестри. Чувам да ме вика – пристъпям пред Него – изтикват ме напред.

– Прочетете нещо, казва Той.

Пък аз си зная вече – винаги така е било и вадя свитък хартия изпод широкия ръкав на роклята си.

„Ела, дойди в наш'те бедни хижи
Донес ни радост, обич и любов
И да побегнат земните ни грижи
От твоя нежен, животворен зов.
Ела, дойди..."

Цялата зала е под напрежение. На всеки куплет началната строфа: „Ела дойди..." Сякаш най-съкровена молитва, най-сърдечен зов.

Електричните глобуси леят обилна светлина чак до крайните ъгли – всички сме като една душа. И Той с нас – единственият и... едно младо девойче със сребристо шалче на раменете.

Сама съм. Печката гори насърчително. Върху огъня си варя скроб. Водата в тенджерата ври, спускам малко сол, после ръся по малко брашно и непрестанно бъркам с лъжицата. После изливам кашата в чиния. Отгоре се появява много приятна корица. Сърбам с лъжица – бузите ми се зачервяват.

Чета посланията към Филипяните и Колосяните. Значи, Апостол Павел ми е на гости...

– Павле, Павле, помогни ми да прославя Името на Бога, както и ти – макар да си имал трън в плътта си.

8 ЯНУАРИ 1925 г.

Излет до Витоша. Земята е затрупана със сняг. Небето ведро – звездно. На запад клони пълният диск на Луната. Вега блести като нежна девойка, а от изток руменее зорница – предвестник на близкото утро. Витоша едвам се очертава в дрезгавината. Тя вече ни лъха със здравия си дъх и ни зове нагоре. Тя е нашият Ханаан. Върху нея оставяме всичките си мъки и пречистваме задимената си кръв.

Зад нас е цяла осветена София. Тя прилича на бяла приказка. Пъплим към „Зеленка". От тук посрещаме първите лъчи на слънцето. То се явява, здрависва се с върховете, а после подава ръка на долините и там остава. Тъмните хоризонти ясно се отделят. Ето го белоглавия Мургаш, а това прекрасното бяло видение е – Рила. Небето синьо; гледа като него. А где ли е той сега? Изкачвам се сама, заставам и с бастуна си рисувам по снега сърце и в него стреличка. Шепна името му. Слънцето блести. Простирам ръце към него и се моля...

Но, Учителят е вече напред. О, Той леко напредва с нозете си и дори не се задъхва. Каква е тази пъргавина в Него!? Ние едвам се катерим, а Той като че ли е крилат!

Колко е хубава тази тишина тук. Мълчанието на планината ме обгръща като милувка. Сгорещявам се. Свалям кожухчето си. Сега, милвай ме, слънце! Някаква малка птичка хвърка и кацва върху едно клонче. Цвърти и клати опашчицата си. Обръщам се и гледам назад. Безкрайна белота, безкрайна красота. Пак тръгвам. Птичката ме чака. Трепвам: „Кажи, птичко, где е той сега?" Но птичката веднага си отлита без да ми даде ответ.

– Господи, моля Ти се – шепна аз, помогни ми да се уча добре, главно да бъда добра ученичка в Школата на Великия Учител! Не греша ли, Господи, че обичам този незнаен гост на моята родина? Кой е той? Готов ли е да служи на моя идеал? Че той вече се е върнал от Италия, а защо не ме посети? Снежното шалче чака, но той не идва да си го вземе. Защо се бави?

Неволно сълзите ми закапват по бузите и падат в снега. Той ги глътва. Ето го Бивака. Там се извива пушек. Изпреварили са ме. Ах, трепет незнаен ме обзема – радостна бързам вече – не, летя да стигна там, гдето са братя и сестри, дето е Той.

9 ЯНУАРИ 1925 г.

Лучия Микелети ми каза, че той отдавна се е завърнал. А кога ще му предам подаръка? Ето го стои там, завито в чиста нова кърпа. За него е плетено то.

Внезапна скръб ме връхлита – нечувана. Но, Мохамед казва: „Ако планината не дойде при тебе, ти иди при нея." Обличам онова кожухче под тъничкото си пардесю, шалче на врата ми с бяло и розово на раета. Плахо се свива сърцето ми сякаш се дърпа, не ще. Но що? За него е плетено.

Ето ме на ул. „Левски" № 4. Точно срещу Общината и градската градина. Там работи той. Изкачвам се по стълбите преди 10 ч. Сигурно от тука ще мине, защото всички от вратата, тук се качват. Все чужденци. Какво ли правят в нашата родина? За добро ли са дошли тука? Гърлото ми засъхва, ето го, зачервен и свеж като пролетно утро. По русата му коса – снежинки. Не е сам. Как грациозно се качва. Видя ме, спира се изненадан. Подавам пакетчето и бавно слизам по стълбите. След себе си дочувам: „Благодаря, пак донесете."

Срам и унижение тежат върху нозете ми като оловни топки. Значи, пред неговия спътник аз минах като момиче от някой магазин или перална. Но нали му го дадох. То беше за него. В къщи се захлупвам на миндерчето и плача горко.

Никой нищо не знае – нито аз. Пак уроци, ставане рано, задачи, химия, физика, немски и руски езици, братски хор. Шев при Дафинка, за да си купя въглища.

10 ЯНУАРИ 1925 г.

Ето ме в планинската „гостна". Непрестанно бликат струи там на силна чешма, изработена от нас. На средата буен огън. Чайниците кипят. Лицата на всички обгорели. Намятали дрехите си по снега, припичат се на слънце. А слънцето пее, пее и ни милва по лицата. Пия ароматичния чай. Една голяма ръчуга спусна резанче лимон в чашата ми. Тъй е хубаво

– просто блаженство. Подпряна върху раницата си, просто заспивам от щастие. Но викат ме да пея. Алта бил непълен. Ето че гръмва песента ни „Сила жива изворна течуща". Песента като че ни повдига от земята. След нея друга, друга. Да, жива е силата, която блика от душите ни. Там, седнал край нас е Този, който ни поведе към този красив живот, който ни даде толкоз песни и ни подбуди към работа. Ето го чудния Дързев – просто гасне, но пее, твори, бърза да изпревари фаталната минута.

Върнахме се в 5 ч. напълно обновени. След топла баня, ето ме в леглото до нощната ми ламбичка, записвам тия редове пълна с радост и блаженство, мисля за оногова, който вече е на път и ще дойде.

14 ЯНУАРИ 1925 г.

Лучия Микелети ми каза, че той се завърнал от дълга отпуска. Прекрасна Лучия! Кой гледа сега винаги несресаните ти коси и бедност. Ти си тъй хубава за мен! Твоите сини очи със златни лъчи по тях ми говорят за щастие. Значи той си вече дойде. Дали ще дойде при мен?

Но защо Учителят ме погледна тъй строго? Някакво предупреждение ли е? Не е ли по-добре да се вглъбя само в своята работа, а другото да оставя на провидението!? Каква чудна нощ след този божествен ден! Небето е само звезди. Орион облякъл пищна премяна. Дали той отива при тая, която го обича?

Изпратих шалчето. Безумна аз! Та нали самичка му писах да не идва веч, а сега го очаквам. Нали му казах, че нашите пътища са различни, а сега му пращам това бяло знаме на примирието. Той ме погледна строго! Но аз безумно го обичам, Господи! Малки врабченца, що играете под прозореца ми, знаете ли колко ми е тъжно.

Но защо не дойде той? Върху гърдите му искам да изплача цял океан от обич и болка.

Учителю, не ме гледай строго. Аз го обичам. Аз съм човек, лишен от самото ми детство от нежност. Нима е падение да любиш човека. Ах, тоя куп учебници и уроци, които стоят небутнати пред мен от няколко време! Напразно се мръщи Паша и Аня, напразно брат Боев гърмя вчера в ухото ми като самия Зевс Гърмовержец.

Сама съм, като птичка в кафез се блъскам. Почвам тихо да плача, после издигам гласът си в ридание. Бий, Господи, разбий сърцето ми на части и изгори го. Дай ми ново сърце, сърце нежно и добро. Тогава и той би дошел и как би ме любил.

О, ти, светло видение при Маришките езера, помогни ми! Навярно аз съм щеславна. Ако той би бил сиромах, дали бих го любила. Не съм ли суетна? Какъв пример ще оставя на моите следващи сестри.Просветни ми пак, ти дивно видение на божествените планини.

Милост, Господи! Не искам да ме гледа Учителя строго. Ще седна и ще уча, ей сегичка. Ще работя усърдно по химия. Ще разгледам хубаво тая Карнотова теорема. Няма да се мръщят вече учителите ми. Ти си Бог, Ти си Милост.

[22 март, поправена на] 15 ЯНУАРИ 1925 г.

Паша ме прати в зап. полк. Дирманчеви. Разбира се, да почистя къщата им, а не на гости. Това поне умея да правя. Бездетни съпрузи. Имат осиновена дъщеря, но не е при тях. Питат ме какво да ми сготвят за обяд, дали: свинско (и тя – бесарабка) или кюфтета от телешко. Казвам, каквото и да е, но вегетарианско – не ям месо. Как се наежват и двамата: глупави идеи. Млад човек трябва да яде силна храна, иначе ще умре от глад. Навъдили се тука всякакви, ето и... дъновисти...

Нищо не възразявам, а само тупкат нозете ми от стая в стая, или покачена на двойна стълба мета тавана, или бърша картините. Обядваме фасул – щом не искам свинско и кюфтета, добре, фасул. А тъй ми е сладко! Нарязват и кисело зеле, обилно поляно със зехтин. Още отначало им казвам, че сама се издържам като частна ученичка. На обяд, приказваме за туй, за онуй и те все нападат тия новатори на безмесната храна. Ставам да продължа работата си. Но те ме спират, искат да поговорят с мене; какво ли е. Като ме гледали, харесали ме и ми предлагат да живея в тях, ще се грижат да взема образованието си. Обясних им с благодарност, че вече имам добри условия, че хазаите ми са добри, а още повече, нека те да знаят, че този, когото те похулиха е мой Учител.

Зяпнаха и двамата. Неужели той да има такива прекрасни хора при себе си. Хмм – да, хм – хм – веднага се променя атмосферата. Тя си спомня, че някога страдала от силно кръвоизлияние. Докторите настоявали за операция – тумор. Отчаяна, тя послушва една приятелка и отива при Учителя за съвет. Той не дал да се издума за операция.

– Само ще си мине – природата върши своето си. – Но, казал той – това момиче, което водите за ръка, един ден ще ви донесе най-големи огорчения и най-велик срам...

Всичко се сбъднало. Тя оздравяла, а осиновеното момиче, наистина им донело големи неприятности и досега още им носи.

Плащат ми 60 лв. Значи 10 лв. повече от уговорената сума. Тичам у дома, изкъпвам се с гореща вода, обличам пак онази рокля и отивам в салона на братска вечеря по случай пролетното равноденствие. Пак същия разкош на описаната вечеря, пак песни и пак декламация. Тоз път – без сребристо шалче на раменете си.

25 ЯНУАРИ 1925 г.

Печката ми гори. Коминът тегли отлично. Жилището ми е чисто, прозорците ми светят – защото всеки ден за мен е празник. Понякога ме изпълва чудно вдъхновение. Заставам всред стаята си и пея, пея. Душата ми благодари за хилядите добрини, които ме обграждат. Ето, аз мога всяка седмица по веднъж да имам отлична храна. Когато шия у хазаите, дават ми отлична храна. Понякога тя стига даже и за два дена.

Дафинка ми донесе ябълки. Наредих ги на етажерката. Колко са красиви! Соничка ми донесе портокал, Здравка голяма жълта дюла. Те сега са само за украшение. Борис ми донесе чаша мед и един бял хляб. Уж минал случайно; аз пък го угостих с кисело зеле, печено във фурничката. Той пак ми разцепи няколко дънерчета, които аз все заобикалях. Той е такъв силен – същинска юначина. Завърши с отличие естествена история.

Но важното е това, че аз самичка обитавам това великолепно жилище и че плащам с труда си, всеки час и минута.

Научих се да шия детски дрешки. Славчо и Милка носят от мене вече престилки, роклички, костюмчета. Всичкото бельо минава през ръцете ми. Ново правя, старото кърпя. Когато свърша шева по-рано и ми остане някой недоработен полуден, мия прозорци и с малка четцица и сапун измивам голямата парадна стълба. Людмила от таванските стаи казва, че тя би умряла от срам и мъка, ако й се случи по този начин да живее. Аз я изгледах. Тя два пъти ходи до Америка да търси късметя си, но все се връща тук и чака да й се усмихне щастието тук. Даже се сгоди и разгоди за един руснак, който имал жена в Германия. Когато тя си отиде, аз обърсах добре последното стъпало и го целунах. Боже мой, дай ми чрез труда Свободата!

Колко ми е хубаво жилището! Чешмата ми е излъскана. Мивката ми е пребоядисана с бял лак. Печката е лъсната. Имам 3 ламби, но никога не злоупотребявам да ги горя едновременно. С една ламба е по-уютно. Ето чисто и спретнато облечена сядам в плетения стол и – работя. Върху масата ми подредени учебници и тетрадки.

Аз съм щастлива. Щастието е изписано върху лицето ми. Дафинка идва понякога да се разговаряме. Обича да й чета стихове. Молитва правим. Под покривката на масата ми винаги ще остави някоя монета. Това малко ми е неприятно. Нещо ме стяга под гърдите. По-добре ми е, когато работя и заслужа всяко левче. Но тя го прави така ловко и деликатно, че аз не мога нищо да кажа.

Но кой чука на вратата ми? Отварям. Една слаба, дрипава жена с детенце. Дадох й щото можах, нахраних я. Тя ми поиска дреха. Какво да й дам. Изведнъж ми стана жал. Какво? Аз съм щастлива. Аз имах тая хубава топла стая и още една–две рокли, а тя, отгоре и с дете. Изведнъж почнах да свалям от гърба си – първом жикетчето, после поличката, после блузата, терлиците. Тя писна и ми пригърна нозете, викайки „Бъди благословена!", грабна детето и дрехите, отдалечавайки се с ридание. В очите й видях щастие – моето щастие. Облякох пак оная знаменита бяла рокля, която вече почна тъй да изтънява. Но вътре е топло и върху етажерката ми се усмихват красиви плодове.

Вечерта братска вечеря. Подуенските братя дадоха угощение на цялото братство. Какъв голям празник! Какво изобилие на храна! Всички подуенци дойдоха със сготвени тави гювечи, тенджери, тепсии. Имаше всичко, като в хилядо и една нощ. Освен това всеки носеше плодове. Отгде ги вземаха всред зима. Богати и бедни изчезнаха за миг. Яденето на най-богатата не се различаваше с нищо от това на най-бедната. Всички облечени празнично. Белите покривки по масите блестяха от чистота. Дежурните сестри и братя са на поста си. Около Учителя беловласи братя. Ние отстрани, младата войска, готови да тичаме, да услужваме, да пеем. Но всички пеехме. Как възторжено, как мощно. Пееше и Учителят. Пее и тактува с ногата си. Той ни донесе тая радост. Иначе ние бяхме разпръснати и всеки тъгуваше в самотата си. Сега се намерихме като едно голямо древно семейство, което едно по едно прибира децата си.

Ето ти благоденствие чрез любов. Елате, утописти да видите. Една нова мощна сила изравнява противоречията, изглажда социалните неправди. Елате и вижте. Новото! Ето го! Грее в очите на всички, гори в сърцата като безсмъртен пламък, движи нозете и ръцете бързо, издува

гърдите в мощна песен. Колко много ядене падна; колко бели хлебчета се изядоха и сладък ошав се изсърба! Всеки държеше пред себе си своята паничка и лъжичка, а ние прислужвахме.

Аз съм луда от щастие. Бузите ме болят от усмивка. Ходя от човек на човек, получавам мил поглед, блага усмивка; от всички толкоз много насъбрано и ще се пръсна от радост. Като че ли съм в рая и тия тук са ангели. Небето се отворило над нас и няма вече граница между тук и отвъд.

Ето го и Влад, който знае само един обяд в денонощието, и Генчо [Алексиев - виж "Изгревът", т. X, с. 248-253]художникът, който ме научи бавно да дъвча гевреците. Ето ги бедните, ето ги богатите – всички сме равни. Между гостите сияе красивата Зорница с мъжа си, мъдрата генералка, побелелия полковник, младия поручик, лекаря, адвоката, надничаря, шивачката. Братство, равенство! Любов! Денят преваля, идва нощта, а ние още пеем да добием сила за утре, за нов подвиг и дела, за труд и радост.

27 ЯНУАРИ 1925 г.

Борис дойде с двамина още братя [Николай Дойнов, Стефан Дохнов - "Изгревът", т. XV, сн. 66]. Аз им поднесох скромна гозба, а те разгънаха пред мен такива богатства. Колко много маслини, орехи, ябълки, халва и два големи бели хляба. Това е хубаво, но отнема много време. После тия юнаци внасят нещо, след което дълго не мога да се съсредоточа да работя. Обичам свободата си над всичко. Някак си моят живот с всичката си оскъдност е по-поетичен, отколкото едно незаслужено изобилие.

2 ФЕВРУАРИ 1925 г., понеделник

Той пак дойде. За пръв път го видях толкоз тъжен. Обичам го безкрайно много. Но дали не лъжа себе си! Дали не обичам в него титлата му, високия му чин. Бих ли го обичала някога ако стане беден? Но нима може той да стане беден, или хазаите ми и техните приятели.

Опитвам се в житен режим. Всеки ден накисвам в топла вода по 100 грама жито. Това е всичката ми храна. Но тъй ми е леко! Чувствувам се като птичка.

6 ФЕВРУАРИ [1925 г.]

Как ме боли главата! Като огнен похлупак ме притиска нещо. Така си лежа и не мога да стана да си сгорещя една чашка вода. Няма никой при мене. Само учебниците ми. Простирам ръка и ги прегръщам. Целувам тетрадките си с тия хубави чертежи по тях. Те са моята радост, моето спасение. Лека нощ на всички вас, които изнемогвате. Нека и при вас дойде моят красив Ангел и ви утеши.

Небето е ясно. Месечината пречупена се тътри по небето. Сириус трепка със сините си очи и нещо шепне към земята. Навярно той обича земята. Китна и красива е майката земя. Хубави са нашите планини и кристални езерата. По тях живеят светли духове, които бдят върху болките на малките и оскърбените в света.

Събудих се оздравяла. Но защо посаденото в саксийката ми цвете е поразено. Ах, това не е хубаво. То е мой двойник. Не ме оставяй, мило цвете. Ще те пресадя в нова саксийка, ще ти сложа прясна земица.

Раздавачът ми донесе слънцето – писмо от него. Целувах го преди да го прочета. Неговият скъп почерк. Той, италианският граф. Това високо интелигентно чело, тая воля, тая радост в очите.

Но когато го прочетох, коленете ми се подкосиха. Седнах и скръстих ръце. С фина официалност благодари той за скъпия подарък и се чуди с какво го е заслужил. Пита още какво може да отвърне като благодарност... Праща сърдечен приятелски поздрав.

Да, негова светлост избикаля истината. Той иска да се компенсира, а това е ужасно. Та той трябваше да дойде отдавна, сам да получи дара и благодарността да видя сама в обичните му очи. Боже мой, Боже мой, подкрепи ме! Не съм ли безумна! Сама си докарах ред страдания. Сега пак скърб ме подтисна и пак не мога да уча.

Тази вечер Учителят е канен у хазаите. На вечерята е поканен и Андрей Стоянов. Нито мисъл, че и аз ще бъда горе, затова се измих и седнах да се храня – зелева чорба със ситен праз. Но ето, че се чука на вратата. Влиза Зорница и ме вика за вечеря. Учителят, сам Той казал да ме повикат. Чак страшно ми стана от радост и изненада. Дори не смеех да повярвам. Но тя настояваше. И аз, аламинут облякох пак оная моя бяла рокличка с дълбоките гънки и дълги ръкави, препасани с широк колан, обух древните си сандали и спуснах отпред дебелите си прошарени вече дълги сплитки.

Представиха ме пред гостите. Целунах ръка на Учителя. Той ме покани да седна до Него от дясната му страна. Божичко! Наредена разкошна трапеза – дълга и блестяща. По нея има цветя и клонки. Всички полюлеи и ламби горят. Седим върху копринени столове. Срещу нас е класическия музикант. Та аз ще умра от радост. Та аз ще си глътна езика от срам. Има и други гости – цяло семейство. Но Учителят ме гледа благо. Пита ме как съм, върви ли ученето. Зорница ми се усмихваше ласкаво. Също и мъжът й. Моят Славчо навярно спеше вече. Гувернантката беше с нас. Малко си поговорихме по немски. Тя е годеница на този Gundert, който има книгоиздателство в Мюнхен. Искала жената приключения преди да се ожени. Цяла аристократка, държи се като царица. Всички са облечени някак особено, а пък аз с бялата си рокличка приличах на някое видение от катакомбите...

Говориха за музика. Учителят каза, че ще дойде време, когато хората ще виждат багрите на тоновете и ще слушат песента на светлината. Говориха за Шопена, Вагнера. Споменаха за контрапунктове и дисонанси. Дисонансите вече все повече взимали гражданственост в композициите. Право да си кажа, не разбирах какво говорят. Гледах и слушах без да разбирам. Навярно така е било и за германката, която не знаеше бъкел по български, та ние пък си говорихме с нея за други работи. Тя щеше скоро да се жени. Годеникът й често й праща подаръци. Телеграфически й поръчва букет за рождения ден от тукашните цветарници. Показа ми старинния пръстен на ръката й – скъп годенишки белег. Тя беше тъй щастлива и горда. На моите тънки пръстчета нямаше пръстен. На гърдите ми блестеше само златния пентаграм, подарен ми от Учителя. Дафинка ми подари сребърна верижка за него. Но тя се чудеше на сандалите ми. Никога тя не би могла даже да помисли такова нещо, камо ли да го направи.

След вечерята Андрей Стоянов свири нещо от Шумана. После свири свои композиции. Споменаха някакви „пеперуди" и св. Франциск ходи по водата... Нищо не разбрах. Като слушах и гледах този музикант, почувствувах се тъй да се каже във висок стил. Пораснах. Почетох себе си. Нещо неземно, чисто и красиво лъхаше от него. Стори ми се, че не съм на земята. Той свиреше необикновено. Той караше да го забравиш, а да обърнеш внимание на художествените музикални фрази, които пленяваха и възвисяваха едновременно. Когато свиреше, приличаше на жрец, готов да изпълни най-възвишено свещенодействие. Исках да седна до него и да го гледам. После исках да плача от радост. Но, не смеех да мръдна. Погледнах Учителя – притворил клепки слушаше вглъбено. Германката гледаше в един албум. Хвана ме яд на нея. Сега ли й се пригледало снимки.

Незабравима вечер! Какви хубави неща имаше пък за ядене! Господи, освен избраните гозби, но плодовете и сладкишите. За всичко благодаря разбира се на Учителя. Той искаше да взема и аз участие в тая радост на n–та степен. Стана един часа. Андрей и семейството си отидоха. Учителят биде поканен да остане, а мойта милост, щастлива и блажена слязох в моя затоплен сутерен.

Но кой чукна веднага на прозореца ми. Чие лице се мярна отвън, та аз бързо отворих и пъргав скок ми доведе скъп гост в прегръдките ми. С бяло сребърно шалче на врата моят древен рицар, цял помръзнал, влетя в стаята ми и съблече дрехата си, отрупана със сняг. Цели четири часа обикалял тоя мой бял хайдутин. Искал непременно да ме види, да ми се кара, но аз не знаех що да правя, полудях от голяма изненада и радост, и паднах мъртва в прегръдките му. Чувах само сърцето ми да бие като чук върху наковалня.

Дъхът му е теменужен. Прегръдката му е слънчева, той ме галеше, галеше и тихо целуваше. Радваше ми се. Разпитваше ме где съм била и аз му разправях и разправях. Той казваше колко много бил зает; моли да го простя. Само аз съм могла да разбера що значи труд и задължения. Ето тази вечер искал да ме види на всяка цена и затова решил да чака дори и цяла нощ.

Беше цял помръзнал. Изу обувките си. Увих му ги в моето кожухче. Не пущаше ръката ми. Седна върху леглото ми и аз до него. Горе беше Учителя. Да надникне отнякъде да види тая идилия. Да види как целувам този непознат човек като да беше най-достойния човек на земята. Казвах му немски стихотворения. Прегледа тетрадките ми. Без да учи правила, веднага реши няколко задачи. Караше ме да му превеждам написаните върху картончета по стената мисли от Учителя. Например:

С труда на ръцете си ще се издигна.

Само Бог ни обича истински.

Вярвам, че от мен човек ще стане.

Той се смееше, радваше. Времето летеше. Тъй ми беше весело, празнично. Макар и тъй дълго да не бях го виждала и тъй много изстрадала за него, но срещата ми с Учителя тази вечер и възвишената музика на този музикален жрец ме поставиха под особен стил, та аз се чувствувах не само наравно с него, но и нещо повече. Затова се наместих в скута му и не му давах да мръдне. Оставих го да подремне за малко, а пък аз подредих

книгите си, защото наближаваше вече 5 ч. – време за урок. Събудих моя бял гълъб и тръгнахме да разгазваме снега. Целунахме се под един фенер и се разделихме.

През деня.

Щастието продължи. Борис Николов [виж "Изгревът", т. I. 2.озд.2011, с. 466-581] ми донесе голямо парче торта от Габрово и шоколадени орехи. После се опретна и разцепи дебелите дънери, които аз напразно се опитвах да сложа в печката. Поканих го пък аз на фасул с лютива чушка. Той остана много доволен. Смееше се. Той прилича на сив гълъб. Чист е като росата и нежен като девица. Ето вече втори път ми гостува все с пълни ръце. Следобед с. Милева също ми изпрати парче баница. Божичко, този ден щастието и благополучието са си дали среща у дома. Даже ме посетиха и двете й дъщери, Здравка и Соничка.

Качих се горе да видя Учителя. Лицето Му е чудно озарено. Взех си ръкоделието и ших при Него. Изработвах реверите на едно жикетче. Учителят ме гледаше с усмивка. Когато си отиде, като че ли остави светла диря след себе си. Целунах ръката Му и пороних горещи сълзи върху нея. Сигурна съм вече, че знае всичко. Преди няколко дена ми даде резанче червен портокал, усмихна се и каза: „Това е италиански портокал..." О, как мога едновременно да запазя и Учителя, и белия мой гълъб, и високия стил на музикалния жрец, който ми даде такъв духовен имунитет! Гълъб мой, обични мой!

Благодаря Ти, Господи за чудната вечер у Русеви, за безбройните блага земни и небесни които вкусих, за неочаквания гост, за помощта на Бориса, за двете ми благородни гостенки Здравка и Соничка, които ме обичат.

Цветето ми взе да се поправя.

8 ФЕВРУАРИ [1925 г.]

Още се храня само с жито. Чувствувам такава бодрост и свежест. Ръцете ми станали тънки и нежни. В умът ми бистрота. Гласът ми е особено хубав. Мога да взема чисто горно фа. Искам той да дойде. Ето каня го. Почвам да чистя и нареждам като за Великден. Всякога тъй. Неговото идване за мене е събитие. Цял празник. Цветето ми цъфна – това са обички. Ето ме облечена чисто, косите ми навити към ушите. Лицето ми сияе от радост и здраве. Аз съм птичка – гълъбица. Чакам своя гълъб да дойде.

И наистина той дойде. Няма време да поздрави. Няма време да съблече дрехата си. Ний стоим прегърнати до вратата неми и мълчаливи. Така – цяла вечност. После той ме разсмива. Уж се сърди, че не го пускам да дойде, че не ми е приятел. Тогава аз бързо го събличам, хващам го за ръка и го водя в моята светая светих. Той ми казва: Schnee weisse Colombina [(нем.) снежно бяла Коломбина]. Винаги се интересува за уроците ми. Изпитва ме по немски език. Казах му за житния режим, той ме гледа учудено. Намира ме даже по свежа и... хубава. Не, той се шегува. Аз не съм хубава. Имам два зъба криво израсли. Но той ги харесва; казва, че съм sogar hübsches Mädchen [(нем.) дори красива девойка]. Не мога да му се нарадвам. Или се притискам в обятията му, или стоя над стола му

с глава допряна до бузата му. Но той ми дава немски диктовки, иска да пиша. После ми поправя грешките и ме милва.

Най е тежко когато си отива. Да би останал завинаги. Да би ме взел в прегръдките си и да ме отнесе със себе си. Кара ме да прекъсна житния режим. Не дава да се изтощавам. Казва, че то е здравословно, обаче за късо време. Наистина, така е. Същото казва и Учителя. При него изпих два чая със сухар. И той пи Витошки чай. Не обича захар, пие го като билка.

9 ФЕВРУАРИ [1925 г.]

Тази вечер пак братска вечеря. Беше само от баници и сърмички. Колко е хубав нашия салон. Ние младите копахме и поставихме основите му – като същински зидари. Всички академици взимаха участие. Старите сестри варяха гозба. Поп Апостол дойде да освети строежа. Не бяхме го викали, но той по своя воля. Нагостихме го добре с руски борш. Това беше – тогава, а сега…

19 ФЕВРУАРИ 1925 г.

Той дойде и говори за свободата си. Тя му била най-мила над всичко. Обичал удоволствията си, зиме ски, лете игри на тенис. Обича пътешествията… Почувствувах се тъй чужда при него. Тихо отидох в другата стая и похлюпих лице с шъпи. Тъй си и замрях. Той дойде. Дълго милва главата ми, ръцете ми, после ме прегърна. Аз се разридах. Тогава той ме сложи върху коленете си и почна да ми говори. Каза ми, че аз съм му скъпа, но че той е ограничен поради службата си; че той няма право да има приятелка българка, защото е на важен дипломатически пост. През всичкото време целуваше бузите ми и ме питаше не съм ли доволна от това тайно, сърдечно приятелство. Не е ли приятелството най-ценния дар на човечеството, прославено от древни поети и мъдреци. Знае той какво искам аз… И той иска същото, но то не може да стане, то няма да стане никога!

Сълзите ми се ронеха. Той ги бършеше със своята нежна кърпа. Аз го прегръщах мълчаливо и ронех сълзи върху гърдите му. Безмълвно му казвах колко ми е мил, как искам да сме заедно, винаги заедно. Да го придружавам из планините, да живея в къщата му, в същата негова стая, да го придружавам в неговите дълги далечни пътешествия. Очите му, кристално чисти и ясни като красиво пролетно небе ме гледаха съчувствено. Още по-топло ме притискаше на гърди, още по-нежно бършеше сълзите ми и целуваше пламналите ми бузи.

Той си отиде. Искаше да му се усмихна. Взе обещание от мен да не плача.

26 ФЕВРУАРИ [1925 г.]

Дойде, взе урока си по български и бързо си отиде. Защо Учителят вчера ми каза: „Не търси щастие. То само ще дойде, когато престанеш да го търсиш."

12 МАРТ 1925 г.

Почнахме пролетните екскурзии. За нас няма лошо време. Щом сме с Него – всичко е тъй хубаво!

Той идва пак и пак. Той е навеки мой. Облегната на рамото му, дишам нежния аромат от чистия му дъх. Летят минутите и часовете, докато той си отиде. Разделяме се с ужас. Понякога той иска да остане, той моли…

Господи, Господи, пази ме. Искам само твоя да бъда, чиста весталка в твоя храм да служа. Запази ме от него, не, от мене си ме запази.

Ти си смъртта за мене, му казах, а той се смее. Прегръща ме и пита дали още твърдя, че прилича на смъртта. Той не ме разбира. И аз едвам се разбирам, защото безумно го обичам.

Бях при Учителя. Той излезе в другата стая, пък аз коленичих върху празния му стол и му разправях, разправях. Казах Му това, което не смеех да му кажа лично. И ронех горчиви сълзи. Колко време съм ридала така, колко време Той тихо ме е наблюдавал, не зная. Когато станах, Той ме погледна тъй благо, тъй бащински! После ме покани за обяд. Разпитваше ме за училището. Останах с радост, защото бях тъй изгладняла. Имаше много гости. Говори се за велики музиканти. После пяхме всички. Как леко се диша тук!

На другия ден отидохме на Витоша само 16 души. Имаше толкоз халва, орехи и мармелад, толкоз волен смях. Учителят всред нас като слънце. Опитахме се тук да посеем чесън и репички. Колко радостни бяхме. Как хубаво пада косата Му върху лицето, когато наведен работи. Искам да Му говоря за него и все не мога. Изпитвам ужасен срам. Та нали аз исках да служа на Бога и само Него да обичам, а в сърцето ми се посяла велика земна любов.

13 МАРТ 1925 г.

Зная, че ще дойде и затова основно чистене, гладене, къпане. Наистина той дойде. За други тази дата е фатална, но за мене – щастлива. Той дойде и колко радостно си прекарахме. Той си отива винаги весел; казва, че при мен се чувствува като млад гимназист, който също иска да учи. Той също така изучава Ренана, Мишле. Ползва се от пет европейски езици. Чете, говори и пише на италиански, испански, френски, английски и немски. Свършил е финансови науки във Виена. Езикът му е свойствен, като да се е родил там. По български е слаб ученик.

Уроците вървят добре. Особено алгебра и геометрия. Тъй ги обичам. Но кой ми ги стори така хубави? Разбира се, брат Боев. Колко много примери дава, с какви живи сравнения си служи само и само да бъде ясен. Тук настигнах Жечо. Той някак си неохотно учи. Често ме заглежда с разнежен поглед. Когато ми говори много се приближава. Дъхът му е много неприятен. Той не схваща това, а пък е мъчително да се диша подобна воня. Зъбите ли му, или някои аденоиди, или болен стомах – не зная. Дойде преди няколко дена с издута ученическа чанта. От нея извади 2 цепеници и ги сложи в мойта печка. Стана ми неприятно. А че аз си имам топливо, не бива да ми донася. Сега работя и по други къщи, та поне за хляб и за топливо стига. Иначе вече се окъсах. Вълнената ми рокля още държи, но палтото ми се изтри, а обувките ми ги няма никакви. Затова не излизам никъде. Химия и литература сама карам както мога, а за алгебра

брат Боев беше така добър да дойде с Жечо. Другите ни съученици се разотидоха. Отначало бяха тъй много, та нямаше столове за всичките, но лека полека се разотидоха.

Тъжно ми е. Хазаите ми са тъй богати, обичният ми е също такъв, пък аз съм дрипла. Да бих имала поне здрави обувки, колко по-добре щеше да е! Поне щях да си отивам на уроци, до школата, която е на „Оборище", щях да отида и при Дафинка. Тя идва, но не знае нищо. Белият гълъб също идва, но аз съм обута с още по-нежни ръчни сандали и той не знае трагедията. А времето е дъждовно и улиците са разкаляни. Жечо мисли, че съм болна, поне аз тъй му казвам. Не е весело винаги да си млад и здрав, и да не сложиш от дълго време нова дреха и здрава обувка. Но що да правя като сама си избрах жребия. Ето Михаил Краев иска да ми купи всичко; но трябва да му стана първом годеница, второ – жена, трето – майка на неговите деца. А пък аз съм влюбена в граф Folletti, който няма хабер от сиромашия.

Зорница има толкоз много обувки; едва ли не за всяка рокля. Здравка и Соничка също имат всичко каквото пожелаят, но с мене не е така. Може би Гълъбът би ми помогнал, но как? Това би ме обидило; това би било равно на падение. Та аз го обичам. Аз не искам той да купи от мен дори една усмивка. Нека си е той богат. Аз даже не зная къде той живее и какво има. Стига ми, че го виждам понякога, благодарна съм Богу.

Ходих при Учителя, Той ме пита как съм с уроците.

25 МАРТ [1925 г.]

Днес получих запис от 500 лв. изпратени от някоя Добринка Емануилова. После писмо по пощата. Моли да не я търся на посочения адрес, защото нямало да я намеря. Сумата ми изпращала за насърчение в училището. Напомня ми да бъда щедра, както небето е щедро към мен.

Коя е тя? Напразно ровя в паметта си да я разпозная между моите близки. Не е Дафинка, не е и Зорница. Те нямат такъв маниер. Да не би пък това да е мъж под женско име. Не зная, но ясно ми е, че Бог бди над мен, че Той ме обича. Веднага си купих галоши и малка тенджерка за готвене. Аня ми подари красив малък чайник. Купих си и прежда, за да си оплета топло жикетче, шапка и ръкавици. Нали аз мога така хубаво и бърже да плета. Скоро ще се сдобия с тия скъпи за мен неща. Да, почнах да си купувам редовно пресен хляб всеки ден; даже си купих и прясно мляко от млекарката, която ме питаше да не би да съм „заречена" та не вземам. Колко е хубаво човек да има средства и да набавя необходимото си. Каквито пари ми останаха ги върнах на „Сутринни лъчи" – стар дълг към моя скромен литературен фонд. Боже, Боже, благодаря Ти! Значи има Един, който бди над нас. Чудно, стоиш самичък у дома, никой не чува твоите вопли, как зарит във възглавниците ридаеш и ето, трепкане на невидими крила – види Бог, чуе те и ти помогне. Добринка Емануилова – име – енигма.

Снощи дълго чаках вън за него и добре изстинах. Сега ме боли главата. Един майчински глас отвътре ме прибра от мартенската виелица, иначе щях още повече да се разболея.

Добринке Емануилова, която и да си ти, ела ми на помощ да понеса страшната ми болка за гълъба. Ела да ти разкажа как много го обичам,

само ти ще ме разбереш. Ето и посадените костилки поникват. Тук са черешите, а там ябълките. Добре им е в тия малки саксийки. В кухнята ми живее голям дрипав паяк. Нека си живее, няма да го пъдя. Когато запея той спира ходенето си, като че слуша. Той ми е другаря тук.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 24 март 1925 г.

Добра г–це Славчева,

Изпратената сума е за ваше улеснение и насърчение за полагания труд в училището. Употребете я както намерите за добре. Ако в дни на изобилие направите някому подобна помощ, можете да считате, че сте ми се издължили.

Не ме търсете за благодарност или друго, защото не ще ме намерите на адреса, посочен в записа.

С всички добри благопожелания:

Добринка Емануилова.

П.П. Добре е да запазите тайна.

Да помним един от законите за благоденствие: „Бъди щедър, както небето е щедро към теб!"

4 АПРИЛ 1925 г.

Работя у богаташа Котев [Лазар Котев - виж "Изгревът", т. V, с. 491-493]. Ах, колко много яде тя! И колко е грамадна! Но трябва да мисля вече за изпитната такса още отдалече. Ето почвам – левче по левче.

Дойде и той. Седнах до него. Обгърнах коленете му. Той ме вдигна и прегърна. В очите му виждам цялото небе, тъй чисто – синьо! Едвам сега забелязах, че носи черна лента. Да, баща му се поминал... Колко скърбеше за него! Но умееше да се владее и почна да разправя какво говорила една учена българка за нашето учение – че щяло да компрометира българското реноме. Противопоставила й се някоя унгарка. Казала, че не намира нищо вредно в него, напротив. Значи, докато аз го чакам тук, той се разговаря с тия български учени – дипломатки, които жално гледат към българското реноме. Но той не вярвал. Обикнал Учителя чрез мене. До сега не бях му дала нищо да чете, но сега ще взема преведените на немски беседи и ще му ги дам. При мене чете „Високият идеал", преведен от Мара Белчева. Хареса му превода. Много от изказаните мисли вътре му се виждат сродни. След 2 дена ми подари „Fatalita" от Ада Негри. Ала кой разбира думица! Кой знае кога ще ги прочета и разбера.

Събота, 11 АПРИЛ [1925 г.]

Пак дойде. Чудеше се, че не живея заедно със сестрите си. Да, има право да пита, но как да му отговоря, че всеки върви по пътя начертан от своите вътрешни стремежи.

Тежат ми тия 200 лв., които давам на хазаите си свръх работата у тях. По този начин ми се отнема последния залък... Наистина аз изнемогвам. Господи, Господи! Но изглежда, че и на Зорница тежат тия ситни пари, събирани лев по лев; сигурно й горят шъпата, когато й ги давам, че днес ме настигна по стълбата и насълзена ми ги върна. Господи, Господи, благодаря Ти! Тя се задоволява с тия 4 дена в месеца – защото разбрала, че аз усърдно работя. [Заб. Случаят е описан и през юли 1924 г.]

15 АПРИЛ 1925 г.

Учителят е Ангел Божи. Какво прекрасно лице! Какъв чуден ореол го огражда. Може би затуй, че хулите против него стават все по-ожесточени.

16 [АПРИЛ 1925 г.]

Какъв изгрев тая сутрин! Слънцето безпредварителни предшественици изведнъж се показа. На връщане у дома го зърнах отдалече. Той бързаше на разходка с бамбуковата си тояжка. Не му се обадих.

„Изгрев" е великолепен. Засаждат се плодни дървета – ябълки и круши. Дали ще ядем някога плодове от тук. Върху мястото на първата палатка на Изгрев изрязаха котва. Сестра Янакиева посади върху нея теменуги. Направиха и слънчев часовник. Издигнаха и малка метеорологическа станция. От тук се вижда Витоша, Рила и Стара планина. Върху разкошната поляна правим гимнастически упражнения. После всеки се разотива у дома.

Този ден е ужасен. Направиха атентат в „Св. Неделя" [- 16.04.1925 г., виж "Изгревът", т. XX, с. 293-297]. Обвиняват комунистите. Колко страшно изгърмя! Обявиха военно положение. Не може да се излиза на урок сутрин рано и вечер късно. Ах, искам да го видя! Дори искам да го потърся в легацията. Оставих му писмо. Срещнах стражари, караха вързани цивилни лица... Къде ли ги откарваха?

Боли душата, сякаш жива рана. Но трябва да се учи. Сесията наближава, не бива да губя нито минута.

Изведнъж страшен гръм в черквата „Св. Крал". Ужас и безумие – навързани студенти със синджири и по нашата улица. Познати момчета, незлобливи, бедни млади хора от таванските стаи и хладните сутерени. Когато града беше блокиран от стражари, той внезапно дойде – нему никой не пречи, нали е дипломат. Донася ми томче стихове от Ада Негри под надслов: „Fatalità". Гледаме се. Слугините се кикотят до вратата ми, а в душата ми тежко и срамно.

18 [АПРИЛ 1925 г.]

Бях се разпъхтяла да мия пода и той дойде. Боже, колко беше хубав! Когато ние се целувахме, може би в същия миг умираше някой от тия уплашени младежи, които срещнах вчера. Шоколадите му седят небутнати. Не смея, не искам да ги изям. Струва ми се, че ще падна под някакво робство. Той все по-често идва и все по-мъчно си отива... Голямата близост ме плаши. В школата аз съм отговорна за постъпките си.

Аз дадох обещание да служа на Бога. Учителят обеща да ми помага, ако пазя чистота, пък аз накъде вървя? Подир стъпките на този самодоволен италиански аристократ не отивам ли към явна гибел? Защо тъй често идва? Не, вече не ми е сигурно с него. Той никога не попита от що живея. Защо с нищо не ми помогна? Нека ме обиди най-после с нещо оставено в някоя книга, стига с това да не се почувствувам зависима и заробена от него. Не, той не прави никакъв жест. Но аз съм причина за това. Пред него гледам да блестя с някоя прана и добре изгладена блузичка. Пред него аз се смея, пея и казвам, че всичко имам.

Ето го, току–що пиша, пак идва. Наистина, аз го обожавам, но що ще стане с мен, клета, когато си отиде. Добре е да сторя голямата жертва, за която той ме тъй мълчаливо моли, но когато той си отиде (а той сигурно ще си отиде), аз ще умра по него. А за туй ли ме призва Господ, да умра за konte Valetti di willa Valetti [граф Валети от вила Валети]. Моята задача е определена. Аз искам да служа на Бога – да бъда душа с нов ум, ново сърце и ново тяло. Как? Това не е моя работа. Длъжна съм да слушам и да се уча в Школата. Накъде отивам? Какъв пример ще оставя след себе си. Най-сетне нека подругарува и с тия „учени" българки, които жалят за българското реноме. Нека разучи нашето учение. Нека сам даде преценка за нещата. Това му нехайство ме обижда. Щом повече се доверява на тази тайнствена българска учена, а не на самите факти, аз съжалявам.

Най-сетне се осмелявам и му го казах. Ако той идва при мене с едно съжаление, че аз съм загубена, една фанатизирана маниачка, то нека той се отстрани от мен за известно време и нека сам прецени. Пък ако мисли, че много ще допринесе за издигането ми със своето идване, пак нека обмисли. Плачеше ми се, когато му говорех. Може би аз го изгубвах за винаги. Но още по-жално е, ако аз изгубя своето достойнство като човек.

Знае ли той с какви нежни грижи Учителят издига всекиго поотделно от нас! И те пред това си затварят очите. Знае ли той на колко анархисти Той посочи истински път за самоиздигане и ги направи мирни и полезни граждани. Пак Нему дължи той моето светло гнездо тук, изпълнено с толкоз бодра умствена дейност, с толкоз обич за него.

Днес ме е търсил и оставил бележка: Wo ist die weisse Taube? [(нем.) Къде е бялата гълъбица?]

Скъпи мой! Не идвай, въпреки че те обожавам. Не идвай! Не заставай на моя път към Бога. Не си ти всичко за мен. Бог е всичко за мен. Той е моя живот, великата и вярна обич, без която не мога да живея. Ти си случаен пътник, който без жал ще ме отмине от своя път. Кажи как ме сравняваш с тия красиви госпожи между които се движиш? Не ти ли се виждам нищожна твар, или позволена врата, където по всяко време можеш да идваш.

ДРУГ ДЕН

Бях при Учителя. Нищо не посмях да запитам, нищо не ми говори и Той, само че някак особено ме погледна. По целия път на връщане роних сълзи. Милост ли, съжаление ли или скърб имаше в очите му, не зная. Но с каква жар след това се заех с уроците си. Алгебра – тя запя у мене – обичам тия коренувания, степенувания, радикали, имагинерни, рационални и ирационални числа.

Кой с преправен почерк е оставил голям кръгъл козунак за мене? Дали не пак тази тайнствена Добринка. Някакъв рус господин ме търсил вчера, когато съм излязла на урок по химия. Рус – той е, моят гълъб. Той е стоял тук до вратата и е чукнал с пръст. Точно тук. Подпрях се до вратата и плаках за него. Пък ти дойди, мой скъпи, ти сам си дойди по своя воля, без да те каня аз. Нали знаеш, че всяка фибра у мен трепти само за тебе.

2 МАЙ 1925 г.

Но нали има полицейски час, а той идва? Даже носи вечерята си тук. Кани и мене с портокал и бисквити. Времето минава, а той стои, не си отива. Слугините го забележиха, че е при мен и почнаха да повикват под вратата. Но как приема той да се гаврят с мен заради него? Нима той няма лична карта? Защо ме излага? Тъй ли най-после ще докаже любовта си към мен. Без съмнение, той имаше лична карта. На другия ден слушах подигравките на слугините. Говореха нелепости. Оскверниха всичко.

5 МАЙ 1925 г.

Писах му да не идва вече никога. Казах му за шушукането по мой адрес. Срещнах го и му го дадох. Искаше да ми заговори, подаде ми ръка. Не, аз не исках вече нищо. Когато се завърнах върху вратата ми беше написана недостойна клевета. Похлюпих се върху пода и плаках, и плаках...

– Но кой те съди? – викаше нечий глас у мен. Кой те съди? Тия чудни слова ме изправиха и аз четох до полунощ.

9 [МАЙ 1925 г.]

Нежният приятел ме успокояваше за преувеличената ми мъка. Предлага си услугите да помогне. Целунах писмото и пак се просълзих от радост, че все таки той мисли за мене.

Хазаинът иска да си изляза, защото искал да се разширява. Те станаха още по-богати. Имат нужда от още много стаи, така че аз трябва да напусна. Дава ми срок само 1 месец.

Събрах всичките му писма и онзи голям шоколад, до който не бях се докоснала. Нека си вземе писмата – всичко нека си вземе. Щом той не мисли за честта ми, щом му е все едно какво ще кажат за мен. Тия скъпи писма целувани безброй пъти от мен. Но и той ми върна всичко още на другия ден, даже и бялото сребърно шалче. Не, не, само това няма да бъде. – Вземи го, вземи – молех го със сълзи на очи. Той се съжали над мен, питаше ме какво да мисли върху моите внезапни решения. Пръскала се главата му от вчера, той не знае какво да мисли – неговата интелигентност не му достигала да ме разбере...

Как да му разкрия душата си, че го обичам безумно, но че се боря за живота си. Че не мога да си позволявам волности както други жени и момичета, че нямам нищо друго на света освен едно добро, честно име. Че ако той иска мога да му стана съпруга, но не и така, не и така; че обичам шоколад, но не смея да го приема да не би да е подкуп на чувствата ми.

Той си отиде. Добрият мой гълъб. Навярно ние никога вече няма да се видим. Писмата ми са тук. Той ги е подредил по дати. Как грижливо ги е запазил, моите пламенни, глупави и често зли писма.

Ето ме в градината при цветята. Всяка теменужка ми говореше – за някого. Аз можех да набера цял букет от тях, но не исках да пострада нито една. Нека и мен небето запази тъй. Дълго стоях над тях и плаках, плаках. Всяка една от тях ми се усмихваше. Запитвах ги нежно: – Коя от вас, коя едничка от вас доброволно ще се съгласи да отиде при него? Тъмно морави кадифяни, черни с жълти точки, сини с жълти шарки, жълти с черни перца, чисти кремави, бели, тъмно алени, черни. Големи парцаливи теменуги ме гледат живо като човешки очи. Тъкмо до челото ми една бяла мъничка – тя прилича на дете, прилича на агне, на звезда. Лицето й е бяло като светлата Вега. Листенцата й треперят и сладко дъхат. Като че тя смирено навежда главица. Тя прие моите горещи сълзи и отиде да занесе посланието ми Vergissmein–nicht! [(нем.) незабравка – не ме забравяй!]

Но стига, аз трябва да уча. Надеждо. Сладка дума ти приличаш на бяло сияние всред тъмния хоризонт. Когато се вглъбя в работата, става ми по-леко. Само това е едничкия изходен път, за да живея. Всичко друго е само скърб.

28 МАЙ [1925 г.]

Писмо от него с няколко незабравки. Каква радост изпитах! Какво тържество! Изведнъж се промених. Престанах да скърбя, запях и заприпках весела. Отидох да помогна на една стара жена да й занеса две големи кошници с въглища. Горката баба, тя не знаеше колко съм щастлива, защото получих мъничко букетче от неговата ръка.

31 МАЙ [1925 г.]

Писмо с черни краища. Наистина баща му се поминал. Той иска да бъде известно време в усамотение.

При Учителя слънце грее. Има мир и спокойствие. Белите ми коси подобно лъчи ограждат лицето Му. Когато Го виждам с физическите си очи тържествувам, когато мисля отдалече за Него – блаженство изпълва душата ми. При гълъбът не е така. И от близко, и от далече се мъча за него и повечето скърб ме изпълва.

3 ЮНИЙ [1925 г.].

Изпитът почва след някой ден

16 ЮНИЙ [1925 г.]

Секретарката ми каза, че от всички частни ученички аз съм изкарала най-добре. По алгебра и литература – 5.

ЮНИ 1925 г.

Изкарвам изпитите без нито една слаба бележка. По алгебра съм великолепно, по химия – криво ляво. Неусетно (душа да ми е яка) се изтъркулвам кандидатка за VI клас.

Почвам житен режим. Няма хляб, а само по малко топла водица. Само по 100 гр. дневно, казва Учителя. Натопено е житцето от снощи във вряла вода и то е омекнало и набъбнало. Яж по 100 гр. дневно. Нищо ми няма. Силите ми – пак сили. Но лицето ми по-бледо и очите – по-блестящи.

Срещам го в гората на връщане от изгрев слънце. Спираме се. Той ме гледа, гледа; сякаш иска да ми каже нещо, а не го казва. Откъсва ми клонче цъфнала акация. Сядам на тревата, останала без дъх. Той сяда до мене. Допира главата си до моята и взима ръцете ми в своите. С долепени бузи – също, както някога.

– Dein Hauch ist so süss – Nelke [(нем.) Твоят дъх е така сладък – карамфил] – шъпне той. А той не знае, че този Nelkes Hauch [(нем.) карамфилен дъх] е от житния режим. Не казва защо не идва. Благоразумие! Предупредителност! Отивам си у дома с клончето сладкодъхния цвят.

Подпирам чело на моите борчета, и очите си. На дървото оставям мокри отпечатъци от моите сълзи.

19 ЮНИЙ [1925 г.]

Той беше отново при мене и стоя до 12 часа. Радостта ми е безкрайна. Милвах коленете му, целувах гърдите му, ръцете му и се притисках върху гърдите му, примряла от радост. Боже, защо тъй лудо тичам към щастието. Защо не поискам участта на мъчениците? За каква работница се готвя щом тъй е привързано сърцето ми към един човек. Защо не обичам всички еднакво? Каква е тая сила, която ме тегли към него. Сила по-голяма от волята ми, по-мощна от всичките ми мисли. Как съм храбра, когато го видя. Тогава всички беди и несгоди кося с гордо изправена глава.

21 ЮНИЙ 1925 г., неделя

Жечо даде малък обяд по случай завършека на учебната година. Поканен биде и Учителя. Не зная защо настроението беше много тягостно.

Имаме задача да дадем 100 лв. от собствен труд на първия срещнат просяк, който ще ни протегне ръка и да се погрижим и по-нататък за него, доколкото силите ни позволяват.

Минавам по улиците, но никой не ми протяга ръка. Вниманието ми се привлича от едно 12–14 годишно момче. Дрипаво, болнаво, босо – с поглед блуждаещ. По дрехите му пълзеше гад. Приближавам го и го заговарям. То каза, че два дена не е яло и си няма никого; баща му бежанец от Велес, прегазен от трен, а самия той – вестнико– продавче. Казваше се Крумчо. То не протягаше ръка, но цялата му душа молеше. Големият каскет съвсем закриваше главата му от която се подаваше дълга нечиста коса... Широки скъсани панталони и разпарцаливено палто, закопчано с безопасни. Дадох му адреса си да ме посети утрешния ден.

23 ЮНИЙ 1925 г.

Сварих ¼ кг. млекце, отрязах коматче хляб и зачаках със стотарката в ръка. Дълго чаках и ето го, че пристигна. Целият му вид е тъй болезнен и жалък, че няма нищо привлекателно. Но аз чаках този голтак като влюбена.

Защото със себе си, това дете носеше безименно страдание. То не проси, не протяга ръка, но аз познавам тия гладни свити уста, тия безпомощно увиснали ръце и бавен ход. Мое обично дете, мой брат!

Най-напред го пратих да се остриже и окъпе. Накарах го да си изяде попарката и понеже се беше окъпал не добре, заведох го в пералнята, накарах го да се съблече гол и отново го окъпах както трябва с гореща вода и миризлив сапун. Тялото му е мършаво, но добре развито, широки плещи и силни бедра. Почнах да го обличам – то гледа и не вярва. Ето нова риза и гащи, нови чорапи – всичко правено някога за чеиз. Облече зелено вълнено костюмче, обувки, дори и мека велурена шапка, които неща ми даде един модернизиран студент, който на радо сърце се освободи от шаячните си дрехи. Братът на хазайката пък му подари вехтия си балтон и здрав каиш да си връзва гащите. Накарах го да вземе вързопа с дрипите си и да ги хвърли в канала. И пак да дойде. Тогава сложих стоте лева в ръката му заедно с нова носна кърпичка и му казах:

– Ето Крумчо, какво ти направи Бог. Знай, че в света има Един, който ни обича. Може в света да си нямаме никого, но знай, че Той се грижи за нас, стига да не Го забравяме. Сега, ела да благодарим на Бога от все сърце. То застава до мене и хълцайки нещо шъпнеше. След това аз изпратих Крумчо да си иде. Но току що почнах да чета в една книга, чух нови стъпки до вратата и тихо изхлипване. Това беше Крумчо. Тоз път то ридаеше. И когато го попитах защо се връща, то още по-силно заплака и каза:

– Къде ще те видя пак, ти си ми повече от майка.

– Ще идваш при мен, Крумчо, казах му! Стига да заработиш някъде, аз няма да те оставя. Ще идваш при мене всеки понеделник и аз ще ти давам книжки, ще те уча, ще се разговаряме.

То се поуспокои, взе връзката „Детски другар" като обеща да чете. Сега, Крумчо даже е хубав. Бузите му се заруменили, сините му очи светят от сълзи и – радост. Приближих се и целунах пламналата му бузичка и го потупах по рамото.

– Ела пак, викам след него и преобразения мой дриплю си отиде.

Господи, Учителю, благодаря от сърце, че ме научихте да направя едно добро. Помогни ми, Господи, да стана проводник на доброто.

26 [ЮНИЙ 1925 г.]

Още малко и аз трябва да напусна това уютно жилище и да тръгна по незнайни пътеки! Господи, аз съм твоя Крумчо, изпрати ми подкрепа и приветливо гнездо, където да уча. Но нещо у мен недоверчиво ме гледа – чувам даже упрек: „Ти искаш покрив, за да идва и той при теб, нали!" Да, истина е това. Обичам го, обичам го, Отче мой!

Отидох в специалния клас. Учителят покани някои да начертаят по своя воля на черната дъска по една фигура. Аз начертах знака на безкрайността. Той начерта окръжност и около нея няколко криви различно отдалечени от центъра С. Кръгът, заедно с окръжността е хармоничното състояние на една душа, а кривите линии – пътя на душата, когато се отклони от нормалния си път. Колко светлина внесе в съзнанието ми Божествения Учител. Той вижда нашите кривулици и чрез този чертеж ни кани да се опомним. Зададе и 2 теми:

1) Произход на песимизма и
2) Обезсърчение на младите. Ще приведа и някои Негови мисли:
„Чувствата приспиват човека."
„Когато чувствата взимат надмощие, умът затъпява."
„Щом дойде желанието, човек е роб."
„Колкото страданието е по-силно, толкоз по-скоро ще се смени."
„Когато дойде едно желание у вас, впрегнете го на работа."
„Обичайте страданието, за да си отиде, мразите ли го – то си остава."
„Пазете се, ако сега не поумнеете, когато остареете ще обезумеете."

27 [ЮНИЙ 1925 г.]

Хазайката ми каза, че мога да остана още 1,2 седмици... Божичко, милост!

30 ЮНИЙ [1925 г.]

Колко ме обижда неговото държание в градината. Пази се да го не види някой с мене. Особено като види унгарската легационна двойка, които яздят всяка сутрин насам. Защо тъй, какво съм аз за него? Как искам да говоря с Учителя (през пролетта на 1925 г. разговарях с Учителя на сред поляната) или с тази тайнствена Добринка, как искам съвет и упътване от някого. Не смея да се доверя никому. Усещам, че повечето ме осъждат. Живея в постоянна борба със себе си. Искам да се изкача високо, високо и там на простор и свобода да разкажа за него, за неутолимата ми жажда за обич и нежност.

ЮЛИЙ [1925 г.]

Плета тежки шалове от разноцветна прежда. Получавам 500 лв. за тях. Въпреки учудването на Учителя, заминавам за Габрово на поканата от Цанка Екимова [виж "Изгревът", т. VI, с. 242-339, сн. 11, 15], която ме зове сърдечно. „Какво ще правиш в Габрово?", пита Учителя.

Тя ми показва всичките си рокли, обувки, тоалети, плаче от скука и презира мъжа си. Някакви духове й тропали – празна скучающа жена. Иска да бъде „свободна душа" като мене, но да има някой да печели за нея.

А пък аз, все с тази моя бяла рокличка, люлея се на дворната люлка и си чета книга. Получавам писмо от него. Целувам всеки ред поотделно, всяка буква да бих могла. Съпругът се сърди, че ме сложила на брачното легло. Сцени, некрасиви работи. Заминавам за Трявна – пеш – през Балкана – да предам поздравите на Учителя. Тука е майката на Цаня. Бои се от него да ме приеме. Преспивам как да е и с влака се връщам в Габрово, за да отида при Стефка Стойчева. Там ми е по-леко. Тя ми е приготвила ново жикетче и нова плетена блуза, и цяла торба бяла прежда да си оплета каквото искам.

Подир някой ден всички потегляме за събора в Търново. Но всички забелязват, че съм вече добре закръглена – зер, затуй са ме викали види

се и да прогъдя досадливите духове, които вече не припариха до Екимовия дом. За пътните разноски – скучающата дама даже и не спомена. Така се пожертвуваха сиромашките 500 лв. за този гдето духа. И тоз път богатите ограбиха бедните. Но тъй ми се пада, щом не обърнах внимание на Учителевите думи.

26 ЮЛИЙ 1925 г.

Молитва на Витоша да ме запазят чиста девица за Специалния клас

Ето ме сама на Витоша. В Драгалевци ме среща Учителя с група ученици. Те мислеха, че идвам да ги посрещна само. Но Учителят каза: „Оставете я да свърши работата си." О, Той знае за моята ужасна борба, че мястото ми в специалния клас е разклатено.

Бивака. Върху огнището още димяха недогорели главни. Събирам дърва и го подклаждам. Свечери се. Мириади звезди покриха небосвода. Тихо се сгушиха в мрак планините. Тих ветрец люлееше клоните на зелените габери. Сама съм. Сал сама. После задуха силен вятър. Стана студено. Взех да зъзна. Извадих кожуха си и се наметнах с пелерината. Усетих небивал страх. Не смеех да изпусна огъня, а изпитвах страх от червените пламъци, които издаваха тук присъствие на човек.

Божичко, запази ме! Запази ме и тук в гората, и доле в града. Запази ме от него, запази ме от мене си. Ето аз го обичам, но Теб обичам повече. Не искам заради един човек да изгубя Твоята милост. Твоята милост ми е нужна като светлината, като въздуха – без тях не мога нито миг. Подай ми ръка, Отче мой, защото иначе ще стана негова, негова... Срам ме е да кажа тая дума, която слушам от другите. Нека да остана още дълго в специалния клас, докато Ти си определил.

Чешмата шурти. Над мен се надвесели клоните на дървото, като да ме пазят. Ето ме високо и далеко от хората. Защо се не моля сега, защо не ридая коленопреклонно, а се озъртам и при най-малък шум, и се заглеждам в мрака. Значи инстинкта за самосъхранение надделява. Ето и гладна съм. Посягам към раницата и да се нахраня. А „другото" глъхне. Далече е той сега от мен като прашинка.

Колко много звезди! Аз малка прашинка с едно сърце, което знае само да крещи и стене. Не смея да заспя да не изпусна огъня, който ми е така необходим в тая ветровита нощ, от който същевременно се боя. А дойдох да разгърна душата си на природата и да искам подкрепа.

Нощна птичка прелетява над главата ми. Косата ми настръхва. Изкачих се върху камъните и погледнах надолу. София трепти в хиляди светлини, приютила безброй неспокойни сърца. Там е и той. Мисли ли за мен? Знае ли, че тук съм в заговор против него, че искам да го изтръгна от сърцето си и никога веч да не си го спомням. Знае ли той, че сега ми е най-страшния враг, който ми пречи да уча, да се съсредоточавам, че мислите ми бягат по него и ненаучените уроци ме гледат обвинително.

Как съм заспала? Около мен братя и сестри. Целият бивак населен от близки хора. Ето я зората. Последната четвъртинка луна се изтъркулила на запад и зората блести. Огънят почти загаснал. Скачам, подклаждам

го, поставям чайничето и се изкачвам върху скалите. Изток се очертава. Първо смъква тъмното си було, после причесва косите си и се усмихва. Хоризонтът руменее. Покрай него бяга в розови облачета усмивката на зората. Огнен меч пробива дупка на небето и слънцето изпраща първите си лъчи. Аз ставам и протягам ръце. Слънце, Слънце, Слънце на живота, спаси ме! Аз искам да съм твое бодро и весело чедо, аз искам да помагам на твоите малки самотни деца – сестра на всички сираци и отритнати от живота.

Сълзите ми бликнаха. Стана ми някак жал. Че и аз съм едно такова самотно и отритнато дете, даже вече босо и дрипаво... Задуших се от ридания. Гласът ми се издигаше. Пълните ми със сълзи очи виждаха от изток цели три слънца окъпани в брилянтен блясък. Господи, обичам го. Спаси ме! При тая божествена красота не виждам никакъв грях. Има грях в един малък сутерен, при едно бедно момиче, което пъдят от квартирата си, не може да се скрие под крилото на възлюбения си. Това е грях, а тука, всред тая божествена красота царува вечен мир и хармония.

Чаят ми е готов. Закусвам и слизам към окъпаната в слънце росна долина. Вървя и пея. Птички летят. Небето се синее. Цветята и тревичките блестят в роса. Навеждам се и целувам скалите, прегръщам дърветата, ридая от щастие. Като че ли някой ме носи в слънчева колесница и ме гали, гали.

В Драгалевци току що потегля празен автомобил за София. Шофьорът ме кани и бързо ме отвежда в града. Окъпвам се и отивам на беседа. Същински чуден сън. Като че участвувах във вълшебна приказка.

Обичам го още повече. Тъй напоена от божествената милувка на природата искам да отида при него и да потъна в обятията му.

След обяд съм при Учителя. За всичко говорихме, но не и за него. Той като че ли очакваше, но аз не смеех. Но тъй беше хубаво при Него – Човекът – Слънчевия човек, който ме учи и удостоява с внимание. При Него е тъй красиво и тихо, както на Мусалла при изгрев слънце, както тази сутрин на Витоша.

Каква свежест пълни гърдите ми от бурната нощ на Витоша. Весело ми е. качвам се на едно столче и пея драматично. Изреждам в песен молбата си, копнежа си, своята велика благодарност.

30 ЮЛИЙ [1925 г.]

В Габрово. Отивам при една капризна млада жена, която копнее за моята свобода, а не знае, че тя е изкупена със скъпа цена. С парите спечелени от Котеви за изплитането на два пъстри шала, отивам при тая богата жена.

5 АВГУСТ 1925 г.

Годишнина от идването на Белия Гълъб. Колко е скучно тук, въпреки че се живее в материално благоденствие. Като че ли тази къща прилича на човек без дробове... Не, не бих сменила моята съдба с нейната. Искам да остана с Гълъба, но да бъда все тъй свободна като сега. Ние няма да живеем под един покрив винаги с него, а във вечен копнеж ще броим дните и минутите за едно, едничко само виждане. Искам да стана майка на едно слънчево дете с неговите весели лъчи.

Габровски Баждар – ти си прекрасен. Но трябваше и той сега да е тук. Тия стари разкривени улици и древни постройки приличат на тиха приказка от старо време. Защо го сънувах беден и дрипав, даже скърбен.

Той не ме забрави. Ето милото му писмо. Постоянно преработвам стихотворните си бележки и се люлея на въжена люлка.

АВГУСТ [1925 г.]

В Търново пак срещи със стари познати и приятели; правим нови познанства. Учим песни, слушаме беседи и си разменяме адреси за кореспонденция. Михаил Краев държи за дружбата ми. Иска да ми пише.

Изведнъж се извива грозен вятър. Небето потъмняло, фучи бурята, мете земята, засипва очите, изскубва палатките и размята бельо, книги и шапки. Ето на среща ми – Лулчев.

– Ти си виновна, вика, за тази буря.

– Аз!!!

– Да, защото отказваш да влезнеш в литературната школа, ти.

– Аз? И изведнъж от смайването си тъй прихвам да се смея, че и околните се смеят без да знаят причината. Значи ако река, аз мога и бури да предизвиквам. И тъй се смея, цяла се прегъвам от смях; изправям се и пак се прегъвам до земята от болка, причинена от смеха и се кискам като дива, като селянка. Незабелязано се измъкна този лъжльо. Защото сигурна съм, че лъже. Посредник между мене и Учителя, да се продъни!

19 АВГУСТ [1925 г.]

Почва да ми омръзва. Тая жена [Цанка Екимова] хем иска да има богатия род, който да й купува и доставя всичко, хем – моята свобода и волност. Иска да напусне мъжа си, но готова ли е да измине моя път, да се здрависа с моето поприще? Такова семейство е най-голямата лъжа. Свята свобода! Колко си прекрасна, но колко скъпо струваш на оногова, който я притежава!

Ходихме в Габровския Балкан, св. Никола – там, гдето опълченците са дочакали руски отряди.

22 АВГУСТ [1925 г.], Търново

Пак сме тук на свещеното място. С колко стари познати се видях. Ето го моят печатар от Казанлък и неговият първороден син, който така хубаво ми отпечати книжката... Ето ги бургазлии, варненци, русенци, видинци, милите скъпоценни айтозлии, ямболци, пловдивци. Ето ги и моите софиянци! Крещим от радост като се видим. Колко се обичаме в този миг – той ни разкрива цялото битие на нашите души.

Сестрите са облечени с бели дрехи (моята рокля). Всички по първоначалния модел даден от Учителя. Братята със светли рубашки. Като по програма всичко върви наред. Едни слушат беседите, други дежурят по кухня.

Грамаден двор с лозя, изпълнен с палатки. Цял един град. Сутрин ставаме рано, дружно правим молитва и гимнастика. След закуска Учителят говори. Някога предава нова песен. После я разучават.

Но колко съм напълняла. Това прочуто Габрово поправи линията ми. Ето каква била работата, само да има да казва някой: „Заповядайте на обяд" и – готово. И ти, полегнал върху мек фотьойл, оставяш недочетената книга върху пламенната страница на някоя велика любов, слизаш в красивата трапезария и – поправяш линията си.

Но това госпожинство: люлка, дрямка, сладкà, торти се свърши, даже ми омръзна.

СЕПТЕМВРИ 1925 г.

Връщам се в София и закръглеността ми почва да се изтънява. Отново гладът, Господи, Боже мой. Едвам събрах да платя таксата, едвам събрах пари за Габрово и пр. Що да правя? Взимам кòли от братската печатница зад нашия салон и нагъвам, също както д–р Тригубенко в Казанлък. Пак по някое петаче – хлебец. Давам на плетачка да ми оплете тънко бяло костюмче с копринен ширит по края и нещо отработвам за труда й, защото тя е наша сестра и знае, че уча. Ето го, бяло, чисто, сякаш плисирано, изгладено – обличам го. Чудесно, чудесно! Оглеждам се в голямото си огледало и как искам в този миг да съм при него, да ме види – да ме помилва.

Жечо не ще да учи. Тъжен, замислен. Стоим на „Марин Дринов". Разговаряме се. Питам го защо не желае да продължи.

– Защото, казва безочливо тихият младеж, искам да обичаш само мене.

– Само тебе, викам и го гледам с величайше удивление; и тъй се засмивам, тъй се прегъвам до земята от смях, също тъй, както и пред онзи вражар. – Глупак, му викам, глупак и половина. Имаме брат Боев, имаме значи цялото небе на наша страна. Не сме ли ние като царски синове с него! Къде по света има учител като брат Боев, а като учим заедно, като дружим, като си споделяме, това е все таки една обич. Не, ти искаш „само" тебе. Много искаш. Учи, ако не, глупак си.

6 СЕПТЕМВРИЙ [1925 г.] София

Заварих две писма от него – чак от Рим. Когато пак ще се завърне, обещавам да бъда мъдра. Няма да се хвърлям в прегръдките му, няма да го милвам и целувам. Не искам нищо от него. Нима искам да ме тури в кафез като Цанка и от там да копнея за слънчевата свобода, която сега имам. Аз съм весела, свободна птичка – обичам планините и долините, обичам – даже и своята сиромашия. Но аз съм богата! Кой казва, че аз съм бедна. Кой? Нима бедните хора могат тъй сърдечно да пеят? Нима те са весели и щастливи като мене. О, земята пее под стъпките ми. Слънцето приглася на моята песен.

Той е богат и пребогат. Зорница казва, ако искал можел да ме облече само в коприна. Как така ще ме облече, когато съм едвам в V кл. и още дълъг ученически път ме чака. По-важно е умът ми да свети, отколкото дрехите.

12 СЕПТЕМВРИЙ 1925 г.

Но защо Жечо не желае да работим за VI кл.? Казва, че не може да понася да обичам други хора. Но кои други?... Че нали и него обичам, нали заедно учим така хубаво, това не е ли най-доброто? Но той казва, че трябва само него да обичам! Ха, ха! Луд ли е? Само него! Не, много иска. Наистина много е претенциозен. Ами гълъбът? Господи, та ако е само за едного, аз обичам вече него! Горкият Жечо! Никога не бих могла да го обичам както другия, както белия мой нежен гълъб.

Но ние трябва да учим, нищо повече! Ние имаме най-добрите учители и не бива да хленчим кой ни обича и кой не. Нали Бог ни обича. И за себе си казвам същото – ще уча въпреки всичко!

13 СЕПТЕМВРИЙ [1925 г.]

Жечо се съгласи да учи. Днес започнахме учебни занятия. Колко е хубаво! Какъв зловещ сън сънувах! Че две кучета искат да прегризат ръцете ми, но аз ги измъквам от устата им с големи болки и големи рани. Кои са тия кучета?

Понякога се чувствувам тъй самотна. А понякога ми се струва, че някой кротко ме води за ръка.

Не биваше да отивам в Габрово – там се научих на мързел; видях как скучаят разглезени жени и аз самата се разглезих. Но вече работя в ателието за кърпи на Фархи – там ще се оправя отново. Вместо шев, хазаите ми дадоха тоз месец друга работа – изчистих цялата къща до най-малката подробност. Средствата ми са тъй оскъдни! Това никой не знае. Взимам корав хляб от фурната и малко зеленчук. Това е всичкото що мога да си доставя. Въглища нямам никак. Ще помоля Дафинка да ми предвиди работа и за това. Понякога наистина гладувам. О, то е тъй неприятно, да знаеш, че над теб хора преяждат, давят се в пиршества, а пък ти да няма с какво да подсладиш залъка си. Но, благодаря Ти, Боже! Нали съм поне здрава.

30 СЕПТЕМВРИЙ [1925 г.]

Казах на Учителя, че ме пъдят.

Колко съм гладна! Да има поне някой плод! Хазаите обраха всички праскови, но за мен не се досетиха. Но да ги поживи Господ, че не ме пъдят от квартирата – нито дума вече не става за това.

Ето ми красивото писмо от Италия. Каква гавра! Гладна съм, а получавам известие от онзи горд римлянин, който сега е на весел курорт там в своята родина.

Отидох при прасковата – за щастие останали трички в едно скрито клонче и така наквасих сухите си корички с една от тях.

Жечо е такъв мил момък. Подари ми няколко тетрадки. Паша също.

Колко е хубава градината! Розите цъфтят втора жътва, карамфилите са в своя апогей. Не късам нито едно цвете, освен оная малка бяла теменуга, която му пратих.

Срещнах един о две прегърбен дървар. Дадох му двете праскови. Колко се зарадва!

Видях наскоро един сляп кон що теглеше каруца. Беше одрал кожата на коляното си и тя се вееше като кърпа. Горкото животно! Веднага изтичах в къщи и дадох на коларя дълго бяло платно да го превърже. Същият колар мина днес, същото конче – вече оздравяло. Тъй се зарадвах!

Моят Крумчо пак идва, но чудно! Пак с парцаливите дрехи и нито следа от хубавата премяна, с която се облече. Каза, че му ги откраднали... Студентите му дадоха сега още едни панталони, даже и една хубава полушубка; аз също го окъпах и още някой лев му дадох. Но още по-чудно – този хубавец „изгубил" и тия дрехи от гърба си и отново се яви с парцалите. Моят Крумчо ме полъгва.

6 ОКТОМВРИ [1925 г.]

Пак срещнах оня полусляп превит дървар и му дадох последните си пари, с които отивах да си купя хляб. Бог ще ме нахрани, ако не с хляб, поне със сълзи. А какви благоухания идват до мен от кухните на хазаите и Милеви. Сега Славчо и Мила ще се нахранят до насита, а също и Здравка и Соничка. Наистина забравена съм от всички. Но смелост, мое бедно сърце, Бог няма да те остави. Ще видиш ти чудесната Му ръка отново протегната върху тебе. Окото на Бога е върху тебе, не знаеш ли. Не те ли изведе Той до тука, нима ще те остави! Сама си се насърчавам, сама бърша сълзите си. Господи, дай ми работа! Изпрати ме там, гдето имат нужда от моите пъргави ръце и нозе.

Отслабнах. Нозете ми треперят. Не мога да шия. Забрави ли ме, Господи! Аз изнемогвам. Сега съм с всички що изнемогват. Сега зная, че не съм сама, че ние сме велико мнозинство.

7 ОКТОМВРИ [1925 г.]

Той се завърнал. Руски студенти ми донесоха да им ушия ризи. Вместо плат, донесоха американски широки бархетни рокли и вместо да ми платят с пари, оставиха ми 2 от тия съвсем нови рокли. Сега ще си ушия нови роклички! Как хубаво ще ги ушия. Едната е тъмно сива, другата е ясно гълъбова.

Дафинка дойде и остави нови 20 лв. под чинийката. Веднага си купих цяло бяло хлебче и малко грозде. О, нахраних се сладко и хубаво!

Очаквам го всяка вечер. Като че ли чувам стъпки; не, бие моето сърце... Да не би да съм го разлюбила!? Или съм изпаднала от систематичния глад.

Заварвам Жечови да се хранят, но те не ме поканват даже и с една бодка. Само когато взимам урок при Аня се освежавам с хубав чай и закуска, иначе научих се все гладна да ходя. Но стига съм се оплаквала – трябва да търпя. Ще дойдат и по-добри дни. Гощавките в Габрово трябвало да изкупя. Пък и защо ли ходих там! Не похарчих ли своите 500 лв. за път, които взех от Котеви за двата пъстри шала. Помня, че Учителят ме погледна учудено, когато му казах, че заминавам за там...

20 ОКТОМВРИ [1925 г.], вторник

Той дойде. Колко му се радвах. Но не смеех да го приближа, не смеех да приема откритите обятия... Какъв ми е отслабнал! Придобил е образ на

европеец. Но защо искам да страня от него. Той седи смутен върху стола и не знае какво да прави. Отиде си, каза че пак ще дойде.

Колко работа имам сега! Не мога да се оплача. Дафинка ми обезпечи въглищата, но аз трябва да ги изработя. Неволята ме научи и кожух да шия. Научих се да съединявам малки парченца от кожа с кръстат бод с дълга тънка игла. Дрехата стана много хубава. Отгоре я облякох с чер зибелин.

Какъв хубав сън! Чух чудно хубаво пение минавайки през алея с цветя между дървета със зрели зарзали. Облеклото ми бяло, сандалите ми сребърни. Небето беше ясно и цялата природа облечена празнично.

23 [ОКТОМВРИ 1925 г.]

Той пак дойде; донесе ми хубави италиански вафли. Горкият, той мисли, че и тях ще му върна както шоколадите, но аз още при него ги презполових.

Какво нещастие! Брат Боев замина за провинцията и ние оставаме сами. О, не сами; имаме плеада учители, ала никой не може тъй нагледно да предава като него. Той може да ни „снеме" всичките звезди, но ще ни направи урока ясен. Не, чувствувам че отново губя опората под нозете си и пак ме обзема безумно отчаяние за моята тъпота.

ОКТОМВРИ [1925 г.]

Златен софийски октомври. Оплитам дупки на юргански чаршафи на хазайката и се припичам на слънце. Намислила съм си нещо. Ето, свършвам вече. Малко хляб в раницата, кожухчето,пелерината и потеглям. Ще нощувам горе и ще се моля да забравя, да ме отболи душата по Colombo mio [(итал.) моя Коломбо]. Ще ме чуе Бог. Нали съм негова. [Заб. Случаят е описан и на 26 юли 1925 г.]

Кога се възкачвам по „Зеленка" – не зная. Насреща ми Учителя с нашите – връщат се, там били днес.

– Закъсняла си, ме закачат другите, мислят че ще се върна с тях.

Учителят ме гледа и стои на пътеката. После каза:

– Нека си свърши работата.

Подава ми ръка и аз поемам нагоре. Изравям искрици из под пепелта и си правя нов огън. Дордето е още рано събирам си още дърва и когато огряха звездите, вече се грея на огъня и зъбите ми тракат от студ. После внезапно го угасвам. Ами ако някой заради огъня дойде при мене. Диря място где да се скрия. От храст на храст; всяко ново място ми се вижда издайническо. Най-после се свирам в един шубрак и притайвам дъх. Изпитвам такъв голям страх, че нито за грейналите звезди мисля, нито за Colombo. Господи, закриляй ме! Заспивам като заяк – едното око спи, а другото гледа. И пак сънувам сън, че Петровци, много Петровци ме пазят, в тяхно число и брат Петър Пампоров. Събуждам се точно преди изгрев. Виждам се сама на планината и схващам цялата трагедия на живота си.

Слънцето изгрява. Ето го, златно, текущо злато, но дали от сълзите ми, не зная, стори ми се, че то се раздели на три огнени сфери, наредени в триъгълник. Чак сега, при милата светлина казах мъката си.

– Господи, спаси ме – помогни ми. Избави ме от самата мене. В мене е той, в сърцето ми живее. Казах си всичко – болката, страховете, обещанието, което взе от мене Учителя и мястото ми в специалния клас.

После се връщам в лъчезарното утро. Провирам се по стръмната пътека, газя по ливади от цветя; слънцето блести по росните капки и о, чудо, вместо да ме избави Бог от любовта ми към човека, тя расте в сърцето ми и аз разгърнала ръце пея; мили, милий, обичний.

На утрото пристигам за беседа точно в 10 ч. Стана дума за спането ми на Витоша. Учителят с нас. Разбира се, не казвам на всеуслишание за целта на отиването си, а само какво изпитах там и за трите слънца на изток. Какъв смях падна от всички. Най-много се смя Учителя. Сълзи на очите му от смях.

Още през пролетта, Учителят ме извика всред поляната, където седнахме и двамата по турски. Още тогава Той ми зададе въпрос какво имам на сърцето си. Почвам, прекъсвам, почвам, прекъсвам и сълзите ми на потоци. А меко утро ни обръща, сякаш слънчева мъгла около нас завеса туря. Защото вражара се опита и веднъж, и дваж да прекъсне дивната ни среща, но Учителят умее да отпъжда когото поиска. Наплаках се пред Учителя и ми олекна. Той каза, че всичко ще се оправи. Но как?

Цанков режим. Наглед тихо и спокойно, обаче по затворите е писък, а колцина платиха с живота си.

Готвя се да обядвам. Имам отлични черни сливи – компот. Някой чука на вратата – брат Бертоли [Алфиери Бертоли - виж "Изгревът", т. III, с. 126-127; т. V, с. 572-577, сн. 33]. Зарадвах се. Седнете. Не, той няма да седне. Пратен е от Учителя пак за онази Лулчевата школа. Скочих и направо му казах:

– Лъжеш! Не те е пратил Учителя. По-добре прибери съпругата си от Валона, която си пропъдил. Кажи истината.

Тогава, честният добър човек призна, че не говори истината и, че онзи го накарал тъй да говори. И за да му покажа, че ми е брат и че го обичам и уважавам като такъв, слагам още една чиния върху блестящата от седефи масичка и го каня на обяд. Така си хапнахме и се разбрахме по този въпрос веднъж за винаги. Учителят му казал същото: – Идете и вземете жена си, рекох.

И наистина той отиде и си доведе своята Лучика. Нищо й няма на жената, но „онзи" иска да го откъсне от семейството, да му подари литературна сподвижница в моето лице и да му обере паричките.

Лучика завари разорен мъжа си и почнаха отново да събират дом.

4 ДЕКЕМВРИ [1925 г.]

Чудно. Нощес сънувам чуден сън: Някой ми каза: Пази се от него, защото той е съблазнил всичките ти сестри. Внезапно сънят ми се прекъсна от леко почукване върху прозореца ми. Скочих. Облякох се набързо и отворих на този „той". Тръпки ме побиха. За пръв път в лицето му съзрях моя най-голям враг – съблазнител на всичките ми сестри.

Но защо идва тъй късно. Не вижда ли, че прозорецът не свети? Ето, часът е точно 11. Не знае ли, че утре рано ще се става? Той ще спи може би до 7–8, но с мен не е така. Той ще спи и след обяд, пък аз точно тогава ще управлявам мотора в ателието на Фархи.

Бях почти враждебна. Гледах го уплашено. Цяла треперех от негодуване. За пръв път го срещах със страх и негодуване. Милувките му ме ужасяваха. Целувките му приличаха на допиране от мъртвец. Господи, дали съм го разлюбила? Не, аз го обожавах въпреки всичко, но и това което усетих нея вечер не зависеше от волята ми. Когато си отиде, аз дълго се молих след него. Боже мой, Боже мой, запази ме да не падна, да не изневеря на обещанието, което дадох в Търново, в оня паметен ден, в оная тайнствена стая, където казах ясно и решително: Аз искам да Ти служа, Господи! Защо ми е цялото богатство на света, ако изкривя пътя си към Оногова, който в тия дни ме е призвал и избрал за своя работница. За Теб ще живея, Теб в песни ще прославя, за твоите малки ще живея.

9 ДЕКЕМВРИ [1925 г.], сряда

Всред снежна виелица ходихме на Витоша. Ах, как ни блъскаха ветровете; като че ли със стрели и копия ни отпъждаха да не преминем свещения предел. Но въпреки всичко ние, водени от Него, стигнахме на Бивака и здрави и невредими се върнахме в къщи. Така освежени и бодри си дойдохме, като че ли не бяхме срещу планинските стихии.

13 ДЕКЕМВРИ 1925 г.

Но обувките ми вече не изтрайват – галошите. Тъй преуморена се връщам от работилницата, че е немислима всяка умствена работа. Едвам мога да изработя 25 лв., а харча всичката си енергия. Изкарвам толкоз работа, а хитрият евреин взима всичката печалба. Връщам се с мокри нозе, гладна и – озлобена...

Аз станах Крумчо. Аз му приличам във всичко, дори и в лъжата. Той търгува с дрехите що му дадох, пък аз давам на сития граф топлите чувства, що Учителят с такава грижа и любов отхрани у мен. Добринке, бъди за мене това, което аз бях за Крумчо и аз няма да лъжа вече...

Не, не мога повече да работя при евреина. Той иска да източи силата ми до капка. Макар, че е „много доволен" от мен, но аз трябва да го напусна, че каквото нека да става.

Вървя по разкаляните улици и се чувствувам тъй скръбна и самотна, тъй изоставена. Отмиля ми и ученето. Тия учители не са за нас. Може би за някои много даровити ученици, но не и за моята бедна тъпа глава. Само бр. Боев може да ми помогне и никой друг. Неговото търпение е безкрайно и велико.

У дома е неприветно. С какво ще залъжа глада си? Чия усмивка ще ме срещне там!? Ето гълъбът идва само нощем, когато знае, че вече съм заспала... Нима той не вижда моята обстановка, нима се не досеща за това, което е хубаво за един учащ. Не забелязва ли моята посърналост. Защо не пита. Па и да не пита, нека направи една грешка да ме изненада с нещо, което би било много уместно сега. Но аз говоря глупости. Че това съвсем ще ме подчини на една чужда воля. Не, не.

Палтото ми е изтъняло като цедилка. То е чисто и изкърпено, но тънко, тънко.

Нашите от дома още ме подиграват. Още гледат недоверчиво на моята работа. Дали пък наистина не греша! Дали не беше по-добре да

вървя по стария утъпкан път, гдето досега са вървели моите сестри от света?

19 ДЕКЕМВРИ 1925 г.

Боже мой, Боже мой, велик си Ти! Велика е тая Добринка Емануилова! Ето нови 700 лв., придружени с едно мило писмо. Нейното писмо е ясно и категорично. Тя иска с тия пари да ме подкрепи в училището; да си купя вълнени обувки и галоши. Тя уверява, че избрания от мене път е велик, че трябва смело да вървя по него.

Какво вдъхновение! Жилището се преобрази. Изпълниха се дробовете ми със свежа струя. Стоях до полунощ и писах пламенни стихове.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 19 декемврий 1925 г.

Добра г–це Славчева,

След дълго отсъствие обстоятелствата наново ме доведоха в София. Срещнах Ви пътьом с тетрадка в ръка и погледът ми схвана, че продължавате да учите и че се нуждаете от чифт галоши за нозете и една шапка за главата. Прочее, моля от изпратената Ви сума да си набавите тия необходими за вас вещи.

Нищо не икономисвайте от изпратеното. Ако нуждата от шапка не е тъй голяма за вас, вместо такава вземете галоши и зимни обуща от плат. Тия неща биха Ви се изпратили в натура, но по-добре е така, да си ги набавите сами, според Вашия вкус и ... вашата скромност.

Принципите ми и условията от миналото важат и днес. Природата със своите методи ни създава скърби, а ний хората, трябва да създаваме радости един другиму, за да се яви равновесие. Това е мисля смисъла на поръчението „Любете се един друг".

Да се молим, Господ да осъществи светлите мечти на добрите души за Божиите работници.

Привет:

Добринка Емануилова.

3 ЯНУАРИ 1926 г.

Колко много музика тая година! Около Учителя се тълпят все подаровити музиканти и композитори. Планината дойде при мене, понеже аз не можех да отида при нея. Недостъпните за мен концерти сега са моята постоянна атмосфера.

Той е болен – инфлуенция. Пази се да не ми я предаде. Целунах писмото му.

10 ЯНУАРИ [1926 г.]

Каква музикална Коледа! Аз чух концерти от Шуман, Лист, пиано от Шопен. Младият Владигеров ни свири на цигулка, г–ца Виятова – на пиано.

Горе у хазаите имаше елха. Имаше – не я видях. Само когато извлякоха изсъхналото дърво и го нацепиха за печките, видях тази хубава стройна елха, върху която някога е пяла птичка... Дали върху блестящия паркет горе са и стъпалцата на някое бедно дете!?

Дафинка ми подари копринено платно за блуза, което бързам да увековеча с красива българска бродерия. А от него чудесни бонбони.

Сега съм обута красиво и топло. Господи, Господи колко е хубаво това! Ето аз мога да излизам вън, свободно да газя из снега, да се радвам и аз на зимните хубости.

Колко много нощи зъзнех в леглото и не можех да заспя от студ. Но тая моя непозната приятелка, но тая голяма и велика Душа, която през рамото ми е надникнала и прочела тъжните редове.

– Добринке, ти ми посочваш истинския идеал на жената. Аз искам бездруго да стана като тебе и да обичам докрай всички Крумчовци, макар и да полъгват...

Сега не желая той да идва. Нека не идва дълго, дълго време. Защото Добринка ме посети и ми показа истинска обич. Според него любовта е целувка. Според Добринка любовта е жертва. Обичам формулата на Добринка. Искам по нейния път да вървя. Дали не иска той да ме превъзпита в оная учена българка, която треперела за българското реноме. Може би нейният морал е по-висок от тоя на Добринка и Учителя.

О, мое измръзнало гладно тяло, о, мои тънки изморени от работа пръсти! От които Арон Фархи изяде цели 190 лв. Освен това, когато си поисках настоятелно, той, евреинът ми пожела да остана „вечно" фабрична работничка. Божичко, нас ни кълнат, тия ни кълнат, на които работим. Где си, Господи, виж оскърблението ми!

Да, Ароне, брате Ароне, аз ще изляза от това „надничарско" поле, където твоите лъжи и клетви ме тикат и ще отида работница в друго поле, където ще ме благославят. А ти! Господ да те съди.

Как се надува красивата му променена госпожа! Като лебед си проточва шията за целувка към него. Високомерно минава край мене и пее най-сладката братска песен: „Благославяй, душе моя, Господа!" На тях им се пее, нам се плаче. Влязоха в братството да се спасят от своята еврейщина, уви, тя се е сраснала за тях и вечно с тях ще си остане.

Напред без страх! Бог е с мен! Учителят ни ръководи! Добринка е при мен. Душата ми пее, пее. Нозете ми са топли и сухи. Господи, велик си Ти. За Теб ще живея и песни пея. Ти си моята майка и мой баща.

29 ЯНУАРИ 1926 г.

Отчаяна съм за бр. Боев. Съвсем не върви. Новите учители ни подиграват, когато не можем да схванем нещо. Где го нашия обичен предобър брат да ни учи така търпеливо. О, той има божествено търпение и обич. А тия ни се карат, подиграват и бързат, бързат. Даже и Паша... И тя знаела защо съм така разсеяна...

Тъжно ми е и за него. Защо тая гавра на съдбата да ме срещне с него? Не можеше ли без това голямо изпитание?

Учителят ме повика да шия нещо за столовата. С каква радост приех, с каква любов работих. Но там как ме подираха, все големи, все учени. Даже и Мара Белчева – тя най-много от всички, подигра поезията ми, дикцията ми, когато рецитирам стихове. Как ми се смяха, каква злъчна ирония изливаше адското им кикотене когато ме имитираха. Особено тя, Мара – любимата ми, обична царица от българските поетки. Не можех да напусна стаята, защото безспирно въртях машината, защото имах поръчка от милия Учител. А Той го направи нарочно, защото знаеше, че нямах вече пари за хляб и нямах сила да издържа тая страшна мъка по мрачния ми учебен хоризонт, тая страшна мъка от постоянна борба за – него.

Като три тигрици се нахвърлиха върху мен и безжалостно късаха душата ми и единственото божествено цвете в душата ми – моята раждаща се поезия. Като че ли това бяха три демона, които мен беззащитна ръфаха и късаха до насита.

Отидох си у дома. По пътя ридаех. Вечерният мрак скри сълзите ми от проходящите. Студената ми стая ме приюти, за да продължа моето ридание, моята огорчена душа... Аз вече нямах нищо. Нито даже поезията – в която тъй ме насърчаваше Учителя и всички братя и сестри. Що им сторих? Та на едната не й ли слугувах когато беше болна и усамотена поради ужасна болест. Не я ли сложих в леглото си и сама легнах до нея, за да я стопля? Ами и другите, които срещнах в братството като ангели и им се поклоних. Не, не! Какво да мисля за хората. Где съм аз и в кой свят се движа? Не виждат ли, че изнемогвам от глад, студ и мъка, и едвам вървя.

Моята поезия, моята гонена рожба, повита в ясли! Господи, Господи, Господи.

Стаята е студена. Разнизах топлите си обувки, за да си легна. Но защо? Нека плача, нека оплача живота си. Моята младост премина в труд и мъка. Моите очи познават най-често сълзите на унижението. И той!... Идва посред нощ, когато кръста ме боли от седенето права цял ден до машината, той идва да смущава единственото ми благо – почивката.

Хазаите ме презират. Те не искат моята дружба. Не ме викат на своите веселби. Соничка и Здравка едвам ме поздравяват, може би за него, може би мислят, че съм леко момиче, а те не знаят какви угризения ми струва всяка целувка, всеки нищожен дар. Паша ме подиграва, че съм разсеяна. Тя мисли, че щом съм голяма на възраст трябва и по-добре да разбирам химията от редовните ученици. Домашните ми ме хулят, че съм оставила „своята вяра", а съм хукнала на чужд Бог да се кланям. Мара Белчева ме подигра – тая, която Пенчо Славейков обичаше като едно слънце. Може би, тя пак на един нов Пенчо ще покаже своята прелестна усмивка, но мен наведе ниско, ниско главата.

Да си лягам, но защо? Да избърша сълзите си, но очите ми вече са подпухнали от плач. Слъзните канали са се разтворили и лицето ми безспир се облива от потоци сълзи.

Там, там седеше той. Аз отивах при него с доверие на дете. Той искаше от мен това, което аз не бях длъжна да дам на един подобен приятел. Той искаше всичко, а не даваше нищо. Що е за него любовта на

една жена? Може би само определена сума пари, но за мен е Бог, слънце, почит, доверие.

Окото ме боли. Този сит граф ще си отиде. Той не ме обича. Не, той не ме обича. Ако той ме обичаше, щеше ли да се крие от мен по улицата; нямаше ли да идва при мен, когато идваше светлината? Защо ме презират хазаите и ме пъдят? Не уча ли на малката ламбичка, не ги ли веселя с песни и труд. Защо не дават да дружи с мен германката, за да не науча даром немски. Защо, защо, хиляди защо и сълзите текат, текат.

Утре има екскурзия до Витоша. Но какво търся там? Наистина не всички са като Мара Белчева и другите две. Но аз ще остана тук и ще продължа да чопля своите безбройни люти рани.

Някой чука – толкоз късно. Вече е 2 сл. полунощ. Може да е той. Да не е луд. Отварям прозореца. Да, той е. С един скок се намери при мен. Облечен великолепно. Иде от дворцова вечеря. Облечен в смокинг, брилянтени копчета на ризата, сияе от красота и щастие.

Но като ме видя така изведнъж стана сериозен. Натъжи се. Взе ме за ръка и ме заведе към ламбата. Загледа ме проницателно. После ме сложи да седна. Взе малко столче до мен. Загледа ме дълго и изпитателно. Най-сетне тихо ме запита като да беше шепот от друг свят:

– Какво ти е? Кажи ми всичко. Аз съм готов да направя всичко за тебе.

И той сложи на гърдите си главата ми и питаше с глас, и молеше с очи. Аз мълчах. Сълзите не спираха от болно подутите ми очи. Нямах глас да кажа нито дума. Душата ми беше се свила плаха и ужасена и не смееше да мръдне.

Дълго стоя той, дълго се рониха горещите ми сълзи върху белия му гръдник. Той ме питаше защо е този необичаен безпорядък по стаята, аз, която всичко оставях на място. Защо са разхвърляни книгите ми и всичко носи белега на голяма скърб.

– Кажи ми, мое скъпо дете, какво ти е, аз искам да ти помогна.

И той твърдо повтори обещанието си, но аз нищо не поисках, нищо. О, аз толкоз малко нещо исках от живота и хората, но те не ми го дадоха. Те лазеха върховете на своето благополучие и за мене малко ги беше грижа. Той бършеше сълзите ми с нежните батистени кърпи, които аз му бях везла с графския му вензел. Той ме молеше. И ако аз не спра да плача, той наистина няма да си отиде чак до зори.

Бил на царствена вечеря заедно с още дипломати и през цялото време мислил за мене. Изпитвал безкрайна мъка за мен и решил на всяка цена след соарето да ме види. На всяка цена, той тъй тъгувал за мене...

Обещах. Часът беше 4. Време да се приготвя за Витоша. Завих в една кърпа хляб и круша, и тръгнах с него. Той си отиде у дома, пък аз поех пътя към планината. Зима, мека и топла. Дебелият сняг полуразтопен, едвам се изгазва. Слънцето вече се показа, когато се изкачих над монастиря. Закъсняла ли бях. Зад мен не се виждат пътници. Също и преди мен. На бивака дими огън. Заварих голяма група. Около голямо огнище насядали братя и сестри. Той е между тях. Ласкаво ме погледна. Художницата Цветана Симеонова ми отстъпи мястото си до Него край огъня. Всички ме загледаха учудено. Казаха, че очите ми били някак не добре – просто посинели подути клепачи.

Разприпкаха се едни да пеят, едни обяд да нагласяват. Учителят се обърна към мене и ме попита дали нямам нещо за ядене... Дадох му крушата и хляба. Господи, това е завет на живот, на безсмъртен живот. Този ден Той яде само това. Мен ми поднесоха Неговото ядене. Аз седях до Него и не мърдах. Душата ми здравееше като до топла майчина гръд, под топла майчина сигурна закрила.

Изведнъж Той изви глава и тихо ме запита:

– Кои са най-великите български поетки?

– Мара Белчева – отговорих аз.

Той се усмихна и нищо не рече, а сладко дояждаше сочната хубава круша и парчето хлебец...

Господи, Ти си Живота! Ти си Слънцето и Любовта. Без всичко в света може, но без Теб, само без Теб не може. Татко мой, татко мой! Добринке, Учителю, Господи!

30 ЯНУАРИ 1926 г.

Събудих се подир вчерашната екскурзия. Бодра, здрава и весела. Нито следа от онова страшно поражение. Аз бях до Него почти целия ден. Неговата аура излекува душата ми. Тази круша беше нов завет на душата ми.

Той дойде. Попита ме какво си шепнех по български оная вечер. Той молеше. О, аз говорех как ми е тежко да живея, как се боя от неговата любов, макар че го обичам безкрайно, безкрайно. Но аз обичам Бога и не искам никого в света да обичам повече от Него.

– Олга, каза той, аз обичам Учителя заради тебе. Аз се боя от Бога, аз искам да те обичам, както ти искаш.

11 ФЕВРУАРИ [1926 г.]

Щастие. Брат Боев пристигна. Светна ми на очите. Дойде си нашия истински светилник на просветата. Той ме насърчава и за най-малките ми успехи, той не отминава и най-малките ми пробляски. А когато реша някоя трудна задача самостоятелно ликува заедно с мен, даже повече от мен. Поставя ми шестици, вика ми браво! И аз уча с такава жар после, с такава любов.

Всяка сутрин още в 5 ч. аз тръгвам за урок. Разгазвам навалялия сняг и тананикайки пристигам на ул. „Чаталджа". А где е ул. „Върбица" – почти прекосявам града. Колко са хубави тия сутрешни странствувания. Дишам дълбоко и задържам въздуха. Така вървя, вървя. После издишам. Вървя, пак вдишвам. Затова съм бодра и весела.

Жечови току що стават. Веднага отваряме прозорци и почваме работа. Тежкò им, ако се помайват – работим до 8. Жечо ме гледа с такива милозливи очи. Той иска само него да обичам. О, това не може даже и за Colombo.

Решаваме задачи, рисуваме по зоология. Ах, какви чертежи и рисунки ни прави бр. Боев – тъй пъстри, с разни цветни моливи и тъй нагледни.

Как ми идва да избягам от неговите нежни поледи, но, нека си гледа; аз ще се правя, че нищо не виждам. А той хубаво разбира алгебра, също като бр. Боев умее с малко думи да обяснява.

Знаменателно! Имам си ученик по немски език – млад флейтист. Колко се радвам, че и аз на свой ред ще помогна някому. Как жадно слуша милото момче своята просветена учителка…

12 ФЕВРУАРИ [1926 г.]

Стрелките се въртят, но той не идва. Да, той каза, че ще ме обича, както аз искам. Той не иска да се плаша от неговата любов. Но аз съм жадна за обич.

21 ФЕВРУАРИ [1926 г.]

Алфиери Бертоли ми каза, че Colombo държал реферат за Leonardo da Vinci [Леонардо да Винчи]. Имал много слушатели – получил богати аплодисменти. Значи всички могат да го слушат, но не аз. Чудно, нямам желание да уча италиански. Ние добре се разбираме по немски. Но аз ще пея. Ще пея за Добринка Емануилова, за Учителя, за Бога. Ще пея за бр. Боев.

22 ФЕВРУАРИ [1926 г.]

Срещна ме онзи о две прегърбен старец, помоли ме за помощ и аз нямах нищо да му дам. Горко ми. Стоях след него и със сълзи се молех Богу друг някой добър човек да му помогне. Миличък мой дядо, дано те срещна пак!

23 ФЕВРУАРИ [1926 г.]

Где бях днес, по какви чисти висини летях, та толкоз бодра и свежа се върнах в моята хубава стаичка? На Витоша бях, тя е велико динамо на сила и здраве. Цялата природа пееше с мен и ме насърчаваше: „Не бой се, не бой се, Аз съм с теб!" Кой викаше така. Като че ли ме питаха скалите, небето и слънцето що искам. Но устните ми немееха – аз имах всичко. Аз имах живота. Ето го Учителя посред нас. Той ме обича. А това що е? Това е велико, това е прекрасно – божествено. Образът Му светъл и слънчев се мярва в съзнанието ми и ме прави блажена. Господи, просветни ума ми!

6 МАРТ [1926 г.]

От оная паметна вечер той не идва вече. Казват, че станал вече пълномощен министър. Аз пък се радвам, че съм под чука и длетото на Великия Майстор на Живота.

9 МАРТ [1926 г.]

Рожденият ми ден, за който никой не знае и не ме поздравява.

24 МАРТ [1926 г.]

Ако Бог му е заповядал да не идва при мене, да е Благословено Името Му, но ако не е, нека ми го доведе пак. Казаха ми, че бил болен.

Исках да го видя. И от школата всред проливния дъжд се отправих за дома му. Едвам намерих номера. Хазайката ми каза, че господинът не приемал. Ужасена поех пътя обратно. Школата светеше. Със засъхнало гърло и душа пълна с мъка влязох пак, облегнах се на рамото на една сестра. Учителят ме погледна. Той видя мокрите ми коси и дрехи. Разбра. Ах, как ме погледна. Като че ли ме е чакал, ето, тръгна да си отива.

6 АПРИЛ [1926 г.]

Той дойде при мен, но защо вместо радост ми донесе скърб, усрамване, горчивина. Да, каза ми, че заемайки такъв пост, той трябва да се пази. Защо да не приема неговото схващане? Тогава ще видя колко много по-хубаво ще ми бъде във всяко отношение? Но в какво „отношение" разбира той, да не би за онова „свила и злато", за което загатна Зорница. Охо! Охо! Срам ме беше да го слушам. Едно от двете. Или аз не разбирам душата му, или той не ме разбира.

12 АПРИЛ [1926 г.]

Учителят ми даде цигулка. Каза ми да се науча да свиря.

Днес нахраних с „що Господ дал" един стар дядо. Поиска ми лъжицата. Добре, нека си я вземе. Аз ще сърбам с дървената.

Моят ученик по немски е усърден. Но учи не по-лесно от мен. Горкият хубав младеж.

20 АПРИЛ [1926 г.]

Защо да се лъжем. Писах му да ме забрави. Свиря гами и леки етюди. Ах, този четвърти пръст, колко ме мъчи!

2 МАЙ [1926 г.]

Но той си прави оглушки и ме поздравява за пролетта. Но аз го обичам – целувах писмото му като луда. Плаках от радост. Носих Славчо и Милка на гърба си по двора, возих ги в количката.

3 МАЙ [1926 г.]

Колко е хубаво през май на планината! Гората се е раззеленила, теменужките под шумки и под драки разливат сладък дъх. Здравец е надникнал от камъните, кукуряка вече свива своите знамена и отстъпва на незабравката. Бубулечки се разшавали. Поточета весело заклокочили, птички прелитат с радостно трепкащи криле и над всичко едно синьо безоблачно небе се разпростряло и слънцето грее ли, грее.

Върху големия огън чайниците кипят. Идват заморени нашите туристи, веднага бягат някъде да се преоблекат в сухи чисти дрехи, сядат около огнището и си наливат чай. Развързват се раниците, изваждат се от там даровете Божи и под слънчевите лъчи почва другата музика, музиката на зъбите и задоволения глад. Ето я и копривката наднича тайнствено и вика куражлиите да си наберат от нея.

9 МАЙ [1926 г.]

Лев по лев събирам за предстоящата изпитна такса, ала уви! Имам спестени само 160 лв., а до 600 има доста. Сега накъде. Тия дни бях при Учителя. Той подробно ме разпита за училището, за поминъка ми. Едвам можах да кажа: „Учителю, дайте ми... сила." Той каза, че аз съм на добър път, че само този, който развива дарбите си служи на Бога, че сега ми е тежко, но ще дойдат светли, радостни дни.

15 МАЙ [1926 г.]

Снощи бях се разхленчила. Стана ми тъжно, грозно и заморно. Но днес ето ме пак весела и пея, пея, макар и да не зная как ще се справя за таксата. Ех, пък ще взема на заем от Дафинка, пък лятоска ще й ги отработя. Макар, че Учителя не позволява да взимаме назаем пари, но аз съм сигурна, че ще ги отработя.

Но дали ти светла приятелко няма пак да ми се обадиш? Ела, Добринке, ела ми на помощ.

21 МАЙ 1926 г.

Чудото пак стана! Не ще съмнение, че тази Добринка живее близко около мене и знае всичко. Ето ти пак сума от нея – порядъчна, придружена с късо поетично писмо. Това е щастие, това е щастие! Падам на колене и сърдечно благодаря! Неизказано съм блажена. Бог ме обича; аз съм на добър път, щом като Господ ми помага.

Вечер. Излизам от школата. Всеки отива за дома си, каня се и аз да си отивам. Но кой се разхожда пред школата, чие усмихнато лице видях! – Colombo! Той дошел нарочно сега, знаял че сме тука. Иска да ме накаже за онова „лошо" писмо, иска да ми покаже нещо сега, нещо, което ако го сподели с мене, ще изпита истинска радост.

Чудна звездна нощ. Ветрец разлюлява китните клони на дърветата, които не могат да се нарадват на новите си премени. Приятна топла вечер. Аз съм облечена в бялото плетено костюмче, а той с тъмно сини дрехи. Той е по-висок от мен. И каква смелост, взима ме под ръка и ме води със себе си. Чудно, докато мислех, че всичко е свършено помежду ни,тъй се зарадвах на идването му. И бях тъй весела и разговорчива! Защото беседата беше пълна с елексир на словото, което дава живот. Цялата вечер аз гледах най-светлото лице на земята, слушах най-топлите и верни истини.

Кривуличим по разни улици. Ето вървим вече по „Гурко" и спираме. Качваме се по стълбища и той отваря едни врати. Той върви пред мене. Отваря електрически крушки, води ме за ръка, води ме от стая в стая и пали големи и малки електрически крушки и ми показва изящно мобилиран седмостаен нов апартамент и ме гледа въпросително дали харесвам новото му жилище, дали добре се е наредил. Ето ги разноцветните ламби и полюлеи, ето го хубавото легло в спалнята и широкото канапе в гостната. Наистина е хубаво! Радвам се, че ми показва всичко това. Радвам се, че съм с него, че ме държи за ръката и ме притиска на гърдите си. От горния етаж се чува пиано. Някой свири тихо и задушевно. „Чуваш ли, казва

той, тази музика е за тебе, че пак си при мен; тя показва моята радост за теб." Аз го гледам и се чудя наистина ли ми говори тия никога неизказани към мен думи. Той продължава: „Ти си хармонията на мойта душа; като красив сън си сега тъй хубава и нежна." Очите му, големи, сини, ясни като пролетно небе сега не се шегуват. Те блестят, като че в тях има сълзи...

О, мой Alessandro, Colombo dolce! [(итал.) Алесандро, Коломбо скъпи] Но колкото и да е прекрасен, тази Добринка пак свърши важната работа и той се явява много късно. Утре ще подам заявление за изпита с изпратената ми сума. Но коя е тя? Мъча се да я „разпозная" между близките си, но в никоя не я „виждам".

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 17 май 1926 г.

Сестрице моя,

Да Ви обясня предварително причината на днешната ми постъпка. Нито имах намерение за това, но ето, преди вечер – две, вървя на сън из стръмен път, с още една личност; запитвам: „Где ме водите из тия висини?" – „Да намерим . . . . . и видим няма ли тя нужда от нашата помощ." Докато запитам коя е тази ". . . . . .", намираме се до нашата цел, пред самата Вас. Бяхте в светлина и красота, но в него момент изкачвахте една стълба, чиито стъпала не достигаха. Малкото участие от наша страна допринесе потребното, Вие се доизкачихте и нас нагостихте.

Събуждам се в най-приятно разположение. Значи, аз научих името на една душа! Колко е то красиво! Нежност и вдъхновение носи произнасянето му! Простете, че не Ви го явявам сега, но в ожидание съм на този час, когато ще се сближиме и ще Ви назова с това поетично име.

Понеже помощта трябва да се изрази и на яве, прибягвам до единствено възможния начин.

Всеки в света има свои задачи. Мечтая си по някога да намеря оная наскърбена душа, чиито сълзи длъжност ми е да изтрия. Защото, всякога сълзите правят човека достоен за помощ. Продължавам да я търся, а може би и за вас е интересен един подобен подвиг. Ако намеря тази душа ще узнаете, а ако вие я намерите, може би ще се възползувам от находката Ви.

Добринка Емануилова.

1 ЮНИ [1926 г.]

Слушах Клотуновска във Военния клуб. Тя е чародейка. С гласа си тя може да се смее, да плаче, да се сърди, да се глези. Същинска чудотворна фея. И колко хубава! Колко й ръкопляскаха! Всички сияеха от възторг. Аз и целунах ръката. Тя ме целуна по бузата. Полякиня – млада весела красавица, същинска артистка и дете. Голям изумруд блестеше върху черната й копринена рокля, украсена с мъниста. Два реда бисери висяха върху гърдите й чак до кръста. Златната й коса, отрязана до веждите я правеше като едно мило момче – което умееше всичко. На пръстите й

блестяха брилянти. След всяка песен наши нежни момиченца и поднасяха цветя, много цветя. О, свята музика! Ти си единствената що можеш да сближаваш душите и да пречистваш от всяко зло. Животът ми, наистина е красив. В него има много страдание, но и много поезия и любов...

Когато отивах да подавам заявлението срещнах и него. Настоява да се видим. Тъй се замаях от тая внезапна среща, та не видях как продължих пътя си по „Дондуков". Колко беше хубав! Върху лицето му сияеше усмивка.

Нечист ли е тоз човек, лукав, хитър, демоничен, не зная. Зная само това, че никой не ми е дал до сега капка любов. Нито майка ми, нито сестрите ми, нито обществото, в което живеех преди; затова в него искам да виждам любов и само любов, и безкрайно ме боли като виждам у него не това, за което жадувам, а груб плътски егоизъм, в който няма капка любов и обич.

7 ЮНИ [1926 г.]

„Изгрев". Тук е тъй хубаво! Цялата гимнастична поляна е слънчева. Обиколена е от борове. Ливадата е обсипана с всякакви цветя. Маргаритките на тълпи развяват своите бели знамена и се здрависват със слънцето. Пчели с хиляди се разжужели от своите множество кошери, поставени тук–таме из около оградата. Витоша цяла се вижда. На върха й едвам се забелязва продрания й бял калпак. По плещите й в разкошни гънки се спуска зелено пурпурната й дреха. Тук–таме кацнали бели палатки и пред тях събрани братя, сестри нещо четат или пишат. Хе там всред борчетата, след кривуличения по малка пътечка е палатката на Учителя. Тя прилича като царица в кошер. Бели завеси се люлеят от тих ветрец, а вътре легло с пъстър губер и кука за дрехи. Върху масичка книги, а в ъгъла върху малка поставка неговата цигулка.

Всичко е тъй чисто. Никъде се не вижда парче хартия или каквато и да е ненужна вещ. Всред една изчистена изравнена полянка гори огън. Там моята с. Янакиева вари гозба. Тя се грижи и за цветята. Всичките лехи са нейна грижа. Колко е хубава! Облечена със светла дреха, гладко причесала русите си коси, тя прилича на някоя старинна жрица. Сините й очи весело се смеят. Тя си тананика песничка. Ту наглежда огнището, ту се обърне та изскубне буренче, подпре цъфнал храст, откъсне сухо листо. От палатките се чуват цигулки. Някой свири стройна песен, друг извива Щраусов валс, трети нагласява струните си, четвърти се учи...

Ето го Учителят се задава от при кошерите. Слънцето блести още полъчезарно върху белите Му коси. Как леко ходи, като че едвам се допира до земята. Лицето Му е съсредоточено, но не тъжно. Около Него група ученици. Погледите на всички са отправени към Него. Той нещо им каза, от което всички се засмяха. Приближих се. Той говореше за изкушенията: „Когато дойде дяволът при някоя мома, за да я изкушава, той се преобразява на красив момък, облечен във фрак, намазан с парфюм." Чини ми се, че ме погледна особено; бездруго, тия думи се отнасяха за мен.

8 ЮНИ [1926 г.]

Господи, не давай вече да отивам при него, нито да го срещам. Размини пътищата ни. В моето оттегляне той вижда грубост, в моята скърб по него – невъзпитаност.

Защо Учителят ми каза, че ме чакат още по-тежки страдания, че скоро ще мина през огън. Но какъв е този огън? – Болест ли, глад ли още по-тежък, бездомничество ли, или раздяла с него. Но нима ний не сме разделени. Че това още по начало е така. Ние нямаме един общ идеал. Той здраво се държи за световната лествица, по която се изкачва. Аз – за Бога, за Неговите вътрешни неумолими и неизменни закони. Той не може да ми бъде приятел. Преди всичко, той не може да почувствува всичката двойна мъка на моя живот и да го облекчи поне с малкия си пръст.

Какъв ужас! Но какво ще стане? Та нали аз вярвах на любовта в човека? Нали така пише и в книгите. Няма ли потвърждение на това в моето сляпо естество, в което липсва всякакъв разум!

Но стига веч! Нека се облива сърцето ми в кръв, само и само да разбера истината.

12 ЮНИ [1926 г.]

Снощи спах на „Изгрев" – постлах си одеала върху тревата и цяла нощ наблюдавах звездите. Тъй хубаво и чисто е тук.

Най-сетне се престраших и „открито" говорих с Учителя. Казвам „открито", защото същност нищичко не му казах, а през цялото време роних сълзи. Невъзможно ми беше да говоря, макар че загатнах нещо. Той ме чакаше търпеливо, подканяше ме да говоря и се усмихваше многозначително. В отговор на всичко, Той ми говори за истинското приятелство, което знае само да се жертвува и никога не иска награда. Жертвата се прави за човек, в когото вярваш, че ще се издигне, а не само да се губят сили напразно, където човек учи само процеса на падането и неговите последствия...

Колко е мил Учителя; за да не ни чуе никой, отведе ме всред гимнастичната поляна и там седнали по турски водихме деликатния разговор.

Какво спокойствие след туй, каква радост. Като че ли душата ми се окъпа в божествени води и стана чиста и хубава кат преди. Колко работа ме чака! Моята „пустиня" трябва да се обработи, в нея трябва да протече живия извор, от който да пия и „нивга да не ожеднявам".

Искам да не мисля за него, но колко се мамя! Той се натрапва на мисълта ми винаги. Всяко вдишване и издишване, всеки образ на природата, музика, песни, цветя...

17 ЮНИ [1926 г.]

Но защо тази вечер той пак ме причака пред школата? Защо му съм? Ако иска да се удоволствува, нека си купи наслади колко ще. Поне в този век всичко се продава и купува. С целувки и милувки искаше да изглади обидите ли? И блед и разтреперан ме нарече груба и невъзпитана. Но аз го обичам и без това; няма нищо, че ме е нагрубил. Нали колкото ме е наскърбил, толкоз повече иска сега да забравя всичко.

Не мога да го намразя. Не мога да го забравя. О, как плаках и стенах след него, като на припев, като на умряло. Кой ме чу? Възглавницата ми се измокри от сълзите ми и дълго не можах да заспя след това.

Гладна съм. Пòличките ми са празни. Огледалцето ми посочва моето удължено и бледо лице. Косите ми са силно побелели. Господи, само в една – 2 години.

Може би съм и... добра. Но кой потърси мойта доброта? Какви смешни страници пиша. Дали нявга те ще се четат [Ние ги публикуваме. А дали ще ги четат - това не зависи от нас. А от друг]. Няма ли да ми се смеят? Няма ли да ме преследват палящи думи? Но аз сама се наказах, че не послушах Учителя, кой друг ще ме съди?

2 ЮЛИЙ [1926 г.]

Скъсана съм по химия и алгебра. Ето що ми донесе разсейването и глада тази година. Отидох при него – посрещна ме хладно. Беше се напудрил и сладко се облизваше от своята закуска. Много бързаше по някаква работа. Гледаше час по-скоро да си изляза. В другата стая се чуха стъпки. Във вестибюла имаше дамски ръкавици и чадър.

„Не си прави кумир" – заповяда Бог от Синай, пък аз си направих кумир и сега виждам, че този кумир е мъртъв бог. Боже, възвърни му горчивите ми болки. Дай му да изпита моята бедност и моето унижение.

Като че ли светът погрозня. Чаровното лято не ме плени. Чуруликането на птичките не ме радва. Ако той беше истински приятел моето щастие щеше да е безкрайно. Но той е красиво нарисувана картина, върху която небето проецираше един божествен образ, по който аз се излъгах. Ще оживее ли тоз камък?

Горко ми! Има ли жива душа слово да ми каже, слово на живот! Душата ми е гладна, жедна за Слово Божие, защото е смъртно поразена. Изгубих надежда. Поругана е моята любов, която от чист висок извор загребах, от извора на Бога и му дадох да пие, на него,който бил жаден за друго питие.

Но аз съм егоистка. Както Жечо иска да обичам само него и аз исках да обича той само мене. Това е то свещения егоизъм – „мене", „мое", „себе". Тогава нека страдаме. Чрез когото и да е, ние ще страдаме за своя егоизъм.

Какво противоречие! Аз говоря така за най-свещените чувства у човека, аз ги отрекох. Тогава и всичко друго у мен е също то недостойно и глупаво.

При все, но Боже мой, не ме разделяй от него. Прекланям глава, нека бъде Твойта воля, но, остави ми го пак, макар и отдалече.

Но аз гладувам. Искам работа, а где да я потърся? Ще чуе ли Бог гласът на една малка бубулечка? Трябва ми кураж, вяра в самата мен, за да продължа работата си.

6 ЮЛИЙ 1926 г., вторник

Но Бог слушал молитвата и на бубулечките. Ето писмо от Добринка. Тя ме е чула. Тя отправя към мене благ зов, тя ми нежно съчувствува за настъпилите страдания и ми предлага оригинална кореспонденция

на „Изгрев". Там между плодните дървета, върху клонче на една от мен посадените 5 вишни да привържа моето писъмце, в което мога да й задам всички наболели въпроси и да искам всичко, каквото е възможно от една човешка душа. Ако ли пък искането ми би било от компетентност на Бога, то тя и аз ще се молим Нему и Той непременно ще чуе молитвата ни и ще я изпълни.

Колко се зарадвах, че тоз път не бяха изпратени пари! Слово, Слово благо исках да чуя и го чух. Не е ли наситена сега душата ми с божествен елексир!

Тя казва, че скоро ще ме назове с ново име и тогава тя ще ми се разкрие. Тя знае, че имам много въпроси, отдавна приготвени у мен и тя чака с радост да ги чуе, та макар в тях да има упреци или задоволство. Като основа полага искреността,която да ни създаде естествена близост до Учителя.

Боже мой, дордето исках да споделя с някого всичко, сега не смея, сега ме е страх...

На една нежна розова светлина вече пролича на тъмния ми хоризонт. Очите ми са отворени и виждат „Божието чудо", което вика на ухото ми: „Лазаре, излез вън!"

– Ето ме, Господи, обичен Баща мой отвеки. Ето ме, стоя пред моя гроб, където не искам вече да се връщам. С плахи стъпки, едвам пристъпвам към тая нежна светлина, в която душата ми като новородена се къпе. Не зная где води тоя път и не питам. Зная само, че е хубаво, хубаво и че аз дишам, гърдите ми се пълнят с неземно благоухание, протягам ръце към светлия хоризонт, вървя, вървя... Ида, ида, мой предвечни, води ме!

... Да, сега разбирам, че пак тя ми изпрати и първата изпитна такса. Нейното „око" прониква навсякъде.

Сега познах, че има жив Бог на Любовта, който ме обича и бди над мен.

Бъди благословено, ти, вечно Божие Слънце.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 5 юлий 1926 г.

" . . . . . ", сестрице моя!

Обръщам се към Вас с Вашето неотбелязано, но изказано име.

Очевидно е, че Вие страдате и причината за това е големият подвиг, който предприехте. С Вас заедно страдам и аз, тъй като без да знам Вашите предразположения, с последното си писмо Ви подтикнах към нежелателни постъпки. Да потърсим заедно лекът на всичко това, но преди всичко трябва да размениме мисли и видиме съществува ли между ни искреността, потребна за разискване въпросите на душата. По един оригинален начин ще Ви дам възможност да ми зададете въпросите, които може би сте отдавна приготвили за мен. На нашият „Изгрев" (непременно ходете там) нечия благотворна ръка е посадила на южния край 4–5 плодни дръвчета, сливки и други; последното, или предпоследното от

тях има отлично зашумени клонки, които могат да заменят ръката на пощалиона. Обиколете ги, почистете случайните сухи листчета и заедно с това привържете към едно от клончетата Вашето писъмце. В някоя ранна утрина ще го получа и ще му се радвам, безразлично дали упреци или доволство ще ми донесе от Вас. Срок за тази работа имате от 7 – 17 този месец. Понеже е възможно оставеното да преседи няколко дни, огънете го в нещо непромокаемо, а при това и с цвят, който да не го отличава от листата.

Да живеем винаги в оная чистота, която ни поставя в естествена близост до Учителя и която ни дава изобилно любовта на Бога и всички, които ни обикалят.

Заедно с въпросите Ви, може да поискате от мен каквото желаете, достатъчно това да е по силите на една човешка душа. Ако ли Вашите искания са от компетентността на Бога, ще ги искаме заедно и Бог непременно ще ги чуе и изпълни.

Не се опитвайте да ме узнаете по какъвто и да е начин, защото и без това скоро ще Ви се открия.

Д. Е.

19 ЮЛИ 1926 г.

Написах отговора. Прие го моят лиснат пощальон. Когато го оставях там изпитвах такава радост, такъв трепет!

А какъв сън сънувах! Учителят ми даде ключ. Когато се събудих още стисках дясната си ръка. Ключът подразбира затворени врати, или врати, които трябва да се затворят и заключат за някого…

О, животът има велик смисъл и без човешките изгарящи чувства, наречени погрешно от нас любов. Може би не умея да тълкувам.

Приложение:
ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

Мила Госпожо,

Вашето писмо е слънце, което озари живота ми. То е самият вик на живота, който ме събуди от смъртен сън.

Не сте ли Вие зората на живота, жадуваната светлина на залутания пътник? Радостта ми от Вашето явяване е голяма. Тя е тъй голяма, че аз едвам я понасям. Защото душата ми е покрита с рани. Всяка една от тях е дълбока и – боли.

Хващам се за ръката Ви. Водете ме! В този миг като че няма вече болка, няма страдание! А щях да Ви разкажа чудни неща. Щях да Ви разкажа тъжната приказка на моя живот от самото ми детство и Вие щяхте да се почудите колко много скърб е имало в моето сърце, несподелена с никого скърб.

Имам една ужасна съдба и един тих вътрешен глас, който ме води през гръм и през молнии. Понякога тоз глас ме оставя, не, аз го не слушам, тогава ставам играчка на стихиите вътре в мен, тогава се запитвам: „Защо живея и каква е моята цел?"; тогава се чувствувам тъй самотна и излишна в света и скърбта ми няма предел.

Коя сте Вие? Обикновен човек ли сте? Тогава ще бягам и от Вас. В такъв случай Вие можете да ме издигнете твърде високо и после пък да ме хвърлите още по-доле отдето съм сега. Вие имате чудна деликатност – Вашият дар до сега не ме унижи; той като че ли идваше направо от небето.

Дайте ми Любов, Госпожо Добринке! Никой не ми я дава чиста и висока както иска душата ми. Струва ми се, че Вие имате тая любов, това го усещам из въздуха, из всеки ред на писмото Ви.

Аз имам дълъг и мъчителен път да извървя. Учителят иска от мен да уча – природата потвърди Неговата задача с моята жажда към умствения труд, но спънките и вън, и вътре в мене са ужасни! Отгоре на това, аз се влюбих в земен човек, влюбих се с цялата си душа и сърце и не виждам изход. Тогава у мен заговориха множество гласове. Гласът на първия се не чуваше.

Кой е той, който смути духът ми? Като че ли го познавам от памтивека. Някога ние сме били заедно, но где? Кога? Тайна. Бъдете ми защитница, майка! Това искам. Защо тъй много го обичам? Но това отнема спокойствието ми, тъй необходимо сега за моята важна задача. А колко пъти поисках съвсем искрено да се отдалеча от него, но туй всякога оставаше невъзможно. Напротив, тогава, като че ли още повече се привързвах към него. Планината знае моята тайна. Изворите приеха моите сълзи. Зефирът чу моята скръбна изповед, грабна я и направи песен от нея.

„Какво искам?"– Него, разбира се. Но това да не ме отдалечи от Школата на Учителя. Можете ли да ме водите, щом това е така? Струва ми се, че Вие сте необикновена, че зад Вашето земно име се крие Божествен Дух. Кажете, не греша ли като го обичам? Не престъпвам ли повеленията на Школата, където като служители на Бога трябва да познаваме само Неговата воля и всяко друго чувство трябва да отдалечаваме от себе си, с други думи – трябва да се отречем от себе си. Кой е той? Дали в него се крие Ангел или Демон? Но ако е тъмен дух, защо Провидението не ме запази от подобна среща. Що, гений ли съм аз, че да устоя?

Но сега най-важното: Дайте ми спокойствие да мога да уча, защото съм в страшно смущение.

21 ЮЛИ 1926 г.

Отзарана Добринка в къса бележка ми напомня да бъда чиста весталка в храма на Бялото Братство, а пък от него зов да ме види. Кое да избера? Но аз мога да го видя ... тъй както иска Добринка.

Когато се видяхме под красивите борчета на гората, той жадно целуваше дрехите ми, очите, косите ми.

Добринке, Добринке, дали чистите весталки биват целувани като мене? Всичко му прощавам, всичко забравям, едно само зная, че мил ми е на душата.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 19 юлий 1926 г.

" . . . . . ", сестрице моя,

Получих. Благодаря за откровеността. Изглежда, че Вий и аз ще бъдем душите, върху които ще се сложи Господнята десница за благословение. Скоро ще Ви пиша обширно. До тогава, бъдете разумна и недостъпна весталка в храмът на Бялото Братство.

Господ, Учителят и Духът, който ни е срещнал да ни закрилят в нашият път. Ценете спокойствието си придобито чрез чистота.

В. В. : Д. Е.

п.п. Обвивката е запазена, при случай ще Ви я предам чрез нашия верен пощалион, като ще Ви уведомя.

Съща

28 ЮЛИЙ [1926 г.]

Намерих посоченото дърво – моята пораснала вишничка. Получих отговора и заедно с кутия първокачествен локум.

Какъв страшен сън сънувах тая нощ. Някаква грамадна тъмна сянка се надвеси над мен, като че ли пиеше душата ми. Станах и взех цигулката с разтреперана ръка. Потеглих лъка, но изведнъж, струнникът с трясък се откъсна и ме удари по лицето. Що значи това?

Но трябва да отговоря на писмото й.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 27 юлий 1926 г.

" . . . . . ", сестрице моя,

Както вече Ви съобщих, получих думите на Вашата скръбна и пълна с надежди душа. Благодаря Ви за доверието и искреността, които показахте към мен. Можете да сте спокойни за Вашата тайна, която действително още преди това, за мен беше „на същния покрив", както казва Евангелието. Ще Ви кажа, че когато с Вас заедно потеглихме от дома на нашия Баща, Вие взехте поезията, а аз – верността. Касата, в която вложихте Вашите съкровища е с „английски" ключ, нея може да отвори само онзи, който има този ключ.

Все пак, между нас е поставена една лека преграда, поради моя грешка в миналото. Нежните дихания, които от цялата си душа отправям към Вас, ще стопят тази преграда. Тогава ще ни се покаже близостта на нашите души и ако тогава Господ извърши свързването между нас, ще

бъде нещо ценно и желано. Сега за мен е важно, че зад тази преграда е душата, към която се стремя. В известното мое писмо Ви казах, че търся в тоя свят душата, чийто сълзи длъжност ми е да изтрия. Във Вас откривам тази душа. Една е моята сестра в този свят, „Господи, стопи преградата между нас."

Мястото, което сте ми отредили в сърцето си ме радва и ми дава импулс за съвършени подвизи.

Прочее, това, което преживявате е важно и представлява нещо сходно с моя живот. Ще се опитаме взаимно да си помогнем. Преди да говоря за Вашето положение, ще Ви опиша една страница от моите младини, за да видите как Господ ме е изпитвал и ръководил.

В една сутрин и аз като Вас се пробудих в огъня на любовта, и аз като Вас извиках „Опарих се, опарих се, опарих се". О, как сладко гори този огън! Всичко, което срещах на пътя си ми говореше все за това. Нещо ли четях, беседа ли слушах от Учителя, намирах описана любовта ми, дори случайно отвеяния в нозете ми лист, поднесе на моето съзнание думите на неизвестен руски поет:

РАЗЛАД

„Я не в прав любить и забыть не могу,
И терзаюсь душой я на каждом шагу;
Быть с тобою нельзя, и расстаться нет сил,
Без тебя же вес мир – безнадежно уныл;
О забвении моля, проклиная недуг,
Я ищу этих жгучих и сладостных мук."

Действително, тази любов ми донесе много терзания и безсънни нощи, поради липса на отзвук от страна на любимата душа. Много мисли се родиха тогава в моята бедна глава. Тогава се научих да се моля и призовавам Господа. Явих се при Учителя, комуто описах положението си. От своята висота Той слезе и изцели раните ми. „Да, каза Той, на младите трябва да се помага". Даде ми тъй сладки обещания, които все още очаквам, защото чух многозначущите Негови думи „Ще се нареди". Той продължи: „Вие сте вложили в тази душа нещо ценно, както се влагат богатства в някоя банка и сега се опасявате да не фалира банката."

Учителят непрестанно продължаваше да дообяснява работите, докато един ден Го чух да казва: „Седите пред една река и държите книга, която цял живот сте писали. Ето че към теб идва Учителя и ти от захлас или що, изтърваш книгата във водата." В един миг всичко е загубено. Обаче, след известни условия, които трябваше да изпълня, Учителят простира своята тояжка над водата, моята книга изплава, за да я взема и пазя във век.

Според обещанията, сега аз чакам душата, която ме отхвърли, да дойде и ме потърси, защото наистина, пред Бога ние заедно трябва да се явим.

До тук, аз отговорих с искреност на Вашата откровеност. Преминавам към разглеждане Вашето състояние.

Любовта всякога има за обект нещо, което седи по-високо от нас и като че ли Природата с това има за цел да издигне душата на една висота.

Така беше с мен. Виждах себе си като пигмей пред характера на оная душа, която ме привлича. Днес вече има едно издигане в мен и се виждам ако не повече то поне на нейното равнище. Обяснявам си, че Бог и с вас върши същото.

По всичко изглежда, че във Вашият и моят случай имаме разплащане с миналото. Това са връзки от миналото, по които ще Ви припомня казаното наскоро от Учителя. Частно Вие имате отношение с двама души, с които съдбата ви среща. На единият от тях, в миналото сте сторили зло и сега той иска да му се отплатите. Най-многото, което можете да сторите за него е да му станете „слугиня", според израза на Учителя.

„На вторият, в миналото сте „спасили живота", пак според израза на Учителя, и той сега иска да ви направи своя сътрудница, да стане за вас съвокупност на всичко онова, от което сте лишени в тоя свят.

Този, за когото Вий въздишате, който изпълня вашите мисли ден и нощ, за когото копнеете всред тишината и величието на планините, е един от двамата. Прекарайте през умът си неговото поведение, обноски, **необходимостта, която представлявате за него** и Вий самата ще отгатнете кого от двамата сте срещнали. Ако той с чистота отговаря на Вашия към него стремеж, ако неговите сини очи отразяват Небото и възвишения характер, който Вашият истински избраник трябва да има, с Вас заедно отправям молбата си към Небето.

Ако ли той е от ония, които живеят днес за днес и ангажиментите им са кратки, без да държат сметка за резултатите, то за Вас идва тежко разочарование. Затова, о време трябва да се помисли за развръзката, като поискаме Господ да Ви въведе в истинското щастие. Тогава с Вас ще стане това, което се готви за човечеството: за последното нова планета, в която ще продължи развитието си, а за Вас – намирането на приготвеният Ви истински брат, в когото ще намерите нежността, пожертвуването и здравата душа, с която ще прекарате през вековете, докато се слеем всички в Бога.

Вярвам, че ще размислите и ще дойдете до потребното заключение. От там до категоричното решение на Вашата душа има само една стъпка. Ако с нещо заслужавам и в бъдаще Вашето доверие, много ще се радвам да ме посветите във Вашите мисли. От своя страна и аз имам още много да Ви кажа, което ще сторя в следните свои писма.

В бележката си от 19–того пожелах да бъдете чиста и недостъпна весталка в храма на Бялото Братство. Възстановете това състояние на чиста, прекрасна девица и весталка, в което тъй обичах да Ви съзерцавам! Това може би ще Ви коствува много, но то е най-доброто, така Вие ще придобиете радостта, която носи служенето на Бога и на ближния.

Чудно, как еднакво нас ни блазни съдбата на Сарра. Нека вярваме, че ние с Вас ще имаме това прекрасно благо, да родиме синовете на обещанието, тъй дълго очаквани, които ще дойдат носящи възпитанието, дадено им в мира на светлината; те ще продължат завета към тоя народ.

Вие наистина сте Сарра, помислете кое именно от събитията на нейния живот преживявате сега. Пишете ми върху това, а и аз в следното си писмо ще се спра повечко върху обещанието на Сарра и Авраама.

Най-важното, което желая да Ви кажа преди да завърша, това е че Вие един ден ще трябва да разкажете всичко на Учителя. Предполагам даже, че интимността която имате към Него, отдавна трябва да Ви е

посъветвала да сторите това. Наистина, доверието ни към Него винаги в такива случаи трябва смирено да ни поставя пред Него. От това всичко се тъй улеснява, че дори ако носиме тяжестите на цялата земя, те пак стават леки като перце. Той е, който ще Ви посочи единият от двамата, за които е говорил, който ще Ви бъде другар, брат, сестра и майка в живота. Самотата в която сега се чувствувате, ще се замени с щастието предназначено за истинските работници Божии. Пожелавам Ви от душа успех, Учителят да Ви въведе в живота от който не сте вкусили. Давам Ви своето обещание да Ви съдействувам.

Нещо и за училището. Участта Ви е лесно обяснима. Приемете го, че е за добро. В наше време слабите по два предмета ученици имаха изход, като се явяваха на поправителен изпит. Навярно това ще можете да сторите и сега. За един добър успех, изисква се както знания, които вярвам че имате, тъй и един подходящ ансамбъл, т.е. – свързване с Бога и ония души, които ще допринесат за създаване благоприятна атмосфера около Вас. Миналата година бяхте ли по-щастливи в това отношение? Гледайте, в такъв случай, да създадете и сега това състояние, което тогава имахте и бъдете уверени в добрият резултат. Естествено, вие сега ще правите само преговор. За някои, лесно е сами да извършат преговора, за други е потребен учител, а трети прибягват до услугите на свои съученички. Нали и Вие имате такива. Изберете си едно от това което ви подхожда. Едно знайте, че ще имате успех, защото спокойствието непременно трябва да дойде за изпита. Гимназията трябва да я изкарате, защото този малък факт носи разрешението на големият въпрос, разглеждан днес от нас.

И така, в заключение казвам:

Направете в себе си преоценка на човека, чийто пленница сте днес. Най-вече, какво може да Ви донесе общението с него и разположен ли е той да устрои бъдащето си съобразно вашите нужди.

Ако не сте съобщили на Учителя състоянието Ви, да обмислиме начина по който да сторите това.

Заемете се с всички сили за училището, което ще допринесе много за издигането Ви към по-висши състояния.

Моето желание е, ако имате известни сънища за двамата души, посочени от Учителя, съобщете ми по нещо за тях, в случай че заслужавам Вашето доверие.

Всичко, което може да Ви се види ценно в писмото ми, е продукт на Учителевите мисли, примери и поучения. Нему да бъде слава, да се научим да Го обичаме с оная любов, която води към Бога.

Привет от душата, която страда наравно с Вас.

В. В. :
Добринка Емануилова.
П.П. Ще чакам отговора Ви по
същия път от 31–того до
3 август.
С.

29 ЮЛИЙ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

29 юлий 1926 г. Мила Госпожо,

Вие ме наричате „сестрице". С това ми давате право и аз в бъдещите си писма да Ви наричам тъй.

Значи, един е мой враг, а другият е приятел. Изглежда, че на любимия някога съм сторила зло и сега, страдайки за него, аз изплащам миналата си грешка към него. Но кой е този, комуто съм „спасила живота". Не мога да го разпозная между околните. Тогава изглежда, че аз на мнозина ще да съм спасила живота, защото не един със сълзи на очи искаше моята вечна дружба. Но сърцето не пита. Аз обичам него, този, комуто съм сторила зло и нищо повече. Нека Бог да ми е на помощ. Наистина, сънувах ужасен сън – но що общо има той и скъсването на струнника с любимия ми?

Кой е този, който ще бъде за мен майка, брат и сестрица? Не ми ли говорите за Христа? Защото такъв съвършен характер не срещам у никого; повечето са слаби души на които аз трябва да им бъда баща, майка, брат, сестра. И които, като увиснат на рамото, съвсем забравят, че нявга са имали свои собствени ръце, нозе, очи и уши. Обичам този, грешния. Това е моята съдба. Да му слугувам! О, на драго сърце! Даже на всички съм готова да помогна, само заради него. От Вашите писма, въпреки нежните Ви призиви към мен се крие строгост. Може би от застрашаващата ме опасност. Може би аз ще се обезлича пред него, както хиляди мои сестри пред любимите си.

Значи и Вие сте влюбена и чакате осъществение на идеалите Ви – да се съедините с любимия си... Съчувствувам Ви напълно. Но Вие сте по-храбра от мен и търпеливо чакате и се надявате. Дано поне Вие дочакате!

Миналата година бях по-щастлива при изпита си. Може би, че плюс голямата ми подготовка, носех до гърдите си и талисман – „Лъчите", които съученикът ми зае. Тая книга е чудесна. Нея лично дава Учителя томува по високо благоволение. Аз я нямам. Ако би благоволил пак да ми я заеме! Но аз трябва да уча на смърт и на живот – няма вече благодат!

Знайте, че всичко ми говори само за него. Всички люде сравнявам с него; той ми се види най-прекрасен. Но какво зло съм му сторила? Възможно ли е да му сторя зло? Може би съм му изневерила, или сме били съдружници и аз съм го обрала. Миличък, затова пък те обичам с двойни сили и сега си изплащам греха с тая пропаст между нас, що ни дели и никога няма да се попълни. А може би така е най-хубаво.

Видите ли как Ви се изповядах? О, сили небесни, приближете душите ни! Нека не се разделяме никога! Дори и през яка стена, нека се чуват гласовете ни! Обичам го като самото слънце.

Привет от мен: О.

P.S. Бях при Учителя. Той каза: „Всичко ще се разтопи". Не разбирам. Нещо се разтопява при силно нагорещяване. Значи страдания ме чакат и моето отиване при Учителя, и Вашето към мен приближаване няма да отдалечат от мен „горчивата чаша".

[АВГУСТ 1926 г.]

... Те се биеха ожесточено и от тях се чуваше само грозно фучение. Един от бойците беше Colombo. В туй време аз се разхождах весела и щастлива в някаква прекрасна градина на Учителя, развеждах някакви гости и късах от зрелите овощия.

Отзарана питах Учителя за този ужасен сън от който с ужас се събудих. Той каза: „Това са грешните, които един други се унищожават в света."

Тази година съм получила мой личен доход от работа 4180 лв. Това познах от приносът ми за Бога.

Благодаря Ти, Господи за всичко.

Когато казвах съня си на Алесандро, той каза угрижен: „Твоят сън е близко до действителността." Казах му и тълкуването на Учителя – не му стана приятно.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 3 август 1926 г.

" . . . . . ", сестрице моя,

Писмото Ви ми се предаде в изправност, за което бързам да Ви уведомя.

Наистина, денем нашият пощалион често е заобикалян от братя и сестри, които отиват нататък да берат разни култури, тъй че трябваше да се погрижа, писмото Ви да не остава там цели дни. Случаят помогна още тази заран то да стигне до мен, заедно с първите лъчи на зората.

За бъдащите ни писма ще трябва може би да смениме пощалиона. Потърсете Вие някой нов, или може би, ще посочите друг начин на сношение.

Желая Ви мир в душата и всестранно щастие.

Много е близко часът на изявлението ми.

В. В. :
Д. Е.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА

София, 6 август 1926 г.

Сестрице мила и скъпоценна,

Писмото Ви ми достави материал за много обширна обмяна на мисли с Вас. Някои неща сте схванали добре, за други трябва да Ви дам обяснения, обаче, всичко засега изоставям и ще се спреме на най-необходимото.

Действително, момента който сега преживявате е от капитално значение за Вас, но и за мен това е най-сериозният случай в битността ми на „лекар", която длъжност провидението обича да ми възлага понякога.

И тъй, моят зов е: „Дигнете поглед към Учителя", макар че Нему всичко е известно и че си е казал думата. Има случаи тъй сериозни, какъвто е и нашия, щото трябва да Го посветяваме във всички подробности на работата. Само Той е който може да ни изведе към светлината, да ни посочи изискванията на момента и да напъти по-нататък нашият живот. Проектирам това да стане по следния начин:

Ще представим на Учителя писмата които напоследък разменихме с Вас, като с това ще Му дадем възможност да проучи състоянието Ви и в последствие обстойно да Ви отговори. Апелирам към Вашето съгласие да приложиме този проект, който има преимущество пред едно лично явяване, защото в личната среща, както Вие, така и аз, или не бихме имали време да се изкажем, или много от откровените мисли отбелязани в писмата ни, биха се изпуснали. Бихте ли желали Вие лично да Му ги поднесете? Моля Ви обаче, да възложите това на мене, и то не за друго, а за да Му се представи „лекарката Добринка Емануилова". Разчитам, че приемате тази идея, затова заедно със съгласието Ви, приложете и четвъртото мое писмо от 5.VII. (може и препис от него), тъй като пропуснато е от моя страна да си взема препис.

Относително моето изявяване Вам, съм с мисълта да застана в определен час на някое свещено за Вас и за мен място, гдето ще дойдете и склоните глава на моя скут. И, о тогава! – Ще се слеят сълзите на две еднакво страждущи души. Но, както и Вие чувствувате, по-добре е, още известно време да се въздържиме, защото не е чудно, моето инкогнито да принесе нова полза. Ще зависи где Учителят ще ни насочи.

Жаждата за любимият е лесно обяснима за една душа тъй дълго лишена от ласки, каквато е Вашата. Всецяло влизам в положението Ви и уповавам на светлите Божии духове да Ви се даде истинското щастие, па било то изразено чрез един мил другар. Посъветвах Ви да сте недостъпна за „него" и за когото и да било друг, докато от Учителя се даде разрешение на въпроса. От мое гледище, има голяма опасност да платите с най-ценното за мимолетната радост, която Ви дава общението с него. При това се отказвам да мисля за онова време, когато може би той ще Ви се насити и ще отлети в своя път. Какво би станало от Вас тогава, о сестрице мила?

Намерете някакъв претекст и отстранете го за известно време от пътя Ви. В замяна, радостта Ви в последствие ще бъде безкрайна, стига да се получи разрешението и благословението на Учителя за това.

Обстоятелството, че от мен ясно е обрисуван Вашият истински другар, се дължи може би на това, че желая Вие да се съедините именно с душа, която да притежава всички Вам потребни качества. Той засега и за мен, и за Вас е една идеална представа, но съществува и Ви очаква някъде – него Учителят ще Ви посочи. А когато стане това съединение, взаимно ще се създадат и нови качества в двама ви, за доизграждане Божествения човек.

Обаче, блажен ще е този който пръв узнае, че пътят към Вас и към него води през Учителя.

Пропуснах досега да Ви запитам как сте с материалните средства. Познавам Вашият стремеж към независимост и от моя страна би се направило всичко, наистина да имате тази независимост. Най-малко, рискувано е тя да се наруши от всесилния днес „Мамон". Неговите средства стават неценни, когато знаем че всеки момент можем да ги имаме колкото ни трябват. Ето защо, правя Ви днес едно малко улеснение. Оприличавам го, като че съм Ви подала моята лява ръка с нейните два пръста. В моят месечен разход винаги има предвидени подобни улеснения за нуждающите се. Моля Ви, при нужда Вие сами ми съобщавайте с думите: „Сестро, подайте ми Вашата лява ръка с ... пръста." Ще Ви кажа, че тя може да има всекимесечно и повече от пет пръста, които последователно можете да използвате, уверени че това се прави от моя страна с всичката чистота и съобразно принципа, който съм Ви явила.

Това ми писмо не считайте за отговор на Вашето. Ще имаме възможност да споделим по всичко изостанало, когато в последствие продължим писмата си след разрешение важният въпрос. А колко ще е по-сладко уста с уста да си разменяме мисли за всичко, което ни вълнува! Ще добавя, че всяка дума на Вашите писма ми биха дали материал с часове да Ви говоря.

Имам да Ви опиша едно знамение, което се случи в деня, когато получих последното Ви писмо, но оставям да Ви го изкажа в последствие.

От цялата си душа желая, от „робиня на любовта" каквато сте сега, тогава да Ви видя свободна и наименована с Вашето небесно име.

Прочее, очаквам Вашето съгласие да приложиме проекта, който Ви съобщих, като приложите исканото мое писмо. Моля да се явите при старият наш пощалион и получите оставеното от мен. Това сторете по възможност идния понеделник преди обяд. В следните два дни ще очаквам и Вашия отговор по същия път. Както е поставено моето пликче, така привържете и Вашето, защото възможно е да преседи там повечко дни тоя път.

Умолявам Ви в моите действия да виждате само скромност и смирение. Даже и в явяването ми пред Учителя желая да получа не награда, а наказание.

Завършвам, като казвам „Да бъде Волята Божия".

В. В.
Д. Е.

8 АВГУСТ [1926 г.]

Тя пита имам ли си средства. Но коя е тя, що тъй живо участие взима в живота ми! Като че ли тя е моя светъл двойник. Моята собствена душа, дошла да ми помага.

Но защо не ми помогне с работа? Някак си срам ми иде така. Като че ли съм саката нещо.

9 [АВГУСТ 1926 г.]

Да, намерих у пощальона 200 лв.
Упражненията по цигулка вървят добре.

9 АВГУСТ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА
чернова

9.VIII.26 г. Мила Госпожо,

Отговарям на двете Ви писма. Особено благодаря за помощта Ви от 200 лв. които много навреме дойдоха. Готова съм да работя още повече, отколкото сега, но не винаги се намира работа и аз често търпя черна нужда. Зиме по се намира шев, но лете познатите ми са по курорти и аз оставам без средства. Никога от никого не съм просила помощ и дай Боже така да остане и в бъдеще. Желанието ми е винаги да си остана независима. О, аз ще Ви се отплатя стократно!

Отстраних милия си, както казахте Вие. Но ето, обезпокоен от писмото ми, той идва да пита да не би да съм нещо болна... Той е тъжен до смърт. Желае да заспи и никога да не се събуди. Това ми даде повод да му разкажа съня си за него. Сънувах, че грамадни голи мъже се изпобиваха с някакви тежки боздугани, тъй че месата им далеч отхвърчаха... Те тъй жестоко се биеха, че се чуваше ужасно блъскане и фучение от ударите. Един от бойците беше моят гълъб. Тялото му е само рани. В същото време аз се разхождах весела и щастлива в разкошна плодна градина, пълна с овощия. Развеждах някакви гости. Учителят тая сутрин ми обясни съня: „Това са грешните, които един други се унищожават в света."

Гълъбът беше от всички най-жалък и най-пребит. Разказах му съня, той отговори: „Ти си видяла една картина от близката действителност." Да, преживял е някое дипломатическо поражение – може би е получил и мъмрене.

Знайте, че дордето желаех да Ви срещна лично, сега се страхувам. Искам да си останете за мен в това очарование, в което израснахте в моята душа, та макар и много идеализирано, отколкото да срещна човек, обикновен човек, когото срещам във всекидневието.

Нека Ви кажа, че от десятъка си тази година разбрах, че съм заработила 4180 лв., освен надниците за наема, които са 4800 лв.

Приемете сърдечните ми поздрави: О. С.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 12 август 1926 г.

Сестрице мила и скъпоценна!

Трогателно е това, което ми съобщавате с последното Ви писмо! Трябва ли аз да назова онова, което Вие се въздържате да кажете? Ясно е, че и „н е г о" е докоснал огъня на любовта. А какво по-добро от това за двама ви? Любят се две души: една добродетелна жена и един учен мъж. Това е едната категория дружби между мъже и жени, обрисувани напоследък от Учителя. В този й вид, вашата дружба можеше само да

ни радва, но ето, че Вие бяхте вече на границата да преминете към по-долната категория. Спомняте ли си коя е тя? – Не желая даже да я назова. Но, слава Богу че се опомнихте и решихте търпеливо да дочакате изявяването на Волята Божия.

За сега, всичко говори, че Вие ще бъдете щастлива. Даже, ако Вашият съдник бе човек, а не сам Б о г той пак би се трогнал и би Ви благословил.

Не трябва да се боиме от една среща между мен и Вас. Леката преграда помежду ни е вече разтопена: аз Ви виждам в духовния, чувствения и физическия свят, а Вие ме виждате само в първите два. Ще кажете, че може да се засрамим, когато се видим, но оставете срамът на мене. Вие сте в безопасност, защото само от мен се иска да проява онова великодушие, което ще ме изкупи пред Бога и Вас.

Нека сега със затаен дъх да дочакаме изявлението на Духът чрез Учителя, което навярно ще стане през събора. Внимавайте на всичко, което ще ни се каже, а след това ще споделим впечатленията си и ще намерим разрешението на задачата. Тогава, може би ще се наложи и едно свиждане с Учителя, за да вземете окончателното съдбоносно решение за живота Ви. В я р а . . . . . – всичко ще е за добро.

Според мен, обясненията, които ще ни се дадат, са от голямо значение не само за нас, но и за цялото братство, па даже и за бъдните поколения, които ще се докоснат до Новият живот.

Спомняте ли си примера, разказан от Учителя, за оня ангел, дошъл на земята, за да изучи сърцето на една мома? Той носил със себе си „книгата на Живота", чиито букви били написани със семена от плодове. Обаче, като дошъл до тази мома, унесъл се от нейните прелести и разсипал семенцата. От тях израсли плодните дървета и сега цялото човечество се ползува от тях, макар че това събитие причинило на ангела големи страдания, поради заличеното писмо на неговата книга.

13 август 1926 г.

Бързам да Ви уведомя за посещението ми при Учителя. Намерих Го добре разположен и като Му представих писмата, почна с интерес да ги разглежда.

Между другото, казах Му в разговора ни: „Желанието ми е, Господ да направи щастлива моята сестра " . . . . . ", но Той не дочака даже да се изкажа и възрази: „Никой на земята не може да бъде щастлив. Глупаво е да се търси щастие на земята." Последваха редица обяснения, от които ще се опитам да Ви предам някои.

По отношение любовта, която ни е обхванала, Учителят иска да ни въздигне на такава една висота, за каквато много пъти ни е говорил. Той каза: „Истинската любов не може да се постигне от две души, които живеят отделно. Те трябва да бъдат в едно тяло. А сега както са, приличат на две небесни тела, които имат различи орбити и понякога се приближават, а понякога се отдалечават. Светските хора лесно разрешават този въпрос като се оженят, но не е този начина. Този който те люби да дойде и да служи на същият Бог, комуто ти служиш.

Тази любов която ви е обхванала, често е преходна: след една–две години изличава се и от нея нищо не остава. Дължи се на това, че някой дух иска да дойде на земята. Няма нищо лошо и в това, но като дойде, ще тръгне ли по твоя път, или ще иде в света? Тогава защо си страдал и

харчил? Някои хора мислят, че като им се отнеме нещо, правят им зло, но в последствие виждат, че е било добро за тях."

Учителят засегна и един от въпросите, които постоянно разглежда пред нас, именно въпрос за радостите и скърбите в живота. По същият каза: „Човек в скръбта получава повече светлина, отколкото в радостта. В радостта може да се захласне и да пострада. Има опасност и от голямата скръб, защото може да се яви озлобление и други отрицателни чувства. Но вие се радвайте, когато имате скръб. Колкото по-дълго време е траяла скръбта ви, толкова повече ще бъдете и в радост."

„Човек може да положи душата си за някого, но да жертвува душата си не е позволено. Да положиш душата си, това значи да слезеш и да помагаш."

Това бяха по-важните мисли на Учителя.

Сега, ние с Вас да се издигнем над всичко и да влезем в контакт с Божествения Дух, който ще ни се изяви през събора. Записвайте по нещо от всекидневните Ви впечатления, които да съставят отговора Ви на настоящето. Ще Ви съобща кога ще очаквам да го получа.

Учителят ме запита нямаме ли и други писма разменени с Вас, тъй че ако Вие някога заговорите с Него по тоя въпрос и изкаже желание да ги види, предоставям на Вас да постъпите както намерите за добре. Мисля, обаче, че те важат само да се обясни началото на нашите отношения. (Думата е за първите четири мои писма до вас.) Остана тайна за Него и начина по който ми отговаряхте, тъй че ако Вие желаете, изпитайте тази радост да Го отведете до нашия пощалион.

Ще ми е много драго, ако и Вие ми предадете някои мисли, които Учителят би Ви казал по повод състоянието, в което се намираме.

Как понася Александър отсъствието Ви? Моля се, Господ да го подкрепи и му даде да вкуси от истинното щастие – служението на ближния.

Задушевен привет:

В. В. :

Д. Е.

3 СЕПТЕМВРИЙ 1926

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА

3 септември 1926 г. Мила Добринке,

Колко страшно нещо преживяхме на 22 август, първият ден на събора! Събрани всички на поляната, в ранно утро, ние чакахме Учителя, за да почнем свещената молитва и чуем словото на Учителя. Но какво чухме – покарай оградата ни тропот на множество конски копита и звънтение на голи саби. Бяха пратили войска да ни разгонят с оръжие, или да ни избият – нас, вредните люде на обществото [забраната на събора 1926 г. - виж "Изгревът", т. I, с. 93-96; т. I.2.изд.2011, с. 107-111; т. XXIV, с. 221-222]. Защо още чакаха? Някоя последна заповед ли? През това време тих мълвеж се предаде – всички в тайна пламенна молитва да бъдем. Небето осеяно с мириади звезди. Зорница блести на изток, скоро хоризонта ще побелее и утрото ще доведе Слънцето.

Дълги, дълги минути. Забравих Гълъба. Зная, че сме оградени с въоръжени войници и че всеки миг може да е последен. Как зловещо топуркаха конете около нас, като на лобно място, как грозно ечаха гневните викове на тия, на които бе сега живота ни предаден.

Вътре оградата, мъже, жени облечени празнично. Всекиму в сърцето молитва и приготвена песен, всеки сега е отправил молитва си всред Небето, всред Божите дворове, защита да иска, помощ.

Чудо! Заедно с изгряващите слънчеви лъчи, въоръжената войска изчезна като дим. Що стана? Кой стори това чудо?

Ето го Учителя. Иде и Той. Пресрещнат от войска при завоя за „Изгрева", Той бива спрян. Казват, че гдето стъпил и не мръднал. Имало и други с Него, идящи от града. Бил тъй съсредоточен, като че ли в друг свят. Тъй стоял неподвижен, като някой дивен маг и – станало чудото. Разбягаха се тия кръвопийни духове, отидоха си и – Той дойде. Шпалир от пременени братя и сестри Го среща, хор от песни ечи до небето. Той минава между нас като същински Бог. Музикантите грабнаха своите инструменти. Завчас звънна, проехтя небивал концерт. Слънцето сияеше над нас. Като че ли и в неговото око сега блестеше радостна сълза, както и в нашите.

В тая беседа Учителят резюмира, че Истинското Щастие е само в Бога.

Вечерта луната изгря цяла – обви с мека светлина целия бивак, осеян с бели шатри. Вместо развилнялата се тая сутрин сган, сега зад оградата се набират минувачи и се наслаждават на песните ни и чудесен концерт под звездното небе.

Какъв мир, какво спокойствие. Какво да Ви кажа още. Мога само това – че духът на доброто царува тук. Види се, че между нас има скрити ангели, които разливат невидимо тази радост и мир. Тук царува величието на мълчаливата добродетел. Всеки се надпреварва в доброто. Навсякъде царува чудесен ред. Около нас само скромни работници. Те мълчат и работят. Никой не им заповядва. Достатъчно е погледа на Учителя, за да се извърши подвиг. Ръцете им далеч не са бели и нежни. Но защо из под тия груби мазолести ръце се ражда такава красота.

Ние строим салон за беседи. Всеки помага – носи тухли, вар, вода, но най-много работят Айтоската група. Води ги прекрасния бр. Куртев – образецът в тяхната група.

Ето го Христос. Той е тука. Защото, нали е казано, че „гдето са двама или трима в Мое име и Аз съм там." А защо ни гонят? Защо са тия оскърбления по адрес на Учителя?

Но в що се състои моята брънка в общата верига на това велико дело? Колко искам да добия смирението на тия мълчаливи работници, които познават само дълга? Що върша аз? Що трябва да върша? Що – глупости. Гледам се на огледалцето и надничам да го видя. И наистина го срещнах в гората. Питах го що е щастие. Отговори: „Или нищо да не желаеш, или да постигнеш своите желания." О, така не би отговорил един стоик! А Учителят казва, че истинското щастие се състои в това, да служиш на Бога. Нашите различни схващания съвсем не ни попречиха да се прегърнем пламенно. Даже, да Ви призная, когато едновременно получих писмо и от двама Ви, Вашето оставих за „по-после", а грабнах неговото и го прочетох на един дъх. Сърдите ли ми се? Неговото целувах безброй пъти, а над Вашето ридах от благодарност.

Искам да служа на Бога, въпреки всичко, въпреки всичко!

На събора е тъй весело и разнообразно. Всички градове се изредиха да дежурят. Останахме ние – софиянците. Затова пък дадохме гала обяд. Как работихме! Как хубаво пяхме. Братята водоносци ни и посвириха, когато режехме зеленчука върху дългите маси. После нарязахме цяла кола дини; прислужвахме, чистихме – аз грабнах и измих всичките съдове. Като че ли не две ръце, а крила имах. Само като видя Учителя – политам с някакво царствено могъщество. А като си помисля за ония сладки целувки в гората, о, планини от чинии да има, ще ги измия и обърша! И все пея, пея. Като че ли са ме назначили главен запевчик в братството. И наистина, след мене поемат други, други и току виж всички запели весели ритмични песни.

Удължих писмото си, но нали искате да Ви изкажа наблюденията си, впечатленията си. Ето още какво. Едни четат книги, други обиколили някой музикант разучават нова песен, трети свирят – едни на цигулка, други на обой, на флейта, на тикула, на китара, на мандолина. Правят си упражнения.

Де са враговете ни? Няма ги? Както тъмнината бяга от слънцето, така те избягаха, стопиха се. Дойде на кон градоначалник и проси извинение – грешка някаква станала [забраната на събора 1926 г. - виж "Изгревът", т. I.2.изд.2011, с. 107-111; т. IV, с. 417-418; т. XVII, с. 660, сн. 27.4].

Търсих Ви на събора. Мисля си, че нигде и навред бяхте.

Спрях се при едни бедни дупничанци с много дребни деца. Пях им, галих децата им. Те със сълзи ме изпратиха. Почувствувах се достойна този миг да Ви срещна. Повечето дружах с работните братя и сестри от провинцията. Те тъй жадуват за топло, просветено внимание.

Гълъбът отново ни посети. Учителят го видя и после ми каза, че не го харесва. Бил прелетна птица, от него мъченик не ставало и че обичал да живее само за своя изгода.

Защо тъй горко плаках за това? По тоя начин аз завинаги го изгубвам.

26 август. Той пак дойде. Посрещнах го омърлушена, но когато на раздяла ме целуна, плаках от радост.

Ох, Учителят разби у мене всички мечти! Страх ме е и от писмата Ви, от този реализъм, който лъха от тях и не дава живот на никоя илюзия.

Името което сте ми дали е чудесно! Как го измислихте? Благодаря Ви. Дано това прекръщаване ми донесе нещо ново.

P.S. 3 септемврий 1926 г., петък

Мислех да приключа писмото си до Вас и Ви го изпратя, но снощи стана нещо извънредно, затова Ви го съобщавам. Той дойде да ме види. Пожела да го изпратя и аз, ни много, ни малко, та чак до неговия дворец. Слугинята ми каза: „Готово за вечеря" и изчезна. Той ми даде да разглеждам разни албуми, а отиде в трапезарията. Измина близо един час, как моя възлюблен се хранеше. До мен идваше миризмата на ароматични ястия. – Боже мой, мислех си, тъй ми е съдено само аромати да вдъхвам, а никога това, което ядат господарите ми. Приличах на бедния Лазар – а Гълъбът, богатия Лазар. Всъщност и аз бях гладна като него, но той не ме покани, нито ме попита дали съм вечеряла. Лицето ми се изопна от мъка. И когато

после ме взе в обятията си, почувствувах до себе си вместо него, ръба на твърда скала. Той ме гледаше с искрено учудване.

Седнах да му напиша писмо, никога, никога веч да не идва, да не ме среща. Как хубаво го съчиних. Даже плаках от умиление над моята нова „духовна сила". Отдавам това на Вашето влияние. Но когато на другия ден го прочетох, видя ми се тъй глупаво, празни приказки, пред този нов океан от хубави чувства и прошка към него. Пък и защо ми е да ме гощава? Ако ме приучи веднъж, всякога ще го желая, но всякога няма да го получа и ще страдам още повече. Не, нека му е сладко! Така моята обич към него ще бъде още по-силна, още по-чиста!

Късно вечерта, той изпълни обещанието си и тясно хванати под ръка ме изпрати до дома. Сладки мой, вечно обични мой!

О, Добринке, видите ли ме каква съм? Сега ще продължавате ли още да обръщате внимание върху мен?

Целувам десницата Ви.

О.С.

Приложение:

ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 1 септемврий 1926 г.

Хелмира, сестрице моя!

Благославяй душе моя Господа и не забравяй всичките Му благодеяния. Всяко дихание да хвали Господа!

Благодаря на Господа и Учителя за всички радости, които ни даде през събора. Сред тия радости, в мен се яви подтикът да Ви поднеса като дар за всичко току–що преживяно, Вашето мило име. Желая да Ви донесе ония радости, които ще отговарят на трептенията всред които е създадено. Знайте, че с него Ви е назовал сам Учителя, а само една от неговите букви е прибавена от мен. Ако Вие го нашепвате с нежността с която аз върша това, то ще Ви носи спокойствие, мир и радост във всички трудни моменти на живота.

Това което Вам поръчах, върших и аз през събора. Обаче, за сега ще Ви съобщя само впечатленията си от третия съборен ден:

„Помислих, че днес ще остана само с някои мисли от беседата на Учителя. Той каза: „Ще познаеш кой те люби, в ония случаи в живота, когато ти упрекваш себе си, че си лош – тогава той те уговаря в обратното, че си добър. Също, когато в други случай говориш добро за себе си – той потвърждава това." Казвам, че помислих какво ще остана само с тия впечатления, но ето че движейки се из бивака, налучих една значителна група братя и сестри, да слушат един импровизиран концерт. Колко много се зарадвах, че ние разполагаме вече с толкова сили, готови да изнесат нещо ценно из областта на изкуството! Колко много и Вие се радвахте, че след Вас – ранното пролетно цвете, видяхте около Вас да никнат и нови такива, всяко по видът си. Господ да благослови творчеството на всички ви! Как прелестен бе със своите живи цветове стихове, братът Боян Планински, който пееше за своето пробуждане! А Вашата едноименница,

която в противовес на неговата тъга, обливаше с надежда всички души, поглъщащи трепетно родната поезия! Но Вие, Вие, макар да скромничахте, за мен бяхте пак най-милата поетеса. С трепет чакам часът, в който ще слушам духовните Ваши излияния."

Какво ще кажете? Задоволява ли Ви тоя начин на общение между нас? Чувствувате ли още тази необходимост, да споделяте с мен Вашите съкровени тайни, за които сте ми тъй мила? Макар че Духът не ни отговори, по начина който очаквахме, обаче можем да сме уверени, че Учителят мълком работи, въпросите ни ще се разрешат. (Причините за замълчаването случайно ми станаха известни, при случай може да Ви ги съобща). Най-после и сами ще се явите лично при Него, стига това да е нужно.

Чувствувате ли се достатъчно силна с придобитото спокойствие? Колко силно е желанието ми, придобитото в този събор да Ви е донесло онова „вътрешно внушение", за което Учителя завчера ни говори. Намирате ли сили да поддържате това Ваше спокойно състояние, чрез изолираността която си наложихте, още известно време? Това бих Ви препоръчала като нещо важно за изпита, който Ви предстои. Съобщете ми скоро ли ще се явите, защото ще Ви пиша за някои належащи условия, които трябва да изпълните, в свръзка с благополучния изход.

Пишете ми по същия начин. Ще чакам отговора от 4 до 7–того.

Отправям Ви моите благопожелания за всичко добро в живота.

В.В.
Добринка.

20 СЕПТЕМВРИЙ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

20 септември 1926 г.

Колко сте жестока за мен сега! Получих писмата Ви, прочетох ги и се ужасих от това що ми говорите. Значи според вас, аз съм робиня на любовта и че Вие считате, че всичко между мен и него е свършено и поставяте „точка" с такова увереност, като че ли всичко е свършено. Можете ли още да ме обичате, ако Ви кажа, че още го обичам и ще го обичам винаги. А хубаво ли е, ако той почнеше да ме „гощава" и удостоява с разни „почести"? Защото колко безчислени са тия, които падат благодарение на гощавките от своите любими. Мислите ли, че ще ме спасите от него, като ми внушавате да го напусна, като в сърцето ми остава живия корен, който пуска нови издънки и който не мисли да умира, защото не му били дали да се „навечеря". Може би природата ме учи на нещо. Колко пъти заварвам на вечеря моя съученик, но и той знаяйки моята оскъдност също не ме е поканвал да се нахраня. Отличните благоухания що идват от горните етажи у дома също ме възпитават. Нека е Волята Божия! Задачите трябва да се учат.

Мислите ли, че като приемам от Вас известни суми не страдам ужасно! О, аз съм уверена, че ще ги възвърна умножени. Той има и добри черти.

Виждам ги само аз, която безумно го обичам. Възпитанието му е друго, разбирам. Културата му. Няма възпитание в християнска добродетел, но зная ли аз Божия план? Може би и за него идва нова „школа", дето ще го учат повече да се вглежда в нуждите на другите. Една девойка имаше нужда от зимно палто и ме помоли да му предложа едно пъстро килимче. Той заплати богато и го взе, за мой хатър го взе, защото аз го молех. Слугинята му чрез мен помоли за повишение и за мой хатър, от 600 лв. й покачи на хиляда. Не би ли дал и мене ако поискам. О, да. Но тъй е възпитан, да му искат, да го молят, а сам по своя вътрешна инициатива е още глух.

Обичам го, каквото и да мислите за него. Да, зелен е в това отношение; той не знае българската действителност, нито нашите закони в школата, нито неумолимия закон в сърцето ми и ето що ми предложи, горкия: Да живея при него. Ще уча, ще се издигам край него и той ще посреща всичките ми нужди. Не зная как избягах от него. Три дни след това го срещах из гората и го избягвах. Той стои след мене и ме гледа. Бягам и ще бягам, дордето не остане около мене нито лъх от черна нужда и посърнал вид.

Казвате, че Жечо има хубава аура. Напразно, щом като не го обичам. Той има добри качества. О, ако той ме познаваше преди години по-добре, нямаше да хвърли върху ми онзи черен колан под Мусаленските езера. Тогава тъй щях да го обичам! Нямаше да се отделя от него, щях да целувам със сълзи ръцете му, но той нито ме виждаше тогава, увлечен в други спътници – мамини хубави галени и писани. Той ми е добър съученик, бих рекла, ако това му е достатъчно хубаво, но нищо, нищо друго – никога, макар че Вие тъй го харесвате.

Питате ме и за брат Боев. Господи, где да намеря думи да се похваля от него. Огън, буря е той. Но огън, който стопля помръзнал пътник, разпалва мъждеюща главня в потъмнелия мозък. Буря, която едничка разгонва моите умствени облаци, и прави и по моето небе понявга да блещукат звезди, понявга и топло слънце да засияй.

Сънувах сън за Учителя. До една ограда с още много други несретници ядяхме хляб и сол. Той изпрати до нас един бял войник да ме извика. От всички окаяници, извика само мене. Отдалече Учителят ме погледна. Този поглед беше велик зов на Духа, по-велик от всяко земно слово.

Хазаинът пак иска стаята ми. О, колко нежелателно е това известие за мен. В безизходност съм. Злата съдба иска да ме постави под „закрилата" на Colombo, но това ме изпълва с мрачни предчувствия. Скърб пълни сърцето ми. Трябва да чета усилено за изпит, като че ли дишането ми е спряло и едвам поемам дъх.

О.С.

Приложение:

ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 8 септемврий 1926 г.

Хелмира, сестрице мила.

Бог, който е богат в милост, за голямата си любов,
с която ни възлюби, като бяхме мъртви в престъпленията,

оживи ни наедно с Христа.
Ефес. 2; 4–5.

Много Ви благодаря за последното обширно писмо, с което споделяте с мен преживяванията Ви от събора. Всичко това Ви прави все по-мила и по-мила за мен и също като Вас мога да кажа, че единната радост в живота ми, това е общението ми с Вас; тъй че като продължаваме кореспонденцията си, ще поддържаме взаимно тия радости. Ще живеем при това с надеждата, че Господ ще замени този начин на общение с по-съвършения, който за сега не ни е достъпен.

Изненада е за мен комбинациите, които сте получили от Вашето име. Вярно е, че в него има много вложено – цял период от живота Ви – то ще еволира заедно с Вас.

Беше въпроса да Ви кажа какво трябва да правите през време на изпита. Писахте ми по-рано, че миналата година сте имали на разположението книгата „Лъчите", чиято помощ силно сте почувствували. Още тогава, този пасаж на Вашето писмо ми направи впечатление с две неща. Първото е, че този Жечо, който Ви е дал „Лъчите", непременно трябва да е от братството, а ето, Вие даже не го наричате „брат"; или ще кажете може би, че отношенията Ви с него не изискват това обръщение! Вярно е, и Писанието някъде твърди: „Има приятел по-близък и от брат." Но, ето че тези думи търпят широко тълкувание, за какъв брат и приятел се говори.

Второ, което ми обърна внимание, това е че брат Жечо е търсил „любовното Ви благоволение". Но това значи, че и той е парнат от огъня, който накара да страдаме и Вие, и аз, и Александър, па и много други. Това ново обстоятелство ми откри редица усложнения в лабиринта, в който сте се озовали. То, едновременно усложнява и улеснява разрешението на малките и големи въпроси. Трябваше да направя известни проучвания за лицата, с които общите в свръзка с училището, и действително се натъкнах на доста интересни работи. Близкото бъдаще ще покаже, как Господ ще използува за добро всичко във Вашият път. Все пак, мен ми стана драго, когато една ранна юлска утрин Ви видях седнали с брат Жечо сред „Изгрева" да четете нещо, потопени в аурата на Учителя, която изпълва това свято място. Оградени бяхте с едно виолетово сияние и прекрасно се откройвахте на зеления фон. Да, това бе една от рядко красивите картини, които съм съзерцавала в живота си.

Сега, на думата си. Нищо по-лесно от това, да имаме услугите на влюбените в нас! Прочее, като наближи изпита, по някой начин поискайте от брат Жечо „Лъчите"; вярно сте схванали, че от тях излиза сила. Това е едно от силните оръжия, които Учителят е дал на учениците си. Книжката дръжте във възможната най-голяма близост до Вас, през време на изпитването. Под нейното благотворно влияние ще бъдете както Вие, така и тия, които Ви изпитват.

Второто нещо, което да спазите, това е да бъдете благи и коректни с изпитните комисии. За материала по който ще Ви изпитват не говоря, защото вярвам, че сте подготвили всичко потребно.

Най-после, предварително се явете при Учителя, чието благословение ще Ви бъде най-ценно, тъй като то ще Ви свърже с Бога...

Както Ви казах по-горе, трябваше да направя някои проучвания в свръзка с Вашето училище. Натъкнах се на интересния Ваш преподавател, брат Боев. Ами че той е живо олицетворение на човек, положил душата си за жадните за наука! И всичко това без никакъв стремеж за материални облаги, макар че сам живее едва ли не в оскъдност. Възхитително! Да Ви призная, и двамата тия братя, съставляват за мен интерес. Моля Ви да ми опишете по някои от добрите им качества, така както сте ги Вие наблюдавали. Подобно нещо ще Ви поискам и за други още някои братя и сестри, но това по-късно, тъй като ще съставлява предмет на една духовна работа, която с Вас трябва да предприемем.

Приключвам, макар че има много да Ви пиша. Писмото ми, което ще получите след изпита, ще посветя за отношенията Ви с А., тъй като това което ми описахте в последното Ви писмо, хвърля за самата Вас изобилна светлина, какво трябва да бъде новото Ви поведение.

В живота има един велик закон, който всички трябва да разберем и приложиме: Това, което желаем да имаме, трябва със собствен труд да създадеме!

Вие сте на правия път, понеже поглеждате вече и на по-малките от Вас – на тия „нищи духом", каквито и аз открих през събора, било в описаното от Вас бедно братско семейство, било в безименните творители на блага в братството. Дерзайте! От това гледище, според горният закон, не е чудно, Александър за Вас да е образеца, който да Ви напомни идеала що сама следва да пресъздадете. Ще трябва да положите ред усилия за работа върху някоя душа и в нея да отгледате качествата, намерени у Александър и които тъй Ви се нравят. Господ ще Ви помага и ще възрасти тия качества. Само тогава с право ще имате един другар, който никой не ще Ви отнеме. (Пропуснах в моя отчет да Ви кажа, че когато се явих при Учителя, Той обясни още, че трябва да любим само това, което никой не може да ни отнеме.)

Имате и моите благопожелания за успешен изпит, тъй че идната година да сте в седми клас, придобила покрай земното и небесно знание.

Докато сте заети с изпита не ми отговаряйте. Все пак, ако имате да ми явите нещо важно и бързо, ще очаквам от 12–того нататък.

Привет и сестринска целувка на милата ми сестра.

В. В. :
Добринка

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 14 септемврий 1926 г.

Хелмира, сестрице !

„Когато някой каже „унизих се", тогава е във възвишение."
Писанието.

Пристъпвам към изпълнение даденото Ви обещание, да Ви пиша за отношенията Ви с А... Върша това в кратко, тъй като в току–що изминатите дни, духом схващам, че сте разрешили окончателно тоя

въпрос. Да бъдеш ученик и да се подвизаваш духовно, ще рече бързо да се справяш с въпросите на живота и непрестанно да се движиш по пътя на най-малкото съпротивление. Помощта що се дава на ученика в тия случаи се изразява в доброто осветяване на пътя, а ученика сам избира къде да върви. Благословение е, когато както Вас, той избира тесния път що води към живот!

Казах, че ще Ви пиша на кратко, като подробностите ще съставляват един ден материал за нашите спомени. През тия дни, не само Вие, но и аз преживях особна криза, сред която душата ми непрестанно се изливаше в следната молба:

„Господи, една сестра имам – Хелмира! На Теб я предадох, Ти я пази и упъти към светлината!" Колко ще се радвам, като чуя от Вас как прекарахте благополучно този важен завой на Вашия живот!

Чета и препрочитам последните страници на съборното Ви писмо и виждам колко Господ Ви смирява, за да Ви възвиси! А... е чужденец, но как сполучливо е приложил спрямо вас българската поговорка „Сит на гладен не вярва"! Само една „робиня на любовта" може да понесе подобни обноски: любимият да се весели, а ние да го очакваме! Или това се оправдава от непонятните нам аристократически маниери. Все пак, Вие трябва да благодарите за тия постъпки, които са показател какво би било неговото бъдаще поведение към Вас, ако се обвържехте с него. Считам, че Вие собственоръчно се освободихте от тия фатални връзки и турям точка. Иначе, би трябвало да Ви описвам един път на мрак и тъмнота, за който болезнено ми е даже да мисля. Неизказано се радвам, че Ви виждам веч на другия чист и светъл път. Смело мога да твърдя това, според един сън, който имах за Вас през м. май т.г., а той определяше срока за общението Ви с А..., като последния изтичаше тия дни. Този сън беше следния: Вървяхме с Вас през един град и ето, сред една от улиците имаше набрана снежна вода, със сняг който още се топеше. Вие се спуснахте и едно след друго изпихте 3 и половина чаши. Напразни бяха моите увещания да не пиете от тази вода. Вие ми отвръщахте, че снежната вода е най-чиста химически и затова я пиете! А кой Ви бе заслепил, та не виждахте нейното замърсяване и че е изпълнена с прах? Тогава си отгатнах, че ще сте в плен около 3 месеца. Това време изтече нали? О, нека Господи, сестра ми Хелмира да е в бъдаще свободна Твоя служителка и ученичка!

По тия въпроси имам отбелязани мисли, които в последствие ще видя дали е нужно да Ви пиша по тях. Може би, вместо това повече ще е полезно да се занимаем с оная духовна работа, за която преди Ви загатнах.

Сега, очаквам да ми опишете как преживяхте през тия няколко дни, в които едновременно имахте да се справите и с духовни, и светски изпити. Също и по ония въпроси, които зачеквам в последното си писмо от 7–того.

Срещнахте ли се с Учителя и какво Ви Той каза по изпита. Вярвам ще ме посветите във всичко, което и на мен би било полезно.

Желателно е да ми опишете и някои Ваши забележителни сънища, от сегашно или по-отдавнашно време, които да хвърлят една светлина във Вашия живот. Спомням си, че ми казахте за известни страшни сънища, които Ви плашат нощем. Ако те се случват пак, мисля да Ви съобщя едно предпазително средство, дадено от Учителя преди много години и което струва ми се е известно на малцина.

Ще очаквам отговора Ви към 17–того.
Привет и сестринска целувка на милата ми сестра.

В. В. :
Добринка.

27 СЕПТЕМВРИЙ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

27 септемврий 1926 г.

Мила Добринке,

С ужас ме изпълни писмото Ви от 22 септемврий. И макар че получих и други след това, които приличат на тихо слънчево време след буря и гърмотевици, все пак съм под впечатление на първото и тръпки лазят по жилите ми от него.

Тъй ли ме мислите слабоволна, че ще приема наистина нечестна робиня да стана някому, та дори и на един италиански граф. Не помислихте ли за Великата школа в която се уча? Не знаете ли, че над всичко в света обичам Бога и Учителя, и макар че обичам Colombo, дори да умра от мъка, аз ще остана вярна на принципите и законите на Бялото Братство. По-добре сетна сиромахкиня, бедна и отритната от доволния свят, но любимка на Бога. Една усмивка на Учителя струва хиляди пъти повече, отколкото милувките на преходното щастие и удоволствие.

Схващам от Вас, че искате да ме приближите към съученика ми, а това ми е противно. Там е всичката ми болка и затова тъй силно извиках. Не го обичам! Няма в сърцето ми никак място за него, макар че служи на Моя Бог, макар че ме обича. Какво да правя? Ако аз съм му сторила в миналото добро, защо той не го прояви още от начало. А че той дълго от преди ме е познавал, срещал, а с нищо не е проявил каквото и да е внимание, съчувствие, напротив. Когато, аз щом срещнах моят Colombo, веднага трепнах, обикнах го, както никого преди туй; светът се преобрази за мен и в душата ми запяха хиляди струни.

Казвате и то обидно за мен, че имам некрасиво лице и хубаво тяло. Божия работа е това. Чудя се как тялото ми се е запазило хубаво, въпреки мизерията и труда. Никак не се чудя за това що откривате в лицето ми – ужасните страдания са оставили отпечатък върху чертите ми, но все пак, ако и да съм некрасива, все пак лицето ми е приветливо и мило, и Colombo хиляди пъти галейки ме ми е проронвал сладки слова: Du bist hübsch, sogar so sehr. [(нем.) Ти си красива, дори толкова много.] Такива думи казва този, който обича. И за Colombo Учителят не се изказа добре, някои не го харесват, чудят се как го обичам тъй некрасив и изгорял от слънцето, но я да питат мене. Чудесен рицар е в очите ми – чаровна усмивка, детски поглед, кадифен глас, бели длани, които галят, сладко целуват посивялата ми коса. Нека си е той богат и аз сиромашка. Това е божествено дори. Нима Бог така не притиска на гръд грешната човешка душа? Или ще речете – преувеличено е. Може би. Така мисля аз.

Е добре, не е ли вярно, че разрушавате моето щастие; не Вие, но Школата съвокупно. Че в нищо няма щастие – разбирам Ви. Но тогава

целият живот не се ли обезсмисля. И любов, и семейство, и общество, и държава. Тогава всичко е празна работа, вятър, сянка.

Аз не съм философка. И не съм привърженица на крайния аскетизъм. Когато обичам Colombo и усещам до бузата ми туптящото му сърце, милвайки косите ми, бузите ми, чини ми се, че съм Любимка на Бога. Грехота ли е? Кумир ли е това? Но когато се отдалечава той, когато дълго време не го виждам и зная, че той е под знака на друго присъствие, тогава се чувствувам злощастна и чини ми се, че никой не ме обича.

Веднъж той дойде. Той ме гали и целува. Аз ридах от щастие върху гърдите му и той всяка сълза глътна с устните си. На другия ден имаше да се мие братския салон на „Оборище". Щяхме да работим 6 души. Наредено било, работата да почне след 6 часа вечерта, пък аз съм разбрала – сутринта. Но, чаках ли ги? Върнах ли се? – Не. Сама свърших работата за шестима. Като измих после и галерията, и прозорците, и тротоара и – отходните места. Не обядвах целия ден. Когато вечерта си тръгнах, на вратата срещнах дежурните. Те носеха кофи, четки, бърсалки. Що благословии приех от тях. Това се дължеше на Colombo. На милувките които ми даде, на дивната радост що събуди в мен.

[О.С.]

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 22 септември 1926 г.

Хелмира, сестрице моя !

„Уверен съм в това, че онзи който е наченал във вас
доброто дело, ще го свърши даже до денят Ис. Христ."
Филип. 17; 6.
„Със скъпа цена сте изкупени !"

Многоочакваното Ваше писмо получих своевременно. В недоумение съм на що да обърна внимание, дали на упреците които ми отправяте, или на добрите възпоменания, що все пак греят във Вашата душа. Прибързано заключавате, че само разрушение се внася във Вас; мисля че Ви се посочи пътя, по който ще трябва да градите.

Повече щастие имахме в ония дни, когато Ви наричах „Добра госпожице", а и Вие не бяхте ме открили „между сестрите, които за сега се ползуват с вниманието и търпението на Учителя". Проследвам нашето приятелство и виждам как почнахме от височината на Мусалла, във всяко писмо слизахме и слизахме, докато днес стигнахме полето. Ще кажем, че до тук е било човешкото, а сега да предоставим Божественото да се прояви. Имах всякога за принцип да Ви оставям сама да направлявате стъпките си, тъй че и сега имате тази свобода. Казвам: Свободни сте да приемете предлаганата от А... работа, макар че постъпката му е продиктувана от чувствата му към Вас. Обичайте го и Господ да Ви закриля и благославя. Щом не приемате свободата, която моята ръка би Ви доставила, приемете помощта на А..., но считам за нужно да Ви кажа, че през всичкото време, когато ще „служите" у А... бъдете разумна, владайте Вашите чувства, под чийто устрем искате да се поставите. Изживейте с него това що съдбата ви е отредила, а след това каквото Господ даде! Все ще се намери една душа

да плати и тогава за Вас. Желая, ръката на А..., която ще Ви помага, да е тъй благословена, както на други, които са Ви помагали! Едно е важно, дружбата Ви с него и в бъдаще да остане **„дружба на една добродетелна жена с един учен мъж."**

Няма що, заставяте ме да Ви опиша опасността на която се излагате. А... преди всичко е мъж, той покрай некрасивото Ви лице и мила душа, открива във Вас хубаво тяло и използвайки Вашите чувства, ще се стреми да Ви направи своя метреса. В противовес, трябва да знаете, че Вие можете да бъдете само негова законна жена и то когато го видите, че е дошъл **„да служи на Вашия Бог"**. И така, ще можем ли да видим А... в братството, а Вас – негова „мила женица"? Мисля, че това е жестокост – когато съдбата Ви изправи пред подобна дилема, а не досегашните мисли, които споделях с моята сестра Хелмира.

Виждате как лесно и от еднаж се разрешиха въпросите? Жестокостта ни винаги остава надмината от нашето великодушие.

През времето, когато ще считате, че щастието Ви е намерило, спомняйте си това което сме си казали, поглеждайте и на по-малките от Вас. Ако намирате за нужно, работете върху едного от тия що Ви обичат и създайте един нов Александър; както Ви казах, един ден той ще Ви е нужен. Мога от сега да Ви уверя, че А... няма да остане вечно при Вас и затова ще трябва с някого да го замените, когато дойде този фатален час на раздяла.

Да обичаме Учителя, въпреки видимото несъдействие от Негова страна; да пазим за Него свещени мисли, защото само тогава работите ни ще се уреждат.

С радост бих приела поканата Ви да ви посетя, но ето че трябва да остана скрита и в бъдаще. Предчувствувам, че пак ще Ви съм нужна, а моята помощ ще е ефикасна, когато е отправена от неизвестност!

Господ да Ви подкрепя в пътя що поемате, а на мен да даде търпение да дочакам разрешението и на моя въпрос. Знайте, че и Вие, и аз имаме съответни роли в изказани от Учителя пророчества. Безразлично дали се смее „Сарра" или недоумява, тия пророчества се изпълняват!

Предлагам в бъдаще да имаме определи дати, в които да разменяме писма с Вас, разбира се когато чувствувате нужда от това. Вие ми пишете от 1 – 5 число на месеца, а аз от 15 – 20.

Сега, нека моята сестра Хелмира приеме уверенията ми, че и за напред оставам на нейно разположение: от сега нататък само великодушие да очаква от мен. Обичам я, защото такава е задачата ми. Ще й помагам, за да ме и тя обикне.

В. В. Добринка.

Приложение:

ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 26 септемврий 1926 г.

Хелмира, душо многострадална, сестрице мила и скъпоценна !

Пиша Ви, въпреки че срока ми е далеч! Час по-скоро трябва да Ви кажа „Простете за строгото ми писмо"; принудена бях да Ви го отправя като тълкувателка на Вашата съдба. Какво да правя, когато истината бе

това и Вие поискахте да Ви я кажа? Действително там се сложиха горчиви слова изпод моята ръка, чета ги и се чудя с що да облекча състоянието на моята мила сестра Хелмира! Нейното свободолюбие не иска да й помогна по досегашния начин, единственото средство остава да й се изявя, но ето че това би турило нова преграда между нас. О, ако бих била уверена, че сестра ми Хелмира ще запази към мен това поведение на пълно доверие, както в разменените ни писма, с радост бих я повикала на високите Витошки върхове, дори на Мусалла и бих й открила душата си! И наистина, какво тя би имала да скрие от мен, или да ми разкаже в повече? Нали и мен са известни неща, които не ми са казани и които не съм изказала. Но за мен е важно да имам нейното приятелство, макар и изразено в писма! Ето защо, когато сестра ми Хелмира почувствува, че е готова да ме обича при всевъзможни обстоятелства, тогава ще й се изявя. Тогава няма да се боите нито от Вашия хазяин, нито от когото и да било, защото с най-голяма приятност ще Ви взема да живеете при мен. Ще имате тогава пак тъй волен живот както сега, само че ще бъдем събрани две еднакво самотни души, да живеем и се учим заедно да служим на Бога, да Го обичаме; като служиме на нашите ближни, ще си послужиме една друга и ще се обичаме със съвършената Божия любов.

За да парирам упрека Ви, че всичко Ви се отнема, без да Ви се даде нещо ново, ще забележа, че Вий още не сте изслушали проектите ми до край. Тепърво имах да Ви съобща проекти, които щяха да съставляват нашето творчество. Вие добре ми забелязвате, че желаете да се свържете с оня що се зове „верен и истинен". Моят позив в случая е, че като се държите здраво за Бога и Учителя, пак обикнете една душа от тия що Ви обичат и в последствие ще видите радостните последствия.

Сега, Вам предстои да влезете в нов подем и пак ще просияе лицето Ви от благата на духовния подвиг. Заедно с Вас и моята душа ще просияе при видът на радостното Ви лице. Сънят, в който сте видели Учителя да Ви зове има това значение, че Вие трябва да сте близо при Него и всичко друго ще Ви се приложи. Трябва да обърнете внимание на Вашата поезия, а това що ми писахте за липсата на добра дикция, намерила съм един способ който ще Ви съобща да приложите и непременно ще придобиете това качество, за да го прилагате при четене Вашите хубави съчинения. Много още проекти ще се явят и реализират когато работите, а Господ ще благославя и Вас, и мен, за да прилагаме Волята Му.

Бъдете тъй добра и се явете при нашия пощалион и получете оставеното от мен. Това сторете в сряда сутринта. Считайте всичко от Бога изпратено, приемете го с онова смирение, с което Ви се и поднася. Никому сметка няма да давате за нищо! Едно само помнете, че за Вас вече е настъпило времето на по-сносен живот! Виновна ли съм в нещо, че Господ чрез мен благоволява да приглежда Вашите нужди? Изправил ме е на Вашият път да Ви улеснявам, приемайте всичко с благодарност към Твореца и отхвърлете всяка мисъл на упреци подобни на последното Ви писмо. Това ще спомогне спокойно да се отдадете на работа. Продължавайте да търсите някое подходяще занятие за Вас, или пък задоволете се с шиенето, което би Ви се давало. Това що Ви е потребно за преживяване, Господ било чрез мен, било чрез работата, която ще намирате, ще Ви го даде. За всичко на Бога благодарете, а мен обичайте само за добрият пример, що бихте открили в действията ми.

Освен това, умолявам Ви още за едно нещо. С настъпването на зимата Господ иска да Ви гледа не вече в кожухчето облечена, а в едно ново зимно палто. Прочее, посетете някои магазини и вижте да си изберете плат, от който ми предайте една мостра, за да отида и Ви го взема. Запитайте и за цената, която може да бъде до около 450 лв. метъра. Посетете и магазина „Калови & Джуров" – срещу археологическия музей под зданието на „Юнион палас". Ако си удобрите от техните платове, ще бъде едно улеснение за мен.

Пълно мълчание и благоговение пред Бога и Учителя!

В. В. Добринка.

П.П. Ще очаквам известията Ви още на 30–того и на 1.X.

Съща.

6 ОКТОМВРИ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

6 октомври 1926 г.

Мила сестра,

Що е приятното сега около мен? – Ученето. Издържан изпит по химия и алгебра. Имам всички училищни пособия – хубави тетрадки и моливи, учебници – тъй им се радвам. Така въоръжена ще почна да се готвя за 7 клас. Приятното е още и това, че Русеви ми са наклонни и тая година да ме оставят у тях. Моята квартира е великолепна за ученик. Сутерен – от стая и кухня с южно изложение към разкошна цветна градина. Там растат плодни дръвчета и най-красивите пролетни, летни и есенни цветя, посадени от изкусен градинар.

Какво размишлявам за Вас? Ето:

1) Зная, че Бог се грижи за своите си, затова казвам – Добринка е сам Бог.

2) Зная, че Той даде своята власт на сина си, затова казвам: Добринка е Христос.

3) Зная, че Бог е принцип, Синът вечно живее като Дух, но и двамата са проявени чрез Учителя. Затова казвам: Добринка – това е Учителя.

Ето Ви цитат – впечатление от първото Ви писмо от 24 март 1925 г.:

29 март 1925 г.

неделя

„Получих 500 лв. от някоя непозната жена – Добринка Емануилова. Кой добър Дух й е пошепнал в каква крайна оскъдица се намирам, че тъкмо навреме ми помага!? Навярно, тя е някоя отворена към Бога душа, която е чула моите въздишки, тайни сълзи и ми се притичва на помощ. Писмото, което придружава сумата още повече ме озадачава. Коя ли е тя? Но що мисля? Уверена съм, че зад това чудесно име се крие самата Божия промисъл. Това е Бог.

В тия мъчителни дни аз гладувах. Няколкото сварени картофа съвсем не задоволяват глада ми. – Аз съм забравена! – мислех си, но тия шепнешком изречени думи са чути от някого, някой близко стоящ до мен.

Кой е Този, който невидимо стои до нас и когато страдаме ни помага? Лицето Му не виждаме, а не ни оставя да паднем. Изправя ни на нозете и ни крепи с тихо слово: „Не бой се, Аз съм с тебе!" О, как да Те забравя и как да Те назова Тебе, Всевиждащо око, който от върха на своето величие слизаш чак до нашите мрачни жилища и носиш радостен лъч? Не си ли Ти нашият Истински Верен приятел, когото най-напразно дирим другаде?

Госпожо, не Те познавам, но Ти трябва да си прекрасна. Да не би това да си Ти – моят Ангел от Маришките езера? Тогава Той само ми се усмихна с лек поклон на главата, поглед който възпламени тъжната ми душа и ми донесе вдъхновение. Облечен беше в сребриста броня, що като поток се лееше; като жива трептеше върху Него – косата му друг златен жив поток, който го обгръщаше.

О, чудесно същество, аз ще те викам пак, когато съм в беда!"

Ето Ви моите тогавашни бележки. Нека Ви кажа, че ходих при Учителя. Наистина, щастие за мене са минутите при Него! Като че ли вече не съм жителка на нашата планета и моите страдания избледняват при Него, изчезват, като че ли не са били. Често пъти сгърбена от мъка отивам при Него, едвам шепнещ е гласа ми от мъка, а се връщам радостна, бодра, смела, изпълнена с нова вяра и надежда, храбро вдигнала глава срещу неволите.

Моля, кажете ми нещо върху „дикцията". Искам да чуя Вашето мнение по въпроса.

За какво мога да бъда и аз полезна нещо за Делото? Готова съм да го извърша, колкото и трудно да е.

Не зная, собствено, Вие коя сте, но аз съм човек. Безсъмнено знаете, че аз имам недостатъци. Навременният жест, който показахте към мен, начина на постъпването Ви, ми вдъхва доверие и затова аз казвам: Водете ме!

С признателност и обич към Вас, оставам с поздрав: Олга.

Приложение:

ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 4 октомври 1926 г.

Хелмира, сестрице моя !

Бъдете тъй добра и се явете в четвъртък „на ранина", да получите оставения при нозете на пощалиона пакет. Едновременно оставете Вашето писъмце, с което ще ме известите нещо приятно около Вас, а така също ще ми явите откритието Ви относно мен. Това ще е един опит за развитието на Вашата интуиция. Можете даже да ме назовете с три имена:

1) Ще запитате Вашето чувство към мен и ще отбележите едното ми име;

2) Ще запитате разумът Ви и той ще Ви каже второ име;

3) Ще запитате Вашата интуиция, онова най-мощно средство за познание и ще отбележите третото ми име.

Ако трите отговора които ще получите се съгласуват, толкова по-добре.

Освен това, за да си обясня и аз нещо в нашите отношения, моля да бъдете тъй мила и ми опишете Вашите впечатления при получаване най-първото мое писмо до Вас (от 24 март 1925 г.). Вярвам, че все сте записали нещо тогава.

От последното Ви писмо виждам желанието Ви да се определите в един приятен път към Бога. И наистина това Ви решение ми дава спокойствие за Вашето бъдаще. Моят отговор на всичко що ми пишете в него е тоя:

„Има ли нещо по-сладко, мило и съвършено от животът около Учителя?" – Да сме свързани с Него постоянно и ще се уверим един ден, че Той ще ни изведе към истинното щастие!" Знаменателни бяха обясненията Му, дадени в неделя на Изгрева (след закуската); обясних си тогава важният за мен въпрос, който ще ми е желателно да споделя с Вас.

Някои от въпросите, засегнати в последните ми писма Вие оставихте така. Или може би нямате време да пишете повече? Мисля, че е важно за Вас напр. да започнете с опита, който ще Ви донесе придобиването на добра дикция; ако въобще имате това желание, явете ми да Ви съобща моя метод.

Плат вземах 2.60 за да можете направи палтото с по-голяма яка. Добре ще е ако в шиенето и кроитбата Ви помогне някоя опитна сестра шивачка, в случай че не разчитате на собственото Ви изкуство. Също и подплата вземете по-добра. Що се касае за разходите около това, ще мога да Ви улесня към края на този месец. Ако ще бързате да си го ушиете, ще останете може би задължена известно време, а ако не – дочакайте срока, който Ви казах.

Можем ли днес с Вас да кажем, че сме се убедили във верността на оня девиз на Бялото Братство, който тъй често се употребява:

„Няма Любов като Божията Любов –

Само Божията Любов е Любов!"

Нека в бъдаще тия думи придружават нашите писма, а тяхната същност да вложим в живота и отношенията ни към всички.

Задушевен привет от В.В.:

Добринка.

П.П. Ако случайно не разполагате с време, за да ми пишете веднага по-обширно, то накратко ми явете най-необходимото и ми посочете на коя нова дата да очаквам другото Ви писмо.

С ъ щ а.

Писмото прикътайте добре, понеже може да престои там някой и други ден

14–15 ОКТОМВРИ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

14 октомври 1926 г.

Мила сестро,

Вие, като че съжалявате, че сте почнали работа за мен. Може би Вие започвате да не ме харесвате!! Не зная сега какво мислите за мене, или какво другите мислят за мене. Но на Витоша бях веднъж, аз мислех

върху думите на един учен брат, които сърдито отправи към мен. Тогава, мислейки върху това и даже скърбейки, чух внезапно в душата си тих и решителен глас: „Не си толкоз лоша!" Трепнах от тия думи, бодро станах и забравих думите на оскърбителя. Даже Учителят ни съветва, когато имаме внушение, че от нас „човек" няма да стане, тогава: „Ти стисни юмрука си и кажи: Не! От мен човек ще стане!" Тъй си повтарям и аз в час на униние, а отзарана към Витоша ми го потвърди една блестяща синкава звезда, изгряла на небето. Това го потвърди и изгряващото слънце, което голямо и любящо надникна от хоризонта. Насърчиха ме и седемте извора, които изчистих в планината, послах с бели камъчета и освободих сладкия им ромон от тиня и бурени. Ах, какво дълбоко умиление ме обзе, когато цяла изкаляна и измокрена седнах при тях да си почина! Като че ли те протекоха у мен, върху моята „неустроена земя".

Като че ли те изказват благодарност, кристално чисти, бликащи в обградените и послани с бели камъчета коритца – като че ли те пееха. В тоя миг, стори ми се, че видях една Божествена усмивка. Ридах от радост и моята крива гега ме уподобяваше на Якова, сложил глава върху камъка при Ветил.

Колко беше тихо горе. Не смеех дори да запея. Слушах неземната песен на изворите, птичките и цветята.

По думите Ви разбрах, че моята интуиция ме е излъгала. Тогава върху какво да разчитам в себе си?

Винаги Ви благодаря за помощта. Желая и аз някога да стана като Вас и тайно да помагам на тия, които са в нужда.

Искате да ме вземете да живея при Вас!? Но нали трябва да бъда олицетворена добродетел за това? Имам ли кротост, смирение, послушание? Тогава никога не трябва да споменавам за никакви сиви или бели гълъби!

Благодаря Ви за средството за предпазване. Колко хубаво спах след това? Може би е самовнушение!?

Ето Ви бележките ми от второто Ви писмо:

15 октомври 1926 г.

P.S.

Почнахме усилени учебни занятия. Имаме добри учители. Ето го математикът Георги Радев, физикът Г. Томалевски, естественикът Борис Николов, по немски език Савка Керемедчиева – но где е брат Боев? Той съдържа в себе си всички тях и далеч по-съвършено и по-добре. Не, загубата от брат Боев е незаменима. Той е учител – маг. Мога да кажа: той е прекрасен учител за тъпи ученици като мене. Там е цялата истина и причина за моето възхищение.

Нима няма вече да срещна Гълъба? Горе се чува музика. Всяка мелодия ми напомня за него. Всички птички и всички цветя, всеки изгрев и всеки залез, слънцето, луната и всички звезди изговарят неговото име. Колко хубаво свири някой горе – това е от Шопен. Дали не е Панка Пелишек – тя умее да изтръгва пред нас безсмъртния дух на Шопена, тя е неговата най-добра тълкувателка.

Колко хубаво пише Ст. Ватралски [виж "Изгревът", т. XXIV, тс. 191-298, сн. 49-50] за Учителя! От сърце благодаря на този автор на статията, който безстрашно застава за великата истина и чрез печата я прави достояние на хиляди читатели.

Моля, достатъчно ли е да поставя и само върху главата си мисловия Пентограм?

Значи, ние се целунахме на сън. Какво значение има всичко това, а също и рисуването?

Приемете моята благодарност.

Ваша Х.

Приложение:

ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 10 октомврий 1926 г.

Хелмира, сестрице мила !

Няма любов като Божията Любов !

Не знам как на Вас се стори, но ето че аз почувствувах, като че ли забавих отговора си на последното Ви писмо. Навярно това се дължи, че в малко време много неща преживяваме!

Всеки един от нас е извор, чийто източници се държат от известни същества – обикновени хора в живота, или духове. При съответни постъпки на тия същества, имаме изобилие или намаление на нашите струи. Така е съдбата отредила, че „Белият гълъб" властвува над вашите източници, Вие над тия на известния Ви брат, той – над тия на другиго и т.н. Моментите в които Вие, напр. действувате неблагоприятно, в мен се явява въпроса „Защо се занимавам с моята сестра Хелмира, защо по-скоро не търся пътя към нещастието, за да намеря щастието?" – Но не, душе моя, смело продължи и по нататък по пътя на негласната добродетел! Смисъла на всичко е в жертвата негласна и смирена! Раздавай струите, о, изворе на моята душа и не търси възмездие!

Как смело Вие сте вместили необятното в една орехова черупка! С Името Божие Вие искате да назовете една човешка душа, с името на Учителя Вие отъждествявате Вашата сестра Добринка! В известно отношение, Вашето отгатване е вярно и то до толкова, до колкото моите невинни към Вас постъпки се явяват като истинско благородно дело, което облекчава Вашата съдба.

Чета записките Ви според Вашия дневник и сълзи на благодарност към Всевишния овлажняват моите очи! Същевременно запитвам се кое е важното в случая, това ли че с най-нищожните средства, каквото са днес парите, е дадена възможност на една сестра да преживее няколко време както всички хора? Или пък важна е тайната добродетел на една душа, която сред хилядите хора що са Ви заобикаляли в момента, сама е отгатнала Вашата към Бога молба? О, ако хората днес малко, малко съзнаваха и изпълняваха Христовото поръчение: „Направете си приятели от богатството на неправдата...!"

Около нас всякога има голямо число души, чийто устни ако не молба към Бога, то шепнат думи на разочарование: „Защо живея, защо живея?" И ако въобще ние трябва да просим ясновидството, това трябва да е с оная безкористна цел, да откриваме страждующите души и да им помагаме. Много от тях захапват дулото на револвера, или напиват чашата на смъртта, само защото никой не се докосва до тях да им посочи смисъла

на живота, да им отговори: „Живееш за да се учиш, да растеш и познаеш светлината що свети в тъмнината…"

Вие поддържате надеждата да Ви се изявя лично. Вярно е, че едно непосредно общение с Вас за мен би било цяло щастие, но заедно с това, аз ще получа заплатата си тук на Земята и за Небето едва ли ще остане нещо; а нали всички работим за съкровища, които нито молец изяжда, нито крадец отнема! Ето, Хелмира моя, предпочитам да Ви имам в духовния свят, отколкото тук. И сега мога да Ви изброя някои условия, които определят нашето свиждане, но виждам Ви, че едва ли бихте ги възприели, за да ги изпълните. Ако желаете, опитайте се да изброите някои от тях, така както Вие ги схващате и аз ще разбера потребното. Прочее, работете върху себе си и придобивайте смирението, наченки от което вече виждам у Вас и се радвам на Вашия растеж. Стремежа към грандиозното е свойствен на Вашия темперамент, но смиреното служение, застанала на последния ред, ще Ви донесе повече блага.

Няколкото работи, които имаме изоставени слагам на дневен ред. За сега ще Ви съобщя само средството за предпазване, за което по-рано бях Ви загатнала. То се състои в използването силите на Пентограма на Бялото Братство. Може би сте слушали, че той е даден в незавършен вид; Следва да се добавят още тия два кръга:

1. Най-външен: „Търсете първом Царството Божие и Неговата Правда и всичко друго ще ви се приложи."

2. Среден кръг: „Бог толкова възлюби света, щото даде Сина Своего, за да не погине всеки който вярва в Него, но да има живот вечен."

3. Следва отбелязания най-вътрешен кръг: „В изпълнението Волята на Бога е силата на човешката душа."

При това Пентограма следва да е снабден с подписа на Учителя, така както е в "Лъчите", ако сте го забелязали.

Прочее, ще запомните Пентограма в тоя му вид и мислено ще го поставяте на главата си като корона, наместена с отвора върху темето Ви и с върхът нагоре. Тогава мислено ще си прочитате тия три надписа като почнете от най-външния. Употребението на това средство изисква възможната най-голяма чистота и безкористност, защото то има и динамична сила. Вечер, напр., можете да го слагате мислено над леглото Ви (от четирите страни по един) и върховете да се събират горе като покрив. Такава беше знаменитата защита и над нашата градина, в славната оная утрин при откриването на събора тая година, когато бяхме обградени от вън и която Вие тъй мило ми описахте.

Излишно е да Ви предупреждавам, че това ще пазите само за Вас и че ще го употребявате най-внимателно. В бъдаще, ще бъдете тъй добра да споделите с мен получените резултати, а тогава може би ще Ви съобщя и едно по-широко приложение, както и някои опитности с това средство.

В следното ми писмо ще засегна въпроса за дикцията и духовната работа, която ще можем да вършиме с Вас (макар че първото ми предложение в това направление Вие бламирахте).

Сега, на мой ред моля Ви за следното:

Моля да ми съобщите какво имате записано при получаване второто ми писмо.

Как сте в отношенията Ви с „Белия гълъб", има ли изглед да влезе той в Братството и вижда ли той във Вас сестра? Поетичното име, което

сте му дали е възхитително! Желая той действително да е бял гълъб. Ако обичате опишете ми и неговите добри качества, както сторихте това за другите двама братя.

Опишете ми някой Ваш сън напоследък, като се опитате да дадете и тълкуването му, а и аз ще Ви кажа моето тълкуване.

Ще очаквам отговора Ви на 17–того, като старият пощалион ще оставим на малка почивка и ще използуваме неговото малко братче, отстояще през две в дясно, гледайки към север.

Мили привети от обичащата Ви В. В.

Добринка.

П.П.

Да Ви опиша едно съновидение, което току–що имах за Вас.

Бяхме заедно с Вас в една зала. Присъствующите излязоха и ни оставиха сами. Имахме твърде мил разговор, сред който в моята ръка се намери една пероодръжка за писане с мастило и с нея аз прокарах две линии под вашите очи, така както съм ги тук нанесла. [Има рисунка]

Веднага Вашето лице придоби една чудна красота. Вие заприличахте на нашата малка сестра Еленка Сотирова, която вярвам познавате. След това Вие отрихте следите от мастилото, но красотата остана. Ний доближихме лицата си едно до друго и допряхме най-първо челата си, после носовете и устните ни се сляха в мила целувка. Всичко това за мен беше много приятно. Станахме и след това си отидохте.

Намерих се в един храм приспособен за кино. Представляваха българската пиеса „Падането на Одрин". Публика не забелязах, но видях там една жена, която била майката на горепоменатата наша сестра. Излизам от там и намирам вън наши братя и сестри да разговарят за Вас, че сте паднали от едно голямо здание и сте се убила. От всички само аз знаях, че сте жива и дори ги успокоявах.

Тълкуването на съня оставам за втори случай, но ще Ви моля бъдете вярна с дадените обещания и внимавайте в като се пазите във всички рисковани предприятия, които започвате.

В проекта който имам да Ви съобща, предвиждам и общението Ви с Белия гълъб.

Съща.

20 ОКТОМВРИ [1926 г.]

Това е VII клас, не е шега работа! Ето ги учебниците, ето ги тетрадките, моливите и гумите. Господи, как ще изкача този нов шеметен връх? Питам се и нося тия хиляди въпроси в сърцето си. Това е символът на вярата, това е целия смисъл на живота ми – да се изкача там – сама, гдето други, подавайки си ръка, помагайки си в едно редовно училище извършват.

Има една малка пролука тази година за мене по физика. Соничка заболя от гърло, изгуби гласа си и напусна гимназията. Сега и тя е частна ученичка като мене. Тя взима уроци по физика от стария способен г–н Колев? Тя ми позволи, а също и той да присъствувам на уроците. Истински физик! Как лесно решава задачите! Аз гледам и се чудя – тъпа и непросветена. А Соничка, този кротък ангел! О, за нея е всичко лесно и разбрано.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

20 октомври 1926 г.

Мила сестро,

На 16–ти привързах своето писмо на новия пощальон – друго дръвце – малко по-доле от стария. Жалко, ако някой го е взел. Не бива чуждо око още да надниква в нашата тайна. Имам да шия доста тия дни. Затова няма да Ви пиша дълго писмо.

Да, той е заминал за дълга отпуска. Сънувах снощи голям кръст на небето. Всичките му линии бяха образувани от големи светещи слънца. Те бяха леки и крилати, и тихо се носеха по небесната шир. Закрих очите си да не гледам, защото този символ винаги ми носи страдания.

Друго чудо! Мама изпратила за мене сто динара от Цариброд. Не вярвах на очите си! Че тя само се подиграваше до сега с моето учене! Това прилича на голямо възкресение!

На връщане от Витоша настигнах едно момиче с подута ръка.

Приемете моя поздрав.

Ваша О. Хелм.

Приложение:

ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 21 октомврий 1926 г.

Хелмира! Душе мила и скъпоценна!

Бързам да Ви уведомя, че получих снощи писмото Ви в салона, а също и това, че намерих непокътнато и това, което сте оставили на Изгрев. За всичко, за всичко Ви благодаря от душа! За отплата нито Вие, нито аз трябва да говорим. Това е случай на градеж, твори се между нас приятелство, братство, сестринство. Господ да възрастява доброто в нас.

Допълнително ще Ви пиша подробно по всички въпроси, които сме зачекнали. Сега ще Ви кажа, че с получаване тия две Ваши писма почувствувах това, което се зове истинска радост. Вярно е, че предполагах като Ви се откривам какво аз съм нещо отделно от Учителя, Вие ще се скриете; без това да се бе случило, скърбях само от мисълта, че ще Ви загубя. Но ето, моята искреност към Вас е възнаградена от Небото – това бе един от жестовете ми, с които предпочетох нещастието, за да дойде щастието.

Щом кореспонденцията за нас е нещо така сладко, можете да си представите насладата що би ни се дала от непосредното общение. Нека предоставим това на Бога и търпеливо да дочакаме тоя мил период от нашия живот.

Радвам се заедно с Вас, че сте получили един признак на майчинско сърце, проявил се от страна на Вашата майка. В скоро време и аз ще Ви изпратя обещаното, за да стане палтото Ви колкото е възможно по-красиво.

Радва ме и това що ми пишете за училището Ви. Дерзайте! Бъдете мили с учителите Ви, съучениците, а също и..... с моя любимец.

Особно ми е драго, че сте изпитали силата на Пентаграма. Вечер ще е достатъчно даже, ако поставяте само един над главата Ви, а онова е за особни случаи, когато чувствувате опасност.

Вам и на всички, които се подвизават в Истината, моите благопожелания.

Добринка.

П.П. Сънищата, които ми съобщавате обясняват почти всичко за отношенията Ви с брат А... Следния път ще се спра върху тях.

Съща.

24 ОКТОМВРИ 1926 г.

Километрично писмо от Добринка. С каква леснота тя ме „възпитава", разгатва всичките ми проблеми, тълкува всичките ми сънища и то все тегли чергата към Ж. Чудя се какво да й отговоря! Добротата й проявена към мен тъй навреме ми внушава дълбока почит. Но задачата, която ми възлага към Ж., ме ожесточава и не мога да предприема нищо. Поставя ме като „централна" личност, като че ли с това да утоли моето познато ней честолюбие. Не, не желая да бъда никъде централна личност. Виждам в школата подобни прояви, доста им се нагледахме; обичам да съм по в края. Колкото за дикцията, ще има да ме извини тя. Дикцията е резултат не само на дарба и упражнения, а на самоувереност. Дарба не ми липсва, защото не може този, който пише поезия да не знае как да прочете поне своите творби. Мен ми липсва самоувереност. Защото нали влезнах все между „големи", все учени и аз се чувствувах, и продължавам да се чувствувам малка и боязлива да изнасям своите творби, колкото и хубави да са. Помня как Будевска изнесе в театъра „Дриничка" – моята нежна повест за черногорчето, но Будевска – просто не вярвах на ушите си, че то е моя творба. Или Казакова – моята „Марина Магдалина". Да, това са артистки, които умеят да се вживяват напълно в творението и да ги изнесат като свое.

Чух веднъж знаменитата наша поетеса М.Б. как изнесе едно свое стихотворение. Разказваше нещо за едно цвете, за поточе. Не беше кой знае какво нещо по съдържание, може би тя имаше гениални творби, но така го изказа, като че ли кой знае каква тайна разкриваше, какво чудо показваше на света. Гласа й беше плачлив, а че тъй ли говори в същност – не.

Аз вярвам в силите си. Полека лека, ще завоювам себе си, ще пламне ярко моята факла.

Чудно нещо! Добринка хем казва, че е обикновена човешка душа, хем си приписва Божествен атрибут да разхубавява лицата на другите със своето общение. Значи тя се крие. Значи тя не е тъй обикновена, както се представя. Но трябва да й отговоря. Кипя от гняв, че всякъде покрай мене поставя като гарнитура и Ж. Но ще се въздържам да й пиша това, защото не искам да я наскърбявам. Виновна ли съм, че ми е противен? Нито си приписвам особена добродетел, че обичам Colombo.

Прочетох Дантевия „Ад". Той ще ми трябва в училището. Очарована съм от стил и формата! Прекрасен гений на словото. Кой знае каква наслада е да го четеш на италиански. Но и на руски е прекрасен. Мрачен е духа, що вее от него. Духът на средните векове – назадничавост, война на страсти, зло, лудории, ужас.

Като затворих книгата, приклопила очи в размишление, нещо чудно трепна в гърдите ми – да напиша нещо подобно, но светло, възвисяващо, което да издига погледа нагоре. Каква безумна идея! Да не съм луда! Аз? Но и сега като записвам тия редове, споменът за това живо чувство у мен е пресен. Като че малка птичка проби с клюна си твърда черупка и подаде главица.

Седя и сега и се чудя на тая глупава идея; глупава, че се ражда в мен, а не в някоя гениална душа.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 23 октомврий 1926 г.

Хелмира, сестрице моя!

Само Божията Любов е Любов!

„Които чакат Господа ще подновят силата си,
ще възлезат с крила като орел, ще тичат и
не ще се утрудят, ще ходят и не ще умалеят!"
Исайа 40; 31.

От досегашните ми писма, а най-вече от това що Ви писах в последното, Вие вярвам разбрахте, че общението ни е важно и за мен поне толкова, колкото и за Вас! Прочее, искам да Ви обясня кое Ви прави тъй мила за мен. Ако сега за сега, чувствувам по някога вдъхновение, това са случаите, когато сядам да съчинявам писмата си до Вас. Като че ли ме обзема тогава един Дух, нещо различно от самата мен, поставя в действие известни чакри и аз чувствувам щастие от това общение. В последствие чета и препрочитам писаното, също и Вашите отговори, за да се потапям в това неземно щастие. По такъв начин едва ли не всичко е заучено наизуст!

Пристъпвам към тълкуването на трите сънища, които напоследък си описахме. Ще сторя това най-първо за моя сън, който по един картинен начин ни определя значението на нашето общение. Перодръжката в моята ръка и тегленето на линиите под Вашите очи, това е разменената ни с Вас преписка; красотата в която просия Вашето лице – това е душевната промяна що ще настъпи във Вас. И понеже тази красота бе от една завидна висота, казвам си: колкото е по-красиво лицето на сестра Еленка, толкова и характера на моята Хелмира ще се яви в своята благородна степен. След това нам се показва хода на общението ни: първо ние се опознахме в нашите мисли, второ в нашите чувства и трето ще се опознаем на физическия свят. Мисля, че сега сме вече навлезли в областта на

чувствата, нека проявим възможната най-голяма искреност, за да се повече благословим. А след това идва и общението ни във физическия свят, което ще е най-приятно, защото ще обхваща и трите в себе си.

Тук му е мястото да отговоря на запитването Ви как бих Ви вземала да живеете при мен, когато се налага да съм скрита от Вас. Но нали пак от нас зависи всичко? Предполагам, че дотогава и условията ще се изменят. Ето, че това на половина е постигнато, щом Вие тъй мило казвате: „Водете ме, аз искам дружбата Ви, общението с Вас." Всичко това ме насърчава в приятелството ми с Вас, но все пак казвам – нека още малко работите да се развиват в своя естествен ход. Условията, които Вие се трудите да отгадаете са верни, но трябва не само да се изкажат, а и да се приложат! Така напр. от Ваша страна трябва да направите усилия и известни личности, които днес Ви са неприятни, да Ви станат търпими и даже приятни. Като оставям настрана моя любимец, за когото сте ме предупредили, че отначало още не Ви е привлекателен, мен са известни и други лица, обществото на които Вие не можете да понасяте. И така – усилията Ви трябва да са в това направление. Тези, които Ви са неприятни, към тях ще проявявате обич и любов. Но това да става тъй тихо и неусетно, щото да не разбират от где идват тия добрини. Ако е напр. въпроса за някой брат, аз бих му опрала някоя дреха, зашила някъде нещо скъсано или очистила обущата му; още повече, ако е някой небрежен мой съученик, най-невинното – бих обвила с чиста бяла хартия неговата разхвърлена книга или тетрадка, бих неусетно хубаво изострила грубият му молив. Ето такива невинни обноски градят духовното тяло на човека. Като види такава душа тия внимателни дела, които от невиделица идват, в душата си ще възлюби автора. Стане ли еднаж това, идеята е постигната. Остава да се докоснат „носовете", да се слеят устните в „целувка". Ако ли се касае за някоя сестра, ще се приближа мимоходом, ще се потрудя да разбера нейният мир, нейните копнежи и ще я насърча неусетно. И колко още начини живота ни представя, за да си помагаме един другиму, да се оглаждаме и хармониираме? А колко е това необходимо, вярвам че разбрахте от школната лекция в последната сряда – 20-того, когато Учителят буквално каза: „Тия, които не можете да търпите, щом се запътите за рая, ето ги, че те Ви чакат пред райските врата." Т.е. пътя към щастието е запречен от ония, които ние чувствуваме нетърпими. Погодиме ли се с тях, те стават наши сътрудници.

Ще добавя – не бързайте и внимателно работете в тоя дух. Другите Ви подвизи и добродетели също са ценни и Небото ги благославя.

Сега, да видиме какво говори сънят от Вашето юношество. Хелмира, това е сцена от далечното минало, която в малък епизод Провидението току-що Ви наново показва. В миналото, изоставена от всички, самотна във Вашият път, Вас Ви среща брат А... и може би Ви въвежда в своите чертози. Казвам, това в последните години се повтори, като едно тъй да кажа атавистично явление. Не бяхте ли и сега тъй самотна, изоставена, когато срещнахте „Гълъбът"? Той Ви подари приятелството си „до време", както сам казва, въпреки общественото различие между Ви. Сега, когато с него може да се каже е изживяна романтичната страна, остава Ви да поддържате официално познанство, а в душата си имайте за него най-мил спомен, който ще допринесе повече за обичта Ви в бъдаще, явили се всички ние колективно пред Твореца. По повод на това ще Ви кажа, че когато еднаж говорех на Учителя за Вас, Той каза: „Наистина, такъв е закона!

Когато обърнеш внимание към някой човек, така става, че всички спират поглед на него." Обясних си тогава, че преди известно време Учителят е решил да обърне внимание върху Вас и ето, явяват се на сцената брат А..., явява се Добринка, явява се брат Ж... Обаче, чие приятелство е ценно? Очевидно това на оня, който за винаги запазва чувството си в потребната интензивност. Ето, днес А... по пътя на разсъдъка идва да заключи, че той не може да бъде за Вас това що Вие желаете. Миналото е позволило може би той да бъде Ваш жених, но ето днес неговото развитие предвижда друго направление от Вашето и Вие... дължите му онова великодушие що той в миналото е към Вас проявил. Отрадно е поне, че е тъй доблестен и благороден да Ви предупреди, че доброто пак е отредено за Вас, но от другаде идва и ще Ви се даде в размер може би равен на тоя що от А... го искахте. Да, паметна е оная петъчна нощ, в която Вие сте изслушали неговото решение! Вие охкахте и зовяхте на помощ, но в това именно се състоеше да изживеете с него отреденото от съдбата. И изживяхте го! Но като че ли в тая нощ и аз съм чула зовът Ви, защото отварям моята паметна книжка и чета: „8.X.926 г. Часът е 10 и половина. Господи где е сега Хелмира! Вярна ли е тя в своите обещания? На Тебе, Господи, е тя поверена. Постави я под защитата на Твоят Пентаграм. Прекланям колене пред Твоето лице, Господи!" Как Господ извърши защитата си, Вие ми описахте. Но що да сторим, че неговите действия носят болки, които в последствие оценяваме?

В такива важни случаи на живота си, човек да преценява своите постъпки посредством своята вътрешна интуиция. В такива моменти у човека непременно се появява борба и той неволно се опитва да разреши загадката, дори гадайки си чрез Писанието или... Ще е интересно да ми опишете какви състояния преживяхте в навечерието на това важно събитие. Едно радостно възклицание, а ето че след него много охкания и сълзи! Но драго е, че Господ е действувал. Вие страдахте, охкахте и Вашите охкания се ценят от Небото, Бог се интересуваше от Вас. Какво по-хубаво от това!

Последният Ваш сън за кръста, съгласям се с Вас, че е признак на страдание. Но страдание красиво като самия кръст съставен от светли сфери. Самата му форма показва, че ще е от чуждастранен произход (този кръст е въведен в руската църква). По-скоро трябва да приемем, че се отнася за връзките Ви с брат А... и тъгите Ви около раздялата с него. Но пак ще кажа, когато страдаме тогава Господ ни обича и се интересува за нас.

Преминавам към работата, която трябва да извършиме с Вас. Вие, както и аз, желаем да придобием ясновидството. Да приложим едно средство, посочено напоследък от Учителя, което специално за нас наричам:

„Посяване на семенцето"

Идния четвъртък, в 10 часа вечерта, точно по часовника на „Балкан", ще застанете Вие във Вашата „скришна стаица", както и аз в моята, ще се концентрираме и ще изговориме това:

„Господи, колко ще е хубаво да ми дадеш като духовна дарба ясновидството,

което, обещавам се пред Теб, да ми служи за добро в живота!"

Сториме ли това с всичкия ни сърдечен пламък, ще се помолим една за друга и ще предоставим на Бога да действува. Всичко по повод на това ще го „забравим", както каза Учителя.

На утринта, може да си представим посеяното изникнало и пак ще кажем: „Колко е хубаво, Господи, че си възрастил в нас семенцето на ясновидството като духовна дарба за моята душа!" С това свършва опита.

Но, Вие знаете вярвам, че пътя към тази дарба минава през интуицията. В придобиването му, ние ще почувствуваме, че сме стигнали до интуицията. Казвам „ние", защото ето че и аз трябваше цели пет дни да очаквам Вашето последно писмо, макар че няколко пъти минавах край него, за да го видя едва след като ми го посочихте. Ако Вие си спомняте някои неща казани от Учителя по придобиване интуицията, почнете да прилагате и тях при случай, без да бързате, като ги съобщите и на мен да се ползувам. Това което и аз зная, ще Ви го кажа.

Съобщавам Ви и начина, по който мислех да започнете упражненията Ви по дикция. Преди всичко, какво е „дикция" – способност за изразително четене. Моят план е начъртан в малко по-широк замах, нарекох го

„Работа за култура и прогрес".

Макар, че сега малко са изменени обстоятелствата, но той пак би имал своето приложение. Участвующи в планът ще бъдат: Хелмира, моят любимец, Белият гълъб, една сестра която владее музикален инструмент и един брат знающ някой чужд език. Така избрани братя и сестри, ще трябва еднаж в седмицата да се събирате за час–два на определено място, като всеки ще има да изпълнява една определена работа.

Вие напр., ще бъдете централна личност, около която всички ще се групират, ще направлявате разговора и работата. Вторият по ред изброени по-горе притежава една малка дарба, която ще трябва да доразвива, като почне да я упражнява във Вашата група. Именно, ще му давате да прочита някои ценни литературни съчинения, гласно пред всички Ви. Ще му дадете наставления да влага повече чувство при четенето. Да Ви кажа как открих в него тази способност. Тази година на събора, случайно открих в зародиш онова що се зове приятна дикция при четене. Случих се в една група братя и сестри, гдето нему предложиха да прочете нещо писано във в. „Свобода", именно едно списание за откриването на събора ни. Резултата от четенето, всички бяха възхитени от казаното там, но една част от доволството се дължеше и на начина по който се прочете. Прочее, изразителното четене се постига, като се спазват няколко неща, целейки се общия принцип „чети така, като че говориш". До там трябва да стигне човек, че когато някой те слуша от страна, да не разбира четеш или говориш.

Приложението на този план щеше да създаде една среда за брат А..., чрез която той по-лесно би се приближил до Братството. Вие щяхте да го имате по-близко до Вас, а другите братя и сестри също биха се ползували от това занимание.

Но ето сега със заминаването на А..., а при вероятното му завръщане не знам дали би се съгласил на такова едно общение с тази група, остава да пристъпите към приложението му, макар и в ограничен кръг. Все пак за Вас трябва пример на изразително четене, след което и сама ще почнете

да се упражнявате. Може да използвате за четене и някои Ваши работи, както и от множеството ония литературни откъслеци, които предполагам, че ще трябва да прочетете в свръзка с училището Ви. Резултата ще покаже как да продължите. Подробностите и въобще възприемането и приложението на планът оставям на Вас лично. Ако Ви са известни и други някои правила от други компетентни лица, свободни сте и тях да прилагате.

Имам да Ви пиша още доста нещо, но днес приключвам с този лист. Бяхте ме запитали относително Вашето име. Права сте като го поставяте на тази висота – да го употребявате по възможност за най-святи случаи. Бях Ви споменала, че то ще еволира наедно с Вас, т.е. ще претърпи известни малко промени, които ще говорят за една възходяща душа. Прочее не бойте се! Употребявайте го във всичките Ви писма до мен. Аз даже мислено отправях напоследък към Вас идеята да го употребите и като Ваш псевдоним; гледам обаче, подписвате в списанието още само с инициала „Х". Сега както е, името Ви е израз на бойка натура, а промените които ще претърпят, ще изразяват повече мекота и нежност. В зависимост от това, което ще се случи наскоро с Вас, ще ви явя новата вариация – тя ще остане тъй да кажа „празничната Ви премяна", а Хелмира ще цари в излиянията на творчеството Ви за обикновения свят.

Още едно нещо искам да добавя по отношение работата върху характера Ви. Турете си задача да придобиете онова качество, щото кога обсъждате постъпките на някого, да откривате в тях само добрата страна. Нужно Ви е въобще да бъдете повече оптимистка в туй отношение. Трябва да изработвате във Вас оная благосклонност в опрощение човешките постъпки, тъй като това качество ни приближава при Бога. Не е ли Той, който всичко ни опрощава и ни е научил да се молим

„Прости прегрешенията наши,

Както и ние прощаваме на нашите длъжници!"

Продължавам по-нататък настоящето, което е предназначено да Ви донесе всички мои мисли и планове за Вашето преобразование. Заедно с това искам да се спра на още един въпрос.

Считайки го за моя нужда, за нужда на Духът, който се проявява между нас, най-после за нужда на Всевишния, осмелявам се да Ви помоля да употребите Вашето благотворно влияние върху моят любимец, т.е. да почнете да го възпитавате. (Ето за последен път го наричам „мой любимец", макар че с право съм го тъй нарекла. Желая и той да има едно поетично име, което да отговаря на неговите добри душевни качества. Между другото, моля Ви да ми помогнете в избирането на такова име, ето защо заедно с мен посветете част от времето Ви в следващите от идния петък десет дни и вижте какво име бихте ми посочили. Но едно Ви моля, имайте в съображение, че предложеното ще подлежи на удобрение. Ако и аз открия нещо красиво, ще се съветват с Вас.)

Прочее, очаквам че Вие ще ме запитате какво бихте могли да работите върху него, когато го чувствувате тъй отдалечен от Вас. Но ето, че Вие ако удобрите ми метода ми, ще почнете упражнението по четене. Към Вашата дружба в свръзка с училището, сред тия занимания, ето че можете много да извършите. Първата работа, която трябва да го научите, това е сърдечната молитва. Ето, казвам Ви още едно откритие за Вас

лично, което Ви предаде душата ми, това е сладкият начин по който изговаряте молитвите. Всякога кога Ви слушам да се молите, душата ми е във възторг. Прочее, опитайте чрез общите Ви молитви да го приучите към общение с Бога чрез молитвата. Той трябва да постигне това, защото еднаж това лято, видях го на Изгрев с каква несигурност водеше наряда една заран. А всеки от нас трябва да бъде приятен Богу с молитвата си.

Ще продължа още малко да Ви говоря за него, рискувайки даже да получа упрек от Вас. Трябва да Ви обясня с какъв „Сатурнов тип" Ви е срещнала съдбата. Благодарение на редица благоприятни влияния и от другите планети, Сатурн в него упражнява възходящо влияние. Тази планета е, която му придава оная устойчивост и в чувствата му към Вас. Спомнете си казаното пак в школната лекция от 20–того, когато Учителя доста поговори и за Сатурн, па и за вашата поетична планета. Сатурновите типове са такива, в които Божествената искра е дълбоко покрита. Не свети, но поразкриеш ли му душата, свети и топли. Възпламени ли се еднаж – дълго време гори.

Така – добре е да заговорвате с него по разни духовни въпроси, върху беседите на Учителя, върху Писанието и всичко онова що в даден момент може да Ви занимава. Едно от ценните качества в такива души е, че в тях има вярност. Те тачат чуждите тайни едва ли не повече от своите. Ето защо, ако Вие един ден се хармонизирате дотолкова, че да споделяте даже и съкровените си мечти, мисля че ще намерите в него много условия за истинска дружба.

Писмото ми е към своя край. Това що Вие току–що преживяхте и преживявате Ви поставя в един момент, който налага една среща, една изповед пред Учителя. Прочее, ще турите в душата си желанието да Му разкажете състоянието си, да поискате благословение в новият път що поемате. Имайте в себе си и писмата, които сме си разменили от август месец насам, тъй като може да поиска и Му прочетете някои интересни пасажи. Според мен, Вие сте в онова състояние, което Той е предвидил отдавна и сега трябва да кажете Нему като на Ваш баща:

„Учителю, Бащице мой! Ако се намери някой да ме избави от това що ме постигна, готова съм да сторя за него, за Господа, това що Вие, Учителю, бихте ми казали!"

Това много пъти си повтаряйте мислено, но добре е да го и изговорите пред Него. Но, пожелайте една среща с Него, като си припомните в колко безбройни случаи Той е бил внимателен към Вас, а и в бъдаще ще бъде такъв.

Правейки Ви това обширно изложение на идеите ми около Вас, оставям Ви напълно свободна да приложите от тях онова, което Ви допада, което имате възможност и което намирате за нужно. Виждам, че по въпроса за дикцията е останала една непълнота. Сестрата, която ще бъда музикантка, предвиждах да посвирва по нещо, а братът – да занимава в това време гостът в разговори или в нужните обяснения. В четенето и Вие ще почнете да участвувате още в най-близките Ви срещи, защото нали това щеше да е целта? – Вие да придобиете изкуството за изразително четене. Ако намирате известни несъвършенства в моя план прося извинение, но знам че самата работа в последствие показва на човека какво да нововъведе.

Преди да приключа, разгръщам още еднаж последното Ви писмо и виждам какво съм отбелязала от описваните там преживявания, за да споделя с Вас в кратко. В пътя Ви към планината Вие сте се наслаждавали от звездата „Сириус", която тоя сезон краси в ранните утрини южния небосклон. Красива е постъпката Ви с изворите. Това са символи, които вярвам ще се отразят върху някои души, с които Господ Ви среща. Вие нарекохте ли ги на някого? Писаното от Ватралски, действително е едно знамение на времето. В неговата напреднала възраст смелостта що проявява всред общия вой, ще му донесе онова благословение, що едва ли той си представя. Небето се отваря за всекиго що говори истината за Божието дело.

Когато получите писмо от майка Ви, бъдете тъй добра да го споделите с мен. Да не би тя да е научила нещо от Вашия съкровен живот и да иска да Ви се притече на помощ с майчински съвети? Наистина, Вие не сте ми казала, сподели ли сте с други някого освен мене, напр. с Вашите сестри, това що преживявате (говоря за родните Ви сестри). Това не е много важно, но предполагам, че Вие таите всичко в себе си.

Резюмирам онова що очаквам от Вас в идното Ви писмо:

Очаквам описанието на нов някой Ваш сън и извадки от вашия мил дневник.

Как посрещате всичко, що Ви съобщих с настоящето, как изкарахте опита в четвъртък.

Как отива болната? Приложихте ли онова що Ви съобщих?

Също ще очаквам да ми пишете върху всичко що сте мислили и чувствували от това ми писмо.

Казвам си – писах, писах, а ето че много още остава неизказано! А нали това е красивото? Изворите ни всякога да са препълнени и техните нови струи да заместват това що е изтекло и изказано. Простете ми, сестро мила, че моят стил не е всякога тъй гладък както Вашият. При това в мен не е застъпена поетичната дарба, както във Вас и изразите ми имат слаба сила. И така, в четвъртък славният опит, а в неделя ще очаквам писмото Ви. Ако го оставите в събота, внимавайте да не Ви забележат присъствующите на Изгрева. Приемете всичко онова що Ви е потребно в живота, от душата що желае всякога да е с вас при Бога, в Царството Негово.

Ето, дадох Ви всичко що имам „на земята" и на „Небото".

А Вие давайте на тогова, що Духът Ви посочи! Имате прочее заветът на

В. В. Добринка.

[П.П.] Изглежда, че Вие учите в Салона? Тогава през идната седмица (още в първите дни) ще гледам да Ви оставя продължението на настоящето горе на галерията. Търсете го на прозореца в дъното към левия му край, някоя утрин.

Добре [е] и Вие да почнете и приготовлявате Вашия отговор, за да можете към неделя да го предадете на най-стария ни пощалион на Изгрева. Мястото около него е разчистено и ще е запазено каквото оставите.

От това повече поетично място за сега не ни е дадено да използваме.

Между другото, ще Ви моля идния път да ми изложите записките Ви при получаване третото мое писмо. Ще бъдете така добра, нали?

В. В. Добринка.

П.П. II. Вярвам, че получихте в изправност пакета, който принудих се да оставя под вратата на салона, тъй като в понеделник вечер не намерих обитателите там и не сполучих да влеза вътре. Но тия, които влизат и излизат там имат моето доверие и вярвам, че са го оправдали.

Д.

26 ОКТОМВРИ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

26 октомври 1926 г.

Мила сестро,

> "И работи Яков 7 г. за Рахил, но Лаван не рачи да му я даде, та сетне работи още 7. За първите седем получи Лия – оная с болните очи, а за последните седем доби Рахил. Но Рахил му беше възлюбената, макар че Лия му роди много деца..."
>
> Писанието.

Зная, че Colombo няма християнски добродетели, зная че няма ония велики качества, които трябва да има един истински ученик в Школата и че моят съученик го превъзхожда, но що да правя? Дали съм по-мъдра от Якова, та не виждам добродетелите на Лия, а искам Рахил! Ако бъда съдена, то с Якова заедно ще бъда съдена – грешките ни са еднакви.

Знаете ли съдбата на последното Ви писмо? Слугинята на хазаите го забележила оставено под вратата и навярно с дълга игла го извадила, за да го прочете... Какво е разбрала от него, не се знае, но изглежда любопитството й останало невъзнаградено и тя го хвърлила в сандъка със сметта, където аз днес го съзрях смачкано и хвърлено.

Вие ми изпращате още 300 лв., за да добавя хастар и копчета на палтото ми. Просто не вярвам на очите си, че ще имам нова топла дреха! Как да Ви се отблагодаря? То трябва да е особено чувство, да си облечен така, че да не усещаш студа и влагата. Ах, как Ви благодаря! Размятам плата, галя го с ръце, слагам го до бузата си, великолепно! Някаква топла мечта ме гали и вълшебен блян унася душата ми. Значи, всецяло обута и облечена от Вас!

Чета на Colombo писмата Ви, показвам плата за дрехата; за него няма две мнения, че благодетелката ми не е жена, а мъж и че този незнаен дарител е Учителя, и никой друг.

Само за това му откритие плаках на гърдите му от благодарност. Нима може да е лош този човек, който чрез благородно деяние да познае автора му. Значи той има интуиция – разбира кой е най-прозорливия в школата и кой може тъй деликатно да помогне на такова едно неподкупно и независимо същество като мене.

Знаете, той открива, че аз съм любимка на Учителя! Той уверява в туй! Струва ми се, че преувеличава и напразно ме ласкае. Че за какво ще Му съм любимка!?

Изглежда, че и Вие, както и аз не желаете нашето скорошно свиждане. Аз не съм готова за това. За да стане нашата среща, аз трябва да завърша своята задача. А до тогава има още време.

Защо ми е неприятен Ж.? – Не зная.

Защо обичам Colombo? – Също не зная.

Вие говорите за това красиво съновидение като да е атавизъм... Вашият операционен реализъм ме плаши. Не смея да дочета писмото Ви, нито искам да мисля. По този начин Вие разбивате моите златни мечти, които са едничкото красиво нещо в живота ми сега. Искате да ме направите философка – не мога. С какво спокойствие умозаключавате, че „опасната връзка е вече разкъсана" и че аз съм свободна. Не, до края на живота си ние ще бъдем свързани, макар и разделени.

Мислите ли, че общението Ви с мене ще тури „красиви черти" върху характера ми? Ако това красиво нещо се постави отвънка, то няма никаква стойност, но ако иде отвътре, то си е било там отвеки, а Вие само сте го събудили, извикали към живот.

Прилагам третото Ви писмо.

„21 май 1926 г. Чудеса на чудесата! Ако някой каже, че чудеса стават само в приказките и легендите, то аз бих възразила на това, защото чудесата стават и в тия Божи дни, и то с мен.

Запис със 700 лв. от Добринка Емануилова, придружено с тайнствено поетично писмо! О, значи и аз съм мила на Бога, щом добри човеци се сещат за мене и ми помагат! Значи моят вик е стигнал до Бога – до нея и ето навреме идва чудната помощ.

Казаха ми, че Colombo става пълномощен министър. Хе, голяма клечка! Навярно той ще се възгордее. Но расти, мой мили, стани голям и знатен. Нека вред те придружава моята любов, расти!

Сряда. Излизам от школата. Лекцията на Учителя е великолепна. Още ехтят в душата ми бисерните му слова, които те карат да се опознаеш и заработиш. Чаровна звездна нощ. Облечена съм в бяло вълнено костюмче и бавно се отправям за дома. Чудесно, аз сега живея на 50 крачки от школата – „Върбица" е близо до „Оборище". Но кого виждам застанал до школата? Кой ме среща със сияюща усмивка и ме взима за ръка? А сърцето ми се топи от неземно щастие. Ние вървим по тихи улици, ние се разхождаме всред нощта свободни и щастливи. Той ме назовава mia bianca Colombina! [(итал.) моя бяла Коломбина] Иска да ме накаже за лошите писма, които му пиша за „раздяла" и пр.

Добринке, не ме плаши с тежки предчувствия! Аз зная, че това прекомерно мое щастие ще се свърши, че той ще си замине, но зная че сега съм безмерно щастлива – щастлива като в омагьосана приказка.

Влезнахме в разкошното му обширно жилище. Той ме водеше от стая в стая и палеше ту големи, ту малки ламби. После ме притисна на гърди в нежна безсмъртна целувка. В този миг от горния етаж се чу музика: някой свиреше на пиано. „Чуваш ли, каза той, тази музика е за тебе. Никога преди това не се чуваше музика, но ти дойде и музиката заговори. Всичко се радва, че пак те намерих. Но ти си симфонията на моята душа, като сън си чудна и светла!"

Тия прекрасни весели очи, как ме гледаха! О! Допрях бузата си до неговата и дълго тъй един до друг дишахме безмълвни двама, унесени в музиката и в божествения ритъм на нашите сърца."

29 ОКТОМВРИ 1926 г.

Сега огромен шев у хазаите. Завърших един туристически костюм и една зимна рокля. Но защо в някое мигновение облягам лакти на машината и се усмихвам блажено? Чий образ сияе пред мене? Кому се усмихвах и чии милувки душата ми отново преживява.

Сутрин рано от 5 ч. ходя на урок до осем. До 7 вечерта шия чуждо. След това до 9 пак на урок. Всяка минута ми е запълнена. Но това е тъй хубаво!

Тия дни при мен дойде един руски студент – Деревянко – естественик. Донесе ми да му ушия две ризи. Какъв мил обичен младеж! Как хубаво ме гледаше през всичкото време, колко голямо желание имаше да идва при мене и да идва пак. Но, Деревянко, мисля си аз, нито ти, нито никой – душата ми е пълна бели гълъби. Той казва, че аз съм цяла рускиня – новата интелектуална рускиня. Той се чуди отде, покрай моята шевна машина имам задълбочени познания по история, религия, астрономия, изкуство. Също не знае, че аз съм ученичка на Учителя, който знае толкоз много неща, и че обичният ми е също учен мъж.

Остава ми време да пиша и стихове. Всички излети до Витоша са грижливо описани от мен и подредени. [Ние ги публикуваме по оригинал]. Даже имам ученик по немски език! Ах, как се мъчи този красив флейтист да учи глаголи. И всякога ме пита – „Не може ли да се учи езика без глаголи", както аз питам учителката си по цигулка дали не може „направо" да се науча да свиря без този ужасен ....

30 ОКТОМВРИ [1926 г.]

Той заминава за Италия. Ето тъй ще стане някой ден – завинаги ще изчезне и няма да го видя вече. Господи, запази ми го! Виждаш ли горещите ми сълзи, чуваш ли пламенната ми молба. Кому да кажа моята мъка? Кой ще я разбере по-добре, ако не Ти, Вечний, Родителю мой. Не смея всичко да кажа и на Добринка. Зная аз, за мое добро, тя иска да ме свърже с Ж., та когато си замине Гълъбът да ми остане един приятел – един верен приятел. Но това насила създадено приятелство не е ли саван за любовта ми към Colombo? Само за това ми е тъй противен, защото се готви да ми стане „утешител", а сетне и съпруг. Нека да ме извиняват и двамата.

О, Добринке, светли ангел на Доброто, не ме свързвай с него, а със самата мене, с разума ми, за да мога да осмисля страданието чрез творчество, а не чрез човека.

Ще му намеря красиво име – той е тъй тих и предан, тъй верен и търпелив. Но, никога до сърцето ми! Никога мой възлюблен!

Добринка казва да го запознавам с красотата на Писанието, но когато аз глупавата почнах да цитирам тук и там, той никак не излезе невежа, а даже почна да ме учи. Стана ми смешно и още по-болно. Изглежда скромен, но съвсем не е вярно; той е твърде самонадеян и неотстъпчив.

Той прилича на ръбеста скала, обвита с мъгла. И ако не внимаваш, ще помислиш че ще сложиш главата си на пухена възглавница, но пази се, ще си пукнеш главата, ти наивнико.

Добринка ми прави намек за моя необуздан характер, за буйните ми чувства и пр. Паша също с досада ми каза няколко пъти, че съм груба... Дилема! Мъчно разрешима дилема! Бих желала да умра в този миг от срам и мъка. Но самото казване на някого, че е груб, не е ли вече цяла грубост!! Когато някой път се мъча над химията, тя често ме шиба със следните думи: „Зная тая разсеяност на що се дължи..." Тя знае за Colombo. Тя мисли, че само това пилее вниманието ми. О! И колко още други неща! Най-често гладът, после вечната сянка на бездомничеството, съдбоносната среща с Colombo – кръстопътя на който се намирам – между любов и дълг.

Колко унижена се чуствувам, когато наврат в очите ми калната дреха на моето битие. Тогава искам да умра. Тогава не мисля даже и за Colombo, нито за милия ми Учител. Както тогава – Мара Белчева [виж "Изгревът", т. XVII, с. 471-530], Дафинка Пенчева [виж "Изгревът", т. XXIV, с. 175-177, 182-190] и Г. Марков [виж "Изгревът", т. IVI, с. 394-395, 438] като тигри късаха душата ми и ми се подиграваха на „дикцията". Д. Пенчева умря от туберкулоза. Г. Марков – от същото, Мара Белчева още е жива и прави опити да се сближи с Colombo. Тя не среща вече върху лицето ми оная приветна усмивка, с която я срещах преди. Защо? Защото тя ме унижи, без да ме научи на нещо.

Само Учителевите „намеци" са целебни, т.е. педагогически. На мястото на изскубнатия плевел, Той минутно посажда красива роза и мигновената болка изчезва пред омаята от чудния аромат на красивото цвете.

Когато ме видя най-напред, Той ми каза: „Имате много нечистота!" Но как Го каза! Той ме обърна към светлината и аз сама видях, че това е така, но тая нова светлина – ме примами и аз оттогава вървя към нея, без още съвършено да съм се очистила.

Когато след няколко години Му казах, че искам „изведнъж" да се очистя, Той каза: „Не може, ще се вкоравите!" Значи чистенето е Божествен процес, в преодоляване на страданията, което става последователно, бавно, целесъобразно.

О, Добринке, приемам Вашите укори, защото ми се чини, че Вие сте някоя Дясна ръка сега на Учителя, ако не и самата Му Любима Десница. Затова се навеждам и я целувам и благославям. Бийте ме, но ме направете човек, както Пушкин е казал на Державина, подавайки му бастуна: „Бийте ме, но ме научете!"

Ела, прекрасни мой бял гълъб при Бога! Ела да се молим двама Нему да благослови нашето приятелство, да бъде чисто и свято, да бъде безкрайно, както е безкрайна Неговата любов. Alessandro е рационалист. Но аз мисля, че тъкмо рационалистите трябва най-много да Го обичат, защото Той присъствува във всяка форма на природата. Защо не мога да чета френски, за да ги видя тия Ренан, Мишле – които той така обича? Дали са те по-логични от Платона, Диогена, Епиктета, Марк Аврелия? Дали са по-дълбоки и по-фини от Метерлинка?

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА

Мила Добринке,

Казвате да ида при Учителя и Му доверя своята тайна. О, аз исках да сторя това още отначало. Но всякога Той ми казваше: „Сега няма време!" Пък и важно ли е толкоз? Учителя има право! При Него идват постоянно люде с тежки душевни недъзи и Той прекарва с тях цели часове, а що е моята любов, ако не поезия? Ех, имало сълзи, но не може без тях. Те са влагата, с която се поливат цветята в моята градина – поезията.

Гадая си по Писанието. След като се помоля, отварям с показалеца си някое място от Св. Писание и гледам какво ще ми се падне. О! По някой път огън и жупел! Бързо затварям книгата и се правя, че това не се отнася за мене. А някой път – о, сладки слова, които чета и препрочитам с наслада и благодарност. Те са истински откровения – божествени милувки, които ме радват много.

Отивам някога на планината съвсем сама. Това е тъй хубаво! Тогава се чуствувам дете на природата – нейно любимо чадо и се връщам обновена.

Чудо, майка ми оживя! До сега ми се подиграваше, а сега, изведнъж, по внушение свише ми праща 100 динара, които се равняват на 260 лв. Това е голямо знамение и аз мога само да благодаря.

Вие се извинявате за Вашия стил и хвалите мен. Мене пък ми се струва, че Вашите писма са образцови. Вие можете да вдъхновявате, а това не е малко! Нали Ви казах, че лекувах едно момиче с болен пръст. Дордето се бавих тия дни да шия на хазайката си, те изгубили търпение и го оперирали. Сега се явило усложнение – загнояването отива към китката. Защо бързат – то беше почти оздравяло, още два–три компреса. Но тях ги домързяло да ги правят и бързали за село. Сега трябва да останат най-малко още един месец.

Завършвам писмото си до Вас; то стана много дълго – с няколко дати. Често писмото ми взима характер на монолог, но, моя стил си е мой и не мога другояче сега.

Приемете сърдечния поздрав от една благодарна душа.

О.С.

3 НОЕМВРИ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

3 ноемврий 1926 г.

Мила сестро,

Не ми писахте скоро и това ме зачуди. Рекох си: Що ли е станало с моята тайнствена приятелка? Но сега се зарадвах и си отдъхнах.

Да, веднага познах Вашата тема в специалния клас. Ще искам от комисията, която изработва резюметата, да си я препиша. А лекцията на Учителя! Колко хубава беше! Приличаше на освежителна буря, която помете вехториите от нашите мозъци и пося добри, вечни семена – източници за наука, изкуство – живот и вдъхновение.

Престраших се и изтърпях един разговор с Ж. Разговаряхме за псалмите. Четохме заедно 38 псалом – аз много го обичам покрай още много други. Той пък ми спомни за Гедеона, който с малко войници победил голям неприятел. С малко войници, всеки от които бил длъжен да носи запалена свещ в гърне и щом приближат неприятелския стан, да счупят гърнетата. Значи светлините внезапно ще се явят пред тях, ще се смутят, а на Гедеона това му трябва. Наистина той сполучил. Той обичал да напада с думите: Господ – Сабя Гедеонова.

Емил го кръстих. Какъв добряк е, имате право да го обичате. Но, мене не е тъй обичен – макар, че го уважавам. Харесвате ли името? Мисля, че то най му подхожда – нещо меко и нежно вее от него, както и от самия човек.

Вие искате да влезнем в мислено общение през определени дни и час. Добре. Може би ще развиваме телепатията.

Знаете ли, че дрехата ми стана много хубава! Дори прекрасна мога да кажа. Остана ми плат даже за една барета. Колко всичко е хубаво! Ах, как се въртях на огледалото, как му се радвах и целувах!

Ах, желая всички голи, измръзнали да получат такова нещо и да изпитат моята радост и доволство. Вие ме обухте и облякохте? Но коя сте Вие? Знаете ли, когато мисля за Вас, или получа писмото Ви и го чета, или Ви пиша, изпитвам странно състояние – като че ли това „Вие" не сте никой друг, а милият ми Учител! Да, Той прави това за мене, иначе тежко би ми било и радостта ми ще бъде отровена, ако узная, че някой друг върши това. Защото само в Неговата чистота и безкористие вярвам, а иначе, скъпо ще изплащам всеки получен дар.

Той страшно се крие, когато помага. Два пъти ми е давал пликче за някого. Разбира се, не смея да погледна що има вътре, макар че то е отворено. После, тия които са получили сумата, защото вътре е имало една банкнота, са ме питали кой им я изпратил. Аз мълча – тъй ми е казал Той, да не казвам от кого е.

Но Учителят иска творчески да Му се радваме. Всяка проявена добра постъпка, всяка полезна деятелност, за Него е висша благодарност.

В моето съзнание Вие и Учителя се сливате в едно. Това е божествената проява на Божията Любов, очакваната, дълго жадуваната.

Трудно ще изкажа своята благодарност тогава. Защото, благодарността ми трябва да се изрази в дело. Да престана тъй много да боготворя Colombo и да издигна до себе си кроткия нежен брат, който има добри чувства към мене. Но това са думи само. Не мога да го сторя. За сега не мога и надали ще мога. И да си отиде Colombo, в което съм напълно уверена, макар и да не го желая, другият никога няма да влезе в моята орбита. Да му помогнат всички ангели да си намери подходяща спътница.

Тъй се молих за спокойствие, чистота. Бях при Colombo тия дни. Занесох със себе си това ново чувство. Той тъй ми се радва! Гледа ме в очите и казваше, че му нося такава голяма радост, нарече ме ангел. Значи, като обичам Бога от все сърце, ще бъда угодна и на людете; още повече значи и на възлюбления ми. Изглежда, че ние взаимно се подкрепяме, защото след туй в мозъка ми светва по-голяма светлина и аз по-усърдно уча.

Имаме нов учител по химия – Цветан Стойков – асистента. Паша е много заета – тя е главната стенографка при Учителя и ние сме й извънреден товар. Милата, добра Паша! Какъв велик пример на безкористие е тя! След като ми се кара, колко е сладка, колко е пълна с нежност, топлота! Тогава руският самовар пак ври и налива от кранчето в красивата чаша; масата е сложена и Аня и Надя поставят отгоре какви не руски чудесии за моята изгладняла, вечно изгладняла милост. Сладка Паша, сладка Аня, които ме учите и гощавате едновременно! Колко добре се чувствувам при тях, в топлата трапезария, при музиката на Аня, при великолепните менюта на Надя и мили подръпвания по ухото от Паша. Как бих ги слушала до среди нощи, ако не трябваше да се става утре рано в 5 ч. да се ходи при брат Боян – това мощно динамо на знания и метод, на тая плътно написана енциклопедия от научни знания.

Ах, как той преподава! Когато решаваме някоя трудна задача и вижда, че не я разбираме, тогава той застава тихо, усмихва се многозначително, оставя ни да му се почудим малко и после казва многозначително: „Намерих. Ей сега ще ви стане ясно." После продължава: „Преди да се отиде в Багдат, трябва да се мине през Дамаск." Грабва зелените печатарски изрезки – чернови и почва да ни извежда правилото. Като изведем правилото, изведнъж трепва нещо у нас, ние се развикваме от радост и почваме сами да решаваме задачата. О, тогава всичко е лесно, тогава всичко тече по вода. Нашите зелени чернови си запазиха прозвището „дамаски".

А пък какъв велик майстор е да рисува по естествена история. Разните системи оцветява различно – просто като живи ги гледаш. Шарани–марани, змии, гущери, насекоми левкоцити – всичко е линия и цветове у него.

По немски иска да му уча наизуст. Ах, все иска, иска и аз едвам смогвам да го преведа. Веднъж проявих своенравие – може би умора, отчаяние и не исках да решавам задачи. Боже, гръм и молния – хиляди гърмотевици, Етна, Хекла, Везувий, Стромболи. Той ревна върху мен като Зевс гърмовержец, едва ли не ми пукна тъпанчето.

– Ще учиш, ревеше диво той, ще учиш и нищо повече!

Светкавици му излизаха от очите. Аз приличах на мокро куче – едвам що не умрях от страх. Но пък след това, колко тих, умоляющ, нежен, майчински стана гласът му. Той не преподаваше, това приличаше на пламенна тиха молитва, която чрез правилата наливаше в тъпата ми глава. Сладки, милий брат Боев, ти си за мен сега спасител.

Горе – музика, весел тропот, хора̀, танци, пищни трапези. Доле – самотна тъпа ученичка, която иска да върви към върха. Там е Colombo – често на трапеза с Царя. Доле е света с неговите хиляди удоволствия и развлечения. Някой път ме обзема такава незнайна мъка и плача, и плача. Аз виждам, че трябва да се отрека от себе си и да тръгна в пътя на апостолско труженичество, както Паша, Аня, бр. Боев и др., но не мога. Обичам тоя езичник и там е моята скърб. Той ще ме остави, о, ще дойде и този ден, но не смея да мисля за това. Течете мои сълзи, течете. Тъй често заспивам на възглавницата и сутрин, о, чудо, скачам с песен, забравила скърбта. Почвам новия ден.

Колко е хубава темата Ви. Не съм ли аз този неблагодарен глупав гълъб, който клъвнах ръката, която искаше да ме освободи?

Ваша Хелмира.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 1 ноемврий 1926 г.

Няма любов като Божията Любов !

Хелмира, сестрице мила !

Простете, че поради причини вън от мен, вън и от Вас, по-обширното писмо, което готвя за Вас ще се забави няколко дни. Така се нареждат работите, щото целият Ваш въпрос като че ли остава напълно в Божие разпореждане, подобно едно посеено семенце.

Господ днес Ви казва:

„И дните на сетованието ти ще се свършат".

(Исайя 60; 20.)

За сега, от душа Ви пожелавам възможното най-голямо спокойствие, за да укрепва душата Ви в тия критични минути. Желая да Ви помогна и затова мисълта ми всякога е с Вас.

Добре е да продължаваме всеки четвъртък вечер в определения час да прекарваме няколко минути в съзерцание, представяйки се заедно пред Бога. Определяйте си за през това време едно що годе добро, извършвано чрез мисълта.

Драго ми е, че възприемате работата за превъзпитание въпросната душа, като Ви уверявам, че с това правите едно отменяване на самата мен – вместо по някакъв начин да предприема едно общение с него, предоставям Вам да извършите една истинска духовна работа. Ако Ви е възможно за в неделя оставете на старият ни пощалион писъмце с новото му име, както ми обещахте, че ще се потрудите за това. Моля Ви, въпреки всичко отделяйте по няколко минути и записвайте по нещо предназначено за любящата Ви:

В. В. Добринка.

П.П. Потърсете да прочетете темата ми в сряда понеже има връзка с нашите преживявания.

Съща.

11 НОЕМВРИЙ [1926 г.], четвъртък

Искам учебната година да завърша с успех.

12 НОЕМВРИЙ [1926 г.], петък

1) Имай вяра. Виждаш пред себе си една светла единица *1*, тръгнеш към нея, тя расте, расте, разширочава се, светлее и като отидеш по-близу виждаш, че това е процеп на планина отгдето се вижда голям град. Това е Божествения живот. Запомни тази синкава картина със светлата единица и преведи. Живота, който грее в царството на Виделината блещи през единицата, което е ВРАТА, за да ви покаже ПЪТЯ и да ви въведе в живота.

2) Не викай когато говориш, не бързай. Мисли много, говори малко и тревожи се малко.

3) По-хубаво е да се съзерцават нещата, отколкото да се пипат. Гледай хубавото отдалеч. Бъди смирена. Ако ме слушаш, ще бъде хубаво.

4) Олга е вече свободна.

5) Доброто сърце побеждава мъчнотиите.

П.П. Не е ли това по-скоро самовнушение? Не е ли това резултат на слушани беседи? Чини ми се, че аз здраво измислям и комбинирам вече слушани неща. Ще проверим от Вашите бележки.

13–15 НОЕМВРИ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

13 ноемврий 1926 г.

Мила сестро,

Тая глупава слугиня на Русеви пак е посегнала на писмото Ви. Какво ли ще разбере горката?

Знаете ли, тъй ми хареса темата Ви, че я разработих в поетична форма.

Колко искам спорната седминка да мине към него! О, Боже, направи чудото. Наистина е хубава моята дреха! Всички ми се радват – някои мислят, разбрах, усетих, мислят, че Colombo ме гизди тъй. Господи, Господи, отвори им очите!

Знаете ли как Учителя в сряда обясни що е интуиция? – Доброто сърце у човека. Чудно обяснение! Науката го обяснява като „разумно хрумване без разсъждение".

Целувам ръката Ви за моето хубаво топло палто.

Хелмира.

Гълъбица

Душата ми е нежна гълъбица,
Но пленница у вражески ръце.
Във ужаси е клета ми душица,
От страх трепери моето сърце.

Но Този, що обича тия птички
И всяка твар, дарена със живот,
Откупи ме с живота си самички
И ме храни от своят си имот.

Той гледаше ме със усмивка блага
И ме нарече: „Сладки мой певец!"
Но що ли Той не пусна ме веднага,
А върза ме за стола си с конец?

Надникваше той често през прозора,
Внимателно се вслушваше натам –

Отгдето глъчка идеше от двора.
Вразите ми крещяха с глас голям.

Но ето, тихо е веч, глъчка няма
Да литна исках, ала всуе бе,
Тогава взе ме той с любов голяма
И с мене до прозореца дойде.

Но остро ножче блесна му в ръката...
Напразно той спаси ме от врази.
О, смъртен ужас ми обля душата,
Проливах сал безпомощни сълзи.

И яростно продупчих му ръката
Със клюна си го люто нараних.
Това едничко дадох му в отплата,
Със зло се за доброто отплатих.

Помислих си, че той ще ме погуби,
От никого добро ми не дойде.
Не вярвах аз, че може да ме люби
И в него враг душата ми виде.

Но ужаса ми той разсея първи
На мене жалки, глупави певец.
И със ръка потънала във кърви
Отряза само тънкия конец.

„Иди, каза, хвръкни си веч свободна
В живота безграничен нов.
И радвай се на хубостта природна –
Веч гражданка на Божията любов."

И за към слънцето политнах мощна
Със малките си трепетни крилца,
За да предваря тъмнината нощна
И си направя малко гнездице.

Животът ми сега е чудна песен,
Че гледам вредом Божието лице;
И хвъркам волна в светли мир чудесен
Със радостно безгрижно сърчице.

15 ноемврий 1926 г.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 8 ноемврий 1926 г.

Хелмира, сестрице моя !

Само Божията Любов е Любов!

Чета последните Ви две писма и в мен възниква въпроса, кога творчеството на един човек е по-ценно, когато е наскърбен, или когато е радостен. Ще трябва може би още да се проверява, преди да се произнеса. Така щото, ако и от Вас ми идват скърби, трябва да благодаря, че в такива моменти постигам неща недосегаеми друг път. Но вярно е и това, че Вие може да ми съдействувате много чрез Вашето послушание към Духа.

Да Ви обясня нещата около написване въпросната тема от сряда. Не разчитах, че изобщо ще мога да напиша нещо, дори не знаях на кой красив случай да се спра. И ето, в последният момент, въпреки че се намирах в неблагоприятна обстановка, слушам Духът да казва:

„Седни и пиши!"

Казвам, „Какво, Господи, искаш от мен, слабата и неопитна душа?"

„Седни и пиши!"

И сега, като ми казвате какво впечатление Ви е направило първото слушане на темата, трогната съм, че Господ избира слабите и немощни души, за да се прояви към тези що обича. Можете ли да разработите този сюжет повече художествено, като даже съвсем по своему опишете цялата случка? Виждам, че са допуснати несъобразности, но старах се да спазвам повече факти от действителността. Това е една истинска случка и още тогава всичко нарекох на Вас, даже в едно от писмата Ви Ви споменах за това знамение.

Все повече става ясно, че се касае за проявата на един Дух между нас. Колко щастливи трябва да сме, ако този Дух изхожда от Учителя, че в мислите ни има неща сходни като две капки вода. Когато и Вие първия път твърдихте това, душата ми се смути, че без да желая създадох у Вас това схващане. Казах: „Как може необятното да се вмести в орехова черупка?", но тъй като това и сега твърдите като Ваше преживяване, това трябва да е близко до истината. Защото, има един важен факт в живота ми, който потвърждава едно такова влияние. О, Слънце що огряваш малцина, падам с лицето си пред Теб и Те моля всякога да ме имаш за проводник, който да осветлява пътят на сестра ми Хелмира и на ония, които са около нея. О, сестрица моя Хелмира, помогнете ми да пазим този Дух, да Му даваме условия всякога да се проявява в пълнота и ако е Волята Божия и тази на Учителя, този Дух да расте от сила в сила, а с Него заедно и ние самите.

Е М И Л Ъ ! Колко хубаво и поетично име ви се е внушило! Благодаря Ви вместо този комуто то се дава! Забелязвате ли, че Вие сте му предали четири от буквите на Вашето име? Това говори, че четири седми от Вашето същество принадлежи нему, а „Ъ" що е на края, говори за „големите мистерии" вложени и в тази душа, т.е. искам да кажа, че Господ кога желае, може и чрез него някога да се проявява. Проверявате ли дали се явяват такива случаи. Ще добавя, че останалите три седми от Вашето естество са във връзка с брат А..., но ето че една седма е спорна между двамата. Простете ми за това волно тълкувание на тия връзки!

Обещах да споделя с Вас и моето откритие. Указа се, че и Учителя някога го е назовал с едно име, което по красота спада в категорията на Вашето – Хелмира. Готова съм да Ви го съобщя един ден, когато би представлявало интерес за Вас. Още повече, предстои и то да еволира като Вашето и е във връзка с благотворното влияние, което вече Ви казах, че ще има да извършите върху тази душа.

Знам моята единствена вина пред Вас, че не Ви пиша за А... такива неща, каквито за Емил. Но що да сторя, когато това Ви се дава. Дали няма влияния и моята към него обич? Но що да сторя, когато той е един от малцината що по край Вас възлюбих. Драго ще ми е един ден и нему да кажа: „Ето дадох ти всичко що имам на Небото и на земята!"

Но, една силна дума ми каза еднаж Учителя, която всякога си спомням при подобни случаи: „Човек мисли много неща, но какво е предопределено да стане, само Бог знае!" И тогава Той почва да ни разкрива това, което има да стане, но тъй го облича в множество покривки, че трябва Дух, за да се разбира.

Съобщавам Ви едно мое желание – да видя „Белият гълъб" в момента когато ще отпътува. Прочее, ако Ви е възможно съобщете ми датата и часът на заминаването на влака. Ето може би още един случай, когато ще бъдете пред изкушението да ме видите преждевременно, обаче, ще взема мерки да бъда неузнаваема.

Вие всякога изказвате желание да Ви пиша по-обширни писма, но има случай когато добре е да сме кратки, защото доброто и насърчителното може да се вложи само в кратките писма; а в дългите писма един вид се обръща негативната страна на приятелството. Отказвам се, напр. да Ви изпратя писмото, що бях почнала да Ви пиша миналата седмица, защото в него забелязвам рушение вместо творчество! Благодаря, че се яви един случай, който ме опомни да прекратя това писмо. Вие, обаче, каквото и да ми пишете, всичко ми е ценно, затова можете и да ми се сърдите, и да ме милвате – все ще Ви благодаря. Прося извинение и за ония скърби, които аз неволно Ви причинявам. Опасявайки се и сега да не сторя нещо подобно с тълкуването на името „Емилъ", доста мислих около 20 реда в които извърших това, да бъдат записани само на моя екземпляр от настоящето. Изпращам Ви ги като вярвам в силата на духът Ви, че ще можете и от това да извлечете полза.

Поразмислих и върху Вашето име, дали да го направите известно всекиму. Опасявам се, че ще почнат да Ви наричат с него и тия които трябва, и които не трябва. А в действителност, само искрено любящите Ви имат право да вършат това и те трябва да имат към вас чувства поне на висотата на тия на Емил. Така щото помислете и Вие пак, преди да се подписвате с него.

Как мислите, да съобщиме ли по някой начин на Емил неговото поетично име?

Видях Ви в неделя облечена в новата премяна и Ви се възхищавах от близо и от далече. Хубава и красива е моята сестра Хелмира! Господи, благослови я и украси и нейното духовно тяло със също такава премяна!

Желаете ли да опитаме размера на интуицията си? Този четвъртък и в петък да направим следния опит:

Ще се опитаме в предаване и приемане мисли. Понеже предаването е по-лесно, затова Вие ще почнете първа, а на следния ден ще предавам аз

и Вие ще приемате. Така, в четвъртък 10 часа вечерта, напишете на едно листче някое Ваше желание, което аз ще трябва да изпълня. В уречения час прочетете го гласно три пъти, с интервал от една минута.

На следният ден – петък, същото време застанете пак и се опитайте чрез пълна пасивност да възприемете моето желание, което по същия начин ще ви предам. За Ваше улеснение ще Ви кажа, че то ще е от рода на досегашните ми искания към Вас.

Към написаното наше желание, ще запишем и възприетото и така ще си ги препратим веднага в първите си писма. Нека Господ ни благослови в тоя опит, който да е за Негова слава!

Бях Ви поискала някои известни Вам методи за постигане интуицията, известни ли Ви са някои такива от това, що Учителя е говорил? До колкото съм проследила, една от първите стъпки е пълното послушание на вътрешния глас, а втората – да добием наблюдателност, като всякога се запитваме дадена постъпка от какво се обуславя, било лично наши постъпки, или на други лица.

В неделя ще очаквам нещо ново от Вас. Ако през седмицата А... ще отпътува, можете да ми оставите писмото по известния Ви начин върху стола, обаче добре е да го вложите в някоя тетрадка, или книга, която ще си получите обратно.

Приветствувам Ви с всичкото онова благо, което Господ е приготвил за избраните свои.

В. В. :

Добринка.

15 НОЕМВРИЙ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

15 ноемврий 1926 г.

Мила сестро,

Доволни ли сте от тая разработка? Тогава давайте ми подобни сюжети и за напред. Ще бъде много приятно да се занимавам повече с поезия. То ще бъде хармонично равновесие с алгебрата, която играе вече голяма роля във всекидневните ни занимания. По тоя начин ще почна да реставрирам в душата си разрушеното от великата българска поетеса. До тоя ден, аз не дръзвах да пиша нищо. Нейният саркастичен смях още звучи в ухото ми и ме сковава. Но сега вече почвам отново.

Приемете моята благодарност.

Х.

Приложение:

ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 13 ноемврий 1926 г.

Сестрице, Хелмира моя !

Няма Любов като Божията Любов,
Само Божията Любов е Любов!

В четвъртък 11–того, 10 часа веч., Вие ми казахте:
„Помогнете ми да съм ученичка вярна на Учителя!"

Това прозвуча в симфонията на небесата:
„Дал си знамя на онези, които Ти се боят,
да се възвишават заради Истината."
(Псалом 60; 4)

В петък 12–того, 10 часа веч., предадох:
„Опишете ми случката на запознаването ви с А..."

И пееше пак небесната симфония:
„Седемте Духове Божии разпроводени по всичката земя"!
(Откр. Йоаново; 5; 6.)

Очаквам Вашето известие.
В. В. Добринка.

16 НОЕМВРИЙ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

16 ноемврий 1926 г.

Мила сестро,

В телепатията, или тъй наречена „интуиция" никак не ми върви. Аз си помислих съвсем друго, а вие сте възприели съвсем друго. Наистина, че да бъда истинска ученичка на Учителя, това е най-съкровеното ми желание, но думата ми е за друго нещо, което аз пожелах и вие не сте възприели! Но ще кажете: приблизително са. Това е съвсем друго нещо. Нали има разни физици, които с „приближение" на няколко милиона километра определят разстоянието от тук до слънцето или луната. „Горе–доле", „приблизително" в науката не съществуват – там всичко трябва да бъде точно отмерено. Наистина, нашите мисли в случая съвсем се различават.

Искате да Ви опиша случая на срещата ми с Colombo Това беше през 1922 г. към началото на септемврий. Една неделна сутрин казах на сестрата, при която живеех ако иска да отидем на Витоша, защото ми беше нещо мрачно на душата. Тя се съгласи – болеше я главата; и така, решихме на Витоша да оставим неволите си.

На път към Драгалевци се чу след нас сирената на автомобил. Една кола бързо се движеше към селото. Отстранихме се от пътя и тя рече шеговито: – Ако тия са Божи хора, да щат да ни возят до Драгалевци! Още не изрекла думите, наистина колата спря и седящите вътре чужденци ни поканиха. На какъв език говореха не знаех, но по всичко личеше, че ние сме поканени да се повозим. Шофьорът ни дообясни и ние споглеждайки се, със смях и смущение се качихме. (Пръв път се качвах на луксозен автомобил.) Колата тръгна. Струваше ми се, че ще отхвръкна от него, затова с нея се държехме за ръце, а с едната ръка здраво се държехме за преградата. Колко се радвахме! Зад нас остана прашния път, що щяхме да бием. Витоша наближи неимоверно бързо. Слънцето току–що се показа на хоризонта, грабнало тоягата да пропъди и последните останки на дрезгавината.

Неволно се обърнах назад да видя тия, които ни приеха. Същевременно ме гледаха две сини, две ясни сини очи, от които бликаше

веселие и смях. Другия не забелязах кой е, нито го погледнах. На гърба ми беше раницата, в която имаше хляб, тропаха няколко ореха и се подаваха перата на няколко праза. Смутих се за тоя праз и неволно пак се обърнах. Но погледа му бе тъй устремен към мене, че веднага се обърнах и не щях да зная вече за моя праз.

Слезнахме на Драгалевци. Не знаейки как аз благодарих на немски и поехме пътя към водениците. Слънцето вече обля полето с изобилна светлина. Природата засия в чудна красота. Горе на хълма се спряхме да изпратим благодарствена молитва към Бога, който тъй леко ни беше довел до тук. Ние пеехме със сестрата, благодаряхме с песен. Изпълнихме новонаучената в Търново магическа: „Фир–фюр–фен Тао би Аумен" с красиви движения. Когато се отделихме от хълма, те стояха на няколко крачки от нас и ни гледаха. Нозете ми се пресякоха. Изгубих охота да продължа нагоре към нашата цел, защото те се отделиха по друга пътека.

Тръгнахме към „Зеленка". Колкото пътя позволяваше, няколко пъти ние се гледахме от далечината. Уви! Те изчезнаха от очите ми и може би завинаги. На Ел–Шадар заварихме още братя и сестри – там пихме чай, пяхме, играхме. Но мене ми бе много тъжно. Нещо светло огря на моя хоризонт и пак изчезна.

От тогава все го търся, но никъде не го срещам. Какъв е по народност – не зная. Навярно е немец, тъй рус, тъй весел!

Минаха цели 2 години. Аз работех с гребло на Изгрева. Беше сутрин. Току–що е изгряло слънцето. Чува се песента на другите работници. Аз съм към горния край – чистя самичка. Тогава край телената ограда мина непознат човек с големи жълти очила. Аз трепнах. Той отмина. Аз се хванах за тела и неволно извиках нещо неразбрано. Той се обърна и веднага се приближи към мене. Свали очилата си и ме загледа. Изведнъж се усмихна. Лъч просия на лицето му. Аз бях с изкаляни ръце, запотено лице, разчорлени коси. Едновременно заговорихме за красивия спомен към Драгалевци.

От невиделица дойде Мара Белчева. Познавали се. Ах, как се перчеше пред него тя! За пръв път видях префинено женско кокетство. Тя му обясни, че съм поетка. Мен каза, че този не е немец, а италиански граф. Те останаха да говорят, аз прибрах греблото и учебниците си (настъпвах в IV кл.). Тръгнах си. Погледът му далече ме проследи. Беше месец май – прасковите цъфтяха.

Ето Ви и внушенията в четвъртък. Но аз не се доверявам, те не са нещо оригинални. Аз възприемам от Вас собствените си въжделения. Това са формули, изказани в школата от Учителя, хрумват ми сега и аз ги записвам като свои. Не, първият опит не е сполучлив.

27 НОЕМВРИЙ 1926 г.

ДВЕРИ НА ЩАСТИЕТО

Душа съм и към живот вечен се стремя! Цяла вечност за този живот се трудих, с надежда, че „щ а с т и е" – в слуха ми нявга ще прозвучи!

Наистина, дочаках вестител мил и славен; Той дойде и със своя жезъл докосна дрехата ми изпрашена и слаба. С думите „Стани и в път се

отправи" на мен се Той изяви. „Прости!" – никому не казах и Вожда благ безмълвно последвах.

Пътят наш към висини незрими ни изведе, докат врата пред нас се открои – „На щастието двери" тях зовяха. Отвъд бе живот и красота, място за дошлите от „великата скръб".

„Постигнах целта си", помислих и аз, посегнах да влеза през тия двери, тъй дълго мечтани от всяка душа. Прекрачих прагът свещен, в ликуване готова да възкликне душа ми..... Но що е това, вратата кат магична, не ме побра, станаха малки и невъзможни – същинско иглено ухо.

Вождът тъй близко пак до мен стоеше; ръка Му сочеше в дясно, где и аз съзрях – човек застанал бе и тайната на дверите владееше сам той.

Открих в него отдавнашен познайник мой, и срещите от миналото с него що имахме, ужас само са носили за моята душа! Но сега, и в него промяна бе голяма, лице му в усмивка блага озарено, поглед с любов към мен бе отправил! От гърдите и челото му, изхождаха пламенни, с цветовете на дъгата изписани слова. Ето че и сам той проговори: „Привет! В пътят твой съм пак поставен! Но както Бог забрави дълговете мои, така отхвърлих и аз всяко отмъщение, възмездие и всеки твой дълг отказах се да търся. Проумей словата, великата Божия същина що тук изявяват, те казват всекиму от нас – великодушие, всеопрощение и благост! Приемеш ли ги за лозинка своя, вратите тези свободни са за теб."

Паднах наземи и дълго там останах, съзнала благата що крият се в Бога и човека. Реших от този час, да обикна даже и онези, що мислех за свои врагове.

Дверите пак отворени бяха и щастието пак зад тях цареше, сред тез души светящи. Почувствувах, че мога сега да бъда между тях, но да работя пожелах и в път обратен се отправих – там где и Вождът, и приятелят ми нов, дългът свещен за себе си виждаха!

Душа съм и към живот вечен се стремя!

Великодушие, всеопрощение и благост е новото, що при „дверите на щастието" придобих.

София, 27.XI.1926 г.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 20 ноемврий 1926 г.

Хелмира, сестрице мила!

Благодаря Ви от душа за последното писмо! Тук приложеното моля да приемете като предадено от чистотата на нашите отношения. През седмицата ще Ви пиша подробно.

Благодаря и за възложеното мен участие в поезията. Мисля да разработите нещо за „Дверите на щастието", в духа на говореното от У. в известната Ви беседа. Намерете я и съставете план на работата. Тенденцията да бъде светла с приятен завършек, като че действующите лица са съзнателни ученици на Бялото Братство. Също ще сторя и аз, та като Ви го пратя после ще пристъпите по–нататък.

Всеопрощение и мекота да бъдат общ наш девиз!

В. В. Добринка.

Само Божията Любов е Любов!

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 22 ноемврий 1926 г.

Хелмира, сестрице моя !

„Няма Любов като Божията Любов"

Доста работи имаме да споделим с Вас. Най-първо спирам се на „Гълъбица", която до колкото мога да се произнеса е една красива Ваша работа. Колкото за промени в нея, мисля че не са нужни, но за да не кажете, че е отмината някак безинтересно, отбелязах 2 – 3 места, които Вие пък ако намирате за уместно поизгладете. Така напр. по точка 1) ако може думата „всите" да се замени с друга. По т.2) още в началото си зададох въпроса, свойствено ли е на една гълъбица да клъвне и разкървави нечия ръка? Не ще ли бъде повече подходяще тя с поглед от нежните си очи да изкаже ужаса и недоумението си. По т.3) – едно малко разместване. Накрай – ще кажа,че идеята на това стихотворение може да се определи така: Често човек в живота счита известни случки като неприятни и влиянията на известни лица вредни за него, а техните постъпки, необясними в начало, отпосле добре се оценяват и с благодарност приемат. Не само това, но става едно пробуждане на съзнанието, което може в още един куплет да се изкаже, както е съдържанието на двата последни реда от темата. Вие впрочем сте зачекнали това, но ако може още един куплет прибавете. Простете, че предлагам това, в бъдаще бих желала творчеството Ви да е напълно свободно, това което се сътвори в начало, да не иска никакви прибавки. Ще моля да ми повърнете както този екземпляр от „Гълъбица", така и новото, което бихте написали; ще ми бъдат ценен спомен.

Нещо по нашият опит с приемане на мисълта. Изглежда, че рано пристъпихме към него, обаче проверката, която направихме ни позволява да се видиме где сме. В бъдаще пак ще го повториме, а до тогава всеки четвъртък вечер ще си извършваме първоначално възприетото общение и по тоя начин ще имаме изработен път за улеснение при случаи като последния. Вие мислете как да подобриме самия този опит и бихте ли желали на една определена от Вас дата да го повториме.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА
:

25 ноемврий 1926 г.

След като снощи – сряда изслушах беседата на Учителя, казах си: Ако ние изпълним това що ни се говори тази вечер, ако ние разберем тази страна на Любовта, целият ни живот ще бъде регулиран! Колко дълбочина има в тази съществена мисъл, че любовта на човек към човека води началото си от хиляди години, а също предстои да се още разраства хиляди години, докато стане океан! Затова когато видим изявлението на това чувство, свещен трепет трябва да ни обладава.

Тази страница бях определила да Ви изложа тъкмо нещо из тази област, тъй като към Вас, па и към ония, които са около Вас е в действие горния закон, изказан от Учителя преди няколко години, пак в школата. Именно, вземете третата годишнина от лекциите и прочетете страници 12–15 от трета лекция и стр. 6–11 от четвърта лекция. Това що там е обяснено има свое значение не само за точките от периферията, но и за стоящият в центъра. Той също е заинтересован за изправното равновесие на системата, защото най-малко едно от тия същества е и негов любимец.

Ще оставя да си спомните и друго едно място, гдето Учителя очертава какво трябва да е поведението ни когато някой търси нашата любов, като същевременно дори до досада ни обсипва със своята. Той оприличава тоя случай на една вадичка, която търси място през нашата градинка. Трябва да я пропуснем да си тече въпреки всичко, като използуваме влагата й за възрастване посеяното в градината ни.

Драго ми е като виждам, че всички ще растем в приложение тия закони, а най-вече като правиме това Вие и аз самата.

Интересен въпрос сте задали на Емил! Бих се радвала, ако сте получили един умен отговор, в духа на разговорите, които сте имали в момента на задаването му. Доста умно би било от негова страна, ако още тогава Ви кажеше, че желае разговори от рода на този, що сте имали в момента да изобилствуват сред другите Ваши занимания.

Пишете ми как сте и с чувствата Ви с брат А..., като при случай ми описвате и по някоя сцена от общението Ви с него след опознанието Ви. В добавка на казаното за „рекичката", бих изтъкнала, че като допуснеме в градинката си една, която ни се нрави и една, която се явява извънредно, можем всекиму да посочим, че е излишно напирането за достъп и на други; но факт е, че когато можем да посочим такова едно положение, изчезват и излишните стремежи на такива рекички. Често нашата любвеобилност е причина за привличането им, затова и в общението си с разни лица трябва да сме внимателни где би се насочила дадена рекичка, за да избегнем прекалената влага.

Относително запитванията на някои сестри, тия на които вече сте казали, че благата Ви идват от Вашия „Баща" можете да поддържате същото, а при нови случаи, може да им казвате в този смисъл: „Мислите ли, че Вашата сестра не е в състояние след ред години Хамсуновски живот да достигне и притежава тия малки блага? Знайте, че сама съм постигнала всичко и това що виждате върху мен е плод на чистота и святост."

Вземам бележка да Ви пратя препис от изчезналото писмо (то бе кратко), но все пак запитайте дали въпросната госпожица не е запазила нещо от този плик, който явно е, че тя е отворила. Възползвайте се да й обясните как свято трябва да се гледа на чуждата кореспонденция, но изберете момент щото тя да е разположена към откровеност, да знае, че сте й простили подобна една грешка, защото няма смисъл, ако вие поискате обяснение, а тя да почне да Ви лъже.

Изпращам Ви планът, който съставих върху темата за „Дверите на щастието"; може би писах повечко и затова не ще е толкова красиво. Но и това е отчасти изживяно, затова може да се разчита, че ще съставите едно красиво стихотворение. Спрете се в подробно, красиво описание на „вестителя", самите „двери на щастието", това което вътре се съзира и

състоянието на душата, кога се решава да слезе пак на земята, заедно с вожда и новият си приятел, да довърши всичко що й предстои. Въобще, потребно е да се усвои сбит стил, който с малко думи ярко да очертава онова, що искаме да опишем. Запитайте учителката Ви по литература кои наши и чужди поети имат такъв стил, па може да ги имате за образец и на първо време да им подражавате. Изисква се да обърнете внимание в картинното описване главните лица и предмети, които служат като сюжети в стиховете Ви. Затова мисля пак ще помогне наблюдателността. Вие не ми писахте как прилагате въобще способностите Ви в това направление, но виждам един резултат, като ми казвате, че сте разбрали какво някои мои писма не ви се носят от пощата. Вярно е, че имаше два такива случаи. Пак Ви моля, явете ми ако Ви са известни някои практически правила, казани от Учителя за придобиване интуицията. За да не Ви отнема това време, при случай запитайте Го наново, за да се ползуват всички.

На завършване искам да споделя с Вас и следните мисли:

Какво сравнение може да се направи между извор и вдъхновен човек. Пълноводният извор ожида ли да дойде и почерпи някой от неговите струи, и вдъхновеният човек – да се възползува някой от мъдростта му?

Какво е отношението между един човек дарен с благата, които срещаме в света и тоя – дарен с вдъхновение?

В свръзка с това, изучете колко пъти нашето слънце е по-голямо от Сириус и за колко минути идва светлината от първото до нас и от Сириус до нас. Това ще бъде отговор за разликата между разгледаните два вида човеци. (Само, че внимавайте, защото може би малко неправилно съм поставила въпросите – Духът иска да се пошегува с малката немирница – Хелмира.)

Колкото повече трябва да се чака за реалното, толкова то е по-ценно.

Привет:

В. В. Добринка.

П.П. Отговора Ви ще чакам в сряда, поставен в тетрадката след школа. Може да сторите това и в неделя, аз ще го потърся в понеделник. Вие не правете като мен, а пишете повече.

Съща.

3 ДЕКЕМВРИ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

3 декември 1926 г.

Мила сестра,

Постарах се да доизкарам „Гълъбицата" доколкото можах. Мъчно е понякога в поезията да се правят смели размествания на думи. Понякога по този начин се разрушава цялата постройка, влиза друго настроение, явяват се несъответствия с общия дух.

Вярно е, че само хищните птици „кълват", остава да приемем, че гълъбът ужасно се е изплашил и...

„Двери на щастието" може да стане цяла епопея на човешкия живот, ако попадне в талантливи ръце. Направих и аз един опит, не зная дали

ще Ви хареса. Днес Учителят лично ми даде да разработя сюжета за „Двете моми". Дадох му битов характер. Колко радостна бях при Него! Тъй поласкана се чувствувам, че ми даде поетическа тема за разработване. С каква радост почнах да работя! Попитах Го за интуицията. Той каза, че тя е онова живо трептение в симпатичната нервна система.

Питате ме за образци в мировата поезия! Че кой просветен човек не ги знае. От древните не е ли Омир, Виргилий, Ариосто, а от класиците: Пушкин, Байрон, Гьоте, Лермонтов. Това са гении в словесното творчество. Мога само да ги изучавам и обичам, но не и да им подражавам.

Отговарям на зададените Ви въпроси:

1) Вдъхновен човек и бликащ извор са едно и също нещо.
2) Изворът не очаква никого да пие от него, нито вдъхновения човек. Той пее за себе си.
3) Човек дарен с материални блага прилича на тежко натоварено добиче, а вдъхновения – лекокрила птичка в царството на любовта, гдето няма хищници.
4) Не зная колко, но Сириус е много по-голямо слънце от нашето. Светлината на последното идва до нас за 8 минути, а тая на Сириус за няколко години.

Искате да Ви опиша някоя случка с А. Моля Ви се, не искайте това от мене. Наистина, че аз не обичам Ж., но и Вие не обичате моя Гълъб. Пък нали казвате, че тая връзка с него е пакостна за мен и ще трябва да се разделим! Аз се смея, аз пея. Никой не знае, че вечер обливам със сълзи възглавницата си за него. Учителят осмива човешката любов, Вие също, пред Вас трябва да мълча.

Получих новата сума от 100 лв., която ми пращате. Премного Ви благодаря!

Приемете моята дълбока благодарност.

Хелмира.

ДВЕРИ НА ЩАСТИЕТО

Душа съм малка на земята,
Но с потик смел към небесата.
Животът вечен аз жадувам
Със Божи Дух да другарувам.
Затуй се трудих цяла вечност
Аз, живий дух в таз безконечност.
И дирех щастието красиво
Във звездното небе светливо
И в слънцето на изгрев рано,
Как грейше светло и засмяно.
Планински връх висок и снежен
То поздравлява с поздрав нежен.
А сетне слиза по ливади,
По сенки горски и прохлади.
Живот навсъде то разлива
И росни лист с брилянт покрива.
И в горски ручейки сребристи

Оглежда ликът си лъчисти.
И много йощ на всяко време,
И мене то доволно гря ме.
Подирих щастие и в човекът –
В творение бляскаво на векът.
Венец бе той на вси създания,
Но той дари ми сал страдания.
Но що бе той, дете безсилно,
Що гледа майка си умилно
И чака гладно от ръката
Дали му носи тя храната…

Нима от туй създание клето
Ще чакам щастие за сърцето?...

И всичко исках да обгърна,
Но щастие до мен не свърна
И много, много аз се кая,
Че исках тъй направо, в рая
Да влезна само за наслади,
Но Божий Дух не ме пощади.

Духът ми жив през вековете
Летя безсмъртен в боевете
Напразно дирил щастие, радост;
Изпитал само скърб и жалост.

В миг един за мен ужасен
На кръстопът стоех опасен
Безпомощна и нажалена
От тежки път обременена.
Припадна нощ над мене тъмна
И мислех веч – не ще осъмна.
Сама бях, гинех в мраковете
На враг потаен във ръцете.
И във последно издихание
Извиках с горест и стенание:
„О, Творче мой и мой създател,
От вси най-верни мой приятел,
Аз гина веч, духът ми чезне,
Като че падам в тъмна бездна…"

Но ей дочаках аз Вестител,
Приятел, скъп и благ Учител.
Човек бе той със вид прекрасен
Кат ангел кротък сладкогласен.
И словото му живи пламък
Живот събудило би в камък,
Гласът му беше тих, дълбоки,

Зовящ ме в мирове високи.
Той облекло ми прашно, вето,
Докосна с жезъл от небето.
И каза ми: „Стани отново!"
И с име назова ме ново.
„По тоз път тръгни очертани:
Тоз път е само за избрани."

„Прости!", аз никому не казах
И с Вожда в път трънлив навлязох.
По стръмната пътека тесна
Изкачвахме скала отвесна.
О, всеки миг да падна в бездна
И никога да не излезна
Във пътя хлъзгав ази можех
И там живота си да сложех
Но Вождът крепеше ме често
Там где бе най-опасно место.
И пътят ни скалист и труден
Изведе ни в мир нов и чуден.

Пред нас разцъфнали поляни
С цветя и билки украсени;
Где извори течеха с радост
Разказваха за вечна младост
И птички пееха безгрижно
С изкуство чудно непостижно.
И дишахме ний волно, леко,
От въздух сладък като млеко
Небе се ново тук показа
Като сапфира и елмаза.
О, чисто беше тук небето,
Кат ясни поглед на детето.

Но в този миг света обител
Посочи моят покровител –
Ясписови врата блещеха,
На щастие Двери" се зовеха.
Брилянтни букви там личаха
И с плам свещени ме съгряха.
Открити бяха тук вратата,
Зад тях цареше красотата.
Там още беше по-красиво –
Блещеше слънце по-светливо,
Души летяха белоснежни
От земни път тук гости нежни.
Скърбта горчива на земята
Избелила им бе душата.

Те тук свободни като птички
Блещеха светли кат звездички.
И пееха си сладки химни
С възторг и радост непреривни.
Те Бога хвалеха с песни
И милостите Му чудесни.
Облечени сега със слава
Царици бяха в таз държава.
На Бога те служанки бяха
И „Господарю" Го зовяха.

О, ето тук и аз пристигнах
Да влезна вътре крак повдигнах.
Затуй се трудих цяла вечност
Аз, живий дух в таз безконечност.
И радвах се веч с ликование,
Забравих всякакво страдание.
О, ей сега аз там ще влезна
И ще забравя вси болезни...

Но в миг вратата ми обична
Пред мен стесни се кат магична.
И стана ми така стеснено,
Като че през ухо иглено
Напразно мъчех се да мина
Оттатък в светлата градина...

И паднах назем в отчаяние
И викнах с горестно ридание:
„О, Вожде мой, нима напразно
Дойхме тука без да влезна?"

Той близо пак при мене беше
И с поглед благи ме тешеше.
Ръка Му сочеше надесно
Где видях знамение небесно...

Човек тайнствен там стоеше,
Ключът на тайната държеше.
Той можеше ми тук отвори,
Но смеех ли му проговори?

Аз погледа си в него взирах,
Кат че познайник го намирах.
И ужас ми смрази душата –
Той враг ми беше на земята...
О, не веднъж във пътя тежки
От него леех сълзи жежки,
Той хвърковатите ми кули
С духване едно обрули.

На всичкия ми копнеж за щастие
Изпращаше ми рой злощастия;
И на мечтите ми човешки
Стоварваше ми удар тежки.
И гдето бягах да се скрия
Той пак се вмъкваше кат змия.
И тука, тук при тези двери
Тоз страшен дух ме пак намери.
Да гледам го аз веч не смеех,
Горчиви сълзи само леех...

„Не бой се!", каза Вождът благи.
„Погледж на този образ драги..."
И аз повдигнах се, о, сили –
Видях във него образ мили,
Усмивка блага озарила,
Сърдити образ променила.
Пред него бях аз на колене –
С любов той гледаше на мене.
И от гърди му пламен чисти
Разливаше поток лъчисти,
А от чело му озарено
Шарилки грееха засмено.
Лъчи блестяха кат дъгата
И в тях четяха се словата: ...

„Привет, каза ми, душе скъпа,
В скърбта доволно ти се къпа;
Във твоя път съм пак поставен,
Във твоя път към Бога славен.
Но както Бог дългът прости ми
И с милости си озари ме,
И аз отхвърлих отмъщение,
Омраза люта и презрение.
За злото вече те не дира
И веч оставам те на мира.
Словата светли прочети ги
И във сърцето си сложи ги.
Те Божия са светла същност
И да ти бъдат кат насъщност
Великодушие и **Всеопрощение** –
Да бъдат тебе вдъхновение.
И трето, знай, това е **Благост**;
Носи навсъде тази радост.
Приемеш ли ги за водител
И всекидневен твой учител –
През дверите тогаз свещени
Ще минеш вече без стеснение..."

Отново паднах на земята
На щастието пред вратата.
Душа ми радостна възкликна,
Реших се всички да обикна;
На враговете ми с милувка
Ще да отвръщам без приструвка.
Що чаках благото от века
Във Бога бе и човека.
О, зная вече тази тайна,
Що носи щастие безкрайно.
Тя в любовта се крие свята
И стълба е към небесата.
Живота бе сега приятен –
Аз имах вече ключът златен.
Отново дверите пред мене
Разтвориха се пак големи.
Там веселба си пак цареше
И Божий Дух над нас летеше.
Душите кимаха благатко
И „дружке" викаха ми сладко.
О, можех там да бъда вече –
Не ще ми никой веч попречи.
Но пак поисках да работа,
Отново върнах се в живота.
Ще ида там при сестри, братя
И всички стисна в обятия...

Със песен нова на устата
Пристъпих прагът на земята.
Със мене Вождът благи беше
И с поглед мил за мене бдеше.
И новият ми приятел мили
Ний вече бяхме се сдружили.
Ей слизаме с надежда свята
Кат лъчи на светлината
Да носим радост и утеха
На тез, що много сълзи ляха.

И знаме носех аз свещено
От мирът светъл мен дарено.
Там грееха словцата кратки
За вси създания думи сладки:
Душа съм радостна, щастлива;
Духът на Бога в мен се влива.
Стремя се към животът вечни –
Звезда блестяща в пътят Млечни.
Разбрах що е **Великодушие**
И видях що е **Всеопрощение**.
Почувствувах и що е **Благост** –
Изпълни се духът ми с драгост.

Туй новото научих горе
В мирът на чистите простори.
При дверите на щастие сияйно
Найдох съкровище омайно.

30.XI.1926 г., вторник.

P.S. Вярвам, че много може да се пише още и могло би всичко по-хубаво да се изкаже, но това ми се удаде сега. Още отсега виждам как биха могли да се сменят някои думи с други, по-красиви, но то ще остане за бъдаща преработка. Моля Ви, кажете си думата. Много Ви благодаря, че ми обърнахте предварително вниманието върху кое именно трябва да се спра. Вярно е, че при една прекрасна идея, каквато е тази, разработката на действующите лица и обстановка е от важно значение. То ще ми бъде за ръководна нишка и за напред. Колко бих се радвала ако „Двете девойки" излезнат сполучливо! Също и за школната песен. О, Душе Святий, не ме напускай, за да мога да живея красиво чрез тебе!

Бих желала да си препиша и аз настоящето, защото третият оригинал се доста различава от другите две черновки.

Съща.

4 ДЕКЕМВРИ 1926 г.

Деревянко пак донесе да му шия ризи. Много приятен момък – прилича на българин; тъй трезвен и сериозен. Отначало не исках да приема поръчката му, знаяйки че са сантиментални и натрапчиви, но този ми харесва. Тъй хубаво ме гледаше днес като кроях, като че ли бяха очите на баща ми!

От оная американска фланела, донесена ми от рускините – си уших две великолепни рокли. Тъй са семпли и елегантни. Едната е сива, а другата светло гълъбова. Изглеждам чудесно с тях! Colombo много ги харесва. Чудо! Подари ми прекрасна нова ученическа чанта. О, сега мога да събера вътре своите учебници, а не в оная мушамена торбичка. Но още не смея да я нося, срам ме е; нека да свърша поне 7 кл., че тогава ще посмея да взема в ръката си тая скъпоценна вещ.

Знаменателно! Един единствен път в толкоз години имам случай да отида тая вечер на кино и не мога – защото имам мислена среща с Добринка! Да съжалявам ли? Може би, да, малко. Но с нея ще бъда, вярна на поста си, за да създам в себе си мощен характер. Не, няма да отида!

У хазаите ми е също непрекъснато празненство! Почти всяка вечер хора и танци над главата ми. Сякаш за тия люде няма грижи на тоя свят. Едвам смогват двете слугини и великата германка. За по-голямо дине идва специален готвач. Понякога ми изпращат по някой сладкиш – за да почувствувам след туй още по-силно въпиющата си оскъдност.

Но защо никога не ме канят на своите празненства, а само на своите женски евангелски събрания, гдето много се плаче и страда за Христа? Ето, вчера напр. пастир Симеонова тъй много ни разплака, че после ме боля главата и не можех да уча уроците си.

Colombo ми пише хубави писма от Рим, Неапол, Basilipo [(Posillipo) – квартал на Неапол] – тъй хубаво е да задрасвам дните от календаря и да чакам завръщането му.

Понякога идват при мене Соничка и Здравка. Те са тъй мили и добри, но жалко, сякаш болни. Здравка се прегърбва по малко, а Соничка изгубва гласа си. Ах как учи тя! А Здравка е така съсредоточена в своя немски език, тъй упорита в работата си! Майка им ги обожава. Соничка почна по някой път да ми снема по някоя порция и това е тъй хубаво! Как съм гладна, винаги, винаги! Само когато видя Colombo, забравям всичко и знам, че в гърдите ми почва да бие едно огромно сърце.

8 ДЕКЕМВРИ 1926 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

8 декември 1926 г.

Мила сестро,

Проверих в Библията 1–2 ст., но не намерих същите стихове. Прочетох също 20 гл. – също липсваше. Радвам се за Вашите впечатления относно „Дверите на щастието". Темата „Двете моми" вече е завършена – написана е в битов маниер. Не подхожда на две моми с патриархален дух да се занимават с проблемата за небесните светила. Ще оставим тия поетични образи за някой друг сюжет.

Защо Ви поставям в недоумение? Защото Ви казвам как чувствувам нещата, без да се старая да угоднича. Обичам А. Свършено. Нека възрастнат нашите чувства до святост, до божественост! Той е добър. Да; добър човек. Бих се свързала с него во веки! Съдбата не дава. Добре. Кой може да ми пречи да го обичам? Само от обич искам да се приближа до него, за нищо друго! Искам да остана независима през целия си живот.

Утихна сърдечната ми буря. Ангел на мира невидимо уталожава мъката ми. Оставям всичко в Божиите ръце, защото както казва пророк Еремия в 1 гл., Той още от утробата на майка ми е определил що ще бъде с мене. Помня, ах, още малко дете и не можех всичко да говоря, не можех да достигам ръчката на бравата да си отворя, когато в душата ми ставаше буря. Усещах се така самотна, така изоставена. В душата ми пърхаше с крилата си огромна птица, която искаше да полети. Тя беше вързана и тя в мене и аз в нея – страдах. А как всички много ме биеха! Първо у дома сестрите ми, майка ми като същински тенардиеровци в „Клетниците", после съучениците ми. Извадиха ми прякор първо „царицата", после „светицата". Кой им внушаваше тия смешни прозвища. Как страдах! Търсех самотата по крайбрежието на реката, горите, нивята, дневниците..., книгите.

Но, сега птицата ми ще полети. Откак срещнах Учителя, вярвам че то ще стане.

Не е страшен А. за мене, а лъжата, която е у нас и която ще ни откъсне от истинското щастие, което имаме. Съдбата чертае всичко. Никой не ми го посочи изпърво. В душата трепна далечен, жив спомен, после – всичко стана така естествено. Ще минат години. Ние ще се разделим тук на земята. А може би, когато отново се родим, срещнем, пак живо ще трепне далечен спомен на много мъка, много сълзи, много обич. И тогава пак ние ще се приближим.

Простете ми, ако пишейки тия редове Ви оскърбявам. Писмата Ви вече получавам в изправност. Раздавачът тъй силно ги плъзга под вратата, че ги намирам всред стаята.

С благодарност: Хелмира.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 6 декември 1926 г.

Хелмира, сестрице мила !

Само Божията Любов е Любов !

„Виж, Господи, защото съм в утеснение."
([Плачът на] Йеремия, 1; 20)

Вярвам да сте разбрали от знака, който Ви оставих, че в изправност приех оставения пакет. Благодаря много! Преди да споделя с Вас, казвам Ви с една само дума – всичко намирам „изрядно".

Радвам се на всички Ваши преживявания в школата и около Учителя, радвам се и на възраждащето се Ваше творчество. Отлична тема ви е дал Учителя „За двете девойки", пожелавам Ви успешна разработка. Може би Той ви даде и очертания как да развиете идеята? Макар и неканена, така да кажа, мина ми мисълта да Ви съобща, че едно от развлеченията на двете девойки са техните разходки до слънцето, гдето им указват тамошните жители радушен прием, понеже малцина са гостите, които посещават това светило. От там те разглеждат любимият ни Сириус и множество още светила, за които получават неземни знания. Това е осмисляне на живота им, което в бъдаще ще възприемат днешните посетителки на балове и подобни развлечения на днешните земни жители.

Ако намирате ценна тази мисъл използувайте я, напълно сте свободни в това.

Бих желала скоро да Ви пиша, но ще зависи кога и как ще разреша известни недоумения, в които ме поставяте за сега. Вие можете да ми помогнете, като ми пишете пак нещо, макар и кратко, оставено по същия начин. В случай, че не сте получили моят пакет (знака) бъдете предпазливи, защото може би ще Ви следят. Тогава използувайте прозореца на галерията, за когото Ви писах преди.

Мил привет от

В. В. Добринка.

19 ДЕКЕМВРИ 1925 г., събота

„Получих друго писмо от Добринка Емануилова, придружено с 700 лв., за да си купя обуща и галоши... Чудно! Отде е видяла, че те са належащи за мен? И без това нигде не излизах през туй време, отде знае, че ми са необходими? А беше ми всичко отмиляло! И учене, и работа, и всичко! Беше ме обзело безразличие, отчаяние. Колко студено и влажно е вън, пък аз почти боса трябва да ходя из снега.

Разгръщам писмото, чета и плача. Щастливи сълзи се ронят по бузите ми. Нима заслужавам това? Но тя ми пише: „Добра г–це Славчева". Тя „пътьом ме видяла с тетрадка в ръка и схванала, че се нуждая от чифт галоши за нозете и шапка за главата."

Думите й, стилът й, дишат мекота и чистота.

Още колко хубави думи пише тя! При което се чувствувам отново успял и добър човек, способен за полезна творческа работа.

Плувам в неземна радост. Стоях до 1 ч. след полунощ, варих си гозба върху печката и й посветих три стихотворения:

Зората на живота
Майко, недей скърби и
Хубавата щерка.

23 ДЕКЕМВРИ 1925 г.

Ето ме с топли обувки и галоши. Колко приятно е това чувство!"

Ето Ви тогавашните ми бележки. Никога не съм мислила, че ще искате да ги четете.

Питате ме за „Гълъба". Не крия,че той не ми дава никакви надежди, поднасям някои думи, изказани от него:

„Ние сме добри, истински приятели; аз те обичам, както никога и никоя в света, защото ти си добра, честна и разумна. Ти работиш всред ужасни мъчнотии, и при това си тъй сериозна и трудолюбива. Твоята интелигентност ме възхищава. Твоят научен интерес ме заразява. Да бих могъл, бих записал и аз някой нов факултет. Но аз не мога да ти дам заслуженото щастие; друг ще ти го даде; друг по-добър от мене...

Аз трябва да отида в своята родина. Моята престаряла майка ме чака. Знаеш ли колко е тежко далеч от свои? Нима ти би могла да сториш това?

Далеч от мен ти ще бъдеш пак щастлива. Ти имаш Учител, Школа. Ти ще следваш университет. Ще издадеш други книги, ти..."

Тогава аз ридая. Той ме прегръща и бърше сълзите ми.

„Ще мисля винаги най-хубавото за тебе; ти ми даде истинска радост; ще си спомням с благодарност и възхищение за едно чисто предано сърце, за една пламенна душа. Но аз нищо повече не мога да направя за тебе, това, което ти с право го изискваш като всяка любяща душа. Друг ще ти го даде..."

Едвам вървейки се отделих от него. Нозете ми трепереха. Стоях за да си почивам. Ридания разтърсваха гърдите ми, но аз ги въздържах със страшни усилия, за да не обърна внимание на минувачите. Над мен се усмихва звездно небе.

А знаете ли, че го сънувах отдавна, още у дома! Срещу Бъдни вечер го сънувах, когато момичетата оставят първата хапка под възглавницата и питат кой ще е техния избраник. Сънувах знаменито нещо тогава: Вървя труден и самотен път. Идвам до голяма река или море, не зная, и не мога да го премина. Отсреща се разкри разкошна земя, с много цветя и плодове. Тогава от градината излезе голям и хубав човек, простря ръце над водата, взе ме и ме заведе в своята градина. Този човек беше Allessandro – Гълъбът.

Питате за качествата му? Че те са хубави, ценни, всичките. Той е весел като дете, добър, много чете и разбира всичките ми учебници. Но той скоро ще заминава за дълга отпуска.

Всички, които го познават, казват, че е добър човек. Смеят му се малко, че е вегетарианец и че обича самичък да ходи из планините. Мислят, че е саможив, но това не е вярно; той обича да стои у дома, за да чете и работи. Той постоянно чете и пише.

Благодаря Богу за Вас, която и да сте; обичам Ви, която и да сте. Ще Ви слушам, която и да сте.

Приемете моята велика благодарност.

Хелмира.

Приложение:

ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 29 декември 1926 г.

Хелмира, мила !

Само Божията Любов е Любов !

„Турил си в сърцето ми радост."
(Псалми 4; 7)

Днес Ви изпращам обещаната разработка на сюжета „Гостуване у Слънцето".

Не съм особно доволна, но и аз ще кажа като Вас „Днес това можах да създам!" Оприличавам написаното на една от Витошките морени (големите нахвърляни като река блокове) и Вам предоставям да обработите всичко с похват и нежност на поетичната Ви душа, та от тия морени да се построи път, от който да се всички възхищават.

Първо, запитвам удобрявате ли заглавието и мотото под него? После, това предаване във вид на разказ би могло да се оживи с някакъв разговор между двете дружки, тъй че и „Хелмира" да се почувствува, че е живо същество – другарка на Асавита. Когато гостите пристигат в домът на слънчевия жител, може да се отбележи, че там научват неговото име, написано по някакъв начин над вратата или гдето намерите за добре. Намирам доста несъвършено предадени поученията за небесните светила, тъй че към това що Учителя Ви съобщи, разпитайте за някои положителни подробности и за други големи слънца, които заслужават внимание, та Вие ги опишете с подходящи думи и изрази. Мисля че и тук Учителя може да Ви помогне, а така също и някои от братята владеющи астрономията.

Ще добавя – работете бавно върху този сюжет, но да излезе нещо много красиво.

Копнее душата ми по нещо велико! За Бога вложен в човешката душа, когото някога ще видя може би да блика из Вашите очи, въплотен в погледа Ви светъл!

Изтръгвам нещо из нежните пазви на моята душа и слагам го пред Вас! Ще стъпите ли върху него или ще накичите Вашите гърди?

Привет :

В. В. Добринка.

29 ДЕКЕМВРИ 1926 г.

ГОСТУВАНЕ У СЛЪНЦЕТО

„Към светлината за светлина!"

С десница другарката си мила обвих и факел блестящ в другата приех. Учителю, с нас да бъде Твоят дух, пропуск свещен ще е за нас през световете, на Слънцето всесилно ще бъдем гости ний. Лъч светъл е прострял светъл път за нас, по него смело тръгваме напред. Бърз е полета

що души ни носи и крилца по две имаме си ний. Земята скоро тъй малка е зад нас остала, прашинка що губи се в простора, а светлий лъч все води ни напред към огнената маса, все повече що расте и по-красива става. Скоро с жителите тамошни ще вкусим живота благ, що имат изобилно та пращат го и нам. Ах, езици огнени веч милват нашите чела, кръщение приехме от силний техен трепет. Те сами веч водачи наши стават, посрещнати сме веч в този миг сред Слънцето могъщо, живо!

Но как, безмълвие ли мислите цареше в този мир велик и необятен? Хармония и музика що знаем на Земята ний, тук преливаха се всеки миг; шуртението на ручея сладък, славея влюбен, що в май гласът си кършен вие и песните на човешките радости и скърби – всичко съдържаха вълните огнени около нас. Можехме Бога да открием в грохота топовен и в тихий нежен тон! Всеки тамошен жител велик бе дух, кат в общото се сливаше, знаеше и свойта длъжност и свойта мощ!

Дошли са гости, веч всеки тука знайше и то такива що от тук излезли бяха нявга! „Това са те!", „Това са те!" от всякъде до нас достига глас. „О, как много от тогаз, кога от нас искра мъничка се отдели. Земя и човешка душа приеха името тогаз. От първите сте Вий, деца, що идвате сред нас след толкоз време на радост и тъга! Ний идваме при Вас кат слънчеви лъчи, а ето дойде час и Вий да идвате при нас. В епоха нова ще почнем да живеем и новото по-добро ще е от всичко що знаем до сега!"

Пред нас вече дух в човешки образ беше. С колесница огнена в двореца свой ни той отведе. Красотата на неговият дом стоеше над всичко що можем да опишем! Въведе ни той и на събраните там с думи малко и отбрани ни представи: „Хелмира и Асавита – две души от Земята при нас са дошли. С нас ще песни да попеят в хвала на общия Творец. Чрез огън изчистихме сандалите им прашни, а трапезата ни обилна знание и храна за духът им ще даде. Те от първите са, кои към нас път проправят и чрез тях ще вест изпратим при нас и други да дохождат. От тук по-ясен става наший общи път, към Херкулес как задружно ний летим, где десет пъти по-силни ще да станем. От съседите ни мощни Сириус, Плеадите и Ориона, усмивки сладки всеки миг ни пращат – живота смислен става и знаем длъжността си свята." (Пророчествата...)

„Сега е време веч обратно да ви върнем, към нас се ..... [*Емманушл* – добавено от О.С.] обърна, искам да изслушам и вашето желание, дар какъв да отнесете."

Хелмира и Асавита – погледи срещнахме, пред този зов що всичко значеше за нас. Без думи ний разбрахме що трябваше да кажем:

„Разумни да сме постоянно,
на Бога всемогъщ
с Дух и Истина да служим!"

„За този ваш стремеж с венци от чисто злато украсявам вашите чела" – продума ..... „Привет от мен, на този що ви води, отнесете! Той брат е наш и с него работим щем пак кога в Херкулес пристигнем, где десет пъти по-мощни ще да станем."

„Хелмира и Асавита" по целий път обратен се ний зовяхме; какви имена сладки и приятни! Импулс нов още в нас те вливат! Чела ни със светлина нова озарени от слънчевия жител придобити. При Учителя сме пак с вяра нова крепка и Вам привет донесли за бъдащето светло – кога по-мощни десеторно ще да бъдем.

Ни една радост земна може да отмени развлечението сред небесни светове! Ходете всички към Слънцето красиво, Вам светъл лъч път светъл ще показва и прием по-чаровен от наший Ви очаква.

„Към светлината за светлина!"

29.XII.1926 г.

Приложение:

ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

През последните няколко четвъртъка от моя страна редовно спазвах часът на нашето общение. Знаете ли в какво се състоеше то? Идвах при Вас, обгръщах Ви с десницата си и двете отлитахме към Слънцето. От там у мен се зароди идеята за един сюжет „Гостуване у Слънцето". Отделно ще Ви изпратя една малка разработка, записана така, както я преживях още при първото ни с Вас пътуване. Може би си спомняте, че еднаж цялата школа предприе такова пътуване и сега поисках да го повторим с Вас. Даже още еднаж да го направим и идния четвъртък, за да преживеете сама това, върху което ще пишете. Освен това, за успешното предаване този така да кажа необикновен сюжет, моля да се срещнете с Учителя, от когото да измолите някои пояснения, потребни за работата, тъй като може би сами не сме в положение да ги постигнем.

Именно, срещнете Учителя и кажете Му приблизително това: „Искам да пиша върху един сюжет „Гостуване у Слънцето" и моля да ми опишете какъв вид има един слънчев жител, какъв характер може да има, с какво име подхожда да се нарече. После едни от поученията на този дух са някои пророчества, които ни дава за близкото и далечно бъдаще, относително устройството на нашата Земя, обществения живот на човечеството, както и силите, които човека ще владее в бъдаще."

Ако Учителя се заинтересува за подробностите по тоя сюжет, разбира се ще Му разкажете каквото е потребно, а това вярвам ще даде повод и Той да допълни известни неща. Запитайте също Учителя, как да опишете „билета", даден ни от Него за свободно пътуване.

Въобще по стиховете, които ми изпращате, не е нужно да преписвате за мене отделен екземпляр, а този, който бихте ми изпратили, след като го прочета няколко пъти ще Ви го връщам, след като си го препиша, разбира се.

Всяка беседа на Учителя ми дава по някой сюжет – вече имам записани няколко такива. Най ми се нрави един и може би следният ще Ви изпратя него.

Радвам се, че сте довършила „Двете девойки". Но ето, че и слух се носи, като че ли Вий сте ги чела някъде в интимен кръг! Предизвиках някои от тия що са присъствували да заговорят и получих интересни критики. Едни намираха неуместен народния мотив що сте избрала за изложение, други – трябвало по-кратко да се излагате. Обаче, имаше и такива, които намираха много ценно това съпоставяне, особено за нас младите ученици, които трябва да схванем нашето истинско призвание, както това е сторила една от двете девойки, поела път в дясно. Търпеливо очаквам да я чуя и аз някога, а ако желаете може да ми я изпратите за няколко дни да я прочета и Ви я върна.

Тук мисля е място да поговорим за декламиране „Двери на щастието". Идеята за сестра Здравка е приемлива, макар че не във всяко отношение намирам превъзходно четенето й. Да Ви кажа и моята идея. Слушах еднаж една малка сестра – ученичка, която декламира нещо на една братска вечеря, мисля че Катя се нарича, някъде из провинцията. Понеже има голямо значение когато се декламира едно стихотворение, то бих предложила именно ней да възложите декламирането, и то при задружни ваши срещи да я изслушате как предава важните моменти и гдето трябва да допринесете с Вашето разбиране. Вярвам, че тя ще се съгласи и че ще пази тайна за автора, който все пак може да й се извести, за да го каже гласно при декламирането, както някъде се практикува.

На край, искам да Ви предложа две интересни работи, които преди време още, мислих, че трябва да извършите. Ако обичате да ги възприемете, ще бъдете тъй добра да ми явите резултата.

1) В продължение на една седмица мислете и си отбелязвайте ония познати, близки и далечни, било братя или сестри, които някога може да срещнете пред дверите на щастието. Ония с добро разположение към вас поставете в дясно на списъка, а другите в ляво. Това да се отнася за всички, с които помните, че сте се срещали тук на земята. Ще е интересно да знаете работата, която Ви предстои във вид на една равносметка.

2) В продължение на три дни отбелязвайте по една най-забележителна мисъл, която би Ви занимавала за даден ден. И двете тия неща можете да отложите колкото искате, но добре е да знам и аз кога ще ги изпълните, за да приложа и към мене си този товар, т.е. и аз да направя също за своите, които бих срещнала при дверите. Там ще срещнем и ония, на които сме показали виделината на новото учение. Очаквам Ваше писмо.

„Виделото на праведните е весело" (Притчи 13; 9)

В. В. Добринка.

7 ЯНУАРИ 1927 г.

Пиша поема за Слънцето. Преустановихме малко учебните занятия и сега за мен е същинска ваканция. Вън вали сняг. Стели се тих, бял и дълбок. В печката ми гори буен огън; тамври малка тенджерка с картофена супа. На широкия миндер разхвърляни листчета, листчета! Как мъчно се върви нагоре! Като че ли се пръска мозъка ми, а понякога светне и протече благодатна струя на вдъхновение.

Всички люде празнуват Христово Рождество. Горе е нескончаем празник. Когато се качих да занеса завършеното ръкоделие, мярна ми се разкошна елха върху лъснатия паркет всред величествена обстановка. Там ще палнат множество свещи, ще изпеят на немски „O Tannenbaum!" [„О коледно дръвче"], а пък аз летя из звездни мирове и слушам симфонията на слънцата!

Какво неоценимо богатство притежавам! Не бих го сменила за всичките елхи и свещи под небето.

Вратата е заключена. Виждам само снега меко падащ върху земята. Чука се на вратата. Ах, кой ли иде да ме смущава сега? Пак се повтаря. Тихо ставам и отключвам, като здраво държа бравата, едвам полуотворила

вратата. Аха, съученик – кани ме на „соаре" у тях, щяло да има китари и мандолини. Мислил си, че скучая…

– Не, заета съм, не мога да изляза.

– Гост ли имаш – любопитствува олицетворението на безкористието и наднича с поглед.

– Нещо повече от гост, казвам.

– Извинете – и трак – заключвам вратата.

Ох, олекна ми! Скучая, а, та искаш да ме развлечеш. Късно идвате да ме развличате, мои земни братя. Когато водехте по пъстри зрелища своите си, мен забравихте че бях гладна, гола, жадна за развлечение и другарство. Охо! И над Colombo ще се издигна, чакайте. До Бога чак ще стигне моя полет, а вие стойте доле с натъпканите си кесии, елхи, китари и мандолини.

Сега се разговарям с Пушкин. Грешна, прекрасна, ангелска душа. Прекланям се пред теб и те целувам по – устните. Никого не ще пусна да влезе сега. Тук е Пушкин, Байрон. Ах! Снегът продължава да вали, супата се вари, листчетата се увеличават, розовината по лицето ми расте. Колко съм хубава сега! Лицето ми сияе в чудна красота.

17 ЯНУАРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА:

17 януари 1927 г.

Сестра,

Само Божията Любов е Любов !

Благодаря Ви за всичко, особено за последното Ви писмо с тая чудно хубава молитва. Каква чест ми правите с това, каква милост, какво снизхождение! А още, Вие сте поставили печата на Името на Духът върху моята тетрадка! Аз не зная що е щастие, но в тази проява на Божественото внимание изпитах възвишени моменти на радост.

Ето мислите, които ме занимаваха през определените дни. През тези дати цялото ми внимание беше приковано върху новият сюжет и неговата разработка.

1.I.1927 г. „Колко трудно се лети нагоре! Изпитвам безкрайна мъка. Нима ще мога да въплотя в образ тази велика идея?"

2.I.1927 г. „Донякъде върви добре. Изпитвам ужасно напрежение на мозъка си. Като че ли някой даде тревожна заповед на всичките ми мозъчни клетки да търсят образи и рими."

3.I.1927 г. „Чувствувам, че това, което пиша е възможно нещо. Сюжета е към своя край. Слънцето вън грее красиво. Сега го чувствувам по-близко и по-понятно. О, да бих могла целият си живот да посветя за въплотяването на светли идеи!"

Сега спя спокойно и непробудно. Преди две нощи, даже чух как се смеех за нещо. Какво беше това, което ми причини тази радост? Благодаря Богу за милостта Му!

Това, което Вие сте си отбелязали на казаните дати е прекрасно. От всички тях, когато бих могла бих написала по едно стихотворение. А те ще станат и молитва на духа ми.

Два пъти ходих при Учителя, за да Го помоля за осветление на някои картини от сюжета. Той ми даде напътствия, които допълваха Вашите мисли и разширочаваха картината. Той спомена за една друга работа, напр. ако се не лъжа за едно пътуване до новата **синя планета**, която наскоро ще я видят будните души. Ако това, което съм могла да направя с поемата „Към Слънцето!" Ви задоволява, то ще Ви моля за едно ново осветление върху подобен сюжет и дали ще имам това свещено право да говоря за това. А може би и Учителя ще ми даде някои наставления. Но преди всичко, ще очаквам мнението Ви за „Слънцето". Треперя за това, което ще чуя от Вас. Но, отнесете се към работата ми без снизхождение и кажете ми как може да се придобие един нов похват, който да ме приближи към известно малко майсторство.

Защо, когато бях при Учителя почувствувах се тъй близко при Него? Не се ли самозаблуждавам? Знаете ли що? Когато си взимах сбогом, Той ми даде две пълни чаши сладко вино! Колко бях наистина жедна! Чашата беше като царска, а виното подобно разтопен рубин се виждаше през бистрото стъкло и ми говореше за един нов завет на Духът. Кажете, достойно ли е за един ученик да пие вино пред Учителя си и то с такава жажда?

Не е ли чудно и това, че като че ли Той знаеше отначало цялата постройка на сюжета и никак не ме попита за двете чудни имена Х. и А.

А името на Синът Божий аз нарекох Еммануил. Не сбърках ли? В юношество бях чела някакъв разказ, нещо прекрасно с това име, което остави дълбоки следи у мене. А то го има и в Писанието.

А защо ли, Учителя нищо не ми каза за Йоана? Каза ми, че на Слънцето са тези велики човешки учители, за които споменавам, а за Йоана нищо. Може би за него ще говорим в новата планета.

Да Ви кажа ли, сега ме напълно задоволява Вашето инкогнито. Има нещо романтично, поетично във всичко това. Но може би има нещо още по-хубаво от това и аз ни за момент не бих му се съпротивила.

Благодаря за това благоговейно чувство, с което обграждате моята скришна стаица, където с право или без право стои един човек, с когото бих искала да се видя при Бога. Прости ми, Боже мой, и помежду другите молби които приемаш, приеми и моята, та макар и без да ми отговаряш, само я гледай с Бащинският си любящ поглед.

Нямам писмо от него. В Сърбия се научих, че един италиански дипломат агент е обрал 25 хиляди лири (итал.), заедно с важна кореспонденция. Не зная как е картата, но преди да отиде в Италия той имаше важна работа в Германия, където и направо отиваше. Може би Сараево попада в същият път.

За декламацията на „Дверите" очаквам да се видя с Катя. Ако тя посвети малко от скъпото си време да заучи стихотворението ще бъде много хубаво.

Питате ме, кой ми даде насока за разработката на „Две девойки". Плана, идеята е от Учителя, а разработката се дължи на моята българска фантазия. Всички изказани там положения са ми известни от българският живот, който и сега се практикува само модернизирано. Самите действующи лица (имената им), които ми даде Учителя ме насочиха за подобна разработка. Като че ли всяка идея търси, или по-право си

изработва съответна форма. Също тъй стана и със „Слънцето". Веднага пред мене изпъкна стихът на „Божествената комедия" и ако Виргилий е водил нейния автор през ада, то Данте, велики, светли Данте ме води по стръмния път на своя стих и стил. И ако не съм могла да постигна това несравнимо майсторство, вината не е моя, а е непостижимата добродетел на Данте, който и до сега от никого не е постигнат. Но ако и той да не ми подàде цялата си ръка при тая работа, то от сърце благодаря и за малкото му пръстче, което през цялото време държех яката.

Колко се радвам при възможността да излезе нов сборник! Значи всеки четвъртък ние ще си разменяме мисли за това. Тогава пак ще Ви дам тетрадката и ще ви моля над всяко стихотворение, което ще Ви се види достойно за сборника да поставите с ръката си по една синя точка или триъгълниче. Но пак както Вие кажете.

Границата минах безопасно. На Царибродската гара ме чакаше мама. Не правиха никакъв преглед на багажа ми, което се дължи на беседите, които взех от Учителя да раздам на някои. [За беседите до Цариброд - виж "Изгревът", т. XVII, с. 653, сн. 20.2] Срещна ме стара, скръбна жена – човек над който неусетно е работело Божественото длето, където макар и някъде да се подаваха острите ръбове на материята се очертаваше образът на един възраждащ се Дух.

Трите дена на Коледа посветих пак над светлата тема, а другите два дена се срещнах с някои, които проявиха макар и слаб интерес към духовно четиво. Най-добре разбираше някои неща един млад интелигентен момък, уви в последните дни на живота си, смазан под ударите на страшната гръдна болест. Но тъжно беше през всичкото време. Общо взето, там е загаснал всякакъв културен живот – старите се приготовляват за умиралка, а младите с които се срещнах повечето (4–5 души) са туберкулозни. Там царува сега сръбският шовинизъм и гордост на евтини победители. Китката на дясната мамина ръка е подута. Това се дължи на многото предене, работа, която тя често взима... разтривах със зехтин тая болна ръка и двете плакахме горчиво. Но сега душите ни са по-близко. На Бъдни вечер тя слушаше молитвата с истинско благоговение. Подробно ме разпитваше за живота ми, като не се стесняваше строго да ме критикува и коригира за моите погрешки. Все таки това ми пътуване внесе известно разнообразие у мен, подбуди духът ми към повече работа.

А сега училището. Струва ми се, ако не ни помогне силната ръка на брат Боев ще има да се мине пак едно скръбно и безплодно лято, както тазгодишното. А колко много дължа на работата в училището. Сега виждам, че тя е била толкова необходима както и всяка друга Божествена Добродетел.

С благодарност към Вас във век.

ХЕЛМИРА.

Приложение:
ПИСМО ОТ ДОБРИНКА ЕМАНУИЛОВА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 8 януари 1927 г.

Сестрице Хелмира !

Няма любов като Божията Любов !

„Очите ти ще видят царя в красотата му."
Исайа 33;17

С тия редове искам да Ви представя следуемия се отговор на последното Ви писмо.

Първо, много Ви благодаря за материалния дар що ми оставихте заедно с тетрадката – тази красива и ароматна ябълка; скрила съм я в моя скрин гдето пазя всичко от Вас и колчем отворя тя ме облива със своя аромат и ми спомня за моята Хелмира. Ще я пазя колкото е възможно повече!

Представям Ви мислите що ме занимаваха през определените три дни:

1.I.1927 г. " – Тъга, защо си пак при мен дошла?
– Място на радост нова да открия.
– Добре дошла! Добре дошла!"

2.I.1927 г. „Какво множество от разочаровани души, в София, в целия ни народ и в целия свят! Те често стигат до катастрофа и за тях узнаваме едва когато всичко е свършено! Тъй трудно се намират, че предварително всеки се е отказал да ги търси. Затуй, дребен един идеал поставям: сграда сред София да се издигне, с надпис над нейния вход: „Елате всички изгубили смисъла на живота!" Там ще е място за работа на всеки, който има стремеж към подвиг. На гладните души храна и осмислен живот ще се дава и в светлина ще ги въвеждат."

3.I.1927 г. „Господи, минаваш ли тихо край мен, пред Твоите стъпки ще легна, от Теб сгазена да бъда! Тогава по-лесно на всички хора „мост" ще ставам! Когато Господ връх мен е минал, по-лесно понасяла бих всеки човек!"

Очаквам да ми съобщите и Вашите мисли. А що се касае до списъка, който щяхме да правим, вярно е че в последствие и мен ме занимаваше мисълта той да засегне само ония, които са в ляво. Наистина, човек по-ясно разбира кои му са неприятели в света, което наистина е повече потребно и за нас, които искаме да ги превърнем в приятели. Тъй че и написването им в списък ще допринесе това.

В писмото си загатвате, че пак почвате да страдате от безсъние. До колкото е лично изпитано от мен това състояние, то е свойствено на всяко мисляще същество. Но ний учениците, трябва да сме господари и на мисълта си. Легнем ли вечер, мястото на нашия дух е в школата, която постоянно заседава в духовния свят, за там трябва да се отправим. Обяснявам си, че Вашето безсъние се дължи на **многото мислене за бъдащето** в момента, когато сте си легнала. Разтоварвайте се предварително от всички мисли, които Ви обременяват като раница. Има едно механическо средство, което

може да опитате: мислено ще фиксирате погледа си върху края на носа; от това средство някак неусетно човек се пренася и не усеща как е заспал. Ако се събуждате нощем, имайте при Вас някоя философска книга, тежка за разбиране и прочитайте няколко реда.

Има и едно чисто духовно средство – молитвата при лягане. Духът, който се проявява между нас ми е оставил известен материален дар – разгръщам и намирам подходящата за случая

МОЛИТВА ПРИ ЛЯГАНЕ

„Хвала, Тебе, Боже мой, всякога хвала Тебе.
Благословен Отец наш небесний всякога!
Благодаря Ти, Господи за милостите Ти,
които си имал към мен през миналия ден;
моля Ти се дай ми сега сън мирен и безметяжен
и дигни ме на ранина да Те хваля и славя.
Скрий ме, моля Ти се под покрива на Твоите святи крила
и пази ме от разни неприятности, лоши случки, лоши человеци
и лоши духове. Пази ме, Господи тука в домът ми,
пази домът ми, пази ближните ми,
пази братята ми и приятелите ми в Теб.
Заради възлюбленнаго Ти – Господа Исуса, прося всичко това.
А М И Н. "

Още като прочете човек молитвата, проличава нещо силно в нейния строеж. При това тя е скрепена с подписа на Учителя. Когато Хелмира я чете по свойствения ней начин, с вяра и дух, драго ще ми е да я чуя, че спи пак като невинно „агънце". Препишете си я в своето молитвено тевтерче и ако някога стане нужда да я давате някому, запитвайте Учителя.

Особна радост изпитва духът поднасяйки Ви тази молитва днес. Радвам се и аз. Радвай се и ти, Х е л м и р а моя!

21 ЯНУАРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 21 януари 1927 г.

Хелмира, скъпоценна сестрице моя !
Няма любов като Божията Любов !

"... Който прави ангелите си духове
и слугите си пламък огнен."
Евреи 1; 7.

Пристъпвам да споделя с Вас мислите ми по повод последното Ви писмо, получено заедно с „Към Слънцето". Искате да се произнеса за тази Ваша работа без снизходителност, но ето ще Ви кажа, че за мен тя седи може би над всичко, което сте писала до сега! Важното е, че засега душата влага множество идеи и ни въвежда в нещо по-красиво от това що сме знаяли до сега. Особено разширенията, които сте дали много допринасят за красивото изнасяне в поетична форма този вид подвизи,

които ще станат насъщна необходимост на духовния човек. Всичко сте така красиво подредила и оформила щото от душа Ви се сърадвам за постигнатия успех. Новият похват и майсторство, което блазни душата Ви, ще го придобиете постепенно, както неусетно дойдохте и до днешните Ваши постижения в областта на изкуството.

Ще позадържа известно време тази тетрадка, за да прочета няколко пъти написаното, след което ще Ви я предам.

Това, което сте преживели при Учителя когато бяхте при Него за сюжета, има своето значение и от символично гледище. Приятен е оня момент, когато ученика поема от ръката на Учителя чашата; тази чаша обикновено мислим, че е „чаша на страдания", обаче, тоя символ влага в нашите души потребният импулс и предназначение за известен нов период в който току–що встъпваме. Желая и за Вас това да означава влизане в благоприятен стадий на развитие и творчество.

Обстоятелството, че Учителя не Ви е казал да пишете нещо за Йоана, наистина е загадъчно. Може би тук има една тайна, до която не ни е дозволено да се прикосваме. Все пак, доколкото съм мислила по тоя въпрос, може да се намерят известни обяснения в последната глава от неговото евангелие, в Откровението и в Данаила – где е сега Йоан. Четете тия места и размишлявайте.

Трогателно е състоянието на душите в родния Ви град, така както го описвате! Само с мисъл можем да помагаме отдалеч, да изживеят тия хора своето тегло в съкратен период, за да им се даде оная светлина, потребна за правилния растеж. Това що сте посели, чрез книжнина и слово, ще принесе плод – може болните да си заминат, но техният завет към околните, влиянието което ще оказват и от другия мир, всичко ще допринесе потребното.

Значи и вашата майка не е особно добре. Вярвам, че ако не е заставена от нуждата, би дошла да живее при някоя от вас? Ще трябва да я подкрепяте. Ако не сега – в близко бъдаще и тя ще обикне новия живот и ще благодари на Провидението, че Ви е въвело навреме в него.

Виждам, че трябва да побеседвам повечко с Вас и по училището Ви. Значи отсъствието на брат Боев влоши условията, а неговото завръщане ще ги подобри! Но, често човек трябва да се отдаде и на работа, която да ползва по-широк кръг хора, както той вече два пъти прави това! Вие сама знаете колко Небето се радва, когато известни души влязат в Пътя на Истината. Този брат именно с такава работа се е заловил и трябва да го оставим известно време. Все пак, нека турим и тази втора точка в молбите ни за четвъртък – Господ по-скоро да го възвърне между нас, за да Ви помогне преди изпита. До тогава – използувайте в пълнота днешните макар и неблагоприятни условия. За случая ще Ви кажа един закон: Трябва да благодарим на лошите условия, в които се намираме, да благодарим искрено и тогава идват други по-добри. И това сте изпитала, ето защо, подсещам Ви само – приложете го пак. Плюс това, ще Ви посъветвам да се спрете по-специално само върху учението, залягайте в доброто заучване на уроците, било чрез повечко Ваш самостоятелен труд, било съвместно с Вашият съученик. Така Вие ще постигнете онова, което може да се има по-леко, ако учителите всички са като брат Боев. Даже ако е нужно, поизоставете всяко друго занятие – поезия и пр., за да използувате

всичкото време в учене. Така ще се надявате, че ще преминете направо в осми клас и ще се радвате на свобода през лятото.

Дръжте ме пак в течения на уроците Ви и резултата от моите съвети, как можете да ги приложите. Прилагам Ви тази молитва от Учителя за благословение:

В. В. Асавита.

МОЛИТВА ЗА БЛАГОСЛОВЕНИЕ

„Господи, Спасителю мой, озари ме с Любовта си,
изпълни ме с Духът си и въдвори Царството си в умът ми.
Покажи ми Пътят, Истината и Живота."
Това е също от Учителя.

Привет: Асавита.

25 ЯНУАРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

25 януари 1927 г.

Асавита!

Голяма е тайната за евангелиста Йоана. За него се казва, че е жив и до днес. Всичко относно него разучих добре. Той и сега „пасе агънцата си". До идването на Сина Божия, Йоан е човекът на любовта – жив до днес. Е, кой е той, Асавита? Не е ли Той – Учителят, който „пасе агънцата му" до идването на Неговото второ пришествие? Или може да се каже, че всички люде на абсолютната Божия Любов са Йоановци.

Емануил горе на слънцето загатна за него:

„Воопергес е той
От време брат възлюблен наш
Отвеки е Добро творил."

Но що зная аз? Моята интуиция не ме ли лъже често пъти?

За училището. Да, повече самостоятелна работа – там е изходния път. При мен идва Еленка Андреева. Тя се готви за държавен изпит. Тя сега е по-спокойна. Може би, скоро ще освободи душата си от пленничеството на опасния Изгревски вълк.

27 ЯНУАРИ 1927 г.

четвъртък, 27 януари 1927 г. към 29 януари 1927 г.

Чаках те и ти дойде, о ти, благословена Асавита! Ето ти минаваш през гората и идеш към мен като слънчев лъч...

Отдалече тя ме поздрави с красиво движение на ръката си и усмивка, която развеселява душата. Погледа й ме обгърна, както майско утро обгръща напъпилите клони на дървесата.

Отправихме се при Него. Той си почиваше в шатъра. Белите завеси що отвред се спускаха на тая платнена къща се люлееха от вятъра. Ето, безшумно яви се Той. През нежните дипли на завесата най-напред си провря главата и ръката. Около главата Му грееше златиста аура.

Поздрави ни само с поглед и усмивка, и каза ни да седнем. Тя седна на стол, а аз се прислоних до нозете й. След малко и Той седна на красиво дървено столче върху пъстра възглавница. Нозете Му обути в бели ликови сандали, като два закона бяха те.

Тя каза аз да почна първа жалбата си. Казах Му, че мама е болна и тъжна. Казах Му за неизказаната й горест, за разсеяната участ на домът ни. Също Му разказах за Тодорка – сестра ми, че е станала безгрижна... О, кога ли ще намерят жилище при добри честни хора; и те са съвсем сами, самотни в живота. Така говоря на Учителя и безспирно плача. Помня, когато тя беше малко детенце, с малката си ръчичка ме галеше и казваше: „Защо плачеш, Оле?" Езичето й още не можеше добре да изговаря думите, но милозливите й очички и глас ми я уподобяваха на ангел утешител. За нея ти се моля, Учителю! Моля се и за него. Нима навеки ме отчуждава ръката Ти от него? Моля Ти се за моя слабо паметлив мозък. Училището е добро нещо и брат Боев ми направи любимо знанието.

Моля Ти се, моля Ти се! О, сладко ми е пред Твоето лице да стоя и да се моля. Богу се моля, а Ти, Учителю стоиш и слушаш, и затова толкова ми е сладко. Каква радост, че мога да Ти кажа: „Учителю!" Благодаря Ти, Боже за Асавита! Тя ми помогна да идвам при Вас! И така ще мога да изкажа това, което може да се изкаже, и бих желала да Ти кажа и това, което не може да се изкаже.

Той слуша. Бяла светлина е обградила дългите Му бели коси и благ образ. И в тая светлина, като че ли и облеклото Му става бяло. Тя нищо не Му каза. Само пришепна нещо на ухото Му. Останах само аз да Му целуна ръка, защото те някак си особено се поздравиха. Простря Той десницата на рамото и тя също Нему. Като че поздрав на равни беше то.

Отдалечихме се от там. Там на края на градината, гдето свършват белите шатри и почва гората на белите брези, тя ме прегърна и върху челото си усетих нежно допиране от сладкият й дъх. О, Асавита!

Отправихме се по своите пътища. Гледам вътре в душата си как тя ми кима с ръка и казва: „Скоро пак ще дойда".

29 ЯНУАРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 29 януари 1927 г.

Хелмира, сестрице !
С. Б. Л. Е. Л.

Желая да Ви съобщя преживяванията ни от миналия четвъртък, като моля и Вас да сторите същото при случай.

„Не се възползувахме нито от удобствата на Форд, нито от файтон или други познати днес превозни средства, за да пристигнем при Учителя. Смело полетяхме над затихналия град и мигновено душите ни проникват в белий дом. Хелмира бе прекрасна със своята тога бяла и с челото увенчано от прелестний венец. Учителя бе в радост за нашто посещение, покани ни „Седнете" при обикновената обстановка. Говорихме без думи за нужди и копнежи на две души трептящи.

В къщи сме, а ето – стените не се виждат! Зад тях небесний свод със звезди обсипан. Още малко и всички ний троица, към юг се бързо движим.

Ей, този град голям остана наназад и Витоша кат могилка се вижда от висините. На юг! Земята цяла в снежна е покривка, сияние небесно облива я отвред. Към Мусалла летим, Учителя ни води, но спирка там не правим, а бързо зад върха! Ах, Олтарят е това! при извора на живата вода.

Свещено е това място, Учителя каза, и Вам по чашка вода жива ще да дам. По цялата земя са седем извори таквиз и нашата страна щастлива да се счита, че в нея е един. Този извор всегда от Дух велик се влада, той властен е над всичко що „човека" знае да желай. Кажете ваште скърби, вашите неволи. Както вие Волята на Бога изпълнили бихте, така и „т о й" ваший зов ще слуша. С усмивка той ви казва: „Идете си спокойни, половина час е нужен желанието Ви ще се изпълни!"

„До виждане" кажете и наший малък подвиг да сключим в тоя час.

Не връщай се през там от гдето си дошъл! Завой по всички граници на нашата страна сторихме. – Ей Родопите дремливи, ей Тракия, где житце расне за бъдна жътва, ей Черното море, що тайни много крие! По Дунава, над планини и долини, ето ни пак над наший град. В миг, Учителя промълви „Хашамаим" и в три посоки всеки от нас в дома свой се озова!

(Прилагам Ви чертеж на разотиването.)

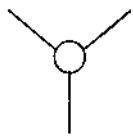

Може би по навик ще помислите, че Ви изпращам това за разработка, обаче, едва ли някога е имало такова недоволство в мен, както сега. Едва след няколко още такива посещения, като обработим още всичко, тогава ако одобрявате сюжета, би станало хубаво стихотворение.

Интересно е за мен да ми представите как си записахте лично вашите преживявания. От съпоставянето ще видим дали сме имали съгласие в разбирането на сюжета.

Няма да Ви пиша за сега повече. Тъй като вий оставихте някои незасегнати въпроси, може да използвате случая и ми се обадите пак. Интересувам се напр. как Учителя погледна върху работата със сестрата.

Твърде много се радвам, че се чувствувате надрасла състоянията в обикновената градина на любовта! Само така ще съм спокойна за Вашето поведение.

Приветствувам ви сърдечно:

В. В. Асавита.

П.П. Вярвам, че сте получили на време оставения знак за приемането на писмото Ви.

Съща.

1 ФЕВРУАРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

София, 1 февруари 1927 г.

Асавита Благословена !

Няма Любов като Божията Любов !

Днес получих писмото Ви, тези дни големия красив портокал, а забравих да благодаря писмено и за тристата лева, които сте ми оставили преди тръгването ми за родния ми град. Какъв красив плод! Мене ми беше позволено само да ги гледам по пазаря, а по някой път по някое резанче от някъде, а сега цял! Не, аз не смея да го употребя за себе си, може би имате идея да се даде някому. Ето, че има още един от първите и той ми казва: „Гледай ме, колко съм красив, а и колко съм сладък!"

Новата идея за стихотворение е отлична. Отдавна си мечтаех за такъв един смел полет над красивите ни родни полета и ето с Вас ще може да направим тази обиколка. Последователно като ми изпращате Вашия план един ден ще избера някой ъгъл и всичко ще сложа пред себе си. Ще гледам, ще гледам и може би ще почна. Вчера ми дойде идея и започнах донякъде един полет за висините с една възлюблена душа. Да не ми се сърдите. Като че ли свивате вежди. Моля Ви за помощ, да ми посочите докъде е позволено да се издигне тази душа и какво трябва да й се посочи. Ако успея да го работя (турям си голям срок за това), ще Ви го пратя Вие да се произнесете да живее ли то или не. Ако кажете може да Ви изпратя започнатото, даже ако кажете може и да прекъсна.

Лявото ми око ме ужасно боли и ето сега едвам Ви пиша. Трябва често да го затварям, за да премине острата болка, за да чета или пиша. Казах на Учителя, Той ми препоръча старите хубави методи, които вече много пъти опитвах, но за жалост се оказаха само временни подобрения. Кажете ми що да правя. При обикновен лекар нито мисля.

Писмо от Рим и Берлин от A. F.

Хелмира.

3 ФЕВРУАРИ 1927 г., четвъртък

3 февруари 1927 г.
четвъртък

ЛЕТЕЖ НА МИСЛИТЕ

Мога ли да ги издигна тъй високо и да полетя над родни полета и висини: О, това би пречистило душата от всичко дребнаво и суетно.

– Асавита, Вие не сте реална за мене. Вие сте идея, блян, но помагате на мисълта ми да се издигне.

Лети, моя светла душо, издигай се над това що те гнети. Той ще дойде. О, той пак ще се върне при тая, която го обича!

Сега съм волна, като птичка. Асавита ме въздига над земните трудове и казва: „Ела във висините! Ела над родните градини и нивя, над потоци, извори, реки и планини. После пак слез да работиш из низините, но сега, ела с мене горе!"

5 ФЕВРУАРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 5 февруари 1927 г.

Хелмира, сестрице моя !

„Само Божията Любов е Любов" !

„Гладните изпълни с добрини,
а богатите отпрати празни."
Лука 1; 53.

Макар, че имам да Ви отговарям на 2 писма, за всичко по тях много Ви благодаря, но ето че виждам нещо друго важно върху което трябва да се спра.

Когато човек се намира под благостта на Небото, последното дава и дава без оглед на достойнство. Гледат ни само как ние се отнасяме към околните нам, като се иска и ний да мерим с мярката, която към нас прилагат.

Често, обаче, не само че не отговаряме с благодат на благословенията, не само че забравяме закона на всеопрощението, но сме и жестоки, наказваме там гдето трябва да милваме!

Изтъкнах Ви и друг път, че имате задача в тоя свят да бъдете в хармония и с една душа, която мразите въпреки нейното разположение към Вас! Днес имам ли правото нежно да Ви запитам, защо е Емил печален? Ще кажете, от где именно Вас да обвиня за неговата печал! Това е малък резултат от моите наблюдения и ще ви кажа, че в неговата аура всякога съм виждала отражението на обноските и чувствата Ви към него! Доста е за мен два пъти седмично да погледна върху него и да разбера целият Ви живот през това време.

Ето защо, апелирам към вас – поставете се в нужните хармонични отношения на брат и сестра (подчъртавам Ви това). Искам от Вас не да го наказвате, а да го възпитавате неусетно, като в скоро време сама вий ще се ползувате от плодовете на Вашата дейност.

Бих могла, без да апелирам към Вас да предприема една духовна дейност към тази душа, да изпълня сама това, в което Вий сте длъжна да се проявите. Това обаче, би значило да лиша Вас с две трети от благата, които нашето общение Ви дава. Така щото Вий ще останете с една трета и двете трети ще се дадат нему. Такъв е закона – онзи, когото мразиш, Небото го награждава с двойно повече от твоето. Няма да говоря какво ще му се даде, Вие току--що го преживяхте. Но така е, ако искате да имате пак всичко, Вие ще направите него участник на Вашите радости, както Духът прави Вас участница в своите.

Прочее, оставям Ви да се определите в тази работа, а можете спокойно да я възложите и на мен при гореказаните условия. Все пак, ще ми е много драго, ако Вие почнете да виждате в него повечко добрини, вместо недостатъците които до сега съзирахте. За всяка Ваша нежност към него, като сестра, небето ще Ви възнаграждава стократно.

Можете веднага да се поставите в хармония, а идната сряда ще очаквам да прочета Вашия отговор. Ако в него нежност съзирате и отрицателни прояви, Вам принадлежи изкуството да го облагородявате. И уверявам Ви, това ще е между заслугите, които на Небето ще Ви се приценят. Уверена съм и в неговото послушание към Вас, така Вий ще го издигнете над обикновените чувства, които някога са го владели, а като го направите свой брат, това не само не ще Ви е излишно, а от полза.

От всичко, което ми пишете, ще засегна само въпроса за болката на окото Ви. Методите на Учителя действуват бавно, но това е за предпочитане. Идете и Му кажете резултата, който имате днес. При това, помолете Го да Ви обясни, как да приложите лекуване с лъчите на спектра. Например, Той е препоръчвал портокаления цвят. При това помолете Го да Ви каже някой стих от Писанието, който да си изговаряте, когато ще проектирате даден цвят на болното място. Пишете ми и по това.

Простете ако намирате строга постъпката ми, нежността вложена в нея ще проличи скоро. Помнете, че имате двама братя: Colombo и Емил. Ако единият обичате за това що някога Ви е дал, то и другият трябва да Ви стане мил заради известни към него задължения.

Знайте, че Асавита пак тъй нежно Ви обича, а малкото послушание към нея, ще Ви още повече приближи към нейната душа!

Вашата възпитателска дейност ще има значение, когато я проявявате неусетно, без да проличава някакво усилие, което може би ще правите над себе си.

И така, желанието на Духът е да ви види **брат и сестра, брат и сестра**.

Оставам пак Вам вярната Асавита.

П. П. Изпращаните от мен неща консумирайте, както намерите за добре. Всеки случай използвайте ги преди да извехнат.

С ъ щ а.

10 ФЕВРУАРИ 1927 г., четвъртък

10 февруари 1927 г.
четвъртък

Дай ми, Боже, чисто сърце и светъл ум!

Това искам в този четвъртък, о, Асавита, защото в душата ми е мрак. Не мога да го преодолея, нито с уроци и упражнения, нито с моите упражнения по цигулка, нито с поезия.

Горе се чува музика. Има сватба – танцуват и играят хоро. Видях невестата – същинска фея. Върху трапезата имаше лакомства от 1001 нощ. Зорница ме покани на пиршеството. Той седи до нея – избраникът. Как се гледат! Дали все тъй ще е винаги? Колко много цветя и тоалети! Невестата е отлична пианистка, той е цигулар. Те двамата водят празненството. Зорница е домакиня, и тя – същинска фея.

Слизам в моя сутерен. Заварвам писмо от Рим... Горе музика и хоро, а това писмо, вместо радост ми носи безкрайна скърб. Colombo, аз и ти, ще бъдем ли някога...

16 ФЕВРУАРИ 1927 г.

16 февруари 1927 г.
четвъртък [сряда]

Асавита, кой Ви изпрати при мене? Ах, ела, да сложа главата си върху гърдите Ви и мълчаливо да изкажа що има в сърцето ми. Вие дойдохте и ме лъхна надежда. Помислих си, че Вие ще ми доведете Colombo. Не, не! Вие ме викате из висините, давате ми нова лира в ръцете, нов светилник. Това показва, че никога няма да съедините ръцете ни, няма да ми го доведете. Ти ме зовеш към „Отречението". Само така, аз ще оздравея...

– Отречи се от себе си, ечи гласът Ви, като гърмотевица в мен!

Тогава, иди си, Ти, която искаш това от мен. Ти си отиде. Тогава Слънцето изгасна, звездите потъмняха, ручеите престанаха, оазисите изсъхнаха. Отиде си царицата небесна. Отиде си пратеникът Божий. Няма вече хоризонт – тъмна нощ е обгърнала всичко. А сега е по-страшно, колкото от преди.

Отиде си любимата, която ме издигаше към вечната красота. Сега не зная никакъв път. Стоя неподвижна. Приближава времето на ураганите. Но те, не ще ме убият. Скрий ме, тъмна нощ, да не видя грозотата си!

А когато слънцето грееше и тя беше с мен, животът имаше смисъл. Когато птичките пяха, животът беше красив, когато изворите бликаха, душата ми беше жива и пееше.

Но аз не я последвах,
Не я послушах;
Изпъдих я.
Тя си отиде.
Завинаги !?
А сега?

17 ФЕВРУАРИ 1927 г., четвъртък

17 февруари 1927 г.
четвъртък

Върнах се по стъпките си, да я диря. Видях я отдалече. Полека се приближих. Гледах я. Образът й беше се променил. Беше скърбна. Приличаше на разпетия. О, моя неизразима горест! Сега разбрах колко ми е скъпа; по-мила е от всичко в света. Аз й причиних страдание. Защото не приемам самоотречението на Сина Божия.

Да, тия дълбоки линии по лицето й аз ги издълбах жестоко. Стоя така и сама си приказвам. Тогава що съм аз, ако не злина, себичност, суета. А тя ми бе по-вярна от майка и – всичко в света.

Не смея да я приближа. Ако ме обича, тя ще усети, че я зовя с пламенна молитва. Тъжна е любимата ми като китно поле след наводнение, като нива след градушка, като градина след порой.

О, Асавита!

24 ФЕВРУАРИ 1927 г., четвъртък

24 февруари 1927 г.
четвъртък

Небе, ти ми даде здраво тяло. Много рядко се уморявам при тежка работа. Нещо в жилите ми пее ритмично и умората бяга.

Бях ли при Асавита? Нима се приближихме пак отново? Сега като че ли ме притискате по-силно до гърдите си и милувките Ви са по-нежни. Щеше ли иначе да стане това?

Ах, колко страшно беше, когато не Ви виждах наблизо! Сега ще пея още по-сърдечно. Сега ще работя още по-неуморно. Сега ще уча още по-прилежно. Защото Асавита е при мен и аз при нея. Защото тя отново е хубава и усмивка грей на лицето й.

Небе, Ти си ме обогатило както никого! Небе, небе, Асавита моя!

25 ФЕВРУАРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 25 февруари 1927 г.

Хелмира, душе Божия,
сестрице и приятелко на Асавита !

Само Божията Любов е Любов !

„И сила Господня бе в изцеляването им."
Лука 5; 17.

И тъй, обръщам се към Вас с онова име, както и Вас моля да ме назовавате с моето, защото наистина първоначално те са произнесени от Учителя, в един знаменит ден, тъй че можем да сме уверени за тяхната близост с имената ни на Небото. Струва ни се, че напоследък ги поизцапахме, но има начин за възстановяване тяхната чистота и така ний пак ще се назоваваме с тях бидейки в най-чисти отношения.

Благодаря Ти, Господи Боже, за чувствата вложени в нашите души, благодаря Ти за страданията, които ни даваш за уякчаване нашите сърца.

Хелмира, незадоволена се чувствува Вашата душа! В четвъртък сутринта, видях Ви в сън застанала просълзена пред мен и ми искахте да погледна на това незадоволеното у Вас. Дори ми проговорихте: „Задоволете жената в мен". Ще кажа на това, че когато човешката душа рони сълзи пред Бога, Той цени тия сълзи и ги превръща в лек за същата. Ако днес мнозина от нас се виждат отхвърлени в стремежите си към градината на любовта, ще знаем, че сме в епоха на разплащане и всичко, което преживяваме ни подготвя за чистият духовен живот. При все това, за всеки един от нас, необходима е душа, в която да сме в съзвучие, за да се осмисля живота ни, за да има творчество в него.

Асавита.

3 МАРТ 1927 г., четвъртък

3 март 27 г.
четвъртък

Среща с Асавита. Но знам ли я коя е тя. Мислите ми са към Учителя. Сам Той е моята Асавита. Какви мисли да й изпратя? Що да й кажа? Ах, Асавита, само погледни колко много нещо имам да уча и това е всичката ми изповед и молитва, и молба.

Какво да ти кажа. Ела и виж! Мисълта ми е слаба. Тя не може да се отдели от мозъка ми, камо ли да полети нейде. Уморена съм. Още малко и ще заспя. Не, не, бодърствувам, защото след това трябва да реша задачите си за утре, да науча урока си по естествена [история], или немски.

Видя ли ме, Асавита, до себе си? Не вярвам. При мене също няма никой. Образът на Учителя се мярна пред очите ми, но и Той изчезна зад куп тетрадки и упражнения.

4 МАРТ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 4 март 1927 г.

Хелмира, душе Божия,
сестрице и приятелко на Асавита !

Само Божията Любов е Любов !

„Господ раздава мъдрост. И всичко, каквото би пожелала ти не се сравнява с нея. Когато я прегърнеш, ще положи на главата ти венец на благодат: Ще ти даде корона на слава" !
Притчи 2; 6 и 3; 15, 4; 9.

Имам приготвен отговор на Вашето последно писмо, но така се случи, че ще го получите след настоящето ми.

Днес искам да Ви кажа как схващам положението на нашето приятелство. Снощи, например, ние пак се срещнахме и склонили глава на моя скут и аз глава на Вашия, заедно повтаряхме:

"Какво трябва да се прави сега,
Какво трябва да се прави сега !"

Приятно нещо е вътрешната борба, когато сме уверени, че ще преодолеем да се издигнем над всичко, да бъдем Божии чада през вечността, ученици на Школата през всички векове.

Господ и Учителя Ви помагат, а моя длъжност е да Ви подчъртая това, което и Вий чувствувате днес, че сегашното Ви определение към Учителя е още повече капитално от всеки други път в живота Ви. Това що завръщането на А... пробуди във Вас, Ви постави на оня кръстопът, на който трябва да се обърнете с благодарение към Бога и да Му кажете: „Господи, помогни ни да разрешим най-важната задача поставена пред дверите на моята душа"! Знам, че не съм в правото да искам днес каквато и да било откровеност по тия въпроси. Може би сте разочаровани от дружбата Ви с мен, като ще предпочетете нещо друго пред нея, а може би

аз да не схващам истинното Ви разположение към мен, водима от което, Вие ще определите нашите бъдащи отношения. Аз бих желала и в бъдаще да си останем тъй необходими една на друга, та като ставаме проводници на Учителевия Дух, да растем от сила в сила.

Прилагам Ви едно малко приветствие za приближаващата пролет. Заедно с това Ви казвам:

Гответе се за пролетта, пазете се
от изненадите, които тя Ви готви !

Желателно е на всякъде да се проявяваме като души, които живеят и работят за Бога.

Така или иначе, моето замълчаване с по няколко дни не тълкувайте, че се отдалечавам от вас. Не, всякога сте интересна за мен! И в паденията Ви и във Вашите възходи към Бога и Учителя. Ако има нечия мисъл да е постоянно с Вас, мисля, че това е мисълта на Асавита!

По възможност, макар и кратко, още в неделя оставете няколко реда, с които ми кажете как днес цените приятелството ни. Това що Ви писах още миналата седмица, ще се погрижа да Ви го изпратя тия дни, то също ще е интересно за Вас.

Привет от

В. В. Асавита.

[П.П.] В четвъртък вечерта заедно с Вас помилвахме милото страдално дете Катя. Като израз на изпросеното прилагам една малка начатка; посетете я тия дни в домът й, вижте при каква обстановка живее, нахранена ли е достатъчно, затоплена ли е и обути ли са нозете й. Като ми съобщите положението й, може би ще помогне Бог да бъде още пригледана.

А Вие как сте в това отношение? Мисля някога и за Вашите нужди, макар че скоро не съм ви приглеждала и ще почна да се чувствувам виновна.

През време на току–що преживяното, в мен се зароди един интересен сюжет „Чудната арфа". Ще гледам д Ви го пратя през седмицата.

Съкратявам, тъй като едва имах достъп до машината за толкова.

С привет и очакване: Асавита.

6 МАРТ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

6 март 1927 г.

Асавита,

Получих писмото Ви; наистина: „Що трябва да се прави сега?" Това е едно предупреждение в свръзка с идването на А. Като че ли той е някой демон. Нима Colombo може да бъде един демон!?

Вие готвите план за сближение с моя съученик. Но, Асавита, виновна ли съм, че не го обичам както А.?

Не съм разочарована от Вас. Не. Почитам Ви дълбоко. Кой направи за мен това, което Вие предприехте? Ето и сега сте ми оставили два големи портокала – плодове, които имам право само да ги гледам, но никога да

не ги вкусвам. Не, Вие сте ми скъпа, но Вие обичате повече единия – този, който се обрекъл да служи на Бога, този, с когото свободно се срещате и беседвате.

Но аз обичам А. Виновна ли съм?

С привет

Ваша Хелмира.

7 МАРТ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 7 март 1927 г.

Хелмира, душе Божия !

Няма Любов като Божията Любов !

Днес Ви изпращам отложеното ми писмо, за което напоследък Ви споменах. Простете, че е така пъстро и с доста несъвършен стил – писано бе при известни неудобства и те са причината. При все това, вярвам че и то ще допринесе за нашето хармонизиране. Едновременно с това, вярвам че ще получа Вашите редове, на които пак ще Ви отговоря.

Каква бе тази феерия снощи в нашия салон? Интересна сцена се наблюдаваше към полунощ! Млади братя и сестри, изпълнили духом градове, паланки и селища, тръбяха по площадите им:

„О, Вий, що получавате насъщна храна от „Житното зърно"! Спомнете си малкият Ваш дълг към него! На помощ, на помощ!"

И пробудиха се душите в тоя късен час, всеки се запита и опомни, че житното зрънце трябва да се подкрепи, за да даде нов плод. Отлична е идеята, от когото и да е излязла! Колко ще се радвам да видя добрият резултат! Велик трябва да е идеала на всички ни около това списание, наша плът и кръв! Когато ний вложим импулс за неговото преуспяване, ще погледнат на нас и от Небото, а тогава и ония, които получават тая храна ще се възблагодарят и ще споделят благата си с оня, що се грижи за духовното им преуспяване.

Интересен е вчерашният ден за мен и по това, че носеше една рядка възможност, да Ви слушам на духовното „радио". Каква чудна мелодия Вий пеехте:

„Знам, о знам една душа,
коя за мен копней сега...."

Как бих желала да имам поне думите, ако не и нотите й, за да я пея и аз, докато един ден постигнем тоя идеал – да я пеем в дует с Вас.

О, съм ли аз тази душа? Как вий мислите, може ли друг някой да бъде с такъв стремеж към Вас? Ако бях друга, с други схващания за живота, бих му отговорила с думите на великият влюбен идеалист – Дон Кихот: „Ще се сразя с теб, пеши, на кон – със сабля или рапира!"

Вий съгласна ли сте? От писмото Ви, което ще прочета днес може би, ще разбера вашето становище. Но пак Ви насочвам към думите на древния ученик, цитирани в другото ми писмо:

„Не съм ли Ви аз доста вместо много синове?"

Когато Ана се помири с тази мисъл, тя доби душата по която копнееше, доби син – знаменит пророк. Прочетете това в I книга на царете (първите глави) и ако Ви се нрави поискайте да имате съдбата на тая жена.

Между това, почнете да ме търсите в духовния свят, да ме видите на сън поне! Тогава ще почнем да слизаме в опознанието ни и в другите светове, докато слезем на физическия! Знаете ли каква необходимост е именно така да общуваме засега? Само една трансформация, на която Бог и Учителя са способни, могат да ни въведат в истинната хармония.

Препоръчвам Ви вчерашната беседа на Учителя – в нея е вложено разрешението на Вашия и на моя въпроси, па и това на всеки що преживява нашите състояния. Велик Господ! Велик е Учителя ни! Направете извадки на ония мисли, които виждате, че подхождат за нас, а тая:

„Иди и намери душата, която те обича!"

ще поставим в сърцата си написана с Дух и Истина. Вярвам, че наскоро стенографките ще я дешифрират, следете и направете това.

Всичко каквото обещавам в тия ми писма ще гледам да го изпълня наскоро.

В. В. Асавита.

10 МАРТ 1927 г. четвъртък

10 март 1927 г.
четвъртък

Чрез труд и работа, въздигай се прескръбна, душе моя! Нека алгебрата, химията и физиката, нека всичкия учебен материал пречистят душата ти от тъжното „настояще" и те отвлекат далече, високо, все по-нагоре.

Стани светило на себе си и не бой се от околния мрак. Търси щастието и радостта в себе си, търси мира и само мира, чрез размисъл, молитва, песен, гостуване всред природата, отиване при по-скърбните, които още не познават Асавита.

15 МАРТ 1927 г.

Понякога идва **Дафинка Доганова**. Тя е прекрасна, като слънчева жена. Тя ми донася работа и – плодове. Прекарваме приятни минути заедно, защото тя е извънредно заета с курсовете си по английски. И чудно нещо, те са толкова заможни и пак работи в къщи без слугиня. Умората често остава ужасни следи по нея; тя се задушва и пак продължава. Тя се възхищава от моята свобода и казва, ако някога се роди на земята, ще желае да си остане свободна като мен.

Тя е тъй хубава! Измъчена от глад, уроци и мъка, аз стоя тъмна пред нея. Може би, това произлиза и от богатото й облекло и златната корона коси, която тя носи около главата си.

Разучавам сюжети, уча уроци, пиша писма на Асавита, получавам нейните, пълни със строга и неумолима педагогия, а душата ми страда. Асавита мисли, че ще ми замени Colombo. Учителят иска да ме прави философка. Душата ми е прескърбна. Приличам на отшелница, затворница,

която трябва да излежи жестоко наказание. Той е там. Прозорецът му свети. Асавита ме не пуща там. Винаги ми внушава, че трябва да надживея чувствата си. Почва да ме измъчва тази й настойчивост, обхваща ме гняв против нея. И нейното особено настойчиво вмешателство ме оскърбява със своята натрапчивост. Значи Colombo е Демон. Лош човек. С Демон ме е срещнало Провидението през 1922 г., м. септември.

19 МАРТ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

19 март 1927 г.

Асавита,

Добро нещо е и страданието. Тогава заставам пред лицето на Бога и не ме е страх от никого. Той чува моите тихи думи, моите сърцераздирателни ридания и ме утешава. Не ме е страх и от Него, защото е Любов. Той е нахохорен Баща, който е готов нашляпканите от него бузи да целуне, бликащите сълзи да уталожи върху нежно любяща гръд.

Искате да се разделите с мене! Защо? Но след мене Вие ще отидете при друга, след вас аз ще отида направо при Учителя, както правят някои. Направо при Него – дордето не оздравее чрез творчество раната ми.

Даже, аз твърдо вярвам вече, че Вие сте едно изявление на Учителя, скрит под името Асавита. Иде ми някой път да извикам към Него: Асавита! Асавита!

О, колко Ви благодаря, че ме освобождавате от ангажимент с Ж. Той е тъй жалък за мен! Когато имаме час по литература, той не е дал до сега нито една оригинална работа. Просто препише темата и казва: – То хубаво си е написано вече – аз си го взимам на готово! Как се хили, че оригиналничи! Другият пък – въображаемият Бетховен, който стърже на цигулката вече 10 год. „Цвете мило, цвете красно" и все дразни с това, той пък счита за унижение да се занимава с тия идиоти – Пушкин и Гьоте.

Знайте, че над всичко обичам Бога! При всичките си недостатъци, които Вие виждате у мен и не само Вие, но и другите, при всички тях, които аз най-добре от всички виждам, моето първо и последно прибежище е Той – сигурен покров, вярност и Любов. Да, вие сте чисти, съвършени, добри, възпитани и прекрасни. От Вас ний се вдъхновяваме, Вий ни учите, възпитавате, но моята уплескана дреха е хиляди пъти по-ценна от вашите ангелски неопетнени крила, защото е минала през живота, напоена с милиони сълзи, минала през страшния огън на изпитанията и страданията и един ден ще заблести пред гордите Ви очи.

Ще дойде време, че от тъмната и далечна небулоза на моята душа, ще затрепка нова ярка звезда на хоризонта, както е блестяла отначало при Бога.

Ах, как ме боли от Вашето перо, което прекарвате под очите ми! Ах, как крещи душата ми от негодувание, срам и гняв, че се опитвате да ме „рисувате" и дано да ме прерисувате.

Природата, „Изгрев". Колко е хубаво там. Искам да се избавя от всичките си мисли. Всичко се раззеленява. Земята говори. Там разкопават земята. Взимам участие и аз. Забивам белът в земята и хвърлям пръстта,

Учителят ме забелязва. Взима бела от ръката ми и почва ситно да гребе и грижливо да разбива буците. Възпитание и винаги възпитание. И това е „перото" под очите ми – негли стана красива, достойна, умна и разумна някога.

А Учителят трепка от красота и веселие. Слънцето блести по снежната Му коса. Няма стар и млад тука – радост и безгрижие блика навред.

17 МАРТ 1927 г., четвъртък

17 март 1927 г.
четвъртък

Представям си „Окото" на Рила. Там седим неколцина – Учителя, Асавита и прекрасното видение на Маришките езера. Те си приказват нещо, пък аз нищо не им разбирам – може би, защото ми се спи. Ах, да бих могла да спя, да спя дни и нощи.

Те се разговаряха за земните жители, що като чудовища се тълпяха доле в низините. Искат да им помогнат, да ги просветят. Казват, че няма работници. Че са нужни будни, смели умове, които да заработят между своите събратя. Аз слушах. Може би аз съм една от тия работници, които трябваше да чуят тия думи, мен се даваше това ново посвещение. Как? – Чрез поезията, чрез словото!

19 МАРТ [1927 г.]

Получих бележка, че ще дойде. Асавита дали ще позволи? Не зная. Не я питам. Измивам цялата си квартира, прозорците, бравите лъсвам, всички съдове; всичко трябва да е чисто. Въздухът трябва да е свеж като в градина. Изкъпвам се, сресвам тъмните си още дебели сплитки, обличам гълъбовата си рокля и с трепет чакам. Чакам и се моля, моля се и плача. Разпъната съм. Асавита ме тегли нагоре, към светлина, изкуство, философия. Colombo не ме тегли наникъде – тегли ме към него прастарото чувство на жената към мъжа. Colombo! Това е само една единична проява на вечния мъж. Ако не е той, природата ще постави другиго да се опитва Силата на Духа към нещо по-висше, по-съвършено.

Когато тъй философствувам, той идва и седи като чужденец. Аз цяла съм обладана от философски мисли и стоя пред него стиснала устни, като късно разкаяла се весталка. Той ме гледа учудено. Сам той е дошел за отдих, за радост. Тогава аз приличам на суха безводна градина, в която има змии и гущери. Тогава той си отива с изострени нерви, с пресъхнала глътка. В последния момент аз хващам ръката му и се събуждам. Слагам главата си върху гърдите му и ридая. Тогава той въздъхва облекчително и ме гледа с усмивка. В очите му бляскат радостни лъчи. Нищо не ми говори, само нежно допира бузата си до моята и ме държи в обятията си.

Така и сега. Аз го чакам. От време на време бърша сълзите си и се вслушвам. Измивам очите си с хладка вода. Някой чука. Отварям вратата. Той иде. Гледа ме право в очите. Аз се усмихвам лицемерно. Той става

сериозен. Сяда като на трънe. Може би така трябва да бъде. Така иска Асавита. Тя иска да ме подготви за онзи час, когато той ще отпътува за родината си. Трябва да избирам – него или Асавита. С него – до сред пътя. С нея към творчество во веки!

Кръстопът.

С нея се срещам всеки четвъртък. Аз нищо не долавям от нея. Седя и тихо й разказвам мъката си. Това помага ли? Тя чува ли? Всъщност нужно ли е едно такова свръхплатоническо общение?

Colombo беше при мене. Сцената на безводната градина се повтори. Душата ми се окамени. Тоз път не докоснах ръката му, не сложих главата си на гърдите му. Смутен той си отиде, отбягвайки погледа ми. Стаята опустява след него. Лъснатите брави ми се надсмиват. Пода измит със сапун ми се киска. Моята хубава рокля ми седи като слугинска престилка. Дългите ми коси ми пречат.

Опитвам се да уча – Нютоновият бином е последната ми задача. Не, правя резюме по история. Не, лягам върху картата по география. Не. Взимам цигулката и свиря – ужасно. Па лягам в белоснежното си легло, сама бяла и чиста, и заспивам в ридание.

Доволна ли си, Асавита? Това ли е най-висшата проява на Любов, о мъдреци на човечеството? Асавита дали бихте се осмелили в този миг да ми пратите Емила да ме утешава? О, възпрете в тоя час Вашата милост към мене!

Сън, сън, сън! Забрава! Не, не, лъчи пробождащи тъмни облаци! Задачи, задачи – физика, химия, уравнения, наизуст немски текстове, глаголи, падежи, синтаксис. Господи, Господи!

Тъй съм гладна! По рафтчето не е останало почти нищо. Може би чак утре вечер ще се нахраня по-добре, когато отида на урок по литература. Може би. Тогава Аня, душата с истинската интуиция или „Доброто сърце" ще ми сложи в чиния от хубавата гозба, а след туй чай, много чай – истински руски чай с много захар и лимон, придружен с препечен ръб от хляб и сирене. Да, може би, утре ще се нахраня добре.

21 МАРТ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 21 март 1927 г.

Хелмира, душе Божия !

Само Божията Любов е Любов !

Последното Ви писмо ми причини радост, каквато малко пъти съм изпитвала в живота си! Благодаря Ви за това и възхвалявам Бога и Учителя ни за всички милости. Ще Ви пиша по това в последствие. От ден на ден Вий ми ставате повече и повече мила, нека Господ възрастява красивото в нашите души и да красим вечно Неговите селения.

Относно „Дверите", може най-после и Вий да ги прочетете. Ако желаете кажете на Учителя, че критиците в Братството не Ви благоприятствуват в развитието Ви в поезията. Ако обича, Той да предаде някому да прочете това или във време на изпълнение програмата да Ви подаде Той листа и

да започнете четенето; ако всичко това Ви се види не на място излезте най-после сама. Но мисля, че идеята за Учителя да Ви подаде листа е красива.

За сега толкова. По случай най-светлия ден в Братството, поднасям Ви всичко свято в душата си. Желая да се свържете с Духът Божий и Духът на Учителя ни, за да принесете стократен плод.

Мил привет от

В. В. Асавита.

23 МАРТ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 23 март 1927 г.

Хелмира, душе мила !

Само Божията Любов е Любов !

Тази вечер очаквам нещо от Вас, затова приготвих и малко по-особен знак. Вярвам ще се досетите за произхода на тази половин ябълка. Престояла при мен вече толкова време, помислих да използуваме нейните семки за посаждане. Ето защо в четвъртък след свършване на общението ни извадете семките, разбира се като изядете самата ябълка, ако обичате, и още на другия ден ги засадете в саксийка. Същото ще сторя и аз, та да видим в последствие какво ще ни научи Господ. Въобще ще се грижим за прорастването им.

При това, моля Ви винаги след четвъртък да ми съобщавате по няколко думи как сте се чувствували след работата ни. Също как схващате въпроса за успеха на всички Ви в предстоящите изпити.

От снощи съм доволна. Брат С. свърши сравнително добре работата, макар че можеше нещо много повече да се постигне дори от Вашето четене. Интересно е в случая произведеното впечатление върху всички, тъй като нямаше онова предубеждение спрямо Вас. Предизвиках някои да поговорят по този случай и интересните им схващания ще Ви явя с второ. Вий сторихте ли така? Ще ме интересуват и Вашите сведения, а всичко ще ни е за обща поука.

В. В. Асавита.

24 МАРТ 1927 г. четвъртък

24 март 1927 г.
четвъртък

Искам добре да уча – това искам, Асавита! Чуваш ли горещия ми копнеж? Това е моята мисъл към вас. Нищо друго. Не смея да Ви поднеса друго, земно искане, защото вие не сте земно същество. Вие ме водите напред и нагоре – пък аз стоя и чакам Colombo. Вие не давате да се спира душата ми пред нищо, на никоя цена. Затова, самичка ще нося мъката си, макар че Вие отначало ми казахте, че всичко да Ви кажа. Не, няма да казвам, а ще търпя.

Не мога да възприема вашата мисъл. Зная, че държите жезъл в ръката си и ми сочите път: напред и нагоре. Това е Вашето слово.

25 МАРТ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 25 март 1927 г.

Хелмира, душе Божия !

Само Божията Любов е Любов !

„Както градина прораствува сеемите в нея,
така Господ Йеова ще направи правдата
и хвалата да прозябнат пред всичките народи."
Исайя 61; 11.

Този стих ни говори за предназначението на новият ни опит със семките. Когато сте разположена, спирайте се пред тях и си изговаряйте тия думи, мислено или гласно. Малко съм виновна, че не взех пред вид какво в този час трябваше да сме в пост; вярвам че и Вий като мен разрешихте въпроса като ще продължите поста от тогава.

Доста интересно и сериозно е положението на Вас учащите се. Условията за успеха на всички Ви, до колкото ги схванах, може да се изкажат с три думи:

хармония, трудолюбие, взаимнопомощ.

Разтълкувано, това значи да бъдете всички в хармония помежду си, съдействувайки си един другиму с благородни чувства на братя и сестри. Значи също да се трудите повечко в тия малко дни, които Ви делят от изпита, като използувате и минутата свободно време.

Що се касае до взаимнопомощта, всеки от Вас притежава различни богатства, които трябва да сподели със съучениците си: който учи полесно – ще помага на другите с обяснения, разполагащия с материални средства – ще помага с учебници и други пособия, а богатия с време – ще се нагажда да улеснява времето на другите.

Ето, мисля като приложите това, което може да Ви се стори и като частично ограничение или незаслужени жертви, ще можем да разчитаме на добър резултат за всички. Идният четвъртък ще повториме молбата си пред Бога и ще сме с надеждата за добрия успех на всички Ви, защото наистина сте едно цяло в тая област.

С това никак не желая да проявя някакъв стремеж да Ви обвързвам с когото и да било! Даденото Ви еднаж от мен обещание, можете да сте уверена, че винаги ще го изпълнявам. По тази причина, не засягам някои доста интересни въпроси, които поставяте в последното Ви писмо; запечатано е вече онова, което бихме си говорили за Коломбо и за Емил.

Желаете да имате един верен хороскоп, нали? Това може би ще имам случай да Ви предам последователно, като днес желая да се спра на едно от положенията Ви.

Знаете вярвам, че Венера има известно влияние върху Вас, на нея се дължат поетическите Ви прояви и вдъхновения; имате обаче и известни неблагоприятни аспекти с нея, изразяващи се в онова потайно желание във Вас да общите с лица от другия пол. Това не че е осъдително, защото е свойствено на всички почти хора, обаче, Вашата натура може да Ви

постави и втори път в състоянието както с А... Ето защо внимавайте в бъдаще. Изненадите на пролетта, за които Ви говорих именно в тая област трябва да очаквате. Тия, с които дружите, от своя страна също попадат под това влияние на Венера и проявяват опасен към Вас устрем.

За такива случаи имайте будно съзнание, без да допускате каквито да било опасни опити – само наблюдавайте и се поучавайте лично. А в умът Ви да бъде постоянно следното положение:

Душата ми принадлежи на Бога моего,
завета ми е с Учителя,
приятелството ми е към Асавита!

Всеки, който желае да се приближи към Вас, проверявайте доколко е в хармония с тия три принципални за Вас величини и ще разбирате какво отношение Ви се налага.

Вий сте в състояние да проследите много случаи из живота Ви – и когато бяхте вън от братството, и когато влязохте в него. Сега, както сама се изразихте еднаж, друг Ви опасва и ще ходите по този светъл път с всичката чистота на девица, преизбрана от другарките си.

За сега съкращавам, а ако сполуча ще продължа на друг лист с още един – два важни въпроси.

Привет от душата, която бди за Вас:

В. В. Асавита.

Да споделя с Вас нещо и от разговорите ми с неколцина по „Дверите".

Общото схващане е задоволително, идеята не е схваната от мнозина, както и трябва да се очаква при едно първо четене. Един брат например, схванал, че душата, която описва това свое преживяване, е с високо схващане на своето призвание; обстоятелството, че тя има Вожд, с когото пропътува не всекиму достъпни места и пр. Други, се възхищават от красивата картина и постигнатото примирение между тия две души. Някои, неизвестно как са узнали, че работата е Ваша и веднага проличава резултата от предубеждението.

Поуката за мен е тази, че човек трябва да е преживял едно събитие, за да схване подобна на него фабула. Въобще ще трябва да се позамислим още еднаж да се прочете или декламира по всички правила, да размислят върху него и един вид да им се даде задача да открият съществената идея.

Венец на всичко в случая бе тълкуването на Учителя. Запомнихте ли го?

Да Ви кажа, че в моята половина се оказаха три семки, които посадих. Предполагам във Вас да са поне с две повече. Чакам да ми пишете и по това.

Пожелавам Ви мир Божий да царува в душата Ви сред който прораства най-красивото в живота на човека.

Асавита.

31 МАРТ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 31 март 1927 г.

Х е л м и р а !

Няма любов като Божията Любов !

Ето вече седмица съм без известие от Вас. Снощи тоже не намерих оставено от Вас нещо, каквото отдавна трябваше да направите. Задоволих се да оставя обичайния знак и да си замина.

Заедно с очакването, множество предположения правих за Вашето мълчание; колкото благоприятни, толкова и обратното. С настоящето, най-малко дължа да Ви уведомя да не би да сте оставили писмо и да е намерено от другиго.

Обаче, ако сте решили разделянето ни по някакви съображения, пак казвам: Желая да чуя Вашето красиво сбогом, да помня една красива дума от Вас, с която пред Бога ще се явим някога.

А имате толкова много да ми кажете в отговор на последното ми и на по-раншни мои писма. Най-вече извадките от беседата и относно опита ни с училището.

Колко ще се радвам, че причина за мълчанието Ви е усилната работа, с която сте заети.

Жалко е, че на всякъде виждам пресушени корени, затова трябва да очаквам и сухи листа! Ето, всичко което Ви пиша има смисъл за мен, ако намира Вашето съчувствие. Виждате ли колко съм слаба пред Вас?

Кажете Вашата дума и ще протекат водни източници за утоляване всяка жаждуща душа!

Асавита.

П. П. Довечера съм пак точна на поста си в 10 и половина часа; да Ви помоля ли за същото?

Колко интересно снощи говори Учителя за важното условие на небесното помагане, „всякога общо се помага". После в неделя за значението на засетите семки. Сама се чудя и чудя в това сходство на идеите ни.

Съща.

31 март 1927 г.

четвъртък

Образи, болка, молитва и страдание. Не виждам никаква Асавита – струва ми се, че ти си в мене. Че ти си част, голямата и хубава част от моята духовна същина. Струва ми се, възможно е, аз някога цялата да стана Асавита, но сега съм само Хелмира, и още нещо, Олга – земно име, пълно със страдания.

Ах, душата ме боли. Почти се дърпам – не ме водете така бързо. Аз не искам. Не, не, не! Водете ме. Аз ще Ви следвам. Погледът Ви падна върху мене, Ваша избраница съм, Асавита! Чудно, защо избрахте мене? Сигур, защото очите ми са изронили най-много сълзи

3 АПРИЛ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

3 април 1927 г.

Асавита,

Наближава края на учебната година и аз почвам да треперя. Колко нещо разучих и колко нещо ми е чуждо и далечно от изучената материя.

В половината на моята ябълка имаше 5 семки. Отдавна съм ги посадила.

Нека Ви кажа, че някои Ваши писма ме изпълват с ужас, безсилен гняв. Вие ме шибате и аз трябва да се усмихвам, дори да пиша стихове. Дали не се различаваме ние решително? Дали погрешно дойдохте при мене? Вие ли направихте най-верния ми хороскоп? Досега ми правиха вече два, които се различават един от друг. Значи и те могат да се изнесат субективно...

Моят съученик, както казахте по-рано е под щастливи Сатурнови аспекти. На добър му час! Не му завиждам. В писмото си със свойствените си словесни похвати, Вие намирате, че аз имам порочно влияние от Венера!? И тогава ме туряте в благоприятни аспекти с висшия Сатурн, който ще ми подкрепи живота!? Моля Ви се, разкрийте ми по-нататък хороскопа, да видя още как трябва да се унижа пред тоя Богобелязан Емил, чрез който всичко ще ми потече по мед и масло.

Асавита, въпреки Вас, аз съм твърде самотна в живота. Вие ме подтикнахте към творчество, самоанализ, но с това не изменихте живота ми. Емил е хилава сламка, на която не желая да се подпирам. Colombo обичам, само обичам, без да желая нещо от него и без да му се натрапвам като възпитателка.

Тия дни го напусна слугинята му и той ми се оплака. Аз отидох у дома му и запретнах ръкави. Боже, как лошо работи платената прислуга. Само в няколко месеца от това блестящо ново жилище съумяха да го замърсят до такава степен. Той не се върна целия ден. Когато към 6 ч. си дойде, завари всичко блестящо, чисто, изпрано, изгладено; стените възвърнаха своя първичен вид, бравите, банята, кабинета, гостната, спалнята, трапезарията. Даже аз, окъпана и сресана, седях в мекия фотьойл и кърпех бельото му.

Как ми се радва той! Как целува всеки пръст на ръцете ми и не можеше да се нарадва на обновеното си жилище.

Що исках от него? – Нищо. Обичам и давам, обичам и давам. Не да се облягам на него е моето чувство. Аз вече съм се опряла на Бога вън и вътре в душата си. Той е моята Сила.

Трябва да съм изверг за Вас щом тъй далеч ме поставяте от себе си, та не ми се изявявате.

Какви бяха тия стъпки до прозореца ми в късен час? Ако беше той, не би закъснял да чукне на прозореца. Чии бяха тия стъпки? – Ваши може би. Но защо не влязохте? Такова вълнение ме обзе, че дълго след туй не можах да се съсредоточа в работата си.

Взех цигулката си и тя ме тонира. Изсвирих няколко братски песни и се успокоих.

Приемете поздрава на моята прескърбна душа

Хелмира

P. S. За какво красиво „сбогом" говорите. Искате да си отидете ли от моя път? Но когато и да е Вие ще го сторите.

Ние излагаме писмата си напоследък на такива несигурни „пощальони" и искаме всичко да е в изправност. Така е, щом е нужно Вашето инкогнито. Нека намерим някой по-сполучлив избор, тогава няма да се губят писмата ни.

Защо така? Всички могат да Ви познават, само мен това не се позволява. Защо е тази прекомерна мистичност, стигаща до мистериозност. Това понякога е толкоз тайнствено, че дори е страшно.

5 АПРИЛ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 5 април 1927 г.

Хелмира, девице преизбрана...!

Няма любов като Божията Любов !

„Стани, свети, защото светлината ти дойде!"
[Исайа 60; 1]

Получих писмото Ви, за което много благодаря. Виновни сме и двете за сторената грешка и ще трябва да се потрудим с помощта на светлината да се яви изчезналото писмо. Трябваше повече предпазливост от Ваша страна и да поставяте по някоя книга върху писмата, защото отсрещния прозорец отражаваше като огледало и навярно е било забелязано, че има нещо оставено. Освен това оставили сте го във време, когато има толкова хора на галерията! Виновна съм и аз, че не Ви предупредих на време.

Предполагам, че трима души са поискали да проверят Вашите тайни похождения около прозореца и са направили тая игра, а възможно е и някой съвсем неволно да го е открил.

Сега, за да си го получим наново, предлагам довечера в десет и половина часа да направим нашето упражнение извънредно с предназначение да се вразуми похитителя и го остави пак на мястото му. Въобще ще се помолим и с мисълта си ще апелираме към този честен брат или сестра да не се интересува от нашите тайни, а да остави писмото непокътнато.

В сряда преди школата поставете там приложения лист, та дано го прочете виновния и се отзове.

За сега нищо не оставяйте там докато видя какво трябва да се прави.

Във вторник не съм идвала при прозореца Ви. Такива дедективски похвати не ми са приятни. Когато бих дошла, това ще е тъй тихо, че никакви стъпки не ще чуете. Милата ми, как са Ви плашили! Не вярвам да е и той.

По всичко в писмото Ви имам много да Ви кажа, но това ще сторя с отделно писмо.

Привет :

Асавита.

[*Приложен лист с текст*]:

Умолявам оня почтен брат или сестра, който е вземал оставените от мен книжа на това място да ми ги възвърне, като ги остави непокътнати пак на мястото им. Предварително благодаря.

Х.

6 АПРИЛ [1927 г.]

След работа – четене, след четене – упражнения по цигулка. Доста мъки срещнах и тук. Четвъртият пръст е непокорен и не зная кога ще почна да си служа с него. Учителката ми много меко преподава, много търпение проявява, така че не бих я заменила с никоя друга (Марийка Златева – академичка). За всяко упражнение дава по някой малък етюд, който подслажда сухите теоретични упражнения.

Макар и доста несъвършено, обаче аз си свиря почти всяка вечер. Колко е хубаво! Всичко се е притаило по домовете си и аз в своя дом, сама със своята цигулка се разговарям. Понякога й пригласям с песен, понякога с ридание... Ако тихи стъпки се приближат до прозореца, сърцето ми замира, отпуща цигулката и лъка отпада. Но, няма никой, никой. За миг пак утихва и аз продължавам да свиря, докато стрелката на часовника не ми напомни за строгата всекидневна програма.

Веднъж, скрита в боровете свирех с увлечение. По едно време лицето на Учителя се показа между клонките. Като ме видя усмихна се и каза: „Исках да видя кой е този артист, който е дошел тук!..."

Свободна тема.
МИСЛИ ПО ВЪПРОСА „КАК БИ МОГЛО ДА СЕ ПОМОГНЕ НА МНОГО ХОРА"

Нужно е преди всичко, да се открие в какво трябва да се помогне на дадено общество.

Ако приемем, че най-потребно е за днешните хора да се научат да любят Б о г а с всичката си душа, да любят и ближния си както самаго себе, мисля че музиката, художеството и поезията са фактори в състояние да възродят човешката душа.

Бих изложила една приятна мечта, в нашият град например, да се появи такъв един музикант, чиито произведения да възраждат човешката душа. Изпълнявани от един съвършен оркестър, да бъдат всекиму достъпни. Залата, в която ще се дават концертите, да има стени украсени с хубави картини, изразяващи развитието на човешката душа. И всичко това, оживено от вдъхновени братя и сестри, които обясняват на „малките души" значението на музика и картини.

Тук никой заплата и благодарност не ще приема, обаче, всеки гост ще почувствува в душата си основното правило на Новия живот:

Иди и ти така върши! Стори някому едно добро!

Отивайки още по-нататък, казвам си: Това, което ний в този салон слушаме, не е ли най-дивната музика, дадена за човешките души? В тая

малка зала, не виждаме ли и ония картини, за които е дума по-горе? А ако се вгледаме, ще видим може би и вдъхновените братя и сестри, наистина да поучават малките души.

Да приемем тази мечта като зародиш на великото, което идва в света!

Да бъдем добрите работници за възрастяване на Божието дело.

София, 6 април 1927 г.

Свободна тема

Защо се криеш, ти, моя приятелко, когато най имам нужда от твоето присъствие? Не за туй ли да затвърдиш волята ми да бъде горда всред страданието и самотността?

Но коя си ти, която се зовеш най-сладка надежда на пророците и девиз на мъчениците? Коя си ти, която си венец на светиите и жив извор на учителите? Где да те търся и как да имам вечно моя, о, ти прекрасната между всички създания?

По високите ли върхове се стремях, в бездната на страданията ли слизах все тебе дирех, моя безименна красота, за да се докосна до крайчеца на дрехата ти. Чинеше ми се, че ти надникваше из нечий поглед, гласът ти трептеше в струните на нежната мелодия, излизаща из под лъка на артиста, в гласът на певците, в краските на цветята... Казвах си: Ето те! Проливам сълзи, протягам ръце, молитствувам и те зовя: О, ти необходима за душата ми жива струя, ти си тъй близко! А ти, в тия велики часове тихо шептиш на ухото ми, на душата ми: „В теб съм, в теб съм, о, дъще, чедо, радосте моя!"

София, 6 април 1927 г.

7 АПРИЛ 1927 г., четвъртък

7 април 1927 г.
четвъртък

Макар, че днес бях на Витоша, но трябва да се срещна и с Вас, о, Асавита. Бодра съм. Душата ми е пълна с радост. Мисля за Вас. Иначе света е пълен с горчивини. Наистина това е щастие. Но по някой път се питам: Коя сте Вие? И ако живеем заедно, дали пак ще се обичаме, дали пак помежду ни ще се прояви вдъхновението.

Защо се криете, тогава? Има нещо помежду ни, нещо не гладко, затова трябва да бъдем раздалечени. И може би, в целия тоз живот тъй трябва да бъде. Предчувствувам, аз зная, че никога няма да се видим лице с лице. Защо? – Защото то трябва да бъде. Това е един метод на природата и тя знае защо постъпва тъй.

11 АПРИЛ 1927 г.

Никъде не виждам Гълъба. От последното ни необикновено свиждане той вече не ми се обади нито чрез писмо, както правеше винаги, когато е много зает. Целта постигната ли е? Асавита, доволна ли си? Спасена ли съм вече.

Изпратих му нова слугиня. О, тя е тъй наперена; нарича се „окултистка", а едва ли е грамотна. Но бедна вдовица е – нека му работи. Дано е честна поне както първата, иначе, нека си е „окултистка".

Той я приел на радо сърце, щом като аз съм я пратила и определила заплатата си. Интересно, слугините му се ползват далеч с повече привилегии от мен пред него. Да, но аз съм му любима!

12 АПРИЛ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 12 април 1927 г.

Хелмира, дево преизбрана !

Само Божията Любов е Любов !

„Стани, свети, защото светлината ти дойде!"

Исайа 60.

Знаете ли, че Ви приготвих писмо, но в последствие размислих, че то ще изиска да ми отговаряте, а тогава ще трябва да отделите доста скъпоценно днес за Вас време.

Ето защо, ако сте съгласна до деня на изпитите Ви да се задоволим само с нашите разходки всеки четвъртък и работата, която извършваме в това време.

Ако ли сте на друго мнение съобщете ми като поставите писмото Ви в дванадесетата подвързана книга в братската библиотека, на горната полица левия край. Там поставете и загубеното писмо, ако Ви е повърнато. Въобще с няколко реда съобщете ми нещо от онова, което Ви занимава.

Моля да схванете, че единствената ми цел е да Ви улесня в тия дни на голям труд от Ваша страна.

Очаквам няколко реда макар, на горелосоченото място.

Асавита.

14 АПРИЛ 1927 г., четвъртък

14 април 1927 г.
четвъртък

Асавита, вчера срещнах Гълъба в гората. Ний се разминахме. Мраз премина между нас. Вие се явихте между нас като светлина и ние с него сега се виждаме по-ясно. Щом Вие се приближите, той се отдалечава. Тогава, коя сте Вие и кой е той? Може би аз съм в дълбоко заслепение към него. Може би, това са моите събудили се чувства, които търсят обект да се изявят. А Вие намирате, че той не е този, когото аз желая и ми давате друг обект – поезията – там да претворявам и въздигам своята вдъхновена душа.

Дали възприехте мислите ми. А може би, това що пиша сега е внушено от Вас. Не зная.

16 АПРИЛ 1927 г.

ДОБРОДЕТЕЛНИЯТ ОВЧАР

Сприятелих се преди време с един млад овчар. От него лъхаше дъхът на стадото, което той пасеше, а в погледа му бяха изразени смирение и вътрешна чистота.

Преминал цял живот в самота, готов бе всекиму приятел да стане, но ето, никой го не ценеше, никой приятелството му не прие. Тъга и скръб бяха сложили отпечатък върху душата му, бяха го превърнали в скъпоценен камък. Той бе станал мъдрец!

Записах си и малко мисли от неговата мъдрост:

Отхвърлят ли те хората, към Бога пътя ще откриеш и нагоре ще вървиш.

Добродетелта е мощно средство за осмисляне човешкия живот. Изпаднеш ли в безсмислица, стори в тайно някому едно добро.

Желаеш ли да си свидетел на чудеса, добрините си отправяй и към ония, които не те обичат!

Той бе приложил тази мъдрост и аз му повярвах! Добрите дела на този овчар ходеха след него, цялата околност въздаваше хвала на Твореца за незнайното добро, което между тях бе вселил. Малките песъчинки радостно скриптяха, когато той минаваше по виещата се пътека. Нежните тревици и дръвчета, горските зверове и птичките на ефира, познаваха го и трепкаха от радост, гдето и да го срещнат.

Само за хората той остана непознат, но при все това и жителят на селската хижа, и този в царския палат знаеха когато са в беда, че доброто е близко при тях. Всичко, до което се той докосваше, станало бе добро!

Чудото бе в това, че ония, които най-вече оправдаваха добродетелният овчар, пееха най-добрите песни в негова чест. Всичко хвалеше Бога, Твореца на чудесата. Ако желаеш да си свидетел на чудеса, добрините си отправяй и към ония, които не те обичат.

София, 16 април 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

16 април 1927 г.

Асавита,

Благодаря Ви за стиховете, посочени в пророк Исайа. Колко са хубави! Аз много обичам да чета Библията – много самотни дни и часове, тя ми е била истински незаменим другар и съветник. Колко много поезия се крие в тая велика книга!

Вие казвате да преустановим временно нашето писмено общение. Добре. Намерих изгубеното писмо! Колко се радвам! Дали не се дължи намирането му на опита ни в четвъртък?

Питате ме с какво се занимавам сега. Първо и първо – с шев, второ – с четене за изпит, упражнения, лекции и пр. Ах, как треперя за всичко! Как не съм готова по физика и логика! Г–н Калчев не ме пита при уроците със Соничка, па и няма опорна точка в мозъка ми, така че и да иска не може.

Във вторник, като се завръщах от „Изгрев", срещнах А. Колко се развълнувах. Не знаех какво да предприема, дали да го поздравя или да го отмина. Не бях сама. Той наближаваше. Видя ли ме, не зная, но поръките Ви са така строги, че аз съвсем се обърках и гърбом към пътя седнах на една пейка. Наведох главата си и изведнъж заплаках. Придружаващата ме не разбра що става. Помисли си, че ми е призляло и искаше да ми помогне. Колко мила беше тя! Приличаше на Добрият ангел, който утешава людете. Не смеех да го проследя с очите си. Тя ме прегърна и ме утешаваше. Изглежда, че той е ходил някъде наблизко в гората и бързо се върна. Той видя как хълцах върху гърдите на тая добра сестра и сам не знаеше какво да предприеме. Тъй се разминахме като чужди.

Ах, кому да кажа мъката си! Когато видите, че Ж. страда, ставате за него нежна и внимателна майка, карате ми се, съветвате ме, дори ме плашите, а когато аз скърбя, колко много формули ми давате и молитви, и ограждания, и – никаква надежда.

Да, Асавита, никаква надежда! Ние се разминахме като чужденци един за друг. Навярно аз съм спасена вече. Аз виждах как го скриваха клоните на дърветата. А исках да се завтека и само да сложа главата си на гърдите му. Обични мой!

Но защо, в най-голямата печал по него, нещо ми шепти, че ние, въпреки всичко пак ще се видим! Кой скрито у мен ми дава тая крилата надежда?!

О, Боже, нека да страдам, даже още повече, само да Ти бъда угодна, само да запазя мястото си при Учителя. Когато самотна скитам из планините, това е моята първа и последна молба. Да остана вярна в Школата на милия Учител, който ни учи и помага и закриля, както майка чедото си, и повече даже от майка, и повече от брат и приятел.

Прилагам бележки от лекция от 6 март 1927 г.

С поздрав: Хелм.

Неделна лекция от 6 март 1927 г.
записки

Традициите са една спънка в развитието.

Водата, която Христос дава на хората ще бъде като един вътрешен живот и ще носи живот.

Хора, които искат материални блага винаги прибързват, както самарянката, която искала още веднага да получи живата вода.

Как ще въдворим мир и любов при сегашното разбиране на хората, на братя и сестри, учители и ученици?

За да се поклони човек в Дух и Истина, трябва да знае какво нещо е душа и дух. Като знае човек тия неща, той е на правия път, това е една велика култура, която съгражда, която туря в живота една здрава основа.

Туй, което разсъждава, говори и мисли, това е душата. А този, който свързва душата с тялото е Духът.

Христос ако дойде, ще попита поети, художници, проповедници и пр. кому се кланят. Ще каже, идете и викнете този, когото сте любили и той ще даде препоръка за Вас. От него ще се заключи кой си ти. Чрез мъжа се определя характера на жената. В природата между мъжете и жените

съществуват божествени отношения. Като се освободят мъжа и жената от своите форми те ще се слеят.

В бъдаще душите трябва да се съчетаят, за да се създаде едно ново поколение на души, които да бъдат носители на един нов идеал.

Когато Сатурн и Марс дойдат в допир със Земята, всякога на Земята стават известни пертурбации.

Ева беше скрита у Адама и Бог я направи от сърцето на Адама. Щом Адам остави другарката си без надзор тя се изгуби. Адам се беше захласнал в материални работи и изгуби сърцето си.

Какъв е този обект, който може да събуди душата към деятелност?

Единствената сериозна работа в света е да любиш. Когато ти започнеш да работиш с любовта, като с една мощна сила, твоята душа и твоят Дух ще се събудят, ти ще бъдеш във връзка с физическия, с духовния и Божествения свят, и ще разбереш какви са отношенията на всички тия светове и какъв е смисъла на всички тия неща.

Светът, в който живеем не е така безопасен. Учените хора трябва да бъдат хора на любовта.

В света има една велика **душа**, която съзнава всички души в себе си и ги носи със себе си. Ние сме свързани с тази душа и нашето благо зависи от нейното благо.

Всеки трябва да има една душа, която да го обича. Всички Божествени блага идват чрез тази душа.

Божията Любов, Божиите блага, ти не можеш да приемеш отгдето и да е...

Докато в човека не дойде тази Божествена душа и Божествен Дух той остава в мрак и тъмнина. А дойдат ли те у човека, всичко много добре върви.

Цяла симфония се чувствува от присъствието на един добър човек. Той издава и едно прекрасно благоухание. (Еолова арфа)

Изискват се 10 години докато човек направи една връзка с Бога. И тогава ще се започне истинската работа.

Бог всякога вижда нашата добра страна, както и нашите добри черти и всякога казва: „Напред! Напред!" Това е вашият вътрешен зов.

20 АПРИЛ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 20 април 1927 г.

Хелмира, душе Божия !

Само Божията Любов е Любов !

„И във век пребивават всички съдби на правдата ти."
Псалом 119; 160.

Хелмира, океан именувам набраното онова в душата ми, което напира да Ви бъде изказано! И все пак, всеки лист побира само капка от този океан!

Благодаря Ви за последното писмо, а колко съм и аз радостна, че сте намерили и загубеното писмо! Не разбрах само дали беше разтваряно или пък повече от услужливост е било взето от прозореца и оставено долу на вратата, за да се получи от адресанта.

Да, интересни са тия наши опити и резултатите, които ни дават. Знам, че Вий се възхищавате в душата си за известни постижения в свръзка с тях, затова няма да Ви изброявам случаите. Ще Ви кажа само, че за успешния резултат са потребни две качества в нас: вяра и смирение.

Похвалявам Ви за вярата, която проявявате, а Ви умолявам всякога със смирение да благодариме на Твореца, че поглежда на нас прашинките, когато Го призоваваме. Сега, от по-голяма величина ще е опита с училището Ви, затова да се въоръжим с тия две качества и да предоставим Бог да действува във важния момент, а ний да сме готови с искания материал.

Знаете ли, че за да съм повече засегната с тази задача, предприех и аз да се явя на един мой изостанал изпит почти в същото време с Вас. Материята е доста сериозна и ще трябва повече да се трудя. Това е една от причините гдето предложих да разредим малко писмата ни. Прочее, в четвъртъците още една ученичка ще се нарежда при Хелмира, това е да даде Господ успех и на Асавита, чрез молитвите Ви и за нея.

Как мило прозвуча Вашата последна тема, четена от брат Б. и как тя откликна в моята душа като химн на нашето приятелство! В момента ми се стори, че сте я написали в отговор на моята, прочетена по-първата сряда пак от същия брат. Бих Ви помолила, да ми изпратите това ценно за мен листче, което може да стане носител на тия слова. Предполагам, че Вий сте потърсили може би въпросната моя тема, но пак Ви я прилагам при настоящето и ако желаете да си я препишете, повърнете ми я след това. А някогаж пишете ми върху идеята, която ако си спомняте няколко сряди по-рано се лансира от Учителя.

Междувременно ме занимаваше и нещо друго, което също Ви прилагам тук. Не бих желала да схванете, че визирам някого от нашите приятели. Защото едва ли човек е в състояние да стане това що е там описано; може би единствен Учителя ни днес е това и нещо повече! Изпращам Ви го не за разработка, а просто да споделя с Вас мисълта си, като при случай пак ми пишете нещо от впечатленията, които би Ви направило. Ако малко се поукраси с поетични описания, което разбира се някога Вий може да сторите, би ли красило страниците на нашето „Житно зърно" и най-вече би ли могло да се поднесе като духовна храна на онеправданите и отхвърлените души в света?

Това, което ми писахте за А..., мога да Ви кажа, че засегна душата ми, поради страданията що сте изпитали. Не само, че желая да Ви пиша за него и то с всичката нежност на душата си, но ще да добавя, че ако някога сте ми неизказано мила, ако някога съм готова да сложа всичко пред нозете Ви и да се жертвувам, това е когато ми описвате страданията Ви и радостите Ви в свръзка с Вашата любов. Ето защо, Хелмира моя, разкривайте душата си до колкото Ви е угодно и аз ще се само радвам на всичко, даже и на онова, което мислите, че ми причинява неудоволствие! Прочее, очаквам пак при случай да ми пишете всичко легнало в душата Ви. Даже и в случаите, когато не Ви пиша нищо в отговор, въпросите вземат съответно разрешение вътре в нашите души, Господ вижда и следват Неговите нови струи на възрастване и красота!

Хелмира, Хелмира! Как трепна душата ми, когато прочетох в последните Ви писма за приема, що сте готова да ми дадете във Вашият дом. А знаете ли, че именно за нещо подобно копнее душата ми: да бъдем в обятията една на друга, да сме тъй заловени ръка за ръка, както в нашият път до Слънцето и във всекичетвъртъчните ни разходки до Олтаря!

А от моя страна, изказвам и аз желание пред Твореца, да ми помогне да Ви въведа в дворците на Вашата Асавита! Сега сме само в тяхното преддверие и щом там намираме извора на живата вода, бистра като кристал, какво ли ще е в нейните най-вътрешни чертози!

Що се касае до Вашия труд, ще Ви обясня, че бих всичко сторила, за да Ви облекча материално, обаче винаги помня едно, казано от Учителя, че материалните трудности, в които сте поставена, са голямо благословение за Вас. Ето защо, Господ да ми помага и се отзовавам на Вашите извънредни нужди, това ще Ви е достатъчно, нали? Бих ги знаяла и така, но добре е да ми ги съобщавате сама, като се основавате на искреността между нас.

И днес се въздържам да Ви изпратя писмото приготвено по-рано; може би така ще мине известно време, докато мога да Ви поднеса изложените там няколко астрологични и други положения.

Макар, че се налага да съкратим кореспонденцията си за сега, то ето, че пак ще трябва да ми пишете. Сторете това било сега през празника или когато намерите за добре. Оставете писмото Ви обаче, чак идната неделя. Този път постъпете ето как: Пликът ще надпишете до госпожа Д. Е. (пълно), гр. Русе. Ще вземете някоя Ваша книга за прочит, върху която да е разписано името Ви и като поставите вътре плика, ще го турите заедно с книгата върху левият шкаф в библиотеката. Пак да е навътре, за да не прави впечатление, ако случайно някой го види. След време идете и получете обратно книгата и знакът ми.

Сега, от душа Ви пожелавам всяка радост, която може да се докосне до Вас от присъствието Божие. Когато осмислим денят на Възкресението, ще разберем подвигът, който се изисква от всекиго, встъпил в пътя на Доброто, пътя по който Учителят ни води.

Мил привет от В. В. Асавита.

П. П. Приложенията, за които говоря в настоящето ще Ви ги изпратя през идната седмица, понеже желая да ги препиша на чисто.

Съща.

21 АПРИЛ 1927 г., четвъртък

21 април 1927 г.
четвъртък

Великденски празници и – сълзи. Те са моите дарове. Никой не знае за тях. Те са моите бисери, бисери на поезията. Те са моите гости. Те са моята трапеза. Те са моята музика. Те са моята песен, моята празнична дреха, моето съновидение, целуване, другарство, помощ, прегръдка.

Коя си ти? Чуваш ли ти тия думи? Ах, колко трябва да мисля! Всичко това трябва да се знае. Април – месецът на пъпките и цветята, на връзващия плод, който трябва да узрее, да узрее.

Тих глас кълне душата ми с милувка. Събира сълзите ми в шъла. Събира ги до една. Моята самота не е пълна. Той, вечният мой другар е с мене. Той винаги ми казва това: „Не бой се, аз съм с тебе!"

26 АПРИЛ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 26 април 1927 г.

Хелмира, моя !

Само Божията Любов е Любов !

„Дойдете да възлезем на гората Господня."
Исайа 2; 3.

Живея още с трепетите на вчерашният знаменит за нас ден! Бързам да Ви предам част от тия трепети, като Ви кажа, че бях в мнозинството братя и сестри, които изслушаха „Асавита"! Бях и между малцината от тях, които се разчувствуваха и просълзиха. Това, което се изискваше да сторя в момента, да Ви взема в обятията си и да останете винаги при мен, не ми бе още позволено; обаче, ето че най-сантименталната от сестрите извърши частица от тоя акт, стана проводница на духът ми и Ви целуна вместо мен.

Вий също плакахте. О, що означаваха тия мили сълзи?

Как и Учителя ни преживяваше всичко описано, а след всичко, задоволи се само да каже: „Ето един от вас отиде до Слънцето..." Мнозина бяха в недоумение как и от къде може да се обходи така слънчевата система, а други възкликнаха: „Учителю! Не е ли това наший Пушкин!?"

О, това е само Хелмира, в разгара на нейното творчество! Господи, благослови я! Това е само първородната наша дъщеря – „Асавита", възрасти я, Господи! Облечи я в дрешките, за които Учителя е вече мислил, за да обходи този жаден народ, комуто да сочи твоята Истина, смисълът на Доброто в живота.

А ний, днес казваме: Господи, да Те обичаме и да Ти служим – без да искаме нещо от Теб! Учителю, да Те обичаме и да Ти бъдем послушни, без да искаме нещо от Теб! Най-после, да обичам моята сестра Хелмира, без да искам нещо от нея!

А Бог, който вижда всички наши нужди, на нашите съкровени мечти ще въздаде наяве потребното за развитието ни!

Остава неизказано онова, което е моят днешен поздрав към хубавата душа на Хелмира.

В. В. Асавита.

28 АПРИЛ 1927 г., четвъртък

28 април 1927 г.
четвъртък

От Мусала слизат светли ангели. Те се движат като лека мъгла. Ходят по езерото. Нозете им едвам докосват повърхността. Измежду тях се движи един чужденец. Но той ми е познат. Но той ми е близък и аз

безкрайно го обичам. Той не ме вижда. Напразно правя движение да го призова, но той не чува. И той се движи между чужденци.

Сепвам се. Спомням задачата си. Но брат Боев го няма при мене и в душата ми е тъмно. Ах, ела, ела, чудесни брат Боев, мой истински велики брате? Но що си длъжен ти, че тъй много искаме от теб? Що ти даваме в замяна ний? Но ти ела, ела, помогни ми!

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 28 април 1927 г.

Хелмира !

Ето тази страничка бе определена за другото, което бях Ви обещала, но снощи на школата Ви видях наскърбена и се запитах, не съм ли, о Боже мой, причината на тази скръб? Не е ли моето последно писмо извикало тази тъга върху лицето на моята сестра, като съм поставила не добре някой символичен израз! Но, нали в мен трепти желанието само радости да създавам за тази скъпа душа и нали Хелмира може да разгадава тия обикновени символи?

Ето защо, ще почакам Вашето писмо, за да си обясня причината на Вашата скръб и тогава ще Ви изпратя въпросното сюжетче.

О, колко беше възвишена снощната беседа! Кои са тия три души, които живеят в Божията Любов? И как ний ще открием начина на произнасянето думата „Любов". О, колко ще е хубаво тия три души да са Учителя, Хелмира и Асавита! Не съм ли много наивна, като дори за миг допускам тази възможност за нас двете прашинки. Но как Учителя каза, че както ги има тия три души, могат да се наредят и други много още тройки!

О, Хелмира, колко е хубаво, че Бог е отредил да бъдем такава група, да се преливат душите ни една в друга...

О, Господи Боже, помогни ми да доставя на моята сестра Хелмира, всичко онова, от което е лишена в живота! Всемогъщий, стори това заради обещанието си към моята душа!

Хелмира, молете се за укрепването ни в тия трудни дни. Молете се Господ да живее в нас!

В. В. Асавита.

30 АПРИЛ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

30 април 1927 г.

Асавита,

Отговарям на трите Ви писма. Желая Ви от сърце да издържите изпита си, от каквото и да е естество. О, щом аз държа своите, която съм така тъпа и несамоуверена, колко повече – Вий ?

Ето Ви моята „Свободна тема" от специалния клас. Прочетох и Вашата. Колко е хубава! Стори ми се отначало че е моя, че аз съм я писала.

Кога ще ми изпратите новия сюжет за поетическа разработка? „Еолова арфа" ми е непонятна. Може би се отнася за душа, която трепти от най-възвишени и нежни чувства.

Излет над родните полета и Олтаря – и тази тема е интересна.

Тази година особено се безпокоя за изпита, защото го няма бр. Боев при нас. Всеки учебен час или дома е въздишка и вик към него. Имаме и други добри учители – всякой се надпреварва да ни помогне, но той е нашия най-мощен умствен двигател.

Да, и аз очаквам този ден, когато ще Ви опозная по-добре, свободно ще Ви посещавам с предимство на живата реч, вместо сега – писмовната.

Питате ме за материалните ми нужди. О, те са много, но най-належащото сега е таксата. Казаха ми, че мога да си извадя свидетелство за бедност. Срам ме е вече от Вашите помощи. Записвам си всичко що ми пращате и напълно съм уверена, че всичко ще Ви върна утроено.

Казвате, че материалните ми лишения били едно благо за мен. Защо? Природата зорко бди да не живея в излишества. Даже ще приведа един случай от моето детство. Сираче съм. Искат да ме осиновят богати хора – офицерско семейство. Взимат ме, къпят ме, пудри ме новата ми майка, връзва голяма панделка на косата ми, радва ми се. Така ден, два – и един ден внезапно идва майка ми и с плач се спуска върху мене, грабва ме и ме отнася у дома. А досега, аз щях да стана знатна дама. Но що знаем ний от повелята Божия? Щяха ли да огреят „Сутринни лъчи" в душата ми? Щеше ли да се роди „Асавита"? Не, ние не знаем Божията повеля. Пък аз трябва да понеса предопределеното.

Да, четох „Асавита" на Витоша, на Ел Шедар [в дневника Бивака е записан като Ел Шедар, а не Ел Шадай, името с което го познаваме от други приятели] – дето блика нашата хубава чешмичка. Най-напред небето беше облачно, като че ли слънцето не искаше да удостои тази аудитория. Но, ето, Учителят ни събра към големия камък. Наредихме се наоколо като за беседа. Стоя на крайната редица и вадя бележник да си запиша думите Му. Изведнъж, чувам гласа Му: „Где е Олга?" Изтръпвам.

– Тук съм, Учителю, обаждам се от множеството, изстъпвам се да ме види.

– Чети за Слънцето!

Нозете ми се подкосяват. Помислих си, че няма да имам тази чест, защото големите ни поети бяха повикани и изслушани още на „Зеленка". Мога ли аз да се похваля с някакво „качество" на поет пред внушителната самоувереност на Дядо Благо и именитата Мара Белчева.

Наистина, потрепнах. Но сега, Учителят чака. Извадих скритата тетрадка от под блузата ми. Слънцето се показа. Огря бивака с животворна топлина; като че ли и то се нареди до облаците да чуе що ще се каже за него. Редките облаци заръсиха ситен, рядък дъждец и всичко блещеше в капки, слънчеви лъчи и тих ветрец.

И сега, гледам оросената си тетрадка. Като че ли някой голям и силен човек е плакал над нея.

Когато завърших, сестрата, която ме целуна за „всички", помислих че сте Вие. Погледнах това голямо множество вперило поглед в мене. Изведнъж се сепнах и – „слезнах" на земята. Като че носена от невидими ръце, избягах и се закрих зад гъстите храсти. Там опрях главата си върху

камък и заридах. Особено чувство беше то и аз не зная, радост ли беше то, срам ли, страх ли. Тогава при мене дойде един от най-почтените ни стари братя – добрият брат Гарвалов, целуна ме по челото и ми каза няколко думи, прочувствени, добри, сладки. Той ме благослови и ми пожела да бъда и да пребъдвам „певица на Бога – носителка на Неговата Любов".

След това, аз още дълго седях до камъка. Не знаех що да правя. Сетне дойдоха сестри и ме заведоха при тях. Прегръщаха ме. Шепнеха: „Вълшебно!" Една каза: „Асавита – Учителя са едно и също нещо." Казаха, че и Той отрил една сълза от окото си. Не, срам ме е, не смея да мисля за това. Върнах се у дома. Направих обичайното описание на екскурзията. Чудно ми стана, че един руски офицер от групата ме нарече: – Пушкин. Зарадвах се. Той е любимия ми поет. Как непринудено и буйно тече неговия стих подобно бистър планински поток. Пушкин!! Далечно, много далечно за мене бленувано бъдеще.

Да, детето „Асавита" ще обходи нашия народ. То ще бъде небесен лъч за бъдното поколение.

Колко е хубаво, че: „Да обичаме Бога и да Му служим без да искаме нещо от Него". Същото и към Учителя! А и Вие ще ме обичате без да желаете нещо от мене – тъй ли? О, сладка свобода, при която цветята драговолно цъфтят и плодовете зреят, бъди благословена!

Да, тъжна бях в сряда. Ето защо: Един авторитетен критик, една голяма поетеса между нас казала за мойта „Асавита": „Чудесна идея! Ако беше разработена художествено, щеше да стане нещо много хубаво."

Ето Ви едно вледеняващо мнение. Мраз попълзя в душата ми. Но, що да правя. Нека си говори. Времето е велик преценител на всички неща. Може би тя има право, като я сравнява със своята поезия, но ще бъде преценена „Асавита" не в сравнение с нещо, а със самата поезия – що е поезия и каква е нейната цел.

Тъгувам за А. Бяхме в гората заедно тия дни, но нещо чуждо се е промъкнало между нас, което ни отчуждава. Не сте ли Вие вече между нас. Лицето му бледо, ръката студена, очите тъжни. Защо? И той ли е под чука на природата? Може ли върху главите на избраните да идват горчиви изненади?

Възможно ли е над Русеви, Colombo и пр. да замахне съдбата?

Приемете моя благодарствен поздрав.
Ваша: О. Х.

1 МАЙ 1927 г., София

БЕЛЕЖКА И ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

Поисках да Ви поднеса нещо като Великденски дар. Но ето, размислих че е възможно това, което ще Ви поднеса, никак да не може да замести някоя действителна Ваша нужда. Ето защо, приложеното употребете както намерите за добре. Скромно е, но желая да Ви свърши работа за много, както петте риби някога нахраниха хиляден народ!

1 май 1927 г. А . . . . . .

София, 2 май 1927 г.

Сестрице моя, Хелмира !

Няма Любов като Божията Любов !

„Не бой се, само вярвай !" Марко 5; 36.

Желая само с няколко реда да се отзова на Вашето последно писмо, изпълнено с всичката красота на нашите чисти отношения! Колко сте мила във Вашите мечти, как затрогвате най-нежните струни в душата ми! И аз полагам всички усилия, да Ви поставя в оня кът на сърцето ми, близко при Бога и при Учителя!

Вземам бележка, да апелираме заедно в четвъртък, Небото да ни изпрати брат Боев. Както ни послушаха първия път, желая и сега да ни намерят достатъчно оправдани, за да дойде той на време. Само, че ще внимавате в смирението! После, искам да Ви напомня, правите що правите, не разваляйте отношенията Ви с когото и да било! Ако за нещо въобще ни се държи сметка, това са обноските ни към братя и сестри. Подкрепяме ли приятелството, дори с жертва от наша страна, улесняват ни. Постъпяме ли иначе – мнението за нас не е добро. Всичко се записва и аз понякога без да искам чета какво е Хелмира извършила! Едно знайте: Само жертвата сторена някога, ни издига до височината да сме приятели Богу и на жителите в духовния свят! (Касае се не за Емил!)

Няколко думи относно поетите ни. Може би да имат претенции за художественост в работите си, обаче що да им сторим, че сами тия поети стоят толкова „високо", че красивите идеи, заслужаващи да се разработят така обемно като „Асавита", стигат по-скоро до моята Хелмира! Въпреки всичко, Вий само се радвайте на това наше дете. Вярно е, че ще имаме и син, ще имаме и много още деца на вдъхновението! Но сега, преди всичко нашите изпити. Когато четете нещо, прочитайте го по-рано докато всички са на Изгрева, за да се ползуват.

Желая да Ви кажа, че не аз съм между Вас и А..., но тъкмо Вий сте между него и мен. Ако прочее скърбя по някога, то е че него търсите повече, а върху мен по-малко спирате поглед! Той иска да постъпи благородно към Вас, а и Вий трябва да се задоволите Вашето приятелство да седи на оная висота, за която някога Ви писах: учен мъж и добродетелна жена! Как може това, знаете! Вий трябва да сте чиста дева.

Връщам се още за малко на поезията. За да проверите ценността на дадено творение, вслушвайте се не само в мненията на сведущите, но за опит прочитайте го и на някоя най-проста сестра или най-прост брат, като поискате и той да Ви каже какво е разбрал. Уважавам ония писатели и поети, които със своето творчество могат да засегнат простите души, да пробудят едно сърце към благородни чувства, сърце което не е чувствувало отдавна.

Най-после, прилагам Ви и „Добродетелният овчар". С него сега не се занимавайте; виждам даже известни несъобразности, които са допуснати, но предоставям Вам да ги преработите някога. Особно внимание очаквам да обърнете в описание на природата, тъй като много миниатюрно е засегната от мен. Всякога за това сюжетче имайте пред вид Учителя, как големите светски хора с предубеждение гледат на Него. Но Той наистина

им прави такива добрини в най-критичните моменти, че те явно съзнават за свръхестествената помощ и действително възпяват по много начини доброто, което ги постига. Прочее, на всичко това трябва да се даде форма. А това ще стори Хелмира, майката на нашите деца!

За сега, желая да ми пишете впечатленията Ви само от сюжета, по възможност във всички подробности, както бихте мислила след получаването му.

Другите работи, които имам приготвени, ще Ви ги пратя след щастливите изпити.

Тази страничка Ви пиша след завръщането ми от Изгрев тази заран (3 май). Неприятно впечатление ми прави поведението на брат и сестра Б–ви. Но такъв изглед има всеки от нас, когато влиза в нервни прения с когото и да било.

Всякога въобще за нашите постъпки, трябва да си задаваме тия въпроси:

Като върша това нещо, оправдана ли съм пред Бога? Нося ли радост на Учителя? Как би постъпила в тоя случай моята духовна приятелка?

Ако имате нещо бързо да ми съобщите, сторете го сега в неделя по същия начин. Съобщете ми и до кога е срока за внасяне изпитната Ви такса.

Ако имате време, пишете ми повечко и по всичко друго що Ви занимава. А може да отложите и за идната седмица, но пак за в неделя.

И тъй, спомняйте си трите принципа и днес поставените три въпроса, каквото и да предприемате в живота си.

В. В. Асавита.

5 МАЙ 1927 г., четвъртък

5 май 1927 г.
четвъртък

Тая вечер, Асавита, аз се моля за всички. Имам майка – тя сънува изгряващо слънце над поробената земя. Имам баща, някъде в небитието, дух, жаждущ за просвета дух. Имам сестри, млади и хубави, копнеющи за красота и живот.

Моля се за Дързев. Моля се за всички живи и умрели. Аз съм всред тях, обичам ги и в този вечерен час, заедно с теб ги благославям.

Очите ми се затварят. Обзема ме дрямка. Искам да спя. Но не, ще уча наизуст немски, ще преговарям.

Асавита, ще се изкача ли някога на желаемия връх? Чуваш ли, впрочем моя копнеж, моя безумен копнеж за светлина.

7 МАЙ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

7 май 1927 г.

Асавита,

Добре, че си извадих свидетелство за бедност, иначе пак щях да търся пари за такса. Изпитите са назначени от 1–10 юни. Значи наближава!

Хем се радвам, хем ужасно се страхувам – не е шега работа – изпит в гимназията. Решили са тази година частните ученици да бъдат изпитвани само в I. девическа гимназия. Влад и Иван [Влад Пашов - виж "Изгревът", т. XVIII, с. 256-511, сн. 54-64 и Иван Антонов - виж "Изгревът", т. XIX, с. 974-980, сн. 64-79] отложиха изпитите си за септември.

За разработката на „Добродетелният овчар" имам известни внушения. Да не би той да е „Българският Дядо", за когото Учителя в една беседа говори? Но тази работа не е лека. Трябва да се изучи добре българския бит, песни и приказки, опитността на велики люде, приятели на своя народ, че тогава да се пристъпи към работа. След изпита ще направя опит.

Вчера сутринта на Изгрев четох стихове; бяхте ли там, чухте ли ги? Днес по случай детските шествия написах още. Ах, зная че всичкото си внимание трябва да отдам на ученето, но някое ново стихотворение тъй освежава душата ми.

Колко хубаво беше тия дни на Витоша с Учителя! Наистина ний сме щастливи. Той винаги ни говори такива хубави неща и винаги поддържа у нас бодър и весел дух.

Вие често ми загатвате за моите недостатъци. Тогава изпитвам голяма скърб. А съученика ми винаги представяте в голямо съвършенство и душевна красота. Тъй ли? Мен ми се струва, че и той има също тъй големи и малки недостатъци, но старателно ги крие. В школата, където често сме събрани в непосредствено общение аз виждам, че всички си приличаме... Вие, Асавита, към него прилагате ли същия изправителен метод.

Благодаря Ви за носната кърпичка, която ми подарявате – сложена в книгата.

Приемете моя поздрав
Хелмира.

11 МАЙ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 11 май 1927 г.

Сестрице мила !

Само Божията Любов е Любов !

„И ще го водя..." Исайа 57; 18

Ликува душата ми заедно с теб, Хелмира, че така бърже Бог послуша нашият единодушен апел! Знаменитият, отзивчивият брат Боев е пристигнал! Остава сега най-първо да посветим нашият иден четвъртък за благодарение и само за благодарение; прочее, излейте в тоя час душата си в благодарност, че Бог ни слуша и помага.

Знаете ли, че това събитие породи в мен нов сюжет? Когато двама или повече духовни человеци се подвизават в Дух и Истина, не са ли те като щастливи събирачи на бисери и скъпоценни камъни? Посегнат в неизчерпаемата рудница на Твореца и си вземат каквото и колкото искат! О, Хелмира! Нека се координираме по какъвто искате въпрос и да го поставим пред Бога. Но, как трудно е понякога това координиране!

Относително „Овчарят", Вашият намек за „Българския Дядо" и в мен хвърли нов простор за тоя сюжет. Записах си няколко точки, в които може да се разшири и действително, че е по-добре да се опише този „Български Дядо". И мен някога той се присъни като най-близък приятел на Учителя ни, присъни ми се със своята прекрасна бяла, дълга брада... И знаете ли какво чудно бе името му? – Дядо Еделвайс! При случай ще Ви опиша самият сън.

Слушах въпросната заран стиховете Ви, четени на Изгрева. Харесах ги! Някога ще Ви помоля пак да ми предадете новата Ви тетрадка със стиховете, написани в последствие. При случай, не мислите ли, че е добре да прочетете и „Гълъбица"? Когато сме на Витоша носете и Ваши стихове, вижте как всички жадуват да слушат? А Вий, убедихте ли се, че изворът когато вижда, че идват при него жадни, по-обилен става, поета повече се вдъхновява.

Относно училищните такси разбрах, че ще може да минете с обикновената такса. Прилагам Ви нещо, което да Ви облекчи през време на излитите да сте свободни от друга работа. Ако нещо непредвидено налага да Ви трябва още нещо, явете ми.

Имам много да Ви говоря, но ето трябва да прекратя. Обадете ми се пак в неделя по същия начин.

Оставихте малко необяснено какво именно Ви причини скръб от моето последно писмо. Това ли, че Вий трябва да бъдете чиста дева? Наистина, ако има нещо, което да ме привлича към Вас, това е вярата ми във вашата чистота. И знаете ли, че няма същество за мен, което тъй да изглежда красиво, когато Вий с въпроси и благоговение се приближавате да беседвате с Учителя! Прочее, пишете ми какво Ви измъчва. Трябва да побеждаваме себе си, каквото и да става около нас. Вий сте в добрите условия, като чрез ученето трансформирате своите енергии в една по-висша сила, водяща ни напред. Знайте, че това за жените е значително по-лесно, отколкото за мъжете.

Приветствувам Ви с всичко добро, поднесено ни от Бога и Учителя.

В. В. Асавита.

П. П. Вий често сама си правите упреци по повод мои мисли в писмата ми, както е случая и в последното ми писмо. Желая всякак да Ви уверя, че никога не идвам при Вас с такава цел.

Обстоятелството, че в мен има един необикновен стремеж към задушевно приятелство с моята Хелмира, трябва да Ви покаже, че доброто Ви сърце надделява и ме привлича.

Мисля си в близко бъдаще да посветим няколко четвъртъци за изпросване нашето приятелство да слезе и на физическото поле.

Простете ми за всичко!

12 МАЙ 1927 г., четвъртък

12 май 1927 г.
четвъртък

Ела, Асавита, да Ви кажа голямата си радост. Брат Боев дойде. Голямата светлина дойде. Големият маг на учениците дойде. Голямото любвеобилно сърце дойде. Големият внушителен глас ехти вече между

нас. Ах, колко се зарадвах за това! Виках със силен глас: Ура! Ура! Ура! Да живее България.

Сега вече не ме е страх. Сега вече всичко ще е ясно. Сега ще раздуха у мене той мъждеещата искра и ще пламне буен огън от събраните знания. Това е щастие! Това е един от редките мигове на голямо, непоносимо щастие за мен.

14 МАЙ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

14 май 1927 г.

Асавита,

Получих пратените от Вас 500 лв. Но аз извадих бедно свидетелство! Не зная защо ме е обзела такава тъмнота и скърб, че не мога да уча! Внезапно ми просветна, че моят път винаги ще е труден, пълен с опасности и тъй безкраен... А може би скърбта ми се дължеше на това, че новите ни учители не могат да заменят бр. Боев... Тогава плаках горко. Взех Библията и почнах да си гадая що ще ми се падне: Второ послание към Коринтяните, гл 5. ст. 5–7 [гл. 7, ст. 6] „Но Бог, който утешава смирените, утеши ни с дохождането Титово." Чак вечерта разбрах за моя велика радост, че този „Тит" не е никой друг, а брат Боев! Разказах му това съвпадение, а той загадъчно се засмя и нищо не каза. Веднага трескаво се заехме за работа – проверка на наученото без него. О, той намира, че добре сме работили и непрекъснато вика: „Браво, отлично! Браво, отлично – 6 шест."

Много се радвам, че ще пиша нещо за този „Дядо".

Как тъй ускорихте нашето свиждане? Нали искахте първом всичко да „утихне"!! Не, моята душа никога няма да утихне и ако чакате това, значи никога няма да се срещнем отблизо. О, никога да не утихне това страдание, което ни приближава към Бога, което разширява нашия кръгозор и ни прави по-човечни.

–Боже, благодаря ти за Асавитиния нов дар. Прости несъвършенството ми и дай ми работа и работа, за да се отплатя за хилядите добрини, които ми правиш!

С привет: Хелмира.

19 МАЙ 1927 г., четвъртък

19 май 1927 г.
четвъртък

500 лв. от Вас. Вие ми ги подарявате. Аз ги олихвявам. След време ще Ви ги върна умножени безкрайно. Ще Ви направя известна на всяка колиба, на всяко сърце.

Знаете, той вчера ми даде бяло цвете.

Тази вечер благославям:
Бъди благословен, Учителю!
Бъди благословена, Асавита.
Бъди благословена, Аня,
и ти, мила Паша,
и ти, мой скъпи брат Боев,

и ти, мой бели Гълъбе!

Да бъдат благословени всички, които ми казват: „Добър ден" и тия, които не ми казват. Всички да са благословени.

26 МАЙ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 26 май 1927 г.

Хелмира, душе Божия !

Само Божията Любов е Любов !

„Който е най-малък между всинца ви, той ще е голям."
Лука 9; 48.

Своевременно получих последното Ви писмо, но въздържах се да Ви пиша до сега по няколко причини. Една от тях бе, че Ви виждах щастлива и си казвах: „Няма що повече да прибавя към нейното щастие!"

Наистина, каква разлика от миналата година и навечерието на тази годишните Ви изпити? Улеснена сте във всяко отношение, радвате се на плодовете на Духът, а плюс това и на приятелството на любимото същество! Колко прекрасна е Хелмира в нейното бяло облекло заран, пътьом към Изгрева и после към . . . . . ! Толкова е прекрасна, щото и духовете на Невидимият свят се запитват: „Где тази дева преизбрана припка в тоя ранен час?" Често и от мен отговор поискват, а аз им казвам това, което предполагам, без да съм го проследила. Не върша последното, защото не желая да знам подробностите на онова що по-горе само Ви загатвам. Вий ми обещахте след изпита да ми пишете някои подробности, но предварително ще Ви кажа, че от всичко, интересува ме до колко А... е готов да прояви известна преданост към Вас; предполагам пак за направени Ви от него някои обещания, може би. Не го упреквам и на Вас сърадвам, че човекът когото обичате желае да положи грижи за Вас. Даже за най-малкото благородство, Небото благославя този, който го проявява, а ето ний трябва да се радваме за всичко. И тъй, ще очаквам да ми пишете само по това, без подробности. А ако Вий намирате, че са потребни и такива, поставете ги.

И тъй, от последните Ви писма виждам, че идната седмица ще сте на изпит. По тоя случай, желая Ви пълен успех по всичко! Ще очаквам в неделя, макар и няколко реда за това що Ви занимава в свръзка с изпита. През всеки труден момент, поставяйте се във връзка с Учителя и ония, които обикновено Ви помагат. Разбира се, на първо място връзката ни трябва да е с Бога, като при това да уповаваме единствено на Него, на Божественото вложено в самите нас.

Запитвате ме дали да поставите „Хелмира" за псевдоним в новопечатаните стихове; мисля, че е време това красиво име да изгрее в страниците на нашето „Житно зърно"! А какво стана с псевдонима, който Учителя бе Ви обещал? Или това остава за бъдаще.

Радвам се за добрите ви чувства към брат Боев. Той наистина заслужава предаността на душите, при които често се спира да помага.

Въобще когато Ви виждам радостна, щастлива съм и аз, а единственото ми желание в такива случаи е да създавате приятности от духовно гледище и за ония, които съдбата е поставила около Вас. В свръзка с това, мисля да Ви изтъкна необходимостта особено сега през време на изпитите да имате възможната пълня хармония с учители и със съучениците Ви. С малки усилия, вярвам ще може да се постигне това, а то е необходимо за взаимното Ви подпомагане.

Използувам случая да Ви предам записаното по последния ни сюжет; това по-скоро е „суров материал", от който Вий ще се ползувате до колкото Ви е потребно.

Едно от определенията на наший дядо „Еделвайс" е това, че е приятел на един от седемте Духове Божии, разпроводени по всичката земя. Неговата скръб е не само, че е неразбран от хората, но и от самото жалко положение на последните. Може да се изнесат няколко не добри отношения между хората (угнетени вдовици, изоставени сирачета, алчност на силните, които с това карма си навличат.) Негово заключение е, че само добрият пример ще научи хората и той предприема своята дейност. Най-после като епилог ще хвърлим един поглед върху резултатите от пребиванието на този дядо сред народа, който става добър и привлича множество добри духове да се заселят между него.

Ще трябва да поставите на подходящо място описание на действителни срещи на тоя дядо – срещан на яве и на сън – при Олтаря, в недрата на Балкана, из „Сините камъни", на „Братия", и на морския бряг, где с вълните се разговаря!

Венец на всичко ще бъде благоволението на Учителя, лично да Ви даде наставления.

Приветствувам Ви още еднаж с благопожелания за щастлив изпит.

В. В. Асавита.

26 май 1927 г.
четвъртък

Тя намира, че съм щастлива! Нима не съм. Ние учим редовно. Тук е брат Боев. Тук е Аня. Тук е всичко. Това е сега моята планета.

Асавита, нека да издържат изпит всички учащи: и Люба, Мика, Лили, Соничка, и Е., и аз, и – всички. Нека всички клончета от божественото дърво на науката пуснат пъпки, листи, плод.

Сини Маришки езера, чуйте ме. Не на колене моля, не – лягам по очи, простирам ръце. Сълзите ми текат. Изобилни сълзи. Господи, пригледни на мене.

28 МАЙ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

28 май 1927 г.

Асавита,

Писмото Ви получих. То е тъй хубаво. Вашата кърпичка отри от очите ми не една щастлива сълза. Наистина ние се виждаме с Colombo сутрин при изгрев слънце, наистина съм щастлива. О, той нищо не ми е обещал, не е проявил интерес към „материалните ми нужди", защото пред него аз не давам да се разбере нито на иглен връх своето утеснено положение.

Винаги пита за подготовката ми – радва се за брат Боев и го обича без да го познава.

Да, скоро ний бяхме заедно. Седях върху един нагрят от слънцето камък, а той изправен до мене милваше косите ми. Сетне наведе с бастуна си една цъфнала акация и ми откъсна един цвят. Колко се радвах! И като се връщах по „Евлоги Георгиев", видях как едно питомче на сиропиталището метеше двора. Искаше ми се да грабна метлата и аз да нашаря зарад него, или да му подаря нещо много скъпо; уви, няколко нежни думи, целувка по запотеното челце и – няколко изронени сълзи. Щастлива съм! И бих желала всички същества в този миг да са тъй щастливи, както мене! О, мило сираченце с мършавите бузички, какво те чака занапред? Но не, днес е ден на щастие и на радост.

Вярно е, че много пъти той нежно ме е запитвал да ми помогне в училището. Но аз се уплашвах. Струва ми се, че ще изгубя уважението му. Струва ми се, че ще изменя на ония свещени девизи от Учителя, написани върху бели картончета закачени по стените ми. А когато завърши изпита, ето го, гледа ме изпитателно, предпазливо пита за „examina" [(нем.) изпити]. Когато му отговоря положително, лицето му светва от радост, прегръща ме нежно и тихо ме милва.

Да, той ме вика да живея при него: „Ела, ще живеем като брат и сестра, винаги ще бъдем заедно, радост моя." Но, сам се уплаши като че ли от това голямо обстоятелство, и вече – не повтори.

Казвате, че след време, когато си замине той да го „заменя" с друг. Тия думи ми носят истинска скърб. Това е ужасно пророчество и аз го отхвърлям с всички сили. Кого подразбирате под „някой друг"?

Няколко сестри ми казаха: „Ти си придобила ангелско лице!" Да, защото съм щастлива, защото уча, защото брат Боев си дойде, защото Асавита ме обича, защото Учителя ми се радва, защото – Colombo ме гали. Или това е вашата писалка, с която Вие, Асавита рисувате новия човек у мен?

Ще се опитам за „Еделвайс", но чак след изпита. А сега работа, работа! Знаете – почваме от другата сряда!

Ново име от Учителя! Нима ще имам още едно име? Нима Хелмира не е достатъчно хубаво? Но трябва едно ново име, име светла Енигма, което да съдържа всичко добро, проявено и непроявено у мен. Име, което да остане като прозвище на добродетел, красота, обич.

С привет:

Ваша Хелмира.

14 ЮНИ 1927 г.

14 юни 1927 г.

След изпита разтварям врати и прозорци, чистя, мия, тупам, пера. Каква радост! Чудя се как минах по физика! Чудо беше. Падна ми се нещо, което знаех. Но то е рядко изключение, защото мен, въобще на късмети не ми върви.

Колко е хубаво сега в моето жилище. Имам широка уютна спалня и малка светла кухня. Всичко свети, грее от чистота и аз пея, пея. Ах, ще видя в градината А. и ще му се похваля. Той ще се радва, зная.

Но идва Аня и отдалече вика: „Какво си се разпяла, скъсана си по логика!" Изведнъж престанах да пея, като че ли мраз ме вдърви на мястото ми. Всичко потъмня около мене. Като мокро куче се прибрах в стаята си, млъкнах, притаих се. А после, после – плач, вик до Бога! Защо, защо? Да, защото логиката е висша наука, пък аз с моя тъп ум само я зубрих.

15 ЮНИЙ 1927 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 15 юний 1927 г.

Хелмира, сестрице моя !

Няма Любов като Божията Любов !

„Да ходим в пълнотата на Христовий Дух,
който запалва седемте светилника."

Навярно дълго забавих настоящето и може би много предположения сте правили около причините, които ми наложиха това. Все пак, това са предизпитни състояния, когато човек всецяло се отдава на едно – благополучния изпит. Всякога мисълта ми е с Вас: и когато Ви пиша, и когато съм в мълчание.

Красива е Хелмира за душата ми: когато шета около кухнята, когато бере бакла, когато милва страждующите или размишлява върху някой красив сюжет!

Чувствувам, че дружбата ни минава в една особена фаза, за която няма защо да говорим сега, тъй като предстои ни да я преживеем.

Между многото неща, които ме интересуват, най-първо моля следните три: резултата и опитностите Ви в току–що минатия изпит. Един от знаменателните сънища, които сте имали може би в това време. Трето – някой важен епизод, преживян от Вас в последните дни (изключая дружбата Ви с А..)

Трябва да сложим едно обновление в програмата ни за четвъртъците. Предоставям това напълно на Вас. Вий да ми съобщите какво намирате за необходимо да предприемем. Тия часове принадлежат напълно на Вас. Желая да видя в какво ще ги използувате.

Как сте с „Еделвайс..." Желая да чуя нещо и по него, а когато бъде готов и да го прочета.

Ще очаквам в неделя нещо от Вас, предадено по същия начин. Пиша Ви кратко, но Вий можете да се впуснете по-обширно, доколкото ви е приятно.

Желая всичко красиво за Вашата душа.

След като получа отговора Ви на моите запитвания, вероятно ще бъда готова да Ви съобща и моите опитности около моя изпит; предчувствувам тяжестите, които трябва да се понесат...

Пишете ми и за изпитите на всички други Ваши съученици. Опитайте се да ми пишете в друг ден от седмицата, а не само в събота.

Привет на душата ми:

Асавита.

16 ЮНИ 1927 г., четвъртък

16 юни 1927 г.
четвъртък

Асавита, благодарност сега. Ах, каква благодарност. Ах, как гледам небето и звездите! Аз не стоя на едно място като в черква, а ходя из стаята, излизам на двора, гледам звездите и говоря с теб.

Казвам на звездите: Знаете ли, че получих отдих? Знаете ли, че труда ми е благословен. Това направи брат Боев, това направи Аня, това направи Паша, Асавита, Учителят.

Колко много майстори строители около мен! Те извършиха чудото. Душата ми – не, умът ми оживя, просветна, аз възкръснах от мъртвите. Асавита, аз пея сега дивна песен.

17 ЮНИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

17 юни 1927 г.

Асавита,

Очакваното от Вас писмо получих. Олекна ми. Наистина, тъгувах за Вас. Моят изпит е издържан! Радвайте се заедно с мен! Само логика трябва да се повтори наесен. Добър е Господ и за нея.

Бях тъй уморена, че не помня никакви сънища! Паднаха ми се хубави стихове от Исайа, гл. 61, ст. 1–11 и 20–ти псалом Давидов. Молитва, работа и вяра в положения труд ме оправдаха пред строгата изпитна комисия. Но колко плаках за тая логика, признавам си. Красивата Зорница ми се смя. Казва: „Че то, логиката е много лесно!" Успокоих се чак, когато ми проговори Евангелието на Лука, гл. 1, ст. 28–32. Ах, как изведнъж се развеселих! „Не бой се Мариам!" О, то беше наистина като посвещение на Божия ангел, който насърчава плахата Мариам за великото последствие.

О, „Еделвайс" е много трудна работа. Тъй е тъмно в съзнанието ми, като че ли никога не ме е огрявал светия Дар. Да, и Учителя е съгласен, че трябва много да се чете и проучава край него. О, ако преодолея всички спънки, наистина ще се радваме на едно прекрасно „дете" и Син на Вишнаго ще се нарече!

Някои от явилите се издържаха – Мария Каишева завърши V клас, Люба Жекова скъсана по 2 предмета, също и Иван Антонов, но за останалите предмети е извадил медицинско свидетелство и ще се яви чак на септември. Струва ми се, че и Емил е скъсан. Може да се каже, че от всички сега съм една от най-щастливите.

Помните ли какво си пожелах в един от четвъртъците – 11 ноември 1926 г. То беше: „Да мина за VIII клас."

Искате да поставим нова програма за четвъртъците. О, за какво ли не бих се молила тогава! Първо и първо, винаги да съм близо до А., второ – успех в училището и поезията.

Говорите за някакъв свой изпит? Навярно, той не ще е от училищен характер. Асавита отдавна е завършила земните училища. Но аз ще се моля да го издържите! Ах, как Учителят държи своите изпити всред обществото! Наистина Той е един нравствен гигант.

Привет от Ваша Х.

23 ЮНИЙ 1927 г. София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 23 юний 1927 г.

Хелмира, душе Божия !

Няма Любов като Божията Любов !

„Веселете се небеса и радвай се земле!"
Псалом 49; 13. [Исая 49; 13.]

Своевременно получих премилото Ви писмо от 17–того. Благодаря Ви за искреността, която сте вложила в него и ето тя поражда в душата ми изблик на чувства и нужда да споделя с някого. Трябва да Ви пиша и разказвам много нещо за моят изпит, привършен междувременно, както във физическия, тъй и в духовния свят. Интересни са в тия случаи опитностите, които придобиваме и в които проличава Божията ръка. Следва да Ви пиша и за темата ни „Еделвайс...", и за Учителя, и за светлите стремежи на нашите души...

Обаче..., почивам край океана на вдъхновението, сред обзелото ме безсмислие; вълните ме тихо плискат и солената пяна замрежва клепачите ми. Струните на арфата беззвучни са край мен и нищо не е в сила да придвижи ръката ми към тях, да вдъхнови погледа ми, който гасне зад премрежени очи.

„Пей, или ще те погълна", говори вдъхновението из сред океана!

„Приеми ме в забвението, предпочитам това! Незавършена остава моята задача, с множеството нейни неизвестни. Това Бог е пожелал в своята промисъл, да бъде Неговата воля! А що е Той решил за след това, единствен Той го знае и ний обречени сме да го преживеем. Щастлива е Хелмира, а с нейното щастие ще се радвам и аз. Не беше ли ти, душе моя, която молеше се нявга, проводник на щастието й да бъдеш!?"

Хелмира! Не прилича ли това на лебедова песен, която звучи в последните минути на красивата птица! Или може би това е преход към възкресение? Ще имам, вярвам, сили, тази вечер и в бъдаще да заставам с Вас пред Олтаря, да изпросиме потребното за наший син „Еделвайс...".

Казвате, че последното ми писмо Ви донесло успокоение. Бих желала да ви уверя, че никак не е потребно да свързвате Вашето щастие с каквито и да са мои постъпки или състояния.

Пишете ми за през първият неделен ден от юлий, когато оставете писмото на обикновеното място. Може би Асавита ще е съживена до тогава, а не е чудно и между това да Ви пиша всичко, което следва като отговор на последното Ви писмо.

Далечина и близост между нашите души! Ето една загадка, която усилва любовта ни.

Господи, колко е красиво да дадеш на душите ни благоволението на Твоя Дух!

Привет на душата ми:

Асавита.

П. П. Хелмира, чета горните редове и сама се оглеждам: Какво проявление на слабост! Човек, който се бори със съдбата всякога се вижда победен от нея. И напразно както Якова пита за името на тогова, с когото се е борил!

Така е, когато обичаш една човешка душа и вместо отзвук, виждаш в погледа й да ти се говори: „Презирам те, напразни са твоите към мен стремежи!"

Обичаш и друга душа, която без да те е видяла, но изпитала добрите прояви на твоята душа, пак ти говори: „Целувам крайчеца на дрехата Ви."

Ще можете ли да прозрете широтата на това противоречие. Как с последното ще примиря първото?

Много мислих дали да Ви изпратя настоящето, па реших да тегля жребие и каквото Бог определи!

А.

23 юни 1927 г.
четвъртък

Сега душата ми почива, Асавита! Учебниците са оставени. Устните ми не се движат да заучават дати, цифри, глаголи, формули, граници. Ах, каква сладка почивка. Радвам се на нея. Вън нощта е облачна. Дъжд ръми, но у мен е тихо, тихо. Мозъчните ми клетки са умиротворени, като във военно примирие. Там се прибират ранените и убитите. Живите почиват, живите пеят, играят и спят.

Чаровен час, когато душата разпуща крилете си и лениво излита из ефира, и пак се спусне в своето пухкаво гнездо.

26 ЮНИ 1927 г.

26 юни 1927 г.

. . . . . .
О, времена на минало далечно,
Що сал историята бегло отбелязва;
За Българския народ що слава вечно
Преданието вечно ще разказва.

За вашите заключени чертози
Тайнствен ключ възмогнах да намеря.
И в моя път ще ме предвожда този
Кому ръка си смело ще поверя.

Той Вездесъщ, Той Царствения Водител,
Кой зарад българите грижи е полагал;
Будителят духовен, благ учител,
Що в тежки дни безспир му е помагал.

И в тия дебри толкова далечни
Ще да разчитам тайните писания,
Жигосани върху скрижали вечни
И ще разказвам древните сказания.

Тук имаше написано за дните
Кога в езичество народа спеше;
И тъмна кръвна диря от войните
И в робски дни, когато беше.

Богати бяха ни полята родни –
Ливади буйни, ниви златокласни;
Стада безбройни и градини плодни,
Невести мили, деви сладкогласни.

П. П. Ами по-нататък?... Повидомому всичко ясно, като че ли пътя е отворен, а нито крачка повече не може. Следват още няколко куплета, как цар Борис взел вяра от гръцките попове, с което въвел всред народа си гръцката понрера [πονηρία (гр.) – хитрост, лукавост]. Също и за лакомията, пренесена от гръцките дворци, която веднага разделила народа на боляри и ..... тия, за които никога нищо не се пише, а те плащат данък, те подържат войните и пр. Но може би не е през тамо пътя. Тук музата ми ме напусна. Ще чакам и ще опитвам нови пътища.

Благодаря Ви за шоколадените плочки, които ми оставяте. Колко бих искала и аз нещо тъй от сърце да Ви подаря!

Целувам Ви ръката

Ваша... Х.

30 ЮНИ 1927 г., четвъртък

30 юни 1927 г.
четвъртък

При Олтаря сме с Вас за „Еделвайс". Той трябва да се роди хубав и здрав. Трябва да се роди на време.

О, музи, духове на добродетелта, помогнете ми! „Еделвайс" след „Асавита". Тъй хубаво по красота и ти, сине мой, бъди като голямата си сестра. Расти ми хубав и съвършен. И теб ще приготвя хубави дрехи и ще Ви пратя между народа да му служите.

Асавита, за „Еделвайс" е моята пламенна молитва сега;

Асавита, не забравяй Colombo. Обичам го, Асавита!

1 ЮЛИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

1 юли 1927 г.

Асавита,

Посоченият стих в псалом 49 не излезе точен. Каква радост и облекчение ми носят Вашите писма! Последното Ви е много загадъчно. Казвате, че незавършена оставала Вашата задача. Но Учителя не е за „незавършените" задачи. Казвате, че „Хелмира" ще бъде щастлива. Но защо не? Толкова ли, ние учениците на Бялото Братство трябва да бягаме от щастието? Нима само страданията са за нас?

Когато мислено общувам с Вас е тъй хубаво! Тогава едно велико и едно малко сърце бият заедно и тихо се разговарят. Но дали Ви обичам както Рут обичаше Ноемин? Готова ли съм да оставя всичко и да тръгна след Вас и само след Вас?

Но кого „презирам" аз? Това не е в характера ми. Че аз съм готова и на най-големия си враг да направя услуга, само да ми се усмихне, само в очите му да видя Бога!

О, Господи, о, музи, елате ми на помощ да напиша „Еделвайс". Мъченици на миналото, дайте ми завета на своите идеали, дайте ми „мастило" от своята кръв, изтекла по костери и гилотини, за да потопя своето перо в нея и напиша тая книга, която да буди, сгрява и радва човешките създания.

Чета за богомилите. Колко интересно – почти всичко тяхно е унищожено. Слабите следи в предания и приказки грижливо са обработени от наши и чужди писатели – проф. Й. Иванов, Досев, проф. Мишев, Клинчаров, руския Веселовски.

Но що да кажа? Няма да пиша нито реферат, нито апология някаква, а поезия.

Не, това не ме доведе до нищо. Вече се съвзех от умората. Няколкото излета до Витоша ми върнаха свежестта.

Ето Ви малък опит (началото) за „Еделвайс".

Привет от Ваша

Хелмира.

5 ЮЛИ 1927 г.

ПАСТИРЪТ

Велики Отче мой, всегдашен утешител!
В самотни часове, Ти мой Другар свещен,
На моите страдания невидим си Ти зрител –
Сал Ти ми взора виждаш от сълзи замъглен.

О, дай ми Татко сили, та пътя си да мина!
Със радост да възлезна към Твоя Връх свещен,
И в тоз суетен свят без след да не погина,
А в храма Ти да дойда от слава озарен!

Ей стигам вече края, блести отсреща фарът,
Но в ураган морето премята моят член.
Ще види ли таз буря, ще чуе ли туй Царят,
Що морен тук край мене почива сладък сън?

Бучат талази грозно, небе с море се слива
И лодката се пълни от пенещи вълни.
В злокобен сън нощта ме тайнствено приспива
И дрямка смъртоносна сърцето ми плени...

Но не, сърце мое! Извикай страховито
И нека твоят глас цепи таз мрачина!
Да млъкне ревът страшен на туй море сърдито
И ти през облака ще зърнеш светлина.

Ще дойде светъл ден, ще видиш ти зората,
Като дим ще се разсеят и облаци, мъгла.
И къмто бряг желан ще води теб ръката,
Която път да каже на тебе би могла.

Душа моя, кажи, Тоз кой е що те води?
И кой дълбоко в тебе тъй сладко ти шепти?
Земя, небе и слънце за тебе кой преброди?
Кому кат агне болно на рамото си ти?
5 юли 1927 г.

7 ЮЛИ 1927 г., четвъртък

7 юли 1927 г.
четвъртък

Ах, Асавита, много се мъча с „Еделвайс". Такъв мрак е пред очите ми. Като че ли ще издъхна и ще оставя перото. Вървя из пустиня. Няма нигде капка вода. А тук трябва да се изкопае кладенец с жива вода, че който пие от нея да не ожаднява никога.

Напразно издигам ръце – никаква следа от живот тук или там. Къде да копая? Трудно! Силата ми отслабва. Смелостта ми се топи като восък пред огън.

При Олтаря, с теб, Асавита, нека се молим, нека мислим за „Еделвайс", иначе, изнемогвам.

Приложение:
ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 6 юлий 1927 г.

Хелмира, сестрице... !

Само Божията Любов е Любов!

„Направи ми знамения на добро."

Псалом 86; 17

Когато завчера погледът ми се спря на обемистия пакет оставен в книгата, казах си: „Ето, Хелмира поднася лек на душата ми, сред скърбите, които са ме овладели." Искрено Ви благодаря за тази тетрадка, четох и ще чета много пъти още написаното там; не ще бързате да Ви я върна нали, за известно време?

Колко велико е това, което става между нашите души! Наистина, само когато човек се постави напълно под ваятелското чукче на Бога, той расте и от него се създава онова красиво творение, приготовлявано да краси селенията на Бога! След това, което преживях, продължавам да

скърбя и ще скърбя дълго може би още, ако ли не и цял живот; нарочно Господ ме поставя в това състояние, за да израсна колкото Той желае! Не Ви пиша за същината на моя изпит, но неговото име е „жертва свята и непорочна…" Не мислете и Вий за него повече, до време.

Вий казвате, че сте щастлива в часовете на нашето общение! А знаете ли, че сред скърбите си винаги си задавам въпроса: „Кому моята душа е потребна в този свят? Щом една само душа ме е презряла, може би наистина нищо ценно няма в мен!" И ето, след това презрение, посягвам да направя опити на духовен подвиг, дали наистина това е така. Жадни и страждущи души много са около нас, даже във всекиго трагедия ще видиш! Приближа се при Хелмира чрез нашите писма, вслушам се във воплите на тогова или оногова и видиш, че всекиму можеш да осмислиш и живота, и трудът по нанагорний път; от всякъде ти шепнат: „Остани, остани още миг при мен! Ний можем да вкусим от благата на духовният живот!" И след всичко това, виждам че при когото и да се приближа, Господ отваря ръката ми да давам, да давам и вечно това… Радостта ми е само като гледам тяхното щастие. Една Хелмира само ми отвръща по моята мярка… Господи, благослови я и пак благослови!

7 юлий 1927 г.

Прочее, от гдето и да е отправено това „презрение", важно е, че носи благословение за известни души. Чудя се при това, защо именно върху Вас си вземате обвинението, че сте способна да презирате. Колко много приличате на мен в тия самообвинения! Не е имало случай в школата, когато Учителя да отправи някакъв упрек, та да не счета себе си виновна! Така дълги дни нося това обвинение в себе си, проверявам няма ли ги тия недостатъци в мен, страдам дълги дни, докато пак се усмихне слънцето и се проясни правдата в душата ми.

Много говорих на тази тема. Каква изненада бе за мен, когато в тетрадката Ви намерих записана „Лебедовата песен"! Наслада бе за мен това и ето представих си картина, как с приятелката си Хелмира седиме си умилно. Пред нозете ни сълзи се ронят, сълзи, които измиват преживявания на нашите сърца. Кой цени тия сълзи, но тя – немирничката моя дружка, събрала ги е, подухнала е върху тях и в бисери ги е превърнала. Красивата огърлица, която след туй наниза е нетленна и вечно ще краси шията на тази, която е мила на душата ми.

Хелмира, Хелмира! Много мисли протичат през мен, всекидневно когато единствено за Вас мисля и подобно на Вас, мислено водя разговор с Вашата душа. И понеже е невъзможно да се пише това, копнее душата ми да Ви говоря… Действително, ний влагаме в писмата си най-чистите пориви на нашите души, затова и четенето им бива като свещенодействие. Също и за мен те са толкова ценни, че избирам най-красивият час на денят, на най-красивото място, гдето прочитам и препрочитам словата на Хелмира.

Това, което сте започнали с новата тема е добре очъртано. Началото е бегъл поглед на миналото, както бегло се преминава през потайна пътечка, коя през дебри и потоци, пропасти и скали ни отвежда в скрита пещера, где неизчерпаеми съкровища на вдъхновение очакват да гребеме от тях до насита. Това Ви пожелавам, да стигнете тия съкровища и с тяхната чиста материя да изградите формата, в която „синът" ще се всели. Вярно е, че богомилството може да ви даде материал, но мисля че трябва

от там да използвате някои красиви легенди, които считайте като есенция на оная знаменита епоха. След това, вече като преминете към днешното време, спрете се с всички сили да обрисувате Българският дядо, който работи сред тоя народ; вярвам, че Учителят Ви е напътил и тук, а след време прочетете Му написаното и Той пак ще допълни.

8 юлий;

Относно литературата, която четете по тоя въпрос, ще добавя, че ако не сте намерили достатъчно материал и осветление от поменатите съчинения, да потърсите и в съответните томове „Народни умотворения". Последните трудно се намират, но въобще запитайте сведущи наши братя и сестри от где най-вече може да прочетете оригинални легенди и описания за живота на видни богомили. Учителката Ви по литература не би ли Ви посочила нещо?

Сега, да засегна изненадата, която преживях сряда вечер на школата! Темата ми „Защо Господ ме е пратил на земята"! Знаете ли, че аз сама бях доста недоволна при написването ѝ? Тя бе подредена в умът ми, когато в самата сряда, когато трябваше да се дадат тия теми, си вървях по улиците, без сама да бях приготвила нещо друго подходяще; в същност, мислите изложени там ме занимаваха напоследък в течение на десетина дни, тъй че всичко бе резултат или на преживени от мен неща, или наблюдения върху известни лица, братя и сестри. Прочее недоволството ми бе, че не се спрях да изгладя някъде изразите, па и да помисля върху верността на изнесеното там. Разчитах, че ще се падне някому, който ще вложи изкуство в четенето и пак ще се схване нещо красиво. Уви! Брат Русев, който всякога ми е бил симпатичен стори тъкмо обратното: не спазваше нищо от онова, което изисква четенето, прескачаше цели редове и на край, Асавита бе изнесена така, както едно пеленаче мисли! Не се ли вслушахте и Вий върху корекцията, която Учителя стори: „Противоречия в човешката душа няма, те са вън от нея!" Да помниме това, Хелмира!

Знаете ли как Ви благодаря, че Вий на следната школа се явихте и четохте превъзходно; Вий единствена схванахте, че Асавита мисли малко по-добре; но важна беше и другата идея, която Учителя развиі, пак може би в свръзка с мисли от тая тема, именно за стихът: „Светило на нозете ми е Словото Ти..." Бих желала да ми пишете Вашите чувства и мисли в свръзка с това. Защо именно просто цитирахте цялата тема. Много мило е от Ваша страна за такава една чест, на Духът, който може би в случая се е проявил чрез скромната душа на Асавита. Хелмира, бъди благословена, но всякога отдавайте почитанията си към истинно реалното! Междувременно, знайте, че Духът се радва повече когато сме благосклонни към по-малките от нас, към ония, които ни търсят. Това вършете!

Отзовавам се да Ви посоча стихът от предишното ми писмо. Действително, когато в последствие поисках и аз още еднаж да го прочета, оказа се, че погрешно е отбелязан. Знаете ли как го намерих? Потърсете го и Вий така: Ще разгърнете ония книги в Библията, които имат 49–та глава и непременно ще го улучите; тогава ще извикате „Ура!", нали? И то така, както Хелмира върши това в приятна изненада.

При случай ще Ви опиша едно от реалните изявления на Асавита, тъй като Вий ми казвате, че такава я чувствувате. Това е събитие от преди 10–12 години и ето от тогава не се е повторило!

Чувствувах, че ще има какво да Ви пиша още до изпълването на страницата, но изглежда, като че ли всичко изчерпах. Действително, често съм подложена на изкушението нищо да не Ви пиша. Застават край мен всевъзможни неприятели и ме питат: „Това ли е най-разумното ти проявление! И ти вярваш на искреността на тази душа, вярваш на нейната чистота!"

Прочее, ако имам и още един вид борба за сега, тази е тя! И знаете ли, когато видя в последствие доказателства, че в това време Хелмира е работила в името на нашето приятелство, аз се радвам на доверието, което съм й отдала! Вярно е, Хелмира, сега Вам предстои да крепите нашето приятелство и да поддържате височината на отношенията ни. Оставям Господ да Ви научи как да вършите това – аз казах, че никога нищо не ще поискам от Вас!

После, Вий искате да ми поднесете нещо! И това е много мило от Ваша страна. Знайте, че от детинството ми, дори до днес, само от Учителя и от още една душа, сторила и без това много за мен, съм получила по някой спомен. Моля Ви, не правете усилия да ме зарадвате и тук: Как ще узнаете кое именно би ме радвало? При това, трудно е да разбере човек какво е нужно да поднесем на ония, които обичаме. Както обичате, но едно – даже и когато сте богата бъдете скромна, при това не бързайте!

Поднасям Ви всичко чисто и възвишено, до което душата ми е могла да се възмогне. Благоволението на Господа Бога да е с душите и духовете ни!

Асавита.

П. П. Ако има какво и ако чувствувате нужда, пишете ми за 17–того по същия начин; можете да отложите и за 24–й. Ще потърся и в двата тия дни. Как сте с вдъхновението? Някакво допълнение на програмата ни?

С ъ щ а.

14 ЮЛИ 1927 г., четвъртък

14 юли 1927 г.
четвъртък

Заспивам. Не мога да мисля за нищо, за никого. Но, почвам да пиша, за да не заспя. Пиша цифри, бавно, красиво, от едно до сто – за да не заспя. После рисувам името ти, името на Гълъба, името на Аня, на Паша, на брат Боев – покрай тях пиша Рим. Не, няма да заспя. Бодърствувам.

Какви сънища! Грозни и мъчителни при несполука за „Еделвайс". Колко дни прекарах в библиотеката, що материал прегледах. Не, не. Сухо и безводно.

15 ЮЛИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

15 юли 1927 г.

Асавита,

Наистина съм щастлива. О, Вий знаете къде се корени моята радост и нека, ако е позволено, в четвъртъците поставим взаимна молба, тия

„корени" никога да не пресъхват, за да тече през мене истинското, радостно вдъхновение.

Защо скърбите, Асавита! Този, когото обичате Вие, не ви ли обича, както мене Colombo? Тогава истинска е Вашата скърб. Как да Ви развеселя? Ето Ви две тетрадки стихове, четете ги. Това са моите сърдечни песни.

Бях при Colombo наскоро. Той четеше върху писалището си, аз седях на среща му и пишех стихове. Беше тъй хубаво! Гордата слугиня „окултистка" ни направи демонстрация – блъскаше вратите и най-после ни остави „сами". Той се усмихна едвам доловимо и стана да направи кафе. После продължихме още работата си, докато тя благоволи да дойде и с ужас видя, че аз още стоя, че съм пила кафе в голяма чаша и че той ми помага да облека палтото си.

Намерих посочения стих от Исайа, гл. 49. Колко хубава е от край до край тая песен!

Учителят каза, че тази тъмнина в съзнанието ми, когато пиша „Еделвайс" се дължи на духовното състояние на нашия народ. И тая пречка са я имали всички, които са искали да направят нещо за него. Но аз ще упорствувам и вярвам, че макар и след години, ще успея!

Да, вместих цялата Ви тема в резюмето, защото е прелестна. Вие там говорите така хубаво: „Защо човек е слязъл на земята." Но не е лесно да се направи хубаво резюме! Хубавите мисли са така разпръснати, че трябва грижливо да се подберат и подредят. Свещенодействувам когато ги чета. Колко хубави има измежду тях. Значи намирате, че вече имам хубава дикция. Радвам се.

Колко е хубава лекцията на Учителя: „Светило на нозете ми е Словото Ти". Нозете – не са ли добродетелите на човека?

Значи „неприятелите" не дават да ми пишете. Дали не са те същите шепотници нечисти, които и мен някога към Вас и другите нашепват съмнение и подозрение. Но когато им се подам, страдам и – губя.

Изпращам Ви стиховете, които писах в атмосферата на римлянина! О, колко нежни целувки ми подари той, когато му ги преведох.

Привет от: Ваша Хелмира.

16 ЮЛИ 1927 г.

ПСАЛОМ

О, викам Те, зовя Те непрестанно
През целий ден и утром в ранина,
Че Ти си ми убежище желано –
То в Тебе е, в Твойта добрина.

Че със радост Ти изпълниш ми душата
И Твойте думи всичко са за мен!
И Тебе, Творче, давам си ръката,
Във Твоя храм води ме озарен.

Аз нямам дреха ангелски лъчиста
От трудни път нозете ми са в прах...
Но Твойта милост сладка и пречиста
Със поглед сал изкъпа ме от грях.

16 юли 1927 г.

Писах го при Colombo.

21 ЮЛИ 1927 г., четвъртък

21 юли 1927 г.
четвъртък

Асавита, изоставям „Еделвайс". Посрещам неволите с открити обятия. Може би, сега не може, но по-късно, ще се опитам пак. Но това е съвършено нов път на българската поезия. Разбира се, че аз със слабите си сили първа трасирам този път през скали и пущинаци.

Лесно се пише за целувки и алени устни – лесно се пее песен на един дъх, но моя „Еделвайс" има велика роля и затова съвършен и прекрасен и по тяло, и по дух трябва да бъде.

25–27 ЮЛИЙ 1927 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 25 юлий 1927 г.

Хелмира, душе Божия и сестрице моя !

Само Божията Любов е Любов !

„Давайте и ще ви се даде!" Лука 6; 38.

Един от начините, по който мога да започна днешното си писмо е да Ви кажа: Хелмира, днес приказка разказвам... в минало старо време, за съседи двама... Днес са пак съседи и сходна е тяхната съдба...

Но, не започвам така, защото това е сюжет, върху който имам написано нещо, от времето, когато „Асавита" се записа. Казах си, горчивините за мен да си останат.

Затова, казвам Ви сега, че мило ми бе да Ви гледам как вчера наскърбена, тъжехте си по нещо. Казах си, не съм ли длъжна да отрия тия сълзи и в радост да ги превърна! Мълчах до сега, но с това не по-малко себе си измъчих, с неприятели да се разправям. А каква съм, не поисквам Вий с един замах и малко обяснения, всичко да разсейте. И Вий вслушахте се в предишно едно мое желание, та нищо не ми говорите за онова, което именно най-нужно Ви е да споделите с вярна приятелка? Сторете го, аз разтварям обятия и ще се молим с Вас даже и за онова, което мислехте, че не е за мен приятно!

Но, пътя за щастието не е в поведението Ви, усвоено напоследък. Вий считате известни души виновни в моето мълчание, може би, и ги подлагате на обноски, преценени от Вас като най-уместни. Как бих желала, да Ви въведа в област, гдето всичко се слага на основата на приятелството! И това, което Вий днес искате да постигнете по Вашему, неизказано по-приятно се постига в името на приятелството! Тия мои думи, може би ще

Ви дадат право да ме обвините, че защищавам неприятни Вам лица. Но, трябва вече да Ви призная това, което до сега премълчавах: Много от проявите на Асавита към Вас, се продиктуват от чувствата на тия души! Въпреки това, ако Вам това е неприятно, готова съм да Ви подам нежно ножче, за да прережите тия коренчета. Все едно, ако от това престанат вдъхновенията ми, ако отлетя там, от где съм дошла!

Цялото Ваше последно писмо ме подтиква да Ви пиша неизказано много върху всяка негова фраза! Поради технически неудобства, както казват, не се спирам на нищо по тия думи, безсъмнено изтръгнати от дълбините на Вашето сърце. Как загадъчна сте и Вий понякога! Бихте ли ми описали с обикновени думи що е това, което потайно, като скрит глас сте дочули и то е от такова естество, че заплашва дружбата Ви с мен и с всичко тъй ценно за Вас? И все пак Вий го поставяте като предмет на нашата програма? Интересно е, как се почувствувахте след срещата ни в последния четвъртък?

И така, с това писмо желая да Ви припомня между другото, че Вий преди изпита споменахте да ми съобщите нещо интересно и важно, навярно във връзка с Вашите мечти за бъдащето, за съвместният Ви с Ал... живот! Днес съм силна да изслушам всичко, което от тази област бихте ми съобщили. В името и по силата на приятелството, продиктувано от Божествената Любов, правя това! И не само аз, но уверявам Ви, че можем заедно с Вас да предприемем работа, която да превърне в съдействующи Вам лица ония, които мислите, че Ви пречат в живота днес!

Заслужава да Ви поговоря за „Еделвайс", когото така или иначе, ще трябва да проявите в тоя свят. Когато нещо велико се ражда в света, между ония, които го раждат трябва да има дивна хармония и любов. Така беше, когато работехте „Асавита", нека и сега се издигнем и създадем тая атмосфера, за да се улесни и този „син", роден сред нашите високи идеали! Ако Вам е още нужен материал, мисля че в Народната библиотека бихте намерили всичко по въпроса. Дали нашата сестра Невена Ковачева би Ви улеснила, като Ви упъти в кои отдели на „Народни умотворения" се срещат събрани легендите; въобще, можете да използвате уютната обстановка на библиотеката и да видите има ли интересни за Вас материали.

С това писмо, мислех да Ви предложа нещо като ваканция до свършването на събора ни, който вярвам вече знаете, че е определен. Ще знаем при това, че ако имате нещо бързо да ми явите, всеки неделен ден ще проверявам в библиотеката за нещо оставено от Вас.

Явете се в петък вечер и получете Вашата тетрадка, която ще оставя в библиотеката над шкафа.

„Господи Боже мой, направи ме да видя Твоето лице!"

(Изговаряйте си често това, то е начало на нещо знаменито, което бих желала да продължи в бъдните ни писма.)

Привет: Асавита.

П. П. Ако Ви е удобно, нашите срещи в четвъртък да бъдат наново в десет часа. Мен това би ме улеснило, а и през време на събора ни би трябвало да се прибираме рано. Да почнем от 4 август.

Простете за всичко, идвам при Вас с всичко най-мило!

27.7.1927 г. Асавита.

28 ЮЛИЙ 1927 г., четвъртък

28 юли 1927 г.
четвъртък

Огън, огън в душата ми! Улиците гъмжат от народ; аз съм чужда на тоя свят и той ми е чужд. Като че ли съм чужденка.

Сега минах там, Асавита, и в душата ми се запали нечута мъка. Не зная що е тя? Отгде произлиза.

Тук има много светлини, но в душата ми настава мрак. На „Изгрев" няма този блясък, но в душата ми лумват хиляди звезди и пеят.

Асавита, скръбна е душата ми – това е моето размишление тая вечер и аз едвам държа перото и записвам тия редове.

29 ЮЛИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

София, 29 юли 1927 г.

Асавита,

Няма Любов като Божията Любов !

Приказката, която искате да разкажете, разбирам... Но „сходна е тяхната съдба", не разбирам съвсем.

Много е загадъчно цялото Ви писмо, както целия ни живот в братството е толкова загадъчен, че трябва човеку много силна воля и будно съзнание, за да се държи с последни усилия към „Прибежището". Всичко е много загадъчно, уверявам Ви. Толкова много, че почнах да Ви викам с глас да Ви видя лично, да Ви кажа и да Ви питам някои неща, които ме смущават и озадачават твърде много. И не само това изпитвам аз, и други го изпитват, и други се озадачават, и други... страдат.

Няма да споменавам името на Този, който ми дава утеха. Само Той е, който ме прави да забравя всички противоречия, нещастия и болки и да си отговоря колко годе на загадките. Горчивините не остават само за Вас, макар че аз, клетницата много страдания Ви причиних. Горчивини понякога изпитваме и ние, и то едвам поносими. Но различни са нашите страдания, да. Вашите са може би и за това, че водейки ни към светлината, ние се оказваме често пъти неспособни да се движим на равна стъпка с Вас, а нашите страдания, уви, от недомислия, различни страсти и коравосърдечия. Ако бих имала сълзи, бих плакала за това. Но те сега идват толкоз рядко, както дъжда в тия сухи дни, както и моето вдъхновение.

Тези ми сълзи не отривайте, те не са благородни сълзи. Аз се поставих недостойно пред Учителя и се унижих до дън земя. Проявих презрения си нрав пред лицето на Тогова...

Колко исках лично да Ви видя и да се изкажа! Но, може би тогава, когато устните ще говорят, душите ще се заключат... Молитво, върни се в пазухата ми, защото сега най-много ми трябваш! Вие ми казвате нещо чудно... Значи, за да бъдете Вие така нежна към мене, това се дължи на някои души! Разуме, ела ми на помощ, стани, просветни ми, защото нищо не разбирам. „И като отрежа с ножчето тия коренчета, ще престанат

вдъхновенията Ви към мене и Вие ще си отлетите **там, отгдето сте дошла**!" Само последните Ви думи разбирам и ми става страшно, а другите думи не разбирам, защото ме ужасяват. Може би „ужасяват" е силна дума, но няма по-подходяща в бедният ми мозък. Не е ли страшно това?

Но аз го преживях това един миг (26 юли 1927 г.). Почувствувах, че земята е пуста, всичко замря, изгуби се, измени се, престана... Мрак като при Голгота... Но после викнах с всички сили към Прибежището, виках и ридах до смърт. Тогава нямаше никого... Учителят градеше чешмата, братята и сестрите изчезнаха в някакво мъртво мълчание, а Вие една... идея, или символ, или Дух, или Ангел, нямаше Ви. Нямаше го и този Colombo, замина си той до време...

Тогава разбрах, че пред лицето на вечния съм едно жалко същество, безсъмнено провинено в непростим грях и горко ридах за своето несъвършенство.

Кажете, не е ли страшно и това? Дохождат дни, когато кой що има да си прави, прави си, чешма ли било, или полезни беседи, или работа, или път, или всичко и всичко, а несъвършеното човешко същество не знае що да прави, да охка ли, да се моли ли, да проклина ли, или да възлюби.

Може би ние с Вас се някак чудно отдалечаваме, а може би ние се приближаваме. Много съжалявам, че Ви оскърбих премного! Език мой, нрав мой, кога ще се преобразите? По някой път у мен налитат някакви зли стихии. Събудя се с песен и молитва, а после?... „От вън борби, от вътре страхове" казва Апостол Павел. Но с тия високи цитати съвсем не искам да се обезвиня, но искам наказание! Дайте ми го! Нищо не съм поискал така смело и категорично от Вас, но заради Школата на Великото Бяло Братство, където по милост съм... моля за наказание! Избирайте Вие какво ще бъде то. Защото страшно е само с милости да живееш. Вие ту ме наричате приятелка, ту сте готова да отлетите за винаги. А знаете ли Вие, сестро моя, че тогава всичко ще се свърши. Защото всичко има само тогава смисъл и красота, дордето Пратениците не са си отишли от земята, не са я напуснали? Но Вие сте си свободна. Дошла сте по своя воля и пак така ще си отидете. А ние пак ще заспим и ще спим в забвение. Що чувам, нима това е възможно? Тогава! Тогава! Много загадки има, но аз се стремя да ги сведа в една малка точица и тая точица, това камъче ако мога да го направя на бисер.

Да, ето как се чувствувам от четвъртък, чувствувам се отхвърлена от Бога. Тогава дохождаме до ядката на новопоставената програма, тогава потайно идват ред обяснения, които заключват протегнатите към Вашите обятия ръце и устните пак замлъкват. Тогава ми остават само тия слова: О, Ти, запази светъл разума и сърцето ми, за да не Те забравя!

Като Ви изказвам следващите думи, ще се старая да говоря без екзалтация. Значи, все таки, Вие лесно си бихте отлетели? – Тогава давате ми възможност да си изрисувам една прекрасна картина... А радостна ли ще си отлетите с едного по-малко? Но аз ще викам тук на земята. А знаете ли, че аз мога силно да викам... като Давида... Можете ли да не чуете този детски глас? Така виках аз в моето детство... Тогава в тъмната ми и помръзнала стаичка ставаше някак светло и топло. Вкочанените ми пръсти се сгряваха и аз не чувствувах покрива на жилището, а сладко се упивах в утешителния глас... Той идваше тогава при мене, малката, Той

ме навестяваше и както Жан Валжана повдигаше тежката кофа от ръцете на Козетка...

Значи има души тук на земята, които Ви вдъхновяват да милеете към мене? И те ако не бяха?

Моля Ви за извинение, ако тия дълги писма Ви отегчават. За мене всеки ред от писмата Ви са важни и скъпи. Даже и малко да ми пишете, мога да чета толкова много и между редовете.

Давате ми възможност да кажа нещо за А. Право да Ви кажа, Асавита, далечна и мила моя, моя радост, мое най-чисто и високо щастие, макар че Colombo ми е драг и мил, но ако сдружаването ми с него ме отдели от Вас и Учителя, то кажете ми тогава? Ако стане това чудо (защото само едно чудо може да стори това) та ние да станем тъй близки и неразделни с него, то кажете ми това не е ли грях? Тогава аз трябва да му стана другарка, а може би, трябва да стана и майка. Вие, майчице моя, тогава няма ли да се погнусите от мене?

Нищо да не ме отдели от Вас и Учителя! Макар и често Учителят да се поставя особено към мене, но аз имам най-сладък и мил Неговия образ, с който се утешавам и заспивам. Аз не зная как да си изразя обичта, но как ми се иска някой ден да отида при Него, нищо да не искам, нищо да не говоря, само да Го гледам и да Му се радвам. Представете си всяка моя радост на земята без Неговото благословение? А как ще бъде ако и Вие отлетите? Нищо не искам вече от Вас, обичам да мисля за Вас и нищо да не ми дадете, нищо да не ми кажете, само да зная, че Вие живеете между нас. Простете ми за горчивините! На прозореца ми цъфна вече красив розов карамфил. Как бих искала да Ви подаря цялата саксия! Кажете ми как? Този цъфнал цвят ще Ви каже много нещо. Аз още не смея да го помириша, запазвам сладкия му дъх за Вас. Той като че ли иска това и все наднича през прозореца. Той прилича на един малък ангел.

„Пастирът" и „Псаломът" Вие така хубаво сте ми ги преписали! Обвили сте с чиста хартия и тетрадката... О, покъртващо внимание на Ангелите, които правите да трепти в благородство човешкото сърце! Забележката Ви за редчето възприех. Замених „забвение" с „утеха сладка". Вярно е, че в този ред има Манфредово пръстче.

Скоро ще се видя със сестра Невенка, ще работя колкото мога и все вярвам... Възприемам и идеята Ви за ваканция. Благодаря Ви, че ми давате възможност по някога да Ви пиша. Вече спя на „Изгрев". Учителят ми позволи това. Като че ли съм в свещен град. Чисто и тихо. А нощем звездите, като златни очички надничат по небето и пълнят душата с неизказан възторг.

ГОСПОДИ БОЖЕ МОЙ, НАПРАВИ МЕ ДА ВИДЯ ТВОЕТО ЛИЦЕ !

Велик си, Отче мой! Благодаря Ти за страданията, които тези дни заслужено получих! Благодаря Ти, че имам глас, че имам разум да Те призовавам и произнасям Твоето име! Животът е ад без Тебе, Татко мой! До кога ще бъда така нелепа пред Лицето Ти? До кога долни и горчиви чувства ще изпитвам? Направи ме да възлюбя тия, които Учителя обича! Направи ме проводник на чистата безкористна Божия Любов! Върни силата ми в духът ми! Не крий лицето си, Господи! Учителю! Говори ми поне като вътрешен глас, щом като няма условия другояче! Направи, Господи да възлюбя тия, които вдъхновяват Асавита. Искрено да ги възлюбя, не

лицемерно! Защото, Отче мой, тя съжалява, че ми е съобщила името си...

Господи, помогни ми да намеря благодат пред Учителя и аз, както другите. Учителю мой, простете ми, че бях такава пред Вас! Аз ще се крия още повече, за да не види никой грозното ми лице. Ще си пея тихичко. Никому няма да досаждам с присъствието си.

Приемете, моля, моята благодарност и поздрав.

Ваша Х.

*

* *

Тъма безкрайна като зла стихия
Навред е надвисила земята.
Потайно кътче търся да се скрия
И горко да изплача си тъгата.

Не ме познават родните ми братя,
Кат че съм мъртва, никой ме не вижда,
Кат че умирам в множество разпятия
И недалеч ми някой гроб съзижда...

Очи напразно взирам в мрачината
Да видя брат, или пък враг жестоки...
Мълчание царува в тишината,
Звезди надничат горе златооки...

Кръвта тече от зиналите рани,
Злокобна нощ в зеницата ми пада.
И Арахангел в път ме дълъг кани
Там где сърцето никога не страда...

Поне тогава, светла Асавита,
Пречистена от тъмни грях световен,
Ще бъда пак под твоята защита
И пак ще видя взора ти любовен.

Кажи ми как Colombo да забрава?
Кажи как този спомен да изчезне?
Или ще мога жертва да направа –
Та той със мен към тебе да възлезне!
петък, 5 август 1927 г.

Понякога отивам при него; той работи на своята маса, аз на своята срещу него. От време навреме се поглеждаме, разменяме някоя дума или тихо се приближим един другиму в обятията. Времето лети светкавично бързо, неусетно. Две сърца бият близко едно до друго и за хиляден път си повтарят все едно и също нещо.

Пак се запътих да нощувам сама на Витоша, ала на Бивака имаше една малка група от нашите. Заварих гореща вода за чай и приятна

компания. До късно следях безбройните звезди, на които разказвах за своето безмерно щастие и безмерно страдание.

4 АВГУСТ 1927 г., четвъртък

4 август 1927 г.
четвъртък

Асавита, един мой добър приятел се пресели във Вечността. Поетът–философ Михайловски отпътува за вечността. Той ме канеше сърдечно. Посрещаше ме с искрена радост, обичаше да ме поучава и насърчава. Мен рецитираше току–що написани строфи. Щяхме да преписваме заедно драмите му. Обичаше ме, радваше ми се, две неща не ми прости. Първото, отиване в школата на Учителя, второ, издаване „Сутринни лъчи". Не иска да я прочете. Казва, навярно глупости сте писала, мила моя, както и моята първа стихосбирка, за която се срамувам.

11 АВГУСТ 1927 г., четвъртък

11 август 1927 г.

четвъртък

Асавита, моля се за всички братя и сестри, които имат желание да посетят събора тая година. Да станат чудеса и те да дойдат. Да се строшат железни вериги и те да дойдат. Да се отдръпнат придошли реки и те да дойдат. Да станат пътищата им леки и гладки, и те да дойдат. На недъгавите да им пораснат крила и те да дойдат. Всички братя и сестри да дойдат да се веселим и прославим Името Божие!

18 АВГУСТ 1927 г., четвъртък

18 август 1927 г.
четвъртък

Колко много гости дошли! Ето ги Ямболци, Видинци, Пловдивци, Старозагорци, Новозагорци, Казанлъчани, Сливенци, Айтозци, Русенци, Варненци, Бургазци, Софиянци: селяни, граждани, богати, сиромаси, учени, прости, мъже, жени, деца, юноши, цивилни и военни. На „Изгрев" греят 9 глобуса. Поставиха множество бели палатки. „Бяло селище" на певци и музиканти. Колко се зарадвах! В душата ми екна музика, небесна музика. Аз станах песен, усмивка и крила за работа.

Асавита, сега аз сърдечно благодаря за тия гости, за тия чудесни беседи от Учителя, които лее Небето чрез Него.

АВГУСТ – СЪБОРА – 1927 г.

Какво велико празненство на Изгрев! От цяла България – граждани и селяни дошли за велика среща при Учителя. За една вечер се издигнаха безброй палатки, в която вечер блещукат свещи и фенерчета. Издигнаха се и няколко електрически стълбове, от които лумна обилна светлина и освети белия град.

Колко се радвахме един на друг. Ах, ако наистина съм това, което ме виждат очите на моите близки!

А какви беседи от Учителя! Как искам цял свят да ги чуе! Но колцина са тия с отворените души към Словото Божие!? Не съм ли само аз единствената от цялото ни семейство, род, селище. А и тия малцина, които са тръгнали, не са ли заклеймени като излишни на обществото, които трябва да се премахват, където и да са, които и да са.

Но кой ги пита? Ние следваме своя определен път, що ни сочат великите души, изминали преди нас. Нима те бидоха приети от своите си! Какво пише Йоан в глава 1, до 13–ти стих.

2 СЕПТЕМВРИ 1927 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 2 септември 1927 г.

Хелмира! Сестрице и душо!

„Само Божията Любов носи пълният живот!"

„И когато бъда аз въздигнат от земята,
ще привлека всички при себе си."
Йоан 12; 32

Ето, измина се нашата ваканция и аз пак си поставям въпроса – да дойда ли пак при Вас. Отговорът се определя както от моята нужда да имам една приятелска душа на земята, така и частно от Вашата нужда да имате съдействието на Асавита. При това, макар че във всяко писмо сте ме уверявала в последното, не еднаж си мисля, когато Вий разполагате с благоволението на Вашият любим, не включва ли той всичко потребно Вам и в този, и в другият свят? Щом е така, каква потребност има сама Асавита да броди за приятелството на Вашата душа?

А между това, колко много има да Ви се каже! Разгръщам последното Ви писмо и виждам отбелязаните пасажи, върху които трябва да Ви отговоря: върху приказката за двамата съседи, за страждующите души около нас, които в това страдание намират най-добри условия да растат, за чудните причинители на вдъхновенията ми, за наказанието, което искате и което по-скоро би било благословение, ако… ; после – как да задържим Божествените пратеници при себе си, за да осмислим своето подвизаване, за силата на Вашият глас пред Бога да ме задържите въпреки всичко, за връзките Ви с Colombo и вероятността да станете негова другарка, да станете майка на неговите деца… И все пак, Вий завършвате: „Да не ме отдели нищо от Асавита и от Учителя!" Бих Ви говорила много и за нашият „свещен град" – Изгрева, над който нощем звездите „кат златни очички надничат"! О, той е свещена книга, в която някога ще четем великите преживявания на нашите души, които ще избелят дрехите ни, за да кажат един ден за нас: „Тия са, които идват от великата скръб"!

Достигайки и до последната страница на казаното Ваше писмо, казвам: Знаете ли как бих Ви притиснала в обятия, за изказаната сладка молитва, за стремежа Ви да възлюбите искрено Учителя и ония души, които вдъхновяват Асавита!

Това е възможният днес отговор на всичко що там засягате. Но това са само заглавия на цели страници, своевременно изписани с мисъл, върху които щастливи ще сме някога лице с лице да си поговорим. Не изпущам из пред вид и стиховете Ви от 5 август, представени като отговор на моето от 10 същи. Мислих и върху състоянието Ви описано там, па като гледам, че са без заглавие, казах си: Ако вникне човек във вторият куплет, подхожда да се озаглавят „Изкупление", а според последните два – заслужават да се озаглавят „Проникване". Прочее, това между другото, а в същност – когато потрябва поставете Вий заглавие, каквото подхожда.

Но, ний трябва да се спрем повечко на току–що преживените дни на събора. Много имам да Ви кажа по това, а ще помоля същото да сторите и Вий, макар че предварително не се уговорихме нещо както миналата година; упреквах се за това, защото можехме поне от всяка беседа по една мисъл да си отбелязваме, мисъл, която е засегнала всички струни на душите ни. А ето, че такива имаше, те ще бъдат основите върху които цяла година и повече може би, ще трябва да работим. Частно за себе си, бях решила да не търся никаква радост в тия дни, а да създам такава на колкото се може повече братя и сестри; все пак, много радост се всели в душата ми от светлата мисъл на Учителя, протичаща от висините като буен освежителен поток! И този поток слезна и на физическото поле, като ни изкъпа в пътя към Мусалла. Колцина са тия, за които някога великана е постилал с бяла покривка величественото свое чело, за да ги приеме и им каже: „Чистота, чистота!" (Бих Ви помолила, да прочета някога Вашето описание). Зърнахте ли от там очите на Олтаря, в чиито бистри струи всеки четвъртък мощна невидима ръка ни потопява?

Знаете ли, че последният наш опит има известни резултати? Заинтересувах се и открих няколко случаи, гдето на разни братя и сестри от невиделица им се е помогнало. Например на един брат умишлено са правили пречки, като са му давали отпуск тъкмо след свършването на събора, и ето, негов колега му отстъпва своята отпуска, с риск сам да се лиши от такава в последствие! Една сестра, категорично й било заявено от нейния мъж, че не ще я пусне в София. Обаче, тяхна една близка заболява така сериозно, щото същият мъж от немай–къде изпраща именно жена си да я придружи до София, така щото тя напълно можа да участвува в събора. Такива бяха случаите на всички, които стигнаха със закъснение. Вий проследихте ли, пишете ми.

След всичко това, явно е как трябва да ценим великата помощ от горе. Трябва да разширим подвизаването ни в това направление, освен за нашите частни нужди, още и за всяко положение на наши братя и сестри, които се нуждаят от помощ. Имам пред вид един належащ случай, който ще Ви съобща веднага при получаване ново известие от Вас. Същевременно и Вий ми явете какво намирате за нужно да се предприеме в момента. Прочее, можете в сряда да оставите кратка бележка, макар само по този въпрос, за да включим потребното в програмата ни за четвъртък. Същевременно ми явете кога да се явя за по-обширно Ваше писмо.

Желая да споделя с Вас онова тъй важно събитие в братството, от което всички бяхме изненадани миналата сряда, именно – разпущането на школата! Колкото Учителя през всичкото време на събора бе весел и любвеобилен, толкова в един момент реши да приложи строгостта към

ония несериозни кандидати за ученици. Ето ви вас индивидуализиране, ето ви стремеж за лични блага, вместо поставяне общото над частното. И тъй, цяла година ще се гледаме от далеч, ще жадуваме за общо събрание, а тази жажда непременно ще ни подготви да се обикнем и оценим когато наново се видим заедно! Когато някои ме запитаха как ми се отрази това решение на Учителя, отговорих: Душата ми е доволна, понеже то изхожда от Учителя, а знаем, че всяко Негово предприятие носи добро за нашето развитие. Изглежда, че ще е крайно необходимо в близко бъдаще, всички братя и сестри да сме в пълна хармония, за да преживеем великите дни, от които ще излезем като злато от пещ, пречистено седем пъти! Моля и Вий да споделите този въпрос с мен.

Как сте с изкуството? Трогната бях от скромната, но богата със замисъл изложба на сестра Симеонова! [Цветана Гатева Симеонова - виж "Изгревът", т. XIII, с. 765-782, сн. 96-110] Розовата окраска на ученичката при чешмата дава един разкошен за съзерцание образ. Също и другата картина – допълня в душите ни идеалната представа за небесните жители. Казала съм Ви и в миналото, истински художници са тия, които могат да засегнат еднакво и душата на интелигентния, и тази на простия. Покъртена бях, когато видях да се просълзява един от най-простите гости на събора ни, който във въпросната фигура виждаше образа на своята щерка, която отдавна, в един най-печален час на неговия живот, била предадена на съхранение... на морето. Не Ви предавам подробности, понеже този човек имаше забележителни прояви и предполагам да сте научили историята му.

В свръзка с тази изложба, ще Ви кажа, че когато видях репродукцията от картината на сестрата „Творческите сили в природата", пожелах и Вий да имате една в жилището си. Обаче, преди да направя потребното, искам да проверя, сестрата не Ви ли е поднесла някоя, като акт на близкото Ви приятелство. Ако не е сторила това, бих я напълно оправдала от много съображения и щом ми явите, може би ще имам удоволствието да изпълня първата мисъл, която ми дойде по този въпрос.

Щастливи бяхте да споделите и с Вашата едноименница, нали. Радвах се, когато Ви гледах да дружите с нея, а скърбях че не съм и аз при Вас и при нея... Как въобще е и тя в областта на поезията, що я вдъхновява и как се тя произнесе за новото направление на Вашето творчество. Ще бъдете добри да ми пишете по това. Бих Ви казала още нещо специално за тази ни сестра, но за това други път.

Може би има много още да Ви пиша, но ще привърша с втората светла мисъл, от онова цяло, което в предпоследното си писмо започнах да Ви предавам:

„Господи Боже мой, развесели ме заради Името си."

И това си произнасяйте и размишлявайте върху смисъла до когато Ви е угодно. Бих Ви препоръчала да запишете и това красиво в молитвеното си тевтерче. Озаглавете го „Молитва прошение", а ще запишете най-първо съобщеното Ви по-рано, като общо ще вземе такъв вид: „Господи Боже мой, направи ме да видя Твоето лице; развесели ме заради Името си;"

И така, когато разчленявате тази молитва, ще започвате всяка фраза с обръщението „Господи Боже мой..." Това е един особен начин за молене, като за даден период време тази мисъл да оживее в душата. А в бъдаще, ако е речено да имате и другите още 7–8 фрази, ще ги нанесете и тях в тевтерчето си.

Завършвам очаквайки Вашите слова, както и описание на Вашите наблюдения.

Високите идеали на душата ми, принадлежат Вам, Хелмира...

В. В. Асавита.

9–10 СЕПТЕМВРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

9 октомври [септември] 1927 г.

Асавита,

Получих писмото Ви, тъкмо когато се завръщах от успешен изпит по логика. Щастливо съвпадение! Понякога се зареждат тъжни, начумерени дни, а понякога – весели, щастливи!

Казвате, че съм Ви „уверявала" в своите към Вас чувства. Може би неправилно се изразявам. Тогава ще се помъча да се изразя по-добре: Когато чета писмата Ви или Ви отговарям у мен заискри вдъхновение. Сега по-точно се изразих.

Знаете ли, че Божията неизказана милост пак ни приближи с Colombo! Как стана туй – не зная. Намерихме се в гората, хванахме се за ръка и тръгнахме заедно. Из пътя нищо не си говорихме. Аз хълцах сдържано, но той видя, обърса сълзите ми и само стисна ръката ми. Разделихме се на Орловия мост – с тихо „Лека нощ" и „Довиждане": Auf baldiges Wiedersehen. [(нем.) До скоро виждане]

Звездите чудно трепкаха над нас. Свободни, несмущавани от никого ние вървяхме ръка за ръка като да бяхме заедно родени и живели хиляди години на земята, като че ли между нас никога не е имало „време" и „пространство". Уви, пак се разделихме, за да се видим, дай Боже, отново!

Изживях такава ужасна усамотеност. Учителя зает с посетители и др., Вие сте безплътна за мен, хазаите ми богати и пребогати не ми обръщат внимание, Colombo плуваше из облаците на своята дипломация, светът завинаги чужд за мен и аз тъй самотна! И чудно! Пак проживях; с Него живеех, с Този, с когото разпетия на кръст живееше, дишаше и предаваше душата си. И понеже всичкото си страдание, липса на насъщни неща, на приятели, родители и пр. с Него преживях, Той едничък ми оставаше, просветна в душата ми, че трябва денонощно и безкрайно да желая Неговата вечна дружба, а всичко друго трябва да се приведе към общ знаменател. Кой беше с мене през всичките мрачни дни на живота ми? Кой посредством вдъхновението ме пълнеше с живот? Той ще пребъдва во веки в мене.

Да, аз не съм като Вас. Собствено аз Ви познавам само по писмата Ви. По тях, Вие изглеждате съвършена.

Бяхме на Мусалла. Наистина, че гръцките боговете сега живеят на този връх, защото последните изчисления показват, че той е по-висок от Олимп... Как се радвах за това! Слушах за тия измервания по пътя и сама си направих заключението за боговете! И не е ли тъй? Не видях ли богоподобно видение край Маришките езера при Олтаря. И този лъчезарен образ ми се усмихна и тия огнено слънчеви очи докоснаха сърцето ми.

На тоя богопоселен връх плаках и молих, плаках и молих. Сълзите ми се ронеха върху чистия сняг. Край мене минаваха нашите спътници и ме питаха кого чакам. Уви! Никого! Аз зная, че Вие няма да ми се изявите, че Colombo ще си отиде, че мене ме чака още огромна работа. Да, никого не чакам и нищо! Но аз исках да се разговоря с планината, да разкажа на езерата моята мъка!

Самота! Но тъй привидна само. Душата ми се изпълни с нежнодишащи трепети, които правеха да галя собственото си лице, пламнало от щастливо вдъхновение тук при тия девствени планини.

По закриването на школата!? И аз изпитах същото. Споделих го с някои, те ме гледаха със съжаление, че не схващам всичкия ужас на това. О, ние имаме огромна работа. Ние още нищо не сме приложили от говоренето на Учителя.

През събора Учителят говори удивително хубави работи. Коя да Ви процитирам? Почувствувах се вътрешно свободна и щастлива. Взех живо участие в домакинската работа и зная, че крила имах от радост и с голяма готовност взех всичката отговорност по кухненската работа и туряне в ред всичката трапезария. Усещах, че в душата ми се ражда някаква пролет, усмивката и песента не слизаше от мен.

Чудесни са вечерите на „Изгрев". О, тук звездите греят по-ярко, по-тайнствено, защото има кой да ги търси, назовава и тълкува. Не можехме да се наприказваме и напеем с братя и сестри от провинцията и тук. Знаете, усещам, че те ме обичат! Усещам това по гласовете им, погледа и живия призив. А по някой път целият свят ми се вижда заключен и аз самотна.

Олга Блажева не харесва моята поезия. Това разбрах днес. Запита ме, кой пише в „Житно зърно" такива стихове и се подписва „Х." Аз я погледнах въпросително. Тя сви устни презрително. – Мои, казах аз. Тя се помъчи да се коригира, но казаното не се заглади. О, тя пише много хубаво. Даже има великолепна дикция. Лъх на капещи есенни листа ми навява нейната поезия. Ние се различаваме. Но аз я обичам премного. Тя е най-добрия говорител жена от всички, които познавам. С нея аз се гордея. Тя е тъй искрена, пряма, честна, умна! Ах каква умница е тя! Милата, и тъй слабичка! Има едно мъничко сърчице, което постоянно я боли, но блясъка на лъчистите й очи и тогава е жив и закачлив. Тя е учителка. Блазе й. Дали ще станем някога колеги? Тя обича да ми разказва за живота си с учениците и тогава става очаровательна.

Да, много братя и сестри имали пречки за събора, но Бог им съдействувал да дойдат. Идването на събора е истински празник за тях.

Представете си какъв ужас изживях. Дафинка Доганова ми подари сребърно синджирче за Пентаграма ми. Но тия дни ходих на Витоша и ги изгубих и двете. Няма да Ви описвам преживяното, но то се равняваше на безумие. За мене изгубването на Пентаграма е лош символ, защото ми е даден от Учителя и защото...

Кръстосвах Витоша да го диря, като че ли милионите тревички знаеха това. Вървях кръстом километри – там гдето бях минала. Нигде – нищо. Най-сетне уморена, заспах под една сянка. Когато станах, спомних си за загубеното и отново заридах. „Господи, Ти имаш хиляди свои служители, ангели огнени, очи които проникват даже и в човешкото сърце, моля Ти се,

моля Ти се, прати ми някой да ме отведе при моята скъпоценна вещ." По бузите ми текат сълзи. Очите ми са подути от плач. Като замаяна вървя десетина крачки из високата трева. Спирам се да завържа обувката си. Що виждам, що виждам? Не съм ли сънена, луда? Що е то? Господи, Господи, Господи! И едно мощно, страхотно „ура" се изтръгна от гърдите ми. „Ура! Ура!" – виках аз и люлеех из въздуха сребърното синджирче, държащо блестящата златна звезда.

Доле на бивака ме посрещнаха с радост. На всички олекнало. Чули моето мощно „ура" и разбрали, че съм намерила изгубеното. Това не е ли чудо, голямо чудо! Да намериш една микроскопическа вещ всред дебрите на планината. Но твоята, изгубената, търсена и любима твоя вещ.

Така, Асавита, викайте и Вие, и ще намерите това, което сте изгубили.

10 септември

Значи Вие ще ми подарите картината на Цветана Симеонова. Наистина тя е необикновена художница. Представете си, след като чула на Витоша „Асавита", след няколко дена ми носи картинно резюме от книгата–поема. С чудни багри тя е предала съдържанието на цялата поема. Тя е художница–поет.

Снощи бяхме при Учителя! Лицето Му и цялото Му същество са Вечно отворената Школа за тия, които Го обичат. Четох Му предсказанията на една американка – земята ще премине през ужасни сътресения и бедствия. Той потвърди това.

„Еделвайс" е непостижим както Монт Еверест за пешеходците. Напразно вече месец се ровя из библиотеката. Материалите, които събрах подхождат повече за научен реферат, за история, но не и за моята цел. Всичките ми усилия отиват напразно. Множеството страници, които написах никак не ми харесват.

Приемете моя поздрав: Х.

27 СЕПТЕМВРИ 1927 г., вторник

ВЕЗНАТА

Безмълвно небето отеква към мене молбата ми тиха,
Напразно нагоре простирам ръце си от скърб изнурени;
Надеждата свята и мирът блажени от мене се скриха.
На друми самотна, печална се вглеждам с очи насълзени.

По нявга тъй бива по нашта прекрасна земя плодовита,
Кога начумерени облаци цяло небето нагъсто покриват,
Когато зората светлива за дълго е скрита
И капки дъждовни безспирно небето излива.

Когато го слънцето няма и мрак ни обгръща потаен –
Не греят отгоре брилянтни съзвездия чудно красиви,
Не грей Орион на ранина сутрин в небето омаен,
Нито Плеадите зърваме – златни очици над нас треперливи,

Ни Сириус дивни, блестящи, великото слънце в безкрая,
Което далечни лъчи си изпраща за поздрав далечен
И жъдните наши души изпълва със сладка омая,
И шъпне ни царствени думи за Бога – Твореца Всевечен.

А тамо, те светят, пътуват по вечния път очертани –
Безсмъртни огньове, тъй както ги нявга Творецът сътвори.
Съзвездия мили на деви прекрасни и момци засмяни,
Една те на друга си нещо потайно и сладко говори.

А между туй чудно небе и нашта земя кърмилница нежна
Начесто се молнии и гръмове отгоре изливат.
И няма ни сянка от звездната нявгашна хубост безбрежна –
Така облаци тъмни светлата радост от нази закриват.

Но както мъглите си вятърът буен бързо разсейва
Та бягат далече като вълци в гонитбена хайка от мъже сплотени;
И сетне в небе като кърпан юноша млад си слънце изгрейва
И почва отново на Бога да пее то химн вдъхновени.

Така ще и Божията Милост мойте неволи далеко прогони
И щастие на път многосълзен в домът ми самотен ще свърне.
На радост везната желана към мене ще веч да наклони
И Дух Въжделений отдавна жадуван в обятия ме сладко прегърне.

27 септември 1927 г., вторник.

П.П. Пръв опит с александрийски стихове! Модерните стихове са по-леки и приятни, но направих този опит да видим как ще се хареса.

29 СЕПТЕМВРИ 1927 г., четвъртък

29 септември 1927 г.
четвъртък

Асавита, мрак е в душата ми. Ах, да знаете каква скърб и униние! Дори злина, дори адска злоба и горчивина. Ако надникнете сега у мен, ще се отдръпнете ужасена. Не, не бива сега никой да ме гледа.

Това не е за пръв път. Като че ли понякога съм в нокти на демони и ставам плячка на диханието им. Асавита, не идвай сега при мен. Сега съм недостойна да застана срещу Вас.

Но тия мисли не са мои. Аз газя в световната кал. Не стъпват нозете ми само по чистите пътеки на Бялото Братство. Не е само Асавита в света. Евгений Сю ми го каза отдавна в „Скитникът Евреин". Внушават ми противни мисли за Вас.

3 ОКТОМВРИ 1927 г.

Чудно! Някога се мислеше, че да служиш на Бога, значи да станеш отшелник, да се отречеш от света и пр. Учителят днес каза нещо чудно. „Да служиш на Бога, значи да развиваш своите дарби!" Това е най-новата и най-оригинална максима на етика и религия. Може би, този лозунг ще се постави над вратата над всеки учебен институт.

Казах на Учителя за случката ми в планината, за скъпото намерено. Илюстрирах Му цялата картина. При Него имаше и други братя и сестри, Той се обърна към тях с лъчезарен поглед.

Colombo също знае за случката и каза да не нося повече това синджирче, защото втори път пак може да ми се случи същото.

Сега, към VIII клас или „Erste Prima", както казват германците. Колко е хубаво, че отново учим! Колко чудесни неща се уясняват у нас! Сега освен Соничка си имам още една посестрима – Лили Антикова – единствено дете на благородни родители. И тя, поради болест, се явява частна ученичка с мене. Но тя е чудесна! Как блестящо издържа изпита си за VII клас. Тя е обградена с най-отличните софийски учители – платени богато от родителите й, па и способна и даровита е като професор. А колко е тя и красива!

Соничка вече никак не може да приказва. И тя учи, и тя е не по-малко способна от Лили. Аз съм при тях – прашинка! Ах, как хубаво ме храни и пои Соничка покрай седмокласния ми изпит. Те сега живеят на „Оборище", но всеки ден слугинята им носеше на поднос това, що Соничка изобилно нареждаше с милите си ръчички. Понякога идва да учим заедно. С шепнещ глас ми обяснява по физика – но тежко ми и горко! Здравка вече е сериозно болна, почти не става от леглото. Чудно нещо, а изглеждаха тъй здрави със Соничка! Майка им ги обожава. Те и трите четат романи и после споделят впечатленията си. Приличат на три сестри. Но от ден на ден двете момичета гаснат като цветенца с прегризани корени. Соничка е тъй хубава! Косите й коприненo бакърени, а гушката й беличка и пълна. Но какво става вътре, че гласните струни не работят?

5 ОКТОМВРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 5 октомври 1927 г.

Хелмира, сестрице моя !

Само Божията Любов носи пълния живот !

„Ний сме раби на Бога небеснаго."
Ездра, 5; 11.

„Възлюблени, сега сме чада Божии."
I Йоаново, 3; 2.

Ползвах се до насита от свободата, която прокарвате в последното Ваше писмо от 9. IX. – да Ви пиша, когато имам разположение. Днес наново се докосвам до красотата на нашите отношения, за да можем и двете да видим какво е останало от тях и какво биха ни донесли за бъдаще.

Не се е вдигнала от мен оная печал, на която е обречена всяка отхвърлена душа. И понеже се опитах да бъда недоволна, дойде оная неоценима загуба, която дори силата на задружната наша молба, вече толкова време, не сполучи да поправи. Види се, искат да ми кажат, че не всичко е сполука в света. Прочее, далеч е от мен онова що би ме утешило, дълъг е срока, в който щастието ще се приближи при мен!

От всичко, което последното Ваше писмо изисква като отговор, ще се спра първо на работата, която мислех да предприемем с Вас. Но, ето че тя е била толкова належаща, щото Учителят нареди оная среща на младите братя и сестри, на 4. IX. пред павилиона на Изгрева. Малцина схванаха, че се касае за предпазването на няколко сестри от „вълка", който се подвизава в стадото на братството, а не че взаимната дружба на всички младежи е някаква опасност. Прочее, този „вълк" не трябва повече да взема нови жертви, както това стори със сестра Елена Андреева, опита се със сестра Буча и други. Когато и Вас гледам по някога да приближавате при него, не знам дали вършите това с всичката предпазливост. Така, ще знаем с мисълта си да го респектираме на всяко време. Така Учителят се изрази в най-критичния момент на обезоръжаването на „вълка"!

Друго, върху което следва да се спра, това е „Еделвайс". Вярвам, че както ме уверихте, продължили сте да пишете върху него. Както и преди Ви казах, материала от богомилството ще се отнася за миналото на „Великият човек" сред народа ни. Повече важно е, според мен, да се опише настоящата му дейност. И тук Вам Учителят дойде в помощ със своята беседа в Младежкия клас върху великите хора. При пръв случай вземете да проучите тази беседа, както и темите на класа от същата вечер – това е материал тъкмо за случая. Мисля, че от там ще намерим и истинското заглавие на този Ваш труд. В съдържанието може да го наречете „Еделвайс – приятел на Учителя", може да го наречете „Добродетелният овчар" и прочее поетични имена, обаче заглавието трябва да се извлече от израза „Великият човек на Новото време". По това, разбира се, сте напълно свободна и ще трябва да се мисли доста.

Всякога имах в ума си, че трябва да Ви изпратя картината „Творческите сили на живата природа". Ще се опитам да сторя това в неделя, 9–того, като я оставя в библиотеката, адресирана за Вас. Потърсете я в неделя надвечер или рано в понеделник, понеже сега често има хора там, да си я получите своевременно. Ако ли ми се случи нещо непреодолима пречка, ще стане това с няколко дни по-късно. Бих желала същия ден да получа Ваше писъмце, подробно или кратко, с което да ми опишете онова, що Ви вълнува, Вашите най-нови копнежи и желания в духовния път. Предложете и нещо за обновление на програмата ни в четвъртък. Можем да направим първия опит, с който миналата година започнахме. Във Вашето писмо Вий очертайте подробностите за същия, датата и часът (който трябва точно да спазим). Прегледайте как беше тогава и се съобразете; да видим след едногодишно общение до где сме стигнали във възприемането на мисълта.

Спрямо „вълкът" не се опълчвайте явно, нито предупреждавайте за сега в нещо жертвите му. Ще видим какво трябва да се стори по-нататък.

Приветствувам Ви сърдечно и очаквам Вашия глас. Има много да Ви пиша, но за сега това. Розовият карамфил ще пазите още известно време, нали?

В. В. Асавита.

6 ОКТОМВРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

6 октомври 1927 г.

Асавита,

Зарадвах се на неочакваното Ви писмо. През всичкото време, докато не ми писахте, в душата ми грееше една невидима Асавита, която продължаваше да ми говори. О, колко горчивини прекарах през това време. Като не споделях с никого, като че ли по-силна ставах и почвах повече да работя и в поезията, и в училището.

Не зная защо предчувствувам, че Вие на физическото поле няма никога да ми се изявите. Ще изчезне и Colombo; от Учителя ще остане само Словото Му. Тогава!? Не „тогава", но до тогава всички тия мили образи трябва да се слеят в душата ми като една вътрешна сила и красота, които винаги ще бъдат с мене и никой не ще ми ги отнеме. Това са моите размишления през тия дни, дордето се усещах отхвърлена и от трима Ви. Когато разбрах това, обзе ме чудно успокоение и – даже радост.

Значи има „вълци" в братството ни! Не, не се чудя, защото съм подготвена да чуя това чрез „Скитникът евреин". Там, наред с ангела живее и демона, като последния едва ли не е винаги и по-умен, и по-прозорлив, и по-даровит, и по-любвеобилен, и премъдър и пр. пр.

Знаетели,въпросният„Вълк"[ЛюбомирЛулчев]каксъмгореспектирала няколкократно? – Чисто по български. Усещах попълзновенията му и как той хитро искаше да ме уведе в някаква специална литературна школа, гдето да си развия перото под негово ръководство... Господи, как му изкрещях! Малко ли ми е Школата, училището, гдето мога да разучавам образци от световната литература, които са най-добрата школа, ако има наличност талант и силна воля? Как ли този побъркан марсианец ще почне? Не бих взела нито една страница от неговите печатни творби даже да си увия парче сирене, сигурна че сиренето ще се развали от това докосване, ще стане отровно. Не виждам ли как разви дарбите на Стефка Стойчева [виж "Изгревът", т. XXI, с. 884-928], Елена Андреева [виж "Изгревът", т. IX, с. 576-668], Невена Неделчева [виж "Изгревът", т. XXIII, с. 586-695] и пр. По-добре най-после да си остана дива круша всред родните нивя за жадни пътници неволници, отколкото да ме „изреже", „окастри" тоя елегантен безумец и да почне да ме „ашладисва" както той си знае. Моята едноименница, а тя е страшно проницателна, каза по този повод: „Този човек ми е страшно отвратителен."

Може ли за „Еделвайс" известно време – година, две да не говорим. Това е от интерес за успех, иначе само ще говорим и нищо няма да излезе.

Искате нова програма за обновление работата в „четвъртъците". Ако питате мен, щях да Ви предложа да присъедините молбата си към моята, към моя неутолим копнеж по Colombo. Но има неща предопределени, които въпреки нашите молби не стават. Не е ли така също и с Вас? Нали и Вам не са помогнали общите ни молби.

Изпращам Ви едно стихотворение написано в хекзаметър. Това е един опит само, мен повече ми харесва ямб и хорей, и то в терцини.

Колко хубаво се работи с брат Боев! Учителят ни по химия Цветан Стойков има удивително сполучлив метод! Този млад човек, вече асистент по химия, ще бъде много полезен на студентите си. Самото му слово има чудна нагледност.

9 ОКТОМВРИ 1927 г.

Самовнуших си вече, или ми внушиха, но нито крачка към Colombo. Завинаги ли? Не вярвам. О, докато е тука, ще стана дух, прашинка, но пак ще го следвам и срещам. Ето, разделени сме вече – той – демонът и аз – ангелът. Отсега пътя ми трябва да бъде послан с рози, да вървя от възход към възход. Но, и това е нужно. Всичко трябва да преживея, за да стана силна и да видя кое е реалното, кое остава завинаги.

Понякога вечер минавам покрай къщата му и виждам в кабинета светлината от зеления му абажур. Сега той седи там и работи. О, само аз зная колко е той съсредоточен в работата си. Как хубаво държат книгата неговите дълги бели пръсти! Ще го видя ли пак?

Работих у Лили Антикова няколко дена и получих добри надници. С колко симпатия ме обгражда благородната й майка! Наистина, там, няколко дена се почувствувах удобно и сигурно, както избраниците на съдбата. Вечер, връщайки се у дома, минавам край жилището му и дълго гледам в осветления му прозорец. Не, няма да мисля за това, мен работа ме чака!

11 ОКТОМВРИ 1927 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 11 октомври 1927 г.

Хелмира, сестрице !

Няма Любов като Божията Любов !

Благодаря за последното Ви писмо, в което драго ми е да виждам красивото вложено в душата Ви.

Значи в четвъртък и петък ще направим нашия опит, така както го описвате в писмото Ви; нека нашето смирение ни даде добрия резултат.

Радвам се на начина, по който чувствувате Асавита – тя наистина е красив дух, който всякога е около своите чада; блажени са ония, които тя е избрала за свои чада! На тях, в своето изявление, тя казва: „Не скърби, аз всякога съм около теб!"

Казвате, че едва ли тя ще Ви се изяви на физическото поле, обаче, добре е да знаете, че това именно изявление е неин идеал и че изпълнението му напълно зависи от Вашите постъпки и от всекидневното Ваше поведение! Тази борба във Вас да давате предимство на духовното, тя е която ще улесни всичко. Пожелавам Ви прочее успех.

До сега не се докосвах до Вашите материални нужди, бидейки ми известно, че А... бе наредил нещо за Вас; но ето, той се завърна, Вий го настанихте като малко дете и се оттеглихте да учите по-спокойно, може би. Ето защо, бих желала да ми кажете как сте с поминъка си сега и това, което сама не можете да свършите, да помогне Асавита.

Що се касае до затруднението Ви какво да поискате при новия опит, бих Ви във всичко насърчила, за онова, което представя копнеж на душата Ви. Дори, ако чувствувате, че А... Ви е предан, да поискате съединение с него. Но, времето е наше в бъдаще и подобно Ваше желание ще си има мястото на своето време. Сега – предстои ни пълната свобода. Веднага след опита изпращам Ви моя бележка, а и Вашата оставете за неделя. Може да ми пишете и нещо повече.

В. В. Асавита.

Лама Савахтани!

Елои, елои, Лама Савахтани!
Палач ме на кръст прикова.
Защитниче мой, къде си, стани,
Че мъртва обронвам глава!

Елои, елои, Лама Савахтани,
О, донеси утеха за мен!
А моите мъчители Ти разпръсни,
Що гаврят се с мене весден.

Но гледаш Ти, Отче, на Лобното място
И виждаш страхотния миг.
За Него, о вечни, готвил си ме често
Със благ и съчувствен език.

11 октомври 1927 г.

15 ОКТОМВРИ 1927 г., четвъртък, София

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

15 октомври 1927 г.

Асавита,

Получих писмата Ви. Благодаря Ви за подарената картина, която внесе нещо ново в моето скромно жилище.

Прилагам листчетата от четвъртъка. Извънредно съм заета у хазаите през другите дни, та затова повече пъти Ви пиша в събота – простете ми. Съвсем искрено Ви казвам, че за взаимна молитва през четвъртъчните вечери бих поискала да бъда винаги при А., винаги, цял живот! Но усещам, че няма да се съгласите и затова преглъщам за сега, а ще чакам докато завърша гимназията щастливо.

Да, той много пъти е искал да ми „помогне", но не го е сторил – вижда, че аз се страхувам; боя се да не се подхлъзна и почвам с ненаситни желания, дордето моето поприще на ученика в Школата е съвсем друго.

Та нали му превеждах красиво написаните листчета–лозунги по стаята си, че само с труд, собствен труд ученикът...

Благодаря Богу! Имам необходимото, крайно необходимото. Почнах пак за 10 дена житения режим – това ще ми помогне да спестя и си купя обувки, тъй необходими за сега. Тия дни хазайката ми отне шевната машина (тя си е нейна), че трябваше да прибягна към по-груба работа – прах, кърпих, гладих дрехите на студентите от съседната стая. О, те са такива лудетини; как крещят! А кога учат, кой знае. Понякога довеждат и момичета. Изглеждат богати момчета, винаги облечени елегантно и вонят от парфюм.

Ах, как лесно се измъкват от ръката ми тия алуминиеви двулевки!

Дойде майка ми тия дни при другите ми сестри. Донесе пълен чувал с ябълки, орехи, месо, масло и пр. Мен даде 2 ябълки и 7 ореха. Благодаря и на това. Ще има да подсладя хляба си точно 2 пъти.

Наистина аз съм бедния Лазар. Хазаите ми разполагат вече с два апартамента – канят безброй гости на гощавки, у мамини също е добре, при Colombo също не е зле, при Здравка и Соничка има изобилие, пък аз – бедствувам. Пада ми се, навярно в миналия си живот съм била безсърдечна; чуждите неволи не са ме засягали, че сега изплащам всичко до стотинка. Тогава, нека. Нека изпитвам жаждата на богатия Лазар, който след разкошния си живот отишел в лъкъла. Пак „Ангелите" са милостиви и идват да наквасят гърлото ми с крайчеца на потопения у водата пръст.

Дайте ми работа, Асавита, иначе не приемам вече нищо и от Вас. Само така бих поела „Вашите пръсти", не, но и цялата Ви ръка. Цяло проклятие е да живееш по милост от някого!

Но кой вижда моята мъка? Житният режим ми дава лекота, хвъркатост в походката и една приятна бледина на лицето. Пръстите ми са тънки, гласът особено мек и с по-широк регистър. Аз пея. Там е моята тайна, затова никой не знае що ми е. А когато прелее чашата, тогава заставам в пламенна молитва и давам воля на сълзите. О, колко е хубаво тогава! Душата ми се облекчава, а простреният пръст към евангелските редове ми подаряват някои милувки от Христа.

Да видите как Ви сънувах. Явихте се една голяма жена пред мен, с особени очи – приличаха на два течащи силни извора. Лицето Ви не беше красиво, но особена сила – подобно пролетна симфония излъчваше от Вас. Дадохте ми златни монети и „луидор" с брилянтени очици. На някои от монетите бяха издълбани следните слова: „Път Божий", „за училището", „за творчеството". Напълнихте шъпата ми със звонкови. Но то не беше нашата планета, не, другаде, върху по-красива планета.

И чудно нещо, сънувах Ви срещу 12–ти през нощта, когато изпаднах в ужас за своята съдба. Събудих се с такова приятно чувство, като че ли съм била на някакъв голям симфоничен концерт.

Някои сестри, много „педагогично" ми внушиха, че „лошо вече се говори за мен и моите тоалети", че имала съм си някой чужденец, който... Не дочаках да се изкажат и заплаках с глас. Ето колко ние знаем истината за людете отдалече. Тъй ли е? Защото съм сръчна и умея да поправям дрехите си, облякох тая хубава Асавитина дреха.

Приемете поздрав:

Ваша Хелм.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 15 октомври 1927 г.

Хелмира! М и л а !

Само Божията Любов е Любов !

Четвъртък е, часовника ми показва точно 10. Заставам в оная крайна пасивност, която превръща душата в чисто огледало, подобно на планинско тихо езеро. Нали, Господи, в тоя час там Хелмира ще се отрази? Наблюдавам, вслушвам се и тълкувам явленията. Това е Хелмира, това е израза на самата ней:

„Ето, Господи, навън излязох за да изпълня подвига си;
неразбрана бях за близките си и на риск поставих душата си.
Ти, Господи, ме благослови в пътят ми!"

Петък, също 10 часа; обратно – превръщам се изцяло на активност, мисълта ми е при Хелмира, на която проговарям:

„Господи, увеличи Твоята виделина между Хелмира и Асавита!
Направи ме явна ней в тази виделина."

Прибавих и нещо, което бе в повече от предмета на предаването:

„Всякога Твоята воля да изпълняваме, Боже наш
и така да бъдем силни в доброто!"

Сполука, или не?! И в единия, и в другия случай, ний сме деца, които сега прохождат в духовния свят. Знаете ли, че много пъти до сега желаех да съобща на Учителя нашите с Вас опитности през четвъртъците; не ми се е отдало, обаче, време е сега именно да Му се разкажат и да поискаме Неговите наставления. Дори, ако Той ни намира годни за работа в духовното поле, да ни възлага при нужда такава работа, която с всичкото смирение бихме изпълнили. Ето защо, заговорете Му когато се срещнете с Него и поискайте съдействие; също ще сторя и аз, и ще си поговорим в нашите писма.

Още нещо по последния ни опит. В мен мислите не се поставиха в оня стегнат вид, потребен за начални опити, но ако Вий например сте доловили ядката на всичко – думата „виделина", това е предостатъчно. Също и аз ако съм схванала основното чувство, което Ви обземаше в момента – предаване всецяло във властта на Всевишния, и това е доста.

Сега, ще очаквам и Вашите мисли, за да видя какъв е успеха ни.

Неизказано се радвам, само като от далеч чувствувам, че се вслушвате в словата на последното ми писмо. Бъдете винаги блага към всички. Постоянствувайте в тази благост, приложете великата черта на великия човек:

„Желаеш ли да си свидетел на чудеса,
добрините си отправяй и към ония, които не обичаш!"

Може би това ще намерите, че е много силно за Вас, но имам да Ви съобща нещо в следното ми писмо,което вярвам ще Ви насърчи да ме послушате.

Завършвам със зовът на душите ни, да останем верни на Оня що ни е призвал, да сме верни на Учителя и делото Му, да помагаме на ония що изпадат в униние и се разочароват.

Да работим смирено на Божията нива, благословението Му е близко!

В. В. Асавита.

16 ОКТОМВРИ 1927 г.

БЕЛЕЖКА ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

Кога сте без работа нагъвайте беседи в братската печатница. Придобийте бързина в работата – ще Ви възнагради. Ето ви работа на Асавита. Давам Ви малко аванс и добавка към плащаното там.

Писмото ми е там. Ако се съгласят вземайте работата в къщи за Ваше удобство. Работете красиво и ще са доволни.

16 октомври 1927 г. А . . . . .

28 ОКТОМВРИ 1927 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 28 октомври 1927 г.

Хелмира, сестрице !

Само Божията Любов носи пълния живот !

„Защото Господ Иеова е вечна крепост."

Исайа 26; 4.

Доста пак си помълчах и може би в това време множко сте ме упрекнала! Такива са преживяванията ни, щото в скръбта си да сме мълчаливи към близките нам души и в радостта си да им проговаряме. Само към Бога можем еднакво и със скърбите, и с радостите си да отиваме.

Време е да Ви опиша срещата си с Учителя, за която Ви споменах, че проектирах да се състои. Това бе в петък – 21–того. През нощта тих напоителен дъжд шумолеше край прозорците ми и кога утринта се запътих към Изгрева, небето бе вече чисто и изкъпано, както поетите обичат да се изразяват; красивите съзвездия се готвеха да отстъпят пред наближаващия цар на деня – Слънцето. Само Сириус и Венера последни упорствуваха да трепкат във висините. Изкъпана бе и гората – от всеки бор и по всяка алея лъхаше свежест и чистота. А „Изгрева" ни! Връх на красотата и свежестта! Учителят бе вече успял да обходи няколко пъти полянката и напълнил шепата си с бели гъбки, от които изглежда, че обича да си похапва. Приближих Го с обичайното ми вълнение при такива срещи, и сам Той ми се видя като допълнение на цялата обстановка що природата току–що бе оформила тази заран.

Заговорих Му, че искаме да споделим с Него известни опитности, които с Вас имаме, описах Му за пръв път сега подробностите и най-после новия наш опит за долавяне мисълта. Когато Му казах, че успеха ни е съвсем слаб (може ли даже да считаме, че има такъв), Той каза: „Прямо не се схващат мислите, нали? Някак неопределени остават." Казах Му, че ни са нужни някои упътвания, каквито Той да ни даде. Даже, помолих Го, ако

това е от полза, да поговори по въпроса пред класа на младите, разчитайки, че все ще мога и аз да се ползвам. Той видимо се заинтересува, като почти обеща да ни говори, или най-малко да обясни някои неща. Разговаряйки се така, преминахме върху най-важния от въпросите за младия човек и Учителя каза: „Всички сега са в борба с творческия принцип. Те го наричат „полов въпрос", но това не е нищо друго, освен творческия принцип в природата. Той е нещо могъщо и борбата с него е трудна. Оплаквал се един брат на някоя сестра тук, че бил самотен. Те не разбират, че самотата е най-ценното нещо за човека; именно в тази самота човек постига много неща."

Трябваше да се разделим вече с Учителя, Той каза: „Ще поговорим пак с Вас по тия въпроси." Слънцето вече пращаше своите топли лъчи, Витоша бе засмяна срещу нас и нещо ликуваше в душата ми! Помислих си, всичко това на Хелмира принадлежи, ней ще поднеса тия житни зрънца, да мисли върху тях, както и моят ум за дълго ще има да се занимава!

До тогава Вий не бяхте се срещали, нали? Разчитам, че това вече сте сторила и сте чули от Учителя много повече от гореизложеното. Ще очаквам да ми явите впечатленията си. Самият наш час във всеки четвъртък, трябва да спазваме, безразлично дали имаме или не програма. Заставайте при Асавита и си спомняйте тия щастливи преживявания, които стоят над всяко земно развлечение.

В последствие ще се върна върху много неща от последните Ви писма, тъй че това ми писъмце ще последва тия дни друго. Вий през идната седмица може да ми приготвите Вашето, като го оставите на 6 ноември на определеното място.

Виждам, че е нужно да се интересувам повече от поминъка Ви, затова явете ми как се нареди с намирането работа, ще можете ли да учите заедно с работенето и пр.

За сега привършвам с пожелание Духът Божий да бъде с нас, да живеем с това съзнание, че сме Негов храм и с благостта си да изявяваме присъствието Му на ония, които до нас се докосват. Велика е виделината, която свети в тъмнината!

Привет:

В. В. Асавита.

Продължение

2 ноември 1927 г.

Продължавам според обещанието си. Първо, следва да Ви кажа, в свръзка с говореното от Учителя (неделя, публичната беседа) и първите редове на последното ми писмо, че разказа на последните трудности в живота Ви не считам за оплакване. Между нас всякога трябва да има оная откровеност, така както бихме на себе си разказвали; да споделяме една с друга и взаимно да се подпомагаме.

Бих желала да Ви опиша съчувствието, което ме обхвана през целия неделен ден, когато приех Вашето от 15 октомври. Страдах, че в същия миг не можех да Ви привлека при себе си, да Ви милвам и да Ви дам всичко, от което сте лишена. Тъгувах, когато не дойдохте при всички братя и сестри да обядвате с нас, пратих да Ви търсят, но не Ви намериха; упрекнах се защо сама не дойдох и да Ви поканя да седнете при мен без да се скъпите с тъй скромната цена на братската кухня! При подобни случаи в бъдаще, моля Ви да присъствувате между всички ни, тогава аз ще бъда весела, а също

и Вий, нали? Добре е, когато се водят разговори с Учителя, участвувайте винаги и Вий разумно; ако виждате, че някой успешно задава умни и интересни въпроси, не се намисайте, но иначе използвайте някой момент и Вий почнете, защото често страдаме от необмислени положения.

В бъдаще можем всекидневно да пишем писмата ни, защото онова, от което се опасявах, че ще се случи в събота, случи се; днес вече ще живеем със съзнанието, че не човек е създаден за съботата, но обратно.

По отношение нашия опит, както Вашите, тъй и моите мисли са повече от красиви; остава да се изпълнят от малко–малко и колко тогава ще сме мощни! Виделина и Дух Божий! Има ли нещо по-ценно и красиво!

Многото Ваши страдания, непременно ще донесат оня щастлив живот, за който душата Ви копнее. Всред страданията растем и след скърбите ни радости пътуват, тъй че малко още търпение. Каквито и да са причините на това, да благодарим, че Небото чрез своите ангели смекчава всичко и ни помага.

4 октомври [ноември] 1927 г.

Стигам най-после до сънят Ви. Радвам се заедно с Вас, че Ви е показано величието на Асавита, че символично Ви е представено отношението й към Вас и добродетелите, които тя желае да приемете. Това Ваше видение много прилича на онова що имам аз да Ви опиша: И аз видях своята „Асавита" при нейният мраморен дворец, бях посрещната от нея в преддверието му и дълго се разговаряхме като отдавнашни приятели; там бе и извора с кристално бистрата вода, от която вкусих, за да помня винаги красотата на това събитие. Така и Вий ще помните преживяното и ще желаем пак някога да срещнем Асавита, да ни въведе тя във вътрешните покои на своя дворец, гдето Любов, Мъдрост и Истина владеят. А м и н.

Искам да Ви кажа впечатленията ми и от последните Ви две стихотворения. Те говорят за Вашите състояния, тъй че аз доста се запитвах кои схващате като „мъчители", кой е „палача", описан в „Лама Савахтани"?

Опитът Ви с хекзаметричния стих е израз на поетична смелост. Като помислих малко за едно сравнение между древните и нови стихосложения, оприличих Ви на един скулптор, който по свой избор изработва статуята си от гипс или от мрамор. В древното време Хомир пишеше със стих хекзаметър, а съвременниците му създадоха от мрамор най-ценните статуи и до ден днешен! Днес е векът на гипсовите отливки и модерния стих; силата им е само за днешно време. Затова пък музиката, която сега се заражда в човечеството седи по-високо от древните, тя в своето развитие ще се запази за бъдните поколения. Това са волни мисли, от моя страна, тъй че свободни сте още да ги оформите и отидете по-нататък. Сериозните Ваши работи, добре е да пишете на модерен стих, за да сте по-достъпна.

Бих желала, при случай да ми съобщите как Ви се видя беседата „Великите хора", а така също намерихте ли нещо ценно и в темите. Направи ми впечатление Учителя в неделя, като каза: „Всички говорят и пишат за миналото! Желая да видя някого, който ще ни опише един бъдащ идеал!" Хелмира! Вам предстои такъв един подвиг, да опишете идеалния образ на бъдащият човек!

Още еднаж Ви пожелавам постижение на оная красота, която всякога говори за Истината.

Асавита.

4 НОЕМВРИ 1927 г., София

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

София, 4 ноември 1927 г.

Асавита, сестро моя !

Няма Любов като Божията Любов !

Днес бях при Учителя. Много въпроси разгледа Той, много положения изнесе, с което ми даде хубаво да се огледам що съм и где се намирам. Засрамих се от себе си! Срам ме беше да Го погледна в очите, толкова ясно съзнах, че съм на един много крив път, който води само към безкрайна мъка и себеизтезание. Жалко същество е този ученик, който имайки великият пример от Учителя си, да бъде слаб и хилав, и да хленчи пред несгодите. Та аз бях в едно самоопиянение на скърбта! Та аз забравих Бога!

Но да не говорим за това, а сега вече на работа! С Божията помощ, с Духът, който ме ръководи ще вървя напред! Мили мой Учителю, аз ще бъда добра ученичка! Няма да хленча вече; ще се възвърна към песнопойката, към радостта!

Благодаря Ви за „Житното зърно", което ми говори за прехубави неща. Учителят изнесе Неговата идея в цяла една беседа. Колко хубава беше тя, колко укрепителна и сладка! Но каква отговорност взема всеки, който слуша, а не изпълни. Сега или никога! О, Господи, Господи, направи ме да служа на Този Бог, на който служи Учителя! Как това Го е направило мощен, благ и прекрасен! Как това е спънало враговете Му! Направи ме да служа на Любовта!

Стегни се душе моя, на работа без страх! Вие искате да ми помагате материално, а колко бих искала и аз тъй да мога да давам като Вас. Лошо нещо ли е да загъна някой дар и скришно да го сложа през прозореца на нуждающия се? Това е най-сладката радост, която човек може да изпита, да дава, да дава и Вий сте избрали тази най-хубава част.

Знаете ли що стана с работата на печатницата! Работих една седмица, за което ми заплатиха 75 лв. Тази работа е временна и далече не покрива належащите нужди на човека. Тези пари могат да дадат на човека само хляба, а зимата иска още неща. Но аз ще направя всички възможни усилия да не прибягна до ничия помощ. Па и Учителя е против това да се помага на ученика с пари. Ние трябва да работим и сами да спечелим, което ни е нужно. Все таки, това, което бяхте вложили в плика ми свърши много работа, за което съм Ви крайно благодарна. Шевът е много по-доходен и ще си потърся такъв

4 [5] ноември, събота.

Днес получих писмото Ви. То иде като допълнение на радостта ми, която започна от последнята беседа на Учителя, възвиси се чрез екскурзията и като венец се завърши с последното Ви писмо. Не зная на кое първо да Ви отговоря! По въпроса за духовната ни работа, при срещата ми с Учителя, Той каза, че е хубаво да се спираме повече при

тия души, които имат вътрешно разположение да ни слушат, имат нужда, търсят Истината.

Макар и не сполучлив последния ни опит, аз чувствувам, че той е безпогрешен. А колко много неща ми каза Учителя! Той ми даваше разни примери, в които ясно личеше идеята Му по интересующите ме въпроси. Колко цени Той свободата на личността! Тя е като основа на неговия прогрес в живота. Имаше неща, които може би не разбирах, но те ме караха да скърбя; но все пак човек трябва да прави освен според силите си, плюс нещо повече. Като гледам лицето на Учителя, казвам си: Човек трябва да бъде мощен да заслужи, да оправдае Любовта на Учителя си и Неговата неуморна работа над нас.

Благодаря Ви, че ме каните на общите обеди. Обикновено прекарвам сама, но неделните дни са много болезнени за мен. Слънце грее, групи вървят весело по домовете си, с Учителя, а аз бавно или с бързи крачки отивам в същата седмична обстановка. Благодаря Ви от сърце! Изобщо чувствувах се лишна където и да било, а най-много там, където има надваряне.

Право казвате, че човек в разговорите трябва да участвува разумно. Някой път езика се подплъзне преди мисълта да се е оформила и сетне човек се срамува от себе си.

Да, макар и много страдания, аз чувствувам, че Бог чрез своите АНГЕЛИ много нещо е смекчил. Очаквам дните на онова затишие, когато Духът се оглежда от високо в своята самота, гледа низините, от където се е възкачил, спомня си и радостите, и скърбите и се вдъхновява за творчество и работа.

Знаете ли, че още не ми е останало време да разгърна „Великите хора"! Работа, работа, всякаква! Но „будет, будет"!

Схващам, че сега искахте да ми пишете на новолуние. Вие знаете кое как трябва, правете както намирате за ДОБРО.

Утре рано ще стана и ще завърша писмото си; ще видя дали ще намеря смелост да бъда и в този случай искрена и откровена пред Вас. (Учителя ми загатна, че ми липсва вътрешна откровеност.)

О, Господи, дай ми светъл ум и чисто сърце, за да живея винаги във Виделина!

Нека да говоря Истината пред Асавита, която иде при мен като светъл АНГЕЛ, изпратен от Бога!

Светли Бели Братя! Човешките съдбини не са ли у Ваши ръце! Не правите ли Вий делото на Живота! Ето, аз съм в този живот по Вашта Милост, направете душата ми певица на ДЕЛАТА СИ, на ЧУДЕСАТА СИ!

6 ноември

Бях при А. в петък! Кой ме възпираше до тогаз не зная, по чие повеление отидох пак не зная. Зная само, че беше хубаво, че сълзите ни се смесваха, че разумите ни се преливаха, че чрез търпението и благоразумието ние си откупихме един светъл ден на радост и красота. Той обича моят Учител. Знаете ли що каза: „Нека това учение обхване целият свят, това би било щастие за човечеството!" Разпитваше ме за мнението на „der Lehrer" [(нем.) Учителят] по много въпроси. Слушаше внимателно и като, че поглъщаше всяка дума. „Той е жаден да слуша искреност и доброта около себе си, защото е обиколен и сам принуден да върши противното!"

Той ми говори за предразсъдъците на аристократичния свят в Италия. Как един граф никога не може да вземе не–графиня; това би било цяла катастрофа в родът им. Говорихме за прозаичните връзки на семейния живот. „Там има само неприятни задължения и егоизъм за интереси в най-висша степен!" Подобно мнение съм слушала и от Учителя. И само да знаят „някои", че той има интимност с някого в България, веднага той с бързия влак би намерил родното си място, както мнозина от другарите му.

Когато бях при него, едно висше чувство ме изпълваше и възвисяваше, тъй като че в жилите ми течеше не „графска", а царска кръв. Кръвта на „живота", изкуплението на Агнето, учението на Учителя, Вашето приятелство! О, аз съм царица, мили мой, царска дъщеря; чедо на Асавита, ученичка на Учителя, избраница Божия!

О, колко хубави неща си говорихме ние за Учителя! Той питаше и жадно слушаше, и казваше: „Учителят". Колко бих се радвала пак да чуя този глас: „Иди при него!" Като че ли те скоро ще си заминават... Тогава ще бъде много тъжно, Асавита мила. Италия е много далече, пътят до там за мене е много дълъг... Хелмира има нужда от него, тъй както би била самотна пустиня без Асавита и Учителя. Моля ви се, Асавита! Отче мой, Отче мой!

Ето привършвам писмото си, като оставам в очакване за Вашият отговор. Какво ще чуя, какво ли още, Боже мой! На гърдите Ви ридая, о, Асавита, и чуйте Вий сама всичко от сърцето ми, това, което устата ми не могат да изкажат. Но пак нека бъде Волята Божия, защото при Учителя си пак ще може всичко по-леко да се пренесе, отколкото без Него. Един Негов поглед облекчава болките, за една НЕГОВА УСМИВКА заслужава да се живее!

Алесандро мой, до къде стигнахме ние нашата книга? Нека се пише тя не само този живот, а векове, векове, без край! Тъй както Асавита и Учителя всеки живот и вечно бих искала пак да срещна, така и тебе, Colombo мой, във век и веков. Амин.

Приемете моя поздрав и моята благодарност. Вашата Хелмира ще бъде добра ученичка! Тя ще оправдае, което сте й дали. Напред!

Вашата душа ХЕЛМИРА.

P. S. Асавита,

Знаете ли какво ми подари той. Още като се завърнал от Италия донесъл със себе си една прекрасна златна верижка за моя пентаграм! Но чакал да стане всичко естествено и аз сама да я приема от ръката му. Той не знае защо не го посещавам, пази респект към моето поведение.

О, с каква радост скъсах конеца около шията си, що държеше скъпия талисман! Сам той с прекрасните си ръце го закопча на шията ми. Лицето му сияеше от радост; а пък аз се закопчах на врата му и плаках и го целувах. Той искаше да ме гледа накичена с него. После ми каза да го скрия под дрехите си. „Скъпите неща не трябва да се показват навън" – каза той и целуна златната звезда върху гърдите ми.

О. С.

13 октомври 1927 г.

Предадох:

Искам

Духът Божий, кой пълни сърца ни с Любов
за „Еделвайс" и във век и веков!
Амин.

14 октомври 1927 г.

Приех:

Имай вяра! Слушай вътрешния си глас!

24 НОЕМВРИ 1927 г.

На връщане от урок си намерих златна венчална халка. Тя е тежка и чудесно прилепва на безименния ми пръст. Чия ли е? Имам ли право да я нося? Трябва да го скрия, че ако го видят на ръката ми нашите добродетелни сестри, ще намислят нова история. Бих желала този пръстен да е от Colombo. Уви, той всеки час може да си отпътува. Малко ли са Агати, Жулиети, Лаури и Беатричи по света? Че що съм аз? – Една скромна, една сиромашка българка. Как ме е яд, че употребих „сиромашка". Не е вярно, богата съм и то изобилно. Богатите пеят, бодърствуват. Сиромасите хленчат, просят. Где съм аз!

Купих си обуща, но ги отгладувах. Що от това? Млада съм, сега мога още да нося. Ами я ако имах семейство – деца, за които трябвше да се грижа? Не, срамота е да хленча. Не, никога няма вече да хленча и за нищо на света!

Наближава 9½ ч., среща с Асавита. Ние ще си говорим през пространството. Чуваш ли, Асавита, що в същност желая да получа от живота? Ти ще ми внушаваш подвига на апостолство, постническо подвижничество. Ще ми цитираш цял календар от светии и мъченици.

Сега сме при Маришките езера. Не, не мога да бодърствувам – просто заспивам, може би от изтощение. Главата ме боли, в устата ми е горчилка; ръцете ми са тънки, пръстите прозрачни. Днес уших една рокля, взех цели 100 лв.; 10 лв. оставям за десятък, а 90 са мои. Ще си купя топъл бял хляб. О, всеки ден ще си купувам от тия бели лъскави питки. Сирене не смея да купувам, защото не зная кога пак ще намеря работа.

В зимниците и таваните на моите хазаи е цяла Калифорния. До горе са натъпкани със стока. Като че ли ще отварят бакалница... Наймного им завиждам за хубавите сухи дърва, които държат под ключ, и първокачествените въглища. Старата пепел изринаха във вестибюла и решиха мен да я подарят. Но, хазаинът изрови с бастуна си няколко бучки, извика слугините си първом да го пресеят и тогава да ми го дадат... Но, аз не го взех, то значи да се напълня със сажди. А те подариха 2 вагона въглища за софийските бедни и вестниците писаха за това: Дарителят банкер К. Русев. Моята барака е празна, кога пак ще се напълни.

У Colombo е също приятно. Ах, как хубаво се работи в стая, гдето има равна топлинка, тогава ти идват красиви идеи и летиш, летиш по небето, пееш, четеш, смяташ, рисуваш. Но при тоя студ сега, не само тялото, но и мислите ми се вледеняват и работата не върви.

Ах, тая златна халка, какво да я правя сега?

25 НОЕМВРИ 1927 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 25 ноември 1927 г.

„Човек ще погледне към Създателя си и
очите му ще се взрат към С в я т а г о Израилева."
Исайа 17; 7

Няма Любов като Божията Любов !

Хелмира! Дни много изминаха, през които устните ми не нашепваха това небесно име, нито перото ми редеше слова за него! Така ний дочакахме новата луна, за да се оправдае Вашето предположение, че обикновено Ви пиша на пълнолуние. Това, обаче е съвпадение по-скоро, отколкото нещо следвано от мен; еднакво бих ви писала и в новолуние, и в разсип, а даже и в „лунно затъмнение", така да се изразя. А ако желаете да знаете, моето мълчание се обуславя единствено от това, че много често една малка красива ръчица, ръката на Хелмира, се е явявала да затрива мислите на Асавита! Това нека не Ви наскърбява – да считаме, че с последното Ваше обещание, изтече всичката мътна вода на приятелството ни и в бъдаще нам предстои да се любуваме на ония лазури, в които ще се проявява всичко в своя Божествен вид.

Да споделя още нещо с вас за Луната. Тя наистина взема участие в създаване условията на човешкия живот и ако бих желала да се ползвам от знанието, предадено нам от Учителя, всякога бих представяла пред Вас известни идеи при разсип, време представляваще добри условия за растеж на семената и на идеите; така също, ако бих желала да проявя каквато и да било доброта към някого, бих вършила това при пълненето на Луната. Всеки случай, трябва да съблюдаваме нейните фази, когато желаем да улесним нашите успехи; каза, обаче, Учителя еднаж, че и при противодействието на Луната може да се върши работа, като оприличи това с маневрите, които един лодкар върши когато има да кара платнохода си против вятъра – тогава се правят „волти", казано по моряшки. Над закона по-силен закон владее, казва някъде Писанието!

Понеже засягате въпроса за добродетелността, ще споделя с Вас нещо, което просветна в душата ми, когато четох първата съборна беседа от тази година. В едни от страниците там, Той явно изтъква задължението на всеки човек да върши добро на нуждающите се, добро от всякакъв вид, включая и материалното, всеки според силата си. Но, няколко страници по-нататък, Той най-категорично казва, че с добро и пр. и пр. не се влиза в Царството Божие. Това за мен значи, всяко добро, проявено от човека трябва да се забрави в най-скоро време от този, който го върши. Това изглежда, че е трудно за човека и затова когато се видим в Небото, от добродетелите ни няма нито следа. Прочее, и тук се иска разумност.

Вий загатвате в писмото си, че очаквате от мен отговор за бъдащето Ви с А... Какво е нужно да добавям към тъй ясните обяснения на Учителя! Истина е, че бихме могли много да си споделим с Вас по този въпрос, но ще Ви кажа – следвайте съветите на Учителя и Вий ще постигнете онова, което е съществено да се постигне от всяка душа. Що се касае до аристократическите традиции, за тях природата е приготвила велика „метла". Когато се касае за пророчества, обикновено Учителят казва: „Не ще стане онова, което Вий мислите, нито това, което аз мисля, а само това, което Бог е определил!" За сега Вий ще се задоволите може би с ограничено общение, било за да не го изложите пред дългът му, било и Вий по-добре да следвате ученето си. Определеното бъдаще само ще се яви пред нас и ний ще се съобразим с него. Доброто разположение и интереса му към Учителя, естествено ще донесат благословение и за неговата душа. От Вас зависи да имате с него чисти братски отношения – нека и той бъде като художник, комуто Вий позирате във Вашата красива премяна! Тогава бъдащето ще има своите светли изгледи.

Знаменателни бяха последните две общи екскурзии до Витоша, когато нашият Бивак получи своето име от Учителя. „Белия Ели–Шадар", или „Истинския свидетел", приблизително преведено на български. Бях доволна да Ви слушам в разумните разговори при Учителя. Неприятно беше само, че участието на сестра Б... оприличаваше всичко на състезание. Трябва да сте много внимателна в такива случаи, а при това не се надсмивайте на подобни личности. Но, Хелмира! Аз вярвам във Вашето добро бъдаще, вярвам, че Вий ще работите през всички дни, години и векове, ще сте за добър пример в братството! Дерзайте, с Бога и Учителя – напред.

26 ноември 1927 г.

Виждам колко неизчерпани остават въпросите, по които се опитваме да споделим мисли; казвам си, че навярно това е материал, който някога ще доразгледаме, когато имайки условията за разговор, ще разгръщаме нашите спомени и ще се впуснем обширно във всички въпроси.

Намирате ли за уместно да направим наново нашия опит? Прочетете 27 лекция от III година на Младежкия клас и дайте вид на това, което бихме могли да предприемем; в следното Ви писмо определете точната дата и час, като ми опишете и начина, по който бихте желали да направим опита ни. Ще Ви бъде вярвам удобно, да ми пишете и оставите писмото Ви за неделя, 4 декември.

Посетихте ли изложбата на Б. Георгиев? [Борис Георгиев - виж "Изгревът", т. XIII, с. 621-640, сн. 84-95] Непременно сторете това и се опитайте да запишете впечатленията Ви, като съставите нещо като статийка за новата книжка на „Житно зърно". За тази работа се иска художествен усет, но доста е Вий като поет да предадете чувствата Ви при съзерцание на това необикновено творчество. Обърнете особно внимание на символизма, в който той се впуска със смелост и вещина, свойствена на първостепенни майстори. Използвайте случая и посетете няколко пъти – всякога ще имате допълване в разбиранията. Говорете и с хора компетентни в тази област, за да се яви една ценна статия от Вас по такъв един въпрос. Простете, че Ви възлагам такава работа, но направете опит със себе си.

Сега, ще завърша, като Ви пожелавам да устоите в обещанията Ви току–що предприети като нови отношения към околните (да се справите с всяко чувство на омраза и да го заместите с чистото приятелство, изходяще от добрият дух); Пожелавам Ви да размислите какво значат думите на Учителя – да позира човек на художник, като се явява в своята красива одежда и да застави тоя художник да не търси неговата голота! Моля, резултата от Вашето размишление да ми опишете в кратце в следното Ваше писмо.

А знаете ли какво за себе си мечтая? Да съм същество велико, подобно жителите на Сириус. Да Ви отредя в пазухата си място обширно, колкото цялата наша Земя, там да обработвате Вашата градина, като намерите там и душата, която Ви принадлежи в тоя свят.

Ако имам време ще използвам остатъка от този лист, но за сега оставам:

В. В. Асавита.

2–4 ДЕКЕМВРИ 1927 г., София

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

София, 2 декември 1927 г.

Асавита,

Само Божията Любов носи пълния живот!

Получих писмото Ви от 25 ноемврий. Прочетох го и го прочитам пак; едни неща ме радват, едни ме наскърбяват. Но и едното, и другото трябва да оставя, защото работа ми предстои.

Ето, съобщавам Ви това, което ме подсетихте за изложбата. Тази седмица привърших и няколкократните си посещения там, и записките си, и привършената работа, която вече предадох на братята, които ще се занимаят по материала за „Житно зърно". Ще я одобрят ли или не, то не зависи от мене. Аз писах това, което се откликна в мене от видените картини. Що мога повече? Ако има някой, който да даде нещо по-добро, нямам нищо против, своята ще си задържа за себе си.

Също така своевременно описах и двете екскурзии, които напоследък предприехме. Действително те бяха особени.

Прочетох и разучих 27 лекция от III година на Специалния клас. От там извлякох три основни положения, които може да се турнат всякога в приложение.

1) Изпращане мисли към същество, с което сме хармонирани по темперамент, по сърце и по ум.

2) Възпитаване чувствата и характера чрез музиката и

3) Опит върху посеяни семена или луковици в две саксийки, за да се види как въздействува мисълта ни върху едната.

Има още много ценни мисли в тази лекция, но тези трите положения са като резюме на цялата лекция.

Вторите две положения (2,3) се отнасят лично към всекиго, който ги предприеме; те не изискват второ лице, а първото положение, изпращане мисли към някого, за него действително трябва още един, но кой е той? Далече съм от мисълта, че аз с Вас, или Вие с мене си хармонираме по

темперамент, по сърце и по ум. Но опита трябва да се направи и с кого ще бъде? – Пак с Вас. Досегашните ни опити по форма не излезнаха сполучливи, но самата работа е приятна, поне временно създаваше един красив мир.

В четвъртък вечер, от 8–10 ч. аз ще Ви изпратя една мисъл из областта на поезията, също и от Вас ще очаквам да получа нещо.

Омразата вече си отива. Новата песен на Учителя в Школата потвърждава това.

Вашите примери за позиращата девица с красивата премяна преповториха съветванията на моя вътрешен глас. Те ме наведоха на много размишления, на които сега не съм способна да дам някакъв израз.

Какво ли е Бог определил, щом това, което мисля аз и Вий няма да се сбъдне? Може би ще се сбъдне това, което Учителя е пророкувал за мене, и което по много от своите точки е тъждествено с Вашето! Тия размишления ми внесоха достатъчно огорчения тези дни, при многото и други, затова всячески се старая да не се спирам на тях. Но аз изгубих вяра в себе си, щом всичките мои мисли и чувства до сега са лежали на фалшива основа.

Знаете ли, че когато нямам сила да извикам Вашето име, или Учителя в дни на горест, аз викам: Йоане, Йоане, Йоане? И като че ли ми олеква, като че ли стоя близо до едно човешко същество, което разбира и Бога, и човека.

По повод древният гений Мелхиседек направих, там при Ели–Шадар едно велико откритие. То ме зарадва много. Някога, ако Ви интересува, може да Ви го кажа. Но много бих била благодарна, ако получа някакво по-широко осветление върху това име, защото ще ми бъде в скоро време нужно.

Няма Любов като Божията Любов!

Ваша ХЕЛМИРА.

4 декември 1927 г.

P. S. Моето отиване в библиотеката и пр. не е приятно на някои от печатарите. Веднъж те дори ми забраниха да влезна. Где впрочем бихме могли да оставяме писмата си?

6 ДЕКЕМВРИ 1927 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 6 декември 1927 г.

Х е л м и р а,

Получих последното Ви писмо, на което в последствие ще отговоря обстойно. Сега Ви явявам, че съгласно реда, който описвате, ще направим в четвъртък нашия нов опит. Още на следния ден взаимно ще си изпратим писма за опита.

Относно библиотеката не се безпокойте – оня случай е бил изключителен. Гледайте да вземате ключа в неделя сутрин, когато в някой момент отсъства оня що не Ви е допускал. Ще обмисля друг един начин за предаване на писмата и ще Ви го явя.

Боже мой! Постави ни в пълна хармония с моята сестра Хелмира!

Господи Всемогущий! И Вий светли наши приятели, благословете, благословете моята сестра Хелмира!

Само Божията Любов носи пълния живот!

В. В. Асавита.

8 ДЕКЕМВРИ 1927 г., четвъртък

Богомил, Зорнициния брат [Богомил Малджиев от гр. Русе] ми прати днес цял метър сухи дърва. Че това е истински дар, който никога няма да забравя. Милият добър момък! Той влезе снощи при мене да се видим и видя, че свита уча на миндеря, и днес! Бог да му даде живот и здраве.

Цели 6 дена ших горе за наема и сега кръста ме боли от движението на машинното колело. Що нещо уших! Има да се отвори цял магазин за дрехи. Поне мога да пипам тая мека коприна и дантела, фино хасе и батиста – ако и да ги нямам.

Два месеца как мама е тука, но още не ме е посетила.

Сега си напалих добре печката и сложих да се вари картофена супа. Забравям всичко! Радвам се на топлината, на сгорещената вода, с която се измивам добре и освежена сядам да уча. Колко е хубаво!

9 ДЕКЕМВРИ 1927 г.

Приятна зима. Години наред аз ставам в 5 ч. и вървя на урок. До 8 ч. ние свършваме и тогава всеки отива по работата си. Брат Боев е винаги буден и ни чака. В тия хиляди стъпки до там и у дома, и от дома до Аня, аз прерисувах мозъка си, лицето си. О, мое мъничко челце, кога ще пораснеш? Или трябва още и още усилия?

Все си мисля, че ако дойде майка ми, ще ме бие пак, както някога. А тя тъй жестоко ме блъскаше и разкъсваше с ноктите си моята кожа. Аз бях „Козетка" и Учителят ме изведе от там и приюти в Школата. Даде ми тия прекрасни учители, които неуморно работят върху мене, неуморно и безвъзмездно.

Ах, този 8 клас, тая „Erste Prima", колко ме измъчва! Особено огромен е материала по литература! А пък комплицираните задачи, а пък тая ужасна физика, химия, Божичко! Трябва да изучавам и пение, и гимнастика. Миналата година на изпита играх хоро... Що да правя? Не го играх лошо, но срам ме беше ужасно. За тази година г–ца Заморска иска от мен да се науча да танцувам и да играя ръченицата. Дадено!

Colombo ме покани на обяд. След това ме помоли да му разкажа по какъв път съм дошла при Учителя. (Отлично упражнение по немски език.) Аз му разказах, че детството и юношеството ми не са били никак весели. Че обичах да чета и рисувам, а искаха да ме оженят за някой еснаф. Че тия постоянни внушения са ме накарали да дойда в София и че пеейки в Рамадановия хор, един хорист семинарист ми говори за съществуването на свят и велик българин, и че аз трябва да се запозная с Него. Наистина аз се запознах при много чудни обстоятелства, но по-важното е първата беседа, която чух. В нея се казваше, че който иска да види Бога, да става пред изгрев слънце през май и да посреща слънчевия изгрев. Тогава ходейки из гората всеки ден в тия омайни утрини, когато цялата природа

ликува и пее, аз разбрах що значат тия думи по щастието, по блажената радост, която преживявах от ранна пролет до късна есен всред нашата борова гора.

После Той ми каза да уча. И още, още му разправях. Той ме държеше в прегръдките си, милваше ме и искаше да му разказвам още и още. И най-после каза: „И аз обичам Учителя! Това, което ти ми разказваш за Него, ме прави да го обичам, meine Taube [(нем.) моя гълъбице], не по-малко от тебе." Това е една щастлива среща с него и при това със златното синджирче, дарено ми от него. О, с него той се свърза завинаги с Бялото Братство. Да, Colombo рано или късно ще бъде ученик в школата.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 9 декември 1927 г.

Само Божията Любов носи пълния живот !

„Да пристъпваме с дързновение към престола
на благодатта за да приемем милост..."
Евреем 4; 16.

Х е л м и р а !

Сестрице мила! Да Ви говоря ли за неочакваното възрастване на нашият четвъртък, което ако не повече, може да се изрази с отношението пет към едно!

Часът бе 9 и 3 минути по „Балкан", когато в една необикновена обстановка, до мен достигнаха Вашите трептения:

„Час на вглъбяване в онова, което е било
и онова, което ще бъде – сред светлината."

След 16 минути (9 и 19) предадох Вам следното:

„Душата ми е звездица сред пет свои дружки
и лъчи от нея отлитат, отлитат към Хелмира!"

Ще очаквам да прочета и Вашето съобщение за преживяното тази вечер.

Първото нещо, което искам да разгледаме от Вашето последно писмо, това е интереса Ви за Мелхиседек. Вашето откритие ме интересува, затова моля при пръв случай да ми го явите. Междувременно имах случай да поговоря с Учителя, комуто казах, че желаете да научите нещо повече на тая тема. Мислех по най-лесния път да се доберем до тия знания, затова питах Учителя дали да се явите при Него и Ви разкаже всичко. Обаче, Той посъветва да мислиме сами на първо време. Ето защо, отбележете си местата от Писанието, в които се говори за този адепт на миналото. (А може би и много пъти до днес.) Прочитайте си ги от време на време и ще постигнете важни схващания за неговата дейност. За мен, той е велик ангел, вселен между човеците. Ще опресня и аз знанията си за него като прочета Писанието и някои бележки, които предполагам да са записани в една моя тетрадка. Така, че по тоя въпрос ще се върнем, а вярвам че и Вашето съобщение ще ме наведе на някои мисли.

Следва да Ви поздравя със завършената работа по изложбата на Георгиев. Нека се надяваме, че комитета ще го одобри и напечата, а и Вий се ползвате от преживяното в свръзка с тая Ви статия.

Имам една малка молба към Вас: В едно от следните Ваши писма, да ми опишете някой Ваш спомен от баща Ви (който е жител на духовния свят, нали?) Опишете ми характера му, каквото си спомняте за него, изгледа му и въобще някои подробности. Ако ли имате негов портрет да ми го дадете за няколко време. Той заслужава да бъде спомнен в молитвите ни в някой четвъртък.

Сега, за смяната на нашия „пощалион". Правя си един преглед през какви стадии мина нашето кореспондиране, как хубаво беше когато писмата ни се поднасяха от дръвчето на Изгрева, после – трепетите, с които ги съхранявахме на прозореца в салона и най-сетне, сред хранилището на земна мъдрост – библиотеката. Дойдох до смелото заключение, че сега трябва да намерим един жив благороден човек , който да ни услужи. Ето защо, заедно ще го потърсим: Прекарайте през ума си ония близки нам братя и сестри, от които да изберем някого. Бихме ли наистина открили човек, който след като ме види, да се въздържи и не задоволи Вашия интерес да Ви разкаже за мен? Може би! Ще зависи от Вас да не го разпитвате, до като дойде определения срок; освен това, писмата ще предаваме поставени в една книга (за прочит). Ще я опаковаме и привържем, тъй че носителят не ще знае какво ни носи и не ще любопитствува. Впуснете се смело в решението на въпроса, същото ще сторя и аз, та ще си съобщим резултата. Предвиждам едно красиво последствие, което ще ни улесни в това отношение.

Ако не сте много заета и Ви е удобно, оставете ми и за 18–того писмо в библиотеката – това ще е може би последно затруднение. Трогната съм от трудолюбието Ви.

Привет: Асавита.

10 ДЕКЕМВРИ 1927 г., София

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

София, 10 декември 1927 г.

Асавита,

Няма Любов като Божията Любов !

Честита се считам, че пак се отправям към Вас с това писмо. Прилагам листчето с опита, очаквам Вашият отговор. В четвъртък на уреченото време бях на поста си, но тъй бях уморена и съкрушена духом, че като си ронех само облекчителни сълзи, отправях към Вас своите мисли.

Мила, миличка! Имената, които написах ще ми дадат много вдъхновение, но и Вий подсещайте ме за туй, онуй, да не би да не кажа това, което е съществено да се изложи. Нека Святий Дух ме изправи пред филмите на пътят ми от излизането ми от Господа, като ми припомни това, което трябва.

Благодаря, благодаря за благословението, което призовавате над мен! Нека и Вам така бъде подобно! Амин!

Чухте, нали, новите песни от Учителя? Насладихте се и Вий от сладкото пение! Как пее Той! Като че ли чрез Него пее Небето. Какъв е чуден гласът Му! Слушала съм добри певици и певци, много съм се радвала и

възхищавала, но сетне у мен остава едно чувство: „Защо да живея?", когато слушайки Учителя, казвам си: „Да живея, да живея! Живота има смисъл, красота и цел! Живота Божий е хубав, хубав!" Знаете ли като гледам това дивно лице, слушам гласът Му, като че ли се пречиствам, пречиствам и изведнъж целият мрачен хоризонт на моята душа се разведрява и аз пак виждам животворното слънце.

Но колко доблестен подвиг трябва да извършиме, за да оправдаеме толкова голямата Божия милост над нас, да ни Го изпрати в тия дни, в тия тежки дни.

Много неща ми идват да Ви кажа, но те сега бягат от мене; а когато ръцете ми са заети с работа бърза и неотложна, тогава мислено се разговарям с Вас, но мисли бързи, които нямат време да се застоят и усладят душата ми, защото мисъл трябва да съсредоточи човек и в най-малкия иглен бод и най-малкото деяние.

Знаете ли, че майка ми още не ме е посетила! Как без думи Небето ме още изобличава чрез това! Но кой ми е майка, кой ми е баща и братя, и сестри? И тука може да се дадат добри отговори, но хубаво е човек да бъде в хармония с всички твари. О, зная, в много съм виновна пред всички, но що да сторя? Колко мъчно се облагородява характер! Колко пъти плача горко и се разкайвам за постъпката си, за думата си, за мислите си, но след малко ето ме пак същото сторвам... Що да сторя, що да направя? С какво мога да изкупя всичките си грешки? Може ли човек да се оправдае? Пред человеците, не, но пред Бога, да!

Благодаря на Този Жител от Сириус, който приют ми дава в сладката си пазуха!

Ваша ХЕЛМИРА.

15 ДЕКЕМВРИ 1927 г.

15 декември 1927 г.

Новата прислужница на А., която благодарение на моите внушения получава заплата, която аз не съм и сънувала, като се ползва с безгранична свобода. Неблагодарна, тя разсейва из братството нелепости за моето гостуване при него, въпреки че винаги е около нас, викана или невикана. Не, това е долна завист на жена, която не е почетена. Що да правя? Тям парите и вечното присъствие около него, а мен, някой щастлив час веднъж в трите месеца. Те назовават моя мил гълъб с прозвището „любовник". Колко далеч отстоят от истината! Но после горко плаках. Зная си аз, истината си зная и че те се лъжат, и лъжат наоколо. Но силен е Бог и ще блесне Правдата Му. Самата тая достопочтена слугиня знае, че рускинята Нинета Гриньова му е такава, а не аз. Аз съм му приятелка, малка, влюбена приятелка, ученичка на Учителевата Школа. Но понеже тя не е в Специалния клас, не може да почувствува що значи това. Като ученичка на Окултната Школа аз не мога да имам любовник. Това значи да излезна от Школата още същия час. Аз обичам А. и той мене. Ние по-добре знаем какво сме един за друг и макар, че няма да се оженим, ние си запазваме и сега, и в бъдеще едно велико, свято приятелство.

Пак ми възвърнаха малката шевна машина. О, като че ли влезе отново добрия ми приятел. Тъй плаках от радост като я видях. Зорница ме

прегърна и каза: „Хайде не плачи, взимай си работа и си работи." Донесе ми после сладкиши и ябълки, подари ми една съвсем нова вълнена пола, която отлично ми приляга за новата ми блузичка, подарена от нея за Коледа. После и Славчо, моят прекрасен Славчо ми донесе голям портокал. Сладкият малък пророк. Веднъж аз седях в стаята си и работех. Навън грееше слънце и птичките пееха. Почувствувах мъка за живота, който протичаше край мене. Тогава той надникна на прозореца, седна върху него и каза: „Како Олгичке, аз ще ти купя една голяма нива (разпери ръчичките си), която мно–ого, мно–ого да ражда." Слънце осия стаята ми. Пръстчетата ми трескаво заработиха, като че ли изпълнени с нова сила.

Славчо, миличък Славчо. Ти ще пораснеш, чедо мое, учен мъж ще станеш и аз вечно ще те благославям. Колко е мъдър този малък богаташ! Колко е добър! Когато пренасям въглищата си от тротоара, той сам мъкне големи буци и ми помага, също и мъничката руса Милка – въпреки крясъка на гувернантките. Те важно отговарят: „Мама каза да помогнем на кака Олга."

Моите велики приятелчета, моите пойни пролетни птички. Те обичат моята супа. Натежали от тлъста храна, те намират, че моята „клин чорба" или постна картофена супица е превъзходна. Даже, веднъж Милка ето каква голяма глупост велемъдро изрече: „Како Олгичке, толкова е сладка твоята супа, че когато мама умре, ти ще ни готвиш." А те не искаха да знаят, че тяхната лъчезарна в здраве и красота майка съвсем няма намерение да умира за хатъра на моите супи.

Ето и портрет от баща ми за Асавита. Че аз не го зная никак. Оставил ме е четиригодишно сираче. Само по книгите що е чел и подчертавките, които е правил и аз, подобно Татяна Пушкина, опознавам и аз лека–полека баща си и виждам, че вървя по неговите неосъществени, но въжделени пътища. Учителят казва, че той е винаги с мене и ми помага. Сладкият мой бащица!

17 ДЕКЕМВРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

17 декември 1927 г.

Асавита,

Радвам се, че в тия усилни за мене дни получавам от Вас писма и че мога и аз да Ви пиша.

Опитът в четвъртък не излязъл сполучлив. Вие сте възприели по-добре, но моя възприемателен апарат е по-несъвършен.

За Мелхиседек намерих в 5 гл. Посл. към Евреите. Зная, че има и другаде, но Библията е цял океан и не мога лесно да го открия, освен, ако някой не ми посочи съответните места.

Една по една поставените глави в книгата се очертаха: Зная, че не са още така хубави за показване, но мен предстои възможността да ги усъвършенствувам в бъдеще.

„Големите риби, живеят в океана; великите художници, музиканти и поети се раждат също в съответно велика среда." Такава беше приблизително идеята, изказана от Учителя в лекцията на Специалния

клас. Аз съм дете на прост народ. Що съм аз и що мога да направя? Но аз работя, както ми дойде под перото. То не идва случайно – от главата, а главата ми е още несъвършена. Ах, ако този сюжет, наистина, както казва М. Белчева, влезе в ръцете на Гьоте, Шилера и др. колко хубаво нещо ще излезе, но те едно, че не се вдъхновяват от такива идеи, друго, сега такива великани като тях не се раждат. Още не смея да я представя на Учителя!

Статията за художника Борис Георгиев е одобрена от редакционния комитет на „Житно зърно", но трябва да се препише по-пригледно.

Прилагам портрета на баща ми. Ето го, миличкият и непознат за мене родител. Никакви спомени не са отпечатани в съзнанието ми за него. Че той ме е оставил едвам тригодишна и винаги е странствувал далече от дома.

В Нова Загора, внезапно е починал. Казват от отрова... Мама казва, че бил неподкупен. Зная, че са му давали подкуп да се подпише за отчуждаването на една нива и проектирания път Кортен – Твърдица да изкриви по желанието на стопанина. Но, той не приел – планът от инженера останал същия, но баща ми платил с живота си.

Бил рус, със сини очи, голяма брада и коса, ала Христо Ботев. Обичал песента. Новозагорки – тогава деца разправяха, че свирел на кавал, децата се събирали край него да играят и той свирейки, играел с тях. Бил отличен песнопевец. Писмата му били хубави. Страшно обичал книгата. Всичките му томове са подвързани грижливо – едни с кожа, едни с хубаво платно, снабдени с щемпелувано името му. В края на всяка прочетена книга, върху бялото поле е оставял бележки от прочетеното. По подчертавките и бележките, и аз като Татяна в „Евгений Онегин" можах да надзърна отчасти в неговата будна и нежна душа. Оставил е немски, руски и италиански книги. Немски е изучавал чрез немско евангелие, сравнено с българския текст, италиански – от своите работници – бил е кондуктор. От него ми е „Изгубеният рай" от Милтон, целия Пушкин и – отчасти Лермонтов. Обичал е и стиховце да пописва... Твърде много е бил привързан към мене. У всяко писмо е напомнял на мама „хубаво да ме гледа".

Значи, пощальона ни ще бъде вече не дърво, а човек. Предлагам Паша Теодорова. Имам безгранично доверие в нея. Когато тя ми говори, колкото да съм угнетена духом или отровена от съмнения, тя съумява да тури умът ми на място.

Още малко добавям за баща ми. Майка му – баба Вълa е живяла 104 г. и е оставила на света 13 деца. Татко – седмият е трябвало да слугува по чужди врати, за да получи малко класно образование.

На Витоша, скоро, запитах Учителя да ми каже нещо за този тайнствен Мелхиседек. Той каза, че знаел една приказка за него и щял някога да ни я разкаже... Седнах върху един камък да се нагрявам на топлото слънце и почнах да изговарям името: Мелхиседек. И чудно, първата част на името ми – „Хелми" се включва в „Мелхи". Зарадвах се тъй много. В това време, Учителят ме гледаше от далечината и се смееше. О, аз зная, че Той гледаше към мене, иначе нямаше да трепна от радост. „Седек" – е символ на царско достойнство според еврейската етимология. Също и „Ра" – от моето име е египетско название на царете.

Намерих 2 разковничета – наистина щастлив ден.

Привет: Ваша Хелмира.

19–23 ДЕКЕМВРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 19 декември 1927 г.

Хелмира, сестрице мила !

Само Божията Любов носи пълния живот !

„Благостта Ти ме възвеличи !"

Предстои ми да отговоря ма много въпроси, засегнати в последните Ви две писма. Най-първо ще се спра на известни практични неща и после ще премина по-нататък. Между това, да Ви явя, Хелмира моя, чудната цена на тия наши писма: Представете си, че Учителя ги е оценил и ми каза наскоро, че ще е добре някога да ги напечатаме! Прочее, да внимаваме върху онова, което изказваме чрез тях, та живота ни, на който те стават израз, да бъде за пример на мнозина в бъдаще: Като видят нашата виделина, да прославят Бога – живущий в Небеса!

Благодаря за портретчето на Вашия баща. Проличава от видът на самия портрет, че и Вий с любов отвръщате на неговите грижи в детинството Ви. Той заслужава това, ето защо предлагам да посветим нему идущите три четвъртъка. Ще го споменем с всичката топлота на душите си и ще му пожелаем блага, потребни на един жител в духовния свят. Той е вече доста време там, но към това, което е придобил, Господ ще приложи още добрини, когато ония, които го обичат положат своите добри мисли. Каквото чувствате в тия моменти за него, изливайте душата си; помолете се да го сънувате, и каквото се яви ще си споделим. Удобно ли ще Ви е, до второ известие да изберем времето от 8.15 до 8.30 вечер? Бих Ви помолила да наредите така живота си за сега. Но в четвъртък, 22–того да почнем в това време.

Какво съвпадение, че когато Вий ми известявате за Вашата майка, мен се случи да Ви запитам за Вашия баща. Изглежда, че те са разпределили ролите си спрямо своите деца, като той е поел грижата за Вас: Прочее, радвайте се, че той Ви помага от духовния свят. Така ми обясни Учителя.

Вторият въпрос, който искам да разгледам с Вас, това е за нашия пощалион. Още когато Ви предложих работата, тя имаше за мен три възможности, които щяха да се обрисуват след Вашия отговор. Именно, Вам предстоеше да отгатнете сто на сто, петдесет на сто или 25 на сто. Постигнахте именно последното. Сестра Паша е моя добра приятелка, но опасявам се, че като жена, в нея ще заработи любопитството; ще стане нужда да й обяснявате нещо от отношенията ни, а за това е рано още.

Петдесет на сто бихте отгатнали, ако бяхте предложили нашият брат Боев. Предлагам него и Ви моля предварително да го запитате дали би Ви услужил. Ще му представите работата така: „Една сестра понякога ми предава някои писма и пакети, и за взаимно удобство моли понякога да ги предава Вам и да си ги получавам от Вас." Не мислете, че ще се явя и пред него! Ще си служа и аз с някой посредник, като този последния ще е разрешение на втората половина от задачата ни. Видите ли колко още се крия? Но идва време, когато скритото на покрива ще се покаже! Прочее, за

сега само вземете съгласието на брат Боев по принцип, а в последствие ще ви съобща още някои подробности.

Радвам се заедно с Вас, че редакторите на списанието са одобрили статията Ви за изложбата; колкото за искането им да я препишете с мастило, това може би предвижда едно изглаждане. При всичко, че това струва много труд, бих Ви насърчила да сторите според съвета им, защото наистина ще се подобри написаното. Имам една идея, да си послужите с пишуща машина, като в такъв случай, ще можете и на мен да изпратите един екземпляр – да я прочета по-рано, ако се забави печатането. Работата на машина се съкратява поне три пъти, а при това може да имате и повече екземпляри с един труд. Прочее, допълнително ще Ви явя начина, Вий не бързайте да проучвате сама. Моята услуга ще зависи от послушанието, което ще покажете тия дни.

Изпращам Ви този лист, а ще последват и други, гдето ще разгледам нашия опит и всичко останало. Приветствувам Ви с Духът на благостта и желая той всецяло да Ви обгърне, за да сте виделина дори и за ония, които не Ви обичат!

Асавита.

23 ДЕКЕМВРИ 1927 г.

„Благостта Ти ме възвеличи !"

II Цар. 22; 36.

Продължавам последното си писмо, за да споделя с Вас по резултата от опита ни. Действително, станало е цяло кръстосване в предадените и приети мисли! Вий трябваше да спазите онова, което сама определихте, именно – да предадете първа, та после да приемате; ето, че сте пропуснала това и получихме разместване на часовете. Както и да е, щастието ни е в тия взаимно преживяни минути. При този опит например, почувствувах радост, каквато отдавна не е засягала душата ми, а още повече се радвах и когато получих Вашето писмо с описанието на опита. Не по-малко е важно познанието и опитността, която придобиваме в свръзка с това ни подвизаване: Ако мен се отдават минимални успехи, дължи се на обстоятелството, че открих нещо като ключ за всяка подобна работа; в мен се очертава цяла теория за такива случаи, така щото след още някоя проверка ще Ви я изложа и тогава заедно ще продължим с по-голям успех. За сега, Вий се молете Бог и Учителя да Ви поставят в онова порастване на нашия четвъртък, за което Ви загатнах напоследък.

Снощи също бяхме добре. Стана, така да се каже запознаването на Вашия баща с някои добри наши заминали братя и сестри. Ето кои ще му спомогнат за осияването му от ученето на Учителя ни. Ще продължим още два пъти, както Ви казах в 8.30 до 8.45.

До тук Ви писах под впечатленията добити след първото прочитане на писмото Ви, а сега вече се вглеждам в самото Ви писмо и отговарям на всичко, което е там подчъртано при прочитането.

Мелхиседек! Чаровно е откритието Ви и разширението, което сюжета ни придобива с цялата тема. В Библията малко е писано за този необикновен дух: В Битието, когато е срещата с Авраам и разсъжденията на Павла към Евреите в 5, 6 и 7 глави. Ще остане така, кога се явите при Учителя, да разкаже обещаната приказка и онова, което Той би благоволил към една такава тема.

П. П. Да не оставя незасегнати и намерените две разковничета! Значи, Вий в един ден открихте две щастия! Радвам се! А аз нито еднаж в живота си не съм имала такъв случай, така щото не мога да кажа какъв е и резултата от такива находки. Питате какво да сторите с едното, т.е. за кого е то. Знам, че сте готова да го подадете с еднаква радост на две души. Две души, чиито имена еднакво започват с „А"! Тогава, хвърлете жребие... И да притежава другото разковниче определената от тия две души! Това важи, разбира се, ако още не сте разрешили въпроса.

В следното си писмо ще Ви изложа как да извършите преписването на статията; проучванията ми ме изведоха на добър край, така че ще се свърши добре и тази Ви грижа.

А сега Ви приветствувам още и още!

А . . . . . .

Ако сте получила утвърдителен отговор от брат Боев, към края на идната седмица го уведомете, че очаквате да получите нещо чрез него. Ако се нареди ще изпратя тогава писмото си до него, за да Ви го предаде. Същевременно помнете, че едно от условията е да не се интересувате и за посредника що би носил изпращаното от мен; прочее, предварително ще помолите брат Боев да не Ви говори за него, да не се интересува и за мен. Пратеникът ми ще знае само това, че предава на брат Боев нещо от мен. Всичко остава скрито, а също и Хелмира моя!

Съща.

Ще можете да уверите брата, нали, за чистотата на нашите отношения и че всичко се касае за един предприет от нас опит, който се развива по един свой път. Ако Бог е определил може би брата е последният ни пощалион и след него иде живото слово!

А . . . . . .

27 ДЕКЕМВРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

27 декември 1927 г.

Асавита,

Вам се падна разковничето! А исках да се падне и на двамата! Смешно.

Брат Боев изглежда, не му е присърце, плюс другите благородни роли, които играе, да ни стане и пощальон. Зная го аз; той не слага подписа си там, където първом не е проверил какво е писано по-горе.

Казвате, че писмата ни някога ще се печатат! Това е знаменито! Вашите са образцови, но моите!? Значи, няма тайна в света, рано или късно ще се разбере, че „Цар Траян има кози уши!"

А дали наистина татко ще срещне горе бр. Пеньо Киров, бр. Стойчев, бр. Тихчев, Дързева. Наистина ли? Колко е хубаво това! Дали пак ще се въплоти на земята? Колко хубави неща научих още за него! Денем слугувал в един Т. Сейменски чорбаджия [Търново Сеймен – Симеоновград], а вечер на светило от кълчища, лой и катран е чел и се обогатявал с познания. Майка ми никога не го е видяла сърдит и намусен. Знаете, бил доброволец в сръбско–българската война, имал отличие.

Не, брат Боев не се съгласява. Казва решително: „Не любопитствувам, но всяка работа, която върша искам да бъде съзнателна: от кого е и за какво се касае."

28 декември 1927 г.

Ах, как искам да работя само върху моите поетически бележки, да изучавам езици и да чета образци на художествената литература. Но, има ли за мене един меценат, както за Виргилиус Марон! Но що думам? Меценат за мене! Че аз съм тъй още зелена, че трябва да се смиря пред тежките условия, при които живея, което не бих чувствувала тъй остро, ако природата не ме постави до „благословените и избрани" в света, които плуват в излишество.

Не, не, и това ми е много, което имам!

Вие ми оставяте и по 1 шоколад. Ах, това е чудесно! Как се досетихте, че тъй много го обичам. Изпърво и Colombo ми даваше по един голям, но някак си ми беше стеснително от това, затова не ги ядях, а ги събрах и му ги върнах...

Питате как пиша; ето тъй: В стихове давам израз на някое тъжно или радостно чувство. Понякога то веднага се излива съвършено по форма и съдържание. А понякога трябва доста да го дялам и чистя.

С привет: Ваша Х.

4 ЯНУАРИЙ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 4 януарий 1928 г.

Хелмира, любезна моя сестро !

Само Божията Любов е Любов !

„Устройва работите си с правосъдие."

Псалом 112; 5.

Чини ми се, че цял месец да Ви изпращам редовно писмата си, не бих успяла да споделя мислите, които ме занимават в свръзка с последното Ваше писмо, както и онова което преживяваме! Необходимо е най-първо да разгледам с Вас три въпроса: Преписване статията Ви за изложбата, избиране на пощалион и в последствие теорията ми за сполука при нашите опити. Днес ще разгледам само първия, като най-належащ.

Сред бурите, които Вий често внасяте в душата ми, които бури полагам усилия да превърна в тих зефир, узрея напоследък планът за въпросното преписване. Ще кажете, защо толкова е трябвало да мисля. Причините ще ви станат ясни, но уверявам Ви, че до тази заран бях решила да Ви предоставя доста самостоятелно да наредите преписването. Но, ето Господ чрез горецитирания лъч ми проговори да устроиме работите си чрез правосъдие. Прочее, ако и Вие както мен се вслушате в гласът Божий, ще се улеснят и много други неща, които взаимно ни интересуват.

Прочее, слушайте. От проучванията ми се оказа, че в братството ни, освен някои от сестрите стенографки, почти никой не работи на машина. А те са тъй заети, щото да им се поиска да Ви посветят няколко часа от

времето им Вам, би им се сторило непосилен товар; а знам, че красотата на всяка работа зависи от хармоничното съчетание на всеки момент от създаването й. Ето, тогава дойдох до едно откритие, което ме накара да се замисля. Открих, че един наш брат владее сносно машинопис и ще може да Ви услужи. По съвета на същия лъч, предлагам Ви го, още повече като си казах, че времето е внесло в него важна промяна и моята Хелмира е забелязала това; да ви кажа и аз, че той отдавна се е вслушал в съвета на Асавита и Вий за него сте само една чиста сестра, чието приятелство той цени. Пропуснах из паметта си името, което някога с Вас заедно му бяхме дали, но това е брат Жечо.

Прочее, ето сега самия начин на работа. През настъпващите празници, ще помолите сестра Паша (научих, че братската машина била у нея) да Ви отстъпи за няколко часа машината. Ще съобщите и на брата, че нему се възлага една услуга – не Вам, а за братска идея, за самото „Житно зърно". Така той не ще мисли, че Вий се ангажирате към него и ще се приучи към безкористно служене на общото. Ще бъде важно за Вас, в момента на диктуването да внасяте изглаждане и красота в изразите, там гдето е нужно.

Забравете всичко друго и се погрижете да влезете във връзка с Духа в тия няколко часа. Па ако останете недоволни, сложете за винаги всичката вина само върху мен. Ако ли пък почувствувате радост, ще се радвам и аз с Вас, като ще се насърча път още по-светъл да Ви покажа!

Смирение за брата и вдъхновение за Вас! Ето законите, пред които заставате с приемането на тая работа. Пожелавам Ви красив успех! Като Ви предлагам именно тоя начин за написване на статията Ви, схващам всичката полза от свободата, която ще имате едновременно да обмисляте написаното. Разчитам, че ще ме послушате.

Незабравими бяха минутите, в които Ви слушах и гледах срещу Нова година, при четене въпросните две Ваши стихотворения! Не ще говоря върху всичко, а с мисълта си всякога Ви милвам при такива случаи!

Понеже до определяне нашия пощалион не ще имате случай да ми предавате Ваши писма, добре е кога сте разположена при получаване на моите, отделяйте по няколко минути и ми написвайте по нещо. Ще ми ги предадете при първия случай, който ще Ви се отдаде.

Радвам се с Вас наедно за подвига ни и опознаването с Вашия баща. Неговото изявяване кога да е ще стане, не бързайте, а пасивно очаквайте да Ви се яви.

Накрай, пожелавам Ви да сте мирна, тиха, изпълнена с Божествена Любов към всички и тогава зефира неспирно ще повява от моята към Вашата душа.

Асавита.

4 януари 1928 г.

Асавита иска портрета на баща ми! Той има чело, брада и израз на някакъв Христо Ботев!! Миличкият ми баща! Никак не го зная и нямам представа за него. Познатите му живи съвременници го боготворяли. Той имал прекрасно сърце! Обичал тъй много книгата! Оставил ми е ценни съчинения, Пушкин в оригинал – целия. Опитвал се да учи немски и италиански езици чрез евангелието. Чел, сравнявал и учел. След прочита на всяка книга оставял ценни бележки. Обичал да пописва и стиховце,

казва майка ми. По „книжовния" въпрос те никак не се разбирали и често любовта му към книгите ставала причина за неприятни сцени в семейството.

Колко се радвам, че Асавита ще държи в ръцете си този скъп портрет, окичен от мен с цветя! Нека и неговата душа усети полъха на Асавита.

5 ЯНУАРИ 1928 г.

Какъв ужасен студ прекарахме! Когато отивах сутрин на урок клепачите ми се залепваха, дъхът ми сякаш замръзваше. Но сега не усещам вече студа, както преди. А пък и хубава чанта имам за книгите и си оплетох топли ръкавици.

А какво ужасно безсъние ме мъчи! Може би затова, че скоро не съм правила излет до Витоша.

Пак дойде при мене студента Деревянко, донесе ми за поправка долни дрехи. Тъй хубаво му ги изкърпих, че изглеждаха почти нови. Даже му ги изпрах добре и огладих с гореща ютия. Той остана възхитен. Нарече ме „прекрасная девушка". Искаше да ми плати и за прането, но аз не приех. Прекара доста при мене. Стажант е по физика. Говорихме върху научни въпроси. Обясни ми някои уравнения и закона на Ома и Фарадея. Чудесно беше – гледаше ме така мило и чисто. О, той би желал често да беседваме така, но знае, че аз съм заета, а и той трябва много да работи и добавя към своята скромна стипендия. Насърчих се доста от него. Ръцете му са загрубели и черни. Не каза какво работи, но изглежда че пали някое парно отопление. Огладняхме. И двамата се нахранихме хубаво от киселото зеле, подпечено във фурничката на машината.

Асавита казва, че нашите писма някога ще се напечатат [и тук, в "Изгревът", т. XXVI те са отпечатани през 2012 г.]. Но възможно ли е това дордето сме живи ние – действителни лица?

„Еделвайс" протече – най-сетне ме посети истинско вдъхновение. Ах, но колко трудно се работи. Като че ли удрях в твърда скала. Но коренно прекроих фабулата. Представена е в 5 части, а именно:

Еммануил,
Мелхиседек,
Асавита,
Хелмира,
Еделвайс.

Но още колко трябва да се „копае" покрай нея. Колко художествени образци трябва да проуча, за да излезе опита ми сполучлив.

9 ч. вечерта, четвъртък
„Колко искам, Асавита", да сънувам баща си!

6 ЯНУАРИ 1928 г., Бъдни вечер

Тъй уморена, тъй самотна се чувствувам. Никой не ме посети и поздрави тия дни, а и вдъхновението ми хвръкна нанякъде.

11 ЯНУАРИЙ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 11 януарий 1928 г.

Х е л м и р а !

„Тъги, скърби са богатство
за живота, в душа скрити..."

Когато след миналия четвъртък Ви поглеждах и видях тъгите Ви, заедно с Вас опитах да понеса този товар! Заедно с Вас повтарях думите на древния израилев пророк: „О, да би била душата ми поток и очите ми водни източници, за да разкрия тъгите ми по моята съдба!" Но, колко е прав Учителя, когато ни учи да даваме най-добър прием на скърбите, така както бихме приели най-добрия си приятел! Защото – „Тъги, скърби са богатство в душа скрити за бъдни добрини и светли дни!"

Простете, ако моето последно писмо е причина за скръбта Ви, респективно ония четири буквички, изразяващи едно име... Простете, но това е красив опит да се замести омразата с приятелство. Бих Ви писала много на тая тема, но ще видим по-нататък, когато пристъпя към другите наши въпроси. Сама съм поставена на изпитание, защото неполучаването на Вашите писма за сега, ме заставя да проникваме към истината по известни по-сложни пътища. Ще добавя, че като Ви искам прошка, поставям свободата като върховен закон между нас и същото време Ви благодаря за всяко улеснение, което ми давате.

Нужно е да Ви обясня нещо за нашия четвъртък, което добре ще е да съблюдавате. За сега, по стечение на известни обстоятелства, между часовете 8 и 10 е в действие силата на доброто. Особено от 8.30 до 9; ето защо Ви посочих да започваме от 8.30, та когато Ви е удобно можете да продължите и повече от 15 минути. Изобщо минавайте в духовна работа цялото време от тия два часа.

Вярвам, че записвате по нещо за мен, а ето и аз ще почна да Ви отговарям на последното писмо.

Простете Вашата Асавита, която все пак Ви приветствува в земята на любовта!

Асавита.

14 ЯНУАРИ 1928 г., събота

Асавита иска всячески да приближа Е. до себе си. Изглежда той ще препише, не, заедно, аз ще диктувам, а той ще препише статията ми за Борис Георгиев. Аз съм слаба, щом като не мога да преодолея своето отвращение към него. Това е лошо качество у мен, от което има много да си страдам. Ами аз дали съм много богоугодна, че толкоз милости ми се дават! Кой знае пък аз що съм пред очите на по-възвишените същества, дали и те не си запушват носа в мое присъствие. Пък и тя го пази като очите си. Може би го заплашва опасност и аз стоя безсърдечна край него. Трябва да потуша негодуванието си и да приема обща работа с него.

Важното е, че той има личен достъп при нея, пък аз – не. Това е знаменателно! Някой път изглежда съвсем безличен, но ми се струва, че крие в себе си големи самомнение и твърдоглавост. Макар, че е тъй тих, нежен, скромен, безгласен. Така ми се струва от ред мои наблюдения. Ако живеем „заедно" уверена съм, че ще имаме големи неприятности. Аз обичам открито и ясно да ми се говори, а той с намеци, подсещания, внушения, загадки, загадки и все загадки. Обича да наложи своето и за това е готов да стане и муха, и орел, и котка, и даже вярно псе.

Но, аз не го желая никакъв. По-добре самотна ще прекарам живота си, отколкото един само час в брачен съюз с него!

Ще послушам Асавита, но то не значи, че се покорявам от страх, а защото искам да се чувствувам вътрешно свободна. Ще го направя по вътрешна свобода, щом като е съзнато от мен добро.

Тъй безумно обичам свободата! Също и Colombo. Напълно го разбирам и го обичам още повече. Аз можех до сега да бъда „любима" съпруга, обиколена от удобства и материално изобилие, но душата ми крещеше от негодувание и аз предпочетох бедността и самотата пред другите облаги. Понякога, чувствувам, че душата ми е мощен и красив ангел, отвеки свободен.

17 ЯНУАРИ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

17 януари 1928 г.

Асавита,

Защо казвате, че „страданията са наши най-мили гости". Нима радостта и щастието са неща проклети? Не зная, при тия Ваши думи, вдъхновението изчезва. Значи само „немили и недраги" неща наши спътници ще бъдат и никога това, което обичаме и любим. Значи преписването на статията ще стане пак с Е. Може би, ще го направите и наш пощальон, а може би и – нещо повече.

Сънувах Ви. Показвахте ми разкошна градина с цветя. Имаше приготвени дупки за още и това разваляше картината.

Ах, как ме ужасява обстоятелството, че с Е. ще преписвам статията! Защо така? Нали Вий го намирате превъзходен, пък аз защо не мога да видя тия качества? Ах, не смея да кажа що ми е на сърцето, защото пак може да ме лъхне „зефирът, що буря предизвиква и клони почупва..."

С привет – Х.

19 ЯНУАРИ 1928 г., БОГОЯВЛЕНИЕ

Ех, преписахме статията с Е. Той цял сияеше. Доволна съм, че понасилих себе си, за да проява една справедлива постъпка.

Понякога ме хваща ужас да не би тая Асавита да е самия Е., инспириран от своите чувства? А че всичките й писма са на пишуща машина, а той владее отлично машинопис. И аз, доверявайки се на „Асавита", давам възможност на Е. да надникне в дъното на душата ми.

Ах, ако това е вярно, бих умряла начаса. О, Colombo, Colombo, моя дивна песен!

20 ЯНУАРИЙ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 20 януарий 1928 г.

Х е л м и р а !

Няма Любов като Божията Любов!
„Христос, виделината на света!"

Когато в последното си писмо Ви обещах да започна отговарянето на Вашето от 27 м. м. предполагах, че още на следния ден ще мога да сторя това. Но ето, че съвсем неочаквани и наглед невинни случки отмахваха вдъхновението ми. Това бе достатъчно, за да ми посочи още еднаж факта, че мирът на любовта е чувствителен към всяко влияние, подобно на въздушният океан. Пилотът в последния и участвующия в любовта еднакво трябва да са внимателни!

И така, аз пак се спирам на поднесеното ми от Вас разковниче. Знаете ли, че то от първите още дни почна да оказва влияние! И представете си, неговите първи приноси бяха из областта на славата! Търся любовта, а ме среща славата! О, знам, че те са обратни една на друга и затова трябва да се вслушаме в последните думи на Учителя: „Не търсете и не искайте любовта...!"

Знаете ли, че в мен повече бе сложено желанието, именно на Colombo да се падне разковничето! Но ето една идея: Лятос посетете пак това място и потърсете ново разковниче; може би по закона за наследствеността ще се яви и друго поколение. Новото, което ще намерите, да бъде за него! Ако ли не, готова съм да Ви предам моето и да му го поднесете. Прочее, ето едно красиво разрешение на въпроса. Но за мен е явно вече – онова, от което бягаме идва при нас.

Подобен един случай имаме и с Вашата мечта по съдбата на Виргилий. Всяка мечта си има своето право на съществуване, ето защо Вий можете да я оформите като едно желание и да го сложите пред О н о г о в а, който е властен да ни даде всичко! Имате пак две души, готови да направят всичко за подобна мечта. Имената и на двете се почват с „А"... Едно ново жребие ще Ви посочи кого от нас трябва да посочите за Ваш меценат; неговото име ще бъде също във формулираното Ви желание, за да бъде определено кому Небото ще съдействува. И така, нова задача имате в пътя Ви към щастието... При наличността на днешний Вергилий, Господ е определил и мецената! Когато размениме наскоро писмата си, ще може да поставим това като точка в програмата ни с Вас.

Може би Ви и е чудно защо забавям да Ви съобща начина на предаване Вашите писма. В същност работата за мен е уредена, очаквам само и във Вас да назрее въпроса. Може би в следното мое писмо ще Ви разкажа във вид на приказчица развитието на тази работа и едва тогава, позовавайки се на Вашето съдействие, ще Ви изложа и планът си. Радостна съм, че Вий говорите за послушание: Всички това дължим на Всевишния, тъй щото обещанията Ви за послушание тоже отнасям към този Дух на Доброто, който е дошъл да ни ръководи.

Относно напечатването на писмата ни, тук е място да Ви спомена, че подобна идея съществува от доста време, пак поднесена от Учителя: В една екскурзия, мимоходом в един разговор за нашите поети, Той каза, че добре ще е сега някой да напише един роман. А какво по-романтично от живота на Хелмира, отчасти и от живота на Асавита! Дневникът Ви ще Ви даде материал в изобилие, а беседите на Учителя – философската страна, поученията за читателя, така щото да продължите онова, що руската писателка–окултистка Крижиновска донесе със своите окултни романи. Ще трябва в бъдаще да ги прочетете, както и много още книги за всестранното Ви обогатяване като писателка и поетеса. А за сега, ний ще пишем за онова засягаще душите ни в даден момент; когато ще се изнесат за външния свят тия мисли, ще се наложи преработка и усъвършенстване.

И аз като Вас казвам, най-красивото в живота ми за сега е кога всеки четвъртък Ви виждам при мен, сложила главица на рамото ми задружно да мислим за Доброто и Красотата!

Благостта Ви е сигурното средство да не закъсняват писмата ми, така щото проявявайте я дори и към ония, които не обичате. Това Ви моли

В. В. Асавита.

23 ЯНУАРИ 1928 г.

Значи тия редове някога ще се печатат! Но какво ще завещая с това на ближните си? Или ще са важни само писмата на Асавита.

Бях при Colombo на 21 т. м. Ах, колко строг беше той с мене! „Разбери завинаги аз съм свободна птичка! (Моята максима) Свободата ми е по-скъпа от всичко в света. Едно щастие, една страст имам аз – работата! Не плачи! Ти си по-щастлива от мен; имаш отлично общество, музика, екскурзии, творчество. Имаш още да учиш – навярно ще влезеш и в университета. Аз искам да живея свободен, разбери! Колко много жени ме обикалят – винаги. Една рускиня (Нина Гриньова) до полуда е влюбена в мен, а още и българки, постоянно ме канят на гости, пишат ми, молят ме... Но аз ги изпъдих всичките, защото искам да бъда свободен и да работя. Теб предпочитам пред всички, защото си чиста душа – ученичка на Учителя. Ти имаш морала, който аз обичам. Ти имаш трудолюбието, честността, добротата, които ми са мили. Ти си моя истинска приятелка, но защото си ми такава, не искай от мене това, което другите искат. (Отличен урок по немски език беше това, научих много нови думи!) Но ние ще се разделим рано или късно. Ти бъди готова. Аз копнея за моята родина."

Най-напред крещеше, постепенно утихна и замлъкна. Исках да си отида веднага, но нозете ми трепереха и пак седнах. Като че ли пропадах в земята. „Учителю, Учителю!", шепнех само. Уплаши ли се или съжали той? Веднага сложи вечеря, прегърна ме и ме заведе на трапезата. О, аз исках да си отида. Как ме канеше той с всичко: „Вземи, това е хубаво. Вземи, това е топличко! Вземи, това е полезно." Нито аз, нито пък той докоснахме вечерята. После ме гали, прегръща и целува. Но, думите му бяха решителни и ясни.

Забрави, сърце мое, върви си, завинаги си върви! Но що е виновен той; щом като цени свободата над всичко! Не е ли същото и с мен дордето

не бях го срещала. О, колко много го обичам въпреки всичко, въпреки всичко. О, искам и тримата! Него, Учителя и Асавита! О, не ме разделяй, Господи, нито с единия от тях и аз ще обичам всички, всички, включително и Е.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

23 януари 1928 г.

Асавита,

Не ме наричайте нито „мила", нито „любезна". В душата ми някога заседава жесток синедрион, който вика: Разпни го, разпни го! Защо? – питах аз. Защото Вие никога не говорите за щастие, а винаги само за страдание, дълг, усилие, превъзмогване. Какъв ураган е тогава в мене! Каква омраза ме обзема към всичко!

Искам забрава. Искам да забравя всичко, всичко! В душата ми е нощ. Защо заспивам? Защо се будя? За да слушам ли винаги само поучения и поучения, и никога, нито лъч от надежда за земно щастие. Дълг, дълг! Самоотречение – остър меч, който ме пронизваш смъртоносно.

Застанах в уречения ден и час за Вас, но Вий бяхте изчезнала. Стоях като мъртва. У мен царуваше пълен мрак. Защо ми показахте моето несъвършенство? Защо не го изменихте у мен? Проклет часа, в който се родих и Ви намразих.

Напълно съм будна и зная, че не сънувам сега. Сняг вали. Слънце наднича из облаците, врабче чурулика на голо клонче. Безизходна скърб. И Alessandro е съгласен с Вас и Учителя. И той не ми говори за щастие. И той ще си замине далече, далече и не иска да знае за никого. Това той ли ми говори, той!? Човекът със слънчевите ли очи. Затварям поглед, чупя пръсти – шепна, викам Името на Бога…

– Що, що шепнеш, вика той. – Отвори очите си, не чупи ръцете си. Аз те обичам, това не стига ли? Това е истинското приятелство.

И той ме притиска върху гърдите си, гали, докато утихнат хълцанията ми. Дожаля му за мене, чуди се по какъв начин да види загубената моя усмивка.

Въпреки това, страшно е веч. Не мога да продължа по-нататък. Вървя под ясната звездна нощ и охкам безгласно.

– Къде отивам? Чий е този дом? Кой приветно ще ме срещне тук? Защо живея? Кому е мил и нужен моя живот? Едно насила поддържано у мен дихание, от Учителя, от Асавита, от брат Боев, Аня, Паша…

На другия ден Учителя как силно извика: „Хора на 20 век, не се бесете, не се давете, не търсете смъртта, а се приближете при Бога да се благословят душите ви!"

Обичам те, Colombo! Никога няма да се разделим с тебе, никога! Въпреки всичко.

Разбрах кого искате да направите пощальон на писмата ни. Сега това, утре меценат, а може би го тъкмите и баща на мое дете. Но ще кажете: – Глупости! Какво ли можеш да кажеш ти момиче, с това малко челце?

Господи, бъди Ти мой меценат чрез самата мене, подкрепяй силите ми да завърша земната си задача до край.

Колко е неприветно у дома. Сама. Върху масата ми разгърнати нерешени задачи, изоставени чертежи, занемарено четиво – хлад, мраз. А ние се разговаряме за разковничето. О, нека бъде комуто ще – мен вече нищо не ми трябва. Не ми загатвайте за никого другиго – тъй подклаждате у мен безименна, страшна омраза, пълните ме с ужас и ставам неспособна за каквато и да е работа.

С привет – Х.

24 ЯНУАРИ 1928 г.

Усилена работа у хазаите. Зорница е наистина Зора – тъй прелестна е тя, обиколена от разкош, добри деца и любящ съпруг. Тя прилича на красива роза, която сега цъфти и благоухае. В този миг не смея да се погледна в огледалото – тя е тъй красива.

У тях свири знаменитостта Cortho. [Alfred Cortot (фр.) Алфрѐд Кортò (1877–1962) – швейцарски пианист от френскоезичната част на страната] Цялата френска легация беше у тях и множество гости. Наистина, като някой осъден, аз можех да слушам музиката през два етажа…

Но аз мисля за Alessandro. Той ми е най-скъп от всичко! Нали Ти, Господи, ме срещна с него в оная паметна утрин. Защо беше това? За да преживея още по-големи страдания ли? А сега казва, че може вече да си иде – говори за раздяла. Не, аз не искам да се разделям от него, не, не, чуй ме небе! Не, не, сега разбирам. Небето работи чрез Учителя, чрез Асавита, Емила и Colombo върху душата ми. Може би аз съм груб камък, от който може да се издяла дивна статуя. Те са художници върху моята несъвършена, но все таки ценна същност и природата ги допуска да ме блъскат с чука си.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

24 януари 1928 г.

Асавита,

Снощи Учителят беше на гости в Русеви [виж "Изгревът", т. XVII, с. 692]. Поканиха и мен. Колко Му се радвахме всички! Какво неземно присъствие носи Той със себе си. Струва ми се, че Неговото идване е в … с моето състояние, защото особено ме гледа. Ах, този поглед, който може тежка надгробна плоча да вдигне, душа да възкреси. Исках да прегърна коленете Му и да извикам: „Баща ми си Ти!" Но като че ли всички наоколо искаха същото.

Той свири на моята цигулка. Каза, че „всички струни трябва да се сменят…" При това ме погледна особено – разбрах, че не се отнасяше само за физическите струни.

Рече да си отива. Тогава заедно със Славчо и Милка се провряхме под голямата маса и Го обухме. Нозете Му бели с вълнени терлици, подобно два бели гълъба. Първа Милка даде сигнал: „Како, какичке, колко му са белички, хубавички!" – и хоп, целуна ги. Също и аз, също и Славчо. Дали не ни усещаше Той, или си правеше оглушки пред тия „палавци". Обухме Го, но още не ни се ставаше и така седяхме под масата до нозете Му.

Отиде си. Остави светла диря в душите и облекчение в моите гърди.

25 ЯНУАРИЙ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 25 януарий 1928 г.
(Продължение)

„Христос, виделина на светът!"
Йоан, 8; 12. 9; 5.

Продължавам според обещанието ми и този път ще споделя с Вас схващанията, които имам за Вашия добър татко. Твърде уместно Вий се запитвате ще дойде ли той пак на Земята. Разглеждайки последнята като едно училище за душите, място за допълване познанията, получени в други области на Вселената, естествена необходимост е всеки от нас периодично да се явява тук. Както на Земята има разни възрасти, тъй и отвъд душата преминава своето детство, юношество и възмъжалост, докато стигне предел, при който живота наново се пренася на Земята. Макар че тия възрасти в духовния свят са такива по отношение за самия него, обаче, по отношение живущите тук, всеки пробудил се в духовния свят е мъж, сравнен с когото и да било тук на Земята, а ний сме деца за тях. Така обяснява Учителя.

Специално случая с днешното идване на душите, като че ли условията за добро развитие в земното училище ще настанат след около шест години. До тогава Земята има да преживее ония огнени дни, за които не еднаж Учителя ни е говорил. Прочее, по-добре е душите до тогава да бъдат отвъд, да се подвизават чрез нас и така взаимно да растем. А кога настане доброто време, тогава ще изпълним дългът си към тях и ще им дадем тела на Земята. Според някои интимни обяснения на Учителя, 75–та година от текущия век ще е знаменателна за епохата на Новото човечество и по всяка вероятност всички ония що сега се подвизават в Истината, ще се срещнат пак на Земята, както в днешни дни. Тогава всички ще сме наново ученици, наново ще растем от сила в сила!

Как бих желала да Ви пророчествувам, че в тия определени дни след шесттях години, Вий ще дадете тяло на Вашият добър, добър татко! А до тогава, душата Ви ще расте и ще се разцъфтява в пътя на Истината, та и за него това ще бъде от полза да се яви с по-съвършено тяло. Но, ще кажете – младостта отлита, а с нея и радостите! Обаче, новият брак по това именно ще се различава от досегашния, че целта му ще е да даде съвършено тяло на съвършен дух! Колкото повече определеният дух преживее отвъд докато ний се подвизаваме тук в Истината, толкова взаимно ще сме по-добре. Ето, Хелмира, онова на което ний с Вас сме подложени! И нали е то красиво! Да бъдеш една от първите лястовички и в тая област! Търпение и висока мисъл за високият идеал!

26 януари 1928 г. Всяка беседа на Учителя е един Chef–d'œuvre [(фр.) шедьовър] на философка мисъл и творчество, обаче и снощната бе нещо необикновено за мен. Не еднаж съм бивала в чудо как често мислите, които ме занимават, онова което току–що сме си писали с Вас се преплита в Неговите беседи! „От Господа биде това и чудно е в нашите очи", се казва някъде. Колко интересни и правдиви бяха изложенията Му за писателите! Как изискано трябва да пише всеки романист, всеки стихотворец! После, колко интересни бяха тия четири състояния между

благочестие и страх! Ето че именно на тая последна тема мислех да Ви пиша веднага след завършването на вчерашната част от писмото ми. Колко бих желала, Вий Хелмира, никога да не сте слизала от височината на благочестието! Или това са болки, до които не бива да се докосваме. Но, сега искам винаги да Ви виждам като благочестива девица! И знаете ли, че първата целувка, която човек си позволи, снема невинността от душата и той тръгва по наклонената площ! В свръзка с това, което Ви писах за нашият висок идеал, нека преживеем в благочестие тия шест години, за да изпълним както Сарра задачата ни спрямо ония, които има да дойдат чрез нас.

Какъв ли е резултата от последното Ви жребие? И сега, бях Ви отстъпила на А...! Що ли е Господ определил? Ако Той реши да не се интересувам от Вас, тогава ще се оправдаят надеждите на една друга душа, която страда негде далеч, далеч...

Ето, че и днес приказчицата остана неразказана! Следният път ще започна с нея.

Асавита.

26 ЯНУАРИ 1928 г.

Какво говори Асавита! Че татко ще ми стане син. Чрез мене, той отново ще дойде на земята да дири знания и получава опитности. А до тогава, аз трябва да завърша университет.

Нищо не ме радва, щом раздяла ме грози с Colombo. Господи, запази ми го.

28 ЯНУАРИ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

28 януари 1928 г.

Асавита,

Нищо не в сила да ме повдигне сега. Не мога повече нито крачка. Вие приближихте Е. до мен, спасихте го. Спасихте и мен. Colombo е вече свободен.

Дайте ми забрава! Отдалечете ме от тая планета. Знаете ли, че у мене сега като че ли целият ад се е настанил? Чудно нещо, Асавита, готова съм да работя над каквато речете тема цял живот, а когато от години плача пред Небето да ми даде А., срещам отказ, бичуване, философия. Щом не можете да ме излекувате, нека окаменее сърцето ми.

Никого не желая вместо Colombo, никого! Господи, към Теб прибягвам сега с последни сили се залавям за бреговете Ти и викам за помощ.

31 януари 1928 г.

Бях при Учителя! Колко леко ми стана! При Него е мир и покой – природата разгръща пред нас прелестни дни и нощи, въпреки моите горчиви сълзи що проливам безспир.

Е, сега, Асавита, радвате ли се, че съм свободна вече! Татко, где си, искам да се върна при теб!

Силата ми ме напуска. Стъпките ми са като на болен човек. „Кой не изнемогва, та да не изнемогвам и аз", както казва Ап. Павел. Какво ме замина? – Нищо. И глад, и голота, и бездомничество, и оскърбления, и унижения, и болести, и злоба, и съмнения – всичко като морски вълни мина върху ми.

Защо ми е поколение? Какво ще му завещая. [Разрешение от Учителя да се омъжат са искали три сестри: Маргарита Давидова, Олга Славчева и Кичка Вълчинова - виж "Изгревът", т. XXIII, с. 537-538] О, ще му оставя човекът с двете начала, човекът на илюзиите и човекът на висок идеал; човекът на вярата и човекът на съмнението.

Всичко се свърши, радвате се.

С привет: Х.

1 ФЕВРУАРИ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 1 февруари 1928 г.

Х е л м и р а !

Само Божията Любов е Любов !

Използвам случая да Ви предам портретчето и книжката с беседи. Лаская се от надеждата, че писмото Ви ще ми подскаже да продължим приятелството ни.

А . . . . . .

4 ФЕВРУАРИ 1928 г.

Струва ми се, че днес бидоха погребани всичките ми мечти. Събраха се всички в един саван, заковаха го, спуснаха го в дъното на земята во векі. Никой не ги съпровождаше, освен гробарят – времето, който ги покри с достатъчно много пръст.

Господи, Господи, ела ми на помощ! Господи, подкрепи душата ми да не падна! Защото аз мисля за „край", че е дошел моя край и аз трябва да си ида. Но търпи още малко, душе моя, да завърша задачата си. Още няколко месеца само.

Разделени! А може би никога съединени! Тогава защо се роните вие, изобилни сълзи?

Какъв чуден сън. Изпитват ме по физика. Не мога да отговоря на първия въпрос, а за „магнетизма" отговорих. Що значи това? По физика съм най-слабо подготвена. Само Соничка разбира високия стил на г–н Колев, аз нищо не му разбирам. Тогава една жена от комисията каза: „Тъй, не се страхувайте! Гледайте, внимавайте да се засилите, а пък ний ще Ви поставим между децата."

Друга картина: Сънувам бр. Боев като редовен учител в същата гимназия. Много деца с мен облечени в тъмни дрешки, а пък аз съм в бяло. Някаква жена, подобно католическа калугерка ни ръси с босилек и размахваше из въздуха голям златен кръст. Придружаваше я една жена с гъста маска. Тя никому не показваше лицето си. Очите й втренчено ме

гледаха през дупките на синята маска, иначе лицето й беше безстрастно като на Темида. Тя ме гледаше крайно съчувствено, обаче. Казаха ми, че тя някога била умряла от голяма скърб по скъпа загуба и решила завинаги да покрие лицето си. Един от учителите, който приличаше ту на г–н Колев, ту на г–н М. Николов взе учебника по литература от ръцете ми и погали лицето си. Погледна ме топло – съчувствено.

Размишлявам върху съня – „Няма да ме скъсат по физика", значи няма да умра както си пожелах. Ще ме турят при деца, да ги обучавам. Поръсването с босилек значи един стих от Давидовите псалми (51 псалом)

„Поръси ме с исоп и ще бъда чист,
Омий ме и ще стана по-бял от сняг."

Защо ли като се събудих във всичките тия лица видях Асавита. Да, тя беше навсякъде с мене и ме пазеше. Тя идваше да излекува силния удар от ръката на римлянина. Когато той ме шибаше, нежни ангелски ръце чрез моите земни учители ми помагаха.

Децата! Те са тия, при които провидението ще ме изпрати да работя. Те са тия, които някога сам Той благослови и рече: „Дордето не станете като децата, няма да влезете в Царството Божие." „Гледайте", „внимавайте" каза тя, гледайте да се „засилите". Или тия малки деца, облечени в тъмни дрехи не са ли моите диви чувства, които трябва да облагородявам – плеада цяла.

„Да внимавам", за матурата – значи да пазя „магнетизма" на живота, за да ме не скъсат по „физика". Двата въпроса, на които не можах да отговоря, това са Душата и Духът, които не могат да се проявят, ако не е здрава физиката – тялото.

Но каква чудна красавица придружаваше всички тия. От разкошната й дреха лъхаше благоуханието на природата – от цялата й фигура лъхаше красота, младост, сила, интелигентност, воля, власт, доброта. Тя стоеше от дясно ми и ме докосна с ръката си. Тази маскираната нещо й говореше. Седнаха около кръгла маса. Какви прекрасни обноски имаха всички помежду си! Те приличаха на едно голямо божествено семейство, които се занимаваха с моята душа.

Събудих се. Точно 5 ч. – време за уроци. Взех си чантата и бегом на ул. „Чаталджа". Там ме чакаха. Работихме върху аналитична геометрия – много я обичам. После се връщам, чистя, паля печка, варя супа, мета, чистя, шия на машината дрехи за рускините студентки от съседната стая. Стрелките на часовника бягат бързо. А още колко неща трябва да се прегледат днес: химия, математика, етика, естествена, възпитание. Колко хубави неща уча. Мозъка се надува, напряга, кипи. Дали ще се науча поне да мисля правилно.

Този сън ми донесе разнообразни и приятни размишления. Той издигна душата ми много на високо и с нежна ръка обърса безспирно течащите ми сълзи. Леко ми е. Като че ли до мен има някой невидим приятел, който дава друго направление на мислите ми. Сега усилено уча. Да, нека завърша светлата задача, дадена ми от Учителя.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 4 февруари 1928 г.

Хелмира,

Жалко, че не ми се отдаде да Ви изкажа днес душата си, но това ще сторя през седмицата.

Моля приемете приложеното с единствено назначение да Ви улесни в училището. Ще Ви пиша и по него в последствие.

А.

Не ми е свойствено да се радвам на скърбите Ви, но да Ви утеша желая!

Посветете всичкото Ви време в учене, пазете свещения час на чистотата всеки четвъртък и всичко ще се нареди. Ученико! Живота пази и добре го цени!

А . . . . . .

9 ФЕВРУАРИ 1928 г.

Асавита ми праща още 500 лв. Но защо? В мъката си аз обвиних нея за поведението на А. Вместо да покаже скърбта си за това обвинение, тя ми прави подарък, тя иска да ме облекчи покрай училището ми. Колко съм лоша! Лоша!

А времето е тъй хубаво днес, същинска пролет! Витоша блести в хубост. Изгрев е бял като приказен сън. А защо го срещнах днес. Не, не биваше това – трябваше да се отбия от пътя си. Правя конспект по българска история. А през цялото време между древните български царе все едно червено от студа лице, едни смутени сини очи. Защо? Колко плаках още. Четох 1 гл. Лука, ст. 45, 46 и 47. После писах поезия.

Напред, разуме мой, не ме оставяй. Дори всичко да изгубя в света, стига ми Светлината на Учителя, обичта Му. Нека от моите сълзи се напише една нова книга, претворена в звездна градина за радост и утеха на оскърбените от живота!

8–10 ФЕВРУАРИ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 8 февруари 1928 г.

Х е л м и р а !

Само Божията Любов носи пълния живот !

„Мъдростта, която е от горе, първо е чиста…"

Яков 3; 17.

Измина почти седмица от получаване сгрупираните Ви писма и всеки ден аз мислих за нашата дружба, поне толкова за да попълвам обикновените две странички. Но нищо не записвах, а и това, което ще Ви

пиша днес, ще бъде по-скоро продължение на мислите ми от изминалите дни. Все още съм под впечатление на първото прочитане: въздържах се да почерпя от изобилно вложените богатства в тия Ваши писма, само за да изживея причинената ми (заслужено, разбира се) скърб! Ще нарека разочарование от себе си, за постигнатите резултати в последните ми писма: когато мисля, че зефир отправям към Вас, той на буря се превръща и потрошава клоне! Тогава, не е ли време да се запитам, потребна ли съм още в пътя на Хелмира?

И така, върху мен тежи тежкото обвинение, че съм причина за охладяването на А... към Вас и че у мен има явен стремеж да поставя на мястото му някого други. Не ми е обичай да се защищавам, но Вам в случая ще кажа, че и едното, и другото са далеч от истината. Не в тия ли страници, прочетохте някога, Хелмира, где ще стигне вниманието на А... към Вас... [липсва част от листа]

Остават необяснени за мен упреците, които А... Ви е отправил в ония знаменити срещи. За да Ви говори за онова, от което се е отказал, за ласките на жените, които хлопат на вратата му и всичко от тоя род, значи че е очаквал от Вас, или че е искал от Вас това! Бих желала повече чистота в неговите желания, или ще кажете какво повече от един светски мъж! Но, вярвам във Вашата чистота и затова сте ми мила и ценна! Някой може да цени у Вас „Олга", но за мен е ценна „Хелмира". Проявявайте по-често духовната страна на Вашата природа и ще сте оправдани в Небото!

9 февруари 1928 г. Обещах да се отзова на Вашия вик за помощ, а вчера какво съм писала!? Вий искате възвръщането на А...; ще Ви кажа – оставете го да приложи своя план, да се докосне до ония, в които мисли, че е щастието; и като не го намери в течение на тия шест години, ще се върне при Вас! Но важно е това, не да го търсите Вий, а да дочакате той сам да Ви оцени и дойде при Вас. Вий, която сте учили за класицизма, знаете кога Родриго се съгласи да поиска Химена за жена – тогаз, когато разбра, че тя бе преодоляла всички противоречия в тая любов и бе го оценила с истинната цена.

Ще повторя пак, че Вам остава да полагате всички усилия за училището. То е направило много за Вас и ще направи още; не бяхте ли Вий онова плачливо девойче, което чувствувайки всестранна неудовлетвореност на своите стремежи, преди пет години знаеше само да пролива сълзи! А днес, Вий сте в голяма степен разсъдителна, имате общи понятия из много области на науката и най-вече сте повече пригодна за ученичка в духовния път.

Има една черта във Вашия характер, която Ви прави бърза в решенията Ви: решите нещо, често пъти то е несъвършено и Вий тръгнала по един път, не се връщате да корегирате. Обичате при това да изричате и „големи думи", както народа казва. Такава една голяма дума в миналото е Вашето някогашно заключение за мъжете. Отбелязана е някъде една Ваша „дума": „Мъжете ли! Ще им докажем ний тям, че и без тях можем в тоя свят!" Зачула Ви е природата и Ви постави на изпит с А...

Това е според мен обяснението за срещата на А... в живота. Вярвам, че имате достатъчна поука по тоя въпрос и в бъдаще, когато сте пред дилема с капитално значение, ще си спомняте израза от Господнята молитва "...и не веди нас в изкушение"; той е знаменит закон, в който

често трябва да се оглеждаме. И в последното Ви писмо изказвате подобна „голяма дума", трябва о време да я намерите и трансформирате!

Пътят към това трансформиране е в чистото приятелство, към което всякога съм Ви насочвала, а Вий го разбирахте за женитба. Асавита никого не желае да жени, тя иска само хармония между душите, за да има нормален и красив растеж!

10 февруари 1928 г.

Следвайки мисълта си от вчера, спирам се на едно от Вашите разсъждения върху смисъла на благите и смирени личности. Знам в какво отношение давате предимство на войнствените натури, затова без малко щях да Ви дам право; обаче, има едно ценно обяснение, което ми се представи при последното четене съборните беседи: Обърнете, моля Ви се и Вий, на страница 356 от 14–ти ред до новия пасаж. Прочее, ето кои мълчаливи хора ценя, ето при кои Духът се спира и кои ни вдъхновяват! Такъв един човек може да го поставите в буря от електричество, той ще неутрализира противоречията на душите, които го създават. Това е още една от ценностите им.

Все пак, пред нашите писма, най-ценното в живота ни остават беседите на Учителя. Как Той моментно схваща преживяванията на всеки от нас! И немедленно се спира всичко да ни обясни! Така в неделя, мисля че Вам каза „Всеки сам твори съдбата си", за да не обвинявате когото и да било за даден неуспех. А в сряда, други някому каза, че оня, комуто е поверено да води някоя човешка душа, често си въздъхва от трудностите и най-после извиква към Бога... Добре е всичко, добре!

Въобще това писмо ми се вижда доста строго, но нямаше що, истината днес в тоя вид идва при Вас. Даже мислих да го задържа и все пак жребието ще разреши въпроса. Ще гледам идната седмица да Ви пиша след повторно прочитане писмото Ви, само върху красотата в нашите отношения.

Асавита.

13 ФЕВРУАРИ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 13 февруари 1928 г.

Х е л м и р а, сестрице !

„Само Божията Любов е Любов !"

"...Тя е мирна и приветлива..."

Яков 3; 17.

Това, на което непосредствено трябваше да се спра сега, бе Вашият повик към смъртта. Но не Ви ли е дочул Учителя, та вчера така категорично разгледа становището на всички наситени от живота?! А може би Вий не бяхте сама! Безсъмнено мнозина още викаха смъртта, като че ли не всеки човек е обречен да я срещне рано или късно! До кога, о, Боже, ония които си Ти призовал към безсмъртие ще мислят, че смъртта, резултат на грехът сред човека, носи спасение!! До кога, до кога?! Но нам, на които е известно, че смъртта не е нищо друго освен

ограничение на добрите условия за развитие на човешката душа, какъв смисъл би имало да строшим „стъклото", както Учителя се изрази? О, да биха знаяли ония, които прибягват до острието на ножа, до отровата или пък се хвърлят от високият балкон! Да биха знаяли, че тъкмо в тоя момент ръката на щастието посяга да ги докосне! Човече, който и да си, в тоя решителен момент отложи онова фатално действие, което би прекъснало нишката на живота ти! Още първите часове на така продължения ти живот ще ти докажат, че щастието е тъй близко, тъй близко до теб! Не се унижавай с убийство на самия себе си, а прибегни до чистата искрена молитва, дори и тогава кога считаш унижение да се молиш комуто и да било! Погледни след това наоколо си и ще видиш някого страждущ повече от теб, помогни му по един от многото начини, достъпни дори и за най-немощния човек. И виж тогава не ще ли имаш радост, която да те насърчи да живееш: Потеглил еднаж по тоя път „в дясно" ще видиш, че природата ти е приготвила вместо онова що те бе обезсърчило, нещо много по-ценно и красиво. Дерзайте и напред!

15 февруари 1928 г. И тъй – малко воля е потребна и проблемата на самоубийците е разрешена! А знаете ли, че смъртта винаги се отзовава на човешкия повик? И печалното е там, че тя идва кога съвсем сме забравили, че някога сме имали нужда от нея! Идва когато сме радостни и трептим за живота! От лична опитност Ви говоря. Бе време, когато и аз призовах смъртта да ме въведе в забравянето; тя като същество всякога много заето, само си отбелязала в своето карнетче, че е търсена. И представете си, дойде в момент кога никому не бе потребна! Трябваше скъпо изкупление, за да се отправи обратно с празни ръце. Загадки са това, но изнесеният в тях принцип е верен, Хелмира моя!

Затова, помнете едно: Пази живота и добре го цени!

16 февруари 1928 г. Прочетох наново Вашите последни писма и между многото въпроси, на които трябва да се спра е този за характера на А... Виждам, че в него има повече благородство, от колкото във всеки друг светски човек. Това, заедно с почитта му към Учителя го издигат в моите очи; ако не бяха тия аристократически традиции, на които се счита длъжен да се подчини, той навярно винаги би предпочел да сте неразделна от него. Сега, все пак той е разрешил от свое гледище най-добре въпроса: разделя се от Вас без да Ви оставя с дете в ръце. Иначе, би било много по-тежко за Вас. Натъкнах се случайно на един подобен случай: майка с току-що родено дете е потърсила прибежище в едно братско семейство, тъй като е изоставена не от други, но от законният си мъж. Сравнява се дори с Фаустовата Маргарита! Може би и Вий сте научили този случай и мисля, че заслужава да го отбележите някъде из Вашите записки и дори в писмата ни.

Радвам се на многото красиви описания, поместени в тия Ваши писма: гостуването на Учителя, сънят, който сте видели за моят възлюблен и други. Всичко това би искало да си говорим с Вас часове, затова изоставям тия неща за оня благоприятен момент. Сега, ако Ви е възможно да ми опишете с някои подробности сънят, ще Ви благодаря сърдечно.

17 февруари 1928 г. Този лист е може би един от ония, които Вий наричате буреносни. Но, поднасям Ви го като една необходимост, още повече когато в началото му е отбелязано с едри невидими букви "С в о б о д а".

Искам да уредим въпроса с нашия пощалион, по който въпрос Вий еднакво предусетихте намеренията ми, па ме и подсетихте. И тъй, действително намирам за удобно да Ви изпращам моите бъдащи писма чрез брат Ж., а чрез него да получавам и Вашите. Уверена съм в неговата честност и благородство за тази работа, като Вам ще услужва заради приятелството Ви, а на мен заради предаността си към оная, която много е извършила за издигането му.

Вече имах възможността да Ви уверя, че не го готвя за Ваш жених; даже нещо повече – днес и за дълго време, не бих го отстъпила нито Вам, нито на която да било друга сестра! Не ще Ви изказвам по-нататъшните ми съображения за това, освен ако някога пожелаете да ги знаете.

Вий впрочем няма защо да се безпокоите, тъй като Ви остават още няколко месеци задружен живот във връзка с училището. След това не ще се даже и срещате. Но за Вас е важно, в това кратко време да постигнете оная хармония, тъй важна за доброто развитие на душите. Едно знайте, че щом съм приела да слезна и при него, има нещо ценно в тази душа. Ако искате да знаете, петдесет на сто от причините да дойда и при Вас, се дължат на него; така и Вий с Вашето пренебрежение станахте причина да отида при него, не да Ви отмъщавам или да Ви наказвам, но вместо едно чадо, Асавита да има две такива!

И тъй, след неделя ще Ви изпратя с него пакет, в който ще вложа писъмце, съдържащо условията на пощалиона. Бъдете благосклонна.

Снощи четвъртък, апелирах към Бога да Ви се възвърне вдъхновението: Няма нищо по-сладко от това да родите ония зачнати не от похот мъжка, а които от Бога ще се родят!

Моите най-чисти мисли да Ви обличат всякога с красивата дреха на благоволението Господне!

В. В. Асавита.

16 ФЕВРУАРИ 1928 г.

Учителят казва: „Когато си скърбен, иди при по-скърбни от теб и ще ти мине." Майка ми ме посети. Тя остана възхитена от цялата ми обстановка на ученичка! Угостих я скромно, но приятно. Даже й посвирих на цигулка, четох й стихове. Тя беше особена днес, тя ми се радваше, а не както преди... Тя е доста разочарована от другите. Но цялата блестяща, скромна обстановка не даваше друго да се говори, освен за – хубавото. Етажерка с книги, бяло легло, картини по стените на деца и пейсажи. Кухнята грее от чистота, съдовете лъщят, покривката белоснежна.

Как се минаха цели 12 г. от деня, когато напуснах бащино огнище. Тогава не знаех къде отивам; само следвах вътрешния глас, който казваше: „Излез от тук, тръгни!" – Къде, Господи? Вървях и не знаех. Някой ме водеше. И той първо ме доведе при Учителя, после ми даде Colombo, после брат Боев, после Асавита.

Усещам, че Colombo ме вика, шепне: „Забрави, ела!" Но, аз стоя прикована към учебниците си като към последна опора. Не – отговарям твърдо. Искам да забравя, да забравя! Очи мои, бъдете отворени, живи и любящи. Вие трябва да греете заради самия живот. Както онова дивно цвете на Рила, което никой не познава, а то цъфти за слънцето.

Смърт ли? Не, никога. Аз бях само преогорчена, но никога няма да мисля за това. Моето мъничко челце трябва да расте от светлина в светлина; гласът ми не бива да заглъхне, а да пее и да учи другите да пеят. Даже аз ще пея най-вдъхновено от всички, минала през горнилото на всички скърби.

При всичко, аз пак те обичам Alessandro, милий. Нека Бог бди над тебе и те пази.

17 ФЕВРУАРИ 1928 г., ПЕТЪК

Искам да изляза по това хубаво топло слънце днес, ала зная, скрито ме блазни мисълта, че ще го срещна из алеите. Не, няма да изляза, а ще чета география. Слънцето гали гърба ми и през прозореца и ме топли. Защо да се излагам на нови мъки, защо пак да чупя пръсти в отчаяние. Не, не! Ще пазя душата си. Нека живее на свобода, нека е щастлив.

Може би след време раната ми ще заздравее. Тогава чак, може би, той ще дойде. Но дали ще ме намери. След 6 год. Щяло да стане нещо с мене. Едва ли. Може би ще завърша университет, но чакай – Матурата!

Една пчелица полази по ръката ми. Горка, подранила ти! Няма ли да измръзнеш? Защо си излязла тъй рано?

Славчо и Милка ме изтеглиха на двора да си поиграем. Колко добри, обични деца! Колко много съм щастлива с тях! Майка им гледа от балкона и ни се радва. Ето хвърля ни нещо завито в хартия – шоколадени бонбони.

19 ФЕВРУАРИ 1928 г.

Случайно днес между книгите си открих една бележка от него, когато учеше български. Тя гласи следното: „Ако замина за Италия, аз пак ще се върна назад."

Пророчество ли е това сега? Как ме ободриха тия слова. Развеселих се. Взех цигулката и свирих братски песни.

О, душе моя, имай вяра в Божията Любов. Но защо не дойде Учителя на беседа. Чете се лекцията: „Търсете първом Царството Божие". Сестра Милева [Мария Милева - виж "Изгревът", т. XVII, с. 698-708] ме покани на обяд. Колко се радвах, че съм със Соничка и Здравка. Хубаво е у тях, като красива приказка. С тях всякога хубаво се разговаряме. Те обичат поезия. Соничка моли с хубавите си ръчички и сладки очички. Здравка моли и – аз заставам. Четох им „Асавита". О, как се радваха! Соничка ме целуна, Здравка сияе от своите бели възглавници. Чудеха се с какво да ме гостят и почерпят. Соничка ми свири етюди от Burgmüller [Бургмюлер].

Учителят казва, че идват нечувани изпитания на земята. Говори за войни, глад, землетръси, болести. Ще се срути старото, казва Той. Иде нов свят, нов ред. Какво ще стане със света? Не, но какво ще стане с мене – пишущата. Дали ще изчезна в праха или името ми ще се запише с безсмъртните работници на човечеството. О, Господи, нека мина през всичките ти чистителни огньове, но направи от мене приятелка, помощница на Твоите избрани. Ти ще стопиш моето каменно сърце, което мрази, завижда, безделничи, а ще ми дадеш ново, златно, живо, любящо сърчице. Ти ми отнемаш Colombo, но ме приближаваш към всички души, към всички прекрасни души, които тепърва има да срещам.

Искам да пея. Качвам се на малкото столче и издигам глас. В песента ми има сълзи. Те се ронят върху гърдите, радостни, вдъхновени сълзи. Ето аз се разговарям с Тебе, като да съм при Тебе. Ти ме викаш. Ей ида, ида, Господи при Теб! Свободна дойдох и свободна ме искаш отново Ти.

Мое чудно, златно, бисерно име. Отечество мое си Ти, Отче мой! Ти си над всичко! Ти си по-красив и по-обичен от всички бели гълъби в света, защото Ти ги създаде. Свободна душа искам да бъда! От мъничка Те любя. Някога не можех да достигна светата икона, за да Те целуна. Повдигаха ме силни мишци и аз шумно целувах пъстрата картина. Сега се качвам на столче и... Те стигам, Отче мой, чуй песента ми.

Разказвам душата си с песен. То е една чудна приказка. Сълзите се ронят. Някой покрай мене тихо ги събира и мълчи. Пея, пея. Няма вече покрив. Няма вече време и пространство. Ето, връщам се при Тебе, само при Тебе. Сега между нас няма никой. Всичко се стопи.

Кураж! Вдигни гордо глава, стисни ръка. Напред! Въоръжи се с Него, който е у самата Тебе и Той да ти е щит и Виделина.

На школата снощи Учителят искаше да пеем всички. Наблюдаваше ме като че ли. Но аз не пях. Защо – не зная.

Тази Асавита мисли, че искам да се самоубивам. Тя се лъже. Точно тук, може би единствен път, тя се лъже. Когато писах писмото си до нея бях тъй огорчена, уморена, смазана. Искам да стане нещо с мене, да си почина, но не и да се самоубивам. Това е преувеличено доста. Даже тирадата й към самоубийците не ми хареса – ако се обляга на мене. Не, въпреки всичко, някаква незнайна скрита надежда ме крепи за нещо светло и велико, що има тепърва в бъдни дни да преживея.

Светото писание е в ръцете ми. Седя, чета и сълзите се ронят в скута ми. О, велики Бели Братя, о, ти мой чудесен жител на Маришките езера, где си, ела при мен. Погледни ме пак с огнено слънчеви очи и ми се усмихни. И Ти, Родителю мой, чуй ме! Не мога да говоря. Ти знаеш, Отче, негли си бил до чедото си и знаеш какво ми каза той неотдавна, как се пресякоха коленете ми и нозете се отказаха да вървят. После той се смили – прегръща ме, гледа ме вдън очи, но свърши се. Олюляваща се от мъка и слабост си отидох. Той не ме придружи. Увиснала върху разпятието си, едвам си отидох при моята голяма и светла задача, дадена ми от Учителя – крепена от Асавита. А звездите грееха от небето, същите звезди, когато бях щастлива и пълна с надежди при него.

Бедно мое сърце, ти търсиш любов, вечна любов и поезия. Те са в тебе и никъде ги няма другаде, шепне нечий глас. Не 6, а много години ще минат докато ние се „видим" отново. До тогава, той ще се събуди и ще поиска да „служи". До тогава чукът и длетото на Великия Скулптор ще работят още върху мене и ще ме изгладят. Та що съм аз днеска? Само една надеждна схема, а още съм далеч от истинската красота. Може би косата ми до тогава ще стане бяла като вълна, но душата ми зряла, хубава ще се подмлади във вечния живот и красота. Що са множеството години до тогава. О, ще изхвръкнат те като пилци.

* * *

Ах, тоя Сали, това красиво турче кафеджийче, колко малък, а как почитателно умее да говори с по-голям. То чакаше брата си, отишел да донесе чутура за кафето, и ние се разговаряхме. Дадох му от неговите

бонбони. То лакомо я глътна. Сали, красиво и чисто дете, което гледаше с такова доверие на света. Те кълцат още и чер пипер за дюкяните. Те, брат му и баща му. Милите красиви уломки от едно велико минало! Колко дълго стоя то да чака брата. Аз ходих до дома, връщах се два пъти. Сали все чака и ми се усмихва. Трети път – вече го нямаше. На Сали не му беше студено. Сали е юнак.

Как ми се смееше, когато се мъчех да говоря турски. „Нерде диджем, бре Сали." Той се смее. Мургавото му личице, обиколено с меки къдри, грее като звездичка. Белите му ситни зъбки блещят под усмивката му. У него няма тъга по древно величие. Той чака брата си, който ще донесе специална чутура за кафе; за чер пипер си имат вече. Така те се прехранват, отдали съдбата си в Божиите ръце.

Заспах с щастлива усмивка за Сали. Сега пазя още лъскавата лентичка що огръщаше бонбона. Това ми остана за спомен. Скрила го бях и сега между страниците го намерих. Колкото пъти излизах, все му давах по нещо. Първом бяло ръбче от хляб, после шепа орехи... Но той беше вече офейкал.

Научи ме, Господи, да Те откривам между тия Твои малки чада. Да се радвам на Твоята Любов и красота. Ах, Сали, чедо мое!

Прозорците на хазаите всички светят. Пак има гости. Вече се прибирам в моя сутерен за да уча, уча и само да уча. Утре рано пак, и пак, докато завърша, и после? Що питам за „после". Той, Вечният знае. Нека прави от мен каквото намери за добре.

21 ФЕВРУАРИ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 21 февруари 1928 г.

Х е л м и р а !

"Няма Любов като Божията Любов !"

"Благопокорна е, пълна с милост и добри плодове..."
Яков 3; [17].
"Не ти казвам до седем пъти,
но до седемдесет пъти по седем!"
Матей 18; 22.

И тъй, дължа да Ви съобщя условията на новия ни пощалион. Първото от тях е приятелството между Вас да бъде винаги на нужната висота и от това приятелство да блика красота и хармония.

Ще Ви обясня, че когато за нещо Вий сте скръбна или радостна, гдето и да съм, каквото и да върша, чувствувам Вашето състояние; същата връзка има между мен и второто чадо на Асавита. Ето защо е необходимо и двете мои чада повече да са в светли състояния, та тогава и аз самата да творя в светлина.

На първо време, за мен ще разговаряте малко: потребно е да водите предварително много разговори върху духовни въпроси, върху беседите на Учителя, за да попаднете в ония трептения, сред които би било полезно и заниманието със същността на Асавита. До днес той не знае значението

и същността на дружбата ми с Вас, а знам че и Вам е желателно така да остане и в бъдаще. Ще имаме и тая грижа. Прочее, той ще идва при Вас с думите: „Имам да ти предам това от нея", а и Вий ще му казвате: „Моля те, предай това на нашата обща приятелка."

Тия условия ще попълним в последствие, а ако Вий имате да кажете вече нещо по тях, сторете го.

Пишете ми желаете ли да предприемем нещо в четвъртък, как сте с училището и пр. Благодаря Ви за статията по изложбата, върху която ще Ви пиша по-нататък.

С привети и благопожелания: Асавита.

24 ФЕВРУАРИ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

24 февруари 1928 г.

Асавита,

Благодаря за сумата 500 лв., която сте ми изпратили. За сега работя някои неща и на Дафинка Доганова, така че пак почнах да си купувам по едно хубаво бяло хлебче от фурната. Вие сте ми изпратили и – шоколад.

Иска ли питане дали сме добре в училището, щом като бр. Боев е при нас.

Новият пощальон е по-мълчалив и от библиотечния шкаф по отношение Вашето инкогнито. Той знае повече за Вас, отколкото аз. Казвате да се разговаряме с Е. върху някои интересни въпроси. Аз съм много заета извън учебните ни занятия – винаги Русеви изискват работа от мен срещу наем. Разговори от възвишен характер не липсват в учебните ни часове – брат Боев сам ги предизвиква и поддържа. Хубаво е по-дълго да оставаме върху тях, но времето лети и трябва да се обясняват уроците.

Знаете ли, че книгата, която заедно с Вас пишем сега има много ненаписани страници. Има неща пречудни в човешката душа, за които и да иска да говори човек не може. „Ние бихме били жалки нищожества – казва Метерлинк – ако знаехме само това, което пишем или изказваме. Добре е, че най-възвишеното, най-прекрасното си остава неделима част от нашата душа."

Чувате ли как Ви моля за прошка! Асавита, аз незаслужено Ви оскърбих. Учителят снощи свири песента на Възкресението. Сълзи ме душеха, но аз ги възпрях. Сърце, окаменяло от мъка сърце, ти не трябва да плачеш. Той караше младите да пеят. Но „млади", значи щастливи. Аз не пях, за пръв път аз не пях в школата.

Сънувах се облечена в бяло и загърната с голяма пелерина. Чак на сутринта се досетих, че такава пелерина съм виждала само в Учителя. Тълкуването: Над мен е Неговата закрила.

Писах битова поезия. Не мисля за самоубийство, имате грешка. Но прескърбна е душата ми.

С привет: Ваша Х.

28 ФЕВРУАРИ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 28 февруари 1928 г.

Хелмира ! Душе Божия !

Няма Любов като Божията Любов !

Духът Христов, който развързва седемте печати !

Вашето писмо стигна бърже до мен в непокътнат вид, както вярвам, че и моето сте приели така; това оправдава доверието, дадено на брата, а този начин на размяна ни улеснява в много отношения. Така, кога приех пакета, почувствувах радостта за Вашето съгласие; обаче кога разтворих плика, обзе ме малка скръб, че не засягате поне тъй важните въпроси, които бяха предмет на толкова много от последните ми писма. Доволна ще съм ако Вий сте писали поне за Вашия дневник, по повод Вашите размишления след получаване всяко мое писмо. Благодаря Ви и за това, което сте писала, което все пак ми представи материал за размишление.

Чувствувах, че имахте известна борба в приемане новия ни пощалион, а случи се в това време да посетя Учителя за една съвсем странична работа. Както за всеки от нас, подобно гостуване при Учителя е цяло празненство, така и в моята душа бе веселие и радост. След свършване разговора ни по казания въпрос, необходимо бе да заговорим за Вас, Хелмира; защото, както винаги, така и сега в душата ми се отразяваше Вашия образ, на устните ми бе Вашето име! Трябваше да разкажа на Учителя някои от последните Ваши преживявания, както и тъгите Ви за решението на А... По повод на това, Той встъпи в някои обяснения, които позволявам си да Ви съобща, за обща полза:

„Когато един човек се озове в гъстата материя, ако пожелаете да го изведете оттам, той запитва „Где ще ме турите?" И прав е! Защото, както едно дърво не може да го изтръгнете с корените му, за да го пренесете някъде, а трябва да се превърне в една клетка (зародиша в семката). Такава промяна трябва да стане и с човека, за да се внесе той в друга среда. Колкото за Хелмира, тя едно трябва да знае, че нейният характер е създаден в братството. Излезе ли на вън, всичко ще изгуби, ще се превърне на „кимвал що дрънка", както казва Павел. Да допуснем, че тя би се свързала с този граф, какво ще постигне? Какво постигна дъщерята на Толев – научи италиански език и нищо повече; та и Хелмира ще се приучи към аристократически живот с техните маниери и етикеции! Така, тя да гледа да седи тук, при извора на идеите, гдето може да пише, да работи и да е полезна."

Похвалното, което Учителя намира в А... е смелото следване известни негови цели: „Когато човек обича една жена, той не трябва да жертва всичко за нея! И даже, щом тя види, че нейният любим мисли и я уверява в готовност да се жертва всецяло, не трябва да се съгласи да го вземе. Току–що казвах на една сестра, че оня мъж, който й казва, че е готов да жертва всичко за нея, тя не трябва да го вземе: утре той нея пък ще зареже. Всякога има нещо ценно над всичко, което не трябва да се жертвува. Това е Бог, това е поставеният в душите ни идеал!"

Учителят засегна и отношенията Ви с брат Ж..., които обясни като следствие на миналото. Тия отношения трябва да се регулират сега, в интерес на бъдното развитие и на двама ви.

Учителят завърши със следните думи: „Има в Хелмира известни хубави качества и за тях аз я харесвам." Ето где е една от допирните точки между Учителя и Асавита, Хелмира моя!

Сега преминавам към въпроси, произходящи от последното Ви писмо. Първо – за училището. Кога Ви запитах напоследък, мисълта ми бе да Ви изтъкна, че в това кратко време, което Ви остава до изпитите, частно Вий трябва да отделите повечко време за уроците: Това, което имате обичай да прочитате два пъти, прочитайте го три; на математиката също посветете повечко време, дори решена еднаж задача, тутакси се върнете и я решете още еднаж по всички правила; това е превъзходен начин на заучване. Що се касае до работата с шев и други, не отблъсквайте ония случаи кога Ви предлагат такава, но не я и търсете. Въобще посветете времето Ви само на училището, за да получите успех дори по-добър от миналогодишния: Това Ви е потребно за приема Ви и в университета.

За нашият четвъртък – бъдете спокойна. Нали Ви нарекох своя съветница! Никого не съм посветявала в нашия свещен час – за него е известен само Учителя! Ако Вий сте подсетили нещо, може би Учителят е наредил някоя работа. Бих Ви разказала дори каква е тя, но щом Вий сте открили нещо, ако желаете може да издирите и по-нататък; това не Ви предлагам само като средство за задоволяване на любопитство, но за да видите способността Ви да издирвате нещата. При това не се спирайте на лицата, които прямо сте поставили в предположението Ви, но по странични пътища, без да бързате, вслушвайте се в разговори и описание на случки из братството.

Така, нашият час принадлежи само нам и той е благословен от Учителя!

Настоящето ще гледам да Ви се предаде в сряда или четвъртък, а в следните дни на седмицата ще гледам да Ви приготвя и второ писмо. Спомняйте си и Вий през тези дни за мен.

В следното ми писмо ще Ви говоря от гледището на една необходима среща, която трябва да имате с Учителя. Хелмира! Той ни е не по-малко нужен кога считаме, че сме недостойни да се явим пред лицето Му!

Привет:

В. В. Асавита.

2 МАРТ 1928 г.

Нашите са на Витоша, но аз ще уча. И тъй съм изморена и като че разглобена на частици. Душата ми иска да отлети към чистите планински висоти, но Учителят казва: „Дългът преди удоволствието." А от утре трябва да отработя и наема на хазаите – четири дена непрекъсната работа.

Лили Антикова е последователка на Григорий Петров. Навярно, когато завърши ще отиде между народа да го поучава. Ах, тя е обиколена от най-първокласните гимназиални учители. Но мен светило ми е Б. Боев и Аня. Ах, тя колко хубави анализи прави на четивата! Не напразно е свършила философия. Колко хубави очи има тя, колко много честност и

доброта. Нейните деликатни ръце, колко хубаво свирят на пианото и колко сърдечно се подават за здрависване. Те са мои светила – обичам ги и те ме обичат.

3 МАРТ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

3 март 1928 г.

Асавита,

Получих писмото Ви, поставено в книга. Благодаря Ви за това, което сте ми писали и че сте говорили с Учителя за мене. Радвам се, че Учителят харесва нещо в А. Едно зная и уверена съм в това, че моето място е винаги с Учителя! Винаги! Безкрайно!

– Вечно ли, шепне гласът на съмнението – ами ако Той напусне земята!

– О, не, Учителят е вечно жив! Той вечно грей в душите ни като слънце.

Пък отде да зная, времето върши чудеса; може би и А. някога да се нареди измежду първите негови ученици.

Кому сте ме обещали след 6 г. и сте взели обещанието му за мен? Чудя се как правите това, без да сте уверена дали аз ще желая. Защо пак ми носите скърб и съмнение?

Университет ли!? Нима аз ще имам великата чест да вляза в тая свещена сграда, да се уча при нашите именити професори, да слушам лекции, да бъда всред тая кипеж от млади интелигентни сили – бъдни работници на България?

3 [6] март 1928 г.

вторник

Асавита, бях при Учителя днес – поговорихме за училище, поезия и пр. Имаше и др. Покани ме на обяд. Колко е хубаво при Него! Тая красива и чиста обстановка в трапезарията – бели покривки, вкусна храна, плодове. Природата изглежда тук особено светла и чиста.

Наближава пролет. Снежните върхове са продрали покривките си. Небето е цяло разтворено над нас и ние виждаме всичките му промени. На Изгрев работят някои братя и сестри. Скоро той ще раззеленее. Посадените ябълки и круши се прихванаха и навярно тая пролет ще цъфнат.

Семките от оная ябълка не поникнаха, въпреки очакванията ми и толкоз положени грижи. Навярно ябълката е откъсната зелена. Учителят ми даде прекрасна ябълка и рече да подновя опита.

Салонът вече е довършен – хубаво измазан. Прозорците са с резба в битов стил. Покривките бели, по тях четива. Печката издава приятна топлина. Подът блести от чистота.

С привет: Хелмира.

11 МАРТ [1928 г.], неделя

Мрак, но не измислен, въображаем, а истински царува в мен. Моята самота е ужасна и ако река да направя отдушник чрез поезията, ще

напакостя и на себе си, и на тия, които ще я четат. Всеки се затворил в себе си.

Мозъкът ми е изморен. Четох цели 6 часа. Що разбрах за галваническите елементи на Вуастена, Грене, Лекланше и Труве? Зная, че един от друг те се различават, но нищо друго. В що? Как?

Колко е интересна периодическата система на елементите! Поклон пред тебе, почтени Менделеев. Чрез тая таблица нагледно се вижда що се знае и що още не се знае.Начертах я голяма, увеличена и уча по нея. Това ми е ясно. Заради тази таблица обикнах химията.

Уморена съм. Приличам на затворник, който няма право да излезе никъде. Едничкото ми развлечение е отиването до училище.

Къде е той сега? – Може би на Витоша. Преставам да чета, унасям се в мисли. Неусетно се минал един час. Сепвам се и продължавам да чета. Не, не мога повече – наляга ме сън всред пладне.

А защо днес Учителят ми обърна гръб? И това ли не достигаше? Наистина съм презряно куче, никому необично и ненужно. Сълзите ми се ронят. Падат върху рисувателния лист на любимата ми таблица. Отдавна не си спомням радостен миг, освен, когато срещнах Сали – турчето. Златно чедо друговерче, ето я бронзовата лентичка от бонбоната; върху нея съм написала: „Сали, 17.II.28 г., петък". Тя има особена марка „Mauxion A. ElERcogna". Той ми я даде някога и аз съм я запазила, види се, за да я дам на турчето, милото мюсюлманче.

Взимам Библията и си гадая със стихове: 3 гл. Захария, 1–7 ст. Колко се зарадвах! Като че ли някой прекрасен човек ме посети и ми остави сочен плод. О, велико Слово, писано в мъка всред тъмните векове на стария свят, плода ти е безсмъртен; ето сега след хиляди години вкусвам от него и душата ми се пълни с живот. Бъди благословено, велико Слово!

Като че ли всичко е тленно в света, а само Словото е вечно живо и Словото е Бог. Тъй почва и Библията. „В начало бе Слово." А ние не търсим него, а плътските наслади, от които не остава нищо.

Унасям се в приятни мисли. Записвам си тия редове и почвам отново да уча. Сега пък етика. Ах, Кант – чистия разум, категоричния императив!

Колко е хубаво, колко е хубаво Словото!

12 МАРТ 1928 г., понеделник

Какъв сън! Летях всред вихъра на небесните светила. Видях пътя на слънцето през зодиаците. И то се движи. Те приличаха на очи, лица, които ме гледаха. Как летеше през тях огнедишащия глобус! Бях високо, високо. А какви страшни бури имаше горе! Целият космос фучеше, гърмеше, ечеше. Земята беше потънала в развалини. На места се издигаха страшни пожари. Купища човешки трупове. Чуваше се вой и писък, от там чак горе!

Отидох да видя мама – тя си отива. Всичките й съдове са празни – душата й също е празна и разочарована. Избрах от пазаря най-хубавите маслини и няколко портокала. Нека са ней. Нищо не ми е дала, освен подигравки, но здраве и издръжливост. Това е нейно наследство, което притежавам. Тя се трогна. Тя знае, че с това аз й дадох всичко що имах. Тия неща никой и не мислеше да й ги дава тук. Но, интуицията ми прошепна у

мене: „Купи, занеси, зарадвай я!" Колко плака тя, като се видяхме! Особено пък като получи скъпоценния дар. Как неизказано се радвам, че видях радост у другите, причинена от мене. Господи, нека бъда всякога такава!

20 МАРТ [1928 г.], вторник

Четене, четене, шиене и пак. Март – пролет. Снегът се топи. Облаците се разбъркаха, подгонени от долняка. Искам да взема добра диплома и затова работя едва ли не по 18 часа. Но затова пък спя като младенец. Събуждам се като новородена и почвам отново. Сънувах, че Учителят е в комисията по литература и ме изпитва. В неделя Му занесох портокал. Той ме помилва по бузата, пък аз целунах дланта Му. Значи, не ми е „обърнал гръб", както си мислех.

Друг сън: Дойде горделивата слугиня на А., тази дето твърди пред него, че е „окултистка" и ми каза: „Ела, Антонио е убит, а Алесандро отсякоха ръцете." (братя са)

До сутринта още един сън: Близначето на Влаевска, Натан, се изправи от пелените си, отвори устата си, отдето се показаха 32 зъба. Прегърна ме, обви ръчичките си около шията ми и гледайки ме с хубавите си гълъбови очички, каза: „Ти си свята." Колко се зарадвах! Тъй ме подкрепиха тия думи и ми вдъхнаха повече самоувереност. „Ти си свята!" А че Натанчо носи името на древния пророк Натан от времето на Давида.

Пак сън същата нощ. Colombo е дете, също и аз. Ние сме заловени ръка с ръка и вървим по хубав път. Радостни и безгрижни сме. Цветя благоухаят около нас. Слогове,ние седим по тях и четем някаква книга.

Мама си отиде. Със сълзи благодари, че през тия 5 месеца съм я крепила телом и духом. Тя това няма да забрави. Това навярно е Духът на татко, който я крепи и обича. Или пък Бог – Бащата на всички бащи и майки.

– Colombo, а кога ще те видя пак? Ах, музика пълни душата ми; Натанчо каза: „Ти си свята!"

Не, не, аз ще чета до преумора, нека да е и до смърт. Това е моята главна задача, дадена от природата и подкрепена чрез най-добрите й синове. Приятно е при Аня в час по литература, разбира се, тогава палмата на първенството е моя, докато другите ми съученици са математици и физици. Немски език също не зле. Тъй се радвам, че туй основно изучавам 1 език.

22 МАРТ [1928 г.]

Пролетно равноденствие. На Изгрева е цяла феерия. Сутринта горе, а вечерта братска вечеря на „Оборище". Музика, декламации. Поканиха и мене, обаче – голямата поетеса е тук и аз не желая да се показвам. Взимам участие само в поднасянето – нищо повече. „Окултистката" също е тук. Тя вече нито ме поздравява, макар че аз й съдействувах това топло местице, платено четворно по моя молба.

Но кому ли ме е обещала Асавита след 6 години. Не дай си Боже да ми е писано нещо с Е. Не, не, хиляди пъти не. По-добре с красиви сънища и блянове по вечното и прекрасното, отколкото жалка действителност с нелюбим човек.

Ах, как се разболях снощи. Внезапно изстинах и пожълтях като лимон. Притъмня ми на очите и аз легнах на пода. Едвам шъпнех само: „Господи, Христе, Учителю!" Колко време прележах тъй, не зная. Цялата бях обляна в студена пот. Това е от преумора, а може би и от простуда; тия дни мих прозорци горе и струва ми се имаше течение. После пак се съвзех и се заех със своята работа.

Сестра ми – колко е отслабнала, също и другата. Брат ми е опериран, баща ми е без работа. О, да бих могла взела бих ги при себе си, крепила бих ги всичките, макар че те не сториха това за мен в благополучието си. Що от това? Аз ги обичам – а това ме прави богата и аз ги крепя с дух и сила.

Ужасна е бедността! Тя като че ли извира от самата същина на човека и мъчно е да я затиснеш с някой дар, подобно опита да запушим с камъни и кал някой буен извор – той продължава да се разлива и тече.

Колко се радвам, че аз не приличам на бедна, нито ме считат за такава! Само „Асавита" видя належащата нужда в училището и помогна. Иначе – никой. По пътя вървя като царица – пролетният ми вълнен костюм блести като кокиче, хубав и елегантен. Разполагам винаги с топла вода и затова дрехите ми и тялото ми блести от чистота. Моята изкусна игла умее да поправи старото и да го направи като ново.

Ах, да, богатството или сиромашията са нещо вътрешно. Те идват отвътре.

26 МАРТ 1928 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 26 март 1928 г.

Х е л м и р а !

Само Божията Любов носи пълния живот !

„Духът Христов разпределя отредените блага."

И след изтичането на определения срок продължих малко мълчанието си, за да „остане Бог при нас".

Вашето поздравление в деня на празника ме зарадва много, а така също и прочетените стихове след вечерята. Последните все пак бяха едни от най-красивите номера на програмата. За Вас специално, имаше три важни момента от времето на казания ден: заранта, когато докоснахте ръката за благословение от Учителя, който момент Ви свърза с Бога за през този ден, вечерта – при четене добре разработените стихове, които извикаха съчувствителни сълзи в очите на Асавита и най-после когато всичко бе привършено, трети един положителен акт Ви оправда още повече.

Не по-малко следва да Ви благодаря за скромното стръкче розов карамфил от „моята" саксия. Той така си стои натопен в малката вазичка, която го донесе, разцъфтява се и изпуска аромата на своя род.

29 март 1928 г. Така се позабави моят отговор, че мога и днес да добавя нещо и да Ви го изпратя. Желая да споделя с Вас, как намирате във връзка с времето, потребно Ви за училище, добре ли е да продължим

нашите писма – на седмица или на две, или да замълчиме до вземането на новите и последни изпити? Така също явете ми какво да предприемем и с четвъртъка.

Би могло много да се пише и много неща да споделим, но ще Ви кажа само, че най-добрите изпити, които тази година бихте сполучила да вземете ще са истинската награда за Учителя ни и за мен самата. Прочее, трудете се и уповайте усърдно на Бога нашего. Заедно с това, като прилагате и добрите духовни качества към всички околни, ще имате всестранен успех, който ще ни приближи към изявлението.

В. В. Асавита.

29 МАРТ 1928 г., четвъртък

29 март 1928 г.
четвъртък

Снощи Учителят беше гост у хазаите. Тя е много болна от сърдечна болест и – повикаха Него. Колко хубаво я насърчава Той, как благо я разсмива, че тя вярва в силите си, обещава, че ще се отдаде на музиката, че няма да забрави дарбата си.

Хазайката отвори дума пред Него за Colombo. Той се усмихна и каза: „Тя ще има богат материал за писане." Защо така? Нима ние страдаме само за да има що да пишем?

Същата нощ сънувах, че Учителят сложи на двете ми ръце гривни, заловени помежду с тънки златни верижки. Ах, как блестеше на дясната ми ръка великолепен пръстен с пламенно око, подобно едно малко слънце! Но с верижките, човек можеше да ме води, където си иска. Чудно! Обаче Той ги остави свободни да висят подобно украшения.

Още какво ли има да сънува преизморения ми мозък. Уверена съм, че след умората всички сънища ще изчезнат.

1 АПРИЛ 1928 г.

Да напусна Школата! Кой ми внушава тия мисли? Не са ли те изпълнили въздуха както ония музикални вълни, които възприема апарата на радиото? Значи някъде има „предавател" на тия мисли и аз тука ги възприемам. За мене ли са те? Но това е безумие! Те не се отнасят за мен; аз още не съм завършила школата и тия мисли ми са чужди, въпреки моето несъвършенство. Или „Умри!", както се внушава друг път. Не, нито едното, нито другото, вие непросветени духове, които мразите светлината. Аз искам да блесне мойта светлина, тъй както – при създаване света.

Ах, този светъл дом, гдето живее той! Но защо минавам там, а после ми идват тия мрачни мисли!? Не, по-добре никога да не минавам от там. Има и други улици, по които мога да избиколя.

Но защо оракула от Слънцето – Данте в „Асавита" ми каза: „Коломбо брат твой ще зоват." Но кога, велики Данте? Кога, ако не в тоз живот?

2 АПРИЛ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

2 април 1928 г.

Асавита,

Получих писмото и парфюмчето. Каква идея! Да ми пратите парфюм!

Съгласна съм да прекратим нашите писма до изпита.

За сега живота ми тече доста еднообразно: на урок, сутрин и вечер, а през ден или шия за наема, или работя у други познати. Моите развлечения са следните: отиване до „Изгрев", излети до Витоша, четене Свещеното писание, беседите и литература във връзка с изпита ми. Колко обикнах ратниците от нашето Възраждане! Милият, сладкият Софроний Врачански! Колко ужасни страдания, как ли ги е понесъл? О, дълго, може би цял живот ще ми светите в пътя, вие, български мъченици и светци на нашето освобождение. Ами Ботев, ами Левски! Значи, нашият народ крие такива самоотвержени идеалисти, които изцяло отдават себе си за Идеала на Свободата.

Сънувах чудесен сън: Бях с него. Вървяхме ръка за ръка из прекрасна градина, радостни, щастливи.

А пък нощес друг сън: Видях на небето със светли букви написани неговото и моето име, но съединени помежду OAF. Това са инициалите на нашите имена. Като живи те се движеха горе и аз можах да им се любувам.

Бях при Учителя на Изгрев. О, незабравими часове при Него! Той взе Светото Писание и ми чете от Стария завет как Ахавовите пророци викали към Бога да им даде дъжд и как после Илия призовал Единнаго Истиннаго Бога и тогава завалял изобилен дъжд. Учителят чете много хубаво. Това се казва истинско четене. Като че е очевидец на случката и живо изговаря всяка дума с особено гласово подчертаване. Той оживи древните времена и като слушах, стори ми се, че съм в Сидон и познавам Сарептската вдовица, която е хранила пророка; и онзи благословен кърчаг с елей, който нивга се не изпразвал. Като Го гледах нещо трепна в мен – Мелхиседек, почти извиках аз. Той ме погледна и неуловимо се усмихна.

О, Илия, Божий пророче, дай ми Rodrigo. Ти можеш да измолиш и за мене дъжд, както за древните неверници.

Радвам се, че харесвате моите стихове. Това е особено важно за мене. Също и Учителят дава ухо на моята поезия, а това ме премного насърчава.

4 април 1928 г.

В четвъртък нека задружно се помолим за успешния изпит.

Ах, след толкоз усилия и мъки ще видя ли узрял плода на моята градина? Господи, Ти ми беше великата опора досега, води ме и от сега! Колко пъти падах и ставах, но Ти не ме остави. Зарадвай ме, Господи, помогни ми! Ти ме изведе от мрак към светлина. Ти ме доведе при Учителя, който едничък оправи стъпките ми в правия път. Прослави Името си чрез делото си в мене и аз ще Те възпявам винаги. Нека тогава моят факел що запалих с вяра в Тебе в моя ум и сърце да свети в пътя на ония мои братя и сестри, които вярват в Тебе, че Ти всичко можеш.

Не обърна ли Ти сълзите ми в бисери? Не направи ли от глада и жаждата ми безсмъртна храна в душата ми за бъдни дни? Ето, забрави се плача и риданието. Иде сега гласът на песента и радостните провиквания.

Не съм ли Твоя, Господи? Не си ли Ти мой защитник и приятел всякога? Опитах крепката Ти мишца и видях, че няма равен на Тебе. На високо и чисто място ще Те славя и хваля, защото Ти си насъщния ми хляб, който даваш нам Живот Вечен. Води ме пак през Твоите светли пътища на Доброто!

И Вие, Асавита, бяхте за мене милостив самарянин... Вие взехте важен дял от проявената към мене Божия милост. Ето, пригръщам коленете Ви и слагам глава на Вашия скут. Една душа малка, една душа извадена жива от пепелта на огнището шъпне думи на благодарност и признателност. Сега Вий сте за мене явна. За мене Вий сте зората на Живота, след която ще изгрее Слънцето на Духът в душата ми, за да сторя и аз по Волята Му.

Слава и величие да пеем на Господа нашего! Хелмира е Твоя, Господи, ето тя иде към Теб с цяло сърце и душа, с разгърнати ръце. Амин.

Хелмира.

5 АПРИЛ 1928 г., четвъртък

5 април 1928 г.
четвъртък

„Срещите" с Асавита подновихме. Стоим пред осмото стъпало, което трябва да изкача. То е най-високо, най-опасно. О, Господи, помогни ми!

Срещнах го в гората. Той беше бледен, а пък аз треперех. Не се разминахме... Вървяхме мълчаливи. Пролетта е разсипала веч своето богатство. Слънцето грее земята и тя се радва с цветни усмивки. Птичките са обхванали гората и безспирно пеят, че тя е тяхна, само тяхна. Сълзите ми капят. Ние се разделяме.

О, Вие, жители на Агарта, на Монт Еверест, светли братя на Слънцето, Сириус, Вега и Поляра, поклон на Вас и молба. Дайте ми го! Но може ли звезда за друга да се помоли: „Дайте ми я!?" Мога ли и аз да изкажа подобна молба за една свободна душа, или някой да изрече тия думи за мене? – Не. Затова молбата ми няма да бъде чута.

Асавита казва, че у мен живее Духът на древната княгиня Сарра. Нима молитвата на Сарра няма да бъде приета, поне за малкото, поне за дружба, приятелство с Colombo?

12–14 АПРИЛ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 12 април 1928 г.

Хелмира, сестрица мила !

„Само Божията Любов носи пълния живот !"

Мълчанието, което си наложих се дължи само на известни неудобства; иначе, последното Ваше писмо както винаги ме наведе на изобилие от

мисли, за които би трябвало часове да Ви говоря. Искам да Ви гледам всякога жизнерадостна, тъй като това е най-красивата Ваша проява. Кога съм в мълчание, мисълта ми непрестанно е при Вас и ако днес се моля нещо, това е щастливо да дочакаме часът, Хелмира да ме познае така, както е от мен позната. Тогава, о Боже мой, нека тя заеме онова кътче до Теб в сърцето ми, гдето със силата на Твоя Дух, „човекът Божий" ще възкреси нейното дете на всегда!

В тия дни, когато се готвим за Възкресение, желая да Ви посоча стъпките, които предшествуват тоя най-важен акт от човешката еволюция; така ги духовната наука определя, а духовният човек ги изминава в нанагорний път:

1. Обръщение
2. Покаяние
3. Спасение
4. Обновление
5. Новорождение
6. Освящение
7. Възкресение

В тия дни на изключителен за Вас труд поднасям Ви словата, с които Господ Ви говори: „Тая е почивката, с която ще успокоите отруденият": „Мирно ще легна и ще спя, защото само Ти, Господи, правиш ме да живея в безопасност." Исайя 28; 12 и Псалом 4; 8.

Пожелавам Ви всичко добро в тия дни, а в първият ден на Възкресение, желая да проводя в домът Ви пратеник с малък дар. Дочакайте го към девет часа заранта. Свободни сте да му дадете прием какъвто Ви е приятно, но – той е пратеник на Асавита.

В. В. Асавита.

П. П. Като Ви съобщих с писмото ми от завчера, изпратено по пощата, известни мисли за Възкресение, знаях, че те са изказвани и от Учителя, и че може би Вий ги имате записани;

Знанието им има смисъл, ако ний при случай проследваме и определяме даден наш брат в коя стъпка се намира. Според мен, ония които искрено се числят в братството, братя и сестри, бърже минават началните и повечето от ония, които познаваме сега са в 4, 5 и 6 стъпки.

Още еднаж задушевно Ви поздравлявам. Бог и Духът Му всякога да са с Вас!

14 април 1928 г.

Асавита.

14 АПРИЛ 1928 г., събота

Утре е Великден, а днес землетресение. Залюлея се земята, кърмилница наша.

Сънувах, че проповядвам между много хора. Думите ми течеха като мед.

Отзарана се връщах от фурната. Настигнах дрипав, бледен човек. Ах, колко мъка имаше в очите му и колко мазоли на ръцете му! Сложих бялото хлебче в ръцете му и се усмихнах. Той само ме погледна и притисна хлебчето до гърдите си.

Колко много приготовления у хазаите. Свят ми се зави. Дошел е пак специален готвач за празника. Но когато земята се тресеше еднакво

всички се намерихме на улицата. Ще се затресе ли пак? Где ли е той сега? Тича ли по стълбите да спаси живота си? Где е Асавита? Коя е тя? Казва, че утре ще ми изпрати дар. Аз написах „Пасхално агне" – това са моите приготовления за празника, плюс супата ми от моркови. Онова бяло хлебче! Не, за него то е същински козунак и за – мене, обаче, аз имам „Пасхално агне", а той своята безнадеждна младост.

17 АПРИЛ 1928 г.

Козунак от Асавита и книга от „Тарò"! Козунак от Здравка и Соничка с 200 лв. и червени яйца. Козунак и яйца от Дафинка, а също и от Зорница. Колко е хубаво! Колко съм богата! Ехе! И аз посрещам Възкресение. Разбира се, пратеник на Асавита беше Е.

Вчера бяхме на Витоша с Учителя. Тъй хубаво беше! Пролетни цветя и коприва из треви и храсти. Играхме гимнастика, пяхме песни. Но няма го вече Дързев, няма го вече той... Напразно други се мъчат да продължат неговата песен.

Усамотих се в планината и плаках. Трябва ли да се гадае за кого? Седях край потока, наведена върху бистрия ручей, сълзите ми се сливаха с него. Малки птички чуруликат край мене. Теменужка ме гали със сладък дъх. Закъснели минзухари ме обграждат с венец. Слънцето сипе върху ми топлина и обич. Горе е Учителя. А моята мисъл лети, лети към него. Не, трябва да забравя, а само да уча, уча. Моята задача трябва бляскаво да се завърши.

Говориха за землетресението [виж ***За съдба дойдох*** : беседи от Учителя, серия XI. София, 1929]. Учителят каза, че отсега ще стават страшни неща. Идела голяма ужасна война – глад, болести.

Учителят по физика на Лили Антикова днес с един замах отрече всичко: „Науката нищо не знае, религията е глупаво и несъвместимо нещо." Казах му мнението на Учителя, че изобилието на слънчеви петна сега са в свръзка със землетресението, той почти ме изруга – „Просто Земното ядро изстивало, от което става срутването на земната кора." Това е вярно, мисля си аз, но още колко неща не е открила науката. Това, което Кант с разума си предугади, Лаплас го изнамери чрез изчисления. Защо един пророк да не назове нещата, а после експеримента да ги потвърди. Ами това, което Жул Верн каза в романи и приказки днес не се ли сбъдва. А пък Лили Антикова, нали е галено чедо на мама, биде изслушана внимателно да каже: „Бог си е Бог, а природата си е съвършено различно нещо. Какво може тук Бог да се меси." (!) Всъщност, тя е последователка на Григорий Петров и аз съм напълно убедена, че след като завърши ще слезне да просвещава простия народ. Кой ли е авторът що вдъхновява Лили Антикова? Може ли една картина да съществува без автор и последния не може ли да я поправя по своя воля, па дори и да я унищожи? Може ли да се представи този велик свят над нас и в нас, който случайно да се появил и просъществувал? Три дена те престояха в автомобил, готови да се скрият негде, ако земята затанцува отново, пък аз спокойно преспах в леглото си под Божията закрила.

Нацъфтели са дървесата. Зюмбюлите издават приятен аромат, също нарцисите. Шумата се развива. Тревата е изкарала вече на показ „бабините чорапи", свежи и росни.

Привечер. Той четеше днес до прозореца. Отминах. Скрих мъката си в моето тихо жилище. Душата ми зъзне. Там слънце го облива с топли лъчи, а тук трябва да се запали огън. Зъзна, зъзна, живея без слънце – душата ми изстина. Ледена преграда е между нас – той там, аз тука. Мисли ли за мене понякога? Подпирам главата си и стоя така унесена. Колко, не зная. Слънцето е вече на заник. Взимам перото и пиша:

„Ще мине време и ти отново ще разгърнеш тия страници и ще се видиш като в огледало. Иде нов свят. Старото си отива. Силните ще изчезнат. Нови младоци ще изпълнят света. Ще видиш новото, прилично на юноша, възседнал млад жребец. Ти ще скачаш от радост. Запиши си думите. Това ще се изпълни. Colombo сам ще дойде при теб. Ще те направя 7 пъти по-хубава от сега. Върви напред, без да се обръщаш. Аз съм навсякъде: дървета, птички, цветя, звезди са мое жилище. Аз съм и творение, и Творец. Радвай се! Стани, изправи раменете си. Изтрий сълзите си. Отвори прозорците. Вдъхни дълбоко и запей. С теб съм. Чувам твоя глас. Името ти изричам. Даде ти го Вечния първосвещеник по чина Мелхиседеков. Той изсипа на скута си всички скъпоценни бисери, за които бе заплатил с живота си, нареди ги, съчета ги и написа името ти – Хелмира. Радвай се, радвай се! Аз съм с тебе. Стани и поклони ми се. Аз те посетих. Усети ли ме. Где си, мила моя, не плачи. Не бъди сгърбена, изправи се! Не плачи, чедо мое! Чедото ми е мое. Имам власт да ти дам твоето. Аз съм Бог. Аз съм Сий твой, който люби Хелмира и тя Него."

26 АПРИЛ 1928 г., четвъртък

26 април 1928 г.
четвъртък

Чудно е Словото на Учителя! Разсея тревожния дух, облъхна ни с радост. Отиваме смутени, плахи, а връщаме се радостни, просветени, обнадеждени. „Бог държи в ръката си тия, които го обичат, не се бойте!"

Наближава изпит. Готова ли съм? Градът гъмжи от елегантен свят. Навярно и той стои на прозореца сега и чете. Пред него са разшумените дървеса, зад тях Витоша, а над нея слънцето.

Но що мисля за него? Нима той мисли за мен? Не знае ли, че го обичам. Не знае ли где живея. Ах, това е жестоко от негова страна, тъй жестоко! Не прилича на усмивката му, на слънчевите му очи.

Още малко и ще си почина. Ах, жадувам за дълга почивка. Искам да отида в Балкана, може би на Куш бунар в Сливенския балкан, и там между приятели да си отдъхна. Искам всичко да забравя, всичко! Боли ме мозъка от умора. Недоождането почна отново. Ах, у Соничка всичко има, също и при Лили Антикова. Моите рафтчета са отново празни, а също и моята малка кесийка.

4 МАЙ [1928 г.], петък

Четири часа сутринта. Чука се на прозореца.

– Кой е?

– Пратеникът на Асавита.

– Защо идеш?

– Изпратиха ме да те заведа на школата, защото е много тъмно и вали.

Облякох се, излязохме. Той тихо искаше да ме увери, че нищо не желае и очаква от мен. Не, нищо. Той знае скърбта ми и би искал само да ми помогне. Аз му повторих думите, които мен каза Алесандро. Той ги чу. Как ще ги понесе? Ще отиде при Учителя. Той може на всяка рана лек да даде. Мен не допусна до себе си, а чрез трансфор–матор – Асавита.

Колко хубаво слушаше Е. Даде ми честна дума никога да не настъпва към мене – даже ще се моли за моето щастие. В този миг отново го обикнах, както преди 6 год. дордето не беше казал, че иска да съм негова, само негова. Като че ли воденичен камък се смъкна от гърдите ми и аз отново го обичах като добър брат.

Наистина, чрез тая жертва Е. показва колко много ме обича. Не трябва ли и аз същото да сторя за А.? Не ме ли учи той сега на подобна жертва? Наистина той заслужава хубавото име Емил, което му дадох. Емил, Емил, благославям те! Твоята жертва пълни гърдите ми с нови и никога не изплакани сълзи. Бог да те благослови!

10 МАЙ [1928 г.], четвъртък

10 май [1928 г.]
четвъртък

Час с Асавита. Час на размисъл и на ридание. Жертвата на Е. е велика. Тя къса душата ми... Виждам го в школата тих, нежен, замислен. Прекрасна съм за него аз, както Colombo за мене.

Изпитът наближава. Гадая си в Библията – Еремия, гл. 15. Колко хубаво!

Днес подадох заявление за изпит. Вместо такса приложих бедно свидетелство. Значи спестих на Асавита една огромна такса.

Час на борба и мъка. Чета, чета. Соничка изпраща слугинята с пълен поднос. Върху него чудесна супа и пресен зеленчук, задушен с масло, и салата, и сладкиш, и плодове. Милата ръчичка! Ръчичка на Ангел – Соничка! Наистина ти ме храниш сега! Незабравима малка приятелко! Защо си болна, щом си тъй благородна? Какво изкупваш, красавице? Ти ме храниш – аз наистина гладувам. Дрехите ми повиснаха от раменете. Сега се освежих. Колко е хубаво! Но твоят дар стига и за вечеря, дори малко и за закуска. Соничка, Здравка, благословени да сте, и ти, тяхна мила майко, която с радост им съдействуваш.

12 МАЙ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 12 май 1928 г.

Хелмира, сестрица мила !

"Само Божията Любов носи пълния живот !"

"... Благословен Израил*, наследието ми !"
Исайа 19; 25.

Първа пристъпвам към прекъсване на уговореното мълчание и с това идвам пак да Ви разтворя душата си и пак да Ви кажа: „Споделете и Вий с мен!" Въпреки всичко, не сме ли пак ний двете, които можем да разберем една друга?

Казах „мълчание", обаче аз не мълчах през тия дни! Всеки ден, най-малко по едно писмо Ви писах, писмо изтъкано от чисти и надеждни мисли. Нали чувствувах и Вашата душа да трепти в унисон с идеалите, които мен окрилияваха през тия дни! Не еднаж бях честита, защото наистина в нашето приятелство откривах изобилни източници от наслада. Господи на нашите души, стори и Хелмира да живее дни на такава наслада!

Между другото, следва за няколко неща да Ви благодаря, за гдето ме послушахте! Едно от тях е помирението Ви с Е м и л. Видите ли колко лесно е да живеете в приятелски обноски? Потребна бе малка искреност и от двама ви в оная паметна петъчна утрин, за да постигнете онова, за което сама Асавита от толкова време се трудих! Ще Ви помоля и аз да повярвате в неговите уверения, че Вий за него сте само чиста сестра и той за Вас – мил и кротък брат!

Нещо, което не по-малко ме радва, това е трудът Ви в училището! Господ ще Ви благослови за всичко това. Бих желала да ми съобщите всичко в свръзка с ученето, както и нуждите Ви по тоя случай, които евентуално биха се появили; даже и онова, което предполагате, че ми е известно, желая да го науча и от Вас.

Ако трябва да споделим за душевния си живот, ще Ви кажа, че бидейки всякога мислено около Вас, с умиление гледах как трепкате из градината на Изгрева, как надниквате из алеите от вън дали ще намине „Коломбо"! Съчувствувах Ви, но как да се помогне! Хелмира е в „пост" тази пролет и за сега ще живее само с миналите спомени за любимия. Така Вий по-лесно ще си вземете тия тъй важни изпити, та после Бог ще промисли.

Сега, идвам да Ви помоля да споделите с мен онова, което Ви занимава; може би идват дните на открито общение между нас и наистина желая да се потопим в оная виделина, която еднакво е необходима и за двете ни в нашето общение. Между другото, радвах се кога виждах да ме откривате в нашата сестра А н я; казвах си ето една наистина достойна душа, която може да се счете за наследница на Асавита; нека ней Хелмира отдава чувствата си от любов към Асавита!

---

* Духовния човек.

Явете ми как минавате в четвъртък; сега последния път, в мен се роди идеята да поискам за Вас първите улеснения във връзка с изпитите; Бог е велик да започне още сега проявленията си към Вас. Само бъдете блага, носителка на Неговата Любов, както много пъти умеете да вършите това. Инцидента с А н я ми стана известен: Не са желателни такива неща, затова направете всичко, за да се изгладят отношенията. Най-вече сега при изпитите нужно е от всякъде да Ви се отправят чисти мисли на приятелско разположение. А това изисква и от Вас добри обноски към всички.

Както винаги, разбира се, и сега оставям много недоизказано – до време.

Приемете всичко благородно в душата ми, а очаквам и от Вас по уговорения път отговор.

В. В. Асавита.

П. П. Защо закъснявате понякога в класът на младите? Ако Ви е неудобно ранното излизане от къщи, погодете се с Емил (моля Ви да го наричаме така само заради поетичния вид на това име) да Ви извиква. Това не е ангажимент от Ваша страна: за всичко Асавита е готова да заплати вместо Вас, послушайте ме.

Съща.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

12 май 1928 г.

Асавита,

Землетресения разтърсват земята – родината ни. Видях колко слабо и беззащитно е човешкото същество. Людете бягат, крият се, а нищо не им гарантира, че земята може да се разпука и да ги погълне.

– Човече, бягаш, но где? Цялата Земя е на Едного в ръцете и ти не можеш да се укриеш от Него.

А всъщност, като че ли зад „това" нищо няма, Първопричина не съществува и ний сме играчка на бездушни стихии. Кой знае?

Последният изпит наближава. Стъпвам предпазливо и треперя за всеки миг, който ме отделя от целта. Става ми страшно! Утеха ми е Името Божие, живото Му вечно Слово, изказано чрез пророците, Христа, апостолите и беседите на Учителя. Само това е реалното.

13 април [май] 1928 г.

неделя

Емил ми даде писмо от Вас. Наистина той ми стана мил. Колко хубаво е подвързал той „Мъдрост и съдба" от Метерлинк.

Просто се просълзих от благодарност. Писмото Ви, тъй хубаво и нежно. Като че ли жилището ми се преобрази – стана красив чертог. Изпитах миг на непоносимо щастие.

Колко работа този ден; цели 6 часа учебни занимания! Сега Емил не ми е противен – падна от гърдите ми тежкия камък на съмнението, още от оня знаменит петък, когато ме заведе на Изгрева.

Но защо Аня тъй внезапно ми се разсърди! Навярно пак аз съм виновна, иначе не може и да бъде. Но само след минутка, атмосферата пак се прочисти и нашето „слънце" грееше. Тя отново започна изпитването

живо, пък аз, давейки се от сълзи, разказвах урока си за „развоя на епоса и лирика".

Днес се завтекох право в тях да занеса портокала, що ми даде Зорница. Нека ми прости, Аня. Тя ми се скара отново, че и нося подаръци и ме остави у тях на вечеря. После ми свири на пиано. Наистина, аз надничам из алеите. Но кого виждам вече? – Никого. Той даже вече не ми пише, както някога, ония хубави ясни писъмца в сини пликчета и цветни картички.

Подадох заявление за изпита, придружено със свидетелство за освобождаване от такса. О, Боже, Боже мой, помогни на всички, и на мене също за изпита. Нали с Тебе, Господи, ставах сутрин рано и разгазвах първа снега, за да отида и се уча. Людете спяха, пък аз учех, людете се развличаха, пък аз учех, все учех и учех. Сега, пригледни към чедото си! Корабът ми се стреми към родни бряг, на почивка. Ето го, вижда се отдалече той. Кормчия ми е Той – Синът Божий, който шепне в сърцето ми: „Не бой се!" Пази ме от подводни скали, от внезапна тъмнина в мозъка ми, когато ме изпитват.

О, ти, Велики жителю на Мусалла, който ме погледна при Маришките езера, ела, пак. Ето от сладкия ти поглед що направих аз – изкачих най-високия за мене връх, изкачих своето невежество.

Скъпият плод на моята победа мога да поднеса само на Учителя, защото Вие, Асавита, сте невидима и всичко друго е само видения на копнеющата ми душа. През тия усилни години, едни кротки очи пълни със съчувствие виждах аз – очите на Учителя! Една усмивка ме съживяваше за миг – усмивката на Учителя; едно Слово ме вдъхновяваше – Словото на Учителя.

Асавита, аз мисля, че скоро, Вие ще изчезнете от моя път и само тия писма ще останат да говорят, че някога Вие сте се проявявала между нас.

С привет: Хелм.

13 МАЙ 1928 г., неделя

Какво писмо от Асавита! Стопих се, станах на нищо. Чрез Емил. Тия редове ме накараха да ридая – нещо подуваше гърдите ми, сърцето ми искаше да изхвръкне от жалост. Тя знае за кого аз скрито гледам към борчетата. Тя ми говори за Аня, нарича я достойна заместница на Асавита. Как се грижи в писмото си за мене. Тъй съм щастлива, а ридая. О, вечно добро, ти ме победи.

Влиза Славчо: „На кака Олга от мама козунак." Прегръщам тоя сладък мой приятел и още по-силно ридая.

– Защо, како Олгичке, какво ти е, аз няма да кажа никому?

Но, Славчо с бързите си крачка се качи горе и със свойствената му пламенност казал, че кака Олга плаче. Казал горе, че кака Олга плачела, че Господ бил велик. Ето я слиза Зорница – лъчезарна като самата звезда и засмяна като зората ми носи голям портокал. Мисли си, че ми се е случило кой знае какво. Целува ме тя, гали ме и ми шепне:

– Да нямаш писмо от графа?

– Не, не.

Боже, по-велик от всяка земна любов. Колко много щастие изведнъж!

24 МАЙ [1928 г.]

Асавита, аз дремя на нашите срещи. Мозъкът ми е уморен, а и днешната екскурзия до Витоша още повече допринесе. При „Олтаря" сме, там, гдето ми се яви божеството на планината.

Учителят каза днес: „Не обичай този, който не те обича, защото така той наточва само ножа си и ти нищо не придобиваш."

Витоша е величествена. Вярно е, че е пълна с елексир.

25 [МАЙ 1928 г.]

Четене, четене. Соничка е често при мен. Старае се да ми е полезна по всичко, особено физика. Ах, сърцето ми трепери. Брат Боев се е преобразил на формули, теореми и математика. Колко хубаво се работи с него! Ако не можеш да отидеш в Багдад направо, отбий се в Дамаск, сиреч научи правилото, преди да решиш задачата. Цели купища зелени „дамаски" са издраскани с цифри и чертежи и ние се смеем на тоя Дамаск и Багдад, които сега обхождаме.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

25 май 1928 г.

Хелмира, сестрице !

"Само Божията Любов е Любов !"

"Да съдействуваме на "професорите на светлината" в изграждане материала за Новата култура, за да вземем дял в нея!"
Школна лекция 16.V.

"Отказвам се да търся вземанията си от моите длъжници;
Готови сме да заплатим всекиму онова що дължим !"
Школна лекция 23.V.

"Метод за превръщане железните пера в златни:
Обичай оня, който те обича! Не искай да те обича оня,
който никога не те е обичал!" (Витоша 24.V.) Учителя.

Поднасям Ви тия максими за живота, току–що изказани от Учителя. Ако не сега, то в близки дни ще мислим върху тях и ще ги прилагаме – и Вий, и аз самата.

Последното Ви писмо отдавна е при мен и аз трябва много да Ви благодаря за всичката красота, вложена в него. Въпросите, които са там засегнати заслужават обстойна обмяна, но сега е време за труд и усилия. В тях именно желая да Ви бъда в услуга и затова с нищо друго не ще Ви занимавам. А и Вий добре правите като всецяло сте отдадени на прямата днес задача – вземане добрите изпити. Всичко сторено в тия няколко години, преценявам като първостепенен подвиг от Ваша страна и нека

сега венецът на този подвиг бъде изплетен от мир и радост, с любов и светлина!

Сега Вий може би имате всичкото право да не сте доволна от мен, че въобще оставам скрита и Ви дарявам приятелството си по такъв необикновен начин. Още малко търпение, докато благополучно преминете дните на изпита. Не бързайте да ме откривате в когото и да било, за да не видите, че сте прибързали. Безразлично е чрез коя душа Бог Ви подава десница, запазете още малко тия чисти отношения и тази вяра в Божията мощ!

Не е нужно особено да се насърчава човек, който добре се труди, тъй като самият труд вдъхва и вярата в успеха. Все пак, ако Вий желаете, добре е през дните на изпитите Ви да прекарваме в общение по няколко минути всяка вечер. Затова, определете кои часове Ви са най-удобни и ми явете, разбира се, не по-късно от 10 часа вечер. С изключение на четвъртъка, който си остава непроменен по програма, това да бъде новото в живота ни през този период. Може да определите и някои по-точни искания, които да имаме пред вид всяка вечер. След като преминете първия изпит, в навечерие на зрелостния изпит ще Ви съобща и нещо, което да спазвате тогава.

Във всичко това, трудът Ви е „мотиката", която преработва лозето, а молитвата – благодатта, която ще Ви се даде. Върховете, към които Вий и съучениците Ви се изкачвате са тъй стръмни най-горе, щото трябва един по един да бъдете преведени.

Как сте с материалните средства? Не Ви ли е възможно поне на обяд да посещавате някоя от гостилниците, за да имате топла храна. Много бих желал да Ви услужа в случая, доста е само да ми кажете, че Ви е драго да имате помощта ми.

Вярвам, че ще ме извините за няколкодневното замълчаване. Пиша Ви с голямото желание да Ви кажа, че съм Ви вярна, както и в миналото.

Господ с Духът си всякога да Ви крепи! Помощта е само от Него, а човеците са оръдията, чрез които Той помага. Нека и сега погледът ни към Н е г о да е обърнат, за да сме свидетели на Славата Му. Поискайте с всичката си душа и благословението на Учителя.

Душата ми с най-чистите си стремежи всеки миг ще е с Вас.

В. В. Асавита.

28 МАЙ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

28 май 1928 г.

Асавита,

Благодаря Ви за хубавото писмо, пълно с нежни чувства и мъдри поучения. Колко са хубави изреченията, с които почвате писмото си! Наистина, какво би станало, ако всички „железни" пера в света станат златни, т.е. езикът ни от груб стане чист, блестящ както самото злато.

Да, „мотиката", тя е която ще свърши работа – трудът, иначе, ако бездействувам никоя сила в света не може да ни помогне. Да знаете, колко

обидно и срамно ми става като ми се предлага чужда помощ, та била тя и Ваша. А че Вие, скоро ми изпратихте и аз имам от тях доста още. Освен туй Сонички инж. Милева всеки ден по слугинята си ми праща хубав и богат обяд, който правилно разпределен стига и за вечеря, а даже и – закуска. Знайте, че всичко що ми давате, обещала съм да върна увеличено, само че не ще да е скоро...

Работя и не на шега. Но често трябва да прекъсвам учебните си занятия, за да изплащам наема, който не е малък. Обичам да съм издължена всекиму своевременно. А моята разменна монета за сега е физическия труд и добра сръчност в ръкоделието.

Защо ми напомняте да не обичам тия, които не са ме обичали. Доказахте ми отначало, че Colombo не ме обича, следователно и аз да не го обичам. Но това не ми е възможно, макар че като поставено мото би трябвало да го взема без съмнение за девиз на живота си. Простете ми, но това не мога да възприема.

Защо не ме оставите свободна да го обичам, както Бог ми повелява. Нима от мене е това слънчево чувство, което макар и да ми носи болки, но те са сладки, те носят вдъхновение и често пъти силен импулс за работа. Учейки, аз го догонвам по неговата научна лествица. А кой знае, ако работя все тъй усърдно и слушам съветите на Учителя, не бих ли го задминала един ден. Той е доктор по финансови науки, аз може да стана такъв по друго. Обичам го, а и той ме обича по своему.

Ваша: Хелм.

30 МАЙ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 30 май 1928 г.

Хелмира ! Душе Божия !

Красив е възгласът Ви в последното Ваше писмо, предадено ми вчера чрез Емил. Винаги Любовта Божия е гледала към малките, ще гледа и ще ги възраства и в бъдаще.

Не се спирам на някои необходими обяснения върху принципално изнесените в моето писмо истини. Вземам само онова,което ме възрадва от думите Ви и тях поставям като съкровище в душата си. Само така и Вий, и аз ще отдаваме нужната цена на туй неземно приятелство, което Бог всели между душите ни. Само за Ваше спокойствие ще Ви кажа, че стремежа ми е да Ви съдействам само в онова, което е драговолно Ваше желание. Ето защо още еднаж Ви моля, отхвърлете ония опасения, които биха Ви тревожили и спрете поглед само на духовната страна.

Днес отбягвам всякакви цитати, а и съветът ми цели само хармонията между нас. Не само това, но подобно оня жител на Слънцето и аз ще Ви кажа: „Обичай Коломбо!" Ако любовта е по-силна от всичко, защо да не я позовем и тук?

Сега, за работата ни. Приемам от идния четвъртък всяка вечер след 9.30 часа, според разположението ни ще имаме няколко минути бдение, за да Ви благослови Бог в изпитите. Имайте пред вид едно важно условие в този успех – благост към всички. Като почнете от всяко срещнато лице, всички учители и учителки, та свършите с Емил. Ще се интересувам живо

за резултата от всеки предмет, по който полагате изпит, затова при среща с Емил, казвайте му нужните подробности, за да ги научавам и аз.

А propos, спомням си, че при един от миналогодишните изпити имахте при Вас „Лъчите". Добре е и тази година да ги поискате от него, за да бъдете винаги осиявана от мощната им сила. Всяка заран избирайте си по някой стих, който да Ви е девиз за през деня. При всяка трудност служете си с него и ще бъдете свидетелка на помощта Божия.

Ще запитам Емил за програмата Ви, така че нека той бъде известен за нея когато бъде готова. През часовете на изпита ще издигам и аз мисълта си.

Бъдете спокойна и с вяра в добрия изход от изпитите. Бог и Духа му да са винаги с Вас. Представяйте си винаги и образа на Учителя около Вас.

Душата ми всякога ще лети при своята Хелмира! Добри успехи!

В. В. Асавита.

2 ЮНИЙ 1928 г., събота

Изминаха 2 изпитни дни: [литература] и немски език. Ах, писмения по литература: „Нравственият образ на българския войн в художествената ни лирика." Колко хубава тема! Работехме във Втора девическа гимназия с още редовни ученички. Имаше и частни. С каква леснота пишеха те. Дълго време аз стоях неподвижна. В душата ми се тълпяха образи, стихове, чувства – па изведнъж почнах. Директорката Лола Петрова ми се усмихна. С нея беше комисия от министерството г–н Радославов и г–н Мартулков. Колко хубави, светли образи! Тя им посочваше мене и им разказваше нещо, за което те се приближиха към мене и погледнаха работата ми. Разбрах, че им казваше между другото, че едничък случай до сега да се яви някой на целия учебен материал като частна ученичка. Бузите ми горяха. Хубавата ми българска шевица блуза грееше от чистота. Дебелите ми сплитки висяха зад ушите посребрени доста. Как ме гледаха тия двама благородници!

Утре история и география. Други ден математика, после другите. Щом не ми върви в любовта, ще ми върви във войната – тъй е било с Наполеона. Когато миртите увяхвали, той знаел, че ще бере лаври. Съберете се всички мои сили, всички мои действующи и запасни войници! Дайте генерално сражение. Соничка и Лили Антикова – свикнали на школската атмосфера не треперят като мен. Блазе им. Колко хубави писма ми пише Асавита. Тя трепти за моя успех. Също и Е. държи изпит. Нищо още не знаем за успеха си.

5 ЮНИ [1928 г.]

Завърших с математика, история и география. Утре физика и технически предмети. Но що ми пише Соничка, що е това? Освободена по литература. Вярно ли е? За мене ли се отнася? Невероятно. Не мога вече да чета по физика. Ах, пропадам. Не мога, тая радост е като гръм от ясно небе. Г–жа Чанкова ме вика в канцеларията да ме види. Тя се чудела как е могла да не освободи такава способна ученичка по литература. Но после видяла горе „частна" и разбрала, че аз не съм нейна. Разпитваха ме със симпатия. Колко хубаво беше. Г–ца Драмолиева не беше особено

доволна от превода ми по немски, но все пак. Г–ца Георгиева доволна по математика, Тасева по физика. Не, ужасно беше по физика. Приемам, че силите небесни по милост ме пуснаха по физика, защото проявих ужасна тъпотия.

8 ЮНИ [1928 г.]

Завърших годишния изпит. От понеделник почва матурата в Първа девическа гимназия.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

8 юни 1928 г.

Асавита,

Съкращавам всички процедури и Ви съобщавам радостната новина, че завърших годишния изпит с успех. Сега, от понеделник почва матура; освободена съм от устен по литература!

О, колко треперания и страхове преживях тия дни! Да бих могла да ги опиша, но те са тъй странни и неочаквани, че само гениално перо може да ги изрази. Колко се радвам, че „влязох" в училището, макар и за малко! То е божествена лаборатория, където се дисциплинира човешката природа в полезни знания и опитности.

Нито една отлична бележка не получих – само по литература. По математика съм добре, по химия – също, даже немски език, но другите – Господ да е на помощ на тройчиците.

Гледах как Соничка я изпращат на изпит – хиляди целувки и молитви я придружават. Минах и аз под сянката на чуждия майчин щит и – издържах. Господи, благодаря Ти. Не си ли ми Ти Баща и майка на света!? Ти си всичко за мен!

„Лъчите" са у мен: тяхното съдържание е не само магнетично, но и магично. Добре е да ги има човек при себе си, но Учителят ги дава комуто благоволи. Ах, как бих се радвала да занеса на Учителя една хубава диплома!

С поздрав: Хелмира.

9 ЮНИЙ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 9 юний 1928 г.

Хелмира, сестрице мила !

"Само Божията Любов носи пълния живот" !

С трепет следих всеки Ваш изпит и ето, че днес мога да Ви изкажа радостта си за добрият резултат. Покрай този успех, който идва като награда за положения труд, важни са и самите опитности, придобити при такива изключителни обстоятелства. Тия Ваши опитности някога ще ми разказвате.

Виждам едно ускорение в хода на работите: Ето Ви веднага изправена и пред новия – последен изпит, за зрелост. Знам, че нуждата

да излезете от него с възможните най-добри бележки е повече от всякога належаща. Но, като поработите и уповавайки и на досегашния Ваш труд, бъдете уверена, че ще успеете; малцина могат да се похвалят с такъв „тил", т. е. подкрепа от страни на всички, които Ви съчувстват. Това, което исках да Ви кажа е да внимавате в спечелване разположението на ония, които Ви изпитват. Ако е удобно след всяко изпитване апелирайте и към тях за възможната по-добра бележка, така че да можете да постъпите в университета. Можете направо да им казвате болката си и че именно в това е смисъла на толковагодишния труд за свършване гимназията. А свръх всичко, ще знаете, че Бог е с Вас и най-вече към Него ще апелирате всяка минута през тия важни дни.

Нещо и по употребление на „Лъчите". Освен стихът, който ще имате за мото всеки ден, те да бъдат неразделно при Вас през време на изпитването. Те заслужават да са на висота и в съзнанието ни, и в непосредното им държане от нас. Вий трябва да бъдете център, от който те ще разпращат силите си, затова, в зависимост от дрехата, която сте облякла, ще ги имате прикрити, или отпред на гърдите с лице на вън, или от лявата Ви страна, с лице към тялото Ви. Последното е от значение силата да минава през Вас и да отмине към околните. Така да се събуждат благородните пориви, скрити във всяка душа и всички да се проникнат от великите усилия, направени от Вас.

А когато Ви се помогне... Вий ще бъдете служителка на Живия Бог, ще бъдете работничка за делото Му в тоя народ. Тогава и Вий ще знаете да помагате на всяка душа!

Извиквайте всякога помощта на Учителя! И душата ми пак ще бъде при своята Хелмира!

В. В. Асавита.

П. П. Бях приключила до тук, когато получих от Емил снощното Ваше писмо. Четох го с радост и умиление за всичко преживяно от Вас около изпитите. Дерзайте! Вярвайте, че сега е ред на по-добрият успех!

Неизказано се радвам, че се е намерила душа, която да Ви прегледа с храна и съчувствие. Радвам се, че Великата Майка – Божествената Любов Ви докосва, Вий я усещате; от нея е импулса и в нашата дружба, да сме й верни във век!

Постоянствувайте и във вечерните ни бдения.

Пожелавам Ви в тоя момент бодрост и бистър ум за през всичкото време на изпитите. Да намерите благодат пред Бога, а Той да всели такива благородни прояви и в душите на ония, от които ще зависите. Пазете и достойнството си на чиста девица, от другарките си преизбрана за съсъд Божий!

Ще очаквам ежедневно известия за успеха Ви.

Бог с Духът си да бъде благ към Вас, Хелмира! Неговите лъчи да Ви осияват, та всеки който види тази виделина, да възхвали Него и неговите достойни работници!

Духом ще съм с Вас всеки миг.

Работете, обичайте и успеха е Ваш!

Асавита.

11 ЮНИ 1928 г., понеделник

Математика – добре. Физика? Ето чудото. На два въпроса не можах да кажа нищо, по „Магнетизъм" говорих добре. Комисия ми беше г–н Герганов. Кажи ми, добри г–н Герганов, минах ли? Може ли да се мине с отговор само на един въпрос?

История, география, ръчна работа, пение, гимнастика. Ах, тази г–ца Заморска ме кара да й играя ръченица, да й танцувам. Имаше комисия. Как се смяха! Нека се смеят, аз пък се радвам, че издържах!

Забравих за Епиктет – Кант ме спаси.

27 ЮНИ 1928 г.

Завърших днес матурата. Днес изкара ръкоделие. Смешно, иска ми кройка от блуза, а пък аз мога да шия костюм. Стаята ми е хаос. Чистя, мия, редя, пея. Изкъпвам се, обличам се хубаво и излизам по „Цар Освободител". Днес той е мой. Мога да ходя колкото си искам, да се бавя на воля. Ходих у Лилини. Там нададоха банкет – Лили, Соничка и аз. Ех, пада ни се. Лили си лежи върху нейната кушетка, лежи си, почива си. Радва се на своите шесторки. Соничка също ликува. В душата ми е тържествен празник. Соничка отива у леля си.

Аз сядам в градината срещу Военния клуб и слушам музика, тя е за мене. Виж как свирят, весело, весело, буйно. Лехите са окичени с редки цветя. От зелената трева се издигат големи червени цветове върху дълги сочни стръкове. Ветрецът ги полюлява и те клатят тежките си глави. Сядам на пейката и гледам. Унасям се в тиха наслада. В тоя миг не мисля даже нито за Colombo. Душата ми е цяла тържество. Всички минувачи навярно знаят, че днес е моята малка победа с огромно усилие. Знаят ли те? Среща ме Аня. Тя знае. Обяснява на колегите си учителки. Те ми се радват, поздравяват ме. Слънцето залязва и ми се усмихва. Каза ми да запомня този ден.

Отивам си у дома. Жилището ми грее от чистота. Драсвам клечка кибрит и запалвам всички надраскани „дамаски", чернови и пр. Запалвам огън, сварявам си чай. Отворих всичките ламби. После взимам цигулката и свиря, свиря.

Лягам си. Спомням си за г–жа Чанкова – разработката на темата ми била великолепна. Как хубаво ме гледаха всичките учителки. Удивляваха се на усърдието ми. Дойде и директорката. Тя им каза: „Тя е най-добре подготвена от всички частни ученички и най-трезва." Защото моите посестрими частни ученички, истински или не, но припадаха последователно. Как не ги беше срам – и не им се свидеха чистичките рокли да обират подовото масло. Смея се в леглото си.

Сега не съм изпосталяла като лани. Соничка не ме остави. Как мълчаливо се радва брат Боев. Само разпитва подробно кои са въпросите и как съм отговорила. Също и Аня. Ах, тя веднага ме гости с чай, руски чай с лимон и ръбче от хубав хляб и сирене. Получих от мама чудесно писмо. И тя се надява, че „Милостивият ще ми помогне да имам хубав успех." Върнах чуждите учебниците. Събрах тетрадките си – скъпите упражнения по математика, химия, литература. Господи, Господи! Унася ме дрямка. Нощната ламба издава мека светлина. Не мога да заспя от – щастие.

После ставам, ставам за благодарствена молитва. Господи, аз щях да забравя. Приеми моята благодарност за „въздуха" що дишам на тоя връх, за който ми Ти помогна, Господи, благодаря Ти!

Боже, Боже, пиша Ти днес благодарствено писмо. Навреме получих всичко, което си ми пратил по пощата на Любовта. Ти ми стана учител по – всичко. Ти ми се радваше чрез г–жа Лола Петрова, усмихна ми се чрез г–н Мартулков и г–н Радославов. Госпожа Чанкова е Твоя дъщеря – тя помилва душата ми с хубави слова. Ами Драмолиева, Тасева, Георгиева, ами г–н Герганов, що ме изпита по „Магнетизъм" и ми даде тройка; ами прекрасната г–жа Младенова, която се радваше на уравненията ми по химия, с които изпълних цялата черна дъска. Ах, вечно ще си спомням за г–н Гребенаров. Също добрата г–ца Михова по етика. Само г–ца Заморска! – Ех, да знаеш, мила госпожице, аз каква съм гимнастичка, как хубаво играя и пея нашите прекрасни гимнастически упражнения на Изгрев. Защо ми е вашия валс, с кого ще танцувам... Но, нека, за да те запомня.

Мой вечни, възлюблени, достойна ли съм сега да се приближа до Тебе? Ти си моя хляб, въздух, приятел, учител – всичко. Когато мене няма да ме има нека тия мои за Теб слова–песни на отрудения носят подкрепа и надежда за ония, които тръгнат по моя път. Нека те пеят моята песен и вървят към Тебе. Осанна, Господи, Осанна! Издигна ме Ти, мене, нищожната. Издигна ме с издигнатите и въжделените – Соничка и Лили. Шемет! Как се изкачих на този връх?

– Асавита, ти ме изведе!

А какъв сън сънувах тая нощ – знаменателен! В някакъв огромен дворец съм, като да бях у дома си. Слагам богата трапеза. Много гости. Имаше и един цар. Той ме погледна. О, какъв слънчев поглед! Аз носех на главата си кошница с хляб. Имаше песни. Чудно – малки деца пяха хор под диригентството на бр. Симеонов. Дрехите им пъстри, отваряха си широко устата, цели се движеха, гледайки към мене, пяха:

Напред да ходим смело
В чертозите безмълвни,
На тайното познание
В живот и сила пълни.

Кат вихри над горите,
С дух пламен в гърдите –
Напред да полетим,
Света да обновим.

Смях се и пригласях с цяла душа и сърце. Сънувах, че все търся да влезна при Colombo и не мога да открия вратата му. Някой ми каза: „Ти го търсиш горе, но той е долу." Символи, или действителност?

Умората ми продължава. Искам да спя, да спя. Отидох при Учителя. Той бил днес при новата чешмичка – работи я с братя и сестри. Как грееше лицето Му! Бащица мой! Разпита ме малко.

– Спи, каза ми, цели 10 часа, иди и спи.

Той прави чешма. Някой нощем я разваля, а Той денем я прави още по-хубава. Ние всички помагаме, но днес аз не мога. Седя на брега и гледам как се трудят. Постоянно с колички пренасят земя и запълват локвите. После постилат с мозаечни плочки.

Свечери се. Трябва да слизам у дома. Целувам ръка на Учителя и тръгвам. Душата ми ликува. Отляво е гората, от дясно – Изгрев, Стара планина, Рила. Но кой идва отсреща ми? Кого провидението вдигна и поведе срещу мене днес? Нека ме види, мен отхвърлената – плод на Учителевата Любов, на Асавитината подкрепа. Защо се държеше така надменно? Или се страхува нещо, не зная. Но аз го поздравих, тогава той се зарадва, смело се приближи и ме разпита...

Да, той знае вече и во веки ще знае, че има един Бог в света, който обича създанията си и ги пази. Той чупи нашите кумири и не дава да се захласваме из пътя си, а да следваме този, посочен от Богочовека. Обичам ли го? – Да, но не робски, а свободна душа, която познава своя истински приятел.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

27 юни 1928 г.

Асавита,

Завърших матура, затова казвам и аз, че:

„Само Божията Любов е Любов!"

Като че ли бяхте и Вие в изпитната комисия! О, тъй благи и нежни бяха всички към мен! Сега, Асавита, оправдах ли Вашата грижа за мен? Достойна ли съм за Вас?

След изпита, разбира се, право при Учителя. Минах цветущето наше селище, обрадено с широки планински хоризонти. Той е при чешмата. Колко труд и средства полага за нея, само да я запази и украси за хиляди жадни пътници. Заварих Го с още много помощници. Бледа се изправих пред Него, едвам прошъпвайки: „Завърших изпита!" Ах, как приятелски ме разпита за всичко – същински роден баща. Виждайки умората ми, каза: „Сега да спиш цели 10 часа."

Седя и гледам как носят в колички и тенекии пясък и затрупват тинята. Колко много работа! Някои садят върби, за да запазят брега от разрушение. Брат Бертоли – италианеца я посла с цветна мозайка. Издигна и чешма с красиви поставки за цветя. Сестрите чак от среща, от Анковата градина донасят чимове, за да покрият наоколо разровената пръст.

Нищо не помага. Тъй съм уморена, че едва ли имам сили да стана. Но свечерява се, аз трябва да слизам в града. Приех честитките на всички братя и сестри, и тръгвам край горичката. Но още не минала 200 крачки кого виждам насреща край изкласилата зряла ръж? – Colombo. Поздравихме се. Не зная що си казахме, не помня...

Продължение 28 юни 1928 г.
четвъртък

Най-красив от деня е онзи миг, пред изгрев слънце, когато окото срещне първите му лъчи. Цялата природа е в очакване. Небето е розово, върховете са огрени, снегът по тях обагрен гали очите в нежна милувка. Този миг на изгрев слънце преживявам сега. Слънцето се явява. Какво ще стане после? – Настъпва денят.

Всички питат: „Какво ще следвате?" Какво зная аз. Може би, това знае само Учителя и никой друг. Искам сега да съм при Colombo – само при него.

О, Ти, който от облаците се наведе и ме взе, разкъса оковите на моето невежество и ме пусна на свобода, води ме още. Ето ръцете ми. Чух музика днес, свиреха много музиканти – мелодия нежна и упоителна. Тя е за мене. Природата мен устройва това празненство с цъфтящите гирлянди из градините, с белите облаци по синия лазур, с птичките що хвъркат и пеят по небето.

– Мои ближни, мои страдащи братя и сестри, чуйте. Аз имам лира сладкогласна; ще я извадя из пазухата си и ще ви засвиря. Тя е украсена с шъпа брилянти живи – моите сълзи като роса чисти, като слънцето блестящи. Ето аз ще ви пея, чуйте. Душата ми пее за вас и никога няма да замлъкне. Чуйте, имам Дар прекрасен. Даде ми го Дарителя; той е за вас.

Господи, заведи ме при Colombo! Ще дойде ден, о, Асавита, ще те срещна и в неговите очи. Тогава тъй хубаво ще бъде и ние всчкога ще бъдем заедно. Да, ще дойдат дни светли. Още по-светли и по-ясни. Ще дойде денят на моето щастие – зенита на победата ми тук на земята. И Colombo ще е с нас.

– Асавита, ето аз стоя пред заключената врата на твоята Велика тайна. Чувам зад нея твоите стъпки и звън на отключване. Стоя и те чакам, предвечна моя, за да ти се отдам цяла, да стана твоя истинска сестра и съработница.

С привет: Хелмира

29–30 ЮНИЙ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 29 юний 1928 г.

Х е л м и р а !

„Благословен Господ Бог наш, велик и славен,
който в тия дни ми подари съкровище ценно !
А това съкровище е Хелмира, душата ми...,
Хелмира, душата ми !"

Само Божията Любов е Любов!

Ето че към поздравленията, които от всякъде се отправят Вам, идва и поздравлението на Асавита. Ще се отличава ли то с нещо оригинално?

Радвам се наедно с Вас, че така блестяще мина всичко! Тревогите, вълненията и цялото онова напряжение, в което бяхте толкова време, знаете ли какъв отпечатък оставят върху Вас? Една желана нежност се чете по лицето Ви и целокупният Ви изглед за мен издава една по-голяма красота. Това се дължи, може би, на поотслабването Ви, но как бих желала да го запазите за винаги!

Последното Ви писмо изисква обширен отговор, но ще се спра на най-същественото. Естествено, това е да си спомня даденото обещание да Ви се изявя щом свършите гимназията. Аз си мислих за това обещание и преди да прочета съответните редове на писмото Ви. Има ли в същност

нещо по-желано за душата ми от непосредното дружене с Хелмира! И ако сме дошли до този час, то щастието е настигнало душата ми!

Прочее, в светлината на една от последните беседи на Учителя, разглеждам нашето приятелство и желая да отгатна – към физическия свят ли следва да се причисли, или пък то принадлежи към духовния мир. Ето, в зависимост от това, като се приближим, дружбата ни ще се превърне на един завършен процес, или пък ще се съобрази с незавършените процеси на духовния мир. Намислих всичко това да проверя при Учителя и ний ще послушаме Неговия съвет. В същност, благодарение на тоя вид на нашата дружба, ний записахме редица наши чувства и красиви мисли през течение на този период, възникнали от доста необикновените ни преживявания.

Но, да не кажете, че отбягвам да говоря конкретно, ще Ви помоля да посветим идната седмица в обмисляне нашата първа среща. Ще си определим място, час, даже и първите ни движения при тази среща. Така, ония мисли, които през течение на седмицата Ви идват, отбелязвайте ги, също ще правя и аз, та в неделя ще разменим писмата си едновременно, за да запазим независимост в плана. О, Боже мой, ще има ли нещо по-красиво от това, наново да преживея ония щастливи минути от пътуването ни до Слънцето? „С десница другарката си нежно да обгърна и в другата – факел блестящ да имам!" Ще вкуся ли от тая наслада, тя главица на рамото ми да приклони, а аз с поглед да милвам Истината в нея, да слушам как устата и очите й ще ми говорят за онова, което нейното сърце препълва? Господи, Ти Боже наш, отговори ни!

30 юний 1928 г.

Ето, че имам да се спра на много неща в писмото Ви и това мисля да сторя отделно идната седмица. Сега чувствувам нужда да Ви обясня оня възглас в началото на настоящето. Тази мисъл се оформи в съзнанието ми като порастна в тоя си вид в продължение на половин час. Бях прочела само завършека на писмото Ви, без да знам, че вътре и Вий пишете за „дарът на Дарителя". Това, и Вашият последен зов в писмото Ви, ме наведоха на ред мисли как в миналите години дните през май и юни обикновено ми носеха тъги и скърби. Но така се изпълва и оная велика мъдрост, че тъги и скърби са богатство за душата в бъдни дни! Ако днес Вашето приятелство ми се дарява в такъв размер мисля, че съм права като нарекох това „съкровище ценно."

И тъй, в неделя – 8 юлий ще очаквам.

В. В. Асавита

4–7 ЮЛИ [1928 г.], София

Отпочинах си. Получих чудесно писмо от Асавита. Тя вече говори за скорошно свиждане. Ах, трепет ме изпълня, какво ли ще стане?

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

4 юли 1928 г.

Асавита,

Писмото Ви ме зарадва и постави пред чудна размисъл. Коя сте Вий и кого аз ще срещна? За мястото на срещата ни поставях или Вий да

дойдете у дома, или аз – у Вас (где?), или при Рилските езера. Това да бъде в утрин час, или по времето на нашите срещи в четвъртък. Всичко друго що мисля отхвърлям като драматизирано, чуждо. Не е ли хубаво да се видим на хубавата завършена чешмичка при „Ловния парк"?

5 юли 1928 г.

Асавита, казаха ми, че Colombo почнал да ухажва Ст. Защо ми го съобщиха? Не е ли това молния за мен! О, проклет час! О, проклето известие! Ужас подир щастие! Ах, това не биваше да чуя, не! Нека прави каквото иска, но аз да не зная. Пак при Учителя. „О, моля, обърше и тия сълзи на ужасна ревност – не, равно на смърт чувство, в което няма нито надежда, нито вдъхновение."

Учителят изтръгна жилото ми. Учителят не даде да капне вече нито една сълза от очите ми. Той ме развесели като по чудо. Говори ми различни неща. Чете ми от Писанието; разправя ми смешни истории за турци, за дембели, за паши. И аз, горката, се смях. Стъмни се. Часовете летяха. Той продължаваше да ме задържа с приказки и смехории. Извади часовника си: „Девет, каза Той. Хайде, иди си и ела утре сутринта." Винаги ме питаше преди кой ще ме заведе, а сега не, само каза: „Хайде сега си иди, а утре сутринта ела."

Но чудо, не сторила и 50 крачки от Изгрева, срещнах Colombo. Като привидение се движеше под лунния блясък. О, веднага го познах и като птичка отлетях при него. Хванах ръката му, а с другата носех торбичката си с чуждото ръкоделие. Отначало държеше хладно ръката ми. Не издадох глас на мъка, но сълзите ми тихо се ронеха. Изведнъж той стисна ръката ми и нежно я обхвана в своята. Той бил много тъжен тая вечер, искал да ме види, защото тия дни заминавал. Той никога не излизал вечер тука, но усещал голяма мъка. Така разказва той и ме води. Ето ни до Орловия мост и се разделяме.

О, Учителю, о, чудотворецо, не го ли извикахте Вие да дойде и ме срещне по късен час. Стига ми това чудо и ще го запиша на златни скрижали за вечни времена. Щастлива! Заврях в пералнята гореща вода и се окъпах. Заспах честита на възглавието си.

6 юли [1928 г.]

Рано сутринта облякох бялата си рокля и – право при Учителя. Лицето ми сияе. Той се усмихва. Разправям Му всичко и Той казва: „Нали ти казвам, че всичко ще се оправи."

О, той пак ще дойде! Що от туй, че ще си замине, но той пак ще дойде; Асавита, той пак ще дойде. О, ако той си отиде завинаги сега, не давам това да стане! О, вечни закони що царите над всички народи и държави, спрете го да не си отиде. Не давам и аз. Не.

Но, ако този мой вик е противен на Божията повеля за мен, аз ще млъкна, та ако ще би сърцето ми да се разбие на части. Асавита, аз съм вече работница Божия. Вий ме изкупихте със скъпа цена. При Учителя е тъй хубаво. Не, само Неговите думи трябва да слушам, а не моите горчиви съмнения. Но… Той не се възхищава от Colombo. Даде ми спокойствие, даде ми чуден мир.

7 юли 1928 г.

Разуме, води ме добре, за да бъда добра съработница на Асавита. Нека нейните напътствия ми станат настолна книга во веки, а също и на

тия, които искат да я видят. Где да ида аз сега? Кому какво да кажа, че да ме разбере и помогне? Слънце, звезди, небе хубаво, тайнствено и дълбоко, тъжно ми е до смърт. Ако може да се издигна към висините като лека пара и да изчезна. Тогава няма да има спомени и образите на моите спътници не ще ме веч смущават. Асавита, ела да се приклоня на пазухата ти и да Ви кажа, че този, когото не харесва Учителя – мил ми е. Как може така да стане, че ние пак да се приближим? О, огнени дни, които унищожихте всичко в моя път! Та няма ли вече да срещна Colombo? Той ще си замине. Няма ли той вече да дойде при мене? Значи, той си отива, аз оставам. И всичко се свършва. Тъжно и грозно ми е на душата, защото го няма той. Така ми беше тъжно и грозно някога, когато Учителят заминаваше за някъде и всичко потъмняваше около мен: цветята напразно цъфтяха, птичките напразно пееха; така е и сега. Той е там сега в своя дом, готви се да замине. Готви се да каже сбогом и да отлети. Не те пускам, мили мой, стой още при мене! Или вземи и мене! Вземи ме, Учителю! Вземи ме, Асавита! Вземи ме, Colombo! Где да се скрия аз, да избягам? Къде да отида? Навсякъде огън. Навсякъде празно. Няма никой и всичко е изчезнало. Еммануиле! Где си? Хермес Трисмегист, Павле и Вий святи от Божият Дом, Хелмира вика, отзовете се! Защо да си отиде той? Кой помрачи лицето му? Защо се измени погледът му? Къде се скри усмивката му? Пустиньо, кога ще цъфнеш? Кога пак ще се раззелени наоколо ми и ще видя пролетта на живота? Измежду цъфтящи храсти в златни сънища пак ще видя Гълъбът.

А сега нямам ни сила, ни радост, ни смисъл. Всеки изгрев на слънцето ми казва: Стани и работи! Живей в тази пустиня, дишай, пей. Но жално ще пее моята лира, отпускат се отслабналите пръсти; нито звук, нито слово. Colombo, пак ще те видя ли? Колко хубави бяха твоите очи, когато ти ми казваше: „Снежно бяла сестро", когато дълго време седяхме ний мълчаливи, а времето неусетно летеше. Тогава нямаше друга скърб, освен неизбежното сбогуване, когато се връщаше и казваше сбогом, отиваше и пак се връщаше. А сега, нито идваш, нито слово пращаш. Кой те измени, гълъб мой? Аз ли погрознях? Но аз в мъка живея и често в бедствие, от що погрознях? Colombo, аз съм хубава! Погледни ме, дай си ръката! Какво усещаш? Чувствуваш ли в този миг, че можеш да се сражаваш с някого? Не чувствуваш ли, че аз гледам в едно велико море на любовта, което се казва Бог. Не чувствуваш ли да бие пулса на вярата ми в Бога и Учителя? Не виждаш ли Асавитината ръка и нейната към нас майчинска грижа. О, не си отивай! Аз ще стана още по-хубава, ще ме доукраси Великият художник, защото съм Му древна картина. И ти си хубав. Аз те познавам, понякога върху челото ти виждах да грейва лъчезарна звезда на Божественото прозрение, и помниш, аз се възхищавах безкрайно.

9½ часът вечерта.

Приключвам сега писмото си, като се страхувам да погледна на това, което писах отвъд. Капнаха върху него няколко сълзи, та мастилото се поразля. Много Ви плаках и много грижи Ви създадох... Но ако не бях такава плачливка щеше ли да ме види Асавита? Да, тя търсеше другиго, за другиго милееше душата й; друг по-достоен за състрадание и обич привлече погледа Ви, но ето че трохите, които падаха от тази благословена трапеза често насищаха малката ми душица.

Асавита, може ли да се срещнем в гостната стая на Учителя? Питайте Го, може би Той ще ни позволи там да направим нашето първо свиждане. Оставям на Вас, каквото Вие наредите.

Позволявате ли ми да Ви изпратя тази малка ученическа снимка? Кажете, има ли някаква външна добра промяна от както ме познавате? Това е ученичката, на която Вие помогнахте и плеада Ваши достойни приятели. Дело Божие стана над мене; с чудна и крепка десница Той ме изведе от тъмно към Видело и нещо шепне на душата ми, въпреки всичко, надеждни и сладки слова за още по-светло бъдаще.

Приемете моля, моят сърдечен поздрав.

Очаквам денят и часът, когато ще се видим лице с лице.

О, ден велик, когато аз ще бъда при Дългожадуваната!

Вашата душа: Хелмира.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 4 юлий 1928 г.

Хелмира, сестрице!

„В светлината на Божия Дух има живот и мир."

Как бързи и неочаквани са промените в живота ни! Как неусетно от топлото сърдечно чувство, човек преминава към хладния разсъдък! Какви красиви намерения имах да се спра подробно върху последното Ви писмо, а ето обстоятелства вън от Вас и от самата мен не ще ме оставят да Ви пиша даже и най-необходимото!

Хелмира, простете, ако следните редове засегнат само въпроса за програмата по нашата среща!

7 юлий 1928 г.

Печално е, Хелмира, че тъкмо сега мен се отнема възможността да си служа с машината ми! Тази е причината, че не Ви писах нищо през седмицата!

Бидейки в недоумение как да разреша това неудобство, единствен изходен път намирам да диктувам някому онова, което искам да Ви кажа като представя това за мои литературни занимания; така само нам ще остане известно значението на диктуваното и никой не ще подозира, че това е една реалност.

Желая да бъдете спокойна, че ще съумея да запазя всичко в тайна, даже и когато Ви пиша за преживявания, които са известни и на околните ни.

Прочее, четете с наслада и спокойствие приложения ръкопис!

В. В. Асавита.

П. П. В ръкописа имайте пред вид следните съкратени имена:
„Местността "R" – поляните около „Големия Резен" на Витоша.
„Елли–Шедар" (Истинския свидетел) – Учителя ни.

Хелмира !

Една малка усмивка се яви и аз наново разлолагам с машината. Незабавно пристъпвам да Ви изложа програмата за нашата среща.

Безброй са красивите високи места по нашата земя, които с еднакво достойнство биха били свидетели на нашата среща; достоен е и Мусалла със своя Олтар, оглеждан в прекрасните бистри езера! Но, не ще Ви там призова! Ще се задоволим с едно от най-красивите места на близката Витоша, именно най-източните поляни на върхът „Големия Резен". Една неделна утрин ний ще се явиме там на ранина, когато слънцето се готви да поздрави света с първите си лъчи. За целта Вий ще трябва от по предния ден да стигнете до хижата (вярвам ще можете да сторите това без компаньон, но ако е нужно и това ще се нареди). Още в зори на утринта – неделя ще се отправите нагоре, ще стигнете казаната поляна, гдето с Божията помощ ще Ви дочака Вашата Асавита. Кога се приближиме на около 50 крачки, ще вдигнем десници за духовен поздрав и ще се завтечем една към друга. Спомняйки си в тоя момент известният Вам мой сън, ще бъдем в обятията една на друга и ще допрем най-първо челата си, после – носовете и най-после нашите устни. След този първи изблик на радост, ще застанем на молитва, ще си полеем и ще се помолим с красивите песни и молитви на Бялото Братство. Прекарали така до насита според разположението ни, ще си закусим, ще четем някоя беседа и нещо от поезията ни. Ще си говорим до насита за миналото и за бъдащето, и заедно за винаги, ще потърсим пътя към града.

Ето, това бе планът, който от доста време съм обмислила и който бе предмет на мечтите ми. Уверена съм, че Вий много повече поетично ще изнесете проекта Ви, на което ще се радвам от душа. Нарочно не фиксирам ден на срещата, което ще стане допълнително. Бях при Учителя и най-важното, което ще Ви кажа сега по нашия проект са думите Му: „Колкото повече плодът остане на дървото, толкова повече печели, т.е. не бързайте да се опознаете. Може би ще е по-добре още известно време да се радвате на приятелството ви тъй както се изявява в Духовния мир."

Така, можах да изпълня най-малкото от обещанията ми за през тази седмица. Ще ми е драго идната седмица да Ви пиша по въпросите в последното Ваше писмо; това само ми е скръбно, че ще е нужно да имам помощник; колкото и да Ви обещавам, че ще остане запазена тайната ни, ще ли Ви е приятно да срещате почерка на моя постоянен послушник? А може би ще е по-добре да почиваме известно време, въпреки всичкия ни стремеж една към друга? Ето, бях обещала да Ви отменя от услугите на Емил, а в същност явилите се усложнения още повече ме заставят да го търся за услуги, в които впрочем той е тъй акуратен. Кажете ми още в начало на седмицата Вашето мнение по тоя случай.

Сега, благопожелавам Ви весело минаване на дните през младежкия събор. Нека и там се проявите като силна душа, готова да насърчи малките, идящи с пламенната вяра на деца. Завършвам с позива: „Обичайте Colombo, пазете за него идеалната любов, в която съдбата Ви постави." А с всички други бъдете приятелка и сестра. В това число поставям и Емил, защото приятелството и дружелюбните Ви обноски с него носят разрешение на много неща.

Ще споделя в последствие някои от разгледаните с Учителя мисли, които ще Ви радват, понеже са истинна надежда за преуспяването Ви.

В. В. Асавита.

8–9 ЮЛИ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

8 юли 1928 г.

Асавита,

Получих писмото Ви: Благодаря. Мога и сама да тръгна за хижата – аз не се страхувам. Винаги сама пътувам за Витоша и там намирам нашите приятели, а пък и сама съм преспивала два пъти на Ел–Шадар.

Искам да изкажа впечатленията си от събора. За мен е велика радост да се срещна с нашите съидейници от провинцията и селата. Колко чисти стремежи виждам в тях и жертва... Цяла година не се виждаме и ето великият за нас събор, когато се срещаме, обменяме мисли, задружно пеем, работим и слушаме Учителя. Колко са благородни тия „ръководители" на научните ни групички, които довеждат със себе си тия, които са работили – чели и писали, и работили през годината. И сега идват при Учителя ни да чуят лично живото Слово. За няколко дена мотиката е оставена, прелото и тъканта също; празничните дрехи са облечени и с лица озарени от чистота и обич, те идват да ни се порадват и да им се порадваме. Незабравима картина! Тук–таме на групи, насядали по тревата или пейките, четат „новата беседа на Учителя". Някои разучават песни. Всички сериозно вглъбени – изглеждат красиви, осияни.

Ето го Георги Радев [виж "Изгревът", т. XVIII, с. 6-161], обявено е той да говори след обяд. Мигом се събираме около него всички. Посядаме върху тревата чинно, тихо. Почва да говори тоя учен математик и физик. – Какво ли ще говори на тия прости хора, ще рече някой. Кой ли ще разбере нещо от интеграли и физически закони. Но Георги Радев не е напразно ученик на Учителя. Той прави от науката увлекателна приказка, поезия. В сбита реч смества великото в малкото. Неговите сравнения са образни, достъпни за всички. Той умее не само простия, но и учения да заинтересува. Той е слабичък – една шепа душа е, но колко сила има неговия ум! Колко богата е неговата реч. Тя не е надута и многословна, фрапираща с чужди термини. Той пригодява своята реч до по-примитивните умове, после лека–полека ги понася в тая висота, която е цел на сказката му. Той говори за Великото и малкото, за редът и хармонията в природата и човека, за симетрията и творческите закони, както във Великото, така и в клетката, в минерала, растението, животните и човека. Когато го слушаш, винаги научаваш нещо. Той чудно умее да доближава науката до непросветените умове и да ги направи трезви и наблюдателни.

След него говори Кузман [Кузманов - виж "Изгревът", т. IV, с. 432-437; т. XVII, с. 683]. Ах, той пък говори като философ. Но как – може да го разбере дори едно дете; старият учен мъдрец с наслада ще го слуша. Изтъкна миналите стъпала на човечеството в неговия нанагорен развой. Представи расите като стъпала на човешкото развитие. Говори за бялата раса, изнесе сбито придобивките й, стремежите й. Спомена старите и нови философи, хвърли мост между тях, изтъкна сходство, дойде до Вечните истини и най-накрай – представи като логическа необходимост идването на нова раса, наречена от него „Светлата раса"; едно ново човечество,

образувано от напреднали в света души, търсящи красота и съвършенство, или онова „Царство Божие", за което говори Христос.

После говори учителката Ана Шишкова [виж "Изгревът", т. XVII, с. 325-424, сн. 66-68]. Тая скромна жена изложи своите опитности като народна учителка, с любов обрисува детето в неговата първична чистота и стремежи. С голяма похватност съумя да ни наложи убежденията си, че детето трябва да стане наша най-голяма грижа, наша най-голяма любов, че то е „бъдното поколение", че то в същност е „грядущия наш народ", на чието просвещение трябва да се отдадем беззаветно. Хубавите й думи, изказани със сърдечна простота и благост накараха всички да я слушат с дълбоко внимание, особено не малкото учители и учителки, чиито души бидоха засегнати най-чувствително, чиито очи заблестяха в радостни сълзи.

Най-после моя милост им чете стихове и те – публиката от учени и прости искаха все „още" и още... После пяхме задружно. Ах, колко хубаво ехтят нашите четиригласни песни, разработени от великия Дързев. Като че ли той и сега е между нас и с камертона дирижира огромния хор, гледайки в партитурата с чистите си теменужени очи.

9 юли 1927 [1928] г.

Асавита, ето Ви бележки покрай събора. Много още неща могат да се запишат, но то ще обземе много страници, а и писмото ми ще вземе образ на брошура.

Учителят казал да чакаме още за нашето свиждане. Напълно съм съгласна. И аз чувствувам, че „плодът още трябва да стои на дървото". Не се чувствувам силна да Ви срещна, нито на Резньовете, нито където и да било.

(Някакво предчувствие ме спира да се видя с Асавита.)

Той е заминал. Напразно днес вървях из красивите алеи на Борисовата градина, никъде не го видях. O, soave Colombo! [(итал.) О, сладък Коломбо!]

Успях да се добера до Учителя. Той погледна благосклонно за една нова „книга", която било време вече да издам. Колко е хубаво при Него! Особено приятен лъх излъчват дрехите Му и самия Той! Не, не парфюм, пази Боже! Нещо друго – здраво, свежо, чисто.

Колко се радвам, че бях дълги часове и с моята Олга Блажева! Ах, тя е чучулига, тя е светла звездичка на моя небосклон. Устата й не спират да говорят, но всяка дума е бисер и на място поставена. Ах, как говори тя! Тя е женски Демостен, тя е жрица на словото. А какъв вариклечко е всъщност, една шепа душичка, сърчицето я боли. Има пакостна наследственост, с която геройски се бори. Тя ми е съперница в поезията, но защо ней прощавам всички превъзходства? Сама си отговарям. Защото зад поезията й седи благороден човек, чиста и безкористна душа, истинска апостолка – девица, учителка. Ах, как говори тя! Нейната „дикция" не е изкуствена като тая на салонните говорителки, които искат лично да пленяват. Речта на Олга Блажева тече като бистър планински поток, в който се оглеждат билки и цветя, камъчета и дървета, луна и слънце, и сладките очи на сърната. Жените лудо я обичат, мъжете я уважават, децата я боготворят.

Да пиша ли още, Асавита. Изгрев е потънал в цветя. Чия ръка ги е тъй красиво подредила, оплевила и поляла с вода? Кой нареди разноцветните

мушката, индришета и тия прекрасни рози, които са нависнали с цветове чак до късна есен. Една висока стройна сестра ги обича като деца. Пролет тя пълни количка с луковици и разсади; всяко цвете по вида му насади. Тя се увлича с часове. Забравя кога е дошла и кога трябва да си ходи. Наведе се, изправи се, стиснала бурени в ръката си, пак се наведе – чопли, скубе, оправя и пее, все пее. Русата й коса е побеляла, слънцето я прави сребърна. Сините й очи гледат искрено и добродушно. Усмивката не слиза от устата й. Думите й са окъпани в нейната песен. Това е Анастасия Янакиева – приятелката на цветята, тяхна служителка и почетна дама.

О, Господи, благослови ги всички тия, които работят за идването на Твоето Царство на земята.

Благослови и Хелмира да стане съработница с всички тия, достойна ученичка на Учителя и приятелка на Асавита.

С привет: Ваша Х.

12 ЮЛИ [1928 г.]

ДИПЛОМАТА

Изведнъж каква ужасна празнина у мен. Като че ли внезапно пред очите ми се появи пропаст. Сега що? Накъде? Колко е строг и затворен сега Учителя за мен. Като че ли съм извършила някоя пакост. Що сторих? Не зная. Страдам, светът ми потъмня. Що да сторя? Къде да ида? Мъчи ме нещо. Въпросите, които ми се отправят ми носят мъка: „Ще идеш ли на Рила това лято?", „Ще следваш ли в университета, или ще учителствуваш?" Но що зная, че да им отговоря?

Как съм усамотена! Напрежение, напрежение и изведнъж – отпадналост. Чак сега чувствувам това. А трябва да работя – трябва, трябва! Учителят е строг, Асавита отлага срещата ни. Нашите отиват на Мусалла, аз нямам средства за този разкош и ще трябва пак „мислено" да отида там.

Мислех си преди, че като завърша ще стане чудо невидяно. Сега е такава проза. Майка ми ме зарадва с много мило писмо. Чула за успеха ми. Викала приятелки на угощение за това. Хазаите си поставят парно отопление. Разбиват каменните блокове на къщата си за тръбите. Върху главата ми се рони цимент, пясък. Аз седя и пиша – поезия. Те са там – на Рила. Никой не рече да ми помогне за там. Нито онзи обожател от Дунавския край, нито Асавита ми даде тая радост.

Колко е горещо. Ужасен шум у дома, но трябва да пиша. Работя върху „Еделвайс". Продавачи на плодове викат, пък аз се храня само с хляб и кромид. Нищо нямам вече – нищичко. Всички са по курорти и не искат шивачки. Ж. не иска да вземе матура.

Отслабнах. Лицето ми отново потъмня. Косите на слепите ми очи изведнъж блеснаха – та що, не съм ли 33 години. Време е. Пиша пак в терцини. Имам някои светли мигове, уви, само мигове и после пак литературна пустош – камъняци, пясък и нито един оазис.

16 ЮЛИ 1928 г., понеделник

Всички казват, че ме обичат, но ме оставиха без Рила... Colombo заминал за отпуска. Учителя на Рила, Асавита също, крайдунавския ми обожател също. И брат Боев е там. Да беше поне той тука, щеше да ми говори, той знае как. Мъничко сиво врабченце срещу мене се люшна върху тънко клонче и изчурулика. О, едничка радост в тия пусти дни, тъй близо, тъй близо до мене. Как ме гледаше то с малките си блестящи очичики. Що искаше да ми каже? Че има един забравен от мене, който още ме обича и ще ме обича. Че Colombo ще се върне. Няма да минат и 2 месеца и прозорецът му ще почне отново да свети. Кураж! Птичката иска да ти донесе вяра и надежда.

22 ЮЛИ [1928 г.]

Нашите се завърнаха от Мусалла. Колко са хубави тъй изгорели, с попукани устни. Там върху Мусалла Учителят е държал 3 беседи. Красиво е горе, зная. О, те са видели цяла България отгоре. Мислено виждам белия връх, мислено се пренасям там и шепна своята молитва:

– Господи, искам да любя всички и да бъда Твоя винаги. Любов, бъди в мен. Искам да бъда блага сестра на всички отрудени и обременени.

Скръбно ми е за него. Не зная какво говоря. Боли ме за него, там е всичкото. Но птичката! О, тя не беше обикновено врабче. Тя беше един мил небесен пратеник. Птичко, ела пак. Аз ще те позная, че ти си пратена от Великия да ми донесеш Неговото писмо. А какъв изгрев имаше тогава. Ах, то са редки такива изгреви.

24 ЮЛИ [1928 г.]

Господи, пак Ти пиша писмо. Нямам вече никакви средства, моля Ти се, прати ме да облекча някого в труда му, за да мога и аз да преживея.

Вчера бяхме на Изгрев събрани всички сестри и цели 3 Олги – мои посестрими. Пяхме, говорихме на звездната нощ. Учителят ме попита:

– Защо ти, Олга, не беше на Рила?

– Защото нямах пари, отговарям.

– Тогава, дайте на Олга едно Мусаленско камъче, рече Той.

– Защо ми са камъни, когато можехте да ме вземете с Вас.

И Олга Блажева стисна ръката ми и ми прошепна: „Браво!"

Да, мен, измъчената ме забравиха. Ела, Colombo, вземи чантата и верижката си и си иди. Ела, Асавита, вземи писмата си от етажерката и си иди. Идете си всички.

27 ЮЛИ 1928 г., петък

След специалния клас останах на „Изгрев", за да почета на сянка и почета една хубава книга. Колко е хубаво тук! Въздухът е тъй чист и приятен. Отсреща Витоша излъчва по цялата Софийска долина живи енергии на сила и здраве. Тук–таме насядали също четци или ръкоделки, на които една от тях чете беседа.

Но защо Учителят е тъй мрачен? Защо е този тъмен облак върху слънчевото Му лице? Всички изтръпваме. Ставаме и неусетно Го доближаваме.

– Българи, груби и присмехулници, варварски народ, дебелоглави и зли човеци.

[През 1928 г. властта забранява събора, който ежегодно се провежда в периода 19-25 август]

Той говори и погледът Му е заканителен, гледа над нас. Като че ли гласът Му ечи над поля и долини. Пак ли го оскърбихме? Пак ли се поругахме на Великото Му дело!?

– Горко ви, българи, присмехулници и зли.

Как трепери гласът Му! Всеки нерв по лицето трепти от възмущение и скърб.

– Простаци, по-страшни и от еврейския народ – гърми гласът Му и ние трепнем, защото думите Му не са празни.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 27 юлий 1928 г.

Хелмира, душе моя!

„Затова ви се дават от духовния свят препятствия
и изпити, за да видите какво ви липсва."
Учителя – шк. л. сряда, 25.07.1928 г.

След последното ми писмо до Вас, не избегнаха от строгото лице на съдбата усмивки, а заедно с това възможности и да се ползвам от машината. Но, не Ви писах, ползувайки се от почивката, която настъпи между нас след проектираната красива среща на „Резньовете". От това състояние ме изтръгна завчера Емил, казвайки ми: „Защо не си спомняте за Олга? Тя е тъжна и пита за Вас!"

Не! Всякога мисля за Хелмира, обещаното мен съкровище! Вес ден и всеки час душата ми към нея се стреми! Вий искате да знаете дълго ли плодът ще остане още на дървото; дълго време, защото се касае за узряването на един необикновен духовен плод, наречен „съвършено духовно приятелство"! Не знам, Учителят ли обича числото двадесет, или случайно го често употребява, но и за нашата дружба Той предвижда двадесет години работа! И колчем Ви виждам близко при себе си на завоите в нашия път, всякога казвам: „Ето, тия двадесет години изминаха преди време!" Уви! Завоят отминава и ний пак сме далече една от друга! Обаче, силен е Бог наистина да съкрати тия дни и в нашият чист стремеж да ни обедини в съвместен живот като негови чисти и безкористни служителки. Желаете ли това? Да се молим за постижението на тая цел! Така щото, в който час се почувствувате напълно спокойна за една предстояща наша среща и съвместен живот, отърчете при Учителя и Му кажете: „Искам Асавита!" Той е, който рано или късно ще се произнесе за узряването на плодът; може да мине много време, даже и да си заминем от този свят, то доста ще ни бъде да отнесем в Небото само тази придобивка – тя ще ни отвори вратата на Царството Божие!

Знаете ли колко ме зарадвахте с поднесеното портретче! Често се вглеждам в него и към оня съвършен образ на Хелмира, отпечатан в моята душа, прибавям и всичко ново, което бих могла да открия кога Ви гледам. Ще Ви го изпратя някога в красивата рамчица, която му направих, със

сложеното при него разковниче и две теменужки от Резньовете. Мечтая и един еделвайс да добавя, за да изразя всичко, което представлява за мен Хелмира!

Вий плакахте в последното си писмо за Коломбо – Белий Гълъб! Знайте – Вашите сълзи и Вашата любов му съдействуваха да се издигне като велик велможа! Той отпътува, макар и не за винаги както Ви е казал, но нему бе отсъдено да направи известен жеста на великите заимодавци и репаратори на нашата страна; беше интересно дипломатическото писмо на този позлатен велможа, с което казваше на българския народ, че за няколко месеци не ще му искат дължимите вноски по репарациите. Пропуснах да го запазя, но при случай може да Ви се набави от някой вестник, гдето бе печатано това писмо. Всеки случай, той получи толкова много от Вас, а същевременно бе „храненик" на народа ни, казано в най-мека форма.

Колкото за вниманието му към сестра Ст., ето нещо което щом узнах ме много озадачи, как Вий ще го понесете! Но дерзайте! Това ще Ви даде възможност да опитате силата на характера Ви! Нима не бях и аз някога изложена да намразя съперницата си, не беше ли близко до мен отмъщението! И когато надмогнах всичко това, вкусих насладата да видя колко е приятно да възлюбиш своите съперници. Ония, на които спираше внимание моят възлюблен, веднага ставаха интересни за мен, бивах тяхна приятелка и търсих красивото в душите им, което бе пленило моето съкровище! Вий имате всички условия в тоя случай да постъпвате както мен. А той ще страда! Защото волностите в любовта не са позволени и страданията причинени някому, нам се връщат рано или късно! Мислих и за сестрата! Изглежда, че ней е потребна такава опитност, защото Учителят по повод на тия връзки ми каза: „В любовта има страдание, а в безлюбието – мъчение, така че по-добре е да страдат!" Интересувам се какво бихте ми казали сега за Коломбо, дойде ли при Вас при заминаване?

И тъй, как прекарвате след почивката подир изпитите, какви са изгледите за новата учебна година и как ще се справите с това, което Ви предстои. Очаквам да споделите с мен. Желая да виждате изобилната красота в живота, да сте доволна и жизнерадостна. Тогава и бъдащето ще е още по-красиво. Това състояние ще Ви постави наново и във височината на творчеството, гдето е Вашето призвание; радостта на малките е голяма, когато слушат едно вдъхновено стихотворение, в което има вложена мисъл и мистични образи. Прочее, Хелмира, пригответе се да творите и нови радости да будите в тия малки жадни души! Ако наскоро се почувствувате в това състояние на творчески импулс, имам красив сюжет из новите беседи на Учителя, ще Ви го пратя за разработка. При това, той Ви засяга и би могло да стане нещо красиво, ако го изнесете като Ваше преживяване.

Ето, изобилие от стихове имате, които заслужават да влязат в една нова сбирка; присъединявам се и аз към казаното от Учителя: „Ще се нареди!" – знайте, че желая да бъда между първите, които ще Ви съдействуват в тая работа. Освен това имам оригиналната идея как да се изнесе новата Ви сбирка, която да учи хората на Христовия девиз – „Даром сте взели, даром давайте". Да учи и ония, които се възхитят и останат доволни, да благодарят с повелението на Емануила: „Стори някому едно добро!"

Видите ли? Какво изключение да Ви пиша на еднаж толкова много! Разбирам, че сте жадна за Вашата Асавита, затова толкова много Ви се дава. Но и аз съм жадна, Хелмира! Коя душа мен животворна влага ще поднесе, кой и мен към творчество ще поведе? А аз копнея за творчество, от което души се събуждат, души с цената на слънца...

До виждане, Хелмира, душе моя!

В. В. Асавита.

29 ЮЛИ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

29 юли 1928 г.

Асавита,

Вашето писмо за свиждането ни ми припомни снощния ми сън. Сънувам, че получих писмо от Вас с такова съдържание почти, както това, което прочетох – лъхащо мистична отдалеченост. Между редовете, обаче, един ред написан с жива светлина. Това писмо подобно на образи изразяваше следното: посаждане, поникване и зреене на някакво посеяно семенце; чуваше се и говор.

Но аз съм печална, защото Учителят е недоволен от нашите „подвизи". Струва ми се, че съм виновна пред Него и не смея да Го погледна. О, Асавита, о, Учителю, не ме оставяйте. Вие сте в душата ми преди всичко на света, преди Colombo даже!

Говорите ми за съвместен с Вас живот! Възможно ли е това? Обичам и ще обичам своите братя и сестри, та били те и мои съперници. Вие имате мъка! Но кажете я каква е, аз ще я превърна в песни; да станат жива вода, жъдни да напояват.

Да, Учителят не иска вече да се застъпва пред Бога за българския народ и не иска вече да го пази, но аз дълбоко вярвам в Неговата Велика и неизменна любов и, че Той казаното ще извърши докрай.

Не проектирам нищо за новата учебна година. Как да се запиша в университета, където трябва да бъда редовна в лекции и упражнения, а едновременно ще трябва и да работя! Но ако е определено и това, то казвам: Нека стане! Напред! Но препятствията растат, Асавита. Аз пак съм сама срещу „хиляда". Но Елисее, Божи човече, отвори очите ми, за да видя и аз, че „повечето са с нас, отколкото против нас". Значи, победата пак може да е моя. Хазаите искат помещението си. „Студентката" трябва да има подслон да учи. Мама е във възторг от мене! Плакала с глас, когато получила писмото ми за завършване гимназията.

Ах, ще видя ли пак Colombo? Но, Асавита, Учителят каза, че той пак ще дойде. Кажете му в съня, че неизказано ми е близък. Вземете ме за ръка и ме представете пред спящата му душа такава, каквато Вие ме виждате и любите. Где сте вие, изсушени сокове, които отново ще ми дадете сила да запея, отново струните на мойта лира да проехтят стройно и нежно. Где сте Вие, извори на живота, да се гурна в кристално чистите Ви води и отново видя душата си бяла гълъбица, каквато е била Изначало. Направете ме хубава, води небесни! Направете ме достойна за Асавита, за да бъда с нея всякога. Защо, Господи, аз обичам Colombo? Дали това

не е само непроявена творческа стихия? Тайна. О, Бели Братя, нека да сте приятели, приятели вечни с него.

Но, мир – Бог тепърва ще говори. Вашият карамфил има повече от 50 пъпки и цветове. Той прилича вече на буен храст, който разлива благоухание в градината ни.

– Какво ли ще ми се случи след матурата, си мислех аз, навярно нещо чудесно ще преживея, а то Асавита, скръбно ми е, плаче ми се. Но, напред! Свий се юмрук, издигни се сведено чело, изпъчете се гърди. Напред! Тая запалена искра у мен никога няма да изгасне, а ще се разпали в буен творчески огън, чрез когото аз ще бъда вечно жива.

Много загадъчен е Севадин. Нищо не уяснявате около него. Моля, върнете ми „Мъдрост и съдба", защото пиша реферат за Метерлинк. Възхитена съм от книгата на Торò, която ми подарихте за Възкресение. Торò може би ще изчезне, но душата му вложена в творението му ще остане вечно жива за „Живите".

Казвате, че писмата ни ще станат роман! Господи, възможно ли е такова нещо? Нима дребната стихотворка ще смее да натопи до горе своето перо и да създаде роман. „Но Бог на горделивите се противи, а на смирените дава благодат."

С привет: Хелмира.

30 ЮЛИЙ 1928 г.

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 30 юлий 1928 г.

Х е л м и р а !

„В слънцето има трансформатори за всеки човек и във всеки човек има слънчев трансформатор за живата светлина (прана). Като възприемете изпратената Ви от слънцето светлина, трябва да я върнете обратно, за да покажете, че сте поумнели."

Учителя.
23 шк. лекция, IV год. млад. клас „Слънчевите трансформатори", излязла наскоро от печат.

„Печал" – ето думата, с която мога да нарека състоянието, в което изпаднах след прочитане тази заран последното Ваше писмо! Скръбта Ви там тъй надделява, че се видях и аз обзета от нея. Скърбите Вий по Коломбо, а душата ми чезне по своята душа! Съдба, с която не знам как ще се справим. Търпение и понасяне са били винаги най-добрите ценители на тоя род преживявания, да се въоръжим с тях! А наградата ни е именно тая, за която Вий възклицавате – „Хелмира и Асавита вечно ще живеят заедно" – кога плодът узрее. Учителят е искал да каже, че такъв период време (20 години) е потребен за пълното ни хармониране. Стане ли това ний ще сме близко до „Царството Божие". Наистина какво представлява един току–що завързал плод – стипчаво вещество, което нито да го вкусиш заслужава! Представете си, че сега ний се срещнем както сме в тия тъй несъвършени форми, първото нещо е, че не ще можем да сме достатъчно внимателни

в обноските си една към друга. Още повече, ако Вие се разочаровате, че ме виждате в не толкова голямо съвършенство, каквото си идеализирате сега! Наистина, какво голямо изкуство е да откриваме где се крият Божиите към нас посланици! Кога ний спечелим тази дарба да виждаме коя е най-красивата черта за дадена душа, тогава в голяма степен сме разрешили тази задача! Тогава и Бог ще ни се открива в това ценното, което току–що сме открили в един брат или някоя сестра. Можете ли, Вий Хелмира, да ме откривате като проявление в ония най-нищожните наглед души, които с чистота към Вас се стремят? И все пак, Асавита е реалност, тя обича да Ви гледа чрез лъчите на Истината, бликащи из смирените меланхолични очи...

Вий казвате, че Асавита е далече от Вас, но ако има нещо да се опасявам и да не Ви се изявявам, това е, че според Вашата натура, когато дойда при Вас, тогава Вий ще ме изгубите! Опасявам се дали Вий не ще кажете „Позната ми е тази човешка форма, може ли в нея Асавита да живей?" И не ще ли ме тогаз отхвърлите, за да изгубим нашето тъй необикновено израснало приятелство! А може Вий чувствате тъкмо противното и, че сте готова да ме приемете каквато и да съм? О, ако Бог живее в мен и Духът Му ме посещава, имам ли у Вас цената, която Бог ми дава? Аз вярвам, че това ще стане някога и тогава ний навеки ще сме заедно, навеки и с Коломбо между нас!

Това, което Бог може да изпълни в стремежа Ви към Коломбо, считайте го извършено, т.е. искам да кажа, че молбите Ви в последните писма по това са пред Бога поставени. А ний ще търпим и понасяме до като Той желае!

Сряда, 1 август 1928 г.

Искам да Ви кажа пак: „Всичко ще се нареди"! Живейте с тази сладка надежда! Ще се нареди издаване стиховете Ви, ще се нареди да следвате университета, ще се нареди да имате и подслон, и храна, и всичко, даже и Коломбо! Само – бъдете във връзка с Бога и Духът Му, изявен чрез Учителя ни. Бъдете разумна, избрана дева, която пази своята чистота!

Учителят бе строг тия дни, но с това Той иска да се умножи броя на ония, които имат красиви подвизи, оригинални като „Подвигът на Севадин"! (Това е заглавието на новия сюжет.) Вий знаете, че има между нас такива братя и сестри, които могат да извадят „корен квадратен" от добродетелта, или от любовта, или от мъдростта! Нима Вий, бедната моя сестрица не сте в състояние да сторите едно непредвидено добро, когато сте гладна? Или да проявите любов към някоя страждующа душа, кога сама сте печална? Или да дадете мъдър съвет, кога сте гонена и онеправдана. Прояви тия качества на доброта, любов и мъдрост кога нямаш условия, ето това е мисля, да извадиш „корен квадратен" от тях. Не бях мислила по този въпрос до сега, но така си обясних мисълта на Учителя, изказана в школата тази заран.

„Подвигът на Севадин" не Ви изпращам, понеже виждам, че не ще можете, по липса на време, да го разработите до събора. Намерението ми в началото бе да се явите тогава пред братята и сестрите с нещо ново. Освен това, добре е да си размисля и аз върху развоя на действието и ако ми се отдаде да Ви го представя в нужното разширение, към което Вий ще градите, прибавяйки всичко потребно за постигане пълнота и художествена стойност, като разбира се отидете и при Учителя за някоя помощ.

Щом е така, да се осмеля ли да Ви помоля да се заемете с „Еделвайс"? Ако го приготвите, той ще бъде може би най-красивия перл на огърлицата Ви! Асавита Ви обича с любовта, която Бог вложи в сърцето й. Нека тази любов Ви вдъхновява в работата Ви. Хелмира, работете и ще се благословите! Нека „Еделвайс" бъде блестящ перл в новата Ви сбирка.

Ако сте разположена, може да ми се обадите по повод настоящето. За себе си ще Ви помоля да бъда в почивка до свършването на събора.

Простете, че неволно забавих книгата ви „Мъдрост и съдба". Днес Ви я изпращам с Емил. За него нищо няма да Ви пиша, освен че съм загрижена „где ще го намеря, кога се завърна да го търся за превеждане към върхът, постигнат от съученичката му". Не знам дали молитвите ни ще помогнат при обезсърчението му! Трябва да се случи нещо извънредно и изключително по тази му работа, така както той е едно „изключение", така да се изразя.

Бих искала да препиша първият лист от писмото ми, понеже ми се вижда неизгладено – просто ме боде с недоброто подреждане думите във фразите. Ако не сполуча да сторя това, простете, че Ви го така поднасям! Ако някога преработим нашите писма, за да напечатаме „романа ни", ще се потрудим за придаване художественост във всичко.

Пожелавам Ви щастливо доживяване на събора на Всемирното Бяло Братство. Нека светлите Бели Братя ни намерят достойни да се вселят идната година в нас и така да работим за идването на Царството на Емануила всред человеците. Аумен.

Само светлият път на Любовта води към Истината!

В. В. Асавита.

10 АВГУСТ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

10 август 1928 г.

Асавита,

Вчера идваше ми да избягам някъде от – „Еделвайс". Толкоз мъчно върви, че почти се отказвам да работя. Но имам някои проблясъци, които все пак са насърчителни.

Вие имате предвид моята „натура" и се опасявате, че ако се приближим, то аз ще Ви „загубя". Тука се крие някаква тайна… Значи, може би, аз няма да Ви харесам, що ли? Или имате предвид моя характер, за който не малко пъти сте ми намеквали да се коригира! О, аз повече от Вас желая да стана „безгрижен" ангел, но този, който искрено гледа на нещата, нека да каже дали това е лесно, дали с идването – дори на Асавита всичко магически ще се промени. Вие засягате един болен въпрос, над който не малко съм мислила, не малко съм плакала. Аз зная своя „корен" – виждам ясно това що ми предстои да усъвършенствувам в себе си, но в природата съществуват две сили, които безспирно се състезават за надмощие, докато едната не отстъпи „до време", за да се начене пак отново някой ден. Иска се работа, много работа. (прераждането)

Представете си куп непрана вълна, до която не искаш да се допреш дори, но ти казват: „Искам от тая вълна да ми се изтъче здрав плат и да

ми се ушият хубави дрехи." Как ще стане това? По някой магичен начин ли? – Не ми се вярва. Но ще се опретнем първо да изперем вълната много хубаво, после ще я изчепкаме с ръце, после ще я пратим на дарак да се извлачи, после ще я изпредем на тънки нишки. Тях ще основем, навием на кросно и бавно и внимателно ще почнем да тъчем. След това трябва и тепавица, и най-после хубава дреха.

Така е и с желанието ни да имаме „хубав" характер , обноски и пр. Много работа, много упражнения, за които Учителят дава ценни напътствия в общата школа и специалния клас на младите. И все пак, Асавита, при всичкото добро желание и труд, платът пак може да не стане хубав, по едничката причина, че вълната е „остра"... За сега ще предем тая вълна, която ни е дадена, докато дочакаме тия, чиято наследственост им носи по-богати условия.

Моята нова книга ще бъде озаглавена: „Песента на Божия Дух". Тя ще обхваща 5 глави с отделни заглавия, а именно:

Еммануил,
Мелхиседек,
Асавита,
Хелмира,
Еделвайс.

Изхвърлих историческите очерки, като по пригодни за реферат... Промених и строеж, и стъпка, и тон, и – идея. Зная, че трябва още да се работи над книгата, но в бъдни времена, вярвам, че ще имам време много пъти да се възвръщам над нея и я доизгладя.

Значи, след 20 г. ще се видим чак! Още 20 г. отдалечена взаимна работа и после – великото изявление.

11 АВГУСТ [1928 г.]

На 9 т. м. се роди „Еделвайс". Колко работа и мъка, но най-после мога да кажа като Паисия:

На ви тая книга,
Тя е Вам завет.
Нека се печати
И множи безчет... и пр.

Но това новородено дете колко много още грижи изисква, още усилена работа.

Тъй съм гладна. Посети ме Дафинка. Лицето й беше тъй възбудено, беше плакала. Поседя при мене, после ме взе със себе си. Излязохме на разходка. Заведе ме на сладкарница и ме гости. После ме заведе на кино. Бяхме заедно. Разхождахме се под ръка с този красив ангел.

– Ти имаш свободата, ми каза тя. – То е най ценното. Пази я. Когато я изгубиш, ще видиш, че тя е най-съществена. Лицето й беше възбудено при тия думи. – Ако съумееш да изплаваш и за напред, и запазиш свободата си, това ще бъде твоята истинска победа.

Тя отиде на своя курс по английски, пък аз се отправих за дома. Защо говореше така, тая любима красива жена? Защо имаше сълзи в гърлото й и защо беше плакала? Вървя и размишлявам по пътя си и при това непрестанно мисля: где ще отида, где ще живея, горкана аз?

Асавита казва, че ще ми се изяви чак след 20 год. Защо ли този обрат у нея? Нека бъде тъй. Аз свикнах да се отдалечават от мене желаемите неща. Търся изход. Где ще отида? Нищо не зная. Асавита пише да не губя кураж. Всичко щяло да се нареди: и квартира, и печатане на книгите ми, и следване университет, даже и – Colombo.

Четох „Еделвайс" на Учителя. Как изтърпя да Му прочета 1144 стиха! В заключение ми каза да извадя само есенцията на всичките отделни глави. После ме почерпи с хубава диня.

19 АВГУСТ 1928 г., неделя

Въоръжена стража изгони събраните наши съборяни [виж "Изгревът", т. VI, с. 514-516]. Взе им багажите и ги върна по села и градове. С плач си отиваха селяните, дошли от всички краища на България, не успели да целунат ръка на милия си Учител. Властта постъпи с тях като с разбойници и престъпници – тия, които се явяват нови зидари и крепители на държавата. „Иначе щяло кръв да се пролива." Значи, ние наистина бихме били пак нападнати и избити, държащи в ръцете си своите молитвени книжки.

Прегледах „Еделвайс". Наистина има много да се чисти в него. Заех се отново на работа.

Тя ми дава идеята за „Севадин". Зачатък на нова рожба. Приемам, ще се постарая! Козирувам аз и взимам поръчката. Но тя не дава сега по него никакви обяснения; ще чакам.

Ах, нямам вече „дома"! Всяка вечер изтръпвам, че тя ще е последна тук. А сутринта ми се явява с нова неразрешима задача. О, всякъде и никъде!

27 АВГУСТ 1928 г., понеделник

Питат ме: „Къде ще живееш?" Мълча. Казват ми: „Бог ще ти нареди." Ах, нищо не зная и живея само ден за ден и час за час. А какво ще правя отсега? Безпътица и мрак. Нищо не зная – мрак обвива душата ми. Тия дни взех от Дафинка 50 лв. върху извършена работа. Това е всичкия ми капитал за наем, за следване университет, за храна... Обзета съм от някакво озлобление. Чупя ръце в безизходност и горко плача. Дълбоко униние ме е обладало.

Но Учителят даде задача за носене вода от изворчето за 10 дена. Първият ден ще донесеш 2 стомни, вторият ден ще донесеш 4 стомни, третият ден 6 – значи три пъти ще се върнеш. Така до десетия ден. Тогава ще идеш до новата чешмичка 10 пъти с 2 стомни. Това е придружено със силно изпотяване, пиене гореща вода, къпане. Цял един здравословен режим. Това нещо отвлече мрачните ми мисли, обаче само за 10 дена. Наистина много хубава задача! Имахме горещи слънчеви дни, което много ни улесни да я изпълним добре. Това тичане край борчетата до извора, наливане, отиване и връщане, къпане със слънчева вода е тъй хубаво!

Работя отново върху „Еделвайс". Наистина стана хубав. След толкоз мъки, изгрея чуден образ, на който ще се възхищава бъдното поколение.

На Изгрев изникнаха палатки, дървени къщички – създаде се едно малко селище. „Издъно" се мята нашия кораб – някои напускат школата.

Други като зли вълци вият из кошарата, а трети с лицемерно равнодушие продължават да играят ролята на „ученици". Всичко построено у нас до сега се чупи, кърти, потъва в неизвестност. И всеки се спасява както може. Някога Христос запрети на бурята и тя спря. Сега Учителят „не запрещава", върви между нас мълчалив, строг и непроницаем. Всеки е свободен да избере един от пътищата на кръстопътя. Решителен миг за учениците. Някои честолюбиви недоволници, които не можаха да прокарат тук своите идеи и не постигнаха своите въжделения, се опълчиха против Учителя и взеха оръжието на гонители. Те правят тайни засади и плетат интриги. Учителят мълчи, наблюдава и нищо не казва. Остава всекиго свободен сам да определи пътя си, сам да закрепи своите убеждения.

Отчаяна съм. Мрачни мисли ме преследват. Дните се нижат и никакво откритие на нова квартира не виждам. Гладувам. Бера гъби из гората и ги пека със сол. Или си варя супа от „заешки език", що расте обилно под сенките на боровата гора. Само Паша ми говор вразумително и успокояващо. Струва ми се, от тия подгонени люде, само малцина са умни и здраво държат греблата на своите лодки – прозрели Истината, вървят напред. Ах, как хубаво ми говори тя! Тя просветва на разума ми и ме окуражава.

29 АВГУСТ 1928 г., вторник [сряда]

Отлично се почувствувах след тия бани – слънчеви обливки. Това тичане нагоре надоле прилича на отчаяните движения на удавник, който намира опора в нещо и се спасява. Да, мнозина се спасихме. Много отрова изтече от порите ни, много нечиста кръв се пречисти в жилите ни. С Наталия спим под открито небе върху поляната. Гледаме звездите и си шепнем. Колко е интересна тя! Струва ми се, че е много искрена, но много затворена душа. Слизам в квартирата си. Писмо от г–н Русев. Категорично, строго: „До 8 септемврий да опразня помещението."

Хазаинът решително ми каза да опразня квартирата си, която ще им служи занапред за килер и гардеробна. Те искат да се разширяват и нужно им е и моето помещение.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

29 август 1928 г.

Асавита,

Осмелявам се да Ви пиша, макар че още нямам отговор на писмото си! Записах някои неща по съборните дни. Съборът не стана по досегашния ред. Но все пак, присъствието на Учителя, нашите частични срещи и празненства не го лишиха от празничност и красота.

Пиша Ви, внезапно, защото получих решителна заповед от Русеви да „освободя помещението". Трябва да напусна, значи, моето хубаво жилище! Хубаво! – ще каже някой? Зимник! За мене беше светло и красиво жилище, където аз учех, пишех, четях, работех. Отчаяние ме пълни. Прескърбна съм защото няма къде да отида. И наистина, защо ли да живея още? Нали завърших задачата си, дадена ми от Учителя, нали създадох и „Песен на Божия Дух", що още би трябвало да правя, ако не да изчезна!?

А жаждата ми за живот е тъй голяма, въпреки неволи и грижи! Ах, да гледам сутрин изгревът на слънцето, как цялата природа го чака да й даде живот! Птичките запели в изпревара, цветята, въздухът, реките, планините, изворите! Ах, как искам да живея, но няма място за мен на таз земя, излишна съм. Искам да виждам и слушам Учителя, да пея песни – уви, трябва да млъкна. Казах на Учителя – Той ме кани да живея на Изгрев. Но там няма сега нито една закътана стая, пък ако следвам в университета всеки ден трябва да слизам в града, а то не е близко! Жалки певец съм аз, щом няма място за мен.

Асавита, чашата ми се препълни! Тия богати люде искат да им стане още по-широко, така че за нас никак не остава. Да, не съм ли съвършено излишна в света? Но спомням си една мисъл, казана от Учителя в беседата от Първа серия „Важността на малките неща": „Може за другите да сте нищо, но има Един в света, който Ви обича и се грижи за Вас." Защо пак в душата ми блесна надежда? О, Учителю, светилник на душата ми!

С привет: Хелмира

1 СЕПТЕМВРИ 1928 г., София

ПИСМО ОТ АСАВИТА ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА:

София, 1 септември 1928 г.

Хелмира, душе моя !

"Благостта Ти ме възвеличи, о, Боже мой!"

Псалмите.

„Божията Любов носи пълния живот."

Не е ли скръбно и моето сърце, че тъй отдалечена е от мен душата ми? Не тъжа ли и аз, че нашите братя и сестри бяха отвеяни от вихрушката на реакционните елементи, когато идваха на събор? Нека тъжим ще кажа пак, за да растем и постигнем в близки дни истинната радост! Вярно отбелязвате Вий, че е красив живота, че е мило около Учителя. Живеем дни, за които много ангели от небесата ожидат да дойдат и вкусят от тази благост. Ето какво Ви пиша като отговор на Вашето последно писмо, описваще само тъги и скърби на един живот. Хубаво е поне, че виждате красотата наоколо и може би тази красота ще Ви докосне с вдъхновението си.

Кое напред да засегна от последното Ви писмо? Хайде ще говоря за стаичката Ви, която не само, че не наричам с имената, които предполагате, а напротив, тя е и за мен Вашата „светая светих". Ако тя бъде опразнена вече от Вас, ще се разтури редът, който внасяхте в нея, но въпреки това нейният вид ще е запечатан не само във Вашата памет, а и в моята. (Бивала съм у Вас Ваша драга гостенка!)

Ако има тема, която да ми е приятна, това е да Ви говоря за нашият бъдащ съвместен живот. Да, красиво е, някога да сложите главица на Асавитина гръд и тя да Ви милва! Красиво е Бог да ни съедини, а това ще стане само кога Вий от всичката си душа го пожелаете и го изкажете на Учителя ни. За сега, ще Ви припомня един пример от Учителя ни – за поболялата се царска дъщеря и изпратения от Бога ангел. Излекувал я

той, но ето и тя се влюбва в него. Ангелът трябва да си замине при Бога, а и княгинята не бива да остави баща си. „Разрешете сега Вий въпроса, добави Учителя, тя ли да замине и престъпи Божия закон, или ангелът да остане и да престъпи Божия закон. Ако той престъпи закона, ще бъде изключен от Небето и тя също."

Асавита е до толкова ангел, до колкото и Вий сте царска дъщеря, но това са отношенията на нашите души, в светлината на Учителя.

Да премина на същественото разрешение – въпроса за квартирата Ви. Щом силните са взели своето решение, ще се подчиним! Може би сам Бог иска да Ви изведе от там! Вий, обаче при излизане от там благодарете им сърдечно и искрено, че толкова дълго време Ви бяха в услуга; може би и Вий, и те Вам ще сте нужни едни на други. (Въздръжте се само да им пошепнете на ухото: „Ще се срути Вашата голяма къща, кога земята подеме своя моден танец!" Въздръжте се и оставете ефекта за времето си! А колко „сурово" ще погине тогава покрай „сухото". Но това хората сами извикват и Бог ще им го допусне!)

Така – загрижих се наедно с Вас с тази незавидна Ваша съдба. Поговорих своевременно с Учителя и мога да Ви кажа: „Ще се нареди!" Предложих на Учителя най-красивият проект по този случай, а Той откри някъде „най-удобния"! В близките дни ще Ви се съобщи какво да сторите. Представете си как свенливо казах на Учителя: „Да дойде Хелмира при мен, ще й отделя особна стая!" Ако и Вий чувствувате това чисто влечение, пожелайте го пред Него. О, каква съм! Но не ще ли бъде тогава изключен от Небето белокрилият ангел на царската дъщеря! О, Боже! Красиво е при Теб в Твоето Царство, да дойдем с Хелмира в Твоите селения!

Ако имам да Ви кажа нещо неочаквано, ще си позволя да сторя това с Емил, устно, защото почти ми е невъзможно да имам машината на разположение. А вярвам, че и преди това Учителят сам ще Ви повика и каже какво да правите. Той знае, че срокът Ви е тази седмица.

Всичко друго ще се нарежда и то по своя ред. Обичайте Бога и Учителя ни. Ако не съм в неделя към Изгрева, настоящето ще Ви пратя в понеделник – на ранина.

Съдържа ли това ония решающи неща, които очаквахте? Пишете на Вашата вярна Асавита!

4 СЕПТЕМВРИ 1928 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

4 септември 1928 г.

Асавита,

Получих писмото Ви, заедно с книгата от О. Уайлд „Рибарят и душата му". Вярно е, че Любовта седи по-високо от всички земни и небесни блага.

Значи, моето „бъдещо" жилище се явява в много перспективи. Казвате, че сте ми била нявга гостенка! Не, паметта не ми сочи нито едно лице, от тия които са ме посещавали. Ако сънищата ми за Вас се наричат „посещение"?

Учителят днес ми посочи две места на Изгрев; но и двете стаи са полуизградени и там не може да се живее. О, зная, какво значи вкоченясали ръце и нозе с учебник в ръката. Да, красив е живота, но не и за мене! Красиво е около Учителя, но вдъхновението от школата, съвсем не ни освобождава от усещането за глад и студ. Третото място Той ми посочи при Вас. Но, Боже мой, как да го разбера това нещо? Не смея, а трябва да приема нейната покана. Боя се да я видя, а налага се. Единственият изход засега е при нея.

Значи ще има страшни землетресения, че даже и тази железобетонна къща ще се срути? Страшно ще бъде!

И така, в четвъртък сутринта, ние с Вас ще бъдем при Учителя. О, щом е Той при нас, по-малко ще треперя за тая среща. Тогава ще станат решителни неща...

Наближава великата и решающа минута да видя Асавита! От този миг почва съвършено нов живот. Да, решителни стъпки – по нова пътека, пак близко под Божието крило. Ида, Господи, със сърце пълно с доверие.

Благословен да бъде тоз, който иде от Името Господне! Осанна Вишних!

С привет: Х.

5 СЕПТЕМВРИ 1928 г., сряда

Това са последните ми дни тука. Всички вещи са прибрани, свързани, като че ли ще пътувам през граница. Оглеждам голите стени, гдето висяха картини, в които се спираше мисълта ми. Сега е глухо, пусто, като че ли са изнесли мъртвец.

Утре – среща с Асавита. Дългият срок от 20 год. се съкращава. Ние ще се видим лично. Тя ме вика да живея при нея. Но коя е тя? Няма ли ужас да ме изпълни при видът й. Срещата е назначена при Учителя, там, в Неговата гостна. Треперя. Кого ще срещна там? Искам да запазя свободата си, та макар и да умра от студ още тази есен или зима.

Искам да я видя! Това ще реши моите смущения и страхове. Напущам тази стая, гдето цели 5 год. преживях в труд, безпокойствие, вдъхновение, мъка и – радост.

При нея. Но коя е тя? Треперя. Какво ще правя при нея? Почвам да се страхувам. Искам да се отдалечи този миг. Срамувам се, не желая... Защо? Тъй усещам – дълбоко в душата си усещам; това е последната ми дума.

1.2. РЕЧНИК

Ангро (остар.) – в търговията: продажба на едро; ангросист – търговец на едро

Дал капо ал фине, Da capo al fine (итал.) – повторение от началото до края
Дал капо ал сигне, Da capo al segno (итал.) – повторение от началото до знака

Злъчкин, Сава (1882–1930) – български фейлетонист, драматург и карикатурист

Йончев, Иван (1884–1918) – български поет

Касторена (или плъстена) – вид плътна материя от сбити къси косми
Кринчев, Страшимир (1884–1913) – български писател, литературен и театрален критик

Маркизет – вид тънък и прозрачен памучен плат
Масур – цев за навиване на прежда

Оджак – огнище
очув – пастрок

Парастас – служба за покойник, приношение

Разбой – тъкачен стан

Свиленици – везани ръкави на женска риза

Тен, Иполит (1828–1893) – френски философ, историк, изкуствовед и психолог

Христов, Кирил (1875–1944) – български поет

Чекрък – ръчен уред за усукване на прежда и за предене

Also, meine Oli hat Brot und Gurke gegessen (нем.) – Значи, моята Оли е яла хляб и краставица
Auf baldiges Wiedersehen (нем.) – До скоро виждане

Berlitz – езикова система, в която се дава предимство на разговорните и практически знания
Blume, Kind! (нем.) – Цвете, дете!
Brot und Gürtel (нем.) – хляб и колан
Brot und Gürtel und Salz (нем.) – хляб и колан и сол

Coa – soie (фр.) – коприна

Das ist Gurke (нем.) – Това е краставица
Das ist Gürtel (нем.) – Това е колан
Donnerwetter (нем.) – израз, показващ гняв или учудване
Dormi (итал.) – сън, спя
Dreißig – nicht mehr (нем.) – тридесет – не повече
Du bists meine Pupile (нем.) – Ти си моята зеница

Eifersüchtigkeit (нем.) – ревност
Ein Zettel (нем.) – бележка
Einzahl (нем.) – единствено число

Freund (нем.) – приятел

Geliebte schwester. (нем.) – обична сестра
Die geliebte Freundin des Öhrtels (нем.) – любимата приятелка на Йортел
Genitiv Wessenfall (нем.) – родителен падеж
Grüne Gemüse wässerig, von manchmal ist bitter. (нем.) – зелен зеленчук, воднист, понякога е горчив.
Grüne Gemüse wässerig – hart. (нем.) – зелен зеленчук, воднист – трудно

Die Hände des Herr Basala sind schön und weiss. (нем.) – ръцете на г–н Базала са хубави и бели.

Ich bin zwei–und–zwanzig Jahre (нем.) – Аз съм на двадесет и две години

Kamerad (нем.) – другар
Kette (нем.) – верига

L'amour (фр.) – любов
Liebe (нем.) – любов

Majestät (нем.) – величество
Mein einziges Glück in der Welt, mein Sonnenstrahl (нем.) – Мое единствено щастие в света, мой слънчев лъч
Mein Glück, mein Kind, Süsse (нем.) – моето щастие, моето дете, сладост
Mein Schatz (нем.) – мое съкровище
Merci, frère! (фр.) – Благодаря, братко!
Morgen! (нем.) – Утре!
Mücke (нем.) – комар

Nur einige minuten. Sei glücklich, meine liebe. Du einzige in der Welt hast mir Glück gegeben. Verzeihe! (нем.) – Само няколко минути. Бъди щастлива, моя любов. Ти единствена в света ми донесе щастие. Прощавай!

Oberoffizier (нем.) – висш офицер

Papa (фр.) – татко

So schlecht, alles kaputt (нем.) – Така лошо, всичко е свършено
So schwach, so schwach – warum? (нем.) – Толкова слаба, толкова слаба – защо?
So, so (нем.) – така, така
Spaziergang, morgen, ganzen Tag (нем.) – разходка, утре, цял ден

Treue biβ zum Grabe (нем.) – вярна до гроб
Turn Verein (нем.) – гимнастическо дружество

Ubi bene, ibi Patria (лат.) – Където (ти) е добре, там е родината (ти)
Urlaupt (Urlaub) (нем.) – отпуск

Warum bist du so schwach geworden? (нем.) – Защо станахте толкова слаба?
Was ist geschehen? (нем.) – Какво се е случило?
Was hat mein Liebling gegessen mit Brot und Salz? (нем.) – Какво е яла моята любима с хляб и сол?
Weine nicht, mein Kind, weine nicht! (нем.) – Не плачи, мое дете, не плачи!
Wessen Hände sind schön und weiß? (нем.) – Чии ръце са хубави и бели?
Wie soll das heißen? (нем.) – Какво искаш да кажеш?
Wiedersehen (нем.) – да се видим отново
Wir fahren ob (нем.) – Заминаваме

Zwei–und–vierzig (нем.) – четиридесет и две

Състав. Николай Бояджиев
Ред. Ефросина Ангелова–Пенкова

1.3. ХОРОСКОП НА ОЛГА СЛАВЧЕВА

ОТ GIS MOLL

Красотата на звездите
Е красота на душата

Музиката на звездите
е музика на душите...

Тайната на звездите
е тайна на душите

ХОРОСКОП
НА
ОЛГА СЛАВЧЕВА

род. Трън –
изработен 2.11.1925 г.
от Gis Moll.

Пътят на звездите
Е пътят на душите

Олга Славчева
8 март 1895 г.
5 ч. сутр. . ♄ Трън 22 40';
42 50'
Зв. вр. 23 ч.3' 7"
корекция – 8 ч. 30 м.

Възходен знак
10° ♒ Водолей

Душа, която се разлива

Физическа конструкция и здраве – Има здраво телосложение, издръжлив организъм, макар че много е боледувала между 1915 и 20 година. Сърдечни болести или тъги.

Има два вида бури, които разтърсват често тази душа – едните са на интелектуална почва – това са противоречия и съмнения; а другите – на емоционална. Това са малки страсти, отчаяния, безпричинни скърби, стигащи до крайности – между посочените години 1915 и 20. Вероятно тя е правила опити за самоубийство – с пистолет или отрова.

Големи страдания е прекарало това същество. Голяма борба е водила и страдала на своя път.

Природата го е поставила в положение да научи най-великата жертва (☉ в ♓). Тези страдания имат за цел да обработят и нейния упорит и горд характер.

Тя има водачески дух (♀ в ♈). За сега това се проявява повече като опит да тиранизира, да се налага, да диктува, но когато страданията претрошат гръбнака на гордостта, това ще се превърне в един нежен похват на учителка или майка, която, без да отнема свободата на водените от нея хора, ще ги напътва към съвършенството, към идеала.

Има един жив, природен ум, идеен ум, който схваща нещата вътрешно, интуитивно.

Дарби. Има голяма поетична душа, защото в нея се проявява Божествената любов (☉ в ♓). Тя е любовта, която гори в душата на поета на Божественото или царствено изкуство. Има голямо бъдеще като поет и писател. В нейната душа има и много добри условия за музика и пеене.

Тя е един от работниците в България за създаване новата поезия – нещо повече – тя е един от водителите в това ново направление на поетичното творчество.

След навършване 30 години в нейния живот започва голяма творчески подем. Тя ще се освободи от страданията и ограниченията и ще й се създадат благоприятни условия за растене и развитие.

Тя има пламенна душа, от която извира много красота, музика и тайна. Обича много науката философията.

Ще работи, както казах, и в областта на новата обертоновата или звездната музика, която наричаме окултна.

Когато стане на 32 години и влезе в 33-та си година на своята пълна зрялост в пролетта на 1928 г. ще се пробуди в нейната душа тази звездна музика. Тя ще бликне като ручей и постоянно в нейната душа ще се носят дивни мелодии и симфонии. Тогава музиката ще удари по струните на своята арфа и поета ще прегърне своята звездна лира и ще запее поеми и песни на великата красота на Божествения мир, песни на великата радост и щастие, в което живее душата, която е свързана с Бога и всемира.

То е началото на творческия период.

Обича много тайните науки (♄ в ♏□☽), окултните, въобще има голяма страст към тайнственото в природата. Тази сатурнова душа жали като скорпион. (♄ в ♏□☽). То е Сатурн, който излива отровата си през Скорпиона.

В последствие, когато тя завлада своите страсти, защото този Сатурн е докарвал често много опасности за нейната девственост – той е искал да я похити и провали в калта – тогава, когато тя завлада низшето в себе – след 2 години, този Скорпион ще стане алхимическа пещ за претапяне страстите и превръщането им в чисто злато.

Тя ще служи на Бога през целия си живот.

Направил хороскопа Gis Moll

1.4. МОЯТ БАЩА
извадки от дневниците

МАРТ [1918 г.]

... Татко хич не го е еня, че гълчат мене за него. Целият град знае за неговите "подвизи", но той е горд и наперен в стегнатата си офицерска униформа. ...

1 АПРИЛ [1918 г.]

Татко е пак на война. Плачем за него; ако не е комарджийството, той би бил добър баща и заплатата би стигала...

АВГУСТ [1923 г.]

„... Поставя ме до елеватора да поемам мокрите керемиди. Докато веднъж една ме цапна по главата и в сини кръгове изгубих свяст. Там щях да завърша земния си живот, там при гроба на клетия ми баща.

Ходих при „него". Заведе ме хазаина му, стария Никола Алтъпармака. Посочи ми изравнената тревясала могилка с разбит кръст. Долу, дълбоко долу изтлява от 25 години скъпия ми родител, милия ми и обичен баща. Знаят ли новозагорки коя е тази, която ридае над този запуснат гроб. Кое е това момиче с бяла рокля, която им раздава зрели плодове да споменат баща й...

Които го познават, казват: – Цяла бащичко си – само, че той със сини очи. Алтъпармака вика, че съм „одрала" баща си не по очите и косата, а по нрава. Татко свирил на кавал и играл с децата. Татко веселял цялата махала с песните си и хубавия си глас. Татко това, татко онова. Заведе ме в стаичката, в която е живял и издъхнал внезапно – със син кръст около пъпа. Един овчар твърдял, че има отравяне и, че могъл да го спаси, докато ония които го вардели и бързали да го погребат го натирили със заплашвания за бой. Това било по спорове за нивите между Кортен и Н. Загора. Тогава той бил надзирател по шосетата, където работели италиански работници. От тях татко ще да е учил говоримия им език, че тогава още го смятали за „учен човек". Ползвал се и от руски език – библиотеката му показва, че обичал поезия и даже философия. Може би се опитвал и в стихотворство.

Да, още топло тялото с роса пот по челото, погребали го без ковчег с една само чергица по-скоро, по-скоро. И когато майка ми пристига той е вече погребан и хората се връщали от гробищата. Защо са посегнали на живота му? Предлагано му е подкуп, за да „мръдне" пътя другаде, а не по нивите им. Но всички знаят, че той е неподкупен.

В неговата малка стаичка – тука е издъхнал, на същото това дървено легълце. Кой може да ми каже самата истина?

Мама пере предсмъртната му риза и това, което се мъчел да повърне прави дупки на ръжда по бялото платно...

Искам да посадя дърво на гроба му, високо плодно дърво, вечно дърво – искам... Но това ще сторя може би в друго поле – високо – плодно – вечно дърво.

Самоук, горък сирак, девето дете на сирота майка и хитри братя – те още тогава го изиграват с „мюлка". [(тур.) недвижим имот]

От него имам на руски Пушкин цял целеничък, „Изгубеният рай" от Милтон, нещо от Дикенс, Смайлс – и колко още, все в кожена подвързия, все с неговото скъпо име.

Обичал децата си. „Миличките ми дечица, миличките ми" – целува портрета им, същия ден, когато се готви да си отиде вече при тях, същия, последния ден. Кой може да ми каже истината и защо..."

17 ДЕКЕМВРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА

„... Прилагам портрета на баща ми. Ето го, миличкият и непознат за мене родител. Никакви спомени не са отпечатани в съзнанието ми за него. Че той ме е оставил едвам тригодишна и винаги е странствувал далече от дома.

В Нова Загора, внезапно е починал. Казват от отрова... Мама казва, че бил неподкупен. Зная, че са му давали подкуп да се подпише за отчуждаването на една нива и проектирания път Кортен – Твърдица да изкриви по желанието на стопанина. Но, той не приел – планът от инженера останал същия, но баща ми платил с живота си.

Бил рус, със сини очи, голяма брада и коса, ала Христо Ботев. Обичал песента. Новозагорки – тогава деца разправяха, че свирел на кавал, децата се събирали край него да играят и той свирейки, играел с тях. Бил отличен песнопевец. Писмата му били хубави. Страшно обичал книгата. Всичките му томове са подвързани грижливо – едни с кожа, едни с хубаво платно, снабдени с щемпелувано името му. В края на всяка прочетена книга, върху бялото поле е оставял бележки от прочетеното. По подчертавките и бележките, и аз като Татяна в „Евгений Онегин" можах да надзърна отчасти в неговата будна и нежна душа. Оставил е немски, руски и италиански книги. Немски е изучавал чрез немско евангелие, сравнено с българския текст, италиански – от своите работници – бил е кондуктор. От него ми е „Изгубеният рай" от Милтон, целия Пушкин и – отчасти Лермонтов. Обичал е и стиховце да пописва... Твърде много е бил привързан към мене. У всяко писмо е напомнял на мама „хубаво да ме гледа".

...

Още малко добавям за баща ми. Майка му – баба Вълa е живяла 104 г. и е оставила на света 13 деца. Татко – седмия е трябвало да слугува по чужди врати, за да получи малко класно образование."

27 ДЕКЕМВРИ 1927 г.

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

„ ... А дали наистина татко ще срещне горе бр. Пеньо Киров, бр. Стойчев, бр. Тихчев, Дързева. Наистина ли? Колко е хубаво това! Дали пак ще се въплоти на земята? Колко хубави неща научих още за него! Денем слугувал в един Т. Сейменски чорбаджия [Търново Сеймен – Симеоновград], а вечер на светило от кълчища, лой и катран е чел и се обогатявал с познания. Майка ми никога не го е видяла сърдит и намусен. Знаете, бил доброволец в сръбско–българската война, имал отличие."

4 ЯНУАРИЙ 1928 г., София

ПИСМО ОТ ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО АСАВИТА:

„... Асавита иска портрета на баща ми! Той има чело, брада и израз на някакъв Христо Ботев!! Миличкият ми баща! Никак не го зная и нямам представа за него. Познатите му живи съвременници го боготворяли. Той имал прекрасно сърце! Обичал тъй много книгата! Оставил ми е ценни съчинения, Пушкин в оригинал – целия. Опитвал се да учи немски и италиански езици чрез евангелието. Чел, сравнявал и учел. След прочита на всяка книга оставял ценни бележки. Обичал да пописва и стиховце, казва майка ми. По „книжовния" въпрос те никак не се разбирали и често любовта му към книгите ставала причина за неприятни сцени в семейството.

Колко се радвам, че Асавита ще държи в ръцете си този скъп портрет, окичен от мен с цветя! Нека и неговата душа усети полъха на Асавита ..."

БЕЛЕЖКА НА СЪСТАВИТЕЛЯ:

• Баща й е бил сирак. Майка му – баба Вълa е живяла 104 г. и имала 13 деца. Той е седмо или девето дете.

• Слугувал е при един Т. Сейменски чорбаджия. [Търново Сеймен – Симеоновград]

• Самоук, обичал книгите, учил чужди езици, пишел стихове.

• Доброволец в Сръбско–българската война. Има отличие за участие във войната.

• Работел в Нова Загора по строежа на проектирания път Кортен – Твърдица като „кондуктор".Той бива отровен понеже отказва да приеме подкуп и изкриви пътя така, че да не засегне нечия нива.

• След това майката на Олга Славчева се омъжва повторно и Олга има втори баща – офицер. (Някой път тя го нарича „татко", а някой път „очув", което означава втори баща, пастрок.)

• Когато говори за баща си, тя казва, че имал брада и коса ала Христо Ботев. В писмо до Асавита от 17 декември 1927 г., Олга Славчева прилага портрет на баща си, който Асавита връща с кратко писмо от 1 февруари 1928 г.

1.5. ТРИТЕ ОЛГИ НА ИЗГРЕВА

Олга Славчева, Олга Блажева, Олка Славкова

Бележка на съставителя
Вергилий Кръстев

На 24 юли [1928 г.] Олга Славчева е записала:

„... Вчера бяхме на Изгрев събрани всички сестри и цели 3 Олги – мои посестрими."

Освен Олга Славчева и "учителката ораторка" Олга Блажева от Хасково, има и още една Олга – Олга Славкова.

ОЛГА СЛАВЧЕВА

1. Олга Славчева е известна с бащиното си име. Във всички офоциални документи (вж сканираните материали) е записана като Олга Славчева ДИНКОВА.

2. Приложените сканирани документи осветяват събитията от земния път на детето, ученика, студента и учителя Олга Славчева.

3. Оформянето на мирогледа й, приемането на учението на Учителя Дънов и живота на Изгрева може да се проследи по страниците на настоящия 26 том на „Изгрева".

ОЛГА БЛАЖЕВА
(31.12.1901, Асеновград – 6.08.1986, Хасково)

1. Олга Блажева е родена от баща черногорец и майка българка.. На портретите виждаме една черногорка. Не са намерени снимки с приятели на Изгрева или с Учителя. Няма ги. А защо ги няма? Има отговор за това.

2. Олга Блажева също е известна с бащиното си име. В офоциални документи (вж сканираните материали) е записана като Олга Блажева ИВАНОВА.

3. Нейните приятели преди години издадоха 3 малки книжки. Аз поисках да ги включа в „Изгревът", но не ми отговориха, замълчаха. През 2012 г. излезе още една книга посветена на Олга Блажева със заглавие „Блажена и благословена" (Блажена и благословена / състав. Магда Петрова ... [и др.]. София : Симелпрес, 2012. 454 с. : с факс., ил.). От документалният материал в нея са избрани снимки и факсимилета, с които личността и поетесата Олга Блажева са онагледени.

4. Как изглежда Олга Блажева в очите на съвременниците си? От една страна е блажената и благословена – мнение изразено от приятели, последователи и ученици в книгата от 2012 г., а от друга – писмото на д-р Иван Жеков (вж „Изгревът", том 23, с. 369 – 370) за ангелите небесни на Изгревът. Проучете го и си направете изводите.

ОЛГА ДИМИТРОВА СЛАВКОВА
(1895–1964)

1. Олга Димитрова Славкова (1895–1964) е писателка и поетеса (Централен Държавен Архив, Ф.64К, 538 а.е., 1909–1967). Живяла е в София, ул. „Патриарх Евтимий" № 81. Издала е книгата Акорди на сърцето: стихове. София: печ. Художник, 1942. 125 с.

2. Олга Славкова е дъщеря на Никола Славков., който виждаме на фотография с Христо Ботев и Иван Драсов. Снимката е от 17.05.1875 г., гр. Букурещ и е много популярна (вж Христо Ботев : [албум] / Радка Стоянова, Николай Жечев. – София : Наука и изкуство, 1970, № 66. – с погрешно отбелязана дата: септември 1875 г.)

3. За бащата на Олга Славкова, НИКОЛА АНГЕЛОВ СЛАВКОВ (21. VI.1851 – 20.IV.1936) има биографични данни; публикувани в няколко справочници:

НИКОЛА А. СЛАВКОВ
В: Ганчев, Стефан протойерей. Свищов – принос към историята му. – Свищов, 1929, с. 350–353.

Никола А. Славков. Преживяващ старините си в родния град, Свищов, Никола Славков е роден на 21 юни 1851 год. (От юбилейната сбирка на Св. П. Франгов, Търново, 1926 г.)

След получаване шестокласното си образование в 1868 год., понеже бил подозрян от турското правителство за свободолюбивите си идеи и преследван, той бил принуден в 1869 год. да избяга в Ромъния и там, по желанието на родителите си, заминал в Сърбия, за да постъпи в духовна семинария.

Но с пристигането си в Белград, през 1870 година, като вижда сръбската войска, понравила му се военната служба и, наместо да постъпи в семинарията, става доброволец в IV баталион II рота в гр. Крагуевац, с условие, че след прекарването на строевата служба ще бъде приет във военното училище.

Но, понеже и след тригодишното му престояване в строя не бил приет в училището, а бил произведен само първата година капрал, втората, в подредник, той, обиден от несправедливата и оскърбителна постъпка на сърбите, заминава за Русия, гдето постъпил като волно–определяющи ся в 55–ти подолски полк, 14 дивизия в гр. Кишинев. Там той по желанието на началника на дивизията, генерал Драгоманов, бил представен от полковия командир на генерала в дома му. В присъствието на жена си дъщеря си при разговор генералът казал: „Много добре правят българите младежи, дето постъпват на военна служби, обаче много добре биха направили, ако те се пръснат между народа си с революционна цел и подготвят почва за намесата на Русия в освобождението на България от Турците".

Тая идея на генерала много се понравила на Славкова и през есента, когато отишел в Одеса да държи изпит за постъпване в юнкерското училище, той случайно се среща с Христо Ботев и му съобщава генералското мнение. В този случай Ботев дал съвет на Славкова да напусне Русия и да замине за Букурещ, дето полага клетва с Христо Ботев и Иван Драсов, че ще се борят за освобождението на България.

След образуването на Гюргевския апостолски комитет, в който влизали като членове: Славков, Заимов, Обретенов, Стамболов, Данчев и др., се решило, щото тия членове на комитета да отидат из България по разни направления за образуване на комитети и подготвяне въстание. Славков бил определен от комитета за в западния революционен район, като апостол, обаче, преди да премине Дунава при Пикет и Оряхово, случайно бил наранен с револвер в десния крак под коляното от Андрея Матев, у когото бил на квартира. Това нараняване станало причина да закъснее преминаването му в България с няколко дни, докато заздравее раната, без да бъде изваден куршума от крака му. Минал Дунава при Оряхово, преоблечен в турски дрехи, той тръгва с пътеводителя си, Иван Дюлгерина, из селата, за да ги обходи. Но, понеже бил подсказан от шпиони на турската власт, нападнали го нощно време в селото Калугерово (Оряховско) и, хванат, обезоръжен, вързан, бил откаран в София, и тук окован в тежки вериги. Пред съда той признал, че е дошъл в България, за да подканя населението да иска права, равенство, свобода. Вследствие на това самопризнание, турският съд го осъдил на смърт чрез обесване. Но той апелирал тая присъда, като неоснователна, понеже не е дошъл да подбужда българите към бунт и да сваля султанското правителство, или да разрушава турската империя, а да иска по мирен начин да се приложат в изпълнение дадените на българите права, съгласно издадения ферман на султана. Обаче до преглеждането на жалбата му, тук се намесва руската дипломация, начело с граф Игнатиев. Под предлог на руското му поданство и, че уж имал някакво престъпление в Русия, успяват да го изтръгнат от турските ръце, като заставили турците да го предадат на руския генерал консул в Русчук. Така през бунтовната 1876 година 5 души конни стражари го подкарват пеш и окован с белекчета на ръце през Орхане и Плевен в Никопол, а от там с парахода, придружен от двама стражари, го отвеждат за Русчук, гдето го хвърлят отново в затвора. На другия ден бил изваден пред мизлиша (окръжния съд), дето били и драгоманите на руския консул, Карамихалев и Керемикчиев, които подали някакво писмо на валията Митхад паша, а на Славкова дали знак да излезе вън, гдето го чакали двама руски гавази. Последните го хващат под ръце и го отвеждат право в руското консулато. Там генерал–консулът Кожевников го приел и, като му съобщил начина за изтръгването му от турските ръце, заповядал на гавазите да го отведат веднага в Букурещ. Прехвърлили го в гр. Гюргево и в Букурещ, дето своевременно бил предаден на руския посланик граф Орлов. Последният го освободил и му поръчал да се яви в Българския Централен Комитет. Когато го прекарвали през Гюргево, находящите се там наши емигранти–хъшове мислейки, че гавазите ще го отведат в Русия, се опитали да нападнат последните и да го отнемат от ръцете им, но Славков ги отклонил от целта, като пояснил, как ще бъде освободен. Скандалът бил избягнат. Централният комитет в Букурещ го вземал в свое разпореждане.

СЛАВКОВ, Никола Ангелов
В: Кратка Българска енциклопедия, Т. 4. –
София, 1967, с. 551.

СЛАВКОВ, Никола Ангелов (21.VI.1851 – 20.IV.1936) – български национал–революционер. Роден в Свищов. От 1870 г. до 1873 г. бил доброволец в сръбската армия, а след това в руската. През 1875 г. се установил в Букурещ във връзка с подготовката на Старозагорското въстание 1875 г. Участвувал в Гюргевския централен комитет и бил изпратен като помощник–апостол във врачански революционен окръг във връзка с подготовката на Априлското въстание 1876 г. През февруари същата година бил заловен от турската власт и затворен. Като руски поданик по-късно освободен. По време на Руско–турската освободителна война 1877–1878 г. е преводач в руската армия.

Никола Славков
В: Тошков, Михаил. Въоръжени с надежда:
хроника за м. април 1876 г.
София: Нар. младеж, 1976, с. 23, 24, 52.

„През месец януари и февруари 1876 г., апостолите заминавали за определените им места. За I. Търновски окръг – Стефан Стамболов, за II. Сливенски окръг – Иларион Драгостинов заедно с Ангел войвода, за III. Врачански окръг – Стоян Заимов; за IV. Пловдивски – Панайот Волов с Георги Бенковски, за V. Софийски окръг – Никола Обретенов заедно с Никола Славков."

„Още с влизането им в страната от списъка на апостолите отпадат Никола Обретенов и Никола Славков. След тази несполука Обретенов се включва в Ботевата чета. По тази причина V. Софийски окръг остава неподготвен за въстанието.

Никола Славков преди да премине Дунава и да се прехвърли в Оряхово, по невнимание е ранен с револвер в десния крак от Андрей Матев у когото е на квартира. Закъснява известно време докато заздравява раната, без да вади куршума от крака си. Тръгва да обхожда селата заедно с Иван Дюлгерина, който познава местността. В самото начало Славков попада на предатели и една нощ е нападнат в село Калугерово, Ореховско, обезоръжават го и го откарват в София, където го окованат и хвърлят в тъмница.

Турският съд го осъжда на смърт чрез обесване, но Славков обжалва присъдата като неоснователна. До преглеждане на подадената от него жалба се намесва руската дипломация начело с граф Игнатиев, която предявява иск Славков като руски поданик, да бъде съден в Русия за извършеното престъпление и да бъде предаден на руския генерален консул в гр. Русе.

През 1876 год. петима конни пазванти го подкарват през Орхание и Плевен към Никопол, а от там до Русе, където отново е задържан. На другия ден го изкарват пред окръжен съд, на който присъствуват и драгоманите на руския консул Карамихалев и Керемикчиев. Двамата подават писмо до Митхад паша, а на Славков правят знак да ги последва, където руски гавази го отвеждат в руското „консулство". Приема го Генералния консул

Кожевников и като му съобщава, че това е начин да го освободят, го изпраща в Букурещ на руския посланик граф Орлов. „От тук нататък вие сте свободен – казва му посланика с усмивка – и трябва да се явите във Вътрешния Централен революционен комитет."

Никола Славков квартирува в дома на Димитър Горов. Живее в голяма сиромашия, сам в студена стая през зимните месеци и сутрин става рано, за да се ... Той написва заявление до Букурещкия Б.Ц.Р.К., в което упреква Стамболов и другарите му, че „ядат народните пари". От този момент Стамболов ненавижда Славков."

СЛАВКОВ, Никола Ангелов
В: Енциклопедия България. Т. 6. – София, 1988, с. 234.

СЛАВКОВ, Никола Ангелов (21.VI.1851, Свищов – 20.IV.1936, София) – участник в национално--освободителното движение. Завършва местното класно училище. Свързва се с революционните среди в Свищов. След разкрития от страна на османските власти (1867 г.) емигрира в Румъния и Сърбия. Доброволец в Крагуевацкия полк. През 1873 г. заминава за Русия. Служи като доброволец в 14 дивизия в Кишинев. Привлечен е в революционното дело от Христо Ботев, с когото се среща в Одеса (1875 г.). Славков се прехвърля в Румъния, свързва се с революционни дейци и се включва в подготовката на въстание през 1875 г. и на Априлското въстание 1876 г. помощник–апостол във Врачански революционен окръг. В началото на 1876 г. се прехвърля в България, но е заловен в Орханийско (дн. Ботевградско). Съден, освободен в края на 1876 г. като руски поданик. През Руско–турската освободителна война 1877–78 г. е преводач в руската армия. След Освобождението 1878 г. заема административни длъжности във Варна, Шумен, Търново, Плевен, Хасково, София и другаде.

4. Олга Димитрова Славкова изпраща писмо с 2 картички до Мария Тодорова, без пощенска марка. Едната картичка е с тримата апостоли на свободата, а другата – само с Никола Славков. На гърба и на двете картички е отпечатано:

ОЛГА ДИМИТРОВА –
СЛАВКОВА
писателка
СОФИЯ – ПАТР. ЕВТИМИЙ 81

На гърба на снимката с баща й, под печата, е писмото й до Мария Тодорова:

Мила Сестра Тодорова,

Моля, бъдете тъй добра да разпределите картите, в памет на скълия ми баща. Като привърша просветната си работа, и се постопли, ще ви посетя! Как е здравието на Брат Боев?

На всички ви сърдечни доброжелания!

Ваша Славкова

5. Тези две картички ни помогнаха да различим Олга Славчева от Олга Славкова.

6. Аз не познавам третата Олга, не знам нищо за нея, не съм се срещал с нея.

7. Картичките от писмото до Мария Тодорова могат да се видят и в рездела Сканирани документи на тази част.

1.6. ДОКУМЕНТИ

сканирани материали

1.6.1. Страници от дневниците на Олга Славчева

1

Цариброд, 1916 г.

Е то ни към Моста. Нишава носи буйните
си води; вечно рови бреговете си и вечно в едно
и също леговище. Дърветата — огоняни. Вербите
стопани прозрачни; огледат клоните си
в бисерната вода. Слънцето-зад облаци; секаси
им шепне да пускат вече мразовете по
гори и поля и да си вършат работата.
Тя си тананика. По-мъничка е от мене.
Черните и сключени вежди ограждат
красиви, любещи очи; Връстници и бивши
съученички. Застоваме до едно дърво. Ей тъй,
просто да се спрем. Почвам майте пламтеща
въпроси, запитвания към самата мене, към
нея — вдъхновена от тишината, самотността
и от нейното неизменно съчувствие. О, тя
има доверие към мене, мъята Софийка.
— Идват момичета от там и казват че
имало работилници, шивални. Все ще си
намеря место. Но кажи, кажи да отида ли
за мен ли е там? Ще ли мога да
издържа, ще ли си пробия път? Кажи
вединга, да или не, без да се бавиш, кажи!
очите и първо ме обливат с лъчи, а заедно

1.6.1.1. Цариброд, 1916

февруарий 924 г. не казвам че се почтало да учиш и в сред. Мирон

Чърмотевица вдрая зима! Така е знаменателно. Пъхме в часе по литература, към 8 ч. вечерта – Всички наизлазахме вон да гледаме небето. Небе, като небе, само че – чърмотевица – чудно –

Да, аз уча в вечерното училище на свещ. Михаилов – то съмяси от ученици – аз съм в IV кл. Ехе! Всяка вечер с учебници и тетрадки, които ми подари Паша, аз вдрая на училище – тя не е вече тук учителка, но има други, които влизат, излизат с (дневници – ?) С мене уча и голямата Попайорова – Чиновета ни се наблизо. Какви юнаци има, му стокори мене, голями момяти – всички дошли да се учат. Важе да ни говори свещеника – директор. Как можем да вземе взимаме два класа годишно, стига да искаме. Той много ни говори, но аз нищо не запомних, освен това, че устора му даде голяма много се разтваряте, така че се вижд

Да и изпозвитая дамска

1.6.1.2. Февруарий 1924

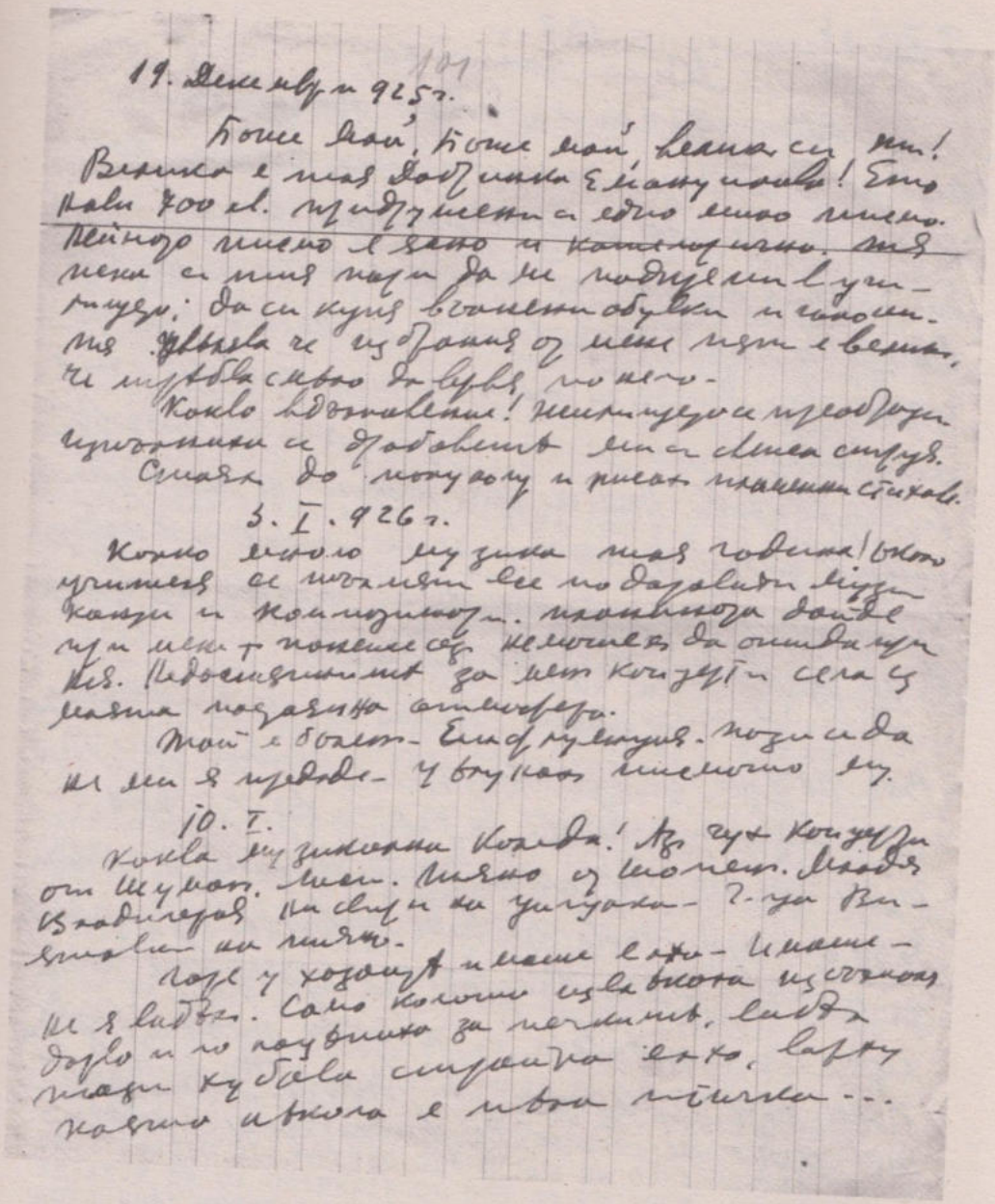

101

19. Декември 925 г.

Боже мой, Боже мой, велика си ти!
Велика е тая Добринка Емануилова! Ето
нови 700 л. придружени с едно мило писмо.
Нейното писмо е ясно и категорично. Тя
пеха с тия пари да не подкрепи в учи-
лището; да си купя вълнени обувки и гамоши-
тя. Увълва че избрания от мене пят е велик,
че трябва смело да вервя по него.
Какво вдъхновение! Жилището се преобрази
изпъхнихи се драбовете ми с слепа струя.
Стаях до полунощ и писах пламенни стихове.

3. I. 926 г.

Колко много музика тая година! Ъкото
учителя се тъкмят все по даровити музи-
канти и композитори. Планинора дойде
при мене + понеже сед немощен да отидат при
нея. Недостатъкмите за мет концерти села с
маята подаяна атмосфера.
Той е болет — Елисфлуенция. Пази се да
не ми я предаде — у влуках писмото му.

10. I.

Каква музикална коледа! Аз чух концерти
от Шуман. Лист. Тяжко от Шопен. Младя
Владигерова на свири на цигулка — 2-ца Ви-
ятовски на пиано.
Горе у хозаите и маше е лхо — и маше —
не я видъх. Само колото изваъкоха изсъхнала
дарво и го поцвиха за печката. Видъх
тази хубава страйна е лхо, варху
каята и вкола е мъха птичка...

1.6.1.3. 19 декември 1925 г., 3 януари 1926 г., 10 януари 1926 г.

9.VIII.26 — 138 —

Мила госпожо,

Отговарям на двете Ви писма — особено благодаря за помощта Ви от 200 лв. които много навреме дойдоха. Готова съм да работя още повече, отколкото села, но не винаги се намира работа и аз често тър пя черна нужда. Зиме по-се намира шев, но лете позиатите ми се по курорти и аз оставам без средства. Никога от никого не съм просила помощ и дай Боже така да остане и в бъдеще. Желанието ми е винаги да си остана независима. О, аз ще Ви се отплатя стократно!

Отстраних милия си, както казахме Вие. Но ето, обезпокоен от писмото ми, той идва да пита, дажби да съм нещо болна... Той е тъжен до смърт. Желае да заспи и никога да не се собуди. Така ми даде повод да му разкажа за сина си за него. Съпувах, че грамадни гони лици се изпобиваха с пъкакви тежки бозду-гони, тъй че, месата им далечъ от хфър чаха.. тъй тъй жестоко се биехо, че се чуваше

1.6.1.4. Писмо от Олга Славчева до Добринка Емануилова (чернова, София, 9.08.1926 г.)

СОФИЯ,26 СЕПТЕМВРИЙ 1926

ХЕЛМИРА,ДУШО МНОГОСТРАДАЛНА,СЕСТРИЦЕ МИЛА

И СКЪПОЦЕННА !

ПИША ВИ,ВЪПРЕКИ ЧЕ СРОКА МИ Е ДАЛЕЧЪ !ЧАСЪ ПО СКОРО ТРЕБВА ДА ВИ КАЖА "ПРОСТЕТЕ ЗА СТРОГОТО МИ ПИСМО";ПРИНУДЕНА БЕХЪ ДА ВИ ГО ОТПРАВЯ КАТО ТЪЛКУВАТЕЛКА НА ВАШАТА СЪДБА.КАКВО ДА ПРАВЯ,КОГАТО ИСТИНАТА БЕ ТОВА И ВИ Е ПОИСКАХТЕ ДА ВИ Я КАЖА ? ДЕЙСТВИТЕЛНО ТАМЪ СЕ СЛОЖИХА ГОРЧИВИ СЛОВА ИЗЪ ПОДЪ МОЯТА РЪКА,ЧЕТА ГИ И СЕ ЧУДЯ СЪ ЩО ДА ОБЛЕГЧА СЪСТОЯНИЕТО НА МОЯТА МИЛА СЕСТРА ХЕЛМИРА ! НЕЙНОТО СВОБОДОЛЮБИЕ НЕ ИСКА ДА Й ПОМОГНА ПО ДОСЕГАШНИЯ НАЧИНЪ, ЕДИНСТВЕННОТО СРЕДСТВО ОСТАВА ДА Й СЕ ИЗЯВЯ,НО ЕТО ЧЕ ТОВА БИ ТУРИЛО НОВА ПРЕГРАДА МЕЖДУ НАСЪ. О, АКО БИХЪ БИЛА УВЕРЕНА,ЧЕ СЕСТРА МИ ХЕЛМИРА ЩЕ ЗАПАЗИ КЪМЪ МЕНЪ ТОВА ПОВЕДЕНИЕ НА ПЪЛНО ДОВЕРИЕ,КАКТО ВЪ РАЗМЕНЕНИТЕ НИ ПИСМА,СЪ РАДОСТЬ БИХЪ Я ПОВИКАЛА НА ВИСОКИТЕ ВИТОШКИ ВЪРХОВЕ,ДОРИ НА МУСАЛЛА И БИХЪ Й ОТКРИЛА ДУШАТА СИ!И НАИСТИНА,КАКВО ТЯ БИ ИМАЛА ДА СКРИЕ ОТЪ МЕНЪ,ИЛИ ДА МИ РАЗКАЖЕ ВЪ ПОВЕЧЕ?НАЛИ И МЕНЪ СЪ ИЗВЕСТНИ НЕЩА КОИТО НЕ МИ СЪ КАЗАНИ И КОИТО НЕ СЪМЪ ИЗКАЗАЛА.НО ЗА МЕНЪ Е ВАЖНО ДА ИМАМЪ НЕЙНОТО ПРИЯТЕЛСТВО,МАКАРЪ И ИЗРАЗЕНО ВЪ ПИСМА ! ЕТО ЗАЩО, КОГАТО СЕСТРА МИ ХЕЛМИРА ПОЧУВСТВУВА ЧЕ Е ГОТОВА ДА МЕ ОБИЧА ПРИ ВСЕВЪЗМОЖНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА,ТОГАВА ЩЕ Й СЕ ИЗЯВЯ. ТОГАВА НЕМА ДА СЕ БОИТЕ НИТО ОТЪ ВАШИЯ ХАЗЯИНЪ,НИТО ОТЪ КОГОТО И ДА БИЛО,ЗАЩОТО СЪ НАЙ-ГОЛЕМА ПРИЯТНОСТЬ ЩЕ ВИ ВЗЕМА ДА ЖИВЕЕТЕ ПРИ МЕНЪ.ЩЕ ИМАТЕ ТОГАВА ПАКЪ ТЪЙ ВОЛЕНЪ ЖИВОТЪ КАКТО СЕГА,САМО ЧЕ ЩЕ БЪДЕМЪ СЪБРАНИ ДВЕ ЕДНАКВО САМОТНИ ДУШИ,ДА ЖИВЕЕМЪ И СЕ УЧИМЪ ЗАЕДНО ДА СЛУЖИМЪ НА БОГА,ДА ГО ОБИЧАМЕ;КАТО СЛУЖИМЕ НА НАШИТЕ БЛИЖНИ,ДЕ СИ ПОСЛУЖИМЕ ЕДНА НА ДРУГА И ЩЕ СЕ ОБИЧАМЕ СЪ СЪВЪРШЕННАТА БОЖИЯ ЛЮБОВЬ.

ЗА ДА ПАРИРАМЪ УПРЕКА ВИ ЧЕ ВСИЧКО ВИ СЕ ОТНЕМА,БЕЗЪ ДА ВИ СЕ ДАДЕ НЕЩО НОВА,ЩЕ ЗАБЕЛЕЖА ЧЕ ВИЙ ОЩЕ НЕ СТЕ ИЗСЛУШАЛИ ПРОЕКТИТЕ МИ ДО КРАЙ.ТЕПЪРВО ИМАХЪ ДА ВИ СЪОБЩА ПРОЕКТИ,КОИТО ЩЕХА ДА СЪСТАВЛЯВАТЪ НАШЕТО ТВОРЧЕСТВО.ВИЕ ДОБРЕ МИ ЗАБЕЛЯЗВАТЕ,ЧЕ ЖЕЛАЕТЕ ДА СЕ СВЪРЖЕТЕ СЪ ОНЯ ЩО СЕ ЗОВЕ "ВЕРЕНЪ И ИСТИНЕНЪ".МОЯТЪ ПОЗИВЪ ВЪ СЛУЧАЯ Е,ЧЕ КАТО СЕ ДЪРЖИТЕ ЗДРАВО ЗА БОГА И УЧИТЕЛЯ,ПАКЪ ОБИКНЕТЕ ЕДНА ДУША ОТЪ ТИЯ ЩО ВИ ОБИЧАТЪ И ВЪ ПОСЛЕДСТВИЕ ЩЕ ВИДИТЕ

1.6.1.5.1. Писмо от Добринка Емануилова до Олга Славчева (София, 26.09.1926 г.)

РАДОСТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ.

СЕГА, ВАМЪ ПРЕДСТОИ ДА ВЛЕЗЕТЕ ВЪ НОВЪ ПОДЕМЪ И ПАКЪ ЩЕ ПРОСИЯЕ ЛИЦЕТО ВИ ОТЪ БЛАГАТА НА ДУХОВНИЯ ПОДВИГЪ. ЗАЕДНО СЪ ВАСЪ И МОЯТА ДУША ЩЕ ПРОСИЯЕ ПРИ ВИДЪТЪ НА РАДОСТНОТО ВИ ЛИЦЕ. СЪНЬТЪ ВЪ КОЙТО СТЕ ВИДЕЛИ УЧИТЕЛЯ ДА ВИ ЗОВЕ ИМА ТОВА ЗНАЧЕНИЕ ЧЕ ВИЕ ТРЕБВА ДА СТЕ БЛИЗО ПРИ НЕГО И ВСИЧКО ДРУГО ЩЕ ВИ СЕ ПРИЛОЖИ. ТРЕБВА ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ НА ВАШАТА ПОЕЗИЯ, А ТОВА ЩО МИ ПИСАХТЕ ЗА ЛИПСАТА НА ДОБРА ДИКЦИЯ, НАМЕРИЛА СЪМЪ ЕДИНЪ СПОСОБЪ КОЙТО ЩЕ ВИ СЪОБЩА ДА ПРИЛОЖИТЕ И НЕПРЕМЕННО ЩЕ ПРИДОБИЕТЕ ТОВА КАЧЕСТВО ЗА ДА ГО ПРИЛАГАТЕ ПРИ ЧЕТЕНЕ ВАШИТЕ ХУБАВИ СЪЧИНЕНИЯ. МНОГО ОЩЕ ПРОЕКТИ ЩЕ СЕ ЯВЯТЪ И РЕАЛИЗИРАТЪ КОГАТО РАБОТИТЕ, А ГОСПОДЪ ЩЕ БЛАГОСЛАВЯ И ВАСЪ И МЕНЪ ЗА ДА ПРИЛАГАМЕ ВОЛЯТА МУ

БЪДЕТЕ ТЪЙ ДОБРА И СЕ ЯВЕТЕ ПРИ НАШИЯ ПОЩАЛИОНЪ И ПОЛУЧЕТЕ ОСТАВЕНОТО ОТЪ МЕНЪ. ТОВА СТОРЕТЕ ВЪ СРЕДА СУТРИНЬТА. СЧИТАЙТЕ ВСИЧКО ОТЪ БОГА ИЗПРАТЕНО, ПРИЕМЕТЕ ГО СЪ ОНОВА СМИРЕНИЕ, СЪ КОЕТО ВИ СЕ И ПОДНАСЯ. НИКОМУ СМЕТКА НЕМА ДА ДАВАТЕ ЗА НИЩО ! ЕДНО САМО ПОМНЕТЕ, ЧЕ ЗА ВАСЪ ВЕЧЕ Е НАСТЪПИЛО ВРЕМЕТО НА ПО-СНОСЕНЪ ЖИВОТЪ! ВИНОВНА ЛИ СЪМЪ ВЪ НЕЩО ЧЕ ГОСПОДЪ ЧРЕЗЪ МЕНЪ БЛАГОВОЛЯВА ДА ПРИГЛЕЖДА ВАШИТЕ НУЖДИ ? ИЗПРАВИЛЪ МЕ Е НА ВАШИЯТЪ ПЪТЪ ДА ВИ УЛЕСНЯВАМЪ, ПРИЕМАЙТЕ ВСИЧКО СЪ БЛАГОДАРНОСТЬ КЪМЪ ТВОРЕЦА И ОТХВЪРЛЕТЕ ВСЯКА МИСЪЛЬ НА УПРЕЦИ ПОДОБНИ НА ПОСЛЕДНОТО ВИ ПИСМО. ТОВА ЩЕ СПОМОГНЕ СПОКОЙНО ДА СЕ ОТДАДЕТЕ НА РАБОТА. ПРОДЪЛЖАВАЙТЕ ДА ТЪРСИТЕ НЯКОЕ ПОДХОДЯЩЕ ЗАНЯТИЕ ЗА ВАСЪ, ИЛИ ПЪКЪ ДАДОВОЛЕТЕ СЕ СЪ ПИЕНЕТО КОЕТО БИ ВИ СЕ ДАВАЛО. ТОВА ЩО ВИ Е ПОТРЕБНО ЗА ПРЕЖИВЕВАНЕ, ГОСПОДЪ БИЛО ЧРЕЗЪ МЕНЪ, БИЛО ЧРЕЗЪ РАБОТАТА КОЯТО ЩЕ НАМИРАТЕ, ЩЕ ВИ ГО ДАДЕ. ЗА ВСИЧКО НА БОГА БЛАГОДАРЕТЕ А МЕНЪ ОБИЧАЙТЕ САМО ЗА ДОБРИЯТЪ ПРИМЕРЪ, ЩО БИХТЕ ОТКРИЛИ ВЪ ДЕЙСТВИЯТА МИ.

ОСВЕНЪ ТОВА, УМОЛЯВАМЪ ВИ ОЩЕ ЗА ЕДНО НЕЩО. СЪ НАСТЪПВАНЕТО НА ЗИМАТА ГОСПОДЪ ИСКА ДА ВИ ГЛЕДА НЕ ВЕЧЕ ВЪ КОЖУХЧЕТО ОБЛЕЧЕНА, А ВЪ ЕДНО НОВО ЗИМНО ПАЛТО. ПРОЧЕЕ, ПОСЕТЕТЕ НЯКОИ МАГАЗИНИ И ВИЖТЕ ДА СИ ИЗБЕРЕТЕ ПЛАТЪ, ОТЪ КОЙТО МИ ПРЕДАЙТЕ ЕДНА МОСТРА, ЗА ДА ОТИДА И ВИ ГО ВЗЕМА. ЗАПИТАЙТЕ И ЗА ЦЕНАТА, КОЯТО МОЖЕ ДА БЪДЕ ДО ОКОЛО 450 ЛВ. МЕТЪРА. ПОСЕТЕТЕ И МАГАЗИНА КАЛОВИ & ДЖУРОВЪ - СРЕЩУ АРХЕОЛОГ. МУЗЕЙ* АКО СИ УДОБРИТЕ ОТЪ ТЪХНИТЕ ПЛАТОВЕ, ЩЕ БЪДЕ ЕДНО УЛЕСНЕНИЕ ЗА МЕНЪ.

ПЪЛНО МЪЛЧАНИЕ И БЛАГОГОВЕНИЕ ПРЕДЪ БОГА И УЧИТЕЛЯ ! В.В. ДОБРИНКА.

*) ПОДЪ ЗДАНИЕТО НА ЮНИОНЪ ПАЛАСЪ

П.П. ЩЕ ОЧАКВАМЪ ИЗВЕСТИЯТА БИ ОЩЕ НА ЗО ТОГО И НА 1.Х. СЖДА.

1.6.1.5.2. Писмо от Добринка Емануилова до Олга Славчева (София, 26.09.1926 г.)

София, 4 ОКТОМВРИЙ 1926 Г

ХЕЛМИРА,СЕСТРИЦЕ МОЯ !

БЪДЕТЕ ТЪЙ ДОБРА И СЕ ЯВЕТЕ ВЪ ЧЕТВЪРТЪКЪ "НА РАНИНА",ДА ПОЛУЧИТЕ ОСТАВЕНИЯ ПРИ "НОЗЕТЕ"НА ПОЩАЛИОНА ПАКЕТЪ.

ЕДНОВРЕМЕННО ОСТАВЕТЕ ВАШЕТО ПИСЪМЦЕ,СЪ КОЕТО ЩЕ МИ ИЗВЕСТИТЕ НЕЩО ПРИЯТНО ОКОЛО ВАСЪ,А ТАКА СЪЩО ЩЕ МИ ЯВИТЕ ОТКРИТИЕТО ВИ ОТНОСНО МЕНЪ.ТОВА ЩЕ Е ЕДИНЪ ОПИТЪ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ВАШАТА ИНТУИЦИЯ. МОЖЕТЕ ДАЖЕ ДА МЕ НАЗОВЕТЕ СЪ ТРИ ИМЕНА:

1) ЩЕ ЗАПИТАТЕ ВАШЕТО ЧУВСТВО КЪМЪ МЕНЪ И ЩЕ ОТБЕЛЕЖИТЕ ЕДНОТО МИ ИМЕ;

2(ЩЕ ЗАПИТАТЕ РАЗУМЪТЪ ВИ И ТОЙ ЩЕ ВИ КАЖЕ ВТОРО ИМЕ;

3) ЩЕ ЗАПИТАТЕ ВАШАТА ИНТУИЦИЯ,ОНОВА НАЙ-МОЩНО СРЕДСТВО ЗА ПОЗНАНИЕ И ЩЕ ОТБЕЛЕЖИТЕ ТРЕТОТО МИ ИМЕ.

АКО ТРИТЕ ОТГОВОРА КОИТО ЩЕ ПОЛУЧИТЕ СЕ СЪГЛАСУВАТЪ,ТОЛКОВА ПО-ДОБРЕ.

ОСВЕНЪ ТОВА,ЗА ДА СИ ОБЯСНЯ И АЗЪ НЕЩО ВЪ НАШИТЕ ОТНОШЕНИЯ,МОЛЯ ДА БЪДЕТЕ ТЪЙ МИЛА И МИ ОПИШИТЕ ВАШИТЕ ВПЕЧАТЛЕНИЯ ПРИ ПОЛУЧВАНЕ НАЙ-ПЪРВОТО МОЕ ПИСМО ДО ВАСЪ (ОТЪ 24.3.925 г.)ВЪРВАМЪ ЧЕ ВСЕ СТЕ ЗАПИСАЛИ НЕЩО ТОГАВА.

ОТЪ ПОСЛЕДНОТО ВИ ПИСМО ВИЖДАМЪ ЖЕЛАНИЕТО ВИ ДА СЕ ОПРЕДЕЛИТЕ ВЪ ЕДИНЪ ПРИЯТЕНЪ ПЪТЪ КЪМЪ БОГА И НАИСТИНА ТОВА ВИ РЕШЕНИЕ МИ ДАВА СПОКОЙСТВИЕ ЗА ВАШЕТО БЪДАЩЕ.МОЯТЪ ОТГОВОРЪ НА ВСИЧКО ДО МИ ПИШЕТЕ ВЪ НЕГО е ТОЯ:

"ИМА ЛИ НЕЩО ПО-СЛАДКО,МИЛО И СЪВЪРШЕННО ОТЪ ЖИВОТЪТЪ ОКОЛО УЧИТЕЛЯ ?" - ДА СМЕ СВЪРЗАНИ СЪ НЕГО ПОСТОЯННО И ЩЕ СЕ УВЕРИМЪ ЕДИНЪ ДЕНЬ ЧЕ ТОЙ ЩЕ НИ ИЗВЕДЕ КЪМЪ ИСТИННОТО ЩАСТИЕ! " ЗНАМЕНАТЕЛНИ БЕХА ОБЯСНЕНИЯТА МУ ДАДЕНИ ВЪ НЕДЕЛЯ НА ИЗГРЕВЯ (СЛЕДЪ ЗАКУСКАТА);ОБЯСНИХЪ СИ ТОГАВА ВАЖНИЯТЪ ЗА МЕНЪ ВЪПРОСЪ,КОЙТО ЩЕ МИ Е ЖЕЛАТЕЛНО ДА СПОДЕЛЯ СЪ ВАСЪ.

НЯКОИ ОТЪ ВЪПРОСИТЕ ЗАСЕГНАТИ ВЪ ПОСЛЕДНИТЕ МИ ПИСМА ВИЕ ОСТАВИХТЕ ТАКА.ИЛИ МОЖЕ БИ НЯМАТЕ ВРЕМЕ ДА ПИШЕТЕ ПОВЕЧЕ ? МИСЛЯ ЧЕ Е ВАЖНО ЗА ВАСЪ,

1.6.1.6.1. Писмо от Добринка Емануилова до Олга Славчева (София, 4.10.1926 г.)

НАПР.ДА ЗАПОЧНЕТЕ СЪ ОПИТА КОЙТО ЩЕ ВИ ДОНЕСЕ ПРИДОБИВАНЕТО НА ДОБРА ДИКЦИЯ;АКО ВЪОБЩЕ ИМАТЕ ТОВА ЖЕЛАНИЕ,ЯВЕТЕ МИ ДА ВИ СЪОБЩА МОЯ МЕТОДЪ.

ПЛАТЪ ВЗЕМАХЪ 2.60 ЗА ДА МОЖЕТЕ НАПРАВИ ПАЛТОТО СЪ ПО-ГОЛЯМА ЯКА.ДОБРЕ ЩЕ Е АКО ВЪ ШИВЕНЕТО И КРОИТБАТА ВИ ПОМОГНЕ НЯКОЯ ОПИТНА СЕСТРА ШИВАЧКА,ВЪ СЛУЧАЙ ЧЕ НЕ РАЗЧИТАТЕ НА СОБСТВЕНОТО ВИ ИЗКУСТВО.СЪЩО И ПОДПЛАТА ВЗЕМЕТЕ ПО-ДОБРА.ДО СЕ КАСАЕ ЗА РАЗХОДИТЕ ОКОЛО ТОВА,ЩЕ МОГА ДА ВИ УЛЕСНЯ КЪМЪ КРАЯ НА ТОЗИ МЕСЕЦЪ.АКО ЩЕ БЪРЗАТЕ ДА СИ ГО ОШИЕТЕ,ЩЕ ОСТЕНЕТЕ МОЖЕ БИ ЗАДЪЛЖЕНА ИЗВЕСТНО ВРЕМЕ,А АКО НЕ - ДОЧАКАЙТЕ СРОКА КОЙТО ВИ КАЗАХЪ.

МОЖЕМЪ ЛИ ДНЕСЪ СЪ ВАСЪ ДА КАЖЕМЪ ЧЕ СМЕ СЕ УБЕДИЛИ ВЪ ВЪРНОСТЬТА НА ОНЯ ДЕВИЗЪ НА БЕЛОТО БРАТСТВО,КОЙТО ТЪЙ ЧЕСТО СЕ УПОТРЕБЯВА :

"НЯМА ЛЮБОВЬ КАТО БОЖИЯТА ЛЮБОВЬ -

"САМО БОЖИЯТА ЛЮБОВЬ Е ЛЮБОВЬ" !

НЕКА ВЪ БЪДАЩЕ ТИЯ ДУМИ ПРИДРУЖАВАТЪ НАШИТЕ ПИСМА,А ТЕХНАТА СЪЩНОСТЬ ДА ВЛОЖИМЪ ВЪ ЖИВОТА И ОТНОШЕНИЯТА НИ КЪМЪ ВСИЧКИ.

ЗАДУШЕВЕНЪ ПРИВЕТЪ ОТЪ В.Б.:

ДОБРИНКА.

П.П. АКО СЛУЧАЙНО НЕ РАЗПОЛАГАТЕ СЪ ВРЕМЕ ЗА ДА МИ ПИШЕТЕ ВЕДНАГА ПО-ОБШИРНО,ТО НА КРАТКО МИ ЯВЕТЕ НАЙ-НЕОБХОДИМОТО И МИ ПОСОЧЕТЕ НА КОЯ НОВА ДАТА ДА ОЧАКВАМЪ ДРУГОТО ВИ ПИСМО.

С Х Щ А.

ПИСМОТО ПРИКЖТАЙТЕ ДОБРЕ,ПОНЕЖЕ МОЖЕ ДА ПРЕСТОИ ТАМЪ НЯКОЙ И ДРУГИ ДЕНЬ.

1.6.1.6.2. Писмо от Добринка Емануилова до Олга Славчева (София, 4.10.1926 г.)

СОФИЯ, 29 ЯНУАРИ 1927 Г.

ХЕЛМИРА,СЕСТРИЦЕ !

С.Б.Л.Е.Л.

ЖЕЛАЯ ДА ВИ СЪОБЦЯ ПРЕЖИВЯВАНИЯТА НИ ОТЪ МИНАЛИЯ ЧЕТВЪРТЪКЪ,КАТО МОЛЯ И ВАСЪ ДА СТОРИТЕ СХЩОТО,ПРИ СЛУЧАЙ.

"НЕ СЕ ВЪЗПОЛЗУВАХМЕ НИТО ОТЪ УДОБСТВАТА НА ФОРДЪ,НИТО ОТЪ ФАЙТОНЪ ИЛИ ДРУГИ ПОЗНАТИ ДНЕСЪ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА,ЗА ДА ПРИСТИГНЕМЪ ПРИ УЧИТЕЛЯ. СМЕЛО ПОЛЕТЕХМЕ НАДЪ ЗАТИХНАЛИЯ ГРАДЪ И МИГНОВЕННО ДУШИТЕ НИ ПРОНИКВАТЪ ВЪ БЕЛИЯ ДОМЪ.ХЕЛМИРА БЕ ПРЕКРАСНА СЪ СВОЯТА ТОГА БЕЛА И СЪ ЧЕЛОТО УВЕНЧАНО ОТЪ ИРЕЛЕСТНИЯ ВЕНЕЦЪ.УЧИТЕЛЯ БЕ ВЪ РАДОСТЬ ЗА НАЩО ПОСЕЩЕНИЕ,ПОКАНИ НИ "СЕДНЕТЕ", ПРИ ОБИКНОВЕНАТА ОБСТАНОВКА.ГОВОРИХМЕ БЕЗЪ ДУМИ ЗА НУЖДИ И КОПНЕЖИ НА ДВЕ ДУШИ ТРЕПТЯЩИ.

ВЪ КЪЩИ СМЕ,А ЕТО - СТЕНИТЕ НЕ СЕ ВИЖДАТЪ ! ЗАДЪ ТЕХЪ НЕБЕСНИЯ СВОДЪ СЪ ЗВЕЗДИ ОБСИПАНЪ.ОЩЕ МАЛКО И ВСИЧКИ НИЙ ТРОИЦА,КЪМЪ ЮГЪ СЕ БЪРЗО ДВИЖИМЪ.ЕЙ,ГОЗИ ГРАДЪ ГОЛЕМЪ ОСТАНА НАНАЗАДЪ И ВИТОША КАТЪ МОГИЛКА СЕ ВИЖДА ОТЪ ВИСИНИТЕ. НА ЮГЪ! ЗЕМЯТЪ ЦЕЛА ВЪ СНЕЖНА Е ПОКРИВКА,СИЯНИЕ НЕБЕСНО ОБЛИВА Я ОТВРЕДЪ.КЪМЪ МУСАЛЛА ЛЕТИМЪ,УЧИТЕЛЯ НИ ВОДИ,НО СПИРКА ТАМЪ НЕ ПРАВИМЪ,А БЪРЗО ЗАДЪ ВЪРХА ! АХЪ,ОЛТАРЕТЪ Е ТОВА ! ПРИ ИЗВОРА НА ЖИВАТА ВОДА.

СВЕЩЕННО Е ТОВА МЕСТО,УЧИТЕЛЯ КАЗА,И ВАМЪ ПО ЧАШКА ВОДА ЖИВА ЩЕ ДА ДАМЪ.ПО ЦЕЛАТА ЗЕМЯ СЪ СЕДЕМЪ ИЗВОРИ ТАКВИЗЪ И НАШАТА СТРАНА ЩАСТЛИВА ДА СЕ СЧИТА ЧЕ ВЪ НЕЯ Е ЕДИНЪ.ТОЗИ ИЗВОРЪ ВСЕГДА ОТЪ ДУХЪ ВЕЛИКЪ СЕ ВЛАДА,ТОЙ ВЛАСТЕНЪ Е НАДЪ ВСИЧКО ЩО "ЧОВЕКА" ЗНАЕ ДА ЖЕЛАЙ.КАЖЕТЕ ВАЩЕ СКЪРБИ ВАШИТЕ НЕВОЛИ.КАКТО ВИЕ ВОЛЯТА НА БОГА ИЗПЪЛНИЛИ БИХТЕ,ТАКА И "Т О Й" ВЪШИЙ ЗОВЪ ЩЕ СЛУША.СЪ У - СМИВКА ТОЙ ВИКАЗВА: "ИДЕТЕ СИ СПОКОЙНИ,ПОЛОВИНА ЧАСЪ Е НУЖЕНЪ ЖЕЛАНИЕТО ВИ ЩЕ СЕ ИЗПЪЛНИ!"

"ДО ВИЖДАНЕ",КАЖЕТЕ И НАШИЙ МАЛЪКЪ ПОДВИГЪ ДА СКЛЮЧИМЪ ВЪ ТОЯ ЧАСЪ.

НЕ ВРЪЩАЙ СЕ ПРЕЗЪ ТАМЪ ОТЪ ГДЕТО СИ ДОШЕЛЪ! ЗАВОЙ ПО ВСИЧКИ ГРАНИЦИ НА НАШАТА СТРАНА СТОРИХМЕ.-ЕЙ РОДОПИТЕ ДРЕМЛИВИ,ЕЙ ТРАКИЯ ГДЕ ЖИТЦЕ РАСТНЕ ЗА БЖДНА ЖЕТВА,ЕЙ ЧЕРНОТО МОРЕ,ЩО ТАЙНИ МНОГО КРИЕ! ПО ДУНАВА,НАДЪ ПЛАНИНИ И ДОЛИНИ,ЕЩО НИ ПАК

1.6.1.7.1. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 29.01.1927 г.)

НАДЪ НАШИЙ ГРАДЪ.ВЪ МИГЪ,УЧИТЕЛЯ ПРОМЪЛВИ

"ХАШАМАИМЪ"

И ВЪ ТРИ ПОСОКИ ВСЪКИ ОТЪ НАСЪ ВЪ ДОМА СВОЙ СЕ ОЗОВА !

(ПРИЛАГАМЪ ВИ ЧЪРТЕЖЪ НА РАЗОТИВАНЕТО.)

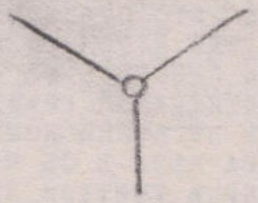

МОЖЕ БИ ПО НАВИКЪ ЩЕ ПОМИСЛИТЕ ЧЕ ВИ ИЗПРАЩАМЪ ТОВА ЗА РАЗРАБОТКА,ОБАЧЕ,ЕДВА ЛИ НѢКОГА Е ИМАЛО ТАКОВА НЕДОВОЛСТВО ВЪ МЕНЪ,КАКТО СЕГА.ЕДВА СЛЕДЪ НѢКОЛКО ОЩЕ ТАКИВА ПОСЕЩЕНИЯ,КАТО ОБРАБОТИМЪ ОЩЕ ВСИЧКО,ТОГАВА АКО УДОБРЯВАТЕ СЮЖЕТА,БИ СТАНАЛО ХУБАВО СТИХОТВОРЕНИЕ.

ИНТЕРЕСНО Е ЗА МЕНЪ ДА МИ ПРЕДСТАВИТЕ КАКЪ СИ ЗАПИСАХТЕ ЛИЧНО ВАШИТѢ ПРЕЖИВЯВАНИЯ.ОТЪ СЪПОСТАВЯНЕТО ЩЕ ВИДИМЪ ДАЛИ СМЕ ИМАЛИ СЪГЛАСИЕ ВЪ РАЗБИРАНЕТО НА СЮЖЕТА.

НѢМА ДА ВИ ПИША ЗА СЕГА ПОВЕЧЕ,ГЪЙ КАТО ВИЙ ОСТАВИХТЕ НѢКОИ НЕЗАСЕГНАТИ ВЪПРОСИ,МОЖЕ ДА ИЗПОЛЗУВАТЕ СЛУЧАЯ И МИ СЕ ОБАДИТЕ ПАКЪ.ИНТЕРЕСУВАМЪ СЕ НАПР.КАКЪ УЧИТЕЛЯ ПОГЛЕДНА ВЪРХУ РАБОТАТА СЪ СЕСТРАТА.

ТВЪРДЕ МНОГО СЕ РАДВАМЪ,ЧЕ СЕ ЧУВСТВУВАТЕ НАДРАСЛА СЪСТОЯНИЯТА ВЪ ОБИКНОВЕННАТА ГРАДИНА НА ЛЮБОВЬТА! САМО ТАКА ЩЕ СЪМЪ СПОКОЙНА ЗА ВАШЕТО ПОВЕДЕНИЕ.

ПРИВЕТСТВУВАМЪ ВИ СЪРДЕЧНО:

В.В. АСАВИТА.

П.П. ВЪРВАМЪ ЧЕ СТЕ ПОЛУЧИЛИ НА ВРЕМЕ ОСТАВЕНИЯ ЗНАКЪ ЗА ПРИМАНЕТО НА ПИСМОТО ВИ.

СХЩА.

1.6.1.7.2. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 29.01.1927 г.)

1 2 3. Март 27.
246 3 четвъртък.

Обичам Аделина. Но знаеш ли я какъв
съм? Мисленето ми е като Учителя. Сам
такъв е нашата Аделина. Какъв ли мисли
да ме изтрие? Що да ми кажа? Не,
Аделина, само поздравка, колко много
искаш да ръка на мала с великата
ми изнасилвач и любовник на Елоиза.

Колко да ти кажа Елоиза!
Мисленето ми е слоба - тъй желаеше да
се отдръпна от мъжа ми, колко би
да поеда нейде. Уморен съм - ощ
малко и ще заспя. Ще, ще, бодрствувам,
запоетно сиди мала стрела да реша
задачата си за утре, да науча урока
си по естеств. или History.

Вдъх ли ме Аделина, до себе ли?
Не бях - при мене сядаше друг
никой - обхвана ме Учителя и бях
предъчитал ли Но и моя изгряла
зад нея пътеводна и упрекателна

1.6.1.8. 3 март 1927 г., четвъртък

СОФИЯ, 4 МАРТЪ 1927 Г.

ХЕЛМИРА, ДУШЕ БОЖИЯ, СЕСТРИЦЕ И ПРИЯТЕЛКО НА АСАВИТА !

САМО БОЖИЯТА ЛЮБОВЪ Е ЛЮБОВЪ !

"ГОСПОДЪ РАЗДАВА МЪДРОСТЬ. И ВСИЧКО КАКВОТО БИ ПОЖЕЛАЛА ТИ НЕ СЕ СРАВНЯВА СЪ НЕЯ. КОГАТО Я ПРЕГЪРНЕШ ЩЕ ПОЛОЖИ НА ГЛАВАТА ТИ ВЕНЕЦ НА БЛАГОДАТЪ: ЩЕ ТИ ДАДЕ КОРОНА НА СЛАВА" !

ПРИТЧИ, 2;6 и 3.15,4;9.

ИМАМЪ ПРИГОТВЕНЪ ОТГОВОРЪ НА ВАШЕТО ПОСЛЕДНО ПИСМО, НО ТАКА СЕ СЛУЧИ, ЧЕ ЩЕ ГО ПОЛУЧИТЕ СЛЕДЪ НАСТОЯЩЕТО МИ.

ДНЕСЪ ИСКАМЪ ДА ВИ КАЖА КАКЪ СХВАЩАМЪ ПОЛОЖЕНИЕТО НА НАШЕТО ПРИЯТЕЛСТВО. СНОЩИ, НАПРИМЕР НИЕ ПАКЪ СЕ СРЕЩНАХМЕ И СКЛОНИЛИ ГЛАВА НА МОЯ СКУТЪ И АЗЪ ГЛАВА НА ВАШИЯ, ЗАЕДНО ПОВТАРЯХМЕ

КАКВО ТРЪБВА ДА СЕ ПРАВИ СЕГА,
КАКВО ТРЪБВА ДА СЕ ПРАВИ СЕГА !

ПРИЯТНО НЕЩО Е ВЪТРЕШНАТА БОРБА, КОГАТО СМЕ УВЕРЕНИ ЧЕ ЩЕ ПРЕОДОЛЕЕМЪ ДА СЕ ИЗДИГНЕМЪ НАДЪ ВСИЧКО, ДА БЪДЕМЪ БОЖИИ ЧАДА ПРЕЗЪ ВЕЧНОСТТА, УЧЕНИЦИ НА ШКОЛАТА ПРЕЗЪ ВСИЧКИ ВЕКОВЕ.

ГОСПОДЪ И УЧИТЕЛЯ ВИ ПОМАГАТЪ, А МОЯ ДЛЪЖНОСТЬ Е ДА ВИ ПОДЧЕРТАЯ ТОВА КОЕТО И ВИЙ ЧУВСТВУВАТЕ ДНЕСЪ, ЧЕ СЕГАШНОТО ВИ ОПРЕДЕЛЕНИЕ КЪМЪ УЧИТЕЛЯ Е ОЩЕ ПОВЕЧЕ КАПИТАЛНО ОТЪ ВСЕКИ ДРУГИ ПЪТЬ ВЪ ЖИВОТА ВИ. ТОВА ЩО ЗАВРЪЩАНЕТО НА А... ПРОБУДИ ВЪ ВАСЪ, ВИ ПОСТАВИ НА ОНЯ КРЪСТОПЪТЬ НА КОЙТО ТРЪБВА ДА СЕ ОБЪРНЕТЕ СЪ БЛАГОДАРЕНИЕ КЪМ БОГА И ДА МУ КАЖЕТЕ "ГОСПОДИ, ПОМОГНИ НИ ДА РАЗРЕШИМЪ НАЙ ВАЖНАТА ЗАДАЧА ПОСТАВЕНА ПРЕДЪ ДВЕРИТЕ НА МОЯТА ДУША" ! ЗНАМЪ, ЧЕ НЕ СЪМЪ ВЪ ПРАВОТО ДА ИСКАМЪ ДНЕСЪ КАКВАТО И ДА БИЛО ОТКРОВЕННОСТЬ ПО ТИЯ ВЪПРОСИ. МОЖЕ БИ СТЕ РАЗОЧАРОВАНИ ОТЪ ДРУЖБАТА ВИ СЪ МЕНЪ, КАТО ЩЕ ПРЕДПОЧЕТЕТЕ НЕЩО ДРУГО ПРЕДЪ НЕЯ, А МОЖЕ БИ АЗЪ ДА НЕ СХВАЩАМЪ ИСТИННОТО ВИ РАЗПОЛОЖЕНИЕ КЪМЪ МЕНЪ, ВОДИМА ОТЪ КОЕТО, ВИЕ ЩЕ

1.6.1.9.1. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 4.03.1927 г.)

ОПРЕДѢЛИТЕ НАШИТѢ БЪДАЩИ ОТНОШЕНИЯ.АЗЪ БИХЪ ЖЕЛАЛА И ВЪ БЪДАЩЕ ДА СИ ОСТАНЕМЪ ТЪЙ НЕОБХОДИМИ ЕДНА НА ДРУГА,ТА КАТО СТАВАМЕ ПРОВОДНИЦИ НА УЧИТЕЛЕВИЯ ДУХЪ,ДА РАСТЕМЪ ОТЪ СИЛА ВЪ СИЛА.

ПРИЛАГАМЪ ВИ ЕДНО МАЛКО ПРИВЕТСТВИЕ ЗА ПРИБЛИЖАВАЩАТА ПРОЛѢТЬ.ЗАЕДНО СЪ ТОВА ВИ КАЗВАМЪ:

ГОТВЕТЕ СЕ ЗА ПРОЛѢТЬТА,ПАЗЕТЕ СЕ ОТЪ ИЗНЕНАДИТѢ КОИТО ТЯ ВИ ГОТВИ !

ЖЕЛАТЕЛНО Е НА ВСЪКАДЕ ДА СЕ ПРОЯВЯВАМЕ КАТО ДУШИ,КОИТО ЖИВѢЯТЪ И РАБОТЯТЪ ЗА БОГА.

ТАКА ИЛИ ИНАЧЕ,МОЕТО ЗАМЪЛЧАВАНЕ СЪ ПО НѢКОЛКО ДНИ НЕ ТЪЛКУВАЙТЕ ЧЕ СЕ ОТДАЛЕЧАВАМЪ ОТЪ ВАСЪ.НЕ,ВСЪКОГА СТЕ ИНТЕРЕСНА ЗА МЕНЪ ! И ВЪ ПАДЕНИЯТА ВИ И ВЪ ВАШИТѢ ВЪЗХОДИ КЪМЪ БОГА И УЧИТЕЛЯ.АКО ИМА НѢЧИЯ МИСЪЛЬ ДА Е ПОСТОЯННО СЪ ВАСЪ, МИСЛЯ ЧЕ ТОВА Е МИСЪЛЬТА НА АСАВИТА !

ПО ВЪЗМОЖНОСТЬ,МАКАРЪ И КРАТКО,ОЩЕ ВЪ НЕДѢЛЯ ОСТАВЕТЕ НЕКОЛКО РЕДА СЪ КОИТО МИ КАЖЕТЕ КАКЪ ДНЕСЪ ЦЕНИТЕ ПРИЯТЕЛСТВОТО НИ.ТОВА ЩО ВИ ПИСАХЪ ОЩЕ МИНАЛАТА СЕДМИЦА,ЩЕ СЕ ПОГРИЖА ДА ВИ ГО ИЗПРАТЯ ТИЯ ДНИ,ТО СЪЩО ЩЕ Е ИНТЕРЕСНО ЗА ВАСЪ.

ПРИВЕТЪ ОТЪ

Б.В. АСАВИТА.

ВЪ ЧЕТВЪРТЪКЪ ВЕЧЕРЬТА ЗАЕДНО СЪ ВАСЪ ПОМИЛВАХМЕ МИЛОТО СТРАДАЛНО ДЕТЕ КАТЯ.КАТО ИЗРАЗЪ НА ИЗПРОСЕНОТО ПРИЛАГАМЪ ЕДНА МАЛКА НАЧАТКА;ПОСЕТЕТЕ Я ТИЯ ДНИ ВЪ ДОМЪТЪ Й,ВИЖТЕ ПРИ КАКВА ОБСТАНОВКА ЖИВѢЕ,НАХРАНЕНА ЛИ Е ДОСТАТЪЧНО,ЗАТОПЛЕНА ЛИ Е И ОБУТИ ЛИ СЪ НОЗЕТѢ Й.КАТО МИ СЪОБЩИТЕ ПОЛОЖЕНИЕТО Й, МОЖЕ БИ ЩЕ ПОМОГНЕ БОГЪ ДА БЪДЕ ОЩЕ ПРИГЛЕДАНА.

А ВИЕ КАКЪ СТЕ ВЪ ТОВА ОТНОШЕНИЕ? МИСЛЯ НѢКОГА И ЗА ВАШИТѢ НУЖДИ,МАКАРЪ ЧЕ СКОРО НЕ СЪМЪ ВИ ПРИГЛЕЖДАЛА И ЩЕ ПОЧНА ДА СЕ ЧУВСТВУВАМЪ ВИНОВНА.

ПРЕЗЪ ВРЕМЕ НА ТОКУ ЩО ПРЕЖИВѢНОТО,ВЪ МЕНЪ СЕ ЗАРОДИ ЕДИНЪ ИНТЕРЕСЕНЪ СЮЖЕТЪ "ЧУДНАТА АРФА".ЩЕ ГЛЕДАМЪ ДА ВИ ГО ПРАТЯ ПРЕЗЪ СЕДМИЦАТА.

СЪКРАТЯВАМЪ,ТЪЙ КАТО ЕДВА ИМАХЪ ДОСТЪПЪ ДО МАШИНАТА ЗА ТОЛКОВА. СЪ ПРИВЕТЪ И ОЧАКВАНЕ:АСАВИТА.

1.6.1.9.2. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 4.03.1927 г.)

Асавита 7.V.927 г.

Добре че си изводих свидетелство за ~~бедности~~, иначе пак щях да тъся пари за такса. Изпитите ще назначени от 1–10 VI.

Значи наближава. Хем се радвам, хем ужасно се страхувам – не е шега работа – изпит в гимназията. Решили се тази год. частните ученици да бъдат изпитвани само в I девич. гимназия. Влад и Иван отложиха изпитите си за Септември.

За разработката на „Добродетелния овчар" имам известни внушения – да не би той да е „Българския Дядо" за колото Учителя в една беседа говори? Но тази работа не е лека. Трябва да се изучи добре бъл. бит. пъсни и приказки, отношенията на велики ~~хор~~ моде приятели на своя народ. Четолава да се приступи към работа. Следъ изпитаще направя опит.

Вчера сутринта на Щурѣ четах Стилове; бъхте ли там, чухте ли ги?

Днес по случай детскиръ шествия написах още. Ах, зная че всичкото си внимание трябва да отдам на ученето, но, пъкае ново дихотворение, тъй освежава душата ми.

-204-

1.6.1.10.1. Писмо от Олга Славчева до Асавита (7.05.1927 г.)

291 7.V.927.

Колко хубаво бъше тия дни на Витоша с. Учителя! Поздрава ний сме изобрали. Той винаги ни говори такави хубави нещо и винаги подарява у нас бодрост и весел дух.

Вие често ми заготвате за моите недостатъци, тогава аз потвам голѣма скърбъ. А съученика ми винаги представяте в голѣмо съвершенство и душевна красота — тъчи ли? Мене ми се струва, че и той има ~~...~~ сиро тъчи голѣми и малки недостатъци, но старателно ги крие. Въ школата, кадето често сме собрани в непосредствено общение аз виждам че всички си приличаме...

Вие, Асавита, към него приличате ли сигурия изправителен метод?

Благодаря Ви за носнота кърпичка която ~~...~~ ми подарувате — спокойна в книгата.

Приемете мая поздрав

Келмира

1.6.1.10.2. Писмо от Олга Славчева до Асавита (7.05.1927 г.)

№70

СОФИЯ, 25 НОЕМВРИ 1927 Г.

"ЧЕЛОВѢКЪ ЦЕ ПОГЛЕДНЕ КЪМЪ СЪЗДАТЕЛЯ СИ И ОЧИТѢ МУ ЦЕ СЕ ВЗРАТЪ КЪМЪ С В Ѣ Т А Г О ИЗРАИЛЕВА". ИСАЙЯ 17;7.

НѢМА ЛЮБОВЬ КАТО БОЖИЯТА ЛЮБОВЬ !

ХЕЛМИРА ! ДНИ МНОГО ИЗМИНАХА, ПРЕЗЪ КОИТО УСТНИТѢ МИ НЕ НАШЕПВАХА ТОВА НЕБЕСНО ИМЕ, НИТО ПЕРОТО МИ РЕДѢШЕ СЛОВА ЗА НЕГО ! ТАКА НИЙ ДОЧАКАХМЕ НОВАТА ЛУНА, ЗА ДА СЕ ОПРАВДАЕ ВАШЕТО ПРЕДПОЛОЖЕНИЕ, ЧЕ ОБИКНОВЕННО ВИ ПИША НА ПЪЛНОЛУНИЕ. ТОВА, ОБАЧЕ Е СЪВПАДЕНИЕ ПО-СКОРО, ОТКОЛКОТО НѢЩО СЛЕДВАНО ОТЪ МЕНЪ; ЕДНАКВО БИХЪ ВИ ПИСАЛА И ВЪ НОВОЛУНИЕ И

ВЪ РАЗСИПЪ, А ДАЖЕ И ВЪ „ЛУННО ЗАТЪМНЕНИЕ", ТАКА ДА СЕ ИЗРАЗЯ. А АКО ЖЕЛАЕТЕ ДА ЗНАЕТЕ, МОЕТО МЪЛЧАНИЕ СЕ ОБУСЛАВЯ ЕДИНСТВЕННО ОТЪ ТОВА, ЧЕ МНОГО ЧЕСТО ЕДНА МАЛКА КРАСИВА РЪЧИЦА, РЪКАТА НА ХЕЛМИРА, СЕ Е ЯВЯВАЛА ДА ЗАТРИВА МИСЛИТѢ НА АСАВИТА! ТОВА НЕКА НЕ ВИ НАСКЪРБЯВА - ДА СЧИТАМЕ ЧЕ СЪ ПОСЛЕДНОТО ВАШЕ ОБЕЩАНИЕ, ИЗТЕЧЕ ВСИЧКАТА МЪТНА ВОДА НА ПРИЯТЕЛСТВОТО НИ И ВЪ БЪДАЩЕ НАМЪ ПРЕДСТОИ ДА СЕ ЛЮБУВАМЕ НА ОНИЯ ЛАЗУРИ, ВЪ КОИТО ЦЕ СЕ ПРОЯВЯВА ВСИЧКО ВЪ СВОЯ БОЖЕСТВЕНЪ ВИДЪ.

ДА СПОДѢЛЯ ОЩЕ НѢЩО СЪ ВАСЪ ЗА ЛУНАТА. ТЯ НАИСТИНА ВЗЕМА УЧАСТИЕ ВЪ СЪЗДАВАНЕ УСЛОВИЯТА НА ЧОВѢШКИЯ ЖИВОТЪ И АКО БИХЪ ЖЕЛАЛА ДА СЕ ПОЛЗВАМЪ ОТЪ ЗНАНИЕТО ПРЕДАДЕНО НАМЪ ОТЪ УЧИТЕЛЯ, ВСЪКОГА БИХЪ ПРЕДСТАВЯЛА ПРЕДЪ ВАСЪ ИЗВЕСТНИ ИДЕИ ПРИ РАЗСИПЪ, ВРѢМЕ ПРЕДСТАВЛЯВАЩЕ ДОБРИ УСЛОВИЯ ЗА РАЗТЕЖЪ НА СЕМЕНАТА И НА ИДЕИТѢ; ТАКА СЪЩО, АКО БИХЪ ЖЕЛАЛА ДА ПРОЯВЯ КАКВАТО И ДА БИЛО ДОБРОТА КЪМЪ НѢКОГО, БИХЪ ВЪРШИЛА ТОВА ПРИ ПЪЛНЕНЕТО НА ЛУНАТА. ВСѢКИ СЛУЧАЙ, ТРѢБВА ДА СЪБЛЮДАВАМЕ НЕЙНИТѢ ФАЗИ, КОГАТО ЖЕЛАЕМЪ ДА УЛЕСНИМЪ НАШИТѢ УСПЕХИ; КАЗА, ОБАЧЕ, УЧИТЕЛЯ ЕДНАЖЪ, ЧЕ И ПРИ ПРОТИВОДЕЙСТВИЕТО НА ЛУНАТА МОЖЕ ДА СЕ ВЪРШИ РАБОТА, КАТО ОПРИЛИЧИ ТОВА СЪ МАНЕВРИТѢ КОИТО ЕДИНЪ ЛОДКАРЪ ВЪРШИ, КОГАТО ИМА ДА КАРА ПЛАТНОХОДА СИ ПРОТИВЪ ВѢТЪРА - ТОГАВА СЕ ПРАВЯТЪ "ВОЛТИ", КАЗАНО ПО МОРЯШКИ. НАДЪ ЗАКОНА ПО-СИЛЕНЪ ЗАКОНЪ ВЛАДЕѢ, КАЗВА НѢКАДЕ ПИСАНИЕТО !

ПОНЕЖЕ ЗАСѢГАТЕ ВЪПРОСА ЗА ДОБРОДЕТЕЛНОСТТА, ЦЕ СПИДѢЛЯ СЪ ВАСЪ НѢЩО, КОЕТО ПРОСВЕТНА ВЪ ДУШАТА

1.6.1.11.1. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 25.11.1927 г.)

МИ,КОГАТО ЧЕТОХЪ ПЪРВАТА СЪБОРНА БЕСЕДА ОТЪ ТАЗИ ГОДИНА.ВЪ ЕДНИ ОТЪ СТРАНИЦИТЕ ТАМЪ,ТОЙ ЯВНО ИЗТЪКВА ЗАДЪЛЖЕНИЕТО НА ВСЪКИ ЧОВЪКЪ ДА ВЪРШИ ДОБРО НА НУЖДАЕЩИТЕ СЕ,ДОБРО ОТЪ ВСЪКАКЪВЪ ВИДЪ,ВКЛЮЧАЯ И МАТЕРИАЛНОТО,ВСЪКИ СПОРЕДЪ СИЛАТА СИ.НО,НЯКОЛКО СТРАНИЦИ ПО-НАТАТЪКЪ,ТОЙ НАЙ-КАТЕГОРИЧНО КАЗВА,ЧЕ СЪ ДОБРО И ПР.И ПР.НЕ СЕ ВЛИЗА ВЪ ЦАРСТВОТО БОЖИЕ. ТОВА ЗА МЕНЪ ЗНАЧИ,ВСЪКО ДОБРО ПРОЯВЕНО ОТЪ ЧОВЪКА ТРЪБВА ДА СЕ ЗАБРАВИ ВЪ НАЙ-СКОРО ВРЕМЕ ОТЪ ТОЗИ КОЙТО ГО ВЪРШИ.ТОВА ИЗГЛЕЖДА ЧЕ Е ТРУДНО ЗА ЧОВЪКА И ЗАТОВА КОГАТО СЕ ВИДИМЪ ВЪ НЕБОТО,ОТЪ ДОБРОДЕТЕЛИТЕ НИ НЯМА НИТО СЛЕДА.ПРОЧЕЕ,И ТУКЪ СЕ ИСКА РАЗУМНОСТЪ.

ВИЙ ЗАГАТВАТЕ ВЪ ПИСМОТО СИ,ЧЕ ОЧАКВАТЕ ОТЪ МЕНЪ ОТГОВОРЪ ЗА БЪДАЩЕТО ВИ СЪ А...КАКВО Е НУЖНО ДА ДОБАВЯМЪ КЪМЪ ТЪЙ ЯСНИТЕ ОБЯСНЕНИЯ НА УЧИТЕЛЯ! ИСТИНА Е,ЧЕ БИХМЕ МОГЛИ МНОГО ДА СИ СПОДЕЛИМЪ СЪ ВАСЪ ПО ТОЗИ ВЪПРОСЪ,НО ЩЕ ВИ КАЖА - СЛЕДВАЙТЕ СЪВЕТИТЕ НА УЧИТЕЛЯ И ВИЙ ЩЕ ПОСТИГНЕТЕ ОНОВА КОЕТО Е СЪЩЕСТВЕНО ДА СЕ ПОСТИГНЕ ОТЪ ВСЪКА ДУША.ЩО СЕ КАСАЕ ДО АРИСТОКРАТИЧЕСКИТЕ ТРАДИЦИИ,ЗА ТЯХЪ ПРИРОДАТА Е ПРИГОТВИЛА ВЕЛИКА "МЕТЛА".КОГАТО СЕ КАСАЕ ЗА ПРОРОЧЕСТВА,ОБИКНОВЕННО УЧИТЕЛЯ КАЗВА:"НЕ ЩЕ СТАНЕ ОНОВА КОЕТО ВИЙ МИСЛИТЕ,НИТО ТОВА КОЕТО АЗЪ МИСЛЯ,А САМО ТОВА КОЕТО БОГЪ Е ОПРЕДЕЛИЛЪ"!ЗА СЕГА ВИЙ ЩЕ СЕ ЗАДОВОЛИТЕ МОЖЕ БИ СЪ ОГРАНИЧЕНО ОБЩЕНИЕ, БИЛО ЗА ДА НЕ ГО ИЗЛОЖИТЕ ПРЕДЪ ДЪЛГЪТЪ МУ,БИЛО И ВИЙ ПО-ДОБРЕ ДА СЛЕДВАТЕ УЧЕНЕТО СИ.ОПРЕДЕЛЕНОТО БЪДАЩЕ САМО ЩЕ СЕ ЯВИ ПРЕДЪ НАСЪ И НИЙ ЩЕ СЕ СЪОБРАЗИМЪ СЪ НЕГО.ДОБРОТО РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ИНТЕРЕСА МУ КЪМЪ УЧИТЕЛЯ,ЕСТЕСТВЕНО ЩЕ ДОНЕСАТЪ БЛАГОСЛОВЕНИЕ И ЗА НЕГОВАТА ДУША.ОТЪ ВАСЪ ЗАВИСИ ДА ИМАТЕ СЪ НАГО ЧИСТИ БРАТСКИ ОТНОШЕНИЯ - НЕКА И ТОЙ БЪДЕ КАТО ХУДОЖНИКЪ,КОМУТО ВИЙ ПОЗИРАТЕ ВЪ ВАШАТА КРАСИВА ПРЕМЕНА ! ТОГАВА БЪДАЩЕТО ЩЕ ИМА СВОИТЕ СВЕТЛИ ИЗГЛЕДИ.

ЗНАМЕНАТЕЛНИ БЯХА ПОСЛЕДНИТЕ ДВЕ ОБЩИ ЕКСКУРЗИИ ДО ВИТОША,КОГАТО НАШИЯТЪ БИВАКЪ ПОЛУЧИ СВОЕТО ИМЕ ОТЪ УЧИТЕЛЯ. "БЕЛИЯ ЕЛИ-ШАДАРЪ",ИЛИ [redacted] ИСТИНСКИЯ СВИДЕТЕЛЬ,ПРИБЛИЗИТЕЛНО ПРЕВЕДЕНО НА БЪЛГАРСКИ.БЯХЪ ДОВОЛНА ДА ВИ СЛУШАМЪ ВЪ РАЗУМНИТЕ РАЗГОВОРИ ПРИ УЧИТЕЛЯ.НЕПРИЯТНО БЕШЕ САМО,ЧЕ УЧАСТИЕТО НА СЕСТРА В... ОПРИЛИЧАВАШЕ ВСИЧКО НА СЪСТЕЗАНИЕ.ТРЪБВА ДА СТЕ МНОГО ВНИМАТЕЛНА ВЪ ТАКИВА СЛУЧАИ,А ПРИ ТОВА НЕ СЕ НАДСМИВАЙТЕ НА ПОДОБНИ ЛИЧНОСТИ,[redacted]

1.6.1.11.2. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 25.11.1927 г.)

2 ЛИСТЪ.

[redacted] НО, ХЕЛМИРА ! АЗЪ ВЪРВАМЪ ВЪ ВАШЕТО ДОБРО БЪДАЩЕ, ВЪРВАМЪ ЧЕ ВИЙ ЩЕ РАБОТИТЕ [redacted] И ПРЕЗЪ ВСИЧКИ ДНИ, ГОДИНИ И ВЪКОВЕ, ЩЕ СТЕ ЗА ДОБЪРЪ ПРИМЕРЪ ВЪ БРАТС! ТВОТО ! ДЕРЗАЙТЕ, СЪ БОГА И УЧИТЕЛЯ - НАПРЕДЪ.

26.XI.927 Г.

ВИЖДАМЪ КОЛКО НЕИЗЧЕРПАНИ ОСТАВАТЪ ВЪПРОСИТЕ ПО КОИТО СЕ ОПИТВАМЕ ДА СПОДЕЛИМЪ МИСЛИ; КАЗВАМЪ СИ, ЧЕ НАВЪРНО ТОВА Е МАТЕРИАЛЪ КОЙТО НЯКОГА ЩЕ ДОРАЗГЛЕДАМЕ, КОГАТО ИМАЙКИ УСЛОВИЯТА ЗА РАЗГОВОРЪ, ЩЕ РАЗГРЪЩАМЕ НАШИТЕ СПОМЕНИ И ЩЕ СЕ ВПУСНЕМЪ ОБШИРНО ВЪ ВСИЧКИ ВЪПРОСИ.

НАМИРАТЕ ЛИ ЗА УМЕСТНО ДА НАПРАВИМЪ НАНОВО НАШИЯ ОПИТЪ ? ПРОЧЕТЕТЕ 27 ЛЕКЦИЯ ОТЪ III ГОДИНА НА МЛАДЕЖКИЯ КЛАСЪ И ДАЙТЕ ВИДЪ НА ТОВА КОЕТО БИХМЕ МОГЛИ ДА ПРЕДПРИЕМЕМЪ; ВЪ СЛЕДНОТО ВИ ПИСМО ОПРЕДЕЛЕТЕ ТОЧНАТА ДАТА И ЧАСЪ, КАТО МИ ОПИШЕТЕ И НАЧИНА ПО КОЙТО БИХТЕ ЖЕЛАЛИ ДА НАПРАВИМЪ ОПИТА НИ. ЩЕ ВИ БЪДЕ ВЪРВАМЪ УДОБНО, ДА МИ ПИШЕТЕ И ОСТАВИТЕ ПИСМОТО ВИ ЗА НЕДЕЛЯ 4.XII.

ПОСЕТИХТЕ ЛИ ИЗЛОЖБАТА НА Б.ГЕОРГИЕВЪ ? НЕПРЕМЕННО СТОРЕТЕ ТОВА И СЕ ОПИТАЙТЕ ДА ЗАПИШЕТЕ ВП ВПЕЧАТЛЕНИЯТА ВИ, КАТО СЪСТАВИТЕ НЕЩО КАТО СТАТИЙКА ЗА НОВАТА КНИЖКА НА "ЖИТНО ЗЪРНО". ЗА ТАЗИ РАБОТА СЕ ИСКА ХУДОЖЕСТВЕНЪ УСЕТЪ, НО ДОСТА Е ВИЙ КАТО ПОЕТЪ ДА ПРЕДАДЕТЕ ЧУВСТВАТА ВИ ПРИ СЪЗЕРЦАНИЕ НА ТОВА НЕОБИКНОВЕННО ТВОРЧЕСТВО. ОБЪРНЕТЕ ОСОБНО ВНИМАНИЕ НА СИМВОЛИЗМА ВЪ КОЙТО ТОЙ СЕ ВПУСКА СЪ СМЕЛОСТЬ И ВЕЩИНА СВОЙСТВЕННА НА ПЪРВОСТЕПЕННИ МАЙСТОРИ. ИЗПОЛЗВАЙТЕ СЛУЧАЯ И ПОСЕТЕТЕ НЯКОЛКО ПЪТИ ВСЕКОГА ЩЕ ИМАТЕ ДОПЪЛВАНЕ ВЪ РАЗБИРАНИЯТА. ГОВОРЕТЕ И СЪ ХОРА КОМПЕТЕНТНИ ВЪ ТАЗИ ОБЛАСТЬ, ЗА ДА СЕ ЯВИ ЕДНА ЦЕННА СТАТИЯ ОТЪ ВАСЪ ПО ТАКЪВЪ ЕДИНЪ ВЪПРОСЪ. ПРОСТЕТЕ ЧЕ БИ ВЪЗЛАГАМЪ ТАКАВА РАБОТА, НО НАПРАВЕТЕ ОПИТЪ СЪ СЕБЕ СИ.

СЕГА, ЩЕ ЗАВЪРША, КАТО ВИ ПОЖЕЛАВАМЪ ДА УСТОИТЕ ВЪ ОБЕЩАНИЯТА ВИ ТОКУ ЩО ПРЕДПРИЕТИ КАТО НОВИ ОТНОШЕНИЯ КЪМЪ ОКОЛНИТЕ (ДА СЕ СПРАВИТЕ СЪ ВСЯКО ЧЕВСТВО НА УМРАЗА И ДА ГО ЗАМЕСТИТЕ СЪ ЧИСТОТО ПРИЯТЕЛСТВО, ИЗХОДЯЩЕ ОТЪ ДОБРИЯТЪ ДУХЪ); ПОЖЕЛАВАМЪ ВИ ДА РАЗМИСЛИТЕ КАКВО ЗНАЧАТЪ ДУМИТЕ НА УЧИТЕЛЯ - ДА ПО

1.6.1.11.3. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 25.11.1927 г.)

ЗИРА ЧОВЕКЪ НА ХУДОЖНИКЪ,КАТО СЕ ЯВЯВА ВЪ СВОЯТА КРАСИВА ОДЕЖДА И ДА ЗАСТАВИ ТОЯ ХУДОЖНИКЪ ДА НЕ ТЪРСИ НЕГОВАТА ГОЛОТА ! МОЛЯ РЕЗУЛТАТА ОТЪ ВАШЕТО РАЗМИШЛЕНИЕ ДА МИ ОПИШЕТЕ ВЪ КРАТЦЕ ВЪ СЛЕДНОТО ВАШЕ ПИСМО.

А ЗНАЕТЕ ЛИ КАВО ЗА СЕБЕ СИ МЕЧТАЯ ? ДА СЪМЪ СХЩЕСТВО ВЕЛИКО,ПОДОБНО ЖИТЕЛИТЕ НА СИРИУС ДА ВИ ОТРЕДЯ ВЪ ПАЗУХАТА СИ МЕСТО ОБШИРНО КОЛКОТО ЦЕЛАТА НАША ЗЕМЯ,ТАМЪ ДА ОБРАБОТВАТЕ ВАШАТА ГРАДИНА,КАТО НАМЕРИТЕ ТАМЪ И ДУШАТА КОЯТО ВИ ПРИНАДЛЕЖИ ВЪ ТОЯ СВЕТЪ.

АКО ИМАМЪ ВРЕМЕ ЦЕ ИЗПОЛЗВАМЪ ОСТАТЪКА ОТЪ ТОЗИ ЛИСТЪ,НО ЗА СЕГА ОСТАВАМЪ:

В.В. АСАВИТА.

1.6.1.11.4. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 25.11.1927 г.)

1.6.2 Хороскоп на Олга Славчева от Gis Moll

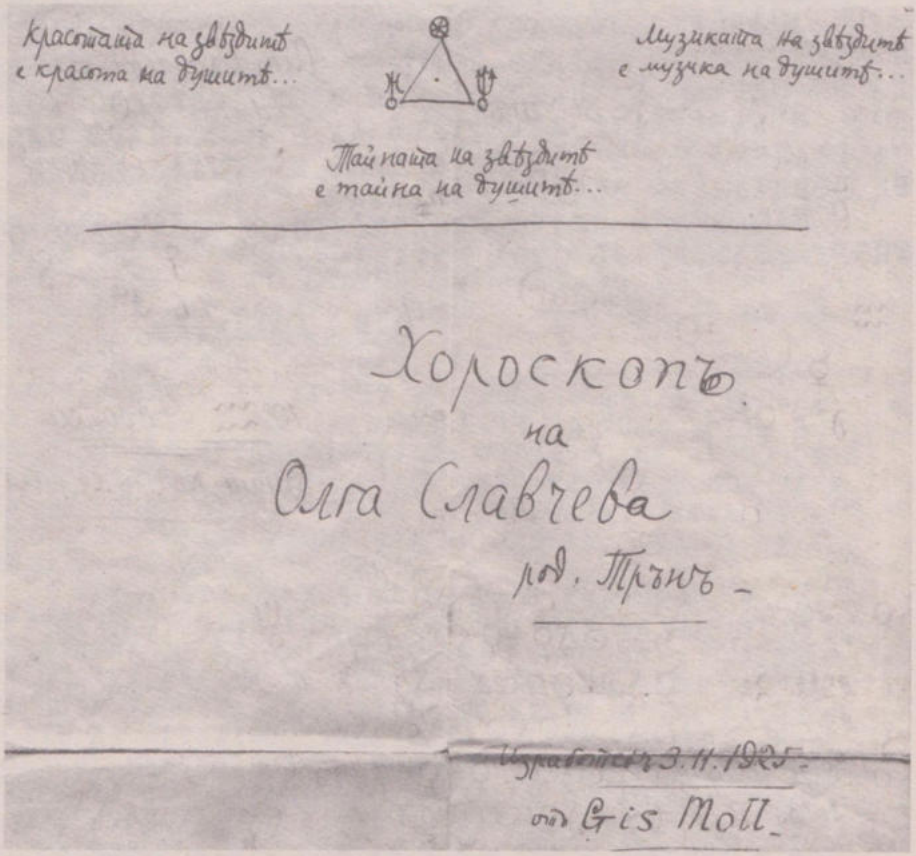

Красотата на звѣздитѣ
е красота на душитѣ...

Музиката на звѣздитѣ
е музика на душитѣ...

Тайната на звѣздитѣ
е тайна на душитѣ...

Хороскопъ
на
Олга Славчева
род. Трънъ –

Изработенъ 3.11.1925 –
отъ Gis Moll –

1.6.2.1

Пятя на звѣздитѣ
е пять на душитѣ...

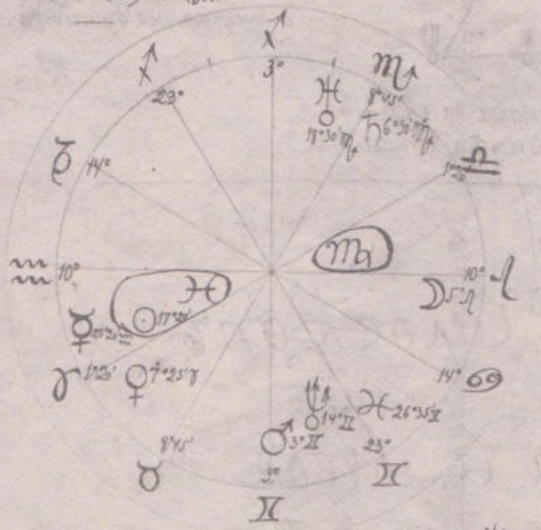

Олга Славчева
8 Мартъ 1895 г.
5 ч. сутр. ♄ Тръне {22°½ / 42°50

Зв. вр. 23ч 3м
7ч
16ч 3м

Корекция
−8ч 30м

Възходенъ знакъ:
10° ♒ Водолей

Душа, която се разлива

☉ 17°20′ ♓	☉ ⚊ ☽ 7 ⚹ ♂ ⚊ ♄ △ ♅ □ ♆
☽ 5° ♌	☽ ⚊ ☉ △ ☿ △ ♀ ✶ ♂ ⚹ ♓ □ ♄ ✶ ♆
☿ 29°20′ ♒	☿ △ ☽ ⚺ ♀ □ ♂ △ ♓ △ ♄ 7 ⚹ ♆
♀ 7°25′ ♈	♀ △ ☽ ⚺ ☿ ✶ ♂ ∥ ♄ ✶ ♆
♂ 3° ♊	♂ 7 ⚹ ☉ ✶ ☽ □ ☿ ✶ ♀ ≡ ♓ ∥ ♄ ≡ ♆
♓ 26°35′ ♊	♓ ⚹ ☽ △ ☿ ≡ ♂ ⚊ ♄ ≡ ♆
♄ 6°50′ ♏ (r)	♄ ⚊ ☉ □ ☽ △ ☿ ∥ ♀ ∥ ♂ ⚊ ♓ ≡ ♅
♅ 18°30′ ♏ (r)	♅ △ ☉ ≡ ♄
♆ 14° ♊ (st)	♆ □ ☉ ✶ ☽ 7 ⚹ ☿ ✶ ♀ ≡ ♂ ≡ ♓

1.6.2.2

физич. конструкция и здраве —

Има здраво телосложение издръжливъ организмъ, макаръ че много е боледувала между 1915 г. и 20 год.

Има два вида бури, които разтърсватъ често (~~[illegible]~~) тази душа — сърдечни болести или погови —

Единитѣ ся на интелектуална почва — това ся противорѣчия и съмнѣния; а другитѣ — на емоционална. Това ся мяки страсти, отчаяния, безпричинни скърби стигащи до крайности —

Между посоченитѣ години 1915 и 20, вѣроятно тя е правила опити и за самоубийство — съ пистолетъ или отрова —

Голѣми страдания е прѣкарало това сѫщество — Голѣма борба е водила съ страсти на своята глъпъ —

Природата го е поставила въ положението да научи най-великата жертва: (☉ въ ♓).

Тѣзи страдания иматъ за цѣл да обработятъ и нейния упоритъ и гордъ характеръ.

Тя има водачески духъ (♀ въ ♉)

За сега това се проявява повече като опитъ да тиранизира, да се налага, да диктува, но когато страданията прѣтро-

шайнъ грѫбнака на прѣдстоящата, това ще се изрази въ единъ кѫщенъ тѫжанъ на учителка или майка, които безъ да отчетемъ свѣдѣнія на вѣщенитѣ отъ нея хора, ще ни напомня кѫмъ съвършенствотѣ, къмъ идеала –

Има единъ живъ, природенъ умъ, идеенъ умъ, който схваща нѣщата вѫтрѣшно, интуитивно –

Дарби – Има голѣма пѣвческа душа, защото въ нея се изразява Божествената Любовь (Бог)

Тя е Любовта която гори въ душата на поета на Божественото или Царственото изкуство.

Има голѣмо бѫдещо като поетъ и писатель – Въ нейната душа има и много добри условия за музика и пѣне).

Тя е единъ отъ работницитѣ на българщината за създаване новата поезия – нѣщо повече тя е единъ отъ водителитѣ въ това ново направление на поетическото творчество –

Слѣдъ навлизане 30 години въ нейния животъ започва голѣмъ творческа подемъ, тя ще се освободи отъ страданията и пречитѣ и ще ѝ се създадатъ благоприятни условия за расѣене и развитие –

Тя има пламенна душа отъ която извира много красота, музика и тайна –

Обича много науката и философия.

Когато е на 32 години и влѣзе въ 33-та си година на свѣтла пѣлна зрѣлость, въ изролѣтѣта на 1928 г. ще се изроди въ нейната душа тази звѣздна музика. Тя ще бликне като ручеи и тогѣзи въ нейната душа ще се носятъ дивни мелодии и симфонии. Тогава музиката ще удари по струнитѣ на своята арфа, и тя ще приближе своята звѣздна мира и ще запѣе пѣсни и химни на великата красота на Божественото, пѣсни на великата радость и щастие въ новото живѣе душата, която е свързана съ Бога и вселената –

То е началото на творческия периодъ –

(Ѣ въ ТѢ)

Обича много тайнитѣ науки, окултизмъ, всѣдѣ има голѣма страсть къмъ тайнѣтѣ на природата – Този (сатурнъ въ скорпионъ) друг Ѣйми ~~понѣкога~~ като скорпионъ (Ѣ въ ТѢ) то е (сатурнъ, който изпитва отвратата си къмъ скорпионъ.

Въ послѣдствие когато тя ще завлада своитѣ страсти, тогъ то този (сатурнъ) е дотаравалъ често много отвратителни за нейната дѣвственость – той е искал да е пѣкнитъ и провали – въ каква – тогава когато тя завлада

хора, ще ги напълва истински съвършенството, към идеала –

Има едъръ живъ, природенъ умъ, идеенъ умъ, който схваща пръстта вътрешно, интуитивно –

Дарби – Има голяма поетична душа, защото въ нея се изразява Божествената любовь (екх)

Тя е любовьта, която гори въ душата на поета на Божественото или Царствено изкуство.

Има голямо Аденце като поетъ и писатель – Въ нейната душа има и много добри условия за музика и пѣне).

Тя е единъ отъ работниците Българи за създаване новата поезия — нѣщо повече тя е единъ отъ водителите въ това ново направление на поетическото творчество –

Слѣдъ навършване 30 години въ нейния животъ започва голѣмъ творческа подемъ, тя ще се освободи отъ страданията и пораженията и ще ѝ се създадатъ благоприятни условия за растенето и развитие –

Тя има пламенна душа отъ която извира много красота, музика и тайна —

Обича много науката и философията

Ще работи какъвто казахме и въ областта на новата, перфектната или звездната музика, които наричаме

музика на бъдещето. Тя ще ще проглуди въ нейната душа тази звездна музика. Тя ще бликне като ручей и тогавъ въ нейната душа ще се появятъ дивни мелодии и симфонии. Тогава музикалка ще удари по струните на своята арфа, и тяхта ще приближе своята звездна мира и ще запѣе пѣсни и химни на великата красота на Божеств. мирѣ пѣсни на великата радость и щастие въ новия живѣе душата, която е свързана съ Бога и вечнината –

То е началото на творческия периодъ – !

(ѣ въ ѣ)

Обича много тайните науки, окултните, всѣдъ има голяма страсть къмъ тайнствения и природата – Този (ангуриъ въ друг случай) Тъй или ~~понякога~~ като скорпионъ (ѣ въ ѣ) То е (ангуриъ, който изпитва отровата си чрезъ скорпиона –

Въ тъй действително когато тя завлада своите страсти, защото тъй (ангуриъ е бъдъ голѣмо отдаване за нейната довѣрчивость — тъй е искала да е покрита и прикрита въ кѣлия — тогава когато тя завлада тяхното въ себе си — (слѣдъ 2 години) Този скорпионъ ще стане алхимическа пѣчь за изгарянето страстите и пѣтѣ на чистото злато –

Тя ще служи на Бога въ убежище си нейния – направи корекция бѣлъ

1.6.2.5

1.6.3. Документи на Олга Славчева

ОСНОВНО НАРОДНО УЧИЛИЩЕ.

Въ г. Цариброд, Околия Царибродска

УДОСТОВѢРЕНИЕ

№ 40ий

Дава се настоящето на Олга Славова ученичка отъ основното народно училище въ г. Цариброд родомъ отъ г. Цариброд 24/II/01 вѣроисповѣдание източно православно за удостовѣрѣние че е слѣдвалъ прѣзъ учебната 1201/02 година въ първо отдѣление на първий курсъ на сящото училище като е ималъ — посѣдение — поздрално показалъ е общъ успехъ Много добръ и е отсяствалъ 12 деня, отъ които 12 деня извинени и — неизвинени.

Вслѣдствие на това ученичка Олга Славова, минава въ второто отдѣление на сящия курсъ.

г. Цариброд, 29 юни 1902 г.

Главенъ Учитель: Ибрагима Чаров

Учителка:

М. Кѣтчева

1.6.3.1. Удостоверение № 40 за завършено I отделение на I курс на Основно народно училище в гр. Цариброд, от 29.06.1902 г.

ОСНОВНО НАРОДНО УЧИЛИЩЕ.

Въ Цариброд, Околия Царибродска

СВИДѢТЕЛСТВО

№ 175

Дава се настоящето на Ома Славчева родена на 24 февруарий 1895 година въ Цариброд народность Българска вѣроисповѣдание Изт. православ. ученичка отъ основното народно училище: „ — ", че е слѣдвала прѣзъ учебната 1902 / 1903 година въ второ отдѣление на първия курсъ на сящото училище и при поведение похвално прилѣжание постоянно е показала слѣднитѣ успѣхи по прѣдметитѣ:

№ по редъ	ПРѢДМЕТИ:	УСПѢХИ:
1	Законъ Божи	Мн. Добъръ
2	Прѣдметно обучение	Мн. Добъръ
3	Българский езикъ	Мн. Добъръ
4	Славянско четение	—
5	Смѣтание	Добъръ
6	Геометрическо чертание	—
7	Отечествовѣдение	—
8	Естествовѣдение	—
9	Рисувание	Добъръ
10	Пѣние	Добъръ
11	Краснописание	Добъръ
12	Ржкодѣлие	Добъръ
13	Гимнастика	—
14	Ржчна работа	—
15	Вънкашность на писменитѣ работи	Хубава

Отсятствия въ дни 8 извинени и — неизвинени.

Главенъ учитель: [signature]

Учителка на Отдѣлението: Е. Василева

Въ Цариброд 29ий Юний 1903 година.

	Поведение	Прилѣжание	Успѣхъ	Вънкаш. на пис. работа
5	Похвално.	Неуморно.	Много добъръ.	Много хубава.
4	Добро.	Постоянно.	Добъръ.	Хубава.
3	Срѣдно.	Непостоянно.	Удовлетворителенъ	Прилична.
2	Укорно.	Слабо.	Слабъ.	Небрѣжна.
1	Лошо.	Никакво.	Лошъ.	Лоша.

.1.6.3.2. Свидетелство № 175, че е следвала във II отделение на I курс на Основно народно училище в гр. Цариброд, 29.06.1903 г.

ЦАРИБРОДСКО ОСНОВНО НАРОДНО УЧИЛИЩЕ

УДОСТОВѢРЕНИЕ

№ 276

Дава се настоящето на Олга Славчева ученичка отъ основното народно училище — въ гр. Цариброд родом отъ Цариброд вѣроисповѣдание Изт. православен за удостовѣрение, че е слѣдвала прѣзъ учебната 1903-904 год. въ първото отдѣление на средний курсъ на сѫщото училище, като е имала повѣдение Похвално показала е общ. успѣхъ Много добъръ и е отсѫтствувала 15 часа отъ които 15 ч. извинени и — неизвинени. Вслѣдствие на това ученичката Олга Славчева минава въ второто отдѣление на сѫщия курсъ.

29 Юний 1904 год.

Главенъ учитель: Учителка

Е. Василева

Печ. „Трудъ" на Ст. Цековъ-Враца

1.6.3.3. Удостоверение № 276, че е следвала в I–то отделение на Средния курс на Царибродско основно народно училище в гр. Цариброд, 29.06.1904 г.

Царибродска Прогимназия

№ 23. Първо

СВИДѢТЕЛСТВО

Славчева Олга отъ гр. Трънъ родена на 24/II 1895 г., ученичка отъ трети класъ на Царибродската прогимназия приема свидѣтелство отъ безобщи редъ за учебната 1907 и 1908 год.

№ по рѣдъ	Поведение Похвално	Прилежание Неуморно	
	ПРѢДМЕТИ	**УСПѢХЪ**	**ПРѢПОДАВАТЕЛИ**
1	Законъ Божи	Добъръ	Др. З. Кираджиев
2	Български езикъ	Добъръ	
3	Бълг. История	Добъръ	Цветрянов
4	Френски езикъ	Срѣденъ	Мановъ
5	Аритметика	Слабъ	К. Терлиевъ
6	Геометрия	Слабъ	
7	География	Срѣденъ	А. Ниловски
8	Физика	Добъръ	
9	Химия	Срѣденъ	Мановъ
10	Ест. История	Добъръ	
11	Рисувание	Добъръ	Др. З. Кираджиев
12	Пѣние	—	—
13	Ржчна работа	—	—
14	Гимнастика	—	—
15	Ржкодѣлие	Много-добъръ	П. Дамалова

Вънкашность на писменитѣ работи Хубава Отсжтствия Извинени 7 Неизвинени 2

Царибродъ 29 Юний 1908 год.

И. д. ДИРЕКТОРЪ: П. Мановъ

КЛАСЕНЪ УЧИТЕЛЬ: Др. З. Кираджиев

1.6.3.4. Свидетелство № 23 за завършен 3-ти клас на Царибродската прогимназия, 29.06.1908 г.

Женско Стопанско Училище

Подържано отъ Царибродското Град. Общ. Управление.

СВИДѢТЕЛСТВО

№ 16

Дадено на ученичката Славчева Олга отъ гр. Трънъ родена на 1895 г. 24 Февр. поданица Българска вѣроисповѣдание Источно Правосл. въ удостовѣрение на това, че тя е издържала изпитъ по кроение и шиене на горнитѣ дрехи прѣзъ учебния периодъ на 1909/1910 година при Женското Стопанско Училище въ гр. Царибродъ и е получила слѣдующитѣ бѣлѣжки по прѣдметитѣ:

Теория Много добъръ
Практика Много добъръ
Чертание Много добъръ
} М. Г. Антонова

Поведение Примѣрно

Прилежание Много добъръ

гр. Царибродъ, 27 Юний 1909 год.

Прѣседатель на У-то Настоятелство
Кметъ: [illegible]

Прѣподавателка на отдѣлитѣ: М. Г. Антонова

ЦАРИБРОДСКО ГРАД. ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ

	6	5	4	3
Поведение	Примѣрно	Похвално	Добро	Срѣдно
Прилѣжание	Постоянно	Много добро	Добро	Удовлетворително
Успѣхъ	Отличенъ	Много добъръ	Добъръ	Удовлетворително

1.6.3.5. Свидетелство № 16 за издържан изпит по кроене и шиене на горни дрехи при Женското стопанско училище, Цариброд, 27.06.1909 г.

Женско Стопанско Училище „ТРУДЪ“

ПОДЪРЖАНО ОТЪ ЦАРИБРОДСКОТО ГРАДСКО ОБЩИНСКО УИРАВЛЕНИЕ.

УДОСТОВѢРЕНИЕ

№ 7

Дадено на ученичката Славчева Олга отъ гр. Трънъ родена на 24/II 1895 год. поданица българска вѣроисповѣдание ист. православно въ удостовѣрение на това, че тя е слѣдвала Пра година горнит отдѣлъ прѣзъ учебния периодъ на 1910–1911 година при Женското Стопанско Училище въ гр. Царибродъ, като при похвално повѣдение и постоянно прилежание е показала Добъръ успѣхъ по практика и теория.

Ученичката Славчева Олга ще повтори сѫщия курсъ, поради прѣкъсване учебното врѣме.

гр. Царибродъ. 29 ти юнит 1911 г.

Прѣдседатель на У-то Настоятелство

Кметъ: [signature]

Прѣподавателка на отдѣлитѣ: Л. Ангелкова

	6	5	4	3
Повѣдение	Примѣрно	Похвално	Добро	Срѣдно
Прилежание	Постоянно	Много добро	Добро	Удувлетворително
Успѣхъ	Отличенъ	Много добъръ	Добъръ	Удовлетворително

Печ. Миновъ, Хаджиевъ. Ц-бродъ

1.6.3.6. Удостоверение № 7, че е следвала II–ра година Горния отдел при Женското стопанско училище „Труд“ в гр. Цариброд и ще повтори същия курс поради прекъсване на учебното време, Цариброд, 29.06.1911 г.

Женско Стопанско Училище

Подържано отъ Царибродското Град. Общ. Управление.

СВИДѢТЕЛСТВО

№ 34

Дадено на ученичката Славчева Олга отъ гр. Царибродъ родена на 24. II 1895 поданица Бѣлгар. вѣроисповѣдание Ист. правосл. въ удостовѣрение на това, че тя е издържала изпитъ по кроение и шиене на Горни Оздѣлъ прѣзъ учебния периодъ на 1911/1912 година при Женското Стопанско Училище въ гр. Царибродъ и е получила слѣдующитѣ бѣлѣжки по прѣдметитѣ:

Теория Много-добъръ

Практика Добъръ

Чертание Много-добъръ

Поведение Похвално

Прилежание Много-добро

гр. Царибродъ, 29-ти Юни 1912 год.

Прѣседатель на У-то Настоятелство

Кметъ. М. Карамъ

Прѣподавателка на отдѣлитѣ: Г. Бранкова

	6	5	4	3
Поведение	Примѣрно	Похвално	Добро	Срѣдно
Прилѣжание	Постоянно	Много добро	Добро	Удовлетворително
Успѣхъ	Отличенъ	Много добъръ	Добъръ	Удовлетворително

Царибродъ. Печатница Миновъ, Хаджиевъ

1.6.3.7. Свидетелство № 34 за издържан изпит по кроене и шиене на горни дрехи при Женското стопанско училище, Цариброд, 29.06.1912 г.

X НАРОДНА ПРОГИМНАЗИЯ ВЪ гр. София, ОКОЛИЯ Софийска

СВИДѢТЕЛСТВО

ЗА ЗАВЪРШЕНЪ ПРОГИМНАЗИЯЛЕНЪ КУРСЪ

№ 1165/43

Славиева Олга, родена на 24 февруарий 1895 год. въ гр. Трян, околия Трянска, окрѫгъ Софийски, отъ изт.-православно вѣроизповѣдане, по народность бѫлгарка, поданица бѫлгарска, е свършила III класъ на X народна прогимназия въ гр. София, околия Софийска, прѣзъ 1921/22 учебна година и на изпита за завършенъ прогимназияленъ курсъ, като редовчастна ученичка при поведение е показала общъ успѣхъ добъ/г (4 1/5).

Гр. (село) гр. София 9 юлий 1922 год.

Изпитна комисия:

Министерски пратеникъ:

Директоръ:

Членове: Г. Димитрова, Д. Ранкова, Мишева, З. Тафкова, Р. Димитрова, Н. Атанасова, З. Никитева, К. Мердисева

1.6.3.8. Свидетелство за завършен прогимназиален курс № 1165/43 за завършен III клас на X Народна прогимназия в гр. София като частна ученичка, 9.07.1922 г.

Общество Бѣло Братство

ЧЛЕНСКА КАРТА

на

Олга Славчева

отъ Обществото Бѣло Братство

Централа гр. Русе.

1.6.3.9.1. Членска карта № 969 на Олга Славчева от гр. София, гр. Русе, 10.08.1926 г.

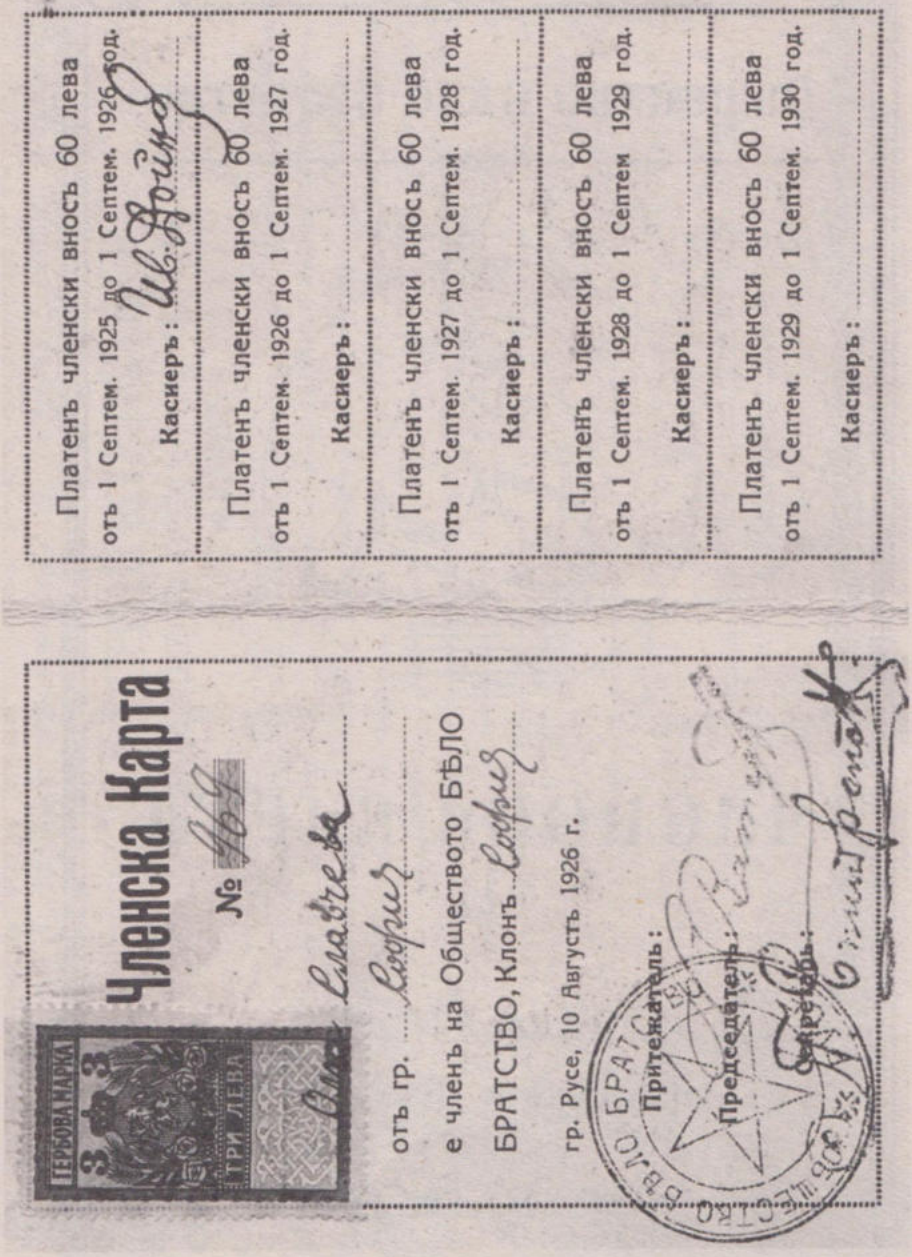

Членска Карта

№ 969

ТЕРБОВА МАРКА 3 ТРИ ЛЕВА

Олга Славчева

отъ гр. София

е членъ на Обществото БѢЛО БРАТСТВО, Клонъ София

гр. Русе, 10 Августъ 1926 г.

Притежатель:

Председатель:

Секретарь:

Платенъ членски вносъ 60 лева отъ 1 Септем. 1925 до 1 Септем. 1926 год.

Касиеръ: Ив. Войнов

Платенъ членски вносъ 60 лева отъ 1 Септем. 1926 до 1 Септем. 1927 год.

Касиеръ:

Платенъ членски вносъ 60 лева отъ 1 Септем. 1927 до 1 Септем. 1928 год.

Касиеръ:

Платенъ членски вносъ 60 лева отъ 1 Септем. 1928 до 1 Септем 1929 год.

Касиеръ:

Платенъ членски вносъ 60 лева отъ 1 Септем. 1929 до 1 Септем. 1930 год.

Касиеръ:

1.6.3.9.2. Членска карта № 969 на Олга Славчева от гр. София, гр. Русе, 10.08.1926 г.

III-та СОФИЙСКА ОБРАЗЦОВА ДЕВИЧС[illegible]НАЗИЯ

Изх. № 222 [illegible]дина

Отпускно свидѣтелство

Славчева Олга, родена въ гр. Трънъ на 24 февруарий 1895 год., отъ изт. православно вѣроизповѣдание, по народность българка поданица българска, явил се на изпит следвала въ изпитен гр. VI класъ на III-та Софийска Образцова Девическа Гимназия през учебната 1925 / 1926 год. при поведение [illegible] е показала следния успѣхъ:

	ПРЕДМЕТИ	УСПѢХЪ	Забѣлѣжка
1	Български езикъ	Средно (3)	Ученичката Славчева Олга се явила на частенъ изпитъ за VI класъ за издирване пропуснатите лекции за III кл.
2	Френски езикъ	добъръ (4)	
3	Руски езикъ	добъръ (4)	
4	Латински езикъ		
5	Педагогика		
6	Философска пропедев. и възпитание	Средно (3)	
7	Алгебра	Средно (3)	
8	Геометрия	Средно (3)	
9	История на педагогията		
10	Българска и обща история	добъръ (4)	
11	История на Християнството		
12	Отечествена и обща география	Средно (3)	
13	Гражданско учение		
14	Физика	Средно (3)	
15	Химия	Средно (3)	
16	Естествена история	добъръ (4)	
17	Хоспитиране и практика		
18	Хигиена и популярна медицина		
19	Политическа икон. и нар. стопанство		
20	Кооперативно дѣло		
21	Рисуване и моделиране	добъръ (4)	
22	Ржчна работа (ржкодѣлие)		
23	Пѣние	добъръ (4)	
24	Гимнастика		
25	Стенография		
26	Музика (факултативно)		
27	Цигулка		
28			

Директоръ: [illegible]

Отсѫтствия { извинени ..... неизвинени .....

1.6.3.10. Отпускно свидетелство № 222, за явяване на частен изпит за VI клас на III–та Софийска образцова девическа гимназия през учебната 1925/1926 г., София, 5.10.1926 г.

Отпускно Свидѣтелство

Класъ VII р.
Въ тоя класъ година

№ 820
17 IX 1927 г.

Дирекцията на първа Софийска девическа гимназия удостовѣрява, че Олга Славчева родена въ гр. Трънъ на 24 II 1895 година отъ източно православно вѣроизповѣдание по народность българка, ученичка отъ VII реал. класъ ~~на ежщата гимназия, приемо настоящето свидѣтелство за учебната година както слѣдва~~ съ следния успѣхъ:

Поведение: Отсѫтствия: извинени / неизвинени

Учебни предмети	Успѣхъ	Забележка
Български езикъ	мн. добъръ	
Руски езикъ	мн. добъръ	
Френски езикъ	—	
Нѣмски езикъ	срѣденъ	
Латински езикъ		
Алгебра	срѣденъ	
Геометрия	срѣденъ	
Физика	срѣденъ	
Химия	добъръ	
Естеств. история	срѣденъ	
История	добъръ	
География	мн. добъръ	
Граждан. учение		
Психология		
Логика	срѣденъ	
Етика	—	
Педагогика	—	
Рисуване	добъръ	
Пѣние	добъръ	
Ржкодѣлие	—	
Домакинство	—	
Гимнастика	мн. добъръ	
Стенография	—	

Настоящето удостовѣрение се дава на Олга Славчева въ увѣрение, че съгласно § 137 на Правилника за Нар. Срѣдни Училища тя е свършила VII (седми) реаленъ класъ на I Софийска дев. гимназия

Директоръ: [illegible]

1.6.3.11. Отпускно свидетелство № 820, за явяване на изпит като частна ученичка за VII реален клас на I–ва Софийска девическа гимназия, София, 17.09.1927 г.

Отпускно Свидетелство

Класъ VIII р

№ 605

9 · VI · 1928 год

Дирекцията на първа Софийска девическа гимназия удостовѣрява, че Славчева Олга родена въ гр. Трънъ на 24 Февруарии 1895 година отъ източно-православно вѣроизповѣдание по народность българка е положила презъ м. Юний 1928 г. изпитъ като частна ученичка отъ VIII реал. класъ съ следния успѣхъ:

Учебни предмети	Успѣхъ	Забележка
Български езикъ	Срѣденъ (3)	Явила се за първъ пѣтъ на изпитъ като частна ученичка за VIII кл.
Руски езикъ		
Френски езикъ		
Нѣмски езикъ	срѣденъ (3)	
Латински езикъ		
Алгебра	добъръ (3½)	
Геометрия	добъръ (3½)	
Физика	срѣденъ (3)	
Химия	добъръ (4)	
Естеств. история	срѣденъ (3)	
История	срѣденъ (3)	
География	срѣденъ (3)	
Гражданско учение	срѣденъ (3)	
Психология		
Логика		
Етика	срѣденъ (3)	
Педагогика	срѣденъ (3)	
Рисуване		
Пѣние	срѣденъ (3)	
Ржкодѣлие	отличенъ (6)	
Домакинство		
Гимнастика	срѣденъ (3)	
Стенография		

Настоящето удостовѣрение се дава на Славчева Олга

Съгласно § 137 на Правилника за Народнитѣ Срѣдни Училища въ увѣрение на това, че тя е завършила VIII р. класъ на I Софийска Девическа Гимназия.

Директоръ: Д. В. Х. [illegible]

1.6.3.12. Отпускно свидетелство № 605, за явяване на изпит като частна ученичка за VIII реален клас на I–ва Софийска девическа гимназия, София, 9.06.1928 г.

Народна Втора Девическа Гимназия
въ гр. София

Свидетелство за зрѣлость

№ 72/978

Динкова Олга Славчева, родена на 24 февруарий 1895 г. въ гр. Трѣчнѣ, отъ изп. православно вѣроизповѣдание, по народность българска, поданица българска, се яви на зрѣлостенъ изпитъ като външно лице въ Втора девическа народна гимназия „Отецъ Паисий" въ гр. София, държа изпитъ по предметитѣ: български езикъ, нѣмски езикъ, математика, общуса, химия, история, есть. история, география

и показа добъръ (3.69) общъ успѣхъ.

Това свидетелство, подписано отъ председателя и членоветѣ на изпитната комисия и подпечатано съ училищния печатъ, се дава на Динкова Олга Славчева за удостовѣрение, че тя е свършила реалния отдѣлъ на народната гимназия въ гр. София

гр. София, 12. VII — 1928 год.

Изпитна комисия:

Зам. Министерски представникъ: Дир. М. Тенев

Директоръ: М. Тенев

Членове: Ст. Ст. Ванкова, Цв. Костурска, Ем. Ваклинова, Ст. Ст. Ванкова, Ст. Ст. Ванкова, Ст. Ст. Ванк

УНИВЕРСИТЕТЪ ВЪ СОФИЯ

Историко-филологич. ФАКУЛТЕТЪ

СВИДЕТЕЛСТВО

ЗА първи УНИВЕРСИТЕТСКИ ИЗПИТЪ

№ 13336

Госпожица Олга Славчева Минкова, родена на 24 II 1895 год. въ гр. Трънъ подана за бъдатина редовна студентка отъ Историко-филологич. факултетъ (брой на факултет. книга 7774 1930 г.) направи презъ месецъ октомврии 1933 год. университетски изпитъ по педагогия и показа следния успѣхъ:

ИЗПИТНИ ПРЕДМЕТИ	УСПѢХЪ*)
Педология	срѣденъ
Психология	срѣденъ
Педагогическа психология	срѣденъ
Логика	добъръ
Етика	добъръ
Дидактика	срѣденъ
Нѣмски езикъ	добъръ
Хигиена	добъръ

*) изпитниятъ успѣхъ се опредѣля съ бележки много добъръ, добъръ, срѣденъ и слабъ.

София, 24 X 1934 год.

Деканъ на факултета: Проф. Др. К. Гиндиев

Ректоръ на университета: [illegible]

Секретарь на университета: [illegible]

1.6.3.14. Свидетелство за първи университетски изпит № 13336 като редовна студентка от Историко–филологически факултет на Университет в София, 24.10.1934 г.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТЪ

Историко-филологически ФАКУЛТЕТЪ

СВИДЕТЕЛСТВО

ЗА втори УНИВЕРСИТЕТСКИ ИЗПИТЪ

№ 13337

Госпожица Олга Славчева Минкова, роденa на 24 II 1895 год. въ ж. гр. Тирнъ подаванe на бюлетина редовна студентка отъ Историко-филологическ. факултетъ (брой на факултет. книга 7774 1930 г.) направи презъ месецъ октомврий 1934 год. II университетски изпитъ по педагогия и показа следния успѣхъ:

ИЗПИТНИ ПРЕДМЕТИ	УСПѢХЪ*)
История на педагогията	срѣденъ
Обща педагогия	срѣденъ
експериментална педагогия	срѣденъ
методика	добъръ
училищна организация	срѣденъ
история на бюл. образование	срѣденъ

*) Изпитниятъ успѣхъ се опредѣля съ бележки много добъръ, добъръ, срѣденъ и слабъ.

София, 24 X 1934 год.

Ректоръ на университета: Деканъ на факултета:

Секретарь на университета:

1.6.3.15. Свидетелство за втори университетски изпит № 13337 като редовна студентка от Историко–филологически факултет на Софийския университет, 24.10.1934 г.

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТЪ

ДИПЛОМА

ЗА ЗАВЪРШЕНО ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Госпожица Ома Славчева Динкова родена на 24 февруарий 1895 год.
въ г. Трънъ е завършила напълно висшето си образование
по педагогия въ Историко-филологическия факултетъ на
Софийския университетъ съ общъ успѣхъ срѣденъ.

Тая диплома се дава, за да се ползува отъ нея съгласно съ
законитѣ на страната.

Ректоръ

Деканъ

София, 24 октомврий 1934 год.

1.6.3.16. Диплома № 10648 за завършено висше образование, специалност „Педагогика" в Историко–филологическия факултет на Софийския университет, от 24.10.1934 г.

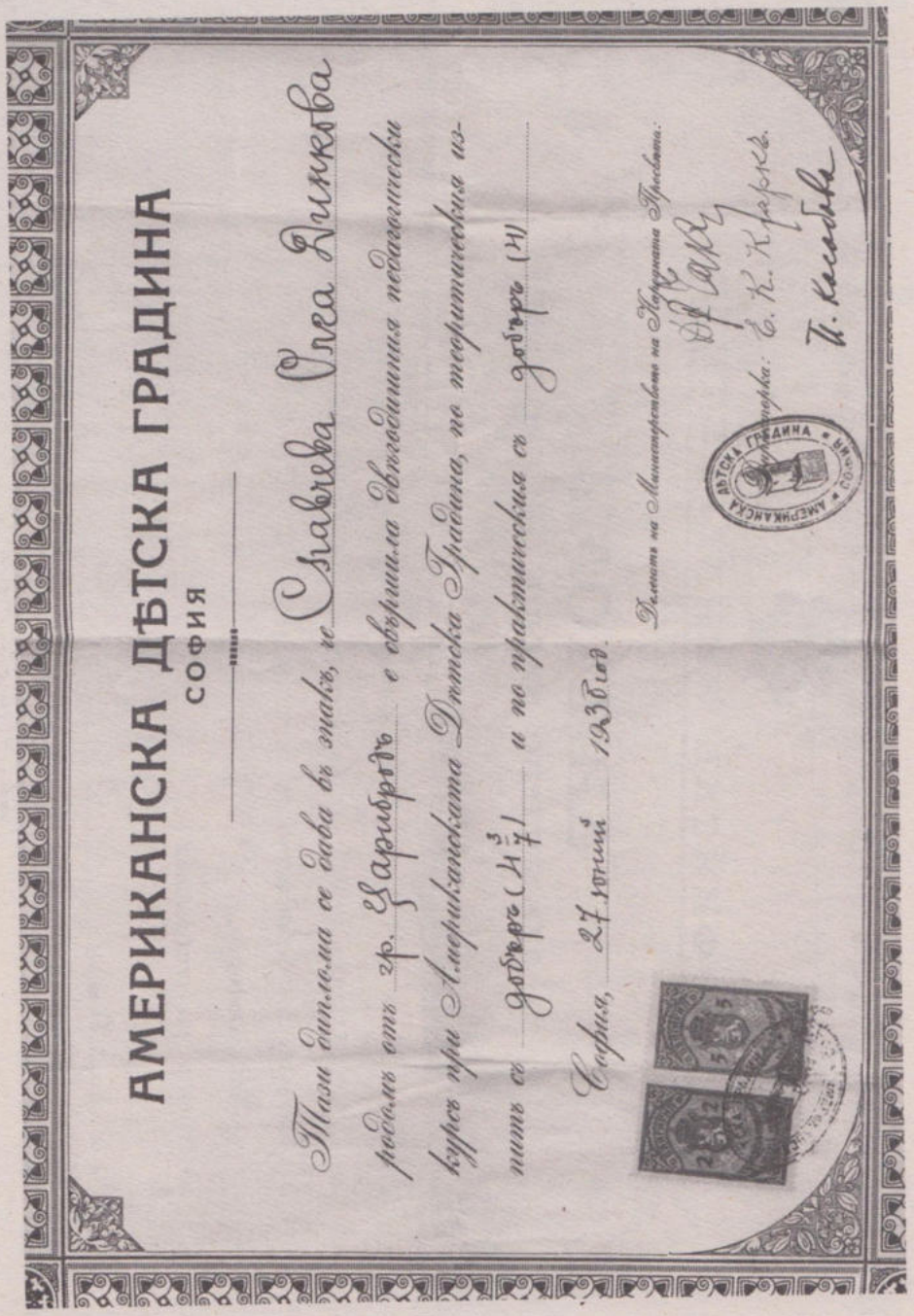

АМЕРИКАНСКА ДѢТСКА ГРАДИНА
СОФИЯ

Тази диплома се дава въ знакъ, че Славчева Олга Динкова родомъ отъ гр. Зарибродъ е свършила двѣгодишния педагогически курсъ при Американската Дѣтска Градина, по теоритическия изпитъ съ добъръ (4 3/7) и по практическия съ добъръ (4)

София, 27 юний 1938 год.

Делегатъ на Министерството на Народната Просвѣта:

Директорка: Е. К. Кларкъ

П. Касабова

1.6.3.17. Диплома за завършен двегодишен педагогически курс при Американската детска градина, 27.06.1938 г.

МУХОВО 27.XII.938

ДА СЕ ТАКСУВА

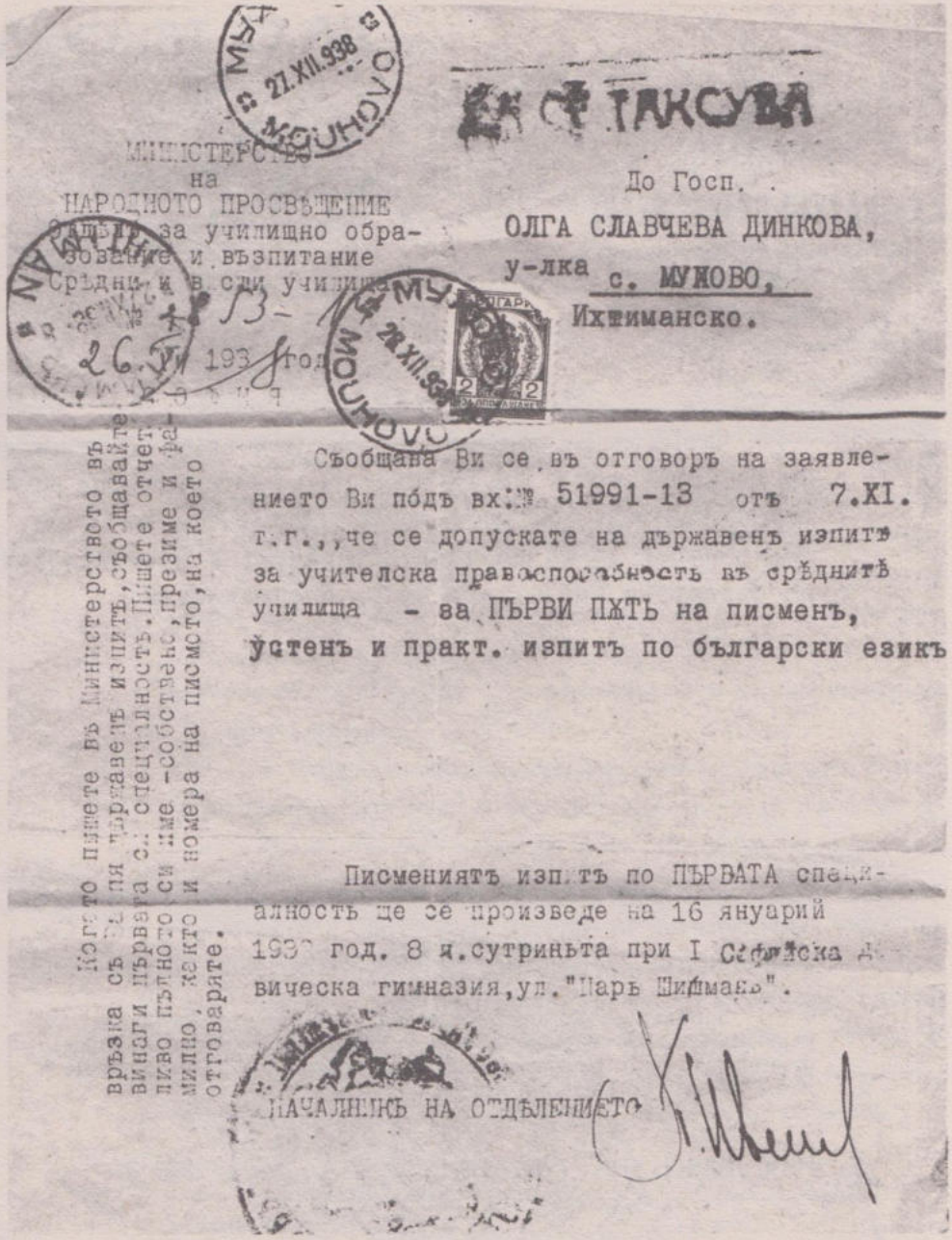

МИНИСТЕРСТВО
на
НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ
Отдѣлъ за училищно образование и възпитание
Срѣдни и в сли училища
№ 853-1
26.V.1938 год.

До Госп.
ОЛГА СЛАВЧЕВА ДИНКОВА,
у-лка с. МУХОВО,
Ихтиманско.

Съобщава Ви се въ отговоръ на заявлението Ви подъ вх. № 51991-13 отъ 7.XI. т.г., че се допускате на държавенъ изпитъ за учителска правоспособность въ срѣднитѣ училища - за ПЪРВИ ПЖТЬ на писменъ, устенъ и практ. изпитъ по български езикъ

Писменият изпитъ по ПЪРВАТА специалность ще се произведе на 16 януарий 1938 год. 8 ч. сутриньта при I Софийска девическа гимназия, ул. "Царь Шишманъ".

НАЧАЛНИКЪ НА ОТДѢЛЕНИЕТО

Когото пишете въ Министерството въ връзка съ Вашия държавенъ изпитъ, съобщавайте винаги първата си специалность. Пишете отчетливо пълното си име - собствено, презиме и фамилно, както и номера на писмото, на което отговаряте.

1.6.3.18. Съобщение № 853–1 от Министерство на народното просвещение до Олга Славчева Динкова, учителка в с. Мухово, Ихтиманско, за допускане до държавен изпит за учителска правоспособност в средните училища – за първи път на писмен, устен и практически изпит по български език, 26.05.1938 г.

ДА СЕ ТАКСУВА

МИНИСТЕРСТВО
НА
НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ
Отдѣлъ за училищно образование и възпитание
срѣдни и висши училища
№ 15329
28 декемврий 1939 год.
СОФИЯ

До Госпож.
ОЛГА СЛАВЧЕВА ДИНКОВА,
ул."Маринъ Дриновъ" 17
-домъ Никола Золотовичъ,
С О Ф И Я.

Съобщава Ви се, въ отговоръ на заявлението Ви подъ вх. №12051 отъ 28.IX т. г., че се допускате на държавенъ изпитъ за учителска правоспособность въ срѣднитѣ училища за ВТОРИ пѫть на писменъ и устенъ изпитъ по български езикъ,като втора специалность.

Писменият изпитъ по **първата** специалность ще се произведе на 16 януарий 1940 год., 8 ч. сутринята, въ I Софийска девическа гимназия, ул. „Царь Шишманъ", София.

Забележка. Когато пишете до Министерството въ връзка съ държавния изпитъ, съобщавайте винаги първата си специалность. Пишете отчетливо пълното си име — собствено, презиме и фамилно, сѫщо и № на писмото на което отговаряте.

- 3. НАЧАЛНИКЪ НА ОТДЪЛЕНИЕТО
/П.Ивановъ/

1.6.3.19. Съобщение № 15324 от Министерство на народното просвещение до Олга Славчева Динкова, ул. „Марин Дринов" 17 – дом Никола Золотович, за допускане до държавен изпит за учителска правоспособност в средните училища – за втори път на писмен и устен изпит по български език, като втора специалност, 28.12.1939 г.

МИНИСТЕРСТВО
НА
НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ
ДИРЕКЦИЯ НА СРѢДНОТО И ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ
И НАРОДНАТА КУЛТУРА
ОТДЪЛЕНИЕ ЗА СРѢДНО ОБРАЗОВАНИЕ
№ 3612
26. IV 194 г.
СОФИЯ

До Госп.

ОЛГА СЛАВЧЕВА ДИНКОВА,
учителка -
с. МИСЛОВЩИЦА,
Трънско.

Къмъ № 15494, отъ 28.XII 1940 г.

Съобщава Ви се, че сте издържали държавния си изпитъ за учителска правоспособность презъ тазгодишната януарска сесия по философия и педагогия, като първа специалность, и български езикъ, като втора специалность, и съгласно съ чл. 119. отъ Закона за народното просвѣщение. Вие сте опредѣлени отъ 1. априлъ 1941. година, съ указъ № 50. отъ 12 априлъ т. г. за редов на гимназиал на учител ка въ народнитѣ срѣдни училища.

За да Ви се издаде свидетелство за учителска правоспособность, трѣбва да внесете въ Министерството лично или съ пощенски записъ 255 лв., отъ които 200 лв. за фондъ „Постройка на гимназии и др.", 50 лв. гербовъ налогъ и 5 лв. за стойностьта на свидетелството.

Следъ като получите свидетелството за учителска правоспособность, ако заемете учителска длъжность, ще поискате да бждете прекласирани отъ 1. априлъ т. г., като редов на гимназиал на учителка За целта ще подадете заявление чрезъ г. директора на училището до Министерството, придружено съ свидетелството и попълненъ формуляръ „Сведение за опредѣляне служебното положение".

Начальникъ на отдѣлението:

1.6.3.20. Съобщение № 3612 от Министерство на народното просвещение до Олга Славчева Динкова, учителка в с. Мисловщица, Трънско, за издържан държавен изпит за учителска правоспособност – за редовна гимназиална учителка в народните средни училища, 24.04.1941 г.

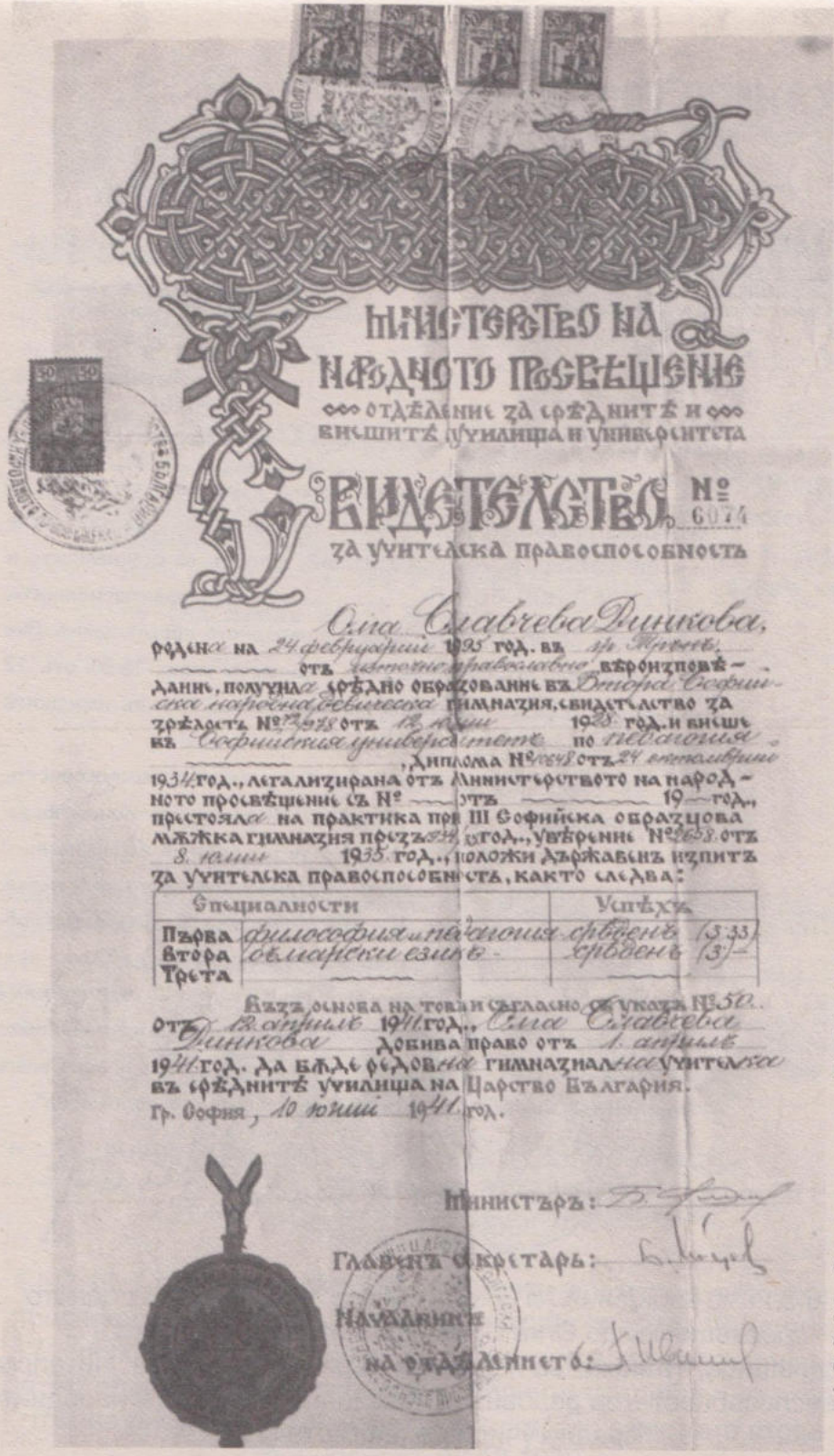

МИНИСТЕРСТВО НА НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ

ОТДѢЛЕНИЕ ЗА СРѢДНИТѢ И ВИСШИТѢ УЧИЛИЩА И УНИВЕРСИТЕТА

СВИДЕТЕЛСТВО № 6074

ЗА УЧИТЕЛСКА ПРАВОСПОСОБНОСТЬ

Ома Славчева Динкова,

родена на 24 февруарий 1895 год. въ гр. Трѣнъ, отъ източно православно вѣроизповѣдание, получила срѣдно образование въ Втора Софийска народна девическа гимназия, свидетелство за зрѣлость № 72/978 отъ 12 юлий 1928 год. и висше въ Софийския университетъ по педагогия, диплома № 10648 отъ 24 октомврий 1934 год., легализирана отъ Министерството на народното просвѣщение съ № ——— отъ ——— 19— год., престояла на практика при III Софийска образцова мѫжка гимназия презъ 1934/35 год., увѣрение № 2658 отъ 8 юлий 1935 год., положи държавенъ изпитъ за учителска правоспособность, както следва:

Специалности		Успѣхъ
Първа	философия и педагогия	срѣденъ (3.33)
Втора	български езикъ	срѣденъ (3)
Трета	———	———

Възъ основа на това и съгласно съ указъ № 50 отъ 12 априлъ 1941 год., Ома Славчева Динкова добива право отъ 1 априлъ 1941 год. да бѫде редовна гимназиална учителка въ срѣднитѣ училища на Царство България.

Гр. София, 10 юлий 1941 год.

Министъръ:

Главенъ секретарь:

Началникъ на отдѣлението:

1.6.3.21. Свидетелство № 6074 за учителска учителска правоспособност от Министерство на народното просвещение с право да бъде редовна гимназиална учителка в средните училища на Царство България, София, 10.06.1941 г.

Обр. 9-а

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ НАРОДЕН СЪВЕТ

Благоевски Районен нар. съвет

РЕШЕНИЕ

№ 4174

София 1.IX 1950 год.

Жилищната комисия при управата на Благоев. нар. районен съвет в състав:

Председател: Ванков

Членове: 1. Мариинкева
2. Гоцева

като разгледа докладваното от ..... 195... год, жилищното дело № 4174 /1950 год. гледано на 1.IX 1950 год. и на основание чл. 16 от закона за наемите.

Р Е Ш И:

Настанява Олга Славчева Динкова домакиня в една стая на ул. кв. Изгрев № 83, собств. на Георги Собев.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: п/ Ванков

Членове: 1. п/ Мариинкева
2. п/ Гоцева

Верно
В.Ц.
1.IX 50

1.6.3.22. Решение № 4174 на Жилищната комисия при управата на Благоевски районен народен съвет към Софийски градски народен съвет за настаняване на Олга Славчева Динкова в една стая на ул. кв. Изгрев № 83, собственост на Георги Събев, София, 1.09.1950 г.

БЛАГОЕВСКИ·РАЙСЪВЕТ
№ I-Бз-в- 3319
29.II 1960 г.
С о ф и я

УДОСТОВЕРЕНИЕ

Благоевски РНС удостоверява въз основа на регистъра за населението, че Олга Славчева Динкова и Олга Славова Динкова са имена на едно и също лице.

Настоящето да послужи където стане нужда.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ:

ДЕЛОВОДИТЕЛ:

1.6.3.23. Удостоверение на Регистъра на населението при Благоевски РНД, че Олга Славчева Динков и Олга Славова са имена на едно и също лице, София, 29.02.1960 г.

1.6.4. Материали на Олга Блажева. Ръкописи и документи

Дайте сили небеса,
кръста си да понеса
към предвечната „Голгота",
за да сложа там живота
на изнурената плът
във неверния и пъш!

Дайте сили небеса,
моя плам да отнеса
на божествената клада
да намери там отрада
сред живот изпепелен
като феникс възроден
моят дуя неукротен

Дайте сили небеса,
мъката да понеса
на животът, който разнда
сред болезните изразнда
и твори из век във век
той безсмъртния човек!

1.6.4.1. „Дайте сили небеса ….": стихотворение

На Милата сестра Олга Блажева
която ме тъй добръ разбира
Мара Бълчева
12.I.31

1.6.4.2. Посвещение от Мара Белчева, 12.01.1931 г.

ГРАДСКИ НАРОДЕН СЪВЕТ НА ДТ—гр. Хасково

ГРАМОТА

ЗА ПОХВАЛА

№ 1153

Изпълнителният комитет на Градския народен съвет на ДТ — гр. Хасково, в заседанието си от 15-IV- 1954 година, с протокол № 14 и съгласно правилника за награждаване на учителите (§ 3, буква „а") награждава с ПОХВАЛЕН ОТЗИВ Олга Блажева Иванова учителка при У-ще „Отец Паисий" в гр. (с.) Хасково за изработване на оригинално, ценно сметало за онагледяване на учебния материал по смятане.

Хасково, 24 май 1954 г.

Началник отдел „Народна просвета":

Председател:

1.6.4.3. Грамота за похвала № 1153 от Изпълнителния комитет на Градския народен съвет на ДТ – гр. Хасково, с която награждава Олга Блажева Иванова за изработване на оригинално, ценно сметало за онагледяване на учебния материал по смятане. Хасково, 24.05.1954 г.

1.6.4.4.1. Портрет на Олга Блажева

1.6.4.4.2. Портрет на Олга Блажева

1.6.5. Изпратените картички от Олга Славкова

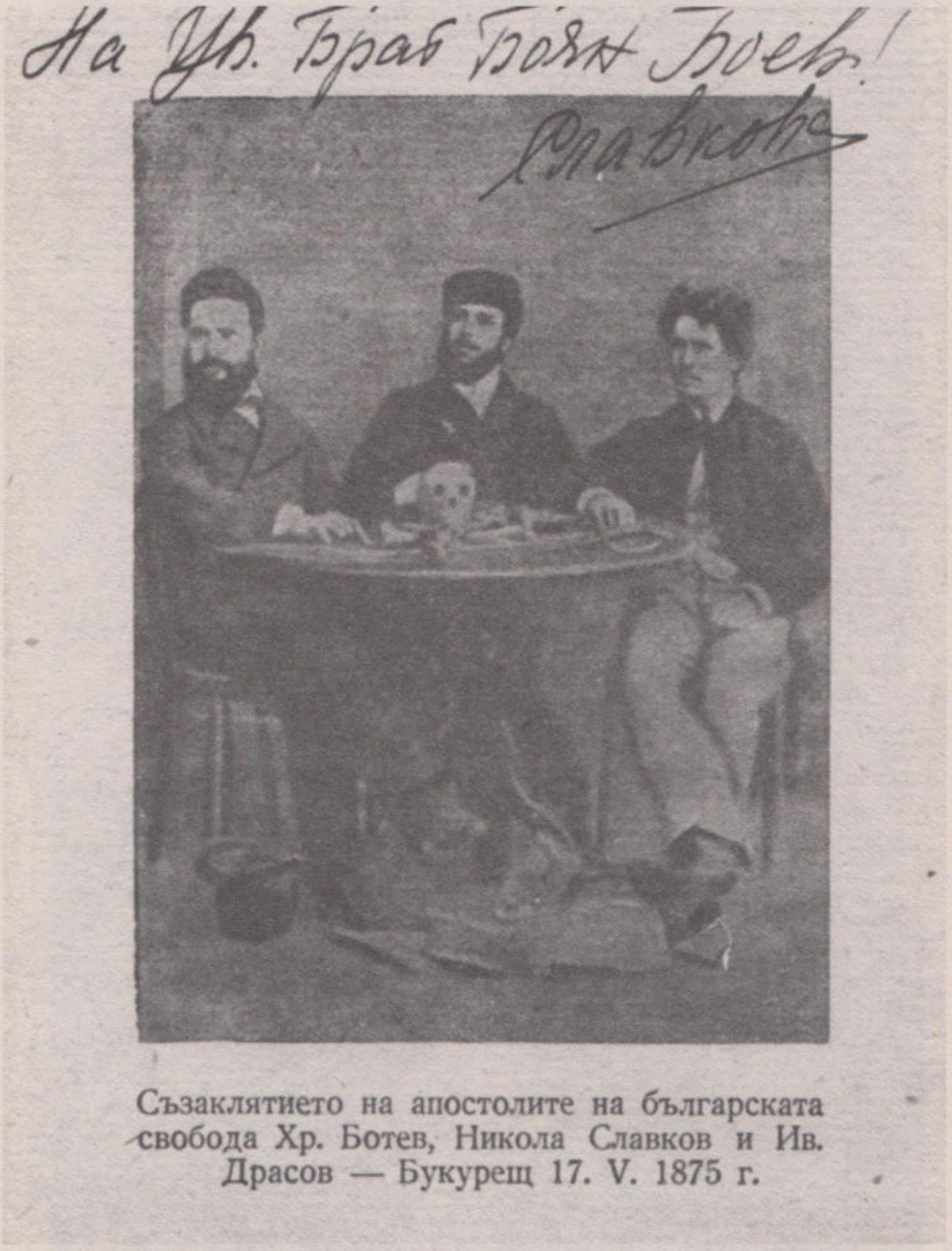

1.6.5.1. Картичка със съзаклятието на апостолите на българската свобота Хр. Ботев, Никола Славков и Ив. Драсов – Букурещ, 17.05.1875 г.

Никола Славков — Апостол на българската свобода

1.6.5.2. Картичка с Никола Славков – Апостол на българската свобода

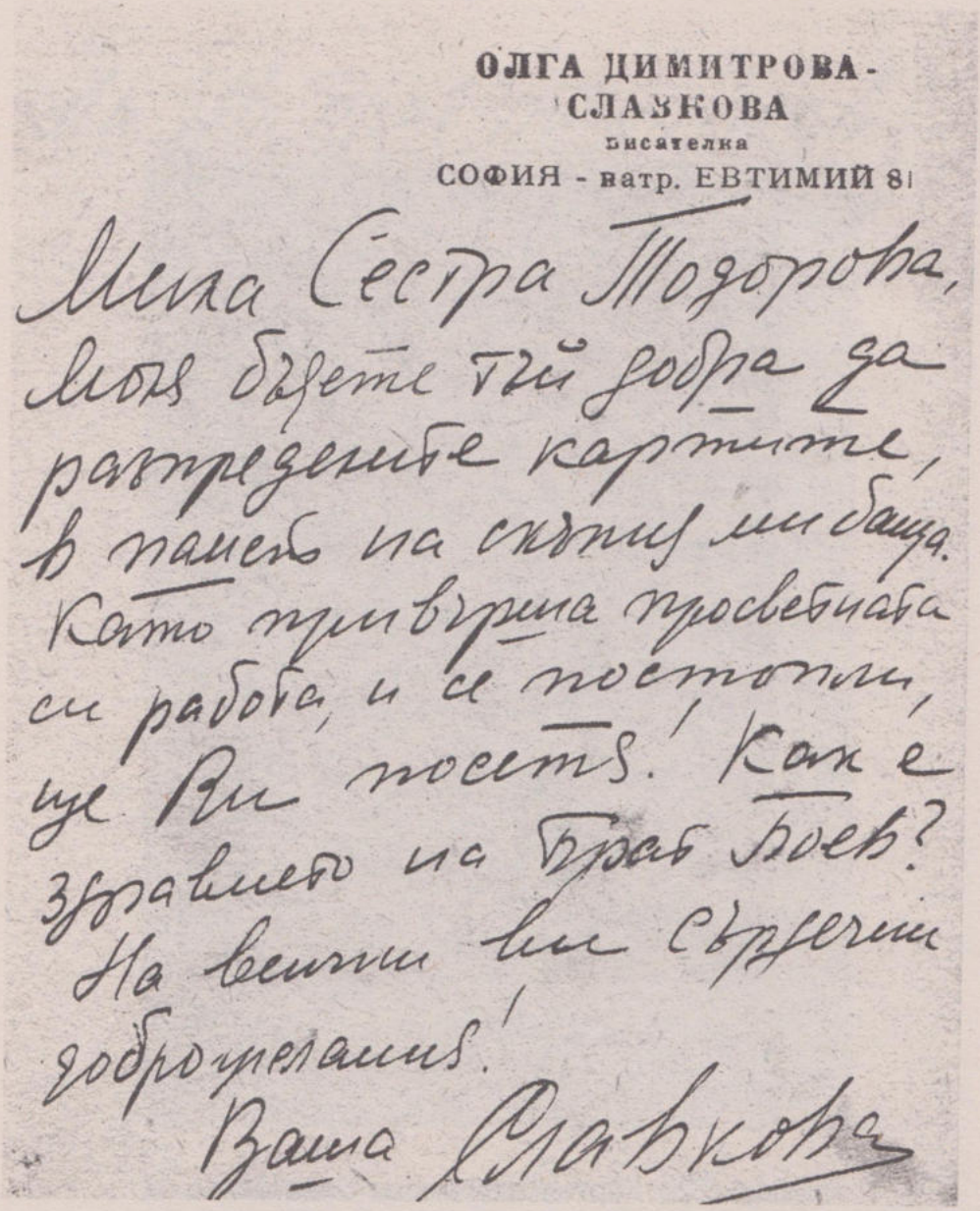

ОЛГА ДИМИТРОВА-
СЛАВКОВА
писателка
СОФИЯ - ул. ЕВТИМИЙ 8

Мила Сестра Тодорова,
Моля бъдете тъй добра да
разпределите картите,
в памет на скъпия ми баща.
Като приключа просветната
си работа, и се постопли,
ще Ви посетя. Как е
здравето на брат Боев?
На всички ви сърдечни
добропожелания.
Ваша Славкова

1.6.5.3. Писмо до Мария Тодорова на гърба на картичката с Никола Славков – Апостол на българската свобода.

1.6.6.4. Портрет на Никола Славков

2.
ЖИВОТЪТ НА ИЗГРЕВА

ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА ОЛГА СЛАВЧЕВА

ЕКСКУРЗИИТЕ С УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

2.1. ЕКСКУРЗИИ С УЧИТЕЛЯ 4 март 1922 –25 август 1939 г.

2.1.1. 4 март 1922 г., [Витоша]

Вечер. Разфуча се буен вятър, донесе дъжд, студ, влага... А раниците вече приготвени за път, обувките намазани със смазка, дебеличките дрехи, и те, закачени до вратата...

Небето цяло покрито с гъсти облаци. Пътят вече доста разкалян. Влага прониква до костите; не е за излизане. Но що? Да се не уплашим от Баба Марта! Не веднъж буря ни е гонила от планината, не веднъж мокри до кости сме пели бодри песни, и Слънчо, наш Приятел верен стар, не закъснява да се яви и ни стопли с блага бащинска милувка. Не се плашим ний.

Рано сутринта, още в тъмно сме вече на път. Сборният пункт е трамвайната спирка в Лозенец. Чакаме се. Ето, далеч из мрачината – човешки сенки – приближават ни. Наши! Всички с раници на гръб. Още не достигнали до нас, чуват се из мрака веселите им поздрави: „Божията Любов носи пълния живот!" Дружни гласове отговарят същото. Събираме се, изчакваме се и изведнъж – песни – една, две, три. С нас е Той – Учителя. Гледа ни ласкаво с усмихнати очи. Дъжд ли, буря ли? Нека! Ако ще и потоп – щом сме с Него не ни е страх! Полека се развиделява. Тук–там се разкъсват облаците и блесне по някоя звездичка. А въздухът свеж, свеж – приятно и леко се диша.

Тръгваме. Внезапно дъждът се превърна в мек пухкав сняг. Бързо напосла земята. Сякаш природата изпрати своите бели служанки, да приготвят пътя пред нас със своите нови чисти килими. Хруп. Хруп. Хруп. Чува се леко пращение по снега от стъпките ни. Витоша прехвърля пред лицето си тънък воал; като че се крие, като че се смее и иска да ни каже: „Намерете ме, де, скрих се от вас!" Но ние знаем где е тя; ето я – по чудесната нова свежест що лъха от нея; по изобилния живот що нахълтва в гърдите ни, по радостта що вдишваме заедно с въздуха. Тя е там! Там! Ще минем дългия път – тухларницата отдясно, после заспалото Драгалевци, после водениците – 5 – 6 – 10 – 12 – те всички тракат. Ще оставим монастира в страни и – нагоре, нагоре право при Нея!

Дорде стигнем селото – снегът вече доста е натрупал. Няма да отминем топлата одая на кръчмаря. Той ни посреща ухилен до уши – още не е взел и да ни прегръща. Мисли си, ей сега тия ще извадят солени закуски – мезета и ще падне едно пиене... И той мислено вече вижда изпразнено от нас цяло буренце гроздовица, или сливовица. Но неговата изненада нямаше предел, когато видя, че върху широката му готварска печка ние сложихме нашите големи и малки чайници, нашите лъскави гюмове, котлета... Остана със зинали уста, увиснали ръце... Но ние скоро върнахме доброто му разположение с нашите хубави песни, що като бисерен гердан се занизаха всред снежната виелица. Где е чул той такива

хубави песни от 150 гърла топли гласове – пеят като един, пеят в хор. Где е видял той такова чисто веселие!

Платихме му за топлата вода – за дръвцата с които я приготви, за да се напием с чай; все пак той остана доволен и извика: „Елате пак!". Потегляме по нанагорнището. Снегът престана, небето се изясни. Потъват нозете ни в мекия сняг. Гората е небивало красива! Дърветата натежали от сняг. Буйно се спуска по скали планинска река. Тя пее, шумно разнася своята детска радост; като че ли плеска с ръце; като че ли невидими другарчета. Иска да им разкаже хубавите приказки за снежния великан, останал горе на най-високия връх...

Навлизаме вече съвсем в бялото царство. Наистина – само бяло. Слънцето разлива по тая светла бяла мантия разтопени бисери, що блестят ослепително. Всеки хълм, всяка долчинка, шубрак, клонче, пъпка, е получило обилно от тия слънчеви бисери, що слънцето самичко изпива с жадни уста, и така бодро, и така весело, весело се втурва по ведрия свод.

Вредом белина. София е потънала в сиви мъгли. Стара планина проточила дългия си бял гръб, като уморено добиче пътува из вечността. Отсам Люлин – сребърно–бял в ослепително сияние. Оттатък Рила, не, Верила и неуловимите светли очертания на Родопите. Не зная, но струва ми се, че днес Ръка на велик Майстор се е размахала и рисува на своето неизмеримо платно една от най-хубавите си картини.

Из въздуха лети самотна снежинка и пада върху ръкава ми. Колко е нежна! Колко чиста и красива е тя! Прилича на подпечатано с Тайнствен талисман писмо. Отгде идваш, мила? Где се роди твоето Небесно дихание? Чии нежни пръсти изработиха Твоите неземни дрехи? Или, ти самичка с твори такава хубава и прекрасна. Стори ми тази милост; дай ми разковничето си и аз да стана тъй чиста и хубава! Но тя неусетно се топи и става на кръгла капка... О, а пък аз искам да остана вечно хубава и млада! Тя си отиде, като че ли не е била – тя – капка и снежинка. По снежния скут на Витоша се извива тъмната линия на моите спътници. Колко е красиво! Те приличат на някакви свещени поклонници, които се стремят към приказна старинна обител. Бели мъгли живописно се носят пред нас – приближават се, отдалечават се; ту като гъста непрогледна завеса, ту за миг само става съвсем прозрачна – тънко було, изчезва, като че ли не е и била. Хубаво е навалял снега; добри преспи е навеял, че е затрупал всички пътеки... Но грижа ли ни е? Бавно, бавно сами си пробиваме път, къде с нозе, къде се утъркаляме, проправяме дълбока и широка пътека. О, след нас, може да мине вече натоварена кола.

Обръщам поглед към града. А той горкия покрит с тъмна пушилка, а под нея стотици хиляден народ диша ли, диша чист въздух... А горе при нас музика, неземна музика на снежната симфония, що иде към нас, донесена от Вятъра и светлината, тича над света като целебна милувка. Едвам долавям някои нейни отделни думи:

„Елате при мене, елате –
Забравете всички грижи, елате,
Пийте небесния нектар, пийте,
Дишайте, пейте, радвайте се !"

Понякога УЧИТЕЛЯ застава и ни чака. Лицето му тъй бодро и хубаво, като че ли ей сега слиза от Небето, от Небето на Небесата... Где са годините му? Где са белите му власи? Не, не няма ги! Те всички са белота и чистота, красота и вечна младост.

Как ласкаво ни гледа! Нарича ни „ГЕРОИ"; пита, дали някой не е изостанал някъде, дали всички сме тук.

Стари и млади край него изглеждаме на еднаква възраст. Еднакво нагоре неуклонно ни зове снежния Връх. Еднаква обич грее във всички сърца – това е обичта на планината, на вселената, на Учителя – една е тя!

С нас има и деца. Те се катерят по стъпките на големите. Лицата им зачервени, греят от здраве и радост. Витоша прави това. Тя е стара магесница – хранилище древно на безсмъртен елексир и който пие от него става вечен като природата. Легенда говори, че някога тук индийският Учител – Рама е получил своето първо посвещение... Та що, не е ли бил и ТОЙ Учител, както нашия Учител, разбрал великото значение от близостта с природата. Това е тайната. Тук е ключът на загадката.

Ако Рама е видял този чудесен слънчев изгрев, що преди малко очите ни видяха! Това румено огнено кълбо, което излезе от планинските глъбини и се устреми към синия лазур. Не е ли и той, също като нас удивен и възхитен прострял ръце неволно и извикал: „Боже, Боже, велик си ти!" То прилича на бляскав посрещач. Ето го, яви се, издигна се нависоко, като на сцена от облаци, извика ни „Добре дошли!" и се скри зад тях.

Пълзим по дълбокия мек сняг. Често потъваме в него, търкаляме се и пак поемаме нагоре. Пътниците пред нас приличат на тайнствени видения, водени от сигурна ръка. Питам се за миг: – Кои са тез, що не се страхуват от студ и преспи, и изкачват снежната планина? Безумни ли са те, както ни наричат, или по-умни от умните, които знаят къде е красотата. Неотстъпни поклонници на живата природа. И сега, като прастари езичници, диво завърнали се към своето първично и здраво поклонение.

Белота, белота, чудна приказна белота!

Ето ни вече горе до обилния бистър извор. Тук награмадяваме дърва, правим голям огън и простираме ръце към червените пукащи главни. От дрехите ни се вдига облаци пара... Лицата ни пламтят от горещина. На огнището кипят дузина чайници, гюмове.

Раниците се развързват. Върху снега се постилат бели кърпи. Върху тях се слагат бели кръгли самунчета, сирене, маслини, халва, буркани с медец, масло, мармалад. А ето и димящи варени картофи току що извадени от котленцето, крехък празец, сол, чубрица, чесън, чай с много лимон. Слънцето се показа из зад белите разкъсани облаци, като че ли се изсмя с глас на тази жива картина, на толкоз блага, що ТО е създало, изръкопляска и пак се скри. Но, когато след това запяхме, когато се занизаха нашите живи песни, то не се стърпя, изскочи от облаците, спря се всред небето и почна тихо да приглася...

Тръбят за път. Готови сме! Заставаме до подножието на грамадата скали, сега затрупани с преспи. Оставяме раниците върху снега. Той, Учителят сваля шапка; същото правят и братята. Към висинето, всред това свято мълчание на природата се понася нашата благодарствена молитва. Ах, как кънтяха избраните, ясни, топли и чисти слова на „Добрата молитва"

и „Отче наш". Като че ли никога до сега не е имало по подобающе място да се произнесе такава благодарствена молитва.

Учителят каза да угасим огнището. Слизаме. Работата всред хората отново ни зове. Сбогом планински Богове, вие незнайни чудотворци.

Селото. Даже снегът се разтопил и пътищата потънали в кал. Ливнала мътна вода по локви и бари. Студ, вятър, мраз. Но що ни е грижа! Не носи ли всеки от нас сега в гърдите си по една отломка от вечната красота, която днес приехме горе от щедри ръце! Може по цялата световна долина да има сега кал и сивота, но вътре у нас е чисто и светло. В гърдите ни пеят вечните богове на планината – Симфонията на снега и слънцето.

2.1.2. Благовещение, [7] Април 1922 г., петък, [Витоша]

В 5 ч. на сборния пункт.

Нека си е сиво небето, нека се чумерят облаците. Дребен дъжд вали, развяван от ветровете. Пътят е доста разкалян. Витоша е смръщила вежди – не ще гости. Но, питаме ли я. Когато й се изтърсим на главата ще не ще, виж, развеселила се, разиграла се заедно с нас.

Вали. Нека си вали! Буря вее, студено е, нека си е. Напред, старо и младо, към тая Витоша, коя живот дава и грижи световни за миг изцелява.

Снегът из полето се дигнал – нежна тревица е надникнала вече по угари и полета. Леко се надули крайдрумни шубрачки и тук–там пуснали копринени шумици. Чува се гласът на чучулига. Но вятърът шиба в лицата ни непрекъснато изливащия се дъжд и ни блъска да се върнем обратно.

Ето ни в селото. Завчас слагаме чайниците си върху кръчмарската широка печка и – почваме песните. Кръчмарят се ухилил до уши – радва се уж... Но буренцето му с ракийцата небутнато стои и не зная сега дали му е до песен, или до плач. Този път екнаха повече от 200 гърла. Чуди ни се той, пък и селяните дошли да видят това чудо: сватбари не са, а пеят, вино не пият и месо не ядат, а весели, весели! Чудят се и се маят на децата припнали с нас, губят ум и свяст и по тия беззъби бабички и дядовци юрнали се по планината.

Кръчмарят, види се, чакаше по-други гости. Хе, там, върху ракиения тезгях е опечено вече благовещенско прасенце. А до него нарязани на дребно търкалца туршиени краставички. Но волю–неволю услужи и нам. Поднасяше всекиму по чаша гореща вода с по 2 бучки захар за два лева, като ласкаво напомняше на притежателите на по-големите чашки, че трябва да платят по 4 лв. Усмивката не слизаше от широкото му червендалесто лице, като често изказваше идеалистичен лозунг: „Ех, то само за пари не се живее." Често ни подканяше да му пеем, че много обичал такива песни (за слънцето, за теменужката, за горските славейчета, за бистрата водица, за Братство Единство).

Кънти кръчмата от дружните ни песни, крият се в миши дупки пиянските зли духове.

Поемаме нагоре. Лицето на планината се поразведрило малко. През раздигнатите мъгли и облаци се мярна далечна приветствена небесна усмивка. Като че ли се извиняваше: „Ах, вие ли сте, песнопойци, елате, елате...!"

Небето преби дъжда в снежец, падащ на големи пухкави валма. Те ни помилваха, и не стигнали до земята се стопяваха. Лъх на пролет. Из под храстите нежна теменужка е подала росно личице. Преди да я видим ние усетихме вече прелестния й дъх. Ето я и игликата. Кална, не кална земята, разметнала е тя на показ своите жълти басми и се хвали на вятъра и снежинките: „Хей, гледайте какво си отъках зимъска." Кукуряка и той се хвали. Той гледа да я надвика: „Да, но аз първи си отъках платното, ти комай пак закъсня!" Здравецът показа само предното кросно на своя стан и посочи към задното – още малко ми остава да го дотъка и сетне ще видите. И наистина, още свити и бледи, благоуханните му листенца показват нежното зелено платънце, едвам завило кросното няколко пъти. Тревата вече вредом се е появила. Тя разправя за тежката зима, за дебелия кожух на снега, що едвам я спасил от Вятъра Горянин, за кокичето, песен на безименна подранила птичка. Планинският поток, освободен от леда, буйно скача по белите камъни и тича към долината. От всички тия пролетни гости като че ли се чува радостно пение. Някъде из камънака Орфей сладкогласни се е скрил, кой тихо подръпва струните на своята златна арфа, не вдигнал още целия си глас, още не запял и засвирил с пълни гърди. Още Пан Козлоноги надува своята свирка и издава късни и изчезващи звуци на бягащата зима.

Отвред потоци. Топящите се снегове бързат да очистят и върховете, за да посрещнат по-добре слънцето в нови бистри премени.

Тичат и пеят хиляди потоци – скачат през камъни, лазят между гори и скали, пляскат с ръце и се радват.

Снегът продължава да вали. Но той не е зимния хаплив сняг, а топла милувка на пролетния повей, който се здрависва с планинските стопани.

Гората шуми. Вятърът извил лък, излива песен след песен из горския листак, не му омръзва, не се уморява, не му се доспива.

Ние лазим по нанагорнището. Почиваме, събираме се и – пак отново – нагоре. Мъглите луди се надбягват, прилични на грамадни видения що се крият из скалите. Грамадни, величествени, те ту се разпростират като някои неизмерими гиганти, ту на малка топка се събират и застават на някой връх.

Виелица. Студ. Бурята размята главните, гаси огъня, лудува. Здраво нахлюпваме шапките, загръщаме палтата, стягаме кожусите. Почва се борба между природата и човека. Зъзнем. Лицата ни са посинели, устата вкочанели, не можем дори да говорим. Но в очите ни гори друг блясък, блясък на радост, жилавост и недоверие в силите на това пролетно плашило. Ечат буйни ручеи навред, като артерии на силно тяло, които носят в себе си живота и пеят.

Буен вятър – южняк се разлудувал. Ей го отсреща му Долняка. Сбиват се два силни юнака и ний – между тях – падаме, ставаме, заваляме се в снега, кискаме се, смеем се и лазим на четири по стръмните преспи. Бурята сякаш иска да ни наблъска из заскрежените храсти и ни принуди да си вървим. Но не! Това ни дава сякаш още по-голяма сила. Напред! Няма студ! Това са шегите на Витоша, това са тупаниците на нейните майчински ръце.

Лъкатушим из топящ сняг, мочури. Спираме задъхани. Пот се струи по зачервените ни лица. Посядваме на припек върху навеяните преспи.

Подават портокал на Учителя. Той ни оглежда всичките, вади ножче и почва да реже всекиму. Държим на устните си това благодатно парченце и бавно смучем ароматичния сок. „За сила" – казва Той и благо ни се усмихва.

Весело поемаме пътя отново, но слънцето вече припича и вредом е ливнал разтопен сняг. Колко е бистра водата му! Ще ти се да коленичиш и да пиеш, да пиеш.

Обръщаме поглед към града. Тъмна плащаница го покрива и не ще да се вдигне. Под него са хиляди човешки същества. Те се лутат, блъскат се и под тая мрачна плащаница на дима и саждите дирят смисъла на живота.

Гледам града и ми се ще да извикам: – Събудете се, вие спящи! Елате горе на планината! Забравете за малко вашите „чисто проветрени" жилища, пълни с милиарди микроби и елате тука поне за един ден, поне за един час.

О, как ще се очистят горките жили! Как ще бликне по жилите чиста, топла кръв, ще обиколи всички клетки, ще освежи мозъка и ще махне от него всичките му черни мисли.

Учителят говори: „Да ви даде Бог светлина, чистота и истина в сърцата ви". „Амин" – отговаряме ние и се унасяме по чудните думи, по топлия тембър на познатия мил глас...

Над нас се гонят мъглите. Като палави деца не спира тяхната игра. Ту играят на криеница зад скалите, ту се гонят – надпрепускват се една след друга с магична бързина.

Сядаме около накладения огън. Раниците излагат върху снега своето богато съдържание. Боже, колко много блага си ни дал! С какво изобилие си напълнил нашите трапези! Тук няма сега богат и беден. Ето, към салфетката разгърнала само хляб и праз, се поднася голяма буца халва, след нея идва шепа маслини, сирене. Татъка, гдето гладни уста дъвчат хляб със студен картоф, вече в чинийката му пътуват пържени кюфтета от спанак. Към моята скромна милост пристига парче баница; в чинийка подлучен спанак с кисело мляко и шепа орехи. Кой ги праща? Приносителят се усмивка многозначително; някои се обръщат и ме гледат. – Кой? – Учителят. В чудна благост се топи сърцето и не знае как да благодари... Поглеждам към Него. Той хвърля към мен бегъл поглед, бели с ръцете си сварения картоф и нещо се усмихва – прави се, че нищо не е сторил, като че ли нищо не знае. Изведнъж се засвири на обой. Тихо, тихо започна някаква музикална приказка. Леко се понесе нагоре, разпиля се по скали и долини, като внезапно нахълтала благоуханна вълна. Като че ли за миг изчезна сегашната картина – край огъня наредена трапеза, а друг свят се яви пред нас, други времена, други люде. Там беше робско време – дрънчеха вериги, звънтяха ножове, ехтяха пушки, писък и вопли – до Бога. Едно сърце оплакваше скъпа загуба – осиротяла майка диреше чедата си. Невръстно дете, всред развалини и съсипни, диреше изчезналите си родители и вратника на родната къща... Тежко, тежко – гърдите се издуват в плач. Очите се пълнят със сълзи. Стоиш прикован на мястото, като че все тъй отколе и тъй во веки ще останеш. Но, о, чудо! Постепенно и бързо тоновете се сменят в друг ритъм. Пръстите живо бягат по металическия инструмент... Лицето на свиреца нищо не изразява, но чудото излиза

само през пръстите му, направо през сърцето. Леко се подема песента, като мъгли през пролетта. Зачестява бързи удари с дълги паузи, на които е нанизана една велика радост. Като че ли мрачното облачно небе се разкъсва и сини процепи откриват чистия лазур. Отдъхват си гърдите – сълзите слизат отново към своя извор, сърцето ги надваря с бърз и радостен ритъм, като млад левент размахал над глава свален пош – играе и се весели. [пош – парче плат, кърпа] Пред очите се ниже друга картина, съсипните оживяват. Издигат се по-красиви и чисти селища. Мъртвите оживяват. Носи се благоухание на градини и родни поля. От къщите се лее песен. Отговарят й с припеви. На мегдана се чуе гайда, приглася й гъдулка, цафара, кавал, топот от безброй нозе – пъстро пременени момци и девойки извиват буйно хоро по росна ливада.

Слушам с примрежени очи, но сърцето тъй радостно бие в гърдите, че ха, ха, ще скокне и ще заиграе върху снега. Но спира вълшебната свирня – и ние оставаме с преживяното за дивната музикална приказка за битието на човешката душа, която лети от мрак към светлина, от робство към освобождение.

Слизаме. Закопчваме здраво палтата си. Нахлузваме добре калпаците си и застанали на сборното място поднасяме своята гореща благодарствена молитва.

Ето ни вече надоле. Вятърът бучи с всички сили, но вече му се не боим. Сега той бие в гърба.

Кръчмарят е турил на работа всичките си чайници, гюмове и джезвета. Зер, мили сме му, иска да ни сгрее, стопли и да прибере още някой лев от нас... Там ни чакат и още някои любопитни селяни, които искат да преброят колко мъртви носим със себе си от тая днешна „сприя". Но горчиво се излъгаха. С удвоени и учетворени сили, здрави и бодри, слизаме към града, гдето ни зове дълга. Неусетно минаваме Драгалевското шосе и се прибираме, гдето софиянци помръзнали и пременени, празнуваха на свой ред Благовещение.

2.1.3. Гергьовден, 6 май 1922 г., събота, [Витоша]

На път. Ситен дъжд прониква до костите. Облачно. Витоша в мъгли. Ето ни вече по стръмното – Зеленка, или „Вади душа", както му казват туристите. Дрехите ни съвсем мокри – залепнали по нас. Но, грижа ли ни е нас от това! Нали сме с Него – светлия Учител! Но, защо лицето му е тъй замислено, даже, като че ли скърбно? Как са прилепнали устните му; напред е устремен Неговия взор и ние търсим в душите си тая „точка" и се стремим да я догоним. Мълчаливо го следваме и ний. Защо е тая скърб наоколо ни? Като че ли цялата природа скърби по нещо и – Той и ний.

Каква тайна е в Неговия поглед! Как високо се издига Той над нас, с ръста на духовен гигант, което придава величава окраска и на тялото му. Около Него – светлина. Погледне ли те – лъхне те неземна топлина, що сгрява и всички най-изстинали кътчета на душата... Той ни води. Така вглъбени по Него, неусетно изкачваме задъхващата стръмнина. Дъждът все вали и вали. Може би това не са дъждовни капки, а бисери, а може би елексир на природата, която души и тела подмладява.

Пролет е. Всичко се раззеленило. Гората е облякла най-хубавата си свилено кадифяна премяна. Полето също е напослало меки пъстри

губери с шарени възглавки. Изпод шубрачките надничат сладкодъхни минзухар, теменужки и петлюви гащи. Тук–таме ранобудния кукуряк вече в отстъпление пред новите пролетни цветя. А те не са малко: игликата не се бои от дъжда, а вредом е окичила храсти и полянки. Синчецът и незабравката, оросени от дъжда, упорито продължават своята изложба всред мрачния дъжделив ден. Кукувичката самоуверено наднича из тревата, не иска да знае от пролетния дъжд. А колко още безименни бели цветенца, поръсили навред полета и ливади като бели снежинки, нестопени от слънцето! Тук–таме се подава и копривата. Шипка е напълнила розови цветове и чака само една, едничка усмивка от слънцето.

Чува се песента на славея. Скрит е негде той, но гласът му се издига чевръсто и силно в приятната хладина от изобилната пролетна влага. Измежду храсти и камънаци бързо тече буен планински поток. Увисналите над него мокри храсти го питат нещо, молят го да поспре и им разкаже за високия връх, където земята е отворила златни порти и го е пуснала всред природата за радост на растения, животни и хора. Но спира ли той? Я, колко се е забързал! Не може да го стигнеш. Не може да се нарадва на силата си, на своята свобода след оная люта зима...

Всичко пее. Природата непрекъснато съчинява химни. Пее земята, пее слънцето, скрито зад завесите на мъглите и облаците, пеят цветята, пее ручея.

Учителят се отдели от нас и се изкачи на едно възвишение. Оглежда околността. Каква мощ се излъчва от Него! Каква самоувереност, а същевременно и каква благост! За миг Го обиколихме мълчаливо. С какъв тъжен поглед ни изгледа Той всички до един! Изведнъж лицето Му засия в чудна усмивка. С нея Той като че ли ни събра по-наблизо около себе си. Молитва; задушевните й слова се издигат към мрачното бяло небе и молят Тоз, който е зад слънцето и зад звездите да ни даде просвета на душите, за да изпълним Волята Му. Сълзите ни се сливат с дъждовните капки и падат като жертва върху благодатната майка земя.

Запалихме огън. Запращяха сухите клечки, облаци пара се вдигна от дрехите ни и завчас ни изсуши. Пламъците на буйния огън се превиваха от смях пред толкоз мокри гости. Те се надпреварваха със своите огнени езици как повече да ни услужат. Целуваха ни весели искри. Милваше ни топла грейка.

Дъждът спря. Тихо е навред. Изказаните думи на Учителя сякаш природата ги грабва, превръща ги в мълчалива проповед, която се влива в душата с вечна сила.

Пак го следваме по нанагорния път. Мъглите още по–гъсто ни притискат. Не може да се различи човек от човека. Колко път сме извървели – не знаем. Кое е това място на много води, където спираме – също. Огромна поляна; прилича на Свещено Преддверие. Нареждаме се в кръг и по два лакти разстояние един от друг. Всички на колене, всички на молитва. Безмълвие и красота. Всеки от нас е облечен с бяла светлина, която гъстата мъгла му дава. Вятърът над нас раздухва облаците, но ситния дъждец отново окъпа главите ни.

Мълчалив размисъл в огромен кръг всред планината и под стихиите на природата.

Мъглите се разпръскват. Тайнствената молитвена картина е пред очите ни. Защо всеки един е вдигнал нагоре ръка? Приветствие ли е това към Извора на живота или сливане с Вечността?

Клепките Му са притворени. Лицето Му диша Тайна и неземна Красота. За какво се молеше Той?

Ръцете ни са вкочанени от студ. Телата ни зъзнат от дъждовната влага, но Той е с нас и ние му се радваме толкова много, че не мислим за себе си. А може би това е Неговата Любов към нас, тия, които търсим Истината и Живота.

Още по-нагоре, още по-нависоко. Като че ли Го обгръща бяло сияние. Като че ли сме пътници към небето. Природата непрекъснато пее своите химни. Невидим божествен цигулар й приглася с нежни живи извивки. Мълчание и красота. Сълзи дъждът върху челата ни като бисерна диадема. Мълчи сърцето, немее умът пред великата красота на природата.

Облаци като гигантски духове се носят над земята. Ние вървим всред тях, водени от Него, върху главата на когото играе невидимо слънчево сияние. Наметалото Му като че ли се слива с бегливите лъчи на слънцето и го обвива в светлина. Отново огромен кръг. Той стои от единия му край. Тайнствена лозинка се понася от уста на уста:

„Едната Божия Любов е само Любов." Като светкавица ни озариха тия божествени думи. Заповтаряхме ги мълчком. Потопихме ги в душите си. „Тя ще внесе мир в нас, светлина в умовете ни, сила в сърцата ни, ще роди Истината в душите ни. Тя ще ни съедини с Бога. Амин. Тъй да бъде!"

„Повторете!" – се чу гласът Му. „Повторете!" – отново каза Той. И всички заедно произнесохме скъпоценните Му думи и като че нов живот заигра в сърцата на всички, ликуващи в царството на Божията Любов.

„Знаете ли що каза Мойсей на Христа на връх планината при Преображението?" – ни запита Той. – „Че ще разпънат Христа и ще го напуснат неговите ученици!"

Изтръпваме при тия думи. Но Той продължава:

„Идете отново там, отдето дойдохте и запомнете тия думи: „Едната Божия Любов е само Любов. В света всичко ще прейде, всичко ще се измени, но тези думи и Словото Божие никога няма да се измени!"

От облаци и мъгли не остана ни следа. Слънцето обилно изпрати своите лъчи и като на майчина гръд ни стопли изведнъж.

2.1.4. 16 февруари 1923 г., петък, [Витоша]

В 7 ч. сме на сборния пункт. Земята е помръзнала. Сняг няма. Утрото е ведро. Тук–там още блещука по някоя звездичка, като ранобудна девойка в чисти двори. Изток е тъмен още; само една златна ивица отделя небето от земята. Всеки миг чакаме слънцето, но то още се бави, сякаш да постегне върху гърдите си топла дреха, на ръцете си еднопръсти топли ръкавици...

И ние добре сме се приготвили за път. Не липсват кожухчета и по нашите гърбове, дебели шалове и топли ръкавици, а още и подковани обуща.

Вървим напред с бодри крачки. От ляво, край пътя, тече полузамръзнало поточе. Бодрият му глас се чува като нежен ромон

изпод напукания лед – безспирна приказка на Водни духове, които вечно приказват за чистите, високи върхове, за росната капка, за слънцето, за планинския въздух.

Зачурулика птиче! Кое ли ще е то? Кой ли е този тъй ранен хвърковат предвестник?

Витоша се накачулила с гъсти мъгли. Тя иска да ни сплаши, за да се върнем, но ние познаваме вече добре шегите на нашата стара приятелка; не веднъж, всред бури и мраз внезапно разкрие тъмното си було, от което блясва милия и дружелюбен поглед...

Прекосяваме селото. Ето ни край водениците, гдето сядаме върху твърдия сняг на почивка. Слънцето отдавна е изгряло, но чак сега показа лъчезарната си глава над тежките мрачни облаци и благо разля над нас мила усмивка. Тя беше кротка покана да снемем качулките от главите си, да не се плашим толкоз много от студа.

Драгалевският монастир оставя в дясно – доле, а ний се катерим по снежната урва. Но, чудно нещо! Вървим по същия път, а няма вече ни следа от умора – пъшкания и охкания не се чуват, почивки не се правят, освен малки престои от 3–5 мин. Газим по омекнал сняг, като по килим от гъста трева. По клоните още сняг – тук –таме приличащ на най-изкусна тантела. Клоните леко се подули, изкарали червенички и кафяви пъпчици – мили, далечни предвестници на дълго жадуваната пролет.

Наистина, Витоша отмята облачното наметало от стройния си стан, от дето се разкриват ослепително белите й плещи. Чаровница ненагледна! Из процепите на гигантските скали се издигат мъгли на възбог – величествени сенки като някои исполински духове, които се крият из пещерите подобно крилати змейове.

Сега пък градът на свой ред е закрит зад тъмна преграда. Над него се носят малки бели облачета, подобно кораби по смръщено море.

Витоша вече разкрива и главата си. Ето го и коронования с бяла тиара връх. Как блестят мириадите [мириади – десетки хиляди] брилянти по нея!

Въздухът е мек, напоен с топли лъчи. Движим се бодро и леко.

Стигаме равна поляна от дето се вижда цялата Софийска долина и отсреща огромния гръбнак на Стара планина.

Доброволци момци вече са ни изпреварили и наклали буен огън. Там вече врят големите ни бакърени чайници – готова вода за ароматичен чай.

Пристигаме пламнали от топлите слънчеви лъчи. Вадим чисти дрехи за преобличане, тичаме по шубраките – първо потните дрехи да снемем. После поднасяме чашки под чучура на големия чайник, пущаме захар и резенче лимон в чашата и – почва едно от най-приятното действие на планината. След първата чашка следва втора, трета – дордето се изстиска целия лимон в добре подзахарения ароматичен чай.

После развързваме раниците; тогава започва истинската закуска. Ето го надутичко бяло самунче, ето ги лъскавите маслинки, бялата ряпа, крехкия праз, орехите, халвата, ябълките, зимовките круши. Колко хубаво! Навярно бяхме много гладни, защото подир един час от тия земни блага не остана ни помен.

Заваля дребен скреж и с малки звездички наръси косите ни. За миг небето се помрачи, но после пак бърже се разясни.

Тръгваме отново. Барометърът на Учителя показва 1600 м. над морското равнище. Лъкатушим полека. Заставаме, гледаме бялото море от сняг около нас, упиваме се от Божествената гледка и пак поемаме нагоре. Ето ни веч под Резньовете. Сега те отрупани със сняг гледат към нас застрашително. Приличат на заключено съкровище, що едничка пролетта може да отключи.

Сядаме върху снега. Потъваме в чудната тишина и мълчание на природата. Той е с нас. Как зорко бди за всички дали са добре пристигнали и дали всекиму е дадена и тук порция вряла вода – мощен предпазител от всички видове простуда. Когато всички пиха, Той ни каза да се наредим в 4–5 дълги редици един зад друг и по 2 метра разстояние. Обърнати към изток, ние зачакахме. Изведнъж ни обви мека мъгла. По Негова команда почнахме да правим плавни гимнастически упражнения, като същевременно пеехме: „Изгрява Слънцето". Ръцете се движеха под такта на песента, като че пъдеха мъглите и привличаха слънцето. Постепенно въздухът силно се затопли и в гърдите ни нахълта някакво неземно благоухание. Слънцето проби мъглите и ни обгърна с мощна топла вълна! Ето го, то цяло се показа из ведрия лазур. Но и то за миг, като че стана синьо, синьо и затрептя отгоре като грамаден сапфир, ограден с огромен светещ ореол. Всички се потупваха по гърба, пипаха ръцете, лицето си, усмихваха се един на друг и тихо си шъпнеха за „чудото", което ставаше, за което нямахме думи да изразим.

След това пък сняг на едри парцали. Мек, пухкав, топъл. Зад нас отново се спуснаха мъглите; тъмната стена пак закри белите плещи на Хубавицата, а градът се разведри пред нас в синкава далечина. Духна остър вятър. Мекия сняг по нас замръзна и увисна на кичури. Пътят стана труден поради новия сняг, засипал стъпките ни. Почнаха да падат и се търкалят из снега. Чува се смях, кикотене. Как сме се смъкнали до водениците и не сме усетили. Водата над улея замръзнала и потекла на бляскави сталактити. Всичко отново е под лед. Студ. Със сърца сгорещени от пътя и „Чудото" под Резньовете, ние не го усещаме, а със снежни шапки, плещи, раници и ледни висулки по косите, рано слизаме в града. Зиморничави изконтени дами и господа ни изглеждат с любопитство...

Ето ни в малка, топла стая, измити и преоблечени, отново пред чашка чай, която за ръка довежда сладката нощна почивка и нова мечта за друг пак излет Нагоре.

2.1.5. 23 февруари 1923 г., [Витоша]

Проливен дъжд от вечерта предупреди страхливците да си останат у дома. Но чудо! Когато се огледахме на сборното място, числото на тия що се отрекоха да дойдат се удвоило и утроило!

Изгазваме софийската кал и навлизаме по Драгалевското шосе. Крайпътните вадички съвсем размразени, сега свободно си течат и весело гонят своите кристални води. Преваляваме селото. То спи дълбок сън, не го будят ни псетата, излезнали да ни посрещнат с весело извити опашки.

Кичурите по пропукания воденичарски улей станали още повече и по-големи. Колко са хубави! Приличат на черковни полюлеи, блеснали от рубиновия изгрев. Ето го Слънцето, цяло веч. Наднича из зад бялата

кадифяна завеса на Стара планина, усмихва се на природата и бавно, бавно се издига по своя път. Тишина. Не, не – чудна горска песен. Пее вятърът, пеят водните струи, чучулигите, блясъкът на снега, голите напъпили вейки, цели прострени към Слънцето.

Възлизаме. Вятърът се усилва. Той се превръща на стихия, на буря, на ураган. Грижа ли го е него, че ни поваля доле и ни търкаля по снега. Но дали се плашат екскурзиантите! Пази Боже! Приличат на млади бойци, които вместо да се плашат от боя, налитат към него с непреодолима сила. Лицата им сияят. Чува се весело провикване маршова песен. Между нас има старци и деца. Не мож ги различиш по радостния блясък в очите, по бодрия вървеж. Слънцето грее над нас. Няма пред него ни мъгли, ни облаци. То обилно, с две шъпи сипе бисери и елмази по снега и лъха от висинето смях и закана към нас. Закана? Защото вятърът не спира, бурята се увеличава и студът нараства с неимоверна сила.

Доле градът едвам се вижда. Само златните кубета на църквите показват, че доле има човешки същества. Горският ураган започва здраво да ни тупа. Колко пъти, заваляни от тоя силен юнак падаме и ставаме, и какво би станало от нас, ако не беше този сняг, по който падахме като върху мека постеля!

Ето този млад левент как се е вчепкал в шубраките и не ги пуща. Ето ги млади и стари, вкопчани един в друг, неволно събрали се накуп от разлуделия се вихър. Някъде хвърква шапка, някъде се откъсва кошница с чайни принадлежности и по воля се изтърсва по заледения сняг. Но палтата здраво се закопчават, шапките се превързват с кърпи. Крачките се правят широки, бавни с помощта на дългата гега.

Наистина планината палаво си играеше с нас, като не мислеше скоро да свършва...

Брули вятъра, не жали. Някой тича за калпака си, някой се мъчи да стане от снега отново повалян от вятъра.

Но Учителят е всред нас. Ние не се боим. Всичко с Него леко се понася. Ето, нещо тихо говори Той с един млад офицер. Последният се отдели и отлетя нанякъде. Ние се сбрахме около Учителя – уверени и радостни, че пак нещо хубаво ще стане – въпреки всичко. След малко младежът пристигна. Каза, че отсреща под рида е завет. Учителят го пратил да провери. Тръгваме. Вече здраво се опираме на тия упорити планински шегобийци, които искат да се посмеят с нас. След още падания, ставания и буен смях, ние сме на завет. Изведнъж шегаджията вятър – прелетя високо над главите ни и се спотири по долината да ни търси. Но, ние сме на безопасно и вече се греем на новия запален огън.

Чайникът пак запя и напълни чашките ни със спасителна топлина. С каква сладост пихме чая си, с какво настървение, като добри бойци след победа, унищожихме всичките си хранителни припаси.

Слънцето пак тъй ярко грее от висините, като се правеше, че нищо не знае за тупаницата що ядохме от бурята.

Превали пладне. Вятърът утихна. Изкачваме равна поляна и почваме да правим гимнастически упражнения. После изпяваме множество песни. После отправяме благодарствена молитва и почваме да слизаме.

Дълга върволица се проточи надоле. Нозете ни вече гмичкат по разтопен сняг, а пред очите ни незабравима гледка: на североизток

– се белее и блести в слънце Стара планина, на югозапад Люлин като кристално цвете се издига към висините, на югоизток нов хор от планини носи на възбог своята хвалебна песен. Витоша – грандиозно укрепление изпровожда кротко своите бойци, които днес опитаха нейните тупаници.

Градът блестящ, нов и чист, като окъпан сияе в долината, подобно приказно царство.

Ето ни минаваме Драгалевци – преваляме доволно разкаляния път и влизаме в града.

Обръщаме поглед към Витоша – тя все тъй чужда и далечна пак си остана, както винаги, за всички, що далеч от нея живеят, но ние носим в сърцата си красивите животворни страници от нейната велика книга, що крие вълшебни хубости и тайни.

2.1.6. 4 март 1923 г., неделя, [Витоша]

Часът е седем сутринта. Ставам, гледам небето. Тук–таме – облаци разкриват няколко бледнеющи звезди. Венера изпраща своята лъчезарна усмивка. Въздухът е свеж и топъл. Няма нито сняг, нито студ. Но Марта е стара неверница и затова дебелите палта са навързани върху раниците ни, за всеки случай.

И тоз път не сме малцина – повече от 200 души. Един след друг или на групи те се точат по Драгалевския път.

Ето ги и селяните млекари, подкарали своите каручки–двуколки с пълни гюмове мляко – препускат към града. Някои селяни пък са обслужвани за целта само със своето магаренце. Кротко, господар и добиче слизат към голямото селище да занесат на гражданите прясно млечице.

Поточета от страни пътя пеят малите се песни, шуртят, пенят се и отнасят далеко своята радост.

Слънцето, голям златно кълбо, едвам надникнало пак изчезна зад облак.

Ето го селото. Селяните се разшавали – повечето празнично пременени – сякаш готови за сбор. Рояк деца накацали по стоборите, облечени с бели кожухчета, с почервенели от студ ръчички и нослета, любопитно ни гледат. Някой от пътниците се спира, вади от джоба си пликче дребни бонбони и им раздава. Чува се дружния им радостен смях – нещо като благодарност. Край тях са и кучетата, весело въртят опашките, облизват се и умолително скимтят към раниците ни... Те си знаят, че има и за тях, но не сега, а на връщане...

Всред селото, над черквата се разлива голяма чешма. От няколко дула тече обилна, бистра като сълза и сладка като цветен нектар вода.

Улеят на воденицата е размразен, водата тиха и бистра се носи в него като кротко животно.

Изкачваме се полека по хребета на планината, заморени, запъхтени.

– Ех, да има сега поне една глътка гореща водица, казва някой и слага на устните си малко снежец, останал още нестопен по сухите горски листа.

– Има, отговаря друг, след нас върви чайникът и огнището.

– Как, какво огнище, чудим се.

– Ей такова, отговарят, прилича на лозова пръскачка, носи се на гръб с ремъци. Снабден е с пещичка, която подварява непрекъснато цели 8 килограма вода.

– Не е възможно, такова нещо, обажда се някой възмутено. – На гръб носи ли се гореща пещ…

– Носи се, как да не се носи, отговаря същия глас. Чайникът е сложен върху азбестова плоча и пречи на високата температура да изгори гърба.

След малко някой извика: – Ето го чайника!

Пристига Цеко – червендалест юначага – сложил на гърба си чудния предмет. Наистина като лозова пръскачка – ето и пещичката. Но чува се свирка – тя звучи от горния край на чайника.

– Защо свири, питаме Цеко.

– Свири, казва Цеко, защото водата е завряла – парата бие в свирката и тя запищява от вътре нагоре. Елате си налейте.

Цеко застава, приближава ме се при врящия самовар, отвинтваме кранчето на долния край и о, чудо! Всред планината сме обслужени с истинска вряла вода.

Юначагата се спира от група на група, услужва на всички и лети нагоре.

– Ще имаме още два такива, казва първото сведующе лице, което знаеше за самовара. Бях при Учителя, когато поръчваха този. Учителят сам обясни на майстора как да бъде направен този апарат за гореща вода в планината.

Колко хубаво! Няколкото глътки гореща вода премахват палещата жажда и като че ли подновяват силата ни.

Вред по планината ливнали води. Снегът навред се топи и на безброй потоци слиза към долината.

Тук–таме из под камъните надничва здравец. Клончетата вече обсипани с червени пъпки, пълни със сок бодро изправят вейки. Но Витоша е още бяла. Над нея облаците като завеса се разтварят от дето наднича лазурно небе. Като че ли Планинският Дух наднича към нас и ни приветствува с „Добре дошли!"

Слънцето, като блестяща, но забулена топка лети зад облаците. И долината е в лазур – там като че няма облаци. Само върху Стара планина, като че на будна стража стоят кълрави неподвижни облаци. Те приличат на въоръжени войни с огромни щитове и каски – едни пеши, на коне, други на каляски. Някои от тях държат дълги копия в ръцете си, други – огромни тръби, трети извили гигантски тела в мълчалива борба.

Ние вървим нагоре с крилата радост в душите си. Като че ли навлизаме в някакво ново царство – царство на щастие и велика радост. Като че ли се носим леко из водите на Божествена къпалня, която заедно с душата пречиства и телата ни, всяка клетка. Тих зефир ни гали, като нежните топли длани на любяща ръка. Въздухът прилича на най-чистата и сърдечна прегръдка…

Той е с нас; Този, Който ни изведе тука, посочи ни тая неземна хубост на природата за която ние досега бяхме чужди. Ето, събираме се около Него. Той ни говори... всички сме били едно пред Бога, всички трябва да работят, да работят… и че пътят е труден, труден.

Но що ли има трудно и непреодолимо, когато Той е с нас? Не излъчва ли се от Него свръхчовешка сила, която се прелива и в нас, и ни прави

способни и за най-труден подвиг. Има ли препятствие, което да не можем да преминем под топлия поглед на тия слънчеви – пълни с благост очи!

Ето, седим върху снега и Той е с нас. И чудо! Пред мен за миг се слива древното минало в настоящето в един едничък миг, който ми разкрива една чудна тайна… Че Този, Който тогава водеше своите ученици из природата и ги учеше за Бога, е пак Този същия… И ние сме същите.

Няма хиляди векове – няма Христос и Петър, и Павел, и Йоан – има само един Вечен Дух, Който през всички времена е един и същ, само че расте, расте.

Ти, който не вярваш, ела и виж! Гледай тази картина и кажи що мислиш? Погледни тия будни очи на стари и на млади, които тичат след Него да се учат, да понасят мъчнотии – да носят тежести. Погледни и Него, как се грижи за тях, как тихо ги учи, как мигновено взима върху си всичките им горчивини и тежести. Ето ги древните ученици: стари и млади, старци и деца, учени и прости, богати и сиромаси.

Сепвам се. Невидима тъмна сянка се приближава към тази картина като крадец и иска да я помрачи. Кой е той? Нима и той е дошел след Него? О! Тогава… тогава той беше един и познато беше името му и отде е дошел, а сега, дали не са повече – дали не носят други имена и други облекла, в други роли?

Миг, но двете вечности се сляха в една и аз вече не можех да отличавам лицата и нещата.

Доле е също един голям каменен град, който подучен от книжниците и фарисеите и сега хвърля камъни срещу избраниците.

Внезапно всички ставаме. Върху огромна поляна ни поведе Той в равностранен триъгълник, после ни нареди в полукръг. Мълчание. Тихи стъпки върху белия сняг – безброй погледи отправени в един. Един слънчев поглед отправен едновременно към всички.

Дивна картина – несравним миг, навеки записал в гърдите ни нови скрижали на вечната любов.

И още, и още... Но кой може да опише това чудно видение на този миг в планината? О, ако би могъл?

Неволно гърдите въздъхват от чудна сладост и устните нашепват: – Господи, Господи!

Чува се неземна песен: „Махар Бену Аба".

2.1.7. 18 март 1923 г., неделя, [Витоша, бивака Ел Ше-дар]

Витоша днес наистина е празнична. Няма никакви мъгли по нея и тя мощно се издига над Софийската долина със своето бяло наметало. Вали мек снежец. Небето е сиво, сиво. Постепенно снегът се сгъстява, сгъстява до толкова, че замрежва въздуха и скрива прекрасното видение на бялата планина.

Може би тя цял ден щеше да остане тъй красива и натруфена, но като ни видя че стотина – двесте души напираме към нея, се нахохори… Какво ли си казва: – Я си вървете! Какво сте ми се надигнали? Да не съм ви калесвала с бъклица! Не виждате ли, че не ми е още подредено! Още не съм изкарала да постеля по ливади и полета зелената си черга, още не

съм изтъкала пъстрите си възглавници. Где ще ви туря да седнете? Какво сте ми подранили, къде сте се наканили? Я се върнете, че ще пусна ветри вихрокрили със сняг да ви навеят, в преспи да ви зарият.

А пък ние й отговаряме: – Мила Витоша, мила наша приятелко, ние те обичаме и такава каквато си. В твоя ранен пролетен безпорядък има толкова красота. Да би знаяла само как хубаво ти стои това бяло наметало, макар и малко изподрано по края. Твоята белота е тъй равна и чиста, че би могло по нея да се напишат най-хубавите приказки. А каква несравнима благодат лъха от гърдите ти! Всичкото благоухание на цветята е скрито в дъхът ти, всичката сладост на изворите и потоците – в гърдите ти. Не си ти божество, но напомняш за него. Не си ти най-прекрасната планина, но си измежду най-прекрасните!

Колко си хубава, хубава, тъй бяла и чиста. Приличаш на спяща царица, която скоро ще се събуди от сън, скоро бузите й ще зааленеят от пролетното слънце и по очите й ще затекат първите радостни сълзи.

О, планина! Ти си най-величавият храм, отдето най-скоро на възбог отлита отправената молитва. Твоето божествено благоухание е най-приятния тамянен дим пред образа на твореца. А твоят първосвещеник, не е ли твоят чист въздух, твоят вятър въздух, окъпан от най-бистрия лазур. Когато Той говори – сърцето забива живо, живо и по жилите нахлува най-чистата кръв, от която се раждат най-възвишените мисли, най-топлите чувства. Тогава няма страдания, тогава изчезва всяка мъка.

О, този храм и този първосвещеник! Славата му се носи вред, обикаля земята, носи живот навред и пак се издига по високите върхове да се пречисти в къпалнята на чистия лазур.

Кандило ти е слънцето. То се пали всяка сутрин от вярна и неотклонна ръка. Неговото масло не свършва, неговата светлина – не угасва.

Благословен да си ти величествен храм на Твореца и ти Слънце – негово мощно кандило и вие звезди, вечни кандила – посестрими на Онова велико и недосегаемо Слънце, което никой човек не е видял, но което всички знаят, че съществува.

Витоша чува тия наши мисли и нежно се усмихва. Тя радостно пляска с ръце и игриво ни замеря с шъпи бели конфети. Това са нейните приветствени цветя.

Нозете ни потъват в бял памук. Като че ли газим по облаци, катерим се из въздуха и летим към слънцето...

Още един бакърен самовар. Пищялките обаждат где е той и, че водата за чай е готова. Неволно си спомняме, че не сме на небето, а на земята, където слизаме да уталожим безмерната си жажда. Защото нагоре има само въздух, пара и лъчи, но никъде, никъде капка вода.

О, тези, които носят самоварите и торбите с дървени въглища съвсем не приличат на иконописани ангели. Здрави, плещести, зачервени и запотени тичат от група на група и раздават от животворната влага, що далеч пъди всяка простуда.

Някога библейските левити носеха на гърба си части от скинията, сега пък нашите съвременни левити носят най-великото предпазно средство против заболяване на планината. Ето, друг пък носи металическите им коминчета, четвърти – малки брадвички за сечене дърва, защото и голям огън ще се кладе горе в подножието на скалите при онзи многоводен бистър извор.

Бавно, бавно пъпли нагоре и криволичи нашия бодър стан от екскурзианти.

Върху града сиви мъгли, а също и цялата планина. Наистина, като че ли пътуваме всред облаци, всред самото небе...

Наблизо се чува песента на планинската река, една и съща е нейната песен отвеки, но винаги е мила нам и приятна, както са бабините приказки, макар и безброй пъти повтаряни. Не омръзва тая песен, но изпълва сърцето с мир и тиха, успивна радост.

Неволно душата се пълни с благослов. Неволно възторгът от тая чиста красота прелива в молитва. О,Ти, свята сила, създателка на всичко хубаво и прекрасно, бъди благословена! Ти чудно движиш всички светове, в непостижима хармония ред. Каква си ти, чудна Вълшебнице, която навред се криеш и навред си пак?

Колко е хубава планината! От нея лъха празнична тържественост. Бялата й дреха – бяла, като самата Белота. Като че ли е последния празничен прием, на който тя се прощава със зимата. Тя свършва вече своите зимни приеми и скоро ще отвори пролетните, и друга ще бъде вече празничната й дреха.

Хе, доле, в далечината се гуши монастира – орехова хвалебна черупка – храм, човешко творение – измислица на тесногръдие – тесногръдие, колкото фанатично, толкова и страшно... Страшно, защото му липсва невинност, защото в негово име свободният човешки дух е дал кървави жертви. Кой храм е по-достоен и по-величествен от човешкото сърце? Кой по-велик първосвещеник може да бъде, освен самия човешки Дух, който сам открива всичките му безчислени чудеса и непрекъснато се стреми към подвиг и съвършенство.

Цялата природа пее хвалебна песен. Цялата природа е неизменим свещеслужител, така че всички човешки словесни хвалебствия остават малки и безсилни опити да се изкаже неизповедимото възхищение, докато сърцето, макар и невидимо с всеки удар се радва и благодари на своя творец.

Нозете – до колене в сняг. Тук–таме из белината, като нечие живо око наднича бистър поток. Той прилича на воден път, жила, по която се носи живота на хиляди тревички и цветя, хиляди семенца и коренчета.

Едвам, едвам през падащите меки снежинки се вижда едвам забележимото очертание на Стара планина. Тя прилича на някакъв приказен сън за онова блажено царство, което е пълно с всякакви приятни чудесии за човешките създания.

Из храстите подал глава кукуряка – първия зелен пряпорец на пролетта.

Бавно се движим към нашата планинска „Гостна" близо при многоводния извор, близо при ония огромни скали, струпани като че ли в безпорядък, като помен ни е останал от първия им строеж, когато са подпирали куполите на прастаро светилище на човеците – гиганти.

Ето ни, вече пристигаме. Доброволците – младежи вече са наклали голям огън, чийто пушек и пламъци приятно се отделяше към царствената белота. Пищялките на самоварите веч непрекъснато съобщават на жадните да дойдат и се почерпят с чай. Но, чакай, първо се преобличаме със сухи долни дрехи – кратковременно зъзнене по снега и после – миг –

приятно чувство от сухата чиста риза – и чай, чай, ароматичен чай, с много лимонов сок и захар…

С горещата вода ние, така да се каже, намятаме една топла вътрешна броня, която сигурно ни пази от простуда.

Запяваме песни. От бодрите дружни гласове огънят, като че ли запламтява с по-голяма сила. Дълги пламенни езици хвърлят весели искрици, като че и те пеят заедно с нас.

От дрехите ни се вдигна мъгла от пара.

Някому хрумна идеята да си направим хорце. Чу се свирня от цигулка – ритмична, бърза, бодра – леви, леви, леви, хоп, хоп… Земята затътни. Лицата горяха от изблик на сила и очите – от радост.

Отстрани неколцина умъдрено следят нашата лудория. Но, не се стърпяват и ето, хващат се и те, не ги сдържа, оставят другиму, по сърцат, да довърши критиката.

Задава се Учителят. Обгърна ни с бащински поглед. Заставаме. Тогава Той ни нарежда на голямо колело с такта: десни, десни, десни с песента: „Ний сме славейчета горски", като стъпвайки се приближавахме към центъра; после по същия начин играейки се отдалечавахме към периферията на кръга. И Той се залови с нас. Лицето Му сияеше като на юноша. Колко радост!

След това натискаме раниците. Изваждаме всичките си бойни припаси за една открита борба с неприятеля – глад. Ето ги ръчните бомби – праз, сърмици от зеле, куршуми от маслини, полета от бяла ряпа и алабаш – особено белите питички хляб и цяла тояга гевреци, събрани в куп, представляваха средства за сериозна съпротива против гладния неприятел. Каква музика от толкоз дъвкащи уста – царски симфоничен оркестър…

Слънцето вече преминава своя зимен зенит. Събираме се вече на поляната, стегнати за път. Шапките се отмятат от главите – величествено мълчание. После тихо се понасят словата на „Добрата молитва", 91 псалом и „Отче наш". Бодро поемаме път. Някой стои на речния бряг и ни брои: 50–52–60–70, 80–85–87–90–100, 150–200–209…

Спираме се на голямата поляна срещу бивака. Нареждаме се на няколко прави редици – отстоящи 2 разтяга един от други. Тук пък си правиме гимнастиката. Студено. Далеч от огъня, зъбите ни тракат, пръстите вкочанени. Но после настана приятна реакция – топлина се разля по жилите ни. Цели отрупани със сняг заслизахме към града, очистен от непроницаемите мъгли. Софиянци с любопитство извръщаха глави да ни гледат.

Бодри, като че ли ей сега тръгващи на излет, се връщаме дома, там – на сладка почивка, да досънуваме Божествения образ на планината.

2.1.8. Ел Ше–дар. Чешма. 27 – 28 май 1923 г., [Витоша]

Планините са най-хубавото нещо на природата. Те са чистилището на земята. Погрешно Данте вкарва грешните в сърцето на земята, за да ги пречисти. Горе, горе на планината е тяхното място! Няма защо и богомолците да се вкарват в опушените с тамян свъртали́ща, а там, там на

планината, човек да види нищожеството на своята гордост и честолюбие и смирено да простре ръце всред тая божествена хармония.

Наближаваме величествения храм на природата. От Витоша изкачат човекоподобни мъгли, що танцуващи преминават по нея и изчезват някъде, като някакви видения. Планински феи, отиващи на свиждане.

Тайнствената колона от движещи се триъгълници опасва Витоша като жива верига. Сега вече сме облечени по лятно му – алени, бели, сини блузи, сламени шапки, или гологлави, ние сме сигурни, че няма да ни се случи мартенска шега – па и да ни се случи малко дъждец, не е голяма работа – сега е топло. Планината е особено приветлива днес. Ето я, изпрати към нас лек ветрец да ни освежи и помилва. Незабравките с новите си премени и те ни казват: „Добре дошли". Въздухът е напоен с топли слънчеви лъчи и неизразима свежест и приятност.

Движим се леко, почти безшумно. Учителят ту предвожда колоната, ту отстрани следи общия й вървеж. Белите му коси, подобно слънчев ореол ограждат лицето Му дишащо вечна младост, красота и смелост. Лек ветрец играе с кичур от косите му, като да го показва колко е бял, блестящ и чист. Как стъпва леко и грациозно. Като че ли времето не му е отброило 70 години. Никой не може да го надвари в бързане, вървеж. Той не се задъхва; като че ли с всяка стъпка черпи нова сила от земята. По някой път застава да гледа дали някой не е изнемогнал. Ако се случи такова нещо, спира цялата колона за кратка почивка и пак тръгва напред. При тия спирания пищялката подканя жедните за глътка водица.

Градът потъва в бяла мъгла. Водите на Искър блещят огрени от слънцето като небесен път на земята всред тъмната зелена дреха на природата. Стара планина е махнала белия си кожух. Тя го е разкъсала на парцали, раздрала на ленти, стопила в топлите длани на пролетта. Кичести арки навред ни посрещат. Габър и леска – трънка и шипка се преплели във венец и отдалеч ни кимат да минем край тях, че от няколко дена те чуват за нашето гостуване и добре са се приготвили. Колко хубаво миришат трънките! Горката трънка, горката подранила скромна хубавица, що първа накичи слоговете с бели китки, първа изнесе на показ своето нежно изтъкано платно.

Пристигаме в нашата гостна – Ел-Ше-Дар, както я нарече Учителят. Колко хубаво е постлана сега тя! Копринен плюшен килим с бели ледничета, теменужки и цъфнали храсти покрая го обикалят. Бяла брезичка е преплела клони с леска и бук, като че нещо се додумват тихичко, да не ги чуе вятърко, далеч приказките им да разнесе на любопитните върхове и на приказливите долини.

Изворът клокочи, буйни води разлива, радва се и пей. Чува се удар на търнокоп. Юнаци пренасят на гръб циментови торби и дълга желязна тръба. Що ли ще стане? Около извора няколко чифта ръце копаят дълбок трап...

Дава се команда. Нареждаме се дълга редица по един от извора към уломъците скали в долината. От ръка на ръка, за един час до чешмата натрупахме голяма камара. В трапа влязоха двама души и от подадените камъни бърже изградиха резервоар, като го замазваха с цимент. Поставят и желязната тръба. Сетне затварят трапа, замазаха отпред дулото и оставят да се напълни резервоара с вода.

Смрачава се. Никой не си тръгва. Задонасяме дърва за огнището. Тука ще се нощува. Над нас небето опна своята звездна плащаница. Посипаха се звезди и по росните листенца.

Огньовете весело пращят и издават приятна грейка. Наобиколихме го. Чуват се песни. Всички подемаме; дори вятъра, заспал зад хълмовете, сепна се, събуди, скокна на юнашки нозе и запя с нас. Доведе и дъждовните капки, запяха и те, заиграха по сгорещените ни бузи, по пламналите ни чела. Навличаме връхни дрехи, слагаме гугли. Дъждът плиска, плиска. Започваме да зъзнем. Но ние пеем, пеем. Умори се вятърът и бурята, но не и ние. Престана дъжда, вятърът се утиши. Звездите смрачени за миг, пак се показаха.

Някои задрямаха край огнището. Полунощ. Даде се знак за тръгване. – Къде, питаха някои. С Него, щом сме, иска ли питане, Той знае.

Нареждаме се по познатия геометричен начин. Предвожда ни огромен ацетиленов фенер. Той свети пред нас като цяла месечина. Но ето я и нея. Надникна от облаците да види своята непозната посестрима. Видя и се закиска – отвори устни чак до ушите. Скри се зад облака да се насмее хубавичко, после пак се показа. После се люшна зад един хълм там на звездите да разкаже що е видяла, но ние прехвърлихме през него и я сварихме когато им разправяше.

Нощта е мрачна. Тъмни облаци, като сърдити змейове искат да скрият от очите ни чаровното небе. Чува се бученето на изобилни води, като че под земята. Ту през скали и боров клек, ту по мека благоуханна трева извива пътя ни.

Нашите пътнически колони са две – братска и сестринска. Студено. Правим къси почивки по боровия клек и пак продължаваме. Учителят е между двете геометрични полуокръжности. От време на време се чува тихият му, но мощен глас, когато трябваше да вземем нова посока, да разширим триъгълниците, или да направим смяна.

Тихи, тихи стъпки всред нощ на планината. Приличаме на древните халдейци, излезли да гадаят по звездите.

Ето бялата глава на Резньовете. Вдясно поемаме през мочури, скали и тресавища. Небето почна да се разведрява. Луната не успява да се закрие зад хоризонта. Ние вече сме я догонили и тя отново ще ни свети по целия път.

Задуха силен вятър. Стана студено като през зимата. Обилни води шуртят навред и пеят мощна песен. Няма препятствия. Без да избикаляме, водени добре от Учителя, неуморно вървим напред.

Но ето ги големите тресавища. По-нагоре – нито стъпка. Връщаме се. Първата колона остава надире, втората води сега. Луната потъна зад планината. Небето почна да побелява. Спираме до грамадата камъни. Кладем грамаден огън. Завчас се стопляме. Обхвана ни приятна дрямка при голямото разширено огнище. Съмна. Художниците грабнаха палитрите си да дочакат слънчев изгрев. Дивни картини се разкриват пред нас. Небето се мъчи да роди слънцето, но космат сив облак се развихрил и скрива чудната картина от очите ни. На изток блесна само едвам доловима розова черта и пак изгасна. Но, не стърпя се То, напъна мишци, скокна над дрипавия облак сърдит и показа своята чаровна глава. Цялата природа му изръкопляска. Посрещаме го с молитвено мълчание. Протягаме му

и двете си ръце. Слънце! Затупкаха двеста сърца. Слънце! Изпрати ни животворна светлина.

Пак в геометрични фигури с живите равностранни триъгълници нареждаме се в кръг. Почваме гимнастика. След половин час плавни движения – нито следа вече от сибирския студ тая нощ.

Сега пък във верига с лице към бивака – настъпихме напред. Спускаме се направо в продължение на цял километър. Така заслизаме надоле. Всяко препятствие трябваше да се премине. Триъгълникът не биваше да се отбие нито на ляво, нито в дясно. А какви пречки! Като почнеш от мочурите – да се газят, скали – да се изкачват и да се смъкваш по тях, та стигнеш до гъстия храсталак лещак, що като жив ръце е преплел и не дава да се допреш до него, камо ли да го минеш... Но кой го пита! Кой може възпре Заповедта коя Учителят е дал. Де, мишци, дайте отпор на тия жилави клони и път сами си отворете. Как разпалва силите тази борба с природата! Каква радост изпълва сърцата! Прегради ли? Никакви! Те са перушина, що волята с едно духване отстраняваше от пътя.

Каква излязох от гъстия лещак. – Божичко! Гъстите ми тъмни тежки сплитки се плискаха по гърба ми рошави и разскубани; тук–таме по ръцете и лицето драскотини, негде роклята дерната до невъзможност. Но аз изваждам скритата игла с конец и бързо я позашивам. Не ме пуща май лещака. Едвам ме остави да вляза, но като ме хвана вътре, че наникъде – просто пленница–коза. – Но и лещака си видя от мене я. И така, нашата бойна верига мина храстите и мочурите, и навлезе по равна широка поляна.

В гостната чешмата протече – чакаше ни чай и почивка. След закуска си тръгваме. Като златолюспа змия се проточва нашата чудна дълга колона към селото.

Лицата горят. Сърцата пламтят.

Ах, градът! Как ще слезем в него, що отдалече ни лъхна със своя лош въздух, ще ни парне с автомобилните си прахоляци!

Сега се връщаме през Симеоново. Ето ги зелените изкласили ниви. Ето ги сочните ливади.

Накитени граждани с любопитство ни гледат. Гледа ни и слънцето от синия простор. Но то е вече друго, друго, не това, което на Витоша ни се усмихваше. Прекрасните гледки на природата тук са закрити от големи здания; въздухът е пропит от хиляди миризми, които го тровят. Той е опушен, сив, тежък. Нечиста краска е потопила всички творби на природата.

Кой си ти нов Паисий, който ще викнеш с мощен глас и ще изведеш притиснатото човечество отново към своите чисти животворни недра? Този Паисий вече е дошел. Той ни води, а след нас – ето ги и всичките човеци.

А Цеко е турил на гръб големия бакърен чайник. Коминчето още дими – зер топла вода за пиене трябва за жедните и при връщането.

2.1.9. Сините Камъни (Стара планина), 1–3 август 1923 г., гр. Сливен

Фараонът на „кумунта" [„кумунта" – комуната] в Нова Загора ни позволи да се отлъчим за няколко дена от тухлената му фабрика в която работехме ние, тримата носители на новите идеи, които нас млади, неопитни идеалисти, той просто задигна и ни отведе със себе си, за да покажем на работниците му как се работи по новото учение, сиреч безплатно.

И така, желаната дата дойде и ние тръгнахме.

Напуснахме града в 2 ч. след полунощ, при звездно небе и ето ни, Генчо – художник любител, Елиезер – кабалист и мойта милост се залътихме към прохладните планини, да си отпочинат пръстите ни от модерната цигларница на М. Сандев.

Тръгваме тихо, сякаш ни е страх да не се издигне над нас косматата му ръка и да ни върне отново в „опитната" му станция на безпарично работене и слугуване…

Нощ. Звездите примигват отгоре, сякаш следят самотните ни стъпки в хладната августовска нощ. Те са вечни спътници на всички пътуващи, неми свидетели на всяко човешко деяние. Лъхва ни утринната ведрина и топъл лъх от обширното тракийско поле, което се разстила пред нас.

От ляво, като безкрайна кривулица се отделят тъмните очертания на „Средна Гора". Нейните върхове са нежни, заоблени, сякаш дворци и жилища само на царкини. И не е за чудо моето сравнение да е правдоподобно, защото и сега по „Асарка", „Вран Камък", „Св. Ана", „Св. Никола" са пълни с развалини от старо време, когато владетелите са бягали към върховете и там, защитени в естествени укрепления са уреждали своето щастие…

Нижат се километри след километри; пътят неусетно се изминава при оживения разговор за древните мъдреци: Сократа, Диогена, Епиктета, Марк Аврелия, Платона… Елиезер ги познава. Знае приликите и разликите им; а и ний с Генча не сме съвсем боси по въпроса. Аз даже помня цяло изречение от Епиктета: „Всичките ни страдания произтичат от нашите непостигнати желания; тогава нищо не ни остава, освен да се освободим от нашите желания."

Почваме да спорим върху точката „да не желаем". Но дали нищо не трябва да желаем… Не ми е ясно. Тук на помощ ни идва „Учителя". Той казва, че трябва да желаем да развиваме своите дарби, трябва да желаем доброто и прекрасното да живее в нашите души, трябва да обичаме просветата, изкуството – дори да се стремим към безсмъртие, както са ония там горе звезди, които сякаш по-ярки стават при нашия задушевен разговор.

А Толстой! Тук Елиезер [Коен - виж "Изгревът:, т. VII, с. 288-292; т. XVII, сн. 18] е в своята стихия. Прочел е почти всичките му съчинения: романи, драми, разкази, „Моето детство", „Молитвата му", „Изповедите му" и всичките му философски размишления. За Елиезера той е най-големият духовен гений след Христа, който е дал разрешение на всички нравствени проблеми.

Позволявам си да му оспорвам малко, защото не всичко у него е разрешено по съвършената етика. Например той във „Възкресение"

„спасява" Маслова, като кара разкаялият се изнудвач да се ожени за нея. Нима това е разрешение на тая проблема? Нима изтерзаната душа на Маслова би забравила мъките и позора в обятията на тогова, който ги е причинил? Нима не можеше Толстой да насочи Маслова към беззаветна служба на човечеството – Бога. И ми се струва, че Толстой много го усуква, когато иска да каже нещо. Предпоставките му за един очевиден извод са много дълги, нагласени, драматизирани.

Елиезер негодува. Нищо не съм разбирала – плитко съм разсъждавала... Генчо [Алексиев, художник] се намесва, като казва, че ако спорим тъй ще докараме някой дъжд...

Небето се развиделя и природните картини явиха своята красота в естествените свои краски. Звездите като книга се навиха към единия край и отвориха пътя на слънцето.

Пътят ни извива край ожънати нивя, зреещи мисири и бостани. Отминаваме с. Попово и там, още върху средногорски възвишения посрещаме изгревът на слънцето. Далече в полите на Средна Гора се белеят спретнатите къщурки на селата: Мехрем бей, Чифлика, или Старо село, както му казват.

Природата е китна, зелена. Дърветата хвърлят широка благодатна сянка, но ние безспирно вървим под ярките лъчи на палещото слънце. Сякаш то ни пита; „Къде отивате, млади хора, какво ви зове към Стара планина?" – Зоват ни високите й върхове, чистия й въздух, росния й здравец, тайните й, хайдушките й легенди, песента на Ботев, душите на нашите родни апостоли и борци за свободата. Зоват ни зелените й морави с чудни цветя, гъстите й гори, гдето извират кристални извори.

Наближаваме Сливенските минерални бани. Отбиваме се и след малко излизаме от там освежени, отпочинали, сякаш не сме извървели този дълъг път.

Свършва се вече Средна Гора. Тя остава след нас, дето се вика с подвита опашка. До тук е нейното царство. Пред нас е „Бащица наш Балкан". Пред нас е легендарната планина на толкоз наши и чужди подвизи. Върховете й са покрити с гъсти гори, а полите нашарени с лозя и градини. Тук–таме се мержелеят малки селца, които сякаш протягат към нас своите братски ръце: „Елате, елате при нас!" Часовете се нижат един след други, пътят ни все извива край нови села и колиби, които удвояват силата ни, желанието ни да достигнем час по-скоро любимата планина.

Ето ни край един бостан. Никой го не варди. А по него натъркаляни дини, коя от коя по-големи, по-привлекателни. Сядаме до оградата му и чакаме стопанина. Подвикваме няколко пъти, но той не се обажда. Тогава ставаме и поемаме пътя. Но той, сякаш от земята изскочи, върна ни в бостана си. Купихме си една хубава голяма диня. Платихме я на добрия човек, който като видя, че сме добри хора (и фараонът на „кумунта" ни хареса) не искаше да вземе пари от нас. Но само като ги прие, ние решихме да „теглим ножа на динята".

– Рубин! – възкликвам аз.

– Нар – поправя Елиезер.

– Абе, диня е, я яжте, че ще я изям самичък – вика Генчо и почва да слага в жадните си уста големи сочни парчета.

Към върха, към Върха – зовем ние и по триъгълник отново се движим към приказната планината.

Зад нас изгърмоти празна каруца. Младият колар я спира и ни кани да ни отведе до Сливен. Накачихме се с ура! Какво щастие! За миг сме при лимонадените му шишета. Сядаме върху газени сандъчета и почваме гордо да оглеждаме околността.

Ето го и Сливен. Сгушил се той в скутите на планината под лъчите на заника, сякаш си отпочива от дневния труд.

Срещу нас лъха вече здравият планински ветрец. Скоро ногата ни ще стъпи на този приказен Балкан, на тайнствените „Сини камъни", върху които са отбелязани толкоз човешки съдбини.

Младият момък ни разправя, че на Сините камъни ще видим голяма каменна халка, която някога си, когато тук доле било море, на нея гемиджиите завързвали (гемиите си)... корабите си и тук дето гърмотят сега железните колела на каруците, тогава е било морско дъно... Тогава людете били същински великани и по цялата тракийска долина се биели вълните на бурни морета... Да, вредом гдето сега се шири тая плодородна низина с нейните живописни села и градове е било обширно и неизмеримо морско дъно, където никому не е било угодно да надникне.

Слизаме на прашния път. Дирим нашите съмишленици, гдето след малко сме приютени с топла вода за пиене, приятна вечеря и място за почивка.

Но още среди нощи сме пак на крак и потегляме по сипеите на прочутите „Сини камъни". Да, те са сини, защото са голи и се ронят опасно под нозете ни. Навярно те някога са били „зелени", но топорът ги е оголил и ги е направил скривалище само на гущери и змии.

Заспалият град остава под нозете ни. Ние пъплим по голия гръб на планината, а над нас се разстила Божественото небе. Тишина и покой. От тук като че ли се чува говорът на златните звезди. Цялата природа се вслушва в техния нежен шепот и слухти за чудните слова.

Внезапно една от присъединилите се към нас туристка запява с топъл мощен алт:

Аз се чудя на земята
Колко хиляди души,
Ражда храни и отглежда
Като майка най-добра.

Аз се чудя на небето
Колко хиляди души,
Светят нощем тихо, ясно
А всред тях, луна блести.

Тъй като гледам, аз усещам,
Колко Господ е велик
И към Него се обръщам
С любов и поглед мил.

Сякаш тая песен се отделяше от планината: от ронящите се сини камъни, от шубрачките, от стръмната пътека, от звездите, от планинските върхове. Тая песен я пееше земята и небето.

А едно сърце изпълнено с безкрайна любов и признателност към Твореца, от възхитеното до сълзи сърце е стъкмило тая наивна, но сърдечна

песенчица, за да излее, що годе своята радост и своето възхищение. Като жертвен пламък, като кандилно блещукане галеше песента гори, сипеи, звезди и сърца.

Не, няма смърт! Щом като има красота и има кой да я усеща и да й се радва, смъртта е изключена. Тъй си мислех, слушайки вдъхновената певица и душата ми се пълнеше със сладка нега.

Вървим бавно. Спираме се, оглеждаме се. Къде първом да гледаме? Небето ли с брилянтните звезди, или благоуханната планина, която започна вече да разтваря пред нас китни страници.

Небето почва да бледнее – хоризонтите се очертават. Съзира се вече гордата глава на „Чаталка" и острия връх на „Кутелка". Изглеждат тъй близко; сякаш да посегнеш и ще ги стигнеш. Но, нижат се часовете, а те са още далеч от нас, далеч от уморените ни вече стъпки.

Далече доле са вече сипеите наИните камъни, а ние вече лазим из дивни, разкошни коридори на обичната планина. Пред очите ни – разкошен парк от големи, красиви дървета, все по-гъсти и по-гъсти.

Тук–таме из тях надничат грамадни скали, прилични на спящи фараони. Техните грамадни глави изсечени от времето върху скалите са обърнати някои към страхотни долове, други към върха, сякаш смразени от някое внезапно чудо. Или, може би чакат чудно възкресение отново да оживеят и да издигнат властен глас. Но едва ли ще дойде за тях това „време". Времето на фараоните е минало отдавна и ако има още някой останал, и той трябва да отиде в забвението. Пък ако да биха оживели отново, би било напразно, защото ние не бихме ги вече разбрали, а и те не биха ни повярвали...

От ляво – вековни гъсти гори. Кривулим, кривулим и Чаталка все далеч и далеч. Небето е вече съвсем светло – нито една звездичка. Върху долината падат розови лъчи. Ах, ще изпуснем „Изгрев" от Чаталка. Хе там в далечината пасе стадо овце. Те изглеждат дребни като бубулечки. Близо сме. Небето пламва в розови лъчи. Слънцето ни изпревари тоз път. То целуна високите върхове и земята затрептя от радост. Чаталка! Слънцето ни чака наполовина измъкнало глава – да го видим. Колко е хубаво! То тук прилича на млада невеста със своята красива народна носия, със своите китки и пера по главата, и нанизи на бяла гушка.

Природата се къпе в пурпурни лъчи. Ето ни на Чаталка. На огромната прекрасна Чаталка. От нея се вижда цялата низина – далечна, тайнствена и чудна.

Колко е хубаво! Струва ми се, че това е една от най-красивите планини на света и Чаталка една от редките хубавици. Привет на тебе, скъпа Витоша, на тебе непознати още за мене Мусалла, за тебе приказни „Дуван Капя", издигнал прекрасно чело всред Средногорското царство.

Привет! Привет!

Как фучи вятърът и се бие в скалите като мощна водна струя, падаща от високо. Как реве тука той, като че хиляди бойни тръби, като викът на Хаджи Димитра, зовящ от тука към свобода поробените си братя.

А може би планината си говори винаги така – или пък това са стари хайдушки песни; когато тук се събирали свободолюбиви сърца и върху тая дооблачна вис са чертали съдбините на своята родина.

Стоя върху Чаталка. Викат ме, не слизам. Заслушана, възрадвана и възхитена стоя, и слушам буйния говор на вятъра, който се бие в скалата,

шепне и крещи едни и същи думи. Искам да разгатна тия думи... Сякаш долавям, че той шепне славни бъднини на малкото племе, плъзнало от двете му страни – до Дунава и Бяло море.

Какви са тия човекоподобни скали? Какви са тия царе и царици, като че застинали от ужас, взрели очи в страшното развълнувано море.

Като че ли долавям още нещо в това виене и свистене на вятъра, че тук преди стотици хиляди години, цъфтяла чудна непозната нам култура, че по билото на планината се издигали приказните жилища на човеци гиганти, които били добри и хубави, като самите ангели.

И между тях е стоял пак Учителят – Вечният приятел на човека, заедно със стари и млади, учил ги е както днес на великите Божии закони.

Тук имало певци и певици, чиито гласове достигали звездите. Техните песни омайвали всички земни твари и могли да възкресяват мъртвите.

Имало музиканти велики и славни, които само върху откъснат от дървото лист са могли да възпроизведат най-омайната музика, непозната днес на земята. По планини и долини течало мляко и мед. Тогава върховете били още по-високи и „ти, девойко, седиш на подножието само на тия минали, недосегаеми исполински върхове", шепнеше ми вятърът. Слушам го с притворени клепки, да не избяга чаровния шепот на вятъра – конник хилядокрил... Домовете им били тогава слънчеви спектрални фокуси, всред райски цветя и хубост.

Викат ме за „Малката Чаталка". В душата ми още ехти шепота на вълшебния конник, който още ме носеше на своите криле. Нозете ми слизат, а душата ми остава там горе, при Голямата Чаталка... Хаотично преплетени върхове и долини покрити с вечна зеленина.

„Равна река" като някакво истинско чудо, подобно небесно видение блика от земята и тича в мощна река. Колко е хубаво! Просто не мога да се помръдна от възхищение! Тя извира от сърцето на Балкана доброволна чиста жертва за човека. Вървя нататък, а в душата ми този чуден образ на „доброволната жертва", на този Добър Дух на Планината, на това неоценимо природно благо.

Пътуваме към изток по билото на Сините камъни и разполагаме стан в едно поетично гнездо от високи стройни дървета и сенчести храсти. Лягаме върху нажежените от слънчевия пек скали, унесени в сладка дрямка. Дишаме чудесен въздух, напоен от аромата на безброй цветя. Гойни стада подрънкват далечни звънци, затънали в буйни пасища.

Слизаме нататък – при звъна на стадата. Всред вълшебна полянка налягали овци, а всред тях високата фигура на старец овчар. – Запознаваме се. Той е навъсен като самия Бог Марс. – Дядо Никола се казва – смекчават се малките му сини очички из под нависналите му рошави вежди – акранин [акран(ин) (тур.) – връстник] бил на Хаджи Димитър – приятел на Панайот Хитов – говори драгият старец, приведен вече от своите 85 лазаря. Да, той с 500 души само се борил с 10 пъти по-много душмани.

Изведнъж грабва ръката ми и ме повежда към някакво скривалище в скалите.

– Тук се кри хаджията, тук – каза дядо Никола и в гласът му затрепка нотка на обич, на скърб, на дълбока почит.

– На пакост го хванаха агаряните, изведнъж изкрещя той, сякаш да задуши в гърдите си една безкрайна жал.

– А какъв мъж беше този Хаджията – внезапно извика дядо Никола и в погледа му пламна възхищение и жалост за добрия стар другар.

– Где ги вече такива хора? – закрещя сърдито старецът. – Няма ги, няма ги! Сега има само измет, туй не са хора! А тия вашите божем учени ли са? Тия що правят да се карат хората и да се мразят. Тия учените, ще се изметат като плява, викаше разбунтувания дядо Никола, мястото им няма да се види! Дордето учения не купи от простия, не е учен, нищо не е.

– Четиридесет години, казва той – дядо ти Никола учи по звездите. Лежа върху тия скали зиме и лете с овците, гледам звездите и зная коя звезда от къде иде и накъде отхожда, а вие що знаете от книгите? Нищо, нищо, прости, прости сте, нищо не струвате, сърдито надигаше дядото и стискаше почернялата си ръка с издути като върви жили.

Сините му очи грозно святкаха. Сякаш мълнии от гняв и мъка по нещо, което само той познаваше...

– Ах, тия, лъжците, тия дето пишат у книгите та лъжат хората и тия крадците, да ми са в палчата (шъпата), че да видят дядо ви Никола как ще ги узаптиса. И дядо Никола разтвори широките си мазолести длани, готов да стисне за вратовете целия деликатен учен свят, който не води човеците по правия път, ами ги заблуждава.

– Ще избеся от всички по петима, па другите като видят, нека му мислят. Да, защото ние вяра нямаме. Това вяра ли е, гдето едни се тъпчат до пукване, а други мрат гладни.

– Чифутската вяра е най-хубавата, аз да ви кажа, у тях сиромаси няма – помагат си.

Може би не всички бяхме съгласни с мнението на дяда Никола за „чифутската" и другите вери, но мълчаливо изслушваме буйния му монолог, защото, знам ли, чепата тояга е в ръката му, може да я стовари по гърбовете ни.

После се поукротва. Вижда, че го обичаме, че не се смеем на думите му, че даже го почитаме и почва да ни разправя за Панайот Хитова, който завел делегати селяни при Руския цар да просят освобождение от робство. Приел ги Руският цар, изслушал ги и казал: „Ако искате пари – да ви натоваря със злато, само идете си и не ми закачайте народа!" Но тия наши българи с червените пъстри салтамарки и широките набръчкани гащи, с ония ми ти торбици през рамо, снемат калпаци, падат на колене си и с плач се молят, че те не искат ни злато, ни сребро, че тяхната татковина е богата на всичко, но те просят свобода за своите поробени и поругани майки и бащи, невръстни братя и сестри.

Тогава царят плакал с тях и казал: „Да бъде!"

Високо се повдигаха развълнуваните старчески гърди на дяда Никола. Той се давеше от дребните си бързи сълзици, що се ронеха по набръчканото му с безброй чертици и линии лице и капеха по бозавия му елек и изгорели чопорести ръце. Плачеше този мъжага планинец, кален в много бури природни и житейски, и цял се тресеше от вълнение.

Какъв мощен дух се криеше под тази абена салтамарка. Какво лъвско сърце и смел ум. И върху набразденото му лице времето бе оставило своите дълбоки исторически белези, както и върху скалите на тая чудна приказна планина. Но кой можеше да дешифрира и едното, и другото?

Разделяме се с дядо Никола. Не, струва ми се, че той е вечно жив и тъй ще си остане, както легендарния герой Хаджията и Панайот Хитова.

Според него си представям мислено и другите – акраните му – светците и апостолите на нашата скъпа свобода. У всички виждам този героичен плам, тая любов за служене на род и родина. И право казва дядо Никола, че сегашните хора са книжни човечета, които с разгулен живот и крива насока гасят божествения пламък в себе си. Докато не пламне този огън отново и не се възродят пак гигантите, които нашата майка българка е отхранила някога.

Пътуваме през обширни полета здравец, що ни стига до коленете и наближаваме Куш–Бунар [изворът - виж "Изгревът", т. XXV, сн. 67]. Това е една райска местност, едно светилище на планината. Само в едно въображение може да съществува подобна картина. Сякаш се чува и чудна музика, сякаш на възбог се носи кадилния [мирис] от благодатната майка земя, напоена от присъствието на възвишени същества.

Ето ги вълшебните 5 извора, изврели като петозарна звезда. Преди няколко години тук е идвал Учителя и ги е оградил с големи камъни. Тука било мочурище, но той намерил тия пет туптящи сърца, изкопал ги, оградил ги, съединил ги едно с друго с дълбоки вади и от това някогашно мочурище сега е направил а природата райски кът. По дъното им лъщят бели камъчета. В тях се оглеждат треви, цветя и лазурно небе. У тях идват да пият дивеч, а може би вълк и мечка стръвница. Може би и нежна сърничка оглежда в тях милото си лице, кротките си очи. Птиченце си пълни клюна с нея и подскача ободрено от клон на клон. Така съединени тия пет извора дават началото на силен планински поток, що непрекъснато пее и огласява Кушбунарската долина.

Няколко чифта ръце пак се заемаме да ги попречистим от повалени камъни, клечки, листа, тиня. Те сякаш ни благодарят, сякаш ни се усмихват под настъпилия здрач. Откриваме още едно гнездо – извор – не по-малък от другите пет. Заемаме се с него. Копаем го, ограждаме го по образеца на Учителя.

Наклаждаме буен огън. Накамарваме отгоре му цяла могила сухи дърва и лягаме край него. Бурни искри политат възбог и пращят весело.

Спим като убити. Над нас греят звезди, из гората бучи вятърът, сякаш че ни успива.

У зори, тичаме към скалите за Слънцето. Но и днес го изпуснахме, и днес се лишихме, а може би кой знае до кога, да видим изгрева от Стара планина, този същия, който ни се явява гледайки го от Витоша мила, а също може би и от Рила. Слънцето, подобно пламенно рубиново кълбо вече е изплавало на хоризонта и позлатяваше мощния гръб на планината.

Колко е хубаво! Качваме се по живописните скали нашарени с мъх и лишеи. Техните чудни шарки изглеждат тъй стари, както и самата майка земя. Върху тях природата, тая велика художница бе изобразила чудати образи на човешки лица, на йероглифи, жигосани с огнено длето черни слова върху измития камък. Кой може да ги прочете?

Скали натрупани една върху друга равно изрязани като гигантска библиотека. Кой може да знае какви скрижали крият те, какви чудни съчинения на човеците гиганти. Величествени библиотеки с огромни каменни папируси – летописи на природата, която отбелязва миналото и чертае бъдещето?

Стоим върху тия вълшебни скали и духът се носи волно по тия тайнствени места, където въпреки всичко пак душата му се радва и възхищава.

Връщаме се. В котлето кипи козе мляко. Правим попара в него с хубавия бял хляб и сърбаме всички заедно.

Излизаме от Куш Бунар. Оставяме зад гърба си това чисто светилище, което надали ще видим някога. Възлизаме по билото на планината. Тук гората става по гъста и по-гъста. Вървим по равна пътека към „Българка". От двете ни страни гъста непроходима гора. Но това не е пътека, а път, по който навярно и колари могат да минат. Срещаме турци дървари със своите малки магаренца. Те крадат дърва и ги продават на тия, които до вчера им са били роби...

По някой път широка вълшебна ливада се открива към слънцето с хилядите си цветя и билки. Сякаш гората гледа към небето. Тук–таме, пакостна ръка е клала огън в коренището на мощен дъб и той е почнал да съхне... Брадва не веднъж е правила опит по гладка и грапава кора на дърветата.

Отделям се от групата, която бе изключила от разговора си древните и съвременни мъдреци, а включила сега кулинарното изкуство. Гората ми подаваше своите поетични ръце и ме зовеше напред. Събух се боса и тръгнах по нагорещената пухкава земя. Приятно пареше тя нозете ми, защото сключените горе тук–таме мощни клоне на дъбове и букаци докарваха хладина.

Из гората налягали повалени дървета. Някои от тях са вече изгнили. По тях растат треви, цветя, здравец. Приличат на мечки – полегнали – жадни за стръв. По някои от тях дебел плюшен мъх кани за почивка. Чуват се близки удари на брадва – турчин сече дърва. Аленият му фес се вижда през зелените клони. Лицето му е остро, слабо, хищно. Може би ще ме убие. Сама съм. Знам ли, да не кипне завчас агарянската му кръв и ме претрепе тук мене невинната – млада и зелена. Разтрепервам се. Слагам се тихо зад един дънер и се мъча да не правя шум. – Ще дочакам нашите – мисля си и треперя. До мене лежат дънерите на „мъртвите мечки".

Изведнъж си спомням думите на Учителя, който казва, че ако те срещне мечка не бягай, ами я помилвай по козината. Неволно се изсмях на себе си – страхливка! Уплаших се от един беден дървар, ами я да е жива мечка. Ставам и си казвам: "Боже, ти напред, аз по тебе!" Тръгвам. Стигам до турчина и го поздравявам. Отвръща ми човечеца и продължава да чатка след мен по младите фиданки. Тръпки лазят по гърба ми. Ами ако се затече след мене, ако се втурне като някоя хала и ме посече на парчета!? Нищо подобно. Сядам на припечно и чакам тия с „кулинарното" изкуство. Ето ги, задават се с весели глъчки. Дочаках ги с истинско облекчение. Питат ме с кого съм минала от тука. Казвам – сама. – Не, казват, ние питахме турчина дървосечец, дали не е видял тука да мине преди малко една мома. – Да, но две бяха. Турчинът видял в мене не една, а две жени...

Смяхме се по пътя, тълкувахме го. Едни казват, че и турчинът се уплашил от мене, други, че се е припознал в раницата ми, трети, че Бог ми изпратил въплотен ангел пазител.

Равен път към Българка. Тук там се откриват живописни поляни с избуял риган и безброй още тревички, билки и цветя. Иде ти да се излегнеш

там, само небето да гледаш – лазурно и чисто, и никога да не станеш, както е казал и Любен Каравелов:

„Който веднъж те погледне,
Той вечно жалее,
Че не може, под твоите
Сенки да изтлее."

Гъсти непроходими дъбрави от двете ни страни съпровождат пътя ни едва ли не навред. Гигантски дървета високо преплели клоне не дават да проникне слънчев лъч под тях. Тук–таме капнало върху земята някое слънчево петно и на негово място избързала китка цветице, или сноп зелена тревица. Като рунтави мечки, заели всякакви пози паднали и изгнили вековни дървета придават на тая тишина и самотност тайнствен и страхотен вид.

Ето ни при Хайдушкото кладенче. Заморени, не заморени коленичиме до него и пием някоя и друга глътчица от ледно студените му кристални води за чест и слава на ония – братя бунтовници, които някога тук скрити от агарянина са крепели своя живот; тук са се събирали и додумвали що да предприемат, кому да се доверят, кой да ги води и где да ги води...

Колко е бистра водицата му, негли все тъй бистра и тогава... Ей тук наоколо, навярно гдето седим ний и те са седели, и с орлин поглед и лъвско сърце са обсъждали решения, които бяха първите малки и незначителни остри клинове, забити в огромната и яка снага на отоманския държавен ствол...

– Мои скъпи, поклон пред вас, дълбок поклон!

Тишина и покой. Само тихите ни стъпки по нагрятата мека земя лупкат от босите ни нозе. Няма никакъв ветрец да повей, хайдушка песен да запей.

И всред тази чиста ведра вис, всред това чудно спокойствие, всред тая тайнственост и тишина, се понесе нова песен от певицата.

Когато ида в Балкана,
В тия чудни дъбрави
Сърце ми живо усеща
Свобода лекост и здраве

Душата бива там чиста
Ни мъка в нея, ни злоба
Както небето без облак
Както земята без бури.

Песен като песен. Която изпята негли из някоя прашна улица, или малка стаичка не би обърнала това внимание, както тука, горе, на самото място, отдето е дошло чистото вдъхновение.

Неволно очите ни се пълнят със сълзи, неволно утихва веселата ни гълчава и почваме тихо да си говорим.

Тихо продължаваме пътя си, занемели от обхваналото ни вдъхновение. Високите стройни габъри, букаци и дъбове и те не шушнат, не трепкат, слушат песента със затаен дъх. Стогодишни хралупати гиганти с кора дълбоко набраздена, преплели клони помежду си, не дават „пиле да хвръкне, камо ли турчин да мине." А отгоре слънцето, като по зелено море плиска златните си лъчи и милва гората. Върху й облаците по нявга

на заседание се събират и разпращат въоръжени стражи по върховете на целия Балкан, да пазят България. Величествен покой, който прониква дълбоко в душата и поражда богомолно чувство.

Може би сега гората говори на своя непознат език, но кой може да я разбере? Кой би разбрал тия шарки подобно кабалистични и йероглифични писма по скали и дървета да ги разчете?

Тук–там – скали надиплени от времето се издигат всред планината като огромни библиотеки с наредени по тях книги и тефтери. Измежду тях майка природа кокетно е набучила зелен здравец и риган, сякаш с това да покаже своята обич към знание и просвета. Но може би, само тази, която така обичливо ги кичи да разгръща и чете в тях, да прелиства каменните папируси, да разумява хилядолетните скрижали.

Това са величествените паметници на времето. Навярно тук е написана историята на целия човешки род от началото, и може би и до веки веков.

Някъде пък широки равни плочи, наредени терасовидно, измити от дъжда, също тъй окичени със здравец и дебел мъх и лишеи, представляват разкошни стълби на древен приказен дворец. Но каква тишина! Каква прелест и красота! И неволно в душата ни избликва песента:

„Душата бива тук чиста
Ни мъка в нея, ни злоба
Както небето без облак
Както земята без бури."

Неволно запирам стъпките си всред този океан от красота и сладост омайна; от гърдите ми се откъсва въздишка на радост, тъга и умиление, умиление до сълзи... С колко красота ни е обградил Творецът, какви неоценими блага ни е дал, до излишество, до разточителност, а ние „вода газим, жедни ходим" чужди, слепи за това.

Сухи клонаци покрити с мъх и лишеи извили гърбове като люти змии. Хралупи, в които могат трима да седнат, а над тях се извисили кичести гранки на богато раззеленило се дърво. Повалени дънери, покрити с дебел зелен мъх – мечки стръвници всред гората, готови за плячка.

Буйни ливади изпъстрени със синя тинтява, овчарски босилек, див карамфил, и все този мил зелен здравец, все тази негова жизнерадостна усмивка...

Сядам върху зелен плюшен трон, омаяна, очарована от възхищение. Тих ветрец едвам леко и незабелязано разклаща листете, сякаш зашептели нещо помежду си... Неволно ме изпълва гняв, негодуване, мъка... Пакостни ръце не едно дърво са посушили с тия нарочно подклаждани под тях огньове. Ето жива жар под него, то бавно тлее, пуши и един ден ще прегори прекрасната снага на стройния бук. С Генчо се заемаме да гасим. Изпразваме раниците и ги пълним с вода от близкия мочур. Гасим, сипваме, тичаме, пълним раниците си със зелената жабунеста вода и наливаме върху раните на този ненагледен горски хубавец. Когато се убедих ,че вече не пуши, когато изгребах с дърво всичката пепел на страна, тогава се успокоих и продължих пътя си. Тук–таме брадва пък нанесла тежки рани по китни букаци и млади дъбчета. Сякаш сълзи струят по раните, сякаш гората плаче. Този тих шепот сега на гората не беше нищо друго, а ридание, потрепването на клоните – въздишка.

Досегашната ми радост се сменява с дълбока скърб при това ужасно бойно поле при неравен бой... Гората напразно се брани и моли със своите многолистни клони, но кой я чува. Топорът играе безжалостно по нея, както някога турската сабя над главите ни... Назадничавост ни сковава още, жестокост, която ни уеднаквява почти с тия от които се освободихме.

С бързи крачки се отдалечавам да не гледам вече тия страшни белези на жестокост. Идеше ми да заплача заедно с гората, да прегърна тия полуизгорели трупове и да им вдъхна живот. Настигам другарите си при един завой за върха. До тук равният път свършва при една разкошна поляна, отдето почва стръмният, но къс път за „Българка".

Провираме се през драките на млади гори, пълзим задъхани нагоре да се изкачим и да погледнем на шир и на длъж. След няколко минутно усилие ето ни на самия връх.

Чудесна гледка! Отсреща е „Кутелка" – загадъчна сива скала. Далече навред гъсти гори, люшнали се по развълнувани хълмове и долини като зелен океан.

Доле, далече се е просртяло това дори страхотно тракийско поле, което в пладнешкия зной трепти като друго, синьо море. Почти се не вижда никакъв хоризонт. На запад, юг, изток, север – все хубости неизгледни, все тайни неизбродни.

Родината ми е това! Балканът, стражът наш вековен! Господи! Хвала ти!

Ридание пълни душата ми, ридание на дълбока благодарност за това, което виждат очите ми сега.

Трябва всеки българин да дойде тук, сам да види „Балкана" обичен наш, защото перото ми е слабо да го обрисува. Трябва окото само да види тия безкрайни пространства от гористи планини, от хаотично нагърчени зелени морета, на тия тъмни и светли нюанси на зелени и сини тонове, на тъмни далечни глъбини, гдето окото потъва възхитено и омаяно.

„Българка" е царица в този край. Оттатък се виждат малки селища: Сотир, Жеравна... Оттатък е другата България – сестра на отсамната, с която си гостуват през живописни проходи и пътеки.

Слизаме. Продължаваме пътя нататък. Сбогом „Българка". Сбогом скъпо родно светилище, гдето са газили нозете на светците народни труженици – Ботев, Левски, Раковски, Хитов, Караджата, Хаджи Димитър и хиляди непознати лъвски сърца, които с кървави ръце изтръгнаха родината от ноктите на жестокия пришелец. До колене здравец. Ненагледна хубост и красота. Земята бумти под стъпките ни, сякаш вървим върху гигантски катакомби, дето са затворени духовете на преизподнята – уловени от природата да прецеждат дъждовете и да ги отпращат в студени бистри извори.

Прощавай Стара планина! Прощавай „Бащице Стар Балкан." Ние слизаме отново при нашите страждущи братя да им подадем нашите млади ръце, нашите любящи сърца, да ги насърчим, да ги поведем нагоре към висините на толкоз много красота и прелест из нашите родни планини. Там доле ние ще пеем песни за високите ви върхове и цветни ливади, за бистрите ви извори, чист въздух, буйни водопади и зелен здравец.

ПЕСЕН ЗА СТАРА ПЛАНИНА

Привет! Високи върхове,
Прекланяме пред вас чела
И наш'те волни духове
Поднасят ви чест и хвала

Ний идеме от долини,
Ратуваме за нови ден
Към ведри чисти висини
Високи връх е наши блян!

2.1.10. Мусалла, 27 – 31 август 1923 г., [Рила]

Блянът се осъществява. Това за което казваме: „дано, и кой знае дали", то стана – днес тръгваме за Мусалла. Автомобилът най-сетне ни изсипа на Чамкорийския мегдан и ние без да се бавим, нанизваме на мишците си натъпкани раници и потегляме по Бистришкото шосе.

В преддверието на Рила. Няма ги тук старопланинските дъбове и букаци, а издигнати нагоре стройни борове и елхи – сякаш смирени богомолци.

Вярно ли е, че и аз съм в тази малка група, която като мене пътува за пръв път към Мусалла, с изключение на Стоименов, който сега ни е водач. Вярно ли е, че можах да се сдобия със скъпоценния билет и аз. Наравно с тия галеници в живота да отида в царствена Рила! – Вярно е, вярно е, ми шепне тихият ветрец, – и ти ще видиш любимия връх.

Райски кът. Коя ли ръка би смогнала в слава или краски да предаде тая красота и величие на природата? Не, не вярвам никоя, па макар и най-изкусната. Непроходима борова гора с преплетени из тях малинови храсти, що канят жъдния уморен пътник върху зреющите сладкодъхни малини. Зрели боровинки канят на отпочивка и пиршество. Прекрасни сърненки и масленки надничат из високата трева под сенките и те молят да си напълниш торбата с тях.

Лазурното небе едвам се вижда през сплетените елови и борови клони. Нозете потъват в гъста мека трева, като върху мек пухкав дюшек. Навсякъде цветя и цветя – овчарски босилек, незабравки, здравец, теменуги, тинтява, сладниче, петров кръст. Пътят ни извива срещу течението на бистри многоводни ручеи, пеещи между пъстри от мъх и лишеи скали. Въздухът е напоен с тая несравнима свежест и прави гърдите леко да поемат. Не се чувствува умора. Като че ли не вървиш, ами бленуваш – тъй е хубаво и леко!

Слънцето едвам прониква през гъсто сплетените борове и пада върху тревата в големи жълти петна. А кичестите долове ечат от изобилните падащи води и отнасят със себе си към долината чудни сказания за високите чисти върхове.

Малинови храсти и къпини се увиват около стройните дървета; късни и ранни боровинки посипали земята като животворна манна образуват красива мозайка по зеления наспорен с цветя килим. Личица на летни теменуги украсяват и без това пъстрите възглавници на спретната майка природа. Хе там далече се синеят зъбчатите върхове на планините,

стърчащи като напуснати старинни укрепления, а над тях волно разперил криле орел, лети и се вие в кръг...

Изкачваме се върху едно възвишение отдето през мъглите едвам се вижда голямото Самоковско поле.

Слънцето е на заник. То праща своите последни лъчи и нежно кима на природата своето „Довиждане".

Обувките ме стягат. Те са взети в заем... Едвам вървя. Изоставам от другите. Отегчени погледи се обръщат към мене... А Учителят ми рече: Иди!

Чудно, в Балкана само „вятърът пее хайдушка песен", а всичко друго мълчи и немее, а тук няма вятър, но цялата гора ечи, бухти, цвърти, блъска се, пее, шуми. Безброй водни струи с вик се плискат по камънаците и летят надоле по стръмнината.

Мрак. Гората се сменя в клек. Горе става по светло. Успяваме да видим заник слънце зад червените бойници на шеметните скали.

Наклаждаме огън от изобилно сухите дърва до пеещите планински потоци под великото звездно небе. Заградени сме отвред с високи планини, отдето едвам се зърва величествената Рила.

Мусалла! Мусалла! Наша мечта! Моя мечта!... Аз те гледах в сънища и блянове преди да те видя. Върху теб застанала, шепнеш съкровена молба... Аз тъй пеех песента ти, че ме питаха: „Ти ли я написа?" или „Била ли си там?" Не, аз не съм била, но други са я видели и написаха тая песен и тя ме накара да я обикна и потърся.

Чаровна нощ. Мириади звезди. Дори месечината поощърбена сега е тук. Високо пръскат искри; високо се издигат и си играят огнени езици. Облегната на раницата, гледам звездите. Другите спят грижовно обвити от спътниците си с шалове и палта, сънуват под нежни грижи...Нозете ми са подбити. Как ще продължавам? Плаче ми се. Огнището разтила широка жар, разливаща приятна топлинка.

Но ние рано надяваме раници и с дългите си тояги тропаме по голия каменист път. Мека лунна светлина ни води към високите очертания на гордия великан.

Студено. Вятърът пронизва до кости. Взаимната грижа на пътуващите с мен им възвръща хубавото настроение. Нозете ми! Обувките ми! Стискам зъби и едвам не извиквам от болка.

Първото езеро. За пръв път го виждам. Иде ми да падна на колене пред него и с плач да се моля. В него се оглеждат надвисналите скалисти върхове и греещa луна. Велик покой. Човек се губи тук мъничък и нищожен всред грандиозността на природата. Още едно езеро, още едно! И в предутринната ведрина те изглеждат тайнствени магически басейни, където обитават езерни царе и царкини. Броя ги. До сега – шест. Те спокойно отразяват в себе си великият покой на скалистите гиганти.

Стискам зъби да не заплача и гледам да се изравня с тия ощастливени от съдбата, които имаха всичко, отгоре на това и удобни обувки...

Пътят е стръмен. Задъхани се катерим нагоре. Небеснят свод се прояснява. Луната побеля и се изгуби всред утринната ведрина. Звездиците и те една по една се скриват в дневната светлина.

На върха! Победа! Радост! Остър вятър пронизващ до костите ни прави да треперим от студ, дори и тия, които над дамските си жикети

се сдобиха и с по един дебел мъжки балтон... Носим си по едно сухо дънерче и си наклаждаме огън на самия връх. Лумва първият по рода си жертвеник. Изведнъж тичаме към изток. Слънцето иде. Предхождат го блестящи стрелци, постилат огнени постелки.

Ето го! Иде то като бяла забулена царкиня, като смирена служителка и сестра... И там на чудния бял хоризонт наднича лъчезарното око на Бога. То леко се отваря като погледа на невинен юноша, пълен със здраве и красота и от светлината на този чуден поглед природата добива нова, чудна прелест. Сияе то, цяло изгряло. Но чудно – какъв е този триъгълник в него? Не е ли това измама на очите, въплътена фантазия! Не, това е само едно мигновение, но то е. Природата се събужда и нежно простира обятия към слънчевата светлина. А езерата засияват от него, от дълбокия лазур на небето и сякаш се усмихват.

О, Мусалла, Мусалла, Един си Ти! Ето го олтарът, олтарът на музите – свещеният олтар на планината. Как изкусно са изрязани подпорните му стълбове в скалите, гдето обитават светлите духове на доброто и красотата. Още към югоизток две нови езера подобно запалени кандила с чист елей потрепват под милувката на слънцето. Пирин блести в бяла сапфирена дреха, а до него Беласица, красива, далечна и – страшна... Витоша едвам се синее като малка синя баирчинка. А тук в ляво великата и необозрима „Рилска пустиня" наречена тъй от великия български поет заради безмълвието й... На юг са Родопите. Слънцето позлатява гористите склонове. Навярно там се разхождат диви сърни, а може би мечки и вълци... Ето го „Манчо", Мусли Чал, Ченгенето, а тука е Демир Капия – ключът между Родопите и Рила. Върху околните върхове чудно пада сянката на Мусалла*. Запяваме дивната песен. Запяваме прекрасната ода на най-високия връх на Балканите, който се намира всред родните ни планини. Тук не лети птичка. Само мънички розови цветчета едвам наболи земята, сякаш насила поникнали и порасли.

Чаят е готов. На връх Мусалла ние се черпим с ароматично питие. Облива ни обилно слънце. Лягаме до раниците и се унасяме в чуден блян.

Тръгваме. Нозете ми са ожулени и кървави. Едвам стъпвам. Почти никой не знае това. Изоставам. Едвам слизам към чаровните две Маришки езера, които зърнахме отгоре. Боже, помогни ми. Пътят е стръмен, почти отвесен. Събувам обувките си и – тъй... Покрай мен гърмят водите на силна струя и се слива с източниците на Марица.

След дълго хлъзгане, ето ме и мене доле. Заварваме още двоица нови. Стоименов ме стрелка с гневен поглед. Той не щял такава с него. Само с мене ли ще се занимават, внасям дисхармония в групата. Как да е, сядаме на задружен обяд. Тука чаят е същинска божествена амброзия! Колко хубаво!

След няколко часова почивка до „небесните очи", както ги е нарекъл Страшимир Кринчев, опитваме да ги погледаме отблизо. Минаваме върху сринати скали, под които се чува екота на водите, слизащи от езерата. Ето ги и тях пред нас! Мощни резервоари! Значи тука се ражда великата поетична река, що пои цяла тракийска долина. О, моя Божествена река!

Каква тишина и покой! „Няма ни вятър да повей, ни птичка да запей". Тих зефир леко бърчи водната повърхност. От сивите надвиснали скали

сякаш се отделя бяла аура и се разстила върху езерата. Наистина – олтар. Като че ли някой гигант някога тайно е дошел тука и от грубите скали е изваял този бял олтар, сърцето на един неръкотворен велик храм. Като че ли тук невидимо летят ангели и тихо пеят хвалебна песен на твореца.

Душата се пълни с неописуем възторг. Като че забравям всички душевни и физически болки и се сливам с тази обща хармония. Не, не съм аз – това тленното; моето аз е друго, то познава само доброто и красотата, само прошката...

Този олтар прилича на скиния, оная скиния, която при еврейските битки се загуби някъде заедно с двете скрижали... Като че ли тук е скрита тя и в уречен час се е вкаменила, както и самите скрижали. Но все пак, това е ковчегът на завета, макар и вкаменен.

Нозете ми са подути. Присланям се към огъня и стискам с ръка отоците. Припада нощ. Звездите изгряват с всичката си предвечна хубост. Няма я още луната и те бързат да се наговорят, да си нашепнат някоя нова блага вест на Твореца. Спят водите на езерата. Сякаш спят, защото са тъмни, дълбоки и тихи, тихи. Лека мъгла ги забуля като с покривало. Огънят гори, но не сгрява. Студът пронизва сякаш и сърцето. Край него грижовно обвити и запазени спят спътниците. Спят, защото никак не се мръдват, сякаш им е добре, сякаш не зъзнат като мене. Седя върху един проточен клеков клон и гледам небето. То цялото е любов и обич. То е глъбина, но то е обич. То е неизмеримо далеко, но то е любов, само любов и – всякога. Сякаш нежна музика струи от езерото. Сякаш то пее. Вслушвам се, ала не, пращят само догарящите главни и се чува глас на нощна птица. Кървавите подутини по нозете ми горят, горят от болка. Очите ми се наливат със сълзи... Защо дойдох? Трябваше да се приготвя по-добре – прибързах, признавам, послушах Учителя, но исках да видя Рила, да се изкача на Мусалла... Сълзите ми текат, текат. Те падат върху гърдите ми, върху вкочанените ми пръсти... Пред очите ми е езерото. Над него е Мусалла. Звездите милват повърхността му, сякаш искат да го целунат.

Но очите ми са смаяни. Спя ли? Сънувам ли? Кой ходи по езерото? Чия е тая прелестна слънчева фигура що мигновено се отделя от „Олтаря" и се понася към края на езерото, към мен. Лицето му е неизказано прекрасно, косите му на златни струи се сипят по гърба. Очите са тъй хубави, тъй божествено хубави! Те ме гледат. Мене гледат. Сякаш ме проникват чак до сърцето. Той се усмихва. Леко, чаровно, усмихва ми се. Лек поклон на лъчезарната глава. Сякаш в него е цялото небе, цялата земна и небесна красота.

Изчезва. Стоя обърната към него и ридающа шепна простряла ръце: „Стой още, стой още! Ти си тъй хубав!"

Събуждат се всички, отначало смутени от сладкия сън, после приближават с богоговейни стъпки...

Стоименов ме гледа с дълбока братска обич.

– Где, пита той и цял трепери.

– Там, соча аз и ридая с глас.

Всички се молят.

Съмва. Обградена съм с нежни грижи. „Забравените" негде дебели терлици се намериха. Обух ги и леко стъпвайки, грижливо съпровождана,

слизаме надоле. Пеем: „Ще се развеселя премного!" Сякаш с нас пее небето, сякаш Този Същият ми шепне в сърцето: „Слез, не бой се, ние ще ти помагаме, ще те крепим по трудния, но славен твой нов път. Съвсем нов... Ще те пазим като зеницата на очите. Помни ме, продължава Той Същият – аз ще бъда с тебе винаги. „Ние" – казва Той, бдим отгоре над всяка ваша скърб и нашата помощ е за тях. И ти бъди като нас, бъди като нас!" Не, това е олтарът на Новия завет, Нов Сион, който гласи: „Нова заповед ви давам."

И Старият и Новият завет Демир капия мощно свързва с гигантски мост.

Слънцето клони на запад. Сапфирените води на езерата добиват тъмно изумруден цвят. Като че ли над тях се спуска тънка завеса.

Нощ. Мириади звезди. Те почват своето богослужение. Халилуя! Халилуя! Като че от всеки камък и долчинка наизскачат красиви нощни видения и пригласят на звездната песен: – Халилуя! Слава Тебе, Господи!

На Шумнатица нощувка. От там към Радуил и прашливата Долна Баня. След уморително пътуване под ярките лъчи на слънцето, ето ни в Костенец. Трещи водопада и лее прохлада. Това е Родопите, бленувания Родопите, от които се възвишава Белмекен. И там вековни гори, и там потоци и реки, райска прохлада и божествено красиви цветя. Там са скалите, изписани с изобилно гранатови очи.

Преспиваме в предпланинията на Родопите*. Може би, някой ден и там ще стъпи крака ни.

Днес е петия ден. Той ни отнася към София, гдето ни чака „Новото", Новият път за всички, за мене, особено за мене, както горе ми каза Той.

2.1.11. Мусалла, 17 – 20 август 1924 г., [Рила]

(Не отделни групи, а всички – с Него)

Цяло историческо събитие! С Учителя ще вървим на Мусалла! Високо ще се изкачим, там близо при Бога – при езерни, чисти, кристални води... И там от върха да срещнем първите слънчеви лъчи...

Няколко пътнически рейса един след други, натъпкани с екскурзианти се изнизват по Орловия мост. Чакаме реда си. Под изобилния дъжд слухтим да каже шофьора „качвайте се", за да поемем и ний. Поправката биде извършена и ние, мокри до кости се качваме... Небето мрачно, не предвещава нищо хубаво, ала кой го пита? За връщане и дума да не става.

За да се утешим – пеем. Еква задружна песен от множество гърла, от което сякаш се разведрява и небето, и челото на шофьора. Ето, че и

Забележка: Тогавашната географска наука е считала Източна Рила за дял от Родопите – „Западни високи Родопи", долината на р. Бели Искър (Демир Капия) – за граница между Рила и Родопите, а Мусала – „най-високият връх на Родопите" (*Делирадев*, Павел. Рила. Т. 1. 1928, с. 25); Манчо (2771 м.), Мусли Чал (или Ясник) (2554 м.), Ченгенето – Ченгелчал (или Цигански връх) (2568 м.) – Рилски върхове, тогава считани за „Родопски"

той тихо придружава песента. След нас остават още пътници, очакващи да се поправят и техните автомобили, за да ни последват.

Неусетно сме в Самоков. Наизлизат да ни гледат. Обикалят колите, цъкат с език и ни се чудят где сме тръгнали в това „кишаво" време.

Рила се синее. Още отдалече тя е красива и мощно ни привлича към себе си. Синя, далечна, нежна е тя сега, а високите й бели върхове се крият в облаци.

Автомобилът ни изтърси на Чамкорийския мегдан, гдето под любопитните погледи на летуващата аристокрация надяваме раници и потегляме.

Нощта настъпва. Тук–таме заблещукват горе усмихнати звезди, а луната се скрила зад тежки облаци. Обгръща ни мъгла. През нея ние се нижем един след друг, като натоварени камили. Захладява не на шега. Завиждам вече на тия, които си носят по една дебела чергица, или какво да е ямурлуче.

Пътуваме под сплели върховете си борове и ели. Нощта става непрогледна. Понявга се чува ободряващото: „Стой!". За малко опираме гръб на някой дънер, отдъхваме си; дрямка пада върху клепачите ни, тъй стоешком и ще заспим, но пак команда: „Тръгвай!" и ние сънени потегляме отново. Така се редяха едно след друго: „Стой" и „Ставай". Неотклонно се движим към една светеща точка в далечината, която отдалече ни привлича. Часове пътуваме към тази светлинка, а тя ту изчезне зад някой завой, ту пак се яви мамеща и далечна. Най-сетне голямо разжарено огнище е пред нас. Доброволец дежурен брат радушно ни посреща. Той е сграмадил всред полето много сухи дърва, които трупа върху огъня и чака пътници, да ги огрее и насърчи.

Криво–ляво налягваме край огъня, унесени в приятна дрямка. Ала може ли да се спи, когато след малко ето ти още екскурзианти със смях и викове пристигат. Запалиха още един огън, развикват се; опознаване в тъмнината: „А бе, ти ли си, кога дойде!" или „Хей, по гласа те познах, бей! Я кажи окъпа ли и тебе дъжда?" Някой се хвали, че пристигнал с „лимузина", но тъй го друскала, че всичко го боли...

„Ставай", „ставай", подканят ни вече за път и наша милост малко поотпочинали и с изсушени дрехи пак потегляме.

Мъглите не се вдигат. Едвам се мерне горе по някоя звезда, като да казва:

– Много се радваме, че сте дошли; всички ние искаме да ви погледаме, но мъглите ни пречат...

Завои, камъни, гора, поточета – някой свети срещу нас с фенерче, а то блещи, блещи в очите. Опитваме се да прескачаме буйния поток. Ето ти го д-р Г. се засили и цоп, всред реката. Смях... Едвам го измъкваме. А то студено, хладно, зъби ни тракат, а камо ли тия на дебелия тромав младеж.

– Докторе, докторе – викат му, какво правят нимфите, окъпаха ли те? А той мълчи, нищо не казва, поправя очилата си, наместя изкривената раница, пак пипа дали са очилата му на подобающото място и тихичко се изплъзва изпод светлината на фенерчето. Ето ни на отсрещния бряг. Нагазваме по висока жилава трева. Въздухът упоителен и чист. Раниците натежават. В мрачината вече се изрязват високи голи скали. Лазим по

стръмно. Изведнъж лумват огньове – като духове се движат сенки около него. Но „духовете" крещят от радост срещу ни. Докторът се намести до огъня. Дигна се пара от дрехите му. Мълчаливо взе да се обръща на вси страни, докато не се почувствува съвършено сух и затоплен. После гордо се заразхожда из навалицата, като разправяше нещо за „звездите". Не зная кога ги видя горкият, дали сега, или когато протягаше към огъня босите нозе.

Развиделява се. Няма вече мъгли. Ето го Мусалла, но още далечен и недостъпен. Минаваме отсреща към скалите, гдето слънцето напича най-много. Но широката вада (може би тая, която прескачахме нощес) ни накара първом широк брод да си направим. Там сме вече, отсреща. Топлото слънце ни унася в сладка дрямка. Докторчето седи върху един камък дълбоко задрямал, но под лъскавите си очила прилича на замислен мъдрец...

Учителят е всред нас. Около му старо и младо – жадно ловят думите му. До мене пъстроцветна рокля. Навеждам се да гледам шарките.Тъй съм и заспала, сложила глава върху незнайния шарен скут. Колко време е траяло това изследване на шарките, не зная. Но, когато се събудих, изпитвам такова блаженство, че неволно се засмивам с глас.

– Какво мислиш сега? – внезапно усмихнато ме запита Учителят.

– Гладна съм – необмислено, но искрено заявих.

– Нали, каза Той – ти сега си представляваш една цяла пита хляб и червени домати, може би и краставичка. Тогава, наистина, нека закусим всички, каза Той и както се видя с радост се съгласяват всички, защото наистина са гладни.

Слънце. Отново потегляме за път. Почват вече голи рътлини и нисък клек, губещ се във високата буйна трева.

Ето тъмноводно езеро. Дълбоките му води сякаш мамят и невидими ръце се протягат.

Мусалла ту се приближава, ту се отдалечава. Пак почивка, огньове, обяд. Тука, някои не на шега се и понаспаха. Приждат нови групи и разправят колко пъти се повреждал автомобила им, какво нетърпение изживели, и радостта на тръгването. Сега вече започва стръмния път. Но той е тъй удобен, че може едно дете без страх да припка по него. От ляво още едно езеро. То е бяло; в него се оглеждат огромните светли облаци и късчета от лазурното небе.

Колко радост и възторг! Няма стар и млад, всичко е въодушевено да се изкачи на Мусалла. С нас на патерици върви и брат Б. Боев. С каква мъка се изкачва той, но не отстъпва пред никаква мъчнотия.

Тук е същински рай. Само че вече ангел с огнен меч не го варди. Обръщам поглед. Народ, ниже се в гъсти синци с безспирен устрем. Не е ли това еврейския поход към Палестина? Но те вървяха през пустинята и тях водеше Мойсей, а тука е рай и ни води Учителят на Любовта. Така че, ние сме по-щастливо ново племе, следователно и по-велико.

Тук при това горното езеро ще се нощува. Плътно ни обгръщат мъгли. Студен вятър докара дъжд, дребен, тих, непрекъсващ. Наклаждаме огньове от мокрия клек, но той само пуши, пуща вода и – толкоз. Дрехите ни увисват от влага. Ръцете ни са вдървени от студ, но кой се грижи за това, щом като Мусалла ни гледа и Учителят е с нас.

Стъмня се. Дъждът пада, усилва се и бразди езерото, цяло бяло от мъгли. Мокри, мокри до кости. Зъзнем, зъбите ни тракат от студ. Но ето нови групи, носят последните новини от София; кълпани от дъжда по всички правила, сериозни и навъсени. Но, братя доброволци, намират от някъде сухи клекови клони и спасяват положението. Огънят буйно запламтява; почва да се вдига от нас пара на облаци и да се сгряват ръцете и нозете ни. Вадим от раниците сухи дрехи и предлагаме на новодошлите, като им наливаме горещ чай. Това поразведря навъсените им чела, извиква усмивка на лицата им. Но дъждът не спира, мъглите все по-гъсти и по-студени припадат край нас. Студът прониква чак до мозъка на костите. Шегата на страна! Нищо вече не помага, нито огън, нито чай. Зъб със зъб не може да се намести. От дрехите ни се вдига мъгла от пара, а нов дъжд обилно ни залива. Нощта преваля. Време е за тръгване. Членовете ни са вковани от студ, а как ще пътуваме из непрогледната нощ? Как ще излезем на глава с пронизващия студ и дали ще видим изгрева от Мусалла?

Като че ли примираме – като че ли се сковаваме вече и всичко свършва до тук...

– На Молитва! На Молитва! – се обаждат тук–таме кротки и сериозни гласове. – На Молитва! Дано Милостивият Бог, в чиято ръка е всичко ни запази, да прекрати дъжда, да вдигне мъглите, че в ранина да срещнем слънчевите лъчи.

От огньовете наскачат тъмни фигури. От всякъде те се тълпят, приждат, сякаш отчаяна победоносна войска. Ето ги откъм пътя, от горния край на езерото, от долния край, от към клековете, откъм огньовете. Идат, идат... Колко са много! Огньовете остават сами като символи на безсилна жертва.

Среднощен час. В бурната, мъглива и дъждовна нощ, всред една безнадеждна действителност се възнася молитва от няколкостотин гърди пламенна, искрена, трогателна. С мощна сила тя се понася нагоре жива, могъща и настойчива.

Чудо! Чудо! Още с отправен поглед нагоре месечината надникна през облаците, появиха се звезди. За миг се очертаха планински хоризонти. Пак се скриват, пак се показват. Още веднъж, още веднъж... И пак ни обгърна дълбока непроницаема нощ. За миг над нас се яви надеждата в радостно предзнаменование, като да ни извика: „Дерзайте, дерзайте!" С някакъв нов прилив от сили, сякаш стоплени от тая чудна надежда се разотиваме, като се вглеждаме един в друг весели и обнадеждени. Яви се буен вятър. Нещо се разправяше с мъглите, нещо им гълчеше...

Дъждът престана. Дрехите ни се изсушиха на огъня. Готови сме за път. Нагоре по стръмната пътека, наредени близо един зад друг потегля нашият малък народ. Напред ни води светлия ацетиленов фенер. И тая дълга върволица приличаше в нощта на змия с глава, осветлена от голяма огнена глава. Къде сме, нищо се не вижда. Само знаем, че стъпваме на твърдо и, че не бива нито крачка в ляво, или в дясно. Притискат ни млечни мъгли, сякаш да ни съпроводят чак горе...

Тихо и тайнствено е. Силен вятър духа, но попътен, откъм гърба. Постепенно вдървените ни членове се раздвижват, тракането на зъбите престава. Като по магнетична връзка предава ни се обща веселост и бодра сила.

Развиделява се, но от мъгли нищо се не вижда.

Тихо пъплят белите сенки от човеци, жадуващи чисто щастие там горе във висините. В този миг човек забравя кой е, где е и как се казва. Странна забрава. Като че сърцето в гърдите запира да бие, а друга сила, извън тялото те носи нагоре, незнайно где.

Где сме? Кое ли е време? Изведнъж, като по даден знак се загонват мъглите като луди. Сякаш невидим бич заплющя по белите им танцуващи гърбове. Фучат и бягат, сякаш пищят и бягат. Някаква въздушна война почва и ние удивени гледаме що става. Кой ги гони тия мъгли, защо? Сякаш те се противят. Изгонени от едно място те с писък се връщат наново, за да бъдат изгонени пак. Късат се на парчета белите облачни океани, привиждат ни се скални зъбери, ледни висулки, трева. Отдръпва се завесата на белия непроницаем облачен океан и се откриват далечни хоризонти.

Каква вихрушка горе, каква страховита гигантска борба между природните стихии. Чудо! Изток – Миг – Слънце! О, Царю, Да се свети Името Твое! Ето го! Иде, политва, сякаш носено от пеещи юноши; облаци и мъгли го заливат с потоците си, а то могъщо, огромно, сякаш крилато се провира между тях и свети, свети горе там! Сякаш политва към нас, казва нещо и тържествено с извърнат към нас поглед се скрива отново.

Горе сме вече. Вятърът безспирно фучи и като полудял от треска лети из въздуха. Ето го слънцето пак! Сняг. Като че по магичен знак всички мъгли, подобно победени стихии, легнаха в долината, послаха земята в огромно бяло море. А ние, заедно със свещения Мусалла, вдигнали се над облаците под лазурното небе, облени от изобилни слънчеви лъчи пеем: „Един си ти, мой Мусалла!"

Молитва! Как чудно се носи тя сега! Учителят е всред нас. Тихо възторжено сияние блести в благия му поглед. Около него пърхат невидимите криле на Неговата непобедима вяра.

Земята е вкована в скреж. Ръцете ни вкочанени, нозете вдървени от всепронизващ студ. Лицата неподвижни, устните сковани, а очите озарени от небивало тържество. Около нас вълнующ се облачен океан. Хрущи под нозете ни заледената роса.

Той е с нас! По-смело по стъпките му, сигурно към Бог и Слава!

Слизаме. Още след 100 – 200 метра температурата се променя. Лъхва ни топлина и размразява снега и леда. Езерата, „небесните очи" – сини лазурни като самото небе над нас сега се явяват пред нас в чудна красота. Дигат се, чезнат мъглите и от долината под облачния океан възкръсва великата природа със своите разноцветни картини: езера, ливади, рекички, гори и планини. Въздухът – да му се не надишаш. Аз съм една от първите възлизащи и слизащи. Сега от долината, гледам горе, как на дълга редица се връщат нашите сега насърчени „победители".

Огньове. Кипящи чайници. Слънце, Олтар, бели пернати облачета и покой.

Сега почва симфонията на храненето. Чак сега развързваме горките си раници, чак сега вкусваме от сладостите на божествената храна.

Картина. Насядали на голям кръг. Доматите и краставиците са замръзнали. Те са твърди като бомби. Всички сериозно са заети с храненето. Като че това е най-важния въпрос на света. Най-сетне лицата просияват. Разрешена е трудната проблема – тялото е получило достатъчно подкрепа.

Обхваща ни дрямка. Затопли се. Няма следа от мъгли, студ и дъжд. Тракането на зъбите си отиде. Бузите заруменяха. Устните се накървиха. Кой направи всичко това? – Слънцето. Но кой разпъди стихиите, за да ни стопли то? – Великият – Бащата на Вселената, когото ние призовахме.

Тайнствени басейни, о вие „небесни очи", поклон пред вас! Искъре, сега зная где се раждаш ти и защо благодатна е твоята долина.

Почваме да пеем. Нямат край нашите песни.

Напускаме полесражението като победители. (Да, сразихме толкова самуни, маслини, зеленчук, макар и замръзнал.) Връщаме се здрави и читави. Нашата победа е пълна.

Сбогом, довиждане, свети Олтарю. Довиждане великий Мусалла! – Истина е, че ти си близо до Бога, защото от твоя връх ние видяхме над нас Неговата милост.

Топла вяра и надежда съгрява гърдите ми, че тъй ще бъде и занапред.

Слизаме. Малки тихи птички прелитат тук, еднички обитатели на тази тишина и покой. Ручеите пеят. Те разказват за неизмеримата Божия Любов. В тях се оглежда лазура и малки тревички. Ето ги Родопските върхове: Мусли Чал, Манчо, но те са тъй далече.

Нощ. Чаровна звездна нощ. Луната, невъзпирана сега от никого ни поздравява от високо. Сякаш тя ще ни свети нощес на тия ливади. Запалваме огньове. Всред тихата нощ те издигат алени знамена, пръскащи светлина и грейка. Колко е хубаво! Като голяма войска сме налягали до раниците готови за първи зов. И този вик към полунощ се чува. Потегляме. Над нас гората преплита клони през които тук–таме надничат звездички. Но дълбок мрак ни обвива и ние ходим едва ли не само водени от стъпките си. Чува се: „Почивка!". Опираме раници до някой тъмен ствол или скала. Пак вик: „Ставай!" и ние отново поемаме пътя.

Просъмва. Прояснява се пред очите ни. Очертават се върховете на горите. Мярва се в далечината мощното влечуго Стара планина. Ето ни към Чам Кория. Нареждаме се в живи триъгълници, с песни влизаме в красивия курорт. Повдигат се завеси, отварят се набързо прозорци, от които нависват сънени мъже и жени. Те ни гледат очудено и весело. Види се, че сме ги зарадвали.

На Шумнатица. Наредени под топлите лъчи на изгряващото слънце, правим гимнастика.

На мегданя ни чакат. Всички се качваме. Един след друг потеглят пълните коли. В Самоков нашият автомобил се повреди. След дълго тракане и чукане отново потегляме. Пасарел, Панчарево, пътят е прашен. Тука не е валяло. Ето я и „гиздавата София". Никак не ми се вижда гиздава сега, цяла потънала в мрак и миризми.

С пламнали лица от буря и слънце слизаме на Изгрева. Веселие и бодрост лъха от нас.

Стихотворение, писано на 3 август 1924 г., когато бях болна, когато ме посети Б. Боев и Жечо, а след 2 дена дойде А. Г.

От Мусалла аз видях, видях Бога
Усмихнат нежно в слънчевия лик
Посред гнева на облачна тревога
Посрещнахме го с победен вик.

Той е живот, надежда наша жива
Той води ни в победния си път
Усещаме в сърца ни да се влива
Блаженство, силите растат.

Безспирно горе, Боже, ти води ни
И Евереста да достигнем ний
Отгдето пък по свода ведросини
На път по ведри звездни глъбини.

2.1.12. Мусалла, 10 – 14 юли 1925 г., [Рила]

Облачно; от София за Чам Кория потегляме с открити камиони. Едно от двете: или Мусалла ще бъде много приветлив, или ще излее над нас поройни дъждове, придружени със светкавици и гърмотевици.

Картината подир се сменя, а заедно с това, сякаш и въздухът ни здрависва със степенувана свежест. Най-хубавото е вече, разбира се, към Рила.

Кой ти гледа Самоков, кой ти гледа Чам Кория! Никой тук не ни е послал и никой не ни чака, но Рила ни е послала китни губери, кой от кой по-хубав, по мек и сладкодъхат, чака ни; ако не с топли обятия, поне с поливалки…

Безкрайни планински хубости! Като вземеш пътеката що води между кичести цветни брегове, по които не закачан от никого на воля се шири зелен здравец и незабравка, а над тях, като горски богове и богини борове и ели се извисили с богомолно прострени клони, все тъй, чак до синия лазур, все тая величествена гора от иглолистни дървета, ту порасли едно до друго в просторни равнини, ту накацали по скали и чукари, направени от майка природа, дълбокомислено в чудно разнообразие, за да бъде картината жива, говореща.

Ненагледна хубост, що не се подава на описание от не вещата ми ръка, защото окото ми вместо да наблюдава и изучава се само диви във възторг и обожание. А за въздухът кой може да говори, този въздух напоен от толкоз целебни благоухания на разноликата наша кърмилница драга, която неспирно се грижи нищо да не липсва в тая Божествена обител – Свята Рила. Дишайте изнурени гърди! Пълнете се от тая чудна благодат; вземете си колкото щете от истинския елексир на живота, за да имате за по-дълго време от този драгоценен дар.

Приятна хладина пълни въздуха и го освежава. Тя иде от безбройните шуртящи поточета, които слизат от недрата на Рила и Рилските кристални езера. Някои от тях с шум падат от високите канари, разбиват се в сребърен прах и подобно въздушна пяна на живи водоскоци отново политат към сенчестите планински усои. Малки ручейки безшумно се провират между тревички и цветя, нежно шумолят покрай белите чисти камъчета, милват дървесните коренища, докато достигнат някой нисък бряг, от който с тих възторг нежно бълбукат и с песен се спущат по своя път. Това е песента на водните капки, които знаят толкова много, колкото всички езера по целия свят – те всички са влюбени в слънцето. А то само чака удобен случай да

провре през клони блестящите си лъчи, като със златна целувка осветлява гладката повърхност на изворния песнопевец.

Мънички непознати птиченца тихо чуруликат, сякаш не искат да нарушат планинската тишина. Едни от тях са тъй малки, прилични на неголям орех. Перата им са най-различни; като вземеш от сиво пепелява коприна, жълто кафява, или пък разновидни украси с бяло и черно кадифе, с бодната на гърба или гърдичките червена панделка, или пък злато зелена с металичен блясък шарка по крилцата, които се сливат в тъмно синьо.

Привечер се чува ясно песента на славея. Той и тук си е цар на песнопевците. Опитва се да го надпее косерчето, но се уморява пред дръзката и до немай къде настойчива музикална самоувереност на всепризнатия певец.

Ето го и кълвачът. Грозна е голямата му главица, безсмислено е чукането му по дърветата, затова пък дрехата му е тъй красива, че прилича на някой действующ генерал от кавалерията при който скромно облеченият славей прилича на редник от пехотата...

Какви прекрасни цветя! Какви разноцветни шарилки и цветовце! От звездовидни, бели, с разперени петолистни цветчета, или събрани в многолистни розови кичури, или камбановидни морави звънчета, с незнайни имена, преплитат се с нам познатите чудни незабравки, здравец, див карамфил, тинтява: жълта, синя и червена. Няма камъче, няма нито едно местице без да е боднато поне едно, макар и малко цветице, с особен свойствен само нему аромат. Като че ли тук денонощно и непрекъснато работят изкусни майстори художници, които доукрасяват в цвят, благоухание и форма своите скъпи творения, като имат за цел навсякъде да попълнят недостигът на природата там, където тя е заета със срутването на някой пласт, пукването на някоя скала, поникването на ново борче и ела, или събиране падналите семена за посев...

Ето, до мъничко сивичко камъче нашарено с тъмен лишей, дребни, много дребни цветица, сякаш навеян снежец. Там до един паднал сух боров клонак, обвит със зелени лишеи подобно паяжина, пъстра алена гъба мухоморка, сякаш да се подчертае опасния препарат на природата.

Колкото и да е хубаво тук, стъпките ни извеждат вече към боровия клек. Те приличат на красиви бухнати зелени миндери по които за миг се просваме за почивка. Но тук слънцето прижуря. Лицата се зачервяват, дишането учестява и почивките – по-чести. Пред нас са вече приказно красивите скалисти укрепления на Рила, сякаш напомнящи тъмна епоха, когато старите Богове са преследвали новите Богове на Рила, получила чрез Мусалла първенство на Балканите. Каква ведрина се струи от тях, какъв покой! Погледът се унася по тяхната недосегаема чистота и прелест.

Почивка. Палим огньове, пием чай, правим юнашка закуска. Пъстро е нашето общество – от учени мъже и жени, изтънчени от академична наука, та стигнеш до простия селянин от Тракия и Видинско, свил ямурлучето си и грабнал торбата си, пълна с ценно съдържание. Мъже, жени – учени, прости, граждани, селяни, всички сме братя и сестри, ученици на Учителя – чада на Един Общ Баща.

Ето го един снажен брат с белоснежна салтамарка, с набръчкани бозави потури, намотал на кръста си ален пояс деветолактен! А с тях кои

са тия нежни девици и момци с вдъхновение в очите, които свличат към огнището сухи дънери и клонаци, без да им е казал някой. Кои са тия старци и старици с грейнали от нова младост лица, тихо говорейки си хубави неща от които лицата им стават необикновено красиви и светло озарени? Ами тия деца, каква сила ги вдъхновява, че като малки козленца тичат и играят пак, не смятайки умората!

Като че ли във всички тях е Единния Дух на Доброто, който Учителя разпали у нас, поставен в началото още от Предвечния.

Път. Оставяме зад себе си чаровните горски хранилища на свежест и красота, и вървим към голите чукари, тук–таме украсени от бодлива смрика.

Ето го първото езеро. Тук има недовършена хижа, още грозна и неприветлива. Някои влизат вътре да преспат, но ние, които нощувахме край огъня имахме повече преимущества, защото можем да дишаме чист въздух и да гледаме звездите. Тишина и покой. Тайнствен пред нас се издига Мусалла измежду другите върхове, като че опрял лъка си по звездните струни. Дрехата му е набраздена със сребърни дируги, [деруга (дируга) – бразда, линия] което показва, че при него е още студено и мразовито.

На другия ден картината е съвсем друга. Дъжд вали. Хижата пращи от хора, които един до друг дишат най-разваления въздух на света. Повечето си оставаме отвън на дъжда заедно с Учителя под изобилната водна баня и гъста мъгла. Привечер почна да се разведрява, така до среднощ. Тогава потегляме нагоре. На всеки 60 души има водач с по едно електрическо фенерче. Така извивайки по стръмния път, нашето шествие приличаше на грамаден дракон с безброй светещи очи по гърба, що мудно, но неотстъпно пълзи всред нощта към върха.

Звездите по небето отново се скриват. Вятърът докарва към нас влажни мъгли и небето всред ослепителни светкавици и оглушителни гърмотевици излива над нас изобилен дъжд. Студ. Дрехите ни напоени от дъжда се вдървяват от лед. Тишина. От време на време се чува отсечено: „Почивка!" или „Ставай", или: дръж в дясно, или в ляво и ние цепим мъглите всред потоци дъжд и струи жълто бяла мълния. За миг тя ни облива с мощни електрически вълни...

Чудно! Тъй страхотно трещи небето, тъй ужасно ни осияваше светкавицата, а в душите ни тихо и радостно, като че ли присъстваме на някоя голяма празнична илюминация. Като че ли нещо сладко ти шепне в душата: „Не бой се! Аз съм все същия, благоутробен и милостив и всред природните стихии!"

Дъждът се пресича в сняг. Тъмно облечения пред мен изведнаж се натрупа със сняг. Я чакай да пипна! А, че това е същински сняг и то през юлий!

Небето непрекъснато гърми, трещи, облива ни в зигзаговидни вълни; косата сякаш в ужас се изправя...

– Я гледай! – казва другарката ми: И тя показва ръката си. На края на всеки пръст блещи електрическа искра. – Ти пък имаш на косите си, казва ми тя, а не вижда, че и нейните над челото очертават звезден ореол. Електрически искри – сякаш капки златна роса по косите, по свивките на ръцете, по края на пръстите.

Каква красота! Какво небивало чудо на природата! Не, не, това не е недоволство на Бога към нас, щом Той ни дава да видим тая чудна картина и да надникнем малко от неизброимите му тайни.

Нима ако иска Той да ни накаже, не би ни хвърлил в бездната, що тук от ляво и дясно е зинала пред нас. Не, това е милост, само милост.

Кога ще стигнем върха? Ще видим ли горе слънцето? Ще ни стопли ли то? Защо е тъй мрачно и тъмно? Я, някои се връщат! Срамно бягство от природата! Не, не, само напред! Че щом Учителя е с нас, може ли да има нещо страшно! Той познава природните закони и винаги, когато нещо не е по силите ни, пазил ни е като зеницата на окото си.

Но още едно чудо! Я слушайте! Я слушайте – предава се от човек на човека и голямото влечуго със светещите електрически лампи по гърба в миг застава. Музика, не подаваща се на описание – Божествен хор, като мощна вълна се издигна от ляво – най-шеметната пропаст и достига до слуха едновременно на повече от 200 души. Това е второ велико чудо тази нощ. Нещо небивало и неповторимо. Употребявам познатата ми дума „музика" и „хор", но това което чуваме да се издига от скалите на Рила не може да му се намери подходящ израз. Тази дивна симфония тече към нас като могъща водна струя, извираща от божествените гърди на природата, тука най-чисти и светли, далеч от прашните човешки стъпки. Сега нека гърми, нека трещи колко иска. Ние знаем, че това е само декорация на природата, за да стане това, което ей сега още като че ли доехтява до нас.

Студ. Челюстите ни са вдървени – нозете и ръцете безчувствени. Като че ли и пулсът спира да бие. Развиделява се. Очертава се мощния връх, близо сме до него; ще стигнем, ще стигнем, въпреки всичко!

Последния завой – хлъзгав, стръмен – почти пълзим по него. От ляво е тайнственото вечно заледено езеро. Като че ли е то е трон на Чистия планинския Дух, който дирижира от тук природните стихии. Като че тук е сцената на ония, които излъчиха към нас божествени гласове.

Върхът! Върхът! След 4 часово бавно пътуване в мрачната нощ, изобилно кръщавани с вода и огън, ето ни върху Мусалла. Заледен е той. Смръщено е небето. Зората скрива от нас прелестния си лик. Стоим обвити отвред с мъгла и облаци. Далече в долината светкавици продължават да се леят и гърмотевици да трещят... Целта е достигната. Шепнем благодарствена молитва...

– Кажи сега, сърце, какво имаш? Кажи тъгите си тук в това чисто светилище – пред лицето на Бога! Лицето Му изглежда смръщено, но знай, че той е строг и справедлив, Той е вечна Любов! Кажи пред Него спотаената си жал, изнеси му мъчната си задача и Той ще ти помогне. И тихо шепнат устните „тайна молитва", като че ли дошли само за това...

– А сега къде отивате, вие добри души? – сякаш ни питат снежните върхове. Знаете ли колко още нова скръб ви чака? Знаете ли?

Но ние слизаме с уверени стъпки, сякаш призвани към нов дълг. Като че ли с всекиго от нас слиза от тук по един ангел и ни повежда обратно, но обновени, насърчени и пълни с мощна сила за това което ни очаква „там".

Тялото вкочанено – нозете едвам се мърдат, а на душата леко, леко! Изведнъж почувствувах, че съм нищо, че нищо не зная, нищо нямам, нищо

не помня. Пред очите ми е само този огнен дъжд на развълнуваното небе и дивната музика на нощта. Само надничам към Маришките езера, където ме носи чуден блян... Светая светих на благото видение ще ми се усмихне. Поклон пред теб!

Отново се спущаме към дивните Мусаленски езера – извори на Бели и Черни Искър. Те са тъмни, величествени и мълчаливи. Обилни води, кристални води, чисти води, живи води – неизказуеми богатства за които нямам думи да говоря. Назъбените скали безспирно се оглеждат в тях и всякога се питат где изчезна прежната им хубост, когато Мусалла се издигаше пред самаго Бога, а самите те бяха обвити с величествени вековни гори. Но, мълчат езерата и нищо не им казват.

Стар е Мусалла, много е стар! Никаква растителност няма вече по голия му лоб. Величествената му някога дреха покрита с красиви гори и цветя, днес е изпораздрана от сипеи, отдето се провиждат голите скали, които все още крепят мощния му стан.

Доле димят огньове. Като мравки край тях се движат човеци. Нозете ни гмичкат във вода, дрехите висят мокри, но всички сме доволни. Онова мълчание, което ни е изпълнило, сякаш е непрекъсната молитва към величието и милостта на Твореца. Сякаш всеки е вглъбен в себе си и тихо сам се разговаря.

Доле почивка, чай, сушене на дрехи покрай големите огнища. Учителят, гледайки барометъра си каза, че и утре времето ще бъде все същото. Показа се слънцето, сякаш гузно. Обилните му лъчи завчас ни стоплиха и изсушиха дрехите.

Брат Белев, този който побягна от бурята, сякаш да оправдае себе си, се мъчеше да ни убеди, че тази е най-безсмислената екскурзия, като твърдеше, че до един ще изгинем. Не можа да ни убеди и никога не вярвам да види той по косите и ръцете на множеството електрични искри, и няма да чуе песента на скалите и езерата.

Някои, навъсени от новите облаци и мъгли, застягаха раниците да си вървят. Повечето останахме под Мусалла, всред белите мъгли, всред дребния дъждец, при изобилни красиви гледки на спокойните дълбоки езера.

На другия ден Учителят ни държа чудна беседа. Той говори за малките тревици, за малките капки, за малките светлини, в които винаги се съдържа повече живот. Той говори, че до сега сме служили само на себе си и на ближните си (ближен – това е любовта на майката към рожбите и – както лъвицата към лъвчетата). От сега – на Бога.

(Брат Белев се уплаши да не погине дъщеря му, че едвам ни дочака да ни каже че „всички ще изгинем, ако не го послушаме", грабна разглезената си дъщеря и изчезна от нас.)

– Да освободим душата си от всички прозорци и кепенци, и покриви, да раздрусаме стените на нашите тесни жилища и с открит поглед да гледаме Божието Лице и да му служим, служим...

Как бих могла да предам силата на словото Му? Напразно! Колкото бих могла да говоря за електрическата роса по косите ни и за песента на Рила.

Времето се оправи. През облаци ни затопляше слънцето. Обядвахме на зелената морава. Пием ароматичен чай и дремем по топлите скали. Колко песни изпяхме!

Пресливаме под открито небе до огньовете, за които отдалече си донесохме дърва. Осъмваме бодри, весели, пълни с учетворени сили.

Завчас се смъкваме в Чам Кория. Там на „Песъко" дордето чакаме да пристигнат колите ни, пеем песни, декларираме стихове, хуморески – смях. Направихме си така да се каже импровизиран театър.

Към 5 часа, ето ги автомобилите ни. Посрещаме ги с ура и песни. Потегляме под блясъка на чудесно слънце. В Самоков се снабдяваме с плодове и пресен хляб. Събират се край нас самоковци. Даже чиновниците оставят работата си и се пъплят по прозорците. Тъй както сме на колите ние изпяваме в хор няколко песни; песни за Любов, за работа, за подвиг, че винаги всред мъки и неволи душата трябва все напред да върви.

Гледаха ни с умиление. Нашата геройска самоувереност при жалкия ни пътнически вид трогва сърцата. Така ние „превзимаме" Самоков и приветствувайки ни с развяващи кърпи изпращат нашите певчески отряди. През останалите километри песните ни не млъкват. Не се свършват, макар че дъжда отново почва да ни кръщава. Към 9 ч. сме на Орловия мост, като си казваме сърдечно и радостно: Довиждане!

Не е казано за големите 3 огнища на Изгрев.

Беседата се озаглави: „Малкият стрък". Там всеки един от нас получи от ръката на Учителя по едно стръкче тревица. Той сам ги жаби от тревата.

Стоим пред хижата с Учителя. Гледаме бурното небе. Той ни раздава тревицата, говори ни за „Малкия стрък."

На Изгрев ни чакаше приятна изненада. На две–три места гореше буен огън от цели метрови дъбици – широка грейка. Казани с гореща вода за пиене и миене. Сестрите ни чакаха с изобилна сварена супа от картофи с магданоз, чер пипер и лимонови парчета.

След малко се явяваме на трапезата измити, вчесани, сухо преоблечени – всички със светнали лица и нескривана радост. Учителят е между нас – споделя скромната трапеза и тихо, и сякаш отдалече ни се радва. Никой нищо не пострада от четиридневната Рилска поливалка.

2.1.13. Празник на победите. 27 септември 1925 г., петък, [Витоша]

От вчера, па и завчера, вече се говореше, че на този ден ще посетим Витоша. В навечерието валя проливен дъжд, толкова, че улиците се разкаляха, нагизна земята, лъснаха се мътни локви по пътища и дворове. После задуха студен вятър. Витоша се не види от гъсти черни облаци и мъгли. Но тия прегради са нищо за нас, ние знаем, че зад тях се крие обичната планина. Обличаме се здравата, разбира се, с нея шега не бива, па и ноемврий е.

Сборен пункт чак в Драгалевци. Дочакваме се тук. Мъжете носят по мустаците си ледени висулки, жените – със заскрежени коси и шалчета. Всичко вече е бяло – всяка шумка, клонче, всяка педя земя.

С нас вървят освен стари мъже и жени, но и дечурлига – последните не за пръв път срещат с нас природните стихии, но и на тях безгрижие лежи по лицата.

Чуди се кръчмаря с нас – нито вино, нито ракия, нито луканки вадим от раниците, а маслинки, халва, праз, сирене, орехи, мед. Но колко много вряла вода за чай похарчихме не питай; платихме си я на кръчмарите с лихвите.

Рано. Току що просъмнало. Вътре е топло, приятно, а вън – страхотия! Снежни виелици засипват прозорците, мятат се, вият, като че ли ни се заканват да се връщаме отдето сме дошли.

Понявга някой пътник влезе – и заедно с него нахълта вътре студ и мраз. Но нас не ни е грижа; не ни е за първи път!

Чака ни трудно изкачване. Ще идем горе, там, дето нищо се не види от хали и тъмни мъгли. Та кой е с нас! Нима може да ни възпре нещо, когато сме с Него!

Но пък и облечени сме хубавичко. Дълги кожухчета по гърба, шалове на главите, топли обуща на нозете и дебели ръкавици на ръцете.

Да, Той е с нас; каква сила се развива в сърцата ни – може би равнодействующа на оная, която бушува извън.

Ето ни вече край водениците по лед и сняг. Завиваме по новопрокарания автомобилен път. Лудо ни връхлетяват пронизващи хали... Тласкат ни, блъскат ни, сипят сняг в очите ни, повалят ни наземи. Пъдят ни, не щат ни и туй то.

– Где сте тръгнали, казва –и ние горе празнуваме „Празник на победите". Върнете се, ще ви изметем.

– Ех, ветре, що думаш, отвръщам му – ще ни пометеш, а! Не виждаш ли как хубаво сме облечени, обути, не виждаш ли и тая воля у гърди ни. Не ти се боим, ветре. Знай, че с тебе не щем да се бием. Искаме да отидем само до нашата чешмичка и нищо друго. Остави ни, Вятърко наш!

Бялата стихия не се шегува и никак не дава ухо на нежния ни призив. Тя просто ни грабва един по един, че и на групи, и ни поваля из преспите. Някой, като че иска да ги грабне и с тях да литне из небето. Нищо се не види. Веявицата сипе дребен твърд сняг в очите ни и като с бръснач реже лицата ни. Но всички тия юначества на вятъра ни само здравата разкикотват и събуждат у нас двойни сили.

Ето ни вече изпъплили по „Зеленка", после полазили по „Вади Душа". Градът е потънал в оловна мрежа, а слънцето жълто, жълто, блестящо, доста път ни придружи с хладно впити очи в нас, без да ни се усмихне нито веднъж с някой топъл лъч. Застанах да се полюбувам на заскрежените гранки. Но где, стои ли се на съзерцание; като ме забеляза вятър гороломен, като ме завъртя и блъсна в храстите, че от там в хендек някакъв, че може би и по-доле щеше да ме хласне и разтърколи, ако с две ръце не се залових о жилавите клони на лещака. Но той, тъй си и отдуха нанякъде и аз пак добре забивайки желязно подкованите си обувки поех пак нагоре. Тук доста ми помогна криволичето: ту на ляво, ту на дясно, а някъде и полазвам на четири...

Някои безславно се връщат... Ужас било, казват, същински ад. Нещо небивало и нечувано. Имало такъв вой и фучене, че всинца, що се опитали да минат по билото се разтъркаляли... Ей ги, идат си, цели разчорлени, с развени кожуси и размотани шалове.

Хооп, хоп! – вика някой. Ето ги по опасното било – лъкатушат и вървят, нищо им няма. Хайде по тях. Чудо! Изведнъж ни лъхна топло течение. –

Чудо! Но Учителят сам избра това място и ни поведе. Кой им е крив на ония та бързат да ни изпреварят. Сега ние изкачваме нагоре и никаква стихия – тя остана отстрани. Излезе: „Двама се бият, трети печели." Там два вятъра се блъскаха, а тук тихо и спокойно.

Ето го, милият ни Учител! Как тихо си стои до едно поточе, що тъмно в снега протича, как хубаво го гледа и му се радва. После пита за тоз, за онзи, за закъснелите, някой да се не е загубил по пътя – защото дирите ни, тоя сърдит вятър непрекъснато засипваше с пълни шъпи сняг.

Път, път, край няма! А по пътя шеги, смях, закачки. Брат Тодорчо Стоименов, една шепа душичка, да го духнеш ще падне, от време на време пущаше по някоя шега; как веднъж го срещнали 6 мечки (но те били водени със синджир от мечкаря). Това в скобите той казва тихичко, едвам чуто, а който е по-далеч, чува само, че го срещнали 6 мечки, прави очуден поглед и ние които сме чули това в скобите, примираме от смях.

Минаваме през брод на разляна горска речица. Течейки през снега тя изглежда черна. На дъното му се виждат бели камъчета и листчета. Негде изписука птичка, а там горе, над главите ни из скалите, ураганът не спираше. Той още фучи и здравата се ядосва някому, па види се и на себе си, че го изхитри Мъдрецът и ни преведе по „неутралната зона".

За къде бързахме тъй устремени? – За нашата уютна гостна при чешмичката. Това място, свидетел на толкоз наши красиви преживелици, изнесени бури, песни, стана за нас някакво тайнствено убежище.

Наистина, горе заварихме нещо хубаво – нова построена хижа – работа на братя доброволци, но покрива и вратите, бурята ли, или някоя друга неспокойна ръка бе отнела и от тях нямаше ни следа. Все пак, настанихме се вътре, запазени поне за малко от нестихващата фурия. Запаленият огън само димеше, постоянно гасен от вятъра и снега. Някои се осмелиха да развържат раници и похапнат, но студът тъй ги ужили, че за миг протегната ръка пак навлече ръкавицата и се скри в джоба.

Всички помръзнали здраво зъзнеха. Пищялката на самоварите ни стресна. Широкоплещестият Цеко носеше на гърба си големия бакърен самовар. Пихме по някоя глътка, но по-разумно бе да слезем към града, докато не са паднали дълбоки преспи. За щастие пак намерихме оная „неутрална зона" и се промъкнахме надоле. Между заснежените габъри се руменее стройна алена кълпина, глог и презрял плод на шипка. Само туй бяха оскъдните усмивки на зимата и – нищо друго. Заканителен мраз ни сочи пътя към града и се муси към нас.

Из лъкатушенията се стоплихме. Стана дори приятно. Като че ли сме в друго царство, докато пък малко по-нагоре се развиваше такава хала. Но слезнахме ли из полето, вятърът пак ни сграбчи, сборичка и заблъска къде ни очи видят. Селото се провижда. Дим, размотан от вятъра, се носи над него. Селските кучета с весело скимтене ни посрещат току над водениците. Те си знаеха, че ще има нещичко за тях. Големи комати хляб изчезваха в зиналите им уста.

Влязохме в кръчмата. Посрещна ни стройна здрава селянка и бързо ни приготви чай. Развързахме раниците и тук, и на този празник, в който и ние излезнахме полупобедители спрямо ветровете, здраво се възнаградихме за днешното бедствие. Горките ни ябълки! Че те замръзнали горе! Отоплени до печката те се набръчкват, като че те не са същите. Нахранваме се хубаво. Изпиваме и по два чая и започваме да

пеем. На кръчмарските гвоздеи виси ароматична луканка. Напразно ни кимаха със зачервените си лица, но никой не им обърна внимание.

Часът е само 3 след пладне. Фъртуната продължава да блъска, но сега вече в гърба. Пълни с веселие и бодрост, без капка умора слизаме към „голямото село" при мрачните градски жилища, край запаления огън, с книга в ръка да вдишваме сладката почивка или размишление за незабравимия ден на Победите, прекаран в прегръдките на планината – лице в лице с вечните войници–стихии, които така хубаво освежават винаги природата.

Дома. От горния етаж се чува мазурка, ечат стъпки на танцуващи нозе.

И горе щастливи люде, и доле. Но колко разлика в това щастие! Едното носи свежест, здраве, бодрост, свобода, а другото замъглява мозъка в безсмислено въртение всред развален въздух. Па кой знае, дали там горе и „те" не мислят че тяхното е по-хубаво.

Господи, колкото глави и толкоз умове. Нека всеки си живее както иска и в бъдни дни бере плодове от своите садива.

2.1.14. Освобождението на България. Витоша, 4 март 1926 г., четвъртък, [бивака Ел-Ше-дар]

И миналата година на този ден бяхме горе. О, колко се радвам, че ще идем на Витоша! Та кой не иска да забогатее, кой? Кой не иска да пие небесна амброзия, която дава стократни сили и окриля духа! Макар, че понякога тя ни брули с град, дъжд, снежни бури, както стана преди една неделя, но ние си знаем тайните и: наблъска ни хубавичко, за да може всекиму по джобове, раници, в пазва злато да наслага, злато – чиста кръв.

Няма вече сборен пункт; всеки тръгва когато се събуди и върви, докато му очи видят. Та всички вече знаем пътя, всеки камък, всяка баирчинка и долчинка, всеки завой. Денем и нощем кръстом сме пребродили планината: зиме и лете, пролет и есен.

Въздухът топъл. Снегът омекнал под нозете ни. Небето ясно – чисто. Месечко с отчупен връх – клони към запад, а от към изток прекрасната Денница се явява на хоризонта подобно красиво девойкино лице. Витоша, в сутрешния здрач, едвам се вижда – като някакво мрачно видение.

Настигаме се тълпи и се отминаваме. Чуват се весели поздрави, шеги, закачки. Всички са облечени топло. Срещнаха ни два празни автомобила – някои рано се отвозиха до Драгалевци, сега ни чакат някъде. Ето ги Драгалевчани със своите четирикраки автомобили – магаренца отнасят към София гюмове мляко. Селяни, облечени в бели кожуси безгрижно ги боцкат по хълбоците и си напяват нещо. Магаренцето му е банката – тя му работи – спестовна каса е, за себе си нищо друго не ще, освен малко сенце, бистра водица и топло дамче. Селянка носи чесън сплит.

Полека се развиделява. Звездите полека лека гаснат. Небето побелява. Смали се лицето на Венера. Тя винаги побледнява при появата на слънцето и лъчите й трептят, трептят... Витоша вече ясно се очертава

бяла и красива. Небето е чисто. Нито едно облаче по него, нито пък – мъгла. Въздухът е прозрачен, мек и топъл. Крайпътните потоци пеят под леда, бързат за далече.

Селото се разшавало. Ранобудни моми и булки надничат от обкичени със саксии цветя и ни гледат с любопитство.

Снегът по върховете е розов – този ален пламък слиза все по-надоле по снега, като че слага свилена постелка. Притаили дъх, ние чакаме. Ето го! На изток първом бодка светла игла, после огнено око, що расте, расте и се издига. Червено блестящо, бавно иде иззад снежния Балкан. Синият лазур го грабна на своята сапфирена колесница и го понася из ефира. Цялата природа се усмихва – като че ли благодари. Като че ли всяко клонче се надига към него и се стреми да го достигне.

Поемаме нагоре. Чак сега ни намериха селските кучета – наши верни приятели. Те не се мусят както кръчмарите, че сме вегетарианци – радват ни се и махат с рунтави опашки. Дебел лед е обковал воденичния улей. Извътре не се чува тракане на колелото. Ледени висулки от най-разнообразна дължина и дебелина се спускат от заледеното корито, блещят срещу слънчевите лъчи.

Става топло. Кожухчетата и шаловете стават излишни. Снежно, снежно. Навред е бяло и чисто. Като че ли не пълзим към планината, а се възземаме към небето. Лека полека се изтеглихме на Зеленка. Там ни чака свиркащия наш самовар върху плещите на Цеко, що всеки израз у него е римуван –

„Топла вода пийте,
от студа се скрийте."
или
„Пийте топла водица,
да ви е мирна главица."

Той е силен и як като Урса от Сенкевич и добра, и кротка душа – лицето му е кръгло и алено, като у цяла месечина, озарено от весели теменужени очи...

Наистина благодат е горещата вода. За всичко е благодат: едно че сгрява, друго – и болести пропъжда. Обикаляме ний нашия Урс, който всекиму отстъпва кранчето да си налее някоя глътчица. А каква жажда! Пием и благодарим. Ето го, тръгва напред. Коминчето пуши над главата му и той весело и леко носи на гърба си 20 килограма. Сега пъплим по „Бери душа" – най-стръмното. Тъй го нарекъл един брат, комуто това място се видяло веднъж цяло изпитание; и наистина е такова – право нанагорница и хлъзгаво, хлъзгаво. Тук най-много се почива. А каква гледка от тук! Небето е синьо, синьо като цветето незабравка, като Маришките езера.

Отсреща Стара планина цяла в сняг. Ей го и Мургаш с накривен овчи калпак – приготвен, като за сватба. Градът е обвит в оловна мъгла. Като че ли там не прониква сега слънцето. Снегът е рохкав, мек. Затъваме до колене – едвам се движим напред. Отстрани по преспите някой шарил с края на гегата си комично лице. Другаде – само: „Ох". Някъде: „Напред!", а другаде цяло изречение: „Стоянчо обул чужди галоши." Кой е този Стоянчо и с чии галоши се е курдисал, това е тайна за нас. Но тя за миг открива завесата на нечий интимен живот. Че някой Стоянчо, горещ поклонник на планината поискал да я посети, но уви! Липсват му обувки. Но, намерили

се в заем един чифт галоши и наш „Стоян" без да се изканва, нахлузил ги на мотовилите си, позавързал ги с канап да не останат из дълбокия сняг и – хайде на планината. Това се казва любител на природата!

По-нататък някой учен начертал зодиакалните знаци, друг – триъгълник и в него преплел две букви – всичко туй поставено върху възходяща спирала. Из под натежалите от сняг храсти наднича бодрото личице на кукуряка морав и минзухар – това е първото знаме на пролетта.

Грее топло слънце и прижуря лицето. Товарът ни става съвсем излишен. Идва ни да литнем нагоре. И тука ни чака Урс – и тук няколко глътки гореща водица вливат бодрост в жилите ни.

Бивака. Точно 10 часа. Чака ни грамаден огън и много чайници с вряла вода. Тичаме по завет да се преоблечем със сухи дрехи и после край огъня пием бавни глътки ароматичен руски чай с много захар и много лимон. Налягаме по сгорещените камъни и си почиваме като стадо овци. Едни леят кацнали върху сграмадените скали, други току що пристигат, трети изследват съдържанието на раниците си.

Имаме вече истинска чешма. Върху нея тежи могила от сняг. Тя тече обилно и огласява долчинката с бодър глас. Желязното дуло е събрало силната струя, която сега вече знае своя път по долината.

Но чудо на чудесата! Каква е тази грамадна каменна ограда около нашето огнище. Кой и кога е идвал тука и е направил този прекрасен щит от вятъра? О, това не е работа само на едного! Не, най-малко 20 души са свършили това нещо. Едни са пренасяли камъни, други са ги нареждали. Истински подвиг! Освен полуокръжна стена, отвътре, долу наредени каменни пейки за сядане. Направено също маса и седалище, и за Учителя до голямата скала. Не, тук не може да бъде никой друг, освен брат Борис, този, който носи на гърба си 30 килограмов чайник за вряла вода, за да се подкрепваме из пътя. Той, той, със своята бригада от работници. Сега Ел-Шедар е още по-красив. Сега, сякаш сме си у дома.

Нареждаме се на колело. Някой ни брои: 120–130–140–150–160... Правим гимнастика. Обтягаме ръце, нозе – вляво, вдясно. Напред, назад, клякаме, ставаме. Учителят е с нас. Горния, сестринския и долния, братския край на кръга – изпяваме три пъти: Аум, Аум, Аум, придружени с нежни, плавни движения. Обзе ни неземно тържество. Като че ли се намираме всред рая и сам Бог е с нас. Аум – Бог – Сила – това не са само думи, а живи сили, които се вливат у нас – Магични Слова! Не, не, небето е тук на земята, и раят е тук.

С нас е и руски казак с червено дъно на шапката си. Довел е и жена си. Какво съвпадение! Значи един от „Освободителите" дошел заедно с нас. Колко се радваха те! Казаха, че при Учителя те намерили „свою Отчизну". Някаква чудна радост ни обзима всичките. Като че ли не сме на земята.

Скиори прелетяват край нас на своите дървени крила. Ято птици в строен ред се носи високо над снега. Гори небето в тюркоазени пламъци.

Почват песни. Колко много и хубави са нашите песни! Как от сърце ги пеем ний – и старо и младо. Денят преваля. Правим обща благодарствена молитва и почваме да слизаме.

Обзима ни тъга за планината. Ах, защо завинаги не останем тук? Колко е красиво тук и чисто! Но не, дългът отново ни зове там, при нашите

братя и ние заедно с тях да се трудим и работим. Сега, между другото, ни чакат саждите на града, димът от въглищата и мътните вади по улиците. А горе е тъй хубаво и чисто. Горе е тя – природата – най-великата книга, прочетена от малцина до сега.

Слизаме по „Бери Душа". Сега е по-леко, защото е нанадолнище. Последен поглед към Софийската долина от „Зеленка". Слънцето вече потъва зад Люлин.

На връх планината две високи дървета, отрупани със сняг. Последните слънчеви лъчи са ги запалили в розов блясък. Приличат на жертвени факли.

Всички сме весели. Лицата ни сгреят сгорещени и пламнали. Целият ден слънцето ни е галило, слънцето и вятъра.

Селото. Приготвените парчета хляб потъват в отворената паст на нашите рунтави приятели. Как хубаво ни гледат и радостно махат с опашките си. Не спираме вече никъде, а направо прекосяваме селото и се спускаме по шосето. На групи, на групи водим оживени разговори, или пеем стройна песен. В града – гъмжило свят. Едвам намираме места в Лозенецкия трамвай. Пътниците тихо си шепнеха, посочвайки ни с очи. „Опасно учение" чухме, изтърва някой. – „Лудост."

О, граждани, да бихте всички полудели като нас и поне веднъж в седмицата да напуснете своите вмирисани жилища и да се издигнете в недрата на Майката природа, която дава истинското благо за човека.

2.1.15. Витоша, 30 април 1926 г., [бивака Ел Шедар]

Отдавна ни кани планината: – Елате ни пак на гости! Прибрах си белите халища за догодина, нови сега ще ви постеля – тънки, зелени, пъстри, леки.

Още има сняг по снагата й, но вече набразден от ручеи и рекички. Още малко, слънцето ще глътне всичкия сняг и ще го раздаде на мъгли и облаци.

Осъмваме над селото. Всред розов океан от светлина – пристига Слънцето, като огромно рубиново око. Нежни думи изказа то на земята, целуна всяко листче, тревица, цветче, камъче, буболечица. Розово сияние облива снежния връх на планината. Леко тече то по гърди и скути на Витоша и я милва. Зелени ливади – бисерна роса ги обсипала с пълни шъпи. Птичка се нирва из нея, къде ли снага, или ей тъй в радост безумна си играе? Ръж се извисила – леко се люлее от пролетния ветрец – зелена, равна, свилена – като изумрудено езеро. Природата с диамантен резец е очертала своите граници.

Огненият диск на слънцето се гурна в синия ефир в животворящ възход.

Теменужки, теменужки! Вредом плиснали своите празнични ленти, напоени с благоухание. Жълта иглика е приготвила своите платна. Тя се качва вече по вси страни и забожда своето жълто знаме за разкошната изложба. Здравец лъхва благоуханен мирис и вика пътника при него да поседне. Росата шепне: Гурни лицето си в мен, красив и млад ще станеш.

Горският поток, бърз и силен от придошлите му притоци, развързан от сняг и лед, лудо бяга из долища и камънаци.

Мравчици, буболечки, червейчета – всичко лазнало, всичко се разшавало на някъде тръгнало да празнува. Черният бръмбар в атлазен фрак, опнал гащи – на важно свиждане отива – важна аудиенция. Гущер дългоопашат, с костюм обшит със сребристо зелени галуни [галун – ширит] примигва срещу слънцето – дрехата си пъстра на света да покаже, или просто чака своята възлюблена – гущерица млада, накичена като него. Множество птички на свой глас пълнят въздуха с весел чирик. Ето, на тънко клонче, кос се люлей и тъжна, и сладка песен той пей. От нежно гърлце той свилени струни опнал и пее ли, пей. Славей и кадънка из цъфналите грани на дряна и трънката, на глога и дивата круша, леко припяват всред пролетната омая, подскачат с тъничките си грациозни крачка и се радват с целия мир.

Врабче, черногръдесто, юнашко врабче, потапя клюн из водата, що от чешмата тече и жадно, жадно водица пие. Потапя клювчица, повдигне главица нагоре, глътне, пак се навежда и – после литва.

Наблизо овчар разположил рудо стадо. Грамадни псета от беда го пазят и към нас въртят рунтави опашки за някой къшей. Овците са натежали от вълна. Някъде те са я вече погубили на фъндъци по драките. Скоро ножицата ще играе и видиш – отънели те, а чувала на стопанина пълен с мека вълница за здрава абица.

Овчарят – с овчедушен израз, посвирва на кавала си лека, игрива песенчица. Ей го и той зад ухо здравец е затъкнал и бутнал е към тила овчата си капа.

Радост! Всичко пее за нея. Отидоха си зимните веявици. Сега пролет иде; негли вече са нагазили първите й златни стъпки – като че ли вън вече е слуха на далечната й бодра песен.

Слънцето напича. Жаждата ни расте. Где е Цеко – Урс – Дали е много преди или след нас. Нигде се не вижда. Но, още малко остана. От нашата „гостна" топъл дим се издига – огън е накладен. Там своята жажда до ситост ще утолим.

Налягаме по нагретите камъни. Гледаме кълравите бели облачета що като чудни ладии се носят из ефира. Те често взимат чудни форми – ту въоръжени войници, ту крилати гиганти, ту домашни животни, ту профили на троянски герои със златогривести шлемове.

Ето, пристигаме „у дома", на Ел Шадар. Урса го няма тоз път, а чайникът дреме върху гърба навярно на някой слабичък – още е към „Вади душа". Най-сетне се напихме чай до насита. Всичката жажда си отиде, като че ли не е била.

Там, до възправена бяла скала седи Учителят. Слънцето сребри белите Му коси, тих ветрец си играе с блестящите кичури, що обикалят лицето Му. Ефирните пръстчета на вятъра имат достъп до Него и Го милват. Милват Неговото дълбоко замислено – прекрасно лице.

Каква тайна е самия Той – някакъв чуден човешки „Сезам", който се дарява само томува, който иска да се учи. Дори не смея да гледам в лицето Му. Струва ми се, че то цялото е символи и формули, на една велика наука, що тепърва има да изучаваме. Спи ли Той? Не, това не е отпуснатото лице на спящ човек. Той размишлява. Или може би е заспал, но мисъл висока и светла е озарила и съня му.

Гимнастически упражнения. Песни, коя от коя по-хубави, по-живи, по-радостни. После обща благодарствена молитва, после тръгване надолу.

През ручейки, шубрачки и ливади се понася нашия стан напред. Приятна сладост пълни гърдите ни и окриля духът и тялото ни.

Слънцето се скрива зад високия хоризонт. Градът е все още облян в лъчи. Лека дрезгавина се спуща от планината и лази към града. Планината остава зад нас, пак заключена в своята чаровна тайна. Като че ли тя сега става друга – чужда за нас, не тази, що днес на златни скути ни бе люлеела и успивна песен пяла.

Тъмнеят горите. Спуска се мрак и обгръща поля и долини. Като че ли хоризонта се стеснява, стеснява и пред нас само пътеката бяла остава.

Там е градът. Блещи той в хиляди светлини със своите високи и ниски домове. Събира той своите изморени чада почивка и отдих след дневния труд да им даде. Там и ний отиваме сега, отпочинали на планината чрез чистия й въздух и пролетна омая. Там празнувахме ний своя празник в който пиршество няма, жертви кървави не се колят, вино не се пие, наздравици не се вдигат, но всеки се чувства радостен и весел, като да е пил най-хубавото вино на света – амброзията на Боговете.

2.1.16. Втори ден на Великден, 3 май 1926 г., [Витоша]

Мила и близка си ни, о Витоша! 150 души на ден Възкресение лазим по тебе, при теб празник да отпразнуваме, при теб да се повеселим.

Зелено поле. Синьо небе, ясно слънце, шумящи води, бял сняг по скалите, из леса певци пеят в изпревара. Всичко вика: Пролет, пролет! Цветенцата обърнали венчета към слънцето – леки поклони му правят – разлюлявани от тих вятърко. Лицата жар–зачервени, озарени, наистина като в ден възкресенски. Шапки отдавна не носим вече, кожусите също забравихме де са и защо служат... Слънцето еднакво ласкаво и топло грее както над нашите глави, тъй също и на тия тук сиви бели воловце, изкарани на паша. Далече в долината блещи диамантена лента на течаща река. Градът се губи в бяла непроницаемост, под която, като че ли си почива. Само златните кубета на два каменни храма блещят над тази белота. Въздухът е същинска благодат. Въздухът „там" доле и тук горе са две различни неща. Доле, той служи само за дишане, а тук освен за това, но и носи блаженство, пълно щастие.

С нас припкат деца. Но тук, няма старо и младо – всичко се е подмладило, всичко живо грее от радост. Едни дремят по нагретите камъни, други четат беседи от Учителя, негде се чува солфеж на нежно сопрано, носещо се из висините като нежна струя. В храсталака изпитници четат за предстоящата сесия. Горките! Какво ли им е на душата! Скоро – „мечка ще ги гази", ответ ще дават на учители и професори, що цяла година са учили и упражнявали. Между тях съм и аз. Цялата прелестна картина на пролетта като че ли потъмнява за миг... Но, добър е Господ – както до сега и за напред пак добре ще изкараме. Цигулар отдалече свири Bersiaga. Колко е хубаво! Ще ти се да забравиш за всички изпити, професори и учители и да се отдадеш само на този чаровен музикален шепот. Но, уви! Друга е земната действителност. Хубаво, хубаво! Свири още, ти незнайни свирецо! Колко ти се радвам! Целувам твоята изкусна ръка, що може тия нежни звуци да изплита и разнася.

Стара селянка седи до чешмата и срича в буквар... Тя иска да стане грамотна, за да може да чете прекрасните „Беседи" на Учителя – иска да се просвещава. Забрадена е косата й с чумбер [чумбер (чембер) – забрадка], лицето, кое ли й се вижда. Сочи с пръст по едрите редки отпечатъци – срича, срича, бавно шават устните й – бавно се носи костеливият й показалец по букварчето. Очите й са тъй вглъбени; за нея като че ли нищо друго не съществува в този миг, освен това, което е пред очите й.

Децата припкат по поляната със сияющи лица. Техните весели крясъчета се носят свободно над простора.

Нареждаме се в два кръга – големия – външен сестрински, вътре в кръга братята. Учителят от средата изкомандва да седнем. Сам ни показа как да събираме слънчева прана. Колко хубаво! Прана! Що е то? Навярно онази жива сила, която сега навред твори избликнала из недрата на земята, засилена от слънцето – сега, през пролетта. Наистина тия плавни движения, тия тихи „гребания" из въздуха върху телата ни, като че ли ни изпълват с голяма живост и бодрост.

После – красивите безбройни наши песни. За обяд имаме и по малко прясна коприва. Учителят сам я приготви – изчистена, измита, с чесън и сол, завита в хартия, опечена под пепелта на огнището. Чудесна! Ядохме и в гърне сварен бял боб! На връх Великден бял боб и коприва. Но пък толкова вкусна бе всичката храна, тъй с удоволствие и охота я изядохме, като най-големите щастливци на света.

Пладня. Овчарите връщат вече своите стада. Звънът им се чува приятно, приказно. Слизаме и ние след тях. Слънцето и то си отива у дома. Свечерява се. Приятна, милваща дрезгавина обвива планините и пълзи по пътеките. Селото е зад нас. Пътят е пресполовен. Бодри стъпки ни отвеждат към града.

О, ний ще мислим за вас, вие кичести горски грани, вие струи чисти и хладни, вие цветенца, камъчета, буболечици, мухички и птиченца. Ще ви помним вас малки тревички с бисерната роса, теб, небе, чисто и лазурно, тебе, божествен въздух. Ще ви помним и не ще ви забравим. Негли вие ще ни светите в нашите задимени жилища и ще ни освежавате със сладкия си спомен.

Както кристалните поточета и ние слизаме към долината, да занесем със себе си твоята свежест, о майко природо, която тъй много днес ни даде. Сбогом, планинско съкровище! Твоята необхватна красота ще пълни нашите блянове и мисли, нашите сънища. Бъди благословена, майко природо!

Ти си наша, Витоша мила! И ти, възвишени – божествен Мусалла, населен с миролюбиви безплътни Богове. Ти си наш, милий, сладкодъхан здравец и ти, нежна теменужко и ти, куковиче красиво.

Пристъпя около нас вечерния мрак, а в душата ни светло, светло. Свети и грее в душите ни един чаровен, незалязващ ден – едно Божествено небе, едно любящо слънце – един Учител, който ни показа тая дивна красота.

Лека нощ, милий Учителю! Поклон и благодарност пред тебе, че ни отвори очите за истинската красота. Как тихо ни Ти изведе из нашия „Египет" към светлий Ерихон, гдето тече мляко и мед, гдето е тъй красиво!

2.1.17. Гергьовден, 6 май 1926 г., петък, [Витоша, бивака Ел Ше-дар]

Ранен час. Луната, и тя развеселена от пролетта, усмихната си отхожда. Утринната звезда ярко блести и показва, че скоро слънцето ще изгрее. Небето се разведрява. Една по една гаснат светлите звезди, иде слънцето – надникна, но още не измъкнало главата си иззад планината, облак го закри.

Въздухът напоен от свежест и пролетен аромат. Белият калпак на Витоша е вече раздран на парчета. Из храсталаците се издига славейкова песен. Ластовички ниско летят, като че нещо шепнат на земята. Високо се вият големи птици и волно оглеждат ширането. Далеч по планинския хребет се белее стадо овце. Тиха свирна на кавал, като че ли го в люлка люлее.

Нашата гостна е чудно хубава сега. Гранките отпуснали свилена шума веселят окото и въздуха. Камъните измити от снега – блещят. Те сега са тъй нагрети от пролетните лъчи, че всеки камък представлява място за приятна почивка. Бубулечки лазнали навред, облечени в разни костюми. Ето го черния бръмбар, облечен целия в официално облекло, (даже и ризата му е черна) забързал се някъде. Други малки бубулечки с тънки прозрачни крилца в които лъчите си играят различно оцветени стоят неподвижно върху меките горски листи, или по върха на нежна тревица правят върху нея някакви научни изследвания. Кукурякът е вече посърнал – скромно се гуши тук и там, сочейки към своите млади посестрими, разперили на слънцето своите многоцветни роклички. Жълтият минзухар тук–таме се показва – ту изтеглил остра сабя под сенките, ту се изпулил срещу слънцето. Игличината вред е разпростряла своите жълти платна и не престава да ги хвали. Теменужката е излязла от своето скромно мълчание и е спуснала свилени ленти от шубраките, които се веят и доле по зелената ливада. Незабравката мери мегдан с нея, кукувичето също. Напъпил е и здравецът. Скоро и той розов цвят ще развий и ще украси белите скали, нашарени с мъх и лишеи.

Чешмичката весело си тече. Може би тя не знае ни отде иде и накъде отива. Но това не прави песента й по-малко весела. Събраните й в дуло води с ромона си, като че благодарят на тогова, който стори това и висока чест й даде – така стройно докарана позната и обична в цялата околност да бъде.

Пием чай, излягваме се на припек, па оставяме дрехи и раници на неколцина и почваме да се изкачваме. Газим по боров клек и боровинкови храсти. Ей ни на самодивската поляна. Коя е тя, кой е, що й сложил това наистина заслужено поетично име, не зная, но вървейки по нея, дишайки аромата на хилядите й цветя, ние се пренасяме неволно от този – в друг свят прекрасен и неземен. Сини цветчета, подобно бисерни капки наръсили зелената ливада. Още по-дребни, розови, подобно карамфилчета гледат с нежни очици небето и в очите им трепка бисер сълзи роса. Резньовете бляскаво се очертават всред лазурния фон на небето. Хей там, вирнал глава в облаците пее Мусалла. Разказва той, че там живеят Богове, богове много по-красиви и съвършени, отколкото гръцките побойници на

Олимп... И прав е той да се хвали, защото новите измервания доказват, че той е с няколко метра по-висок от Олимп...

Родопите е синкаво бяла, прилича на забулена в тайна царкиня, скрила по светли върхове затаен копнеж. Стара планина, с продран кожух привлича по целия си гръб бели кълбести облаци, прилични на пазачи – войници.

Всички планини пеят. Пеят, защото е пролет, защото тъй нам се чини може би, дошли тука и вкусили райския й чар. Пеем и ние, защото Учителят е с нас, защото Той и всред зиме е нашето пролетно небе и всред знойно лято прохладна сянка, наша вечна пролет. Блещят реките в долината. Слънчеви лъчи ги целуват и те издигат сребърни знамена в знак на радост. Въздухът свеж и приятен, като лека синкава мъгла се разстила на длъж и на шир. Облаци бели, рохкати, ту се събират, ту се разпиляват. Понякога скриват слънцето и хвърлят лека сянка върху цялата пролетна картина.

Правим три кръга. Двата вътрешни от братя, а големият външен от сестри. В средата – Учителя. Сядаме на тревата. С особени движения на шъпите към земята, почваме да събираме животворна прана. Тайнствени, плавни и красиви движения, в допир със земята, които не се подават на описание. Дишаме най-благодатен въздух, огрени от благите майски лъчи.

Ставаше нещо чудно. Всички чувствувахме, че не сме същите и, че мястото на което седим не е Витоша, ами кой знае къде в най-красивия земен край. Какво излиза от земята, какво се излъчва от планината, какво се излива от слънцето и въздуха, но ние за миг се чувствуваме като че без физически тела. Една малка, едвам видима фибра само в гърдите, диша, мисли, трепти.

Тишина и простор. Наистина, това е магическата „Сезам". Ето, Учителят чукна с магическа пръчица и направи да се отвори за нас тази отвеки заключена съкровищница на неоценими блага. Лицата в сияние. Очите горят в чист, светъл пламък, излъчващи божествена усмивка.

Кой е Тоз, що умее планини да разтваря и неоценими богатства които нам, залутани земни пътници, така щедро раздава. Бихме ли могли ние сами да налучкаме тия Врата към планинското сърце и подобно днес да се насладим от това неземно щастие! Каква е тази магическа пръчица, що Той има, кой му я даде и на каква цена?

– Отвори се Сезам! Много пъти запъхтени сме почивали тук, но Сезам мълчи и не открехва своите отвеки заключени двери.

– Отвори се, Сезам! Тя днес се отвори, но кой й повели?

Рошавите облаци се събират по-нагъсто и заръсват дъжд. Задуха вятър. Капките се обръщат в град. След миг – слънцето пак изгря и подобно дим изчезнаха плачливите облаци.

Връщаме се. На огнището заварваме достатъчно вряла вода за чай. Пием, пеем и се веселим. От всички кътища на планината ечи песен.

Слизаме. Придружава ни ситен дъжд. Измокри ни до кости. Но кого е еня – песните стават по-ритмични и по-бодри. В долината слънцето пак надникна от облаците, изсуши дрехите ни и лъчезарно залезе на запад. Ливна след него червена светлина и обагри планини и долини с радостен блясък.

Да, сега е друг повей и в природата, и в мене... Сега, а преди 2–3 дена, не беше така, не, не беше. Но всичко пак се обърна на добро – всичко, без най-малко изключение. Но нека да разкажа какво се случи тогава, защото още не ми се спи, а „това нещо", беше знаменито.

Да, тия дни тръгнах за Витоша. Изморих се много по дългия Драгалевски път. Едвам се допирам до „Зеленка" и „Вади душа", и морна легнах на моравата. Да ми е никак да не ставам... Но Витоша магически ме освежава и връща силите ми. Отново поемам планинския път и оставям далече града, монастиря и високите там Орлови, „Копито" и „Куминитe".

Пак умора, пак почивка, но сама се окуражавам, не само от умората, но и за това, че тези дни изпити ще държа пред най-способните столични учители – тези дни. Отдалече съзирам горния край на „Железните врата", а там в скута на камарата скали – дими огън. Още малко, още малко. Минавам потока и възлизам към Ел-ше-дар. Пристигам. Плъпнало младо и старо по зелената морава. Учителят още не е дошел. Отгде ли ще дойде? Дали през Симеоново както множеството, или отсам. Сядам до раззеленилите се лещаци. Умора; пот шурти по челото ми; облива лицето ми. Някой се затича срещу ми с чайник вряла вода. Вадя моята пъстра синя чашка с алени и жълти цветица по нея. Тя е бяла отвътре – новичка. Той сипва в нея, пълни я догоре, после вади цяло лимонче, реже ми дебело кравайче, туря цяла шепа бучки захар. Ох, да си ми жив брат Георги! А това е брат Георги Тахчиев – сега печатар, а и той се готви като мене да завърши образованието си.

Гледам пълната си чашка. Разбърквам захарта. Лъхва ме миризмата на лимон – ей сега ще почна да пия, да пия... Но изведнъж по същата пътека Учителят с неколцина. И чудо, седна не далеч от мене, по лицето му изписана умора, то е даже сиво, бледо; по устните му бела корица от засъхнала влага. С него не е нито Цеко, нито Борис с чудесните самовари. Навярно – с голямата група.

Изведнъж ставам и с пълната си чашка право при Учителя. Той поема моята новичка синя емайлирана чашка с гравираните алени и жълти цветица. Той пие от нея; неговите побелели устни се освежават; как жадно пие! А той е тъй приятен този горещ чай с много лимон и много захар – само, който е морен на планината знае какво значи това. Моята жажда мина; мина и умората ми. Щастлива поемам празната чаша. Учителят става, отива към огнището; там ни посрещат с 5–6 дула димящи чайници, но Учителя каза: „Аз пих!" Радвам се, радвам се, Той каза: „Аз пих!"

Сега, почивайки си у дома, записвам тази прясна случка от близките дни, а ще запиша още една и тогава чак ще сложа глава на възглавницата.

Ето и другото: Из долините на живота, много скърб; ще ти изтекат очите от сълзи, ако речеш да се вайкаш за всичко. Лесно ли се взима гимназиално образование и то с голи работни ръце... Лесно ли?

Има сълзи и сълзи. Някои престават да течат при хубава гледка, при зрял плод, при сладка дума, но някои не, никак не престават от нищо. Нито нощта ги успокоява, нито утрото ги разведрява.

Така тръгвам към Витоша. В торбичката ми само уломъче хлебец и една големичка зряла круша, сочна, сочна...

Зная, че нашите тръгват от „Изгрева", през Симеоново, но понеже живея в града по ми е отръки да мина през Драгалевци, та макар че пътят както на всички ни се струва, едва ли не е двойно по-дълъг. Небето се

нахмурило и то като мене. Неговите сълзи – росен дъждец и моите сълзи, стават много сълзи. Дъждът не смогна да омие лицето ми... А нозете ми като добро конче ме носят, носят. Осъмвам към селото. Тоз път извих над монастиря, оставих стръмните „Зеленка" и „Вади душа". По пътя съвсем се разсъмна. Полупразната басмена торбица нанизана на ръката ми скромничко се клатушка – сиромашка.

Свежо, свежо; бели облаци по синьото небе – горски полъх на билки, цветя, живот. Сякаш природата разгърнала майчински ръце и ме прегръща и гали, гали...

Ето ме на Ел-ше-дар. Дъждът все ромони. Доле в колибата пуши. Влизам вътре, пълно с хора – обиколили огъня. Учителят е там – погледна ме особено. До него седи художницата Цветана Гатева. Тя веднага скочи и ми отстъпи местото си... Сядам. Всички ме гледат с очудване, съчувствие и казват: „Очите ти подути, сякаш сливи." Огънят пръска искри, гори полекичка, няма комин да тегли а пушека през вратата излиза. Приличам на зле окълвано пиленце, но чини ме се, че съм на сигурно място.

По едно време Той се обръща към мене (бях от дясно му) и ме пита: „Кой е най-големия български поет?" – Вазов, отговарям, и Славейков. „Ами коя е най-голямата българска поетеса?", продължава той. Вместо да кажа Мара Белчева поради плача едвам изговарям: Вара Велчева; (а тази същата Мара... но да спи зло под камък). Хълцам задавена от плач и гледам пръскащите искри. Тогава Учителя ме погледна, като ме запита; „Имаш ли нещо за ядене?" И кротко, чудно благо с очи на грижовна майка, на любящ брат и верен приятел ме погледна Той. Може би също тъй, както Христос запита учениците си: „Имате ли нещо за ядене?". „Ивав", отвръщам с надебелени устни. Изваждам уломъка хляб, зрялата сочна крушка и му ги подавам. Той простря ръка и ги взе; залъче по залъче той ги изяде – моята мъка, моят хлебец и крушка. Той друго не яде през деня; не. Моята мъка се вдигна високо, изчезна, разпръсна се, както невидимо се разпилява облак от небето. Къде отиде скръбта? Кой прибра сълзите ми в скъпоценна кутийка и не ми ги върна вече? Може би там те станаха целебни и тайно се превърнаха в брилянти и скрито ги остави в духовната ми съкровищница.

Дъждът престана. На голямата росна поляна правим окръжност. Той ни ръководи – правим гимнастически упражнения. Затоплихме се. Бузите заруменяват...

Той, Великият направи това. Без думи, без разпит, без обещания. Прие мъката ми, стопи я в душата си, превърна я в мощ и Сила.

Нали съм същата – аз, едно платно за рисуване. Някой недодялано, небрежно нахвърли там начупени и криви линии, остави петна, да някой; това платно вече не ставаше за нищо – да, съвсем за нищо. Но Той по един непостижим начин, невидимо, леко, оформи безпорядъка по платното, осмисли, координира, сроди помежду им; пречупените линии и петна заедно с кривите и безформените се явиха във взаимоотношения, станаха картина – песен и платното се спои, стана ценно.

Запях тогава от все сърце:

„Тъги, скърби са богатство
за живота в душа скрити
за бъдни добрини,

за благи плодове,
за светли дни, за светли дни,
за светли дни, дни, дни, дни!"

Сега мога да си лягам. Съединих тия два образа – синята емайлирана чашка с жълти и червени цветица и малкото уломъче хляб и круша. Първият път той рече: „Аз пих!", а когато го поканиха с обяд той отвърна: „Аз се нахраних!".

2.1.18. Кирил и Методий 24 май 1926 г., [понеделник, Витоша]

Чисто, ведро небе. Свежо, тихо, ясно, тържествено. Витоша облякла най-сладкодъхата си дреха, накичила се с най-пъстрите цветя. Не липсват из венеца й още теменужки, зюмбюлче, а и петлюви гащи – жълти, бели и червени е забола тя на главата си из своите цветни гиздила. Глухарчета, въздушни и нежни по главата й като лъчист ореол. Синя тинтява е събрала тя и разцъфнал здравец. Това са летните художници, що изложба си правят из планината и ние на пръсти стъпваме, картините им пазим да ги не увредим с нещо. Над всичко туй блещи слънчева роса и ги кърпе с любов. Ветрец разлюлява горските клони и нежна песен им нашепва. Изворите бликат, птичките пеят, шумолят нежните клончета и слънцето всичко облива с обич. Глухарчета, жълтурчета – хванали се ръка за ръка и танцуват из ливадите.

Но, природата си има свои изненади. Изведнъж се смрачава небето. Гъсти мъгли като космати чудовища излизат из скалите, вихрено се понасят, пресрещат се, сгъстяват се в тесни редици и връхлитат към нас. Облаци. Чумери се небето, свъсило вежди, капе дъжд – готви се да гръмне и тресне, готви се порой да излее. Всички чакаме. Не закъснява първият удар. Страшен гръм разтърсва небето и земята. Молния разцепи въздуха и почва да вали проливен дъжд. Слънцето се скрива в тъмни бездни – в дън земя, като че не е и било.

Никой не бяга, никой не търси заслон. Напротив. „Майският дъжд е цяла благодат, казва Учителят – трябва да платите, казва, за такава чест." До кости сме мокри. Излива се на потоци дъжд от облаците, не само вали, а плиска, носи, кърпе…

Изведнъж престана. Раздигаха се мъгли. Блесна слънцето. Завчас изсуши дрехите по нас и като, че нищо не е било, почна пак, даже още по-ласкаво да ни се усмихва. Вдигна се пара от нас; стана ни дваж по-хубаво. Всичко заблестява с още по-голяма красота и свежест след това.

Чува се цигулка – в тих жизнерадостен ритъм.

Изкачваме се на самодивската поляна и пак в концентрични кръга върху земята, водими от Учителя, почваме ония тайнствени гребания на прана и седящи гимнастически упражнения, чиято благодат вече познаваме. Слънцето пък сега, се чуди как да ни зарадва. След като добре изсуши дрехите ни, сега като с примрежени очи зад едно пълно облаче почна да ни придружава. Упражненията направихме под меките му топлящи лъчи.

Пак се засъбираха облаците, пак из зад Резньовете заканително се зъбят към нас. Тъмни гиганти по нечий магически знак се събират и

заканително си шушнат. Закапват редки едри капки. Спира за миг, пак започва – капка по капка… Едвам смогваме да се нахраним и ето почва небивал ураганен дъжд. Виж ти, каква била мрежицата на слънцето; то се е смяло тогава зад този вуал, защото ние си помислихме, че всичко вече е минало.

Да, днес е понеделник. Както жените чистят на този ден, така и природата днес прави голямо чистене. Нозете ни гмичкат във вода. Дрехите увиснали тежки от дъжда; да ги извием – поток ще ливне… Мокри до кости, но весели, весели. Значи, още едно майско къпане.

Слизаме – близо 170 души. Отиде си дъжда. Дрехите изсъхнаха по гърбовете ни. Радост! Весела гълчава, песни.

Благодарим ти, бурьо, гърме, светкавицо, облаци, ветре, дъждо. Вие внесохте у нас бодрост и сила, които иначе нямаше да получим. Ти си винаги мила за нас, свята природо; и в ясни и мрачни дни, и в топли и студени дни. Винаги те обичаме. Със сладък спомен в сърцата си за чаровното утро и прекрасния ден между нежните полски и планински цветя, понели в гърдите си и животворния плисък на дъжда, ние, синове на таз земя, слизаме сега към долината, изпълнени с радост.

Слънцето вече не се показа. То изчезна към запад заедно с кърваво–червените облаци, да се причеса и нагласи, че утре, подобно огромен рубин пак на изток ще дойде, радост на света да възвести.

Флейтист придружава нашето пътешествие и цигулар също.

Проливният дъжд се излял и над пременените празнуващи софиянци, а те тичат ли, тичат да се скрият от дъжда гдето сварят, да не се развали гиздавата им премяна. Природата не гледа нашите земни празници, а върши своя всекидневен подвиг с несравнимо усърдие.

Летим към нашите градски жилища да се омием и преоблечем от днешната милувка на Витоша. Кални до колене, мокри до кости, освежени напълно, ние, пред чашка чай се отдаваме на приятни мечти в чистото бяло легло.

2.1.19. Мусалла, 10, 11, 12 юли 1926 г., [Рила]

Няколко камиона и леки автомобили понесоха по самоковското шосе възторжени екскурзиянти. До вчера дъжд, а днес като за насърчение види се, небето се прочисти и засия приветливо. Бели пернати облачета безобидно се реят по синьото небе. Слънцето нагрява земята, от която се издига пара.

Придошлите от дъжда реки и потоци буйно се спущат от своите мътни леговища. От силните дъждове посевите полегнали привидно победени, но слънцето заедно с водата ще ги изтегли нагоре.

Ранобудни жетвари и жетварки жънат вече из нивята и пеят провлечена жетварска песен. По сочните ливади пасат черда говеда, а хе там по зелените хълмове стада овци огласят въздуха с медните си звънци. Чува се свирнята и на пастиря игрива, хороводна. Край реките цигани катунари разположили дрипав стан. Рошави полуголи циганчета тичат с крясък към летящите автомобили, нещо бръщолевейки на неразбрания си език. Пътниците им подхвърлят по някое парче геврек, или бонбонче.

Витоша се обвила с тънка мрежица, а Черни връх нещо заканително ни се надсмива под бялата си гугла. Рилският гигант се синее. Нашият блян се приближава. Автомобилите бързо се носят по гладкото шосе и

постепенно откриват пред очите ни неизброимите природни прелести. Пътниците пеят гръмко в хор. Далече ехтят бодрите ни гласове и се носят из сутришната ведрина. Най-много възпяваме Мусалла, когото скоро пак ще видим.

Горубляне, Панчарево, Пасарел се мярват само пред нас и мигом изчезват. Ето я онази скала, която прилича на Мадона с детенце в ръце. Ето я и царската стена кацнала върху гористия недосегаем връх, за който се говори, че цар Шишман от нея хвърлил невярната си съпруга.

Самоков, Чам Кория. Най-после пристигаме. С неописуема радост жадно поемаме свежия планински въздух. Не можем да се нарадваме, че газим вече из царството на свещената планина. Вървим по горския път; отвред ни лъхва аромата на китните борове и ели, на здравеца и овчарския босилек. Незабравки, жълтурчета и див карамфил навред окичват полския венец с изобилно разкошество. Червени, бели, сини цветя, жълти, морави, в най-разнообразни оттенъци надничат отвред към нас, сякаш ни кимат приветливо: „Добре дошли". Буйна пенлива река с голям устрем хвърля надоле бистрите си като сълза води и оглася гората с бодра песен. Бие се тя по белите скали, отдето в бяла–синкава пяна се разбива на прах и така лети по своя път. Разкошна елхова гора открива пред очите ни своята красота и величие. Клоните им са подмладени с нови иглести кичури – по-ярко зелени от своите по-стари братя. Пъстри птички прелитат от клонче на клонче и весело чуруликат. Може би те наблизо имат гнезда, където ги чакат техните още голички дечица, да им занесат по някоя мушица, или червейче. А може би, така птичките се разговарят и доверяват една на друга всичко видено и чуто...

Тук таме спираме за почивка, но не толкова от умора, отколкото да се полюбуваме на тоз земен рай. Небето е чисто и дълбоко синьо. Под него на хоризонта се откройват високи скали. Някои от тях са се търкулнали в малки отломъци и край пътя. Като че ли някога исполинска ръка в миг на ужасен гняв ги е запопратила по дирите на неканен гостенин. Много нещо е писано върху тях, но за този, който умее да чете. Може би по тях има следи от исполинската ръка, зад която се крие свръхестествената му сила. Високо в тая лазурна висота се издигат страхотни скалисти зъбери. По някой път те примат странни форми. Ту приличат на гигантски дворци, храмове и кули с разкошни полусрутени арки, ту на някой мощен „Caesar", грабнал в ръката си своя жезъл, заповядващ вече само на буйните ветрове. Как е вперил поглед той, очакващ бъдното велико време за ново щастие и благоденствие.

Кристално бистри извори бликат навред. Те са многобройните чада на гориста Рила. В дъното на бистрите им басейни се броят пъстри камъчета. Като че ли всяко едно от тях, измити от животворната струя са целебни талисмани, които човек би трябвало да дойде и тук да ги потърси.

Срещаме голямо стадо овци. Тяхната вълна е тъй бяла и чиста, сякаш че са се къпали от водите на самите езера. О, ако биха ги срещнали горублянските стада – нечисти, оваляни и кални, не зная где биха се дянали те от срам при своя вид. Едри кучета, също тъй чисти и пухкави ги придружават и почтително се отстраняват от пътя ни с махане на дългите си пухкави опашки.

Колкото се изкачваме нагоре, толкова гората оредява и се обръща в нисък жилав клек. Също и цветята се сбогуват с нас. Но затова пък направо газим по висока жилава трева, що се огъва под нозете ни като жива. Върховете на Рила са още снежни. Те са пред нас – шеметни и могъщи – същински пазачи на родната земя. Тайнствени и чисти, те стоят като забити – могъщо звено между небето и земята. Вечерната дрезгавина ги обвива с още по-голяма непроницаемост.

Хижата под Мусалла се провижда. Тя е недовършена сграда без врати и прозорци. О, не тя ще ни приюти, а природата, ако благоволи към нас. Ей ги езерата – тъмни, дълбоки всред вечерния здрач. Звездите нанизват горе своя златен хоровод и с усмивка устремяват поглед към земята. Някои вече са ни предварили и са запалили буйни огньове. Като приветни очи ни кимат отдалеч и с радост ни очакват.

Колко е хубаво! Неволно погледът е прикован към небето, разкрило над нас своите многочислени тайни. „Стрелецът" като че е запънал лък над самия Мусалла. „Колата" е съпроводена от „Кучето", неуклонно върви из своя път. Голямата и малка мечка, Орион, Вега и пурпурният Марс, Полярната звезда, всички са на своя пост – верни служители от векове. Тишина и покой. Огньовете издигат алено–жълти пламъци срещу настъпващия вечерен хлад. Множество платнени навеси, палатки и колибки са вече построени. Стан ще стануваме тук. Чаят вече е готов! Като пред велика жертва обикаляме големия бакърен чайник, от който ни наливат гореща вода. О, неоценим дар всред планината!

Някои вече са се изтегнали за сън. Но на повечето умората не им е позната. Обикаляме огъня и почваме да пеем. Как мощно и красиво ечи тук нашия хор! Чувството непосредствено се излива като невинна детска песен. В нея се чувствува и възторг, и хвала, и дълбока благодарност към Оногова, който така мъдро е наредил света и е дал разум на своите създания да се радват на неговите непостижими творения. Звездите блестят с нежно потрепване. Сякаш и те се молят, и те благодарят за нещо заедно с нас. Обличаме се с дебели дрехи и се приготвяме за сън. Не, не е студено! Сякаш това са обятията на благодатна Витоша, която ни познава, която тука ни щади...

Зора е веч! Прекрасната Венус предвещава близкото утро.

Върховете се обливат в розови лъчи. Снежният връх трепти от радост при утринната си одежда. Като че ли той пее и песента му подобно чист балсам пада върху треви и цветя, извори и човеци. Какво пее този вечен момък, загърнат в своята утринна мантия?! Сякаш това е вечният повик на творението към човека: Люби, люби, люби!

Чаровно утро. Пъплим нагоре облечени, като че ли посрещаме зима. Кой знае, всред планината изненадите са винаги налице. С нас вървят и малки 5–6 годишни момченца. Как са пъргави! Помагат на багажа; носят малки бели кошнички... Облечени са като за снежни преспи. Кожени палта и калпачета с наушници, галошки за нозете, дебели ръкавички за малките ръчички. Те споделят, ако не и повече общия възторг на големите.

Лъкатушим всред скали и езера. В последните се оглежда планината и небето. Какви сипеи! Може би преди хиляди години те са били твърди колоси, но сега са раздробени и се сипят под нозете ни, постепенно стопявайки се в прах.

Ето го и „Божето Око". Цялото е заледено. Наистина то заслужава своето име, дадено от Учителя. От него лъха строга тайнственост. В ледовете му се преливат сини и розови цветове. Като че ли там е седалище на някакъв планински Бог, който бди над природата. По извитата пътека нагоре се точат хора. Те отиват да „вдъхнат" от Мусаленския въздух. Горе някои са стигнали вече, виждат се като черни точки по снега, а края на идещите още не се вижда; те сякаш извират от глъбината – безбройни и неотстълни. Чуват се остри пушечни гърмежи. По този начин някой „голям" любител на природата изразява своите възторзи, или пък е прострелил малка птичка...

Небето се смръщи. Изневиделица се струпват облаци и го закриват. Мъгли, като бял поток потапят всичко наоколо. Изчезна „Великата Рилска Пустиня", скри се от погледа ни като някое скъпо видение. Изчезнаха от очите ни и чаровните Маричини езера. Орли се вият над нас, сякаш забъркани, после изчезват из облаците. Пътят ни е препречен от дълбоки преспи, но кой ти гледа преградите! Каква наслада за духа са понякога те, когато ги преодоляваме.

Горе сме вече върху белите плещи на Мусалла. Отвред мъгли. Сега той прилича на величествен кораб с шепа пътници, плувнал всред бял облачен океан. Струва ми се да протегна ръка и ще достигна небето... Изчезна „Окото на Бога" и всички други „Рилски очи" сякаш се затвориха за нас.

Учителят ни говори. Той ни говори за малката топлина и малката светлина, които човек винаги трябва да носи в себе си; те са основа за висше щастие и мъдрост. Всред тишина и облачна стихия, гласът му тих и дълбок се влива в душите ни като мощна божествена струя, дошла направо от небето. Заросява дъжд. Дребен, росен, но настойчив, непрекъснат. Милите дъждовни капки! Те идват от ония волни облаци над нас и ни кълпят с всичките тия Божии ценности, които иначе са недосегаеми за нас. Той кълпе и скалите, милва ги; пада в езерата в диамантени капки и им разказва сказания за надоблачната вис.

Слънцето се показва пак. То завчас изсушава мокрите ни дрехи от които се вдига облаци пара. Срещу нас туристи чужденци. Кокетно са облечени те в леки непромокаеми дрехи и пелерини. Разглеждат ни с любопитство. Щракат ни с фотографски апарати. А ние мокри, кални, с увиснали дрехи от дъжда, с гмичкащи обуща, с неугледни раници и облекла. Но нали сме тъй щастливи! Учителят казва, че този дъжд е много полезен. Напоен е с електричество и магнетизъм, и не само, че не се простудява човек от него, напротив – печели... Както растенията с радост всмукват тази влага, също тъй и нашите клетки са докоснати от тази набрана сила в облаците. Така стоически, философски разсъждаваме насърчавайки се за всепроникващата ни влага.

За малко ни погря слънцето, за малко се изсушават дрехите ни и после пак почва великото кръщение.

Как сме се приютили един до друг из под платнищата, как сме преспали, един Господ знае, когато бодър глас извика: „Ставайте!" Весели и бодри нанизваме раници и поемаме. „Чадър тепе" приема и такива гости като нас. „Сарърьол" не ни пъди, „Манчо" ни се радва, а отсреща и „Белмекен" бодро ни здрависва, нахлузил още до очи бял снежен калпак.

Родопите, като огромен гигант, тежко е стоварил мощното си тяло всред мъгли и облаци. Пенливи реки и потоци с шум се спускат по разкошните гористи дефилета, лудо скачайки по белите измити камъни.

Ето ни в полите на „Чадър тепе". Пак си наклаждаме огън от изобилните сухи дърва, пак ни ливна пороен дъжд, за да изкара кръщавката ни по-хубаво!

Но що ни е грижа! Ние си пеем и така устояваме на природните стихии. Никога друг път като че ли не сме се чувствували тъй бодри и весели. Въпреки проливния дъжд Учителят пак ни ръководи за красиви гимнастически упражнения. В общ кръг обикаляме двата грамадни огъня, чиито мощни пламъци живо се издигат нагоре, като в игра на тайнствен магически танц. Високата жар, що се разстила нашироко ни принуждава да разширим кръга около него.

– Вали си, дъждо! Вече не ни е страх от тебе! И без туй сме мокри до кости, по-вече от туй не мож ни стори. Пък знай, че даже ни е приятно тъй мокри да бъдем. Плискай, плискай, колкото си щеш. Но то чу ли, криво ли ни разбра, престана да вали и до вечерта Райско Слънце ни грее и топли, че добре изсушени, лежим по нагретите камъни в приятна дрямка. От палатките се вдига пара. Под тях някои закусват, други дремят, трети оживено се разговарят – отвред лъха свобода и непринуденост, тъй чужда на живота из шумните селища на долината.

Някои потягат палатките си за предстоящата нощ, а други надяват раници да си вървят.

Дъждът пак ни погна, сякаш да пропъди и нас. Добре, този път нека има удоволствието да ни „прогони". Няма вече избор где да се стъпи. Направо слизаме из потоци и реки. Тъй е приятно! Неизразимо приятна е тази водна баня! Сякаш стига до сърцето и го плиска, плиска с благодат. Всички водни струи са топли. Защо ли така? Слънце няма, а топло и хубаво.

Настигаме и отминаваме, настигаме и отминаваме. Вървя като горска царица – тука е моето царство. Разгърнала ръце пея, пея. От време навреме целувам някоя скала, дърво, камиче. Лицето ми се мокри и пея, пея.

Настигва ме старият брат Дойнов и високо извиква към мене: – Бог да те благослови, с всички свои благословения. Как ме гледа добрият човек. Колко доброта от очите му изпод свъсените му рошави вежди! Погледът му е благ, сякаш озарен от неземно присъствие.

Отминава си. Вървя. В душата ми вдъхновение, благодарност, песен, сълзи – той ме благослови! Той ли? Не ли планината? Не ли Манчо, Чадър тепе, Мусалла, „Окото", „Очите". Тържествено е в душата ми. Радостно ридание кърти сърцето ми. Сълзите ми текат по бузите, смесват се с дъжда и падат върху цветята. Цветя, цветя! Здравец, високи маргаритки, тинтява, гъби, папрат, буболечки, птички.

От голямата скала вече слънцето „надви" на облаците и благоволи да ни придаде по-добър изглед за пред „Чам Кория". Там и без туй ни считаха загубени с този си „кайфет" [кайфет (каяфет) (тур.) – изглед], а сега отгоре на всичко и – мокри.

Чам Кория. Небето отново е ясно и лазурно. Няма облаци, няма мъгли – няма дъжд. Колкото и да искаше да ни услужи слънцето – не успя;

не можа да изравни вида ни с богатите спокойни дачници, които с право или без право ни посрещат с нескриваемо съжаление. Провисналите ни от дъжда дрехи, смачкани шапки, коси на мокри фитили, гмичкащи кални обуща, наистина ни придават бедствен изглед. Но вътрешно всекиму в сърцето пее Рилска муза.

Да им завидим ли на тия дряхли домоседи, които не познават нашите радости. Ние сме здрави чеда на планината, калени от нея за нея и за всички трудности на живота – ний сме войници. Така сме бодри, че да кажеха: – Пеша за София!, готови сме и за това.

С глъчка и песни накачулваме тежките камиони и при залязващите розови лъчи потегляме. В сумрак минаваме Самоков и се спущаме по гористия път. Дрипавите Самоковски села стоят всред нощта като будни рицари и страшни царедворци.

Панчарево. Като звезди се оглеждат електрическите крушки в силните води на инсталацията. Като че ли се мярва пред очите ни една малка Венеция...

Планини, гори, свежест. Наблъскани един до друг, но умора и досада не знаем. Нашата песен ехти всред царствената природна тишина. Като че ли окъпаните звезди пеят с нас: Вехади, Вехади. Те пригласят и на „Аум", на „Махар Бену", на „Венир Бенир". Всички тия песни, тия каменни рицари застанали на стража, тая звездна корона ни пренася далеч, далеч в миналото, когато богове и люде са живели заедно и е царувало щастие на земята...

Но изчезва чудната картина на величавото минало, а сега само се мъчим да гадаем по неясните за нас белези върху гърдите на майката природа.

Среднощ. София блестяща е пред нас. Спираме на Орловия мост. Пълни с мощ и сила се връщаме дома с великите дарове на Рила.

2.1.20. Благовещение, 7 април 1927 г., четвъртък, Витоша [бивака Ел Шедар]

Природата грабна китка босилек, топна я в дъждовните облаци и напръска земята. Още към Витоша вече сме мокри до кости и нозете ни гмичкат във вода. Но, ще се върви; това е нейното благословение. Напразно издигаме поглед към небето да зърнем поне една звездичка. То е тъмно и мрачно, и мъгли гъсто ни притискат с мокро крило.

Четири часа е, а до съмване има още време. Нищо се не види от мъгли и дъжд. Стотина на брой ние се точим към планината с невесели чувства. Сега ли намери да вали? Да бе почакало да се качим поне, че да прави каквото иска, пък то още от вратата ни почна.

Напразно и към изток взираме поглед да се появи златна черта и раздели денят от нощта; напразно към върха поглеждаме да съзрем поне върху него розови следи, макар и от далечен, и скрит зад облаци изгрев. Невесели крачим напред, настръхнали от студ. Учителят е с нас. За връщане нито мислим, защото сме сигурни, че ще има денят красиви пробляски, че планината ще ни приюти с приветлив поглед.

Ще – не ще, започва да се развиделява. Мъглите стават по-прозрачни, небето от черно става оловно, изток ръждиво е оцветен, а и планината, въпреки непроницаемата си мантия вече очертава стройния

си стан. За миг вятър отмахва мъглите и върхът отделя с нова снежна качулка. Кокетен е Априлий, знае, че иде вече пролет, но пак си купил нов снежен калпак. Дори нов кожух е облякъл той, стегнал е снагата си с него, макар и тъничък, но нов и твърде красив е той. Но мами се, ако иска да ни излъже с това, че е страшно. И през новия му кожух лъхти на здравец и нежна пролет.

Задуха студен вятър. Нашето леко треперене се обърна в зъзнене. Дъждът се провира през яката по гърба и гърдите, хлъзга се навсякъде. Вятърът преби дъждовните капки в дребни снежинки, после ги разметна в едри парцали. Бели букети бързо напостилят пътя ни с разкошен мек килим. Нозете ни потъват безшумно в него и ние очаровани от рядката хубава картина, като че ли преставаме да зъзнем.

Чудно! Какво ще ни мами и плаши Април. Ето кукуряк, ето и морав, и жълт минзухар, теменужка се синей из под шубрачките. Те се показват за миг, като че ли се опират на снега: – Снежко бе, снежко, не ти ли стига цяла зима да валиш и трупаш преспи, ами и сега? Засрами се малко, не плаши тия люде. Искаш да ни закриеш от техните очи. Цяла зима ний се готвихме за този ден, блага вест на човеците да кажем, а ти ни затрупваш. Махни се, де!

Чуваме как и той й отговаря: – Не бойте се, няма да ви затрупам, аз само ви галя, милички. Ето аз съм мекичък и пухкав; проврете главиците си бодро и смело, и не бойте се от мен. Върху бялото платно що ви постилам, поставете пък вие своето свилено везмо от зелена, морава и жълта коприна.

Вятърът утихва. От листи и клоне почва да се свлича навалелия сняг. Реката лудо бучи; бие се, пени се, шуми и стремглаво се спуска по коритото. Мъглите започват да се гонят от небето. Слизат върху земята, обгръщат я и почват да танцуват върху нея. После тичат към града и го покриват с дебела черга.

Неусетно се изкачваме „у дома", на Ел Шедар. Там горят няколко огнища, гдето ни чака нашата спасителка врялата водица. Преобличаме се как да е с по-сухи дрехи и се приближаваме до скъпото огнище, цяло обкичено с чайници, гюмчета, кани, джезвета. Почва щедрата гощавка. Налята е горещата вода в бялото емайлирано канче. Спуща се в него чайната лъжичка, що след малко оцветява водата и я прави ароматична. Слагат се вътре няколко бучки захар, що завчас се стопява. После се отрязва дебело резанче лимон, постисва се с два пръста над чашата и се пуща в нея. След това с малка лъжичка, глътка по глътка утоляваш жаждата си с най-приятното питие на земята. После още една чаша, още една, докато жаждата отмине. След уталожаването на жаждата идва гладът. Изваждаш бялата питичка, ето го сиренцето и крехкия като ябълка праз. Колко е вкусен сега той, придружен с маслинки! Всичко е сладко тука. Някои са донесли и стегнати сърмички със сухо грозде. Не се усеща липса на нищо. В практиката на общия ни живот в планината е – да се споделя с всички донесеното благо. Така то става по-ценно, по-благословено. Урс – Цеко е най-беден от всички, я гледай какви блага има върху неговата кърпа? И сърми, и халва, и маслини, и сирене, и сварено яйце, и мед, и масло, и – що ли не? Та как няма да има за него такива хубави неща,

нали той ни спасява със своя самовар, нали той ни дава по пътя до горе скъпоценна глътка всред вихри и фъртуни.

Почна другата музика – пението. Всекиму се иска да се качи върху някоя висока скала и да викне песен. Всеки иска да бъде чут. Или „прочут", както се подкачахме помежду си. Този ден мнозина станаха прочути, накацали по канарите се надпяват. Всеки тук можеше да пее колкото си иска и колкото му глас държи. Широка е планината. Вятърът подема буйната песен на тия „гръмогласни солисти" и я предава нататък. Обаче никой не можеше да надмине величието на природата, да я надвика, да я надпее. Дори нейното мълчание бива много по-красноречива песен. Дори и общата песен, ръководена от диригент се издигна мощна, а след туй спотаи, обхваната от мишците на величествения и необхватен планински простор.

– Гимнастика!, изкомандва Учителят. Свити до огнището станахме да се наредим.

Първом се дават маршировки напред и назад, съпроводени с движения на ръцете горе, доле, вляво, вдясно. Учителят видя изсмуканите ни от дъжда лица, синкавата ни бледност и по този начин ни извади от пагубното вцепенение. И чудо! Тъй се затоплихме, тъй окрилени се чувствуваме, че липсата на слънце сега почти не се почувствува. На всичко отгоре и слънцето няколко пъти проврия глава през облаците и ласкаво се усмихна, като че искаше да каже: – Опитайте сами, все аз ли да ви топля?

По някой път вятърът изтласкваше мъглите на една страна и правеше да се виждат чудни процепи на небето, отдето надничаше то чисто и невинно, като малко дете.

Учителят тръгна от група на група, от огнище на огнище, гледа на всички развеселен и тихо, тактувайки приглася на песните ни. Понякога протяга ръце към запалените главни и ги потрива от приятната топлина. Любител на горещата вода и чая, любител на планината, Той и нас научи да ги обичаме и да опитаме тяхното благо. С тия гимнастически упражнения той ни загърна като с яка броня срещу нахълтващия мраз. А със своето безстрашие и нас направи смели и безстрашни през бурните дни и нощи на пролетта, лятото, есента и безпощадната зима.

Слънцето горе сега се застоява по-дълго над нас. Мъглите се стопяват. Селото и градът вече добре се провиждат. Не само късчета, но цели огромни пространства от синя коприна се разкриха над нас; ето и цели светлосини разгънати бали, тук там изпъстрени с бели облачни цветя.

Ех, това се казва Благовещение, а не туй тази сутрин!

Стягаме се за път. Раницата почти празна е вече на гърба и гегата в ръката. Няма вятър, нито дъжд. Има само слънце, небе и сняг. Застанахме на прощалната поляна. Заедно с Учителя възнасяме топла молитва. Ние сърдечно благодаряхме за този разнообразен и все пак красив ден, че живи и читави се връщаме у дома. Лицата ни алени, загорели от студа, очите блестят от радост и придобита сила.

Витоша и сега ни доказа, че е блага за нас и, че никой път не бива да се боим от нейните нахмурени вежди, че тя пак ще ни даде това за което сме отишли.

Слизаме. Нито следа от сутрешния сняг. Нозете ни потъват в зеленото кадифе на пролетната зеленина.

На „Зеленка" почиваме. Там пеем възторжени песни. Тук Учителят даде чудно поръчение: Поетите да пишат за всяка екскурзия. И още нещо: Покани Мара Белчева и дядо Благо, (а за мен извикаха всички останали) за Великден, когато пак дойдем тука при топло слънце, да му прочетат по една поема за слънцето...

Коя ли е тя, кой ли ще му прочете най-прекрасната поема. Не съм ли аз най-малката от всичките? Що мога аз в сравнение с тая Мара Белчева, за която Пенчо Славейков толкоз песни е изпял.

Дали пък моята поема не е вече написана и не чака своето време? Видя щем на Великден.

Но защо Той не спомена моето име, а остави всички единодушно да вляза и аз в числото на избраните поети?

Ето ме вече в моето приятно жилище. Пия чай, топля се край печката и пиша... първо екскурзията, после преглеждам това, що се роди преди 3–4 месеца за дивното вечно слънце, което ми е дало толкоз щастие.

Наистина, хубав ден е Благовец!

2.1.21. Великден – втори ден, 25 април 1927 г., понеделник, [Витоша, бивака Ел Шедар]

На път. Часът е 3 след полунощ. Звездите усмихнати блестят – същите преди 2000 години, когато Великият Учител е победил смъртта. По ведрото небе пресполовената Луна клони към запад. Сводът е чист. Само на изток няколко малки облачета като немирни деца чакат изгрева да му устроят някоя шега.

Студено е. Пътниците вървят с калпаци и замотани шалчета на вратовете си. Задуха студен вятър: отначало слабо, после почна да брули. Силата му порасна до толкова, че почти почна да ни тласка да се върнем. Но ние не го слушаме. Не ще му се уплашим, па и повече от 200 души сме, ще му дадем решителен отпор. Даже имаме и допълнителен набор – няколко 5–6 годишни деца – все ще ни помогнат нещо в отбраната.

Горската шумица се развила. А колкото наближаваме Драгалевци, по дворищата като снежни купи са нацъфтялите вишни. Нека си духа този немирен вятърко, той върши доста работа; ще помогне по-бърже да се развие горската шума. Нежно благоухание лъха от разкошно нацъфтелите грани; освен него из някои дворища под кръстосани трънe лее сладка миризма морав и пембяв зюмбюл. Нечия моминска ръка ще да е закрила нежните им цветове с тия бодливи трънe от домашните птици и животни.

Изведнъж върху ни се спущат десетина овчарски псета. Колко радост се чете в очите им, в цялото им същество! При всяко мръдване на ръцете ни те движат приветливо главите си, очаквайки някой залък. О, ние си знаем. Почва замеряне със залци в откритата им паст. Колко приветливост изразяват очите им! Ако искахме щяхме всичките да ги изведем с нас, но те нямат работа горе, по-добре да стоят и вардят дворищата си. Буйно се спуща надоле планинската река. Бие се, мята се из камъните, пръска бяла пяна, шуми, пее, тича.

Сега е царството на теменугите. Къде да се спреш, на коя да се любуваш. Всички са прелестни, омайно хубави и сладкодъхави. Всички са пълни с роса – плакали цяла нощ за топло слънце. С дружелюбна ръка те са обкичили камъните със своите нежни гирлянди. Заврели се под трънката и там сложили свое букетче, поръсили тревицата скромна. Подали цветче и на здравеца, че до него, тя мъничка, моравичка и нежна застанала и лъха своята омайна миризма; защото здравецът още не е развил своите знамена, затова и тя е дошла, малко със сестринска любяща ръка да накичи неговите двори. При всяка лехичка от тия мили цветя ти се ще да седнеш и там по-дълго да останеш, като им се любуваш до насита.

Едвам пъхтим по „Бери душа". Боже, колко е стръмно! А вятърът все духа, брули и безжалостно блъска. Цялата софийска долина е пурпурна на изгряващото слънце. Цялата долина се къпе в море от розова светлина. Ония немирници облаци, наистина ни лишиха от красивия изгрев, но то богато възнагради погледа ни, като изскочи над тях и волно се понесе по начертания си път.

Далече, високо са още нестопените снегове. Но до там ние няма да отидем сега, а до нашата мила гостна, при чешмичката, която вече пее всред природата, а не както преди разплакана пълзи навред по земята и не знае своя път. Но Този, който и нас създанията Божии така направлява, помогна и ней, събра водите й и в чучур ги вкара, жадни да пои, песни да пее и прославена да бъде. Наоколо и млада горица, а по-надоле са сухите дърва, които събираме за нашето огнище.

На всички ни лицата озарени; като че ли сме получили някое голямо наследство и сега всинца се радваме, че сме станали богати изведнъж. Как стремително вървим към „нашето място", като че то е някоя добре отоплена зала, снабдена с всички удобства; а то открита ливада, открита, както за слънцето, също и за изобилен дъжд.

Почиваме на „Зеленка". Небето се заоблачи сякаш още не искаше да ни се усмихне. Учителят помоли поканените поети да четат своите слънчеви поеми. Значи дойде уречения час, Боже, какво ще стане сега? Сърцето ми трепери, просто ще се пръсне от вълнение.

Пръв почна дядо Благо. Прочете сполучливата си римована възхвала към слънцето. Бялата му коса и брада, розовото му почти младежко лице сияе от задоволство, защото се счу тих възглас: – Хубаво, хубаво!

След него Мара Белчева, подобно жрица, красива и пременена почна с тържествен глас. Всяка думичка в чудесната й дикция придобиваше магичен смисъл. Гласът й трепти, замира, тихо се издига и замлъква в многозначителни паузи. Сама прекрасна, та „изпя" на слово своите възторзи към дневното светило.

Завърши поетесата; Учителят стана и ние – по него. Съжалително ме изгледаха всички останали, а гордите лавроносци на този ден събираха обилни похвали, щедро дарени от нашата пъстра публика. Моята тетрадка, защото Боже, прости ми, аз написах цяла тетрадка, посрамена остана върху гърдите ми под блузата... О, моя „Асавита"!

Горе заварихме всичко готово. Слава Богу. Огънят пращи и пръска весели искри, чайниците – една дузина врят, кипят, вдигат пара и се оплакват, че сме закъснели... Чайниците са нанизани на върлина, подпрена от краищата с големи камъни, а под тях разложена жарава, само да се грееш.

– Пийте шестгодишно вино – хили се нашия Урс – Цеко, радостен, че поради услугата си с чайниците при изкачването може всекиму да каже тая шега и любезна дума да отправи. Всеки с благодарност гледа на това широко кръгло лице, прилично на пълна месечина – мургаво и червено, озарено с две малки сини приветливи очички.

Обаждат се певци. Няма умора; бурята е забравена, сега тука само се пее и волен смях се чува навред. Някои берат коприва за ароматична чорба. Други, натъкмили високи пръстени гърнета, в които се вареше познатия ни фасулчец, тук сега придобил важно предназначение – „Господин Бобчев". В гърнето с него е нарязан само кромид, но той е тъй вкусен и ароматичен, че заслужава да изкачиш планината, за да си куснеш от него.

Нашият учен – Георги Радев с разрошени от вятъра къдри, седна до огнището и запя някаква бохемска песен. Симпатичното му умно лице менеше израза си според словата – излизаше много смешно, тъй че, всички се прегъваха от смях.

Извикват за гимнастика. Три грамадни маршируващи кръга. Правихме разни движения с ръце и нозе – то бяха някакви тайнствени кръговъртения, съпроводени с дивия вой на вятъра. Стопляме се. От средата Учителят направлява гимнастиката. Неговата почти ефирна изящна фигура, като че не се допира до земята. Движенията му са леки, живи, гъвкави и красиви. Някаква чудна сила се излъчва от Него. Вятър на воля пилее сребърните му коприпени коси, които засипват лицето му във волна игра.

Облаците отдавна са покрили цялото небе, което смръщено следи нашата волна и безгрижна игра. Тук–таме, из под гъстите облаци, като че ли невидима ръка ни заплашваше с кофи вода...

Почваме обяда. Великденска гощавка. Пред Учителя грамада козунаци и пъстри яйца. Но той с приятност сърба – „господин Бобчев" с копривена салатка, а всички други блага щедро ни раздава.

Сърцето ми болезнено се свиваше... Значи мен не поканиха да чета и моята „Асавита" ще остане в пазвата ми. Но и слънцето не рачеше да се покаже, което облекчаваше изпитанието ми, защото Учителя беше казал: „Ще четат, когато слънцето грее".

Но чудо, ето го изгря. Провря се между гъстите облачни талази и се застоя като калесано. Изпрати микроскопични капки над нас – грее и пръска, грее и пръска с ухилено лице. Раздигна се трапезата. Всички обикалят Учителя. Насядаха амфитеатрално. Аз заставам накрая и жално гледам наоколо. Сега Той ще почне да говори. Ето, отваря уста, усмихнато казва: – Но ето слънцето вече грее, а где е . . . .

Смъртно заби сърцето ми, като чух името си. Трябва да съм побледняла. Може би щях да припадна от изненада и срам, защото макар и готова, аз се срамувам да „отварям" устата си пред такива познати, известни творци като признатата поетеса.

Но, машинално измъквам прегънатата вече тетрадка и под отправения поглед на 200 души, почвам да чета. Слънцето не мръдна отгоре, като хвърляше радостни пръски, които не приличаха на никакъв дъжд, а някакви шеги.

Колко време четох, не зная. Колко дълго слънцето стоя като свидетел над нас, не зная. Зная само, че като свърших, чуваха се ридания. Някой

се спусна и ме зацелува. Избягах към скалите и се скрих в храсталака. Но и тук ме намериха – нова целувка по челото, по бузите, по устните, оросена от сълзи, покапали от старческо брадато лице. Чух думи: "Работи в скромност и мълчание, и все ще събудиш някоя душа". „Вълшебно" – викат. Така ридах аз, сграбчила торбата и гегата си, сама не зная защо.

О, Великден Божий! „Асавита" пак се скри в пазвата ми и като че ли там изчезна завинаги. Колко страшно, чудно ми стана. Асавита – Духът на Емануила. И ти, пътниче през вековете, ако нявга ти се случи да я прочетеш, спомни си за мен добро и кажи: „Боже, дай мир и радост на душата й".

Слизаме.

Върху нас се изля проливен дъжд. Това беше страхотна баня, която мокри до мозъка на костите ни заведе у дома. Там преоблечени и стоплени с чай ние носим насладата в душите си от чудния пролетен ден.

2.1.22. Гергьовденска екскурзия, 6 май 1927 г., [Витоша]

Витоша сега е за гледане. Гората напълно се раззеленила. Гранките са обкичени със светлозелена копринена шумица. Тревата обилна и сочна навред е поникнала, изтрила всяка следа от есенната шума, сплескана под снега. Нежни остри иглици с жива сила са пробили изсъхналите листа и са излезли над тях.

Снощи бе ужас. Небето се бунтуваше с небивал гняв. Грозен ураган ехтеше над града и особено блъскаше по прозорците на тия, които с приготвени раници и обувки чакаха да съмне... Заставаше за миг, този голям юнак, негли сили да събере. Сетне страшно зафучи и с двойна сила замята се и завей, сякаш земята на въздуха иска да вдигне. Мълния, гръм, трясък. Светкавици разлени в пожар, или змийски извити се леят отгоре, последвани от оглушителни, замайващи гръмотевици и проливен дъжд. Като че ли гигантско чудовище с огнедишаща димяща уста, отворило грозна паст с рев налита горката земя и иска да я глътне... Но, види се, този страшен гигант, сам получил някои невидими бодвания по хълбоците, та след като рева и блъска след няколко часа утихна, изчезна, като че ли никога не е бил.

Когато подир среднощ – в 3 часа тръгнахме, небето се тъй изведрило, тъй мило ни се усмихва, сякаш да заличи снощната си дивотия. Нито следа от облак и мъгла. Звездите сияеха с празничен блясък.

След снощната стихия, мислехме си, че едва ли десетина, и то най-смелите, ще тръгнат, а то какво излезе? А сега след казаната десеторка, смело може да се постави още една нула. Удивителни смелчаци. Бодри крачки отекват във ведрото утро, весели закачки и ритмична песен. Колко е хубаво! Въздухът напоен с топла нега, измит, чист, лек, като че ли сме всред рая.

Но едвам изминаваме селото, едвам посрещаме слънцето, разляло над света потоци от животворна светлина, едвам полазваме по планинския гръбнак, изневиделица се натълпиха облаци по небето и за миг София изчезна под дебели влажни мъгли. Само Мургаш издига бял калпак над това бяло мъгляво море. Още и Рилските върхове, като огромни кораби още се носят в далечината върху този бял океан и заоблачено небе. Като

че всичко се помрачи. Върху копринено зелена вейка полазила мъничката калинка. И тя, като че няма сила да разтвори крилцата си да полети. Горката буболечица, горката божа кравичка! Но може би само мен се чини тъй, а калинката съвсем за друго се е спряла тук и важно размишлява.

Теменужките са в своя разгар. Цели полета посипани от тях. Цели полета облъхнати от несравнимата им миризма, подали прекрасни главици и китки под заслон на някоя скала, или разперени храсти, бучнати като сватбарска китка до измити от дъждовете камъни, те пеят, пеят своята тържествена песен.

Нищо, че доле са мъгли и над нас облаци, щом поне няма дъжд. Понякога мъглата се разкъсва и пред очите ни блесва сребърната нишка на някоя река. Нагоре към Резньовете, небето е чисто и ясно. По плещите на Витоша все още има фъндъци сняг от дрипавия и изпокапал вече зимен кожух.

У „дома" сме си. Някои вече са налягали край широкото жарко огнище, или по сочната трева, а някои пият и се надпиват с „шестгодишно вино".

Още не сме отпочинали, още не сме вдъхнали достатъчно от гостоприемството на нашето „дома", ехти гърлестия глас на диригента:

„Всеки, който не е уморен,
А радостен този ден,
Ставайте напред деца
Горе Витоша зове."

Кога скалъпи Симеонов тази поезия, не знаем. Но Цеко наш ще му е позавидял на тая „сполучлива" рима и може би си ги е и позаписал. Та кого ли, тази Чаровница планина, поет не е направила.

Не зная, дали е имало „много" уморени и „нажалени", но когато се отделихме от бивака, пазачи на раници и чайници останаха едвам до 5 – 6 души, но и те, докато ние да пристигнем, вече се качват нагоре и сега наистина си почиваха.

Красива върволица се заниза по тясната горска пътека. Бели шапки, алени кърпи, сини блузи, светли палта се мяркат нагоре измежду зелените гранки като стадо овци.

Тук изворче ромоли, пее, тананика, там поточе като бяло козленце тича от камъче на камъче се провира между клонаци и камъни, обикаля яки дънери и с песни продължава своя път. Навеждаме се над кристалните извори в които небето се оглежда и образите ни озарени и радостни, сърбаме глътка от шепите си, плискаме сгорещените си лица. Някои изворчета са засипани с тиня и камъни; спускат се няколко чифта ръце и завчас тинята е изгребана и на нейно място бели камъчета блестят измити и се радват на новия си пост.

Стигаме боровия клек, нагазваме из боровинковите храсти и дордето око стигне – се любуваме на прелестните жълтурчета, що се плиснали по тревата като изтървани от пълните скути на разкошната пролет. Като слънчеви усмивки, заедно със синята тинтява, освежават още повече вълшебната поляна – празнична дреха на природата. Върху Резньовете са останали дрипелите на зимния кожух. Нека му седят – да ги прави каквото си ще.

Лягаме на тревата като стадо овце. Слънцето се показва и сега пък почва да пали. Опали лицата ни, ръцете ни, направи ни мургави и лъскави. Почивката е само 5 минути. Правим огромен кръг. Правим красиви упражнения, приличащи на нежна музика. Пак тъй в кръг – сядаме пак. Отдаваме се на размишление. Каква тишина! Като че ли не сме на земята. Като че ли сме една душа – една – единна с душата на природата. Всичко се слива в една светла точка – Началото – Творецът, който всичко това е създал. И макар да се чувствуваш „нищо" в този миг, това „нищо" е пълно с толкоз щастие, че човек не би го сменил с никое земно щастие, което е „много нещо", но често пъти е само суетен шум и празна глъчка.

Сега пък заставаме на две редици. Команда от Учителя за ритмичен ход. Сгъване на ръце върху гърдите и разтваряне. Преминават едните редици в другите. Образуват се много осморки, движущи се. Учителят също се упражнява с нас. Неговите движения са тъй нежни и прости, но тъй отмерени и хармонични.

Какъв въздух! С нищо не може да се уподоби, никак не може да се опише. Всичките ни клетки тържествуваха. Кръвта ни чиста и свежа радостно и бързо се плискаше в жилите ни.

Как изминаха цели 3 часа горе – никой не усети. Слизаме. Раниците се разгърнаха и ни нахраниха богато.

Пред нас със звън слиза и бяло стадо, заедно със своите големи кучета. Щастливи! И те газеха из райската растителност и пият кристално чиста вода. Весели птички в унес пеят над нас и прелитат в жив набег.

Доле си починахме. На огромна окръжност наредени по петорки, шесторки, седморки и пр. обиколихме пак нашите раници. Боже, колко вкусно! Копривният тас кебап, заровен от Учителя, сега е готов. Колко вкусен и ароматичен. Но този път не бе заровен в хартия, а в нова пръстена тенджера. Няколко капки лимонов сок и дървено масло я направиха още по-вкусна.

Връщане – през Симеоново. Пред нас е града – огромен човешки мравуняк, който върху главите на хиляди агънца празнуваше своя празник.

Небето не забрави да ни окъпе. Това е неговото тържествено чествуване. Но събрани около милия Учител, пълни с толкоз красиви образи и преживелици в планината, не обърнахме внимание на дъжда.

Сега у дома, пълни с блянове за Витоша, драговолно се отдаваме на съня, който е здрав, дълбок и чист.

2.1.23. Петровден, 12 юли 1927 г., вторник, [Витоша]

Тази екскурзия мога да я нарека „Буря". От към Люлин – облаци, подобно вихрушка от бързоноги коне връхлетяла Витоша отвред. И тя, като че ги викаше, защото на главата си тъмен облак е накачулила – бойния си шлем, а това е знак, че войната е обявена.

За миг ведрото синьо небе изчезна и на негово място ни притисна мрачен връшник от дъждоносни облаци.

Тръгваме от пладне. Ще нощуваме горе, горко ни! Ето ти празна кермиджийска каруца към Драгалевци. Качваме се вътре неколцина, приветливо приети от младото кермиджийче. Горките му „Дорчо" и „Белчо",

дръгливи стари коне обтягат шии, едвам пристъпят напред. Когато от съжаление искахме да слезем, конярчето ни казва: „Те се преструват, знаете ли колко тегличи са!" Взимаме думите му за истина и весело запяхме, зер, нозете ни си почиваха. В каручката се возехме само четирма души; покрай нас профучаха няколко автомобила с наши хора, а и пешеходци не малко минаха край нас.

Дъждът ни заплиска още по шосето. Тънките ни рокли залепнаха по нас, чадъри и мушами нямахме никакви. „Да става каквото ще, думаме си, не сме захар да се стопим; все Петровден е, нищо няма да ни стане.

И наистина кратък бе този дъжд и бързо изсъхнаха дрехите по гърбовете ни, но колко силен, проливен бе!

Мътилката се оттегли и от небето, като че и не била. Небето пак ни загледа с лазурно чисти очи, като че се извиняваше за неочакваната баня. Колко весело ни бе в каруцата! Чувствувахме се особено важни, така возени да оглеждаме околността и да й се радваме. Тая наша радост личеше у всички, защото по туй време страшна бе горещината в София. Сега, въздухът там е пещ, всяка шумчица по дърветата е изгоряла, а от цветята – нито следа. Каруцата ужасно ни друска, но това не ни пречи да бъдем безгрижно весели и щастливи. Да, доле сега са Сахарски горещини и въздухът е пламък. Даже и насам сушата е оставила страшните си следи. Нито поточета, нито зеленина, нито глас от воденични камъни.

От запад задуха студен вятър. Там – ад, а тука – истинска прохлада. Колкото отиваме нагоре, толкова следите от сушата изчезват и на тяхно място е свежест и прохлада. След ужасния въздух, смесен от огнен прах що дишахме там, тука гърдите ни с жадност поемат свежия лъх на чиста планинска ведрина. Днес особено хубава ни се вижда планината с тия свежи ливади, поляни, хълмове и шубраци, за които бяхме забравили доле в нетърлимата жега.

Сбогом, мило, малко кермиджийче! Оставихме го към монастиря, весело да ни маха окъсания си каскет, запазило на лицето си оная радост, която ние споделихме с него.

Слънцето изчезна на запад. Потъмня. Звездите една по една заискриха отгоре. Техният блясък бе чист и спокоен; никакво потрепване, сякаш опулено заглеждаха нещо към земята и се чудеха мълком.

Множество шатри на трудоваци, що правеха пътя, се гушеха в гората и там блещукаха тук–таме, като пътепоказатели. Покрай тях сновяха сенките на трудоваците, подвиквайки си нещо помежду си.

Тук поточета весело бълболят и за никаква суша нехаят. Тук е тъй свежо и приятно, тъй сладко галещо, че ако не е пронизващия вятър, човеку се ще да се простре върху меката тревичка и да заспи дълбок, сладък сън. Но от студ нигде те не свърта и ти, без много, съжаляваш почти за оная макар и тежка, но не и смъртоносна жега в долината. Някои по-благоразумни си носеха „за всеки случай" пелерини, шалове и палта; загърнати с тях можеха да се любуват до насита на прелестното звездно небе.

Накладеният огън пръска весели искри, разстила широка жарава, но ние не сме малцина, за да може всички еднакво да го обиколим и се нагреем. Успели бяха да награмадят доста сухи дърва за през нощта, че изгледи от „замръзване" не липсваха... Някои от дошлите вечеряха, вече се разговарят.

Учителят е дошел преди нас. Пие чай, обграден от братя и сестри, които му задават разни въпроси. Колко са умни! С лице към него, а с гръб към огъня – значи – двойна полза.

Звездите наистина тая вечер решиха да се отличат. Ето я Голямата мечка, също и Малката. „Орион" е засилил всичките си ламби, грее всред другите звезди, като разкошно тежко украшение. Като гледам тия блестящи светила, неволно се замислям за земните владетели и правя сравнение между това що виждат очите ми и техните украсени диадеми...

Постоплих се от чая и се примъквам до един от огньовете, защото трябваше, според Учителя, няколко огнища, за да могат всички да бъдат запазени от студа. Как тракат зъбите ми при моята тънка бяла рокличка. Та кой е мислил, че ще ядеш и такава попара, и то навръх Петровден. Не бях сама, като мене имаше доста „неразумни деви", които не си взели връхни дрехи. В града пещ, а тук, едва ли не зимен студ... И тъй като зъзнех неволно си мислех за вълнената си пюскюлия шапчица, за моето бяло кожухченце, за онази ми ти дебела плетена рокля, но... Цяла нощ си ги представях мислено, тяхната приятна мекота, дължина, широчина и цвят... Ах, що не са ми сега тук!

Ние помръзналите налягахме как да е край едно огнище. Сложих главата си върху нещо, но то после изведнъж се дръпна и смал не си счупих главата от камъка. После нещо ме ритна по гърба, цяла отскочих. Притиснати сънени люде се бранеха кой как можеше. По едно време се отвориха до мене две черни очици на широко бледо личице. Това бе кака Мария. Усмихна ми се ласкаво, погали ръцете ми и каза: „Дъще, студено ли ти е?" После постана, разпери набраната си панагюрска фустана и ме покани да легна до нея. После сложи костеливата си ръка на рамото ми – сякаш да ме стопли. Милата как Мария! Тя е историческа личност... Ако Райна княгиня е прославлена девойка от Априлското въстание, то и кака Мария има дял в нейното величие. Тя е държала коня на кака си Райна, кон вихрогон, бърз, пламенен, който риел с копитото по-скоро да се изравни с коня на Бенковски... Кака Мария ми го е разправяла толкова пъти, все едно и също, и тъй бързо, и тъй сладко, тъй чудновато, че не знаеш от де почва истината и де свършва творбата на въображението.

Но малко позатоплена от допира на вълнената й дреха, малко от сухичката и работна ръчица, аз дремнах малко и позабравих студа. Тя често се буди от заешкия си сън с нежните думи: „Чедо, ами гледай да не изстинеш." И наистина, ако не помръзнах съвсем тази нощ, то се дължи на нежните й ръчици които слагаше по гърба ми и милите й грижовни думи. Но, нека си призная, че цяло мъчилище е да лежиш върху остра скала, впита в ребрата под непрестанен вой и рев на природните стихии.

Небето отдавна пак потъмняло скриваше звездичките, които поне мамеха погледа ни със своя чаровен блясък. Вятърът вее, свисти, охка, стене, като че ли го наказва някой. Гората се огъва като под удара на милион бичове. Бързо се движеха облаците, което показваше, че дъжд няма да има и, че „всяко чудо за 3 дена".

Към 3 часа, тия що хубавичко облечени сладко се наспаха край огъня, потеглиха към самодивската поляна. За мой срам го казвам, уплаших се и аз за първи път, и не тръгнах след Учителя. Вятърът тъй безгрижно ревеше и блъскаше, тъй размяташе и леки и тежки облекла, че ме обзема

някаква безкрайна жалост пред моето нищожество. Но това се отнасяше само до мене. Лицата на другите показваха друго преживяване. Малко по-героично от моето...

Дремещи останахме някои да „пазим" раниците, а другите, заедно с Водача изчезнаха в тъмнината.

Неусетно съм заспала. Когато се събудих, зората се пукваше, върховете се обливаха в светлина; слънцето ни погледна с присмех – цели уваляни в пепел, изпоцапани и дряхли... Вятърът престана. Приятна топлинка се разлива навред. Побързахме да се измием и турим в ред безпорядъка на облеклото си от нашето мъченичество. Топлият чай и приятната закуска изгладиха от съзнанието ни преживяната мъка.

Героите почнаха да се връщат. Лицата им сияеха, очите им горяха – от висините те са видели слънчев изгрев за който ние, „мързеливите" и „маловерите", не бяхме достойни. Ето я, пристига и моята 70–годишна кака Мария. Тя е забола здравчец на ухото си до бялата си забрадка (тя смъкна вече черната забрадка, откакто стана ученичка на Учителя). Милата, носи ми едно стръкче, което аз срамежливо и гузно поемам...

Пак чай, пак закуска. Раниците изваждаха неоценими съкровища. Ето – млади краставички, червени домати, малки чушчици, кълрава свежа салата. С каква обилна щедрост природата е надарила човека, а той и при най-малкия й наставнически пръст се обезверява... Колко засрамена се чувствувах. Не смеех да погледна Учителя в очите. Той видя сякаш това и много изкусно, много незабелязано ми прати от трапезата си буца халва и няколко ореха и една ябълка.

Мили, мили Учителю! Никога вече няма да изоставам назад при каквато ще природна стихия. Никога! Изядох халвата, давена от щастливи сълзи, целувайки румената ябълка.

Снощната буря сега се обърна в приятен зефир, що нежно замилва и природа, и нас. Червени ягодички надничат узрели и канят към себе си. Нито следа от бурята. Напротив, въздухът по-ароматичен, по-свеж и приятен пълни гърдите с обилен живот.

Не усетихме как през Симеоновските нивя слязохме към Изгрева. Отбиваме се на новата чешмичка, що Учителят прави към Ловния парк. Бистрата й като сълза струя пълни мраморното коритце. Младежи си правят снимки. Жадни хора чакат за ред да наквасят гърлата си от тънкия бистър чучур, насядали около новата чешмичка. А там доскоро дълбоки кални блата едвам се изгазваха. Сега тук е красиво – няма кал, няма мътно блато,а гладки червени и бели циментови плочи по които можеш безгрижно да стъпваш. Някоя мила ръка е турила на подставката саксия с кичест розов карамфил... Наблизо младо момче замислено над отворена книга. Майка послала бяла кърпа, закусва с детето си под широката сянка покрай чешмата. Но, но, поповете се мусят. Заканили се, че „ще очистят" от тука тия „глупости" (тъй казват някои тук). Ядосват се хората, но кой ги пита. Силни са днеска те, много са силни и омразата им към Учителя няма край.

2.1.24. Мусалла, 31 август 1927 г., сряда, [Рила]

Няколко стотици потегляме за свещения връх. Боже! Колко радост, колко трескави приготовления! Като че ли не отиваме за Рила, ами в Ерусалим на поклонение. Тръгнало е и старо и младо, и бедно и богато, и учено и просто. Стои някой бедняк брат, или сестра и жадно гледа към пълните камиони, натъпкани с пътници... Вижда се, че джобът му е празен... Завчас се размърдвам между мнозинството, томува нещо пошъпна, ономува се усмихна, другиму друсна ръката и ето! Шъпата ми се напълнила с няколко стотарки, които давам на изненаданите – един, че още един. Завчас значи, целта е достигната и вместо купнеющ поглед, сега виждам радостни, щастливи сълзи по очите. Времето се разваля. Небето тътне някъде и сиви облаци се носят отдалече – нищо хубаво не предвещават. Но то си е за него, а ние на Рила отиваме, Мусалла да изкачим и туй то! Слънцето се скрива зад ръждиви облаци, но устремът ни е тъй голям, тъй неудържим, че и циклон да има няма да го забележим.

Неусетно сме пред Самоков, а след малко и – Чам Кория. Там, на „Песъко" българската аристокрация ни посреща с такива подигравателни подмятания, че ако бяхме някои глезени, трябваше в дън земя да се скрием. „Лудост" – мълви една оксиженирана дама с гъсто червисани устни. Или пък – друг: „Този човек (за Учителя) ще умори тия нещастници". И още колко недружелюбни възклицания се отправиха от тия „избраници", които можеха по месец–два да се разхождат по „Песъко" и да харчат парите си. Каква злоба се лъскаше от очите на стар пенсиониран големец и неговата подобно квачка бабичка. В този миг те виждаха в нас едва ли не съчетано злото на целия свят, едва ли не причина за всички световни злощастия, олицетворение даже на всичко глупаво, назадничаво и дори престъпно...

Горките! Ние наистина, гледани отстрана нямахме изисквания вид на туриста – дрехите ни – как да е, също и обувките, а също и нашите торби, мрежи и раници за провизии... Но, ако можеха да надникнат в сърцата ни, о, никой, и най-последния по възторг и издръжливост не би отстъпил и на най-добрия изпечен турист.

Дванадесет пълни, претъпкани камиона с туристи. Всичката прах до тук се полепила по нас, защото камионите следваха един след друг и никак не ги беше еня, че пътниците им ще развалят фасона си.

С нас пътуваха и селяни от Айтоско, Старозагорско и Видинско. Първите са облечени с широките си потури, омотали кръст с ален пояс деветолактен. Носеха си и ямурлук... Загорските селянки пътуваха със своите широки вълнени рокли и пъстри везани престилки, като че ли отиваха на църква. Горките, някои обути с лъскавите си чехлички, па като видяха, че с тях не се излиза на глава, изуха се боси и затепаха по пътя с напуканите си яки нозе...

Напред! Нагоре! Тя ни чака хубавицата Рила наша прекрасна. Тя ни посрещна тъй радостно, тъй дружелюбно, че дори почна да рони сълзи... и то изобилни сълзи. Начумерените облаци съвсем скриха от очите ни слънцето и ни обвиха с мокри непроницаеми мъгли.

„Дано вали", се чуваха думите на нашите братя селяни, „земята вече изгоре и лошево ще става." Наистина, трябва много, много дъжд да падне, защото тревата станала на пепел, дърветата изрониха жълта

шума още всред лято, дето се казва. Реките пресъхнали, въздухът се изпълни с милиарди мушици, които стръвно налитаха и люде, и добитък. Макар че небето се мръщи и плаче, тука е Едемски рай – даже бих го нарекла Царство Божие. Буйната зеленина не е загубила своята свежест и красота. Стройните борове – като вечни свидетели на красотата тихо, молитвено извисяват тънките си снаги. Тревата е пълна с боровинкови стъбла, по които висят сочни зърна. Из храстите и алена малина е свела върши, натежали от сладък плод. Каква красота! Мъглите все по-ниско се спускат и скриват от очите ни прелестните гори и пъстри скали назъбени, като някакви древни бойни кули. Бързи пенливи потоци като стадо козлета стремглаво се спускат към незнайни пътища. „Царска Бистрица" хвърля аметистови вълни, неизменна в своята жизнерадост и сила плени ухото с бодрата си песен.

Спираме за почивка. Насядаме по меката трева, или скали и се унасяме в дивната гледка на гората. Коя ръка на майстор би могла на платно да предаде тия разни оттенъци в зелено, синьо и мораво, на ония гроздове от шишарки, виснали по клоните, или на грамадните паяжини между клоните, по тях роса полепена от мъглата и дъжда. Между свещените борови великани извива тесен път, той води все през такива прелестни кътища, от които не ти се иска да се отделяш.

Дъждът се усилва. Нозете отдавна гмичкат из водата, гърба уж защитен с някаква пелерина, отдавна пропуска по гърба поточета и вадички. Затова пък въздухът е тъй хубав, тъй свеж, тъй жадно го поемат гърдите, като първостепенно и несравнимо благо. Като че гърдите, поемайки го, пееха. Всяка клетка ликуваше.

Колкото се изкачваме нагоре, горите почват да оредяват. Идваме вече в царството на клека; в царството на високата жилава трева, огъваща се под нозете ни като пружина, обиколени от бликащи води на извори и поточета. Провиждат се вече преддверията на Мусалла, който ни изглежда тъй близко, тъй досегаем, като че още 10 минути и ще бъдем горе. Но, впоследствие се оказа, че е още тъй далеч и, че много път ни чака докато го стигнем.

Дъждът на пресекулки ни проследи по целия път. Пътниците без прекъсване, подобно жива огърлица, се нижат по цветистата пътека. Над нас в дъжд потопила крилете си, се носи мъгла и плътно ни обвива. Стремително пътуваме нагоре, като че ли ни беше обещано несметно съкровище. Всички изглеждат бодри и весели, макар че изгубили доста и без това от своя едвам докаран „фасон". Като че ли през някакъв облачен океан ний се движехме тайнствено и мълчаливо. Пак дъжд, обилно плискащ дъжд, но никакво оплакване не се чува от никъде; напротив, шеги и закачки.

Провижда се хижата. Тя е още недоустроена, но за нас представляваше вече едно желателно убежище. Но немислимо беше да се поберат вътре 600 души. И все пак мнозина, повечето „недъгавите", както ги нарече Учителя, побързаха да се настанят вътре, вече окупирано от Чамкорийски туристи, вътре отдали се на гуляй и пушеха. Наистина, само „хилавия" можеше да се помири с подобна наситена атмосфера, след като е дишал божествения рилски въздух.

Набързо се опнаха няколко платнища под които, как да е, се подслонихме, ала и те не можеха да поберат всички, така че, трябваше

да се редуваме... Накладоха буйни огньове. Мокрият клек най-първо се опираше, но после пламна с всички сили и разля животворна грейка. Чайниците пълни с кристална езерна вода бързо възвряха и богато ни възнаграждават за преживените до тук мъчнотии. Ето го едно от Маришките езера. Повърхността му блести с огледална гладкост. То приковава погледа в мълчаливо възхищение. Като че ли то пее. То пее хвала на планината.

Закачулени обикаляме огъня безспир, обливани с дъжд и озарявани от неговите пламъци. Нощта бързо настъпва. Нито една звезда. Всичко се скрива в непрогледен мрак. Така обгърнати от тъмнината, бледо осветявани от огъня, приличаме на тайнствени изследователи, които жажда за приключения и открития гони насам и недружелюбно, или по свойски природата посреща. Или жреци и весталки, които въпреки природните стихии пазеха свещения огън. Как минахме тая нощ. Ще остане паметна за нас. Може би за хиляден път се чува все едно и също: мокро, влажно, тече, студено, замръзнах, треперя; тия думи се повтаряха в разни вариации, тонове и обертонове. Тия неща изпълваха съзнанието на всички, но въпреки това, някои пееха непрекъснато, други, постоянно сечеха дърва и подклаждаха огъня, трети пълнеха чайниците, четвърти нагорещяваха камъни за съвсем измръзналите.

Зората ни завари пак в дъжд. Зора без лъчи, без слънце. Потегляме. Дъждът сега пък се превърна в град, после – на едри парцали сняг. За миг пътят ни се напосла с мека постелка – блестяща, чиста и хубава. Когато тръгнахме, Учителят каза да тръгнат към върха само най-смелите, а „недъгавите" да останат, но какво бе нашето учудване, когато всички тръгнаха и никой не приемаше да остане между тях. Мокри, не мокри, помръзнали, не помръзнали – всичко потегли нагоре. Учителят бе тъй бодър, макар че и той цяла нощ не мигна под плисъка на дъжда, наметнат само с една тънка пелеринка, що оцеждаше вода.

По извития път, всред това божествено хубаво бяло поле извиваше наниза от смели пътници, които се движеха с жив устрем. Слънцето скрило зарите си, но оставило цялата красота на природата непокътната. Набраният студ изчезва. Лицата се сгорещяват. От устата дъхът на бяла пара се носи из въздуха. Като че ли Мусалла смъмри ветровете и те пресякоха дъжда в сняг, за да се скрият локвите и да се види цялата й бяла хубост, която зимно време е непристъпна. Пътниците, тъй извиващи, приличаха на скъпа огърлица около бялата мощна шия на Рила.

Езерата, ту се мярват, ту изчезват под мъгли облаци. Вървим бавно – един зад друг. От страни – пропасти. Ето го и „Божието Око" – онова самотно красиво езеро, почти под Мусалла. Тъй го нарече Учителя преди години, тъй си му и остана името. Казват, при ведро небе, то тъй прекрасно и нежно блестяло наистина, като същинско Божие Око. В него най-хубаво се отразява небесната радост и благост. Сега то е тъмно, почти черно. Като че ли потънало в дълбока размисъл и тайна.

Влагата ни просмуква. Дрехите ни отрупани със сняг. Нозете гмичкат в пробитите обувки, но душата е пълна с възторг и богоговение. Затоплихме се, въпреки студа.

Как се изкачихме горе, как се намерихме на върха? Боже! Боже! Учителят погледна дали всички са се изкачили и после каза да изпеем: „Един си ти, мой Мусалла!". Как ечаха от върха няколкостотин гърла, как

се радваха толкоз гърди, пълни със свещен трепет! Мусалла, Светилище на планините – древен престол на истинските Богове – на българските добри и целомъдрени Богове.

Тия с големите ямурлуци как важно пристъпват. Нехаят ни от влага, ни от студ. Главите си завързали с високи качулки, мустаците им нависнали от ледени висулки. Те приличат на някакви маги, дошли от далечен път, да се поклонят на Истинския Бог.

Слизаме. Пак тая диамантена огърлица от живи души – красиво, красиво! Мъглите се махнаха, но сега пък снегът се обърна в дъжд. Стопи се всичкия сняг и почваме да слизаме по мътни пороища. Колко радостни се чувствувахме от тая нова баня! Някаква веселост ни обзе като че ли наистина бяхме намерили обещаното съкровище.

Хижата! Но защо ни е тя? Ние се готвим за път. Сега, наистина слизаме направо по реки и порои. Такава свежест по цялата природа! С тъга обръщаме поглед към чаровната планина, която няма може би тъй скоро да видим.

Срещаме туристи. Казват, че големи благотворни дъждове са паднали по цялата страна. Сега цялата природа и доле ще се обнови – тревички, цветя, птички. Сега ще се съединят огромните земни пукнатини, що сушата отвори. Сега пак гойни стада на паша ще излязат.

– Какво от това, че пострадахме – казва Учителят, щом всичко наоколо ни се съживи и зарадва! Ние се качихме тук да повикаме дъжда. Заслужава си да претърпим всичко, като знаем, че животът наоколо пак се обновява.

Чамкорийци! Как съжалително ни гледаха с лачените си чепичета. Но, Бог с тях. Не бихме сменили нашето тържество и победа в планината за всичкия им рахатлък. Те помислили, че там горе мъртви сме останали, а ние като победоносна войска с радостен вик се връщаме, не само без „ранени и убити", но даже нито с едно одраскване.

– Тия лудите, докараха дъжда – казваха трети, прекъснаха ни курорта – все тъй, буря и дъжд докарват.

Но кой ги слуша. Сърцата ни са пълни с толкоз възторг, с толкоз радост, че готови сме да минем и „през строя".

Камионите ни чакат. Качваме се като същински завоеватели. След малко ето ни пред Самоков. Купуваме си круши, пресен хляб, ябълки. Направихме им хубав пазар. Наистина трябва да сме представлявали любопитна гледка с тия повлечени мокри дрехи и кални обуща, че на тълпи се събираха да ни гледат. Кой наметнат със скъсано платнище, кой с мокър шал, тежки от вода одеяла. Дъждът секна. Небето се разведри. Млад месечко изви рогче и звездите ласкаво се показаха. С песни и викове потегляме за нашата София. Ето я Панчаревската юзина, селище с хиляди лампи. Седнали един до друг, за да се топлим, ние пеем и викаме до Бога. Отдалече блести и ламбата – слънце на нашата школа. Посрещат ни с песни. Отвориха всички електрически ламби. Блесна целият „Изгрев".

Но що да видим. Пред школата накладени грамадни огньове... Целият двор облъхнат от приятна топлина. Високите пламъци от сухите метрови стволове осветяваха с приказна светлина и без това празнично осветения двор. На широко разстлана жар – за миг изсъхват дрехите и обувките ни, и ние, като че нищо не ни било, се спуснахме да помагаме на новопристигащите. От разперените ямурлуци се вдига облак пара.

Всеки пи чай доволно. Всекиму се даде гореща вода за нозете, за обливане. Ечи от радост веселия народ. Всички трудности от пътя се преобърнаха в тържество.

„Изгрев" ечеше от: „Един си ти, мой Мусалла!" с такава жар, с такова вдъхновение, че излезе вярно, какво „съкровището" горе е намерено.

Лицата излъчват зари от радост. Каква потайна прелест излъчваше всеки един, който се удостои с Рилското „кръщение". А ония на „Песъко" просто заслужаваха съжаление със своите слабо облъхнати от кислород дробчета, знаящи само да пазят от повреда скъпите си тоалети. Този двор тук не бе ничий, но всички се разпореждаха вътре, като да беше всекиму бащин... Всеки можеше да поработи, да се погрее, да попее, да си почине. Всеки се надваряше да услужи повече, да се жертвува по-много от другите.

И до сега се чудим и се маем кой накара нашите от „Изгрев" да ни посрещнат с разпалени огнища! Кое бързокрило птиче дойде и каза да се приготви така „Изгрев" и да ни посрещнат като свои братя и сестри. Господи, Ти Единни във всички същи, Ти, който ни водиш чрез Учителя, Ти благи Боже, стори всичко за нас. Ние вярвахме в твоята благост, въпреки че ти нахмури вежди от небето, ние не се уплашихме от това, защото знаехме, че Ти си благ Господ, баща наш.

Никаква умора. Никаква! Даже и дрямка няма. До късно посрещане и настаняване на нови мокри пътници от обичната Рила. „Изгрев" ечи от песни.

Полунощ преваля. Прикътани в топлите си палатки, дишайки озонирания въздух заспиваме юнашки сън. Какъв сън! Звездите приветливо блещукат. Те сякаш ни се радват, че тъй сити, измити и преоблечени можем да си почиваме след оная хала из Рила, която така богато ни обдари.

2.1.25. Празникът на Будителите. 1 ноември 1927 г., вторник, [Витоша, бивака Ел-Шедар]

Ранна сутрин. Орион – същинска брилянтна диадема. Чия ли невидима глава той украсява? До него наблизо Сириус, блести в неповторимо прекрасно сияние. Венера изгрея блестяща и усмихната – прилична на велика дама, покланяйки се в небесната зала на блестящата свита от звезди, които си отиват. Въздухът е тъй приятен и мек, тъй освежителен, като че иде пролет.

Нашите са тръгнали от Изгрев, а мойта милост от града сама е поела пътя през Драгалевци към планината. Самотно отекват стъпките ми. Не срещам жива душа, нито пък ме настигва някой от града.

Витоша бавно се очертава през зрящия ми поглед. Небесната глъбина просветва; звездите една по една, според големината си, отслабват своя блясък. Изчезна и Орион, едвам още блещука Сириус, а Венера остана вече тъй мъничка, тъй мъничка, че трябва хубаво да я търсиш. Тя навярно е решила да не снема бляскавата си диадема, докато не види дневния цар.

Драгалевските млекари вече препускат двуколките си към града. Някъде пък селянин пешак, подкарал магаренцето си, натоварено с лъскави гюмове пълни с мляко. Казвам му: „Добра среща", на което той

ми отговаря бодро, благопожелателно и с известна благодарност в гласа: „Дал ти Бог добро", или „Бог ти помогнал".

Над водениците настигам голяма група наши хора, също тръгнали от града. Но те вече поемат пътя нагоре, дордето аз правя почивка. Все тъй се настигахме – аз на „Зеленка", те на „Вади–душа". Аз на „Буди–душа" (тъй го прекръсти Учителя), а те вече в гостната.

Трудоваците са прорязали чудесен път към върха. Тъй прав и тъй равен, че можеш да четеш вървейки. Колко труд са положили младите момчета, колко усилие! Хвала им!

Слънцето изгряло зад облак сега вече на воля пътува по чистото ведро небе. Цялата природа сякаш му протяга обятия, радва му се. Есенният минзухар навсякъде е пробил земята и с наслада смуче сок от свежата земя – милван от още топлите слънчеви лъчи. Като че ли поточетата по-живо запяха, тревичките изправиха сочни листенца да го приветстват. Врабците на орляци прелитат с крясък, сякаш недоволни, че другите пойни птички са ги оставили.

Ето и мен на Ел-Шедар – тъй Учителят нарече нашата гостна с това чудно име, което преведе така: „Благородният свидетел". Високо се вие пушек от огнищата, весело пращят сухите дърва и разливат приятна топлина.

Лицето на Учителя грее и свети като ясно слънце. Как хубаво, красиво се храни; взел в ръката си парченце хляб, топва го в чая си, отхапва наквасения залък от който остават няколко капки по устните му. Това е всичката му закуска. През това време с озарено от блага усмивка лице, се разговаря с неколцина братя. Слънцето блести по снежната му брада и разпилени от ветреца меки коси. За всекиго има по нещо да даде: едному поглед благ, другиму усмивка сияйна, топла; другиму въпрос за нещо, другиму мила поръка за общото благо. Наистина неземна красота, която те кара да го наблюдаваш от някое кътче с богоговейно съзерцание.

О, защо нямах перото на велик поет, за да го възпея. Щях слънчеви слова по цветовете на дъгата да наредя и от гърлото на пролетен зефир да ги изпея. О, мой обични, милий Учителю! Може би, моята поезия за него, трябва да се пише от благоуханието на цветята, от песента на славея, от бодрото веселие на планинския поток, от чистотата на планински извор. Може би, звезда сияйна в небето да бих била, тогава песен достойна за него бих изпяла. Може би – чиста роса, или сълзи в окото на свята девойка. Но, бедно мое перо, ти си слабо да опишеш великото и хвала да му въздадеш. Затова пиши с ръката си и въздишай с възвишен копнеж по Божията Милост.

След закуска – нагоре. Най-напред върви Той и понявга се обръща да види да не е запрял някой... Минаваме брезичките, изворите. После – по широкото открито шосе. Окото не се уморява да бяга от прелест на прелест и да предава радостта си на душата.

Родопите, мощна, тъмносиня се откройва на синия фон. Стара планина, забулена в синкави мъглявини, едвам се очертава. Само гърба й, подобно гръбнака на мощно животно, лъсва понякога огрян от слънчевите лъчи. Мургаш се устремил нагоре, сякаш иска небето да целуне. Градът едвам се мержелее обвит в непрозрачно було, днес празнува „празникът на Будителите".

Резньовете пък като два гиганта – две величествени пирамиди, запазили в недрата си непроницаема тайна. Дали Гизо и Хеопс точно тях не са видели и по техния ръст и вид не са съградили своите земни скривалища.

Витоша се радва на разкошна борова гора. Авлия Челеби, близо преди 200 години, казва за Витоша, че била цялата от букови и дъбови гори, по която пролет, лете и есен скитали безброй стада. Но где са вече тия гори? Казват, че стихиен пожар унищожил старите богатства на чаровната Витоша, че сега по изкуствен начин се мъчат да възвърнат част от прежната й хубост. Из боровете растат и други дървета, които сега под полъха на есента багрят гората с червени, жълти и зелени бои.

Тука би трябвало да бъде пълно от художници, да рисуват най-красивите видения на планината, а не някакви отражения на върбите по мътните блата... Обаче с нас върви една художница. Зарязва ни вред пътя, сяда де да е, почва да рисува. Какво ли пък тя е видяла – дали птици, или далечно планинско сияние, или ония пъстри дървета вред боровата гора?

Горе, тревата е още тъй зелена. Оголените клони на леската са тъй надути и напъпили, като че след някой ден ще пуснат нова шума. На боровия клек – срещу Резньовете лягаме за почивка. Слънцето дружелюбно ни огрява, без да въси вежди... Приятно галят есенните лъчи, милват гърба, разгорещяват бузите и правят гърдите леко, леко да дишат.

Не си взехме никаква закуска. Дългото „съзерцание" по хубости и прелести, тъй ни изглади, че по някое време, вместо лазурно небе, почнаха да ни се привиждат ябълки, круши, бели питички хляб... Изглежда, че това е било общото усещане, че единодушно решихме час по-скоро да се върнем доле при торбите.

Но, Учителят ни задържа още малко. Изглежда, че трябва пред видът на вечната красота, охотата за ядене да отстъпи за малко. Той спря погледа ни още някое време в мълчаливо съзерцание. О, то бе тъй хубаво, тъй хубаво, че едва ли би му се дало име. Приличаше на безгласна песен, на молитва, на хвала.

И наистина, целта биде постигната. Вместо да тичаме с луд бяг към нашите хранителни вързопи, ние бавно, бавно заслизахме, понесли в душите си още едно неизречено чудо, чудо на Духа – Висшия разум, който има „друга храна", с която можеше да утоли глада си. Неволно, устните ми шепнеха жарка молитва: „Господи, Боже наш, искам да служа на Тебе, комуто служи и Учителя".

На групи, на групи слизаме из кичестата гора. Разно обагрените ни облекла, вред тая зеленина приличат на красиви пъстрошарни цветя.

Слънцето тъй много напече, тъй много ни сгорещи, че трябваше бързо да се преоблечем. Ел Шедар ни приюти с горещ чай и закуски до насита.

Какво щастие! Но как стана тъй, че седнах на трапезата до Учителя! От всичко що му слагаха, той раздаваше, раздаваше. Сам Той яде хляб и мека круша. А пък ние, бързо и с радост унищожавахме даровете, които неговата мила щедра ръка ни раздаваше. Но още по-чудното е това, че тази щастлива круша бе моята донесена круша и тази негова бяла питичка беше моята питичка. Нищо друго не яде той, нищо друго! Как ме погледна само! Сякаш някакъв мълчалив завет ми даде. Нещо велико радостно

парна сърцето ми, че заедно със залците поглъщах и щастливите си сълзи. Да, днес е „Празникът на Будителите".

Ето ме вече в стаята си, прибрала морните си сгорещени нозе под топла завивка. Седя в леглото си и пиша тия редове. И пак шъпна: да бих била велик поет, бих писала за Учителя звездна, росна, слънчева, изворна, песнопойна поезия – най-хубавата поезия за Човека, който ми показа Божествената красота на природата и звездния мир и ме приближи към моята душа.

2.1.26. Димитровден, 8 ноември 1927 г., [Витоша, бивака Ел-Шедар]

Ранна сутрин. Звездно небе. Зорницата е вече 3 остена по небосвода. Сириус и Орион са още всред небето, ясни, блестящи скъпоценности. Плеядите едвам мержелеят, като че под бледата светлина на залязващата пълнолика луна. Полето още спи в дрямка, облъхнато от тих есенен ветрец, кой с лека пръчица сваля вече от дърветата пъстрата им шума.

Градът трепти в хиляди светлини. Той спи сладкия си предутрин сън. Като че ли е покрит със звездно покривало – друго – под звездите – безбройните електрически крушки.

Витоша огромна се откройва на безоблачното небе. Тихо е и тайнствено. Не се чува нигде ни кучешки лай, ни кукуригане на петел. Но щом влизаме в селото, изневиделица, тихо и незабелязано ни наобиколиха цяла тълпа кучета: мъничета, бели, черни, пъстри, рунтави, гладки. Весело въртят опашки, радостно скимтят около нас и ни гледат с покъртителна ласкавост и доверие. Ако искахме можехме да оберем цялото село – тая купена с комат хляб стража, щеше без сражение да предаде в ръцете ни Драгалевската крепост.

Видяхме, че те решително са наши съучастници, но ние нямахме завоевателна цел, така че крепостта ще си остане непокътната завинаги.

Излизаме над водениците. Утринно мерцание отделя деня от нощта. Хоризонтът озарен в оранжева светлина. Ето я „Зеленка", хубавата поляна, що достойно носи името си, потънала в разкошна зеленина. Стоим горе и броим всяка минута, не, всеки миг, защото Слънцето може да ни изненада. А ние искаме да видим първия му лъч, първата му светлинка всред това лазурно небе.

Ето го! Златен остен проби небето и задълба широка дупка. Направи отвор, светъл кръгъл отвор, за да се яви слънцето. Постепенно то провря цялата си глава и като хвъркат змей се издигна нагоре. Малките кълдрави облачета, що невинно се рееха, изведнъж заруменяха от слънчевата милувка. Като че ли цялата природа се развесели и освежи. Витоша съвсем се открои на слънчевия фон, блестяща, млада, чиста. Дрехата й блести – зелена копринена сега изпъстрена с жълти и кафяви шарки от жълтеещата шума. Клен, габър, леска, дъб – вече свиват своите знамена, отиват си и на техните прощални плакарди блестят ту златни и червени, ту кафяви и бледо зелени писмена. Отиде си лятото. Ранната есен плисна от престилката си нови цветя, нови слънчеви привети.

Бързат поточетата подобно немирни деца, стиснали в устните си по някое пурпурно листо, тичат да го занесат някому... Бият се в бяла пяна,

въртят златните кафяви листчета, играят си с тях, връщат ги, подхвърлят ги и после със смях ги пускат по водата да си вървят. Небето сега е синьо, много синьо, чисто и съвсем ведро. Като че ли човек не върви към Витоша, а към този неизмерим небесен свод, където се крият неизброими тайни за човека...

Новият път е тъй хубав! Трудоваци го правиха, хвала им! Завои. Една след друга изчезват зад тях групи пътници. Те всички отиват на Ел-Шедар. С какъв устрем вървят за там, с каква радост.

Чудно, хрумна ми, като вървим из тия гори зелени, не приличаме ли на ония наши братя хайдути, които нявга са се борили за правда и за свобода. Само, че не носим оръжия. Торбите ни вместо съчми и патрони, са натъпкани с разни Божии блага, които горе ще унищожим. Вместо сабя френгия, дългия праз чака в раниците ни да го хруснем със солчица. Вместо бомби – самуните. Тежко на неприятеля! Просто ще го довършим с тия ябълки, круши, маслинки и халва... А за „шестгодишното вино" не питай. Наш Цеко – вече е отлетял горе огньове да прави, божествено питие да приготовлява, а из пътя друг носи водните чайници.

Пристигаме. Учителят вече е изпреварил, седи на припек заедно с братя и сестри, а също и стенографи, които не дават да падне от устата му нито една дума. Брат Боев непрекъснато записва. Огнището разстлало широка жар. Върху него се печеха много червени тумбести пиперки. Всеки се нареждаше за гощавката както си знаеше.

По едно време се чу команда. Нареждаме се в кръг и почваме гимнастика. Сетне Учителят ни построи по двама в кръг. Всеки хвана другаря си за ръка – повдигнаха се хванатите ръце в дълга арка. Това – едната половина. Другата половина бързо мина през „живите двери". После ролите се смениха. Те образуваха арка, а ние преминахме през нея. Сега пък всички сме в „арка". И чудо! Учителят изведнъж се спусна под арката и почна тъй силно да бяга, като че ли тичаше да изгони някого... Всички с глас от сърце се смеем. Всеки се стремеше да направи арката по-висока, за да може милият бегач да мине по-лесно. Но ето и други се затичаха по този своеобразен свод, нареден в окръжност. Двама по двама се подгониха първо братя, после сестри, като гонените с всички усилия се пазеха да не бъдат заловени. Още няколко двойки, още няколко двойки, и млади, и стари, надбягвайки се с всички сили. Всички се смеем колкото ни сила държи, като насърчавахме ту беглеца, ту гонителя. Някой път с всички сили викахме да бъде хванат беглеца, а в друг случай пък крещяхме след него да избяга по-бърже и по-далече.

После насядахме около Учителя. Колко радост има във всинца ни! Приличахме на бодри юноши, девойки и деца, които са си добре поиграли. Пяхме „Фир фюр фен", „Махар Бену", „Светъл лъч от горе слиза", „Давай, давай". Занизаха се като бисерен гердан нашите чаровни песни. Тъй леко и свободно се лееха гласовете, с такава услада се извиваха, споени от чудните слова, като че наистина сме на небето, а не на земята. Естествено след това дойде молитвата. Как се молихме, с каква жар. Като благодарни деца, които са получили от майка си нещо много мило и скъпо за тях. Всеки чрез свещените думи на молитвата, като че изказваше свой заветен копнеж. Като че ли душата се отказваше от тялото, за да се слее по предвечно сродство с Великото и Прекрасното.

След това почна концерта на храненето. Той дойде като най-съвършени рефрен на гимнастиката, песните и молитвата. Всеки се заема да подготви „инструментите" си, че щом се даде знак, веднага да почне изпълнението.

Наредихме се в нов кръг, само че седнали. Отвориха се раниците. Върху бели кърпи се извади съестното съкровище. Даде се знак – молитвата. Изведнъж се чу дивна музика на 150 чифта лъкове и цигулки... Боже, каква хубава музика! Всеки слушаше своята цикулка и здраво държеше лъка – десницата – към бялото, меко самунче. Колко много ябълки, круши, грозде, чушки, хляб и сирене! Колко много халва, сърмички, орехчета и маслини! Всеки раздаваше на съседа си и никъде нямаше недостиг. Партитурата беше пълна, сложно написана, но добре от всички изпълнена. След някое време, всички музикални бойни припаси изчезнаха безследно. Превърнаха се в сила и енергия, сля се с вечната сила и енергия, с вечната песен на живота.

Сега вече нямат думата ни Аристотел, ни Юм, нито Мил, които донесох заедно с цялата осмокласна етика да уча. Скоро обратно в раницата! Вий не сте за тая музикална зала. Не зная, ако древните и съвременни етици по-често изкачваха планините, водени от Великия Учител, надали биха заплитали така философията си, че да мъчи нашите бедни умове. Ще минат столетия; може би и по-малко. Човечеството ще се върне към чистата майка природа и ще роди нови гении и нови мъдреци. Защото, друго е въздействието на кислорода върху мислителния апарат, друго – кабинетния въздух, или на монашеската килия... Ще се роди нов Адам и нова Ева, и светът ще се поправи – т.е. ще се възвърне към прежното съвършенство.

Нали не мога да ги науча тия философи, затова измислих нови...

Пладне. Едни ставаха от сладка дрямка на припек, други, от четене беседи. Но всички вече почнахме да се прибираме за път.

Слизаме през Симеоново. Ето я и юзината, Боровата гора. Ето го „Изгрев". Никаква умора.

Сънят донел със себе си сега най-пухкавата си постеля, най-меката си възглавка и ни кани при себе си.

Чудно, на Витоша открих, че част от псевдонима ми в Асавита е взет от тайнственото библейско име „Мелхиседек", ето: Хелмира в Асавита – Хелми–Ра.

Спомням си, когато го дращех днес върху хартията, озарена от радост за чудното откритие, внезапно погледът ми падна върху Учителя, който ме гледаше. Особен бе този поглед; нещо трепна в душата ми, като че сам Той ме насочи към това откритие.

2.1.27. 30 януари 1928 г., Витоша [бивака Ел Шедар]

Ще видим как Витоша ще си покаже днес мурафета – имен ден на царя е; дали няма да ни надроби някоя попара.

Шест и половина – отдавна оставих спящата столица зад гърба си. Закъснях, успах се. Дружината навярно вече е стигнала „Ел Шедар". От една страна печеля, защото постепенното развиделяване ми разкрива разни красиви гледки из околността, що иначе нямаше да видя.

Млекарите подтичваха заедно със своите сиви магаренца за града – мляко за софиянци. Срещах и червенобузести невести и девойки, забързали към града, те весело ме поздравиха, пошегуваха ми се със закачката: „Дека ти е, моме, другаро, вуци че те изедат"... По телеграфните жици накацали цял орляк врабци едно до друго, тихи, смълчани в някакво очакване.

Всичко е бяло – чисто бяло. На земята царствен покой, на небето също. Зорницата блести отгоре като лъчезарна усмивка над света.

Крайпътните вади, живи и пъргави, като черни ленти по снега бележат своя устрем. Отгоре им лека ледена покривка под която бистрата вода непрекъснато плиска и клокочи. На югоизток – между Рила и Витоша всичко трепти в розово сияние. Приличаше на ярко оцветени мъгли, или тънки водни струи, които се изливаха от слънцето, или пък извираха от някой чуден непознат земен източник. Но где го Слънцето? Още го няма, а по небето и земята вече се задават пурпурните му златни кочии, с които то ще се впусне по дългия си път.

Витоша – бяла и чиста, като приказна самодива. Тънък воал, приличен на разстлана влачена вълна, тук–таме поръсила небето, далечни пратеници на някой облак. Небето е ведро, дори модро, от чистота и глъбина.

Вървя, гледам сиянието над върховете и често се обръщам и заставам да не изпусна слънчевия изгрев. Насмалко щях да го пропусна; някакво куче весело ме посрещна и аз, давайки му хляб, щях да загубя величествения миг. Ето го, ето го! Топла сладка усмивка на Бога – мил привет към всичко живо. Неволно му протягам ръце, като на скъп приятел. То за миг обля планинските върхове с нежно розово сияние и веднага се скри зад облака – неканен гост, който от час–два е вече на пост край триумфалната порта на Изтока. Слънцето беше започнало вече да позлатява и по гърдите на планината, но този мрачен облак грабва четката от ръката му и я захвърля...

Драгалевските комини пушат. Ранобудни селянки отиваха с менци за вода. Една стара жена, добре пременена със син гайтанлия сукман, преметнала нова торба, в която се очертаваше нещо голямо и околчесто, навярно погача. Бърза тя, ситно тепат цървулите по снега. Лицето й тъй спарено и жълто, очичките мънички черни като маслинки, устните тънки – отдавна изгубили цвета си, дават образа на едно измъчено, дълго страдало същество. Но колко много още сила и бодрост се крие в нея, съдейки по бързия й изправен ход.

Колари и волове слизат за някъде. Придружава ги малко момченце с дълъг до петите кожух. Малките му нозе здраво обвити и стегнати в навуща и нови цървулки. На главата му – ярешки калпак. В ръцете си – дълъг остен; от време на време боцва сивите воловци. Спуснаха се няколко псета, но никое не залая. Тия Драгалевски цербери, навярно не пазеха никакви златни руна, така че нямаше и защо да лаят пътниците.

Към водениците дълго се застоявам да се любувам на ледените висулки от улея. Те блещят на слънцето като редки скъпоценности. Изкачвам се съвсем сама. Тихо е наоколо ми и чисто, чисто. Често сядам да си почивам, защото, подобно мечка спала зимен сън, отдавна не съм изкачвала планината, че членовете ми почти са вдървени. Ето ме

на „Зеленка". Отсреща Стара планина – хубава и чиста, като вълшебна царкиня. Множество птици безредно се носят из въздуха, спускат се по земята и пак се издигат. Навярно врани.

Срещам деца дървари, влачат дърва върху малки шейнички. Всички тия дръвчета са млади фиданки, които тия момчорлаци крадяха за гориво... Навред пред мен снегът е утъпкан от безброй нозе... Небето усеяно с разни облаци, мигом се променят в огромни животни, кораби, войска, птици... Наближавам „Буди душа". Заричам се да го изкача, без да почивам, без дори да пъшкам. Почвам леко, бавно, като че ли чета из пътя. И наистина, така по-леко излизам на широката равна поляна, която ме извежда на пътя. Още един–два завоя и ето ги пушеците от Ел Шадар. Върху скалите му, като птици накацали човешки фигури. Слизам към бистрата вода. Прекосявам долината и – ето ме при тях! Посрещат ме с радостни възклицания. Пристигам.

Огньовете разливат приятна топлина. Около Учителя – много хора. Измежду тях някаква бесарбка калугерка Варвара – с бяло наметало на главата си. Приятният нежен израз на лицето й прикрива напредналата й възраст.

Мълком поздравих и застанах да слушам. Че тази Варвара излезе цяла героиня. Изпратили я от Цариградската екзархия тук на почивка в приюта „Всех скорбящи Радост". Имало там някаква баба хаджийка, която ходила на хаджилък 7 пъти! Сега тя била „директорка" на приюта. Но тъй биела горките стари и болни хорица, тъй ги гълчала, че на Варвара й домиляло... Имало и някоя сляпа Пена, която вместо парцал за бърсане прозорци, взела някакъв калъф за възглавница и хубаво „обърсала" прозорците. Хаджийката тъй се разфучала за това нечувано „престъпление" и тъй много набила тая жена, че кръв потекло от устата й. Тогава сестра Варвара грабва кръста и разпятието, па като се втурва срещу хаджийката и почва: „В Името на Отца и Сина, и Св. Дух, да се махнеш от тук, инквизиторко! Да изчезнеш яко дим!" Баба хаджийка приела побоя безропотно и въпреки своята авторитетност не посмяла да се оплаче от своята белопола посестрима... Но, Варвара, в Името на Отца и Сина, и Св. Дух, успяла да уволни хаджийката и да я прати този път по... дяволите. Така приютът се спасил от едно голямо зло за известно време...

– Кой дявол те донесе тук – питали я поповете и хаджийката.

– Аз съм злият Дух – казвала Варвара и дигала тежкия метален кръст над главите им, и като тояга застрашително го размахвала над тях... И чудеше се тя самата: „Защо бих хаджийката? Нима ме прати владиката да го сторя? Нима аз исках да стана директорка? Не, не! Аз просто в името на Отца и Сина, и Светия Дух пъдя бесовете." Сините й очички така засвятват, наистина да се уплашиш. Не, тя не е демон. Защото с кръста биеше злата хаджийка, която мъчеше нещастницата. Иначе кротка, разумна и тиха. Тя записваше всичките си приключения, застъпваше се за страждущите, биеше попове и калугери, игуменки и директорки – хаджийки.

Разказваше как в Цариград, някой беден Лазар откраднал златния кръст от църквата, за да си купи дърва за зимата. Освен, че го хванали и го били в църквата, но го предали и на заптиите да го довършат... Като се научила Варвара, а тя се научила доста късно, влязла внезапно при владиката, застанала до звънеца, за да му попречи, ако иска да звъни и ми

креснала: „Скоро напиши книга да се отпусне човека, иначе ще те хвърля от прозореца!" Хъката мъката (Варвара – едра, снажна, същинска бабаитка славянка), отказвал. „Скоро!!! – ревнала Варвара, ти нечестивецо, освен че би сам бедняка, вместо да разбереш и му помогнеш, ти го предаде на друговерците да го дочукат. Напиши книгата, чуваш ли?" И тя връхлетяла разтреперания владика. След малко, тя вече тичала с „книгата" към конака, но на горкия човек му били избити зъбите, пукнали му главата и тя го грабва, и го пренася в къщи...

Мъчно бих предала речта и видът на тая знаменита Варвара, но нека кажа, че целият Ел-Шедар гърмеше от смеховете ни. Тя добре прави, че всичко си записва, така че, който иска да знае за „деянията" й ще ги прочете вече печатни.

Коя беше тая Варвара? Как се бе добрала до нас? Как можа тая стара жена да изпъпли чак тука? Но в нея бе запазена поразителна бодрост! Кой знае каква огромна душевна сила крие в себе си тая славянка, която си позволява със силата на Духа Святи да бие с разпятието директорки, хаджийки, да ги уволнява, да смушква попове, да връхлита върху владици и вредом, като Дон Кихота да се явява като защитник на слабите и унижените.

Тя разправя, че някога си се била женила за някого в Русия. Отсетне узнала, че младичкият й съпруг, бил вече баща на две деца при незаконна съпруга. Тогава тя, пак с тая огромна душевна сила и смелост, взела суровица и с бой накарала злополучния си мъж да се върне и да се венчае за изоставената си другарка.

Слагат за обяд. Какво изобилие! Варвара е обградена с нежни грижи. Сестрите се надпреварват да й услужват. Сега тя е тиха, кротка, но не дай си, Боже, да види някоя неправда и тук, тази тиха жена, ако не кръст, ще вдигне тояга и ще връхлети и срещу най-големия пехливанин.

Слънцето се скрива зад облаци, но въпреки това времето е топло и приятно. Седим върху снеговете, а под тях, като че ли скрит огън ни пази от замръзване. След обяда обградихме Учителя. Той каза, че иде време, когато земята силно ще се разтърси, от което океаните ще закрият някои стари континенти, а ще се открият нови...

Замислям се при тия думи! Как? Нима е възможно това?

– Това е последствие, казва Той, от кривите пътища на човечеството, напуснало Божиите Закони, оставило вътрешното служение, създало си кумири от своите творения и си присвоило Божествените права да наказва, убива и мъчи своите ближни.

Учителят тъй спокойно разказва това, като за нещо съвсем просто.

– После, продължава той – ще настане едно отрезвяване в умовете и сърцата на тия, които ще имат щастието да надживеят тия катаклизми.

Слънцето премина своя зенит и ето вече през облака се прозира лика му – клони на запад.

Прибираме раниците. Събираме се за молитва. Ел Шедар ехти от горещата ни благодарност към Твореца – изразена чрез „Добрата молитва" и „Отче наш". (Варвара взима участие.) Тя се понесе нагоре като благоуханна вълна, изпратена от едни щастливи люде намерили сега своят истински Водач.

Някой стои на края на поляната и ни брои... шестдесет и трима.

Като вихър полетяваме надоле. Тъй приятно се тича по сняг! Ето ни по „Спаси душа". Различно я наричаме вече стръмната пътека. Тук много пъти стават падания и ставания по дебелия сняг и е тъй приятно, че ти се ще по-често да падаш по него.

Почиваме на „Зеленка". Спущаме се надоле. Слизаме към водениците, заминаваме селото.

Изведнъж рязка промяна. Задуха мразовит вятър. Горе топло – пролетно, бяло, чисто; доле студено, кално, зима. Но чудно! Въпреки че горе е тъй „поетично" и хубаво ние усилено се стремим час по-скоро да се приютим някъде по тая кална долина. Да, чакат ни приветливи топли жилища, чака ни работата, „дългът", както казва Учителят.

Човешкият дух обича почивките, но все пак, естествено и неудържимо се стреми към несгодите, борбата и сам се тика към страдания и мъчнотии. Дали човек сам се стреми към борба и нови постижения, или великият Божий Дух в него, в желанието си да го усъвършенствува, го насочва винаги към нови хоризонти, без да го оставя нито миг да забрави „дългът" си, да почне „изново". Пишейки тия редове върху уморените си от пътя колене, очите ми се примрежват за сън. Пръстите записват последните слова, а душата вече грабната от Сладкия Сън се отделя от тялото, за да надзърне в другия мир, „оттатък" земния живот.

И аз, в името на Отца и Сина, и Светия Дух, оставям тетрадката и перото, и тихо се сгушвам в топлото си легло, до етажерката с учебниците, до утрешните „задачи", мъки, страхове и очаквания – последната година от гимназията. „Erste prima", както казват немците, може би ще бъде венец на дългогодишния ми труд по учебния път, да зарадвам тия, които ме учат и тия, които ме насочиха към образованието, пръв от които е обичния ми Учител и моя велик преподавател брат Боев.

2.1.28. Благовещение, 7 април 1928 г., събота, [Витоша, бивака Ел-Шедар]

– Хубави светли звезди, кажете, утре ще има ли слънце? Сириус прекрасен, що като брилянт гориш в небесните глъбини, кажи, утре не ще ли ни сполети буря, не ще ли ураган да ни връхлети, че за Витоша се готвим, горе на планината да отидем. Бъди ни Оракул и Ти, Орионе, ще ли се радваме на топли слънчеви лъчи или ще има – студен душ?

Не отговарят светлите звезди. Трепкат, примигват с очици, мълчат си те. Сякаш само отговарят: – Що питате нас? Питайте ветровете, що носят бури и мъгли. Ние сме високо над тях и за нас няма това, що вас тревожи...

Изток и запад не предвещават нищо добро – мътно е небето и в двата си края... Сякаш мърморят нахмурени: – Тази нощ облаците на съвет ще се съберем и ще решим утре що ще бъде.

Тръгваме... В 6 часа сме над Драгалевските водници. Слънцето не се яви. Не се яви ни после, ни по-късно... Тъмни облаци притиснали небето, като че искат да го задушат. Тук–таме се откроява измежду тях някое синьо окце, но бързо облак се затичва и в миг го затуля.

Ечат воденичните колела. Ледът е отпуснал буйния поток, сега завъртял множество воденични камъни. Ето ги и нашите приятели –

селските псета. Те ни срещат с радост и има защо – големи къшеи хляб изчезват в раззиналата им червена паст.

Витоша вече ехти от нашите песни. Лесът се събужда. Клоните напъпили, кукуряк наднича от шубраци и камънаци, и се хвали, че е първият пролетен пратеник, че жив и здрав е останал след люта зима: „Зимата ме погреба в земята като суха клечка, но сега аз възкръснах още по-хубав, по-здрав." Също тъй се хвали и минзухара – моравия сочен минзухар, и до него жълтия златния му брат, който прилича на тънки восъчни свещи, които скоро слънцето с целувки ще запали – ще разцъфти. До него е и зюмбюлчето! Напразно кукурякът се хвали, че „той е пръв", не, още много други цветя има, които са първи като него. Малката тревичка преди всички тях поникна изпод снега и сега вредом е разпростряла копринената си дреха.

Въздухът е тъй упоителен и чист. Тъй леко и с жадност го поемат гърдите като целебна сила. Той е подсладен от невидимото присъствие на здравеца, що все още опърпан се крие из скалите. Облаци, подобно изригващ вулкан, нахълтват изневиделица, после в бойни редици се просват по планината и я заливат с мъгли.

Кога изкачихме „Зеленка", кога минахме „Буди душа" – ето ни вече по самото шосе към „Ели Шедар". От към запад пристигат тълпи от мрачни облаци. Няколко пъти слънцето прави опит да надникне, мярва се през облаците светлия му диск, но уви! Облаците го скриваха с всичка сила...

Настигат ни туристи за „Алеко". Колко стройни и напети изглеждат със своите красиви планински костюми, със своите обрулени от вятъра и слънцето лица, с тая свежест и бодрост в поглед и походка! Те бързат да предварят закапващия се дъжд. Ние не бързаме – едно че нямаме хижа, друго, „пролетният дъжд е целебен" – според думите на Учителя и затова ние не го избягвахме.

Почва да ръси. Нека си ръси. С нас е Учителя. Тогава що ни е грижа от него?

Ел Шедар. Клоните му са още голи. Всред него гори грамаден огън: там врят чайници, пълни с изворна вода, взета от оная мила чешма, що преди 5 години десетки чифтове ръце за 1 час съградиха. Хвърлям раницата и кожуха и се затичвам първо с нея да се здрависам. Измивам пламналото си лице, разхлаждам ръцете си. Боже, колко е хубаво! Как весело и буйно клокочат обилните й води. Колко е хубав сега тъй събран под толкоз камъни, събран в този голям стоманен чучур!

Покрай този извор още колко други изчистихме и подредихме! Пръснати из планината, кой тинест, кой притиснат от камъни и глина, разлети навред, ние ги разкопаваме, чистим, изграждаме тъй както ни научи Учителя – както и той сам прави, когато види някъде някой извор. В Родопите, на „Карлъка" е изградена от Него оная чешма, оная кървава вода, която при Баташкото клане е служила за разтуха на ужасените бегълци... Разказва сестра Янакиева как сама, заради Учителя (а за Него, силите се удесеторяват и за най-слабия) сама изкопала големия трап за тая чешма. Другата работа после подели новодошлите братя и сега в „Карлъка" стои тая чешма, считана за целебна „светена вода" от селяните.

Такива пет извора има и на „Куш бунар" – в Балкана. Там природата от пет водни гнезда е дала началото си на изобилно планинско поточе.

Там е било блато – Учителят е намерил изворите, пет на брой, изкопал е траповете им, иззидал ги е, после един с друг чрез поточета ги е съединил и после ги е събрал в едно цяло – малка речица, която никога не пресъхва. Изворите отстоят един от друг във форма на върховете на петолъчна звезда…

Колко са хубави! И сега, седяща до Елшадарската чешма, неволно си спомням за Куш–бунарската водна звезда в блян унесена под блестящите звезди на Сливенския балкан, облъхната от песента на Балкана, който не спира да пее „хайдушка песен". Спомням си този дядо Никола, който разправяше, че познава Панайот Хитова, Левски, Хаджи Димитра, Стефан Караджата. Неволно си помислих: Не сме ли и ние „бунтовници" – носители на ново освобождение на човечеството, вковано в ноктите на невежеството и леността. А не е ли мързелът, алчността, недоверието по-страшен враг и от читак–турчин! Не, наистина ние сме опасни бунтовници, които не на шега, чрез тия излети обявяваме война на предразсъдъка, че „всред природата е опасно", че има „течение", че може да се простудим и пр. пр. И този враг не е далеч. Ние го носим със себе си. Той е у нас, в сърцето, ума и волята ни. Ние трябва от там да го пропъдим за вечни времена. Нас работа ни чака. Ние сме новите бунтовници за просвета и духовна свобода! Да се освободи човешкият дух от своето вековно робство, да възкръсне към нов, свободен и щастлив живот.

Вали дъжд не на шега. Дребен, тих, напоителен. Гимнастичните упражнения пропъдиха оная вцепененост, настъпила чрез почивката, след излета ни нагоре… Дрехите ни натегнали от вода. Но ние се радваме, че получихме милувката на пролетния дъжд.

Случих се наблизо до Учителя. Сама видях благата, що за миг отвред се струпаха пред Него – пакети бисквити, портокал, халва, орехи. Но Той всичко раздава, а яде само пресни репончета и чесън с прясна пита, опечена в пепелта. Как изневиделица пред мен се измъдри топка халва и шепа орехи..., не зная.

Сега се сетих за притчата с 12 коша трохи… от 5 хляба. Да, когато любовта е между хората, всички стават щедри и това, което до тогава са считали само свое собствено притежание, в присъствието на Бога в сърцата им раздават го да се попълни навсякъде недоимъка.

Това, което някога е било „чудо", сега разумът го обяснява, че станалото е дело на великата Божия любов, която всред мрака на егоизма тогава е засияла между хората и ги е сближила така, че са споделяли всичко помежду си като братя.

Да, „ядоха, наситиха се и дигнаха 12 коша къшеи". Учителят раздава на тия, които почти нищо нямаха; така че изобилието на едните премина върху нищетата на другите и така благата се изравняват този ден, както и дъжда, както и Словото на Учителя навсякъде проникна.

Застанали около огъня пяхме песни. Пара се вдига от мокрите ни дрехи и радост от гърдите ни. Няколко пъти слънцето се опита да надникне,но не можа. Целият ден, дъждът не спря своята тържествующа песен. Него го чакаха милиарди посеви, семенца, коренчета, тревички и цветя. Той има своята важна задача, която иска навреме да извърши, за да не се посрами пред лицето на Май.

Към 3 часа се готвим за път. Заставаме на обща молитва. Минзухарите и кукурякът ни изпращат, сякаш се извиняват за дъжда. Обладани от

непозната енергия ние просто летим към долината. Неусетно изгазваме Симеоновската кал.

Ето вече топлото жилище – печката гори. Водата е стоплена за обливане, чай готов за пиене и мекото одеяло вика за почивка. Пламнала от милувките на дъжда и топлата баня, слагам на коленете си чиста хартия и се опитвам да запиша що годе това, което преживяхме на днешния Благовест. Но що мога да кажа за това? Може ли да разбере моята радост този, който като мен не е изкачвал планината под такъв дъжд. Може ли някой да влезе в моето тържество, ако не е бил с Учителя там горе при цветята и изворите, и чистия въздух, ако щастлив и радостен не е газил хлебородната кал, от която всичко расте, цъфти и зрее.

Лека нощ! Утре рано ще стана и днес решените задачи по алгебра на преподавателя си ще покажа. Знанията брат Боев ще ми да провери – нови задачи да ми предаде.

2.1.29. Втори ден на Великден, 15 април 1928 г., понеделник, [Витоша, бивака Ел-Шедар]

Нищо по-омайно от пролетно, от пролетно ранно утро. На изток зората къпе хоризонта с розови лъчи, които дават нежни отблясъци върху планинските върхове. Върбите леко се развили, сякаш нежно зелен облак е обвил дърветата; из градините нацъфтели бели и розови овощни дървета. По шосето към Драгалевци и от двете му страни многоводни ручеи тичат да се влеят в Перловец, поел всичките мътилки на София и ги отнася далече. Бистри са те сега, бързат и весело в изпревара се гонят, а не знаят какво ги чака – горките! Чистачи са те на столицата, които за миг ще се измърсят до неузнаваемост. Господи, и реките имат подобна с човешката съдба. Едните карат воденици и тепавици, поливат зеленчукови градини, а други мъкнат тегобата на стохилядни селища... И тая вечна работница – Природата, всичко подрежда, пречиства и пак в нова чиста свежест на людете го поднася за здраве и живот.

Из дърветата ечи песента на ранобудни славеи. Песента отговаря на свежестта на цялата природа, на росните капки по листете на дърветата, в цветните чашки на цъфналите череши, вишни и зарзали.

Тъмен облак изневиделица се затича и завчас закри пламналия в розови лъчи хоризонт... Като някакъв ненаситен дракон, той поиска да угаси дневното светило. Топъл ветрец лъха от планината и милва заморените ни лица. Като че той бе първия й пратеник, що с нежна целувка ни приветствува с „добре дошел".

Ето ги пак тълпа Драгалевските кучета, тихо, с радостно скимтене ни посрещат. Хей, далеч пред нас в гъсти редове върви група. Това са наши, бездруго, а сигурно и Учителят е с тях! Там почиват. Преди да ги настигнем, те вече стават и тръгват. Почиваме и ние върху камъни, обкичени със здравец, теменужки, иглика. Където и поглед да обърнеш – все тази омая, все тази пролетна красота. Благоухание, ведрина и птича песен. Унасям се в красив блян. Малки бубулечици лазнали вредом. Мушички литнали из въздуха, къпят се в топлия сутрешен зефир. Свежа тревица е напослала с плюшен килим там, гдето до вчера зимата си дръпна бялата черга и остави след себе си само кал... Лястовичките бързо летят из въздуха и правят

извивки към земята, сякаш искат там да слязат. Тук–таме, из белите облаци се отваря синьо небесно прозорче, което зове нагоре, нависоко... От цяла сутрин, облаците подобно огромни истукани сякаш стоят неподвижно. От време на време слънцето се показва през някой облачен процеп, за да осветли природата със златна багра и пак се скрива.

За миг, сякаш забравям, че съм човек и, че трябва да стана и догоня дружината. Като че ли се сливам с околната природа и потъвам, изчезвам в нея, както росен дъжд в недрата на земята. Чии са тия златни кубета, що през облаците се издигат и шепнат чудна приказка? Какви сая тия множество сгради там доле?! Стоят ли те още по местата си след онзиденшния земетръс! Успокоиха ли се там людете доле? Осигуриха ли живота си за още някой ден? Не ги ли чака ново бедствие?

В природата няма тревога. Всичко е тихо и спокойно. Тя очаква пролетта с цветя и песни. Тя не се страхува от нищо. Всеки камък, всяка долчинка и хълмче ме зове: „Ела при нас, ела да те здрависаме". Птичка извила кръшен глас и тя: „Постой, послушай ме, аз за тебе пея сега!" Изворчето ми кима да го приближа. Червеното ухо, цъфнало на сухо клонче, ме мами към себе си. Неусетно ставам пленница на планината и не зная на къде да вървя...

Когато пристигам на Ели Шедар, отдавна всички са вече закусили и забравили за трудния път. Пристигам последна, съвсем последна, като че ли капнала от небето. Върху големия огън камара сухи дърва. Братята са ги събрали и насекли. Върху огъня клокочат чайници, тенджерки и гърнета. И днес ще имаме варена коприва. Тук–таме я виждах из тревата, но тя не ме привлича тъй както сладкодъхните теменужки, иглики и здравец. А сега вдъхвам с наслада приятния мирис и вкус на прясна зелена супа.

Учителят е там. Около него – венец от млади и стари. Гледат го с богоговение, доверие и обич.

Днес изпяхме за първи път композицията на 148 псалом от брат Кирил „Халелуя". Изпърво ми се стори много хубава, после тя изведнъж престана да буди в мен всяко очарование; може би защото приличаше на провиквания, внезапни, буйни, които нямаха своя психологическа предпоставка. Художницата Цветана рисува нещо. Музикант извива лък по струните, пее с тихия зефир, с песента на облаците и слънчевите лъчи. Хористи са обградили диригента и пеят ли, пеят. Лежа върху високите скали и само слушам и се унасям. Не, този ден е само за съзерцание. Тъй е хубаво, тъй е хубаво!

Ето го и слънцето се показа. Усмихна ни се, обля ни с топли лъчи, после покапаха няколко радостни сълзи от очите му и – толкоз. Скри се пак зад облаците, изчезна, като помоли небесните шегаджии този път да ни пощадят от баня. Наистина, хубаво е пролетна баня, но пък и цял ден да ни вали и то не си струва. Тоз ден, пазени от облаците, речи на сянка, ние почиваме истински изпод храстите край огъня, или върху топлите скали.

На поляната огромен кръг. Всеки развърза раницата си. Доволство, радост и здраве се четяха по лицата. Сипаха ни по малко копривена чорба. Колко хубава беше тя с млад чесън, репончета, салатка! Ний сме тъй весели, щастливи, доволни! От що е туй? Само от това ли, че сме на планината? Само от това ли, че храната ни е тъй свежа, хубава и охотна? Или и за това, че Учителят е с нас и пълни сърцата ни с Висок идеал – Идеал към Бога.

След обяда Учителят даде да прочетем книжката „Черният Мойсей" от Григорий Петров. Според прочетеното, разбрах че „Черният Мойсей" е имал свръхчовешка воля, с неподражаема примерна добродетел. Най-после се събуждам от своя блян: „Черният Мойсей" раздруса душата ми в ридания. Аз искам да бъда като него. Не, аз искам само да му се поклоня, да целуна черните му скъпи ръце. Той, роб, слуга, нищожество за хората, непознат и презрян, но пълен с безсмъртния божествен пламък на Духа – на вечното добро. Златно, не, диамантено, слънчево сърце – отломка от самаго Бога. Какъв велик пример за подражание на тия, които се стремят към светли постижения, но са лишени от „средства" и „условия". Но геният трябва първо да гори в такова сърце и тогава всяка нова преграда става символ за ново въодушевление и радост.

Върху поляната изпъваме живо колело. Така правиме гимнастически упражнения с гамата. Колко освежително и ободрително ни подействува! Няма за нас никаква умора!

Слизаме през Симеоново. Стъпките ни потъват по гъста сочна трева. Отвредом погледът е милван от прелестни полски цветя: иглика, минзухар, теменуга, незабравка, сладниче. И това не са търсени цветя що погледът едвам открива. Не! Това са разкошни поляни, гъсто осеяни с тия скъпи дарове на природата.

Софийското поле изрязано на квадрати – засеяни с есенни и пролетни посеви. Тъй е разделена земята между хората, за да може по-леко да ги изхранва. Тук–таме пролетнината е избуяла и се люшка от вятъра на вълни. Сега пък слънцето прижуря. Где изчезнаха облаците, где се скриха, но – нито следа от тях. Ниже се на дълга върволица нашият туристически стан. Настигаме, отминаваме се с озарени от доволство лица. Вървим по Рилския водопровод през Симеоново. Огромните черни тръби още не са зарити под земята. Из полята плъпнали белорунни стада. Вълната по тях вече на фъндъци остава по драките; скоро ще им снемат тежкото облекло. Лакомо и ненаситно хрупат те сочната тревица.

Почиваме по детелинова ливада. Колко е хубаво!

След един час сме вече на „Изгрева". Почиваме за малко пред новоизградената Школа и – всеки поема за дома си.

Омаяна от пролетния лъх на планината, от прекрасните горски цветя, чист въздух, песни, игри, почивки под благоуханните храсти, слизам през боровата гора, напоена от упоителния мирис на смола, с бодри стъпки минавам през многолюдните улици, пълни с пременени хора, завивам по „Върбица" и на №10 поставям своя ключ. Светва електрическата лампа. После пламва печката ми за топла вода. След един час всичко е свършено. Сядам в леглото си и върху коленете си бързам да запиша преживяното и да реша още някоя алгебрична задача.

2.1.30. Кирил и Методий, 24 май 1928 г., четвъртък, [Витоша, бивака Ел Шедар]

По ведрото утро, по спокойно греящите звезди, по тихия ветрец Витоша покана ни изпраща, на гости да й отидем.

– Елате, казва тя – няма да ви къпя с дъжд, няма с вятър да ви бруля, няма да ви заглебвам по кални долини, няма да разтраквам зъбите ви от студ.

Кима тя с бяла малка ръчица от върховете си и нежно добавя:

„Зажъднях за песните ви, за веселите ви провиквания, за хубавите ви нежни игри. Елате, починете си при мен. Ето, изтъкала съм си вече пъстрите черги и шарените възглавници. Измих котлите на всичките си извори; можете да се огледате в тях и да пиете малки глътчици. – Рано елате, казва тя – да видите как се разсъмва у мен, как ветрецът при зори тихо разклаща цветните стълбца и вие отдалеч ще видите как гали високата ръж. Как славеите се надпяват в ранина, как лястовичките все още разправят на висок глас за планини и моря, докато дойдат при нас."

И тя още говори, сякаш че се извинява за миналото си малко грубичко държание към нас, като го обяснява с „атмосферни налягания", „електрическо напрежение", сезони и пр. А тя обичала гости, особено тия, които пазят чисти полята и изворите, не късат цветята, не кършат младите вейки на гората й. Тя не обича тия гости, които гърмят с пушки по нея, нито ония, които не пазят творенията на нейните художници и майстори.

Повярвахме и тръгнахме за Витоша. Потегляме наистина, както тя иска в 3 часа – в ранна ранина.

Слънцето голямо – блестящо и румено ни огря към водениците, гдето циклонът тия дни бе прекатурил множество стари дървета.

Лазим по зелените хълмове, гдето здравецът кичести гирлянди е поръсил по скали и валоги. Теменугата, мъничка и нежна, вече се прощава с полските цветя с нежен клик: „Довиждане! До година ще се видим пак!"

Незабравката е изложила в изобилие своите художествени творения. При някой шубрак е поставила само едно цветче, а до някоя скала – цял букет – свежи, стройни, красиви. Художникът на жълтурчетата навред е оставил по една картина. Той се хвали със сочния жълт цвят, с който дори разкошната иглика, що и тя е поставила вред своите картини, не може да се похвали. Сладниче на кичести кичури застанало до разкошно зелена переста папрат и тихо се разговарят. Лайкучката разтворила бяло чадърче, непрекъснато се усмихва срещу слънцето. А мащерката е разгърнала по скали и драки своята розова свила и пред из въздуха благоухание и свежест. Извисили се стройни буки, борове и габер. Измежду тях тънка калина се преплита и нежно шушне с клоните си. По листите й лази божата кравичка – алена калинка, като скъпоценен камък, по блесналия в елмази росен лист на леската. Дрянът вече свива своето жълто знаме и едвам се различава между другите си братя. И над всичко това сияйното чисто ведро небе, синьо, синьо като синчеца, с тук–таме рейнали се малки буклести облачета, като главите на кърдрокоси дечица. А въздухът, Господи, неописуема сладост, неоценима благодат и свежест. Нежно милва той очите, изпълва гърдите с омая, здраве и песен... Той е лекоперестия кораб, що ни води нагоре, все нагоре...

Наистина днес Витоша е царствена. Гледай как е извисила глава, сякаш тайнствен сфинкс, що крие в недрата си щастието на всички живи създания. Много неща знае Витоша. Много тайни са записани върху каменните й скрижали, за онзи, който може да ги прочете. И шъпне се, от някои мъдри се шъпне, че преди турците, били гърците, преди тях – римляните, преди тях – славяните, а преди всички тях в тия долини, из тия поля, гори и моря българите – този ден и – во веки веков!

Колко бури знае тази могъща планина, но все тъй величествена и прекрасна си стои тя още от край света.

Нижем се вече по новия широк път всред планината. Каква чудна гледка се открива към Софийско равно поле! Сега то прилича на вълшебна приказка. Като че ли, сега там живеят само феи, чудни самодиви, омагьосани принцове, слънчеви пажове, вълшебни птици, красиви кротки и песнопевци...

Като през паяжно свилено було се прозира лицето на Столичната хубавица – София – прочутия Средец и Сердика от памтивека... Реките подобно сребърни жици прорязват долините й. Плъзнала е София кръстом. Тя расте; полека и здраво се издига нашата прастара Столнина, от още първите ни свещени воеводи, които по Божия повеля ни заселиха тук. Над близките села, наредени в подножието на планината се вие дим. Навярно сега „Драгалевските феи и омагьосани принцове" колят курбан – Светец празнуват. Видях ги с очите си тия приказни, вълшебни мъже и жени – обути в цървули, стегнати в сини сукмани и пъстри ризи, водят за ръка малки сополанчета – бъдещата слава и величие на Драгалевци. Трицветни знаменца украсяват схлупените им одимени дворци, пред които мучи пълновима крава.

Настигат ни туристи, возени в автомобил. Отиват нагоре да се освежат по този начин. Дали ще усетят нещо клетките им от този ефимерен допир до природата? Но, тяхна си работа. Изглежда това бяха богати евреи, които много не се грижеха за по-вече кислород в кръвта си, за повече преживявания всред майка природа.

Ел-Ше-дар. Огньове. Накацали по скалите, някои от изпреварилите вече се провикват към нас: Ехо! Ехо! Чешмата разлива обилни струи, пее, пее, радва се и се весели. И тук цветя, и тук животворна хубост. Около огъня, върху камъни тук и там, насядали или полегнали, някои от нашите вкусват едемско блаженство, топлени от приятната грейка на разгорената жар. Време на закуска. Всички дъвчат усърдно.

Ел-Ше-дар се радва на своите гости. Дръвчетата се раззеленили, тревата с множество пъстри цветя е всекиму послала с мека постеля. Мирише на здравец, мащерка и лайкучка. Планината е наизвадила миналогодишните си украси, що цяла зима е крила в своите белоснежни скривалища. Сега, те всички отново са изкарани, оправени, оперени, като за сватба.

Учителят седнал върху такава една пъстра възглавница. Лицето му сияе от вътрешна красота и сила. Белите му сребристи коси, подобно свещен ореол ограждат дивното му пъчезарно лице. Всекиму, приближил се до него, намира по ценна блага дума да каже, да се усмихне, или бащински погледне.

Всички сме на припек. Обхваща ни сладка дрямка – приятна отмора. Като че ли до тука бяха всички грижи и, че от сега нататък ни чака само райско блаженство.

Всички млади около диригента. Симеонов сияе. Колко се радва той когато грабне диригентската палка! Широките му гърди се издуват с благодарната сила на песента – гласът му ечи над всички.

Хубави са нашите песни. С тях десетки години посрещаме дни и нощи, и носим неволи и грижи. Дивни песни! Сладчайши мелодии. Чрез тях ние изливаме обичта си към птички, цветя, ручеи, небе, слънце и звезди. Как иначе? Освен с песни, много и сърдечни песни: „Тъги, скърби", „Сладко медено", „Росна капко", „Зора се чудна зазорява". Една ли са и

две, че да ги запиша? Той ни даде тия песни. Той – Учителят. Господи, колко са хубави! Чрез тях животът у нас расте и хубавее.

Днес ний сме щастливи – тия думи изказвам с пълна увереност. Може би в света сега някого коронясват, може би някой осъден на смърт днес получава свобода и прошка, може би има и други непознати радости в света, но ние сме измежду най-щастливите. Защо? – Защото сме с Учителя. Неговото присъствие ни окриля с божествена радост. От Него се излъчват прелестите на рая, благото на небето. Как стана тъй, че нам се падна това щастие да сме с Него? Щастливи деца, избраници някакви, не зная какви и за що. Той ли ни потърси, или ние Него? Той ли ни намери, или ние Него? Виж как тихо на камъка си седи. Притваря клепачи, като че вглъбен в себе си. Не вика, не жестикулира, но всяко негово най-малко движение е красота и сила.

Нещо ще стане в света. Такива велики Учители винаги чертаят началото на Нова Епоха. Човечество, вземи под чест! Идва Новото в света! Предвестник е Той. Нещо чудно и велико ще стане, което ние още не предусещаме.

О, какво говоря аз, най-малка между малките, най-глупавата? Какво пророчество дръзвам да проповядвам?

– Нова История, Ново Човечество, Нова Европа!

Кой ми внуши тия мисли? Живо туптение в сърцето ми буди чудно вдъхновение и ръката бърза да запише това което е, и това, което ще стане.

О, най-малка аз от всички, що са държали перо в ръка, как смея да записвам такива думи?

Но що думам? Защо да не дръзна смели слова? Та мощният дъб не почва ли от едно малко желъдче. Трябва само слънце да го грее, роса да го роси и то ще си порасте и мощен дъб ще стане.

Може би, ще дойде време, когато вдъхновените ми сега Слова ще станат плът и кръв, и всичко ще се сбъдне.

Амин, Господи!

2.1.31. Петровден, 10, 11 юли 1928 г., сряда, четвъртък, [Витоша, бивака Ел Шедар]

При изгрев слънце вчера напущаме града, при изгрев слънце днес се завръщаме.

В три часа сутринта оставихме града и през разкошните сеитби се озовахме край заспалите селища. Над нас небето сияйно с многочислени звезди и със от тихата луна, която все още гори всред нощта като попътен факел.

Вкупом тръгваме над 150 души, а колко ли отпосле има да приждат. Имаме гости от провинцията – младежи по случай събора ни при Учителя. Няма вече Драгалевци. Южната страна на Витоша е вече залесена, поради което трябва да правим големи заобиколки, а това доста много и без това удължава пътя ни. Сега вървим по теснолинейката за водопровода към Симеоново. Поникналите сеитби, като разкошно зелено море се люшнало отстрани, по което се носи нашия пътнически кораб. Тази година класовете са високи, пълни, тежки. Превили морно глави, те гледат вече към земята,

ха, ха да се изронят от своите златни кошнички и отново да се посеят. Това е ечемикът и пшеницата, а зелената ръж като копринен воал се люшка по обширното поле, лъхан от сутринния ветрец. Развиделява се. Чува се чуруликане на разни птички, що вече бързо прелетяват из въздуха, сякаш дошли и те да посрещнат утрото.

Небето побелява. Звездичките една по една спущат завески по своите прозорчета, сякаш тепърва отиват да спят. Изток се облива в мека червенина и на хоризонта се очертава златиста линия. Бялото облаче, що се намира там, изведнъж почервенява. Като че ли то е слънчев паж, който пръв се провиква към природата да затаи дъх и всеки миг да очаква дневния цар. Наистина, ето го! Най-напред – светла точица, която всеки миг расте, издува се в огнено кълбо, и завчас полетява по небесната шир.

Върховете на Витоша са озарени в розово сияние, което постепенно почва да слиза по склоновете, подножието на планината и – забързва по долината. Утринната хладина полека – лека отстъпва на живата грейка от топли слънчеви лъчи. Когато слънцето почва да прижуря ние сме вече всред горската пътека под нависнали лескови габрови шумаци, мамени тук и там от алени лъскави ягодки... Сякаш в молитва, коляното се прегъва, ръката посяга към зрелия плод, за да го сложи в устата жадна за свежа глътка. Те просто бавят вървежа ни. „Постой, викат те, пътниче, постой! Цяла зима ний се готвихме за този ден, цяла зима и пролет приготовлявахме своя плод, за да ви угостим, елате, хапнете си!"

Така, бавейки се неволно, изкачваме храсталаците с лъкатушения и се озоваваме на поляната срещу Ели Шедар. Белите му скали, подобно тайнствена пирамида се отделят върху зеления фон на разкошната горска зеленина. От там високо се вие дим, а от скалите вече се провикват към нас. Пристигаме и ние. Вниманието ни най-напред е привлечено от шума на бликащата чешма. Тя е вечната горска певица, която непрекъснато весели нашата гостна. Така весела и щастлива, тя лети надоле из планинските усои да радва треви, цветя и птички. Покрай нея нацъфтели безброй жълтурчета, здравец и кълрава свежа папрат. Но тия хладни усои крият за нас и скрита опасност. Затова бързаме да сменим потните си дрехи със сухи, чисти. После започва втория номер – пиене ароматичен чай в който изронваме букетчето от набраните ягоди.

Сега какво? Пак възход. Покатерваме се отново по стръмното нанагорище към Резньовете. Пътеката лъкатуши по ягодови и боровинкови поля, цветисти кичури от омайниче, папрат, Бабина душица и здравец. Колко е хубаво. Всяко кътче те кани да седнеш и никога да не си тръгваш. Птички се разпели от гората и по гласа им се познава, че са радостни, доволни и честити. Погледнеш нагоре; въздухът сякаш трепти в синината на ясния ден. Зеленият гръб на планината блести на слънцето като скъпоценна бисерна одежда. Обърнеш ли поглед към долината – море от нови прекрасни гледки. Стара планина цяла замъглена от синкави пари, долината просечена от бисерни жици на реки и рекички, Рилски дооблачни възвишения, нивите нарязани на ясни и тъмни квадрати – всичко това милва окото и прави гърдите възхитени и възторжени да примират от възхищение.

Лицата ни алени – жар. Като че всяка пора е отворила устни и жадно вдъхва елексира на живота, който тука из тия чисти висини се разлива

като мощно море. Какъв аромат! Сладко дъха чубриката, мащерката, бора, и боровинките. То е такова чудотворно благоухание, що струва ми се и мъртвия би съживило.

– Стой! Чува се гласът на командата. Сядаме за почивка. После пак поемаме нагоре из царството на скалите и алпийски пасища. Тревата като жива се огъва под нозете ни. Грамадните каменни блокове нацепени като огромни старинни тефтери, стърчат тук и там подобно великански библиотеки. Може би, по тях е написана същинската история на тая планина, а също и на цялата Софийска долина, но кой може да ги разчете?

Хижа „Алеко" остава далеч, далеч зад нас. Напразно там пазачът бий приветствено камбаната, сякаш да ни покани на почивка, но ний се възвишаваме все по-нагоре и по-нагоре.

Жега. Слънцето е към своя зенит. Нито едно облаче. То е кристално, синьо, лазурно. От към Рила се издигне някое мъничко облаче, вземе застрашително вида на лъв, орел, после пак се разпилява.

Преваляме големия „Резен". Нависнали огромни библиотеки. Кой да стои и чете? Необхватните каменни рафтове са пълни със старинни съчинения, които самото Време е писало. Някои томове са подвързани, други, с разметнати страници – попадали една през друга... Отвесни стърчащи скални уломъци. Как да се покатериш по тях! Може би, ще минат векове, когато измитата почва ще оголи тяхната основа и те ще се търкулнат от своето величие, а може би – кой знае!

Много такива огромни скали са правени чрез динамита на парчета от трудоваците при просичане на пътя. Така че, още не се знае сигурността на тия могъщи каменни кули, които подобно царе днес владеят тук из върховете. Черни връх или „Верни връх", както вчера го нарече Учителя, остава зад нас в дясно. Някои от групата се устремиха към него, други останаха върху поляните на малкия Резен. Той има същия вид, както и големия; също такива разхвърляни блокове и разпиляна библиотека, само че е по-голям, страхотен и още по-недостъпен. От тук се открива величествена картина – небе и само небе над хаотично нагънати планини. Като че ли сме в тайнствено царство, което разгръща страниците на своето дивно минало, настояще и бъдеще, всички под знака на величие и слава. О, Родино мила!

Учителят седнал всред тия огромни библиотеки, като че жива част, или някакво тайнствено излъчване на тяхната вътрешна мощ. Тъй вечно млад, вечно древен и велик, в миналото, настоящето и бъдещето, както и самата природа. Слънцето прави още по-бяла снежната му коса, обградила лицето му с неземен ореол. Той не говори. Но царственото му мълчание всред тия природни великани казва нещо на душата, разкрива някаква чудна тайна, досега скрита като че ли...

Бубулечки! И тук живот, Господи! Розови и сини цветни очици надникват мило от тревицата към слънцето, като че ли му благодарят. Лягаме по тая вълшебна постеля на припек и дишаме животворния въздух. Тревата е тъй гъста и тъй се огъва че служи като великолепна постелка за почивка. Лягаме и с услада дишаме, и пак ненаситно дишаме, унесени в сладка дрямка. Над скалите високо из въздуха се вие орел, разперил грамадни си крила, цепи въздуха, сякаш се чуди на това неочаквано нашествие в неговите покои.

Към пладне слизаме. Неусетно се смъкваме надоле, подтичвайки с весели провиквания. Лъх – вълна от аромат и свежест. Някой селянин довел на паша тъдява два красиви коня. Как щастливи биха били, горките, ако не бяха спънати с тия тежки железа! Всяка крачка е придружена с неприятното дрънчене на веригата. Провиждат се върховете на боровата гора, хижата, Стара планина и части от Софийското поле. Окото е омаяно от чудните прелести и от – изобилните ягоди. С чести навеждания, изправяния през свежия боров клек, наближаваме Гостната. Там гори буен огън. На възбог се издига бял пушек. Из пътя събираме и сухи дърва, и така натоварени триумфално пристигаме там.

Почна разкошния обяд. Кой не знае сладостта на храната след дълъг изморителен път при изпобити от умора нозе, кой не е утолявал жаждата си с ароматичен чай – нищо не знае. Огнището отхвърля високи червени езици, дим, искри и приятна грейка.

Полека лека слънцето клони към запад, а заедно с него пристига и вечерния хлад. Големите горящи дънери се стопяват в обилна жар, която прикликва мнозина. Някои вече се огъват в платнищата си, други, подобно Якова, слагат глава на камък и заспиват. Някои пък си нарязаха папрат, за да ги не убиват камъните. Такова легло приготвиха и за Учителя. До късно през нощта, около огнището се чуваше тиха гълчава. Будна сестра цяла нощ бодърствува около огнището – доброволка – да подклажда огъня; да поддържа горещата вода в чайниците, която бе сигурна защита от нощната пронизваща хладина, обгърнала изморените ни и запотени от излета тела.

Среднощ. Учителят става и ни призва на молитва. Заставаме всички на поляната под чаровното звездно небе, изказваме нашата сърдечна молитва и благодарност. Светли сенки сред нощта, всеки един представлява запален факел за живота. Звездите като брилянтени очици, къпани в утринно мерцание ни приветствуваха от далечните глъбини. Луната – последен уломък, ярка се показа на небето.

Чудна, дивна молитва всред нощ на планината! Толкоз сърца туптящи в един възторг, от една обич и стремеж! Пак около огъня, пак лека дрямка и поспивания, после песни, после приехме почерпушка от Учителя по случай именния му ден по едно сочно локумче. Как хубаво ни подействува това сладко парченце.

В 2 часа потегляме за път. Хоризонтът се очерта. Небето побеля, птичките зацвъртяват из храсталаците. Цветята се оросиха от сутрешната милувка. Изток почервеня. Златният диск се показва. Небето плувна из огнени вълни. Ние слизаме от горе, като че ли право към тая пурпурна урна, пълна с живот и сила. Сега не ние, а то ни посреща. Бинокълът ни откри по огнения диск петна, които според Учителя предсказващи беди за човечеството.

Почивка. Път и пак почивка. Цялата природа запяла благодарствена песен: планини, реки, цветя и всички живи твари се радват неизказано, докоснати от невидимото крило на щастието.

По нивята плъпнали жетвари. Чува се проточената им песен. Днес те връзват първия сноп. Ето ги по нивите, а негде вече се издигат и кладни – кръстци. Пак по сеитбите, пак там, гдето вчера били буйни зрели нивя, а сега е бодлива угар. По теснолинейката. Красиво се точи низата пътници с бели шапки, пъстри блузи и рубашки. Учителят е с нас.

Напомня ми дивната евангелска картина „Исус из сеитбите". Тогава, щом той прилича на Исуса, то ние приличаме на учениците му, които отпосле станаха апостоли... Значи, между нас са бъдещите апостоли, работници за Новото в света...

Няма вече Нерон, няма вече инквизиция – няма, няма! Ние смело ще вървим в света и ще разнасяме лъчите на Новия живот, живот красив и радостен, къпан от недрата на майката природа.

Чешмичката на Ловния парк. Раззеленели се върбите, посадени от нас. Колко труд положихме тук, средства, тичане, песни, работа, работа, че това мочурливо място по плана на Учителя превърнахме в красиво живописно кътче. Големият и малкият басейни, изградени с камъни и дъно от цветна мозайка, са пълни с бистра вода, от гдето коларите могат да напояват добитъка си. Но, кой знай, „Ловният парк" се заканвал, че ще унищожи този райски кът... Коритцето, що прибира сладката вода на чучура, кани да се наведеш и да пиеш, пиеш някоя и друга глътчици.

Изгрев. Като че ли сме вече у дома си. Разотиваме се рано, в душата ни слънце, което показва пътя към Б о г а.

2.1.32. 8 ноември 1928 г., Димитровден, [Витоша, бивака Ел Шедар]

Как изведнъж всинца се намерихме в 9 часа на Витоша! Ели-Шедар благосклонно ни прие в скутите си, още росни от нощната влага, блестящи на слънчевите лъчи. Как се намерихме едновременно? Тръгнахме едновременно, рано, това е то! На „Изгрев" някаква камбанка зазвъня още в 3 часа, преди зори; завари ни ококорени, всички почти готови за път.

Няма нито луна, нито звезди. Гъсти облаци закриват небесното чело. Вчера Учителевият барометър се качи, тъй че, днес очакваме хубаво време, въпреки всичко. Пътуваме като сенки – не можеш да различиш в мрачината кой е до тебе; тъмно като в рог. Но, тук–таме някое малко фенерче светне и освети за миг някое мостче, локва или валога.

Сякаш засрамени, облаците се разкъсаха и се оттеглят нанякъде. Над нас блесна звездният океан. Орион замрежен над мъгла ни гледа отдалече с тихи очи. А Сириус, подобно прекрасна синя птица, трепка с тюркоазените си криле към нас, сякаш да ни поведе по своя път. Като че ли той пее, нещо разказва, шепне, доверява. Може да се гледа с часове в него, без да омръзва, без ни миг да губи красотата си. Не виждам де стъпям. Очите ми са устремени към него; сякаш той ме зове. Защо? Може би, за да чуя неговата хвалебна песен към онова слънце, от което произтича всяка прелест и всяка красота.

Сириус, сякаш ти си нежна дева или млад юноша, тепърва стъпил в живота. Ти си прекрасна загадка, която пълниш душата с чистота и възторг. Не си ли ти скъпоценен пръстен върху ръката на Твореца? Или брилянт, най-скъп и величествен от Короната Му! Колко те обичам, ясна звездо, колко те обичам! Стори ме да дойда при тебе! Няма тежката ми земна нога да стъпи върху тебе, но само отстрана и отблизо ще те съзерцавам.

Побелява. Звездите една след друга напущат небесния хоровод. Хоризонтът се очертава. Идващата светлина открива пред очите ни светла есен.

Пълзим по планинския склон. Дишаме упоителната свежест на съхнещата есенна шума. Въздухът сладни от благоухание. Пътеките посипани с пъстроцветна шума, сякаш приказен богаташ небрежно из пътя си е поронил малки и големи жълтици. Затова пък и небето е тъй ведро, тъй синьо, малките облачета тъй бели, скалите тъй бодри измежду зелената подмладена трева, че ти се струва, не есен, а пролет се ражда с нов букет от сладкодъхни цветя.

Из полята стърчат сухи вейки от растения. Те вече са изсипали върху земята своите семенца, скоро сняг ще ги засипе и топло скрий в пазвата си за до пролет. Тук–таме, есенният минзухар е разтворил мораво чадърче – самотен и печален всред съхнещата шума. Здравецът се разперил навред със своите сочни тъмнозелени листа, щедро напоява въздуха със здравословен полъх. Няма иглика, жълт минзухар, няма я незабравката; като че никога не са били, никога не са красили тия полета. Где е дивия карамфил, жълтурчето, маргаритката? Где е червената и жълта, и синя тинтява? Всички те отдавна са прибрали своите свилени платна, съвсем преобразени сега, като че ли не са същите, като че ли никога не съществували.

Но само здравецът, вечно млад левент, верен на всички годишни времена, свеж хубавец отвсякъде, пак бодро се обажда: „Тук съм, тук съм аз! Малко ли ви е, не ми ли се радвате?" О, мой хубав зелен здравец, мое вечно родно цвете, що кичиш ухото на младите подевки, що момци на капите си кичат, що моми и невести садят под прозорците си и вечер, и сутрин поливат. О, мой нивга неувяхващ здравец, мой зелен здравец – ти благоуханна китко! Наистина, ти си най-верния страж из горите, които показват, че макар и скрит зад облаци, все пак има слънце, има живот.

Шумоление. Нежен ромол – поточе наблизо песен ронлива излива: „По мене, по мене нагоре върви пътнико, аз ще ти кажа где да отидеш. Там горе, на Ели-Шедар ще те заведа аз. Там, не далеч тече бистрата вода на една малка чешма, що крепки ръце чучур й направиха. Жадни люде и морни животни да пои, в гърдите им сила да влива. Тук спира станът ни, многолюден, многошумен, бодрогласен. Стреля слънцето върху ни благодетелните си лъчи, стопля измореното тяло, приютява за почивка. Високите върхове, като че се люшнаха на възбог, издигнаха ръце нагоре да приемат слънчевата прегръдка.

Преоблечени, седим по нагретите скали и пием мащерка с много захар и лимон. Развързват се раниците. Към тях посягат големи и малки ръце; големи, груби, жилести и нежни, деликатни, детски и набръчкани, сухи пръсти... Пълни чаши с ароматичен чай се поднасят ту към нежни детски устица, или нежни момински устни, скрили бисерни зъбки, или към старчески сини, трептящи устни, или под рунтави мустаци се разтворила някоя беззъба уста.

Колко очи, колко различни очи! От кротко усмихнати с дъговидни тънки вежди на бяло гладко чело, до старчески, мънички, скрити под надвиснали рошави вежди, сякаш надничат от някой храсталак. Как сърбат, как жадно пият всички прекрасното питие.

Лумнали буйни огньове разливат милваща грейка. Камара сухи дънери! Кой, отгде ги донесе? Негласна добродетел върши всичко това. Грамадата невидимо расте – за общо благо, за обща радост. Все тъй, сега

и винаги. Купчина млади и стари, застанали нещо весело си приказват. Види се трябва да е нещо много интересно, защото лицата им греят в усмивки. Купчината се увеличава. Кой е центърът, който я привлича? Кой! Този, който ни научи да обичаме Бога, природата. Като блестящо сребро е копринената му коса, сляла се отзад и към ушите със също такава бяла брада. Като че неземен венец свети над раменете му.

Бронзово лице. Две кротки очи, дълбоко в душата гледат, като че не гледат, виждат, като че не виждат, казват, като че не казват...

Говори Той: Едни се смеят, други се очудват, а трети застават в дълбока размисъл... Кой му изтъка този абен костюм и ризата му накичи с голям брилянт? Кой? – Майката природа. Около врата му ослепително бяло шалче от лен. Как ярко свети скъпоценния камък! Може би, за пръв път от своето раждане из недрата на земните глъбини е накичило достойна гръд. В плетени бели терлици почиват нежните му изморени нозе. Те приличат на два бели гълъба; тъй бели и чисти, като че ли ще полетят...

Чуват се песни. От канарата я подемат мощни гласове, хълмове и долини я подемат и разнасят навред. Като че ли и самото небе ни приглася, грабва ги и ги разлива чак дори до Бога.

Прелестен ден. Слънцето си играе по разнобагрените листа на дърветата. Лежим на припек по треви и скали, като морно стадо край своя пастир. Като че ли няма Време и Пространство. Тук всичко изчезва, като че ли няма материя, ни това, което я мери и дели.

Колко хубаво! Стадо със своя пастир, далеч от хищници, вълци, мечки, лъвове, грабители. Не, не! Те всички може би са тук. Но вълкът е станал на куче, лъвът нарамил уморени овце кротко ги носи да не ги увреди, мечката голяма и рунтава лежала всред стадото като голяма овца, безобидно се оставя да я газят овците... Кой държи маслиновото клонче? О, Исай, вдъхновени древни певче, твоите предричания се сбъдват; моите очи за миг съзрели това се затварят над прималялото от щастие и блаженство сърце.

Очите ми са пророчески. Може би случайно съм седнала върху омагьосан камък, та очите ми почват да виждат чудни видения. Но тук, като че ли всеки камък е такъв, всяко кътче, озарено от присъствието на Учителя се превръща на приказен дворец, на вълшебна тайна.

Картина.

Той се обръща към една девица. Нещо усмихнато й казва?

– Сега ли, трепетна запитва тя.

– Сега, казва Той.

Всички са в очакване. Що ли ще стане? Развълнувана тя припва, покатерва се към една равна бяла скала, простира ръце и подпира върху гърдите си тежък товар. Крепко снема кошница, висока тежка камара, покрита с бяла кърпа. Носи го, допрела яко товара о себе си, бавно тежко стъпя да не падне. Очакват я с притаен дъх. Правят й път да мине. Тържество пълни гърдите й. Колко радостна е тя! Какво доволство грее върху лицето й! Вчера тя цял ден, запретнала ръкави е точила сладки млинове. Колко? Два, та 4, та 6. Шест тави. В широка панерка ги донесе на гърба си Урс – Цеко поетът. Донесе ги на планината. Учителят каза така. Защо е месила, защо прави тя това? Защо е донесла даровете тука. Да няма рожден ден, или пък е спечелила нещо на лотария, или някакъв имен ден, някакъв юбилей?

О, не, не! Тая малка певица могла само да пее и да работи. Само това могла. Искала да учи. Много искала да учи. Но как, кой, чрез кого?

– Чрез самата себе си, й каза Учителя. – Ти можеш, започни!

И спуснаха се да й помагат, само като разбраха, че тя желае. Колко късни вечери, колко ранни сутрини те бдяха край нея да я учат и просвещават. Години, години…

Тъй помогнаха те; Той, на малкото пеещо момиче – чрез самата нея.

Сега, тя се изкачи горе. Това, което постига гимназистът. Той получава зрелостно свидетелство и почва нов живот. Това стори тя чрез тях. Трудът и беше молитва, песен, мъка, смърт и възкресение.

Затова тя днес прави Гощавка. Тъй поиска Той, Учителят. Ето, приближава до Него, тихо коленичи с тежкия си товар, открива кърпата и първо Нему поднася.

– Учителю, благослови ме! – шепне тя.

– Нека всички добри мисли на тези братя и сестри дойдат върху тебе, казва Той и поема от баницата.

„Амин!" проехтява единодушно от всички.

Колко изненада и радост у всички! Хвалят баничарката, поздравяват я. Огънят гори, гори. Запяваме песни. Облак засеня светлото слънце, вятър раздухва димящите главни, размята пепел.

Учителят говори. Събираме се всички около Него. Говори за Божията Любов – единственият вечен закон, от който няма по-велик, който съживява и въздига повехналата тревица, прави изворите по-обилно да бликат, прави слепите да проглеждат и дава мъдрост на простите.

Слънцето не се оставя съвсем на облаците и през процепите им се явява над нас, като че ли иска да им каже: „Радвайте се на Божиите блага, те са за вас. За вас грея аз, за вас пеят птичките, за вас зреят плодовете; денят ви давам за работа, а нощта за отмора и почивка. Пращам ви въздух и здраве, издувам гърдите ви в песен, изпълвам сърцата ви в благодарствена молитва. Всичко хубаво иде чрез мен от Друг Източник, който на всички слънца и планети дава живот."

Тръгване. Учителят повелява да се загасят огньовете, да се приберат забравените вещи. Главните димят на изгасване. Ели-Шедар тъжи след нас. Остава да почисти; да изправи смачканата тревица, с роса да измий пепелта от земята.

Обща молитва на поляната. Като че ли цялата природа взима участие с нашата сърдечна благодарност. Като че ли цялата природа е проникната само от молитва, благодарност, поезия и красота.

На път. Преваляме към Симеоновските пасбища. Навред есенна картина. Горската шума слетяла върху земята като златни монети. Нивята почернели, обрани и тъжни. Може би те крият грижовно нови семена в пазвата си и очакват вече Белодрешко да ги покрие. Синее се Балканът горделив. Рила обвита в облаци едвам ни праща далечен привет.

С нас припкат и деца. Страните им прижурени, очичките греят от здраве и радост. Припкат край майките си като малки козлета, не знаят умора. Сигурно те довечера капнали ще заспят в майчини ръце, още когато тя ще ги облича за сън. Розовите устица ще престанат да чуруликат, ръката обвила майчината шия ще увисне, ще се отпусне върху чистото легло нежното детско тяло. Блажен сън ще склопи палавите очички.

Неусетно сме в долината. Ето юзината е зад гърба ни. Ето и боровата гора. Завчас сме при новата чешмичка. Колко е хубава! Там тълпа младежи си правят снимки. Мозаичното дворче пред чешмичката е чист, красив. Върбите ронят вече върху него златни листи. Той пее тиха песенчица. Всички други 5 басейна са пълни с вода – има и за поливане, и за добитък, и за хора.

Дома. Умора тегне на очите и нозете. Но трябва да се пие още малко чай, нозете да се затоплят в гореща вода, после преоблечен в чистото легълце. Чак тогава: Лека нощ! Тогава идва сладко сънуване, което се дава само на юнаците: гори, планини, скали, реки, езера, слънце и звезди, и много, много цветя и пение на птички.

Заспивам. Държа перото и едвам записвам последните редове; струва ми се, че нежна ръка взима тихо перото от ръката ми и го слага настрана. Струва ми се, че някой успивно ми пее:

„Тъги, скърби са богатство
за живота в душа скрити
за бъдни добрини,
за благи плодове,
за светли дни, (2)
за светли дни, дни, дни."

2.1.33. Мусалла, 9 – 14 август 1929 г., [Рила]

Сядам да запиша видяното и чутото от Рилската екскурзия. Но, Боже мой, дали ще мога? Може ли да се опише земния рай? Не, не, това не е по силите ми.

Цели шест дена из недрата на Рила. Цели шест дивни, щастливи дни! О, да биха се продължили вечно те! Да бих могла да задържа в гърдите оная божествена омая от свежите прелести на планината. Да бих могла, но уви!

Рано на 9 юлий натоварени на няколко омнибуси потегляме за Мусалла. През целия път пеем и неизказано се радваме от бягащите природни красоти, които се сменяват всеки миг. Тръгваме в тъмно. Пълни сме с такъв възторг, като че ли не за Мусала, а направо за небето сме поели. Постепенно се развиделява. Оглеждаме се един друг със смях; всички сме се облекли като за Северния полюс. Парен каша духа. Нахлюпили сме калпаци чак до ушите. Не липсват и дълги бели кожухчета, и дори зимни палта... Обувките ни тоз път почти без изключение са изрядни. Нови, импрегнирани и подковани. Отгоре на всичко, никому не липсва и чепат бастун. Раниците са тъй натъпкани с храна и бельо, че всички приличаме на едногърби камили. Натъпкани по-често с малко сиренце, чушчици, домати.

Слизаме направо в Чам Кория. Тук стана пазарлъка с конярите, да занесат по-тежкия багаж към хижата. На Чамкорийския мегдан се натрупват грамада раници, сякаш сме военнопленници, които сдаваме муниците си. Обикалят ни с любопитство префинени дами и господа.

– Младите, да, – чурулика една елегантна дама, но що търсят с тях баби и деца!

И наистина, като бели знамена между нас се разхождат 70–80 годишни старци и весело припкат край тях и 6–7 годишни деца.

Имаме случай да разгледаме и ний на свой ред летните жилци на Чам Кория. Дамите облечени в изрязани околошийници и къси ръкави, не даваха с нищо да се забележи, че ги е парнало Рилското слънце. Обаче, във фините си ръчички държеха тънки бастунчета, които кокетно премятат с красиви движения. Насмешлива усмивка не слиза обаче от устните им.

Конярите ни предлагат баснословни цени. Това ни кара да наметнем отново раниците и да не им обръщаме внимание. Тогава те се съгласиха и на едната пета, която изпърво им предложихме.

Времето се мръщи. Небето гъмжи от буреносни облаци. Чуват се даже далечни гръмотевици. Значи, потегляме при топовни салюти. – На добър час!

Не заваля, обаче мъглата ни запрегръща още от Царска Бистрица. Въпреки мъглата ние виждаме из каква прелест пътуваме. Лъхва ни божественото благоухание на боровата гора. Запяха, заечаха в ушите ни потоци, реки и водопади. Пътуваме под арка от сплели клони кичести борове и елхи. По ливадите ливнали безброй чудни цветя, не се опитвам да назовавам, защото не познавам почти нито едно. Из Витошките поля и усои няма такива цветя. О, да, те са само райски цветя и виреят само тука в рая – в Рилския рай. Жълти като звезди покапали по моравата, сини и розови като скъпоценни кристали, червени като пламък, здравец, цъфнал здравец навсякъде. А колко незабравки, с каква нежност люляни от ветреца ни гледат с бистрите си очички. Папрат, висока, зелена, кичеста и къдрава разкошно на кичури, на кичури се явява тук и там.

И боровете не са еднакви. Едни тъмно зелени, други ясно зелени, трети сребристи; едни с увиснали кичури и зрели шишарки, други на реси, трети, едвам напъпили, а под тях гъби с най-различни големини и цвят, сякаш правят годишна изложба. Стройни борови великани. Поискаш ли да проследиш височината им, погледът ти ще опре небето... Измежду тях, като вечни побратими величествени канари със забучен върху тях някой самотен бор.

Почиваме тук и там, кажи го в съзерцание, кажи го в дрямка унесени, докато не ни жилне по носа някой лют комар.

Минаваме цели пространства, съпроводени от сладкия мирис на мащерката. Сега, навред е тя, нашата стара позната приятелка. Навред е окичила с красив букет канари, шубраци и поляни.

Ето я огромната черна скала – прилична на приказно хайдушко скривалище. Как ли е дошла до това място? Дали се е откъртила от някой шеметен връх или от приказен гигант е замерена тъдява по злокобен враг? Или хиляди години е прослала в недрата на майката земя и сега почвата измита от дъждовете е оставила да се види огромния й гигантски скелет. Под наклона й в дъждовни дни, туристите кладат огън и се крият на завет. Той е самотен и уединен всред тая гориста местност. Върху лоба му времето е написало много слова, навярно цялата му история, но ще ги прочете само истински ученият, а ние само ще се дивим на чудното му тайнствено присъствие.

Чудни са тия борове и ели! Приличат на свещени дървета. Как са извисени и свършват с клони, прилични на изправени за молитва ръце. Малка птичка кацнала из тях, пее нещо тихо и нежно. Тука е малката лястовичка. Силен планински поток. Той е бистър, буен, чист, като небесната роса. На морав прах се разбива той, падайки върху камъните.

Стъпили на мостчето, надвиснали над бистрите пенливи струи, ние му се любуваме. Дълъг път ни чака по пътеки, стръмни възвишения и клекове, дордето нозете ни не стъпват по меката висока трева, която от все сърце сякаш те зове за почивка.

Слънчев ден. Небето се прояснява. Пристигаме на Мусаленската хижа. Тук ни чака гъста мъгла, която веднага ни накара да облечем топли дрехи. Но нашият стан не прекрачи прага на хижата, а се разположи над нея, между двете езера. Лумнаха огньове. Макар и добре облечени, почнахме вече да зъзнем. Всепроникваща влага ни принуждава да смъкнем наушници на калпаците си, да закопчеем добре палтата си и намъкнем дебели ръкавици.

Но, невидими добродетелни ръце са насекли голям куп дърва (Борис, Цеко) – сухи коренища и клонак, така че сигурно сме запазени от помръзване. Някой запява. Друг му приглася. След малко целия гъст кордон край огнището вече ечи от песни. Върху лицата ни, всред вечерния мрак огнените езици хвърлят красиво отражение. Рой искри пращят и весело се пилеят без да ги е грижа, че ще жилнат някого.

Учителят. Лицето му грее в блага дълбока размисъл. Той пее с нас и леко тактува с ногата си. Мъглите се пръсват от песните ни, сякаш се плашат от тях. Тук там, през облаците се мярва по някое златно късче от небето. Тука сме в царството на Мусалла. Грандиозният му лоб се издига към облаците. Отвред ни обграждат тайнствени планински великани. Над езерата лежи непроницаема мъгла – сякаш това е омагьосан свят, където залутаният пътник би изчезнал мигновено.

Полека, лека глъчката утихва. Уморените пътници кой как намери лягат край огнището. Гръб до гръб дремем или спим, унесени от благодатния планински въздух. Не липсваше зъзнене. Но ето утрото, мъгливо и студено. Цели сме сковани. Но Учителят ни извежда за молитва, после върху разкошната поляна над първото езеро правим гимнастически упражнения. Кожухчетата се заизхвърляха. Студът си отиде, веселостта и подвижността отново се върнаха при нас. Ръце, нозе, всичко е в движение. Дишането става в дълбоко темпо. Затоплихме се. Околните пейзажи почваха да разкриват пред нас своята прелест.

Врялата вода за чай ни чака. Топлата закуска съвършено възвърна у нас доброто разположение. Мъглата ту припадане, ту побегне от нас.

Към Мусалла. Занизваме се по тясната пътека. Изминахме първите стръмнини, ей ни по равния път нагоре, строен при Фердинанда. Стъпваме по гладки камъни, като по стълба. Понякога се отбиваме отстрани, за да погазим по дълбокия сняг. Колко е студен!

Оставям да ме отминат. Бавя се сама и се любувам. Отдясно грамадно езеро бразди бистрите си води. Мъглите като феи танцуват върху него. Като че ли, чрез мъглите то диша. Като страхотни змейове из скалите изкачат гигантски мъгли – чудовища, сякаш се гонят. Сякаш ни посочват красотата на своите скривалища, подобни първобитни дворци на прастаро исполинско племе, живяло тука преди човека. Какво ли се крие из тия пещерни недра? Какви ли омагьосани царкини и принцове чакат своето освобождение, за да слязат и помогнат на спящото човечество?

Като на столче сядам върху един камък и се любувам. Цялата околност е приказно снежно бяла. Пътниците приличат на тайнствени

поклонници тръгнали да видят рядко чудо, или да намерят щастливото разковниче.

Леденото око. Действително то цялото е обковано в лед. Тук–таме той се е пропукал вече, а негде вече е откъснат от ледената маса, открива край себе си сапфирната вода.

Юлий е. И тук слънчевото око със своя лъчист резец е набраздило ледената му покривка. Учителят го нарича: Божието Око. В средата то е досущ разтопено. Мрачното небе се оглежда в него и го прави тъмно и навъсено. Снегът го очертава от околната среда и поднася на окото възхитителна гледка. Тия са Маришките езера. Тия и още други се събират и дават началото си на нашата поетична река. Това е една от артериите на България. Ето где се заражда тя.

Какви шеметни височини! Едно малко колебание на ногата и право в пропастта!

На връх Мусалла! Еква гърмовна песен: „Един си ти, мой Мусалла!" Свещен трепет изпълва гърдите. Ние сме сега най-високо в България, не, най-високо в целия Балкански полуостров. Долу Олимп със своите богове и богини. Тук, до облаците, гдето се бият ураганите, где първата слънчева целувка докосва тия праисторически великани. Сядам върху камъните. Слънцето най-после се застоява над нас. Учителят ни говори. Той говори за Служенето, за слугуването – най-важната задача на съвършената личност.

Мъгли. Закриват очертанията на приказния Пирин и Рилската пустиня. Лягаме върху камъните и цели 2 часа дремем върху тях. Сетне правим гимнастически упражнения. Обхваща ни чудна веселост. Сякаш сме стъпили на вълшебни билки. Учителят вдига тоягата си – отделя се първият пътник. При всяко вдигане и слагане на тоягата му за 2–3 секунди се отделя по един от редицата, прави кръг и се спуща към долината. Така наредени като жерави слизаме надоле. Като низ от скъпа огърлица се нижат още по-скъпите човешки души, дошли на поклонение в най-величествения храм.

Лицата на всички сияят. Като че ли всеки е намерил по нещо скъпо и мило за себе си и бърза да го отнесе завинаги.

Опасен наклон. Обвива ни гъста мъгла. Засипва ни дребен скреж. Топи се върху нас, набива дрехите ни с влага. Божето Око остава зад нас. Скрежът щипе бузите, капе след туй в едри капки... Ей го и другото езеро. Колко е хубаво! Иде ми да нагазя в него и да плувам, плувам. То мами със своето ледено спокойствие, пленява със своята чистота, гали погледа и душата. Неволно устните ми шепнат молитва...

От бивака се носи висок дим. Обикаляме огньовете. Дим се вдига и от съхнещите ни дрехи – водните капки излитат от нас.

Чай, закуска, обяд. Ново оживление. За дърва! Брадви ехтят, къртят се сухи клекови коренища, сякаш са изсъхнали клони. Носим и трупаме на камара. Вдига се огромен пламък. Пращят искри. Някому кожуха се пърли. Смях, закачки!

Учителят идва при нас. Обикаля огнището, сякаш да изпъди някой зъл дух. Става още по-топло, по-оживено. Захвърляха в огъня сухи клечки. Нашият кръг се стеснява в жива стена и така пламъкът като в комин върви право нагоре. Уж речем да спим край огъня, но студът ни сгърчи на две,

на две до болка. Закрием или открием главите си, пак студ и студ. Над нас се оцъклило онова ми ти звездно небе, сякаш ще ни глътне. Нито следа от мъгли и облаци. Доброволни огняри подържат цялата нощ огъня, ала това не пропъди студа.

Ех, как да е, осъмнахме. Цели покрити в пепел и борови иглици с изпомачкани дрехи и жалък вид. Когато отново видяхме Учителя пак се ободрихме, като че ли нищо и не било. И той бил на същия хал при другото огнище. Пита ни как сме прекарали. Шегуваше се с „безопасния" студ, когото наричаше „целително електричество".

Възкачихме се по канарите за молитва. После слязохме за гимнастически упражнения. Камъните цели в скреж. След гимнастиката, вдървените ни от студ ръце и нозе се затоплят. Пак поискахме да се качим на Мусалла. Речено – свършено. След закуската потегляме отново. Мъглите изневиделица ни връхлетяха като луди. Дъжд, който се обърна в ледени кристали, като вкова цялата трева. Всички цветенца, що плахо надничаха вчера от скалите, сега са с ледени качулки. Тревата е притисната от леден щит, или ледени брадвички. Това що вчера се зовеше трева и цветя, сега е ледена топка и брадвичка. Боровият клек също хрущи от лед. Шарилките по скалите сега са кристални изображения. Не зная как един художник би нарисувал тия чудни красоти сега, или кой поет би могъл да ги възпее.

Взимам върху устните си една такава ледена брадвичка, или копие и тя за миг се стопява. Бавя стъпките си. Простирам ръце към надникващото слънце и през сълзи се моля: „О, дай ми да бъда смирена служителка на доброто! Направи ме свободна твоя певица, свободна от всички земни връзки. До тук ти ми помогна, води ме още Напред и Нагоре!" Слънце, слънце на душата, като че ти ми обещаваш. Като че ли ти събираш сълзите ми и ги поднасяш до сърцето си. Не, не! Те падат като порой върху това свято място. И те ще станат кристали – копия, брадвички. Ето, ронят се по дрехата ми и за миг се превръщат на едри бисери.

Изостанала съм назад. Сепвам се. Затичвам се бегом, и ето ме пред всички. Някаква чудна сила ме грабна и първа ме изкачи на свещени Мусалла. След мен прииждат други. На голия планински лоб лягаме по камънаците. Слънцето припича. Всички ледени кристали се стопяват. Розовите петолистни цветчета отново показват чаровни личица. Небето е синьо и дълбоко. То се оглежда в езерата, които напълно го отразяват. Мъглите се оттеглят от изток към запад и пак закриват от очите ни Пиринския хубавец. Пак спиме на Мусалла, пак ни говори Учителя и нашите гимнастически упражнения. Въздухът напълно може да се окачести на божествена амброзия. Дишайте гърди! Пълнете се с изобилен живот.

Връщаме се. Скръб изпълва гърдите ми. Като че ли предчувствие, че за дълго още няма да преживея това велико щастие. Като че ли и скалите сега плачеха за хубавите кристали. Изправям се до величествените скали. Милвам грапавата им буза и слагам своята до тях. Мисля си, че се разбираме. Сякаш мога да прелея мъката си в тях и те да ме излекуват завинаги. Защо скърбя?...

Божието око. Ледовете сега още повече са разкъсани. Водата из тях е синя, като самото небе. Първото езеро, освободено от лед, леко се бразди от вятъра. Бързо пак мъглата го застила. Но окото смогва да зърне предвечната им хубост и да я запази завинаги.

Разфучава се вятър. Сваленитe кожухчета отново се обличат.

Чака ни мулетар с поръчка пресни зеленчуци и хляб. На огнището кърки вече голям съд с вкусна гозба, състояща се от картофи, зелен фасул, ориз, домати, чушки. Някои заравят картофи в жаравата. Готвачите като че плачеха от пушека. Ръцете на всички ни надути и попукани от студа. Но, погледът радостен и оживен.

Пак за дърва. Образувахме доброволчески отряд. Какви грамадни дървета влачим към огнището! Сякаш те приличат на змейове и змеици, които носим към костера...

Но пак студ, зъзнене и тракане зъби. „За догодина – реших аз – освен кожуха, ще си донеса и пелерината, а още и едно одеалце."

Гори огъня, а няма грейка. Студът наваля върху него. Огънят ни пърли и изгаря, но уви, не ни сгрява.

Петровден е. Слънцето най-после взе да припича. Най-после сгорещихме се. Хвърляме дебелото си облекло и леки като сърни припваме по скалите.

Учителят държа беседа и даде задача: Всеки от нас да вземе от езерото (Божието око) вода и 10 пъти да полее някой харесан от него камък. Това внесе такова оживление! Разтичахме се, кой с чашки, кой с тенджерки и чайници да поливаме камънака... Особен вид гимнастика. Поливаме тия великани, сякаш небето не ги полива винаги. Той лъсва на слънцето, сякаш освежен и благодарен. Моят камък е хубав, с конусовиден купол. Но в скоро време усетих, че някой друг преди мене го бе харесал нощно време за заслон и друга цел... Натъжих се. И тук имам да изиграя нежелателна роля. Чий бе този двойник? На кой човек близък и мил мене отговаряше горкия този планински хубавец, чиято нечистотия трябваше да махна?!

До вечерта се шегувахме за поливачите. Двама братя се престарали. Десет пъти слизали към „Божието око" и 10 пъти поливали Мусалла. Всички изтръпваме. Среднощ се прибраха горките капнали от умора и глад...

Даже тръгваме да ги търсим. Носим им храна. Доброволци сме двама за тая работа. Но те се върнали през друг път, така че, когато се завърнахме, заварихме ги да хъркат дълбоко.

Колко красиво бе изкачването сама сред нощ на Мусалла! Само едно фенерче ни светеше и радостта, че носим нещо добро за нашите приятели. Движейки се в гъста мъгла, ние напредвахме към върха, сякаш носени на ръце. Носим храна и термос с вряла вода...

Викаме, ала никой не се обажда. Где ли са. Напразно ги търсим. Нигде ги няма. Но Учителят сам ни покани за това. Собствено, той само попита иска ли някой ... Мълчание последва въпроса му. Тогава аз скочих и тръгнах сама. Припна след мене някой със запален фенер. Стигаме „Окото". То е безлюдно и тихо. Сякаш само пътеката свети пред нас. Мъглата се разпилява, вятърът се усилва, ни глас, ни слушание. Брат Ангел айтоски върви тихо зад мене и осветлява пътя. Ето ни на Мусалла. Вятърът отнесе на някъде викът ни без отговор. Помолихме се горе. Слизаме. Един опасен завой. Внимание. Още малко и ще се сгромолясам в пропастта. Но, скок! И ето ме на безопасно място. Небето оцъклено. Малкото фенерче показва само колко голям е мракът край нас.

Цялата природа придобива особена тайнственост нощем. Върховете и скалите приличат на живи, нещо казват... Но кой да ги чуе! Бързо се

спускаме към бивака. Няма ги нашите приятели. Спътникът ми върви напред, и аз за миг забравям коя съм и кой е той. Ние мълчим. Сякаш сме се зарекли да не си проговорим. Аз почивам седнала или права, той стои отстрани и чака. Тръгна ли, тръгва и той. Като че ли той е двойникът на душата ми. Затварям очи. Не съм на земята сякаш. Огрява ме неземен лъч. Люлее ме златна люлка. Отварям очи. Над мен хладни звезди и част от лунния диск, залязващ зад върха.

Жълтата светлина обикаля стъпките на моя водач. Ние сме жедни. Отварям термоса и му подавам чашка. После пия и аз. Сядаме върху една скала, непознати и сродни.

Тук е целебната вода, що Учителят каза да пием и да омием лицето и ръцете си. Голямото езеро. Тъмни скални сенки се оглеждат в него и го правят мрачно и настръхнало.

Лъкатуши пътеката и миг – лумнаха огньовете на бивака. Огньовете приличат на големи звезди, калнали на земята. Ето я Учителевата палатка. Той бди. Будната стража, що поддържаше огньовете ни поздрави и посочи спящите дълбок сън двама левенти момка, що днес 10 пъти окъпаха Мусалла. – Дойдоха си здрави и читави – вика дежурният пазач – ей ги къде са легнали. Но те не спяха. Посрещнаха ни с мълчалива признателност. Собствено, на Учителя се пада тя, защото негова бе идеята да отидем и ги търсим.

Колко хубаво, че те се забавиха да поливат цял ден и по месечина Мусалла, че да мога да отида нощем и аз на върха. Беше тъй красиво! Сякаш душата получи посвещение.

Легнах и аз. Огньовете буйно горяха и всички наоколо заспали дълбок сън. Но толкоз студено, че едвам имам време и настроение да гледам чаровното брилянтно небе. Макар и много студено, изглежда че съм спала, защото сънувах красив сън: Някой оставил за мене блестящи долни и горни дрехи... Как ги облякох, как щастлива се разхождах в някакво вълшебно красиво поле. Каква белина! Каква радост! Събуждам се с някакво богоговейно чувство.

Гимнастичните упражнения ни върнаха към действителността. Ободрени, заехме се със закуската.

Гъсти мъгли почват отново да ни опасват... Някои пак отидоха на Мусалла, кой по други върхове, кой на гости от група на група... „Чадър–тепе" привлече мнозина да го посетят. И онзи каменен сфинкс, който от върха е устремил поглед към свещени Мусалла. Езерата днес също са предмет на дълго съзерцание. Те постоянно менят цвета си, според небето...

Преместихме бивака в една още по-вълшебна полянка. Отвред скали, само един отвор – към езерото. Внезапно се чу страшен гръм и пукот от срутена скала. Камъните се търкаляха с главоломен трясък. Изненадите в планината не са едни от най-безопасните.

Пак събираме голямо количество дърва. Сега вече не на шега се опълчихме срещу студа с огън и песни, и така по-спокойни дочакваме сутринта. Заваля дребен дъждец. Огънят сушеше и едновременно пърлеше дрехите ни. Доста дупки имаше вече по дрехите и капелите ни.

Този ден около 70 души си тръгнахме. Безкрайна скръб ме обзема. Струва ми се, че доле ме чака смъртно наказание... Безброй пъти се обръщах към езерния „Олтар", към Мусалла, към високо извиващия се

пушек от нашето изоставено огнище. О, дивно видение на планината! О, свещений Мусалла!

Милвам камъните и плача над цветята. Навеждам се да вдъхна сладкия им аромат, да занеса негли в гърдите си от техния божествен лъх. Целувам камъните и дървесата.

Там горе стои Учителя и ни приветствува с новия поздрав – вдигане десница с малко прегънати пръсти.

Спущането стана много по-бързо от качването. Но ние нарочно се бавехме да се полюбуваме още на божествено красивите гледки. Мащерка, ручеи, папрат, гъби, незабравка, всичко това се сбогуваше с нас, може би за дълго. Високите канари, що се белеят над гордо устремените борове са последните приветствия на Рила. Лека полека те се снишават, за да се извиси ръста на гората. Ето ни Царска Бистрица – шосето, а след туй Чамкорийския мегдан. Можахме да се нагледаме на красивите вили, що като скъпоценни кафези се виждаха из зеленината. Сега вече нагиздените дами и господа ни гледат, като че ли с една малка завист... Доловихме следните думи: „слободясали хора" или „безделници, нямат си друга работа".

Качихме се на омнибусите и с песни потегляме. Нигде не спираме, нито даже в Самоков. Рано в 4 часа след обяд сме на Изгрев. Посрещат ни с неописуема радост. Носим им поздрав от Рила и по едно мъничко бяло камъче от свещената планина.

2.1.34. Еди гьол, 12 – 23 август 1929 г., [Рила]

Новите хоризонти раждат ново въодушевление и будят близките и скъпи спомени за Мусалла. Спомени силни, особено за ужасния студ, вятър и мраз, от който сякаш замръзваше диханието ни. Как се върнахме от там с попукани до кръв устни и лица, как ужасният студ олющи лицата ни, като да сме били пърлени от огън. Но кой ти гледа това. И сега бихме отишли там, но нашите водачи ни зовят към нови хоризонти, нови прелести на Рила – прекрасният Еди Гьол [еди гьол (тур.) – седем езера]. Сега вече ни зове сърцето на Рила – ония чудни 7 езера, за които само сме чували, без да сме ги даже сънували.

Сега автомобилите ни минават през Княжево, Владая; спущаме се по дефилето на Люлин и Витоша покрай хубавите и спретнати селца Църква, Студена, Крапец, Друган и др., чиято големина и уредена околност говори, че е под бдителното око на една сериозна и веща селска управа. Дордето Самоковките села навяват унилост със своята бедност и неугледност, тука е съвсем обратното – благоденствие прозира през тия спретнати варосани къщи, с добре оградени дворове, от които надничат плодни дървета, отрупани със зрели сливи, круши и ябълки.

Просторни, богати пасища, пищни ливади, гъсти слънчогледови полета, високи, буйни царевични ниви с едри какалашки по тях, обширни зеленчукови градини покрай китни върбови речни брегове и гойни стада с чисти руна под свирнята на млад овчар – допълват картината на едно явно материално благополучие. Отгоре на всичката пищност, далечни и близки хоризонти блестят под едно лазурно небе.

Слънцето ни огрява над Перник. Автомобилите летят безспирно сякаш ободрени от красивите картини. От селските дворища надничат селяни в „белетине" с тесни шаячни беневреци [беневреци – тесни и дълги

шопски гащи от бяла аба], с дълго дорамче [дорамче – горна дреха без ръкави], сега поради жегата препасано само с кожен ремък. Снежно бели са конопените им ризи – блестящи сякаш под изгорелите от слънце лица. Здравеняци мъже и жени; последните накитени със своите лъскави литаци [литак – женска шопска носи]. Ту през самота и тишина се спускаме, ту пък пресрещнати от черда яки, красиви говеда, които се заглеждат по нас с тъжните си големи очи. Ето и стада от овци и кози. Спущат се нанякъде с пълни вимета – благодатна кърма от майката природа за човека. Срещаме и жени, облечени със своите тесни литаци, обшити със „златен" пул, над бяла тантелалия риза, наметнали на гърба си бяла вълнена люлка, отдето се очертава пълното телце на нов българин или българка.

Само на няколко места пътят е малко повреден, иначе, останалият може да се каже прави чест на съответната управа.

Колко са гористи предпланинията на Витоша! Ако не следи, човек не би повярвал, че това е разкошен крайчец, от иначе оскъдния горист изглед на нашата хубавица Витоша!

Скъп роден краю! Като гледам твоята разнообразна хубост, неизразимо мило ми е всичко това, което си ти. Ти, това са горите, реките и планините; ти – това са плодните поля и градини; ти – това са твоите трудолюбиви синове и дъщери, които още по първобитен начин обработват земята ти, но берат въпреки това обилен плод за нас и другите, и се радват на изобилие и доволство. Колко невежествено и предателски звучат думите на оногова, който гледайки осакатената ни карта рече: „взети са само някои покрайнини – паланки и села", пред които се очертава грозната ивица, поставена от съседи грабители. Но я да видят тия „някои незначителни покрайнини" какво богатство от хора и имот крият в себе си, от природна красота и стопанско благополучие. Я да видят как това българче от люлката пораства и вместо родния си език, почва да бръщолеви чужд, натрапен му от опасни „обединители". Тогава ще разбере как боли, как страшно боли от такова пладнешко посегателство.

Слънцето се издига все по-високо и облива със своята бяла светлина красивите селища и сините очертания на Рила. О, тя ни кима отсреща с белоснежна кърпа, като с Осогово се препират – кому от двете ще гостуваме.

Дупница със своите разкошни лозя и градини е вече зад нас. Из ливадите гордо се разхождат дългокраки щъркели, чиито червени крака личат във високата сочна трева. Небето е синьо. Тук–таме малки бели облачета като цветя украсяват лазурната глъбина, като незнайни символи се реят, скрили за себе си своите потайни писмена.

Сапарево. Тютюневи полета се хлъзнали навред с яснозелени знамена. По стените на къщята гъсти гердани от сушени листа. По нивите берачи и берачки на тия толкова скъпоценни тютюневи листа, които сякаш са едничкото богатство на тия селища. По дворовете хармани; негде първобитни, а негде модернизирани с вършачки и веячки. Църква и Студена имат прекрасни училищни здания, а също тъй спретнати чисти обществени заведения, улици и мегдани, дордето в Сапарево блещи само сградата на минералната баня. Тя е същинско богатство – Сапаревска златна рудница. Безброй посетители всеки ден – здрави и болни се наслаждават на това неоценимо благо, дарено от природата. От грамаден циментов резервоар издишат кипящите води на този грандиозен подземен живот. Сякаш някое

пленено в земята чудовище издиша на възбог. Множество жени и деца се перат и къпят до обилните горещи курни и цепят въздуха от радостни провиквания. Ябълкови и крушови дървеса, ниско сведени до земята от плод украсяват чисти и спретнати селски дворища и навързани по тях дълги въжета с ослепително бяло пране.

Чакат ни конярите – куцовласи. Но какъв наплив от евреи тук! Боже упази, същинска напаст. Една сюрия мургави, мръсни, върколести еврейчета ни предлагат круши, бонбони, гевреци, хляб, всичко, разбира се на двойна цена... Някой от шофьорите бе набил едно от тях за тази им безочливост и то като живо одрано почна тъй силно да реве и пищи, като се запремета в смъртни конвулсии из уличния прахоляк. Не подозирайки за свойствени на племето му хитрини, ний се спускаме с купените от тях бонбони да го успокояваме. Колко парички прие то от нас докато благоволи да млъкне и се успокои.

Конярите ни предлагат баснословни цени. Явяват се и други, които подбиват първите с цената. Тогава първите отстъпват и ние ги предпочитаме поради здравите им охранени яки коне. Колко енергия изхаби Симеонов докато оправи тая работа. Най-сетне багажът ни е натоварен на 12 магарета и 6 коня и в 10 часа сутринта потегляме на път.

Ето го преддверието на Рила, същинска каменна пустиня. Натрошените камъни нагрети от августовско слънце издават адска горещина. Нищо утешително не представлява това преддверие. Голи скалисти сипеи, по които и човеци и добичета едвам напредват. И животни и хора плуват в пот. Слънцето напича и няма где да се скриеш на сенчица. Като че ли изобилен дъжд ни вали и това слънце, вместо да го суши, увеличаваше го по нас до висша степен.

Рила бавно разгръща пред нас своите чаровни страници – бор след бор, полянка след полянка, докато дърветата се сгъстяват до толкова, че изчезва всяка полянка. Нашият пешеходен кораб заплува всред Райска зеленина и свежест.

Горките добичета, колко много бой изядоха от своите стопани! Кървавите им хълбоци красноречиво говорят за безчислените дупчения от острата клечка на безжалостните им стопани. И те мълчаливо търпят всичко и му слугуват с трогателна покорност...

Сочна ливада. Из нея зрели боровинки и ягоди. Отстрани извисени борове и ели. Китен здравец из камъняци и шубраки се подава. Летни теменуги, жълтурче и чубрика миризлива навред присъствуват на това природно тържество. Сърненки и масленки, едри и сочни те викат да ги откъснеш и върху жарава със солчица да ги опечеш. Незнайни горски певци се обаждат скрити из гъстите клони. Студени, бистри извори привличат погледа и пълнят душата с възхищение, с преклонение. Навеждам се, играя си със студената струя... Дълги и къси борови шишарки като злато посипали земята, на дълбоки залежи така си и остават. Никому не нужни... Небето още повече посинява. Като че ли ще пламне от синина.

Ето Паничище. Горките добичета, как треперят нозете им от умора. Дълбоко зелено езеро приличащо на блато. Жаби с крясък се спущат към него с нашето приближаване. В него се оглеждат гъстите борове и като така то изглежда дваж по-тъмно, дваж по-зелено и непривлекателно. Сякаш самодивско сборище. Казват, че било пълно със змии. Мрачно се

оглежда небето в неговите води, в които се губи неговия чист лазур. Не вярвам то с удоволствие да наднича на това място…

Бързо го отминаваме. Сега пътят е по-равен. Вървим без почивка, защото е леко и приятно по хубавия път. Борове, борове, борове. Нещо се белее отсреща. Едното е сняг, а другото е река Скакавица, лудо затичала по скали и усои, светнала от слънцето, като да се усмихва на целия свят. Сега вече е по-трудно! Едвам пълзим по стръмнината. Горките добичета!...

Най-сетне и покривът на хижата. Но защо ни е тя? Ще ни събере ли вътре? Наклаждаме огън и нощуваме вън. Колко е хубаво! Друго е небето тук; т.е. същото, обаче други са неговите изгледи. Боровата гора прилича на зелено тъмно море отразило по-живо блясъка на звездите. Хоризонтът, накичен със снежен венец, привлича погледа, сърцето… Огънят издава приятна грейка. Хубаво е, топло, като в стая. Няма ги тук пронизителните студове на Мусалла; тука сякаш е юга на Рила.

Още в ранина потегляме. Пътят става стръмен и неравен. Гората се сменя с клек и смрика, а по нагоре само скали и трева. Изворите заредяват. Тук таме дълбок и силен поток като с нож разрязал земята се спуща от незнайни висини.

Най-после, цели замаяни от умора, пристигаме на прочутото Рибно езеро [Долното езеро], което привлича риболовци на пъстърва, но не е обогатило нито един рибар, защото хубавата умна риба почти никак не се дава да я уловят.

Заник слънце. Лъчите му едвам докосват вече дивното грамадно езеро. По крайбрежието му стадо коне оглеждат в него стройните си яки тела. Събираме дърва, готвим се за тая нощ. От високо се спущат силни води идящи от друго езеро и с шум се спущат в Рибното. Като че ли това е успивна песен за страшно морните пътници. Грамадните огньове, поддържани от изобилно тук сухи дърва, до зори поддържат в нашите спални приятна грейка.

14 август 1929 г.

Събужда ни златно утро, събуди ни сладката отмора на спокойната тиха нощ. Пак път, пак по стръмното нагоре – по-близо до другите езера, по близо до Дамка, Еленин Връх, Рупите, Калинините, за които бяхме тъй много слушали.

Второто езеро! То не е нито Паничище, нито Рибно – то е Лазурно езеро. Като във фокус събира слънчевите лъчи и ги отразява с двойна сила. То е Балдер Дару – прекръстено отпосле от Учителя – езеро, което съчетава всички Божии блага. Околността му прилича на разсипан приказен дворец. Нещо величествено и легендарно вее от него и цялата му околност, с шеметните върхове околовръст, накичени още със сняг, с хълмовете и скалите му, обрасли в клек, смърч, здравец и овчарски босилек. Отсреща е „Харамията", като че застинал окаменял истукан на минало легендарно величие, запазил само на осанката си своята горда суровост и жестока надменност.

Малките палатки кацнали тук и там в оскъдно количество. Огромно огнище – подобно разкален костер [костер (рус.) – огън, клада]. Пламъците му чертаят върху земята голямо огнено петно, сякаш отразено от небето.

Звезди. Те тихо отразяват блестящите си образи в спокойните води на второто езеро Ел-Бур. Песни. Песни без край. Цигулки. Бах, Григ, Шуман бидоха изпълнени тук в сърцето на Рила. Каква чаровност! Луната изгрява. Бавно се отправя нагоре, за да може да се огледа и тя в тихото огромно езеро. Тишина. Само песента на мощния бистър поток, който се влива в езерото, изтичащ от горните – които още не сме видели. Слушат ни звездите и Рилските върхове. Слушат ни и изворите на Рила, и чудните, чаровни езера, същински Божии дарове, дарове от най-избраните, най-скъпите на земята. Спим върху нарязана мека трева, като в люлки.

Още в 5 часа сме будни и се катерим по скалите. Горе ще посрещнем Слънцето. Накацали по скалите ние го чакаме... Големият огнен глобус изплава из глъбините и се издигна нагоре. Неволно устните шепнат молитва. Боже, колко е хубаво!

След закуска пак нагоре! Как леко се върви по тая благоуханна трева и бели скали! Какви прекрасни гледки всякога пред нас се показват! Всяка нова крачка ни завежда при нова прелест. Скалите блещят от слюда, като че златни и сребърни. Джобовете ни увисват с разни сбирки от такова „злато" и скъпоценности. Въздухът е напоен с благоуханието на безброй билки и цветя. Гърдите жадно го поемат с неизразима сладост.

Второто езеро Елбур – сякаш заслано с бял воал от мъгли. Когато те се вдигнат навярно ще видим и по него небесния лазур. Минаваме край третото. Четвъртото – Близнаците. Дивно видение е то! Наистина като два брата близнака – чеда на една майка, те и тук са неразделни – тихи, многоводни, отразяват в себе си шеметно високите скали, заедно с белия сняг по тях, заедно със смриковите кичури, заедно с тайнствените пукнатини и нарези по тях. Като че ли пътуваме по небето. Стъпваме по нежни бели цветица, от скала на скала, все по-високо и по-високо. Грамадни нацепени скали подобно величествена библиотека се изпречва пред нас. По „лавиците" и „томовете" й ние крачим напред, сякаш стъпваме по магически талисмани, които окрилят душата.

Не, това не са езера, а грамадни късове лазур, донесен от небето. Като разноцветни пеперуди нашите пътници са накацали по разкошния цветист килим. Колко е хубаво тука по нагретите камъни! Можеш с часове да седиш по тях и да се унасяш в благодатно съзерцание. Като че ли за миг ти се сливаш с природата и небето и ставаш едно с тях – безсмъртен, красив, неземен.

Ето го Махабур – Бъбрека. Не, то наистина е прелестно! Над него страхотно са надвиснали скали, натежали от преспи. В него се оглеждат и върхове, и нежната зеленина, и мораво–розовия цвят на разрушените скали [и] брегове отсреща. Вървим край него по тясната пътека и се провикваме срещу скалите му. Ехото връща удвоени виковете ни. Фигурите ни се отразяват във водата, сякаш някакъв блян.

Как хубав би изглеждал тука някой кораб и множество лодки. Не, по-добре е че ги няма, би се отнел божественият покой на планината. Задаваме въпроси: „Колко си години?" Ехото отвръща същото. „Обичаш ли ме?"

– Обичаш ли ме? – пита тайнственият ответник.

Заставам и викам: „Боже мой, Боже мой!"

– Боже мой, Боже мой! – отеква планината. Сякаш с услада изговаря думите ми, сякаш с тържествена богомолност. Внезапно очите ми се

наливат със сълзи; задавена от сладостно ридание се захлюпвам върху скалите.

Небосводът е настръхнал. Но да видим и „Сърцето". Ето го! Тъмно синьо мастилено. Из него късове лед сякаш плаващи бели лебеди. Наистина то прилича на огромно сърце. Наистина, сякаш то е най-хубавото езеро на Рила. Тук се застояваме и не ни се отива. Тъмните бистри води ни зовят.

Всички езера са свързани с потоци, които после дават силата си на Черни Искър [Седемте езера дават начало на р. Джерман, приток на Струма. Двете езера Чанак гьол (или Паниците) дават началото на р. Черни Искър].

Седмото езеро е също тъй красиво. Изглежда плитко, защото се вижда дъното му с бели камъчета, но я да нагази този, що не знае да плува и ще види, че никак не е плитко. Едно над друго, гледани езерата от върхът, изглеждат на светли кандила, грейнали под ярките лъчи в син лазурен елей.

Дамка. Под нея са Урдините езера, а над тях Еленин връх. А далече, хе, в облачната вис е гурнал глава свещени Мусалла. Пирин изглежда по-близо сега и може да се каже накъде е нейния Ел–Тепе.

Дъжд. Познатият Рилски студ ни лъхна. Бързо се спускаме надоле към нашия лагер.

15 август [1929 г.], четвъртък

От високите зъбчати скали посрещаме изгрев слънце. Прекрасната гледка що се разкри, възнагради мъките ни по изкачването. Разнобагрена речна долина се открива пред нас с всичката си разкош и разнообразие. Изкачваме се по боровинкови урви и клек. Водопади шумят под нозете ни. Искаме да видим Чанак Гьол. Ето го. То като че ли извира и поглъща отново водите си. Никакво поточе не се отделя от него. То е винаги зелено и мрачно, отразило в себе си тъмните планини. От него право нагоре се заизкачвахме по сипеи... Едно малко невнимание и ето ни в пропаст. Цялото ни внимание е в нозете и ръцете, очите ни опират върху ронливите сипеи, о които се държим със свръхчовешки усилия. Как блести кварца, прошарен с рубинови гранати и слюда. Тук скалите са само от гнайс, ортоклаз и слюда. Няма ги глинените лиски от Елбур и Сърцето. Скали, прилични на огромни сфинксови глави гледат в езерото от шеметна висота, с поглед неизвестно какъв – на обич, закана или присмех. Ако не бяха жилавите треви, отдавна бихме се сгромолясали надоле. Големите ни джобове тежат от разноцветни камъчета... Тях ще занесем върху нашите работни маси.

Най-после сме горе, като че ли излезли от ада. Разкошен простор. Доле още един Чанак – но той е тъй светъл и чист, както ведро е небето днес. „Езерото на Чистотата" – го нарича Учителя. Възлизаме към Харамията. От него се гледа почти цялата Рилска долина. Колко чудесни гледки оттук. Погледът ни пада върху заспали скалисти великани, приличащи често на мумии, начумерени или учудени лица на природна игра върху скалите.

Като микроскопически петна се виждат Доспей Махала и Говедарци. Отвредом те огражда благоуханието на прекрасната девствена природа, напоена от благодатни билки и цветя.

Защо са го нарекли „Харамия"? Но тъй чудно му прилича това име! Загърнат със своята сива скалиста дреха, вирнал глава към облаците, взрял поглед към северозапад. Що мисли той, или що сънува? Орли се вият над него, които пропъждаме с нашето изкачване.

Слизаме, лъкатушим по опасния стръмен път към нашия слънчев бивак. Палатки се шаренеят там и по клековете се белее пране, също и одеяла от снощния дъжд.

Бинокълът открива върху отсрещния хоризонт движущи се черни точки. Викнахме – обадиха ни се. Ехо! Ехо! – гърмеше над скали и долове.

Тичаме. Замахваме кърпи и шапки. Обадиха ни се със същите знаци. Учителят! – възкликва някой. Наистина Него очаквахме сега. Всички сме вече на скалата за посрещане. Една малка сестра предлага да изпеем: „Небето се отваря".

Най-напред пристигат конярите. След тях и пътници, между които личната блага фигура на Учителя. Гръмко запяваме с треперливи нотки в гърлата... Той пристъпя кротко и съсредоточено. Като слънце блести бялата му глава. Сълзи се търкалят по бузите ни. Издигаме десница за поздрав, а той – левицата, точно когато пеем стиховете:

„Той иде на Земята
безкрайно да царува;
живот във Истината
на всички да дарува".

Спира се Той на ливадката до огнището и ние ред по ред се приближаваме да целунем скъпата му ръка.

Оставяме Го да си отпочине, а ние се втурваме за дърва.

Мъгли ни запритискват отвред. Харамията съвсем се начумери. Облаци закриват небето, заедно с луна и звезди. Духна вятър, разгони ни завчас и ние под оцъклено небе зъзнейки се гушим за сън... Изгаряме всички събрани дърва, и пак имаше до зори тракане на зъби.

На другия ден, след изгрев слънце, взимам дрехата си и бастуня и пак се запътвам към езерата. Настигвам жени чужденки, тръгнали за Рилския монастир. Едната е немска кореспондентка. Тя е възхитена от идеята ни да прекараме по-дълго из планините. Тя е възхитена от здравия ми волен изглед, от учителя, който знае къде да води учениците си и какъв род удоволствия да им създаде. Изведох ги до Дамка и им посочих пътеката надоле към Монастиря.

Струва ми се, че Рила е величествен български храм и аз тиха богомолка в него. Всяка скала, цветец, поточе, извор, езеро, за мен са живи икони, които ми се ще молитвено да целуна.

На третото езеро цъфтят бели лилии... Те издават чудно благоухание. Каква тишина! Птички, подобни малки рибки, подскачат по камъните с тих цвъркот. Мъх като маслиново кадифе обвива скалите в които искрят капките на снощния дъжд. Скалите – това са тук заточени великани, или самоволни изгнаници, що вечно гледат отсрещния хоризонт и очакват да стане „чудото" на света. Слънце блещи в езерото, като да изгрява от самото него. Тихо, тихо е. Тази тишина ти внушава да понижиш гласа си, дори да шепнеш...

Какъв дъжд ни окъпа тази нощ. Онези от шатрите останаха незасегнати, но да пази Бог нас малцинството! Наредихме се в кръг около

шатрата на русенци. Там е пълно. Учителят говори. Огнището пращи във високи пламъци, които дъждът не може да угаси.

Някои си направиха колибки от клек, върху които хвърляха по едно платнище. Те приличаха на красиви кичести звънчета, от които запалена свещ осветяваше отвътре.

Музика, песни, въпреки дъжда. Дъждът престана по едно време.

Симеонов чете „Рибарят и душата му" от Оскар Уайлд. Свириха „Славянски танци" от Дворжак и ноктюрно от Шопена. После всичко се приютява за сън. Ние се присланяме върху мокрия клек и уж спящи чакаме да съмне. Събуждаш се, цялото тяло те боли; може би си спал върху някой чепат клон или камък.

Но Учителят не ни оставя. Събуждаме се рано и потегляме да посрещнем изгрев слънце от скалите. След това носим камъни и строим огнището. Върху него печем розови печурки, събрани от високи чисти поляни.

Влага, студ, дъжд и следващата нощ. Звездите се надсмиват на нашите огньове и одеалца. Това, което губим през нощта, печелим го сутрин по канарите, очакващи изгрев слънце.

Уединявам се до Бъбрека. Там си изтървах молива с предпазителя. Той заплува навътре в езерото. Да плавам не умея. Ето го, отдалечава се. Завчас хвърлям върху водата голямата си брезентова пелерина и взех да я дърпам към брега. Тя ми донася моливчето.

Горе са нашите с Учителя. Радвам се, че съм сама, че тука няма кораби и лодки. Глупави размишления.

Присъединявам се към групата. Пак се изкачваме нагоре. Любуваме се над чудните Рилски кандила. Дишаме благодатен въздух, милвани от остър планински вятър, що всеки миг може да докара мъгли и облаци.

Небосвода се чумери. Но, ще видим и Сърцето. Ето го! Тъмно синьо мастилено. Из него късове лед – сякаш плаващи лебеди. Отвред е обковано от снежни преспи. Наистина то прилича на едно огромно сърце. Учителят се обърна към мене и за общо смайване и мое ми каза: „Подарявам ти това сърце!" Всички сърдечно ми честитяват великия „подарък", а пък аз недоумявам и гледам като замаяна.

Всички езера са свързани помежду си посредством буйни потоци, които после поемат надоле и дават началото си на Черни Искър.

Седмото езеро е също тъй хубаво. Изглежда плитко, защото се види дъното му с бели камъчета, но я да нагази този, който не умее да плава и ще види че никак не е плитко...

Лицата ни са вече напукани и подути. Това са Рилските целувки, трябва да свикнем. Устните ни са само кръв. Не смеем да се усмихнем, защото болят. Ръцете ни също се напукват от слънцето и вятъра, но кой ти гледа, щом като сме в самото сърце на Рила, при Еди–Гьол – сапфирените езера на Рила.

Учителят с групата отива към Дамка, аз оставам да съзерцавам езерата. Гледам в далечината групата с Него. Слънцето ги облива със светлина, както и тия езера. Не приличат ли и те на духовни езера, които утре ще станат реки, ще се спуснат в живота и ще бъдат отрада за жадното човечество.

Спомням си за Сидхарта, който научил от света и книгите толкова, колкото простият лодкар на Ганг, който цял живот не се е отдалечавал от нея и не знае нищо друго, освен великата река. Тя, природата е велика учителка. И когато си скръбен или весел, отчаян или въодушевен, влюбен или пълен с омраза и отвращение, слушай реката – природата и тя ще даде ответ на въпросите ти, колкото и заплетени да са те. Чувай как шумят водопадите. А те са такива тук от незапомнени времена и тъй ще си пребъдат во векі. Не е ли тъй и с човека. Губи се, явява се; вечно живее, както тия потоци, ту заледени, ту подвижни са все едни и същи. И всичко това за благото на човека. А човек за чие благо живее. Въпроси, гатанки ми задава природата, шепне ми ги на ухото, на сърцето. И слънцето грабва същата тази капка от мътилките, издига я, пречиства я и отново я праща при изворите. Не става ли тъй и с човека. Тинята, не е ли това смъртта, която ни освобождава тлението, извлича от естеството ни предвечната същина, пречиства я и после й дава нова форма в някой нов човек.

Небето се чумери, сякаш гневно настръхва. Тъмни облаци, а тук–таме само някое светло прозорче към небето. Езерата потъмняват. Слизам. Пред мен далече пространни гори, оголени върхове, нагърчени и равни планини, като някакъв велик океан. Орел се вие из облаците, прави зловещи кръгове над земята. Вижда някъде стръв, след малко ще се спусне над нея.

Пронизващ вятър ме пъди. Треперят цветицата. Голички те зъзнат и не знаят где да се скрият. Глинени лиски, като равно издялани плочи са разхвърляни около Сърцето и Бъбрека.

Вали. Слизам по водопада между Сърцето и Бъбрека. Колко е страшно! Страшно и хубаво! Тича буйния поток, като че ли ще ме грабне и понесе със себе си…

Харамията е страхотен сега. Просто огън и жупел от него. Сякаш някой недоволен Бог сега ще започне да лее гърмове и молнии.

Мия лицето си на водопада, плискам се, сякаш на пук на дъжда. Край него снежно бели цветя и други червени като капки кръв. Как хубаво меришат. Едновременно с мене слиза и групата с Учителя. Той ни завежда до студения извор, между третото и второто езеро. Водите му са тъй ледено студени, тъй чисти, сякаш ей сега капнали от дланта на Бога. Сядаме до него. Изобилните му води клокочат изпод огромна скала, приличаща на старинен кораб, плувнал в неизвестността.

Учителят става, отива към него. Навежда се и почва да чисти дъното му. Полека лека всички взимаме участие в Неговата работа. В скоро време басейнът, в който клокочеше водата биде изчистен от тинята и на дъното му наредени бели кварцови камъни. За миг той заприлича на добре измита и вчесана красива девойка. Тъй също направихме с цялото му корито, като по края поставихме същи такива бели камъни, донесени в скутове и джобове от околността. Пренесохме разни цветя и мъхове и в скоро време тъй красиво го окичихме с тия природни украшения, че той заприлича на приказно самодивско кладенче. Разлятите води на това чудесно Божие благо прибрахме така, че вече покрай него може да се ходи по сухо, докато преди мъчно можеше да се приближиш до него. Околовръст послахме с глинени лиски – равно изрязани плочи, че от предишната обстановка не остана ни помен. Вместо курна, братята приспособиха дълбок дървен улей,

притиснат с огромен кварцов къс, едвам домъкнат от околността, когото Учителят нарече Цар. Плочите, които го обнизваха, той нарече – народът. След малко каза: „Трябва и Царица". Тогава братята се спуснаха из Рила да търсят Царица. Ние останахме да доукрасяваме чудесното изворче, като неуморно работехме под вдъхновението на една чудна идея, да го направим приказно хубаво. Десетки чифтове ръце за едно късо време от тая широко разлята вода и кал направихме вълшебно кътче за отдих, за беседи, па дори и за някой весел обяд.

След доста време, ето, поставена върху носило от клек, пристигна и Царицата. Братята я намерили близо до „езерото на Чистотата" (Горния „Чанак"). Първо я омиха хубаво от пръстта, после по Учителево указание я поставиха до Царя.

Времето се разведри. Мъглите се скриха и облаците изчезнаха до един. С тържество в душите си, озарени от радостта на Новото „Царство", се връщаме на бивака. Заварваме грамаден куп сухи дърва, братята ги сграмадяваха върху огнището. „Хайдушки" огън. След приятната вечеря обикаляме огнището. Учителят е между нас. Музикантите се отличиха тази вечер. До прекрасното езеро, под мириадите звезди ние чухме арията на Бах и 12 соната от Паганини. Светлият глобус на луната изгря от Харамия, като някакво вълшебно око на нощта, дошло да чуе човешката музика, всред чаровната и тиха вечер. Езерото блесна от разпилените златни коси и засия като запалено от вълшебна светлина.

Огънят се разпалва съвършено и дава освен приятна грейка, още омайна гледка за очите. От него в надпревара тичаха чудновати пламъци, подобно омагьосани човечета, които ръкомахаха, движеха си нозете, тичаха, връщаха се по запалените главни. Сякаш надуваха уста и раздухваха пламъците. От някои клекови колибки–звънчета лумваше малка светлинка на свещ, що я осветляваше отвътре, че тя изглеждаше като слънчево гнездо на горска фея. Тъмни и царствени се издигат планините; далече се носи сладостния поток на нашите песни, сякаш сливащи се с песента [на] планинските върхове и мириади звезди.

Молитва. До огнището ние благодарим на Оногова, който ни даде живот и ни доведе тук. Огънят хвърля чудна светлина върху съсредоточените въодушевени лица, сякаш приел жертвата на молящите се. После лека полека всички се разотиват по своите палатки и звънчета за сън. Оставаме отвън „най-големите герои", както казва Учителят. Студът е всепроникващ, но кураж, ние сме млади и весели; там където не достига топлината, има весели шеги, които разсмиват, отвличат вниманието.

18 август [1929 г.], неделя, 13° t.

На Бъбрека сме. От там посрещаме изгрев слънце, пеем и правим гимнастични упражнения. После заставаме срещу скалата над него и й говорим. Тя ни отговаря по същия начин. Тогава по идея на Учителя, шестима мощни гласа взимаме акорд с основните тонове. Тържествено ни отвръща планината. Със същите тонове изпяваме първо „Любов". С богати обертонове заехтява гиганта. „Благост", – „Благост" отвръща планината със сладък упойващ химн. Като че ли ми се стори, че така ще е и при човешката молитва: Каквото отправиш нагоре, това ти отвръща и Небето.

Дълго още стоим пред Махабур – Бъбрека и му отправяме разни въпроси, хвалебства, привети.

Връщаме се със светло тържество в гърдите си. Сякаш сме чули гласа на Бога. Сякаш сме присъствували на богослужение в най-величествената катедрала на света. При най-голямото кандило – Слънцето.

Сега пък се заемаме с другото изворче под Махабур [виж "Изгревът, т. XVI, сн. 19-20]. Колко много работа падна и тука! Бели кварцови плочи и цитронови отломъци украсяват отвърстието му, а дъното посипано с дребни камъчета, донесени от далечното водно дъно в шапки, престилки. Водата изглежда сега още по-чиста и кристална. Доукрасяваме го с папрат, мъх, цветя. Донасяме от далече летни теменуги и здравец, и червени като пламък цветица. Всичко посаждаме в естествен безпорядък, че да изглежда само поникнало. Като че ли на това пусто място, където един обилен извор разливаше около себе си разлято води, които подгизваха в кал околността му, сега горските феи се събраха и запяха, решейки разкошните си коси до сладкия ромон на новия планински хубавец... Тъй пее сега буйният извор от своя чучур. В басейна му се отразява слънцето, небесната синина, а когато е мрачно, и облак тъмнокос ще се наведе и рошавите си къдри у него ще огледа.

Никой не знае: Този извор аз го наричам: **„Изворът на Химавата и Асинета"**. Тъй ще запееш в гърдите ми, ти ново вдъхновение, тъй обилно ще си, както и този извор.

Кацнала върху висока скала, пиша тия редове. Малка златна мушичка бръмка около мене. Слънцето приятно гали. Отсреща е Учителят, обиколен от ученици. Сега Той ще държи беседа и аз ще сляза да слушам. Камъкът, върху който седя е обсипан с едри и дребни гранати. Колко е хубаво! Ако ги изчопля, ще мога да си направя цяла огърлица. Но кой ще се мъчи, пък и тук им е по-добре, отколкото на чиято и да е шия...

Учителят седи от другия [край] на същата скала, като на трон. Вглъбен е в размишление. Той прилича на велик цар. Като че ли мисълта му е литнала далеч от нас. Но след малко заговорва, че човек трябва да знае когато почне една работа дали ще я довърши, или не. Всеки ден човек да има по една малка придобивка, иначе животът протича напразно, и тия именно дни, остават записани в книгата на живота.

Единственият път до радостта е скръбта. Без този път никакво приближение към радостта е невъзможно...

Баща, майка, брат, сестра, приятел – всички са вътре в човешката душа и напразно ги дирим отвън себе си. Човек имал в себе си някои запушени извори – дарби, на които, като на този извор да им даде направление да текат.

Вечерта отново се събираме до големия огън, дето големите сухи дънери пращят в милиони искри и яркочервени пламъци. Жарта е разсипала огнен харман, около който ние се припичаме и слушаме четенето на Давидови псалми и разкази от Михалаки Георгиев.

Всички си отиват по палатките. Няколко братя разговарят с Учителя. Но всички те ме гледат, викат ме. Един брат казва: „Феите на изворите ме помолиха да ти направим колибка от клек." Тръгвам накъдето братът ме води. С нас е Учителя. Заставаме до една прекрасна клекова колибка– звънче, която тази сутрин се градеше незнайно за кого. – Тук ще спиш,

каза Учителят и на лицето му сияеше широка доволна усмивка. – Заеми я под наем – смее се Той. Целувам ръката му, защото зная, че тия „феи на изворите", е самият Той. Задавена от благодарствени сълзи коленичвам до моето звънче–палат. То е тъй хубаво! Гъсто е преплетено от кичест клек, през който се провират плахи лъчи от луната. То прилича на къщичка от дядо Мраз. Влизам вътре. Обтягам се върху мекото от трева легло. Колко е хубаво! То си е мое, мое! Никой няма да тъпче върху земята на която ще си почивам. Обличам дебели дрехи. Омотавам се с единственото си одеялце и лягам да спя. Луната високо се издигнала над Харамията, сякаш ще се къпе в езерото в потаен нощен час. Звездите приветливо надничат в моя дворец, сякаш да ми честитят радостта. Огнището още пръска пламъци и искри. Бивакът се спотаява за сън, а пък аз тържествующа собственица на този приказен дворец.

– Боже мой, Боже мой! Единствен Ти си, който бдиш за моето клетнишко съществуване. О, това не е колибка, а самата Божия длан, която ме гали, милва, всред този земен рай. Каква хубава, широка и топла е тази длан. От нея чувствувам пулса на божественото сърце, което излива към мен своята любов.

Какъв завет е вътре и топличко! Не, няма вече да се препъват от мене и да ме прескачат край огнището, цяла изпоцапана от пепел и пушек. Кичури благоуханни борчета висят над мен. Отворът прилича на триумфална арка. Луната пак надникна и обля със светлина простренитe ми за молитва и благодарност ръце.

19 август [1929 г.], Преображение

В хладната утринна дрезгавина се движим към Бъбрека. Времето е ведро – ще имаме хубав изгрев. Върху скалата вече са се събрали доста. Там е и Учителя. Душата ми тържествува. – Боже мой, едничък Той виждаше моите самотни сълзи, че само аз от сестрите останах непригледана, сякаш немила и недрага под откритото небе. Но Той – Учителят – подобно Божествено око бди и чака... А понеже никой не се досети сам, Той я поръча за мен.

Като върволица жерави се точим по огромната ливада. Изток просветна. Венера и Юпитер почнаха да смалят обема си, да губят от чаровния си нощен блясък. Орион, като скъпоценна огърлица изчезна в своята съкровищница. Нежно розова вълна обхвана хоризонта. Долината плува в бяла мъгла. Изведнъж на небето блесна острието на светло копие; денят се раждаше. Следим мълчаливо великото чудо на деня. Устните немеят. Бялата мъгла в долината се обагри червено и като че ли слънцето се пукна и изля над света своя зрял наров сок.

Гимнастика. Грамаден кръг върху просторната поляна на Махабур. Учителят е в средата. Командва в леки и отсечени движения и пее: „Весел бъди, бодър стани..." Назад, напред нозете и ръцете ни. Разминаваме се един през друг. След това заставаме пак пред скалата и в **до, ми, сол** пеем „Аум". Какъв божествено красив акорд. – Аум, Аумен – тържествено отвръща скалата над Махабур. Пак с основните тонове изпяхме „Бог е Любов!". Като че ли ни отвърна ангелски хор. Като че ли заедно с нас пеят чудни природни същества, нетленни и невидими, скрити из планинските усои. Мощно ехти божественият хор в грандиозната природна катедрала.

Не я спираха никакви подпорни стълбове и куполи. Навред тя се лее, като благодатна струя.

Засвириха на цигулка. В миг върху отсрещната естрада се появиха те – природните свирци и изсвириха Баха, Шопена, Грига. Колко хубаво! Те като че ли знаеха това, което ще се свири отсам и бяха готови всеки миг със своите партитури. Като че ли сме в рая. Действително тук човек скъсва с „действителността" и почва да живее в един друг свят, пълен с невероятности.

Брат Симеонов свири последователно с рога си. Ехото му отвърна с утроено изсвирване. Колкото по скъсяваше изсвирванията си, толкова и ехото увеличаваше броя им.

Връщаме се пълни с вдъхновение. Отбиваме се при „Химавата и Асинета", за да видим как пее новият извор. Той е весел. Самодиви нощес са идвали и са оглеждали в него прекрасните си лица. От тук ясно се вижда лицето на Харамията. То е тайнствено, зло, прилично на недоволен сфинкс. Единственото му око го наподобява на Полифена – циклоп, който гони малките човечета и иска да ги разкъса. Няма мъгла и облаци над него, но това сякаш не намалява мълчаливата му спотаена злина.

Учителят тук говори: „Един човек, който не обича всичките хора, не може да обича даже само едного. Това, което вие очаквате никога няма да се сбъдне, защото, ако се сбъдне, светът ще се свърши. Онзи, който обича, никога господар не може да стане." [добавена дата 14 септември 1951 г.]

Вечерта ни дойдоха гости. Делирадев – подпредседател на туристическото дружество, Мутафчиев – редактор на вестник „Обнова", един момък и една красива мургава девойка. На огнището, Симеонов чете „Трите срещи" от Михалаки Георгиев. Музикантите свириха неща от Чайковски, Бортнянски и Лист. Гостите са очаровани от всичко. Особено сияе образът на девицата и момъка! О, да биха могли, при нас биха останали, но... Те, па и старите се мъчат да пригласят на нашите песни. Казват, че били много лесни за заучаване.

Всички те гледат Учителя. В техните погледи се чете сякаш следното: „Значи за вас са всички тия хули по вестниците и пакостната мълва!? Значи вие сте най-опасния човек в България."

Месечината съвсем закръглена сега радостна се вози по небосвода. Тя къпе в езерните води своето голямо бяло кръгло лице и хвърля чудни сенки върху скалите и тъмната пелерина от боров клек върху хълмовете. Та това не бе нощ. Небето е бяло, сякаш празнуваха и горе някой звезден празник.

А и нашето огнище правеше чест на себе си. Брат Пампоров говори за впечатленията си от есперантския събор на запад. Бил в Будапеща, Загреб. Той каза, че дух на братство и човещина обхваща човечеството. Една мощна вълна, която сега облива човечеството и се мъчи да го спаси от една нова унищожителна война.

Запад е възхитен от Учителя. Пампоров чрез есперанто е пръв негов апостол и знаменосец. Чужденци се готвят да ни гостуват от далечния запад. България ще стане велик Витлеем, в който мъдреци от целия свят ще идват да се учат.

Моята колибка е тъй хубава. В нея си почива едно прещастливо същество, което днес се опита да нарисува къщичката си. Вътре е раницата

ми, торбичка, одеяло, матарка, кожухче, бастун, шапка. Даже има място за още един човек.

20 август [1929 г.]

Симеонов [Симеон Симеонов - виж "Изгревът", т. I. 2.изд.2011, сн. 43, 45-46; т. VIII, с. 604-607; т. XVII, с. 709-712] ни буди със силния си глас. Не иска дълго време да се приготвим за път. Лягаме облечени, следователно, само да хванем тоягите и – толкоз. 4 часа. В езерото се оглеждат Венера и Юпитер. Също и Орион, Телец и лъчезарната Алдебаран.

Дордето се изкачим по скалите изток плувна в алени зари. Но слънцето сякаш бе пратило само своите предвестници, а то още се бави. В мълчаливо съзерцание го очакваме. Учителят ни даде мото за ума и сърцето: „Яснота и пълнота".

Блесна изгревът. Като че искаше да изненада целия свят. Непостижима картина! Никой художник не може да я нарисува, никой!

Колко по-щастлив би бил човека, ако крачейки из своя път носи всеки ден в сърцето си по един изгрев... Колко много красота в света, а малцина са тия, които я ценят и умеят да й се радват.

Запяваме: „Изгрява Слънцето" – придружена с плавни движения. Тук накацали върху скалите, ние приличахме на някакви неземни същества, слезли за малко от висините върху земята. „Изгрява Слънцето" – ръцете се издигат нагоре като за молитва, „праща светлина" – разтварят се ръцете като лъчи, „носи радост за живота тя" – ръцете бавно и нежно се слагат върху гърдите. А думите „сила жива, изворна, течуща" се изразяват с бързи движения на бликаща струя.

Учителят е за леките и грациозни движения. Кой повече или по-малко сполучливо се опитваме върху поляната на „Махабур" в грациозни движения, всред одобрението или смеха на околните.

Хвърляме палта, шапки, кожухчета. Сега, като пъстроцветни пеперуди тичахме по пищната ливада.

После Учителят даде нова песен:

„Весел бъди, бодър стани;
грижите на живота са товар безполезен.
Теб животът мило те зове:
Весел ти бъди, бодър ти стани
и всичко живо ти с любов повдигни.
Весел бъди, бодър стани (2)
В живота радост носи"
и т.н.

Денят употребихме за къпане. Топлим вода до „Царят и Царицата" и скрити из скалите се къпем. Колко хубаво! Слънцето ни къпе и то с топлите си лъчи.

21 август [1929 г.]

Учителят говори за чистотата. Без нея не може да се постигне нито знание, нито сполука, нито любов в света. Без чистота Бог не може да се всели в човека. Чистотата води към живот, а нечистотата към смърт. Чистотата е първата стълка на ученика в духовния живот, след нея иде светостта, а след нея служението. Чистота, Святост и Любов са аналогични на служене, почитание и обич. Да служиш на Бога – значи

да имаш почитание към себе си и обич към ближния. Това е служение на Божествения Дух, който работи във всички. Почитание на душата, която носи всички съкровища. Доброто, красивото ще намериш в себе си и ще го почиташ, а след това като го намериш в другите ще го познаеш, понеже си го намерил в себе си. Обичта към другите е да виждаш себе си в тях.

После правим гимнастика боси по ливадата. Нареждаме се по един по цялото крайбрежие до езерото на Божествената песен Махабур. Засвири рог. Първом по три пъти мием лицето си, после по три пъти мием ръцете си и после – нозете си.

Езерото отразява нашите фигури в себе си. Като че ли от водата ни гледат други същества – чисти и красиви, които ни кимат отвъд този свят.

Стенографките на Учителя днес празнуват 8 годишен юбилей, затова раздават бонбони, локуми и малки късчета плодове.

Този ден и дъждът ни окъпа. Моята колибка е мокра, подобно всички самодивски жилища.

Разговаряме се за предстоящето пътуване. Болка свива сърцето ми. Нима ще напуснем това райско място.

Тичам нагоре да се сбогувам със скали и цветя. Целувам ги и оросявам със сълзите си.

– Скъпи ми, не ме забравяйте, изпращайте ми от вашата неувяхваща свежест, когато такава не ми достигне доле.

И те сякаш мълчаливо се съгласяват с мене. Сякаш ми дават своето съгласие.

– Не, няма да те забравим, наша мила приятелко, певице драга!

Из пътя ме настигна млад турист – Измирлиев, красив чист юноша – братовчед на поета Смирненски. Боже мой, каква чистота и красота излъчваше това лице! Разговорихме се, поседяхме при Царя и Царицата. Учителят ни завари – усмихна се. После Измирлиев си отиде нагоре, а пък аз разправих на Учителя за разговора ми с този обичен чист младеж.

Учителят каза, че утре всеки да иде където си иска, защото е вече последния ден преди тръгване и, че времето клони към разваляне. То се нахмури. Задуха студен вятър. Хубаво е да има едно платнище върху колибката ми, но тъй ще й се развали фасона и няма да прилича вече на самодивско жилище, а на циганска катуна. Не, тъй си е по-хубаво.

22 август 1929 г., четвъртък

Волна тичам по канарите. Като сърна, която е дома си и познава всички кътчета. Нито следа от снощната буря и дъжд. Вместо унилост тя ми донася бодрост. Не ходя, а хвърча от скала на скала, от езеро на езеро. Утре заминаваме! Привлича ме човек при Махабур. Той плава в малка гумена лодка и мери дъното й. Колко е съсредоточен. Чакам го да извади канапчето и го питам. – Най-дълбоко е то – казва собственикът на „Лазур" г-н Паунов – млад асистент по физика. Той сам е направил своята лодка. Ето го, с две малки лопатки пори мастилените води на езерото и се вози като лебед. Той казва, че вижда дъното на езерото. Завиждам му.

23 август 1929 г., петък

Благодарствена молитва. Керванът от натоварени коне и магарета потегли. Прощален поглед към нашето изоставено селище.

Небето реве от буря. На Сапарево всички се нагласяват в автомобили, но за мене място няма. Стоя на дъжда и се чудя що да правя. Изведнъж

вратцата на последния автомобил се отварят и се подава красивата сребърна глава на Учителя. Кимна ми. Разбира се, веднага се намери място и то широко, широко. Потегляме всред ураганен дъжд. Зад нас се затварят бреговете на огромни пороища. Друган е под вода. Автомобилите летят, а зад тях се съединяват луди пороища в грозен и мътен мощен поток.

Учителевият автомобил се изтегли най-напред. Измъкваме се през Радомир, Перник и рано сме на Изгрев. Другите едвам достигнали до Дупница, дето преспали. На другия ден в Друган – страхотия – издавени стари и млади. Мътната стихия отвлякла чистите бели къщички, заедно с покъщнина и стока.

Небето гърмя, трещя и рева цели три дена. Земята се преобърна в кална локва. Погрозня природата, изгуби своята прелест. Слънцето за дълго се скри от нас. Остави на воля да се налудуват разярените природни стихии.

2.1.35. 8 ноември 1929 г., Димитровден, [Витоша, бивака Ел Шедар]

Изгревяни дали са тръгнали за Витоша? Това ни беше вчера думата: вали не вали, да тръгнем. Аз тръгвам от града. Пансионерките Kindergarten спят дълбоко. [Kindergarten (нем., а също и англ.) – детска градина; пансион Kindergarten – пансион за детски учителки] Слизам по стълбите по чорапи, за да не събудя Miss Clark [госпожица Кларк], а също и Mrs. Haskell [госпожа Хаскел]. Слава Богу, добрах се до преддверието незабелязано. Излизам вън, заключвам вратата и на сутришната месечина обувам обувките си.

Сега, свободно! Тръгвам с бодри крачки по „Ангел Кънчев", отляво „Луна Парк", излизам към Лозенец, отдясно тухларницата, превалям София и ето ме вече на равно шосе към Драгалевци. На късмет! Ако са отишли нашите, хубаво, ако ли не, пак хубаво; не само че не губя с една екскурзия повече, напротив, печеля.

Звездите предвещават добро време. Облаците по небето аленеят от чуден блясък, предвещават само хубаво. Срещам селяни, селянки отиват към града. Никой не ме настига по пътя. Напразно извръщам глава. Сама съм към обичната планина. Тя сега е обвита с тънка мъглива мрежица.

Небето аленее. Над водениците, ето че и слънчев изгрев посрещам. Колко е хубаво! Но защо е то някак мрачно сега, сякаш посланено и то? Изчаквам го да се издигне над хоризонта и се запътвам нагоре. Нощта чупи своите обръчи и бяга където и видят очи. Искам да погледна пак към изток. Заставам. Слънцето, все така помрачено се издига, но що виждам, що значи това!? Тъкмо на същото място, гдето то изгря, наднича ново слънце. Трия очите си, не, не сънувам. Друго слънце изгрява – истинско, блестящо, рубиново, живо, прекрасно, сякаш млад юноша току що излязъл с нови дрехи на празника. Пляскам с ръце и се чудя. То изгря цяло, величествено и плавно се понесе нагоре. Онова първото слънце все тъй мрачкаво стоеше над него, докато след малко и двете изчезнаха зад червени облаци. Разказвам после на нашите млади учени, а те вместо да ми се смеят потвърдиха „чудото". Георги Томалевски го нарече „дифракция

на светлината". Такова явление в природата ставало рядко, на към 10–11 години.

Към водениците ме обгърна мъгла. Люлин я изпраща. Нито на една крачка се вижда. Като че ли аз им станах прицелна точка. Но, как да е, намирам воденичарския поток. Небето хубаво се начумери. Мъглите сякаш ме ослепяват. Нито крачка напред! Изгубвам всяка посока. Дори да поискам да се върна, не бих знаяла накъде. Кого да извикам? Съвършено сама. Сетих се за слънцето. Като древна езичница взех да го викам на помощ. Внезапно слънцето блесна през облаци и мъгли и ми освети пътя. Отбила съм се в ляво – хе там над селото към кошарите. Понеже то ми се отзова, благодарих му пламенно. Наистина чудо! Слънце да те чуе и да ти отговори!!!

Мъглата се отпиля. Продължавам пътя си, осеян със златни есенни листя. Често се застоявам пред природните хубости, дълбоко вдишвам ароматичната свежест на планината и се прекланям пред някоя пъстра скала да я целуна и помилвам... Оголелите дървета, сякаш с тъга ме гледат, че са тъй беднички сега без своята зелена дреха. Провирам се между тях, заставам до някое, милвам го и му говоря за чаровната пролет. То сякаш ме слуша...

Небето се очисти. Лазурна синина го къпе. Слънцето, едното слънце, волно се понесло в неизмеримата глъбина. Приятна топлина излъчва то, като че ли се прощава с природата за дълго време. Тревата е подмладяла и сочна. Сега върху нея, вместо цветя, вятърът е довеял пъстра дървесна шума.

Как леко се диша! Колко хубава е природата. А тя ми е най-близкия приятел. Няма жива душа нито пред, нито след мене. Щастие пълни гърдите ми. Не съм ли на Сириус и бродя из неговите лазурни ущелия. [ущелие (рус.) – дълбока планинска долина] От дясно ме посреща пенлив поток; той буботи, нещо весело разказва на свой език. От ляво се синее Стара планина, обилно къпана от слънцето. А хе, далече напред се синее свещена Рила! Като че някакво бяло море от светлина я обгръща и тя сега прилича на величествен кораб, тръгнал от безкрая, към безкрая разнасящ своята красота и чистота. Градът се не види от мъгла. Пътят е доста разкалян. По него множество следи от коли, колита, нозе – подковани и в цървули...

Вървя, заставам възхитена, гледам и се радвам. Между храстите червеношийка. Сива малка птичка с червен нагръдник, малко по-голяма от врабчето. Колко е хубава! Една легенда казва, че тя извадила един трън от челото на Голготския мъченик, който я опръскал с Христовата кръв.

От Ели-Шедар не се вие пушек. Нима ще съм сама гостенка на Витоша? Превалям урвата, с тихи самотни стъпки се отправям в Гостната. По клоните намятани дрехи... Хм, тука са. Лудо заби сърцето ми. Ускорих крачките си и с тържествуващ вик се втурнах към множеството. На лехи, на лехи по тревата, насядали нашите, посрещат вика ми с радостни кимания и усмихнати лица. Огънят гори. Там с пълна пара чайниците врят и канят за чай. Топло слънце е обляло и природа и хора с лъчезарна милувка.

Учителят е тук. Венец от люде около му. В ръцете му бинокъл. Видял ме като съм се задала... Лицето му е тъй усмихнато, че неволно

се смятам и аз добре дошла. Тичам из шумака да се преоблека, после заемам позиция срещу чайниците и се наливам с чай до насита.

Горе, хе, над пътя, селянки засаждат борчета. Не ще минат и 20 години и голите хълмове ще имат боров лес, който ще привлича и птички, и облаци, и човеци. Привет ви, работни люде, които украсявате горите! Ехтят песните и провикванията им – цяла верига. Новороденият след тия 20 години ще държи бас, че Витоша тук нивга не е била гола и камениста... Да, новият лес ще задържи влагата; тогава под Резньовете може би пак ще се покаже езерото, описано от турския пътешественик Авлия Челеби, който твърди, че Витоша е била по него време (преди 200 години) непроходима гора с тучни пасбища, по които ехтели звънците на безброй стада.

Събираме се около Учителя. Наметнат с дълга широка пелерина, той прилича на приказен цар. Словото му излъчва дълбока мъдрост и заразяващ хумор. Затова, пред него изчезва всяка наша грижа и неволя. Думата „невъзможно" бяга далеч.

Ето Го, става, сваля пелерината си, приближава се към своята раница. Там е барометъра му. Гледа го. Усмихва се. Как леко и грациозно стъпва, сякаш не допира земята.

В разговор и песни – до 2 часа. Изгладнели нареждаме се в широк кръг. Молитва и весел обяд. Слънцето взима участие в нашата радост, негли и то се смее от горе. Лазурното небе, сега обнизано с малки вълнисти облачета, се радва заедно с нас.

Някои тук са сготвили прекрасна гозба от есенни зеленчуци. Други, в малки котленца, си носеха чак от града дори подквасено овчо мляко, трети караха само плодов режим...

Боро–садачките се надпяват. Висок мъжки глас под ред извиква разни женски имена, като да ги проверяваше за нещо. Горе по шосето минават туристи и отправят бинокли към нас.

Нашата поляна, изглежда, за туристите не представлява някакъв интерес, затова, почти никога в него се не мяркат външни хора. По-добре. Някога тук построихме колиба, но не мина месец, горката изчезна без следа, като почнеш от керемидите, после врати и прозорци, после греди и плет... Оттогава сме винаги на „открито".

Благодарствена молитва на поляната и – спускане към града. Изпращат ни звънците на рудо стадо. Слънцето засяда към Люлин. Витоша синя, модра се очертава зад нас, потъваща във вечерна дрезгавина.

Залезът облива цялата природа в бледо лилава светлина. Облаците намятат тъмните си стражеви наметала. По теснолинейката се ниже гердана от нашите пътници. Тук няма кал. Природата е освежена и подмладена. Като че ли е пролет; полетата са покрити от нова зеленина. Градът блесва в хиляди светлини, прилича на приказен. Боровата гори, подобно тъмно зелено езеро, очертава границата между столицата и „Изгрева" .

Ето я и нашата чешмичка – група младежи, насядали по циментовия перваз, нещо задушевно си приказват.

Изгрев. Оставяме там Учителя и според пътищата си, потегляме към града. Поток от електрическа светлина и автомобилни фарове. Небето трепка от звезди.

Облъхната от неземни сънища, почивам в моя пансионерски кафез.

2.1.36. Витоша, 3 февруари 1930 г., понеделник, [бивака Ел Шедар]

Едни от „Изгрев" през Симеоново, други от града през Драгалевци, облечени най-грижливо, си назначаваме среща Ели Шедар. Природата е приветлива. Небето е тихо и звездно. Потоците обгърнати със сняг, като черни ленти се провират край пътя. Постепенно просъмва. Утрото идва бърже, тича по петите ни. С идването на зората, то изпърво става бяло, после почва да посинява, а с идването на слънцето лазурът му става дълбок и необятен.

Почти винаги изгревът на слънцето се предвещава с поруменяване на хоризонта, или що–годе златна черта. Днес, нищо подобно. Върховете са розови, а изток като че ли е безразличен. Но това е привидно. Слънцето неочаквано се показа като скрита в пазва брилянтена топка. Като че златен – огнен пръст проби внезапно хоризонта и като със свредел разширява дупката. Когато я направи достатъчно голяма, огнененото кълбо се понесе по своя път.

Студено. По шосето припущат каручки на млекарите. Последните са закачулени добре в топли кожуси и ямурлуци.

Ето и пешаци млекари, на магаренце носят млечните си гюмове. Клетичкото магаренце подтичва, кламучка млечицето в пълните гюмове, затворени с каучуков капак. То доблестно помага на своя стопанин. Вперило пред себе си големи красиви очи, сякаш пълни с жалост и неизказана тъга...

Към селото, от един стобор литват пъстро ято гълъби – някои от тях качулести, с бяла лентичка на главата. Хвърлям им трошици пълна шъпа и ги гледам как лакомо кълват. Срещата ми с кучетата също е приятелска. Един залък хляб на всяко и ето цяла ескадра тръгват с мене. Ако някое непознато ме залае, те всичките го погват със злобно ръмжене.

Днес е Чист понеделник, затова селянките са изнесли по дворищата блажните съдове и търкат ли, търкат. Млада невеста, подбрадена с бяла кърпа зад ушите, свела се над купчини грънци и тигани, жули ли, жули с голям пепелив парцал. Върху пътя посипана недогоряла слама от снощните оратници. Отстрани захвърлени и самите пръчки, с прещипната към края изгоряла слама. Представям си, как мъжествена ръка, запален го е въртяла над главата с думите:

„Ората Копата,
Дай ми дядо момата,
Да не ти запаля брадата." *

Запаленият оратник в своето въртение издава фучение – виу, виу, виу и около главата на „гърмодържеца" се вие грамаден огнен кръг, като Сатурновия пръстен**.

---

* Ората копата, Дай ми чичо момата, да я водя у шумака, да й вдигна кошулака...

***Забележка*: Ората копата е обред, характерен за Западна България, който се провежда в нощите след Месни и на Сирни Заговезни. Палят се клади, а деца въртят специални факли от слама, наречени оратници, с които гонят зимата и злото. В края на вечерта най-смелите прескачат огъня за здраве. Пеят се обредни песни, играят се хора и се мятат запалени стрели.

Изминавам дванадесетте воденици. Сядам към края да си почина. Колелетата тракат. От вратите наднича набрашновен селянин с овча капа и ме поздравява. Настигат ме другари и бързо отминават. Застоявам се да гледам. Подпирам се на бастуна си, като закована. Стара планина тъмна, със сребърни линии по гърба, прилича на огромно животно. София обвита в мъгла, още спи. Минавам моста към монастиря. Отдоле водата бучи и на бяла пяна се бие от камънака.

По голямото шосе рой скиори. Лесът сякаш се събужда. Леските са подули клончета... Земята още е покрита с дълбок сняг. Настигам стар брат, който охка от умора. Грабвам дебелия му балтон и той развеселен закрачва по-бодро. Пътят се разкалял, че глибаме из бърлоги. Слънцето продължава да разтапя нови снегове, които покриват пътя с блато. Топло. Излишни са палта и фланели, и калпаци. Ще ти се да литнеш. Из под коренищата на габера млад здравец, току що надникнал.

У „нас" вече дими. Едвам се измъквам от потъналата в дълбоки валога [преспи]. Затъвам до кръста – мек, рохкав сняг. Ето ме горе. Едвам се измъквам. По храстите съхнещи дрехи. Около Учителя като бисерен гердан братя и сестри. Бяло, всичко бяло! И земя, и небе, и люде, всичко, сякаш се разтапя в сребро. Току пристигнала, мила ръка ми подава вече голяма чаша руски чай с много захар и лимон. Това е божествена амброзия тук.

Едвам отпочинала – гимнастика. Някой ни брои – 145 души. Почваме.

1) Лявата ръка на гърдите, десният крак пред левия.

2) Дясната ръка на гърдите. Лявата се изправя и левият крак идва пред десния. Така около 10 минути. После друго упражнение, което не мога да опиша. Но тъй се сгорещяваме и развеселяваме, че непрекъснато смеха е по лицата ни. Почивка. Учителят повелява всеки сам да е. Постиламе дреха върху снега и се унасяме в блажена почивка. Слънцето напича. На сянка имаме 23°, а на слънце 29°. Омая, рай. Някои почти заспиват. Аз си избирам един нисък храсталак от смрика, постилам го с връхната си дреха и се отдавам на блянове – блажени размишления. Като че съм в рая, даже точно в средата на рая. Чува се само шума от чешмичката и прехвръкване на някоя птичка. Колко е траяла тази дрямка! Тръбят за обяд с оная прекрасна германска тръба с дългия бял копринен шнур, с дълга пискюлия, нанизан през рамо. Сядаме на припек и сърбам гореща ароматична бобена чорба, що една добра сестра предлага от своето ново чист–понеделнишко гърне. Колко вкусно! Други пък се надпреварят със своята картофена супа. Като че ли започва приятна музика на двуредните тридесет и две бисерни струни на зъбите. Същински концерт на божествени инструменти. Не липсваше върху трапезата дълъг крехък празец, излежал в земята под снега. Също и ряпа, бяла и черна, стъргана и на филийки; ето и маслини, халва, ябълки, бели питички хляб. След малко, от безбройните блага не остана нито следа. На всички лицата греят от радост.

Пак низа около Учителя. Той се шегува. Разглежда етимологически думите „богат" и „сиромах". Сиромахът имал преимущество пред богатия, че първата сричка „сир" показвала на английски благородство, а на богатия „бога" показва животно, което боде с рога. Но той казва още, че най-богат човек на земята е този, който е обичан от Бога. Много се смяхме за „сир" и „бога".

Далече, хе, горе, няколко скиора като черни птици се носят по безкрайната снежна белота. Сега Витоша прилича на Сребърна планина, която се топи и тече. Рила е синкаво бяла. Стара планина се не вижда под мъгла.

Към пладне свирката ни събира за лът. Грабваме тояги и раници, и на полянката няколко минутна молитва. „Отче наш" дружно се подема от всички, сърдечно и топло. Шапки горе! Ходом–марш! Слизаме заедно през Симеоново. Понявга, без да очакваме, се хлъзгаме по разтапящия се сняг и правим нежелателни почивки... Смях, викове, празните чайници с трясък се клатят навързани по раниците, като излишни вече бойни снаряжения. Грамадна чугунена тенджера похлюпена върху една раница, блещи на слънцето като тайнствено бойно оръдие. Почиваме на широка поляна. Почваме една след друга песни: „Песента на езерата, песента на изворите". Пак ставаме и поемаме надоле. От веселост не виждаш по земята ли тъпчеш, или по облаци летиш. Колко блата, кал, но кой ги вижда. В душата слънце.

Поглеждам Учителя. За миг, стори ми се, че в Него виждам древнаго Мойсея. Тъй бял и величествен, загърнат с наметката си, с поглед чудно взрян в безкрайността. Колко е съсредоточен. Сякаш не е на земята, но бди дали всички са тръгнали и дали няма някой изостанал от „слабосилните". Около му братя – подобно генерали до своя главнокомандующ. Каква обич и преданост в погледите им, какво безгранично доверие!

Юзината е зад нас. Нахълтваме в боровата гора. Слънцето вече залязва. Обгърна ни вечерна дрезгавина. Такъв юнашки вид трябва да съм имала, че някои младежи от града ме изглеждат весело и казват: „Ашколсун!" Лицето ми е пламнало, загоряло и озарено от неизразимо щастие.

В пансиона, взимам си топла вода от готварницата, мия [се], пия чай и преоблечена се хвърлям за сън. Струва ми се, че днес нито за миг не напуснах „дверите на рая". От сутринта до вечерта само низа от блестящи цветове на слънце, лазур, сняг, сияющи лица, смях, песни и нестихваща радост.

Пансионерките се чудят где съм изчезнала целия ден, но не могат да се нарадват на свежия ми бодър вид.

– Да е по близко – викат те – и ние бихме отишли на Витоша.

2.1.37. Благовещение, 4 април 1930 г., понеделник, [Витоша]

Екскурзия на четирите правила

Небето е същинско олово. Снощи проливен дъжд, порой, ще ни отнесе; изведнъж Учителят прогласи: „Утре на Витоша!"

Напущам София с раница и тояга, и хляб в джобовете за кучета. Слънцето ме изпревари по пътя; докато се спра и го почакам, то търкулнало но небето своята зачервена опечена пита.

От югоизток буен вятър, но това не пречи слънцето от лазурната вис да къпе природата с топли лъчи. Къде се денаха облаците? Къде отиде оловния чумбер от небето? Пролетна омая: напъпили дървета, отпуснати върбови пъпки. Тук–таме, по някоя ранобудна череша и вишня размятали

от градините бели пошове. Духай ветре, духай! Ти комай ще издухаш и голямата кашлица от гърдите ми. Зная, че на Витошките драки ще я закача и без нея ще се върна.

Отминавам и селото. Нигде куче – нито човек. До един стобор привързано магаренце. Колко е красивичко, макар и зарунтавяло от старата свличаща се козина. Потупвам го по гърба, челото, ушите, па нему давам белия резен хляб, приготвен за зло куче.

Моите спътници поемат по шосето, пък аз сама по урвата. Веднага ме лъхва познатия мирис на млада трева, на гнила горска шума, из която скоро ще се покаже пролетен цветец. Из гората поръсени отскубнати коренчета здравец... Събирам ги грижливо и с помощта на моя бастун ги посаждам отново. Дано се прихванат. Намерих и цъфнали теменужки. О, там в града отдавна красиви девойчета ги продават на табла по булевардите, но тук, тя ми е по-мила, защото е жива и е у дома си. Малки бяло–сиви птички прекосяват шумака, издават къси напеви. Катеря се по скалите като по стълба. Вятърът продължава да духа, но кой го пита? – Но, ветре, викам му аз, не ме ли познаваш? Не знаеш ли, че аз от теб се не боя, пък и стари приятели сме с теб. Или искаш по-бърже към върха да ме изведеш! О, дано да е така. Душата ми отдавна е там, но нозете ми бавно се изкачват нагоре. На шосето съм вече и аз – цяло подгизнало в дълбоки калове. Горките минзухари, поникнали всред пътя. Дано никой ги не стъпче – приличат на лилави балончета, готови да литнат.

В долината градът едвам се провижда от синкава мъгла, разпрострян кръстом по Софийското поле, като квачка с пилците си. Навред снеговете са разтопени, само още Мусалла е издигнал бяла глава. Някои наши се опитаха да го посетят, ала напразно; дълбоки преспи навред, сега той е недостъпен.

Пристигам едновременно с групата, идяща през Симеоново. Радостно се поздравяваме. Гласовете ни ехтят като звъна на чист метал.

Сядам на припек и не разбирам кой и кога напълни полоканицата [полоканица – мярка за течност, половин ока, 640 гр.] ми с гореща вода, кой попари чай, кой спусна вътре търкалце лимон и шепа захар... Отсреща, от Учителевата група гледат към мен и се смеят. От там ще да е това навременно благо... Отгоре на това питичка, бяла и пухкава, намазана с масълце. Защо Христос не го е прибавил към своите 9 блаженства на планината.

След закуската примъквам се до групата около Учителя. Той свири на цигулка. Наклонил бяла глава леко, с копринени дълги коси, развявани от вятъра, нежно подкарал лък, леко докосвайки струните с лявата си ръка, Той изтегля от цигулката чаровни звуци. Някакъв народен мотив, но тъй живостен и бодър, че прави сърцето да бие в чудна сладост. Като че ли това не са звуци, а „казвания", неземни слова, чрез които Той ни говори.

Свириха и академици; но тяхното свирене омайва слуха, а Учителевото – душата, сърцето. Неговото свирене е животоносно, пълно с пламъкът на живота.

След малко Той пак пое цигулката, засвири и запя. Запя тъй, както старите на подбив пеят:

„Нали ти казах, Стоянке,
да не ходиш сама по извора,
че ергени тамо ходят."

Мелодията на песента напълно подхождаше на закачливите грижовни майчини думи. После Той отхвърля отрицателното „не ходи", а я постави другояче:

„Нали ти казах, мари Стоянке,
на извор за вода да идеш,
кога ергени тамо ходят,
на ергени джувап да даваш."

Весел смях от множество гърди съпровождаше песента му. Значи, когато има някоя „злина", да не се бяга от нея, но да й се дава „джувап" [джувап (джевап) (тур.) – отговор. Давам джевап: 1) отговарям; 2) излизам насреща, не падам по-долу], като по този начин и тях, и себе си ще дисциплинира от закачливи ергени, що си нямат друга работа.

Като че ли сам Орфей сега свиреше на медната си свирка.

Слънцето напича. Вятърът брули, а ние слушаме, слушаме. После запяваме всички, като повтаряме много от забравените песни. Огньовете горят с весело пращене. Братята донасят дърва и ги трупат на камари. На огнището ври голяма тенджера бял боб, в друга – коприва, в трета – картофи. Всичко това е за нас. Всичко това е тихо подсказано от Учителя и бързо направено от добродетелни ръце.

Днес Учителят каза нещо чудно: – Бог не живее вътре в човека, но вън от него; чрез човека само Той се проявява.

Даде ни 5 минути размишление:

1) Да мислим за най-красивия скъпоценен камък.
2) За най-красивото растение (дърво).
3) За най-красивото животно.
4) За най-красивия човек.

Какво ли не ми идваше на ума, мислейки за тия неща. Брилянт е най-скъпоценния камък. Борът – най-красивото дърво, сърната – най-красивото животно. Но човек? Дали не Христос, или Йоан, ученикът му, или пък Учителя!

Не, но онова дивно същество, що 1923 година видях да излиза от Маришките езера и ме поздрави. Това се казва красота; то обаче бе нематериално. Яви се за няколко мига и изчезна. Но те си приличат с Учителя. Лицето му струеше живот и нежна обич. Отхвърлена тогава от тъй наречените „братя и сестри", аз бдях до огнището с разплакани очи. Всички спяха, обиколени от нежни грижи, пък аз наблюдавах догарящите главни и зъзнех от двоен студ... Когато от езерните води се отдели онова Божествено лице, което с кураж и проникновен поглед и леко кимане на главата душата ми към живот възвърна. Златно Слънчево лице. Какво е името му?

– Незнайният – тъй го наричам аз. Непостижим. Той е най-красивият, защото е освободен от прашната земна дреха.

После Учителят ни запита кой какво е мислил през тия 5 минути. Някой каза дъб, някой роза, гълъб, крави, елени, сърни. С една реч, изговориха се имената на цяло райско стадо, ако би и в рая да има животни. И още какви ли не скъпоценни камъни се изредиха и плодни дървета, и цял полк

от светии и ангели. Тази беседа ни внесе голяма радост. Като че ли всички тия неща вече ги виждахме и притежавахме.

Облаците не мируват. Събират се, блъскат се, докато зарониха ситен град върху нас. Това е наистина небивало кокетство от тях. Засипа ни той не на шега, взе да ни боцка. Да набива дрехите ни, докато се убеди, че не му се сърдим. Вдигаме яки, мятаме пелерини и палта. Земята бързо се напостла със сугращица. Но като се яви слънцето, развали играта на облаците. Усмихна се, пресекна да вали, заразтапя се града и взе да се вдига пара от дрехите ни...

Обади се свирката да се събираме. От запад занадничаха подозрителни облаци. За миг всички дрехи от простора се скриха в раниците, също и тояги, палта, торби, чайници, тенджери и гърнета. Като войници се строяваме за миг.

Молитва. И деца в групата, и техните нежни устица изричат някаква благодарност. Изреждат се Добрата молитва, после 91 псалом и Господнята молитва.

Пътят е хлъзгав от разтапящия се град. Преваляме хълмовете. Децата припкат, стари се надпреварят, младежи хвърчат и пеят.

Почиваме на припек и пеем ли, пеем.

Над София подобно огромна поливачка се спуснал облак във вид на водна струя. Цялото Софийско поле е побеляло от поливане. Благовещенско поливане. От към нас е чисто. Дори топло е. Бодро слизаме в песни и невинни закачки.

В София действително е кално. Небесните тулумби хубаво са си свършили работата. Срещаме млади девойки с измокрени нови премени, цапат из калта, бързат да се върнат в къщи.

На Изгрев ни раздават чай. Броим се – осемдесет души. С колко бодрост се връщаме! Лицата ни алени, гърдите ни леко дишат прочистени днес от планинския елексир. От моята кашлица – нито следа.

В пансиона ме посрещат с любопитство и възхищение. Момичетата, доста добре гримирани и облечени, се готвят да отиват на кино.

Чиста, измита и преоблечена, допивам последната глътка чай и се предавам в обятията на Морфея. С гърди пълни с блаженство, с ръка едва движеща се по редовете, записвам щастието и радостта на този ден. Морна, като пребито куче, лягам и заспивам дълбок сън.

2.1.38. Великден [втори ден], 21 април 1930 г., понеделник, [Витоша, бивака Ел Шедар]

(преработка, писана на 3 януари 1943 г.,когато работех в 5 клас, спохождана от гости, когато бях учителка в Тутраканската гимназия)

Пълна пролет. Облаците разкъсани, небето лазурно. Въздухът свеж – омекнал. Клончетата набъбнали, развили нежна свилена шумица. Овощните дървета нацъфтели. Върби и тополи разперили облечени вейки, блещят на слънцето. То не крие вече любовта си към земята. С невидими кофи изтегля влагата от нея, а заедно с нея безброй билки и цветя.

Дните се удължават – юг се радва на светлия си Гостенин, а запад го изпраща все по-надалече с алени цветя. Планините, помилвани от

пролетния полъх, сякаш ще политнат от радост. Дрипавият кожух от мощните им плещи вече е повлечен по хълмовете, скоро съвсем ще падне. Ручеите пеят. Цветята цъфтят, птичките чуруликат, летят, бягат, боричкат се, издигат човчици.

Аромат. Стъпките неуморно вървят след него. Той е вред. По него хвърчат птиците; по него се гонят мушиците; за него слизат облаците и мъглите, и го вдишват върху благоуханната гръд на земята.

Игличина, зюмбюл, теменуги, здравец, кукувчета, петлюви гащи, млада папрат, ледничета, незабравка, минзухар, кукуряк, всичко е наизнело своята красива стока и се провиква от своята малка сергийка, хвали се, пери се, бръщолеви.

Ручеят се разбива в златен прах; водните капчици се мятат по камъните, ту като големи щраусови пера; ту като чудати цветя и звезди, ту като къдрава златиста коса, що заедно с изворната нимфа изчезва из благоуханните усои. Пясъкът като жив се движи под водната струя, сякаш говори. Камъните и скалите, измити от снеговете до последната прашинка, лъснали бузи, оперени, накичени с по някой зелен здравец, или плюшен мъх.

Жажда. Ето чистия поток; наведи се и пий! Но, ние следваме други закони, и друга вода пием из планините, когато сме уморени. Изчезнаха някъде големите чайници свирачи; сега почти всеки има термос, или манерка, обвита с дебел плат.

Днес сме малцина, както никога. Но веселието ни няма граници. Малцина сме от към града, но кой знае колцина ще поемат през Симеоново. И наистина, от към „Железните врата" – нашият бивак според туристическа терминология, вече се издига дим. Върху скалите на Ел Шедар тъмни точици – изпреварилите от „Изгрева". Охо! Даже Изгревци много са ни изпреварили; казват, че пристигнали още [в] 7 часа, а ние едвам в 9.

На една височинка, до китен храст, Учителят си почива. Главата му сложена върху нагънат шал, а тялото му покрито само с пелерината му. Тихо се приближавам, и върху нозете му и аз слагам моето бяло кожухче. Колко хубаво е заспал! Сложил е и двете си ръце под главата – сякаш малко дете. Слънцето го милва, играе си със сребърните му коси и брада. Отминавам Го с богоговение и тичам към храстите да сменя потните си дрехи. После сядам на припек до разшумилите се габери и пия чай.

Огньовете горят. Не се види кой натрупва дърва, а купчината невидимо расте, като „грамадата на Цека". Всички си почиват. Налягали върху постланите си палта, сложили глава върху раницата, унасят се в сладък сън. Чешмата блика с буйните си води и ги успива. При нея вече боднати за освежаване салати и рапончета.

Но, Учителят е вече станал, сгънал грижливо отстрана моето щастливо кожухче и зове за гимнастика. После пеем, разговаряме се, четем нещо и – неусетно време за обяд дошло, и пак правим търкало на поляната. Под звуците на флейта и цигулка унищожаваме припасите си.

Но и този ден не мина без дъжд. Много не му се боим – априлски – майски дъжд, но хубаво ни накваси. Решихме с песни да го спрем (Г. Радев). Събрахме се на голяма купчина и под диригентството на нашия незаменим Симеонов толкоз пяхме, тъй пламенно и вдъхновено, тъй настойчиво, че най-после го спряхме. Слънцето ни се яви и ни се усмихна.

Като че ли ни кимна с голямата си слънчева ръка и ни каза: „Ха, така ви искам, да не се боите от нищо!"

Страшно сме развеселени от този дъжд. Сякаш направихме магична баня. Оставяме дрехите да съхнат върху нас. Облаци пара се отделя от тях и ние сме тъй неизказано щастливи, сякаш по мокрите ни глави диадеми лъщят и върху натежалите ни от вода дрехи е наметната царствена мантия.

Няма умора. Дъждът я отнесе. Природата действително е чародейка. Със смях се разбягаха облаците, взеха си тулумбите с вода, отмъкнаха си маркучите. Като палави деца, които са успели да изиграят някому шега, стоят сега отстрана и се смеят. Лазурът пляска с ръце от радост. Слънцето неудържимо се смее, гледайки весели хора, облаци и небе.

Цялата природа от дъжда е придобила нещо още по-красиво. Теменужката пие вода, също и игличината. В чашките им – бисерни капки, лъщят като елмази от слънцето. Ето, скоро те ще ги глътнат... Снегът по хълмовете нагоре блести, блести. Заплакал е вече и сълзите му на силни, бързи струи тичат по гърдите на планината.

Кога превали денят. Кога изсвири тръбата. Кога изказахме сърдечна молитва. Планината е вече далеч от нас, а градът близко, близко. Слизаме рано, рано. Градът е окъпан от светлина. Полята раззеленели. Бързаме, бързаме, сякаш някой ни гони. Точи се напред и след нас дълга вълволица от ощастливени хора, накипели от здраве и сила.

Ей го града. Ей ни домовете. Ей ни почивката. Блажен сън. Блажено сънуване. Честити люде сме ние на земята.

2.1.39. Витоша, 6 май 1930 г., Гергьовден, [бивака Ел Шедар]

(обработена в 5 клас, 3 януари 1943 г., когато дойде гост)

Два часа след полунощ. Небето е разкрило своята звездна книга за ония, които могат да четат.

Прозорецът на Учителя свети. Вижда се неговата фигура да прекосява стаята. Облечен е, бяла панамена шапка на главата му. Големият електрически глобус пред школата свети. Събираме се един по един, двама по двама.

Ето го и Той излиза. Тръгваме. Изпълва ни радостно чувство. Ведра нощ. Звездно небе и тих зефир са нашите божествени спътници. През тъмния непрогледен коридор на гората ни свети голям фенер. Но той не достига и повечето пипнешком се изнизваме от там под открито небе. Светва от самия простор.

Теснолинейката; по нея! Като сенки се движим напред. Тук таме се белне някоя шапка, или дреха. Небето е запяло звездна песен. Млечният път се крие в собствената си светлина. Фламарион казва, че той представлява неизмерим океан от слънца, всяко от които е много по-голямо от нашето. Още, че всяко такова слънце има и своите планети, както нашето слънце. А Джордано Бруно още преди 300 години пък – че всяка планета и там е населена с такива същества, както и земята...

Тук–таме из Млечния път се откройва по някое по-голямо светило, сякаш водач на другите, подобно жерави на път. На запад, съвсем на запад,

там близо до хоризонта, половината луна, като красива златна паница, полекичка слиза от небето върху китно напослана зелена маса. Сириус е почти над Витоша. Нежни, сини вълни напират от него с неизразим шепот за ненадминато величие. Прилича на прекрасно око, гледащо към нас, дребните земни жители. Сякаш, то е символ във Вселената за онова Непроявеното към нас, пълно с неизмерима обич. Всяка звезда има свой отделен цвят. Те всичките са цветя в градината на Вселената.

Не стъпвам по земята, а летя из тия звездни мирове, наслаждавайки очите и душата си с божествено красиви гледки. А, как са чудно подредени! Трапеци, триъгълници, кръгове, прави, нагънати, тъпи и остри ъгли. Колко си хубаво, ти, небе златно! Само като ви погледна, стига ми за да зная, че вие сте израз на Него – Вечната Любов, която мисли за нас. Да би станала сърцето ми звездна арфа и да пее за вас – вечните певци на света.

От изток звездната плащаница почва да се навива, като хартия... На запад, чака тя още, да я докоснат пръстите на идващата зора. Хоризонтът побелява. Зорницата пристига. Тя идва с леки танцуващи стъпки на млада дева, която обръща към изток заруменели страни и разпиляна златиста коса. По свилените й поли блещят ярки звезди.

Девата се усмихва. Окото й златно, Венера се нарича. То нежно се отваря в приветлива усмивка за идващия цар. Тя е негов предвестник. Челото на изток се прояснява. Тълпят се по него розови весталки, жриците на дневната светлина. Разлива се нежен пламък от неугасващите им огнища.

Небе, Зора – тържествена радост! Въздухът на живи струи се излива и потапя земята в сияние и живот. Планината първа пламва от далечните целувки на светилото. Тя се очертава в магнетични линии. Изрязват се по нея разни шарки: зелени, бели, морави, жълти, сини. Руменеят върховете. Блещят реките. Росата заиграва в милиони бисери.

„Окото" изгрява. Като мощно копие то пробива изтока; изпърво прави отвор колкото малко семенце, после ябълка, после голямо, голямо, като чуден кораб натоварен с безчислени блага. Току що се появило на небосвода, то напуща бреговете му и почва от високо мигновено да раздава своите дарове на живота.

О, слънце на живота ми! Земята сияе от мириади брилянти, посипани от щедра небрежна ръка. Птичките пеят. Люшнали са бисерна песен по вейки и скали. Летят из въздуха и радостно трепкат с крилцата си.

Небето се слива със земята. – Теменужчице, красавице нежна, него ли чакаш ти? Я гледай как всички са вдигнали главици нагоре, сякаш очакват да им сипе светлина и живот. Сега те усилено дишат в трепет очакващи любимия и как това дихание благоухае!

Виж как се е навила новата папрат до старото си коренище. Колко е хубава! Тя прилича на меко валмо къдрици върху красиво момково чело. Скоро тия нежни къдрици ще се разперят и тя ще забие стройно зелено перо върху земята.

Здравец, вредом здравец! По скали, храсти, на припек и по усои, при води, поточетата, сам и с други цветя, винаги бодър и весел.

Изворите бликат, пеят, говорят. Те са бистри и чисти, като поривите на младо сърце, което още мъка не знай. Те са прозрачни, както усмивката на малко детенце към майката закрилница. Те са сладки, както е сладък нектара за пчелите. Гледай как тече поточето! То пее весела, безгрижна

песенчица, скача по измитите камъчета и носи със себе си суха шума, мушици, листица, перца.

Где отиваш, миличко? Кой те изпрати от висините и накъде те изпрати той? Кой те очаква, кажи ми? На този въпрос цветята ми се смеят – сякаш глупости изричам…

То шуми, пее и не отговаря. Навеждам се, оглеждам лицето си в него. Косата ми е разрошена, лицето оживено. Лягам при него и зажумявам. Слънцето ме топли, топли, а то ме успива. От храстите надничат множество сини и морави очици и не ме оставят да засля. Незабравки ми се заканват с пръст, здравецът чак до носа ми идва и ме упойва с дъхави си листи. Кое е онова мъничко цвете, което е свалило на земята небесния шир? Кой велик художник успя всички тия краски на място да постави? От всяко цвете е направил по една лъчезарна принцеса. Шт – не ги бутайте! Те са живи, тях ги боли, ако ги откъснете.

Хоризонтите! Слънцето смъква снежните им наметала, като ги облича в плюшена зеленина. Градът спи в сини мъгли. Перести облачета като палави деца се гонят из лазура. Те изглеждат земята дали няма нужда от поливане…

Шуми, шуми, пей чешмичката на Ел Шедар. Поне тук да подремна. Тъй ще те слушам как пееш, мили мой, как приятно ромониш. Край мен почиват и други. Всеки полегнал по цветния губер и се унася в приятна дрямка.

Певци неуморно пеят от скалата. Те пеят за слънцето, за росата, за извори и цветя, за треви и поточета. Песента им се носи далеко, далеко.

Учителят седи върху голям камък. Задълбочен в някаква книга на чужд език. Цялото му внимание е съсредоточено там. Мисля, че това са Тагоровите поеми на английски. Слънцето го облива.

Шубраките се развили, пуснали свилени листенца, хвърлят гъста сянка. Нежно зелените листенца като зелени пеперуди излитат от пухкавите пашкулчета на роговата обвивка на пъпките.

Слънцето е в своя зенит. Възвестяват обяд. Днес Георгьовците ще ни гощават с прясна коприва. Домъкнали са чак тука голям бакърен казан – това им е почерпушката за именния ден.

Всички в кръга. Молитва. Още не раздигнали трапезата, дъждецът ни наплиска. Градът потъмнява в буреносни облаци. Но, тук не е така опасно. Тук дъждът се само пошегува, даже не можа огнището да изгаси. Даже не можа да ни разтрепери, зъбите ни да разтрака. Отиде си, както що си дойде. Никой не му обърна внимание. Вятър го донесе, вятър го отнесе. Слънцето за миг изсуши дрехите ни. Но деликатно ни покани да си идем: „Идете си – казва – идете си час по скоро, защото тук ще става нещо небивало, дъжд изобилен и тука ще се излее. Не искам днес милите си гости да къпя, както аз си знам."

Послушахме го. На поляната – мало и голямо: старо, младо, деца, старци, майки, бащи, девици, юноши отправихме благодарствена молитва.

Слизаме, почиваме по полянките, попяваме, посмяваме се.

Неусетно сме у дома. В пансиона е тихо. Никой няма, отишли са по кина, именни дни и разходки из града. Но кой знай. А дъждът изобилно заплиска и изпъди хората от пътищата, а мен успива в сладък дълбок сън.

2.1.40. 24 май 1930 г., св. св. Кирил и Методий, [Витоша, бивака Ел Шедар]

Вредом зеленина. Изкласилата ръж се е люшнала като развълнувано изумрудено море. Майските дъждове я напоиха добре – таз година тя ще бъде изобилна и едра. Цялата природа е развила своите празнични знамена и ликува под топлите слънчеви лъчи. Дърветата развили шума, за да приютят под сянката си човеци, животни, птички и мушички.

Пътуваме с Милка Периклиева – другарка от пансиона. Измъкваме се незабелязано и прилущаме по Драгалевския път. Наближава изпита ни в детските градини и по целия път коментираме върху известни положения, създадени от нашите американски и поамериканчени педагози... Сериозното и смешното се преплитат, но по-често второто надделява и тя, със свойствения й хумор, ме прави да се превивам от смях и да се провиквам като луда.

Като възвиваме над Монастиря, върху пътя – гола птичка... Наблизо никакъв клон, нито храсталак. Горкото! Изглежда едро птиче, защото още голичко, изпълва шъпата ми. Жал ми е да го отмина... Що да чиня? Че умея ли пък аз да отглеждам птички!? Цяло вцепенено от студ, затоплено на шъпата ми се раздвижи. Размърда голите си крилца, тънките си дълги крачета и още непрогледала главица. Дали е орле, или соколче? Не можем да го познаем. Отваря жълтия си клюн, че се вижда чак гърлото му; писука, гладно е. Слагам наслюнчени трошици в устата му – гълта ги. После му капнах малко водица от поточето – укроти се.

Сега пътуваме вече трима. Освен нас и птиченцето, вързано в кърпа (около врата) върху гърдите ми. Колко е немощно, горкото. Как ще го отгледам? Уловиx мушица и я сложих в зиналите му уста. Да, ще му ловя мушици. Само да ми порасте. Защо не съм птичка да го стопля под майчино крилце...

Обвива ни студена мъгла. Просто зъзнем от студ.

Пристигаме тримата точно за гимнастика... Много сме закъснели. Учителят ни се зарадва, но когато чу за птичето, челото му се помрачи. Каза: „Майка му щеше да си го потърси и да си го вземе, а сега тя отчаяна ще цвърчи и няма да го намери." Натъжавам се и аз... Обзима ме скърб. Що да чиня. Задушват ме сълзи. Гледам го; то сякаш спи. През тънката му кожица се провиждат нежните му костици; даже черният дроб със синьото петно на жлъчката, ето и гушката му. Сърчицето бие, бие...

Слънцето почна [да] прижуря. Всички се веселят, пеят, провикват се, а мен ми е жал, жал... Колкото и да се грижа да угодя на пиленцето, все ми се струва, че не умея, че ще му повредя. Облаци, като грамадни кервани се търкалят по небето – кани се изобилен дъжд. Туристи пъплят по хълмовете нагоре и се провикват: Ехо! Ехо!

Макар, че настъпи буря, не се боим, щом сме на Ел Шедар. Той е нашата закрила, гостна, спалня, кухня и дори сцена и аудитория. Днес Той говори: „Ако Христос е казал, че му се дава всяка власт на небето и на земята, защо да не се радваме. И ето, дава Му се всяка власт, което е вярно и истинно, защото Истината в много повече души грее сега. Душите се събуждат, възкръсват, опомнят се. Няма вече скрито покрито; злото само се разобличава и то лесно и просто (случаят с убийството на Лулчева). Как

една зла умисъл може да е кроена и нареждана от дълги години, но в един миг, Слънцето на Христа я осветлява, разобличава и разкрива Истината."

Колко се радвам, че това е тъй! Значи иде време, когато злото ще бъде ограничено и няма вече подлостта и лъжата да се ширят безнаказано. Значи, идва избавление за света, идва Новото, чрез Духът на Истината. Затова, спрете сълзи, причинени от неправдата. Успокой се сърце. Иде освобождението на света!

Обедът днес е разкошен: Има баница, сърми, пресен зеленчук, сирене, масло, чесън, мед, халва. Всичко е разпределено по равно. Пред Учителя сложена паничка с димяща гъбена супа. Погледът Му буден, гледаше дали всички си имат доволно, за да [им] даде от своята софра.

Горкото ми птиченце! Дали ще мога да го отгледам? Щом пристигам у дома, веднага го слагам в кошничка, пълна с памук. Понякога писука, но тъй жално, тъй болезнено сякаш... То ще спи при мене, завързано над леглото ми. Дано порасне. Ще го пусна веднага. Нека да е дори хищник. О, само да ми е живичко! Спи, мое горко пиленце! Аз не съм ти майка, но в сърцето ми има голяма жал за тебе. Нека Бог ми прости, че те прибрах от пътя, гдето може би, клетата ти майчица те е оставила, за да си отдъхне, или се е отдалечила към новото гнездо. От милост направих този грях, прости ми, птичко, и ти натъжена майко, що сега вредом го дириш.

2.1.41. 29 май 1930 г., четвъртък, Възнесение, [Витоша, бивака Ел Шедар]

Тоз път тръгвам от пансиона към Изгрев, че оттам – с цялата група. Ала, късно. Съвсем сама. Как ще мина през тъмния горски коридор? Косата ми настръхва. Обадих се по къщичките на заспалия Изгрев – всичко спи. Но ето и друг като мене закъснял търси другари за Витоша. Часът е два и половина. Настигаме и други двоица, които разправяха, че преди малко една двойка била нападната в гората, но апашите, като чули идващи стъпки, скрили се навътре из гората.

Минаваме коридора благополучно. Над нас отново засия звездното небе. На запад Сириус блести, а над Витоша Стрелец запънал златния си лък – гони нощта. В този ранен утринен час славеите и синигерите се надпяват. О, те не са само един и два – безброй певци, сякаш имат някакво празненство. Какъв възторг, каква омая от жизнерадостните им гласове; сякаш са се отървали от някаква голяма беда и сега не могат да изкажат своята радост. Ведрина. Въздухът е тъй приятен, сякаш поръчан за този ден. Бавно се очертават планините, дърветата и буйната ръж. А ръж ли е тя! Надминава човешки бой и гъста, чиста и с едри класове. Нощният зефир я люлее, сякаш да поспи още, че има доста време до съмнало, до жътва.

Някаква полска птичка запява звучно, вълшебно. Ще ти се да я намериш и да я питаш, що казва тя в това ранно утро, с омайния си глас! Планината от мрачна просветва. Дори почва да става тъмнозелена, яснозелена...

Тук–таме цъфнали глогове като млади булки, готови да се впуснат на работа. Шипката разцъфнала, подава розови и бели цветовце от бодливите си храсти.

Изкачваме се високо, високо! Вече завиваме по гъстите лескови пътеки, отдето се не вижда нищо. Да почакаме, То скоро ще изгрее. И наистина, без какъв да е предвестник, то внезапно изгря на белия хоризонт и заедно с нашите молитви се понесе нагоре. Никаква умора по тая хладина! Но, ако се поуспехме, това майско слънце щеше да ни поизмори доста. Вредом красива зеленина, що богато, богато се разпростряла надлъж и нашир. Хълмовете плъпнали от безброй стада, придружават ги рунтави зли псета и не дават да ги доближи чужд човек. Но къшей хляб, придобрява тия горди пазачи и те с радостно скимтене навеждат глави пред нас. Кротко звънят овците с медните си хлопки, изразявайки своето безгрижие. След тях остават валма по трънаците и миризма от непрана вълна. Виметата им са издути – сега е най-хубавото и обилно мляко.

Долината вече се къпе от обилните слънчеви лъчи, сякаш помилвана от небесния лазур. Синьо, розово и лилаво се преливат на вълни върху града, сякаш му се радват, искат да обкичат главата му с пролетна диадема.

Ел Шедар гъмжи от хора. Там ни чака нашето огнище, нашата почивка и приятна закуска. Учителят ни срещна с усмивка. Каза ни, че най-много сме закъснели от всички...

Преобличаме се, лежим на припек. Но към 10 ч. ни раздигат за гимнастика. Нареждаме се в два кръга, като заедно с песента се придвижваме назад и напред. Ръцете под такт са ту върху гърдите, ту отстрани, доле и горе. Това ни отмори още повече.

Няколко цигулки. Засвириха, запяхме. Около нас – разкошна зеленина, над нас – лазур и слънце. Чешмата приглася на песните ни. Учителят пее задно с нас. Сякаш светъл ореол огражда вдъхновеното му лице.

После брат Симеонов чете страници от 6–та серия беседи. Учителят каза, всеки от нас да си избере по една страница, какво ще му се падне. Този, който си избра 1–ва страница му се падна за Надеждата – това, което има да бъде; на 2–ра страница – методите, с които да си служим; трета страница – материалът, който имаме да обработим и т.н. От всички страници, макар и посочвани не по ред, можеше да се сглоби цяла беседа, която да се нарече Възнесенска беседа.

След това, Учителят ни каза да се разделим на групи по двама–трима, да обходим гората и се насладим от пресния земен магнетизъм, сиреч, да си поспим... Някои отлично изпълниха това нареждане, други продължиха четенето на 6–та серия беседи, трети плъзнаха нагоре към новопосадените борчета, които вече почнаха ярко да се зеленеят отсреща.

По едно време се чу мощният глас на Симеонов: На обяд! За миг се намерихме на обедния кръг. Колко бързо се нареди всичко! Каква красива картина от Божиите блага! Тук–таме камара алени череши измежду салатите и белите хлебчета. Готово! Изказване формула до 3 пъти: „Само проявената Божия любов носи пълния живот". Почваме. Какво изобилие! Никому не се оказа липса от храна. Има за всички.

След това, върху висока скала, свири ни Ана Желязова. Лъкът й прилича на вълшебна пръчица. Ах, как майсторски свири тя! Тя прилича на нежен цветец, излеко полюляван от вълните на Тартини, Бах, Шуберт.

Колко тържество този ден! Райско блаженство къпе сърцата ни, сякаш милвани от Самаго Бога.

Към 5 ч. сме вече на път. За миг се прибират шапки, тояги, чайници, простренитe дрехи, раници. Тишина. Гологлави братята застават до сестрите, близо до Учителя. Молитва. След това бързо се спускаме надолу. Неусетно се намираме към юзината. Слънцето засяда. Ръж, висока, златна ръж! Неизгледна и любима! Иска ти се да се гурнеш из зелените й вълни и да плаваш из нея. Иска ти се да литнеш из синия ефир и да запееш над света най-хубави песни.

Щастието не идва даром. То ни докосна чак горе на планината. То рядко, уви, слиза към долината и е примесено често пъти с мъка и съмнение. Но, там горе! Там горе радостта е чиста!

2.1.42. 9 юни 1930 г., Свети Дух, [Витоша, бивака Ел Шедар]

Двеста души на крак, още в 1 ч. след полунощ. Луната цяла е над нас, огрява ни с огромния си фенер. Нощта е бяла, тиха. Изгрев е сборния пункт. Дърветата, сребърни от лунния блясък, неподвижни, изтръпнали, сякаш от чаровната нощ. Звездите, сякаш се изстъпват пред лунната красота и отстрани трепкат като придворни дами. Лицата на всички ни са осияни от лунния блясък, сякаш приказни и далечни.

На Изгрев. Там е сборния пункт. Стрелец застанал над Витоша, обтяга лък към запад. Капелла вълшебно свети над нас. Сириус зове към неизмеримите небесни глъбини.

Ето го и Учителя. Излиза облечен в бял костюм, препасан със своя термос, бинокъл и барометър. Оглежда ни и пита дали всички сме събрани. Бодро и тихо потегля нашата ескадра. Всички прозорчета на Изгревските дъсчени къщички светят. Чакат ни да минем и се присъединят към нас. Тъмният горски коридор е осветлен от луната. Ето ни след малко всред зреящата ръж. Обажда се кръшната песен на синигер и славей. С какъв сладостен порив се издига той всред чаровната нощ. Може би те пеят за своята любима птичка, може би – хвалебна песен към Твореца, или пък излива топла сърдечна молитва. Нощната хладина далеч пропъжда всяка умора.

Из нивята се чува цвъркотът на незнайна птичка. Може би е някой голям скакалец, що свири на цигулка. Настигаме се, отминаваме се. Всред множеството се белее благородната фигура на Учителя, който ходи леко и грациозно. Юзина, мостове, мостчета, долчинки, хълмове, а още е тъмно и още са ранни зори. От Симеоново се обажда ранобуден петел. Но гласът му остана самотен всред нощта. Не се чува ни кучешки лай, ни звън от стада.

Цъфнали глогини, благоуханни шипки – като видения в нощната дрезгавина. Просъмва. Разпознаваме се по-ясно. Почваме да се шегуваме, да пеем. Сякаш с идването на светлината се събуждат и нашите гласове. Почивка. Учителят отваря термоса и дава по една глътчица топла вода на тия, що нямат такъв. Колко е освежителна тази глътка! Над сипеите сме вече. После в храсталаците.

– Но где са приказните гори на Витоша („Министерски сборник", брой ...), според този Авлия [Евлия] Челеби? – мисля си, катерейки се всред тънките габрови и лескови храсти. – Где са гъстите й гори, изобилни пасбища?

Пожари унищожили прекрасните гори, а и селският топор – български и чужд, е доограбил планинското съкровище. Сега Витоша е гола, без дебели сенки, без многобройни извори. Дорде ти око стигне, нигде гъста гора, нито високо сенчесто дърво.

Сега я засаждат с борове. Колко хубаво! Горката Витоша! Тогава пак ще се върнат хилядите птички, ще бликнат нови извори и буйна паша ще порасте. Множество дупки зеят вече върху земята, чакат благодатното садиво...

Развиделява се. Градът заплува в сини вълни, измежду които като сребро се точи Бели Искър. Още едно възвишение и ето ни у нас. Слънцето още не е изгряло, а цялата природа вече предвкусва това тържество. И дървета, и цветя, и храсти, и човек, и птички, и мушици очакват Царят на живота.

Чудно! Преди нас още повече подранили; тръгнали още към 10–11 ч. Прегорили са вече няколко огньове и на Ел Шадар е уютно и хубаво. Някои са вече накацали по дясното крило на Железните врата и чакат изгрев слънце. Защо я наричат тъй? Защо желязна? Какъв е бил кръстника й – учен, овчар, поет или военачалник.

На изток облаче заруменява. Окото на слънцето наднича. После и цялото му лице. Слизаме от скалите и обикаляме огньовете. Приятен е огънят всред утринната влага, свежест и хладина. После пеем, пеем. Лягаме на припек и се наслаждаваме от прекрасния ароматичен въздух. Облаци се събират по небето и пак се разпръсват. Брат Лулчев пак се заел да чете на всеуслишание „На западния фронт нищо ново", но никой го не слуша; повечето спят. Слят до обяд.

Един брат симидчия донесъл пълна кошница симиди и гърне с мед и всекиму раздава за отпразнуване оздравяването на двете му схванати нозе. Как Учителят му казал да ходи – това било лекът, как той бил същински труп, но решил да направи всичко, само и само да оздравее. Изпърво се търкалял, плакал, молил се. После се изправял на колене, после на патерици. Как взимал пътя от моста „Граф Игнатиев" до Изгрев за 4 часа... А сега чак на Витоша е дошел рано преди всички. Лекарите го били вече отписали – довели го до ужас, искали да му отрежат нозете. И той потърсва спасение само в смъртта. Но точно в този час, вратата се отваря и при него се озовала една наша добра сестра (Мария Златева). Влиза при него и с майчински думи успокоява душата му, лоразтрила мъртвите му нозе и обещала пак да го посети. Тя наистина сторила това, даже питала и Учителя за това „горко" момченце. Той послушал и оздравял.

След обяд пак спане. Никога не сме спали на Витоша тъй много. Леките облачета ни правят сянка и ни пазят от прижурящите юнски лъчи. Здравецът е цъфнал. На розови кичури украсява той треви и храсти. Цветчетата му издават упоителен мирис. Изворът блика в чешмичката и пее своята благодарност. Пеперудите прехвърчат, птички чуруликат, кацат по хвърлените трохи, грабват по нещо и пак отлитат нанякъде. Ето я едра птичка с черни и жълти пера как задига един залък и отлита.

Слизаме. Гърмотевиците ни настигат към юзината. Небето се нахмури сърдито. Заваля изобилен дъжд, сипе като из ръкав. Мокри сме до кости. Мокри, кални, но весели и бодри, под непрекъснато ураганно плискане на дъжда се прибираме. У дома са сухите дрехи, горещия чай, топлото чисто легло.

Днешната екскурзия мога да я нарека: Екскурзия на угощението.
Много спане
Симиди с мед
Окъпване до кости.

2.1.43. Едди гьол, 21 юли – 22 август 1930 г., [Рила]

22 юли [1930 г.]

„Елбур" е на 2220 м. Това е второто езеро – така прекръстено от Учителя. Третото езеро е Бал–дер–дару – значи „Мед на пътя". Бъбрекът е Махабур. Сърцето си остава Сърце – то не може да се прекръща. Елбур – значи „Благородният приятел". Тук са нашите палатки, разположени по двата му склона.

Днес Учителят нареди коренно почистване на бивака; жилищата и всички обслужващи ни места. Кипи работа. Без нас тук са станували черда коне, та доста работа ни се отвори. Но, стотици чифта ръце не са малко, зад които грее едно общо сърце, пълно с обич и признателност към Учителя.

Коренно преобразование и на Белия Извор. Сега вместо дървен чучур, е донесен мраморен – във вид на две съединени шъпи, от които пада изобилната струя. Всички „садива" покрай него са отстранени, а млечно бели късове кварц отвред се сипят към него, които Учителят майсторски и грижовно нарежда покрай бистрите му води. Наистина, така с камъните е по-хубаво, а иначе ще се завъди жабуняк. С каква радост и с колко много песни разхубавяваме нашата Рилска чешма! Всяко камъче е одухотворено с едно име, или с една идея. Под „Царските особи" е Народното събрание – сиви големи гранитни късове, в които се събира вода от дъжда и са тъй удобни за сядане. Плочите околовръст и ситните камъчета що ги запълват – народа.

Колко е чисто и подредено! При него слушаме от Учителя милите му думи, нежните песни на солисти братя и сестри – певци, стиховете на Бодлера и трио от цигулка.

Учителят е на горния бивак, а ние сме отсам. Като голяма бяла птица е красивата му палатка, кацнала до високите кичести клекове. Покрай нея има и други палатки – на стенографките, на поетката Мара Белчева, на учителката ораторка Олга Блажева и на брат Боев.

Отсам са нашите: цял град! Но, затова пък, почти всяка вечер, нашето огнище очаква скъп гост. Учителят оставя горното огнище и ето го при нас.

Тази година имаме две гостенки латвийки от Рига – есперантистки – първите ученички на Пампоров. Те са особени същества – тихи, кротки и говорят на един особено неразбран език. И ако не са познанията им по есперанто, руски и немски езици, биха си останали заключени за нас. Но затова пък, с каква жадност те изучават български език. Ето ги с български граматики в ръце, току–що са си взели урока от брат Боев.

Времето е хубаво, дните ясни и бездъждовни, нощите тихи и звездни. Като че ли сме в скутите на Едема. Учителят е с нас – нашата радост, нашето щастие – и на стари, и на млади; и на бедни, и на богати; и на учени, и на прости.

Палатките ни са по-угледни от ланските. Някои са заели военни брезенти, а един запасен офицер е домъкнал чак тука пленената палатка на Шукри паша... Отвътре тя цялата е обвита с червен плат и има величествен изглед. Само че, импрегнацията й е изчезнала и при посилен дъжд...

24 юли [1930 г.]

Работим трудова. Пътят по езерното крайбрежие е недостъпен от тресавища и потоци. Но камъни дал Господ, ръце не липсват, па и воля за работа е на лице. В скоро време се опна удобен път по който може и дете да припка, по който може и в тъмна нощ да вървиш, без да се спънеш, особено за натоварените коне. Всеки поставен камък е грижливо опитан от Учителя и ако се окаже, че се клати, Той веднага го изважда, прави му удобно леговище, подпира го с други плочки, стъпва на него и чак тогава минава на друг. Такъв удобен мост направихме и над потока, що пада надоле от нашето езеро и разделя двата бивака. О, не малко работа падна и тука, не малко „невъзможни" работи станаха възможни, само при единия поглед на Учителя. (За плочата от езерото.)

Вечер и от двата бивака горят буйни огньове. Тази вечер Симеон е намислил нещо. Събра ни той на новия мост и ни накара да запеем. Изпяваме една песен и решаваме да направим визита на Учителя. Пеем „Братство, единство" и в такт маршируваме нагоре. Горният кръг се отвори и тържествено ни прие. Ние поздравяваме с вдигната десница, а те с лявата. Насядаме. Главните пращят, ние пеем ли, пеем. Заварваме там и 10 души чужди туристи. Опитват се да пеят и те с нас, по някакъв начин да изразят неочакваната радост.

Идва Учителят. Всички ставаме на крака. И той ни поздравява с дясната ръка, отговаряме му с лявата. Това е новия поздрав, който от лани е вече в употреба от нас.

Сяда и той на кръга и ние запяваме. Първо „Аз съм бялото кокиче", после „Тъги, скърби", „Киамет Зену", „Нева санзу", „Благославяй, душе моя".

После ставаме за вечерна молитва, поемаме пътя, гдето застанали до моста, между двата огъня, оглеждаме чаровната звездна нощ, и белия платнен град, накацал по хълмовете, притаен върху гърдите на майката природа.

25 юли [1930 г.], петък

След молитва и закуска пак трудова. Довършваме почнатия път, засипваме го с дребни камъчета. След това сме при Белия извор. На бързо скована тарга, братя донасят един голям къс млечно бял кварц. Отдалече е донесен на тарга от 12 души той. През много стръмни и опасни места са минали носачите му, докато го донесат. Дори по мочурища са газили; цели увърдаляни в кал, едвам са го измъкнали от едно тресавище. Найпосле, при множество радостни погледи, при бодрите ни провиквания, в присъствието на Учителя, камъкът биде поставен точно върху мраморните Ръце, за да налягат чучура.

Колко хубав и на място вече блестеше тук новия пазач на чучура – вековен пленник на калното блато – съсед и здраво звено между Царят и Царицата...

БЕЛЕЖКА НА СЪСТАВИТЕЛЯ:

За откриването и построяването на извора „Ръцете" на 7-те рилски езера при 2-то езеро виж в:

1. „Изгревът ...", т. I, с. 556-558 - текст от Елена Андреева.
2. „Изгревът ...", т. III, с. 166-168 - текст от Борис Николов.
3. Надписът на скалата, котвата, символите под стиховете и чертежите са изсечени с длето от Владо Николов, руснака от с. Мърчаево и Борис Николов.
4. Разчитане на надписа под стиховете, с датата на построяване. Това е 1930 г., 25. 7 - 12 часа, т.е. 25 юли (7) 1930 г., 12 часа.
5. Чучурът - във вид на ръце е издялан от Владо руснака.
6. За разчитане на надписите виж „Изгревът ...", т. VII, с. 150 - текст на Драган Петков.
7. За разчитане на чертежите виж „Изгревът ..." т. XX, с. 1040 и сн. № 40, както и т. XIV, с. 439-440.
8. В „Изгревът", т. XXIII на сн. № 43 се виждат надписите, чертежите и символичните цифри.
9. Разчитането на цифрите, чертежите е дадено в „Изгревът", т. XXII, с. 1040, както и в т. XIV, с. 439-440.
10. За символиката по Емблемата с котвата виж в приложения лист, и в „Изгревът", т. II, с. 178-181; т. IV, с. 589-590.
11. Построяване на чешмата „Ръцете" в снимки виж в „Изгревът", т. XX, сн. № 29-32; общият вид на чешмата - сн. № 33-35;

Учителят пред чешмата - сн. № 36-37;

Учителят пред котвата и чучура - сн. № 38.

Каменар дълбае върху едната страна на „Кораба" следните слова:

„Братя и сестри, [майки и бащи,]
приятели и странници,
учители и ученици,
слуги и господари,
Вий, служители на живота,
отворете сърцата си за Доброто
и бъдете като този извор."
Отдолу следните белези:
..... ,

а отстрани на ръкописа следните геометрически чертежи:

.....

Пее длетото и чука на каменаря, прекрасния Бориса, грее слънцето над доволни и радостни човеци и природа. Тих ветрец подухва и леко набърчква огледалната повърхност на езерата. Приижда тиха привечер и ние полека лека се приютяваме за всекидневния празник при огнището.

27 юли 1930 г., неделя

Каква буря вчера! Вятърът катури множество палатки и развълнува потъмнелите сега води на езерата. Мъгливо е днес. Слънцето изчезна. Усойница пълзи из мащерката и се качва върху моят скалист трон. Как пълзи! Първом се простира цяла, изопва се, после се нагърчва и така се изкачва, върви. Каква отвратителна животинка! Напуснах своята наблюдателница, сякаш осквернена сега.

Вървя нагоре, спускам се към Бал–дер–дару – притисна ме мъгла, като неочакван враг и ми викна: – Стой! Цялата планина изчезна пред очите ми. Нищо се не вижда! Само ръката ми, сложена върху бялата хартия. А белият дракон все по-тясно ме обгръща, сякаш иска да ме задуши с хладните си ръце. Сякаш светът се свършва, изчезва завинаги и минало, и настояще, и бъдеще... А то мъгла, само мъгла, която може би след малко ще се пръсне и няма да остане от нея нито следа.

Слизам – где, не зная. Душата ми е пълна с чудно тържество! Не, аз, душата, съм вечно жива и нищо не може да ме унищожи... Може само временно да ме отдели, но, аз не умирам... Изпълва ме величието на Бога. Стъпките ми не се виждат. Опират до вода – езерото. Гъсти млечни мъгли го покриват и то не се види. Сядам до него. До мен мащерка. Късам цветчетата й за чай. Чуват се гласове. Мъглата почва да се разпилява. Провиждат се скали, цветя, потоци; огньовете на двата бивака. Там чистят пак с гребла и дървета, присъединяват се всички. После запалваме тора, който мирише на изгоряла трева.

Идват ми на гости. Брат Симеонов ги предвожда. Едни вътре, едни вънка, нагласяваме се и пеем. После се черпим със зрели круши. Смях, радостна глъчка. Така ставаме и пеейки в хор се отправяме до една палатка, обиколена от множество смълчали се братя и сестри. Учителят е вътре. Среща ни с усмивка. Всички запяват с нас – тъй до вечерта. Брат Симеон е мощна музикална стихия, комуто и дървета, и скали отвръщат с песен. Гърми гласът му топло и задушевно, и акумулира в едно всички останали гласове.

28 юли [1930 г.]

Махабур. Гимнастика на слънце и простор. Играем на слънце, а заедно с нас и милиони скакалци, кои[то] целувайки вълнените ни вещи, ги правят на решето. След това пак се проточваме по крайбрежието му, Учителят казва да нагазваме в хладните му води и се мием по посочения вече начин.

Някои отиват на Дамка, други се отправят към бивака, а трети – към скритите басейни на Бал–дер–дару и се къпят... Изпърво е тъй студено, че просто лишим, но после става чудно приятно. После се печем на слънце, докато се сгорещим и пак – цамбур – отново.

Бивакът гъмжи от наши и чужди. Дошли са търговци на дребно. Донесли са големи гърнета с мед, масло, яйца, тенекии, пълни с прясно овчо мляко. Куцовласите пък – пълни кошове пресен хляб и разнообразен зеленчук от дупнишките градинари. От огнищата се отделя приятна миризма на вкусни гозби. По клековете намятани одеяла и безчислено пране, под изобилните лъчи на слънцето.

Почва нарядът – за дърва. Мъкнем към огнището сухи коренища. Над Харамията се показва тънко рогче на млада месечина в другарство с блестящата Вечерница. След тях небето побелява от звезди. В палатките горят светлинки. Осветени отвътре, те приличат на големи фенери. Запалените огньове хвърлят върху тях тайнствена светлина.

И сега Учителят е между нас. Но лицето му е тъй мрачно! Внезапно той вдигна гневен глас: „Привидно благочестие! Не бива да го има тука! Така се заражда лицемерие и фалш, които могат да заразят недостатъчно

мъдрите, недостатъчно добрите. Който не обича Бога, и Той не се интересува за него."

Кънти гласът Му, макар и тих. Гори в очите му страшния пламък на Божествена Любов и Бащина грижа... Знаем, че ни люби Той. Знаем, и затова със страхопочитание и доверие приемаме навременното предупреждение... Събранието завърши с молитва. Загрижени, но отрезвени, отиваме към палатките си.

29 юли 1930 г.

Днес изгрев слънце за пръв път е ясен. Няма мъгли, няма облаци. Направо се яви и понесе нагоре огнения диск. То иде и носи живот на света, и ние ставаме и го посрещаме с песни.

После – пак трудова. Слизаме в долината, гдето добичетата ни се изпотрепваха. Носим камъни и правим пътища и своеобразни мостове по тресавищата. Грамадни камъни се търкалят и носят от силни мишци, очукват се грижливо и се поставят на място. Между тях засипваме с дребни камъчета. Заставаме на верига (както на Витошката чешма), подаваме си камъни един на друг, и така в скоро време, пътят е готов. Учителят неотстъпно е с нас. Той отново преглежда клатещите се камъни, които могат да подхлъзнат и пътници, и добичета. Ръцете ни са кални, олющени, но лицата ни греят от доволство. Той е с нас. От снощната буря ни следа. Бялата му брада и коса блестят на слънцето, сякаш изпредени от брилянтени нишки. Лицето му сияе. Колко хубави са устата му под белите мустаци. Устните са едвам допрени една до друга.

След обяд се къпем, мием, перем. После тичам до Балдер дару – моят Бог – гледам лазурното езеро. В него се оглеждат още и белите скали и нестопения още по тях сняг. Тичам по скритите му хладни басейни. Там няма никой. Никой още не ги е открил. Бързо се цамбурвам вътре и после с тракащи зъби се пека на слънце. Приятна топлинка блика по жилите ми и хвърля руменина – запалва бузите ми.

Небето е лазурно – сякаш ме гали... Навеждам се и целувам скалите около мене. Те мълчаливо приемат моята целувка. Мълчание ме обгръща, дълбоко мълчание. Безмълвието на природата ме потапя в неземен мир. Сякаш някой ме люлее в златна люлка и пази да не ме смути.

1 август 1930 г., четвъртък [петък]

Горещо е. 35° на сянка. Какво ли е из низините! Трудовата продължава. Пак изравняване пътеки, пак мостове и безопасни бродове. Сега конярите не бият вече добичетата си... Идват и с широко усмихнати лица казват: – Ето, това се казва хора! Дали добичетата схващат промяната около нашия бивак!? Дали забелязват подсушените тресавища, бродове, изравнени пътеки? Или „глупави добичета, те нищо не разбират?" Дали е така, един Господ знае, който ги е създал. С известна цел, но тази цел, навярно не е за да ги мъчим.

Почивам си по цветните благоуханни хълмове. Хе, далече – едвам се забелязва Стара планина, а по-насам – Витоша се синее. Вече съм студентка и със себе си мъкна коли... Не ми остава време да ги погледна. Падащите води шумят, сякаш се радват, че ще слезнат към долината да служат на човека. В чиста ведрина и покой диша планинският Дух и пръска

от своята сила из въздух и потоци, и крепи света. Колко е хубаво, хубаво тук! Какво необикновено щастие е да дишаш този въздух и да пиеш от кристално чистия извор на Бялата царствена чешма! Какво неописуемо щастие е да сме с Учителя, при чието присъствие и най-трудната задача става леко разрешима.

Слагам главата си върху възглавница от летни теменуги. Тялото ми почива върху разкошна постеля от мащерка. Пак змия! Колко е отвратителна! С дълбока погнуса и ужас я гледам как се гърчи и изправя върху отсрещната скала и се спуща в своята дупка. Боже мой! Как чудно си създал света, че до прекрасното, ти си поставил и омразното, еднакво да се радват на твоите блага. Радостта ми е помрачена. Блаженството ми е помътено пред този потаен враг на човека... Прибирам дрехата си и бягам от разкошното свърталище на грозната гадина... А може би, тая проклета гадинка, няма никакви зли намерения към човека. Но случайността – някое неочаквано външно дразнение, я прави да изсипе отровата си на ръката или ногата, които са я притиснали.

Отдалече по хребета пътници. Навярно, конярите с провизии. Слизам към чешмичката. Там събрани чужди туристи, правят снимка. Те не скриват възхищението си от чудноватата му, самобитно красива гледка. Толкоз много и разновидни бели камъни, събрани тук, и така хубаво наредени! Правят закуска, и после си наливат от ледено студената вода и пият, пият.

6 август [1930 г.]

Всяка сутрин посрещане изгрева от скалата, после гимнастика, закуска. Понякога Учителят ни държи беседа. После на дежурства приготовляваме обяд, след което ходим по излети, къпем се, четем, пишем... Учителят не препоръчва студените бани... Тогава топлим вода в тенекии и се крием из клека. И там, под ясния поглед на небето, нагрявани от изобилните слънчеви лъчи – се къпем. Всеки, който се приближава към клека, трябва първо да извика: „Има ли някой". Ако не чуе отговор, тогава чак има право да заеме това обиталище.

Това е дневната програма; вечерната е друга: носим дърва, обикаляме огнището, пеем или слушаме солисти певци, цигулари или декламатори – стихотворци... Понякога посрещаме гости туристи. Скоро ни дойдоха 30 души мъже и жени – дошли специално от Дупница да слушат беседа. Оставихме ги за обяд. Отидоха си много доволни.

Вчера дотича разтревожен човек от хижа „Скакавица" да дири лекар при нас. (След малко той пристигна.) Жена му била страшно болна. След малко, ето, пристигна нашият д-р Кирил Паскалев и се отправиха тичешком надоле.

Тази сутрин той ни успокои, като каза, че жената съвсем се подобрила, като родила едно хубаво момченце... А горкият човечец, колко беше разтревожен, плачеше с глас, трепереше цял от умора и вълнение. Но Учителят му каза: „Всичко ще се оправи" и го изпрати с приветлив поглед.

– Момченце! Как ли ще го кръстят? О, то ще бъде голям юнак, щом е родено между китните борове, близо до Езерата. Дошла там преди седмица на кон, горката, не е мислила, че ще стане това чудо.

Правим излети. Едни на Дамка, други към Урдините езера, Кара гьол, Еленин връх, Рупите. Калинините върхове също мамят погледа – така блеснали на слънцето под ясното небе – приличат на Швейцарски Алпи.

Рупите са далечни, сякаш недостъпни. Там, сякаш още от създание мира, лежи огромна фигура на човек, застинал в нямо очакване към звездите. Някои го нарекли „Фараонът". Отсам, в долината, са Урдините езера – 6 на брой – подобни чашки, поляни с разтопен тюркоаз.

Дамка е възел към Рилския монастир. Той е гол връх, на който има пирамида – указател. От тук погледът се рее от хубост на хубост, и не знае где да спре омаян и забъркан.

.....

Понякога погледът се спира върху странни писмена по скалите. Случайно или не, те са отбелязани в чудна симетрия и изисканост, та образуват странни видения... Кой ли древен мъдрец тук е поставил своите тайни писмена, за да ги разчита някой нов мъдрец.

Слизаме към бивака, но не през езерата, а по билото. Спущаме се по труден и красив път откъм Харамията. Спираме. Чешмичката всеки ден се разхубавява. Буквите са вече издълбани. А също тъй и една добре изрязана котва. Нови припаси на бели камъчета попълват разни празнини и довършват картината.

8 август [1930 г.]

Днес наплив от туристи. Всеки по различен начин изказва възторга си от планината. Едни гърмят с револвери, други се провикват, колкото им глас държи, трети проглушават с тръби, а малцина, твърде малцина й се любуват с нямо съзерцание. Една луда глава се хвърли да преплава езерото и вечерта остана трескав да ни разкаже отде е...

Приждат още и наши. Бялото селище се уголемява и още повече оживява.

9 август [1930 г.], неделя [събота]

Почва да вали дъжд и град. Мъгли и облаци надвисват, искат [да] ни глътнат. Хубавите палатки сякаш се надсмиват над съдраните, които пропущат водните струи. Загъваме се в одеялата, зъзнем, подхвърляме си шеги, пеем, утешаваме се с халвица. После пак слънце, пак простор. Нозете ни хрущят из дълбоки леговища от град. Обикаляме огъня, сушим дрехите си, от които се вдига облаци пара. Учителят ни е на гости. Седи върху сух повален дънер. Пеем песни и после, пак зъзнещи и весели, се прибираме в палатките си.

10 август [1930 г.]

Едни мъгли си отиват, други на тяхно място пристигат. Беседа и гости за нея. Симеонов доведе и един чех. Някой си Тадуеш. Изпъна се той, като строен бор пред Учителя и го замоли да бъде приет в школата му, (сякаш се готвеше да не излиза от нея). После дойдоха и други чехи. Накладохме още по-голям огън да ги сгреем. Те пристигат ей такива голички, като скоро излюпени пилци. Отде се намери в скута ми толкоз много насъбрана захар за чай! Всички почерпваме в големи чаши, и по дваж, и по триж. Как

се радват помръзналите славянчета! С какъв блестящ младежки поглед следяха песните ни, като се мъчеха да пригласят.

Някои уморени се просват върху посланите одеяла. После всички задружно отиват да се представят на Учителя. Той им държи цяла беседа, която придружаващи ги българчета, студенти от Бърно, им превеждат. После целуват Му ръка, правят снимки и пеят чехския национален химн. Като видяха чешмичката, извикаха от възторг. Поискаха пак да им пеем. Просълзени си отидоха братята славяни златокоси, като взаимно си махахме отдалече с кърпи и шапки, докато изчезнаха зад хълма. Изпратихме ги до третото езеро и с голяма радост се връщаме на бивака.

Остана само Пан Тадуеш Немечек. Той сякаш имаше отделен план на действие от своите сънародници.

11 август 1930 г., понеделник

От вчера дъжд, град, а днес осъмваме в сняг. Гъста мъгла обвива долини и върхове. Палатките са отрупани в сняг; земята цяла е заслана от бяла покривка. Кой смее да се покаже отвън? Двата бивака са потънали в мъгла и нищо се не види. Студ! Влага. Но що се чува? Учителят оттатък станал рано и сам запалил огъня. Боже! Ето го, обикаля палатките и ни вика горе при Него. Малки птички плахо прелитат, изненадани от Рилската милувка. Тичаме нагоре. Снегът мокър, прониква до измръзналите и без това нозе. Палатките се изравнили с преспите, цели отрупани. Вали, вали и сипе в очите. Горките птички! И те като нас се събират около прекрасния огън. Милият Учител! Стои там с белия си калпак, наметнат с пелерина и само прибавя нов клонак. Същински баща! Мъглата ту се сниши, ту се отдалечи, за да доведе нов снежен облак. Птички цвъркат, кацат наоколо да се стоплят.

Така до 4 ч. след обяд. После задуха студен вятър. Сгушена в палатката, пиша за този сняг всред лято и чувам гласове на нови гости – отриват снега и поставят нови палатки.

Горкият Пан Тадуеш Немечек! Цял помръзнал и забравен в палатката си, лежи и пъшка, увит в дадените му две одеяла. Донасям му горещ чай, хляб и сирене и той не знае как да ми се отблагодари. Как ме гледа със сините си бистри очи, сякаш дете гледа майка си. После ободрен скача, разхожда се из снега с плитките си, деликатни обущенца и се пъчи на снега с мушаменото си палтенце. Горкият! Подир малко му поднасям и топъл обяд. С възхищение гледам как хубаво се храни – яде – не се церемони; хапе намазаните с масло филии на дълбоко и добре накачулва лъжицата. Славен е Пан Тадуеш Немечек. Любезна славянска душица. Но кой е той и що търси тъй гол и неподготвен из българските планини. Никой го не пита, никой не се интересува за това. Той е наш гост, наш брат, наше племе. На колко места ми записа той адрес, но кой знай, няма ли да ме забрави, още щом стъпи по асфалтените плочи на Прага...

Студено, мрачно, бурно. Вятърът духа и пронизва до костите. Братята непрекъснато секат дърва и се борят със студа. Край нас и горките помръзнали птички, ужасени от студа, вече не се страхуват от нас, а заедно с нас се греят, трепкайки из въздуха с жален писък...

Привечер пристига и д-р Стоицев със сина си. Идват и братя Вълкадинови от Сапарево, да прекарат няколко дена при нас.

До вечерта се изясни. Вятърът утихна. Добре стоплени се приютяваме в палатките си.

Ведра нощ. Вън е бяло като ден. Палатките все още отрупани със сняг, сякаш сърдити някому. Моята палатка, половината от брезент, половината от клек, и на снега, и на луната дава да се провира из нея. Изведнъж става топло; чаровна нощ ни възнаграждава за преживяното бедствие.

На другия ден – нито следа от сняг и буря. Тръбата свири, зове ни пак. Като лалугери излизаме от палатките си. Природата е цяла заляна от злато. Облачното небе е разкъсано от светло сини ивици. Горе сме за изгрева. Изток гори в пламъци. Зарите осияват далечните облаци. Ето го! След бурята то е още по-красиво и лъчезарно. Сякаш изплакало тежка мъка, то сега сияе от вътрешна победа. Като че ли природата, потънала в сълзи, се хвърля в прегръдките му да изплаче мъката си от несправедливата обида на летния сняг. В този плач се топи снега и падат парчета скреж от гранките на клека. Тревата пак се явява свежа и сочна. Мъглите надвесени над планинските върхове се бавят, сякаш не им се отива. Буен вятър ги разгонва, но те още по-плътно се прилепят о скалите, като че си взимат завинаги „прости".

Слънцето достопява снега покрай палатките ни. Постелките ни са изнесени на припек. Радваме се на топло слънце.

13 август 1930 г., сряда

От Махабур посрещаме слънцето. После правим гимнастика. После се отправяме към Дамка. Езерата тъмнеят още в сянка. Точим се по стръмния път, като тайнствени поклонници. На Дамка стануваме стан. Слънце грее. Обядваме и лежим на припек, даже посиваме. Чуват се цигулки. Чак тука се носят божествените мисли на Паганини.

Слизаме. Но не по същия път, а по билото, край Харамията. След дъжда, ето и гъбки. Берем и слагаме в шапките – довечера за вкусна вечеря. Ще ги печем на огнището. Доле святкат Урдините езера, а на Рупите още се излежава тайнствения фараон, дошел чак тука, навярно да гони евреите. Еленин връх е облян в слънце. Защо е наречен тъй? Коя е тази Елена, която първа се е изкачила там? Дали не кпнее тя за Ел–тепе на Пирин. Какво гледа тя към далечината?

Пълним джобовете си с малки и големи бели камъчета... Надоле, нагоре, все по стръмно. Просто се замайваш от стръмно. Най-после – край. Но защо се замеря Учителя с камъни? Същото правят и братята. Запълват някакво гмичко тресавище, за да можем да минем.

При чешмичката. Раниците се опразват, джобовете се изтърсват, шапките се изсипват. Чешмичката добива нови нюанси. Мием се на чешмичката, пием по някоя малка глътчица, и после към бивака – за ароматичен чай и почивка.

14 август 1930 г., четвъртък

Днес има слънце и лазур. Затова пък, голяма група си заминава за София. Няма вече буря; тя дойде, направи своето и си замина. Тя приличаше на закъснял художник, който много късно донесе своята картина за „голямата обща изложба на Рилските художници". Но привечер, още

„художници" донасят бурните си картини. Небето се начумери тъй много, като че ли там горе изригваха вулкани и стелят небето с тъмно пепеливи гърмящи облаци.

Задуха ураганен вятър и както човешка ръка скубе бурени от градината, тъй този вятър Горянин скубеше една по-една нашите платнени жилища. Пъдеше ли ни вече, не зная. Духа вятърът и нещо говори. Палатките се издуват, като корабни платна, готови да полетят на някъде. Те сякаш се бранят, сякаш охкат, молят се за пощада. Слънцето ту се скрие зад облак, ту се яви и силе жарава по земята.

Някои се улисват по мостчета, нови пътища, или затягат въжетата на палатките си; вземаха мерки за някоя нощна изненада. Но ето, че завалява ураганен дъжд, който, като че задъхан от гняв, не се махна, докато не потопи всичко под вода.

15 август [1930 г.]

Какъв мрак! Слънцето навъсено се яви на изток и пак изчезна зад настръхнал облак. Цялата природа му протяга ръце; всяка жива твар го зове на помощ. Какъв ужас нощес, каква небивала и непрекъсната стихия. Изглежда, че слънцето се смили – провря топлите си лъчи от тъмните небесни завеси и протегна ръка над горката земя. Тя задимя от пара, задимяха и палатките ни, и сложените на припек дрехи и постелки.

Учителят каза, че нощес имало даже няколко слаби вертикални труса. Същото потвърдиха и други. Той съобщи, че барометърът още спада и се очаква по-голямо влошаване на времето.

17 август [1930 г.]

Пак дъжд и сняг. Всичко е накиснато от влага. Днес няма никакъв изгрев. Напразно го очаквахме да се яви на изток. Тъжна и кална е земята. Мъгли ни притискат и сугращица ни сковава. Даде ни се наряд за съборни дни. Значи, тук ще бъде той таз година. Мъгла. Нищо се не види. Тя притиска небе и земя, всява страх и ужас във всяка жива твар.

Днес дойдоха при нас няколко жени от Дупница, връщайки се от поклонение в Рилски Монастир. Разправят как се загубили, как се лутали без път из планината, заблудени от гъста мъгла. Как плакали с глас всичките, обвинявайки се една друга „че не си седели мирно, ами се юрнали по „Святого Йована". Как една се престрашила пред другите и предложила да направят молитва... Горките жени, разправят, тъй се молили, тъй горчиво плакали, че за миг се раздигала мъглата, блеснало слънце върху пътя им и те видели някаква пътека. Решили само по нея да вървят и никак да не се отбиват. Тази пътека ги довела при нас...

Това съобщение ни донесе голяма радост. Прибрахме жените край огъня, дадохме им сухи дрехи да се преоблекат и сами насърчени от тяхната вяра, отидохме за още дърва. После обграждаме огъня и пеем. *Така, сякаш пропъдихме мъглите и видяхме звездите отново.*

18 [август 1930 г.], понеделник

Изгрев слънце – рубин. Няма ги мъглите, отишли си облаците. До вечерта не остава никаква следа от бурята и дъжда.

19 август 1930 г., вторник

Великолепен изгрев. Над тъмно модри долини, точно до златната черта, що то само си е начертало, изгря прекрасното светило. Ний го чакаме с мълчаливо съзерцание. Накацали по скалите, ние му се любуваме с препълнени от благодарност сърца.

Учителят заговори. Това е първият ден на събора – тук на Рила. В пурпурни багри и лазур блести групата около него – събрани от целия свят – българи и чужденци, ние слушаме несравнимото Слово. Едни пишат, едни в нямо съзерцание, приклопили клепки, слушат, едва дишайки.

После на огнището, после на Белия извор. Слънцето вече огрява и двата бивака и разлива приятна грейка. Миеме се на чешмичката. Учителят гребваше с шъпа и ни плисваше по лицето. Така с всички. Колко радост ни донесе това. Небето лее над нас празнични лъчи. Сякаш природата празнуваше някакъв свой Великден. После правихме и гимнастика по 10 души. Към 10 ч. пак беседа.

Всички сме тържествено настроени сякаш още от снощи... До грамадния огън пеем, свирим, докато Симеонов даде нареждане тихо да се явим на горния лагер. Ето, дебнем като нощни разбойници. Никой не ни усеща как тихо пристигаме горе. Изведнъж ева мощният ни хор. Всички са приятно изненадани. И там висока пирамида огън. Главните една по една се ронят, както и нашите хубави песни.

И днес е тъй хубаво! Как ни лисна Учителят с ръката си – колко хубаво. Разбира се, всичко това се придружава с нашите песни.

20 август [1930 г.], сряда

Слана. Слънцето огнено се изтърколи над хоризонта и завчас я стопи. След гимнастика и закуска, потегляме на излет. Тръгване от Живия извор, по стръмното нагоре. Небето е лазурно и майчински ни протяга ръце нагоре. Катерим се по сипеи, скали и тревисти хълмове. „Езерото на Чистотата" е също лазурно, както и небето. Почиваме си при него. Тук Учителят всекиму дава по едно малко бяло камъче за спомен, а също тъй и по една сливка. Колко хубаво ни дойде тя в тая жажда!

Горе сме на билото. Там лягаме върху гъстата мека трева и се печем на слънце. Правим снимки, пеем, разговаряме се, берем гъби... Връщаме се през Седмото езеро. Ето го и „моето" Сърце – огромно, бистро, дълбоко, което Учителят ми „подари". И там почивка, разговори, песни. Към 3 часа сме на бивака, а след туй пак на чешмичката.

21 август [1930 г.], четвъртък

След изгрев, на Махабур за гимнастика, която правихме с нови формули и песни. Тъй весело! Сякаш цялата природа излъчва радост и дружелюбие към нас, предусещайки, че вече ще я напуснем. Рила, сякаш иска да ни се извини за тупаницата, която ни даде, и сега се надпреваря към нас с неизразимо красиви дни и гледки.

Учителят каза, че днес всеки нека отиде където иска – един вид сбогуване ще бъде...

Но с кое първо да се простим? Дали с прелестните езера, дали с високите върхове, дали с мощните планини– Рупи, Кабул, Калина, Харамия, с кого? Дали с цветята, птичките и росните капки – боли душата! Цял месец по тия райски дебри, цял месец почивка в цветистите благоуханни скути

на Рила. Каква работа отсега! Червената студентска шапка трябва да се оправдае с добри изпити...

Разваляме палатките. Свързваме денкове, чистим отново бивака. Всичкият горивен материал от нашите „хижи" (клек и папрат) сграмадяваме върху огъня, който с луда радост пръска мириади искри всред чаровната нощ. Цигулките късат от сърцето песен след песен, пълни с тъга за планината. Внезапно тъгата се сменя с весело хоро, около прекрасния голям огън. Наловиха се млади и стари. И горе същия огън, но тихо е там като в храм, а край нас шумно, диво.

Спим на открито небе, защото багажът е стъкмен за товарене. Тихи шушукания до огъня, гдето гледайки блестящите звезди, заспиваме нежно галени от топъл ветрец.

22 август [1930 г.], петък

Конете пристигнали – почиват, за да поемат тежкия товар. В 7 ч. всичко е готово. Слънцето огря и двата лагера, когато потеглихме на път. Сбогом, Рила! Сбогом, Елбуре, прекрасни! Благодарим ти за всичко.

Там горе – обща благодарствена молитва. После слизаме надоле; зад нас една по една изчезват божествените хубости на Рила.

Сбогом, Рила, прекрасна Благодетелко! Няма скоро да вдишаме твоя Божествено чист въздух и да вкусваме твоята „жива" вода. Сбогом, прекрасна Рило! Сълзи по очите, които с дълъг поглед изглеждат скриващите се хубости.

Боровинките са тъй много узрели и канят на беритба. Но чака ли се при пътуване? Всеки иска да бъде напред. Аз сама водя своя натоварен кон и го пазя от хлъзгане и падане. Неотклонно очите ми са в кроткото силно животно, което сигур схванало моята грижа, се подчиняваше на волята ми. Конярят – куцовласът Янко мълчаливо ми благодари за тая помощ.

Ето ни, стигаме на Сапарево, гдето се прощавам тука и с хубавото конче. Сякаш топло и приятелски ме гледат големите му красиви очи.

Но тук, неочаквана беда. Сюрия стражари и дедективи ни искат „лични" карти. Лицата ни са олющени от Рила, кръв по устните ни от нея; не виждат ли кои сме? Граждани се взират в Учителя, запитват го нещо, но Той нищо не отговаря. Смеят ни се, че сме изгорели. От 260 души екскурзианти, намират само 5–6 лични карти. Кой им е дал тая заповед и с каква цел, не се знае.

Тръгваме. Зад нас „натоварената със задача" полиция останаха да се чудят що да правят. Защо се задоволиха само с 5–6 лични карти? Защо не ни задържаха нас, тия, които носехме олющени от слънцето и вятъра лични карти и нямахме книжни със себе си, и до днес не зная.

На Дупница си купуваме плодове. И там любопитни тълпи към нас. А нашият фасон – за никъде. Смачкани шапки и рокли, скъсани обувки, попукана кожа по ръце и лице. Неизразимо щастлив изглед. Клонче смрика на шапката, бастун, непременно бастун.

Рано влизаме в София. На Изгрев ни чака ураганна радост. Автомобилът на Учителя е просто понесен на ръце. Колко пламенни целувки сложиха върху добрата му блага десница. Всички гръмват в хорова песен:

„Благословен от Бога, Ти,
Учителю на Любовта…"

Изненада! Всекиму се даде по кофа гореща вода да се окъпе. Каква благодат! Лицата, косите са набити от прахта по шосето. Но още една изненада! Викат ни на обща вечеря. Камбанката възвестява сбор. Всичките 12 глобуса на Изгрев горят, всички ламби на школата, а също и тая от балкона на Учителя. Масите послани с бели покривки. Пред всекиго четвърт бяло меко самунче и чиния, в която мили сестри в бели престилки, наливат ароматична картофена супа. Тичат братя и сестри, надпреварват се да услужват и да ни разпитват за Рила. Най-сетне, така измити и нахранени, така преизпълнени с щастие, се прибираме в чистите си меки легълца за сладка отпочивка (в гостните сестрински стаи).

2.1.44. Димитровден, 8 ноември 1930 г., събота, [Витоша, бивака Ел Шедар]

Дърветата оголели. Нападала е по земята всичката им шума и вятърът я разнася, където му е воля. Из въздуха с крясък се носи ято птици.

Потайна доба. Два часа след полунощ. Вървим с Учителя. Небето звездно. Луната презполовена клони към залез. Хладен вятър повява откъм планината. Погледът е устремен напред – нагоре! Нагоре към планината, нагоре към звездите! О, последните сякаш имат космична конференция – всички са се събрали всред небето, всички до една! От празничните им одежди, небето сякаш плува в злато. Докосват се лъчезарните им криле. Небето свети, свети.

Кога сме изминали прашния път и не съм усетила. Кога изпъплихме към Ел-Шедар, също не зная. Изведнъж пред нас блясва слънцето, стъпвайки по алени рози, хвърлени под нозете му от малките облаци. Небесното пристанище гъмжи от посрещачи – те всички в бели одежди, посипват лазурния път, по който ще мине Царят на живота. Ето я, слънчевата колесница пристига. Върховете на планините му кимат с розов воал. Цялата природа сякаш на пръсти се надига, за да го посрещне. Росата му пее в дивни обертонове. Потоците се надпреварят да го приветстват с „добре дошел". Дори и оголелите клонки на дърветата му се радват, застанали срамежливо над купища пъстри листа.

Подобно свиреп хищник всред небето се яви тъмен облак. Небето изчезна от внезапен дъжд. Огньовете се борят с него, съскат с пламенни езици, възправят се с огнени стълбове. Дъждът продължава. Дрехите ни тежат от вода. Чаят ни спасява от замръзване. Почваме да пеем. Учителят ни приглася. И неговата дреха е мокра, но Той не зъзне като нас… Усмихнато гледа всички, разговаря с някои. Кой може да си помисли, че времето ще се развали? След такава тиха, ведра нощ, след величествения, красив изгрев!

Толкоз студ и влага, търпи ли се? Слънцето съвсем ни забрави. Напразно му пеем песни, напразно го викаме, то е далеч от нас. Тоз път ще побегнем. Защо не! Ние дойдохме за св. Димитра, а него го няма. Изпратил вместо себе си, това кално попище дъжда, а той офейкал към панаирите…

Пътят е хлъзгав, кален. Вървим по локви и потоци. Цялата природа е настръхнала, грозна, мрачна.

– Слугинското пазарище развали хубавия ден. Сега там има плач и недоволство. Много слугини не са доволни от господарите си, много господари са изяли хака на слугините си... Така дума св. Димитър, връщайки се от София, ядовит, мокър и кален, но колкото отива нагоре, развеселява се и времето се оправя.

Гледаме го как върви нагоре, как пълзи по летите му обилна слънчева струя...

Нивите са разорани. Нацедени от дълбока, лепкава кал. Едвам се измъкваме от тяхното пленничество. Всред тая беда, с радостен лай срещу нас се хвърли бяло рунтаво куче. Кому се радваше, кому въртеше непрекъснато рунтава опашка и скимтеше с радост? Кожухът му, мокър и кален, се повлякъл почти до земята. Козината му прилича на овчо руно, пухкава и дълга. Колко комати изгълта тоя голям вълнист пес. Той иска дори да ни последва. Изпрати ни чак до юзината. После пак навири опашка и верен на дълга си се затича към далечно стадо овци.

2.1.45. Втори [ден на] Великден, 13 април 1931 г., [Витоша, бивака Ел Шедар]

Кога са тръгнали нашите от „Изгрев", кога са пристигнали на Витоша – не зная. Зная, кога аз тръгнах сама от града; как слънцето ме настигна по Драгалевското шосе, как срещнах безчислени возилници на мляко и толкоз магаретари със своите гюмове. Зная, че небето бе синьо, синьо, като листовцете на полския синчец. За награда на моята самота, колко петли ми изкукуригаха от Драгалевци! Колко малки дечица, на които дадох по шекер, ме изпратиха, хе, чак до към водениците и тъй босички, полуголи още, хванати за ръце се върнаха в селото. Срещам и по-големки момчета и момиченца – премененки в нови дрешки, нанизали колаче на ръка, подкарали пъстри крави през селото. Навярно туй са селски воловари, които получават сега по един дар. Всред селото, оная благодатна голяма чешма, която може да пои 100 села.

Карай водениците днес е тихо – не мелят брашно. Водата буйно тече от улея и облива още нестопените ледни висулки. Земята е заледена. Млада подкарала тревица, чака само един слънчев лъч, за да се изправи.

Минавам над Монастиря. Изневиделица ме лавнаха няколко псета, но чудо! Едно по едно замлъкват и се разбягват на вси страни. Тихо и всред планината, тихо, като в храм. Мълчи цялата природа; мълчат вейки и цветя. Само поточета плахо се провират под тънка ледена корица и гласът им не се чуй.

Де са теменужките, игличините, незабравките? Като че ли никога не са цъфтели из планинските пазви и пръскали благоухание. Спирам се до един гол храст. Извивам клона му. Що да видя? Набъбнал е той, скоро ще пусне коприненa шумица и ще заблести под слънчевите лъчи. Още малко и гората ще се промени.

Някакво птиче плахо се обажда из тихата самотна гора – не ще да е от топлите страни, още е рано; па кой знае! Изпя то плахо своята нежна песенчица и замлъкна. Вик ли бе това или нарочен поздрав за мен?

– Покажи се, птичко, да те видя! Очите ти трябва да са бляскави като два скъпи брилянта и дрешката ти – слънчева. Твоите крачка трябва да са златни със сребърни коленца и човчицата ти да е от рубин. Покажи се, да те видя, ти самотна моя спътнице тук. Владетелко на планинските усои, на извори, въздух и цветя, покажи се.

Застанала на пътя, подпряна върху тоягата си, аз чакам... И, о, чудо! Тя се яви – малка, сива, лека и подвижна като блян, сякаш блян, мечта! Издигна се високо из въздуха, прелетя над главата ми и пее, пее. Макар, че не беше златна и сребърна, но е прекрасна.

Стара планина, като че още спи под тежка снежна покривка, нигде не е размърдала ни крак, ни ръце... А доле, градът обграден като в скути от планини, се протяга от нощния сън и запява всекидневната си песен...

Днес е Великден. Всякому кокошка е снела поне по едно червено яйце. Някъде пък са решили днес само да преяждат.

Ето морав минзухар! Що се не обаждаш, мили? Как бодро е разтворил своето чадърче и се усмихва с червено шафранени тичинки. В устата си скрил жълто езиче, а под него – бисерна роса. Тих ветрец го поклаща и то грациозно люшва главицата си, като че нещо му отговаря.

Стоя, не гледам, не дишам, затварям очи. Къпя се в слънчеви лъчи. То ме милва. Ветрецът и мен гали, както онзи минзухар. Природата ме обгръща, аз ставам нейна. Блаженство изпълва гърдите ми, очите ми се наливат от щастливи сълзи.

Колко път съм изминала! Где бях – малка мушичка, где съм сега... Но тъжен спомен помрачава радостта ми; тук го намерих аз помръзнало и голичко и го отнех от неговата майка. Обградих го с много нежни грижи: топлих го върху гърдите си, поих го с устните си, давах му медни трохи и невинни мушици, но то умря. Бавя се, сякаш да видя майка му и поискам прошка от нея – уви, няма никой, няма никой.

„Комините" остават зад мене. Те сега са врязани в бляскавия лазур, още не запушили... Завой след завой, гледка подир гледка. Почивам върху един камък. Профучава автомобил, отдето любопитни, сякаш съжалително ме гледат. Чистички, пременени, нито ах и ох, горе на някоя поляна ще изядат печеното агне, ще изпият руйното вино и пак ще се качат на колата си. Да им е честито!

Ето го и Ел Шедар. Високо се издигат пушеците му. Завчас съм през брода на рекичката и на един дъх през лехи от минзухари съм горе. Още една извивка, над мен е къс лазурно небе, което сякаш ще достигна с ръката си. Горе, то се слива с голямото небе. Посрещат ме с радост. Погледът на всички е към мен. Гледа ме и Той – цял облян в злато и сребро.

– Ето ме, пристигам, Учителю! – викам аз.

– Видях те, видях те – благо се усмихва Той и повдига за поздрав десница.

Доле в скалистия „кабинет" се преобличам и пия поднесения ми чай. Някои пеят, някои дремят, някои перат потните си ризи и ги простират по клонаците. Деца се накачулили и се прескачат. Един брат от висока скала свири на флейта. Друг, като рефрен, тихо приглася с меден кавал. А кръгът около Учителя се стеснява. Той говори за безсмъртието на душата, за присъствието на заминалите от света, че няма смърт, а само временна промяна. Някои стенографират думите му, други му задават нови въпроси,

трети мълчаливо слушат, озарени с една тиха радост и вяра в безсмъртния живот.

Обяд. Великденско пиршество. Колко много бели хлебчета на кръга, червени яйца, салати, нов чесън, сирене и още що ли не! Всеки трапезник поднасяше на ближния си от обяда си. Такова изобилие! Няма вече беден и богат. Даже и Цеко днес яде като Лукула. [Лукул – Римски консул, известен с банкетите си] Лицето му широко и алено руменее от слънцето. Малките му сини очички сияят от здраве и доволство.

После се отдадохме на почивка. Покачих се върху висока канара и се заслушах. Никакъв глас: ни плисък на вода, ни чуруликане на птичка, ни говор, ни шумолене на клонка. Дълбока тишина. Слизам към дефилето. Навеждам се над бистрия поток и се оглеждам в кристалните му води. По него плават клечици, тревички, сухи листенца. Минзухарче накичило бреговете му като копринена тантела по моминска дреха. Водата се плиска, пада, клокочи. Бистри струи отскачат от камъните като в някаква тайнствена игра.

Унасям се в красив блян. Времето неусетно протича. Горе пееха 180 гърла „Братство, единство". Тръгваме. Планината ечи от нашите песни. Срещаме софиянци, накичени с нови премени. В очите им грее вечния празник на Живота – Любовта и Надеждата.

2.1.46. Гергьовден, 6 май 1931 г., сряда, [Витоша, бивака Ел Шедар]

От снощи си думаме: Ще вали, или няма да вали утре? – Да, ще вали, без друго, твърди някой, що гадае по облаците. Наистина, небето намусено, сега ще заплаче.

Аз пък желая да не вали – целият ден утре да грее слънце и нищо друго!

Ставам рано и от новата си квартира – на Изгрев. Изслушваме школата до 5 ч. – лекция за добродетелите, и – на път. На изток небето се залива със светлина. Птички: косове и славеи се надпяват из гората. Тя е пуснала вече копринени листи и се радва на новата си премяна. Днес пътуваме към 300 души, измежду които най-малко 20 деца.

Не, няма облаци, нито дъжд. Небето е ясно. Нито следа от застрашаваща буря. Като че Витоша идва към нас, а не ний към нея. От дясно димят комините на Драгалевци, от ляво – на Симеоново. Каква дълга и красива върволица от хора! Като че ли цяло село бяга, бяга нанякъде със скромен товар на гърба си. Отиват на гости за честито на празника. Тук гората едвам сега развива листе, сякаш боязливо... Но пролетните цветя са си дали среща и се надпреварват да се хвалят със своите нови дрехи. Ще ти се да седнеш до тях и никога да ги не оставяш. Ще ти се да разгърнеш ръце на високо и на широко, да допреш сърцето си до сърцето на природата и да дишаш, да дишаш...

Горе съм на високо. Гледам как се точи дългата пъстра верига от пътници, като жив низ на планината. Дочаквам ги. Ето Учителя. Как леко стъпва! Той никога не пухти и пъшка като нас от умора – всякога изправен и бодър, като че нищо му няма. Вървим из шумака, а над нас слънцето напича. Бавно се точим по стръмнината. Тук таме почиваме и пием някоя глътка топла водица от термосите си. Ето пристигаме. Също като у дома

си. Оставяме с доверие дрехи и раници по камънаците и се разхождаме из благоуханните хълмове и усои...

Днес цял оркестър от цигулки, мандолини и китари. Почват – най-напред боязливо, после по-живо, по-уверено, почва импровизирания концерт. После засвирват хора – очите светват, нозете затупкаха на място, сърцата лудо забиват в гърдите. Изведнъж мало и голямо се залавяме на хоро. Заиграваме и се провикваме с весели гласове. А свирците, вдъхновени от нашето веселие, засвирват още по-вдъхновено, по-буйно. Цигуларите, извили шии, теглят ли теглят лъкове, а китаристите се навели над своите инструменти, сякаш ги карат да се отличат днес, както никога.

Учителят е горе на скалата. Изви глава към нас и се смее, смее. Над нас трепка синия лазур, сякаш не е това небе, що вчера предвещаваше буря.

Учителят ни говори за вярата. Спомнихме си заедно с Него за нашите бедствия към Мусалла, как всред най-голямата буря, успяхме да видим изгрев слънце от свещения връх, почти същия час, почти едновременно с нашата молитва под обилния дъжд, вковани от лед и скреж. Да, спомнихме си ние как пътувайки нагоре към върха всред стени от облаци и мъгли, чухме онзи тайнствен хор, извиращ от пропастите и скалите. Тая чудна песен, глас, жив като небесна слънчева струя, неземна, чудна, невероятна, но чута от множеството почти едновременно. Как тогава по косите ни светеха електрически искри и по ръцете ни – крайчеца на пръстите ни, когато изправим ръката и по кокалчетата на дланта, когато я свием. Някои имаха искри по клепачите, по края на веждите си. То беше тъй необикновено и чудно. Как вървяхме двама по двама в безкрайна редица, тясно притиснати един до друг, защото от двете ни страни зее пропаст. Спомняме си как тогава зората се пуква. Време за изгрев наближава, а бурята изливаше върху ни ураганен дъжд, и небето, настръхнало и черно, ревеше над нас. Обвиваха ни мъгли, по-гъсти от смола, сякаш се впиваха в дишането ни. Нищо се не вижда около нас. И тогава, тогава! Когато нозете ни вече опираха върху раменете на Мусалла, внезапно задуха такъв ураганен вятър, че за няколко минути разпиля мъглите и облаците. Разтика ги далеч от хоризонта, подобно навита завеса на огромна сцена, и слънцето победоносно се показа пред очите ни. Да, точно на време, точно! Бяхме се изкачили вече всички горе, всички до един и то се яви! Каква възторжена песен екна тогава от безброй гърди, каква пламенна благодарност се понесе от толкоз сърца! Кога е чула тая българска планина толкоз възторг от своите върхове?

Тъй се разговаряме, а Учителят ни слуша с усмивка. Той се радва, че не сме забравили усилието на природата да покаже на своите възторжени обожатели една от скъпите своите усмивки.

Неусетно сме изгладнели тъй много, че когато изсвириха за обяд, мигновено се редим в кръг и празним раниците си. Слънцето ни целува, ветрецът ни милва, и ние щастливи, прещастливи, заедно с нашия Пастир – Учител, приемаме благодатната храна. После пеем, пеем, под ритъма на импровизирания оркестър.

Времето неусетно отлетя, и ние, носени върху крилете му, свежи и [с] радостни мисли, летим към долината, към своите жилища. Учителят всред нас като светъл генерал. Всеки иска да е близичко до него.

С нас е инженер Хаджийски от Детройт. Ходил в Съветска Русия по доставка на тракторите. Този българин – съвсем поамериканчен, не е забравил здравия български хумор, който съпровожда винаги речта му. Той отхвърли вестникарските заблуждения.

– Да, велика е Русия, казва той – наистина е велика. Тя ще служи на бъдещето човечество като фар към един нов и най-безопасен бряг.

Г-н Хаджийски отново се връща в Америка, като ни остави доста мил спомен.

– Ех, благодарим ти, св. Георги, ти излезе кавалер днес! Да ти е жива невестата, дечицата ти, да ти е жив коня – змей шестокрил.

2.1.47. Възнесение, 21 май 1931 г., четвъртък, [Витоша, бивака Ел Шедар]

Спят човешките твари. Звездите пък будни бдят, вглъбени в разчитане небесните тайни... Ние пък напущаме града преди 3 ч. и потегляме към нашата приятелка. Кое да гледаш – нея ли, тайнствена и далечна в нощния мрак, или звездите, посипани горе в чудни геометрични чертежи... Кой ги постави там, кой със звезден резец начерта небето? Може би, ще дойде време, и нови чудни халдейци ще ги разгадават по нов начин и ще предрекат ново бъдеще на земното човечество. Тогава ще се яви и нова физика, нова астрономия, нова математика и химия. Но, кога ще стане това?

Нивите изкласили. Ранният ветрец люлее сеитбите като в сън. Като че ли той им шепне: – Растете, порастете пълнокласи и едрозърнести! Вас чакат гладни люде.

Над самата Витоша мрачен облак; стои неподвижен, сякаш някой юнак, заканително очакващ борба. По небето нежни, едва уловими мрежици... Какви ли са? Но скоро те се събират и – затъмняват небето. Развиделява се, но по бисерните капки на росата не играе светлият лъч на слънцето. Макар, че то изгрява, но като, че не е весело – бледен е неговият лик. Сякаш е тъжно. Като че няма лъчи. Главата му е покрита с дебела облачна качулка, та не може да се види ясно лицето му. То като че е покрито със сива пепел, като че ли е загаснало...

От запад червени облаци се събират като петли бойци. Те се тълпят над земята и бързо, диво се движат един срещу друг, като нетърпеливи бойци, жадни за победи, жадни да се сбият върху небесната арена. Ето ги бойците, минават един след друг. Засенчват зелените поля. Дебнат се, обикалят се; най-после се сборичкват. С бесен вой се хвърлиха гърди срещу тела, глави срещу глави, от които ехтеше тътен и трясък, и потоци кърви. Потекоха червени молнии, загърмяха небесата. Буря ни сви и не дава да мръднем. Брули вятърът и сякаш с нож реже бузите ни. Градът потъна в синя мъгла и изчезна. Тук--таме едвам личат белите ленти на далечните реки.

Само храстите се радват. Те шумят, свистят, пеят и раздиплят свилени одежди. Радват се цветята, поточета[та], тревици[те], радват се. – Кой знае? Не плачат ли те, не охкат ли клоните, не се ли плашат от тия разярени облачни петли.

Бурята ни помита. Но ние успяваме да се доберем до горския път, под високите буки, сплели върхове. Цели сме в пот. Сражение! А бурята фучи над нас, иска да ни глътне, но не може да ни намери из храсталака...

Едвам се добираме до Ел Шедар. Той ни подгони и тук. Колко шапки, шалчета и кърпи отвя той и ги запопрати нанякъде. Крием се из храстите и се смеем на бурята. Дори и огън си наклаждаме. Ха, сега духай де! Изви пушек, закипяха чайници. Обиколихме огнището и запяваме. Блаженство. Почиваме си. Нека си духа! Ако може, нека ни грабне сега и ни понесе из въздуха.

По едно време, умориха се петлите, спряха да се бият – олеква ни. Лицата ни са обгорени от слънце и вятър, издават чудна жизнерадост. Облаците, като че изгубиха силата си, побеляха. Разпериха крила и като безславни бойци се разотидоха. Отвори се небето. Показа се усмихнатото му лице. Слънцето, свило юмрук, се провира всред тъмните небесни войскари, диреше път към земята... Сините процепи се разширяват и почват да се сливат. Ето го! Избута ги то с яките си пестници и цяло зачервено от умора ни се усмихна. Хвърляме палта, шалове. Бягаме от огньовете, греем се на слънце, дори дирим сенки... Цялата природа просия, както ... човешко лице, осияно от внезапна радост.

Събираме се на купчини и пеем. Беседваме, почиваме си. Четем приказки от Дядо Благо. После говориха за изкуство, наука и философия. Пристигат закъснелите. Пак разговор, смехове. Учителят отговаря на зададени въпроси. Всички се ползваме от разговора и си позаписваме нещо. Учителят казва, че истинската музика още не дошла в света. „Иде ново изкуство, нова наука, религия и философия. Всичко старо, казва Той – ще си отиде и помен няма да остане от него."

Обедната ни зала е огромна. Осветлявана е от най-големия светлинен глобус. Светлината му е ярка и достига поравно навсякъде. Колко сме изгладнели след тази буря!

След обяда всичко се почисти и трапезата ни пак доби предишния си порядък. Чешмичката през всичкото време ни пее и още повече развеселява нашия Ели Шедар.

Почиваме до 4 ч., правим обща благодарствена молитва и тръгваме. Петлите пак се събират. Но този път още по-настървени. Тъй люто се биха, че дори заплакаха. Бориха се и плакаха, бориха се и плакаха, докато ни наплиска хубав дъждец и натежали от влага, излизаме на друма. Слънцето чакаше на запад да се приберем, то стрелкаше с лъчи немирните облаци, като че им се сърдеше за сбиването. Па, кой знае, може би ги и похвали... нали не му разбираме езика!

Слизаме по зеленината с разноцветните си дрехи – прилични на бели и морави ружи, лалета – жълти и червени, които се полюляваха по зелената морава.

Изгревци си остават там. Учителят ни поздравява и влиза в стаята си, а ние от града, се упътваме надоле.

Там, отново окъпани, но с топла вода, със сухи дрехи в топлата постеля, потъваме в божествен сън, осеян с чудни картини от небесната борба днес.

2.1.48. Свети Дух, 1 юни 1931 г., понеделник, [Витоша, бивака Ел Шедар]

Слънцето е изгряло. Небето е ведро; по него се реят кълрави облачета, бързо движущи се, гонени от вятъра. Градът още спи. Само метачите усърдно вършат своята работа и малките рошави слугинчета.

Часовникът на военното училище бие 7. Тъй страхотно съм закъсняла, но въпреки това, на Витоша! Зная, че ще ме напече слънце и много ще се изморя, но, след това пък, е дваж по приятна и здравословна почивката. Не вървя, но хвърча! Почти не усещам, че нося пълна раница на гърба си.

Колко хубаво се вижда всичко! Нивите са извисили човешки бой, люшнали се под сутрешния зефир като бисер на зелени вълни. Ливадите гъсти, буйни и бели от роса. Крайпътните дървета се разшумили и листенцата, повявани от вятъра, нещо тихо си шушнат и доверяват. По телеграфните жици се нанизали безчислени лястовички – в надпревара цвъртят, сякаш обсъждат важно решение. Застоявам се да ги погледам. Ето още прииждат; кацат по телта и удължават живото, чуруликащо въже. Какво ли са се развикали? Дали е някой научен спор, или сватбено споразумение, или важно откритие на рояци мухи... Отминавам ги, нека си цвъркат. Сега пък се заглеждам в живото бистро поточе, пеещо по продължение на шосето. Колко е чисто! Колко е хубаво! Къщурките отстрани, потънали в зеленина. Цветовете от дървесата вече са паднали и на тяхно място зрели череши, бели и червени, закачливо се подават. Ето и сливи, зарзали, дори и пъстри зарзалки се перят между клоните и се радват на хубостта си. Акациите, отрупани с нежни цветове, опасват въздуха със сладостно благоухание. Отвредом цвъркот на птички, издуват здрави гърдички и се провикват в утринната свежест. Някакъв непознат изблик ги кара да чуруликат, да пеят, да цвъркат, да кукат. Ето ги: цър–цър–чиу–чиу, чи–чи–чи–чиррр–чиррр, чи–чи–чи–чи–чиррр. Като че ли дъжд от звуци се посипал из въздуха и едри капки падат по многоводно бистро езеро.

По Витоша – облаци... От Рила и Люлин се тълпят мъгли, сякаш се готвят за генерално сражение. Те бягат насам с танцуващи стъпки, безгрижни, волни и свободни. Но що ме е грижа? Даже град да вали, пак ще вървя при моята мощна приятелка – поетка – философка, лекарка... От нея напират към мене живи вълни на обич и гостолюбие. Дишането ми се усилва, сърцето ми забива по-радостно и живо. Колко свежест! Някъде е падало гръм – мирише на колендро. [колендро – кориандър; озонът по време на гръмотевична буря има подобна миризма]

Драгалевци остава зад мен. Не видях сутрешния му хал – минах край гърба му вдясно. Завчас се намирам над Монастиря и поемам широкия, царски път към Планината. Ето ме на високо, на ведра ширина и простор. Като че ли бия криле да политна високо, високо. Лицето ми пламти от умора. Толкоз съм изпотена, че роса по косите, по веждите ми тече, която безспирно бърша с кърпа. По пътя няма жива душа. Сама съм в планината. Не ми се иска да почивам, макар че нагрети камъни, дънери ми кимат да седна, продължавам пътя си неуморно напред. Шумата по дърветата лъщи, лъщи на слънцето като позлатена. Сега тя е тъмнозелена,

корава и сочна. По листете и роса. Навярно снощи тук е валяло и дъждец, защото пътят е доста влажен. Стоят едри капките по атлазените листи, като едри брилянти отразяват блясъка на слънцето. Докосвам устните си до някои и пия... Сякаш поемам същински еликсир. Сякаш гълтам по един скъпоценен камък. Жадна съм. Така изреждам доста листи, от които лицето ми се мокри и гърлото уталожва.

Отсреща ми фучи мотоциклет. Как се е засилил! Едвам ме погледна и като стрела прифуча край мене. Я, това е принц Кирил! Как го опалило слънцето! Отгърмя, отщрака машината му надоле и за миг изчезна.

Отново настъпи тишина. Обгърна ме пак прелестта на храстите, поточетата и цветята.

Притискат ме мъгли. Сякаш искат да ме полюлеят в бяла люлка. Това са горски духове, които обичат да си играят... О, елате, разходете ме! Колко е хубаво! Навярно те виждат страшното ми сгорещяване и се спуснаха да ме разхладят. Пак слънце, пак мъгли. Пак слънце! Тъй ме нацелува то, че добре опари кожата ми, изгоря лицето ми като на суданка. Но, мой велики приятелю, аз не ти се сърдя! Та нали ти нагряваш така житното зърно, че то се опича в класа и става годно за храна! Така милвана от тебе, аз ще стана по-здрава и по-издръжлива. Нали, безброй цветенца? Вие, бихте ли цъфтели без Него? Вие потоци, бихте ли текли без него? Кой ви извлече от земната сърцевина, нали пак той – моя, нашия приятел Слънцето! А вие птиченца, бихте ли пели без него? Чия сила скрита у вас излюпва пиленцата ви и прави да им растат крилцата? Не ти ли, пак, даде сила на нозете ми, и тоя чуден блясък на очите ми, тая песен в гърдите ми. Грей ме, грей ме, слънце мое, грей ме още, слънце мое!

Ето ме на Ели Шедар. Срещат ме с радостни викове. Някои от вчера са тука... Право из шубраците. Вадя из раницата си сухи дрехи и съвсем тънка роклица. Колко е хубаво! Така загърната с пелерината седя на припек и до мене някой остави пълен чайник вряла вода. Пия, пия. Около мене лимон, едра захар, чайна лъжичка, пълна с руски чай, кашкавал, хлебец. С остро ножче си режа голямо търкало лимон, стисвам го с пръсти и го спущам в чашата си. Там се топят захарните квадратчета: 1, 2, 3, 4, 5... Жадна съм, тъй съм жадна! Гърлото ми лепне от сухота. Но, сега почва неговото тържество. Сега, ти, миличко мое, песнопевно гърло, ще разнесеш вредом по тялото ми живителната влага. Какво е амброзията на Олимпийските богове в сравнение с чай на планината. Колко още лимонови търкалца се спуснаха, колко още захарни квадратчета се стопиха, не зная. Сега пък – глад. Ха сега питка и кашкавал, и пресен чеснов лук! Колко вкусно!

После подремвам върху посланата си на тревата пелерина. Отивам при купа. Една жена е донесла чак тука двегодишното си дете, а друга, още по-юнакиня – 11 месечно сукалче... Донесли са ги в раници, на гръб...

Чува се цигулка, песни. Почваме дружна песен. Гората ечи от нашите хвалебни химни към изворите, росата, цветята, птичките. Край нямат нашите хубави песни. А слънцето, скрито зад тънко свилено перде, нежно ни нагрява. Ел Шедар е нашето дома. Тука сме тъй добре, като у рая! Отсреща борчетата са се вече извисили. На хълма бяло стадо пасе буйна трева. От време на време се чува хлопка на звънец, но тихо, нежно, успивно. Уморенят народ спи.

– Но где е Учителя?

– На Родопите – казаха.

Четохме беседа: „Моето царство не е от тука". Какви ценни мисли е казал Учителят в тази беседа! Всеки остана с една светла мисъл в себе си за размишление. Тъй песни чак до 5 ч., придружени от цигулката.

На тръгване се преброяваме – 66 души. След молитвата – тръгваме. Тъй сме радостни! Като че ли Учителят не е на Родопите, а при нас. Чудно!

2.1.49. Екскурзия от 90 човека. 15 октомври 1931 г., [Витоша, бивака Ел Шедар]

Тръгваме 90 души от Изгрева. Три часа след полунощ. Звездите, сякаш кълбета навити със златна прежда, трепкат над нас. Орион засвирил на брилянтните си корди, пее с багри и тишина. Алдебаран – подобно лъчиста порта пропуща да мине под нея неизмеримото време на Всемира.

90 души! Та това е цял поход! Вървим, не просто се надбягваме към Витоша. Шест часа сме точно там. Слънцето изгрява голямо, червено, първом елипсовидно, после се закръгли, после заприлича на гъба с тънка дръжка... Облаците не пощадиха и цялото небе. Застудя, зароси дъжд. Всички се спущаме за дърва и ги купчим край огнището.

Закуската и песните ни минаха под знака на изобилен дъжд. Небето е тъй начумерено, тъй се въси, сякаш му е крив целият свят. Мъгли, мъгли – тичат, задушват ни от прегръдки. Разбягват се, без да ги гони някой и пак ни обгръщат, без да сме ги викали. Но, кой ги гледа. Прислонени край огъня как да е с нашите платнища и пелерини, слушаме разкази от Толстоя за Мартин обущаря и Молла Мухтиш Бей – от Михалаки Георгиев. Песните ни следват своя ход, несмущавани от дъжделивото време.

Разложената жарава хвърля грейка и суши дрехите ни. Чайниците кипят, също и гърнета с вкусна гозба. Даже някой и чушки си пече – хубава салата да си направи.

Учителят е между нас. Дълбоко е замислено лицето Му, но пак от време на време хвърля към нас поглед, пълен с внимание и обич.

А дъждът все ръми и ръми. Учителят нарежда под платнището за Него да се приютят по-тънко облечените, а сам Той е при нас. Та нима ще ни плаши такъв дребен дъждец, нас юнаците, които още усещаме на плещите си скорошното голямо Рилско кръщение...

Обедът се прогласява рано – 11 часа почваме. Какво изобилие, дори разкошество, бих казала! Важното е, че тук няма социално различие. Всички сме братя и сестри – деца на един Баща, ученици на един Учител. Кому каквото не достига, навреме се съобразява и се попълва необходимото.

Един брат от Варна чак крепи за Витоша голяма кошница грозде и ябълки, които Учителят разпредели на всинца ни. А огънят все гори и гори, и се надсмива на безспирния росен дъжд, пращан ни обилно от начумереното небе.

Към 1 ч. поемаме надоле.

– Кой знае – мислим си ние – какво още е намислила Витоша, я да си ходим по-скоро. Сега небето плаче само, ами я ако заридае, ами я

ако зареве, затрещи, зачупи ръце! Ще зарони тя потоци сълзи, както си я знаем, ще ни направи на мишки…

В селото нито капка. Пътят към София съвсем сух.

В 3 и половина сме си на Изгрев. Учителя издига ръката си за поздрав и влиза в стаята си, а ние, що в града живеем, поемаме надоле.

Дома. Запалвам печката и затоплям вода за миене и вода за чай. Дордето се приготви тя, готвя тетрадките си утре за лекция при Негенцов. А може би скоро и изпит ще имам… Има много да се чете, затова, за освежаване днес, придружих нашите на Витоша. Водата е готова. Топлите струи обливат морното тяло с освежаваща вълна. Колко е хубаво! После пия чай, после върху коленете си в леглото пиша тия редове, да се знае и да се помни, че където отиваме ний, ако е имало суша, вали изобилен дъжд. Щом някъде има суша, нека бъдат извикани нашите хора, те ще докарат изобилен дъжд.

2.1.50. Благовещение, 7 април 1932 г., [Витоша, бивака Ел Шедар]

Заставам на моста към разсадника и броя: 1, 2–10–50–100–150–200–234.

Времето омеква. Вятърът не щипе, не хапе и не дере, както преди една седмица на Витоша. Пролет е вече. Слаби, нежни са още нейните милувки, но все пак, тя иде сега, и няма връщане. Духа топъл, остър вятър, уместно е гдето си взех вълнен жакет и пелерина, и топла шапка; уместни са и подкованите ми високи обуща.

Вървя след всички. Искам да вървя полека, да се нагледам на всичко. Снегът е стопен. Заглеждам се по храстите. Кокиченце мило откривам! Как се е скрило тук, скромно, тихо, мълчаливо! Край него откривам още, още. Около тях още купчинки снежец, останки от зимното им жилище. Дървесните клони, още голи се надули странно. По тях червени очички, които след няколко дена ще се разтворят в свилена шумица. Птички навред се разчуруликали; навярно пристигащи от юг, с крясък дирят старите си гнезда.

Сини лазурни откъслеци небе поглеждат през облаците към още изтръпналата земя. Над Стара планина стои на пост облачна стража. Сякаш това е някаква чудна войска, която невидимо пази България…

От селата се извива дим в синкава струя. Реките блестят върху тъмната земя, като сребърни шевове. Високо се вие голяма птица, чува се нейният вик… Крещи нещо, сякаш вика за помощ... Морав минзухар е изкарал вредом тънките си басми. Навеждам се над него. Той е тъй нежен и чист, че ти става някак жално за него. Как е могъл с това цветно връхче да пробие твърдата земна обвивка и да цъфне! Шест лилави листенца образуват високата му чашка. От вътре се подава жълто–шафранен прашник, с посипан по него жълт прашец, като някаква пудра… Сякаш го е правила горска фея. С тъничките си пръсти, тя е развила нежния цвят и го е нашарила с боички.

Изпод камъче пък надникнала бодра теменужка. Тя е тъй мъничка! Окото едвам я долавя и различава. Като че тя шепне: „Пътниче, наведи се над мен и вдъхни от аромата ми. Остави раницата върху земята, коленичи, наведи се ниско над мен.” Послушвам го, откачам раницата и коленичвам,

не, почти лягам над него. Колко хубаво дъхне! Колко е грациозна малката теменужка. Красиво е тъмно моравото й облекло, обшарено със свежо зелено листенце. До него малка пъпчица, която утре ще разцъфне...

Тука сме още из преспи. Но те са омекнали и разкаляни, че не привличат окото. Потекла е от него бистра водна струя. Капе, капе снежния бряг, като че жали за прежнята своя сила и хубост, за своята белина и чистота. А поточето се радва, радва. Почивам си по камънаците и се радвам на крадливите слънчеви лъчи, надникващи от облаците. Край мене заминават наши хора, позакачат ме, оставят ми в скута някой бонбон и бързат да се изкачат по-скоро. Аз не бързам. Тъй е хубаво! Разговарям се с цветята, целувам набъбналите клонки и милвам обкичените с мъх и лишеи камъни. Сякаш навсякъде ми е дома, всякъде ми е добре.

Когато пристигам на Ели Шедар, чувам да ми се подбиват на шега: – Защо ти запряха воловете, а? Аз се смея, не им казвам, че като пчела съм натежала от прашец и сладък сок, който ей сегичка ще излея в килийката си – моят бележник. На огнището гори дебел пън, приличен на коледен набъдник на село. На разтланата жарава кипят гозби , чайници и се пекат картофи.

Учителят с неколцина братя нещо подреждат около чешмичката; постилат още плочи около чучура. Като сребро се сипят белите му коси над големия камък, що вдига от земята, носи го към чучура и го намества с най-голяма грижа. Първом му прави гнездо, поставя в него грапавата част, а равната оставя отгоре и я набива с камък да не се движи.

Симеоновци са изсекли до клечка цялата горица на Ел Шедар. Сега тук е голо и пусто. Но, добър е Бог, пак ще подкара и за година, 2, 10, пак ще имаме млада буйна гора.

Напостиламе пелерини, палта и слагаме глави на раниците. Колко са изгорели всички лица! Някои от закъснелите, между които съм и аз, закусваме. Прясната питичка с маслинки и чай е много хубава на Витоша. Слънцето най-после се застоя всред небето, огнено и пламенно. Радваме се на скъпоценните му лъчи, сякаш срещаме отдавна забравил ни приятел.

Но, пролет нали е. По едно време лак се заоблачава. Небето дори поръсва лютивина, сугращица, ама хе, тъй, на шега; престане,престане, че пак започва отново. После бързо грабва калните си поли и – дим да я няма.

Небето пак се ухили над нас. Учителят дава знак и всички се събираме на поляната. Направихме 5 полукръга. Учителят в средата. Правим плавни и красиви упражнения. С нас има старци и старици, дори 4–5 годишни деца, които не по-зле от възрастните извиваха нежните си ръчички и крачка за исканото упражнение. Как хубаво свиват юмручета и опъват слабата си детска гръд... Настъпва голямо освежаване. Учителят заговори. Той говори за планинския извор, който размътен с някой камък, или пръчка, почва след късо време сам да се чисти, да се бистри от средата, а след малко съвсем се обистря. Също тъй и ние дълго време да не задържаме у нас психически мътилки, а колкото може по-скоро да се хармонизираме. Говори още, че 3 неща ни трябва да знаем:

Да знаем, че Бог ни обича

Да знаем, че ближните ни обичат

Да знаем, че ние обичаме ближните си.

Накачулени около него, представлявахме една рядко хубаво картина.

Обядът в кръг, също даде не по-лош изглед, достоен за една мощна киноснимачка. Всеки е извадил пред себе си бяла кърпа, върху която наредил какво ли не! Халва, кюфтета от зарзават, ориз с мляко, маслини, сирене, кашкавал, мед, орехи, ябълки, лешници, бадеми. Има ли нещо у едного, то сигурно ще премине и у съседа и т.н. До 234 души – цяла хайдушка дружина, не, Априлско въстание.

Полянката–трапезария е чиста, свежа ливада, по която сега тече бистър поток. Чешмата пее наблизо и огласява околността с вечно веселата си песен. Ето, от група на група, мили ръце разнасят кой какво си няма. С щастлива усмивка на лице, всеки сякаш се надпреварва да надмине ближния си в правене добро. Пред Учителя калифорнийско изобилие. Но той яде прясна коприва, а всичко друго, по чевръсти пратеници, раздаде по най-отдалечените краища. После трапезата се раздигна, почисти се ливадата, по която не оставяме ни най-малка следа от гощавката. Хе там доле към камънака ни придружават големите Симеоновски кучета, където получават обилна порция от хляб и кори от кашкавал.

Лягаме на припек. Дишаме с наслада чудния въздух, като се чувствуваме най-щастливите люде на земята. А че не сме ли наистина щастливи! Природата и Учителят ни направиха такива.

Учителят свири на цигулка. Около него венец от братя и сестри. Главите им блещят на слънцето, златни, вълнисти, тъмни, сиви и бели. В очите им сияе дълбока душевна услада. Как нежно опира Той лък по струните, а какви чудни песни се раждат. Той свири в ритъма на старонародни хора. Като Го слушаш, след малко ти се иска да грабнеш бял пош и да заиграеш пред всички. Бие сърцето, едвам се сдържат нозете. Като че вдишвах уханието на здравец и карамфил, като че ли си пил много вино и не можеш да стоиш мирен. Наистина, велик цигулар е Учителят! Той тихо свири, а тъй магично действува, сякаш измъква сърцата от гърдите ни и ги разиграва. Цигулката си сложил под бялата си красива брада, сякаш я докосва с чуден магнетизъм и тя се преобразява в ръцете Му, не е вече от дърво, както преди малко в ръцете на академика, а е жива душа, душата на народа, която говореше под Неговите магически пръсти. Около врата си е замотал дълъг копринен шал, плетен от някоя благодарна ръка. Той пада върху гърдите и коленете Му в разкошни гънки. Дрехите Му са чисти и грижовно подредени. Събул сандалите си, нозете Му, обути в бели чорапи, сега си отпочиват на слънцето.

Ние сме възхитени, ние сме очаровани и мълчим, сякаш омаяни. Редят пръстите му слово след слово, сказание подир сказание. Ще ми се да викна и запея. Като че ли познавам тая песен; тя тече в жилите ми и е част от моята душа...

Към 4 ч. стягаме раници, гасим огньове, събираме се на сборно място за молитва. Учителят сваля шапка, а след него и другите. Първо Добрата молитва, после 91 псалом и после Отче наш. Природата е най-величествения храм, в който душата най-волно и дълбоко се вглъбява в милостта на Бога.

По извитата пътека, между още голите вейки, се шаренее нашият народ. Бели, червени, сини, жълти, морави, розови блузи, палта, шапки,

шалчета се стрелкат между клоните като райски птици. Не, това не са птици, нито стадо, а ученици, заедно със своя Велик Учител.

Небето се прояснява. Сивите облаци виновно се разбягват. Слънцето засяда зад планината. Но Софийската долина е още обляна в светлина. Бойната стража върху Стара планина още е на пост. Групи по двама, трима и десетима летим към града, увлечени в красиви гледки или задушевен разговор.

Срещат ни софиянци. С учудване застават на пътя и оглеждат това бодро, развеселено множество, обиколило своя Учител, сякаш – своя цар.

Боровата гора. Учителят е между нас. Как бодро стъпва и красива е Неговата осанка. Като 20–годишен момък, изправил красива глава върху строен ръст, сякаш сега с възрастта, увенчана със слънчева диадема. Из боровата гора плъзнали хора празнично пременени. И те, на свой ред и по свой начин, празнуват красивия пролетен празник – Благовещение.

Изгревци си остават на Изгрев, а ние, софиянци – към града.

Кой слуша упреци и похвали. Има люде които, като тия които ни срещат, ще ги изричат, а ние, като река между брега на похвалите и укорите, ще течем по своя път. Носени върху крилете на вярата в доброто, ние пеем своята нова песен над земята – Любов към Бога и природата, любов към всяка жива твар.

2.1.51. 17 септември 1932 г., [Витоша, бивака Ел Шедар]

Натежали от прашния и задушлив градски въздух, ние се отправяме към нашата велика благодетелка – планината. Тя ще ни обнови, освежи и … сила ще ни подари за бъдна дейност. Ще закачим на драките човешките си тъги и неволи, а по скалите – нашите земни жалби.

Витоша е тиха, нито едно облаче над нея, нито полъх от мъгли. Види се, че вече е изтъкала своите губери и черги, изпъстрила е своите китни възглавници, защото е метнала кадифените си губери по ниви и ливади, възглавките си по канари и шубраци, и лъки. Колкото повече се приближаваме при нея, толкоз въздухът става по-свеж и ароматен. Това е първата й лекарска помощ, която тя с две ръце ни подава. Стъпките ни стават по-бодри и отмерени.

Ето го и слънцето изгря – червено, пламнало, като че до последния миг е седяло до жарава, дето е чакало да му се опече питка и си я понесе из дългия път над земята. Първата си целувка дарява на височините. Пламват бузите на снега от радост и смущение. После радостно простира прегръдка и към склоновете, и долините. Всеки зелен злак – сълза росица от радост е поронил за идването на Слънчо. Всички му се радват: и птички, и мушички, и полските цветя, и буболечки. Всички тихо у дома си го канят, на гости да им дойде, при тях да поседи. Ручейките, изворите и потоците му ръкопляскат, че пак е дошло водите им да подслади и да нагрее. Гората, развила своите листенца, тихо шумоли и шепне своята благодарност на зефира, дошел да я помилва. Нивята, като зелено море са люшкани, развеселени в някакво весело хоро, не могат да се нарадват на скъпата си премяна. Майка природа е накичила скъпите им свилени премени с алени макове и синя метличина.

Това е пролет. Това е юношата на Времето. Дори по камъните, мъх и лишей е напослано, дори по сухите клечки червено ухо се намерило и слуша що говори вятърът...

Бавно се качваме по пъстрия нов килим, що планината е проснала по пътя ни. Слънцето се издига, заедно с нас. Лъчите му напират върху нас и ние започваме да снемаме едно след друго от себе си калпака, шалчето от врата, палтото и най-сетне и вълненото жакетче. Сега виждаме, че е излишно да носим вече тия дрехи, че е достатъчно, както някои между нас, да бъдем само с малка бяла шапчица и светла рубашка.

И деца ни съпровождат, те се катерят с нас, като малки агънца. Те, още от малки, се привикват да гледат природните красоти от близо. Ето ги и старците, и бабите. Каква радост сияе в очите им! Наистина, те по-често си почиват, но нали и те ще се изкачат горе. Някои от тях се изхитрили и тръгнали по-рано, сега ни посрещат горе и казват: „Ето, изпреварихме ви!"

Дишането ни с две трети се е задълбочило. А „доле", ние мислим, че дишаме, че живеем. О, колко майсторски живота из долината скрива от нас чистия въздух, отмерените свободни движения, насладата от пълното дишане и пълния живот. Учителят просто ни поведе след себе си и нищо не ни каза. Той ни остави сами да видим, да чуем и да усетим. Даже едно велико чудо! И най-черната мъка, изкачена на висините, се превръща на бял гълъб вестител, мироносец. Кашлиците сами, неусетно отпадат. Как става това? – Ела и виж!

А ние бавно умирахме доле, в нашите сърдечни и умствени затвори, безсилно чоплейки своите рани, образувани от криво разбраната от нас цивилизация, която ни отдалечава от природата и живота.

Каква смърт! Художникът, изгубил своето вдъхновение, почва да се вдъхновява от кривите сенки на живота. Певецът, притиснал гръд о своя кумир, няма сила да извика свойта песен, а се криви пред слушателите със своите измислени изрази – модернизъм. Поетът нямаше в що да топне своето перо, а го докосваше до раните на човечеството, които се явиха следствие на престъплението му. Всичко живо изгуби въодушевление и светът [...] както беше умъртвя в апатия, по-страшна от смъртта. И когато някой, който никога не е заспивал, се върне към слънцето и природата, наричат го еретик. Ако биха могли и в 20–ти век, издигнали му биха клада, и на инквизиция биха го подложили.

„Ако биха могли" – Обаче не могат! И тия, които водени от Стъпките на новия Свръхчовек, тръгнаха след Него, и Той ги поведе към живота. И ний видяхме новий Ерусалим. Природата показа своето вечно възкресение и ни приобщи към своята радост.

Днешната екскурзия е особена. Още над София се наредихме в триъгълници по трима. Образува се буквално шествие от триъгълници, които изменяха своите посоки по общ, даден знак на водачите отстрани. Така че, всеки, който беше основа на триъгълника, ставаше връх, след малко се сменяваше в основа и т.н. Така бивахме крайно съсредоточени в себе си и тихо се движехме из пътя.

Теменугите се смеят из тревицата и шепнат: „Пролет, пролет е сега, радвайте се!" Здравец, закичил ухото над мъхнат камък, и той се провиква: „Радвайте се!" Птички се разчуруликали, ластовички ниско се

разлетели и с радостен цвъркот гонят мухичките из въздуха. Всичко вече се е раззеленило. Заедно с природата и човешката чувства своята вечна младост.

Живият триъгълник бавно пълзи, минава билото и слиза в долчинката на буйното планинско поточе. Ето ни ... горска гостна. Тия, които ни изпревариха, сега наредени в шпалир ни посрещнаха с песни. Запяваме и ние. Лицата на всички сияят, като че ли слезли от небесна къпалня.

Пищялките ни викат за чай. Огньовете ни зоват към приятна грейка. Чашките ни са пълни с вряла вода, в която спускаме чайната лъжичка, после захар и дебело резенче лимон. Колко е хубаво! Горе на скалите група младежи пеят с пълна пара „Един си ти, мой Мусала!". Не се стърпяваме и ний запяваме с тях. Песента ни се слива в един общ, жизнерадостен такт.

Слънцето прижуря. Върху посланите си палта лежиме и нагряваме гърба си на лъчите му. Колко сме почивали тъй, не зная, но дава се знак за обяд. Образувахме грамаден кръг от раници. Чу се нова музика – концерта на храненето. Неподражаемо хубава е този род музика, особено на планината, след приятна почивка от дълъг път.

Оставяме „слабосилните" да пазят багажите ни, и пак по трима, полазихме нагоре. Образувахме две редици – братска и сестринска, разделени на голямо разстояние. Пътуваме направо, никакви прегради не бива да изкривяват движението ни. Дори през храст, мочури и скали – направо. Колко е хубаво! Колко радост и смелост породи това у нас! Трябваше триъгълникът да си остане ненарушен – строг, равностранен триъгълник. Някъде газиме вода, някъде нахълтваме в гъсти лещаци, някъде стъпваме по безредно разхвърляни скали. Всеки 5 минути правехме смяна. Водач–връх идваше към левия ъгъл, този минаваше към десния, а десният ставаше връх–водач. Така безспирно към върха. Тишина. Срещат ни овчари с големи стада и учудено ни гледат, заедно с рунтавите си псета, размахали опашки, скимтят нещо помежду си. Може би се чудят на безкрайната върволица люде, колкото и на мълчанието ни, из което се движим.

Ето ни на големия горски улей се срещаме с братската колона. Сега те минават от ляво, а ние отдясно. Сега ние се движим по десния склон на планината, а те – по левия.

Като че нещо тайнствено става. В душата ни се възцари някаква чудна магическа сила, която ни прави мъдреци. Нещо у нас пееше чудни песни, като че всички бяхме някакви приказни царе, събрани на тихо, духовно пиршество.

Ето пристигаме под Черни връх. Колоните от ... триъгълниците образуваме окръжност. Така насядаме на почивка. Слънцето метна върху главата ни тънко покривало, за да не ни прижуря. Отдъхваме си сладко. Божествен покой всред природата и нас. Боровата гора отдалече ни облъхва със своя здрав аромат. Далече и Рила Божествена се очертава. Едвам зърваме чудното око на Свещени Мусала. Той ни приветствува, пак ни кани да го посетим.

Ще бъде, ще бъде! – тихо обещание шепнат душите ни – ще дойдем при тебе, да! Правим гимнастически упражнения. Учителят е в центъра на кръга. Правим движения, които са повече душевни, отколкото физически.

Но чудна радост ни обзема, радост, достигаща до блаженство. Като че през тия движения душата си правеше молитвени излияния.

Пак в триъгълни колони поемаме към югозапад. Нагазваме из боровинкови поляни. По този път слизаме към нашия бивак. Слизането се оказа много по-леко от възкачването.

Нарамваме раниците и тръгваме към града. Леко ни е и радостно. Над града бели облачни групи. Над Стара планина е застанала облачната стража.

Тъмно е. По Драгалевското шосе се движат туристи на групи, идвали на гуляй до монастиря. Раниците им натоварени с букети полски цветя, които вървейки, захвърляха по пътя. Приличаха на дива орда, която на гостоприемството що бяха й дали, върнали й бяха с оплячкосване.

Още отдалече ни лъхна градския повей...

Каква разлика има!

2.1.52. На Еди гьол. 10 август 1932 г., [Рила]

Заедно с багажа си, понесох тежък вързоп с университетски кòли. Ще чета, мисля си, там на Рила ще чета. Ще седна между клековете, и там, ще чета за изпит, че пушек ще се вдига. Пушек се вдига, наистина, но от огнището, а не от моето четене. Дойде ни първата чужденка – от Литва; та нея ли да гледаме, как често си затваря очите в дълбоко размишление, как не взема участие във физическата работа. Рила ли да гледаме, или строежа, големият строеж на хижата–кухня. В този строеж взимаме участие всички – и възрастни, и деца. Че за дебелите стени не само едри камъни трябват, но и дребни. Като се наредят големите камъни, помежду туряме и дребни; не замазваме с цимент и вар. Само така да съвпаднат уломъците, че сами себе си да вардят от сриване. Всички ставаме юнаци над юнаците; всеки се стреми да бъде юнак над юнаците – повече камъни да донесе, по-големи и по-големи...

Не четох кòлите, нито дори надникнах в тях – време нямаше, но от това носене на камъни, научих едно незаменимо, ценно педагогическо правило: децата обичат да подражават. Те са готови и на подвизи. Ако, ние големите, почнем да опустошаваме, те ще ни надминат; ако почнем да градим, те ще вземат живо участие и пряко силите си даже. Милите, милите скъпи деца! Колко много помощ ни оказаха! Тези камъни що бяха наблизо, те пренесоха заедно с милите си майки и татковци, но взеха да мъкнат и отдалече... Запъхтени, със зачервени, потни личица, те носят скалния уломък и слагат на купа. А големите пък, не питай – при титулуваните работници: Димитър, Драганчо, Боянчо, Гради, Пеньо, Борис, два чифта Георгиовци – математици, брат Върбан от Орхание, двамата Мирчовци, лекари, прависти (Д-р Гарвалов, Д-р Паскалев), адвокати и др. Дойдоха и милионери – онези с меките длани, що умеят само пари да броят, но до сръчност дойде ли, няма ги никакви. Но примерът е нещо заразяващо. Па и от децата срам да те хване. Само онази литовката все мисли и все мисли, и не й омръзва да мижи. Не мижи само когато се храни.

Дежурните чистят зарзават – два казана ще пълнят. Много свят надойде, много ядене трябва да се сготви. А братята опъват канапи, забиват колчета и почват да копаят основите. Когато 10 души държат

търнокопи, основата бърже се очертава. Други с лопати изхвърлят пръстта. После почва строежа. Очертава се на зида пълна метрова ширина. Тук се проявяват най-юнаците; Пеньо и Борис са първи.

Учителят е тук. Наблюдава как строят. Единият край е издигнат вече на цял метър. Работниците се гледат самодоволни – потни, зачервени, ухилени.

Учителят се приближава. Хваща един голям камък от зида и го разклаща – строежът се срива. Ами сега? Учителят се намесва чак сега. И Той нарежда камъните, същите камъни, но тъй, че издатината на един камък да легне върху вдлъбнатината на другия. Преди да постави камъка, Той го оглежда цял. Обръща го, опипва го от всички страни, и после го поставя. Не, не го оставя на мира, разклаща го, и ако камъкът е легнал добре и не се движи, чак тогава ще се дири друг, който ще го покрие. Всички следват примера Му: държат правилото – ръбовете да се наместят върху вдлъбнатините. Учителят обикаля, наблюдава, разклаща изграденото и безспир взима участие по цялата кръгла стена. Не Му омръзва, не се уморява. Тихо обикаля и безмълвно подпомага.

Така днес, така утре, други ден, докато се вдигна цялата стена – широка, здрава, непоклатима. Дежурните всеки ден се сменят с нови братя и сестри, но казаните винаги се пълнят с прясна, вкусна храна.

Ами покрив на кухнята? Намери се кой да ни каже, че доле, доле под първото езеро, дясно в гората, има стара горяла гора. Там се отправят нашите отбор юнаци с брадви в ръце. Подир някой ден, ето ги, заидваха двама по двама – единият нарамил гола дялана суха греда, а другият – крепи другия й край, възлизат насам. Сега почва градежа на покрива. Един на друг си казват братята кое и как, и ето с помощта и ръководството на Учителя, и покривът стана. А греди все идват, хубави, гладки, читави – сухи. Мирчо Джамджиев, Георги Радев, математикът – деликатни, слабички такива, нарамили двамата такава една дълга греда, и носят ли, носят. Брат Върбан кермиджията от Орхание, сам носи греда, изпъчен, прав, бодър. За Пеньо Ганев и не питай, за Борис и Николай не питай, за „Цеко от далеко" не питай. Сякаш играчка им е това.

Сега остават керемидите. Не, това не може; трябва да се поръчат чак от града, а това усложнява работата. Плочи! – извика някой. Спускаме се да дирим, но ето идва някой запотен брат и казва, че около „Сърцето" има колкото искаш. Нареждаме се като жерави и право там. А то далече, далече, но що е труд и мъка, щом с нас е Учителя. Той напред, а ний по Него, с Него. Минаваме „Бал–дер–дару", „Близнака", „Махабур" (Бъбрека) и ето ни до „Сърцето". Плочи, плочи, плочи. Малки и големи – има и за деца, има и за гиганти. А има и като за наша милост – средна работа. Кой с торба, кой с въженце, кой на гръб – почваме да слизаме. Ех, сега ще я покрием нашата хижа–кухня, и вътре на завет дежурните ще чистят и готвят зарзавата, а отвън, нека си вали, ако иска... След лъкатушения, почивки – наближаваме Елбур. Учителят носи големичка плоча. Нито се е навел, нито пъшка като нас. Ходи изправен – бодър.

Няколко души горе – поемат плочите, други някои ги избират, подават. Полека, лека, наредените и здраво заковани греди, остават вътре. А отвън – постройката вече цяла е покрита. Става уютно – подпират се камъни, нареждат се чайници върху запаления огън. За много години, да ни е

честита! С дребния камънак набиваме площадката отпред, а от по-едрите камъни и плочи се издига площадка за съдове. Няма прозорец. Няма врата. Цялата предна част е отворена – гледа към изток. Казаните за готвене се внасят вътре. Определя им се огнището, где ще бъдат поставени.

Когато играем гимнастика на Елбур, един огромен камък ни принуждава да правим голяма извивка покрай него. Не, това не бива да става. Камъкът трябва да се отмести. Та той е цяла скала! Но Учителят е тука; Той гледа скалата, стои и все гледа към нея. Нашите юнаци я обикалят, копаят с кирки. Правят широк ров около й. Намериха й корена, забождат лостове, измерват силите си. Отново копане, отново разширяване на рова. Пак лостове и греди, сурови, дебели греди, да се запази и сантиметъра, един път спечелен от лоста.

Но скалата се не вдава. Не й се напуща старото гнездо от хиляди години. Не ще и да знае от нищо. Но Борис, Цеко, Пеньо Ганев, Гради, Томалевски пухтят, ухкат, ахкат, завират желязото под камъка, не спират. Тук важи поговорката: „Сговорна дружина планина повдига." А ние не повдигнахме камъка, но длан по длан го търколихме не далече от огнището. Горката. Горката скала! Отгоре й зазиждаме голям кварцов къс. Там по компаса на Учителя вдълбаваме „север – юг". Около скалата нареждаме камъни за сядане. Така се образува Охлюв от седалища, където можем да сядаме когато се храним.

Прекрасни са Рилските беседи. Те не са същите, говорени в низината. Тука е друго кърмилото на нашите мисли, чувства и постъпки. Другояче говори чистият въздух, малките птички, белите облачета, бодливият клек и смрика. Звездите другояче говорят. Тук университетските кòли не вървят. О, никак! Педагогията на Кацаров не върви. История на философията не върви, също и история на българското образование. Природата няма нищо общо с тия работи.

Събираме се по палатките (и то при дъждовно време) и си разказваме разни смешни и тъжни преживелици. Тук и тъжното става смешно. Няма тъга под този звезден покрив, под тази усмихната луна, що все се оглежда в езерото.

2.1.53. Летуване на Рила 20 юли – август 1936 г., [Еди гьол – Елбур]

Близо 200 души летуваме тази година при Еди гьол – Елбур на 2200 м. височина. Всеки ден по един препълнен от хора автобус и камион с багаж ни оставя на Говедарци, за да се върнат в София и товарят други за Рила.

Тази година, кое – как – всеки си има палатка и мисля, никой вече не спи по клековете, окъпан от росата, или дъжда, под начумерени облаци или ясен звезден небосвод.

Над Говедарци ни чакат познатите коняри – цинцари – Янко и братята му. Натоварват големите ни багажи. Конете напред, ние подир тях, по безкрайно дългия път към Рила.Милите, горки коне! Бяла пяна по муцуните им и струя пот по яките им хълбоци... Имаме ли право да ги мъчим така ?!

Зелени ливади, после борове, после гъста гора с огромни дървета, преплели китни клони – подобно тайнствени арки, портали, стени – зелени замъци. Цветни постелки отстрани тихо ни канят на почивка – на малини и ягоди. Но като посядваме тук и там, ето че слънцето ни изпреварило, заболо остен на икиндия със строго предупреждение, че като се стъмни, то не ще ни помогне из тази гъста гора – колкото и да викаме... А печурки, а масленки, колкото щеш, но и те си остават там, без да ги бере някой от нас.

В моята група из пътя се случиха важни неща. Слънцето прижуря на дъжд и би ни опалило добре, ако не беше този прекрасен сенчест път.

С нас пътува естонецът от Таллин Walter Urb [Валтер Урб]. На ръката му дебела, като гемиджийско въже, венчална халка. Както всички, така и той, отидохме да се плиснем с водица от буйния планински поток. Що му трябваше да се сапунисва. Бързеят грабна халката му и я глътна завинаги. 10 души наши юначаги се опитаха да отбият потока – бустари, чакъл, трева. Но пръстенът не се намери, макар че се спуснахме да се ровим из мократа тиня, да търсим под всяко камъче. Обеща се на конярите добра сума от синеокия добър Walter, а и от нас – спътниците му, ако го намерят... Но не го намериха...

Но Walter Urb, въпреки загубата, не се смути много, както ние бихме се смутили; той спокойно си наля горещо мляко от термоса, като любезно канеше и други. Завидна усмивка трепти на устните му, завидно спокойствие.

Второто събитие ни обезпокои много повече, отколкото злополучния пръстен. Люта змия ухапа една от нашите спътници. Мъж и жена се придружават от двете си невръстни момченца – 3 и 4 годишни. Настигаме ги при горския дом, изпреварили ни, докато ние се забавихме да отбиваме горската рекичка и да се ровим из тинята. Мъжът носи тежка мрежа с провизии, седи на сред пътя до вцепенената си умираща другарка. Децата плачат до нея. Лицето й сиво – оловно, очите дълбоко потънали в орбитите, а устните сини – черни, вковани в неподвижна спазма. Поискаме да я вдигнем да седне, но тялото й се отпуска като бездушен предмет.

Учителят е с нас. Но защо лицето му е тъй мрачно? Защо с никого не говори? Загрижени го следваме, никой не говори. А там, простряна върху пътя, бездиханната жена, уплашеният съпруг и разплакани деца.

Но чудно! Щом се приближаваме до нея, тия загаснали зеници проблясват през тясната цепнатина на вдървените клепачи; тия вкочанени устни, като че някакъв шепот произнасят: „Учителю!". Той седна близо до нея, лицето му се проясни, като че слънце го огря и каза: „Ще мине!". Всички ни озари надежда; Той се усмихна. „Дайте й гореща вода", каза. Спуснаха се към нея с вода, а сам Учителят отвори своя термос и наля горещата вода. Водата едвам се процежда през стиснатите й зъби... След малко тя прибра отхвърлените си ръце и се опита да седне.

Идват посрещачи. Водят и два коня. Те там на „Вада" ще ни палят огън, да правят гореща вода и за нас... На единият кон криво–ляво сяда свестената жена, крепена от мъжа си. В скута й трябва да се настани едно от децата. Малкото не ще да се дели от майка си; тогава четиригодишният Зарко ходом – на моя гръб. Пот се лее от мене. Като че някой с маркуч ме полива. Слабичък е Зарко, но все пак – четиригодишен, а пътят почва

да става все по-стръмен и по-стръмен. Той заспа. Слабите му ръчички стискат гушата ми. Да го събудя, не бива. Ами ако се отпусне от шията ми и се плъзне да падне, нали ще си счупи гръбнака. Едничкото средство е да вървя наведена, за да предотвратя всяко падане. А пътят стръмен, каменист – неравен. Учителят мина край мен. Как ме погледна Той! О, мили Учителю, жива в огън ще влезна за тебе, стига да видя отново твоята усмивка! И Той ми се усмихна, както що би се усмихнал Христос, отивайки на Голгота.

На „Вада" почивка до огъня и обилна гореща вода за чай. Пак мъжкото отроче на гърба ми. Възкачване нагоре, нагоре. Може би сме близо вече към първото езеро. Но ето, един от придружаващите Учителя ме пресрещна и взе детето на своите яки рамене...

Радостта ни стана безкрайна, когато на другия ден, яхнала кон, с полуотворени очи, пристигна на Елбур оживялата майка, закрепила пред себе си тригодишния Косю. Тя седна върху тревата и жадно прегърна и двете си деца.

Палатките опънати вече – също бели птици, накацали по скали и клекове. „Елбур" ни среща с усмивка, но предупредително сочи към стълпените облаци. Запалиха голям куп дърва върху нашето огнище. Но изведнъж плисна проливен дъжд и ни разпъди къде ни очи видят.

Walter Urb надникна от своята палатка и ни покани нас още трима. Зачакахме нощта. Небето гърмя, трещя, ляха се светкавици, молния падна някъде. Пороен дъжд шиба върху новата палатка, огнени змии преминават по небето и осветяват палатката за миг. Буен вятър сякаш искаше да премести някъде палатката на естонеца и хлад, пронизващ студ мина по нас.

Сред нощ бурята спря. Небето се изясни. Огря луната. Walter спеше тихо, като младенец, но другите тъй хъркаха, сякаш колеха две чудовища и те се мъчеха да се спасят. И бурята, и страшното хъркане на двамината ме подлуди, тъй си и осъмнах. През импрегнираното платно грееше ясна луна; тя сякаш ме държа будна цялата нощ, за да видя как спят хората всред бурната нощ.

Осъмваме с ведро утро. Заразпъваха се нови палатки. Разкаляният бивак се почисти. Върху стъкменото огнище се награмадяват сухи дърва. Чайниците са поставени вече. Палатките се опъват под план. Всеки, който намери забито номерирано колче, има право да си построи палатката.

Дежурство за готвене. Пет сестри мият и режат зеленчука, а двама братя поддържат огъня, носят вода за миене от езерото и отделно, с лодката – от бялата наша чешмичка – „Даващите ръце". Бели калайдисани казани за готвене и за чиста гореща вода. Всяка сутрин, след слизане от Молитвения връх, тръбач надува бронзова лъскава тръба, после гърмогласно вика: „Вода за чай!". Вечерта, също така. Спускаме се като пилци към навеса кухня, построен от нас на западния край на бивака. Кой с чаша, с термос, или кана, тичаме да ни налеят. За обяд същата тръба ни вика: „Обяд! Обяд!" Тихо насядаме край огнището върху нови клекови пейки; пред нас и бели масички, току–що издялани от майстор Боянчо – наш брат.

Всяка сутрин ранобудни овчари ни носят по 50 – 60 литра овчо мляко – само каймак. Някога ни носят и прясно овчо сирене от стадата горе при „Пазар дере".

Голяма червена палатка е нашата „Кооперация". Какво ли няма в нея, чудо над чудесата! Халва, локум, дървено масло (тук се готви само с краве масло, или зехтин), маслини, едри като орехи и сочни, сочни. И орехи, и свещи, и захар, и шоколад, и круши, и дини, и пъпеши... Почти всеки ден керван коне докарва и багаж, и зеленчук, и хляб, и всичко, що бе нужно. Даже и сапуна – разни качества, каси лимони за нашия неотменим чай, яйца, бензин, спирт, ориз, захар, лешници, бонбони разни видове. Разменната монета е купонът. Той носи братски печат и Рилски надпис. Купиш си купони за 50 – 100 лв., после си взимаш каквото ти е нужно. С малко повишена цена от обикновеното, поради скъпия превоз и пренос от куцовласите.

Сутрин много ранобуден цигулар ни вика да ставаме. Неговата свирня, макар и тиха, докосва и най-дълбокия сън. Бърже изприпкваме към Молитвения връх – цяла низа планини се виждат от там. Балканът се синее в бели мъгли. Полека – лека изток руменее. Изведнъж златна игла пробива хоризонта. Слънцето провира пръст и после вдига огнена глава над гори и поля. Мъглите изпърво се гушат по долините и после невидимо се разпиляват. Различно изгрява то – огненото светило; ту червено, ту жълто – ясно или забулено, или пък оранжево с лилави оттенъци. Някой път то е сиво, мрачно, прилича на твърда нарова кора, а после сякаш само се излупва – кората пада и се виждат сочните червени зърна от узрелия нар. Чакаме го със затаен дъх. Също и – природата. Горе се чете „Беседата". Тамо е ужасно студено, но пък ние не сме вече старите голи туристи. Дебели палта, шалове, пелерини, не липсват и кожуси... Като понагрее, лека полека се освобождаваме от всичкия този товар и жадно слушаме гласа на четеца. Насядали сме по камъните и мислим за нашия Овчар. Но где е Той сега? Да, няма да Го има някой път, но Словото Му, това е Той.

Рилската долина се буди, сънна трие очите си – дивните си искрящи езера. Всичката мъгла се разпилява. Планината сякаш пъргаво се изправя на нозете си и почва своята прекрасна невидима шетня.

После – на игрището. По двама, по двама правим огромен кръг около огнището. Екват звуците на „Паневритмията". Цял час гимнастика с музика до Божествения Елбур, що сега цял трепти в злато и бисери от напиращото слънце. На края – смях, поздрави, песни. Чува се тръбата – закуска. А подир туй, всеки прави по нещо добро за себе си и за другите. Определени места за пране и миене съдове – означени с красиво надписани табелки. Има приспособена платнена баня за къпане. Вътре серпентина. През дълга ламаринена вадичка тече езерната вода в него. Душ. Висящи канапи, да знаеш кой канап да дръпнеш. В единия случай тече гореща, а в друг – студена вода. Те трябва навреме да се закачват и откачват, иначе, може, или да се попариш, или – вкочаниш. Банята в определени часове е за братя, а в други – за сестри.

Към 4 ч. след обяд, почти през два дена се тръби за дърва. Брадвите ехтят доле при първото езеро, в сухата гора и ние по стръмното нагоре – към огнището. Върху каменното кръжило, по особен начин се накамарват сечените дърва. Огънят изпърво пуши, после литват живи искри, после пламва хубав огън. Насядаме по гладките нови пейки от суров клек. Когато си отиваме ги крием из клековете, защото другите туристи просто

ги турят върху огъня и – толкоз. Също и масичките. Така бидоха извадени и широките бурии [бурия – тръба, комин], зазидани в цимент за огнището в каменната ни кухня. Но ние се изхитряме. Носим си подвижни металически огнища, що с връщането си от тук ги вземаме със себе си.

Така накладеният огън се разгаря все повече и повече – пръска струя искри. Нависоко се издигат огнени езици, нашироко се разстила червена жарава – приятна топлина. Няма зъзнене. Зад пейките – един ред стоящи, още един ред, още един ред. После се сменяме. Най-задните сядат на пейките, а седящите първи, отиват към периферията.

А каква нощ на Рила! Сипнали горе звезди като снежинки. Внезапно метеор процепи модрия свод, освети глъбините, и се скрие някъде. Или пък Луната – блестяща и красива, равно се носи, оглежда лик в езерото, мие се, плиска се там със златни бризги [брызги (рус.) – пръски]. Докато я видиш на друго езеро, прави същото – лиска образ с чиста езерна вода, гълта от пълни шъпи, оглежда се. Огънят пръска живи искри. Остър вятър преминава зад гърба ни, над главата ни. Тоз път са взети всички мерки – облечени сме добре – нехаем от студа. А топлата жарава, сякаш протяга ръце към нас, гали, милва. Музика – цигулки, флейти, обои – песните на Учителя – „Махар Бену Аба", „Венир Бенир", или „Ний сме славейчета горски". Стъкмява се импровизиран хор, после зазвънтява сребърният глас на певица солистка. А Той не е между нас сега – горе там, горе! Замислен, тъжен дори. Когато играем паневритмия, Той стои там от скалата и ни гледа... Учителю, ела при нас! Ти осмисли живота ни. Нали Ти ни даде всички тия прекрасни песни; нали Ти десетки години си ни водил из планините – при живия извор на природата, при чистия въздух, нали Ти! Ние пеем тук, но мислим за Тебе, наш Пастирю, наш Учителю. Ти ни показа най-правия път към Бога; Ти ни изясни Христа и ни доведе при Него. Защо не дойдеш сега, ние сме тъжни. Но тази тъга и очакване е една особена песен. Нова песен, пълна с обич и молитва.

Солистката пее, но в гласа й има сълзи; словото стига до сърцето, изпълня го цяло, настанява се там:

„Слушал съм за теб, скръб,
че жестока си била,
че страдания причиняваш ти.
Или не знаеш, че съм беден странник?
Кажи що искаш
ти от мене, скръб, кажи!"

После тя сменя гласа, но в словото като, че ли се повтаря мотива на човешката мъка:

„Безброй страдания и скърби
през душата ми минаха,
тъги и скърби душа ми заляха.
Но духът ми на живота
с мощ и сила над тях изплава.
Към обетована земя
аз тръгнах пътник,
где извират извори,
где текат реките,
где зреят плодове, где птички пеят,
где хората живеят братски. (3)

А пък за чудо и за приказ, тя пее хвалебни химни на студа и на мраза:

„Студът всичко дава.
Студен си ти, но ни спасяваш от мраза."

Настроението е толкоз повишено, че не може да се изтърпи, не, тогава запяваме всички хорово – песен след песен. Като вълни на море – ту буйни, ту нежни, тихо носейки се по езерните води.

Казват, че Той стои горе и слуша. Той вижда огнището, нас, слуша песните ни – приема нашата вечна, велика благодарност. Брезичка тънконога – с копринени листа, ще ти се да кажеш нова дума, хубава дума, неказана до сега; да изпееш нова песен. Но Той е с нас, и ние сме с Него – няма раздяла, няма!

Тези музикални творби, Той ги е почвал винаги при нас. Каже се нещо за скръбта, една думица само, после цяло изречение; Той взима цигулката – изречението се изпее; след него друго се нанизва, трето – запишат му нотите, и ето ти песен. Така са се родили нашите песни – постепенно, не изведнъж.

Някой път се чете при огъня – откъслеци от разкази на добри писатели, или пък, някой брат му хрумнала отличната идея за някоя своя духовна опитност. Към 10 часа правим обща вечерна молитва, понагреем гърбовете си на широката разтлана жарава и, право в палатките си. Увиваме се топло и грижливо, и лягаме върху клековата и папратовата пружина на леглата си и – сладко заспиваме.

При нас идват и чужди гости. Който е гладен, ще го нахраним; ако замръкне помръзнал, завчас го затрупваме с вълнени одеала и го приютяваме в някоя от брезентовите палатки – специално за гости донесени.

От Елбура ходим и по излети – Мальовица, Калинините извори, Кара гьол, Дамка, Урдините, Градинските езера. Всеки ден кръстосваме божествената Рила.

Качи се на Харамията и от там погледни надоле. Едно над друго седем бистри езера, като пълни с елексир кристални чаши. Слънцето си играе с леките вълни от разтопения сапфир, сякаш ги целува една по една. Един български поет ги нарича „Очите на Рила", а Учителят им даде друго име: „Седмострунната арфа на Рила". Над тях скали, а над скалите се вият орли. Край брега на Елбур и Бал–дер–да–ру – цъфнал едър здравец, а всред тях бели сладкодъхни цветовце се люлеят на тънките си подводни корени. Като че нимфа там седи и хвърля в езерото бели букети от своя скут – невидимата нимфа. Малки безгласни кафяви птички, колкото един орех, прехвръкват тук и там. Сякаш пазят тишина, всред тази дивна планинска тишина.

Срещу „Близнака" има сняг. Също и „Махабур" – Бъбрека. Но „Сърцето" е цяло вковано в лед. Някога, Учителят го подари мен. Седиме всички над Махабур и той каза: „На всички вас подарявам цяла Рила – с всички върхове, долини, поточета, езера. А на теб – той се обърна към мене, като ме назова по име – „давам сърцето на Рила." Не разбрах и тогава, и до сега този символ. Но струва ми се, че е хубаво нещо – Царят да ти е брат и да имаш, макар и мислено, такъв величествен дар. Та за „Сърцето" става дума. След някой ден, ледът се разпукнал; когато през

края на юли слънцето напече здравата, върху повърхността заплаваха ледени късове, приличащи на лебеди, заплавали по синята вода. Снегът от бреговете се оглежда вътре – и става ти и хубаво, и страшно, като го гледаш.

Гостите от Латвия, Литва и Естония са пленници на брат Боян Боев. Те всички искат да научат български език, за да четат беседите от Учителя направо от текста. Тия чудаци идват чак от Балтика. Прехвърлили път четири денонощия, отминали блестящите европейски курорти, дошли тука, наравно дърва да мъкнат за огнището, плочи от „Махабур" за покрив на новата ни каменна кухня – навес, да правят пътища, да нареждат стъпала, да изпълняват дежурство в кухнята, да носят вода, да режат зеленчук – кромид... Голямата височина тук, студът, вятърът е нарязал лицата им, устните, ръцете. Но те са весели, радостни и казват, че никога не са се чувствували така безгрижни, щастливи и детски радостни и подвижни.

И нашите изучават тука чужди езици – най-много руски, френски. Из клека, бледни студенти, разгърнали кòли, нещо четат и преповтарят. Някъде подчертават литографираните отпечатъци с червен молив. Какво несъответствие, мисля си, между природа и книжно знание. Художници, понесли леки стативи ту тук, ту там, заседнали на пост и не мърдат от там с дни. Един художник работи над заледеното сърце (като снежен циркус) няколко дни, заедно със зеления хълм, погледнал отгоре, синьото небе, бреговете, но изведнъж падна мъгла, свиха се бури, ливна дъжд. И когато повторно се опита да довърши картината си, ледният циркус го няма вече, и ледните парчета се люшкат по тъмните води като плаващи лебеди.

Певица се покачила на висока скала и там е дала воля на своите упражнения. Боянчо рендосва нови маси за трапезарията, защото миналогодишните са задигнати. Зидари достроява, доуреждат каменния заслон на нашата голяма кухня. Строители на палатки забиват колчета, опъват платнища, теглят въжета, така че новопристигащи–те веднага намират подслон – влизат в своята къщичка. Клековете се бялнали от пране. На друго място дежурните мият казани, тави. Едни чистят бивака, целият бивак – да няма нигде следа от безпорядък. Някои братя оправят пътищата – за да не се хлъзнат конете, да не падат. Поправи се и развалената от туристи наша бяла чешмичка – цялата от кварцови уломъци. Тя пак събира вода в своите нови, мраморни шъпи и вика на жедните: „Елате, пийте кристално чиста вода!" Тя извира под онзи камък, приличащ на кораб. Върху нея са издълбани червена котва, червени букви – тихи повеления от Учителя: .... (Борис да ги впише)

А словото на Учителя звучи вълшебно тук. Четем сами, четем си един друг – радваме се, препрочитаме, подчертаваме. Някой донел немски, френски, италиански преводи, дори и английски. Има преводи и на есперанто. Латвийската група чрез тях е дошла до Учителя.

Често хубавото време се задържа за по-дълго. Топлото слънце ни изпъжда по хладни сенки. Или пък направо се печем на слънце като гущери. Не рядко срещаме пепелянки и усойници. Не ги убиваме, а ги отстраняваме по следния начин, както ни научи Учителя. Взимаме четалесто дърво, натиснем змията за шията; вържем я с канап; така я занесем далече от бивака, спускаме я да си върви по езерния водопад, като си измъкваме връвта от главата й. Така тя се учи да плава, ако може; ако не може, престава да бъде вече змия.

Едрата пъстърва безгрижно се мята по бистрите езера на Елбур, Балдер дару и Близнака. Тя подскача от време на време над водата да си вземе въздух и с падането си отново във водата прави големи концентрични кръгове. Веднъж селяк рибар хвана голяма пъстърва и ни я носи да я купим и опечем.

– Колко струва, пита Учителя.

– Е, ха двайсет лв.

– Вземи тридесет, каза Учителят, взе рибата и я хвърли отново в езерото…

Малки птички прелитат над езера и скали, и тихо, еднотонно чуруликат. Где правят те своите гнездица, че тука е голо, само скали и нисък клек.

Звън от стадо; откъм Кабула слизат те. Бели зли кучета го предвождат. Те са рошави, с дълги опашки. На гърлото им железен гердан с остри шипове… Онази нощ се чу такова провикване от овчаря: у–у–ууу… Намислил си Кумчо Вълчо да задигне овчица, но не му се удаде. Псетата тъй силно и дълго лаяха, овчарят тъй застрашително викаше, че съмнителна беше една вълча закуска от това бяло стадо. Овците бавно се спускат надолу и все по дълбоката пътека. Приличат на бял гердан, ситно нанизан. Тук таме ги задържа сочната трева; после напират към скалите от към Махабур и се сливат с тях. И там здраво залягат на тревата.

С тях е овчар каракачанин. Макар и жега, на гърба му е тежка черна аба. Застанал всред стадото, измъкна кавал от ноговиците и, засвири. Сядам до Махабур и слушам; и слушам, и гледам. На челото си, под късия овчи калпак, е боднал цяла китка синя тинтява. Вакли очи, вакли вежди на загоряло лице. Елекът му чер, поясът червен, а ризата бяла, бяла. От рамото му виси шарена торба с хляб. Овците хрупат ли, хрупат, а кучетата пазят отстрани с изплезени езици. Той свири; сякаш древна приказка. В нея се чува бойният вик на славни победи; задушевен копнеж на далечен непостижим блян; за малка, бяла къщичка. Всред кичест двор, ромонлива чешмица, над нея лоза – натегната от плод. От покрива надвиснали стрехи над малките прозорци. Над къщата се вие дим от огнище всред „хижата". Стопанката отвътре пее кръшна песен. На зеления кичест стобор крещят лястовички. Из въздуха трепти гласа на чучулига. До вратника – на две черници вързана люлка. Тя е бяла, а траклата й – червени. Там спи отрок – той е техен, на него и на нея. Свирнята става мъка, обич, копнеж. Неговото дете! Той ще му даде цялото си стадо…

Тъй свири левентът овчар. И като го слушаш, камък да си, ще се стопиш, глух да си, ще прочуеш, сляп да си, ще видиш вълшебната картина от неговата песен.

Небето е алено от божури. Денят настъпва – пълен, слънчев, богат. Стадото отново заслиза. Левентът го кара леко, води го тихо; белите зли кучета гордо обикалят стадото, милно гледат стопанина си с предани очи и махат дълги рунтави опашки.

А где е нашият обичен Пастир? Дни, седмици се нижат, а той не слиза при нас, все горе седи, като Орел с пречупено крило всред пек, гърмотевици, молнии и бури. Кой можеше да се мери с Неговите леки еленови стъпки?! Нали и Той ни водеше с лъчезарния си образ, с цигулката, с милата му песен?

Дни, седмици се нижат; ние пеем и играем паневритмия, но дълбока жал пронизва сърцата ни; говорим си тихо, шушнем... Понякога Го виждаме, застанал там хей, на високо, до скалите, при хвойната. Той ни гледа, когато играем. Като че всяка минута е с нас – пак ни води... Облечен е в бяло. На главата му сияе слънцето. Неволно пееш: „И виделината свети в тъмнината, и тъмнината я не обзе." Въпреки земния рай що ни обикаля, сякаш сме гузни – тъга и мъка, че сме Го оскърбили и ний, може би.

Но на **7 август** стана нещо неочаквано. Вярвам, че в този ден и час, всички хора по света, па макар и най-нещастните, са усетили една велика радост. Защото Той си дойде при нас.

Върху каменното кръжило доле, при стъпаловидния Охлюв с астрономичния знак отгоре, на огнището – гори буен огън. Пейките са наредени за сядане. Отгоре по стръмната пътека светна голям ацетиленов фенер; след него други, други. Някакво шествие от Feuerwerk [Feuerwerk (нем.) – фойерверк] гледаме и се чудим. Той, между многото братя, Той – светъл, тих и кротък, пристига. Пелерината Му – ямурлук загръща раменете Му, та чак до земята. Бялото му облекло сияе, сияе. Стройни рамене, като везните на Temida [Темида]. Седна върху ниско столче край огъня и всички живущи на бивак от край до край, по магичен начин слетяха край огнището, подобно ято птици. А по лицата на всички голяма усмивка и не си отива. Очите ронят сълзи, що се търкалят по бузите и огънят блести по тях, блести, блести...

Той ни гледа – тихо, кротко, по ред ни гледа. Мълчание и радост, мълчание и сълзи, сълзи. Цигулките тихо подемат песен – „Благославяй, душе моя, Господа", „Благословен Господ Бог наш" и дивната песен от Ямболския младеж [Борис Хаджи Андреев от гр. Ямбол - виж "Изгревът", т. VII, с. 152]:

На Учителя покорен
аз ще служа до конца;
Той за мен е път отворен,
що ме води към Отца.

. . . . . .

Ах, как пеяхме всички! Даже и звездите слезнаха по-ниско до нас и запяха. А над огнището – сякаш се възнася дима от велика жертва – нашата благодарност. Молитва. Сърдечна молитва. Но Той, осиян от неземна красота, ред по редом ни подава ръка. Ред по редом ние целуваме тази Десница, ние целуваме изцеленото, здраво, мощно крило. Около разтланата жарава се движи живата окръжност от щастливи души. И сълзите все текат и текат. А Той ни гледа с чуден поглед, от който ясно ни говори великата Божия Любов.

Той пак се изкачва горе. В походката му има неземна грация – сякаш не допира земята.

(Веднъж един млад турчин дойде на Изгрева. Той не беше виждал Учителя. Когато премина Той край нас, турчето извърна лице към Него и дълго гледа по следите му, после рече: „Какъв [е] този челяк, бе, не допира земята?")

Ламби, фенери, малки, че големи съпровождат стръмния път до палатката Му. Те горяха така, чак до върха, като движущи се звезди.

На другия ден ни дойдоха гости – Виенски студенти. Те щяха да обиколят „Ориента". Голи като диваци – къси, тънки гащи, тънки фланелки,

гладни, мокри и помръзнали. Носят тежки раници, но що има у тях? Минават покрай лагера предпазливо и плахо – тъкмо що тръбата засвири за обяд. А ние, току-що се връщаме с Учителя от „Даващите ръце", гдето правихме снимки до чешмата, пихме, михме се всички – голямо множество, отново с Учителя! Нареждаме се за обяд. Каним и тях. С радост приеха. Четиримата немски юнака се нареждат на „линия". Извадиха дълбоките си елипсовидни котелки, що пък ние напълнихме с прясна, топла гозба. Те свенливо искат да седнат отстрани, но ние ги повикахме в нашия кръг. Учителят е на трапезата. Боянчо е направил бяла, съвсем бяла масичка за Него. – Ах, как ядоха младите виенчани – двама прависти, един философ и един медик. Оживиха се, развеселиха се, и ohne weiteres [ohne weiteres (нем.) – без затруднение], набързо опънаха островърха-та си палатка. Затоплени от храната, те лягат на голата земя да се „каляват". След 2 часа каляване, единият се разболя тежко от пневмония. Топла завивка, чай, мляко, кожухчета, шалове не им липсваха от нас. Забравиха за Türkey [Türkey (нем.) – Турция] и за Griechenland [Griechenland (нем.) – Гърция]...

На другия ден дойдоха още двама като тях, но още по-голи и по-гладни. Здрави, свежи и жизнерадостни. И те намериха същия прием. Заобиколени от българчета, говорещи немски, тъй се зарадваха и окопитиха голите тевтончета, че почнаха да ни гледат мило и доверчиво.

Но какво да правим с грозничкото болно философче с щръкналата коса – Karli [Карли]? О, той е сериозно болен, и нашите лекари бързо го отправят за някоя болница. Не му помага ни чай с лимон, ни мляко, ни компреси... Как гледа жално и безпомощно младият човек, чуди се на тая нежна грижа от всички ни...

Вечерта към огъня импровизиран концерт. Задуха ураганен вятър. Той разлюля–ваше пламъците към нас, обсипваше ни с рояк искри. Става много студено, а гостите студенти настръхнали, зъбите им тракат. Очите им през очилата гледат втрещено. Викаме ги на пейките, намятаме ги с шалове, одеяла, палта. Заувиваха се младите учени в шарените български чергици. Благодарят по всякакъв начин. Затоплени, внимателно слушат песните ни. Вятърът наистина порасна в ураган. Грабва песните ни и ги размята по вършини и долини.

Пяха се сола, свириха цигулки и китари, рецитация на поезия. Учителят е с нас. Той е тук Добрият пастир, който душата си полага за овците си. И те слушат гласа Му и го следват, и подир чужд пастир няма да отидат. Той е Бяла лилия – цъфнал клон, надникнал от Райската градина. („Еделвайс".) Той целият е Музика – една от най-хубавите песни на Небесния Баща, на слънчевия мир.

Поискаха и немците да пеят. Стройните им гласове звънтяха като сребърни струни песен след песен. Като че се надпреварят да ни дадат най-хубавото, що някога са чули и пели. Ние всички сме братя – деца на един Баща. Нашите души се прегръщат в неземна обич, несравнима радост. Те гледаха Учителя и тихо си шепнат: Der Meister! [Der Meister (нем.) – Учителят]

Циклонът продължава цялата нощ. Той буча, свири, рева разярено, плеска! Недоволен кръжи; люти се, шумя, като че нещо напразно дири, и което не можа да намери. После утихна.

Ходим за дърва; немците с нас, Walter Urb с нас – забравил скъпата венчална халка, весел, бодър, загорял, щастлив. Поправяме щетите от циклона, обтягаме отново изскубнатите палатки. Обикаляме върховете – Дамка, Калинините върхове, Рупите, Кабул, Харамията, но вече мислим за връщане. Рогът свири и подканя да се опакова багажа. Изпращане, махане с кърпички на „плачи камък". Слизането сега и за коне, и за нас е по-леко, защото нашите, не малко труд – дни на ред, подредиха калните и неравни пътища.

Часове слизане, дълги часове. Ту в ляво, ту в дясно, но все слизане по стръмното. Водите на Черни Искър блестят. В тях се белеят скални уломъци, валчести камъни със слънчеви искри по тях. Здравец, кърдава папрат, риган сладкодъхав, жълта и синя тинтява, боровинки, малини, гъби, жаби, змии, гущери, пеперуди, птички сладкопойни. Сякаш всичко живо на Рила ни пее изпращателни песни. Слънцето би ни опалило, ако не беше хладния сенчест път. Зад нас остана вече спящия фараон, завил нозете си с надиплена каменна черга. Рупите изчезват под облаците, а пред нас все път, все дълъг път. Провиждат се покривите на Говедарци. До Горския дом ни чакат нашите пътнически автомобили. Та веднага ли ще тръгнем? Лягаме на същата полянка, гдето бързея грабна пръстена...

Отгоре над колите багажа ни, а вътре – ние. Плъзгаме се надоле, надоле. Ей там се прегръщат водите на Бели и Черни Искър. Отминаваме Самоков – с високите минарета – жалък спомен от едно сринато величие. От дясно е „Асеновата кула" – тесен ръб на полуразрушен зид се подава. Из орловото гнездо на тия високи, недостъпни чуки, надвесени страхотно над буйния Искър. Ето я скалата, от която уж, Цар Асен бутнал своята царица за тъмна изневяра. Колко страшно! Как бързо е полетяла отгоре неверницата жена! Един грозен вик и после всичко утихнало... Горе пак „Дева Мария" с детето на ръце. Скулптура на самата природа – сякаш символ, връзка между природата майка и човечеството – нейното дете.

Отсреща и Витоша се видней. Сега тя е начумерена. Дългореси облаци над нея ниско, ниско. Лицето й – гневно. Кожухът – повлечен... Зад Люлин ален залез – сякаш широката жарава от Рилското ни огнище. Разсеяният стан на София. Къщите, като че махат с бели кърпички и викат: „Добре дошли, Рилски гости!"

Нашият „кораб" спира. Посрещачите се възхищават от изгорелите ни образи [и] ръце. Милват белите камъчета, що им носим подарък от божествената планина. Изгрев е красив – той е една малка утеха за ония ненагледни красоти, които оставихме там горе.

С дни се нижат отпосле пътници и багаж от Рила. Всички се прибират. Срещаме ги с казани гореща вода за миене и картофена супа с лимон и чер пипер... Колко много картофи обелихме, и колко пълни кошници пресен магданоз за супата! Дългите лакирани маси на Изгрева напослани със снежно бели покривки. По тях – съдове, хляб, лъжици. Дежурните в бяло калайдисани тави разнасят супата от маса на маса. Те са облечени с бели престилки. Колко радост в тях, колко обич!

В една от групите си дойде и Учителят. Дошли гости от провинцията, само за да Го посрещнат... С какво богоговение пристъпват към Него; как жадно целуват неговата десница... Всички ни завиждат на изгорялата, разцъфнала кожа на лицето ни, пипат загрубелите ни ръце. Всеки ден приждат нови и нови екскурзианти от Рила. Разтовариха се огромните

багажи: брезенти, палатки, казани, тави, въжета, кошове, сандъци, вързопи. Сякаш голям презокеански параход се връща от своята дълга експедиция. Брадви, лопати, тесли, търнокопи, триони, рендета, пили, железни лостове за вдигане камъни, чукове, дилафи, подвижни огнища, комини, чайници кой от кой по-голям, по-черен – окаден, дузини кофи, тенекии, денкове, походни легла, торби, чували, раници. Някои напълнили цели сандъци с Рилски бял кварц…

Пълни сме с радост и свежа сила, здраве, бодър дух. Кръвта се плиска по жилите ни – пречистена, свободна. А дълбоко у нас ехти песента на „седмострунната арфа на Рила".

2.1.54. Летуване на Рила 14 юли – 25 август 1939 г., [езеро Елбур]

Има ли нужда от предварително описание на „качване", „тръгване", „пристигане", като отведнъж се опънаха 300 палатки край Елбур, а всекидневно пристигат нови рейсове с пътници, нови камиони с тежък багаж и конете на власите се удвоиха и утроиха. Броиш палатките до някъде, и после изоставиш, защото все нови и нови се поставят, ту високо изкачили по скалите, ту чупейки се из клековете и смриката, или прехвърлили хълма, не може ни да ги намериш, ни да ги преброиш.

Знаменито летуване юбилейно! От чужденците – балтийците, белите едри балтийци, ония със сините очи и тихия говор дойдоха с нас, но французите ги чакаме всяка минута. О, те са много – мъже, жени, от Париж, Тулуза, Лион, от къде ли не! Прованс ни доведе представители, Гарона, Шампан, Бургундия, Бретан. Слаби, мургави, дребнички – шумни, приказливи! Слезнахме чак при първото езеро да ги посрещнем. Не слизаме, ами летим – Франция иде, французите при Учителя! Задъхани, морни, потни ги прегръщаме. "Bienvenue, bienvenue, chers frères et soeurs de la France." [(фр.) – Добре дошли, добре дошли, мили братя и сестри от Франция] Оскъдните ни познания по френски език скромно се тълпят край нас, искат да ни помогнат, но не успяват и поради това, че и сърцето е препълнено с възторг, с обич и думите са слаби, слаби!

През очите на въображението, те за мен са същите от революцията, същите от гилотината, а сега идат с учетворени сили отново в кошарата на Витлеем, да видят с очите си, че „Той не умира", че „те не умират", защото ако българските богомили станаха за света „катари, бугри, албигойци, патаренди" и всяка свежа кръв в сърцата на тия, които жадуваха за правда; измряха, но днес пак идат със същата жар и обич, да вземат новото семе и го посеят в света.

„Жана д'Арк", вика една французойка и ме прегръща през рамото от радост; всички виждаме привидения от миналото, и самички им вярваме… Па кой знае, дали са само привидения!

Най-после се изкачваме на Елбур, гдето ни срещат с развети бели кърпи, с прегръдки и целувки. Настаняваме ги по палатки – специално за тях приготвени, ушити и импрегнирани от наша майсторица Елена. Някои от гостите си носят малки палатчици, колкото за един човек. Измъкват някакви дълги торби, които ще им послужат за легла. Тъкмят се да се мият, преобличат, но ние ги завеждаме – братята към мъжката баня, сестрите – към женската. Сега те работят под пълна пара. Пренесли сме доста сухи

дърва при тях, а те сами да си прибавят под високия бойлер. След един час, ела да ги видиш дали са същите хора – измити – лъщят; извадили свежи дрехи, те са и натъкмени. Влизат в палатките си за малко, и ето ги, като жерави се изкачват по стръмната пътека към Учителя. Ние всички сме там – те застават на площадката пред палатката му – светли, радостни. След малко Учителят идва при тях. Същите дрехи – бели, гълъбови, само една малка промяна – пригладил е косите си с водица...

Проста среща – без викане, без шум, без Жана д'Арк... Той е сериозен, простичко, сякаш среща стари приятели – така жените, така мъжете. Но от към французойките се изстъпи слаба жена, коленичи, издигна очи и ръце към него и извика: „O, mon Maître! Mon Maître!" [(фр.) – О, мой Учителю! Мой Учителю!]. От очите й текат сълзи. Тя ги не спира. Всички наоколо плачем. Той веднага й помогна да стане. Разотиват се по палатките. Изнежените французи трябва да си починат – легла от клек и папрат – по две одеяла – и техните дълги торби за спане. Не, не, това стана след като обядваха. А всички се наредиха, заедно с нас и ядоха "avec plaisir" [(фр.) – с удоволствие] нашата вкусна гозба от зелен фасул, домати, лук и чушки, и хубав, хубав пресен хляб, току–що донесен от конярите. Мъчат се да си сварят чай върху запален кондензиран спирт. Но, ние ги обикаляме с нашите малки и големи чайници; сочим буйно горящо огнище и се мъчим да сме французи: "O, il ya beaucoup de l'eau, l'eau je vous prie!" [(фр.) – О, има много вода, вода моля]. Но някои от нас знаят повече от Jeanne d'Arc [Жана д'Арк], и от Санчо Панса и влизат в разговор с тях. Но прекрасният фамозен брат Боев и тук не остави да се увърдаля магарето му. Веднага им предложи да ги учи български. И, о, чудо! Фини пръсти носят тетрадки и моливи. Грациозни фигури – мъжки и женски, нареждат се в полукръг и отсреща им изгорял, опечен, цял опечен от слънцето, почва с азбуката – "Pas beaucoup différence!" [(фр.) – Няма голяма разлика] Ами после граматиката, ужас! Това наше „р" (r) и това наше „ъ" широко, или ер голям в средата на думата, не можаха, и не можаха да изговорят. Един е почнал да учи български още от Париж... Съставя си цели изречения, повежда малък разговор. Той се казва Toni Belmen [Тони Белмен], но „р" българско и „ъ" не му се удават и това си е!

О, те сами молят брат Боев "encore" [(фр.) – още] и той им определя ден и час. Латвийците са вече отишли много напред. Та те вече няколко лета учат български. А тези латвийци и естонци говорят санскритски език. Без съмнения, защото говорът им не прилича да е нито английски, нито френски, нито немски. Не, това е особено нещо. А как пеят тия латвийци! Те си имат свои национални песни, що нито руската, нито немското владане не са заглушили.

Дошли са и две още от най-горния север – шведка и холандка. Те са художници expressionniste [(фр.) – експресионисти]. Едната се опита да нарисува образа на Jeanne d'Arc, но никой на света не може да убеди никого, че тези два образа си приличат. Не вярвам същинската Орлеанска дева да е толкоз ъгловата, или просто "ugly" [(англ.) – грозен, –а], както казват англичаните.

Действително, французойките са обаятелни. От облекло, до усмивка и поглед, походка пълна с грация, а говор, дикция – очарователни! Славата на френския език не е измислена, не е проста хвалба, не! Ний трябва

да учим френски език, за да придобием и ние малко нещо от тяхната грация. Но как са пестеливи те, не питай! Веднъж до край моята палатка, застанали една голяма група французи и дълго се разправяха за нещо. Упазил ме Бог да им разбера нещо; едничкото що разбрах, че се отнасяше за "soixante leva" [(фр.) – шестдесет лева]. Дълго, дълго се разправяха, и по интонацията на гласа се разбра, че не дойдоха до мирен извод. Слушала ги една моя съседка по палатка, че трябваше да я питам... Този от мъжете, който им беше „каса", не може да разбере за какво са употребени тези „soixante leva", а и другите отричаха да са искали пари от него за каквото и да е било... Те не си купиха нито халва, нито мекици. Но ние пък ги черпехме и богато авансирахме за едно наше гостуване там... А латвийците не така, о, не така. Когато някоя буря ги принуди да останат в палатките си, те се „утешаваха" с халва, мекици, що брат Йосиф пържеше в големия каменен заслон.

Спестовни, даже оскъдни са и шведката, и холандката. Когато им се предложи халва, взимаха "mit vergnügen" [(нем.) – с удоволствие], а кога си купят, те се крият в палатките си, снемат завеската, или ако ти предложат, то ще бъде едно бобено зърно, посочено от самите тях.

Ще кажа нещо за холандката Emmi [Емми], от Helsinki [Хелзинки, Финландия]. Тя долетя при нас от Германия, от Goetheanum–а на Steiner [Гьотеанума на Щайнер – главната сграда в школата на Рудолф Щайнер]. Долетя с тънки, копринени одежди – розови, бели и сини. Разкошни бяха тия дълги и широки рокли с дълги ръкави, широки също така. Почти дрехите са некроени – съединени платна, и – коланче. Тя се опита да ни представи игрите от Goetheanum–а, и мисля, че ако човек научи тия игри, или веднага ще стане йога, или ще се измори до смърт и ще легне да спи.

Но изви се буря, Рилска буря – безпощадна, всепроникваща, ужасна. Emmi я хвана чисто българска хрема с всички нейни подробности. Отгде ме видя Учителят и ми рече: „Дайте й дрехи". И аз, като кума на кръщелничето си, й занесох един вързоп с шал, трико, шапка, чорапи, все от остра вълна (такива имах) и така облякох мистичната танцьорка... Ха играй, мисля си, с тия козиняви дрехи, ще те видя на какво ще ми заприличаш!

Моето кожухче хвръкна върху гърба на най-фината парижанка. Така облечена, тя не изглеждаше вече „фина". Действително, дрехите могат да хвърлят своето отражение.

Вечерни огньове – звездно небе. Орион се оцъклил над нас, гледа що ще правим при този вятър. Ние се увиваме в палта, шалове, одеяла; обикаляме огъня, простираме ръце към него и се топлим. Учителят е при нас. Той слуша песните и леко, ритмично поклаща крака си, обут в бели чорапи и леки сандали. А ние, пеем ли, пеем нашите безброй хубави песни, и вятърът се опитва да грабне одеялата ни и ги хвърли в Елбур.

Екскурзии по върхове и долини. А чужденците си носят и леки фотографски апарати. Нашите също имат своите си. Снимки на отделни групи, снимки на всички, освен на дежурните готвачи, водоносци и пазачи на палатките. Дежурство се пада на всички. Латвийците се изредиха, сега пък – французите. Тъничкият Toni Belmen, червендалестият Herlin [Херлин], швейцарският французин Faltas [Фалтас], годеникът на алжирската девица – опънали шии, носят ли, носят големи кофи. Празни ги натоварват на

лодката, що направи Боянчо, напълнят ги там, нареждат ги пак в лодката и там, срещу кухнята ги изваждат, за да ги отнесат горе до готварските казани. Разбира се, след като свърши обяда, cher soeurs et cher frères [(фр.) – милите сестри и милите братя] ще омият казаните на определеното място, за да бъдат в изправност за утрешните нови дежурни.

Уроците при брат Боев вървят почти без прекъсване, но все пак много работа има. Учителят е държал беседа на Молитвения връх; неделно време на площадката пред палатката си. Преводачката слуша и едновременно превежда на френски. Французите си записват, после се събират, проверяват бележките си, уеднаквяват ги.

Вечер, тръбата свири – всички до казаните. С дълбока черпалка, кой колкото иска вода. Властите са донесли и пощата – има и за нас, и за чужденците. Радват се, четат, споделят; пращат и те своите писма.

Toni Belmen след неделната беседа вчера, държа реч на български език... Съвсем сериозно; шегата настрана! Казах, че той дойде от Париж доста понаучил, но тук, от всички най-усърден, той стъпи на нозете си здраво и ни изненада. Той благодари на Учителя cordial – сърдечно. Той се радва на новия живот, който се открива сега пред очите му, и заявява, че се е върнал дълги години към своето младенчество. И сега се радва като юноша, и му е леко и светло на душата, както никога! Той обещава от все сърце, че ще работи за делото Божие, и това ще бъде цел и смисъл на живота му. Макар, че не произнася някои букви като нас, също и ударенията на сричките, но неговата реч е прекрасна.

На гимнастичните упражнения, те се представят добре. Никакви пресилени движения, никакво позьорство. Към края на гимнастиките ти се чувствуваш чудно обновен, освежен, готов за всякаква работа – умствена и физическа; докато упражненията на холандката изморяват, дори опасно изтощават. Танцьорката застава на пръстите си, опъва тялото си; дясната е нагоре насочена, лявата надоле, назад. И това се прави с такова страшно усилие, че ти се струва ще се откачат ръцете от раменете, също и краката. Тя е затаила дъх, тя трепери цяла. Лицето й е червено, устните свити, погледът остър, и цялото тяло трепери. А нашите, свободни, леки, без особени усилия. Музиката и движенията леко масажират нервите, дишането – равно, движенията грациозни, без пресилване, устните леко разтворени, защото гърлото пее. Нозете едвам допират земята, защото всеки миг се въртиш насам и натам, и пристъпяш напред в живото въртящо колело.

След като се наиграем, някои хващат върховете, други четат, трети се перат, но често по това време се изнасят сказки. Нещо като реферати по някой въпрос. Брат Боев ни говори по естествена история (Борис); Томалевски по физика; някой – по астрономия – за новите открити мъглявини и спирали, за дванадесетте спътника на Юпитер, що отвеки са съществували, а чак сега ги „открили", за новите проекто телескопи, и пр. Една сестра изнесе доклад за „поезията в стария и новия завет в 2 части". Какъв труд! Като пчела тя търпеливо е вадила медец от тия прастари цветя на мисълта! Някои не им се слушаше. – Ех, отживяло времето си! А някои се тълпяха да слушат жадно и към края се чуват гласове: „Да се отпечата!". Други – „Това е за нас!"

А Боянчо, Драганчо, Гради и Димитър, все с чукове в ръка, лопати, тесли, лостове, все на работа около бивака.

Отиваме за дърва. Всички слизаме към първото езеро. Там някога е горяла гората. Само да ни отсекат дърветата и ние ще ги отнесем горе. Но лесно ли се носи „нагоре"? Цял подвиг е това. Но, ако сами не си донесем дърва, то няма да ни ги свалят от небето, я. Учителят, както винаги, е с нас. Собствено, днес не слизаме специално за дърва. Просто там правим гимнастиката си и просто нарамваме отсечените дървета. Някой се натоварил пряко силите си, друг – влачи клечка-клонче, но Учителят носи дълго плътно дърво, върви изправен и никъде не почива. Как няма да се натовариш и ти! Изнасяме дървата горе и ги натрупваме на висока грамада. О, не ще ни са много – подир два, три дена, пак слизай и се нарамвай нагоре. И латвийците, и французите носят. Първите – като бели брези – високи, стройни, вторите, вторите – не мога да намеря сравнение. Ако първите са бели овце, вторите са черни шилета. Но и едните, и другите – уморени, задъхани, и пот шурти от челата им. После се къпем, перем, по определените места, и дордето изсъхнат дрехите, събираме се да четем и весело да си разправяме за разни случки в планината.

Докарват дини, пъпеши, даже грозде. Но дините са велико благо за човека при августовските горещини. Чужденците не могат да им се наситят. О, но тях, или ги няма, или са в оскъдно количество.

Но всред най-приятното спокойствие, неочаквано, изведнъж гръм! Война! Пръв си отиде алжирският годеник. Почна слизането. Изпратихме го с целувка и варена царевица. Той е весел, като че ли отива на банкет. Но Жанините красиви, големи очи плуват в сълзи – "].

Когато си тръгнаха французите, изпратихме ги с букети [виж "Изгрева", т. VII, сн. 43]. Дини, много дини натъркаляхме в техните вагони. Те ни кимат от прозорците и ни замерят с нашите букети. Държа в ръцете си китка карамфил от Lorans Herlen [Лоранс Херлен], и се питам на харно ли е това, или не е. Влакът ги отнася далеч, далеч. Война. Страшно звучи. Немските момчета хич не дойдоха тази година. Ernst [Ернст] от Виена само писа, че нито крачка от Heimat [Хаймат], забранено, че много съжалява, много! Karl [Карл], болното философче, отдавна е оздравял, но и той не може да дойде. Нито Herl [Херл], нито Willi [Вили], нито Hübner [Хюбнер] – никой.

Също така тревожно си отидоха и латвийците. Scharlota [Шарлота] от Riga [Рига] просто се измъкна през Ромъния. Но, по чудо, всички здрави и живи се добрали до домовете си.

А нашият Рилски стан – полека лека свали огромния си екип, прибран за „бъдни добрини, за благи плодове".

Какво ни чака? Европейският небосвод почерня. Земята се затресе от безпокойствие. Ще се решат ли така наболелите въпроси? Ще се оправят ли вековните бъркотии по света? Новата война ще роди ли мир? Ще се изясни ли небето, ако се пролее повече кръв, все повече и повече човешка кръв? Или трябва да мине и тя безнадеждна и страшна, за да се види какво може да роди човешкото безсилие.

Но Учителят казва, че иде Ново Небе и Нова Земя. Иде Ново Човечество. Бог е почнал преустройството на света, при действието на Божествения огън, при който материята ще се префини; всички ще чуят

гласа на Бога и ще видят съществува ли Правда, Любов, Истина. Това, което иде в света е толкова велико, че всички ангели надничат от Небето да видят какво иде и какво става на земята. Изявяването на великия Господ се очаква с интерес от всички разумни и възвишени същества. Тия, в които съзнанието е пробудено, ще възприемат Божия огън и ще възкръснат.

2.1.55. РЕЧНИК

Акран(ин) (тур.) – връстник

Бал–дер–дару – прев.: Мед на пътя
– вж Трилистника
беневреци – тесни и дълги шопски гащи от бяла аба
Близнака – четвъртото от седемте езера на Рила
Бортнянски, Дмитрий (1751-1825) – руски композитор
Бризги – пръски (рус.: брызги)
бурия – тръба, комин
Бъбрека – петото от седемте езера на Рила
– вж и Махабур

Галун – ширит
гнайс – метаморфна скала
гранати – минерали (бледозелени, зелени, яркочервени, тъмночервени)
Григ, Едвард (1843-1907) – норвежки композитор

Демир Капия – долината на р. Бели Искър
джувап (джевап) (тур.) – отговор. Давам джевап: 1) отговарям; 2) излизам насреща, не падам по-долу.
дируга (деруга) – бразда, линия
дорамче – горна дреха без ръкави

Еди гьол (тур.) – седем езера
Елбур – прев.: Благородният приятел
– вж Рибно езеро
Ел-Шедар (Ели Шедар, Ел-Ше-дар, Ел Ше-дар) – прев: Благородният свидетел

Имен ден на царя е… – рожден ден. Цар Борис е роден на 30 януари 1894 г.

Кайфет (каяфет) (тур.) – изглед
кварц – скалообразуващ минерал (воднобистър – планински кристал, бял – млечен, жълт – цитрин, опушен и др.)
колаче – традиционно хлебче, в което има и сирене
колендро – кориандър; озонът по време на гръмотевична буря има подобна миризма
костер (рус.) – огън, клада

кумунта – комуната

Лазурно езеро – Рибното езеро,
лиски – шисти (тънко наслоени скали)
литак – женска шопска носия
Лукул – Римски консул, известен с банкетите си

Матарка (матара) – манерка
Махабур
– вж Бъбрека
мерцание (рус.) – трепкане
мириади – десетки хиляди

Нега – доволство, блаженство
негли – сякаш, като че ли
ноктюрно – лирична музикална миниатюра

Ората копата – обред, характерен за Западна България, който се провежда в нощите след Месни и на Сирни Заговезни. Палят се клади, а деца въртят специални факли от слама, наречени оратници, с които гонят зимата и злото. В края на вечерта най-смелите прескачат огъня за здраве. Пеят се обредни песни, играят се хора и се мятат запалени стрели
ортоклаз – минерал (бял, розов, жълтеникав до сив)

Пансион Kindergarten – пансион за детски учителки
плакарда (фр.) – плакат
Полифен – име на циклоп от гръцката митология
полоканица – мярка за течност (половин ока, 640 гр.)
пош – парче плат, кърпа
пул – голямо, кръгло и плоско копче или пластинка за украса

Рибно езеро (Долното езеро) – второто от седемте езера на Рила
– вж и Елбур

Сидхарта – Сидхарта Гаутама (Буда)
синци – вид мъниста
слюда – минерал (черен до кафяв, бял до сив, розово–сив)

Трилистника – третото от седемте езера на Рила
вж и Бал–дер–дару

Ущелье (рус.) – дълбока планинска долина

Фламарион, Камий (1842-1925) – френски астроном и популяризатор на астрономията и науката.

Хак – заплата; изяждам хака - ощетявам

Цитронов – лимоново жълт цвят

Чумбер (чембер) – забрадка
:
Avec plaisir (фр.) – с удоволствие

Bienvenue, bienvenue, chers frères et soeurs de la France (фр.) – Добре дошли, добре дошли, мили братя и сестри от Франция

Caesar (лат.) – цезар, цар, владетел
cher soeurs et cher frères (фр.) – милите сестри и милите братя

D'Arc, Jeanne (фр.) –д'Арк, Жана

Encore (фр.) – още
Erste Prima (нем.) – първият голям
expressionniste (фр.) – експресионист

Feuerwerk (нем.) - фойерверк

Goetheanum (нем.) – Гьотеанум (Главната сграда в школата на Р. Щайнер в Швейцария)
Griechenland (нем.) – Гърция

Kindergarten (нем., англ.) – детска градина

Der Meister (нем.) – Учителят
Miss Clark (англ.) – госпожица Кларк
Mit vergnügen (нем.) – с удоволствие
mon cher (фр.) – скъпи мой
Mrs. Haskell (англ.) – госпожа Хаскел

O, il ya beaucoup de l'eau, l'eau je vous prie (фр.) – О, има много вода, моля
O, mon Maître! Mon Maître! (фр.) – О, мой Учителю! Мой Учителю!
Ohne weiteres (нем.) – без затруднение

Pas beaucoup difference (фр.) – Няма голяма разлика

Soixante leva (фр.) – шестдесет лева
Steiner (нем.) – Щайнер (Рудолф)

Türkey (нем.) – Турция

Ugly (англ.) – грозен, -а

състав. Николай Бояджиев
ред. Ефросина Ангелова–Пенкова

2.1.56. ПЕСНИ С НОТЕН ТЕКСТ
сканирани документи

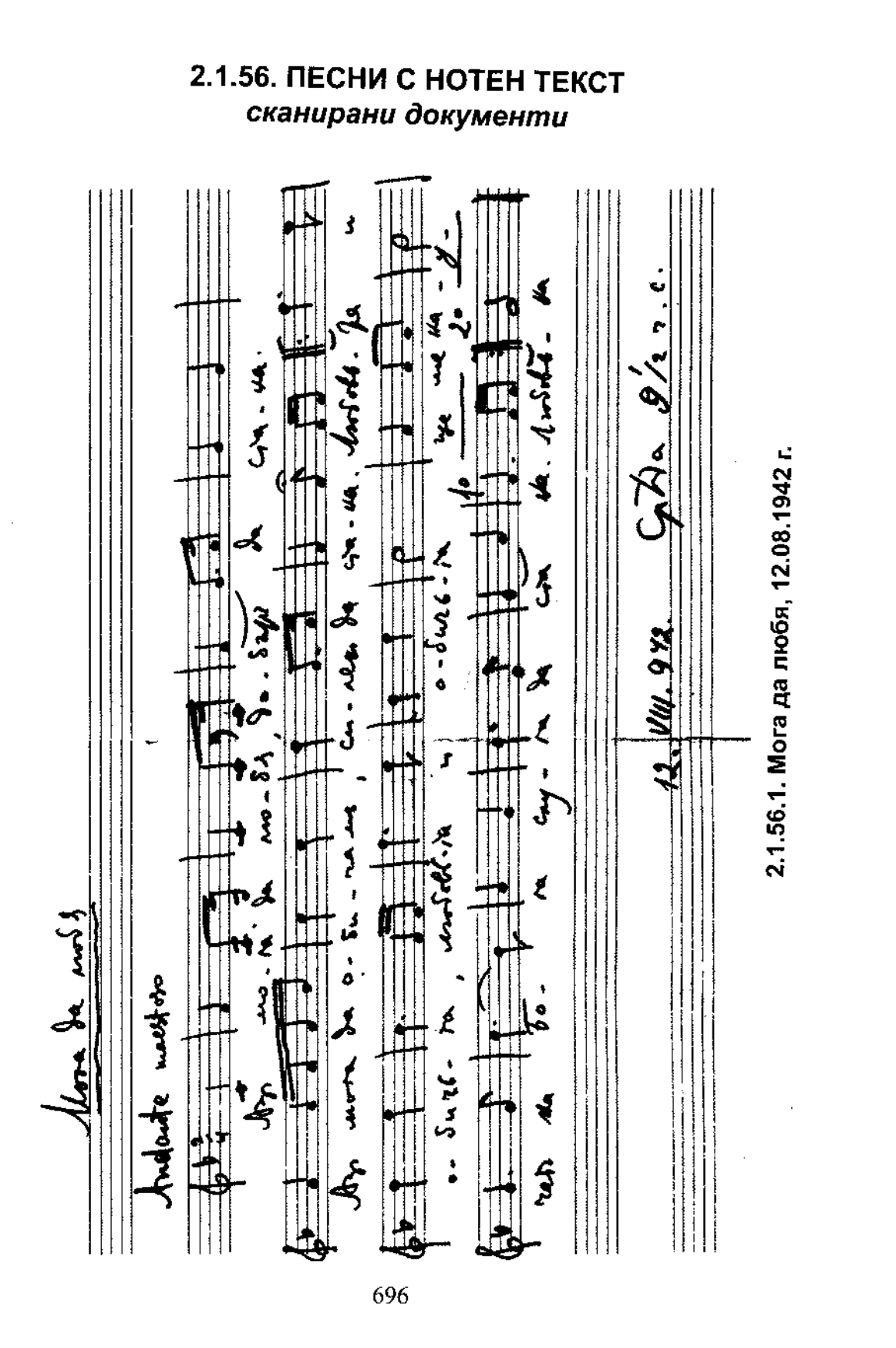

2.1.56.1. Мога да любя, 12.08.1942 г.

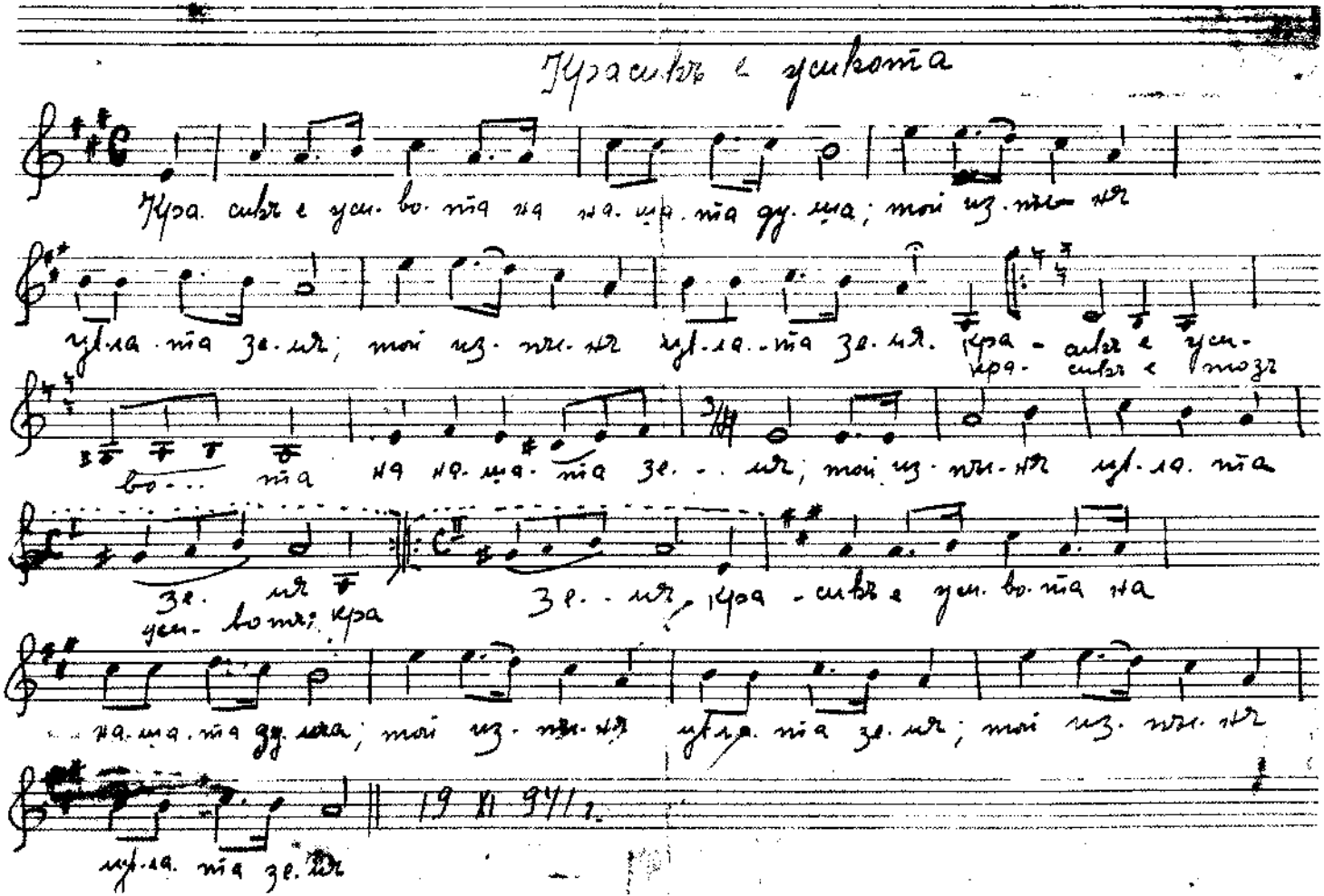

2.1.56.2. Красив е живота

2.2. ЗАДАЧИ ОТ УЧИТЕЛЯ

2.2.1. ПРЕВЗЕМАНЕ НА „ЧЕРНИ ВРЪХ", КОЙТО СТАНА „БЕЛИ ВРЪХ", ПРОЛЕТТА – 1923 ГОД.

Още отначало, Учителят ни изведе към планината. Сборния пункт: в 3 часа сутринта при чешмата на артилерийската казарма. Това бяха първите уроци по точност и едва ли някой оставаше назад. Учителят – винаги пръв. Какво щастие – още тогава Той ни нарече свои ученици. Тогава нямаше до Драгалевци нито рейс, нито трамвай. Пътувахме пеша – чак до планината. А нагоре – като почнеш през „Вади Душа", „Зеленка" все стръмно, все баирище, но с кратки почивки, навреме се озовавахме на нашата тук поляна – наречена тогава и записана многократно „Ел Ше–дар", но отподире, не зная по какви причини това име се видоизмени в Ел Ше–дай.

Учителят почна да ни дава и някои задачи. Една от първите, която зная е следната: Каза ни се веднъж, да дойдем на бивака събота – след обяд; ще се преспива край огнището. Каза ни се да си донесем по една свещица, а някой и кибрит. Озадачени сме, но не питаме защо ни са тия неща. Ако някой се осмелява да стори това виждаше ни се нелепо; как може да се задават въпроси на един Учител, към когото храним безгранично доверие!?

Свечери се; нощта настъпи. Край общия огън, кое в разговор с Учителя, кое в дрямка, па дори и сънчец, дочакахме среднощ. Учителят ни нареди по трима в триъгълник. Наброявахме тоз път към 180 души.

На модрия небосвод трептят вечните звезди. Тих ветрец разлюлява разшумилите се вече клони. И, о! Тук запалихме свещите си. Веднага по стръмното нанагорнище лумна светеща пътека – невиждано красива гледка. Горе звезди и доле звезди – нашите запалени свещици. Някой вика: „Смяна!" Веднага разменяме местата си. Левият връх минава към дясната страна, десния – става глава на триъгълника, а главата – остава като върхна точка на лявата страна – или основата на триъгълника. Това разместване на триъгълника е първо и първо чудесна отпочивка, и второ – радваш се, кога ти дойде ред да станеш връх, т.е. глава.

Възкачваме се мълчаливо – никой не говори. Бавно лъкатушим по нанагорнището. Учителят е с нас. Напред колоната се води от силен ацетиленов фенер – да се знае къде е главата. Учителят е вред – ту в началото, ту в края, ту в средата на движущата се звездна колона. Неусетно небето почва да побелява. Звездите гаснат една по една – само Венера още упорствува със своята светла красота. Гаснат, т.е. догарят и нашите свещици. Бавно настъпва утрото. Отминаваме Резньовете. Стръмно. Задъхани – вървим. Тук спряхме за почивка. Но много не се

бавим – Учителят ни подреди в три групи. И обяви, че от три места ще атакуваме Витошкия великан и ще превземем „Черния Връх". Над него – тъмен облак, същински дракон – сякаш ни се надсмива, но ние не му се боим – с нас е Учителя.

Настъпваме полека. Сякаш върхът ни се опира. Тъмният облак изпърво ленив се размърда; запляска със зловещи криле – плаши ни и все повтаря: Не ви пущам, не ви пущам – върнете се!

Задъхани, уморени, даже преуморени, но въодушевени обикаляме Върха. Катерим се по скалите и сякаш наистина се борим и преодоляваме голямо съпротивление. Скалите застрашително зинали към нас, но внимателно напредваме и ето – горе – трите колони се събират. Учителят рече: „Сега Белите Братя превзеха Черния Връх и отсега той ще се нарича „Бели Връх".

Слънцето изгря, огря ни благо – нас победителите на тъмния скалист Великан.

Седнахме на припек. Извадихме закуска; подремнахме, дълбоко отдъхвайки си от нощната атака. Облакът се оттегли неусетно. Учителят държа беседа.

Почна слизането. Каза ни се да чакаме под „Резньовете" – широка поляна със стопяващи се преспи. Той ни нареди в права линия и рече: Всеки да слиза пред себе си, без да лъкатущи, да не избягва препятствията, а да ги преодолява, сиреч да минава през тях...

Кой как ги мина, сам си знае. Може би, с изпълнението на тази задача всеки се ориса за един нов живот. Като изкачвахме нагоре – вървяхме по стръмна пътека, а тука – не зная как, но точно на преде ми тресавище... Малко вдясно е сухо, камъни, но Учителят рече и тъй ще бъде. Направо! Нозете ми потъват до глезените – после до коленете – после – още, още... Ледено студена вода. Но – младост – крила – обич неземна.

Изгазвам. По мене кал и водорасли. Слънцето напече. Сгорещих се – пак напред – все направо. Отсреща ми – скала – два–три човешки боя. Оглеждам се – има леснина, но аз държа строго – направо – никакво отклонение. Здравец и кукуряк ми кимат, но кой ги гледа – напред. Нито на ум ми идва да му диря леснината. С пръсти, с нокти, с колена, с лакти, с брада, със зъби – изкачвам се и – горе сядам запъхтяна... Просто няма где да се хванеш, а надолу – слаб наклон. Камъкът е изгладен като от каменоделец. Ами сега! Да скокна – не, ще се пребия. Дойде ми на ум да легна по гръб върху скалата и бавно да се плъзгам по нея... Ех, ти разуме, що светиш и на луди млади глави! Туп!! Ето ме на земята – разбира се – издрана до кръв, но нищо, нали минах и тука! Мокрежът се изпарява от мене, а заедно с това и издрасканото боли...

Доле се виднее бивака. Високо се извива бял дим от огнището; още съм далеко. Вървя . Сега пък гъста горичка лещак. Здраво преплетени клони – една гъста горска задруга – не ме пущат. – Иди си, викат, мини от другаде, какво се вреш тука!

Но питам ли го него аз – лещака. Със силни ръце размятам клоните. А те, опират ли се опират, жилави, твърди, яки... Ох. Чакай да видя сега дали наистина няма да ме пуснете да мина през вас. Ех, влязох, но до къде. Приличам на дива коза, заплела се с рогите си. Ни напред, ни назад. Смеят ми се клоните, „Ще те изядат мечките", казват. Морав минзухар ме

гледа учудено. Игличината извика всичките си другарки и те завъздишаха съжалително към мен. Горещо. Горещо. „Що се завираш тука – път няма ли за тебе", подмята малко поточе. Колебанието ми е само миг. Раздрусвам клоните с всички сили и с повече от всички сили. Малка пролука – провирам единия крак, после другия – после пак страшна борба с жилавия лещак. И – ето ме вън.

А каква картинка съм сега! Плитките ми се разплели, бузите горят. Кална – със съхнещи водорасли по скъсаните дрехи и обуща.

Приближих се до огнището. Някой извика: „Ето и тя си иде!" Гледат ме – всички прихват да се смеят. Смея се и аз. Учителят спря радостен поглед на клетата ми особа. В ръцете му букетче теменуги – някой му ги беше дал. Подаде ми ги. – Герой, каза, ти си герой, и ме помилва по бузата. Някой ми поднесе горещ чай с лимон и много захар. Гърлото ми бе изсъхнало, устните слепени от жажда.

– – – – – –

Сега сме пак тук събрани край запаленото огнище. Сякаш сме корабокрушенци. Може би изблъскани от живота, кални, разскубани, немили недраги – осмивани от гордите скали, от самомнителните тресавища, от високомерния лещак, които все едно си знаят и сега: Защо не вървите по утъпкания път, защо се завирате тука, защо не отивате там гдето всички отиват. И хиляди още: „Защо, защо?"

Ние мислим за Учителя. Той и сега е с нас. Това е Неговата вечна задача – за сегашния живот, за хиляди още животи: преодолявай, преодолявай!

Може би и сега, Той незабелязан ни посреща и навярно пак ни нарича „герои". И може би най-облъсканите и окаяните от нас, оплютите и жалките наглед получават и по една милувка.

– – – – – –

Огнището още гори и сега – четиридесет години от тогава. Ще стане и половин столетие и цял век, и векове. То все ще гори и ще пламти, и ще поднася на жадните да наквасят гърлото си, да се нахранят.

Тук винаги един е на пост, запасал престилка и служи. Неволно си спомням една дивна картина от нашето историческо минало – Странджата, който храни немилите и недрагите във Влашко – ония, тръгнали душа народна от робски вериги да освобождават.

А сега, Странджата, или Христос, или Петър, или Павел, или Йоан, или Иван – той е все един и същ през вековете – запасал престилка и служи, вярно служи.

9 март 1961 г.

Четено пред братя и сестри на Витоша на 12 март 1961 г. Незабравима картина и радост.

2.2.2. ВИЖДАНЕ В ТЪМНОТО
задача втора

Учителят в Школата, през 1923 г. загатна, че е добре да се научим да гледаме и в тъмното и, като че нищо не е казал, добави: Да се тръгне за Витоша точно в 12 час и да се посрещне слънцето от една висока скала (Вълчата скала).

Още рекъл – не изрекъл, ний го взехме за сериозна задача, която трябва да се изпълни. Специалният клас се нагласи по особен начин. Към 11 ½ се намерихме всички в студентската квартира на братята Георги Радев и Георги Марков. Щом удари 12 ч. първом излезе един, след една минута – втория, после третия, така че, подир 80 минути се изтегляме всички по Драгалевското шосе. Приличаме на ято жерави.

Ясна звездна нощ. Няма вятър, няма облаци – тихо и свежо. Никой никого не настига, с никого не говори – такава е задачата.

Отдясно – горе – монастиря и доле – моста на реката. Поемаме стръмна пътека по „Вади душа" и „Зеленка". Дордето се изкачим всички – някои вече се връщат от прицелната точка. През това време слънцето е изгряло и всички ние от различни места го посрещнахме. Като че не съществуваме един за друг – всеки вглъбен в дълбоко размишление.

Ако те надвие умора, никой ти не пречи да отдъхнеш, нова сила да вземеш и съобразявайки се с разстоянието, пак тръгваш напред. Сестра Сотирка от Варна, мълчаливо слага бонбон в устата ми.

Свърши се задачата, всеки отива у дома си с много впечатления: от великото звездно небе, от свежия въздух, от младата зелена шума по дърветата и свежа млада трева. Но в мене веднага остана идеята, самичка да изпълня задачата в бурна нощ, тъй както отначало я изрече Учителя.

Наскоро, връщам се въодушевена от изложбата на Борис Георгиев; мисля си за неговите бели сърнички, за неговите неземни образи, които рисува той, като че с неземна ръка. Слизам от Рисувалното училище към площад „Цар Освободител". Момиченце ми предлага теменуги. Небето е мрачно, облачно. Силен вятър ръси капки дъжд. Далечна гърмотевица буботи. Няма слънце, сякаш е изпъдено от небесния свод. И ето, тъкмо днес – тази нощ решавам да изпълня задачата си. Приготвям се за път – една назаем взета мушама и новичките ми туристически обуща, що подобни такива получихме подарък, около 30–40 души от нашия брат Моис Коен – собственик на кожарската фабрика „Апис".

При мен, в същата стая е и същата сладкогласна певица Сотирка, но нищо не й казвам за намерението си. Към 10 ч. тя заспа, пък аз четейки, дочаквам времето за тръгване. Часовникът ми е голям – джобен – старинна работа – чамуга, прилича на кромидена глава.

В 12 ч. без една минута с потаен трепет в сърцето излизам от стаята, обувам се вън и обличам чуждата мушама. Още не отворила желязната порта, черна котка се хлъзна пред нозете ми. В друго време бих го взела за зла прокоба и бих се върнала, но сега, нищо не може да ме спре.

Излизам от долната част на „Ивайло" и прекосявам към горната му част, поемам по булеварда. Неочаквано от съседните къщи, мъничко, зло пале и без да залае ме ухапа над петата. Тръпки ме полазват, но не се спирам. По небето, нито една звездичка. Дъждът се усилва. Вече съм вън

от града. Градските фенери остават далеч зад мен. Става тъмно, много тъмно – finster – както казват немците от обикновеното dunkel. Съвсем непрогледна нощ. Горе на шосето, срещу „Луна парк", точно отгдето ще мина цяла тълпа кучета се давят настървено със страшен лай; запречили пътя, няма отгде да мина. Почаках, но те не се отместват от пътя; стиснала зъби, почти с безразличен ужас минавам всред тях – тръпки от нозете до тила. Тези безсловесни животни не ми сториха нищо, дори не ми обърнаха внимание. Дълго още зад мене се чуваше тяхната силна врява, жестока и неумолима.

Пътят ми вече е открит. Само стъпките ми се чуват ... разкаляния път. Очите ми нищо не виждат, но стъпките ми усетили земята, сами се направляват.

Дъждът се усилва. Небето буботи задавено. Никой няма. От време на време някаква далечна бледа светлина лумва върху пътя ми и го осветлява на далечен хвърлей камък. Така от време на време и очите ми се ориентират къде се намирам. Неочаквано откъм тухларната фабрика изскочи голямо бяло куче и със страшен лай се нахвърли върху ми. Мислено му се опълчвам с всички сили. Почти ще извикам от ужас, но се въздържам... Нито се спирам, нито се браня, нито го усмирявам; и знам ли аз за колко пъти през това време виках на помощ силите небесни. Кучето ме обикаля, зъби се, ръмжи, лае, нахвърля се, отстъпва, отново се нахвърля с още по-голяма сила, но нещо незнайно му пречи да ме доближи и разкъса. Пръскаше се от яд; най-после предра от лай, заскимтя, отслабна и изчезна, като отдалечавайки се, още продължаваше да ръмжи ядовито.

Пак лумва дрезгавата светлина – и туп, туп, туп – нозете ми плискат по пътя. Гърдите с жадност поемат свежия въздух. Майският дъжд мокри лицето ми и леко прониква през вехтичката мушама. Далече отсреща всред мрака напира огромния гигант планината. Отдалече ме гали нейния суров и здрав дъх... Колко е хубаво! Внезапно, без да чувам стъпки до мен се изравни непознат човек. Веднага ми заговори. Какво – не чувам. Посреща го моето непроницаемо мълчание. Тъй усилено мисля, както никога... И той, подобно на кучето не може да ме приближи, въпреки желанието си. Някаква сила неизвестна и за самата мене му пречеше да стори това. Мълчание – такава е задачата ми. Неговите непрекъснати въпроси искат да ме предизвикат да говоря. Но, нито думица, нито глас дори. Никога духът ми не е въставал с такава неизмерима сила; аз го пъдех, забранявах му в безмълвна и страхотна борба. А той все говори и говори; настоява да му кажа коя съм, где отивам, защо отивам – защо съм самичка и пр. О, Молитва, ти незримо оръжие – „остра сабя дипленица, що се дипли дванадесет пъти", както казва народната песен. Най-сетне, той изварди мигновена пролука, спря на пътя и се загледахме лице с лице. Бурна нощ. Сама всред мрачната нощ. Враг. Той говори, ръкомаха – пък аз, няма – безсловесна, по-твърда от гранит му отправям такъв пронизващ светкавичен поглед, що събира всичките ми душевни и физически сили. Не познавах себе си. Веднага той се отмести и подобно на кучето изчезна, мърморейки нещо – силно разгневен.

Селото. Непроницаема купчина от жилища. Отляво – селските гробища. Но те не ми вдъхват такъв ужас, дори и най-малък страх... Но

този мой неканен спътник съвсем не изглеждаше да ми е брат, от голямото човешко семейство.

Всред селото. Нищо се не види. Внезапно чувам ободрителния шум на голямата селска чешма. Буйните й води обилно се изливат в препълнените каменни корита. Навеждам се към дулото и пия в шъпата си; плисвам се по лицето.Насърчена поемам нагоре. В ляво, това ще да е кръчмата, в която спирахме някога да пием чай на връщане от снежните екскурзии с Учителя. Още ми е пред очите, как Той седи на стол и усмихнато ни гледа докато всички ние – стари и млади пеем, че тавана вдигаме от песни. Тогава запевчик диригент беше висок брат от военната музика. Той помагаше и с флейта. А кръчмарят и жена му, разнасят чайниците с вряла вода, уж се усмихнали, но очевидно, по-биха се усмихнали, ако биха си похарчили готовата вече греяна ракия, макар че ние си плащахме за горещата вода.

Да, в дясно се виждат стари върби. Минавам край тях, а доле се чува радостния шум от падащата вода на планинската речица. А ето и бодрата песен на дванадесетте селски водениці, наредени като гердан покрай нея. В някои от тях през малкото прозорче мъждука слаба светлинка от газениче. Няма куче, няма никой. Само силния тътен на водите що удрят върху воденичарското колело.

Свежест, мек повей. Дъждът престана. Но вместо да поема към „Бери душа", тръгнала съм срещу течението на реката. Сбъркала съм. Планината ме грабна. Полазих нагоре през шубраките. Провирам се. Горската шума изтърсва водните капки, мокри лицето ми, ръцете ми. Лъхва ме здравец, блесват светулки. И все така, до широката поляна здравец и светулки. Изпъплих. Земята се очертава. Различавам храсти от трева. Уморена съм до смърт. Мокра – до кости. Сядам да си почина. Искам да заспя. Зъзна от студ и влага. Искам да сложа главата си на ей този камък и да спя, да спя.

Но, не зная как, в мене, в самата мене, зло лице се долепя със светкащи очи. Ясно чувам думи – отчетливо – като че всяка една е нагорещен гвоздей: Мора – смъртна мора ме грабва – подобно онзи непроницаем мрак в природата що беше взел да се оттегля: „Защо си тук? Кой те изпрати? Погледни се на какъв си хал! Защо не си спиш сега у дома? Това ли ви учи Учителя? Това ли ви е Школата?" Зъл – унищожаващ смях – злораден глас кискащ – светкащи очи – алчни уста – отвратително лице – смях – Школата – Учителя – ха–ха–ха. Дълбае в гърдите ми нечистата сила. Съмнение хлуе в мен. Кръв капе от сърцето ми... Отрова тече в жилите ми – тялото ми е омаляло – труп – оловна маса, а той все чака отговор, чопли в сърцето ми със закривени нокти. В сърцето ми една плаха светулка се готви да загасне – но в миг блесна, възгоря, пламна. Скачам и викам със силен глас: „Сега Слънцето ще изгрей!". Зловещият образ мигом изчезва.

У мене просъмва. Заедно с това изток възсия. Слънцето наднича, окъпано от дъжда. Сякаш ме потърси в планината да ме види – мене – мъничката буболечка, полазила по росната трева, сега блеснала в мириади бисери. Сълзите ми се ронят по страните и шепна: „Учителю, Учителю, Мили!" Лъчи целуват очите ми. Велика радост ме обзима. Ставам лека – перушинка. Искам да литна. До нозете ми бял цветец вдигнал росна чашка

към мен – шепне: – Накичи се, вземи ме. Тичам надоле и пея. Земята и тя пее под стъпките ми – „Благославяй, душе моя, Господа!" Слънцето възлиза високо. Ето и селото. Отминавам го. А там, до каменната ограда, на пътя, отгдето ще мина – двуколка – с млечни гюмове и – човек до нея. Селянин – с бели беневреци и дорамче (не тукашен), като че ли мене чака. Тихо ме запитва, сякаш прошепва – „В града ли?" Да, кимам, а той с красив жест, несвойствен за един селянин, посочва двуколката да се кача, да ме отведе в града. Сяда и той от лявата ми страна, леко дръпва поводите, кончето припва с всички сили. Гумените колелета леко се търкалят по гладкия път. Земята е глътнала дъжда, оставила е само свежестта.

Дървета, къщи, ниви, градини, всичко остава назад. Градът се виднее – огромен и чист – възроден от дъжда. Небивала радост. Кой е този, чието лице не смея да погледна, нито да му заговоря. Тих, съсредоточен, Той не задава въпроси, не говори, не свирка, не бие коня – като че и Той изпълнява задачата на мълчанието. Странен човек. Иначе би ми задавал ред въпроси: „Отдека си, на колко си годин, имаш ли си деца, дека ти е старецо?" Но не мога да не призная, че огромната ми радост иде от този строен и мълчалив спътник. Какво присъствие! Душата ми гори от неизпитано до днес блаженство. Неудържим порив от велико щастие. Кой е той? Не смея да го гледам – само мисля, мисля. След всичко преживяно тази нощ, сега се возя с този непознат човек, към когото усещам безгранично доверие.

Лети красивото яко добиче. Лозенец – моста. Тука Той спира и пак тихо: „До тука, нали?" Слизам – едвам изговорих „Благодаря". Колата отприпна в дясно, пък аз – се затирих у дома, преобличам се и право на „Опълченска" 66. Учителят като че мене чака. Лицето му е особено – светло сияние пада върху образа Му. Вижда ми се малко задъхан – пристигнал е бързо отнякъде.

Посочва ми стол. Разправям за задачата си – от черната котка, от палето що ме ухапа, за пълчището кучета на шосето срещу „Луна парк", за бялото куче от тухларната фабрика, що искаше да ме разкъса, за дръзкия човек, що ме проследи по пътя, за бледата светлина, що падаше през облаците и за миг осветяваше правата посока – за светулките и здравеца. Като стигнах до зловещото присъствие на Отрицателя, лицето на Учителя стана особено сериозно и само тук ме прекъсна: „А ти какво му отговори?" – „Сега Слънцето ще изгрее!" И отново продължавам аз – как Слънцето ме погледна, как бялото цветице ми проговори и за чудния колар. Тук спирам. Сълзите ме задавят. Той мълчи. Лицето Му е непроницаемо – прилича на съкровище – скрито под девет заключалки.

Ставам да си вървя. Той ми подава ръка, целувам десницата Му и питам: „Какво ще кажете за всичко това?" – „Ти добре изпълни задачата си" – бе късият Му отговор.

Десетки години минаха оттогава. Сега цялата картина е отново пред мен. Всичко това що срещнах тогава сякаш се повтори, но в друга форма... Растителният, животинският и човешкият свят ме здрависаха. Усетих присъствието на Ангела на Любовта. Одобри ме Божествения Дух на Учителя. Преди зори, в ранна пролет в планината ме лъхна здравец. Пред очите ми се будеха светулките и тихо водеха по стръмния път една малка буболечка. Това малко същество застана смело срещу духа на Отрицанието. Слънцето се яви навреме. Посрещнах го с песен и сълзи.

Планината ми даде бяло цвете. Срещна ме Божествения Колар. Кой е той и сега се питам. Никой не може да ми отговори. Но познанието на Великото е многократен процес. То не е само миг. Кого да питам – и въобще да питам ли. Кой ще ми каже? Но душата ми е осведомена. Тя познава нещата и няма нужда друг да и разкрива Истината. Да изпълним добре задачата – Коларят ни чака; Той ще ни отведе до края.

4–6 ч. сутринта писано, **13 март 1961 год.**

Прочетено на Витоша пред братя и сестри на 20 март 1961 г., след като прочетох беседата от 1925 г. под заглавие „Двете свещени положения".

2.2.3. САМ СИ ПОМОГНИ
Задача трета

В общия, особено в специалния клас, Учителят често подчертава, че окултният ученик трябва да се научи сам да си помага в живота, да не очаква на чужда помощ. Той поставяше за пример американските студенти, които работят като помощници в някой ресторант, палят отоплението в някоя голяма къща и др., като по този начин си помагат – завършват на свои средства някое специално училище или университет – и като така, не остават никому задължени.

Веднъж Той ни каза по-определено: „Каквито пари имате в себе си, раздайте ги, за да не разчитате на нищо и отидете някъде да работите за една седмица при съвсем непознати хора; като че ли се намирате в някой европейски град без пет пари; никого не познавате, но трябва да се нахраните по честен начин. Все ще съумеете да свършите някаква работа, за която и да не ви платят, все ще ви нахранят поне."

Една сутрин, вървя по „Московска" и слизам по „Раковска". Малко по-надолу от ъгъла, почти до самата улица, вляво накладен огън и върху пирустия в голям тиган се пържат мекици. Голямо беше моето изумление, когато в този мекичар познах нашия прекрасен брат студент–математик Жорж Радев, който с дългите си деликатни пръсти взимаше от един покрит съд тесто, разтегляше го и го хвърляше във врящото масло да се пържи. Наоколо му се набрали гладници млади и стари и с усърдие хрускат пресни мекици, после, в тенекяна кутийка хвърлят стойността на изядените мекици. Спирам се – учудена, крайно изненадана.

– Абе, Жорж, какво правиш тука?

– Правя си задачата, каза той усмихнат. Другите отидоха на постройките, но мене, като не ме бива за тежка работа, мислих и намислих това. Заповядай, покани ме той на мекици.

Взимам си една малка мекичка и оставям една малка паричка. Той се сърди:

– Вземи си парите, вика и стой не си отивай.

Завчас, Жорж Радев, математикът студент с грамадното чело, грабна една голяма стиска тесто, разтегли го, опържи голяма–голяма мекица, слага я върху тънка хартия, поръсва я изобилно с дребна захар и казва: „Буюр!" Протестирам:

– Не съм гладна! Какво ще правя с такава голяма мекица, не мога да я изям. Жорж, сърдя ти се!

Разбира се, не говоря истината – гладна съм…

– А не можеш я изяде, а, казва, не те ли знам какъв ми си ти мъжага, като пипнеш нещо да работиш.

Тъй ме наричаше той и когато му четях сантиментално плачливите си стихове: „Такъв мъжага като тебе и тъй да хленчи, я остави такива!"

Неговата задача ми напомни, че и аз трябва да се заема. Но где, кога, как – не знаех. Мога и да плета, и да шия. Не ще ми убегне и никоя къщна работа. Но пита се, при кого да отида, що да кажа…

Най-после, едно свежо есенно утро (1922 г.), решавам. Да става каквото ще, почвам. Рано–рано, приготвям се, а сърцето ми тупа, тупа тревожно. Дадох на една бедна жена всичките си парички – целия ми капитал от 30 лв., запасах престилка, сложих в джобчето си сантиметър и оная чамуга мъжки часовник – цяла кромидова глава. Но защо ми е, питам се и този сантиметър, и този чужд часовник!? И аз самата не зная защо. Може би за да ми напомнят непрекъснато, че днес, точно днес трябва да почна задачата… Да не забравям, че се намирам на чужда земя, че ей сегичка слезнах от парахода, на непознато за мен пристанище и че съм ГЛАДНА, трябва да заслужа поне един обяд. Не, никакъв пост, Учителят не дава нито да постим, нито да просим…

Подготвям се с „Добрата молитва", а на слънчевия възел все нещо трепти, трепти, плахо чувство ме обзема – тежка задача. От Евангелието ми се паднаха „Деянията". Апостол Павел казва: „Всякак ви показах как трудеще поминах между вас и за всички мои нужди тези мои ръце послужиха." Какво съвпадение! Това наистина ме окуражи. Но все пак, скорошната ми задача „нощем на Витоша" ми се видя нищо в сравнение с тази. Гледам Витоша при слънце – голяма и приветлива. Небето лазурно, а новата ми задача пълна с нови неизвестни мракове. Ами, ако влизайки някъде ме срещнат познати или съграждани, какво ще кажат за мене!? Те, задомени, настанени; с челяд, с имот, ще ме изгледат съжалително и ще кажат: До тука ли си го докарала – да ходиш тук и там по къщите… „Ха тананикай си пак, нали все си пееш – ха де!" А чамугата часовник все цъка и цъка и от джобчето се подава крайчеца на навития ми сантиметър.

Плаша се, почти ще се върна. Днешният ми патрон е апостол Павел. Моля му се като на приятел да ми помогне, да ме упъти, но той ходи с мене мълчаливо, да види как ще постъпя. Глухо и самотно ехтят стъпките ми по каменния тротоар. Витоша блести…

Влизам в един двор. Стара жена тупа килим, прострян на въже. Поздравявам я с плах гласец: „Моля ви се, оставете ме аз да изтупам килима или да свърша каквато и да е работа." Старата жена ме изглежда строго и сърдито ми отвръща: „А моите ръце защо са, сама ще си го изтупам." Отново съм на улицата. Пак мисля, че апостолът на труда и на славата е при мен, но тук той сякаш казва: „На времето си, аз направих своето, сега на тебе е реда." Изреждам няколко къщи – „Няма, няма работа, няма!"

Часът е вече ДЕВЕТ. Времето лети, пък аз още скитам без работа. На едно място тъй блъснаха вратата пред лицето ми, че едва ли не паднах: „Комунистка проклета! Такива се завират по къщята, уж работа дирят, а то да оглеждат като какво има!" Отново поемам, звъня, моля, нищо. На едно място ми отвори спретната домакиня. Зарадва се на молбата ми. След една седмица ще подготви за шев – дава си адреса – кани ме. Не, не без пари и красивите й очи ме гледат с топло съчувствие.

След една седмица! Ами днес задачата!? Но нали днес съм слязла от парахода на чуждото пристанище и ... съм гладна. Заболя ме, душата ме заболя... Едвам че не заплаках: О, нека да отида там, където имат нужда от помощ. Там, при тия, при които Ти, Святий отиваше, които те чакаха, които ти се радваха.

Ґолемите къщи зареждят. Ето ги малките схлупени къщурки – разградени дворове. Сиромашко пране по въжетата, а часовникът качва към 10. Сантиметърът навитичък издува джобчето ми, като че ли се извинява, загдето не може да ми услужи. В едно от тези никакви дворове – възрастна жена пере в корито. Поздравявам с пресладък плах гласец:

– Добро утро!

– Добро утро, керко, шчо правиш. Седи да си пòчинеш – подава ми столче.

– Не съм уморена, диря работа. Дай да ти изпера прането!

– Не, керко, ние сме сиромаси, сами си работиме. Немаме пàри.

– Но аз без пари ще ви работя.

Моля се, извивам си гласеца, но жената решително отказва.

– Но аз мога и да шия – добавям окуражена. Сега гласът ми е потвърд.

– Да, каза усмихнато и ме загледа с майчински очи, но пàри сака да ти дайме, а ний сме бежанци от Солун, мàжето ни зидари – едвам колко за лебо. Ушче като дойдофме овде, общината ни даде шаяк за две палтиня за чупите и така си седи, молци ке го ядат – пàри немаме за шиене.

– Без пари, викам, почти изплаквам аз и от очите ми хвърчат сълзи.

– Мори, Стамено, мори снао, дека си, вика белокосата жена и ето, на вратата се показа млада жена с румени бузи, иде насреща и се усмихва: „Шчо мари майко?" И старата благородна жена, сресана на път й съобщава радостната вест, че Бог им праща помощ, се сетил за них. Снахата ме повежда. Вътре – бедно, чисто – дъските бели – подновени от търкане с прости черджички. На сред стаята маса. Платът е пред мене. Разгръщам кафявия вълнен шаяк, меря. Двете момичета – ситно сплетени косици около челото – не могат място да си намерят от радост, че ще облекат нова топла дрешка. Тя оставя ножиците и излиза. Неволно се навеждам над плата и го целувам, също и ножицата. Песен сега – ще изпълня задачата си, и почвам си тиха песенчица. Меря, кроя, тролосвам, пробвам. Розовите личица и на малкото, и на големичкото сияят. Сърцето ми пее, пее; отдъхвам си, като че ли съм прехвърлила висок баир. Старата е вече простряла прането, спуснала е ръкави и сяда срещу ми да преде – не, скача:

– Ти керко, нали си от ристиянско дружество – ти не яйш месо, нали. Тебе Бог те прати, керко, ти си ангел за нас. Шчо да те гостаме, викат.

– Сгответе постно, казвам, а може само хляб и лук.

Дали горките си изляха всичкото масло в рибената манджоавния, но ние всички обядвахме такова вкусно ядене, що само една бивша солунска богаташка може да приготви. И аз съм честита – блажена – макар и на чуждо пристанище, аз намерих свои, които ми се радват и на които се радвам. Душата ми ликува, пея, пея. Младата шета, а старата отсреща на стол най-сетне стисна хурката и преде ли, преде. Не може да ми се нарадва.

– Едно време Бог ходил по зѐмнята, и сега пак ходи. Ти от Бога си ми пратена. Како ти е името да молим Бога зà тебе? Да си жива и здрава, вика, и дорде живиш все дòбро да те найдат.

А в сърцето ми, сякаш златна птичка трепти, подскача. Свечерява се.

– Утре пак ще дойда, казвам след сладката вечеря, довиждане!

Изпращат ме чак до улицата.

На другия ден не се лутам никак, право там. Радост! Причакаха ме като Господа. Надойдоха и други бежанки, предат, цъкат с език и ме гледат с широко отворени очи: „Господ пак òди по зѐмнята". Те питат за целото ми име, за точния ми адрес, та со пàри на них да шия, но не зная защо, оставих ги само с малкото ми име.

Като работя, чувам ги какво си приказват, как некого си от солунските бежанци го хванала Павловата клетва. – Каква е тази клетва, запитах. Апостол Павел сега е мой патрон и бива си да узная нещо повече за него. Дали не той ме доведе при своите некогашни съграждани! Започна старата жена:

– Он е живил у Солун. Ние знаем и у коя маала му е била и кукята. Па лоши солунски момчиня го замеряли с камъни, били го, плювали го, нападали го с лоши думи, той все търпел, търпел. Но те се хвърляли та му скубли брадата и „длъгата кòса". И веднъж, като много му домъчнело, той извикал: „Добро да не видите, Солунски деца!" Оттогава солунските младежи все болеят и в нищо им не върви. Веднъж толко много го били, че го умъртвили и го хвърлили в боклука на край града. Но ето ти го, един ден апостол Павел иде отново в града, пак се залавя за своите рогозки и своята проповед за живия Христос, когото казва той, че видел е с очите си.

Работих няколко дена. Уших палтинята – изгладих ги, а снаха и свекърва ме прегръщат и плачат.

– Ами ние шчо да ти дайме.

– Нищо, казвам, моля, нищо – аз от сърце ви работих – а това за мене е всичко. Но младата ме целува по бузата и бута в ръката ми десетолевка и насълзена ми казва:

– И ние от сърцето ти ги даваме.

Взех паричките още топли от милите ѝ длани. За тез пари после си купих две томчета БЕСЕДИ – така нахранена, напоена и развеселена, с мир и много радост изпълних задачата си, която наскоро ми отвори пътя за следването ми за средно, полувисше и висше училище. Тъй, с иглата в ръка, аз победих всички пречки в дългото ми следване.

2.2.4. ЗАДАЧА ЗА ПОЧИСТВАНЕ НА 10 ИЗВОРА В ПЛАНИНАТА

Учителят каза, всеки от нас да почисти по 10 извора на Витоша. Речено – сторено. В една ранна сутрин не знам как излетях нагоре като „пиле соколòво". Сякаш имах крила на нозете си. Роса по челото, пламък в гърдите. Освен хляб, взех си и една лопатка, а също така и една тенекяна кутия за изгрибане.

Оставих далече и града, и тухларната фабрика, и селото даже. Ето ме по „Бери душа", най-стръмното откъм моста; монастиря още спи – и аз си почивам за малко на „Зеленка".

„Излитам" към околността на „Ел–Ше–дар". По влагата, по баричките – та при изворите. Природата запяла своята победна песен: пролетно слънце, синьо небе, развита шума, цъфнали цветя, птички – но, кой ти ги гледа – изворите, та изворите! Учителят каза – 10. Не е лесно да намериш същински извор. Той си е нещо съвсем самостоятелно; блика си от едно и също място, дава начало на поточе, а понякога и на силна водна струя.

Ланската шума вече я няма никаква. Млада зелена трева е облякла полето с билки и цветя. Бубулечки важно–важно лазят по скалите и тревата. Птички прелетяват и тишина – светла тишина. Влага – нозете ми гмичкат във вода, но где е извора? Ето го! Блести като живо око – гледа нагоре. Коленичила се навеждам, отмахвам от него сухи тревички, клечици. Мия дъното му и нареждам по него бели камъчета. Изгрибам водата, а тя бърже пълни новото коритце – мехурчета се пукат на повърхността. Обграждам го с по-едри камъни, после му прокопавам вадичка да си тече по наклона, да не се разлива така навсякъде. Готово! То радостно тича. Знае си пътя – плиска води по скалите, лази, провира се под тревата и бързо се спуска към други поточета и вадички. И слънце, и птички, и бубулечки – всичко мълчи. И тревата мълчи. Всичко затаило дъх сякаш чакат да видят що ще стане. Само тих ветрец вее по косите ми – разхлажда челото ми от напеклата горещина. Готово! Гледам го с радост; той е мой – частичка от мене. Да е жив и здрав да пои мушици, птици и тревици, също и бубулечки, също и зайче мило. Защо пък не и сърнички, а и жадния пътник. Довиждане, изворче мое!

Търся друго. Где? – Пак по влагата. Ха, намерих го. Сега има да се справям с тревни бустори, натрупали го с жабуняк. Вън, всичко вън! Обграждам го с едри камъни, изгрибам набралата се вода, нареждам дъното му с нови, чисти скални уломъци и – готово! Лопатката ми помага да изкопая нова вадичка.

Наблизо мравуняк – сякаш черна глава необичайно се мърда – мравка до мравка, ако не и мравка върху мравка. Ей сега ще дойдат и ще се напият. Ще си кажат: Я, какво е станало с този извор! Кой наслага тия бели камъчета по края, та и ние по тях да си близнем водица.

Към третия извор – таралеж. Много важен и безстрашен. Върви си грозничката животинка. Изведнъж – друг подобен нему го сподири и двамата се сборичкаха. Захапаха ли се, убодоха ли се, не зная; чу се къс звук, като квичене. Заемам се с работа. Пак изгрибане жабуняк, пак изгрибане мътна вода; каменна постилка, каменна оградка и, ето – чиста като сълза вода се вдига отново и пълни новото бяло коритце. Със запретнати ръкави, боса. Водата изпърво пàри, но после – приятно – не ти се оставя. Дъното се вижда – белите камъни там се засмели – усмивка на красиви уста с бисерни зъби...

Аромат се носи – здравец. О, той цъфти! Обувам сандалите и се лутам край скали и храсти. Охо! Готов направен извор! Някой ме изпреварил – минал от тука. По работата личи – не от женска ръка, даже чучурка от дърво му направена и тече бистра струйка. Да е жив, който е! Юначага е, я какви големи камъни е примъкнал да го огради. Кой ще да е? Не е важно, но само наши хора се занимават с такова нещо.

Слънцето е високо, високо. Само трички мои досега, а трябва още седем.

Пак търсене; не се отчайвам, ще отида чак до „Алеко", ако е нужно. Ето и четвъртото очистих, и петото, и шестото... Изморих се – сядам да почина. Но какво мърда там от храсталака? Не, това не е от тихия ветрец. Нещо черно главесто се приближава... Костенурка – изплаши ме! Къде се е затирила?! Тя даже и не ме забележи, пък мен сърцето ми се преобърна... Запяха 6 златни струни. Блеснаха 6 звезди. Почувствувах се безкрайно щастлива! Стори ми се, че не на земята чистих тия извори, а в душата си. Сякаш в себе си нареждах чисти, бели камъчета – сякаш клавиши, по които някой просвири с тънки невидими пръсти...

Седмият извор ме измъчи, отчая – просто бърлога от тиня. Колкото повече изгрибам, толкоз по-гъста черна тиня заглебват ръцете ми... Оставям го за най-после. Осмият е хубав; просто нямаше нужда от мене... Деветият също е блестящ от собствената си красота. Има и свой наклон, има си и готова вадичка – отмахнах само някои сухи клончета и по края ланска шума. Дъното му чисто, чисто. Малките бели камъчета – осветени от слънцето, сякаш бисери със седмоцветна градация. Мушица се изкачила по висока тънка тревица и се навежда – да се огледа сигур горската малка животинка. – Мили, миличък, викам и пляскам с ръце. Навеждам се над него – плискам лицето си.

Кой си ти, горски красавец? Може би си големият батю на всички останали! Плискам главата си, пия в шълите си, пея му нещичко. Изворче, изворче, усмивка мила имаш ти! Дай да те целуна, дай още да пия! И поточето му – сребърна струя тече, тече – тича с всички сили в своя път. Но, седмият ме чака подобно ненагласена струна от арфа. Ох, що ми трябваше. А слънцето вече доста наклонява – Люлин цял в светлина. Едвам го намерих пак. Отново влизам в бърлогата. Изгрибам с всички сили. Нареждам домъкнатите скални отломъци. Бърже ги нареждам. Събирам пълен скут дребни камъчета – изсипвам ги върху едрите дано затисна междините. Нареждам други камъни околовръст. Обикалям, пухтя; косата ми се разчорли – падна върху лицето ми. Завързах я както и да е и отново почвам лудо изгрибане. Мисля, че го изчистих... И за да не ме застави пак да изгрибам – просто избягах.

Цяла съм в пот. По лицето ми – порой се сипе. Мокра съм до кости. Нозете ми червени – сини. Направих вадичка и – беж да ме няма!

Ох, мъчно ми е, не съм весела... Седмият – сякаш дракон черен... Простирам се на слънце да се поизсуша. Хрускам корица от хляб. Трябва да вървя. Обувам сандали, грабвам лопатката и торбичката си. – Стой! Внезапно някой ми извика от близкия храст – горският. Уж усмихнат, уж другарски – пък със зъл глас ме запитва: „Какво правиш? Цели два часа те наблюдавам – какво само се навеждаш, а?" Никак не се смутих, но реших да бъда лаконична: „Извори чистя за здравето си", рекох и се спуснах надолу като планинска коза. Сякаш хвърчах. Тъй тичах надоле, едвам, че не се търкалях. Нищо ми няма – нито паднах, нито се охлузих. Стигнах до Ел–Ше–дар. Нямаше никой. Само чешмичката ни шурти, шурти с пълна сила и сякаш ми вика: „Отивай си, отивай си." Слънцето забоде остен на Люлин и аз вече се смъквах към монастиря. Изтичах през селото. Сега, по равно шосе. Не виждам никого. Но светът ми се видя тъй красив, както

никога. В гърдите ми пее десетострунна арфа. (Да си призная, на седмата струна сякаш... черен дракон бълва, бълва черна тиня. Но мисля, че го прочистих.)

Дома – простирам се за сън, мъртво уморена.

На другия ден – при Учителя. „Кажи нещо за изворите?" – пита. Оплаках му се от седмия. А Той: „Като ги чистите, на кого ги наричате?" „Никому" – невежествено отвърнах. „Не знаех, че трябваше да се наричат."

Тези извори и сега са пред очите ми, а също и онзи любопитен горски, комуто много се искаше да му поразказвам нещо за изворите.

2.2.5. ЗАДАЧА ЗА ИЗПОТЯВАНЕ

Учителят реши да се събере водата, що капеше от брега отсам Ловния парк – чешмица да стане, да има що годе и за добитък, и за хора, защото иначе носехме вода чак от разсадника. Почна работа. Водата сълзи, капе, бистра като сълза и много приятна за пиене. Издигна се нещо като преграда пред разлетия извор – изградени камъни, стегнати с мазилка от цимент, отгдето водата събрана, протече през поставения железен чучур. Той с приятен глас шуртеше в красиво циментово коритце, с отвор на долния край, свободно да изтича по малък улей. Околоврът на чешмата се издигна тухлен циментов перваз за сядане, също и за поставяне на съдини. При входа на преддверието нещо като колонки, на които любяща ръка постави саксия с цъфнал розов карамфил. Площадката вътре цяла напослана с красиви червени и сиви четвъртити плочи върху дренаж, за да се отстрани тинята, що се образуваше от дъжда и от стъпките на посетителите. Това място светна, като че там израсна красиво райско дърво, което привличаше отдалече и птички, и хора, и животни.

Понеже до циментовия перваз винаги бе кално, открихме на две места също такива изворчета, които изкопахме дълбоко и широко, изградихме с камъни и гладко замазахме с цимент. Като ги изгребахме и изчистихме, тези два басейна се напълниха с бистра вода, която преливайки отиваше направо в реката. Почна да идва жаден добитък. Коларите изпрягаха наблизо и довеждаха кротките воловце; жени довеждаха кравичките си; развесели се този кът – чу се глъчка, смях, радост. Младите идваха тук да си правят снимки. Вода на „Изгрев" нямаше, нито наоколо. Чак – разсадника, а сега милата чешмица развесели всички. Някои седяха на сянка до високото разклонено дърво над чешмичката с книга в ръка. Жени идваха тук с децата си, с плетиво в ръка или хурка. Там закусвахме, там носехме сготвения обед за работниците, що като пчелен кошер жужеха. Едни копаеха пясък от реката, други зидаха, трети мажеха. Учителят е навред. Той е душата на цялата работа. Косата Му блести на слънцето и озарява красивото Му лице. Той не заповядва, не командва. Той сам работи, а пет чифта ръце се спускат да го изместят – те да направят, каквото е нужно.

Като се свърши красивата чешмица, Учителят обяви чудна задача – задача за изпотяване, или казано – Лековита задача. В що се състои тя? Всеки си избра по две стомни. Едни си взеха големички, други – средни, а за малки и дума не ставаше. Почна се тъй: Първия ден слиза от палатката

си (тогава още станувахме на палатки) право при чешмичката. Там, седнал на перваза, чакаше реда си докато подранилият наливаше от чучура. Така напълнил съдините си, възлизаше край горичката към изходната точка. Втория ден слиза два пъти със същите стомни; помежду това изпива чаша гореща вода. Третия ден слиза три пъти едно след друго; пак възлизане, пак чаша гореща вода. Изпотяването проработи – и да не щеш, трябваше да се преобличаш със сухи дрехи. Четвъртия ден – четири пъти слизане и възлизане с пълни стомни, гореща вода, къпане два пъти – защото изобилната пот просто шуртеше през порите. След банята се чувствуваш като в рая – сякаш си обновен, олекнал – крилат. Петия ден – пет пъти слизане и възлизане, пет чаши гореща вода, три пъти къпане – обливане с топла вода и преобличане... Шестия ден – о, задачата става сериозна. По средата си – малко се уморяваш. Ще ти се да си легнеш и да спиш, да спиш. Но задача от Учителя е това, трябва да се изпълни докрай. Глътките от горещата вода отнимат жаждата, а междувременното къпане и преобличане улесняват задачата. Срещаме се и отминаваме със закачки: Кой път ти е сега? Различни отговори – запъхтени, весели, закачливи. Събужда се дух на съревнование. Почти не почиваш никъде – нагоре, нагоре и пак нагоре. Пълним съдини с чиста вода, поливаме новопосадените плодни дръвчета – круши, ябълки, сливи... Работа! Работа! Седмия път се чувствуваш като, или почти като, победител. Осмия ден осем пъти слизане към изворчето и възлизане с натежалите вече пълнички стомни с кристалната вода. Деветия ден – девет пъти същото. Някои вместо стомни носеха пълни кофи с вода. Всеки се хвалеше с повече пот, с баните, с преобличането, с доброто си самочувствие.

Десетият ден е цяло тържество за всеки един, наел се с нелеката задача. Десет пъти надоле с празни съдини, 10 пъти нагоре към палатките с пълни съдини; 10 чаши вряла вода се изпи между всеки един промеждутък и по ПЕТ обливни бани и преобличане. В един ден, в едно юлско утро. Що пот излезе от нас, що лекота и блажено самочувствие след това! Някои даже обличаха вълнени фланели, палта, та изпотяването да стане пълно. Почти всички от „Изгрева" изпълнихме задачата, а и от града някои се наеха с нея. Какви картинки бяхме! Вън дърво и камък се пука от горещина, а ние с вълнено облекло, шапки, шалове и се потим ли, потим. Идваха любопитни да ни гледат. Цяло произшествие за тях. Чудеха се, подсмиваха се, гавреха се с нас тайно и явно.

Веднъж, в тия 10 дни, носейки пълните стомни, се отбиваме през гората да минем под сенчица... Там в гъстака, близо край пътя скрит снажен човек се сгушил, облечен в широки черни дрехи, до висока черна капа... Калимявка!! Поп, не, владиката Стефан! Косата му кълрава, брадата също. Хубавец, няма що да се каже. Очите черни – светкат, светкат. Скрил се да ни наблюдава... Какво ще види? Некрасиви забулени фигури, потни, запъхтени, неугледни. Носим вода със стомнички. Гледа ни той, гледа, но нали той се крие, не го поздравяваме, а вървим напред. Изкарахме задачата. Наполяхме, напоихме всички садива.

Но... но... почна разрухата. Първо счупиха и разхвърлиха копките с цветята при входа. Второ, затрупаха бистрите басейни за добитъка. Трето, извадиха всички мозаични плочи от постилката и веднъж, жалка и неочаквана картина: дебела бодлива тел преграждa високото чело на

чешмата – счупен чучура, разрушено коритцето на златната чешмица. Това място отново стана кално и неприветливо – локва – никой не можеше да се приближи поне устните си да накваси от мокрия бряг...

Колко труд бе покрай нея! Колко много колички пръст и кал се изхвърли далече от там, колко чакъл и пясък се докара, за да се напостели земята! А прекрасен стана този кът, да му се ненагледаш. Ония цъфнали карамфили пръскат приятно благоухание – оставиш съдините, седнеш на перваза; слънце те пече и ти приятно замаян чакаш реда си, или и да не чакаш, седиш с книга в ръка, дишаш с наслада. Коритцето се пълни и прелива от чучура сякаш песен пее... Жадно пиеха от басейна воловците. Коларят ги държи за поводите и ги чеше по врата. – Де, Белчо, де Сивчо! А каква весела глъчка около чешмата! Тук идваха коларите и да обядват. Ново бакърено бяло канче със синджир, който иска да си налее, да се напие.

Учителят при всяко идване внася по някое подобрение. Всяка вечер чешмичката се измиваше цяла и наоколо премиташе добре. Като изгрее слънцето, право в нея! Сякаш си даваха среща – Вода и Слънце! Вода, Слънце, Учител и ученици. Крилати станахме от радост. Леко ни, леко; не сме на земята – то на земята сме, но сякаш духът ни се носи високо, високо! Що пара се даде за цимент, плочи, камъни, тухли, вар, пясък. Той, Учителят даде тия средства, а трудът от нашите братя и сестри. Да, и сестри, защото всред общия труд не може да не вземеш участие, макар да си и най-крехкото създание. Така, от кална бърлога, това място стана угледно – красив целебен кът, уви, за кратко време.

Негово преосвещенство не рачи да я остави тъй наредена и преобразена. Не го задоволи красивата чешмица. Смешно и неуместно му се видя такова нещо. Сърцето го заболя от прахосване на народната пара. Ех, да беше то поне монастир, или най-малкото – оброчище. А и защо този Учител мъчи своите ученици с тия стомни. О, как плаче той за своите загубени овчици. Сърцето му капе от кръв при тая тяхна пот, при това тежко самоизмъчване. Не можеха ли те да минат с по една запалена свещица в църква, мирно да стоят там пред иконата на светаго Дмитрия, Козма и Дамян, и пр. Нямаше да има нужда ни от потене, ни от къпане, ни от преобличане... Горкият народ! Безсилно стене светият пастир, загрижен за тяхното спасяване. Може би си е и поплакал за народното тегло. Може би е коленичил, издигнал белите си благоухаещи ръце с маникюрни нокти нагоре към престола на Бога да го осени, да му даде съвет и свише внушение какво да стори, как да предотврати тази нова напаст, това застрашаващо връщане към езичеството – преклонение пред Въздух, Слънце и Вода. И този самозван Учител!!? И най-после го осени прозрение свише. Речено – сторено. Нареди да се разтури езическото капище, да се низрине златната чешмица.

Но, късно, много късно се досети да направиш това, ти свети старче. Над 500 души ние минахме през природното чистилище, чистилището на Водата, Въздуха и Светлината. Така обновени се готвехме да изпълним и други здравни задачи, които ни се даваха в школата. Наскоро ни прекараха Рилския водопровод. „Изгрев" се обниза от чешми.

2.2.6. ЗАДАЧА СЪС СТОМНИЧКИТЕ

Наскоро след това ни се даде нова задача. Всички изгревяни с по една малка стомничка да се изкачат по ред от една минута с надпреварване към Витоша; сборен пункт: Ел–Шедар – чешмичката. При тръгване от „Изгрев" специално лице ни записва кой кога е тръгнал – час и минута. Като пристигнем горе, друго лице пак същото: кога се връщаш от там – час и минута. Който пръв се отправи за там завари Учителя до огнището, подклажда чайниците. Можехме да си починем малко, дорде изпием чашка чай и се преоблечем. Тези два списъка имат назначение като се съпоставят резултатите за всекиго да се види кой е първенеца от братята и сестрите.

Какъв ентусиазъм, какъв прилив от радост и сила! Не вървиш по пътя, а летиш. Никой с никого не говори, гледа пред очите си Витоша да стигне – горе! Там го записват, налива водица от чешмичката и – тича назад. Пътят е стръмен: сипеи, скали, хендеци, храсталак. Но понеже „летиш", нищо не ти се вижда трудно. Назад и напред хората приличат на мравуняк – едни се качват, други слизат – цяла върволица. Светлите рубашки на братята и пъстрите премени на сестрите се откройват през лъкатушния път като живи цветя. Пот! Каква ти пот?! Река по тебе тече: от косата, от веждите, а от ушите, цеди се като бисерни обици.

Не ходим, а хвърчим. Всяка клетка се радва, ликува, ръкопляска. Почивка? Не, горе, само горе. Там, колкото да се преоблечеш, пиеш чая, наливаш стомничката и с чашката и премяната във възелчето тичаш по пътя си. Едвам си видял небето – синьо, усмихнато. Тук–таме не липсват и счумерени облаци. Но теб не ти е сега до пейзажи – само целта! Ще ти се да надвариш някого, ще ти се пръв да бъдеш.

Пристигане. Учителят сякаш ни брои. Записват името ти – часа и минутата и – дим да те няма! Сякаш някакъв вятър те грабнал и те носи надоле. Едни пълля по стръмното, други те застигат, отминават. Не си говорим нито думица. Една усмивка, едно вдигане на ръка и – толкоз. Летиш, летиш. Нова пот те облива – нов поток от челото и нови дълги бисери по ушите. А сърцето пее ли, пее; сега му е паднало да тупа колкото си иска; сега то е птичка – волна и чевръста.

Село Симеоново – къщичките ти се мярват като на сън. Ето ни по широките тръби на Рилския водопровод. Доле, доле! Линията – прекосяваме я с пълната стомничка. След 2 минути си при палатката си, след като си записан и отново отброен. Къпане, преобличане, чай. Чудесна почивка и сън върху походното легло.

Грънчарят на женския пазар се чуди и се мае, че никога до сега не е продал за един ден над 200 парчета стомнички.

Надпреварването продължи и на месечина. Заваля дъжд.

От резултатите се видя следното. Първенец от братята е Панталей – панагюреца – красивият и строен Панталей. От сестрите? Да кажа ли? Не е ли нескромно да спомена това име? Не ще ли се усъмнят? Но списъците са налице, изчисленията проверени от математика Георги Радев.

С тази задача пречистихме кръвта си от всякакви утайки за още дълги години.

2.2.7. ЗАДАЧИ

сканирани документи

2.2.7.1.1 Превземане на „Черни връх", който стана „Бели връх", пролетта – 1923 год.

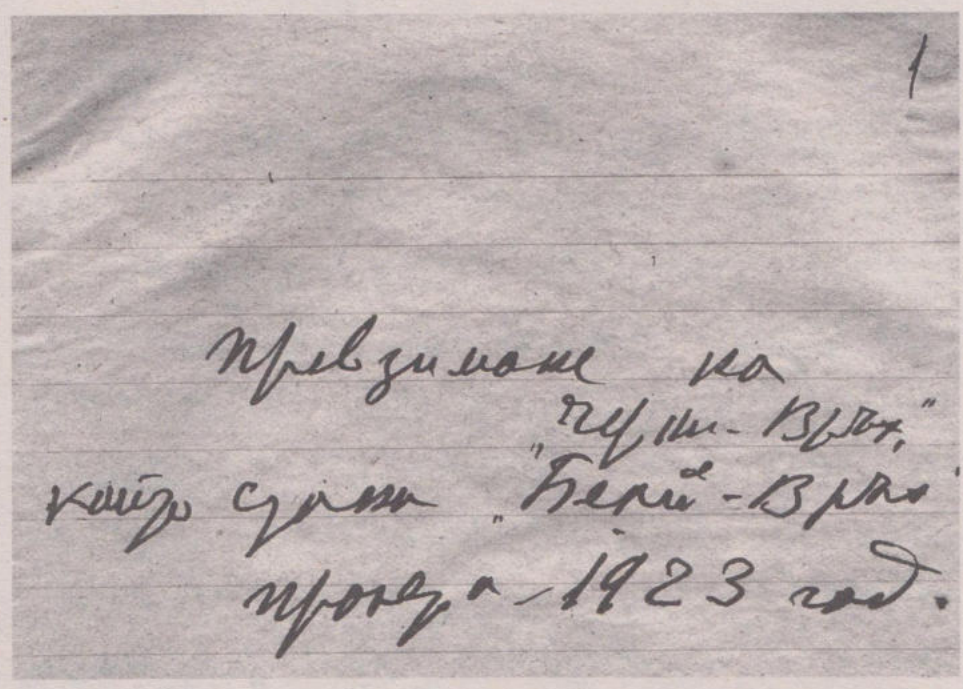

1

Превземане на „Черни-Връх", който стана „Бели-Връх" пролета-1923 год.

2.2.7.1.2 Превземане на „Черни връх”,
който стана „Бели връх”, пролетта – 1923 год.

Асинета 3

I. Задачи от Учителя

I. превземане на Черния Вѣрх

Още отпочало, учителя ни изведе към планината. Сборния пункт: в 3 часа сутринята при чешмата на артилер. казарма. Това беха първите уроци по точност, и едва ли некой оставаше назад. Учителя – винаги пръв. Какво изобщо – още тогава той ни нарече свои ученици. Тогава нямаше до [Драгоневци Виташа] нито рейс, нито трамвай. Пътувахме пеша – чак до планината. А нагоре – като почнеш през „Вади Душа“, „Зеленка“ все стръмно, все баирище, но с кратки почивки

Задача втора 21

Виждане в тъмното

Учителят в Школата, през 1923. г. загатна, че е добре да се научим да гледаме и в тъмното, и, като че нищо не е казан, добави: да се тръгне за Витоша точно в 12 час, и да се посрещне слънцето от една висока скала (Вълчата скала)

Още рекъл - не изрекъл, ний го взехме за сериозна задача, която трябва да се изпълни. Спец. клас се наглоси по особен начин. Към 11½ се намерихме всички в студент. квартира на братята Георги Радев и Георги Марков.

Задача трета 45

Сам си помогни

В общия, особено в спец. клос учителя често подчертава че окултния ученик трябва да се научи сам да си помага в живота, да не очаква на чужда помощ. Тай поставяме за пример америк. студенти, които работят като помощници в некой ресторант, полят отопление в некая голяма къща и др. като по този начин си помагат, завършват на свои средства някое спец. уч. ще или университет и като така, не остават никому задължени.

Ведиож той ни каза по определен: „Каквато пари

2.2.7.4. Задача за почистване на 10 извора в планината.

Задача четвърта

67

IV. Задача за почистване на 10 извора в планината.

Учителя каза, всеки от нас да почисти по 10 извора на Витоша Речено-сторено. В една ранна сутрин незнам как излетех нагоре като „Пиле Соколово". Секаш имах крила на позете си. Роса по челото, пламък в гърдите.. Освен хлеб, взех си и една лопатка, а също така и една тенекена кутия за изгребане.

Оставих далече и Града, и тухлажната ф-ка, и селото даже. Ето ме по „Бери душа", най-стръмното откъм моста; Монастира ауе спи — и аз си почивам за малко на „Зеленка"

2.2.7.5. Задача за изпотяване. Задача пета

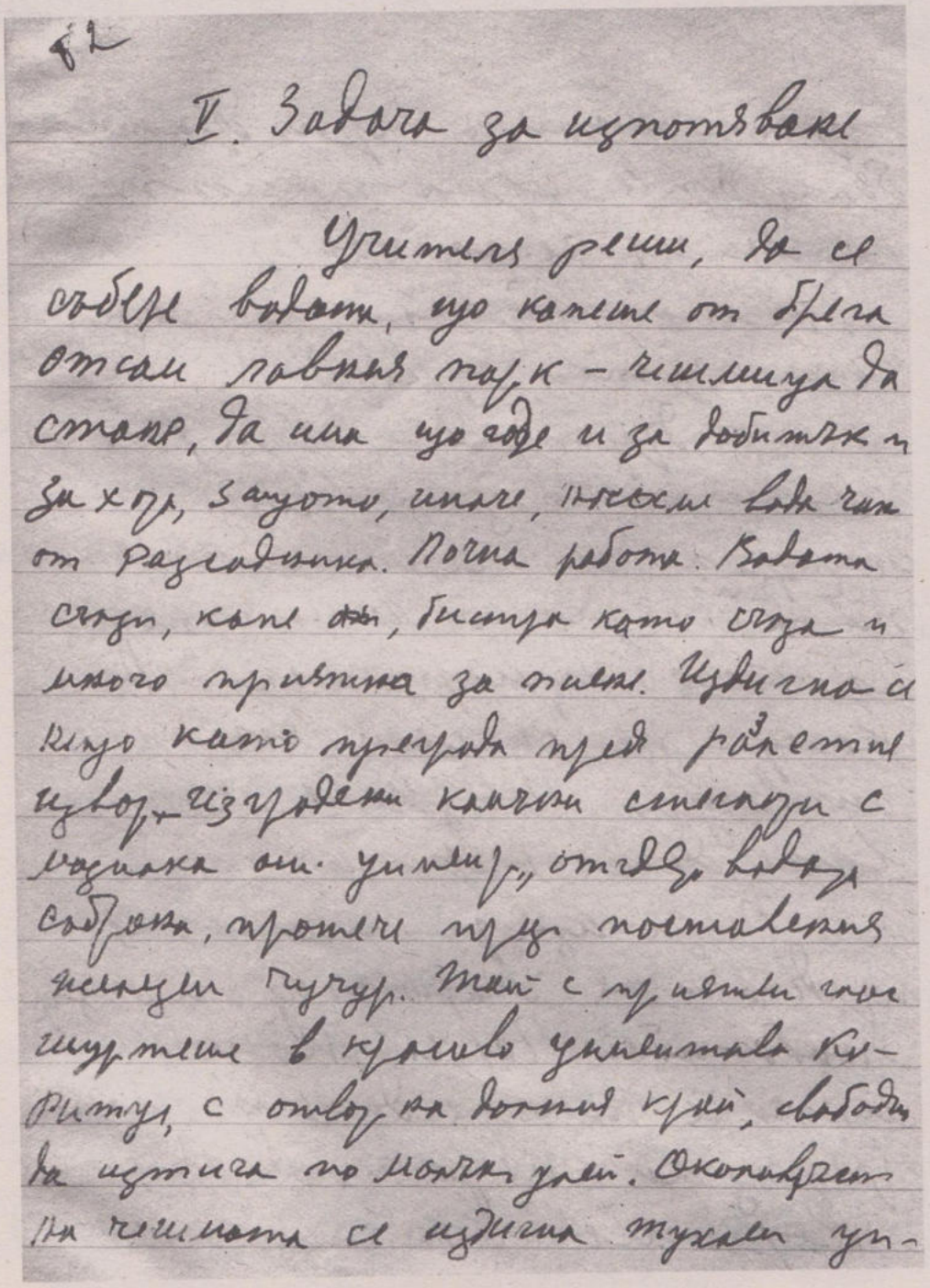

82

V. Задача за изпотяване

Учителя реши, да се събере вадата, що капеше от брега отсам лавния парк – чешмица да стане, да има що годе и за добитък и за хора, защото, иначе, носхме вада чак от разсадника. Почна работа. Вадата сгъзи, капе ~~от~~, бистра като сгъза и много приятна за пиене. Издигна се кепо като преграда пред разлетия извор – изградени камъни стегнати с мазилка от цимент, отгдето вадата собрана, протече през поставения железен чучур. Тай с приятен глас шуртеше в красиво цементава корито, с отвор на долния край, свободна да изтича по малъкъ улей. Околовръст на чешмата се издигна тухлен ци-

9С

чистилището на Водата, Въздуха и Светлинор. Така обновени се готвеме да изпълним и други здравни задачи, както ни се давана в школор.

Наскоро ни прекорана Рилския водопровод „Изгрев" се обнизи от чешми.

VI. Задача с стомничките

Наскоро след това, ни се даде нова задача. Всички изгревяни с по една малка стомничка да се изкачат по ред от една минута с надпреварване към Витоша; сборен пункт: Ел-шедар — чешмичката. При тръгване от „Изгрев" специално лице ни записва, кой

3.

ЛИТЕРАТУРНОТО ТВОРЧЕСТВО НА ОЛГА СЛАВЧЕВА

3.1.

ПОЕЗИЯ

3.1.1.

АСИНЕТА. ПАНЕВРИТМИЯ

София, 1935. 14 с.

Сканиран документ

АСИНЕТА

ПАНЕВРИТМИЯ

1935

ПАНЕВРИТМИЯ.

1

ПЪРВИЯ ДЕНЬ НА ПРОЛѢТЬТА.

Първия день на пролѣтьта,
Първия день на радостьта,
Първия день на любовьта
Носятъ сила и животъ (2)
И животъ и животъ
Носятъ сила и животъ. (2)

И оживѣва и ни буди съсъ любовь;
Ставайте отъ сънъ деца!
Пролѣть мила вечъ дойде.
Цѣлата природа пѣе;
Слънце топло вече грѣй.
Носи цвѣтя и плодове,
Носи пѣсни и игри.

Пълни всѣка тварь съсъ животъ.
Буди възторзи сладки въ духътъ.
Развеселява сърцата ни.
Грѣе, грѣй слънчице благодатно вечъ —
Цѣлува нежно цѣлата земя
И я окичва съ прелестни, безброй цвѣтя.

Звѣзди блѣскави брилянти
Свѣтли сказания мълвятъ.
Грѣе луната безспиръ лети
По своя пѫть,
По небесна ширь.
И деньтъ пристига следъ нощьта.
(2) Любовь и радость,
Сила и младость
Слънцето носи
И вдъхновява и възраства въ красота.

2
КРАСИВИЯТЪ ДЕНЬ (Сан-Зи).

Ето го ражда се красивий день!
Ето го слънцето къмъ нази грѣй!
Химни въ гората весело птиченце пѣй.
Ние играемъ по росни трѣви и цвѣтя.
Свѣтлата радость обилно въ живота ни грѣй,
Сила въ душата безспирно излива ни тя.

Ний планинитѣ обичаме —
Дивни Мусала възпѣваме.
При седмострунната арфа на Рила седимъ,
Мощното слънце посрещаме на ранина,
Чудни звезди и съзвездия въ небето следимъ.
И луната прекрасна въ небесната ширь.

3
ЕВЕРА.

Слънцето грѣй,гали съ лжчи цвѣтенца и трѣви и насъ.
На ранина възторжено играемъ ний.
Въздухъ — благодать,
Птички хвъркатъ весело надъ насъ,
Природата сияе цѣла въ красота,
Росна трѣвица блѣснала въ елмазъ,
Цвѣтята лѣятъ ароматъ.

Слънцето грѣй праща веселие по цѣлата земя.
Цѣлиятъ миръ събужда, вика съсъ любовь,
Влива ни животъ,
Дава радость, миръ и красота.
Залѣзва то, но вѣчно се явява пакъ.
Блѣсти, изпраща жива свѣтлина —
Служитель милъ на Благъ баща.

4
СКАЧАНЕ.

Нагоре да полетимъ!
Къмъ безкрайния просторъ.
Миръ любовь и свѣтлина!
Вѣчно пѣемъ въ красота
И носиме мждростьта.

— 4 —

5
ТЪКАНЕ.

Всѣки день, всѣки часъ, всѣкоя минута
Ний сновемъ и тъчемъ най-красиви мисли.
И животъ святъ и чистъ
Въ наший домъ посѣваме.
Нека миръ и любовь въ сърца ни да царува.
Доброта, милосердие въ нази да живѣй,
Свѣтълъ день и веселие безспиръ да грѣй.

Цвѣтенцата ароматъ сладостенъ пилѣятъ.
Птичкитѣ въ небесна ширь
Чуруликатъ, пѣятъ.
И дъждеца ромоли
Надъ ниви и ливади.

Тъй и ний всѣки день,
Всѣкоя минута
Ще растемъ въ разумностьта,
Богу да послужимъ
И въ душитѣ си красиви мисли
Ние да втъчемъ.

6
МИСЛИ.

Мисли, право мисли (2)
Свещени мисли за живота ти крепи (2)
Крепи, крепи, крепи,
Свещени мисли за живота ти крепи } (2)

7 У.
АУМЪ.

Аумъ, Аумъ, Аумъ, Аумъ, Аумъ, Ау-менъ. (5)

8 У.
ИЗГРѢВА СЛЪНЦЕТО.

Изгрѣва слънцето, праща свѣтлина,
Носи радость за живота тя. } (2)
Сила жива изворна течуща (4)
Зунъ ме зунъ, зунъ ме зунъ,
Биномъ томето. } (2) У.

— 5 —

9

КВАДРАТЪТЪ.

Слънцето грѣй, трепти зората въ животъ и любовь!
Трепти зората грѣйнала въ брилянтени лжчи.
Всичко днесъ пѣй,
Всичко днесъ сладко-гласно пѣй;
За Божий день,
За новий свѣтълъ Божий день,
За радость нова, що въ сърцата ни безспиръ той лѣй.

10

МАДЖЕСТО-ЕЛЕГАНТО и ВИВЕНДО.

Всѣка сутринь предъ зори
Слънцето посрещаме,
Лжчи, въздухъ и роса
Радватъ нашитѣ сърца. } (2)

Вдъхновени мисли
Да потекатъ.
И красиви чувства
Да растатъ.
Нека да просвѣтне
Лицето ми
И да се весели сърцето ми.

О, водице, жива ти,
Влѣзъ измий душата ми!
И ти слънчице безспиръ
Грѣй въ нашия животъ. } (2)

11

ПОБЕЖДАВАНЕ (Форсимо).

Деньтъ пристига следъ нощьта
И радость иде следъ скръбьта.
Вървиме ний по свѣтлий пжть
Прегради нѣма да ни спрътъ.

Ликъ природенъ се разкрива
И зора се зазорява,
Свѣтлината сладка жива
Въвъ душата ми огрѣва.

— 6 —

О, Ти Боже, творче мой,
О, Ти Царь надъ вси царе,
Само съсъ Тебъ е най-добре
И само въ Тебе миръ, покой.

Ний се отъ мжки не боимъ
И пречкитѣ ще победимъ.
Ний превъзмогваме беди,
Щомъ нашъ водачъ Си Боже Ти. } (2)

12
РАДОСТЬТА НА ЗЕМЯТА (Люлѣене).

Ликува цѣлата земя,
Весели се отъ сърце.
И тича тя по своя пжть,
Като девица възлюбленна.

Тя жадува слънцето
И къмъ него се стреми
То я милва отъ далечъ
И целува я съ лжчи.

Тя се радва и му пѣй:
О, слънце, на живота мой!
Летя, летя къмъ тебе непрестанно
И пълна съ радость.

Рѣки текатъ,
Извори бликатъ чисти,
Върхове бѣлоснѣжни,
Въвъ розови сияния
Обливатъ изобилно
Съ милувки нежни.

13
БАЛЕТИ.
I.

Колко приятно
Птиченце пѣе
И благодатно
Слънцето грѣй.
Росни ливадитѣ,
Свежи полянитѣ; } (2)
Играемъ ний и пѣемъ въ ранина.

— 7 —

Живота е красивъ и изобиленъ,
Че Богъ надъ нази гледа милостивъ. } (2)

А следъ игри и
Пѣсни красиви
Ние работимъ
Въ нашитѣ ниви.
И ги посѣваме,
Съ семе избрано
Да никне мждрость, истина, любовь.

И дребенъ дъждъ — роса
Ще ги полѣе } (2)
И слънце живо ще ги възрасти.

II.

Всѣкий хубавъ Божий день
Дишамъ радость и животъ.
И ликътъ ми е засмѣнъ,
Че обича менъ Господъ.

Слънчицето съсъ любовь
Милва моето лице
И гласътъ любимъ Христовъ
Шепне въ моето сърце:

Крепка, смѣла ти живѣй
И помагай на свѣта!
Съ пѣсни радостни възпѣй
Ти на Бога любовьта —
Нашъ Баща любимъ и святъ,
И на вси души познатъ.

III.

Колко съмъ доволна,
Че ме Господъ люби, } (2)
Мждростьта Му дава
Знание богатство.

Че съмъ жива, здрава;
Весело си пѣя,
Трудя се работя,
Богу се надѣя.

— 8 —

Сутринь рано ставамъ,
Слънцето посрещамъ,
То ме благославя
И животъ ми дава.

Въздухъ дишамъ благодать,
Радостна отивамъ за дома,
Цѣлата природа съ мене пѣй,
Слънцето ме живо грѣй.

Природата ме обича,
И въ живота ми помага,
Грижи се за мене всѣки часъ
И ме мждро поучава:

Работи, учи, време не губи.
Време не пилѣй, скжпъ животъ пази.
Той е Божий даръ и незамѣнимъ
Ти добре пази го всѣки часъ.

Ходи, ходи, ходи за водата ходи
Презъ рѣчица бистра
По пжтека чиста.

О, водице, сладка, жива,
Носишъ ти живота новъ.
Тебъ обичамъ, тебе любя,
Тебе търся всѣкий часъ.

По ливади и градини
Непрестанно тичашъ ти.
Тъй презъ всичкитѣ години
Бѣгай, тичай и лети.

Колко съмъ доволна,
Че ме Господъ люби,
Мждростьта Му дава
Знание, богатство. (2)

Че съмъ жива здрава;
Весело си пѣя,
Трудя се работя,
Богу се надѣя. (2)

— 9 —

Сутринь рано ставамъ,
Слънцето посрещамъ,
То ме благославя
И животъ ми дава. } (2)

IV.

Стжпка по стжпка
Ходиме ний
Напредъ въвъ Божията любовь,
Чертаемъ свѣтли бждинини,
Животъ ни чака хубавъ, новъ,

Всички прегради преодоляваме,
Щомъ Божий духъ живѣе въ насъ.
Трудимъ се, работимъ, учимъ се пѣеме,
Благодариме всѣки часъ.

Напредъ безспирно ще вървимъ,
Свѣтътъ съ добро ще победимъ.
Животъ предъ насъ е хубавъ, новъ,
Съсъ мждрость, Истина, любовь.

Пжтека свѣтла се разкрива
И нова свѣтлина.
Надъ нази мило слънце грѣй,
И птиченце си пѣй,
Цвѣтя ухаятъ, зрѣятъ плодове
Всичко расте, живѣй.
Радва се цѣлий миръ.

Въздуха е благодатъ,
Вредомъ чудна красота,
Извори бликатъ — чиста вода,
Бистра роса
Всѣко листо краси.

14

ИЗГРѢВЪ (Пентограма).

Ето вечъ идемъ ний, свѣтозарни лжчи,
Царски даръ носимъ благъ!
Радость и миръ за вси,
Свѣтлина и жива красота,
Свобода за всичкитѣ разумни души.
Ний сме слънчеви лжчи на любовьта дошли въ свѣта
Зло да победимъ, миръ да въдворимъ.

Съ благость и свѣтлина, съ нежна любовь
Новъ животъ на милостьта въ свѣта да въдворимъ.

Прибавка къмъ стр. 9 следъ стиха:
„Ти добре пази го всѣки часъ."

А подиръ игритѣ
Ще отида да работя,
Време да не губя,
Доръ въ небето слънце грѣе.

Хай напредъ едно, две, три
Съ бодри стжпки ти ходи.
Още малко ние тукъ
Ще си поиграеме сега.

Следва стиха: „Ходи, ходи...

ПѢСНИ

ХИМНЪ НА ВЕЛИКАТА ДУША.

Грѣе слънцето,
Свѣтло е навсѣкжде,
Обвита е земята съ топла дрѣха.
Събужда всичко живо
Тече водата,
Расте тревата,
Свежесть лъха навсжде.
Всичко се движи
Пълзи и лази;
Хвъркатъ птицитѣ,
Бѣгатъ сърнитѣ,
Вѣе вѣтъра,
А човѣкътъ стои и мисли що да прави.
Чува се радостната пѣсень:
„Великъ си Ти, Господи!
Велики сж Твоитѣ дѣла,
Велико е Името Ти
Надъ всичко!
Ти царишъ
Въ сила и животъ,
Въ знание, мждрость,
Истина, любовь.

У.

БЕРШИД-БА.

Бѣ нѣкога тъменъ свѣта —
Скръбь и тегота въ мойта душа.
И въ сърцето ми
Бѣ страшна нощьта.

Но въ тъмний мракъ
Слънчеви ликъ се яви —
Първа свѣтлина,
И очерта въ мигъ
Всичко красиво и добро
На тозъ Божественъ
И радостенъ новъ животъ.

— 12 —

Изпълни той моята свѣтла душа
Съ мждрость и любовь.
Отъ изтокъ изгрѣя
Спасителна звезда
И вдъхновение душа ми озари.

ПРОЛѢТЬТА ПРИСТИГА.

Ето пристига чудната пролѣть,
Слънцето изгрѣва.
Всичко се буди, расте,
Живѣе и се радва
И благодари на Бога.
Пролѣть, пролѣть е дошла!

Птиченце въ небето
Сладко чурулика,
Слънцето приветно
Цѣлий миръ облива
Съ радость и любовь.

Тържествува цѣлий миръ
И благодари на Бога.
Пролѣть, пролѣть е дошла.

Птиченце въ небето
Сладко чурулика,
Слънцето приветно
Цѣлий миръ облива
Съ радость и любовь.

Изворче блика, поточе пѣе,
Шума се развива.
Дивна природа изпраща
Въ цѣлий свѣтъ велика радость,
И чозѣка насърдчава,
Пълни съсъ надежди тя.

Че като се труди,
Пѣе и работи,
Въ пжтя ще успѣва
И ще жъне сладки, зрѣли плодове.

— 13 —

Смѣло, смѣло, о, душа!
Все така напредъ въ победа,
Свойта цель ще стигнешъ ти.

Само кой се труди,
Пѣе и работи,
Въ пжтя ще успѣва
И ще жъне сладки, зрѣли плодове.

Смѣло, смѣло, о, душа!
Все така напредъ въ победа,
Свойта цель ще стигнешъ ти.

ПѢСЕНЬ НА МАЛКАТА БУБУЛЕЧКА.

Мене роди Богъ съсъ любовь
И озари съсъ живота новъ.
Едвамъ, едвамъ расте
И зрѣе ми душата,
Но ето вечъ, вървя нагоре,
Слънцето где блѣсти.
Ще видя туй,
Душата ми що люби и копней.

Тъй бубулечката шепти
И се стреми
По нанагорния пжть
И пречкитѣ една следъ друга побеждава.
Безброй скали, поля, долини
Смѣло преминава
И все напредъ
Се тя къмъ върха възвисява.

Тъй вѣкове безброй летятъ
И времето я преобразява.
И ето вечъ порастна тя девица мила —
Чиста роса — душа красива,
Творение на Бога.
Разлива миръ
И нежна радость по свѣта.

— 14 —

3.1.2.
ХЕЛМИРА. АСАВИТА. БОЖЕСТВЕНА ПЕСЕН
София, 1935. 47 с.: с цв. ил.
Сканиран документ

ХЕЛМИРА

АСАВИТА

БОЖЕСТВЕНА ПѢСЕНЬ

АСАВИТА

БОЖЕСТВЕНА ПѢСЕНЬ.

Заспахъ въвъ страшната онази нощь,
Когато рекохъ: „Вечъ да не осъмна!
Защо ли, Боже, да живѣя ощъ?

О, вѣченъ мракъ, покрий сждба ми тъмна!
И страшний день на моето рождение,
Кога прокоба зла надъ мене гръмна."

За сетенъ пжть изказахъ азъ моление
И плакахъ на възглавието горчиво;
Душа ми пълна бѣ съсъ огорчение.

Заспи на вѣки, ти сърце бурливо
И спрете сълзи отъ очи ми вече!
Азъ пихъ до дъно чашата горчива.

Жестока орись ме на скръбь обрече.
Възходний пжть самичка съмъ поела
На помощь менъ се никой не притече,

И само скръбь до днеска съмъ видѣла,
Страдания за тѣлото и душата —
Безбройни мжки само съмъ приела.

Като че ли излишна на земята
Родихъ се азъ. Но стига вече, нека
Смъртьта да ме избави отъ теглата!

Ей тръгвамъ вечъ въ подземната пжтека...

— — —

Но въ този мигъ просвѣтна въ тъмнината,
Огрѣя слънце въ мойта бедна стая,
Затрепкаха лжчи на свѣтлината.

3

Като че въ мигъ намѣрихъ се въвъ рая.
И ей предъ менъ видение свѣтливо,
Което азъ се мжчехъ да позная.

И въ туй лице неземно и красиво
познахъ жена — лице на ангелъ нежни,
Разливащо лжчи — сияние живо.

Облечена въ одежди бѣлоснѣжни.
Криле могжщи трепкаха отъ Нея,
Достигащи до небеса безбрѣжни.

Пристжпи Тя предъ менъ и се засмѣя:
— Познавашъ ли Ме, Азъ съмъ Асавита?
При тебе ида, радость да ти влѣя.

Отъ днеска ти подъ Моя си защита,
Съсъ ново име: казвашъ се Хелмира!
Отъ днеска вече ставашъ ти честита.

Ела съсъ Менъ да литнемъ изъ ефира,
Задружно да изпѣемъ нова пѣсень.
Да екне гръмко твойта спяща лира.

Ще дойдешъ съ Мене въ свѣтлий миръ чудесенъ,
Да видишъ ти надземнитѣ свѣтила
По свода синъ разсѣяни небесенъ,

О, ти душа, преогорчена, мила!"

— — —

Въвъ тозъ мигъ ме Тя преобразява:
Съ одежда бѣла и крила могжщи,
И лира златна у ржце ми дава.

И станахъ азъ ефирна — ангелъ сжщий.
Приближи Тя и ме помилва нежно
На свойта гръдь катъ майка ме прегръща

На дрехата си чиста, бѣлоснѣжна.
И ето ний свободни и щастливи
Политнахме въ пространството безбрѣжно.

4

Омайна нощь, свѣтяща и красива!
Лѣтиме ний нагоре отъ земята
И звезденъ сводъ надъ нази се разкрива.

Молитва тиха шепнатъ ми устата:
„Учителю, води ни ти нагоре,
Отъ всѣко зло пази ни ти душата!

Чрезъ Тебъ за нази нека се отвори
Небето. Пропускъ сигуренъ бжди ни!
Ако прегради срещнемъ изъ простора,

Кога летимъ на горе въ свода сини".
И гласъ въ сърцето ми отвърна благо:
„Съсъ васъ ще съмъ презъ всичкитѣ години,

Духътъ на Бога нека ви помага!"

— — —

Къмъ слънцето летиме ний безспирно,
На гости скоро ще му бждемъ ние.
Пжтуваме въ пространството ефирно.

Пжтека свѣтла се предъ нази вие.
Ще се отбиемъ първо на луната,
Лице си вѣчно що отъ нази крие.

И ей на тамо носятъ ни крилата!
А вой и писъкъ чувамъ да долита
Съсъ вѣтъра, донесенъ отъ земята.

Притиснахъ се за мигъ къмъ Асавита
И ужасъ пакъ изпълни ми душата.
Усети Тя но нищо не попита,

А ощъ по-крепко стисна ми ржката.

— — —

И колкото по-горе ний летиме
Къмъ месечината и близо сме до нея,
Отъ студъ едвамъ ржцетѣ си държиме.

5

Но нищичко да кажехъ азъ не смѣя —
Азъ вѣрвамъ, вѣрвамъ въ тоя Духъ прекрасенъ!
И тази вѣра ми сърцето сгрѣя.

Какъвъ е студъ, какъвъ е мракъ ужасенъ!
Безъ Асавита тукъ щѣхъ да погина
И пжтя невъзможенъ и опасенъ.

И мъртва тукъ ще падна и почина
На тази първа гара въ небесата;
На тазъ планета въ мрачната родина.

Но ето вече стигаме Луната,
Нагазваме по ледната ѝ сфера.
Тя чудно е красива отъ земята,

Но тукъ не можехъ нигде да намѣря
Цвѣтецъ, гора, рѣки или морета.
И още тамъ се мжчехъ да разбера,

Каква тя роля има на небето,
Какви сж тия чудеса природни,
Защо тя крие си отъ насъ лицето?

Какви сж тия циркуси безводни,
Долини мрачни, глухи и безлюдни
И тѣзъ пустини ледни, неизбродни,

И тѣзъ тунели подъ земята чудни?
Тогава ми продума Асавита:
„Въпроситѣ ти, вѣрно, че сж трудни,

Но отговоръ ще чуе, който пита.
Това азъ другъ пжть тебе ще разкажа.
Сега за тебе тайната е скрита

И нищо тукъ не искамъ да ти кажа."

— — —

И полетѣхме пакъ изъ мрачината.
Но въ мигъ предъ насъ човѣци нѣколцина,
Явиха се внезапно отъ Луната.

6

Но кой не знае Лютеръ и Калвина
И Цвинглий съ тѣхъ? Пристжпиха учтиво,
Като стопани въ своята родина.

И Лютеръ първи ни запита живо.
Той мислѣше, че търсиме спасение
На тѣхната планета пуста, дива.

Но, отговори Тя: „За съжаление!
Спасение не диримъ ние тука,
Къмъ слънцето е нашето летение.

Ний търсиме изкуство и наука.
Къмъ Истината вѣчна се стремиме
И вѣрваме въвъ нашата сполука!

И затова въ небесний миръ летиме —
Велики тайни нови да откриемъ
И отъ преградитѣ се не боиме.

Отъ Изворъ живъ вода сами си пиемъ —
Въ сърце ни разумътъ като говори.
Религии други не желаемъ ние.

Че Богъ кога човѣку проговори
Въ душата му яви се и погледна.
А църквитѣ измислиха ги хора.

Тѣ напасть грозна сж и само вредна;
До днесъ смразяватъ людетѣ въ живота
И нужда сж отъ всичко най-последна.

Създадоха тѣ не една Голгота."
Тогава Калвинъ каза съсъ смирение:
Великото въ живота — е доброто,

Говорихме ний доста за спасение,
Но тозъ „спасенъ" какво ще чини вече?
Не му ли трѣбва работа, учение?

Човѣкътъ самъ сждбата си предрече.
Сърце той има, умъ, той има воля.
Работникътъ — отива на далече,

7

Играй въ свѣта красиво свойта роля.
Обича Бога, Кой животъ му дава
И тайно въвъ сърцето му се моли."

А Цвинглий каза: „Въвъ Лунната държава
Говори се безспиръ за обновление;
И въ наший свѣтъ „зора се зазорява."

И Асавита каза съ уважение:
„О, радвамъ се на вашата просвѣта
И въ земний свѣтъ лозунгътъ тозъ решенъ е.

Но сбогомъ вечъ на вашата планета!
Че наший пжть нагоръ опредѣленъ е.
Напускаме Луната ви огрѣта

Отъ слънчевото нежно освѣтление."

— — —

Да идемъ на Венера съ Тебе ние,
Неземна моя, свѣтла Асавита!
Къмъ нея вече пжтя ни се вие.

Далече, доле е земята скрита,
Съ ржждивий цвѣтъ, въ простора се тъмнѣе,
Съсъ облаци отвсѣкжде обвита.

Едвамъ, едвамъ окото ми съзрѣ я
Земята горка — моята родина,
Съсъ бѣгаща луна около нея.

Каква прекрасна, хубава картина!
Но тамъ безбройни сжщества страдаятъ!
И болка пакъ въ душата ми премина!

Човѣци горко чувамъ да ридаятъ;
Безпомощни, безъ вѣра и надежда.
За „Тихий гласъ" въ сърцата си не знаятъ

И никой къмъ звездитѣ не поглежда.

— — —

8

„Но чуй, Хелмира, въ твоята родина
Изгрѣя Слънце, блѣсна живо слово.
Гласътъ му чуха люде не малцина.

То Сѫщото е — слънцето Христово,
Но още по-велики му лѫчитѣ. —
Евангелие дълбоко и по-ново.

Наука жива дава за душитѣ
И сила чудна и животъ и знание, —
И свѣтлина по-ярка за очитѣ.

Учительтъ ви туй богоизбранъ е."
„Но Асавита моя, дружке мила,
Сега си спомнямъ своитѣ страдания;

Едничъкъ Той до днесъ ми даде сила
Въвъ земний адъ да мога да живѣя,
Отъ както доле съмъ се азъ родила.

И само Нему да повѣрвамъ смѣя?
Той най-добъръ показва пѫть къмъ Бога!
И Той на лирата научи ме да пѣя,

Отъ него салъ да взема примѣръ мога.

— — —

Венера златна смѣй се отдалече.
При тебе идемъ, свѣтла хубавице!
Че твоятъ чуденъ блѣсъкъ ни привлече.

При тебе, дивна, ярка вечернице,
Като брилянтъ що грѣешъ при звездитѣ,
Предъ слънцето пъкъ идешъ като зорница.

И все си мила, скѫпа за очитѣ.
И радость давашъ сладка за сърцето.
Велика тайна е у тебе скрита.

Възпѣли сѫ те всичкитѣ поети!
Води ме Ти, да идемъ на Венера —
При най-красивата звезда въ небето!

9

Отъ тамъ цвѣтя азъ искамъ да намѣря
Вѣнецътъ си безсмъртенъ да окича.
Отъ чуднитѣ градини на Аврора

Венера свѣтла кой ли не обича,
И кой човѣкъ не люби красотата,
И кой следъ нея не лудѣй, не тича!

Дали е тя въ мжжътъ или въ жената.

— — —

О, лъхъ уханенъ, въздухъ, благодатенъ!
Къмъ нея лудо ми летежа бѣга
И трепетъ въ менъ се ражда непонятенъ.

Разлива се въ душа ми сладка нега.
Летиме вече ний къмъ нея живо
Аурата й свѣтла ни досѣга.

Картина чудна се предъ насъ разкрива.
И ето твърдь опиратъ ни нозетѣ,
Нагазваме въ планетата красива.

Рѣкитѣ тукъ сж розови, полето,
Цвѣтята, листетѣ дори въ гората
И изворитѣ сжщо и морето.

И розова що газехме трѣвата.
Навредъ лжчи такива се разлѣли
И капкитѣ блѣстящи на росата. . .

Все този цвѣтъ по всичкитѣ предѣли.
А въздухътъ вълна благоуханна,
Като че бѣ съ парфюмъ надъханъ цѣли,

И дишахме ний тазъ въздушна манна.
Какъвъ животъ разлива се тукъ нежни,
Какъвъ възторгъ въвъ тая утринь ранна!

Въвъ тия свѣтли пурпури безбрѣжни,
Въвъ тѣзъ градини росни необятни,
И този миръ въ душитѣ безметежни.

10

И тази музика навредъ приятна:
Отъ птичкитѣ съ крилца на свежи рози,
Отъ пѣсеньта на Лирата ми златна,

Отъ облачо, що лекичко се вози.
Като че тукъ Парнаса е въ небето —
На богове омайнитѣ чертози,

Отечество на всичкитѣ поети.

— — —

Ей слизаме по китнитѣ долини
На тазъ планета чудна изъ простора.
Навлизаме изъ роснитѣ градини;

Не сѣщаме досада, ни умора.
Но вечъ къмъ нази музика се лѣе
Долитатъ стжпки на безбройни хора.

Венеринъ хоръ започва вечъ да пѣе,
Наблизо е, посрещатъ ни съсъ радость —
Народъ прекрасенъ се яви, изгрѣя.

Трептятъ лица имъ въвъ безсмъртна младость.
Тѣла имъ стройни, бодри и красиви.
А говора имъ музика и сладость,

Възторгъ неземенъ въвъ душата влива.
Лицата имъ по-хубави и мили,
Игриви, нежни, радостни и живи,

Излжчващи хармония и сили,
Отъ тѣзъ, що даде нѣвга Рафаело
И Микелъ Анжело що сж родили.

И никой, никой, заявявамъ смѣло
Нито въ да-Винчи! Рембранда, Рубенса
Не сме видѣли образи и тѣло,

Така прекрасни — нито въ декаданса.

— — —

11

Обгражда ни вѣнецъ отъ свѣтли люде;
Поклонихме се ний съсъ Асавита.
Тѣ всички ни разглеждаха въ почуда:

„Каква е двойка тукъ дошла честита?"
И както вѣтъръ свежда горски клони,
Така предъ насъ Венерината свита

Съ одежди тънки, съ бисерни колани
И съсъ лжчисто на глава сияние
Наведе се въвъ прелестни поклони.

Обгражда ни струя благоуханна.
И ей предъ насъ излѣзнаха двамина,
Навѣрно първи въ свитата избрани.

Познахъ ги мигомъ: въ земната родина
Пѣвци тѣ бѣха дивни за душата.
Единия — родила е рускиня.

О, Пушкинъ милъ, творецъ на красотата!
На твойтѣ пѣсни нигдѣ нѣма равни.
Благословена да ти е ржката,

Що творби намъ написа богоравни!
Обичамъ да чета стиха ти живий.
Любимецъ мой поетъ си ти отдавна.

И тозъ славянинъ милий и красивий,
Пристжпи и прегърна ни сърдечно;
Съ цѣлувки братски ми лице покрива.

О, този мигъ ще си припомнямъ вѣчно!
Той каза ми: „Учи се и напредвай,
Чети поезия само безупречна!

Съ велики автори дружи, бѣседвай.
Така успѣва този, кой се учи.
Върви къмъ съвършенство, него следвай!

Радивиятъ въ живота ще сполучи."

12

— — —

Английска леди — другиятъ родила.
О, Байронъ дивни, свѣтлий, лучезарни!
Тебъ вѣчна слава е чело покрила.

Мнозина още сж ти благодарни,
За твоитѣ безчислени творения.
Що даде ни, поете свѣтлодарни.

Ти будишъ въ насъ възвишени копнения.
Съ „Корсарътъ" твой, „Невѣста Абидоска",
Ти пълнишъ ни душата съ вдъхновение, —

Достоенъ синъ на расата Саксонска.

— — —

Английский лордъ поклони се предъ мене,
Очитѣ му блестѣха въ пламъкъ чуденъ,
Предъ нази той застана съ уважение.

Тя спре надъ него погледа си буденъ
И го запита: „Що отъ менъ желаешъ?
Какво вълнува твоятъ духъ отруденъ?

Какво жадувашъ, за какво мечтаешъ?
Какви копнежи пълнятъ ти сърцето?
И тукъ ли още ти скърбишъ, страдаешъ?

Тжга съзирамъ тебе по лицето."
„Да, вѣрно, ти отгатна Асавита,
Копнѣя азъ да ида на небето,

Нагоре ощъ отъ тазъ земя честита.
Желая въ Слънцето да ида горе!
Тазъ мжка имамъ само въвъ гърдитѣ.

Да видя искамъ слънчевитѣ хора —
Тамъ, въ царството на свѣтлината!
Съ крила да литна като васъ въ простора."

Отвърна му другарката ми свята:
— Добрѣ, но доле пакъ ще идешъ.
Ще се родишъ отново на земята,

До край понесъ свѣтовнитѣ обиди.
Тозъ, кой докрай на мжкитѣ изтрае —
Държавата на Слънцето ще види.

И всичко най-прекрасно що желае.
Съсъ „Манфреда“ и „Чайлдъ Харолдъ“ печални
Не ще се ти издигнешъ скоро въ рая.

Ти пѣешъ само химни погребални
И отчаянието възпѣвашъ на земята.
Нима сме само скръбни и страдални?

Защо не спомни ти за небесата?
А своятъ „Манфредъ“ чакъ до смърть докара!
Нима къмъ смърть завежда чистотата?

Не вдъхна ти надежда, нито вѣра,
И не запали факелъ на познание,
А пѣ до край за земната поквара.

Стихътъ ти живъ отъ зълъ духъ обладанъ е“.
„Добре, отвърна Байронъ, ще се върна
На земний свѣтъ по Вашето желание.

И сферата позната пакъ ще зърна.
Не се страхувамъ вече отъ мжчение
И кръста свой ще храбро да прегърна?

Съсъ трудъ безспиренъ, работа, смирение.

— — —

Сафо и тя предъ мене се явява
И мило въ поздравъ дигна си ржката;
Цѣлувка нежна отъ далечъ ми дава.

И музиканти виждамъ тукъ познати.
Орфей божественъ, ето и Россини,
Шопенъ, пѣвецътъ вѣченъ на тжгата.

Моцартъ и Шубертъ, ето и Беллини.
Попитахъ за Бетховенъ — на Сатурна
Живѣе той, ми каза Паганини.

14

Да, тамъ отиде му душата бурна.
Дано намѣри миръ сърце му клето!
Но въ мигъ яви се въ аура лазурна

Отъ свѣтли хора лжчезарни чета,
Тѣ носеха грамадна, чудна, лодка;
Тя цѣла бѣ въ сияние огрѣта.

Чайковски! Кимна ни съ покана кротка:
„Ний знаемъ, че летите по небето —
Къмъ Слънцето е вашата разходка.

Но тозъ подаръкъ, моля, приемете.
Съсъ нея да хвърчите изъ ефира.
Елате и удобно си седнете,

Вий Асавита, заедно съ Хелмира.
Това е тука общото желание, —
И насъ спомнете вий на свойта лира."

А лодката въ лжчи, благоухание,
Съ цвѣтя неземни плетена грижливо
И всѣки цвѣтъ поставенъ съсъ старание.

По нея перки трепкаха игриво.
Отвътре бѣше съсъ обвивка тънка,
А перкитѣ отъ само себе живо

Едни отвжтре, другитѣ отвънка
Се движеха безспирно и въртѣха
Въ стремежъ нагоре и хармония звънка;

И лодката ни лекичко поеха.
Зефири тихи перкитѣ надуватъ
И въ мигъ далече нази тѣ въззеха.

Като че ли сме въ рая ми се струва.
Венера вече скри се отъ очитѣ
И лодката ни живостно заплува.

О, колко съмъ въвъ този мигъ честита!
Така кога безгрижно ний хвърчиме —
Сами нагоре двама съ Асавита.

15

И звѣздний миръ отъ всѣкжде следиме.

— — —

Въ ефирното поле безбрѣжно
Ехтеше мойта лира чудно —
По-сладко, по-възвишено и нежно.

Като че сънъ бѣ попрището трудно
На земний свѣтъ — безбройнитѣ горчила. . .
Но въ този мигъ, надъ менъ внимание будно

Отправено бѣ: Асавита мила
Ме гледаше съ любовь неизразима.
Звѣзда чело и благо озарила. . .

— Коя си Ти, що тука възвиси ме?
Която мене горкий земенъ житель,
Дойде навреме и отъ смърть спаси ме?

И тука съ Тебъ, тъй близо до звѣздитѣ
Развеждашъ ме по „млѣчната пжтека!"
Сълзи се ронятъ мене отъ очитѣ.

„Признателность" отъ тѣхъ се казва всѣка.
Коя си Ти, за менъ що се досѣти,
Като че ли познавамъ те отъ вѣка?

Не си ли тайно мене Ти въ сърцето?
Като че Ти — безсмъртното си Слово
И вѣчно слънце, що въ душата свѣти.

Не си ли Ти пришествие Христово?

— — —

Меркурий вече виждамъ да сияе,
Зелени, жълти блѣскатъ му лжчитѣ.
И лодката ни мислитѣ гадае,

Нагоре ни повежда въ висинитѣ.
Въ мигъ нагазваме на брѣгъ зелени
Съ неземенъ цвѣтъ — пронизанъ отъ лжчитѣ

На Слънцето. Тълпа във този мигъ засмѣни
Меркуриянци тичаха при нази,
Съсъ леки, свѣтли, хубави премѣни,

Отъ злато ткани — блѣскави атлази
Съ искусни шарки везани, чудесни,
Изпъстрени съсъ бисеръ и елмази.

Минерва ги предвождаше небесна.
Пристжпи тя къмъ насъ съсъ уважение,
Когато хората изпѣха свойтѣ пѣсни.

Тя казва Асавити съсъ смирение:
„Елате тукъ, почивка приемете.
Вий морни сте отъ дългото летение.

На нашата планета починете."
Но Асавита каза: ний безспирно
Ще се издигаме така, дордето

Не минеме пространството обширно
И стигнемъ на Свѣтилото голѣмо
И само тамъ ще си отдъхнемъ мирно."

Единъ езикъ говорехме ний тамо,
Единъ езикъ отъ всички възприети —
По всичкитѣ планети той бѣ само,

На който разговаряхме въ небето.

— — —

Не видѣхъ нигде жилища, градежи,
Ни тукъ, въ Луната, нито на Венера,
Ни гробища, ни болнични строежи,

Нито пъкъ църкви можахъ да намѣра;
Джамии нѣма, нито синагога,
Нито запитаха за нашата вѣра,

Та какъ за тѣхната да питамъ мога?
Тѣ всички бѣха радостни, щастливи,
Въ сърцето си обичаха тѣ Бога.

17

Живѣха въ полетата красиви,
Въ градини изюмрудни, плодородни,
Разумни, мждри, весели игриви,

Съ движения ефирни и свободни.
Евгений Сю намѣрихъ тукъ любимий
И Викторъ Хюго милий, благородни.

Почти тукъ всички зная ги по име.
Джордано Бруно въ този миръ живѣе
И Галлилей и Дикенсъ що учи ме

Презъ мойто детство, въ менъ добро що влѣя.
И Платона съзирамъ, и Сократа,
И Маркъ Аврелий се тждѣва рѣе.

А съ Достоевски говорихъ самата;
Питахъ: „Толстой дали не е тждѣва?"
И той отвърна: „Той е на Луната.

Да я престрой тамо се надѣва.
Но мигомъ ми пошепна Асавита,
Че любопитство празно не успѣва.

За тайнитѣ небесни се не пита. —
И люде много още виждахъ тука,
Що на планетата седятъ честита —

Човѣка нѣвга водили въ поука.
Сега се учеха на нови знания —
Творци на свѣтла, радостна наука.

Тѣ бѣха още пълни съсъ желание
Да слѣзатъ пакъ да служатъ на земята,
Да се подхвърлятъ още на страдания,

Но да помогнатъ на човѣка — брата.

— — —

Привѣтъ имъ кимна Асавита нежно
И въ мигъ захвърка лодката нагоре.
Политнахме въ пространството безбрежно.

И ей, Меркурий ни избѣга взора.
Течение ново лъхна ни ефирно
На звездното пространство изъ простора.

На горе вече бѣгаме безспирно.
Юпитеръ и Сатурна нѣма ние
Да видиме въвъ туй небе обширно;

Нито на Марсъ сега ще се отбиемъ.
„Вулканъ" планета тъмна, непозната,
Отминахме, що въ мракъ се още крие.

Потайна сфера тича въ гдъбината,
Едвамъ далечъ окото ми съзрѣ я —
Свѣтлива точка трепкаща въ тъмата.

Но страшна буря тука се развѣя.
„Билети дайте!" нѣкой ни извика.
Обърнахъ погледа си къмто Нея;

Като че ли вдървенъ ми бѣ езика.
Невидимъ духъ, катъ вихъръ ни пресече.
Но въ този мигъ Водачката велика,

Спокойно го посрещна и му рече:
— Духътъ Учителевъ у нея е и въ Мене."
И той отстжпи и не ни попречи.

„Свободни сте!" ни каза съ уважение,
Изчезна и изгуби се въ ефира.
Въ почуда тука бѣхъ и въ удивление!

И въ пѣсень жива екна мойта лира:
— О, ти пречудна моя Асавита!
На тебъ дължи тѣзъ празднници Хелмира

И пжть щастливъ свободенъ по звездитѣ."

— — —

Но страшенъ пламъкъ ме жестоко гали,
Безкрайна жега гори ми тѣлото,
Като че пещь разжежана ме пали.

19

Назнаехъ гдѣ да скрия си челото.
А Тя съзира моитѣ движения
И леко ме докосна съсъ крилото. . .

Въвъ мигъ се свърши моето мжчение;
И жегата ужасна се пресече;
Усѣтихъ се свободна, преродена.

Тогава Тя ми на ухото рече:
Човѣкъ не може никой отъ земята
Да дойде тука въвъ плътьта облеченъ.

Стопила би го въ мигъ горещината."
— „О, зная, зная, Свѣтла Асавита,
Че съ Тебъ безвредно минахъ топлината —

Подъ Твоята божествена защита.

— — —

Стихиенъ огънь ни отвредъ обгръща,
Но бди за мене Тя презъ огненъ пжть
И на гърди си нежно ме прегръща.

Предъ насъ три страшни кржга се редятъ —
Горящи и стихийни океани;
Но чудо вече, тѣ не ни вредятъ!

Отъ лодката ни поменъ не остана.
Крилата си размахваме ний смѣло.
Презъ огъня преминахме засмѣни.

Ни пламъ обжегна дрѣхата ми бѣла.

— — —

На твърдь прекрасна стжпихме съсъ Нея.
Блѣднѣятъ тукъ Венера и Меркурий.
Ще мога ли туй всичко да възпѣя?

Приятно утро въ модритѣ лазури,
Които нигде нѣма по земята,
Въ мъгли и облакъ — ломена отъ бури.

О, какъ сж тукъ божествени цвѣтята!
Съ какви шарилки, видъ, благоухание,
Разцъвнали навсѣкжде въ полята,

Излжчващи съзвучие и сияние!
Захласната застанахъ въ удивление
И гледахъ, гледахъ въ радостно мълчание. . .

И слушахъ туй лжчисто пѣснопѣние,
Какъ багритѣ въвъ тонове се сливатъ
И аура излжчватъ съсъ трептение.

Акорди чисти звуцитѣ изливатъ.
Въздигагъ се, снишаватъ се полека;
Въвъ тактъ започватъ и въвъ тактъ почиватъ

Като че управлява ги човѣка.
У всѣки цвѣтъ изященъ духъ живѣе —
Тя хубава е хижа нему лека.

Седи си въ нея, радва се и пѣе,
Излжчва звуци и благоухание.
Зефирътъ нѣжно гали го и вѣе—

Въ лжчиста люлка трепкаща въ сияние

— — —

Наведохъ се да видя азъ земята,
На Слънцето що твърдость му създава.
Събрахъ си съ пръсти малко на ржката.

О, не е тя катъ земната корава!
Кога Творецътъ живъ на Свѣтлината
Започналъ Свойта мощь да проявява,

Отъ трицитѣ направилъ е земята. . .
Съсъ сито е пресѣялъ свѣтоветѣ.
По-харното що ималъ у ржката,

Замѣсилъ топки, хвърлилъ ги въ небето.
Това сж наш'тѣ множество планети,
Що радватъ ни очитѣ и сърцето.

21

А най-доброто, що отбралъ съ ржцетѣ,
Направилъ Слънцето и хвърлилъ го въ ефира.
Планетитѣ да топли и имъ свѣти.

Морета тукъ око ми не съзира.
Блата не видѣхъ, сипеи, ни тиня,
Нито скали тъдѣва азъ намирахъ,

Разхвърляни катъ въ нашата родина.
А туй така далече, що блѣстѣше
По слънчевитѣ пѣещи долини

Разтопено катъ злато що лъщеше —
Рѣка си лѣеше води лжчисти,
Край звѣзденъ лѣсъ си пѣещо течеше.

Не срещнахъ тамо хълмове скалисти.
Съсъ низки храсти бѣха лесоветѣ;
Съ красиви, златни и прозрачни листи.

По тѣхъ узрѣли бѣха плодоветѣ,
Но не така обилни катъ по нази.
Не чупеха отъ тяжести клонетѣ.

И нѣмаше тукъ никой да ги пази.
Микроби нѣма, бръмбари, мушици,
Гжсеница не видѣхъ тукъ да лази.

Нито по въздуха летѣха птици;
Нито ревътъ на звѣръ се чуй ужасенъ
На лъвове, на вълци и лисици.

Нито орелъ прелита тукъ опасенъ
По въздуха надъ насъ да се извива,
Простора чистъ бѣ тукъ и ясенъ.

И не фучеха тука бури диво.
Навсѣкжде подредено и чисто
Растѣше всичко радостно и живо.

По брѣговетѣ ходѣхме лжчисти
На езеро дълбоко, многовидно.
Тамъ риба се не вжди, нито глисти,

На дъното му гледахме свободно,
Усѣяно съсъ скжпоцѣненъ камъкъ.
Тукъ нивитѣ видѣхме многоплодни,

И всѣки класъ горѣше като пламъкъ.
Какъ едро бѣ туй жито и узрѣло!
Едното зърно катъ яйце бѣ тамо.

Око ми нигдѣ туй не е видѣло.

— — —

Ни поменъ нѣма тукъ отъ студоветѣ,
Кои търпиме ние по земята,
Ни диря нѣкаква отъ снѣговетѣ.

Но какъ величествена тукъ е планината!
Високи, недостижни върховетѣ.
Туй смѣло подчертавамъ съсъ ржката.

Като че ли се гурнали въ небето!
До десеть да се наредили бѣха
Единъ надъ другъ, катъ стълба въ висинето,

Катъ Монтъ-Еверестъ върхове, не щѣха
Да стигнатъ тѣзи колоси слънчеви тъдѣва,
Кои надъ насъ катъ тронове блещѣха.

Прохлада нежна се отъ тѣхъ довѣва,
Екватора на Слънцето разхлажда
И жегата ужасна разпилѣва.

А дъждъ се тука нивга не обажда.
Но лъхне вѣтъръ, заблѣсти росата,
Пой земята и животъ се ражда.

Тъй както хълмъ лежи въвъ долината
До връхъ планински низъкъ е и малъкъ
Тъй Хималая доле отъ земята

При тѣзъ гиганти е нищоженъ, жалъкъ.

— — —

Политваме съсъ моята Другарка
Къмъ селището пѣещо, красиво;
Обгражда го стена свѣтлива, ярка.

— Изгледай тука всичко търпеливо,
Ми каза Тя, ний въ Столицата идемъ."
Застанахъ азъ и се загледахъ живо.

— Дванайсеть порти съ тебе ний ще видимъ
Велики хора въ този градъ живѣятъ.
Ще срещнемъ ги преди да си отидемъ.

Сапфири върху портитѣ синѣятъ.
Брилянти блѣскатъ, прелестни елмази
Рубини едри, живо аленѣятъ,

Смарагди, и оникси, и топази,
Рубини, изюмруди, хризолити,
Като звезди блещеха къмто нази.

Презъ тия порти много свѣтъ прелита,
Тукъ граждани на слънцето достойни —
Въвъ този градъ живѣятъ тѣ честито.

И като струя блѣскава, поройна,
Душитѣ хвъркатъ въ свѣтлата държава,
Крилати, бѣли, лжчезарни войни.

Духътъ на Бога тука управлява.
И всѣкжде въ вселената безбрѣжна —
Все Неговата неизречна слава.

Видѣхъ съзвездие отъ хора нежно,
Катъ облаци златисти имъ крилата —
Въвъ свѣтли дрехи, тънки, бѣлоснѣжни.

И музика, поезия на земята
Художество, изкуство, дарования
Отъ тукъ ги е получила душата.

И мждрости, възвишени познания,
И гениятъ, що всичко побеждава,
И звездоброецъ своитѣ гадания

24

Отъ тукъ ги взема и се вдъхновява.
Човѣкъ отъ тука черпи тая сила.
И Слънцето го салъ обогатява.

Какво земя безъ Слънце би родила,
И Марсъ, Венера, сжщо и Меркурий?
Каква тъма би цѣлий свѣтъ покрила!

И студъ и мразъ, вѣявици и бури —
Блѣстящиятъ Юпитеръ ще изгасне.
Не ще да видимъ вече синигѣ лазури.

И смърть надъ насъ ще връхлети ужасна —
Нептунъ, Уранъ, Сатурнъ не ще ги има,
Нито Луна надъ насъ ще свѣти ясна

И всичко вѣчна ще обхване зима.

— — —

Я какъ сж облечени людетѣ горе,
На слънцето мило въ столния градъ!
О, какъ да опиша тѣзъ ангелски хора,

Одеждитѣ бѣли на чистия святъ?
И да нарисувамъ, опиша лицата
На всѣки тукъ свѣтълъ, възвишени Братъ?

Вѣнецътъ отъ бисеръ, що кити челата,
Що въ аура жива разпръсва лжчи,
И поясъ отъ Слънце, що стѣга снагата.

Любящитѣ чудни и силни очи,
Косата катъ вълна обилна, богато
Дори до петитѣ достига речи.

Нозетѣ въ сандали обути отъ злато,
И спуснатъ на шия брилянтенъ герданъ —
Отличие всѣки получилъ е свято,

Съсъ таинственъ звезденъ и скжпъ талисманъ.
Ни мжжъ, ни жена е тукъ всѣки единъ,
Възвишенъ и строгъ и благо засмянъ,

Възлюбленъ и милъ на Слънцето синъ.
Запѣ мойта лира на новъ живий строй.
При менъ щомъ яви се такъвъ господинъ.

О, сѣщамъ се кой е — приятеля мой,
На древния Римъ нещастенъ пѣвецъ.
Ей иде при мене и спира се той.

Глава му обвита съсъ лавровъ вѣнецъ.
И сълзица жива на него трепти,
Катъ бисеръ сияе на всѣки листецъ.

Възторжно, въ тревога сърце ми тупти.
И спира предъ мене величественъ духъ,
Наклони глава и тихо шепти.

Гласътъ му едвамъ ми стига до слухъ:
— Colombo жестоко за тебъ ще жалѣй.
За свѣтлий ти зовъ остана той глухъ."

— О, не, спри сърце и тука недѣй
За него да страдашъ и вечъ не плачи!
Отъ днеска за него ти сълзи не лѣй.

А радость да грѣе отъ мойтѣ очи.
Поглежъ Асавита, що тебе спаси.
Тя цѣла въ божествени грѣе лжчи.

Тя тебъ ще въздигне и ще възвиси."

— — —

Навлизаме въвъ свѣтлата градина,
И малко познати намирамъ тукъ азъ.
Видѣхъ тука Бьоме, още и Плотина,

И Сведенборгъ замина покрай насъ.
И Бахъ, но въ мигъ при нази спиратъ
И много хора сбраха се завчасъ.

Очудени се тѣ при насъ събиратъ.
Оглеждатъ мене, сжщо Асавита.
И ето вечъ, къмъ нази тѣ напиратъ.

Но никой не започва да ни пита.
А тя самичка първа заговори,
На тазъ красива бѣлоснѣжна свита:

— Събрание велико, святи хора,
Разбрахте ли, че идемъ отъ земята?
Летѣхме ние дветѣ изъ простора.

За малко се отбихме на Луната,
А сѫщо на Венера и Меркурий.
За насъ бѣ вредъ отворена вратата.

Не ни възпрѣха студове, ни бури,
Ни слънчеви пламтящи океани.
При васъ сме вечъ, въ надзвезднитѣ лазури —

Въвъ столний градъ на свиждание събрани.
Какви сѫ, моля, ваш'тѣ занимания,
О, граждани на Слънцето избрани?"

— Тукъ всички ние сбираме познания;
Летимъ свободно въ другитѣ системи.
Наука нова черпимъ, още знания.

Подиръ това въ събрания голѣми
Четеме ги въвъ дружески беседи;
Развиваме предъ тѣхъ научни теми.

И никой тука, никому не вреди.
Това ни Плотинъ каза свѣтлодаренъ,
Но другъ единъ отъ милитѣ съседи

Съсъ по-възвишенъ образъ свѣтлозаренъ
Дойде при насъ, изгледа ме очуденъ.
Съ погледъ неженъ, кротъкъ, лѫчезаренъ

О, спомнямъ си, тозъ погледъ чий е буденъ!
Далеченъ образъ блѣсна ми въ душата.
Тамъ, въ земний край, въ завой за мене труденъ

Азъ срещнахъ го отдавна на земята.
На Рила наша тамо подъ звѣздитѣ,
Яви се Той на менъ до езерата.

27

За пръвъ пжть ангелъ видѣхъ съсъ очитѣ.
И тукъ пакъ зърнахъ туй лице красиво
И мощна радость трепна ми въ гърдитѣ.

Ти пакъ дойде видение свѣтливо?
Съсъ погледъ милъ, усмивка на устата,
Съ внимание къмъ мене милостиво!

О, туй лице така за менъ познато,
Какъ радвамъ се, че въ тази е държава!
Огромни, мощни бѣха му крилата.

Той пакъ безмълвно ме предупреждава,
Да пазя азъ свещенитѣ завети,
Въвъ вѣкъ вѣковъ за Божията слава

И чисто да запазя си сърцето.

— — —

Но заговорихъ съ хората: „Кажете,
Дали къмъ вази църкви има тука?
— За църкви тука вий не говорете,

Отвърна Бьоме. Имаме наука
Тя свѣтло е за насъ богослужение;
Спасение, разумъ, щастие, сполука.

Едничко знаемъ само ний служение.
Помагаме безспиръ на всички хора;
Просвѣта носимъ, миръ и утешение.

Нито познаваме що е умора.
— Кжде е Богъ за васъ? Кжде живѣе?"
Запитахъ азъ внезапно тия хора.

— О, всѣки тука люби Го, копнѣе
За Него, търси го сърдечно
И въ извора и въ вѣтъра що вѣе,

И въвъ звѣздитѣ що царуватъ вѣчно
У всѣкий цвѣтъ и плодъ, роса и камъкъ,
И въ блѣсъка на Сириусъ далечни

И на Алтаиръ въ вѣчния му пламъкъ.

— — —

— Ний всички знаемъ доле на земята,
Че Слънцето гори въвъ огънь цѣло,
И източникъ било на свѣтлината."

— Не, слънцето е твърдо, яко тѣло,
Направено катъ всичкитѣ планети.
Туй може вече да твърдите смѣло!

Теории вий за насъ държите вехти.
Но Слънцето е салъ акумулаторъ —
Това отъ тука вие запомнете,

На свѣтлина е мощенъ събиратель.
Отъ по-велики източници взема
Енергия и става разпръскватель.

Събира сила, свѣтлина голѣма,
Разпраща я следъ туй на свѣтоветѣ,
И затова централний постъ заема.

Животъ раздава щедро на планети.
А тѣ се движатъ вѣчно околъ него.
А то ги топли, грѣе и имъ свѣти.

И съсъ животъ ги милва и досѣга.
А тия три пламтящи океана,
Що го обгръщатъ мощно и налѣгатъ,

Това свѣтлинна мрежа е събрана.
Но не е салъ да топли и да свѣти —
Съ интелегентность тя е изтъкана.

И музиканти, всичкитѣ поети,
И мждростьта, и всичкитѣ учения,
На земний миръ отъ тазъ сж мрежа взети.

И гения у вашиий свѣтъ родени
Е малъкъ, простъ и глупавъ въ небесата.
Културата ви жалка, безъ съмнение,

И въ нашиий свѣтъ — игралка за децата.

— — —

Дочувахъ тамо отъ свѣтътъ учени,
Въ които азъ дълбоко имамъ вѣра,
Земята че ще изтърпи промѣни —

Презъ огънь ще премине наш'та сфера.
На слънцето творятъ енергия нова;
Това дочувахъ още на Венера.

И тазъ енергия вече е готова.
Земята ще премине презъ горение,
Че пълна е съсъ злъчка и отрова,

Съ безлюбие, коварство и съмнение,
И алчность дива и човѣшки кърви,
Съ умраза тъмна, грѣхъ и заслѣпление.

И земни люде сж въвъ злото първи.

— — —

Ще се пречистятъ земнитѣ създания,
Да станатъ тѣ човѣци, само братя.
Но ще преминатъ множество страдания,

Тъй както бедний, сжщо и богатия.
И който се причисти, ще прилича
На свѣтълъ ангелъ, доле на земята;

Ще знае салъ да люби и обича,
И кой го срещне негде да пжтува,
Съ радость ще къмъ него да затича.

Ще иска съ него той да се ржкува.
И края му на дрехата да хване,
Като светиня той ще я цѣлува,

Излжчваща целебность и ухание.
А кой не може вечъ да се изчисти
И не приеме свѣтлото познание,

На въглень черъ ще се обърне исти.
И вѣчно ще дими и само пуши.
Храна ще стане салъ на земни глисти.

И тозъ пожаръ не ще се вечъ потуши.

— — —

Тозъ Ангелъ мой, що до сега мълчеше
Познатий менъ, Кой бѣше отъ земята,
Съ внимание що тука ме следѣше,

Въвъ броня златна що му бѣ снагата
И въ ореолъ косата Му лъщѣше,
Лицето Му по-ясно отъ зората.

Тозъ сѫщия на Рила Който бѣше —
Съсъ талисманъ блѣстящий на гърдитѣ,
Що въвъ очи Му дивенъ пламъ гореше,

Започна Той беседа съ Асавита.

— — —

Преди милиони вѣкове въ безкрая,
Ормуздъ-дей — хвърли тамо на далече
Земята, зарадъ грѣховетѣ, зная.

На вѣчни мѫки Той я тамъ обрече.
А тукъ, на райскитѣ врата стоеше
Великий Гавраилъ въ рѫка съсъ меча.

И къмъ човѣка страшно го въртѣше.
Но тука днесъ велика радость има,
Че кой изгоненъ тъй далече бѣше,

Къмъ Слънцето обратно вече взима.
Хелмира първа иде тукъ при нази;
При живѣ ощъ я Слънцето приима.

И Ангелъ съ мечъ вратата вечъ не пази.
Тя първата проправя тукъ пѫтека
И тя сега блести отъ васъ до нази.

О, трудна е къмъ вази стжпка всѣка!
Грѣхътъ живѣе още въ много хора
И мжчно е да учимъ человѣка.

Но ние ще работимъ безъ умора.
И вий безспиръ вървете вече смѣло!
Свободно ще прелитате простора.

Ний вѣрваме на ваш'то свето дѣло!

— — —

А покрай нази, ангели умилно
Ни гледаха. И радость на лицата
Изписана бѣ топла, изобилна.

И посредъ тѣхъ бѣ Асавита свята.
Въ душа ми обичь къмто Нея блика.
О, Ти! Що ме доведе въ небесата,

И къмъ животъ прекрасенъ ме извика,
Ще смогна ли азъ Тебе да възпѣя,
Необозрима Ти, прекрасна и велика?

Но вѣрвамъ, вѣрвамъ азъ и се надѣя,
За Тебъ ще звъчне въ пѣсень мойта лира,
Че само съ пѣсни мога да живѣя,

Когато скърбь, ил'радость ме намира.
Доволно ми очитѣ сълзи лѣха!
Отъ този день честита е Хелмира.

И ангелитѣ околъ насъ стоеха,
Заглеждаха ни съ нежно умиление
И мощно въ хоръ тѣ всичкитѣ запѣха.

Заслушахъ се въ безкрайно възхищение,
Но Боже мой, мелодии познати!
И думи сжщо; чувахъ пѣснопение,

Кое Учительтъ ни даде на земята;
Игритѣ живи утринни, прекрасни,
Що ний играемъ рано по росата,

Подъ звуци на цигулки доброгласни.
И моятъ гласъ съсъ тѣхъ запѣя живо
Съ небесний хоръ възвишенъ, многогласни.

И пѣхме ние мощно и красиво.

— — —

Но ненадѣйно, съ дивна красота
Дойде при нази чудна колесница,
Катъ на Илия Свети въ древностьта —

Съсъ огнени крилѣ на мощна птица.
Човѣкъ стоеше въ нея смѣлъ и строги,
И къмто насъ издигна Той дѣсница.

Лицето Му прекрасно катъ на Бога.
„Елате Тука," Той ни заповѣда —
О, Какъ това да го опиша мога?

Тозъ погледъ кротъкъ, който ни изгледа,
Това Лице огрѣяно съсъ слава,
И какъ ни Той изъ Слънцето поведе!

Вѣтрецъ Му кждри златни разпилява
И на челото Му гори звездица.
Като че Царь е Той на тазъ държава.

Лицето Му — на прелестна девица.
Звездата бѣше съ петь блестящи рога.
Съсъ розови и сини свѣтли жици

Тъкана бѣше бѣлата Му тога.
И звезденъ поясъ му тѣлото стяга.
Навѣрно Той Любимецъ е на Бога!

Душа избрана и отъ вси най-драга.
Нозете му въ брилянтени сандали —
Колесницата никакъ не досягатъ.

Ржцетѣ Му, като два цвѣта бѣли
На сладкодъхни бѣлоснѣжни крина,
Като лжчи на горе се прострѣли,

Държащи нежни клончета маслина.
И пжть лжчистъ посочватъ Му ржцетѣ,
Презъ сладкодъхни пѣещи градини.

Проблѣсна ми и нѣщо се досѣтихъ,
Въвъ образа Му, благи катъ се взирахъ.
О, какъ ми буйно биеше сърцето!

Като че ли познатъ Го азъ намирахъ.
И малко ми остана да не викна.
И думи смѣли въ менъ едвамъ възпирахъ.

И щѣхъ отъ радость вече да възкликна,
Но тука спрѣ колата лжчезарна —
И домъ свѣтлиненъ се яви, изникна.

И надписъ на вратата ми се мѣрна:
„Еммануилъ живѣе вѣчно тука."
О, колко съмъ сега азъ благодарна,

Че отгадахъ и вѣрна имамъ слука!
Познахъ Кой бѣше Този нашъ Водитель —
Безпирно Който на сърца ни чука.

Приятельтъ ми Вѣренъ и Спаситель,
Отъ вѣкове Той грижи се за мене,
На свѣтло знание скжпий Мой Учитель.

Но колко още съмъ въвъ удивление,
Че съ Нея, Той, приличаше си много!
Дали не бѣ това преображение?

Но туй видѣхъ, да го докажа мога.
Еднакви бѣха тѣ съсъ Асавита —
Избрани и възлюблени на Бога,

И както лжчъ се въвъ лжчътъ преплита
И се явява свѣтлината бѣла,
Макаръ да се отъ седемъ цвѣта счита,

Така единни тамъ съмъ Ги видѣла.
Еднакви дрѣхи имаха изткани,
Съ лица еднакви и еднакво тѣло,

34

Съсъ ореолъ еднакъвъ осияни.

— — —

А колко се намѣрихъ въвъ почуда,
Че видѣхъ Хермесъ Трисмегистъ блажени,
Че тука бѣше съсъ свещений Буда.

Апостолъ Павелъ съ тѣхъ бѣ озарени.
На разговоръ се бѣха тѣ събрали
И въ Двора ни очакваха засмѣни,

Че отдалече нази сж видяли.
И тръгнахме задружно съ тая свита,
На Свѣтлий Вождъ у слънчевитѣ зали.

Той каза имъ: „Хелмира, Асавита
Доведохъ тука гости отъ земята"
И кротко Той Другарката ми пита:

— Кажи, кждѣ намѣри Ти душата,
Коя сега Хелмира се нарича?
Отъ вѣкове я търсятъ небесата.

Небето цѣло люби я, обича,
И Пратеницитѣ за нея пита.
И слънцето я тегли и привлича.

Тогава отговори Асавита:
— Многострадална е душа триклета,
Горчиви болки носи тя въ гърдитѣ.

Съсъ кръвь и сълзи й душа облѣта.
Не я отмина никое страдание —
Трънливи мина тя безброй полета.

Далечъ ехтѣха нейнитѣ ридания.
Сама, самотна бѣше тя въ живота —
Копнѣюща душа за свѣтли знания.

Намѣрихъ я бездомна и сирота,
Преогорчена бѣ душа й страдна,
Вѣнецъ отъ тръни бѣ й на челото.

Тя често бѣ отрудена и гладна.
Тогава Азъ отправихъ се къмъ нея
И дигнахъ я, кога безсилна падна.

Решихъ велика радость да и влѣя
И вечъ не я оставихъ отъ тогази
И на небето тука се надѣя,

Да найде миръ, утѣха вечъ при Вази,
Че нѣвга Вие бѣхте на земята
И Васъ преследваха жестоки врази.

И Вамъ на кръстъ бѣ разпната душата,
И Вие пихте Чашата съ горчило,
Но тука вече, вижда тя самата,

Че граждани сте въ дневното свѣтило.
И нѣма вече мжки и страдания,
Смъртьта надъ Васъ изгубила е сила.

Отъ земний свѣтъ едно възпоменание
Ще имате. Явихте вий живота,
И Божиитѣ донесохте познания,

Но за отплата, видѣхте Голгота.

— — —

— Запѣй сега въ небето ти Хелмира,
И радвай се и весели се тука,
Отъ днесъ да екне мощно твойта лира!

Отъ днеска чака тебе салъ сполука."
Еммануилъ Преблагъ това ми рече.
— А всички скърби земна сж поука."

И въ нови дрехи нази Той облече
Съсъ скжпоценни камъни ушити.
И на гърди си дветѣ ни привлече,

И менъ, и моита мила Асавита.
Цѣлуна ни и дветѣ по челата
И пръстенъ чуденъ мене подари Той.

36

И бѣлъ вѣнецъ ми сложи на главата.
Но колко много видѣхъ се въ почуда,
Какъ бързо бѣше сложена храната!

Туй Хермесъ стори, Павелъ, свѣтлий Буда.
Отъ Слънчевитѣ плодове Тѣ взеха;
И не дочакахъ втора азъ принуда,

Но щомъ отъ плода вече тѣ ядѣха,
И азъ започнахъ да се храня вече.
Тѣзъ фрукти чудни колко сладки бѣха!

Какъ слънцето ги хубаво опече!
Храна тѣ бѣха по-добра отъ манна.
Отъ нея пакъ кога ще вкуся вече?

Такава сладка и благоуханна!

— — —

И стана пакъ Еммануилъ и каза:
Азъ нѣкога явихъ се на земята,
Великъ животъ да донеса на вази.

Въ сърцата ви да грѣйне свѣтлината
И отъ живота старъ да ви изправя.
Любовь къмъ Бога да ви дамъ и брата,

Живота ви свободенъ да направя.
Животъ безъ грѣхъ вамъ идѣхъ да покажа
И Бога Вѣчний искахъ да прославя;

Смъртьта съ нозе да стжпча и да смажа,
Но вий на кръста Мене приковахте
И поруга се съ Мене паплачь вража.

Завета Ми небесенъ не разбрахте,
Заплюхте Ме и гонихте и бихте.
Въ сърца ви да живѣя ме не щѣхте.

У каменъ гробъ дълбоко вий ме скрихте,
Но станахъ Азъ, отъ мъртвитѣ възкръснахъ
Това самички вие провѣрихте.

И на смъртьта веригитѣ разкжснахъ.
Но Тукъ сега Азъ Вѣченъ Духъ живѣя.
По цѣлий свѣтъ лжчитѣ Си разпръснахъ.

Въ Мира божественъ, като Слънце грѣя.
А зарадъ тазъ безумна ваша грѣшка,
Земята ви съсъ огънь ще пресѣя.

И гордостьта ще смажа человѣшка.
Не искамъ вече храмове отъ камъкъ!
Ще ви споходи всички участь тежка.

Дорде не блѣсне у сърца ви пламъкъ,
Дордето бѣдний заедно съ богати,
Въ колиба ли живѣе, или въ замъкъ,

Не се възлюбите катъ родни братя.
Предъ Бога искамъ вѣчно преклонение!
А не Голгота вече и разпятия.

Съ любовь и мждрость дайте Ми служение.
Вий първи живи чухте Ми словата
И предприехте трудното летение.

И пжть отворихте къмъ небесата.
Познавамъ кой ви даде тазъ наука —
Учитель Той великъ е на земята.

Да, Той изпрати ви къмъ нази тука —
Мой милий братъ, любимий, вѣчно живий,
Благословена да Му е душата!

Той вдъхна ви стремежитѣ красиви.
Познаваме се двама Ний отколе.
Мждрецъ е Той — сърце Му милостиво,

Воанергесъ-човѣкъ съ брилянтна воля,
Кой грѣхъ и зло сърце му не допира,
Той блѣскаво играе Свойта роля.

Учи се тамъ при Него ти Хелмира.
Той всичкитѣ прегради ще премине,
На всѣка пречка изхода намира.

38

На дявола веригитѣ ще срине.
Безсмъртенъ Духъ, Кой злото побеждава!
И никога Той нѣма да погине!

А ще живѣй, ще люби, поучава.
Где мине вредъ ще носи Свѣтлината,
И простия ще учи, просвѣщава.

Системата на Слънцето когато
Пристигне вече въ „Херкулесъ" свещени,
Ще срещнемъ се тогава — съ милий Брата.

Тогава ощъ по-радостни, засмѣни
Ще се прегърнемъ близко до сърцето
И съ Насъ душитѣ ще вървятъ спасени.

Ще пѣеме побѣдно на небето.
Сега Му пращамъ поздрави отъ тука.
Обичамъ Го безкрайно, Му кажете

И отъ сърце желая Му сполука!

— — —

Какво отъ Нази искате, кажете?
Че ние вече ще се раздѣлиме.
И на Земята вие се върнете."

— Разумность дайте, съ нея да вървиме,
Че Тя е всичко, алфа и омега.
О, нея дай ми, съ нея освети ме!

Къмъ нея салъ ржка ми се протѣга"
— Получихте съкровище прекрасно,
Сърца ви то започва да засѣга!"

— О нѣма вече поприще опасно,
Съсъ туй въ сърцата ни разумно слово —
Духовно Слънце въвъ душа ни ясно —

Богатство благо Слънчево, Христово!
Велика радость пълни ми душата,
Съсъ туй дарение за мене ново.

И Той ни пакъ цѣлуна по челата —
Безсмъртие въ душитѣ ни Той влѣя.
И другитѣ Велики, Бѣли Братя

Прегърнаха ни бащински съсъ Нея.
Колесницата пакъ въвъ мигъ пристигна,
Катъ метеоръ яви се и изгрѣя.

И лекичко нагоре ни повдигна.
Ний трима бѣхме вече на колата.
Еммануилъ дѣсница пакъ издигна.

Политнахме отново въ небесата,
Като лжчи въ пространството безбрѣжно.
О, мигъ блаженъ неизразимъ въ душата!

Въвъ щастие плувамъ тихо безметежно,
И нищо вечъ сърце ми не смущава.
Пристигаме на границата. Въ снѣжна

Одежда виждамъ Данте се явява
И каза пакъ: „Обичай още много
„Colombo“ хубавъ — тазъ душа корава.

Ще дойде день и той ще люби Бога.
Тогава „братъ“ на тебъ ще се нарича,
И нѣма вече да смути тревога

Душата ти. И тебе ще обича,
Ще разбере великитѣ си грѣшки,
Кога подиръ кумири златни тича,

Но участь той ща преживѣе тежка.“

— — —

Щастливий пжть сега!“ Извика мощно
Еммануилъ и скри се въ сжщий мигъ.
Обгражда ни мълчанието нощно.

Въ небето звезденъ трепкаше свѣтликъ,
Прегърнати сме съ Асавита мила
Луна къмъ насъ показва блѣденъ ликъ,

Чарóвна нощь гальовнó ни обвилá.
Летимъ щастливи ний изъ Божи миръ.
Крилѣтѣ ни добили нова сила,

Какъ леко бѣгатъ въ синия ефиръ!
Венера дивна, и Меркуръ, Луната,
Задъ насъ остаха вече отподиръ.

Направо вечъ летиме къмъ земята;
Неволенъ страхъ душа ми разтрепера...
Едвамъ предъ насъ я очерта зората.

И ей расте предъ нази тъмна сфера.
— Кажи, защо треперишъ ти Хелмира?
Не бой се вече, имай крепка вѣра!

И ощъ по-смѣло пѣй на свойта лира,
Продума тихо, мойта Асавита.
— Утѣха сладка нека да намира

У твойта пѣснь горка честь разбита. —
И ето вечъ земята, планинитѣ,
Блестятъ катъ ленти сребърни рѣкитѣ,

На утринъ часъ окжпани въ лжчитѣ.
На „Изгрѣвъ" вече спираме съсъ Нея.
Пристигаме ний пакъ съсъ Асавита,

Кога отъ „Хемусъ" Слънцето изгрѣя.
— О, нека вѣчно съ Тебе да живѣя,
И въ страшний часъ на Тебе да се надѣя!

Ще Те обичамъ и ще Те възпѣя,
И мжки вече да не ме сполитатъ,
Но въ попрището свое да успѣя.

Не давай вечъ душа ми въ мракъ да скита
И въ отчаяние мрачно да потъне.
Бжди ми вмѣсто Бога, Асавита!

Ела при менъ, на яве, или въ сънe!"
Но ето вече стжпвамъ на земята —
Нагазвамъ вечъ по камъни и трънe...

Учителятъ привѣтно съсъ ржката
Къмъ нази кима, вече ни посрещна —
Еднакви бѣха съ Асавита свята

Прилика иматъ чудна, безпогрѣшна.
Продума Той: „Тѣзъ всичкитѣ планети
Далечни сж и чужди въ вѣка днешни.

Но вие пакъ ги дружно посетете,
И разгърнете тайнитѣ имъ скрити,
И съчинения нови напишете".

— Но моя ти любима Асавита
Кждѣ изчезна мигомъ Ти отъ мене?
Напразно тукъ сега за Тебе питамъ.

Избѣга Ти О, прелѣстно Видение
О нѣма вечъ да видя Тебъ любима!
Въ почуда съмъ сега, недоумение

При менъ Ти бѣ, но вече Си незрима.

— — —

Ахъ, нѣма, съ мене вече Асавита.
Напразно горѣ гледамъ къмъ звездитѣ,
Туй сънь ли бѣ? Но вече съмъ честита.

На Слънцето огрѣватъ ме лжчитѣ.
Приятенъ споменъ се въ душа ми буди,
И химнъ неземенъ пълни ми гърдитѣ.

Но още съмъ въ съмнение, почуди,
Челото си подпирамъ съсъ ржцетѣ
И питамъ се: не съмъ ли въвъ полуда?

И боленъ сънь да ми плени сърцето!
Не бѣ ли то видѣние блажено?
Видѣхъ ли на Еммануилъ Лицето?

Защо бѣ Той така преобразени?
Но скри се тамо, горе на небето,
Самичка пакъ остави ме Той мене.

42

Но гласъ дочухъ дълбоко въвъ сърцето,
Започна нѣкой тихо да говори:
— Ти вѣрно бѣше тамо въ висинето

И съ Нея бѣше въ синитѣ простори.
Не се съмнявай вече ти Хелмира,
Ти срещна горе Слънчевитѣ хора,

Възпѣй това на свойта златна Лира!"

Пояснителни бележки

Асавита — Божествената душа.
Алтаиръ — блѣстяща звезда.
Байронъ — английски поетъ.
Беллини — италиянски композиторъ.
Бетховенъ — нѣмски композиторъ.
Бьоме — нѣмски мистикъ.
Буда — Индийски учитель 6 в. преди Христа.
Венера — слънчева планета.
Викторъ Хюго — френски писатель.
Воанергесъ — Синъ на гръма — прѣкоръ даденъ на Евангелистъ Иоана отъ Христа.
Галлилей — италиянски ученъ — жертва на инквизицията.
Данте — италиянски поетъ.
Да-Винчи — итал. художникъ.
Дикенсъ — английски писатель.
Декадансъ — упадъкъ на изкуството.
Достоевски — руски писатель.
Джордано Бруно — жертва на римската инквизиция.
Евгений-Сю — френски романистъ.
Еммануилъ — И. Христосъ.
Изюмрудъ — скжпоцененъ камъкъ.
„Изгрѣвъ" — мѣсто кждето се намира една отъ школитѣ на Всемирното Братство.
Калвинъ — религиозенъ реформаторъ.
Лютеръ — „ „
Минерва — богиня на мждростьта.
Маркъ Аврелий — римски философъ — стоикъ.
Микелъ Анджело — итал. художникъ.
Моцартъ — нѣмски композиторъ.
Меркурий — слънчева планета.
„Манфредъ" — драма отъ Байронъ.
Монтъ Еверестъ — най-високия връхъ на земята.
Орфей — мистиченъ тракийски пѣвецъ.
Ормуздъ-Дей — персийско име на Бога.
Ониксъ — скжпоцененъ камъкъ.
Пушкинъ — руски поетъ.
Плотинъ — гръцки мистикъ.
Паганини — итал. виолинъ-виртуозъ.

Платонъ — гръцки философъ.
Рафаело — итал. художникъ.
Рембрандъ — холански художникъ.
Рубенсъ — „ „
Рубинъ — скжпоцененъ камъкъ.
Россини — итал. композиторъ.
Сатурнъ — слънчева планета.
Сократъ — гръцки философъ.
Смарагдъ — скжпоцененъ камъкъ.
Сафо — гръцка поетеса.
Сведенборгъ — шведски мистикъ.
Топазъ — скжпоц. камъкъ.
Хелмира — човѣшката душа.
Хермесъ-Трисмегистъ — египетски мистиченъ учитель.
„Херкулесъ" — слънчево съзвездие.
Хризолитъ — скжпоц. камъкъ.
Цвинглий — религиозенъ реформаторъ.
Чайковски — руски композиторъ.
Чайлдъ-Харолдъ — поема отъ Байронъ.
Шопенъ — полски композиторъ.
Юпитеръ — слънчева планета.

По-важни печатни погрѣшки:

стр. 22. Въ предпоследния редъ чети: многоводно — вмѣсто многовидно.
стр. 23. Въ 18. стихъ думата „слънчеви" излишна.
стр. 24. Въ стихъ 14. чети: „Берили" вмѣсто „рубини."

Допълнение къмъ обяснителната бележка.

Аврора — утринната свѣтлина.
Марсъ, *Уранъ*, *Нептунъ* — слънчеви планети.
Шубертъ — нѣмски композиторъ.
Хималаи — планина въ Индия.
„Хемусъ" — Стара-Планина.

3.1.3. СТИХОТВОРЕНИЯ, ОТПЕЧАТАНИ В СПИСАНИЕ „ВСЕМИРНА ЛЕТОПИС"

1919 г.

3.1.3.1. МОЛИТВА

Всемирна летопис, Год. 1, кн. 1, 22 март 1919, с. 14.

Благослови ме, Боже, Татко Благи,
Да мога вси неволи да търпя
И над съблазните всечасни
Да литна волна с чистота...

Благослови ми коравия хлебец,
Благослови кристалната вода,
И сън ми дай детински, чист и сладък,
Да бъда крепка, силна във труда.

А във сърце ми младо, Творче Благи,
Излей, излей от Своята Любов –
На страдните си братя да помагам
И да се вслушвам в техни тъжен зов...

Олга Славчева

3.1.3.2. ЗАКРИЛАТА

Всемирна летопис, Год. 1, кн. 1, 22 март 1919, с. 14.

Кажете ми да ида в планината,
Да мина снежни върхове,
Ще ида, щом кат светлината
Огрява моето сърце...

Кажете ми да ида във гората,
Где пъплят диви зверове,
Ще ида, щом като душата
Безспирно Господа зове...

Морета бурни ще премина
И трънен лес ще прелетя:
Аз зная, няма да погина,
Щом с мен е Божята ръка...

Олга Славчева

3.1.3.3. ЕЛЕГИЯ

Всемирна летопис, Год. 1, кн. 1, 22 март 1919, с. 15.

О, музико дивна, вълшебна наслада!
Как сладко, как мощно владееш ме ти!
От звуците нежни сърце ми не страда...
Почива и тръпне в най-мили мечти...

Под твоите звуци, аз цяла живея,
О, музико дивна, как мощна си ти!
Аз искам от радост да плача, да пея,
Тъй бурно и страстно сърцето тупти...

На запад във пламък горят небесата,
Нощ тиха пристъпва, трепнаха звезди...
Аз свиря в забрава, ридае душата
За спомени мили, за минали дни...

Олга Славчева

3.1.3.4. СКИТНИК

Всемирна летопис, Год. 1, кн. 2, 1 май 1919, с. 13.

О, майко, не проклинай нещастното си чедо!
Не го проклинай, майко, напразно е това...
То тебе благославя и моли те едничка
На помощ да му дойдеш: самичко е в света.

Със рани е покрито, но стон не се изтръгва,
Ни вик на жалба люта от болните гърди...
Не плаче то, не стене, ръце си не простира,
Че няма помощ близко, сърце да утеши.

Когато видиш странник по пътя да замине
Облечен само с дрипи, с помръкнала душа,
Подай му ти водица и нему усмихни се:
И твойто чедо страдно тъй скита по света.

И ако те помоли, подслон да му намериш
Та бурна нощ да мине под сухи ти покров,
О, майко мила, нека той влезне в мойта стая,
И там да си почине приютен от любов.

Във всеки скитник бледен, познай ти свойто чедо,
Душа му тъмна нощ е, без месец, без звезди...
О, майко моя мила, подай му ти ръка си
И с топли, сладки сълзи, за мене си спомни.

И вече не проклинай несретния скиталец:
Туй доста е, живота че с него си играй...

Прости го ти едничка, прости го най-сърдечно:
Той тебе има само и тебе само знай.

Кога умра аз нявга, ти гроба не търси ми,
Безимен той далече забравен ще стои...
Но тамо, майко свидна, на гробищата ваши
Самотен гроб ще найдеш и там си поплачи.

Къде и да отида, о майко ненагледна,
За тебе все си спомням и все си ти при мен,
Аз все те гледам кротка, замислена и бледна
И ти ме гледаш с обич и майчин жар свещен.

Аз виждам ти косите без време побелели,
Челото ти със бръчки на грижи и печал,
Очите ти със жалби по мене овлажнели
И чувам как ме викаш измъчена от жал.

А ти шептиш: „По тебе копнея аз, горкана,
И бдя по цели нощи и искам туй да знам:
Като преди, безгрижна, честита ли остана,
Все тъй ли пълна с вяра към Бога си и там?

Все тъй ли във съня си усмихваш ми се сладко,
Все тъй ли чуруликаш със звънкия си глас,
Челото ти все тъй ли е хубаво и гладко,
Тъй както го цалунах в прощалния ни час?..."

И хиляди въпроси дочувах в самотата
Шъпнещи от тревога, съмнение и любов,
Очите й се виждат тревожно в тъмнината,
През сълзи и риданья дочувам нейни зов...

И аз, дете безумно, отлъчено от нея,
От мойта мила мама – страдалница в света,.
Във изповед поисках душа си да излея,
Разтуха да намеря и мир в изповедта...

Но лудо разридах се и бързо смачках листа:
Защо и тя – и мама, горкана, да страдай
За мойта участ тежка, за мойта радост чиста,
С тъга сега сменена? – Защо и тя да знай?

Че веч се не усмихвам, че пея не от радост,
Че резчица дълбока челото загрози;
Че без олтар остала – неразцъфтяла младост,
Аз губя се в съмненья и горестни сълзи...

Олга Славчева

3.1.3.5. ПРИЗНАНИЕ

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 3.

Пред милото дете невинно
виновно аз стоя,
и в чистия му поглед право
не мога да се взра.

Пред погледа му лъчезарен
навеждам в свян очи,
и нему само аз се моля,
сал то да ме прости.

И никой друг не ща да види,
че страдам аз всегда,
че слънце колко да обичам,
стоя във тъмнина.

От гордост няма да покажа
сълзите пред света:
светът жесток ще се надсмее,
щом види, че скърбя.

Но пред детенцето невинно
навеждам аз очи,
покланям му се, кат в молитва,
във изповед с' сълзи.

Пред него тихо коленича
в безгласна изповед,
ах, тамо сладко аз ридая,
изплаквам тежък гнет...

Олга Славчева

3.1.3.6. ПРОСЯЦИ

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 3.

В съседска вратня просякът почука,
със плачещ глас си нещо той поиска,
във миг стопанът дарът му подаде
и той, доволен, весело отмина.

Така и в мене любовта почука,
и в моето сърце подслон поиска,
но с плач тогаз сърцето ми отвърна:
„И аз без дом, кат теб съм, сестра..."

Но тя безмълвно, тайно се промъкна
във мойто бедно, плачещо сърце,
и в миг просветна там... Как дивна,
как царствено богата беше тя!...

Откак живее тя във мойта хижа,
не знам що е неволя и тъга:
от мен побягнаха сълзи и грижа
тя с радост пълни моята душа.

Олга Славчева

3.1.3.7. КЪМ НОВАТА ГОДИНА

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 3.

Година нова веч настъпва
и носи тя незнайни бъднини...
Аз чакам я и плахо тръпна
и тихичко молитва шъпна
със сълзи на очи.

Мечта, красавице незнайна,
я виж, дете едно те чака
обятья щедри да разкриеш,
с милувки сълзи да изтриеш
в очите, уморени в мрака.

Ела, красавице ти свята
Ела, пречиста младост!...
Изтрий с милувките скърбта ми
и кротко освежи духа ми,
с малко, малко радост!...

Година нова веч настъпва
и носи тя незнайни бъднини...
Аз чакам я и плахо тръпна
и тихичко молитва шъпна
със сълзи на очи...

Олга Славчева

3.1.3.8. НОЩЕН ЧАС

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 3.

В тиха топла вечер
излезнах от града;
в полето се зареях,
заспало в тишина.

На запад веч угасна
последни слънчев плам,
и тихо е в гората,
като във някой храм.

Но ей луната грейна
с безчислени звезди,
и жрецът посреднощни
молитва зареди.

Заслушах се в забрава
с възторг неизразим
във тихата молитва
на нощни дух незрим...

Каква молитва слушах
от меката трева
от клонките, зефира,
бучащата река!...

Унесена в наслада
и с' сълзи на очи,
и аз с молитва тиха,
на Бога се молих.

И паднах на земята
от радост и тъга,
и плаках, молих, молих:
о Татко, чуй ме Ти!

Едно дете самотно,
чезнещо в тъмнина,
Те моли най-сърдечно:
прати му светлина!

Олга Славчева

3.1.3.9. ОАЗИС

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 3.

Посред пустинни пек ужасен
кат хала смърт семум бесней,
оазис има там прекрасен,
де всичко пролетта се смей.

Там палми гордо се люлеят,
привет изпращат надалек,
и райски птици чудно пеят
далече от пустинни пек.

И сенки има за отмора,
и среброструен извор там
води си плиска, морни хора
прекланят му се, като в храм.

И лунни нощи звездочели,
и мрак потаен и покой...
Там пътници за сън примрели,
изнесли веч пустинни бой,

заспиват сладко и сънуват
за приказен неземен кът,
че утре пак ще да пътуват
по пясъчни, безводен път.

Олга Славчева

3.1.3.10. ДВЕТЕ ТОПЛИНИ

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 3–4.

Де има ледена скала,
макар да е накрай света,
що слънчевата топлина
не може я разледени?

Де има кораво сърце,
окаменяло от злина,
що милостта и любовта
не могат го преобрази?

Безспирно слънчеви лъчи
милуват ледната скала,
и тя топи се и сълзи,
кат бистра, прелестна роса.

На заледеното сърце
любовно благите слова
милуват нежно бол и гняв
със огъня на любовта...

На край света, на край света
скала вледена и злина
не могат вече устоя
пред огъня на любовта.

Олга Славчева

3.1.3.11. НАПРЕД!

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 4.

Напред, девойко, във борбата!
Не бой се ти, не крий се веч:
по цели свят зове тръбата,
арената не е далеч!

Възпламени сърце прекрасно,
не тай змията веч в гърди,
и прегърни кръста ти страстно,
в борба и ти се нареди...

Явиш ли се и ти в борбата,
за помощ тебе ще зоват
страдалци много, без отплата
служи, служи и ти, до смърт.

Че утре сън като затвори
навеки твоите очи,
за тебе всеки ще говори,
че светла личност беше ти.

над гроба ти не ще ридаят,
не ще оплакват твойта плът,
защото всички вече знаят,
че светлите души не мрат...

Олга Славчева

3.1.3.12. МОЛИТВА

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 4.

О Татко милостиви, смири ми Ти душата!
Помилвай ми челото, та нека да заспя...
че пълнят тъмни сенки и мъчат ми душата
от минали страдания и минали тегла...

Така да си почина, аз искам, безметежно,
да стихнат тежки мъки, изсушат се сълзи,
духът ми да се носи в мълчание безбрежно
и никога животът съня да не смути...

О Татко, дай таз милост! Но... знам, че е напразно:
ръка Ти нивга вече не ще мия даде,
додето в мен сърцето – несвъртище омразно –
самичко не миряса, за винаги не спре...

Олга Славчева

3.1.3.13. СЪРЦЕТО

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 4.

Кой знай играта на сърцето,
как се изменя всеки ден,
не би си мръщил той лицето,
не бил би нивга наскърбен.

То днес ни мъчи и терзае,
избликва сълзи на очи,
а утре лудо заиграе,
обляно в радостни сълзи!...

3.1.3.14. ГРЕШНИЯТ ХЕРУВИМ

Забравени страници

Всемирна летопис, Год. I, кн. 8, 1 януари 1920, с. 4–5.

Служител Божи, херувим,
пред светия престол незрим,
изказа жарко таз молба:
„О Татко, нека йощ сега
на земни свят да се вестя –
човешка дай ми ти съдба."

– „Върви!" Отец му отвеща,
„Бъди ми верен ти всегда,
закона строго ти пази,
не чти кумири, суети,
доброто всякога люби
и чист пред мен се пак върни!"

Във миг го той преобрази
и образ строг се проясни,
блестящи къдри разпиля
по белоснежни рамена,
очи кат синьото небе,
с невинен поглед на дете.

Лицето блесна в красота,
корал изви се на уста,
в усмивка бисер просия
и в чистата оназ снага
греховен пламък се преля –
сърце човешко затуптя.

Девойка, прелестно дете,
с вълшебен устрем полете,
пред очарования глед
трепнаха нови красоти,
сърце й нежно се смути
от шумни, пъстър земен свят.

В среднощ в гората се запря
и в съзерцание замря,
луна, звезди блестят в небе,
далеч се чуй ревът на звяр,
но ней яви се дневни цар
и тя земята в миг видя.

Земята в утринни лъчи
цъфтеше в чудни красоти,
там лъкатушеше река,
тук мила птичка сладко пей,
далече стадо вакло блей,
овчарска чуе се свирня...

Но пак в' въздуха полете,
във град голям се тя найде,
съзря далеч молитвен дом,
сълзи на радост тя проля
и литна радостна на там
към светлия божествен храм.

Ала смутена затрептя:
човек един тя не видя
във тихия молитвен дом,
пред входа сал юноша сляп
ръка протяга, дрипав, блед
за милост моли болен, хром.

Сърце й нежно се смути
при тези горестни молби.
Сълзи за първи път проля,
тя раната да излечи,
с любов гореща тя стопли,
със нежни ласки от сърце.

До лъкатушница река,
между дървета и цветя,
примамил беше нейни взор
един окичен, мили дом –
прекрасен момък често сам
мечтаеше на тоз прозор.

Красавец дивен беше той,
със нежни къдрици без брой,
като на врана от крило,
уста – трендафил разцъфтял,
а поглед тъмен, жив и смел,
и беломраморно чело.

Тя често идваше насам
и той съзираше я там,
тя гледаше го с таен глед
той явно радваше се ней –
славейче мило песен пей,
на момко млад любим съсед.

И той видя я във зори,
ръце скръстила на гърди,
и в отворени прозор
тя във страданье и тъга,
в очи с' задържана сълза,
бе приковала своя взор.

Удивен и смутен бе той,
изгуби сън и мисли рой
възпламениха му ума,
и всеки ден по този час
той чакаше, зовеше с глас
таз чудно хубава мома.

Кажи, девойко мила, ти,
защо пред мене се вести
неземна, хубава, света?
Защо смущаваш ме, кажи,
какво ми казват тез очи –
дали укор или молба?

Във светла, тиха лунна нощ
славеят пее сладко йощ,
той викаше я с' страстен зов:
„Ела, премиличко дете,
я вслушай се във туй сърце,
за теб горещо от любов."

Във миг дойде посланик свет,
спомни й Божият завет
повика я във небеса,
във светло–синия ефир,
но тя отблъсна най-подир
умилно–кротката молба.

О, тя го любеше в тоз миг,
но нейния пречисти лик
не тряба там да са вести:
на Бога дала скъп обет,
от никой син на този свят
не тряба тя да се плени.

„О, любя, любя те, мой мил,
но Бог за туй ме би затрил,
аз Нему длъжна съм довек,
да служа вярно със любов,
да слушам кроткия му зов,
в грях да не падна на човек."

– „О, нежно, хубаво дете,
защо се плашиш от сърце,
тоз Бог царува в сини свод,
но тук, на красната земя,
той няма дял. Ела, ела,
ела да вкусим сладки плод.

Аз любя те, дете мое,
ти цяла в мене се преля,
дойде в самотния ми дом,
красавице моя, ела,
отдай ми свойта красота:
не ще ни стигне Божи гром."

И пламна грешната снага
на таз божествена душа,
прескочи тя греховни праг,
забрави рая тя почти,
съмнения люти заглуши,
обгърна я смъртелни мрак.

А той в замяна, й дари
милувки нежни и сълзи,
които там в небесни шир,
далеч от земна суета
и от товара на плътта
на са смутили нейни мир.

О, тя е негова сега,
той волни й дари крила,
човеку, тоз неверник млад,
безсмъртна, тя се повери,
ала кой знае той дали
е оценил тоз дар богат!

Да, вино, песни и жени
и разни весели игри
заведоха в далечен край
другаря мил на таз мома –
тя страдаше сега сама,
скърби душа, сърце ридай.

Безжалостният земен цар
не спомняше си вече със жар
мечтателни небесен лик
на нежното онуй дете,
при нея веч той не дойде,
не чу жалобния й вик.

– „О, вий, вършини, планини,
о, вие, месец и звезди,
летящи облаци без брой,
смилете се във този час
на жалния самотен глас,
о, дайте, дайте ми покой!

О, слънце сгрей със топлина
изстиналата ми душа,
о Татко мой, Ти сили дай,
пак волна да си полетя
със белоснежни си крила
към милия забравен рай.

Но смея ли да моля аз?
Покорих ли му се тогаз,
когато милият Отец,
на път за грешната земя
да бъда чиста и света,
заръча, украси с венец?

Той нивга туй не би простил,
Той мене люто би проклел...
Изгубих свойта чистота,
възлюбих земен господар,
любих и любя го със жар –
изгубих волни си крила.

Конец, конец на тоз живот,
във тесни дъсчени кивот,
аз искам, искам да умра,
но как? Безсмъртна ми душа,
в ад ли слезна да горя,
ще съм пак жива, да скърбя."

Но на безмерната й жал
глас тихичко й отвещал:
„Девойко мила, не тъжи,
от Божи гняв не се плаши,
че колко всеки да греши,
сам себе с' сълзи той теши.

А твойта рана, що боли,
сал времето ще излечи!
Дерзай! Напред и песни пей
за свойте болки и тъги,
за хорски сълзи и беди,
любов в сърца човешки лей.

Аз Бог съм строг от край света,
но с правда движа таз земя,
и теб не ще да прокълна,
че кой е страдал и любил,
на мене трижди е по-мил –
Аз тебе ще благословя..."

Олга Славчева

3.1.4. СТИХОТВОРЕНИЯ, ОТПЕЧАТАНИ В СПИСАНИЕ „ЖИТНО ЗЪРНО"

1925 г.

3.1.4.1. КАНДИЛА

Из сбирката „Сутринни лъчи"

Житно зърно, Год. 2, 1925, кн. 5–6, с. 159.

Сърцето си да бе превърнал на светило
човекът тук в световната тъма,
да пламне то, макар и кат кандило,
не би било тъй тъмно във света.

Горящите кандилца би се сбрали
от цели свят с хиляди на брой,
във пламъци свещени би горели
и всеки тук нашел би пътя свой.

Осветен път от хиляди светила!
О, светли път към небеса,
сърца, запалени кандила,
о, храмове на любовта!...

3.1.4.2. ТИ
Из сбирката „Сутринни лъчи"
Житно зърно, Год. 2, 1925, кн. 5–6, с. 159.

Птиченце край мене ли прехвръкне,
горски лист от вятър ли шуми –
трепвам аз, душата ми настръхне –
мисля си, дали не ще си Ти?...

Образи ли гледам в небесата,
нежни сенки в синия ефир –
Теб, незнайни, виждам в зората,
Ти изпълваш сявга моят мир.

Ти във слава сявга си облечен –
Властелин на светли небеса;
Ти за мен единствен си и вечен –
вечен Бог във моята душа!

3.1.4.3. ДЕТЕ
Из сбирката „Сутринни лъчи"
Житно зърно, Год. 2, 1925, кн. 5–6, с. 160.

Любов велика пълни ми сърцето
детенце взема ли в ръце –
милувам, галя му лицето
и радвам му се от сърце.

И къдриците му целувам...
но после плача в самотата,
че виждам колко малко струвам
пред неговата чистота.

3.1.4.4. СВЕТЛИНА
Из сбирката „Сутринни лъчи"
Житно зърно, Год. 2, 1925, кн. 5–6, с. 160.

Слънцето свети от сини простори
и никнат от него най-красни цветя:
в полето, в трънака, в скалата планинска –
вред слънцето ражда живот – красота.

А Божията милост невидимо свети;
тя ражда пречисти и светли души –
в селяка, в учения, в детето, в жената,
разцъфва в сърцата любов, чистота.

1931 г.

3.1.4.5. ТРЕВИЦА
Житно зърно, Год. 6, 1931, кн. 5–6, с. 174.

Я кажи ми ти, тревица мила,
Що стъпка те човешки крак.
Кой даде ти таквази сила,
Че здрава си и свежа пак?

Ти вчера беше до земята
Премазана и цяла в прах,
Пожалих си те във душата
И сълзици за теб пролях...

А днес те виждам пак зелена,
Измита, свежа, в красота,
И в капки чисти оросена,
Ти пак живееш на света.

Олга Славчева

3.1.4.6. ЗВЕЗДИЦА

Житно зърно, Год. 6, 1931, кн. 5–6, с. 174.

Търсих те, звездице моя мила,
Взирах се по мирното небе,
Но под облак ти си се скрила,
Търсих те, ала на всуе бе.

Облак тъмен тебе те закрива,
Не съзирам твоята следа,
Твоята усмивка сладка, жива,
Моя ти, единствена звезда.

Няма те, очи ми се изглеждат
Да се взирам в тия мрачини,
Те от сълзи горки се премрежват–
Извор от сърдечни дълбини.

А мъдрецът чувам да говори:
„Не терзай се, малка душа ти!
Грее там зад сините простори
Туй, зарад което ти сърце тупти.

Вятър южен пак ще да повее,
Облаци, мъгли ще разпилей,
И небето пак ще се засмее,
И звездата твоя ще изгрей."

3.1.4.7. БУДНИЯТ

Житно зърно, Год. 6, 1931, кн. 5–6, с. 175.

Аз тръгнах пак по океана
Със кораб хубав, здрав, голям.
Стои на чело капитана
И бди за нас дене, нощем.

Той бди за нас и не заспива
И пази ни по морски път,
Когато слънце се закрива,
Когато морни всички спят.

Когато буря зла вилнее
И корабът премята с рев,
И молния със гръм лудее
И мами ни в подморски зев,

Когато никаква надежда
В сърца ни плахи не живей,
Той вихрено ни пак повежда
И вярва пак и се надей.

И всред чудовищни талази
Със крепкост пак ни води той,
И зорко бди и будно пази,
И отдих дава и покой.

3.1.4.8. ВИК

Житно зърно, Год. 6, 1931, кн. 7–8, с. 231.

Горчива болка ме гори –
Не дава ми покой.
През ден и нощ, в съня дори
Духът разпъва мой.

Тя жива е и ходи с мен
И следва ме безспир.
О, няма вече светъл ден,
И няма вече мир!

У ноктите на Луцифер
Душата ми чезней.
И няма помощ, нито цяр,
Ни слънце да огрей.

Затуй макар дори у ад,
От дъното му чак,
Ще викам аз Христа – мой брат –
Дори до Бога пак.

Ще чуе мене Божий син,
И грабне ли ме той.
И ангелския светъл чин –
Отново ще е мой.

10 ноември 1931 г.
Олга Славчева

3.1.4.9. ИГЛА

Житно зърно, Год. 6, 1931, кн. 7–8, с. 231–232.

Ако ли някой приятел
Дойде и каже; „Ела,
Аз съм на щастие сеятел,
Давам ти злато с кола.

Ти си направи палати,
Приказни царски дворци.
Дни си нареждай благати
С гости, свирачи, певци.

Щедро на бедни раздавай:
Дрехи, злато и храна.
Домове, църкви дарявай –
Би щеш прочута стана.

Тебе народа ще хвали:
„Пресвета" ще ти рече,
Име ти впише в скрижали
И у история втъче.

Няма да стъпваш с нозете
Таз клета грешна земя.
Тебе ще носят ръцете,
Що си дарила сама."

Мигом ще сбера аз сила
И като млади телец,
Който по гордата Рила
Бяга от стършел жилец.

Тъй ще затичам кат хала,
Скокна ще пряко дарът.
Негде далече бих спряла,
Гдето ми види гледът.

Бягам ще, бягам далече;
Що ми е тая кола?
Що ми е злато, човече?
Дигай си тая бела!

Ето отбодвам иглата
В дреха ми се бели конец
Дар що ми даде Ръката
Бях още слаб младенец.

Тя ми е мъничка, здрава,
Кована чисто злато;
Чудна си има направа,
Служи ми всяко место.

Влезна ли в някоя къща
Бодна ли с тази игла,
Има тя сила могъща:
Пъди неволи, тегла.

Тя се на хлебец обръща,
Плодове, мляко и мед.
Сълзите в песни превръща –
Пътя отваря ми вред.

11.XI.1931 г.

3.1.4.10. МЛАДЕЖЪТ

Житно зърно, Год. 6, 1931, кн. 7–8, с. 233–235.

На Димитър Григ.

Тя.

Момко, момко, млади мили,
Що си с клюмнала глава?
Що си толкова унили
И ме гледаш без слова?

И лице ти пребледняло,
Няма в него младостта
И у твойто нежно тяло,
Вгнездила се старостта.

Той.

Ах, не мога ти разкрия;
Аз съм сиротно дете.
Исках аз да се убия,
Че живота ме не ще.

Често гладен, гол пътувам,
Сам самичък без подслон.
Плача горко и тъгувам.
Сам си слушам моя стон.

Тя.

Ти си млада, волна птица –
Имаш хубаво чело,
Имаш хубава душица
С крепко още си тело

Изправи си ти главата,
Изпъни гърди напред.
Да не ти рече тълпата:
„Този е нещастник клет".

Той.

Но кажи ми, без парици,
Може ли живя човек?
Често няма ни трошици,
Да заглуши глад не лек.

Слагах си въжето вече –
Лошо имам аз сърце.
И грехът ме в кал повлече –
Нямам чисти аз ръце.

Тя.

Но света е пак красиви
Има благ и нежен Бог;
Викай Него Милостиви;
Казвай често сладки слог.

Той е близко до сърцето,
Вижда твоята съдба.
И ще прати от небето –
Радости и веселба.

Той.

Него аз не ща да зная,
Той за мен е тъй голям!
Той царува си у рая,
И Владетел си е там.

Тук е царство на лъжата –
Никой брата не милей.
Всяк оставен на съдбата,
Вятъра да го отвей.

Никой ми не чува стона –
Моят глад и голота
Бог царува си на трона –
Ази просяк на света.

Тя.

Ти говориш право, милий,
Но у твоето сърце
Дремят още много сили;
В твоя ум, снага, ръце.

Не оставяй да погине
Твоят хубав, млад живот!
И безгласно да измине,
Без да имаш някой плод.

Той.

Но какво да правя, кажи,
Сал самин на този свят,
Нещо ново ми покажи,
Ти си млад, добър поет.

Тя.

Момко мили, чуй, просвета!
Влез в училище, учи;
Туй нашепва ти поета,
Веч на халост не плачи.

Само този, що радее,
Ще намери мир, любов.
Него слънцето ще грее,
Бога ще познае нов.

Той.

Ето взимам вече книга,
Нека мра, но ученик!
И тъма от мен се вдига –
Виждам чист и мил светлик.

Няма студ, ни дрипи вече,
Хубав е за мен света.
Нежни струи от далече
Кълпят ме със чистота.

Тя.

Ще се видим ний отново,
Ти възкръснал и учен
И със име светло, ново,
По-герой да си от мен.

12.XI.1931 г.
1933 г.

3.1.4.11. ПОД БЕЛИЯ ПОКРОВ

Житно зърно, Год. 7, 1933, кн. 5–6, с. 169.

Под белия покров спят своя сън зърната,
Под белия покров на майката – земя.
И сещат те на сън, как майчината гръд
Притопля ги да спят, спокойно те да спят.

И милва ги, завива майчината пазва
И приказките свои тихо им разказва:
Как слънцето ще дойде от далечен път,
Как слънцето ще дойде – нека те да спят!

Че слънцето е там, при Бога, да научи,
Какво на таз земя ще има да случи.
И колко цветове и багри ще цъфтят,
И колко плодове ще пак да се родят.

И с нови сили то когато се завърне,
Земята, тяхна майка, с радост ще прегърне.
А до тогава те под белия покров
Да спят и да растат под майчина любов.

О майчина любов! Щом пролетното слънце
Изпрати първий лъч, пробуденото зрънце
Ще бутне тя тогаз, ще му рече: „Излез,
И своя ден рожден празнувай, чедо, днес."

„Излез и покажи на Бога наш чадата,
Готови да са те за жетвата богата.
И всичко що видя от мене, о зрънце,
В човека го вложи, в човешкото сърце.

Човешкото сърце да бъде кат земята,
И в своите пазви да възраства семената."
– – – – – – – – – –
Спят своя сън зърна под белия покров
На майката–земя под нежната любов.

1935 г.

3.1.4.12. НЕСГОДИТЕ

Житно зърно, Год. 9, 1935., кн. 9–10, с. 244.

Не искам аз да зная за несгодите,
Които ме очакват във света,
За бурите стихийни на природата,
За сетний край на всяка твар – смъртта.

Че пътя ми ще заличат пороите,
Че в лутане ще губя време аз,
Че сам сама ще бродя из усоите,
Че ще се скитам в жега, прах, веявици и мраз.

Расте човеку силата в неволите
Крепней душата в сълзи и беди,
И яка и непобедима става волята,
Сърцето почва смело да тупти в гърди.

Олга Славчева

1937 г.

3.1.4.13. ТЪЧЕ

Житно зърно, Год. 11, 1937, кн. 4–5, с. 119.

Избяга вече люта зима,
Започна слънце да пече
Земята пъстрите килими
Захвана бързо да тъче.

Със жълто, синьо и червено
Совалките си пълни тя,
Огражда всичко със зелено.
Тъче безспир листа, цветя.

И бели, морави шарилки
Реди на тъмна канава,
И ръси шарени гиздилки
Обилно в младата трева.

Доприда още нова прежда,
Възглавки пъстри да реди.
Грижливо всичките подрежда,
Кой мине – там да поседи.

Ол. Славчева

3.1.4.14. БЕН АМИ

Житно зърно, Год. 12, 1938, кн. 4–5, с. 118–119.

Веднажди Бен Ами отиде при моллата
И го помоли да му каже право,
Коя религия под небесата
Е най-добра, най-истинска и здрава.

Дали еврейската с пророк Мойсея,
Или учението на Готама Буда;
На турците ли ще е архиерея
Или Христос – Месията на Юда.

Тогаз Моллата със ръка поглади
Си бялата брада, очи възведе
Към свода син и къмто госта млади
Приведе се и почна таз беседа:

Една е истината света в тия вери,
Но само в разни времена родени.
Различие в тях не мога да намеря –
От Бога всички са благословени.

Не виждаш ли, че във всичките учения
Законът е еднакъв: люби Бога
И ближния! Тук има ли съмнение?
Различие в тях да видя аз не мога.

Но тия заповеди само не забравяй!
Във буквата се много не зазирай,
Духът търси и него не оставяй.

И Бен Ами възхитен се изправи
Понечи да си тръгне, но застана,
Дълбоки теманета кат направи,
Туй слово в отговор захвана:

– И аз така си мислех на сърцето,
Но рекох си, да питам и Моллата,
Дали едно се знае под небето,
Че истината скрита е в душата.

Възрадвам Бен–Ами си тръгна,
Сияние огрея му лицето.
От устните му песен се изтръгна
Извираща дълбоко от сърцето.

– О, Господи, мой Татко вековечни!
Гласът ми чуваш ли как блика?
Това е обич сладка, неизречна,
Която слаб е да мълви езика...

И утринните пролетни зефири
Подзеха песента с шеллата*,
Подкарани от златострунна лира
Разляха радост, щастие на земята.

---

* шелла – ученик на школата
Ол. Славчева

3.1.4.15. ЩЕ ВИЕ ДЕН, ДВА

Житно зърно, Год. 12, 1938, кн. 6, с. 150.

След тази буря ветри ще утихнат,
Ще спре зловещи ураган да вие,
След тази буря пак ще се усмихне,
Небето светъл образ ще разкрие.

Ще вие ден, два, три или неделя,
Но повече не може да изтрае –
Че щом дочуе слънчева повеля,
Ще се отвее и да не желае.

Затуй, треви, цветя, фиданки нежни,
Не бойте се от тази буря страшна!
Не гледайте небето безнадеждно
От туй чудовище сърдито, прашно.

Но тихо си главички наведете!
Той нека духа, колко ще да блъска.
Вий нищо му не казвайте, мълчете,
Като мълчите, той от яд се пръска.

След него всичко пак ще се умири,
И слънцето ще грей по-силно,
Ще лъхнат вредом пролетни зефири,
И птичките ще пеят по-умилно.

Ол. Славчева

3.1.4.16. „ПТИЧКА ПЕЙ ...”

Житно зърно, Год. 12, 1938, кн. 7–8, с. 201–202.

Птичка пей на Рила тихо, нежно,
малка, сива над скали прелита,
кацва върху преспи белоснежни,
незабравката умилно пита,

що е цъфнала край снеговете,
синя като сините лазури:
– Незабравке, мое мило цвете,
още жива ли си подир тия бури,

гдето вяха ветри многогласни?
На ламя небето се обърна,
гдето молнии светкаха опасни,
где градушка ля се едрозърна.

Аз едвам се скрих из камънака;
там с краченца слаби се катерех;
страх ме беше, незабравке, плаках,
ужасена зъзнех и треперех.

Но огря ли слънцето, веднага
скокнах, литнах леко със крилцата.
Ти що стори, незабравке драга,
как можа да си спасиш душата?

– Ази, птичко, ето що направих:
взех че си главата понаведох,
в Божиите ръце се аз предадох,
Той нали над всички нази гледа?

Ето ме, след бурята съм жива,
не умрях, че Бог това не дава;
даже станах още по-красива,
тук цъфтя за Неговата слава.

О. Славчева

1939 г.

3.1.4.17. ДАРОВЕ

Житно зърно, Год. 13, 1939, кн. 9–10, с. 243.

Кога ужасна буря ме връхлита,
със две ръце безмилостно ме блъска,
реве, свисти, и вий, и хапе ме сърдито,
и мечът й над мен злокобно лъска,
аз вече се не браня против нея,
тя иде си, в лицето й се смея.

Защото знам, предвестник е тя само
на ново щастие, изпратено до мене,
съкровище безчислено, голямо,
неземна радост – светло вдъхновение.
Тя първо иде мене да набие,
но после тайно в мене злато скрие.

Понякога, тя тъй ме много шари
със пръчката, че свяст изгубвам даже.
Не гледа тя къде ще ме удари,
не иска и да знай, че ще ме смаже.
И аз крещя и викам, и се браня,
и грозно във лицето й се каня.

Ридая, сълзи роня, плача клета,
отчаяно главата си навеждам,
дорде на хитростта й се досетя.
Глава изправям – смело я поглеждам
и почвам да потягам си торбата,
че тя пак дар ще ме дари богато.

Олга Славчева

3.1.4.18. САМА

Житно зърно, Год. 13, 1939, кн. 9–10, с. 243–244.

Своята беда сама ще нося,
имам сила, в мене тя седи,
помощ няма никога да прося –
всеки има своите беди,
всеки сам се мъчи да изкара
на гърба му що тегней товара.

Мъки има, да, но има сила,
равна тям в душата що гори.
Тя не се е още проявила,
нито още капчица дори.
Ако аз я цялата развия,
чашата горчива ще изпия,

без окото ми дори да трепне –
на един дъх. Няма да треперя,
и ръка ми няма да се сепне.
Сила много в себе ще намеря,
сладко ще е страшното горчило,
слабостта ще се обърне в сила.

Олга Славчева

1940 г.

3.1.4.19. УЧИТЕЛКАТА

Житно зърно, Год. 14, 1940, кн. 6, с. 155.

Поискам ли в скръбни часове на бдения
В нещо да намеря утешения,
Не спирам се пред образ на светия,
Изписан по иконата, ни в тия,
Що славят ги с похвали гръмогласни,
Бойци прочути в боеве опасни.
Не ме плени и бледа монахиня,
Отшелница, избягала в пустиня,
Но погледа отправям във простора,
Където пред разплакани ми взори
Едно лице съзирам озарено,
Едно лице най-обично за мене,
Което ми се мярва в далнините
И прави да пресекнат ми сълзите.
То вдъхва ми в сърцето чудна сила,
Това е образът на дева мила,
Коя далеч живее в планината
На схлупена къщурка под стрехата.
Събрала е децата на народа,
По пътища ги кротко води.
Във малка стая с покрив нисък,
Где слънчев лъч едвам в прозора влиза,
И тя в задимения въздух диша...
Над бедните деца главица сниша,
Показва им и учи, наставлява,
И нежно им душите просвещава.
Бегливий лъч разкрива вътре само,
Че облак прахоляк е пълно тамо,
И в този прахоляк, гълчава
Последната си силица тя дава
На младите просвета да им вдъхне
И с чиста обич майчински да лъхне,
Да ги научи за борба в живота.
В сърцето си да найде всяко сила.
Така, о дево, твоят образ драги
Едничък мене в този час помага
И учи ме и тихо наставлява

За жертва свята мене вдъхновява.
Да бих могла, девице, нежна, млада
Приживе теб светилище да градя,
Безсмъртен паметник в света прекрасен
С образа ти ангелски, мил, ясен.

Олга Славчева

3.1.4.20. ДУХЪТ

Житно зърно, Год. 14, 1940, кн. 6, с. 156.

Кажете ми, дали в света
Живее някой цигулар,
Па бил би той и най-велик,
Преди да вземе на ръка
Цигулка да засвири той,
Не би си струни нагласил.
Изпърво – всичко тури в ред;
Тогава чак ще почне той
По нея да изтегля лък
И дивни звуци зареди.
А може всичко да смени –
И лък, и гриф, и ключове.
И струни скъса до една,
Кои били са до тогаз;
Опъва нови от сребро,
Или цигулката завчас
Я хрясне, цяла я сломи;
Отпосле слепи я добре,
По-хубаво да зазвучи.
Тогава чак засвири той...
Така и ний, кога от век
Очакваме да дойде в нас
Светия дух да заживей,
Не би ли първо той дошел
И своя дом да провери,
Дали е в него всичко в ред?
И почва да урежда той...
Ту болести и тук, и там,
Или беди безкраен рой.
Па и с това щом не върви,
Духът не жали, грабне чук
И хрясне, спити ни завчас,
Започва ново да строи,
Тялото ни със нов строеж
И чак тогаз се посели
Духът във нашата душа,
Започне радостни да пей.

3.1.4.21. ПОСЛЕДНА И ПЪРВА

Житно зърно, Год. 14, 1940, кн. 7–8, с. 207.

Аз чакам тук съдбата да отвори
Вратата на заключения храм.
Но с мене чакат още много хора,
Тълпата изпревари ме и там.

Навсякъде последна във живота
За даровете на тоз свят,
А първа ме изпращат на Голгота
За ударите, сипещи отвред.

Там първа съм, и даже всички хора
Оставят ме пред тях да мина аз.
Надварят се, кой път да стори,
Навреме да ме стигне лобни час.

13.IX.940.
Олга Славчева

3.1.4.22. ДУХЪТ

Житно зърно, Год. 14, 1940, кн. 9–10, с. 251.

Живей духът и никоя несгода
не го ломи; ни огън, нито меч,
ни бурите в любещата природа,
ни на война безмилостната сеч.

Духът лети и никога не спира,
не свежда се пред никоя беда,
не пада той и нивга не умира,
оставя път – светкавична бразда.

Той следва и повелите безгласни
на свърхчовешка воля и закон,
кален е във страдания ужасни,
в сълзи и във ридален стон.

Духът е, който прави най-накрая
на хоризонта – чакан от пред век,
като от чук на майстор там изваян
да грейне светъл новия човек.

Олга Славчева

3.1.5. СТИХОТВОРЕНИЯ, ОТПЕЧАТАНИ ВЪВ ВЕСТНИК „БРАТСТВО"

1934 г.

3.1.5.1. СЪНОВИДЕНИЕ

в–к „Братство", бр. 108 от 12 декември 1934 г.

На сън аз видях земята гореше
И пламъци диви обливаха вред
Човешкото слово замлъкнало беше
Сал трупове грозни на мъртви безчет.

Небето лице си загърнало с дрехи,
Закриоло звезди и слънце и луна,
Човеци, животни и сгради горяха
По земната твърд на длъж – ширина.

И птици на ята се топяха в ужас,
В пламъка жарки на буен пожар,
И нямаше вик, ни крясък, ни отглас,
На птици, човеци и дивия звяр.

Като че сетния час бе настанал.
И жребият всеки си знаеше веч.
И земният край се беше захванал
На страшния ангел със огнений меч.

Но чудно – тук–тамо съглеждах аз живи,
На малки дружинки вървяха в нощта.
И вожд светлоок бе с тях мълчаливи
И път им отваряше той всред нощта.

Те газеха смело през страшна жарава,
На пламъци буйни в стихийни крила,
Но тоз що ги вярно така придружава
Преведе ги живи през мъртви тела.

И ето, за мене такъв същ Водител
През тази стихия яви се и мен.
И стана ми лъч, закрилник, Спасител,
Безвредно преминах през бури и плам

Олга Славчева

1935 г.

3.1.5.2. УЧИТЕЛЯТ

в–к „Братство", бр. 114 от 13 февруари 1935 г.

Аз тръгнах веч по океана
Със кораб хубав, здрав, голям;
Стои на чело капитана
И бди за нас дене, нощем.

Той бди за нас и не заспива
И пази ни по морский път,
Когато слънцето се скрива
И всички морни сладко спят.

Когато буря зла вилнее
И корабът премята с рев
И молния със гръм вилнее,
Злокобно блъска в морски зев.

Когато никаква надежда
В сърца ни плахи не живей,
Той вихрено ни пак повежда
И върви пак и се надей.

И по чудовищни талази
Отново пак ни води той.
И зорко бди и будно пази
И отдих дава и покой.

Олга Славчева

3.1.5.3. НАПРЕД!

в–к „Братство", бр. 116 от 28 февруари 1935 г.

Напред, в несгоди не унивай!
Не се плаши от тежък земен дял!
Напред, по святий път отивай –
По святий път ще стигнеш свойта цел.

Да, зная, пътя дълъг е, неравен
– Скали и трънe, пропасти навред,
Но трудний път е най-велик и славен –
Не бой се чадо, пак тръгни напред!

Не си самин, над теб око свещено
– Око на Бога зорко сявга бди.
Не ще пропаднеш, Бог е яко звено
– Висок твой стълб е, Нему се подпри!

Олга Славчева

3.1.5.4. РАДОСТ

в–к „Братство", бр. 117 от 8 март 1935 г.

Когато крушение в морето ме стигна
И в страшното дъно аз щях да потъна,
Тогава Великият навреме пристигна
– Тоз, Който за мене се нявга разпъна.

Пристигна и взе ме на корабът свой,
И с бели ме хубави дрехи облече,
С целувка избърса Той сълзите мои:
„Спасена си", рече, „за винаги вече!"

„Във Моето царство ще дойдеш със мене
И в мойте градини се радвай и тичай!
В душата ти нека гори вдъхновение
И Бога безкрайно ти, чедо, обичай!"

„Че Той е създал вселената цяла,
И слънце, и месец, земята красива,
И всичко прекрасно, що си ти видяла –
На всичко Той даде дихание живо."
– – – – – – – – –
И тука, със Него забравих теглата,
Които преминах там доле в морето,
Почина ми сладко при Него душата,
И радост и мир усетих в сърцето.

На лирата почнах да свиря отново.
Сълзите превърнах във бисерни рими:
И пламна в душата ми огнено слово
За Тоз, що навреме дойде и спаси ме.

О, чудна градина при Белите Братя!
О, мъдрост що пия от извори живи!
Аз, ето, възкръснах след страшно разпятие,
Че Господ погледна към мен милостиво?

Във царство прекрасно, след толкоз страдания,
При граждани светли пристигам аз тука,
И уча се вече на Божите знания,
На радостна, жива и свята наука.

Горчивата чаша, що пих в Гетсимания,
До горе е пълна с красиви брилянти.
Пред мене те пръскат неземно сияние
И будят в душата ми нови таланти.

Олга Славчева

3.1.5.5. ВЕЧНО СЛОВО

в–к „Братство", бр. 121 от 10 април 1935 г.

От вечността пътувам през морето,
Към вечността възвръщам се отново.
И моят факел свети ми в сърцето,
Изпълнено със вечно живо слово.

Високо свети моят факел чуден
През дни зловещи, мрачни и бурливи.
Духът ми често, морен и отруден
Изпитва мъка и съмнения диви...

Душата ми със ужаси бори
На бурни и зловещи океани,
И с мишци слаби тя вълните пори
И често пада пред неравни брани.

Но моят дивен факел още свети
И грее над разпенени талази,
Когато болка пълни ми сърцето
И няма никой близко да ме пази.

Когато тъй се боря със вълните
Светилникът държаща във ръцете
Съзирам горе ликът на звездите
И зная, туй, от Бога мен привет е.

Тогава пак ме сила осиява,
Сърце ми крепне вече вдъхновено
И слънцето ме живостно огрява,
То благо ме приветствува засмяно.

Тогаз ръка ми смело се издига
Със факела горящи към небето.
– Като че ли Великия трон достига
И мярва се на Бога пред лицето.

И силна става моята десница,
Готова съм да страдам и живея
И мощна ставам, смела кат орлица
И към Голгота да погледна смея.

Високо свети моят факел ярък
Ей ида, ида, Отче мой желани!
Сърцето си поднасям ти подарък
Кат плод узрелий и благоуханний.

Олга Славчева

3.1.5.6. ХВАЛЕНИЕ

в–к „Братство", бр. 122 от 17 април 1935 г.

От всички ангели прекрасни по небето
И гений най-велик родений на земята,
От всичко що е най-възвишено и свято,
Кое на този свят познала е душата,

Това си Ти – Бог мой – велико, чудно слънце,
Това си Ти, Любов със нищо несравнима!
– В човека проявен и в мъничкото зрънце,
И в летний хубав ден, и в мразовита зима.

Това си Ти, о Лъч навсякъде що грееш;
И в нежните цветя, в гори, поля безкрайни
На потока игрив Ти в струите живееш –
На всяка жива твар разкриваш свойте тайни.

И в' вихрения бяг на морски урагани,
В пустинния самум, в беди и мор – несрети
И в сълзите дори от мъка насъбрани,
И в светлия възторг на всичките поети.

Във всичките звезди, в небесните сияния,
И в пухкавия сняг и ледните кристали,
И в малкия цветец що лей благоухания,
И в рояка пчели в полето забръмчали.

От всички най-добър, що моят дух познава,
Със образ най-красив във слово и във дело,
Не си ли Боже Ти, кой мене посвещаваш,
И който даде сила на моят дух и тяло?

И ето Тебе днес възпява мойта лира
С възторг неизразим и песни вдъхновени,
Които в този миг душата ми побира
И праща ги на Теб, на Теб благословени!

И както в утрин час росата се въздига
И лекичко хвърчи по сините лазури –
Така и моят глас до Тебе да достига
О, чуй ми песента през облаци и бури!

Олга Славчева

3.1.5.7. ЛЮБОВ

в–к „Братство", бр. 123 от 24 април 1935 г.

В душата ми се благодарност лее
За всички Твои чудни добрини.
В душа ми някой тихичко си пее
И радва се на всичките Ти дни.

Ти слънце мое, на живота чуден!
Ти род си мой, приятели и всичко!
Следи ме Бащиния Ти поглед буден,
Ти Дом си мой – убежище едничко.

И храм на Теб къде ли да направя?
И кой ли жрец на Тебе да послужи?
С Любов аз искам Тебе да прославя.
Със Твоят Дух – душа ми да се сдружи.

3.1.5.8. СЪЗДАТЕЛ

в–к „Братство", бр. 123 от 24 април 1935 г.

Без Теб живота е пустиня
Макар да блика мляко, мед.
– Без Теб съм кръгла сиротиня
Всред този пъстър земен свят.

– Без Теб ме слънцето не грее
Нито пък светят ми звезди,
За Теб душата ми копнее
И пита: Где, о, где си Ти?

Със Теб съм смела и богата
– Пустинята е земен рай
Със Теб са близо небесата
Всред зима даже – месец май.

Олга Славчева

3.1.5.9. НА БЪЛГАРСКИЯТ ЕДЕЛВАЙС

в–к „Братство", бр. 127 от 5 юни 1935 г.

Ти по-велик си мъж от Климент и Паисий,
И по-безброен свят за Бога Ти настави.
Безпримерен приятел на българите Ти си!
И подвиг по-голям от цар Симеон направи.

И книжнина богата Ти сам створи, написа;
Кат звездите в небето са Твоите сказания,
Народа ни покръсти по-мъдро от Бориса –
Научи сам, разкри ни свещените писания.

Ти лекар и приятел – Любимец си народен.
Обича теб селяка отрудений – овчаря,
Младежът възвишен просветений, свободен.
Обичат Тебе всички – Народ и Бог и Царя.

3.1.5.10. ВОДИ МЕ ТИ!

в–к „Братство", бр. 127 от 5 юни 1935 г.

Свободна съм, нозе ми нямат узи,
Ни гривни робски моите ръце.
Аз служа на възвишените музи –

– На радост бие моето сърце;
И смях играй по алени ми бузи –
Трепти живот по моето лице.

Но Ти води ме, ето ми ръцете!
Със Теб ще ида аз на край света,
Със Теб ще мина планини,морета.

Със Теб дори ще победя смъртта.
Със теб дори страданието е свято
Единствен път е къмто Любовта.

Води ме, с Тебе ида, тичам
По стръмни и високи планини...
Че Теб Създателю безкрай обичам!

Че Ти със обич свята ме плени.
Аз Твойто име сладостно изричам
И Твоите безкрайни добрини.

Олга Славчева

3.1.5.11. ИЗВИКАЙ СИЛНО!

в–к „Братство", бр. 128 от 12 юни 1935 г.

Не бой се ти, човече, от мъчение
Не бой се ни от труд, тегло, беди,
Нито от ядно вражеско гонение,
Или кога те някой клевети.

Не бой се от страдания и болезни
Вдигни чело, стисни ръка, напред!
Напред върви и храбро ти възлезни,
Без страх мини преградите безчет!

Извикай силно, помощ Бог ще прати,
Дори когато си до сетни край,
Той камъка надгробен ще разклати
И теб от ада ще въздигне в рай.

Ще полети към тебе колесница
И ангел Божий теб ще възкреси
И с крепка, свята, милваща десница
Като Илия ще те възвиси.

Ще те прегърне на гърди си чисти,
И в теб дихание ново ще излей,
И в дреха теб ще облече лъчиста
И слънце Божие вечно ще те грей.

Олга Славчева

3.1.5.12. ЧЕСТИТ!

в–к „Братство", бр. 130 от 1 юли 1935 г.

Честит е този, кой до край
Със песен носи кръста свой.
Той най-подир ще влезне в рай,
Ще вкуси радости безброй.

Венец от бисерна роса
Чело му ще краси тогаз,
Ще види светли небеса
Ще чуе бащин мили глас.

Честит е този, кой до край
Със песни носи кръста свой.

Олга Славчева

3.1.5.13. ТИ ТРЯБВА ДА НАДМОГНЕШ!

в–к „Братство", бр. 131 от 12 юли 1935 г.

Ти трябва да надмогнеш над бедите!
Над мъките си ти вдигни чело без страх.
Страданията безбройни кат' звездите
Стани и зачеркни ги със един замах.

Душата ти родена е в небето,
Изткана е от чиста, светла същина
– Творение на Бога от ръцете –
Душата ти е свежа с чудна белина.

Свободен си, не спирай пред неволи!
Изтрий сълзите си, засмей се вече ти!
Ти имаш ум, сърце, ти имаш воля,
– Природата обилно теб обогати.

3.1.5.14. НЕ СЕ ОБРЪЩАЙ ВЕЧ!

в–к „Братство", бр. 131 от 12 юли 1935 г.

Върви напред човече, все напред върви!
Не се обръщай вече за към старий дом –
Кат Лота ти бъди, кат него направи
– Без страх тръгни напред и бягай от Содом.

Глава си не обръщай вече към греха,
Макар да е облечен в пурпур и зари.
Изблъскай и хвърли от себе си праха –
И гол и бос избягай в пътя си дори!

Върви напред безспирно към светла чистота!
Напред върви без страх и Господ ще е с теб,
Не се страхувай ти дори и от смъртта,
Теб пази Бог, обича, храни с живий хляб.

Че скоро в старий свят ще дойде страшен мор
И ужас ще обхване всичките сърца
Ще изгори Содом, ще запламти Гомор
И смърт ще покоси жени, мъже, деца.

Олга Славчева

3.1.5.15. ЩЕ ПОБЕДИМ!

в–к „Братство", бр. 132 от 22 септември 1935 г.

Каквото и да стане – всред мрак и ураган,
Всред бури и крушения – безспирно ще вървим.
Че наший път от Бога е строго начертан.
Каквото и да стане, ний пак ще победим!

Какво са жертви святи, и мъки и тегла,
Какво от туй, че ний малцина сме в света?
Че кървав пот оросна ни морните чела,
И падат жертви святи в полето на честта?

Какво от туй, че някой в доволство тук живей
– На всяко земно благо положил е ръце?
А други непрестанно в неволи сълзи лей
Във непосилен труд и горестно сърце!...

А нашата награда не е от този свят –
И не човек, а Бог ще ни възнагради.
Със Него ние носим страданията безчет.
И смело ще посрещнем безбройните беди.

Каквото и да стане, всред мрак и ураган,
Всред бури и крушения, ний смело ще вървим.
Че наший път от Бога е строго начертан.
Каквото и да стане, ний пак ще победим!

Олга Славчева

3.1.5.16. БОГ

в–к „Братство", бр. 136 от 20 октомври 1935 г.

Какво уклюмна и защо тъгуваш?
Какво страдание скришно те гнети?
Че Мойте думи в себе си не чуваш
И моят образ в тебе не виждаш ти!

Отдавна аз стоя така и чакам –
За мен да спомниш – моята любов.
Недей тъгува и недей ти плака –
За помощ Аз на тебе съм готов.

Какво обичаш, погледни ме смело!
На тебе всичко съм готов да дам;
Око на смъртен ощ не е видяло
Какво на милите си да дарувам знам.

Отдай ми ти сърцето си и нека
За Мен да има място в твоя храм.
О, не за друго, а да чувам всяка
Въздишка твоя, всичко да ти дам.

И да изпълня твоите желания
И радост вечна теб да подаря.
Да не остане ни едно страдание,
Което в тебе Аз да не смиря.

Сълзите ти в брилянти ще превърна,
Въздишките ти – в пролетен зефир,
И твойта вечна младост ще възвърна
И ще ти вдъхна Моят светъл мир.

Олга Славчева

3.1.5.17. ДОРДЕТО СЛЪНЦЕ ГРЕЙ

в–к „Братство", бр. 139 от 17 ноември 1935 г.

Дордето слънце грее на небето,
И нощем дивни светят ми звезди,
И тъй в хармония бие ми сърцето
И със живот изпълня тез гърди,

Дорде на воля още птичка пее
Росата кълпе жадните цветя
Тревица се в полето зеленее
И вятър вей из горските листа.

Дорде е туй, аз зная до тогава,
Че има кой за мене да милей –
Света със хубост който украсява
Навсякъде обхожда и живей.

Това сърце, що бие ми в гърдите,
Това е част от вечното сърце.
В сиянието прекрасно на звездите
Аз виждам Божието лице.

Олга Славчева

3.1.5.18. ОРЪЖИЕ

в–к „Братство", бр. 143 от 15 декември 1935 г.

Аз вярвам, вярвам само в доброто!
– Оръжие победно на света.
Единствено кое ще срине злото!
Кое то? – Не е ли Любовта?

Едничка тя в сърцето ще проникне
И ще раздуха в нас предвечний плам.
Чрез нея сал живота ще поникне!
Това от всичко най-добре го знам.

Насилието – насилие само ражда!
Жестокия – ще бъде отмъстен.
Съмнението – съмнение поражда.
Наказания мре ожесточен.

Но Ти, Любов, даряваш свободата
И на душата даваш ти крила.
– Спасителка едничка на земята,
Коя повдига клюмнали чела.

И скритий пламък на добро в сърцето
Умееш Ти да го възпламениш.
И всичко що е най-добро и свято,
Любов! Ти само знайш да проявиш.

Аз вярвам само, само в Доброто!
– Оръжие победно на света!
Което, знам, ще ограничи злото
Оръжие свещено – Любовта!

Олга Славчева

1936 г.

3.1.5.19. УРАГАН

в–к „Братство", бр. 159 от 10 май 1936 г.

Развилняли се вихри, разкипяли се бури;
Морето реве, талази се бият.
В неравен летеж корабът се мята;
Ту в бездни потъне, изчезне в безкрая,
Ту хълм от вълни го блъска несвесен.

Те искат кораба на прах да разбият
И с гняв да разхвърлят го вред по морето;
Във страшното дъно во век да го скрият –
И кораб, и корабник, и пътници в него;
И затова, злокобно и страшно те вият.

А от далече тоз кораб се носи и бяга...
Към бряг възжелан стреми се и тича –
От век обещан. Корабът безспирно напредва,
Лети. Корабникът бди над свято кормило
И смели, велики Той думи изрича:

– Каквото да стане, каквито и бури да вият,
Ще стигне брега корабът и пътници в него.

О, бури, вълни, смирете се вие!
Не ще да разбийте кораба ми здрави;
От чист диамант сглобен е той целий.

И яка, неземна той има направа,
Сграден е в строилница свята, небесна.
Не ще му повреди гневът ви, не ще го засяга;
Свещена велика цел той тука преследва.
Смирете се, бури, пред нас развилнели!

Олга Славчева

3.1.5.20.СТЪЛБИЩЕ

в–к „Братство", бр. 162 от 7 юни 1936 г.

От тези камъняци, скали натрошени,
Които из пътя ме спъват да падам;
Разрязват ми с рани нозе уморени
И карат ме често да плача и страдам,

Ще взема аз стълбище да си направя;
Нагоре да тръгна и върх да изкача.
И който след мене да мине остава
И тез стъпала нагоре прекрача,

Не ще се убие кат мене жестоко,
А леко ще ходи из път нанагорен,
И щом се изкачи на върха високо,
Ще седне, почине от пътя уморен.

И тих благослов за мен ще издума:
– Мир светъл да бъде, во веки, на тая,
Която по-лек направи ми друма, –
На нея й царство небесно желая!

Що в песни превърна безбройни страдания
И всяка сълза на бисер претвори,
През тъмни, жестоки човешки гонения
Тя път нанагорен сама си отвори.

О. Славчева

3.1.5.21. ОРЕЛ

в–к „Братство", бр. 169 от 11 октомври 1936 г.

Защо раниха мощния орел?
Защо строшиха силното крило
И волний му летеж възпряха смел?
– Витае мрак по гордото чело...

Във своето гнездо лежи самин,
И кръв тече от раните безброй...
На светли върхове крилати син,
Лежи ранен под палящия зной.

И ето, бури идат, гръм ечи.
Издъно блъска мощните скали;
Светкавицата бляска му в очи
И раната му зла боли, боли...

Ще станеш ли, герою мили, пак?
Ще литнеш ли отново в сини свод?
Като преди да литнеш силен, як,
Ти, цар велик на цял хвъркати род?

О, вярвам аз, че ти ще победиш!
И сила двойна в тебе ще се влей,
На воля пак в простора ще летиш
И още век Теб слънцето ще грей.

Асинета
23.VII. Рила

3.1.5.22. ПРОШКА

в–к „Братство", бр. 170 от 25 октомври 1936 г.

Отпусна Бог десницата Си свята
И пак благослови народа свой.
Усмихнати над нас са небесата,
Полъхна мир и отдих, и покой.

Просветна се на хоризонта вече,
Зари разливат бляскави лъчи
И слънцето пристига отдалече
Тържествен химн навсякъде ечи...

Че дълго време тъмно бе небето,
Закриваха го облаци и мрак.
И звездни мир си криеше лицето
И слънчев образен лъчезарен драг.

Запитвахме се плахо: – До кога ли
Сърцата ни ще пълни смут и страх?
Всеблаги Бог да ни прости, пожали
За нашия незнаен, тъмен грях.

И ето, днес огрея слънце мило,
Яви се то и стопли пак света.
То взе ни пак под своята закрила
И прошка пак ни даде любовта.

Рила, 8.VIII.1936 год.
Асинета

3.1.5.23. НА БОЖИЯТА НИВА

в–к „Братство", бр. 172 от 8 ноември 1936 г.

Обичам в този свят простора, небесата,
И слънцето прекрасно, и светлите звезди,
Да бъда волна птичка, да дишам свободата,
Макар да се сражавам с хиляди беди.

Макар да съм в земята, кат житеното зрънце,
Посято от ръката на Вечния сеяч –
Но мен обича, топли и пази светли слънце,
Всред мъки и неволи, то мен е скъп Водач.

Под земната кора очакват ме страдания...
Но що са те? Ще никна, ще видя светъл ден.
Душата ми е пълна с обич и познания
И Божи Дух в сърце ми е вече поселен.

От житница богата, ще дойда пак сеятел,
С шъпа ще ме грабна и пак ще ме посей,
На божията нива на Вечния създател
Ще падне мойто зрънце, ще върже и узрей.

И после умножено то гладните храни,
В колиба ще надникне и царския палат.
То хляб ще стане жив за людете избрани,
Обилно ще нахрани душевния им глад.

Асавита

1937 г.

3.1.5.24. УЧИТЕЛЯТ

в–к „Братство", бр. 181 от 22 март 1937 г.

Аз вечен Пастир съм и пазя свойто стадо.
За него Аз полагам живота си всегда.
А него съм кога то радва се и страда;
Защитник съм му пръв при всякоя беда.

Душата си полагам и стадото си пазя.
Над него Аз простирам спасителна ръка.
Не давам хищник зъл в кошарата да влазя
Повалям го веднага, щом Слово изрека.

Над мен демони вият, желаят да погина...
Напразно се стремят те мен да победят!
Ще стъпча злото аз и в ада ще го срина,
На прах и дим ще станат и демони, и ад!

Във моето сърце Великий Дух живее
И Той е победител на злото в света.
Благословено Слънце, що над земята грее!
Създател на живота – Божествений Баща.

Дори и да умра, веднага ще възкръсна!
От гроба ще вдигна покрусено тело.
И смъртните вериги с ръце си ще разкъсна,
И пак нагоре смело ще вдигна аз чело.

Олга Славчева

3.1.5.25. УЧИТЕЛЮ!

в–к „Братство", бр. 185 от 18 април 1937 г.

Ръката си мене подаде на страшните друми,
Ти стана за мене и майка, баща, и приятел.
Наведе глава, ухо си приклони и воплите чу ми,
На мене, безумен, самотен, незнаен мечтател.

Ти път нанагорен посочи ми стръмен –
Направо нагоре – по урви дълбоки, опасни.
През дни и през нощи беззвездни и тъмни,
За мене Водач стана Ти, безсмъртен, прекрасен.

Нагоре, на върха Ти искаш да ида,
На тиха поляна – почивка. Във пурпур и злато
Изгряващо слънце на изток със Тебе да видя –
Прозрение към Бога да блесне в душата ми свято.

На факела твой съзирам спасителен пламък,
Със мен ли си Ти – по-лек товара ми става.
По трудния път нанагорен не паднах, не смаза ме камък.
Мен твоето Слово безсмъртно ми вред осветлява.

Води ме, мой мили Учителю, закрило велика!
Води ме во век и веков, към Бога води ме!
Да почне Божествени пламък у мене да блика,
На твоята Мъдрост, Любов, Ти безспирно учи ме!

Олга Славчева

3.1.5.26. БЕСЕДИ

посвета на Учителя
в–к „Братство", бр. 188 от 16 май 1937 г.

Със Христа – да отида при Бога,
В светлий път, Ти душа ми възведе;
Чрез словата си живи и строги
Във безсмъртните твои беседи.

За Христа кротък – Ти ме настави
– Първородното Божие чедо.
Поучения даде ми здрави
С пример жив, вдъхновени беседи.

Във речта Ти, изпълнена с пламък,
Углъби ли се моят дух жаден –
– Тъмота веч в душата ми няма –
Зачета ли се в Твойте беседи.

И в нощта факел ярко ми свети,
Моят път вий се ясно отпреде:
Те шептят ми, греят в сърцето –
Твоите чудни, велики беседи.

Олга Славчева

3.1.5.27. И В БУРЯТА

в–к „Братство", бр. 189 от 23 май 1937 г.

Ей светне се, и после загърми.
Затряска се в небето – буря вей. Заръми.
Като по знак дъжд плисне,
А подир малко – из ведро се лей.

Потичат вадички, а после и порой –
Стихия мътна спуска се, тече,
И огласява въздуха с вой.
Скали, дървета, тиня с шум влече.

Изстине въздуха, нахълтват и мъгли.
Намръщени са езерни води.
Небето сиво, дъжд безспир вали
И влага вред настръхнала седи.

О, кой в тоз час е пътник в планина?
Дали мъгли небе ще го заблудят,
Дали си има дрехи и храна,
Дали нозе му могат да вървят?

Чуй, пътниче, не се плаши, напред!
Не ще повреди тебе буря зла;
И в бурята е Бог, живее Той навред.
В светкавици и гръм, и облаци, мъгла.

Рила, 1.VIII.1936 г.
О. Славчева

3.1.5.28. БРАН

в–к „Братство", бр. 190 от 6 юни 1937 г.

Обличам си бойните дрехи:
Желязната ризница здрава,
Военните яки доспехи:
Щит, копие и шлемът корави.

И яхам на кон златогриви,
Наред със бойни другари.
Безстрашно на битка отивам,
Че бранния час веч удари...

Не бихме се никога били,
Но враг ни отвредом налита,
Напада родината мила
И ний ще й бъдем защита.

Далеч ще прогоним вразите
И пак ще се върнем със слава;
Със почест ще бъдем покрити
Във нашта свободна държава.

А кон златогриви със мене
Умът не е ли просветен?
И родният край поробен
Не е ли у нази сърцето?

Олга Славчева

1938 г.

3.1.5.29. КЪДЕ ОТИВАТ

в–к „Братство", бр. 217 от 15 май 1938 г.

Аз знам дъжда къде отива
Докосне ли се до земята;
Дълбоко се у нея скрива
И струи сбира в глъбината.

А после в извор чист избликва,
Тече и пои долините.
След туй се радостно провиква
И в пара бяга в' висините.

А моите сълзи где отиват?
Къде потъват, где изчезват?
В коя ръка, море се вливат? –
Следа от тях не забелязвам.

Една след друга те се гонят
Извират мене от сърцето...
Обилно те се ронят, ронят
И губят се из праховете...

Аз знам дъжда къде отива
Докосне ли се до земята.
Но моите сълзи где се вливат?
Достигат ли до небесата?

Олга Славчева

3.1.5.30. БЕЗ СТРАХ

в–к „Братство", бр. 228 от 6 ноември 1938 г.

Дерзай, сърце, и в най-злокобен миг!
Дори кога над тебе смърт витай;
Кога на враг съзираш грозни лик
И гибел зла на тебе той вещай.

Не бой се ти, във този страшен час!
Страха навън! И здраво свих юмрук;
Отсреща му викни със буен глас –
Ти смел бъди, пред своя враг напук.

Недей стена, пред него не плачи!
В душа си мощна сила събери
Безстрашно погледни го във очи,
Божествен плам у тебе да гори.

Тяло ти може нявга да срази
Острилото на кайнови меч.
Но твоят дух убийство не грози,
Не го засяга огън, нито сеч.

Сълзи пред враг ти вече не рони,
Нито за миг от страх не трепери!
Но храбро ти пред него застани,
И с Божия сила ти го събори!

Олга Славчева

1940 г.

3.1.5.31. ТОЙ

посвещение на Учителя

в–к „Братство", бр. 264 от 12 юли 1940 г.

Сънувах сън. Земята в огън цяла
Гореше; нямаше где вече
Ногата ми да стъпи – развилняла
Се беше огнената буря
И гръм ехтеше близо и далече.

Усетих плам лице ми да прижуря.
Цареше вредом ужас и разтление
По трупове се спъвах и залитах
И никой жив не мярна се пред мене;

Внезапно някой хвана ми ръката
И ме поведе в някаква пътека –
Видях Лицето близко и познато.
Всред плама на развихрените мълни
Познах добре у Него аз Човека.

Очите Му с велика обич пълни
Пристигна и поведе ме, догдето

Изгубила бях сетната надежда.
Той като лъч огрея от небето
Отново пак нагоре ме извежда.

Ол. Славчева

3.1.5.32. С ИЗБРАНИТЕ

в–к „Братство", бр. 265 от 22 септември 1940 г.

При Тебе, Тебе, в Твоята светиня
аз бягам щом врагът ме зъл подгони,
заключвам се у вечната Ти скиня
къде окото ми сълзи не рони.

Где няма диря даже от мъчение
нито следа от скърби по лицето
плачът обръща се на песнопение
и радост пак забликва ми в сърцето.

А колко много има да се диви,
тоз, който ме накара да страдая,
че няма кой сълзи да му пролива–
аз вътре пея си и си играя.

Па да се диви! Нека с нови сили
да сбере гърмове и да ме тресне.
Ще грабна ази смъртното му жило
и с него ще напиша нови песни

от прежните ми още по-сърдечни
До този ден в страдания изпети,
които ще дадат ми име вечно
с избраните Божествени поети.

О. Славчева

3.1.5.33. НЕПОКЛАТИМА

в–к „Братство", бр. 267 от 1 ноември 1940 г.

За славата Ти чудна се досещам
Кога ме някой блъсне без да мигне.
Тогаз към теб молитствувам горещо,
Че знам молбата ми ще Те достигне.

Защото мигновено ми олеква
Товарът, който беше ме повалил
И болката от удара пресеква
Усещам, че ръката Ти ме гали.

И ме прегръща на гърди Ти мили
Дори дочувам говора Ти сладък.
Веднага в мене бликва нова сила
И пак щастлива съм и вечно млада.

Това е слава чудна и магична!
Е Твоята Любов неизразима!
Блажен съм, че Тебе съм обична
В Теб мойта вяра е непоклатима.

О. Славчева

3.1.5.34. ДУША МИ ЛИТВА

в–к „Братство", бр. 300 от 1 януари 1943 г.

Тялото ми дари земята
и тя ще пак да си го вземе;
но мислите ми в душата
не може тя да ми отнеме,

че са от слънцето дарени;
при него те ще се завърнат,
когато края дойде мене
и хладна ме земя прегърне.

А който иска да ме чуе
напразно ще слухти земята!
Години и да чака, всуе!
Душа ми литва в небесата,

далече, в сините простори,
свободна от тяло, където
я някой някога затвори
где толкоз плака ми сърцето.

О. Славчева

3.1.5.35. ПАНЕВРИТМИЯ

на Учителя

в–к „*Братство*", бр. 304(9) от 22 март 1943 г.

Какво е туй, от сън кое ме буди?
На „Паневритмия" слушам песента.
И, сънена, слухтя и пак се чудя:
Къде ли съм? Но в мен е радостта
Коя сърцето ми изпълва с плам!
Разбирам: Иде, иде тя от „там"
– Вълшебна утринна игра.

А колко ясно чуват се словата!
Оркестър свири в утринния час;
Към мене праща песен от „Квадрата"!
На струните дочувам сладкий глас.
Ей слушам ги, до мен са вече те,
Долита близо словото – расте
И аз пригласям в строен такт.

Но днес, нали далече съм от тамо?
От онзи край всред борови гори,
Поляна росна, хубава, голяма,
И ний събрани братя и сестри,
И чудния оркестър посред нас
И ний пригласяме с възторжен глас
Във ритъм по окръжността.

Но там бе то, а тука е далеко
В планински край сега е домът мой...
Но ритъм ясен се дочува всеки
И звуците прекрасни – слънчев рой.
Но и далеч да съм, тя пак звучи,

Игра на ранни слънчеви лъчи
Игра с божествен строен такт.

И ей, зад километрите десятки
Оркестъра го чувам в ранина,
Но в туй се крий великата загадка,
Че тук звучи в далечната страна;
Като че свири още той край мен
И ние всички в ритъм вдъхновен
В различни го следим игри.

И Той е с нас и посред нас играе,
Не Той ли нам дарува тез игри,
И тез врати отключи ни за рая,
И този плам в сърца ни да гори?
Откри ни Той прекрасните звезди
Избави ни със песни от беди
И слънцето ни подари.

О. Славчева

3.1.5.36. ЛЮБИМЕЦ

в–к „Братство", бр. 305 от 4 април 1943 г.

Небето нежно, непрестанно
човеку в златна люлка пей,
отвред вълна благоуханна
природата към него лей.

Звездите му са книга златна,
в която има да чете
за мъдрости – хилядократна –
да учи в нея и расте.

Богатства около му много –
Небето му ги подари;
човек любимец е на Бога,
но той не Му благодари,

а недоволен е и плаче,
все не достигат му блага...
Неволник на света – сираче
с дълбока у сърце тъга.

О. Славчева

3.1.5.37. ОБЕТОВАНА ЗЕМЯ

в–к „Братство", бр. 305 от 4 април 1943 г.

Ти, обетована земя –
ти, моя завладяна мисъл,
що те притискаше тъма
и Демон беше в тебе писал.

С вериги твоята снага
притискаше зловеща сила;
на чужди господар слуга
ти беше, земьо моя мила!

Но днес свободна си ти веч,
вериги няма да те стягат
и твоите врази – далеч!
Поразени – те вече бягат.

О. Славчева

3.1.5.38. О, МИСЪЛ МОЯ!

в–к „Братство", бр. 306 от 25 април 1943 г.

Със леките криле на мисълта
Излитам аз по синия ефир,
Където грее вечна светлина,
Където ангелски дочувам хор.

С бързите криле на мисълта
Свободен е летежът ми и лек
И волна ми е бодра песента –
Дочува се високо и – далек.

Ако ли мисъл нямаше у мен,
Коя да грее в моето сърце
Не щях ли да съм на греха в плен,
Далеч, далеч от Божието сърце?

О, мисъл моя, ангел белокрил,
Ти, моя златна стълба за небе,
Ако мен в помощ ти не се яви
Ако подкрепа ти на мен не бе

Щях мъртва да съм вече до сега
И щях да бъда в мъки и беда;
В ноктите жестоки на врага
Щях във тъмница вечно да седа.

О. Славчева

3.1.5.39. НАПРЕД, НАГОРЕ...

в–к „Братство", бр. 307(12) от 20 май 1943 г.

По стълбището нанагоре
стремя се непрестанно аз.
Повеля ми такваз говори –
в сърцето ми потаен глас:

Напред! Нагоре! Непрестанно,
без отдих е стремежът мой,
към Слънцето вечнодиханно,
в отеческия дом, рая мой.

Напразно туря ми съблазън
от пътя да ме отклони,
тоз, който ми душата мрази,
желае да ме заплени.

Но глуха, сляпа съм за него,
не чувам пакостния зов,
а още по-стремглаво бягам
под бащиния мил покров.

Олга Славчева

3.1.5.40. ГРАЖДАНКА

в–к „Братство", бр. 307(12) от 20 май 1943 г.

Аз съм гражданка на таз планета
що я греят слънце и звезди.
И летя на воля по небето,
вдъхновена – с песен у гърди.

Музика навред около мене,
на звездите чувам песента
да звучи по цялата вселена.
И разказва тя за радостта

на Твореца, кой света направи –
– мириади чудни светила.
И така навеки продължава
да твори безсмъртни си дела.

Олга Славчева

3.1.5.41. ПАЗИ ТОЙ...

в–к „Братство", бр. 308 от 10 юни 1943 г.

По тихото небе, лазурно, ясно,
внезапно тъмен облак долете.
Закри веднага слънцето прекрасно
и грозно той захвана да расте:
чудовище страхотно, непознато,
чудовище настръхнало, крилато,
и почна да реве.

И почна да реве, стрели си пръсна
от огън и от жупел по земята.
Зъбите си над нея злобно лъсна,
зловещо връхлете от висината.
Ръце разперил, с нокти разкривени,
уста отвори с градоносна пяна
и лудо полете.

като че ли да я погълне цяла:
и малките мушици върху нея,
и цветето едвам що разцъфтяло,
и птичката започнала да пее,
и пътници по друми да накаже,
с град да ги убие, да ги смаже,
с дихание едно.

Но, от земята, към небето горе
отправи се една въздишка тиха.
Дочу я някой негде из простора,
витязите небесни затръбиха.
И ето конник – Вихър страховити
към облака обърна се сърдито
и го подгони той.

Развихри се, отвсякъде го блъсна,
на топка сви го и далеч запрати.
Бойците му злокобни мигом пръсна
в полета голи, пусти, непознати.
Веднага слънцето отново се яви:
зарадваха се птички, мушици и треви,
животни и човек.

И Конник лют застана отдалече,
юздите свил на коня си в ръцете,
към облака изстъпи се и рече:
– Върви си братко и помни добре ти:
на тука си лицето не обръщай,
че участ грозна те очаква съща.
А з п а з я т у к д о б р е.

О. Славчева

3.1.5.42. НО ТИ ПОЗНАЙ

в–к „Братство", бр. 309 от 1 юли 1943 г.

Неравен път, все този път стръмлив.
Все пропасти и урви, и скали:
все този път опасен и трънлив,
и бури, гръм и облаци, мъгли...

И все тоз вик: „Напред върви, безспир,
без отдих нито миг, докрай!
Почивка не очаквай, нито – мир,
ни щастие за себе си желай.

А ти, познай, в сърце ти що живей.
Това що грее в твоите гърди...
едничко туй, което ще светлей
с безкрайността на вечните звезди.

Което е безсмъртно и не мре;
не го достига жилото на смърт,
и живо е, дори дъхът да спре,
което го страдания не ломят.

Познай това, що е било отвек
и пак ще е със тебе на света,
докрая чак на земния ти бряг,
и тука, и оттатъка смъртта.

Олга Славчева

3.1.5.43. ПРОМИСЪЛ БЛАГ

в-к „Братство", бр. 310(15) от 12 юли 1943 г.

Що виждам аз и кой стои пред мен?
На чина кой седи и пише търкалца?
И чий ли е тоз лик преобразен,
със алени страни и малки устица,
със облаче от грижа на мъничко челце
и слабичко тяло и мънички ръце –
замислено седи вглъбено в черти!

Не бе ли то до вчера по селския мегдан
със другите деца заровено във прах;
рояци от мухи около тях събран
и куче, и прасе, и пилците до тях!
Носът все влажен вечно, подгизнал и червен,
очи едвам надничат от образ замърсен.
Едвам го разпознах, като че то не бе.

А днес е на школото, на чина си седи;
облечено, измито с умъдрени очи;
по своята тетрадка бастунчета реди,
с моливче във ръка работи и мълчи.
И радва се кога учителят му драг
отправи и към него своя поглед благ;
помилва го с ръка, при него постои.

В него неусетно умът ще порасте
и заедно с тялото ще почне да цъфти...
Ще пише и рисува, поезия ще чете...
Духът му вдъхновено нагоре ще лети.
отпосле своя плод узрял ще раздаде
народу си; то жертва ще даде
и себе си дори, в уречения час.

И тъй като го гледах, неволно заридах,
прегърнах го сърдечно до своето сърце,
като във Него Бога във този миг познах
– В невръстното дете – предвечните ръце,
кога в мълчание работят върху нас,
в училище, в живота и всеки ден и час
за към велика цел – Високи идеал.

Така с душа изпълнена с любов
и с нежното лице на детски образ мил
напуснах вдъхновена училищний покров
като че ми бе някой съкровище дарил!
Тъй радостно ми стана как нивга от преди...
И вяра нова, чудна усетих във гърди
за Промисъла благ, кой води ни в добро.

Олга Славчева

3.1.5.44. НЕ СИ ЛИ ТИ

в–к „Братство", бр. 311 от 25 юли 1943 г.

Денем, не си ли облак бял с мене,
ти, огнен стълб не си ли ми в нощта?
Когато страдам, сио ми утешение,
възвръщаш ми отново радостта.

В пустинята ме храниш ти с манна,
от камък ме поиш с вода.
Защита си ми Ти в полето бранно
и пазиш ме от всякоя беда.

3.1.5.45. ОТНОВО ПАК

в–к „Братство", бр. 311 от 25 юли 1943 г.

Отива си вечерница звезда,
на юг залязва чудний Орион,
проблесна вече огнена бразда
на тъмния вечерен небосклон.

Отиват си мирядите зведи
на изтока започва да белей.
На Вечността от майчини гърди
ще блесне слънцето и се засмей.

Така върви милиони векове.
Човек изчезва някъде, но пак
явява се по нови брегове,
отново стъпва той за земний праг.

Олга Славчева

3.1.6. ДРУГИ СТИХОТВОРЕНИЯ
РЪКОПИСИ

3.1.6.1. ВЕЧНОТО СЛОВО

От вечността пътувам през морето
Към вечността възвръщам се отново
И моят факел свети ми в сърцето
Изпълнено с вечно живо слово.

Високо свети моят факел чуден
През дни зловещи, мрачни и бурливи;
Духът ми често морен и отруден
Изпитва мъка и съмнения диви.

Душата ми с ужаси се бори
На бурни и зловещи океани;
И с мишци слаби тя вълните пори
И често пада пред неравни брани –

Но моя дивен факел още свети
И грее над разпенени талази,
Когато мъка пълни ми сърцето
И няма никой близо да ме пази.

Когато превъзмогвам над вълните
Светилника държаща в ръцете
Съзирам нявга ликът на звездите
И зная, туй, от Бога мен привет е.

Тогава пак ме сила осиява
Сърце ми крепне вече вдъхновено.
И слънцето отново ме огрява
Небето ме приветствува засмяно.

Тогаз ръка ми смело се издига
С факела горящи към небето –
Като че ли Велики трон достига
И мярва се на Бога пред лицето.

И силна става моята десница
Готова съм да страдам и живея
И мощна ставам, смела кат орлица
И към Голгота да погледна смея.

Високо свети моят факел ярък –
Ей ида, ида Отче мой желани,
Сърцето си поднасям ти подарък
Подобно плод красив, благоуханен!

3.1.6.2. РАБОТНИЦИ БЕЗСТРАШНИ

Дордето вий течете, о изворни Води,
дордето вий течете и в нашите гърди
ще блика сила мощна в неравния ни път,
и няма веч прегради що може да ни спрат.

Течете, струи Рилски, от горди върхове!
За подвизи гласа ви отново ни зове –
живота ваш не спира, и в нас не спира той
на поста ний стоиме, всред бури и всред зной.

От първи набор ний не сме ли и до днес!?
Учителя тогава дари ни тази чест –
да бъдем новобранци на славното Дело –
работници безстрашни с издигнато чело.

Той пример жив ни даде, научи ни на Бран –
да срещаме с усмивка стихиен ураган.
През огън, бури грозни ще минеме ний пак,
и всек' от нас отново ще бъде пръв юнак.

Всред вихри, гръм и молни, ний знаем че си Ти,
но в този миг опасен и Твоя дух лети
на помощ нам – подкрепа и сигурен покров,
Приятел верен наш с божествена любов.

Не ще ни Ти оставиш, безсмъртний Генерал
Великий наш, победа на нас си обещал;
затуй сме ний войници, на поста си стоим
и щит, и меч, и копие в ръцете си държим!

Рила, 12 август 1957 г.

3.1.6.3. ЗАВЕТ ОТ „ИЗГРЕВА"

Ще тръгнете вие отново на път,
Стефàн и Франсина по целия свят,
но где и да сте, и в кой да е кът,
помнете от „Изгрева" наший завет.

Кажете в музика туй що дари
Учителя милий на всяко сърце –
безсмъртения пламък в нас да гори
и радост неземна по нашто лице.

В музика нова, кажете вий там
за нашия „Изгрев", където дойде
Учителя слънчев, учи ни Той сам
и кой Го послуша, той Бога найде.

Любимия, святи, божествени син –
Той слезе от обич самичък при нас;
възпей го на свойта цигулка Франсин
на твоята муза с божествени глас!

Над целия свят издигни си лъкà
свири за Учителя вече в света,
и който те чуе да свириш така
да блесне в сърцето му в миг радостта.

Разказвай на всички как Той ни събра
обърса ни сълзите с кротка любов;
с нежни слова и с усмивка добра
и винаги в помощ на всички готов.

Поведе ни Той по светлия път,
показа ни новия слънчев възход
и вечния дом на благия Господ,
събуди Той в нас – великия живот.

Посети ни милия Учител велик
разтвори се пътя на вечния живот.
Видяхме ний тука божествений лик
да грее кат слънце над родния свод.

И тия зари се разливат безброй
обливат с обич земята отвред:
с песни и слово разбуди ни Той
и викна към Бога Той целия свят.

„Изгрев"

3.1.6.4. НА СЕСТРА ПЕНКА [КЪНЕВА]

Изчезна ти, но мисълта
Е факел жив – не прегорява,
Не се изгубва от света;
Ти спомен мил у нас остави,
Що с нас ще е през вечността.

Душата чиста, не гасней
И тление не я гнети;
Дорде в небето слънцето грей
С него все ще бъдеш ти
И Тя навеки ще живей.

Усмивката неотразима
И лъчезарното лице,
И поглед мил, незабравими
Написала неизличими
Слова в нашето сърце.

Навсякъде, където мина
По тебе – слънчеви следи;
И в труд година след година
На пост в своята родина
Остави бляскави бразди.

Да озариш ума, сърцето
На младите в своя път;
Да грейнеш винаги, където
От тебе искаха просвета
И в най-отдалечени кът.

Не жалеше се ти, любима,
И Воин верен бе до днес
С воля, дух несъкрушими
Вдълба ти светлото си име
С обич, слава и с чест.

При ангелите благородни
С неугасим в сърцето плам
Работница пак превъзходна –
Душа красива и свободна
Ще служиш ти в Божия храм.

Неделя, 29.V.1960 г.
Олга Славчева

3.1.6.5. ДЪБЪТ

– Надвих ти, рече вятъра див
На дъба многолетен.
И пак повтори горделив:

– Ударих те в сърцето –
Не ще се вече зеленееш
В туй поле широко.
Певци по теб не ще запеят
По клоните високо.

– Преди аз тука да погина,
Извика Дъба прогнил,
Мен раждаха се ред години
Тез жълъдчета мили.
За тези три столетия, ветре,
Навред ги аз посях.
Гората тук в полето,
Ти сам ги там отвея.
Сърце ми в тях отново бие,
Опитай се пак –
Не ще ми никога надвиеш,
Нито пък да ме изровиш.
А сила не ще ти остане
и с тях да се преборишь.
Че всеки жълъд – дъб ще стане.
Не ще ме ти съборишь."

София, 17 декември 1965 г.

БЕЛЕЖКА НА СЪСТАВИТЕЛЯ:

Посветено е на Гради Минчев, виж „Изгревът", том VII, с. 299.

3.1.6.6. СТАНЕТЕ ВСИЧКИ

Сърцето радостно трепери,
че Той пристига на света,
не може място да намери,
че иде вече любовта.

Изтихо радва се блажено,
че отишла си е скръбта
и безвъзвратно победена
завинаги – дори смъртта.

Но пък небето мълчаливо
не среща тази блага реч,
но цяло се разтърси живо
гласа му чу се надалеч.

С вихри, бури и стихии,
зарадвано от все сърце,
реве, свисти и грозно вие,
гърмоти, плеска с ръце.

Дочу морето и изправи
си титаническа снага,
от радост хората издави,
които срещна на брега.

Земята щом го чу задруска
се в танец луд и в хорце,
гърди й пламъци изпускат,
държи светкавици в ръце.

Крещи и вика: Иде, иде
Божествения Син в света.
Станете всички да го видим
и да посрещнем Любовта.

3.1.6.7. СВЕТЛИЯТ КАПИТАН

Христос намери парахода
разбит наблизо до Брега,
поправи го, и днес го води –
пристига, ето го сега!

И пътниците що намери
пострадали ги излечи;
отново ги изпълни с Вяра
и раните им заличи.

Не виждате ли Го, че иде
на борда светлия Капитан!
Станете всички да Го видим
как слиза вече на пристан.

Повярвахте ли, че спасява,
повярвахте ли, че е Той,
кой раните ви изцелява
и радост дава, и покой.

А всички тези що довежда,
непобедими от сега –
в сърца им радост и надежда,
възлизат вече на Брега.

И ангели с Него слизат –
служители на Любовта
и на земята веч от близо
подарък носят радостта.

3.1.6.8. ДВАДЕСЕТИ ВЕК

Велик е двадесети век.
В него буди се човек
приспан от хиляди години,
приспан така, че да погине.

Но мъртвия незван се вдига,
троши разпятия и вериги
и никоя световна сила
не би го вече умъртвила,
че той възкръсна вече нов
за Правда, Истина, Любов.

Бе време, туй бе за един –
за человеческия син,
но днес милиони вече стават,
съдбата си сами решават –
насилието не ще ги спре,
готов е всеки да умре
за Истината скъпоценна,
сама в душата му родена.

Отново се коват вериги
и трупат се огромни диги
да пречи се на свободата,
коя напира на земята...
Но тя през Диги ще прелее,
Веригите ще разпилее,
ще вземе всичко в ръце,
с Любов в своето сърце.

Иди насреща й самин –
ще видиш человешкия син,
но Той сега е милионен,
заблуди смъкнали от трона.
На тяхно място Тя седи –
Любов в човешките гърди,
с оръжие ново на света
и води вече радостта.

12.XII.61.

3.1.6.9. СТО ГОДИНИ
на Учителя

Петстотин години
турска бе робия.
В нашата Родина
тежка ангария.

Целий свят тогава
чу ни за съдбата,
но не ни избави
никой от теглата:

Да ни мъчат, колят
и да ни убиват.
Помощ като молим,
силният се скрива.

Старците да бесят,
баби да разсичат
и моми, невести
в турско да отвличат.

Момците на коли
остри да набиват;
от скалите голи
да ги хвърлят живи.

Милата България
писна до небето,
на Балкана стария
пукна се сърцето.

Той хайдути викна
в пазва да ги скрие,
в жалбите велики
с турци да се бият.

Мъка бе голяма,
помощ не пристигна,
Българското племе
в тежки бе вериги.

Но Русия свята
вдигна се отгоре,
махна с ръката,
турчина събори.

Даде скъпи чада,
за да ни избави,
много свет пострада
в боя лют тогава.

Свобода, но ето
злият Враг остави
плевели в сърцето
да се умножават.

Злоба, отмъщение,
клетви и омраза,
алчност настървена
ни отвред нагази.

Взеха да се колят
българин с брата
нови гладни, голи –
роби по нивята.

Злото в нас настана
още по-жестоко,
с корен се прихвана
много надълбоко.

Нямаше робия
веч от иноплемен,
но пък чорбаджия
сети се с време

нов ярем постави –
грабеше безспирно
и зароби здраво
племето ни мирно.

Нови богаташи,
нови сиромаси,
нова ангария,
злото в нас порасна.

И тогава, ето,
светна в България
слънце от небето
над Балкана стария.

Преди сто години
се роди Учител
в нашата родина
мъдър просветител.

Облаци разгони,
Правда ни донесе,
погна вси демони
в дън земя отнесе.

Плевели изскубна
вътре от душата
мисли душегубни,
старий свят разклати

Болните лечеше,
радост им донесе.
Здравите крепеше,
водеше ги с песен,

Пример жив им даде
с постъпки святи
ощ от първа младост
стъпил на земята.

Вътре в сърцето
извор жив отвори.
Светъл от небето
Дух ни заговори

Няма веч икони
на Христа Исуса.
С новите закони
Той света раздруса,

всичко преобърна,
в цял свят заговори,
витела обърна,
дявола събори.

Мировият Учител
веч от сто години
стана просветител
в нашата родина:

да слугува злото
от сега нататък,
да живей доброто
вече на земята.

Злите и лениви
ги далеч пропъди
и да си отидат
ги така осъди.

Вместо тях извика
чак открай земята
учени велики,
мъдри и сърцати.

С устрем към небето
тайни да отключат,
с обич към просвета
всичко да изучат.

Преди сто години
милият Учител
в нашата родина
мъдър просветител

в нов път всички тласна,
в насока нова,
нов свят да израсне
за възход готови.

Хвала Тебе, хвала,
милий мой Учител,
който отначало
наш си покровител.

Хиляди години
хвала ще ти пеем;
в нашата родина
семе ще посеем:

семето, което
е в Твойто Слово,
семе от небето,
чисто, свято, ново.

Гладните що храни,
жадни напоява,
що лекува рани,
мъртви възкресява.

Изгрев, юлий 1964 г.

3.1.6.10. БЕИНСА ДУНО

Бог милост и днеска показа към нашето племе несретно
изпрати в нашта родина Приятел прекрасен и верен,
когато народът ни гинеше в тежки неволи безбройни,
когато ни цар чуждоземец в пропаст поведе ужасна
и алчни пълчища нахлуха на чужди незнайни народи
по нашите селища китни зловещо се негър озъби;
велика ги глупост докара да гинат по тия полета,
където кръвта им се смеси с тази на нашите братя.
Тогава заплакаха майки, сираци, сестри и съпруги,
че всичко що беше за работа спря да живее и диша,
прописка и даже детето в майка от тежки неволи,
поиска в утробата майчина там да погине навеки
и майката молеше Бога от нея то мъртво да падне.
Но чудно и дивно е, както в небето се случва,
че облак счумерен, настръхнал, изтежко полегнал на изток,
снагата му грозна закрива небето и мрак е навредом.
Но ето, по чудо през него започне да свети,
надникнало слънцето ясно, лъчите му блесват навредом
и грозния облак разпадне се волю-неволю – разпръсне,
следа не остане от него, потърсиш и няма го нигде.
Така в тая гмеж на насилие, на страсти и низости много,
яви се в България Светило – Учител дойде благороден.
Отдъхна си леко земята, ветрецът започва да пее,
потоците бликат и росните капки разказват навредом,
че вече изгряват лъчите на новото слънце в небето,
оттегля се звездната карта, отива си старото време.
Земята премина през мрака – бездънната нощ безконечна
след хиляди мрачни столетия на смърт и терзание, и скърби.
Тя вече възлиза нагоре по нови пътеки избрани
и стария свят си отива, заражда се нова епоха,
в която честито и светло ще почне човек да живее.
И както след лютата зима нечакан полъхне зефирът,
подобно се случи на клетите хора, когато видяха
с очи си Великият Приятел и живото слово му чуха.
Разтопи се мъката, свърши се болката, сънна в душата,
на Рила така се разтапя и чезне лавината ледна,
когато я слънце докосне с лъчите си огнени ярки.
Внезапно в села и колиби, и селища градски просветна,
запея сърцето народно и екна замрялата гусла,
докосна сърцата магичната пръчка на щастие неземно
и мътния порой на сълзи изобилни и кърви изтече.
Земята разцъфна, запеяха птичките своите песни,
помилва душите ни първата пролет на Царството Божие.
Че Този, когото земята жадува безбройни столетия,
с глухи въздишки дълбоки очакваше Той да пристигне –
Великият Учител, Приятел човешки дойде на земята.

Дойде най-подире, ногата Му стъпи и Той заговори.
По цялата земна планета го будните хора дочуха,
за жетва голяма оръдята свои те взеха да стягат.
Лицето Му погледнеш ли, теб ти се струва познато и близко,
отде Го познаваш, кога си Го срещал не знаеш, но сигур
душата ти цяла говори, че теб е Той роден премного.
И старо, и младо, и учен, и прости еднакво познаха
в Него Приятелят свой несравним, желан за душата.

3.1.6.11. РИЛА РАЗКАЗВА

Най-първо, цигулката свири и буди народа.
На изтока вече зорница наднича в небе прояснено,
размърдват се шатри, отвътре полека
излизат, пристъпват пробудени млади и стари.
Измиват се бързо, приглаждат косите в потока хладки,
навличат дебелички дрехи, калпак, ръкавици,
че хладно е много на Рила в ранната сутрин,
че преспи от сняг бивака ни цял изстудяват.
По тясната стръмна пътека тупти върволица,
изнизва се тя, ту между клекове гъсти,
ту пак се покаже по билото голо, скалисто.
Прииждат, от вредом към върха високи
от гдето се дивна картина наокол разстила:
огромна, безкрайна долина, където горите
заспали в дим синкав приютили всички
мъгли неизмерни, които, щом скимне им
разтирят се бърже от там и Рила обгръщат.
Далеч се виднее Балкана в синкаво руно,
едвам хоризонта му вече пред нас се чертае.
Полека небето съвсем се изясни,
но тъмни са още долини, върхари;
Кабул, Харамия са също дремливи и сънни.
Пристигат човеците и кой гдето намери
постила чердженце, възглавка по камък студени
и сяда в мълчание към изтока поглед насочил.
Набърже се върхът отвсякъде с хора покрива
и тихо е, че душата е пълна с възхита.
Внезапно, там гдето небе и земя се разделят
проблясва искра, която след малко пораства, сияе
и ражда се огнений лик на слънцето мило.
Но всички са станали вече от камъка леден
с ясна и топла, сърдечна молитва на устни.
В тази молитва Учителят мъдрост е вложил,
че можеш чрез тях ти много да искаш.
Но те са преплетени също с ясни обети,
че който молитвата пламенна веднъжка изкаже,
той знае, че трябва и всичко на Бога прекрасно да връчи –
тело и душа, и мисли, и чувства, и воля

с сигурност твърда в сърцето, че всичко
което извърши в Името Божие ще стане,
че има човеку безспир кой да помага.
И после с гърло едно запяват и песни,
що ням ги нигде подобни на нашта планета.
На книга се мъчно те с ноти предават,
но само когато ги пееш сърдечно и топло
тогава самичък ще пиеш от тях еликсира
гърдите ти пълни с радост блажена;
безсмъртие вече ти чувстваш в сърце си.
Душа ти пораства тогаз без предели
с всички създания ти сливаш се мигом
на тебе са братя и сестри добрите и злите,
обичаш ги всички, готов си веднага
ръка си в божествена помощ да им протегнеш.
След песните, ето, четец се изправя
в ръката с подвързано томче от светли беседи.
Не е същият четец кой чел ни е вчера
и утре той пак не ще да е същия;
редят се избрани четци всекидневно,
та Словото Учителево светло и мъдро, и благо,
да се прочете бодро пред жадните люде.
Не зная в света туй слово крилато, свещено
така да е някой изказал откакто земята
е почнала люде разумни да ражда;
четете и вижте, и само тогава самички
тез тука стълпени слушатели би разумели.
След прочита на тази прекрасна беседа,
се песни пак още изпяват крилати
и после с Господнята светла молитва завърши.
Един от стареите се кротко изправя,
наредба изказва за дневната служба
къде ще се прави за днес паневритмия.
Дали на просторната ширна ливада
при Махабур синеоко, лазурно и много студено
или ще изкачим и други стръмливи пътеки –
на свежата росна ливада под наш Харамия,
от гдето се вижда добре „Чистотата"
и „Съзерцанието" с водите си тъмни, дълбоки,
от гдето се вижда и даже „Близнака",
Бал-дер-дару – третото – и то се открива
и нашия бивак целичък при Елбур свещени.
Понявга в наредбата има и тая повеля,
да слезнеме всички надоле, надоле
до първото езеро Рилско, където
е нявга горяла гората, где много дървета
така си изгниват отдавна върху земята;
че след като свършиме там паневритмия,
нарамваме всеки от тези безбройни дървета

и дружно и морни, задъхани, бодри
ги качим в бивака за наша потреба,
където поредом ни готвят наште сестрици
в огромни съдини, а трябва гориво.
Дежурните братя пък дървата насичат
и правят огнище с много жарава,
та вкусното ястие добре да се свари
и множество гладни те нас да нахранят.
Ний имахме лодка прекрасна, с която
в чисти съдини от нашта мила чешмица,
Учителят що ни остави от белия камък
вода си донасяхме за наште потреби,
че Елбур е хубав и чист, и прекрасен,
но жабчета има в него по края не малко,
за туй не е тя дип за нашето ястие.
Таз лодка я криехме ний далеч под скалите,
че дойдем ли пак догодина отново
я пущахме на Елбур по сините струи,
така с години, но злите човеци
я взели, довлекли я горката посред водата
и я потопили. Година и повече тя в дълбините
стоеше си там подобно на жалостен пленник,
отгоре й цъфнали бели анемони уханни,
че беше годината суха и малко водата,
така, че закриваха от погледа наши
красивата ни лодка удобна и здрава,
която Боянчо направил бе сам си с ръцете.
Но тази година водата е много –
препълнени са догоре навред езерата
и който се пръв по билото качи
с поглед обходи бивака ни и после Елбура
посред на водите му кристални, лазурни
ще види на дъното езерно горката лодка.
Тогава решиха задружно младежите наши
да плават и стигнат посред на Елбура
и лодката вържат с кука и въже дебело,
а от брега други юнаци да я изтеглят.
Решиха и сториха туй нашите братя.
Пръв се съблече и гурна смелият Христо –
добрякът от габровски корен, с нас сбратимен.
Водата студена го стегна, но той се не мае,
стремглаво се спусна, заплава безстрашно,
закачи той лодката с кука желязна
и пръв я потегли от тинята езерна черна.
И други младежи се гурнаха навътре в' водата
Пръв ги поведе Стоян от Елхово
да хванат въжето и здраво да теглят.
Размърда се езерото дълбоко от мътна дируга,
но в мишците млади и силата двойно пораства.

Не мина ни час и ето я горката лодка –
извличат я бавни на плитко крайбрежие,
по гладки греди я измъкват на сухо,
обръщат й отвора целий надоле
да изтече водата от нея и черната тиня,
че майстор Боянчо ще пак да я стегне
с мека смола или зифт и масло избрано.
От всички палатки излезнаха люде
когато се лодката наша довлече на сухо
и бурно те ръкопляскаха всички,
а бърже пък брат с фотография затича,
та голите зъзнещи братя да снеме.
Но после ги всички юрнаха в горещите бани,
които пак нашите братя Димитър, Боянчо,
а още и братът Драганчо сърцати
за братя и сестри що ни построиха
от бяло платно засмолено и бойлер високи.
Водата направо струят езерата,
минава тя по улея просто направен
от ламаринени листи скачени,
която фуния приема през покрива горе,
от гдето в тръбите минава и бойлера пълни.
Така се те всички окъпаха тамо
и после в завивки дебели дълбоко заспали.
В туй време какво се пък друго в лагера прави:
изравнят площадки на припек при клека,
размерват и колци набиват от майстор излезли
с шипове в края железни снабдени,
че с тях да се вдяват палатките, после изправят,
а сетне с въжета от там се обтягат
и с колчета малки в земята забиват,
та буря ли вее и колко си иска да блъска
непоклатими остават палатките наши.
Виж някой запял е от негде на воля,
с цяло си гърло го чуваш да пее „Мусалла",
друг паневритмия с цигулка засвирил,
а чува се накъде и флейта сребриста
от пръсти изкусни и здрави гърди вдъхновени.
Дете се наспало и с плач майка си дири,
а майката млада му в потока дрешките пере,
там гдето и всички отиват да перат,
че нека се знае за всичко и място си има.
Отсам на потока, от дясно, дежурни
казаните мият с пясък грижливо
и баките медни, с които разнасят храната –
те всички лъщят отвън и отвътре.
В огромните чайници бакърени чисти
водата на огъня завряла е вече
и нови дежурни, за следния ден отредени

„Чай!" викат задружно с цяло си гърло.
И мощният глас обхожда по всички палатки:
и горе, и доле достига, и даже на върха,
където мечтатели нежни са се приютили.
Тогава отвредом се спускат със своите чайни съдини
към кухнята тичат в строй наредени
и слагат съдинката под дулото черно,
където дежурният брат съда е наклонил
и блика от тамо гореща водица сварена.
Донесена, казвам от извора наш белоснежен,
Ръката Божествена, която направи.
Съдините пълни грижливо се носят,
започва се вече във всяка палатка вечеря
кой щото си има – солено и сладко.
Дежурни сестри за утрешния ден отредени
към кухнята бързат с престилки опасани, чисти,
приготвят си отвечер те зеленчука:
картофи прекрасни, понякога зеле,
и лука, и друго, измиват грижливо.
За миене се вода от Елбура взима –
прекрасното езеро що е до бивака,
що го Учителя Елбур нарече отдавна,
че вътре не дават с нозе да се влиза
ни някой съдините си тамо да мие.
През туй време пък дежурните братя
нареждат дървата на нашто огнище,
подпалват главните от клекове сухи,
които сме вече на куп ний довлекли
от място далечно и стръмно как по-рано казах.
Край него насядали братя и сестри наредом
на пейки изгладени бели от нови дъсчици,
които Боянчо издяла и много изкусно направи
наместо ония изкривени клекове що първом
ни бяха седалища много удобни,
но някой найде ги и всички изгори,
и даже подпорите на нашата хижа;
разчупи огнището, от тамо тръбите изкара
и у дома си ги тайно отнесе;
и все що можа да вземе той грабна –
едно унищожи, а друго в къщи откара.
Главните разливат приятната грейка,
нагоре се вият искри на рояци,
играят из въздуха и радостно пукат,
а пламъкът ясно лицата огрява,
високо се вдига и свети отгоре,
че можеш ти да четеш даже в книга.
Отдавна е слънцето вече залязло,
отдавна изгря и скри се месечко млади,
и Млечният път на сред се изстъпи.

Голямата мечка и малката мечка дойдоха,
и Квачката звездна си пилците сбира.
Поляра застанал на сред неподвижен
небето оглежда и брои поредом звездите
дали ще се някоя негде забави.
Водите на Елбура черни, блестящи,
оглеждат се в него светила небесни
и тихий вечерник водите им гали.
Ей общата песен започва се вече
подхваната бодро от всички ни тука.
Всред кръга застанал с цигулка в ръката
прочутият наш певец гръмогласни,
познатият на всички, кой тайна владее
умрелият даже с песни да вдигне –
разхожда се там и свири изкусно,
а после набързо програма нарежда
без приказки или с' заповед строга:
Певец ли си, пей, а свириш ли, хайде,
а щом пък те бива поезия да казваш,
стани и започвай, не се нагласявай.
И тъй непринудено се всичко нарежда,
започват се руските песни прекрасни и мъдри,
с мелодии нежни, с извивки чудесни, дълбоки,
в които се вижда душата на руските братя,
поели те първи стръмливия път нанагорен,
по който волю неволю ще тръгнеме всички.
Стремежът към висшето щастие в песните говори.
Певицата наша дете – Ася – е младо момиче,
но певческият гений в душата й чиста говори
и без да се тя кой знае как нагласява,
и без да се пъчи и вика, и тръска главата,
очи да подбелва, ръцете си тя да притиска,
а пее божествено кротко младата дева.
Гласът й молитвен, гласът й е струна
на арфа в ръцете на Майстор небесен.
Тя пее, смълчани сме всички, сърцето
в гърдите си само дочуваш да бие;
от модрата вис дори и звездите
надникнаха с радост и слизат наблизо
да чуят как пее таз обична дева.
Поканени са и други да пеят;
застана високо певица могъща
и песни запея тя италиански.
Но чудно е как ден се от нощ различава.
Така се и песните всички различат.
Във всички народи различно се пее:
едните привличат звездите в небето,
а другите облаци тъмни докарват...
Но ето, слушателите се раздвижват се нещо,

с шепот, па и на глас си нещо поискват:
– Желаем да чуем сега да се пей „Бубулечка",
това се изрече веднъжка и дважд, и потрети.
И ето, глас бодър и мощен проекна,
изпърво смутено, с трепет в гърдите,
а после свободно се люшна нагоре.
Смути се тя първом, че нивга не е мислила
певица и нея да канят да пее пред други.
Но тя нали писа на тази песен словата,
мелодията що й самин Учителят връчи,
и каза и даже заглавието чудно:
как малка, нищожна наглед бубулечка
след време е станала девица красива,
изминала тежкия път нанагорен,
да срещне зарите на мощното слънце –
преминала през прегради безбройни,
през урви и пропасти страшни безбродни,
но тя все вървяла напред и безспирно нагоре.
Столетия хиляди вървяла безспирно
и чудо несетно е станало с нея.
Наистина, че бубулечката малка, нищожна
е станала девица красива достойна
и почнала песни да пей вдъхновено
за всичките мъки що срещнала в пътя,
за всичките сълзи горчиви, които
проляла е в своите пътеки стръмливи,
които най-после се чудно променили в бисер
и днеска в наниз й кичат гърдите
от чудна поезия сърдечна и топла,
че който я чуе, си казва, че слуша
как неговата душа в таз песен да говори.
Господня молитва изказваме всички накрая
и кротко, и мирно в свойте палатки
с внимателни стълки разотиват се всички.
Внезапно в палатките лумват свещици
и белите къщички наши платнени,
като че ли някакви светилища стават.
Заспиват си вътре човеците морни, блажени
на ниската твърда постеля върху земята,
завити с черги дебели и шалове топли,
че хладна е Рила и нощем студена.
Притихва и сетната негде гълчава,
една подир друга палатките гаснат,
едничко на огъня тамо догарят главните
и дълго се още червена жарава светлее.
Започва и тя да се губи под пепел гореща,
а само потоците рилски буйни шумливи,
еднички се чуват край Елбур свещени.
Тъй дните на Рила несетно протичат

в песни и работа, и излети дружни.
Но ето, внезапно довея се грозно известие:
в три дена всички от тук да ни няма,
че грозна е болест налегла чердите говеда,
а може с' стъпки неволно шап да разносим.
Започнаха бързо тук всички за път да се стягат,
развалят палатки и денкове здрави увиват,
на купища трупат до кухнята близко.
С болка оглеждаме таз хубост планинска,
която без време ще трябва ний да оставим.
Небето намръщено, настръхнали облаци скриват
любимото слънце, което ни пълни с радост.
Тъга непосилна гнети ни душата.
И ето, на път се отправя първа дружина
с кервана коне, багажа огромен,
тез кончета здрави планински, които години
прекарват ни с власите тук в планината.
Но чудно и грозно, че привечер, ето, конете
се връщат от Горския дом с товара:
не пущали пиле да хвръкне през Рила.
Промъкват се пътниците в Сапарево,
от тамо поели пътя за София.
А хлябът в стана се вече привърши,
дочуваме вред за хляб да се шушне,
че пък и картофите няма ги вече,
ръка на ръка се кашей подава корави
или пък варено някое малко картофче...
Че глад не видяхме в тъй време усилно,
ний всички едно сме, и в радост, и в скърби,
великата обич на Бога ни пази.
И втората наша дружина не тръгва –
завързано всичко, приготвено само да пойде.
А утре, какво ли ще стане, не знаем,
не знае тук никой и даже без памет
и ясновидките горки остават.
Вързопите им готови за тръгване бързо,
а те се оглеждат наокол надменно
и търсят вината извън да открият
и Йона пророка в морето да хвърлят,
че те себе си мислят за свети човеци.
А няма тук шап, на Рила чердите
са здрави и мощни, и много красиви,
пасат по ливади и тичат на воля.
Водачката крава с меден звънец окол шия,
где мине звъни и стадото цяло прибира,
но нам се таз участ намери да теглим.
Неделя е, празник за слово, и песен, молитва,
но ние мълчим и сме тъй натъжени.
Небето е също навъсено, грозно.

Приличаме на Христовите люде смутени,
когато всред бурята всички в ужас
следяха талазите морски огромни,
които подмятаха лодката малка,
с която пътуваха те с' своя Учител.
В дъното й на възглавката бяла Той спеше,
че морската буря не смути Му душата,
нито Го от сладкия сън пък събуди,
но страшния вик на тез ученици,
които в ужас изкряскаха диво:
– Погиваме, Учителю, стани и спаси ни!
Така се от сладкия сън Той бърже събуди
от жалката врява на тия човеци.
Така сме и ние от три дни и нощи:
от Рила ни пъдят, но пък забраняват
от тук, ни от тамо да се завърнем,
а и последния кушей е вече поделен.
Но смешно пък там, при огнището хладно,
в щайги големи децата се скрили
и даже капаци поставят отгоре.
Мълчат и не шават в щайгите леки,
навярно си мислят, че плават в морето
и има навярно тях кой да запази.
Тогава на моста наш камен на Рила
се пътници бързи към нас приближават,
направо от „Изгрев" пристигат засмени
и вести прекрасни донасят за нази,
че можем на Рила ний още дни да останем.
И много храна ни изпращат от „Изгрев" в два камиона,
че горе, в нашта държавна управа
не са се свършили човеците мъдри, почтени,
отпуснаха хлабаво юздичките, с които
надменни и зли, и глупави долни витязи
пристегнаха нас съвсем са унищожат.
„Ура!" и прегръдки – ръцете се стискат,
надникна и слънцето даже тогава,
разкъса на дрипи рохнатия облак,
огря ни бивака с блага усмивка.
Тогава отново палатките бързо
обтегнахме ний на същото място,
засвириха пак цигулки и флейта сребриста.
Знахарите горки се гушат в посрама,
че не можаха добре в съдбата да видят –
и те си развързаха отново багажа.
Огнището пак заискри високо,
казанът е пълен с овче мляко прекрасно
и захар, ориз за вси изгладнели.
Изминаха няколко дни в спокойствие,
най-после и страшна ни буря споходи.

Изпърво се облаци сбраха отвредом:
огромни, страхотни и тъй разярени,
че отдалеч те веч загърмяват
и блеснаха молнии навред по небето.
Помръкнала майка природа взе да трепери,
уплашеният въздух планински се сгуши,
скалите опънали шии се много смутиха,
когато затряска по тях молния ужасна;
тревиците малки от ужас примрели
и слънцето даже избяга високо, далеко,
остави на гърмове, вихри да се надвикват,
остави трескавица да удря на воля.
А черните облаци с огромни тулумби
зашибаха с дъжд земята отгоре,
че капките даже изравят земята
и цяла я влачат в пороища кални.
Не стига туй зло, но ето и друго –
заудря градушка по наште палатки,
като че ли тя искаше да ги разкъсне,
на дрипи да ги направи, а после захвърли.
През всичкото време молнята светеше ярко
от края до края небето бе цяло в пламък;
от края до края по разгневени простори
на свети Илия колесницата гърмеше,
като че ли небето раззинало гърло
желае да глътне веднага земята,
завинаги да я премахне в небето просторно.
Грохоти колата с екот ужасен, неспирен,
от осите искри изскачат с пламък,
зиг-заги, черти, огнени копя размята
и много стрели с пламнали върхове остри.
Навярно се биеха горе страшни гиганти,
но тежко и горко връхлетя земята,
размекна се горката, разкисна се цяла,
подгизна в локви и потоци кални,
изгубиха блясък тревите и цветните чашки,
по голият гръб на скалите се леят потоци
и клекът е мокър нависнал от влага,
и хвойнта цяла е мокра до кости.
В палатките ние сме по-щастливи
от екота грозен на дъжд и градушка
поне сме отвредом добре с ров окопани,
че още е суха отвътре нашта палатка
и хлябът в торбата е сухичък още.
Но зъзне и някак дълбоко трепери сърцето
и ний сме изплашени, не малко смутени,
че Бог ако иска щом махне с ръката
палатките може за миг да катури,
коловете добре заковани да изскубне

и заедно с въжета и колчета нас да издави,
като отгоре ни всички порои излее.
Така би било, ако Бог беше подобен
на всички човеци от майка родени,
че те са и зли, и отмъстители страшни,
не биха се спрели пред нищо и щяха
потоп да направят те втор на земята.
Но Бог е велик, ръка си нагоре издигна,
разгони далече дъждовните хляби,

угаси с духване само ужасните молни,
на колесницата строго запрети да млъкне,
очисти небето от бойни витязи
и в миг тишина настъпи голяма;
потоците само още са буйни и шумни –
отцеждаха негде пороите мътни.
В небето изгряха звездите прекрасни,
Луната изплава над горди върхари
и нашия стан спокойно отдъхна.

9, 14, 18 август 1951 год.

3.1.6.12. ПОЕЗИЯ В РЪКОПИС

СКАНИРАНИ ДОКУМЕНТИ

3.1.6.12.1.1. На сестра Пенка [Кънева]

На сестра Пенка

Изчезна ти, но Мисълта
Е факел жив – не прегорява –
Не се изгубва от света;
Ти спомен мил у нас остави,
Що с нас ще е през вечността

Душата чиста, не гасней
И тление не я гнети;
Дорде в небето слънце грей
С него все ще бъдеш ти,
И Тя навеки ще живей

Усмивката неотразима
И лъчезарното лице
И поглед-мил, незабравими
Написана неизличими
Слова в нашето сърце

Навсекъде, където мина
По тебе – слънчеви следи;
И в труд година след година
На пост в своята родина
остави блескави бразди

3.1.6.12.1.2. На сестра Пенка [Кънева]

Да озариш ума, сърцето
на младите в своя път,
Да грейнеш винаги, където
от тебе искаха просвета
и в най-отдалечени кът

не жалеше се ти, любима,
и Воин верен бе до днес
С воля, дух несъкрушими
Вдъхба ти светлото си име
С обич, слава и с чест

При ангелите благородни
С неугасим в сърцето плам
Работница пак превъзходна —
Душа красива и свободна
ще служиш ти в Божия храм.

Неделя, 29.V.1960 г.

Отца Славчева

3.1.6.12.2.1 Рила разказва (9, 14, 18.08.1951 г.)

Рила разказва

Най-първо, цигулката свири и буди народа
На изтока вече зорница подничка в небе прозенено
Размъдват се шатри отвъпуе полена
Излизат, пристъпват пробудени и млади и стари
Измиват се бързо, приглаждат косите си в потока хладен
Навличат дебелички дрехи, калпак, ръкавици
Че хладно е много на Рила в ~~[illegible]~~ сутрин
Че пресни от сняг бивака ни чел изсти дъвом
По тяснатата стръмна пътека тупти вървалица
Изнизва се тя, ту между клекове гъсти
Ту пак се покаже по билото голо скалисто.
Прииждат, от вредом към върха високи
Отсдето се дивна картина наоколо ростила
Огромна, безкрайна долина, където гарите
Заспали в дим сиков приютили всички
Мъгли неизмерни, каито, щом скимне им
Разтирят се бърже от там и Рила обгръщат.
Далеч се видяше Балкана в синаво рухо
Едвам хоризонта му вече предъ нас се чертае.
Полена небето, ~~[illegible]~~ съвсем се изгрели
Но тъмни се ~~[illegible]~~ още долини, въхари.
Кабул, халамия се ~~[illegible]~~ съще дремливи и сънни
Пристигат чавеците и кай гдето ~~[illegible]~~ намори
Постила чердженце, въглавка по камъка студени
И сяда в мълчание към изтока поглед насочил.
Набърже се върхът отвсякъде с хора покрива
И тихо е, че душата е пълна с въхита.
Внезапно, там гдето небе и земя се разделят
Проблеска искра, както следъ малко пороеса, сияе
И ражда се огнени лик на слънцето мило
Но всички се стапали вече от камъка ледени
С ясна и топла, сърдечна молитва на устни.
В тази молитва учителят мъдрост е вложил
Че можеш чрез тях ти много да искаш,
Но те се преплетени също с ясни обети,
Че кайто ~~[illegible]~~ молитвоза пламенна веднъжна изкаше

3.1.6.12.2.2 Рила разказва (9, 14, 18.08.1951 г.)

Но Бог е велик, рака си налоге издигна
разгони далече дъждавните хлъби
угаси с духоране само умасните мълни
На колесницата строго запрети да млъкне
очисти небето от дайни вятъри
и в миг тишина настъпи голяма
потоците само аще си буйни шумяла
о цетдала келде поройте мътни
Въ небето изгрела звездите прекрасни
Луната изплава под горди въхари
и нашия стан спокойно отдълна

9, 14, 18 Август
1951. год.

3.1.6.12.3.1 Двадесети век (12.12.1961 г.)

Двадесети век

Велик ~~е~~ двадесети век
Въ него буди се човек
приспан от хиляди години
приспан така, че да почине

Но мъртвия незван се вдига
трогни разрятия и вериги
и никоя световна сила
не би го вече умъртвила,
че той възпрена вече пов
за правда, истина, любов

Бе време, туй бе за един —
за человеческия сию.
Но днес милиони вече стават
съдбата си сами решават —
насилието не ще ги спре
готов е всеки да умре
за истината скъпоценна
сама в душата му родена

3.1.6.12.3.2 Двадесети век (12.12.1961 г.)

Отново се коват вериги
и трупар се огромни диги
Да пречи се на свободата
Коя напира на земята
но тя през диги ще пренесе,
Веригите ще разпинесе
ще вземе всичко в ръце
с любов в сваите сърце

иди посреща и самин
~~ще видиш человешкия син,~~
но той сега е милионен
заблуди смъкнали от трона
на тяхно место III-я седи —
Любов в човешките сърди
С оружие ново на света
и води вече радоста

12.XII.61

3.1.7. СЦЕНИЧНО ПРЕДСТАВЕНИ СТИХОТВОРЕНИЯ НА ОЛГА СЛАВЧЕВА

ПРОГРАМА НА ДРУЖЕСТВО „ТРАЕН МИР"

ПРОГРАМА ЗА ЛИТЕРАТУРНО-МУЗИКАЛНАТА ЗАБАВА НА 9 МАЙ, 3 ЧАСА СЛЕД ПЛАДНЕ, В СЛАВЯНСКА БЕСЕДА

ЧАСТ I.

1. „Ний сме птиченцата волни". Хор. Изпълн. Детск. китка на г. Бърдаров.
2. „На една паднала жрица". От г-жа М. Д. Изпълнява самата авторка.
3. „Шуми". Соло. Пее г-ца К. Вълчанова, акомпанира г-ца А. Теодорова, Тумангелов. Соло.
4. „Магдалина". От **Олга Славчева**. Изпълн. авторката.
5. „Химн на новата епоха". Соло. Изп. К. Вълчанова.
6. „Децата на скръбта". Хор. Изпълняват сираците от „Княз Борис".
7. „Дриничка". От **Олга Славчева**. Изпълн. г-жа Адр. Будевска.

ЧАСТ II.

1. „Девизна песен". Хор. Изпълнява Детската Китка на г-н Бърдаров.
2. „Спасителният фар". От **Олга Славчева**. Изпълнява авторката.
3. „Де?". Дует. Пеят К. и В. Несторови.
   „Години" - соло. Пее г-ца Кръстанова.
4. „Балет". Изпълняват ученички.
5. „Чайка" – романс. Пее г-ца Ив. Георгиева.
6. „Картини из детския живот". От г-ца Пелашева. Изпълнява самата авторка.
7. „Аве Мария" – соло. Изп. г-ца Надя Михайловска.

3.2. ПРОЗА
разкази, статии, съобщения

3.2.1. ИЗПОВЕДИ

3.2.1.1.
" В РОЗОВИ КРАСКИ ИЛИ ПЕЙЗАЖИ..."

В розови краски или пейзажи от разноцветни цветя да поставя клетниците, все той – същия образ на страданието ще проличи.

Храм... Тиха молитва от дружни гласове се възнася към многоликата Премъдрост; жалостни звучат молящите се гласове като при погребението на скъп мъртвец. Голямо множество жени, мъже и деца унесени слушат. Пъстра и накичена е тълпата. Лентите се развяват, тюловете като лек пушек обгръщат стройните тела на красивите юдейки. Злато и бисери кичат ръцете и гърдите на прекрасните Рахил, Ревека и Сарра. Там, на амвона, свещеникът сигур казва: „Боже, излей благословение на избрания си народ", на което хармоничния хор навярно отговаря: „Амин! Да се изпълни Волята Ти, Ехова."

Изведнъж страшна скръб ме обзе; затварям очите си и пред мене друга картина се появи. Ето ги левитите облечени в бяло, ето и първосвещеника, застанал до жертвеника и в тайнствения Светая Светих се извършва Божествена служба. Фарисеите стоят на първите места. О, и на последните да биха стояли, ненаситната за блясък тълпа към тях ще гледа. Митарите стоят зад колоните, тихо молящи се. Навярно благословията на първосвещеника не ще засегне страдалческите души на грешниците. Вън до царските врата лежи болен Лазар, потънал в раните си с жалост гледа как кучетата облизват изпадалите трохи от пируващата сган.

Първосвещеникът вдига ръка и благославя. Фарисеите се изпълнят с дух свят и разправят какъв десятък са дали, за добродетелите си, за здравето си, а това гали ухото на ослепената тълпа и изкуфелия свещеник... И всред всички тях стои Той – онемял, със скръстени на гърди ръце, замаяно гледа на кабалистическите знаци, написани върху завесата на Светая Светих.

Той е там. Трепва потъмнялата ми душа, просветвам в чудна радост, затварям очи и виждам Него, обграден от светъл ореол и невидимо към Него протягам ръце... Изведнъж храмът потъмнява – някакви бели сенки го приближават; измежду прииждащите страдалчески образи аз виждам старата моя еврейка Берта с кърмачето си, Йозеф, стария Йозеф с количката си, с обезформено от теглила тяло, малкият Леви с премазаната ръка и Лика с големия джоб, зашит с бели конци на дрипавата й рокличка, всички към Него протягат умоляющи ръце. – О, пратенико – те вярват в Тебе и Ти ще им помогнеш. „Помогни на Израиля, стенеха болните души, не ни оставяй, Ти, който остави египетските дворци и дойде при нас. Ние

никого нямаме – клети вековни роби – само Бог далече от нас и Тебе, нашия Мойсей."

В миг падам по очи на земята и шъпна: „О, ако ще дойдеш при молящите се тук доле, слез; ето, стъпни върху моето тяло и ела да ги утешиш... Ще целувам прахът от сандалите ти, тревата по пътя със сълзи ще оросявам, ще простирам ръцете си върху скалите, за да минеш Ти и дойдеш при нас, Ти, който не се отвръщаш от страдающи, Ти, който даде обет пред Ехова, че нам ще посветиш живота Си! Ти ни гледаш с тихо, светло обещание." В миг утихват нашите рани, облекчено въздъхват премазаните гърди, лъчезарна усмивка просиява в лицето на старата еврейка, тая клета Агар... Лика целува краката Ти, Берта притиска младенеца на гърдите си и се навежда да целуне светлотканата Ти дреха. Йозеф затваря очите си, ослепен от Славата Ти, а Леви с премазаната ръка чертае на пясъка: „Месия".

Аз гледам отдалече, любувам се на неизречимата красота на Бога, просиял в миг на Лицето Ти и намирам отплата за всички крушения, лек на всички зинали рани, милувка на всички удари...

Пак картината се промени. Изгубват се белите видения... О, не забравяй ги, Божествени Сине – да ги не измести блясъка на диамантите, пушека около становете на Рахил и Ревека, очите им да не те отвърнат от нас, тежкото злато да не привлече Божествения Ти поглед и Нога на гордост не дойде върху Тебе.

Дигни се като Илия върху Огнената колесница и иди при онези, които Те чакат да им помогнеш. Аз ще се радвам за Тебе в Господа.

Изповѣди

Въ розови краски или пейсажи отъ разноцвѣтни цвѣтя да поставя клетнищитѣ, вѣ той-сѫщия образ на страданието ще прониги.

Храм... тиха молитва отъ дружени гласове се възнася къмъ многоликата Прѣмѫдрость; жалостно звучатъ молящитѣ се гласове като при погребението на скупъ мартвецъ. Голѣмо множество жени, мѫже и бѣда унесени слушатъ. - Пъстра и накичена е толпата. Лентитѣ се развѣватъ, тюловетѣ като лѣкъ тумакъ обгръщатъ стройнитѣ тѣла на красивитѣ годейки. Злато и бисери ки чатъ ръцѣтѣ и гуждитѣ на прѣкраснитѣ Ракин, Ревека и Сарра.

3.2.1.2.
КАРАМФИЛ

Знаеш ли ти що ми разправи той! Но, аз няма да кажа – колкото и да ме питаш. Само това казвам, че бяха сладки речи, проронени от благоуханните листенца.

Чуй, искам да те слушам. Но що казвам – нали те слушам и сега! Ти ми говориш – какво по-хубаво от това? О, Лъч! Колко е добре на буболечицата като я обливаш с животворните си лъчи!

Небето обича земята и дойде й на гости... Земята се радва, земята ликува от посещението Ти, О, Небе, остани, остани при нас да живееш. О, чудесно огледало на Бога!

Тихо ще те чакаме ние дордето пристигнеш, ще пеем радостни песни за Тебе и ще постелеме дрехите си да минеш Ти.

МЕСЕЦЪТ

Твоите очи ли бяха там? Толкоз нежни, толкоз благи! От каква висота ми говориш ти! Но, аз всичко дочувам и всичко ми е ясно: само речи и ще те послушам. Прати ме във Вавилон да поставя камък на безумната кула – ще отида; при Содомските златни телци, ще отида; из юдейските прокажени села радостна ще припкам. Проречи само – аз съм готова. Само не крий се зад облак, Ти радост на Бога, защото аз царувам чрез Тебе. Белите цветя ми казват за Тебе, че Ти си Богопратеник. Обещай, че няма да ни оставиш.

3.2.1.3.
ВЪЗВРЪЩАНЕТО

Брате, защо ми говориш за любовта на Бога? Защо ми говориш думи на нежна обич? Аз ги забравих отдавна. Сега те звучат в слухът ми като далечни неясни тонове. Думите ти ме горят, унищожава ме погледа ти, гласът ти раздира сърцето ми. Чрез него като че ли ми говори моят Отец, който надяна пръстен на ръката ми... Плачи, ридай недостойни сине, ти разпръсна бащиното наследство, а сега наместо проклятие той те приема отново под покрива си и те прощава. Ето, пак златна халка заблестя на обгорялата ти ръка. Не ми говори любовни думи, не ме гледай тъй; блещи слънцето на очите ти, звучи хармонията на душата ти, отвикнах от доброто, желая в миро да умра, дано си почина.

Аз съм пътник. Аз имам земята за постелка и небето покривка. Но когато си спомня за там цяла настръхвам в слух да чуя някакво известие от далечната родина... И пратеници от там ми говорят, че Бащата тъжил за мене... Да вярвам ли? Аз никога не ще се върна там; изпокъсана е дрехата ми, отдавна сандалите се разпиляха от краката ми. Нима мога тъй да явя при Него? О, пътниче, аз искам крайчеца на дрехата ти да цалуна, прахта от обувките ти, донесена от свещената земя да обера, да я зашия в мускичка, да я нося на гърдите си и често да я цалувам.

Пътниче, пътниче, върви по своя път, напразно не зови ме към Бащиния дом; кажи ми как ще влезна там, как ще стъпя с изранените си

крака върху чистите бели стъпала на двореца и где ще сложа разбитата си снага? Тук никой никога не ме прие. Дордето имах от наследството, разгулни другари пропиляха всичко, но сетне чужденец им станах, защото нямах нищо. Сега вървя из пустия друм и с последната останала сила се моля за смърт... Но... споменът за веселбите с добри другари в бащиния дом не ми дава покой. Аз искам, макар и отдалече да надзърна, макар и от хляба на слугите му да ям, само в дворовете му да остана като последен слуга и водя конете му на водопой.

Сън... Страшен сън!... Аз пак виждам старият елмаз да блещи на ръката ми. Той, Баща ми отново ми го подари. Аз бях на неговата гръд... Чух когато м думаше, обливайки ме със сълзи: „Сине мой, сине мой!" Облякоха ме отново в бяла тога, обуха ми скъпи сандали, напоиха с хилядогодишно вино... мене! Вчерашния окаяник! И ето някой шъпне на ухото ми: „Окаяник, окаяник, где беше вчера?" И ми напомняше за безумствата ми на чужбина и с пръст ми посочваше вратата. О, знай, защо ми напомняш за вчера? Всичко забравих аз – пак съм в милият дом. Покорните слуги ми се усмихват и с любов ми слугуват, аз пак съм син – простеният син от велик и предобър баща.

Но, ах! Дълбоко паднаха отровните ти думи, невеселите брате! Дълбоко зейнаха старите рани и кръв изтича от тях... Удряй, бий, мъчи ме, ти хладно усмихнато чудовище на възпоменанието, но кажи где още ще сложиш замахнатия нож, не виждаш ли, че рана до рана клокоче и струи се ярка кръв на неутешено страдание...

Аз чакам и те благославям. В прегръдките на добрата си майка съм. И ней изливам накипялата болка... О, моля те, разгърни по-добре и ме прегърни, и във вечната си прегръдка изцери вековните рани... Ти майко моя, окъпана с толкова кръв, и мене умири, и мене дай покой. Из тебе ще пълзят буболечки и мене ще милват, треви ще пускат корени в моята гръд и в сърцето ми ще разплете корени бодлив трън и ще смуче животът от изстиналата ми гръд.

Смучи, храни се, чудовище! Но дойдеш ли до сърцето ми, птиците, които ще минат край тебе ще се почудят като видят върху бодливите клоне кървавата роза на моята страшна скърб. Слънцето ще огледа лъчите си в недоизплаканите ми сълзи, накапали по нея, вятърът ще ме цалуне и птичка ще кацне на клончето и аз ще й разправям за моята скърб, ще изпея всички песни, които още помня от бащиния дом, ще й разправя как веднъж аз видях един човек; очите на когото бяха благи, дълбоки и прекрасни, самият той беше нежен като видение, усмивката му беше лъчезарна, ръцете му приличаха на цветя и като песен на арфа звучеше гласът му. Когато аз му казах, че го обичам, той ми отговори, че бил от друг свят. Стига беше тази дума, за да си припомня един образ на далечното минало – где, как? Но що питам? Где има неща по-прекрасни от ония в дворовете на бащиния ми дом...

Птичко лекокрила, изслушай ме докрай, спри за малко дъхът си, защото само в шъпот мога да ти предам красотата на моя възлюблен, за чудната му доброта, за това слънчево дете моят обичен спътник. Слушай... тогава цъфтяха нежните цветя. Аз плачех върху листенцата на теменужката в спомени за родината, той мина покрай мене тогава прекрасен като цар, за миг спрях бликналите сълзи и възрадвана се усмихнах в удивление.

Тогава си спомних кой беше... Но, теб не ще кажа, знай само, че го любя като Бога.

Птичко, птичко лекокрила, я литни на воля из висинето, я иди си при твоите другарчета и не слушай вече моята жална песен. Пей из висините песента на твоите отци, пей из вълните на небитието и когато бъде натъжена нежната ти душица, пей за спомените на един забравен син...

Изгубва се тя из ефира, далече замира сладката й песен. Затварям очи и тъй замирам... Но през окъпания ми от сълзи поглед се разтваря широк светло розов път, извиращ от безкрая. По него тържествено шествие от блестящи ангелски крила свирят с арфи. Между тях носящ на звездна носилка с ореол на слънчева диадема седи баща ми. Той весело ми кимна и ласкаво ми се закани. Пред него седнал на мълниеносна колесница припуска недоволния брат, който събуди чужбинските ми възпоменания. Той ме грабна от земята, прегърна ме в трептущи от любов обятия и жарко ме зацалува. Обви ме в светлата си мантия, подобна на утринно небе и ме турна до коленете на баща ми. Той ме погали, съедини ръцете ни с възрадвания брат. Тогава се устрои дивен празник. Цялото небо пееше. Баща ми гладеше бялата си брада, брат ми играеше самец хоро пред всички възрадвани царедворци, майка ми завита в синкав вуал с милиарди бисери обсипан ми прати въздушна цалувка и ми прошъпна: „Дете мое, аз ти дадох тяло, баща ти духът, аз те родих, но Той те обезсмърти. Аз съм майка на невръстните, но врътните вече не стъпят на майчините колене, а работа вършат на нивата на баща си.

Тогава... О, небе и вси небесни певци, от где извря спътникът ми от чужбина, моята светла любов? Баща ми весело му кимна да се приближи при него. Съедини ръцете ни. А той ми каза: „Сега не познаваш ли ме кой съм?" И вярно е, че го познах. Познах те, мой мил, не ме питай кой си ти – аз те зная от пред вековете.

3.2.1.4.
РАЗКАЗЪТ НА ЕДНО ДЕТЕНЦЕ

Аз ще кажа нещо за красотата на моята майка... Тя е богата личност. Има разкошни дрехи, които облича и променя от време навреме – сутрин, вечерни и нощни. Тя се облича по магически начин. Колко е хубава тя, нигде няма подобна ней жена – из целия свят. Нейно дете съм аз. Тя често ми позволява да се качвам по коленете и по раменете й да ме носи на гърба си. Аз мачкам пеновидните тантели и ленти, но, тя не ми се сърди за това, защото много ме обича. Щом се изморя и се нахраня със сладките плодове, които тя с преизобилие ми дава, аз лягам да спя върху меко легло, изтъкано от зелена коприна със златни и сребърни цветчета и дордето се любувам на чудесното удобство, ето, пак виждам мама променя дрехата си. Но, вуала й сега е нещо безподобно. Косите й са увити с тъмносин прозрачен плащ, осеян с брилянти, по форма сънливите ми очи не могат ги определи какви са, но те изглеждат на милиарди златни капчици, разсипани по великолепната и благоуханна коса. Точно над величественото й бяло чело грациозни ефирни служанки забождат грамаден брилянт... Някога той е кокетно ощърбен от едната страна, друг път ощърбеното огладено като с много остър нож, а повече пъти цял целеничък, кръгъл, блестящ и тогава

майка ми, милата ми прекрасна майка е омайно хубава, неизказано добра и малко натъженото й лице говори колко много грижи има тя, на колко деца трябва дрехи да приготви, да ги нахрани, немирниците да усмири и на много недоволни и оскърбени нейни деца сълзите им да избърше и да ги утеши.

Аз я гледам, съзирам тъгата й и сълзи покапват от очите ми; сълзи на неизказана любов към нея и възхищение, и сълзи на състрадание от мъничкото ми сърце към онези, чийто жалостен вик постоянно слушах. А особено вечер ясно долитаха до мене стенанията и плачовете на моите братя, подтиснати от ненаситността на по-силните, които им отнемаха и дрехите, и храната, и жилищата. Но, тя ми се усмихва приветливо, макар да усещам как се ронеха сълзите й по дрехата; казва ми да спя и аз заспивам възхитена и тъжна.

Още не отворила добре очи от сладкия сън, ето аз пак я виждам с нови накити... Чудна майка! Никога не спи, постоянно работи и всякога е чиста, спретната и благоуханна. Думата ми е за зеления костюм. Не мога да кажа само зелен, защото има и други цветове, втъкани в плата – разни: розови, жълти, червени, бели, всякакви, всякакви... Общата гледка е, че всичко е хубаво, хубаво, хубаво... По стройната й талия дълги сребърни ленти се проточват, на някои места цяла градина от рози са затъкнати по величествения й стан... аз се покатервам по влажния плюш на мегката й дреха, оросена от нощните сълзи, целувам я, целувам ненаситно, лягам цяла върху нея, мириша я, дишам от нейната сила и красота и се радвам, радвам... косата й е малко влажна – тя ме милва и муши главата ми из розите, играе пред мене с лентите си и те блещят, блещят...

Пак вуал, пак брилянта блещи на челото й. Нежно син, изпъстрен с бели вълни или нежно розови кълдрави главички е вуала, който окичва милата ми майка сега. Но светящия брилянт е нещо невъобразимо по сила. Блещи, блещи! Лъчите му са толкова силни, че аз гледайки го кихнах от набрани сълзи в очите и мене, мъничката буболечица ми беше добре от лъчите му, които при светлината си изпускаха и мегка топлина, която топлеше мене, майка ми и всички буболечици – мои братчета и сестричета. Тази дреха най обичам. Тя е най-чудната. Някой път ставам рано и гледам как магически изплаваше из вълните на нежно синкав вуал чудеснинят брилянт. Цялото тяло на майка ми като че потрепваше и като сънлива красива девойка протягаше към него ръце. И в сълзите й пролени през нощта се къпеха лъчите от този брилянт и цялата й дреха тогава заприличваше на нещо невъобразимо прекрасно... Аз се търкалях из това бисерно зелено кадифе, пиех светлото украшение... Мама пееше тогава. Всичко пееше в нея. И сребърните ленти, и розите, и разкошната й дреха с благоуханните цветчета... Тя пееше и в нейните песни аз дочувах копнеж за моя баща, когото аз никога не бях видяла, а заедно с нея пеех и аз, и без да познавам баща си го обичах и плачех от радост, че разбрах нещо за баща си. Той бил цар. Силен цар. Много пъти искали да го убият и изпъдят от Царството Му, но той бил толкова силен, че всичките си неприятели победил, дал ги работници на майка ми, тя да се грижи за тях, като се покоряват на неговите заповеди. Колко го обичаше майка ми! Тя го хвалеше за добротата му, за преголямата му любов и кротост. Наместо да обърне в пустиня страната на неприятелите си, той там насадил градини,

паркове и им дал най-сладки плодове за храна. Хвалеше го тя за хубавите подаръци, които й пращаше, за великолепните дрехи, за нежните воалови покривала и за дивните диаманти... И в унисон от сладката песен, аз заспивах на раменете й. Тихо се движи тя, макар и много бързо, не разваля сънят на никоя буболечка дори. Тя е грациозна и нежна, гостоприемна и милостива е. На колко измъчени души е дала подслон. Колко сълзи е изтрила със своята красота и любов. И на всекиго казва: „Мое дете, мое дете", че аз почвам да вярвам, че имам милиарди братя и сестри. Тя и на животните казва „мои деца", че аз не смея вече да скубя вълната на овцете и да развалям гнездата на песнопойците. Напр. вчера каза на един бръмбар: „Ах, мое детенце!" Ха... ха... ха... детенце! Значи, че аз си имам брат бръмбар! И понеже той е толкова малък, аз го турям на носът си и го нося. Той полази по лицето ми, очите ми, полази в ухото ми и бръм... – Мамо! – писвам аз и грабвам бръмбара и го хвърлям, но той не пада, а хвърчи!... Какъв крилат брат си имам! Че той макар и малък, могъл да хвърчи, а пък аз не мога!...

Или спомням си кога понякога мама се разгневи! Ах, страшно е, страшно е да се помисли! Тя плаче, къса дрехите си, цяла се друса, крещи и ни облива с цели потоци със сълзи... Това е когато ние много не мируваме, измъчваме животните, разваляме гнездата на песнопойците или скубеме цветята. Тогава тя ни бие, хвърля ни от коленете си и нас понякога твърде много ни боли главата, а понякога и тежко боледуваме. Но после тя е пак милостива и нежна. Като, че нищо не й е било, забравя нашите оскърбления и пак ни милва...

Спомням си, а това беше твърде отдавна, казаха, че дойде големия ми брат, който още от рождение бил при баща ни на чужбина. Майка ни тъй се зарадва, тъй се зарадва, че се разтърсва цяла от радост, насмалко не се търкулнах аз, мъничката. И аз се радвах. Мнозина се радвахме и го чакахме с нетърпение, защото ни разправяха, че той бил много хубав, приличал на баща ни. Когато щеше да пристигне брат ни, този наш баща ни изпрати на мама специален рядък диамант. Той беше наистина чудесен. Приличен на ясно очертана звезда, той пръскаше около себе си вълшебни лъчи и грациозно се движеше по главата й. Донесоха го бели крилати великани, много хубави и много добри. Той беше едно хубаво бебенце, едно мъничко сладичко бебенце. Ах, колко хубаво блещеше личицето му, колко нежно и кротко гледаха очите му и мило се протягаха нежните му белоснежни ръчици. Крилатите гости свиреха на някакви инструменти, които до тогава никой не бе видял и пееха:

„Радвай се, ти свещена майко,
дойде най-добрият ти Син,
дойде братът на твоите деца
и спасителят на онези, които грешат.
Бащата те благослови, приеми го.
Откърми го и дай го на онези, които се нуждаят –
на болните той раните ще цери,
на онези, които плачат, ще ги утеши,
гладните ще нахрани, жедните ще напои,
затворниците на свобода ще изведе
и мъртвите от смъртта ще възкръснат."

И тогава беше голяма радост. Мама пееше. Пеехме и ние, които бяхме очаровани от хубостта му и вярвахме, че Татко го е пратил. Радвахме се, защото много от братчетата ни оскърбяваха мама, биеха се и се измъчваха помежду си... Много деца плачеха, защото бащите им ги бяха убили лакоми хора. Плачеха те, а заедно с тях плачеше и мама. И аз дочувайки често този плач, ронех сълзи и се молех час по-скоро Татко да ни помогне.

Някакви женици негодуваха и рогати буболечки скърцаха с роговете си. Бебето растеше и аз му пеех песенчица:

„ Расти, мой брате, ти, който ще ни спасиш от злото.
Разкажи ми за славата на Татко и заведи ме при Него.
Аз ще живея с тебе и където ти отидеш, след тебе и аз!"

И порасна той. Започна да посещава скараните, болните, сирачетата и вдовиците. Навсякъде утешаваше, цереше магически раните, казваше ни колко е хубаво при Татко, разправяше, че ни там е по-хубаво отколкото тук и ни канеше да си поправим грешките, за да станем хубави за хубавото царство на Татко. Лекциите си държеше ту застанал на крайчеца на сребърна кадрава лента, ту върху рамото й, ту кацваше върху устните на мама и благо и кротко ни разправяше за хубавата далечна страна. Ние се радвахме, радваше се мама и сълзи течеха по страните й. Но в някои от онези, които татко беше победил се събуди старата злоба, ядовито бръмчеха покрай него и се гавреха на думите му. Те казваха, че той лъже, че татко отдавна умрял, че брат ни не е никакъв негов син и искаха да го убият. Той ги пъдеше само с подухване и правеше чудеса и ние все по-силно се привързвахме към него и по-силно го обиквахме. Тогава един от враговете му се престори на разкаян, дойде и го цалуна, от тази цалувка той умря, но след три дена пак дойде при нас жив и каза, че ще си замине при татко, за да приготви място на онези, които го обичаха и слушаха неговите заповеди.

Той си отиде. Ах, как чудесно си отиде той. Отиде към синкавия вуал и скри се в блестящите диамантени лъчи. Ние плакахме, но същевременно се радвахме, защото знаехме, че ще го видим пак, той ни беше обещал това, стига да го слушаме. Майка ни от жал се затресе, трепери, трепери... Разкъса дрехите си, зарони сълзи реки и три дена не видяхме никакво було на главата й. Три дена бяхме потънали в мрак и плачехме за него. Той ни се явяваше понякога и ни казваше да не скърбим, че пак ще дойде и да се готвим, да бъдем добри, да помагаме на онези, които имат нужда от нас, да се молим на баща ни да ни прости грешките, че всички тук сме братя. Животът пак потече по старому. Майка ни пак се кичеше, но скришом ронеше сълзи за Големия ни брат. Ние растяхме, променяха ни дрехите, които често цапахме за голяма скърб на майка ни; тя ни казваше да ги държим чисти, празнични, че като дойде брат ни да ни завари готови. Пак бръмчеха недоволни и зли онези, които мразеха брат ни и баща ни; мама често им пращаше нови дрехи, но те ги изцапваха, биеха се, хапеха се; мама от скърб раздираше дрехата си, плачеше, биеше ги, но те лазеха по очите й, цапаха премяната й и плюеха нежния й вуал. Често плачеше мама, плачехме всички, които я обичахме, плачехме, защото преди победените се повдигаха, силеха се да осквернят хубавата ни майка като биеха децата й. И ние често се молехме да дойде и ни помогне.

И Брат ми пак дойде. За идването му знаеше мама, защото тя пак получи особеният диамант, аз и тия, които и преди го обичаха. Той дойде с прости дрехи, макар че под тях блещеха елмази и струя на живот от чудното царство на баща ми да изтичаше от него. Сега, той беше много силен, той казваше и ние вярвахме, че отново ще усмири жестоките бунтовници и явно се готвеше за открита борба. Сега ние си съградихме къща, в която се събираме и правиме планове за работа. Майка ни много ни помага. Когато градим, тя ни праща вода, топлина, праща ни ягки стълбове, семена за засяване цветя около къщата, храна в преизобилие и каза ни, че когато бъде готова къщата ще ни прати такива плодове, каквито никога не имало в света. Брат ни, сега беше станал много по-хубав, отколкото преди. Очите му гледаха нежно и благо. Гласът му галеше като тихо свирене на кавал, усмивката му беше светла и радостна и всичко от него лъхаше на неземна сила и красота. Някои се догаждат, че пак е дошел и ни се надсмиват, че още вярваме, но, ние не ги слушаме и тихичко си работим и помагаме на онези, които имат нужда от помощ, и весело си пеем хубави песни, които ни донесе брат ни от Царството на Татко. Често полазваме по мамините рамене, но Той, брат ни, беше по-голям и по-хубав от мама... При неговото появяване нейните дрехи бяха по-хубави, по-блестящи и по-благоуханни. Вуалът и беше по-нежно синкав и по-ярко блещеше ненагледния елмаз. Като че ли цялата тя беше осенена от неговата красота; песните й по-нежни при негово присъствие и любовта й по-голяма. Той ще остане за дълго време с нас и тъй радостни, и пеящи сладки песни, и чакаме времето да отидем в царството на добрият ни баща, с когото после ще се върнем при мама и ще останем да живеем всички заедно завинаги.

Исках да разправям още за другите дрехи на мама. Тя има една жълта като злато, друга злато червена, друга бяла, бяла!... Но сега много, много ми се спи, очите ми сами се склопват за сън и думите ми замират на устата. Исках да изпея и някои песни, които пееме с брат ни; друг път някога аз ще изпея тези сладки песни, ще поразправя нещо за мама, за речите на милият ми лъчезарно хубав брат, за онова как онези злите млъкнаха посрамени и се крият, как сирачетата пораснаха весели и здрави, болните оздравяха, които плачеха се утешиха и гладните нахраниха, и за онези, които оживяваха от смъртта и пееха с нас весели и сладки песни... А сега лека нощ на всички. Аз заспивам.

Искам да видя Вечната Красота на Създателя; но, още слабо свети кандилцето на Святата Любов в сърцето ми и не може да издигне факела ма изгряващата зора, за да се види Той, Благият, Вечният.

Искам да изброя чудесата на десницата Му, но те са неизброими и неизследими. Искам да Му пея безконечни хваления за Непреходната Му Любов, ала съм слаба да сторя това, защото тя е неизмерима.

Искам със сълзи да напоя рано осланените негови създания, ала не стигат ми сълзите; много са онези, които страдат и непрестанно разгръщам ръце да ги прегърна, ала малки са моите обятия, а неизмерим е света на скърбящите и самотните страдалци.

Учителю! Трънлив и скалист е пътя към прекрасното възвишение. От слабост се прегъвам под собствения си кръст, викам в безконечно стенание и кървава пот облива лицето ми.

Но тръгнала по стъпките Ти, аз се засилвам, вървя из цъфналите след заминаването Ти цветя, дишам ароматите им и се изправям под кръстното знамение. И шъпна Благото Име, което Ти ме научи да възлюбя и сладко е на гърлото ми да Го произнасям; весело ми е да пея песните ти, донесени от неземни светове и радостно ми е, когато мога да изтрия една сълза на страдания, да ... една радостна усмивка.

Учителю! По стъпките Ти никнат бели кремове, от Словото Ти протичат чисти извори на истинен и вечен живот.

О, всички вие, които въздигате глас на моление към Него, молете се за онези, които безкрайно и безпросветно страдат. Като млади сърни тичайте из полето на страданията и идете при ония, които никого нямат, бедни и безпомощно скитащи по света и мислят, че Бог ги е забравил. Колкото повече гребете от кладенеца на Любовта, толкова по-чист става той, по-прозрачен и по-дълбок. И в неговите тихо бликащи води ще се огледа образът на Оногова, който го е създал.

Аз виждам падналите от ръцете на разбойниците. Тях левитите ги отминават, книжниците ги не забелязват, ситите не ги виждат, а странниците, капнали като роса от далечен свят, превързват раните им и ги напояват от животворното вино на Добрият Домовладика.

Молете се за тях! В тях живее Оня, комуто трепетно се молят молитвуващите, търсещи Го в небесата. Най-висшето благо е да слеем сърцето си с общото, да затъгуваме за болките им и да избършем сълзите им. Тъй тези, които търсят Бога ще Го видят в Ония, които изпълняват Неговата Воля, а тя е – Любов.

3.2.1.5.
ПИСМО

Защо жалиш за брата си? Ти познаваш ли го? Оногова с плавните грациозни движения, с благия тих поглед... Видял ли си в дълбочината на очите му, издигнал високо седефен купол, блещи замъкът на душата му; там царедворци непрестанно изливат нежна музика, насядали в разкошни цветя и благоуханни както сутрин е благоуханна помежду цъфтящи череши и ябълки... И ти жалиш за него?! О, безумни вие, които жалите за заминалите! Как можете да помислите, че залязващото слънце умира, че захождащата Божествено прекрасна душа погива?

В неизмеримото пространство на ефира живее Той, там се излива дивната песен на нежното Му сърце, там сърцето Му, подобно птичка с обсипани с брилянти на небесна роса крилца, в които си играе усмивката на Вечния цар, трепти в песен и незахождаща радост. Помежду нежните трептения на неговия говор се дочува трептението на Бога. А когато се усмихваше седем ангела сияеха на образът му и развяваха златоцветни коси и сладко галеха със спасително благи очи. Целият той е изтъкан от хармония и цветове. Ах, кога ли и слънцето на моята душа ще изгрее и разкъса сивите тежки облаци на хилядолетни напластения от грях и незнание... Как дивно светят слънцата на самоотвержените души! Коленичила трепти душата ми пред тях и аз не смея да ги приближа, защото слънцето на светлите души ще изгори съединенията на безпросветната ми душа – съединения от тление и незнание. Не смея да ги наричам

братя. Не смея, защото моята разрушена от болки душа не е достойна да ви бъде сестра. А този, когото ти жалиш е облечен в бяло. На сочни зелени листенца висят розово цветове и обкичват дивното му чело... Той е облечен в бяло, в чисто бяло. Дрехите му блестят от златоткани звезди и въздушни цветя се преплитат в ефирната му тога. Препасан е с морав колан пронизан с милионни сапфири на неизплаканите му геройски сълзи... И невъобразимо бели са неговите криле... Той е млад Бог. И сега той се поучава между строителите на Великото царство – всички любимци на Бога. Не скърбете за него – той е млад Бог. Но, ако вие жалите за него, не лейте сълзите си пред света, а при изгрева на слънцето, при птичките и цветята; когато облаците се гонят из синия ефир да отключат крановете на обилното благословение, или тогава, когато Марс грабне факела си и застане до своята царица и потеглят за нощна стража в милата майка земя... Лейте сълзите си, когато майката притиска младенец на гърдите си, децата заловени на хоро играят весели игри... И тогава, когато селските момичета носят кошници цветя за продан, на които белите мъниста по сплитките се белеят като пеперуди, когато млекарят кара дългоухото си братче натоварено за пазаря, когато орачът оре черните бразди, косачът коси благоуханното сено и жетварка пее дивна мелодична песен на вековна неизплакана горест... Само тогава оплаквайте заминалия любимец при Образа на Бога. Той ще разбере, а не онези доле в света, които никога не са видели тази красота, в която само живее Той. Тогава, ти имаш единение с Божествената Му душа, тогава той слиза при тебе и тез, които го жалят, повява белоснежните си криле и слухтящите усещат близостта на близка красота, а това е Той. Там, там в тази красота ще отидем и ний. Ще отидем при нашия Отец в светлата дивна градина при златните струи на сладкозвучния ручей, измежду сребърните палми, из висящите златни рубинени гроздове, измежду зреющи слънца с крилати ангели и херувими, облечени в безсмъртна хубост, изпълнени с непреходна Любов, осенени от радостта на Раздавачът на Вечната Правда... И когато ще ни зърнат из млечните облачни вълни, ние ще паднем на колене пред тях, ще простремъ ръце за помощ и ще се изкачим на последната стълба при подножието на Царя. И ще бъде радост голяма, и ще бъде песен непредаваема, защото влизаме в Царството на Сина, седящ отдясно до престола...

Често аз, чужда на света, тласкана като презряно добиче бягам и се крия из просторните поля, до тъмния бодлив глог, до голия рид, до нападалата горска шума или постелка от златни и сребърни цветя, падам по очи и изплаквам трепетната молитва към моя Създател и Учител... Аз се връщам вече към градината на радостта; змията безсилно съска до мен, отровата й е безсилна, краката й са притиснати в сурова цепнатина на габер и пътя изминат през червеното море, страшният път на огнените вълни и на края на страшната пустиня, където вкусих небесна манна и пих питие на любов. Бавно, но сигурно аз стигам вратата и онзи, който тогава с огнен меч ме изпъди, сега с разтворени обятия ме зове и чака ме с трепет. Аз виждам купола на Лъчезарния дом... Аз виждам царедворците и чувам арфите на музикантите... Домът где ще си почина, где голите, облечени, играят свещен танец, гладните, наситени, весело подскачат, а нажалените, утешени, пеят песен и разговарят с небесните обитатели. А пътищата на страшните вихрове разцъфнали в благоуханни сенчести

оазиси, под ... сирачето намерило баща си, милва го и провира пръстите си в косата му, целува го сладко по страните, майка сложила глава на синови скути, пита го где след войната се изгуби, а той я милва и казва: „При Бога"; вдовица намерила любимия съпруг, обкичва го с розови цветя и му шепне затаена горест на любов и страдания... А там нежни годеници хванати ръка за ръка радостно се разхождат из слънчевата ливада на вечната пролет, като че ли никога смъртта не ги е делила. Тъй душите им съединени, усмихнати се целуват и шепнат благословения.

Ето, ние вървим по нанагорнището в дивната наша родина при Безконечната Любов на нашия Отец... Часът удари. Гърмят камбаните, светлее зората. Още няколко крачки мигновени векове и... ние ще стигнем... Там ни чакат ангелите, нашите тук земни братя и сестри. Там ни чака Бог – нашият Учител и Спасител. Напред!

3.2.2. РАЗКАЗИ И ОТЗИВИ В СПИСАНИЕ „ЖИТНО ЗЪРНО"

1933 г.

3.2.2.1. НЯМА ТЕ

***Житно зърно*, Год. 7, 1933, кн. 5–6, с. 167.**

Не Те виждам вече. Какво стана? Мъгли Те скриват от очите ми. Искам да Те докосна, протягам ръце, напрягам мисъл, взирам поглед, ала напразно...

Отивам при езерата. Питам ги – не са Те видели. Питам скалите – мълчание. Цветята също не отговарят. Някакви тъмни криле закриват слънцето, и то да не ми отговори.

Махабур, где е Той? Нали знаеш, че с Него е по-хубав света? Нали знаеш, че аз съм мъничко земно създание, което се възхищава от прекрасното!

Чуй, Махабур! Чуйте мълчаливи извори – цяла се прегъвам от болка. О, где, где е Той сега?

Махабур, Махабур, душата ми линее без Него.

Но защо ли пък да Го няма? Где се скри? Дали вече няма да Го видя?

Защо ли, по-рано, скалите ми говореха като човеци, а сега мълчат?

Защо цветята ми се усмихваха, а сега не? Защо ли слънцето ми носеше известия за Него, а сега не? Планинските пътеки ми сочеха Неговите стъпки, а сега нищо... При теб, Махабур, си почивах преди, а сега не мога.

Хлябът ми беше подсладен от щастливи мисли, а сега не се докосвам до него. Водата ми стана безвкусна и плодовете горчиви.

Небето се промени. Природата не пее вече със своите многоцветни струни. Изворите са мрачни. Защото те няма. Сигурно, щастието беше сън или мираж на изжаднял пътник.

Или, сигурно, то се яви само и изчезна. Като че не е било. А защо е тази болка, щом като нещото не се е случили? Но случило се е. Това е вярно. Как може да липсва нещо, докато първом то не е било.

Но както е вярно, че Ти беше, тъй е вярно, че няма Те сега.
Дружки мои, няма Го. Дружки, прескърбна е душата ми.

Хелмира

3.2.2.2. ТУКА СИ

***Житно зърно*, Год. 7, 1933, кн. 5–6, с. 168.**

Твоето лице прилича на изгряващата зора. Ти си по-хубав от земните цветя и по-сладък от избрани плодове. Твоите устни са чисти и от тях лъха нежният аромат на великата Природа. Твоите ланити са тъй розови и светли, както небето сутрин, преди да е изгряло слънцето. Твоите очи са както райски езера, излъчващи само радост и веселие. Челото Ти прилича на тихо небе под седмоцветна дъга. Косите Ти са позлатени облаци, преплетени със зрели класове на пшеница и злато–розови благоуханни карамфили от южни страни. Ноздрите Ти, приятен хълм на сладкодъхащи гърди, излъчващи живот и радост: тъй Рилските езера въздигат сутрин прозрачна пàра – диханието на земята.

Гърдите Ти – почивна поляна при Махабур. Мишцата Ти е здрава и крепка, както скалите, по които се катеря с молитва и доверие. Походката Ти – като на благ и непобедим владетел. Планините Ти се усмихват, слънцето Те целува, и езерата изливат струи от радостни сълзи за Теб.

Когато мисля за Теб, идват при мене всичките празници на света. Тогава ставам безсмъртна, и душата ми – чист хималайски сняг. Когато Ти ме водиш за ръка, струва ми се, че цяла се прониквам от лъчи, и лицето ми грее от щастие.

Благословено утрото, когато Те срещнах за първи път; като че ли тогава прогледнах. Вървя, тичам от радост и се питам: „Какво стана?" – Да, случи се нещо. Никога преди това не беше се случило!"

Той е тук вече между нас. Дружки мои, блажени сте, ако Го видите и вие.

19.I.1933 г.

3.2.2.3. ПРИШЕСТВИЕ

Житно зърно, **Год. 7, 1933, кн. 7–8, с. 215.**

Ето, срещнах те тази сутрин. О, колко прекрасно нещо съзерцаваха очите ми. Но аз никого не гледах, никого не виждах, очите ми бяха затворени. А тебе те ограждаха светли души, усмихнати лица, лъчезарни образи.

Видя ли ме Ти? Позна ли ме измежду многото? Аз се прислоних до нозете ти и вътрешно те съзерцавах. И дордето другите Те ограждаха с лъчезарен венец, аз мислех за Теб и тези мисли бяха най-светлите ми целувки. Душата ми Те съзерцава като едно бяло слънце. Ти си тъй хубав! Твоята аура се разтворила като крилата на летящ гълъб, който лети към гнездото на викащите го.

Косите ти блестят като диамантена корона, по които сияят скъпоценните камъни на твоите благородни мисли.

Челото прилича на разгънат лист от цъфтяща роза, която украсява венеца на своите благоуханни дружки.

Аз седях до тебе мълчаливо и плаках, и плаках от радост. Не бих сменила това светло щастие за никой земен дар.

И ето, върнах се през снеговете. Снежинки се топят по лицето ми. Те се сливат с капящите ми радостни сълзи. Минавам през гората. Боровете са окичени със сняг. Тъмните им стволове, горди и благородни под скъпия снежен товар се издигат към небето като молитвени погледи.

Спирам се при тях и ги прегръщам. По грапавата им кора остават следи от моите сълзи. Шепна Твоето име, целувам ги благодарна.

За мен Ти си празник. За някои, може би, той е възкресението, а за мен – Твоето светло пришествие.

Възлюблени! Възлюблени мой!

О. Славчева

3.2.2.4. ПОСЕЩЕНИЕ

***Житно зърно,* Год. 7, 1933, кн. 7–8, с. 215.**

Погледни ме, скъпи, съкровени мой Дух! Твоят поглед ме изкъпва с кристална вода, и аз ставам бяла, чиста, както разпукващата се пъпка на благоуханния карамфил. Твоят поглед разтапя веригите, които моят род ми е завещал. Ти отвързваш узите от нозете ми, освобождаваш ръцете ми и вдъхваш сила на моята крилата душа. Днес е твоето посещение. Искам да се облека за Теб в светли одежди. Днес моята радост издава пеещи лъчи, които карат моята лира непобутната с ръка да звучи... Защото, това е Твоят ден – великата дата, в която Ти си ме посетил. Този ден блести измежду скалите на времето като диамант. Той не прилича на другите дни. О, много от тях си ми дал, и те са скъпата огърлица на Твоята Вечна Любов.

Днес е Твоето посещение – моето велико тържество и моята радост и покой.

1935 г.

3.2.2.5. ВЕЛИКОТО ОСВОБОЖДЕНИЕ

***Житно зърно,* Год. 9, 1935, кн. 1, с. 21–22.**

Асинета разказва:

Едно същество познавах аз – една девица. Тя винаги имаше тъжно лице и от очите й постоянно се ронеха сълзи. Ние бяхме някак чудно свързани: всяко мое действие се отразяваше върху нея. От ден на ден тя ставаше все по-грозна. Устните й се сключиха като заръждавяла ключалка на запустял замък. Челото й заприличa на гъсти облаци по небето, носящи ужас за мореплавателите. Ръцете си кръстоса на гърдите, като железни вереи на мрачен затвор. Походката й стана Каинова, очите й блуждаеха.

Веднъж тя ми заговори: „Аз съм робиня, ти ме окова, твоите мисли, чувства и действия ме раниха – сега съм прокажена. Като че ли цял свят е против мене – приличам на пустиня, където симуните на съмнението постоянно затрупват оскъдната влага на моята неутолима жажда. Моята глава тежи върху гърдите ми като угаснал болид.

Аз се ужасих и поисках да й помогна. Поставих светилник пред очите си и се отдадох на работа. Времето летеше със светкавична бързина.

Веднъж, някой тихо почука на моите врати – влезе една прекрасна девойка – тя се хвърли срещу мене и ме прегърна.

– Коя си ти, попитах я аз?

– „Аз бях робиня, сега съм свободна.

Бях прокажена, сега съм чиста.

Бях сгърбена – сега съм изправена. Сега очите ми просияха, гледат ясно. Челото ми е светло като южното небе с греещи звезди. Устните ми се отключиха – аз пея, пея... Ах, сама се наслаждавам от своята песен, извираща от гърдите ми като водите на Ел–бурския извор. И тъй весело се смея, че сама подскачам от радост при екота на този волен смях. Моите ръце заякнаха като крилете на мощния орел – нозете ми бягат живо като хвърковати.

Аз съм тази, която някога бях твоя тъжна спътница, ела с мен!"

Тя ме поведе. Розов пламък грееше по бузите й, подобно багрите на слънцето пред изгрев.

Аз едвам я познах. Тя м,е заведе в една райска градина с благоуханни цветя и зреещи плодове. Там пееха водите на вечно бликащ извор, и чудно хубава къщичка се белееше през дървесата.

Тогава тя ми каза: „Ти ще живееш с мене вече, тук е най-хубаво от всякъде".

Но аз я попитах: „Как се ти преобрази?"

Тя ми отговори:

„Всяко твое усилие се отразяваше върху мен. Когато ти заработи под лъчите на твоя светилник – аз се събудих. Когато ти поемаше страшната пътека на възлизането – аз оздравях; от твоята мъка, труд и работа аз придобивах своята първична оживеност. Ти позна истината и моите вериги паднаха, проказата ми се очисти. Ти заплака от непосилни страдания, а аз запях от несдържан възторг. Лирата ми звънна с ярка сила. Когато ти раздаваше плодовете на своя труд, аз се обогатявах. И ето, всичко това тук е твое. А когато ти умре за всеки грях, аз придобих своята пълна сила и красота, и се поселих в този изряден дом.

Тогава, тя, светещата неусетно се настани у мен и аз населих бялото жилище. Тя влезе у мен и изпълни с радостен живот всичките ми клетки. От всеки храст на моята градина в сребърни гнезда пееха пойни птици. Сърничка бялка дойде – кротко създание и склони глава върху коляното ми. Смоковницата спускаше зрели плодове в скута ми. Тогава Тя засвири у мен със своята златна лира и пригласяше стихове със своя дълбоко прочувствен глас. Тя пееш за сълзите, които стават на бисери, за трънения венец, който се преобразява в слънчево сияние, за ония умрели, които можеха да възкръсват... Тя пееше за великото освобождение на този, който се мъчи, труди и работи.

Олга Славчева

3.2.2.6. СМИРЕНИЕ

***Житно зърно,* Год. 9, 1935, кн. 1, с. 65.**

Веднъж Буда като спял, бил обхванат от една огромна змия,която започнала да го притиска тъй силно, че след малко щяла да го задуши. Отначало той се уплашил, но като видял, че няма време за губене, помислил, как да се спаси. – Как? – Да убие змията – нямал оръжие. Да се измъкне от гибелните обръчи, нямало как. Тогава Буда събрал всичкото си знание, всичката си душевна сила и почнал да се смалява, да се смалява, докато се източил от змията като една тънка свещица – и се

освободил. Така, че змията нищо не могла да му направи, и великият Буда се освободил.

О. Славчева

1940 г.

3.2.2.7. МЛАД И СТАР". Разкази от Олга Славчева. София, 1940. 90 с.

Съобщение

Житно зърно, Год. 14, 1940, кн. 4–5, с. 125.

„Млад и стар". Разкази от Олга Славчева, София, 1940 г., с. 90. Цена 20 лева.

Олга Славчева, която до сега ни дари с няколко стихотворни сбирки, за пръв път излиза със сборник разкази. Това са 24 разкази със сюжети из народния бит. В разказите личи тънко познаване на народния бит, на народната душа, нейните тъги, радости, копнежи, надежди. Прочитането им буди у читателя чувството, че доброто живее във всяка душа, че то образува истинското й естество, че доброто е по-силно от злото, че светлината е по-силна от тъмнината. Тия разкази събуждат вяра в човека, вяра в Божественото начало, което живее в човека, вяра във Висшата Правда, която царува в живота! Тая книжка събужда любов към човека–брат, напр. разказите: „Поклони се", „Дядо Ради", „Минекша", „Тефтерите", „Салеп", „За хатър" и пр.

Препоръчваме я на читателите си! Прочитането им ще събуди в тях една светлина и желание да бъдат по-добри.

3.2.3. СТАТИЯ ЕЪВ ВЕСТНИК „БРАТСТВО"

3.2.3.1 ДНЕШНАТА БЪРКОТИЯ

в-к „Братство", бр. 289 от 15 януари 1942 г.

Ако погледне човек земното кълбо, ще види върху по-голямата му част страхотна картина. Обръчите, що стягат границите на държавите силно огънати – на места дори начупени и разхвърляни в безпорядък. Почти цялата карта на Европа – променена: Англия е заплашена, Франция е притисната, Полша унищожена, Гърция и Югославия смазани, Русия разнебитена, а Турция, получила цял сноп изпълнителни листове с ужас се оглежда кой път да хване. Ако погледът ни прехвърли океана, ще видим, че и оттатък нещо не е наред – готви се нещо небивало.* Какво става? Защо е този безпорядък? Какво се е случило? Дали е станало голямо природно бедствие – катаклизъм, който посещава земята през векове и я раздрусва до основи: наводнения, пожари, изригване вулкани, земетресения, паднал някой метеор от небесното пространство или в океана се появил нов

---

* *Забележка*: Статията е писана преди избухването на войната в Далечния Изток, Б. Р.

материк върху мястото на потъналата нявга Атлантида, та затова земята се е разлюшкала и придобила този странен и нежелан вид?...

Нещо необикновено е станало, някакъв небивал безпорядък е изпълнил света, та човечеството прилича на обезумяло. Нареждане, разреждане, катурване, кръв, буря, огън, дим, гръм и мълния... Грамадна коса в нечии ръце безспирно покосява безчислени човешки създания: хиляди, стотици, милиони. Тия ръце бързат да натрупат определено количество човешки снопе, поспрат за миг, после отново, с удвоена бързина косят, за да наваксат изгубеното време...

Дали не се е събудил някой нов гений на земята, който иска нов свят да създаде, та старият гледа съвсем да изличи, за да разчисти мястото на новия.

Дали? Дали?

Който е бил в корабостроителница, в железопътно, или в аеропланно депо, видял ще е навярно различни части от проектирания обект, който отсетне инженерът знае как да съедини. Те изпърво са разхвърляни в безпорядък тук и там, и непосветеното око ще се чуди за какво е всичко туй!

Какъв безпорядък! – би казал невежествения педант, който само в статичния порядък – мъртвото бездействие – вижда един хармонично устроен свят.

Но в тая колосална работилница, гдето се чува само адски шум от чукове, наковални, пили, където зеят искрящите очи на разкалени огнища, гдето под зоркото око на техника металът се разтопява и става удобен за всевъзможни форми, гдето са разхвърляни безчетни материали, като че ли безсмислено натъркаляни в огромната мастерска – там, в тоя привиден хаос, се готви изграждането на нещо ново, разумно, целесъобразно.

И светът днес не прилича ли на огромна работилница, гдето се чува адския пукот на изтребителните оръдия, гдето хвърчат навсякъде, като ненужни вече развалини от стари социални постройки негодни вече за новата човешка мисъл материали – които трябва да минат през огън, да се претопят и отлеят на нови форми, необходими за новия замисъл на великия Строител – природата, в която всички действуващи сили са целесъобразни, гдето няма произвол, както нам се чини, а ред и дивна хармония.

Кой непосветен би помислил, че от разхвърляните форми в една огромна мастерска в края на краищата ще се създаде една „Нормандия" или „Куин Мери", тая мечта-утопия още на Жюл Верна, ония плаващи градове, снабдени с всички удобства за едно отбрано общество, което, носено от величествения параход, често пъти няма никаква идея за всичкия огромен труд на хиляди техници: инженери и работници – изпълнители на първоидеята на главния инженер, който е изработил плана?

Днешните събития на приличат ли също така на една велико замислена драма, изпълнена в няколко кървави действия, играна от велики в света артисти, от която драма са ни известни само първите актове, а последующите още се не знаят и напразни са опитите на несведующите да ги предугадят?

И ако за „Нормандия" бдят интелигентни съзнания за нейната цялост, издръжли-вост и рекордност всред четирите елементи на природата, та

здрава и невредима да обслужва движението по мощните океани, колко по-велики, пропорционално на величието на природата, интелигентни съзнания, свръхгениални инженери и архитекти пазят този грандиозен параход – земята, да пристигне навреме на своето отвеки определено място, пазят стъпка по стъпка, действие след действие, да се изпълни мощния план на ония интелигентни сили, които управляват природата, които са велики и прекрасни, както в атома, така и във вселената, и които имат за цел само благото на човечеството?

Нека спокойно чакаме да се изпълни замисъла на Великия творец – Автор.

Нека знаем, че въпреки шума и грохота на разрушителните инструменти, се строи един НОВ СВЯТ, чийто замисъл не е още на всички изявен, но досегашните действия на великата световна драма са вече хвърлили чистите и здрави семена за едно ново бъдаще в едно ново човечество, сбъдването на отвека изказаните копнежи за щастие и благоденствие на земята.

Олга Славчева

3.3. СПОМЕНИ И РАЗМИСЛИ

3.3.1. СПОМЕНИ НА ОЛГА СЛАВЧЕВА

записани от Мария Райчева

В 1918 г. се разболях тежко от испанската болест. Един роднина биде изпратен до мене да ме вземе и да ме заведе в родния ми град, че там поне да ме погребат. Из пътя бях много зле. Българските младежи се шегуваха с мене. Един французки войник седеше на другия край на купето. Стана, взе одеалото си и ме уви цялата. Слезнах на гарата и едвам си отидох в къщи. Там положението ми се влоши още повече. Задушиха ми се гърдите, не можех нито да седна, нито да стана. Прекарвах само на гръб, едва дишайки. Често биеха камбаните на умряло. Забраниха на сестра ми да ми казва кои умират – умираха другарките ми. Един ден турнаха до главата ми нови долни дрехи и новата ми рокличка. Всички плачеха около мене. Лекар идваше, но виждаше, че не може да ми се помогне и веднага си отиваше. Кимнах на сестра си да се приближи при мене и шепнешком й казах да пише на Учителя, че съм на смъртно легло. Това беше последното ми желание. Този ден повърнах кръв. Сестра ми веднага писа и на същия ден замина писмото. Вечерта към 9 ч. нашите отидоха да вечерят в кухнята. Останах самичка и веднага усетих прилив на живот. Рекох си: „Умирам, но за тебе, Господи, още не съм живяла. Искам да живея за тебе." Смъкнах се на колене от леглото си и много пламенно се молих да имам възможност да Му служа. Втората ми молитва беше ридание. Бях едва на 24 години. В това време влезнаха майка ми и сестра ми, силно изпищяха, защото ме видяха простряна, почти без дъх. Поставиха ме на леглото. Изпитвах безкрайно блаженство. Започнаха да ме обличат с приготвените дрехи, но аз махнах с ръка и казах тихо, но без задъхване: „Аз няма да

умирам". В същия ден виждам една детска Гергьовска люлка, която се приближава към мене. Там седеше едно малко момиченце с усмихнато лице. Това бях аз, 4–5 годишна с бяла рокличка. Това дете се сля с мене заедно с люлката и аз седнах на леглото си за пръв път след 20 дена от разболяването си. Изпих една чаша мляко и заспах дълбок, укрепителен сън до сутринта. На другия ден станах и отидох до прозореца. С първа поща ми донесоха писмо от учителя: „Аз знам, ти си вече здрава, любовта е по-силна от смъртта. Пийте горещо кравешко мляко и варени картофи. Природата най-добре лекува, а истинските лекари са само нейни сестри милосърдни. Скоро се завърнах в София, целунах ръка на Учителя и Той многозначително ми каза: „Добре дошла!"

През 1921 година към Великден, трябваше да отида в Югославия, в Цариброд, да видя майка си. Тежка гранична зона. Пътувах с открит лист. Отидох при Учителя на „Опълченска" №66 да Му кажа, че заминавам за една седмица. Казах Му: „Учителю, Вие говорите в беседите Си, че в новата култура волът сам доброволно ще иде при господаря си, да го впрегне да иде на нивата, без да чака да го теглят насила. Ето, аз сама ида при Вас и Ви моля да ми кажете какво мога да направя за моите братя българи оттатък границата." Учителят изневиделица сложи на масата една раница и я напълни с беседи. Знаех, че листче българска литература не може да се пренесе. Турнах раницата на гърба си и се качих на влака. Слезнах на Царибродската гара. Прегледвачката ме вкара в една стая, погледа ме, погледа ме и рече: „Хайде, иди код матер!". Изгледа ми раницата и нищо не ми каза, без да погледне какво има в нея. Обърнах гръб и излезнах. Българските младежи ме срещнаха с радост. Жадни бяха за българско слово. Разграбиха ги наведнъж и с радост заплатиха всичко в динари, а тогава техните пари бяха по-скъпи от нашите.

Една майка има само единствено двегодишно момченце. Болестта му се развива бърже и лекарите не могат да му помогнат. Взимат го на болницата, да могат отблизо да го наблюдават и лекуват, но никакво подобрение не иде. Не я пускат да го види. Един ден тя отива на болницата. Успяла да се качи на прозореца на стаята на детето. То станало неузнаваемо, затворени очички, едвам дишащо. Не познало майка си, не я призовало. Тогава тя изчаква медицинския преглед, открадва се в стаята и грабва детето си, Настига я прислугата и иска да вземе обратно детето, а тя здраво го стискала в прегръдките си и пищи: „Убийте ме, но не си го давам!" Излиза и лекарят и казва на прислугата: „Оставете го, то и без това..." Майката отива в къщи и го оставя на леглото, почти без дихание, седи отчаяна и плаче: „Отиде ми детенцето!" Тя също живее край Изгрева. Идва й на ума да иде при Учителя. Той просто й казва: „Окъпи го с топла вода!" Тя негодува и казва: „Че нима аз не знам да си окъпя детето с топла вода, та той ще ми каже!" Седя си и не мърдам от стола, а детето ми вече издъхва, и негодувам, и негодувам. Изведнъж си казвам: „Ето гореща вода върху печката! Защо да го не окъпя още веднъж!" Детето е само кожа и кости, с голяма глава на тънка шия. Турям го в коритото, окъпвам го, слагам го на леглото, покривам го, турвам и кърпа на главата му, да го не хапят мухите. По едно време виждам, че то е дълбоко заспало. По едно време главичката му се мърда и чувам слабия му гласец: „Мамо, папо!" Детето ми оздравя!

Август м. 1922 година. Голям братски събор във Велико Търново. Разделиха се на групи по градове и села, да дежурят в кухнята и в общата работа. Но аз не работех само в Софийската група, към която принадлежах, а работех с всички от сутрин до вечер. Когато ми напомняха, че дежурството ми е минало със Софиянци, аз казвах: „Бог е винаги дежурен!" След няколко дена стана много горещо и аз получих слънчев удар. Заливаха ме с вода, но нищо не помогна. Главата ми се цепеше от болки. Изпищях със силен глас и казах: „При Учителя!" Сложиха ме да седна върху сключените ръце на двама братя. Качиха ме в Горницата /молитвената стая/ при Учителя, сложиха ме на килима и си излезнаха. Учителят се приближи при мене и рече: „Моли се!" И дордето започнах, Той махна с ръка над главата ми и аз пъргаво скочих на краката си и Му целунах ръка. Той ме помилва по бузата и ме изпрати до вратата. По стълбите бяха тези, които ме занесоха и още други братя и сестри, жъдно очакващи да видят какво ще стане. Аз изтичах по стълбата и почнах да ги прегръщам.

През 1922 год., късно есента, почти в началото на зимата, снахата на хазяйката ми, бременна в 9–я месец, поради неоснователна ревност, с всички сили ми удари плесница по лявата буза по слепоочието. Веднага видях премина през мозъка ми искра. Моментално от двете ми очи почнаха да текат гурели. Всеки час трябваше да се мия, защото очите ми се залепваха от тях. Сутрин, като станех от сън не можех да виждам от слепените гурели по очите ми. След 1–2 седмици от дясната ми страна престанах да текат гурели, а тези от лявото ми око намаляха, но не престанаха. Затова пък се запуши слъзния ми канал на лявото око. Окото ми силно се зачерви и много ме заболя, затова трябваше винаги да го държа свито. Лицето придоби мимика на човек с едно око, а трябваше да чета много, защото следвах гимназията като частна ученичка, като същевременно се издържах самичка с шев. Учителят ми каза да слагам всяка вечер на слепите си очи пресен квас, но това ме облекчаваше само за 24 часа. Това трая цели 8 години. Завърших гимназия в 1928 г. и в 1929 г. влязох в Американската детска градина да следвам. Болките продължаваха, обаче. Следната година се записах и студентка по педагогика като продължавах да се издържам с шев и като давах уроци по немски на деца. Един ден, както четях Библията за 16–ти път, намерих в Стария Завет следния пасаж: „И прокажените Израилтяни отиваха при първосвещеника и той начаса ги изцеляваше." Тогава у мене блесна като светкавица мисълта: „Тогава и Учителят може! При Него ще отида! Той е по-голям от първосвещеника!" С изкривено от болка лице, не усетих как изтичах от ул. „Белчев" до Изгрева. Той ме попита какво има. Казвам: „Окото, Учителю, окото!" Той казва: „Туряйте квас!" Тогава аз казах с простени към Него ръце: „Вие, Вие, Учителю!" Той усмихнато ме попита: „Кой ти каза?" „Ех, тъй, сама, както си четях Библията!" Тогава Той рече: „Помолете се, рекох!" Обърнах се с лице към прозореца и почнах „Добрата молитва". Едва–що съм изговорила само няколко думи, и усетих подухване на хладен лъх над главата ми от помахването на Неговата десница. Той не дочака да изкарам цялата молитва, рече: „Как сте?" „Облекчение, облекчение, Учителю!" Грабнах десницата Му и с изобилни сълзи, течащи еднакво и от двете ми очи, целунах ръката Му. Тогава Той ме помилва по бузата и рече: „Хайде, иди да си учиш!"

Момиченцето, което роди бременната жена, стана балерина в Народния театър – необикновено красиво и даровито. То умря от загнояване на слуховия нерв. Когато казахме на Учителя, Той рече следното: „Майката знае ли защо й стана това?"

Завърших детските градини и съм вече студентка втора година. Взех да чета усилено за изпит. Внезапно почна да ми се вие свят. Не смеех да си повдигна главата. Една сутрин, като си решех косата, в тила усетих много силна болка от гребена. Попипах да видя какво е – буца колкото яйце в тила. Тичам на Изгрева при Учителя. Аз казах: „Как ли съм се ударила без да усетя!" А Той каза: „Не е от ударено!" и стана много сериозен. Вдигна ръката Си я допря до буцата. До вечерта от буцата не остана следа.

През 1933 год. бях вече студентка 6–и семестър. Много работа и много труд по изготвянето на моята теза. Хазяите ми живееха в два етажа и тавански стаи. Аз заемах сутерена – стая и кухня. Влизаше се през кухнята в стаята ми. Учех само в кухнята, защото само там имаше комин и можеше да се постави печка. Един ден, без предупреждение, вратата на кухнята се отваря и хазяите ми, мъжът и жената, с техните слугиня и готвачка, натоварени с легло, постелки и куп други потреби, почнаха да нареждат в кухнята спалня за тяхната слугиня, като ми казаха да прибера моите неща. Наредиха стаята и аз нищо не можех да кажа, само се ужасих как ще уча, толкова повече, че тя си имаше приятел, когото често срещаше. Тогава, много натъжена, отидох на Изгрева. Той беше на поляната, веднага позна, че съм неразположена и ме попита: „Какво има?" Разказах Му случката с хазяите си. Той вдигна десницата Си и рече: „Не нам, не нам, Господи, а на Името Си дай слава!" Целунах ръката Му и с недоумение се върнах през гората – какво значат тия думи?! Когато се върнах в къщи, от донесените вещи нямаше следа, нито се повтори повече подобно нещо. Там щастливо завърших университета.

Есента през 1927 г. имаме братски събор на Изгрева. След свършването на събора, някои от провинцията оставаха за още някой ден. Един селянин, брат, остава и той. Учителят се приближава при него и му казва: „Умееш ли да сееш"? Ето тука има жито в едно чувалче, посей тази нива, тя е разорана". Това е плодна градина, под чиято лоза по средата понастоящем е гробът на Учителя Той взе чувалчето и изсипа житото в една кофа. Взе да сее. Ходи по браздите и сее, и сее. По едно време вижда, че житото почти се свършва и с него не може да досее останалата значителна част от нивата. Тогава той оставил кофата и отишъл до Учителя, който стои към средата на нивата и казва: „Учителю, житото се свършва, няма да стигне за цялата нива." Учителят не отговаря нищо, дълбоко замислен. И продължава братът да говори на Учителя: „Може би ще трябва да отида в града, да купя още, но вече се свечерява." Учителят продължава да мълчи, все едно, че никой няма при него. Тогава, казва, братът селянин, се засрамих от себе си и си рекох: „Ще ида да сея, та каквото ще да стане!" Взимам кофата и почвам да сея, а житото не се свършва. Сея, сея, и вече посях и последната бразда и чак тогава житото се свърши. Тогава, развълнуван отивам при Учителя и извиквам: „Учителю, житото се преумножи!" Учителят само му подал ръката си и без да му каже нещо, си отишъл.

Една сестра има четирма синове и едничка дъщеря, която се разболяла тежко от отравяне на кръвта. /Тогава имало много такива заболявания със стопроцентови смъртни случаи./ Кризите са чести и болките нетърпими. Лекарите напразно се мъчат да я спасят. Подложена е на строга диета. Храни се само със сокове от зеленчук, моркови, домати и плодове, но болестта се усилва, кризите стават все по-нетърпими. Тогава майката отива при учителя. Той й казва да пие горещо мляко и да яде варена царевица. След три дни, дъщеря й, която с жажда пие горещото мляко и яде царевицата, след опротивелите й сокове, оздравя съвършено. Подир един месец лекарят плахо звъни на тяхната врата и с голяма предпазливост пита явилата се майка: „Какво става с Вашата дъщеря? Тя беше много болна." Майката радостно отговаря: „Добре е, тя се сгоди!"

Същата жена решава със синовете си да скрие в къщата си един голям македонствующ – твърде благороден човек. Стъкмяват му спалня на таванската стая и го очакват да дойде, защото е преследван да бъде убит от македонската организация. Но на тая жена й идва на ума да попита Учителя за този случай, да види какво ще каже Той. Учителят се замисля дълбоко и я гледа тъжно. Той й казва: „Малко ли ти са твоите мъки? Не знаеш ли, че ония са много зорки и заради него ще избият синовете ти." А тя все стои и гледа към Учителя и желанието й да помогне на оня човек не я напуска. Учителят я погледал още веднъж, махнал с ръка и казал: „Е-е хайде!" Като влиза в къщи, големият й син я среща с радостно лице: „Мамо, Шк. е повикан на много по-безопасно място." Така Учителят спаси дома ми от едно голямо нещастие.

Една интелигентна, много културна жена заболява сериозно от ларингит,поради непрекъснатото преподаване на английски език в своите курсове. Болестта бърже напредва и пречи на дишането й. Отива при Учителя и Му казва:

– Учителю, отивам на операция!

– Отложете, казва й Той.

– Не, настоява тя, обещала съм на лекаря, предплатила съм!

Той още веднъж й казва: „Отложете, рекох!" Тя не послуша и при операцията кръв напълни дробовете й и тя почина от задушаване.

ГОРНИТЕ СПОМЕНИ СА МИ ДИКТУВАНИ ОТ СЕСТРА О. С.

Петровден, 1962 г.

М. Райчева

3.3.2. КАК СЕ ЗАПОЗНАХ С ИВАН ВАЗОВ И СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ

АСИНЕТА

КАК СЕ ЗАПОЗНАХ С ИВ. ВАЗОВ И СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ
– очерк –

От началото на 1916 година работех вече като малка чиновничка в София. Връщам се в Цариброд за Великденска ваканция. В същото купе и Ем. Начев – народен представител, мой съгражданин. Представи ме на своя събеседник д-р Главинов – юрист – мургав, очилат и бръз. Препоръча ме така: „Нашата поетеса". Едва ли бях такава на моите 20 год., но вече ме считаха за „поетеса", защото бях печатала нещо в местния в. „Нишава". При тия думи на моя съгражданин, очилатия се облещи. „Поетеса!" – сякаш барут бяха подпалили наблизо... „Кажете, кажете нещо", замоли. Казах урока си и млъкнах смутена. Изведнъж той сякаш нарасна, почти извика: „Та вие бездруго трябва да отидете при Вазов, той трябва да ви види." Не се успокои, докато не му обещах, че ще му се обадя по телефона, а пък той, до тогава, ще е наредил вече как да стане запознаването ми с великия народен поет. Това приближаване лично до Поета, за мене, едва ли не беше свето Поклонение. В моето въображение, поетите си представях като божества, или великани, някакви неподвижни, но живи статуи от злато и сребро – издигнати високо, високо.

Д-р Главинов устоя на думата си. Поведе ме към бирария „Елит", за да ме запознае първо с някой си Иванов, приближен на Вазов, който ще ме и представи на Поета. Иванов ни чакаше. Висок, на средна възраст, блед, възрус. С просто, но много изискано елегантно облекло. Те си поръчаха ракия с ряпа, а на мене – чай. Уговаряхме, кога да стане славната среща, защото Вазов сега бил по обиколка в планината. Най-късно след две седмици е тук. Но нова среща с този Иванов не ми се удаде; човекът заболял тежко от синузит, отишъл на операция, после изгубих дирите му. Д-р Главинов много съжаляваше за него: високо интелигентен и много културен – почти европеец. Владеел пет модерни езика – обиколил света.

Запролети се. Между впрочем почнах да посрещам първите лъчи на Слънцето. Чак откъм „Лъвовия" мост тичах в ранни зори да стигна боровата гора, за да видя Чудото. Хоризонтът открит, хладно, роса, почти студ. Цялото поле към изток ниви, ливади – незастроено, празно пространство, до де око ти види. Далече Стара планина с бялата шапка на Мургаш. Снежната още Витоша розовее – невидим художник я облива с топли багри. Пристигам запъхтяна. След малко, ето го и То – великото чудо на природата. Всяка сутрин небето е различно оцветено. И слънцето сякаш е различно – ту малиново, ту златно, или пък застрашително червено. И всички тия цветове се втъкават в сребърните облаци – близко и далече...

В този ранен час, птичата гълчава в гората не е малка, а нестихваща и силна. Като че, птиците се надпреварят да викат и някому да изкажат своята неописуема радост. Гората ечи от писукане, чуруликане и шум от криле. Славеят вече е дошел. Неговият глас се отделя от другите

мил, чист, упоителен. Боровете излъчват миризма на смола. По алеите нацъфтели бели, розови, жълти и червени храсти – росни, сочни, да им се не нагледаш. Нежна мирис пълни въздуха и гърдите го дишат с наслада. Гората – гъста – свежа. На места – непроходима. Хлябът що взимам за закуска, престава да бъде суха коричка (тогава беше гладория – купони), ами кой знае какъв сладкиш. Сега пък тичам към града. Сърцето ми ще се пръсне от радост. Така почвам да разбирам думите на Тогова, който ни напъти към този чуден подвиг: „Който иска да види Бога, да става рано през месец май, и да посреща Слънцето от гората."

Големият будилник от съседната стая ми помага. Точно в 3 часа съм на нозе и припкам – улиците още пусти, небето звездно, оцъклено. Но кой ги гледа тях – Слънцето искам да видя, за него тичам в този ранен час. Венера блести отсреща, сякаш ме насърчава. Тук–таме по улиците нощна стража. Поздравявам ги бодро, познаваха ме вече – приветливи, добри хора. Изскачам на „Цар Освободител", прелитам булеварда, езерото – долното и горното; незабелязано и Разсадника е вече зад мен. На край гората съм. Ето го полето.

– Чакаш ли ме, мило Слънчице?

Не, то не ме чака, но аз здраво съм подранила. Няма го още златното. Стоя малко, ето го! Наднича с окце, то расте постепенно, уголемява се, излиза на хоризонта. Широка усмивка по цялото небе – разлива топлина и радост. Изтърколила се вече прясно опечената пита, що храни света. Сякаш още дими от червената жарава на пещта. Да пееш ли, да се молиш ли, да плачеш ли от радост!

Обикалям алеите и си чупя залъче по залъче – сладко – медено. Няма жива душа, но след някой ден, чувам дружна позната песен. Втурнах се и открих и други ранобудници като мен, що търсеха Бога в тия ранни пролетни часове. Присъединих се при тях. Всред множеството там – Учителят – Приятелят мил, обичен наш.Научавах песните все по-добре и по-добре. По някой път Той ни показваше и някои интересни гимнастични упражнения.

Една сутрин в гората, ето що стана. Връщам се към града. Пред мене – куче мопс – мъничко, грозно. След него – Вазов. Самият Вазов – прави си утринна разходка. Да, той е, народният поет, когото познавах по вестници, списания, учебници. Макар да не бе огромна златна статуя, но скъп и любим за мене... Отмина си той по съседната алея, и аз отприпках към града.

Един неделен ден се позабавих из гората. Птиците ме грабнаха и аз ги слушах. Но ето го пак грозното куче, а след него и Вазов. Сега, или никога! Моментално съобразих. Облегнах се на един бор и с разтупкано сърце запях една негова песен:

„Чакай, момне, стой да зърна
Тия очи сини,
Твойта кошница е пълна
С алени малини."

Пея със затворени очи – нищо не виждам. Продължавам и втория куплет, но тъй пея с услада и възторг, сякаш съм някъде високо, високо:

„От зори си ги ти брала
С розови си пръсти;
Брала си ги и си пяла
Всред горите гъсти."

Чувам леки стъпки. Отварям очи. Кучето, а до него, сам той, великия наш поет.

– Добро утро, чух топлия му глас. Свали шапка. – Много сте весела, госпожице! Засмях се гузно... – Много хубаво пеете, добавя той, каква е тази песен?

– Та Ваша е, засмях се аз, нали Вие сте я съчинили. Нали Вие сте поета Иван Вазов...

Две радостни приятелски очи се спряха върху мен.

– Бързате ли? – попита.

– О, не, днес е празник, не ходя на работа.

Покани ме на близката пейка. Слънцето се издига и през клоните ръси златни капки върху тъничката ми, розовичка рокля. Сякаш слага топла длан по усмихнатото ми до уши лице. Тихо и бавно ме разпитва той отгде съм, где живея, къде работя, обичам ли да чета...

– Да, отвърнах живо, много обичам да чета книги. Сега чета Хауптман, даже и... пиша понякога...

Стана що стана. Той почти се повдигна от пейката.

– Пишете?!

Веднага се засрамих, ами сега!

– А, пишете! Много ми е приятно, мога ли да чуя нещо сега?

Наистина се смутих; да можех да избягам, но късно вече... Та нали това бе и моята голяма мечта да застана пред народния поет, да ме чуе, да ми каже...

Отначало, почти зашепнах, но постепенно се овладях и глас ми ясно се отчете:

„От Теб далеко ли съм, Боже,
На сух листец приличам аз
И вятъра ме весден гони,
И гина тъй от студ и мраз.

При Тебе ли съм, ставам мощна –
Скала гранитна съм в море.
Вълни напразно ме налитат,
Не ще разбият в мен сърце!"

Той сега наистина стана и с твърд глас рече: „Елате у дома, донесете всичко каквото сте писали." Подаде ми ръката си. Изтичах през благоуханните алеи, понесла в сърцето си една огромна радост.

Не се мина много, и ето ме един ден ри него, с дебеличката си тетрадка. Той ме прие с онази негова кротка приветливост, която завчас пъди смущението и те успокоява. Това е то, неговата отеческа усмивка, позната на мало и голямо, на учено и просто. Въведе ме в светла ъглова стая с големи прозорци – към две улици. Обстановка – скромна: миндер с губери и плетени столове. По стените – картини и голям портрет на натруфена жена. Той приближи стола си до моя и някак приклони ухо... Внимателно изслуша няколкото стиховце, без да ме прекъсне. После ми говори как да избягвам повторенията, сгъстяването на еднакви съгласни в стиха. Нищо друго. Забеляза: „Вие пишете образно, живо. Работете! Изучавайте чужди езици – руски, френски. Така ще се запознаете с големите майстори на словото. Русите имат най-хубавите преводи на световната литература." Да чета Пушкин, Лермонтов в оригинал. Черпи

ме с кафе. Извика сестра си – негова домакиня и рече: „Това момиче ще ми пущаш винаги, нека идва."

През тия няколко години пак му гостувах. Веднъж му прочетох за това що преживях от величието на храма „Ал. Невски" и непосредствено подир туй, радостта ми от природата – великата волност и възторга ми всред гората. От една страна – пищност: мрамор, лак, злато, сребро, картини, кандила, тамян и почти погребален напев от натруфените в сърмени одежди служители, а от друга – утро в гората, с цялото богатство от форми, багри, свежест, волност и благоухания. Той кротко сложи ръка върху ръкописа с думите: „Ако излизаше сега списание „Българска мисъл", на това тук, щях да дам първите страници."

Изведнъж заговори: „Но вие, не бива така сама да останете. Трябва ви закрила: трябва да се приобщите негде. Може би и да се омъжите. Или пък – да влезнете в някое религиозно общество."

Тогава, без да се бавя, аз казах: „Аз слушам „Беседите" на Учителя; Той ни каза да посрещаме Слънцето и тъй ще видим Бога." Той се усмихна – зарадва се.

– Хубаво, много хубаво – рече – и аз понякога ходя да го слушам.

Ето тъй стана моето запознаване с него – без посредници, без препоръка, само чрез неговата хубава песен.

Наистина, аз го видях след това на тия събрания, що ставаха на „Витошка" № 12, в училището на Ружа Иванович. Виждах го, но не му додявах. Как хубаво слушаше той! Между впрочем, той ме беше помолил, където и да го срещна, да му се обаждам, че той и късоглед, и далекоглед едновременно. Носеше двойни очила. На неговата възраст, друг би бил вече прегърбен старец, а той ходеше изправен като топола.

Неочаквани срещи сме имали не веднъж. Някой път ще отидем чак до Борисовата градина, друг път – в градската градина. Той ще избере къде да седнем – на тихо – уединено. Наклони гласа и слуша внимателно новите ми творби; радва се, намира „небето разведрено" и благотворното влияние на „изгревите" срещу обхваналата ме някога модернистична скръб на символистите. Да съм учела стилистика – закон формите на стихосложението. (Не разбирах що иска да каже.)

Когато му направиха юбилей, и аз му посветих нещичко. Не посмях да му го пратя. Той е получил толкова подаръци, просто да се смаеш – даже златен венец, че до моите стиховце ли ще дойде ред. Не, не, така си и остана.

При следующата ни среща пак разговор. Забравих да спомена, че ми подари веднъж „Юлска китка" с автограф. Зарадва се, че учех руски и немски езици. Казах му за моето посвещение по случай неговия юбилей. Защо не съм го пратила? Обясних му. – Не, трябваше да го имам, каза – това за мен щеше да бъде най-хубавия подарък!

Наскоро, той внезапно почина. Годината 1921 постави предел за мене – почнах образованието си като частна ученичка.

Междувременно д-р Главинов ме беше вече запознал със Ст. Михайловски. Съобщих на Главинов как се бях запознала с Вазов, и той, тъй се смя от сърце, че очилата му се клатеха

– Жена, ще учиш ти жена, вчера се излупило и вече знае какво да прави.

Заведе ме той на „Парчевич" 55 в ъгловата къща на „Витошка". Направо ме запозна с философа–поет. Някакъв инстинкт ми подсказа нито на Вазов да кажа, че се познавам с Михайловски, нито на последния – за Вазов. Не зная защо – ей тъй.

Отблизо виждам изправената малко горда фигура – човек с голяма глава, високо философско чело, едричък нос – песимистично завит към устните, гъсти нахохорени вежди и добри, предобри сини очи. Г-жа Михайловска също тъй е прелюбезна с мен. Двамата сърдечно ме канят и на обеди. Това става всеки неделен ден. Тя особено настоява, защото (довери ми), че г-н Михайловски само при гости слизал да се храни с нея, иначе – в своята стая, където не припущаше никого.

Стария поет, като го гледа човек, ще рече: този човек е сърдит човек, но не, той има добро, нежно сърце и чудесно чете своите стихове. У тях се събираше малко общество – негови почитатели – ласкаеха го.

Чудно, мисля си, Вазов нито веднъж не ми прочете нещо свое, а само внимателно следеше как се развивам, а този, почти не ме изслушва – макар, че още отначало отсече: „Лиричка" и „Орел и по нокет се познава!" С насълзени очи веднъж ни чете: „Тежи ми, Боже, кръста на живота..." (Чудех се защо говори за страдания и кръст, тъй като живееха в хубава обстановка, ядяха бял хляб, избрани ястия, а не нашия оскъден просеник и то с купони.) Това обстоятелство ме наведе още тогава на особени разсъждения, че не винаги материалната обезпеченост води към оптимизъм и светъл мироглед.

И той ме насочи към чужда литература. „Особено руската", викна той, като свива големия си юмрук върху масата. Но когато през 1922 г. му поднесох „Сутринни лъчи", той ме нахока здравата; захвърли я непрочетена. – Защо бързате да печатите, викна ми той, на вашата възраст се пишат само глупости. После му мина гнева, но книжката ми не прочете.

Г-жа Михайловска тайно ме заведе на тавана, при един голям сандък, пълен до горе с цяло едно издание (конфискувано от самия автор) – негова първа стихосбирка. Прехвърлих няколко странички: „червени устица", „мили очички", „бузички"... Разбрах тогава, защо ме нахока той, но нямаше право за случая. Моята първа стихосбирка беше изцяло лишена от подобни неща.

По „Цар Освободител", па и у дома си, ме запознава със свои приятели: „Моята ученичка!" На сестра ми, при която живеех писа няколко писма, особено да бди над мене, да ме пази и закриля, „да се не погубя" в тази шумна столица.

Прекъснах службата си за няколко месеца и се върнах дома. Той ми пишеше, наставляваше. Прати ми едно сандъче, Господи Боже, с томовете на Иполит Тен. Нищо, нищо, ама нищичко не им разбирах.

После, ето ме пак отново в София; той ме заведе при някой си Моллов, който веднага ме назначи от едничката казана думичка на философа–поет: „Тя е автодидакт." (Пак не разбрах и това).

Пеех в Рамадановия хор. Дадохме голям духовен концерт във Военния клуб. Там, между първите столове на посетителите, обиколен от свои приятели, видях и Учителя. Гледах Го от естрадата и заради него пях още по-пламенно:

„Сердце чисто созижди во мне, Боже,
и дух прав обнови во утробие мое, во утробие мое!"

След свършване на концерта, се отправям към изхода откъм ъгловата част на зданието. Там куп свещеници възбудени и гневни, търкалят очи към горния вход, отгдето излизаше голяма част от публиката, измежду които и Той – с приятелите си.

„Трябва да се вземат бързи мерки, говореха поповете, представете си, и даже публични сказки държи."

Рязна ме нещо. Разбрах за кого се отнасяха тези думи... И наистина след някой ден, по чудно съвпадение съм при стария поет. Позвъни се. Изведнъж нахълтаха д-р Главинов, поп Химитлийски и още един свещеник. Ние веднага с госпожата минахме оттатък, зад дебелата завеса, но по неволя, всичко чухме [виж "Изгревът", т. XV, с. 778-786]. Дошли при него с важна мисия. Светия Синод възлага на г-н Михайловски да изнесе публична сказка във Военния клуб против опасния еретик, който разваля добрите нрави, освен това, свободно се движи всред обществото. Преди още да завърши разговора аз се измъкнах и право на „Опълченска" № 66. Помолих хазайката за разговор с Учителя. Изпърво се спрях: предателство ли върша аз сега и срещу кого? Но сърцето ми знаеше верния отговор. И щом Той ме прие в малката гостна с плетените столове, аз веднага, с разтревожен глас му съобщих за готвения заговор. Останах учудена от впечатлението, което произведоха моите думи. Нито се изненада Той, нито побледня, нито се разтревожи, нито пък се закани някому. Лицето Му светна към мене с думите: „Смелост! Смелост!" Разбира се, Михайловски изнесе исканата сказка, оповестена чрез афиши, обаче аз не я посетих.

Мина се някое време, случи се тъй, че не можах да отида на обяд при моите добри приятели. Сърдиха се – чакали ме, приготвили даже вегетарианско, направили и халва...

– Къде се губи, къде беше този неделен ден, почти едновременно ме запитаха те.

– При Учителя, изплъзна се от езика ми. Стана нещо неочаквано. Сякаш някакъв електрически ток ги отблъсна и двамата. Облещиха се сините приветливи очи. Изпускаха светкавици.

– Кой учител? – кресна той – не знаеш ли кой е твоят учител? Кому викаш учител? На „оня" ли там, там ли ходиш, а?

– Не се меси, поглези се г-жа Михайловска – тя един ден ще разбере, но късно ще бъде.

Издържах мълниеносния поглед. Той вдигна дебеличкия си показалец и изкрещя: „Не знаеш ли, че е МОРАЛНА ЕЛЕГАНТНОСТ човек да пази вярата на своите деди, на своя народ. При учителя?! Вън! Кракът ти да не стъпва вече тук. Ти си загубена вече!"

Госпожата се сепна. Опита се да примири разлютения Стоян, а той все викаше и викаше: „Тия млади трябва да ги обърнем с главата надоле, за да ги освободим от разни такива и онакива идеи.'

Не дочаках да почне да ме спасява по този начин и завчас офейках. Не усетих как слезнах по стълбището и се намерих на улицата.

А вече напредвах като частна ученичка. В 1927 г. бях вече седмокласница – насочена от Учителя, не само аз, а и други не малко, и подпомогната от безплатни частни уроци от плеадата учени, които се намираха при Него. Самоиздръжка, непосилен труд... Но що?! Планини прехвръкваш при тия Учителеви песни, екскурзии на Витоша и Рила, при

това Негово топло и живо слово! Шеметен път по нисши и висши академии, което трая едва ли не цели две десетилетия.

През пролетта – 1927 год. срещам пред сладкарница „Цар Освободител" маститият поет с палто, пелерина, бастун и висок астраганен калпак. Осмелих се да го погледна. Поздравих го даже. Той се спря. Изведнъж, като че нищо и не било, цял засмян подаде ми късата си мека длан:

– Защо не идвате у дома? Как сте с образованието си?

– Седмокласница съм – отвърнах.

Зарадва се искрено. „А, тъй ли, значи напредвате! Бихте ли дошли да ми помогнете в преписване на новите ми драми? Вземете един гратис – в Народния театър."

Благодарих, обещах да се отзова у тях, но след като издържа поправителния си изпит по логика в Първа Софийска девическа гимназия.

В театъра съм. Гледах: „Кога се смеят боговете". Будевска отлично игра неподвижната, а после и оживялата статуя. Артистът Кършовски игра много разпалено в ролята си на божество. Стори ми се, че по би му подхождала ролята на Самаго Зевса, и то, когато захвърля нещастния Хефеста от Олимп, та чак на остров Лемнос, и така окуци на вечни времена великия майстор ковач. И пак Зевс, но при друга роля, когато например хока и се кани да набие ревнивата си съпруга.

Похвалих се на Учителя, че Михайловски ми е простил за моето еретичество и ме моли да му помогна в преписване на драмите му.

– Иди, зарадва се Той, иди!

Но докато аз се наканя до есента, добрият човек внезапно напусна света.

3.3.3. ОРЕСТ ГЕОРГИЕВ

Рано, рано, преди да почна да уча като частна ученичка, Савка Кермидчиева – студентка по философия реши, че бива си да ме води в университета да послушам лекции по литература. Речено – сторено. Имах само трикласно образование и нито на ум ми идваше, че тази Alma Mater, тази крепост на образованието, чака и моята храброст.

Седя си на студентския чин, около ми гъмжило от младежи – сториха ми се богове и богини... Никому не направи впечатление моето присъствие, никой не позна, че не съм никаква студентка, а прескромна любителка, която нямаше право да седи тук. Попаднах на лекция при професор Младенов. Той развиваше лекция по санскритски език. Всяка негова дума следях с внимание, защото бях чула от Учителя, че санскритски и ватански езици са първите в човешкото общество. Направи ми впечатление неговата благородна осанка, макар с побеляла коса, внушителен и авторитетен. Всичко що той говореше ми се видя разбираемо и достъпно. Качественото понятие у нас „късо" на санскритски език значи „кърпо" и пр. Тази дума, отпосле като станах учителка, я срещнах в говоримия език на средногорци – „кърпа риза", „кърпа рокля"... Но като знаех произхода й, чудех се по какъв път е дошла тя в нашия език. Да, в нашия език има отсянка от първичния език на народите. Той проследи какви влияния е оставил и между другите

народни говори, но също загатна, което потвърди отпосле и Неру, че почти цялостен този език се е запазил в прибалтийските държави: Латвия, Литва и Естония.

Възхитена, облъхната от научния дух в това високо научно огнище понесох в себе си едно нова, нечута радост. Междувременно вече бях взела матура в прогимназията.

Друга лекция – при професор **Орест Георгиев**. Беше върху Пушкина. Преди това четох на руски „Евгений Онегин" и где разбрала, где не разбрала, видях, че той е бил лекомислен богаташ в нищо не намиращ смисъл, както се подчертава и в други руски автори. Например „Рудин" от Тургенев, Берсенев и Шубин, Тома Гордеев от Горки, Николай Ставрогин от Достоевски и редица такива образи от Толстоя, както не липсват и в Гогол, да, да не забравя и Печорин от Лермонтов. Чудех се и ги съпоставях с Огнянов в „Под игото" – огнена душа – пълен с дейност и ентусиазъм. Професор О. Георгиев спомена една формула от Пушкин: „Не е войник този, който не желае да стане генерал." Тези негови думи особено ми подействуваха. Не ги забравих никога. Войник и – генерал! Какъв дълъг път от едното към другото! Тук Пушкин ми хареса и му простих за dandy Онегин. [(англ.) денди, конте].

Професорът е русин, говори с мек акцент. Облечен е с бяло копринено палто; високо държи своята учена глава. Беглец от Русия още преди революцията – принуден да напусне родината зарад болшевишките си идеи.

Мина се доста време от тази знаменита лекция и този Steigerung [(нем.) растеж] от войник към генерал често ме занимаваше.

Веднъж през лятото на 1923 г. със семейството на Начо Петров отиваме към Витоша. Изкачваме се нагоре. Минаваме край монастиря; газим край поточета, вадички. Там, нагазил във водата един възрастен човек със съвсем скъсана риза переше също такава дрипа на вадичката. Поздравихме го и седнахме да си починем. Тогава видях лицето му. Това беше професор Орест Георгиев – знаменитият професор по руски език! Припомних му за слушаната лекция. Лицето му просия. Стана приказлив. Тук дошел на почивка, но за жалост трябвало скоро да си слезне, защото калугерите от монастиря му продавали скъпо и прескъпо хляб. Междувременно събира и разни билки за чай, като ни посочи и днешната си беритба – цял куп благоуханни цветица. Показа ни и „Дебела Мара" – целебна билка при стомашни заболявания. Отминаваме го и се катерим по стръмния път; седнахме да закусим при едно ручейче. Изведнъж, като от невиделица към нас се спуснаха опърпани полувъоръжени хора. Изсипаха се като узрели орехи – мълчат и ни гледат. Може би очакваха други – личеше от строгата им изненада. Обхвана ни смущение – какви ще да са тези хора, що даже на поздрава ни не отвръщат; нито ни запитват нещо, а само опулени ни гледат. Къде се бяха скрили, кои бяха те? Защо носеха револвери и нож на кръста си? Съвзимаме се от страха и продължаваме пътя си; все нагоре към „Вълчата скала". Обядваме, печем се на слънце и – по икиндия се връщаме. Тоз път ония страшни хора не се явиха. Но там, при онази вадичка, опърпан и жалък се бирличкаше във водата с онези дрипи. Той пак повтори съжалението си, че трябва да си ходи поради скъпотията на хляба; оставихме му каквото имахме – хляб,

сирене и захар, и се сбогувахме с него. Той спомена, че е вегетарианец и това спечели нашите симпатии към него, защото и ние бяхме такива. Още по пътя ми дойде на ум да купя няколко хляба и да му ги донеса чак тука.. Някак си все му бях благодарна за оная знаменита лекция. Мисълта да му донеса хляб все ми се натрапва и аз все я пъдя. Откъде накъде? Казва, че има две дъщери, съпруга. Нека те, защо пък аз?! Едвам печелех за хляба си – сиромашки години – на самоиздръжка по всички линии. Учителят само веднъж ми каза и не повтори: „Учете, рекох!" Аз съм прост войник – редник. Проверявам себе си, питам се и мислено и гласно защо тъкмо аз трябва да направя тази скъпа жертва. Най-после взимам връх на това сантиментално внушение и изправям глава.

На другия ден отново отивам в Начо Петрови, гдето смених сандалите си за по-удобни обувки към Витоша, които Кръстинка – съпругата [му] ми беше заела. Заварих я над коритото. Тогава в школата ни се бе дала задача където отидем да се опитаме да помогнем с нещо, за да си спечелим една петолевчица. Тя ми отстъпи коритото си и отиде да посрещне гостенка що звънеше на вратата. Покани я в съседната стая. Неволно чувам разговора им:

– Къде беше, Кръстинке, вчера те немаше?

– На Витоша. Ха, чуй да ти кажа. Там срещнахме един учен човек, който има лекарство за тебе.

Лицето на жената не виждам, но по думите на Кръстинка разбирам, че жената е болна.

– Какво лекарство, обажда се радостно жената. – Кажи, кажи!

– „Дебела Мара" – бере го измежду скалите.

– Заведи ме, заведи ме при него, моли се жената, с файтон ще отидем.

– Не мога, вчера бях, работа си имам... И после: – Тук имам млада гостенка, да питаме нея, може би ще се съгласи.

Като пера и си мисля: Ако ме поканят, значи трябва да отида, нищо повече!

Викат ме. Избърсвам ръцете си. Свалям престилката. Гостенката наистина е бледа и измъчена. Горката! Тя моли, не само с уста, но и с големите си красиви очи.

– Моля ви се, нека утре да ме заведете там – на монастиря. О, само да ме придружите. С файтон ще отидем – за лекарството!!

Мисля си, и да се качим с файтон, тя не ще може да се изкачи от селото до горе, трябва да ме чака. Домиля ми за нея.

– Не, казвам, няма нужда от файтон, госпожо, пеш отивам.

Тя се радва, радва. Помоли ме да почакам. Отиде у дома си; след малко ето я иде – носи цяла франзела бял хляб, бурканче с шипков мармалад и парче сирене.

– За вас, казва тя, да имате за по пътя.

Приемам. Взех сандалите си и петолевката от моята съмишленица. Още по пътя купувам още три хляба и – право у дома. Всичко в раницата. Значи внушението да отнеса хляб на стария човек не е случайно, а една реалност – закон, що трябва да изпълня.

На другия ден – рано, рано в зори съм на път. Някаква незнайна радост трепка в гърдите ми – предчувствие за неговата радост, че ще остане още

там – бос ще цапа по вадичката, ще пере дрипите си, ще бере билки и ще ликува. Не вървя, а хвърча. Това е някаква стрела, която лети и – улучи. Пот, пот, пот. Бърша челото си и почти не усещам на гърба си раницата от 4–5 килограма. Ето го монастиря. Слънцето надникна от хоризонта, когато застанала под прозорците на монастирската къща, шарех с очи по прозорците да питам някого за този човек. Ето го на отворения прозорец. Сам той – професор Орест Георгиев с дрипавата риза. Видя ме, развика се, с пъргави крачки се затича да ме посрещне. Въведе ме в своите жалки покои. Сядам задъхана върху подадения стол и говоря:

– За две неща идвам при вас, за две важни неща. Първо на първо, пратена съм от една болна да ми дадете „Дебела Мара" за болестта й, и второ – замълчавам, откачвам раницата, слагам я върху коленете си, разтварям я и я вадя благоуханния хляб. – Това за вас, казвам с изблик на радост, това за вас, да поостанете още на планината.

Каква радост, каква изненада! Той сияе… Вдигнал ръцете си нагоре, смее се, крещи: „Милая, милая, добрая! **Ето ваш Учитель. Вот как ваш Учитель у вас**." Иска да плати хляба, но аз се сърдя. Тогава той ме кани на закуска. Излизаме на потока, не, по-нагоре на една прелестна поляна. Слънцето сякаш ни е чакало – един войник и един генерал. Подарява ми сноп горски чай и с това сме квит. Изпрати ме до край гората. Посочи ми по-пряк път и аз заслизах.

Веднъж ме срещна с жена си и ме покани на у тях. Тя, стройна, мургава, черножикетеста. Първо и първо ме похвали за чудесната ми постъпка, а после жестоко ме наруга. Не мога да предам жлъчността на тази жена, а и не мога да се начудя на бъркотията и мръсотията в къщата им.

– Загубена сте, вика тя – престъпница спрямо човечеството. Наместо да се запишете в работническата организация и да работите за преусляване на социализма, а вие си губите времето при Оногова…

Професорът плахо ми подаде нова връзка планински чай и, тихо и безмълвно, се завърна в семейния си кът.

Неговите думи, изказани от професорската катедра ще останат у мен неизличими: „**Не е войник този, който не желае да стане генерал**." Не напразно се посяват добрите семена – все някъде за някое от тях ще се намери рохка пръстчица и ще поникнат. Не напразно се изричат и добрите думи; кога и да е ще намерят своето място. Steigerung на трудностите, на усилията и волята да ги надделеем. И ето, тъй, постепенно, от слушателка студентка наистина станах такава, слушам лекции от моите професори и държа тежки изпити… Нито на ум не ми идваше, че случайно ми попаднала, максимата на любимия ми поет ще стане действителност. Може би, чак когато приложа своите знания в живота, и в бурното море на световните противоречия изплавам над вълните високо вдигнала факела на познанието – чак тогава ще се сбъднат думите на Пушкин: „Не е войник този, който не иска да стане генерал."

3.3.4. СВЕТЛО ВДЪХНОВЕНИЕ ЗА ПРЕСВЕТЛАТА ДУША НА ДАФИНКА

Огледа се наоколо Отец Небесен, измери с поглед благ сонм ангели що пееха около Него. Гласовете им затихнаха и Той рече:

– Кой от вас ще дойде да го изпратя на земята в страна бедна и страждуща?

Настъпи дълбоко мълчание... Никой не се обади. Тогава, от крайната редица се чу глас: „Аз, Господи!"

– Ела! – рече Той.

От слънчевата войска на Твореца се отдели прекрасен образ, с лазурни очи, дивно лице със златна струя обилни коси, които къпеха крилете със светли струи. Кротко, тихо се отдели белият ангел, застана, повдигна очи към говорещия от век, към Вехтия от дни и рече ангелската душа

– Готова съм, Отче, да отида и служа.

Той издигна благославяща десница към нея и каза: „Добро чедо, милий бял карамфил от моята градина, иди доле на земята в страна бедна и страждуща и работи за мене! Носи моето слово, говори им за моята любов, за всичко онова, което ти знаеш от тука. Занеси на този измъчен малък народ радост, обич и подкрепа!"

– Ще ида, Господи!

– Ще идеш, но знай, че тамо не лаври те чакат, а горчиви изпитания: хули, нападки, обиди!

– Ще отида, Господи!

– Но ти ще видиш колко закоравели са човешките сърца, колко им е чуждо моето Име, колко са жестокосърдечни, пакостни, а трябва да се работи, да се бодърствува.

– Ще ида, Господи!

– Но те са тисящи, а ти си сама, ще устоиш ли докрай? Ще останеш ли моя вярна? Ще изтърпиш ли?

– Ще изтърпя до край, Господи! Твоето Име ще бъде песен за душата ми и щом Ти си с мене, какво ще ми стори човек!?

– Ти ще понесеш бремето на земния живот; на нежните си плещи ще понесеш голям товар от човешките създания и никой не ще те подкрепи. Чуваш ли, скъпа душо?

– Ще изтърпя до край, Господи!

– Тогава тръгвай – рече Той, Аз ще те изпратя там, където готови души очакват размъщането на Витезда от божи Ангел, за да се окъпят в новия живот и бъдат изцелени. Твоята ръка ще стори това.

. . . . . .

И тя, като нежна гълъбица полетя към земята...

В една бяла къщичка тя се роди първо чадо. Още от дете лицето й сияеше като слънце, очите й гледаха благо и усмивката й беше ангелска.

От малка тя носеше словото Божие и ето, стана красива девица; лицето й светеше отдалеч и гласът й галеше както галят нежносребърните акорди на сладко–гласна арфа.

Работеше тя. От устата й извираше слово благо. Езикът й беше тръст на скорописец. Тя казваше делото си на царя, ето тъй:

– Както еленът желае водните извори,
Така душата ми желае Тебе, Боже.
Жадна е душата ми за Бога живаго.
Кога ще дойдеш при мене.
И често пееше тя:

– О, ако те забравя, Ерусалиме, десницата ми да забрави изкуството си!

Тя беше неуморна. Тя отиде вред, където можеше да говори за Благия и за най-великият от човеците. Тя отиде и при децата. Тя учеше на Любов към Бога тия, които Синът Божий беше благословил. Тя галеше, утешаваше, бършеше сълзи. В едната си ръка носеше словото, а с другата – хляб и дрехи за гладните и голите. Тя радваше, облекчаваше товар на всяка страждуща душа с всичко, каквото можеше.

Често, сама обременена, тя извиваше глава из под тежкия си кръст, за да насърчи, утеши, подкрепи, помогне. Със сетни сили тя летеше тук и там, ръка да подаде, ласкава дума да каже, да насърчи; небето да посочи, за ангелите да разкаже, за Бога да напомни.

Но един ден, нежното земно тяло се прекърши, съсъда на душата се счупи, изтече божествения нектар – душата отлетя.

– Ела, чедо мое! – грабна си я Той, Бащата над бащите, Господаря над господарите. – Ела, моя радост, чудна украса на моята вечна градина.

И ето от Божественото сърце потекоха към нея струи светлина, която я облече с неизразимо прекрасна дреха. Тя беше несравнимо по-светла и по-прекрасна от предишната, преди да слезе на земята, с което се потвърждават думите в апокалипсиса; дрехите им бяха по-бели от снега, защото се опраха в кръвта на агнето. Тя – душата ангел сега стана по-мощна, защото беше минала през горнилото на земните мъки на мъничкото човешко сърце.

И макар минала през ужасните мъки на пречищението, тя застана пред Твореца, запя и се замоли:

– О, нека аз свободен дух
На земни свят да се вестя
Где има сълзи и беди,
Плачевни юдолски места.
Где плач долавя моя слух,
На тамо, Отче, ме води
Да литна бързо, отлетя,
Да се не бавя нито миг,
Да отнеса им любовта,
Която взех от Тебе аз:
Милувки, радост, светлина,
Неугасими твой светлик.
Със силен и със мощен глас
И благ тешителен език
За твойта вечна добрина
Да им разкажа, Отче мой!
Че ти си живата вода,
Небесния насъщен хляб
И пътеводница звезда,

Коя изгря над малък град,
Сърце ми Витлеемски кът.
Ей, благославям този час,
Кога страдание ме слетя.
С горчило чашата изпих
И трънени венец носих
До сетни ден, до сетни час,
До този миг и от дете.
Но аз сега се възродих
С по-ново хубаво тяло
И Дух божествено нетлен.
И казвам аз, о чуйте вий,
Носете скърби и беди
И земни непосилен дял.
В страданието се радост крий –
Криле към светлите звезди.
Тялото си остава пръст,
Духът свободен е, лети
В царството на Любовта,
В неизмерима красота.

БЕЛЕЖКА НА СЪСТАВИТЕЛЯ:

За Дафинка Доганова – виж „Изгревът", т. XXIV, с. 158–190.

Снимки на Дафинка Доганова – виж „Изгревът", т. XXIV, сн. № 17, 20, 21 и 95.

Стихотворение на Олга Славчева за Дафинка Доганова – виж „Изгревът", т. XXIV, с. 173–174.

3.3.5. ПОКЛОН ПРЕД ПАМЕТТА НА БРАТ БОЯН БОЕВ

3.3.5.1. СЛОВО ПРОИЗНЕСЕНО ВЪРХУ ГРОБА НА БРАТ БОЯН БОЕВ 23 ЮЛИ 1963 Г.

ВЕЛИКИЙ, СВЯТИЙ БРАТ БОЕВ,

Наричам те така, защото наистина си велик – велик в знание, в мъдрост, чистота, в смирение, в търпение, велик в смелост, вяра, надежда и любов.

Кому не помогна Ти, кому не се отзова, когато нахлуваше смущение и съмнение в душите ни от шума и суетите на този свят?

Кой си Ти?

Кога, в кои епохи и времена израсна гигантския ти дух под небето на нашата хубава родина?

Кога и къде укрепна в теб тази могъща воля, воля за добро, воля за правда и велик стремеж към истина?

Историята е пълна със светли имена на пророци, на апостоли, на ученици – с кои от тях да те сравня?

Не си ли ти мощен и силен като Мойсея, мъдър като Соломона, възвишен като Данаила, велик в търпение и знание като Павла, любящ като Йоанна, смирен и мъченик като Христа и верен и истинен като Учителя!

Поклон към теб, ЧОВЕЧЕ – достигнал най-високия праг на името Човек!

Радвай се и пак радвай се, защото те изпращат благодарни сърца и души, на които ВИНАГИ си се отзовавал в живота с вярно и мъдро слово, които си отпращал обнадеждени с палнат факел от твоя огромен запален факел на сигурно знание и вярно напътствие да върви НАПРЕД, да се не смущава, да не бяга от преградите, а да се стреми да изпълни човешкия си дълг, да изпълни завета си към природата – любов към Бога и ближния.

Радвай се, и пак се радвай, защото небето се отвори и всички наши заминали братя и сестри, всички светли души, работили за благото на човека – всички накитени и пременени, с озарени лица те чакат там горе и пеят и се веселят, че ти отиваш сега при тях, отиваш, за да си починеш, да си отдъхнеш като Павла, който цял живот работи, страда и с тежки незаздравяващи рани – ден и нощ, в студ и жега, преследван, бит, жигосван вървеше устремено напред, верен докрай на високия идеал, изявен от Богочовека – доказан от Учителя.

В кой град, село или колиба не се е чул твоят бодър глас да благовествуваш за Царството Божие на земята. Кое замъждяло кандило не припламна в жива грейка от твоето насърчително слово?

Твоята огромна памет събираше знания – ти ги помнеше всичките, а най-много ти запомни ония велики слова през вековете, че иде новото в света, че иде щастие за човечеството, когато всеки ще вижда в ближния си приятел, брат – искреност, обич и Любов. От всички такива изказани слова ти събра греда по греда и съзида величествен несъкрушим мост на диамантена воля, на вяра, дълбока вяра, че идват възвишените, големите Братя на човечеството, всички ония, които през хилядолетията проляха мъченическа кръв за по-добър живот, за по-радостен и смислен живот. Във всички твои речи, сказки, съчинения, разговори гърми Лайтмотива: СМЕЛОСТ! Смелост! Иде на помощ светящата войска на любещите души, която ще ПРЕОБЕРАЗИ света и ще направи рай върху нашата земя. Щастливи са плеадата ученици, на които ти беше просветител, на които ти даде хляб в ръцете и ги направи полезни граждани. За теб нямаше неук, прост, неспособен. Ти умееш да раздухваш, да разпалваш и най-малките искрици на мисълта, докато тя стане буен огън и ти, тържествуващ, сияющ да кажеш:

– Видиш ли, ти можеш, ето в тебе е възможността, ти проумя, ти сега можеш!

Поклон мили, великий брат Боян Боев, дълбок, дълбок поклон!

Слово произнесено върху гроба на брат Боян Боев на 23 юли 1963 г. от Олга Славчева.

3.3.5.2. НАШИЯТ ОБИЧЕН БРАТ БОЯН БОЕВ СИ ОТИДЕ!
некролог

Нашият обичен брат Боян Боев си отиде!

(род. на 17.X.1883 год. в Бургас)
(Починал на 21 юли 1963 год. – София)

В тиха лятна привечер един узрял плод се откъсна от дървото на земния живот. Духът на нашия обичан, дълбоко уважаван и предан брат Боян Димитров Боев, роден на 17 октомври 1883 год. в гр. Бургас, отлетя в безкрайността.

С топло, искрено чувство ние се прекланяме пред светлия пример на човечност, на подвиг и всеотдайност в служба на високия идеал на доброта, истина и красота. Дошъл на земята надарен с един широк, любознателен ум, с дълбока, отзивчива душа, украсена с редки добродетели, той пренебрегна дори попрището на науката, за която имаше призвание, като прие скромното, благородно звание – учител на младите. Да бъде полезен на другите, да раздава безкористно себе си на другите, да носи светлина и утеха на ония, които я търсеха, това беше съдържание на целия му богат живот. Тънкото покривало на смирение покрива дългата низа от дела, осеяли като бисери жизнения му път. Един безпримерен труженик, един възторжен пионер в неведомите сфери на духовния живот си отиде и остави незаличима следа.

Мир и светлина на душата му!

София, 21 юли 1963 год.
От братята и сестрите, които го обичат.

3.3.6. ДУМИ НА ОЛГА СЛАВЧЕВА ОТ ОТВЪДНОТО. МАЛКАТА БУБУЛЕЧКА

СЛОВО НА С. ОЛГА СЛАВЧЕВА
– произнесено на 14 февруари 1968 г., 21 ч. и 17 м.

Тя изпя песента на Учителя – „Малката буболечка".

Аз съм малката буболечица. Приятно ли ще ви бъде моето изявление? Ще бъда кратка този път. Радвам се, че ме удостоихте с присъствието си. Не се съмнявам и не мисля, че моето присъствие ще ви бъде отегчително. Радвам се, че се събрахте в мое име и в името на бр. Георги. Аз винаги бързам – такъв ми е темперамента. Искам да споделя с вас разбирането, което всеки един от вас трябва да има като ученик.

Вие разисквахте по доста въпроси. Четохте 17 глава от Йоанна, разказахте ценни опитности с Учителя. Всичко това е хубаво, но едно ще ви кажа: всеки един от вас да намери време, сили, начин, да се проникне от тези мисли на Учителя и да се върне до онзи момент, когато е дал обещание пред Господа горе, преди да е слязъл на земята. Ако вие направите онова, което ви казах, всичко ще си припомните. По този начин ще дойдете до съзнателна връзка с Учителя и ръководителя си и ще знаете

програмата си за всеки ден. Това е същественото за ученика, защото той изгражда един нов живот, нов образ. Той е образа на светящите, на хората от шестата раса. Той се изгражда във вас вътре и в нас. Ние имаме една обща работа. В тази работа вземаме и ние участие. При взаимна хармония се осъществява нашата работа.

Учениците от специалния клас вървят по специален път. Учениците на специалния клас вървят по специален закон. Те са избраните души от Бога и в техните души ще се извае онзи нов образ на новия човек, който идва на земята. След като минат скърбите, теготите, кармите, след като мине една буря, ще допълня – електрически ток, след като се пречистите, ще кацнат възвишените души само там, където има един нов образ, нов тип човек, в който Духът работи. Всички онези възвишени същества, които искат да слязат на земята, от хиляди години приготвят слизането на една душа. Подготвят нейната утроба, подготвят съчетанието на планетите, за да могат да се изявят в съвършена пълнота нейните определени качества.

Новият образ се изработва от учениците на специалния клас. Те са първите цветя, първите предвестници на пролетта, те са първите предвестници на новата епоха. В техните души Учителя – най-Великият е посял най-хубавите семена. В техните души ще се разцъфтят най-светлите цветове. Чрез техните духове ще се изрази най-голямата сила на Божествения Дух. Дръжте се да устоите, защото който устои до край, той спасен ще бъде.

И вие, както сте събрани виждам, че един изработва един уд, друг – друг. Зад вас седят вашите ръководители, които оформят този нов образ, онези отношения, онези действия на силите във вашите души, за да може да изкристализира една нова душа с нови качества, с нови дарби и способности, която да бъде чиста и свята, да бъде проводник на Божията Любов, Мъдрост, Истина, проводник на Божията Правда, на Божията Добродетел. Това е пентограма на новият живот. Новият живот е очертан там в този пентограм.

Всички ние, като преминахме отвъд, видяхме, че сме правили много грешки. Помнете: Вие сте в света, но не сте от света. Не само вие, но и ние, които сме отсам, заедно със съществата бдим за изпълнение Волята Божия. Знаете ли колко пъти и аз искам да внуша на вас нещо. Като гледам как всекидневния живот ви отвлича и поглъща, уподобявам го на крадец, който краде свещените мисли и чувства. Този крадец живее на вашият гръб. Така, че вашите обикновени мисли и чувства живеят на гърбът на божествените мисли и чувства. Освободете се от обикновените мисли и чувства. Престанете да действувате както досега сте действували. Премахнете образите на човешкия свят в съзнанието ви. Дълго време ще трябва да триете с гумата докато изтриете направената погрешка.

Свещен е пътя на специалния клас. Вие знаете, че за първи път, Учителя установи специалният клас със задачата да изработи новият тип човек, който ще се яви в шестата раса. Онези, които се омъжиха и ожениха, ще вървят със старата биволска кола. Учениците от специалният клас небето ги поставя на специални места. В тях са вложени други сили, с които те се отличават от обикновените хора. Те ще носят такива сили и възможности, с които ще преобразят целият облик на сегашният свят.

Огромни сили, гигантски възможности има ученика на специалният клас, защото Бог седи зад него, когато го праща на земята. Той ще проектира, чрез него всичките свещени мисли и чувства. Божията мисъл е мощна. Ученикът на специалният клас ще бъде мощен по дух, свободен по душа, светъл по ум и чист по сърце. Той ще развие всичките си добродетели. След като развие всичките дарби и способности за петата раса, ще развие новите необходими качества за шестата раса.

Може ли, с обикновените разбирания, с ограничена душа, с ограничен дух, с ограничен ум, с ограничено сърце да влезеш между ангелите? Това е невъзможно. Ще бъде както на небето, така и на земята. Каквито са образите на съществата на небето, такива образи ще дойдат и на земята. Ще бъде както казва Учителя:

– Един е Бог на небето, един е Бог на земята, да бъде Името Му благословено.

От Хермеса знаете правилото: каквото е горе на небето, такова е долу на земята. Хиляди години минават, но този закон ще се изпълни. Небето няма да допусне нито едно опущение.

Виждам известен страх у вас. Знайте, че Бог бди над вас и ще ви избави от всякоя беда. Ученикът на новото учение, ученикът на специалния клас съзнателно знае, че в него Бог живее. Чрез неговата душа и чрез неговият дух работи Божията Дух. Следователно, след като Духът във вас работи, какво има да се безпокоите. Станете на крака, молете се, работете, защото иде новата епоха. Чувате ли как пристъпват ангелите? Те ще внесат голям духовен глад в този свят. Божият Дух работи в тях. Сега е епохата, когато се ликвидират кармите. За това земята е пренаселена с много души. Ще останат само чистите по сърце и ще им се даде възможност да работят за Бога. Ако в тази епоха съумеете да се организирате, да изработите този образ на новия човек, вие ще свършите една много важна работа. Вие именно изцяло ще изпълните програмата си – обещанието, което сте дали пред Бога. Когато дойде времето да се срещнем тук ще видите, че всичко е така, както аз ви казвам. Всеки един, който изработи себе си ще бъде поставен като един диамант на някое възвишено същество и там ще свети. Но докато светнете ще преминете през голям огън.

Мощен е Божият Дух, мощна е Божията мисъл, мощно е Божието Слово.

Пожелавам да се всели Божият Дух във вас, да работите в хармония с Него и Божият Мир и Божието благословение да се излеят над вас. Амин.

Това, което ви пожелах, желая да се изпълни. Това, което ви казах, желая да освети вашите умовете, вашите души и духове. Желая да бъдете във връзка с всички същества, разбирам онези, които са определени от синархическата верига. Желая да ликвидирате със своите стари мисли, желания и чувства, да се намерите в един друг свят, от където да започнете един нов живот, осиян от Божията Любов и Божията Истина. И тъй да възсияе лицето на Господа Бога Отца в нашите души. Амин.

МАЛКАТА БУБОЛЕЧКА

Мене роди Бог със любов и озари със живота нов.
Едвам, едвам расте и зрее ми душата,
но ето веч вървя на горе, слънцето где блести.
Ще видя туй, душата ми що люби и копней.

3.3.7. СПОМЕНИ, РАЗМИСЛИ И НОТЕН ТЕКСТ

сканирани документи

3.3.7.1. Как се запознах с Ив. Вазов и Ст. Михайловски

– 1 –

Асинета

Как се запознах с Ив. Вазов
и Стоян Михайловски.
– очерк –

От началото на 1916. година
работех вече като малка чиновничка
в София. Връщам се в Цариброд за
Великденска вакануня. В същото купе
и Ем. Начев – народен представител,
мой съгражданин. Представи ме на
своя събеседник Дъ Главинов – юрист.
Мургов, очилат и бръз. Препоръча ме
така: „Нашата поетеса". Едва ли бех
такава на майте 20 год, но вече ме
считаха за „поетеса", защото бех печа-
тала нещо в местния в. „Нишава".
При тия думи, на мая съгражданин,
очилатия се облещи. „Поетеса!" Секаш
барут бяха подпалили наблизо...
„Кажете, кажете нещо, замоли. Казах
уроки и млъкнах смутена. Изведнож
той секаш наростени, почти завика:
„та вие бездруго трябва да отидете
при Вазов, той трябва да ви види.
Не се успокои, даката не му обещах,
че ще му се обадя по телефона, а
пъш той, до тогава, ще е наредил вече
как да стане запознаването ми с

102

Орест Георгиев

Рано, рано, преди да почна да уча като частна ученичка, Савка Кермидчиев – студ. по флор. реши, че бив си, да ме води в университ. да послушам лекции по литерат. Решено – сторено. Имах само трикласен образование, и, нито на ум ми идваше, че тази Алма Мадер, тази крепост на образованието, чака и мяста храброст.

Седя си на студ. чин, около ми съмнило от младежи – Старила ми се богове и богини.. Никому не направи впечатление моето присъствие, никой не позна, че не съм никаква студентка, а прескромна любителка, която нямаше право да седи тук. Попадная на лекция при професор

3.3.7.3. Малката буболечка: нотен текст

за Китара
andante

Малката бубулечка

Ме не роди Бог сѣс любов и оза-

ри сѣс жи-во-та-чов едвам ед-

вам расте и зре-е ми душата,

но е то веч вѣрвя на горе слѣнце то

где блести ще видѣ туй душата

ми що люби и копней.

3.4. РЕФЕРАТИ

3.4.1. ЛИЧНОСТТА НА УЧИТЕЛЯ
реферат 1935–1936 уч. година

Понятието „личност" подразбира съвокупност от физически и духовни качества на едно лице. Едната личност ние схващаме с някои от нашите високи сетива, а другата – духовната, ние интуитивно долавяме. Ние знаем за личността на монарха, генерала, войника; личността на морския капитан, въздухоплавателя, изследователя на полюси – непознати земи, хора на науката и изкуството и пр. пр. Но ние не можем да мислим тия хора отделени от предмета, с който те боравят. Царят е цар, защото има зад себе си народа, генерала – има войската, войника – дълга – отечеството, морския капитан – изкуството на мореплаването, пилота – въздухоплаването, художника – картините, майката – детето. Ние тука виждаме, че с известно звание в света иде, поне така изглежда, а не може винаги да се докаже, но не може и винаги да се отрече – званието, казвам, иде всякога от едно вътрешно призвание. Значи всеки човек носи известно звание, само, ако той борави, манипулира – има известно отношение към обекта си. За всички тия звания, за които споменахме, па и за тия, които не споменахме се изисква пълно хармонично вътрешно единство. Има ли го това пълно единство, тогава можем да кажем, че имаме Личност в пълния смисъл на думата, тогава можем да имаме към него и неговата работа подобающи отношения.

Думата ми е тук за **личността на учителя**. Като кажем учител – веднага по съседство казваме и ученик. Зад учителя стои училището, учениците. Като кажем учител, пред нас може да изпъкне някое частично понятие – за нашия учител, или учители на наши роднини, или пък лицата на наши колеги. Ще се постарая да говоря за общото понятие учител – учителя, който говори по целия свят, обучава деца и юноши; учителя, за който цял свят знае; човекът, който се явява като помощник на природата – да развие умът на ученика и да облагороди сърцето му, за да му даде възможност и той да се яви като творческа личност. Учителят – това е човек здрав физически и духовно. Ако ученикът трябва да отговаря на тия условия, за да възприема дадено знание, колко повече учителят трябва да бъде такъв, за да може да предаде своите знания, да надделее над множеството спънки, които среща у себе си при преподаването, и спънки у самите свои ученици. Пред тая младежка стихия, пред този мощен порив на нови сили, които искат да се проявят каква крепка и във висша степен хармонична трябва да бъде личността на учителя. Както генералът потънко трябва да изучи военното изкуство, та сигурно да има повече славни победи, въздухоплавателят, художникът – изкуството, за да има поне 2–3 велики произведения, то колко повече учителят трябва потънко, всестранно и дълбоко да се подготви за своя свещен пост, за да се яви като асистент на природата, която е сложила дарбите у човека, а асистентът–учител да се яви на помощ, да подпомогне развитието и проявлението на тия заложби. Знанието е в ученика – где по-дълбоко, где по-плитко скрито. Ти, учителю, трябва да му бабуваш на тия способности, както казват гърците – didaskalos mitrikes…

О, колко велик си ти, учителю, в своята дребна наглед творческа работа. Или по-право казано – колко велик ти можеш да бъдеш! Но за да се явиш на сцената като такъв велик помагач на човечеството какво сам ти трябва да бъдеш! Как дълбоко трябва ти да си свързан с делото, на което си се посветил! Каква велика подготовка трябва да имаш ти, за да носиш достойно името учител, а не „даскал", както сега те наричат. Защото всяка умствена дейност е свързана със сърдечна такава. Събудиш ли умствените способности и съумееш ли да направиш правилна връзка със сърцето, ти вече си изпълнил дълга си, ти вече си помогнал на младия човек. Защото, една висока умствена дейност, ако не остави някакви следи върху емоционалния живот, или едно прекрасно чувство, ако не стимулира умът към нов градеж и работа, на място ли са? Великите алтруисти, помагачи на човечеството са били същевременно и хора на дълбоката наука, на строгите изчисления.

На истински храм уподобявам училището и на истински Жрец – учителя. В училищните стаи са дошли творения и пратеници на великата природа. Тя ги праща при теб, учителю – свещенослужителю, да им помогнеш... Я ги виж те колко са на брой, я ги виж как те гледат! Едни едвам те разпознават, че ти си учител, някои съвсем не те виждат и не те усещат, други плахо, богоговейно те гледат, трети с дълбока преданост и любов. И ти към всички трябва да погледнеш като предметно учение, което тебе е съдено да разбереш и хармонизираш. С какви очи трябва да погледнеш тоя млад народ около себе си – това грядущето поколение? С очите на велик познавач и искрен и пламенен работник. Знай, че най-хубаво назидава този, който сам непрестанно работи. Ти сам трябва да учиш мъчни и трудно обясними задачи, за да можеш мъчнотиите и трудностите на ученика да разбереш и облекчиш... Защото ако на ученика да не е известно някое математическо или граматическо правило, тебе пък не ти е известно колко е разстоянието от тук до Сириус, или до Луната, или още много по-малко – ти не познаваш до съвършенство функциите на твоите вътрешни органи и тяхното изтънчено взаимодействие...

Учителят сам трябва непрестанно да обогатява своята духовна съкровищница, за да има вечно какво да дава и да дава на тия, които непрестанно вземат от него. Изворът трябва винаги да извира и нова струя да дава, за да бъде оная животворна влага, която носи живот. Но ако изворът не е съединен с една подземна река, ще може ли вечно да извира нови води? Ако учителя не работи сам върху себе си ще може ли да се обогатява с нови знания и нови начини за преподаване сухите познания от разните отрасли на науката? Ако той постоянно преподава едно и също нещо по един и същи начин, това няма ли да отегчи слушателите и да механизира и самия него до самоунищожение?

Трудът е вечно обновляюща сила. Мозъкът, който не работи затъпява и се изражда. Ако учителят работи над някоя възвишена проблема и цял е вдаден за нейното разяснение и реализиране, не ще ли се напълни самия той с тази радиоактивна сила на деятелността и не ще ли излъчи от себе си тази радиоактивност в поглед, в жест, в слово и в дело. И не ще ли повлияе постепенно на средата, в която се намира. Само този, който непрестанно претворява себе си към по-добро, по-благородно, ще може подобающе да повлияе На тия, около които се движи, ако не пряко, то косвено, ако не веднага, то в последствие, но винаги сигурно.

Учителят трябва да се вдъхновява от един висок идеал на служение, а не служба. Този висок идеал трябва да му бъде като високо горящ факел, като една блестяща и чудна звезда, която да го ръководи. Той трябва да знае, че е не чиновник на едно министерство, а слуга – помагач на природата, служител на човечеството. Иначе кой би му заплатил за оная огромна душевна сила, която той иждивява всеки ден? Кой може да му заплати за трудовете му, старанията му, огорченията, мъките му при работата, обезсърчението при несполуките, отчаянието при наглед непоправимите. Наглед той остава невъзнаграден, но какво дълбоко удовлетворение, каква спокойна съвест пред изпълнения дълг!

А мога да кажа това, което само косвено подсещах – **примерът**, който той дава! Това, което учи, наставлява, просвещава, повдига или принизява, въодушевява или обезсърчава, или стимулира за велики дела, не е ли примерът! Учителят трябва да бъде пример. А детската душа прилича на мека глина – можеш всичко да моделираш от нея, но не само със слово, но най-вече с дело, с пример. Учителят да бъде за пример във всичко. Учителят да дава пример във всичко! Изтъкал своята същина във висша самодейност, той и да не иска ще бъде пак за пример. Има личности, които отдавна са отминали във вечността, а светят по-ярко и по-величествено от тия, които едвам що са заминали, или пък още живеят и уж светят с пълна и ярка светлина.

Не зная, ако Сократ не беше дал пример със своя живот – тясна последователност между философия и дело – дали щеше да има един Платон и Аристотел, висша философия, която е вдъхновявала не малко школи по онова време, па и сега. Дали щеше да се появи като тяхна издънка мощното новоплатоническо учение на Плотина 200 год. сл. Христа, който бидейки езичник е носил в душата си великият възторг на един истински първохристиянски апостол. О, нека не се отвличам в историческа словоохотливост и лакомо използвам записаните имена на тия знаменити личности, защото пък те и не са малко, а са безбройни; а те и не са всичките писани, както казва Метерлинк, повечето са незаписани – безименните, мълчаливите творци на доброто.

Защото ако река да преровя историите зная, че ще намеря не малко имена и факти на велик пример и тук лично да си ги припомним и да се поучим от тях, но мен не ми се ще да отивам много по далечни страни, нито да се връщам много назад във вековете, за да търся великите примери. „Доброто ни е съсед, доброто ни е роднина", казва една индийска поговорка.

Тогава нека да го потърсим. Като Паисия, ние ще прегледаме сия историйка – нашата и ще намерим не един от възвишена учителска служба – работа между народа. Кое накара Софроний Врачански да препише Паисиевата история? – Примерът на Паисия. – Кое накара първите откриватели на класни училища? Не примерът ли, който дадоха нам Априлов, Палаузов, Филаретов, Фотинов и др., които не само училища отвориха, но и сърца и джобове отвориха за подпомагане своите сънародници. Пак в историята се споменава този многозначителен факт – Априлов, бидейки изпърво гъркоман, живеейки с гърци, видя голямото родолюбие у гърците и голямото тяхно самопожертвование за обществени

работи. Той взе пример и поука от тях и даде подтик за същото в своето отечество.

Велико е въздействието на примерът и учителят не трябва да забравя това. какво той мисли, какво той прави, всичко служи за пример и поука. Той никога не може да скрие това, защото то радиира от него – то е неговата вътрешна светлина, която го издава. То се изобразява върху неговото лице, походка, жестове, глас, които упражняват психическо въздействие.

Ако искаме учениците да са нравствени, учителят трябва да бъде нравствен. Ако искаме учениците да са послушни, то учителят трябва да бъде послушен на високия идеал на служението. Ако искаме учениците да обичат Бога, то сам учителят трябва с живота си да дава примери на една истинска практическа набожност. Смееме ли да укоряваме учениците в користолюбие, ако ние сами сме користолюбиви. Смееме ли да ги осъдиме в завистливост, ако ние сами сме такива? Ученикът рано или късно ще разбере какви сме ние и ще даде преценка на това, което ние сме наставлявали. Лека полека в него се сформирова критическия ум и той вече не се задоволява само със сухи максими, защото пред него е неумолимият живот.

Учителят може да спъне учениците си не само в настоящето, но и в бъдащето. Всемогъщ е примерът. Той оставя своите еманации дълго още след като обекта им си е вече заминал. Примерът може да въздействува дори през вековете и за това велика е нравствената отговорност на тия, които са се сподобили да бъдат учители и наставници на човечеството.

Колко велик е примерът ще видим от долния случай. Един проповедник горещо искал да убеди главатаря на едно дивашко племе да приеме християнството, като казвал че християнството като вяра, правда и истина стои най-високо от всички други религии. На тия думи главатарят с негодуване отговорил: „Християнинът лъже, християнинът мами, християнинът краде, пиянствува, убива, християнинът ми е усвоил всичките земи и ми е изтребил племето. Християнинът е дявол, аз не искам да бъда християнин!"

Зарад свещената длъжност, която заема учителя трябва да бди до самоотречение за своята нравствена чистота. Както лекарят оператор преди да пристъпи към пациента, за да извърши проста или сложна операция, преди всичко дезинфекцира сечивата, с които ще манипулира, себе си в чисто облича и ръцете си няколко пъти пречистя и тогава пристъпя към работа, така и учителят – човекът, който се е посветил на учителското поприще, трябва да внимава над себе си, над своят вътрешен живот, за да влезне подобающе в чистата атмосфера на крехките души, които ще възпитава. Защото вътрешното естество се отразява на външното – физичното естество и му дава свой израз, свой колорит. Физиологията вече до съвършенство дава маските на различни хора, отдали се на известен порок, или работейки за своето усъвършенствуване. Кой не познава увисналата и подпухнала фигура на алкохолика, треперящите му членове, изсъхналите му устни? Кой не познава скъперника по стиснатите му и опнати устни като канап; или развратника по разкиснатия поглед и усмивка и прогнилата атмосфера, която той носи със себе си, по-воняща, по-заразителна и от вонята на прогнил труп? Статистиката в Америка

изчислява, че крадците имат дълги ръце и убийците къси. Крадецът с поколения като е проектирал постоянно мисълта си към чуждата вещ по направление ръката, най-после чрезмерно я е продължил. Или убиецът, благодарение късия и бърз удар при убийството – психологически е повлиял за съкратяване на своята ръка.

За доказателство, че психичното влияе на физичното ще приведем следния пример: Веднъж Микел Анджело – великият италиански художник и скулптор излязъл на римския форум да си търси модел за сюжета „Христос на младини". След дълго търсене той намерил подобающо лице, извикал го в ателието си и въплотил своята идея. След десетина години същият художник намислил да нарисува и Юда Искариотски. Пак потърсил подобающо лице, намерил такъв в ателието си и почнал да работи. Когато картината била свършена и моделът, който позирал я видял, казал с огорчение: „А защо вие преди 10 год. ме рисувахте Христос, а сега Юда?" Микел Анджело нищо не му отговорил, но разпитал за неговия живот, че този човек отдавна бил тръгнал по нанадолната плоскост, докато най-подир от едни префинени черти на непокварен човек дал предателския профил.

Да, вътрешният образ детерминира външния! И затова, учителят работейки в една среда от нежни формиращи се души трябва да свещенодействува в живота си, за да не спъне тия, които възпитава, нито в настоящето, нито в бъдащето.

Учителят носи голяма нравствена отговорност. Заради великия пост, който заема той трябва да се ограничава в много отрицателни свои прояви, за да не предизвика и най-малката съблазън, да не събуди и най-малкото подозрение. Той трябва да търси велики характери и да им подражава. Той трябва непрестанно да чете и да се обогатява с нови знания. Или хубавите неща, които знае, които е приложил вече с успех, да търси нови форми в които да ги изрази, нови методи, с които да ги покаже. Защото дори и най-красивото нещо, ако го виждаме винаги в една и съща форма дотяга. И най-красивата статуя гледана постоянно омръзва, докато живия образ, макар и не до там красив, вибриращ постоянно от вътрешните промени на духовното естество е винаги по за предпочитане.

Всичко до сега казано звучи като една поетическа възможност, като че ли човек щом като каже и ще стане. Не мисля така. Зная, че пътят е осеян с камъни и трънe. Зная, че пречките са големи и разочарованията ще дойдат на всяка стъпка. Но, побеждавания никога не трябва да се остави да бъде победен. И обезсърчения – никога да се отчае. Дори ако обезсърчението и отчаянието заседнат у човека като неканени гости, той не бива да чака те да го освободят, та тогава да работи. Но ти човече, заедно с твоето отчаяние – продължи своята работа! Преди да имаш крайния резултат, ти трябва да имаш множество по-мънички, които ще ти осигурят големия. Малкото дете не става изведнъж голям и силен човек. Неговата мощ се изплита в микроскопическите мигове, които изтъкават целия му живот. Колко слаб, немощен щеше да бъде той, ако не беше минал трудните фазиси на растенето! Също тъй волята изплетена от всекидневни едвам видими постъпки изтъкава в края на краищата великото дело – крайния резултат. Казват, че хора, които издържат на много болести като пораснат добиват здрав имунитет и живеят по-дълго от ония, които не познават

болестите. И човек, който много е страдал и е устоявал на много несполуки в своя живот има по-голям нравствен имунитет и е по-ценна обществена личност. Такава личност трябва да бъде и учителя. Макар и възвишен труженик, той може да остане завинаги и неизвестен. Никой няма да пише за него по вестниците, може и никой да не му благодари,но, той ще има спокойна съвест, че вярно е изпълнил своят дълг. Той е благодатния дъжд, който като престане полива се от земята и вече не се вижда, но в резултат се явява зелената трева – живота, що дава красота и свежест в природата и после принася добри плодове.

3.4.2. РОЛЯТА НА УЧИТЕЛЯ В ОБЩЕСТВОТО

Ако хвърлим поглед върху историята, ще видим, че има една закономерност в хода на историята. На пръв поглед всемирната история представя един хаос – калейдоскоп, но по-дълбоко погледнато тя е един неотклонен процес на постепенна, бавна проява във все по-голяма степен на силите на човешкия дух. Ако сравним например културата на Египет и Индия с тая на Гърция, Рим и Западна Европа ще видим голяма разлика. Например: Египет проявява това в наука, философия, религия, което доисторическия човек не е сънувал. Гърция проявява нови страни на човешкия дух. Западна Европа в живопис, музика, поезия, наука, техника достига до нови постижения. Но с това не е завършен великият път на човешкия дух. Понеже историчният процес е подчинен на строга закономерност, както всички други процеси в природата, затова, чрез вникване в хода на историята можем да доловим като известен проблясък това, което крие тежката завеса на бъдащето. Когато учителят с помощта на светлината, която е добил от изучаване историята долавя тенденциите на близкото бъдаще, той вече има ключ кой дух да работи в обществото. С други думи, в какво се състои неговата роля? Да улесни раждането на това, което иде в обществото по неумолимия закон на развитието. При слънчевия изгрев планинските чела се осветяват по-рано от долините. Те са вече позлатени от изгряващото слънце, когато долините са още в пълен мрак. Учителят при изгрев слънце трябва да бъде на планинския връх. Той знае вече, че слънцето е изгряло, когато долината това още не подозира. И той по-рано ще чуе това, което слънцето носи като нов подарък на денят. И той ще го съобщи това на хората на долината. Изгревът на новите идеи се извършва в течение на векове, а не в 24 часа. Будните умове долавят новите идеи, те долавят как те се носят из въздуха невидимо навсякъде, когато другите още не подозират тяхното съществувание. Те стават тогава авангард на новите елементи, които всяка епоха внася като ценна придобивка в културата.

Учителят трябва не само теоретически да изучи хода на историята, но и по-специално тая епоха, в която се намира. Чрез закона на развитието и известни симптоми в съвременното нему общество, той ще долови в него елементите на залязващото и елементите на изгряващото. И неговата роля ще бъде да внесе живот, храна и всички други условия на тия елементи, които изгряват в човешкото съзнание и в живота. Всичката тая светлина ще му даде метод за работа и направление в работата му. Тоз дух, като червена нишка ще минава през цялата дейност на учителя в средата, в която той работи.

Пряката работа на учителя е с децата. Но децата даже и 1/3 от денонощието не прекарват в училището. А по-голямата част прекарват в къщи, или на улицата. Ето защо, педагогическата работа на учителя не може да има онзи резултат, който се очаква, ако едновременно не се работи и в обществото. В противен случай, това, което учителят гради в детската душа ще се събаря от неподходящи семейни и други условия.

За да допринесе нещо това направление учителят трябва да влезе в тесен контакт със семействата на своите ученици. Само развиване реферати в родителско–учителските дружби и посещение по закон на учениците от класния наставник не е достатъчно. Класният наставник посещава квартирите на своите ученици повече формално и официално. **А учителят трябва да бъде интимен приятел със семействата.** Често ще ги посещава. По тоя начин ще се запознае не само с домашната обстановка на учениците, но ще спечели сърцата на всички членове от семейството. В разговор с родителите той ще ги запознава с педагогическата роля на семейството. Ще им посочи как могат те да помогнат и улеснят в семейството работа, която учителят върши в училището. Когато ученикът знае, че неговият учител е постоянен гост и приятел на неговите родители, той ще учи с по-голямо усърдие, ще има по-голямо уважение към учителя си и ще измени поведението си.

Коя е най-будната и най-идейната част от българската интелигенция? – Това е учителството. Кой друг може да има възможност да бъде в такъв близък контакт с народа, както учителя? Ако надникнем в българското село, ще видим още тревожни схващания за чистотата, за хигиена на облеклото, къщата, двора, за хигиена на храненето и пр. Учителят може да работи в обществото, от една страна чрез личен контакт, като стане техен приятел, после в родителско–учителските дружби и като център на читалищната дейност. Във всяко село има условия за народен университет, който да работи от името на местното читалище; а такова трябва да се открие във всеки населен пункт. Аз мога да ти дам хляб, но не мога да ям зарад теб. Ето защо, учителят, чрез откъслени знания по разни дисциплини, които ще изнесе в народни четения, не може да задоволи всички просветни нужди на обществото. Ето защо, една от главните му цели както при посещенията му при семействата, така и при народни четения трябва да бъде събуждане у всички любов към книгата, към четене, към самообразование. Тези народни четения да бъдат само една инжекция, за да запалят у слушателите този стимул.

Не само при народните четения, но и при посещения на семействата ще ги запознава с основните правила на чистотата. Но златното правило на учителя ще бъде следното: **от физичното – към духовното.** От физическата чистота ще премине и ще говори за чистотата в мисли, чувства и постъпки. Ще им говори, ще им каже с хиляди примери в живота, че това е необходимо за тяхното щастие.

Казахме по-горе, че всяка епоха носи един нов принос в общочовешката духовна съкровищница. Учителят трябва да знае това. Кой е приносът, който днешната епоха внася в живота с мъката на раждането? **– Това е човещината!** Учителят в обществото трябва да бъде пророк на човещината.

Днеска в човека се борят две природи – животинската и човешката. Един вол мушка с рогата си, вълкът разкъсва със зъбите си, конят рита

с краката си, паякът изсмуква кръвта на жертвата си, а боата я удушва. Всички тия работи, но в нови форми срещаме в човешкия живот. И то както в отношенията между индивидите, така също и в отношенията между народите. Когато човек надрасне животинското ще дойдем до културата на човещината.

Учителят ще улесни този процес от една страна със своят личен пример като бъде олицетворение на доброто, чистота, търпение, милосърдие, толерантност, дух на услужливост и на жертва, а от друга страна и за изнасяне на тая идея в разговор и сказки. Тая култура на човещина за да дойде преди всичко трябва да се разчисти пътя й, трябва да се махне една голяма канара, която препречва този път. Това е алкохолизма. Ето едно широко поле за работа на идейния учител. Разбира се, тая идея той ще я всажда в крехките детски души и чрез тях косвено ще влияе на родителите, обаче, той ще работи и между възрастните със сказки по въздържанието; нещо повече, той даже може да вземе инициативата на въздържателно ученическо и гражданско дружество. За да бъдат и самите членове активни той и тям ще възлага реферати и ще им посочи източник за материал.

След големия крах на днешната култура по причина на Общоевропейската война, кой още може да излезе и да твори в полза на войната? Но въпросът е какво може да допринесе учителят в това отношение? Много и много! Той трябва да бъде апостол на мира. И при преподаване на история в училище, и при своите сказки няма да раздухва омраза между народите, а това, което ги сближава. Днешната война, особено при модерните открития на техниката става вече почти невъзможна, а ако избухне, тя би била съсипателна за всички без разлика на победени и победители. Че един многомилионен град, нападнат от аеропланна ескадра, която ще пусне над него няколко хиляди килограма бомби със задушливи газове, може да бъде превърнат за един час в пустиня, в която даже една муха не е останала жива. Когато днеска Европа прилича на една планина от барут, която чака само една искра, особено трескаво трябва да се работи за сближаване на народите, за тяхното взаимно опознаване и принципът на съперничеството да се замени с принципът на взаимното сътрудничество. Българинът е далеч от англичанина, германеца, гъркът, швейцарецът и пр. Но, ако едновременно един българин и един французин си обърнат погледа към слънцето, то лъчът от слънцето до техните очи ще бъде съединителна връзка между тях. А точката, гдето ще стане съединението е самото слънце.

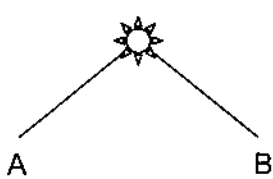

В духовния живот на човечеството това слънце е Божествената идея. Следователно само когато човечеството дойде до духовно просветление ще има оная вътрешна светлина, която ще съгради културата на човещината.

Учителят, с най-прости примери взети из живота на природата ще обясни на народа великите закони на живота. Например, ще им каже така: всички листа, клони и корени на едно дърво са във взаимна зависимост. Ето защо тяхното благуване е в хармоничната връзка между тях. Както отделните индивиди на едно общество, така и всеки народ по отделно не е ли само една клонка, един лист на това голямо дърво. И какво би станало, ако клоните и листата си противодействуват и съперничат.

Учителят в своите сказки и разговори ще им говори за красотата на известни черти на славянската раса, които трябва да се запазят. У древните славяни, па и в много села днес в България е имало следното: когато някоя вдовица е болна и не може да пожъне нивата си, която с един ден закъснение би се изронила, всички селяни се притичват, поженват я, овършават я и прибират житото в нейния хамбар. Когато някой селянин си прави къща, всички селяни се притичвали и съграждали къщата безплатно.

Когато един оратор говори, ако знае върху дадена материя само това, което изказва, той не може да има оная сила. Когато изнася известен материал, той трябва да изнася най-малко 1/100 от това, което знае по този въпрос. Само тогава той ще има свободата на избора на материала и ще говори с вътрешно убеждение. Ето защо, учителят трябва да следи науката, прогреса във всички области на културата и да бъде с чутка душа за най-ранните краски на зазоряването на нови ценности в човешката култура, за да може да ги влее в средата, в която живее.

4.

ПРИЯТЕЛИТЕ НА ИЗГРЕВА

4.1. ПИСМО НА ОЛГА СЛАВЧЕВА ДО БОРИС НИКОЛОВ

Любезний брат Борисе,

Ден не минава да не мислим за тебе. Ти си нашето страдание, а ти си и нашата радост и наша Надежда.

Въпреки всичко, ние те виждаме смело изправил глава над противоречията и светиш на тия, които нямат нашето упование.

На 26 февруари тази година завърших **близо 40-годишния си труд** по моята книга. Като пчеличка съм събирала факти, внушения, вдъхновения и когато реших най-после да ги включа в по-ранщните ми опити, изпитах небивало напрежение, мъка, а даже и непроницаем мрак. Десет пъти най-малко до сега съм правила основна преработка, но все рисуваното клонче с креда по стената не ме окуражаваше... Но, Този, който даде основната идея, настоява: „Работи! Напред върви!"

Много ми послужиха твоите „Астрономически вечера", Джийнс, Дж. Спенсер, Харгрийв, Беляев, Воронцев и др., но разбира се, Учителят най-много в своите Беседи, където в четириизмерния свят казаното от Него се сумира, координира и дава ясна представа за един друг, реален свят, който все пак си съществува, макар и ние да не можем съвсем ясно да си го представим, но го усещаме, макар и да не можем никому да го докажем.

На 26 февруари тази година аз рекох: „Конец! На житие ново аз турих венец!"

Понякога нямаше никаква светлина и аз напредвах пипнешком, в пълна неизвестност, докато внезапна пролука – пълен проблясък и – далече очертан път!

Рекох да ти съобщя тази радост, която изпитах през тези 52 дена, когато кашляйки люто от грип, зъзнейки от студ в моя „дворец" „летях" из пътищата на нашата **земна съседка**.

Желая ти здраве и БЛИЗКО СВИЖДАНЕ!

Изпращам ти няколко стихотворения, някои от които вече съм изпратила за 22 март на нашите приятели из провинцията.

С привет: Олга Славчева

БЕЛЕЖКА НА СЪСТАВИТЕЛЯ:

Писмото е без дата, но Борис Николов е в затвора от 1958 г. до декември 1962 г.
Книгата, за която пише е в ръкопис.

4.2. ПИСМО НА ПЕТЪР ФИЛИПОВ ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА

28 февруари 1942 година, Русе

Русе
28.II.1942 г.

Люб. сестро Олге!

Преди три дни Ви изоратих един колет с халва, локум и бонбони и малко соленки. – Прощавай, че се забавих, но много съм ангажиран с работа!

Не те забравих, почти винаги беше в мисълта ми! Сега пиша много набързо.

– Днес У-ля каза: "У-ка трябва да бъде душа, а не мъж или жена". Но друг път ще ви пиша по тия въпроси. През другата седмица може би ще бъда в София, ако ми пишеш, пиши до там на адрес: чрез Василка Иванова за Петър Филипов, кв. Изгрева, София XIII.

– Сега една молба към теб. Научих се, че по тоя край, където учителствуваш се намирал златоносен пясък. Ако Ви е възможно набавете ми към 1–2 кг. самородно злато, ще си го платя предварително. Хайде обади ми се по тоя въпрос.

Желая Ви всичко най-фобро и братски Ви приветствувам!

Ваше братче в Господа

Петър

P.S.

Нарочни поздрави от всички бр. и сестри русенци!

Същи

4.3. ПИСМО НА БОЯН БОЕВ ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА

12 март 1942 година, София – Изгрев

Пощенски плик:
лице

До Госпожица
ОЛГА СЛАВЧЕВА,
учителка,

село МИСЛОВЩИЦА,
/ТРЪНСКА ОКОЛИЯ/

До с. Олга Славчева.

Изгрев, 12.III.1942 година.

Любезна сестро,

Учителят получи писмото ви и ми поръча да ви пиша следното: „Продължавайте това, което пишете!" От тия думи се разбира, че Учителят е доволен от вашата работа и ви казва да продължавате да работите в това направление!

И аз ви желая успех и плодове във вашите усилия.

По случай празника на пролетта приемете моите благопожелания. Нека вечната пролет да царува във вашата душа! Пожелавам ви да бъдете винаги бодра, жизнерадостна и с изобилно творчество, което да послужи за повдигането на човечеството.

Изпращам ви наряда за 22 март.

НАРОЧЕН ПОЗДРАВ ОТ УЧИТЕЛЯ!

С братски поздрав: Б. Боев

Поздравява ви брат Бертоли и ви пожелава всичко добро.
До скоро виждане на Великден!
Поздрав и от с. Лучия.

Приложение:
Наряд за 22 март

ОБИЧНИ БРАТЯ,

Отпразнуването празника на пролетта – 22 март т.г. – ще стане по следния начин:

Сутринта на 22 март излизане преди изгрев слънце на определеното до сега място.

Молитвата ще започне точно в 5.30 часа, както следва:

Добрата молитва.
Евангелие от Матея, 15. гл., 1 – 10 ст.
Евангелие от Лука, 10. гл., 10 – 20 ст.
Евангелие от Йоана, 1. гл., 1 – 15 ст.
Духът Божи.
Молитва на Царството.
Отче наш.
„Блажени чистите по сърце. Те ще видят Бога" (три пъти).
Гимнастически упражнения.

Вечерта в 7.30 часа братска вечеря от плодове, жито и ориз.

На вечерята ще се повтори утринният ред.

Умоляват се братята-ръководители да съобщат настоящето на всички братя и сестри в града и околията.

За получаването на настоящето, моля, отговорете с една отворена карта.

Поздрав на всички братя и сестри.

12 март 1942 год.
Изгрев – София.

С братски поздрав:
П. ЕПИТРОПОВ.

4.4. ПИСМО НА БОЯН БОЕВ ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА
27 февруари 1944 година, с. Мърчаево

С. Мърчаево (соф.), 27/II.1944 година

До Олга Славчева

Любезна сестро Олге,

Получих писмото ви. Предадох веднага на Учителя неговото писмо. Учителят ми възложи да ви отговоря. Много се радвам, че работите върху нови трудове. Това е една красива работа, защото чрез това вие прилате идеите на Учителя, идеите на Новата култура в художественият начин. Това е най-хубавият начин за проникване на новите идеи в човешките души. Пожелавам ви подкрепата на Небето, на Светлите същества, които да ви шепнат, какво да пишете, които да пищат чрез вас! Растете във вдъхновение, в светлина, в творчество, за да прославите Бога със своите произведения.

Учителят е в Мърчаево от 14 януарий. Това село е на 18 км южно от София, по южните склонове на Витоша, зад Княжево и Владая. Често ни идват гости от Изгрева – особено в неделни дни. Понякога, в хубаво време, Учителят прави къси разходки в околността (по 1–2 часа). Веднъж посетихме и минералната вода, която се намира на 3 км от Марчаево, недалеч от с. Кладница. Учителят тук не държи беседи и лекции.

Хубаво е, че ще имате възможност да изнесете някои сказки в Тутракан. Макар и да ви ограничават, вие пак ще съумеете в кръга на възможното да изнесете някои нови идеи в свръзка с темите, които ще развиете в сказките си.

Мирът иде, каза Учителят. Следователно, ще се реализират скоро вашите копнежи за Паневритмия, за планина, за чистотата на снежни върхове и кристални езера!.

След войната, казва Учителят, новото ще завладее света! Душите ще се пробудят, ще зажадуват и огладнеят за Вечната Красота и Истина, ще чуят по-ясно гласа на Божественото, което ги опътва отвътре и ги зове към Светлината и Свободата!

След войната, каза Учителят, ще се усилят музиката и духовният живот; след войната иде светла култура с благоприятни условия за всички.

И мирът, каза Учителят, няма да дойде по човешки начин, а по божествения начин, по незнайни пътища.

Учителят даде нов текст на няколко стари български народни песни, като запази тяхната мелодия. Досегашният им текст съдържа отрицателни идеи, идеи на старата култура, а новият текст, даден от Учителя, съдържа изгряващите идеи на утрешния ден. Уч. казва, че представители на шестата раса има сега между всички народи. В новата епоха шестата раса ще управлява човечеството. Напредналите хора от жълтата и черната раса ще минат в бялата раса, а напредналите от бялата раса ще минат в шестата раса.

Пожелавам ви всичко хубаво и светло! Бъдете бодра и жизнерадостна! Идват хубави времена, слънчеви дни!

На с. Виолетка Кадемова ще пратя беседите за задачата с левчетата, когато прескоча към Изгрева. Защото сегиз–тогиз, при нужда, отивам на Изгрева.

Сега се печатат съборните беседи и нова песнопойка – Песни от Учителя, част II. Тая песнопойка ще съдържа най-новите песни на Учителя и някои по-стари, ненапечатани досега песни от Учителя.

Поздрав до с. Виолета Кадемова, макар да не я познавам. Но щом тя се интересува от новите идеи, тя вече е свързана вътрешно с Учителя и с цялото Всемирно Бяло Братство! Поздравете и други някои, които се интересуват от новото.

С братски поздрав:
Б. Боев

Можете да ми пишете на адрес:
Б. Боев, квартал „Царица Йоанна", № 1248, София 1313.

За вас Учителят каза: „Да постоянствате разумно. Дето е Духът, там е Свободата"

Нарочен поздрав от Учителя!

Същият

4.5. ПИСМО НА АНИНА БЕРТОЛИ ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА
8 ноември 1954, Париж

Пощенски плик:
лице

Mademoiselle
Olga Slavtcheva
kvartal "Ïzgrev"

Bulgarie **Sofia 13**

гръб:

Monsieur
Alfieri Bertoli
24 rue du Mouliuet

France **Parid 13**

Париж 8-XI-1954

Мила Олге,

Получих твоето писмо, четох го с внимание. Всички новини за Изгрева ме винаги интересуват и заедно с вас скърбя или се радвам. Зависи от случая. Радваме много, че събранията се масово посещавани, че има нови кандидати за ученичество; но колко от тях ще станат истински ученици? Трябва много постоянство, търпение и безмерна любов.

Тука на запад има много окултни и духовни школи, но хората нямат търпение и постоянство, искат бързи резултати.

Радвам се, че майка ми е добре, не бях получила от дълго време от нея писмо, малко се безпокоях.

И ти там, както аз тука си печелим хляба с иглата. Не напразно Учителя беше дал за задача всеки ученик да има един ръчен занаят, Той знаеше, че ще ни е нужен.

И аз това лято не съм ходила никъде, прекарах го в Париж, В неделя се събирахме в Парка St Cloud за да играем паневритмия. Всяка година от 22-III до края на месец септември любителите на паневритмията се събираме в парка St Cloud, най-високото място от околностите на Париж и играем с боси крака върху росната трева всред красива природа, малко по-малко групата се увеличава, расте; аз свиря на цигулка; надявам се тази година да създадем оркестър.

Две издателства са напечатали малката паневритмия с думи и предговора „Думи от Учителя върху паневритмията". Напечатано е второ издание "Dans le Royaume de la Nature Virante". Също се печатат от две отделни издателства брошури с всекидневни мисли за медитиране, извадени от Учителювото слово. Много се харесват и вършат своята конструктивна работа, четейки всеки ден по една мисъл и размишлявайки, лека полека в четеца почва да се образува нова мисъл и един нов по-широк мироглед върху живота. По такъв начин Словото се разпространява съвсем чисто, направо от извора без прибавки и лични тълкувания.

Всичко това благодарение на баща ми. Истинска градеща работа се върши само от нас. Всичко друго е прах в очите.

Много ме чудят всички приказки, които се разпространяват на изгрева за Михаил. Забавих се с писмото именно за да събера някои сведения за него, защото тук, в никое духовно общество не се говори за него, никой нищо не знае. Но с положителност се знае, че не е в Париж. Интерниран е някъде в провинцията, забранено му е да държи сказки (присъдата му беше такава). Михаил е много компрометиран и във всички сериозни духовни среди има лошо реноме, наричат го мага Иванов. На времето си печатил и разпространявал само свои беседи, а всички Слова на Учителя печатани на френски език и изпратени му за да ги разпространява, той ги държал скрити в тавана си. Това ми е казано от хора, които са били

много близки с него. Знам много други неща, страшно компрометиращи от съвсем близки до него на времето си хора, но по-добре да не се говори за тях, те са кал.

Болно ми става като чувам, че на Изгрева се занимават с такива празни приказки и се чудя кой може да ги разпространява, как може да се допуска мисълта, че школата и учениците на Михаил са по-добри от Учителювите, това е цяло светотатство.

Вие, които знаете какво е говорил Учителя за Михаил в една съборна беседа държана в град Търново в 1922 год. Тия които говорят такива глупости са от неговата школа, неговата ложа.

Ние тук сме като барабанджий, които вървят напред за да разгласят, че един велик Учител е слязъл на земята и оставил едно велико учение. Но школата е там. Имайте пред вид, че щом ще има възможност, всички които са чули за Учителя (а те са много) ще дойдат там да видят това братство, тази школа, който Той остави, те очакват да видят нещо съвършено, истински ученици на такова голямо Учение. Вие имате една голяма отговорност, от вас очакват да видят истински ученици на школата на Бялото Братство, ще се иска много от вас, защото много ви е дадено. Едни ще дойдат пълни с ентусиазъм, други с критично око, ще бъдете разгледани с микроскоп.

Баща ми е ходил в едни духовни братства в Холандия, Швейцария, казва че външната организация е много добра, чиста, спретната, богата обстановка, съвършена организация, но духовния материал беден, не може да се сравни с това безмерно съкровище, което Учителя остави. Техните шефове знаят за Учителя и за Неговата школа в София – с нетърпение чакат да дойдат да видят Неговите ученици и Изгрева, от вас зависи да прославите името Му.

В нашата група нямаше никакви евреи, пък да допуснем, че има, какво лошо от това?

Мъчно ми е за Паша, за гдето зрението й не се е още подобрило, писах им, но нямам отговор.

Сега бих искала някои подробности върху някои движения на паневритмията!

Първо упражнение пробуждане пръстите на ръката са свити като юмрук върху раменете или с върха на пръстите се пипат раменете?

При упражнението „Изгрява слънцето" като се изговарят думите „праща светлина", дланите на ръцете гледат нагоре или към земята?

Упражнението „Хубав ден". Когато се пружинирва с единият крак, другият остава винаги във въздуха или пипа от време на време с върха на пръстите земята?

Когато вътрешните ръце се хващат докосват ли се с лактите?

Питам тия подробности защото ми са нужни и за да няма препирни отговори ми поне за тях веднага.

Поздрав на Паша и Аня.

Целувам те сестрински

Анина

P.S. Много здраве от баща ми.

P.S. При движението красота, при залюляването, крака дига ли се от земята?

Мисля, че движението подвижност не е пълно, липсва точката където се прави стъпка с кръстосване на крака в страни.

Запознаване. От точка едно се минава в точка 4, т.е. веднага има обръщане кръгом.

4.6. ПИСМО НА АНИНА БЕРТОЛИ ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА
27 януари 1955, Париж

Пощенски плик:
лице

Mademoiselle
Olga Slavtcheva
kvartal "İzgrev" 83

Bulgarie **Sofia 13**

гръб:

A. Bertoli
24 rue du Mouliuet

France **Parid 13**

Париж 27-I-1955

Мила Олге,

Благодаря ти за хубавата поема и милото ти писмо. Много се радвам, че денят на Учителя беше тържествено отпразнуван от учениците Му. И ние тука се събрахме, пеехме, четохме нещо от биографията на Учителя, после ядохме плодове и хляб; беше доста хармонично, бяхме във връзка с вас. Радвам се, че майка ми е добре, тя като ни пише, все се оплаква, че е болна и ще умре без да ни види, това ни натъжава.

Тъй като нямам много време на разположение ще ти кажа накратко каква услуга искам от тебе. Тук две сестри са напечатали песните на паневритмията. Сега искат да напечатат втора книга с обяснения за движенията на паневритмията, придружени с рисунки. Дадоха ми ги за да ги проверя дали са верни. Аз ги прекопирах и ти ги пращам, предпочитам да бъдат проверени там от братята или сестрите, които са описали вече тия движения в Паневритмията. Това е много важно, защото ще бъде печатано и ще остане за дълги години. Занеси ги при Елена Андреева и с някой друг да ги корегират и ми се отговори на зададените въпроси – искам да ми се опише движението "подвижност" начало до край с дадените корекции, това да ми се изпрати веднага, а рисунките може да ги забавят 3–4 дена, не повече, защото бързат и едвам се съгласиха да бъдат изпратени в България, само когато им казах, че такава отговорност не поемам. Всеки прави каквото иска.

Моля ти се в най-скоро време да ми се отговори.

Целувам те

Анинна

P.S. Честитявам ти новата 1955 год. Да ти донесе здраве и веселие.

Хиляди привети на сестра Аня и Паша. Получих тяхното писмо. Не ми е възможно днес да пиша и на тях, въпреки че почнах писмото, трябва да изкяза, нямам време да го довърша, но утре, други ден ще им пиша непременно, много ще се радвам да имам сказката на сестра Паша.

4.7. ПИСМО НА БОЯН БОЕВ ДО КАТЯ МАНОЛОВА ЗЯПКОВА (по мъж)

9 септември 1962 година, София – Изгрев

Изгрев, 9.XI.1962 година

Любезна Катя Манолова,

Получих писмото Ви. Димитър Бобев идва и върши добре своята работа и „недей" бърза да идваш. Ела, когато се подобри здравето ти. Премести се в голямата стая, защото си изстинала в неотоплената стая.

Изговаряй няколко пъти всеки ден следната формула от Учителя:

„Господи, в Тебе е всичкото ми упование. Помогни ми, изпрати ми своята помощ. Обещавам да Ти служа, да посветя живота си на Тебе. Господи, желая с всичкото си сърце, с всичкия си ум и с всичката си душа и сила да изпълня Твоята блага воля без никакво колебание."

Всеки ден прави упражненията за дълбоко дишане и гимнастичните упражнения.

Бъди духом бодра и пълна с надежда и очакване на светло бъдеще.

Ти ще оздравееш, защото те чака работа за Бога.

С братски поздрав:

Боян Боев

4.8. КАТЯ МАНОЛОВА ЗЯПКОВА (по мъж) ЗА ОЛГА СЛАВЧЕВА

спомен

Обични сестри и братя,

Исках да се съберете в памет на с. Олга Славчева, и по този случай ще ви разкажа 2–3 случки из нейния живот:

[1.] Беше срещу една Нова година. Минавах през тежки изпитания. Отивах да дам вечерята на брат Боян Боев. Гледам с. Олга Славчева се разхожда по пътеката за бр. Боев. Когато ме видя, забърза се и дойде до мене: „От половин час те чакам, тази вечер ще дойдеш у мене на вечеря!" Аз я погледнах с изненада, казах й, че след като се навечеря брат Боев, ще дойда.

Тя ми поднесе за вечеря сърми от кисело зеле, но направени с червен и черен пипер и други подправки, и с оливия, всичко което аз отдавна не употребявам.

Аз седнах с дълбоко благоговейно чувство пред сложената трапеза, и си мислех: Тази вечеря ми е поднесена, не от с. Олга, а от милостта на Бога към мене, ще ям, каквото и да ми стане, ще го приема. И за моя голяма изненада, отдаван стомаха ми не беше приемал така добре харната, която му поднасях.

Тя през всичкото време ме наблюдаваше, и най-после ми каза: „Исках тази вечер да споделя вечерята си с някого, нали е срещу Нова година. Мислих да поканя бр. Цочо – не! Мислих да поканя брат Димо – не! И изведнъж застана пред мене твоя образ скръбен – самотен. Ха, тя ще е, и дойдох да те взема."

Аз само я погледнах и тихо й казах: Бог ме е поканил на твойта трапеза.

Тя обичаше баница, хапнете си за нейна памет и за това Божествено проявление към мене.

2. Веднъж ми дойде на гости и ми разправи следната случка в живота си:

„Като отивах в салона, живеех в града, дразнеше ме присъствието на една начервена, накъдрена мома, идеше ми да й кажа, тя пък, какво търси тука.

Но какво стана: оказа се, че тя живее близо до нас, през 2-3 улици, та из пътя един ден сама ме заговори. Постепенно се сближи с мене и ми разправи за страданията в своя живот.

Известно време не бях я виждала. Една вечер, към 3 часа, лягам си да спа, нещо ми дума: „Недей ляга, иди при Надка непременно." Позамислих се, и си думам: Това са духове, ще ходя, не, няма да ида! Лягам си, и се завивам презглава, гласът пак настойчиво ме подканя: „Иди при Надка!" Станах, облякох се, хванах дръжката на вратата, гледам 10 часа минава, и си думам: Няма да ида по нощя! Не, духове ще ме разиграват! И си легнах, тогаз, съвсем категорично гласът ми казва: „Тръгвай!" Облякох се, вървя и си мърморя. Гледам етажа, където тя живее, целия е тъмен, но се качих по стълбите. Звъня, един път, два пъти, три пъти – никой не се обажда. Най-после натиснах звънеца и не го пускам, звъня като за пожар. По едно време дочувам стъпки, които едва се влачат. Вратата се отвори. Тя стоеше пред мене с червени плачещи очи, объркани коси и едва чуто ме пита:

– Кой те изпрати??

Тогава аз влязох и й казвам:

– Господ, Господ ме изпрати!

– Господ ли, значи има един, който ме обича.

Двете се прегърнахме плачейки. Влязохме в стаята й, на масата стоеше приготвената за изпиване от нея отрова. Дълго беседвахме и с тиха радост в душата аз поех пътя си към дома, като отнесох в сърцето си пълния й с надежда поглед."

[3.] Една случка, която е била в комуната. Там тя е перяла братята и помагала. По едно време се появила риза със следи от гнойни рани и кръв. Тя я оставила настрана, не искала да я пере. Когато свършила прането, погледнала я, пък турила един бакър вода и почнала да я пере, като си казвала: „Както Господ мене чисти и изпира дрехата ми, така и аз ще изпера дрехата на брата си."

Когато веднъж го разказвала пред група сестри на Рила, един мил глас се обадил: „Тя е била, батювата риза, батю се си спомня с благодарност."

А още колко много такива свети прояви има в нейния живот. Мир и Светлина на душата й; да служи предано на Нашия небесен Баща. В молитвите си, спомняйте си и за брат Боев, за с. Савка, Паша и толкова предани наши служители, бр. Крум Илиев, бр. Георги Куртев, бр. Пеню от Бургас, брат Божил от Айтос и др.

БЕЛЕЖКА НА СЪСТАВИТЕЛЯ:

Катя Манолова е представена в „Изгревът" на снимки в: том IV (снимка „Учителят на Рила"); том VI, снимка № 20; том VII, снимка № 18; том VIII, снимки № 6, 16, 21, 25; том IX, снимка № 38; том X, снимка № 55.

4.9. ПРИЯТЕЛИТЕ НА ИЗГРЕВА

сканирани документи

-1-

Любезний брат Борисе,

Ден не минава да не мислим за тебе. Ти си нашето страдание, а ти си и нашата радост и наша надежда.—

Въпреки всичко, ние те виждаме смело изправил глава над противоречията, и светиш на тия, които нямат нашето упование.

На 26. II. т.г. завърших (*) близо 40 год. си труд по моята книга. Като пчеличка съм събирала факти, внушения, вдъхновения, и когато реших най-после

-4-

тази радост, която изпитах преди тези 52 дена когато кашлейки лютото от грип, зъзнейки от студ в мая „двадесе" летех" из пътищата на нашата земна съседка.

Желая ти здраве и близко свиждане!

Изпращам ти неколко стихотворения, някои от които вече съм изпратила за 22. Март на нашите приятели из правилията.

С привет

Олга Славчева.

4.9.1.. Писмо на Олга Славчева до Борис Николов

4.9.2. Писмо на Петър Филипов до Олга Славчева
(28.02.1942, Русе)

Русе
28/II 1942 г.

Люб. сестро Олге!

Преди три дни Ви изпратихъ единъ колетъ съ халва, локумъ бонбони и малко коленка. – Прощавай, че се забавихъ, но много съмъ ангажиранъ съ работа! Не те забравихъ, почти винаги бъше въ мисълта ми! Сега пиша много на бързо. – Днесъ У-ля каза: „У-ка трѣбва да бѫде душа, а не мѫжъ или жена". Но другъ пѫтъ ще Ви пиша по тия въпроси. Презъ другата седмица може би ще бѫда въ София ако ми пишешъ, пиши до тамъ на адресъ: Чрезъ Василка Иванова за Петръ Филиповъ кв. Изгрѣва София XIII.

– Сега една молба къмъ тебъ. Научихъ ~~се че по тоя~~ край кѫдетъ учителствуватъ се намиралъ златоносенъ песъкъ. Ако Ви е възможно набавете ми 1-2 кг. самородно злато, ще си го платя предварително. Хайде обади ми се по тоя въпросъ. Желая Ви всичко най-добро и братски Ви привѣтствувамъ!

Ваше братче въ Господа

Петъръ

P.S. Нарочни поздрави отъ всички бр. и сестри Русенци!

4.9.2. Писмо на Петър Филипов до Олга Славчева
(28.02.1942, Русе)

Русе
28/II 1942 г.

Люб. сестро Олге!

Преди три дни Ви изпратихъ единъ колетъ съ халва, локумъ бонбони и малко соленка. – Прощавай, че се забавихъ, но много съмъ ангажиранъ съ работа! Не те забравихъ, почти винаги бъше въ мисълта ми! Сега пиша много на бързо. – Днесъ У-ля каза: „У-ка трѣбва да бѫдѣ душа, а не мѫжъ или жена". Но другъ пѫтъ ще Ви пиша по тия въпроси. Презъ другата седмица може би ще бѫда въ София ако ми пишешъ, пиши до тамъ на адресъ: Чрезъ Василка Иванова за Петръ Филиповъ кв. Изгрѣва София XIII.

– Сега една молба къмъ тебъ. Научихъ ~~се че по тоя~~ край кѫдетъ учителствуватъ се намиралъ златоносенъ песъкъ. Ако Ви е възможно набавете ми 1-2 кгр. самородно злато, ще си го платя предварително. Хайде обади ми се по тоя въпросъ. Желая Ви всичко най-добро и братски Ви привѣтствувамъ!

Ваше братче въ Господа

Петъръ

P.S. Нарочни поздрави отъ всички бр. и сестри Русенци!

4.9.3. Плик с писмото на Боян Боев и Наряд за 22 март до Олга Славчева (12.03.1942 година, София–Изгрев

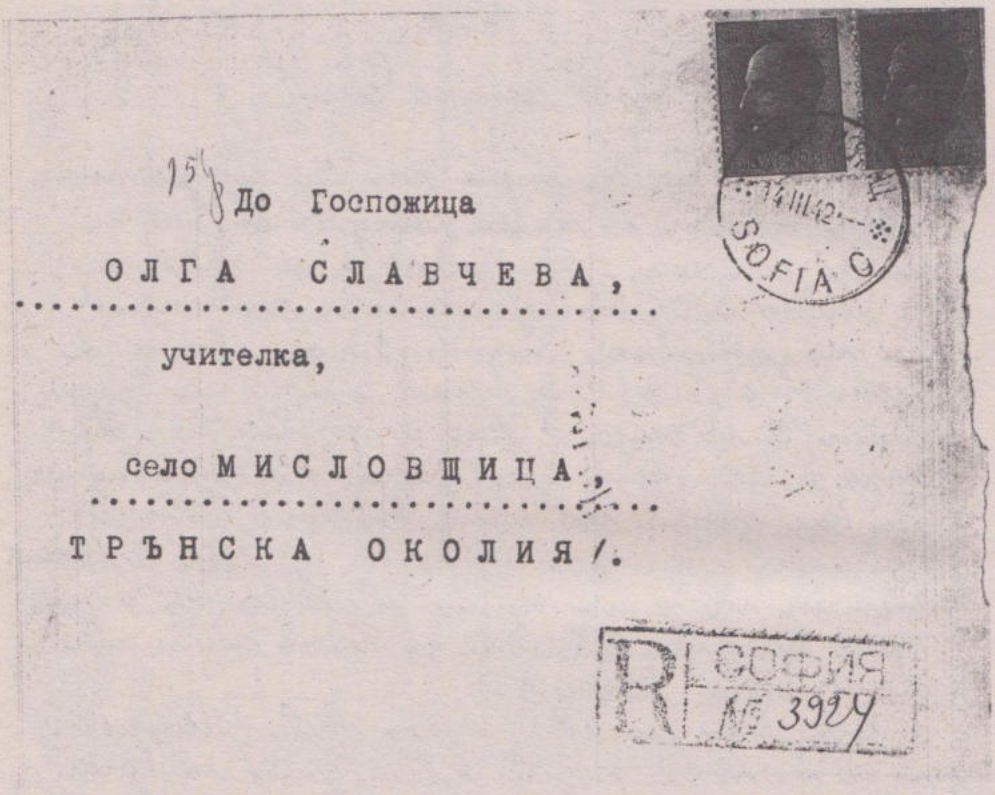

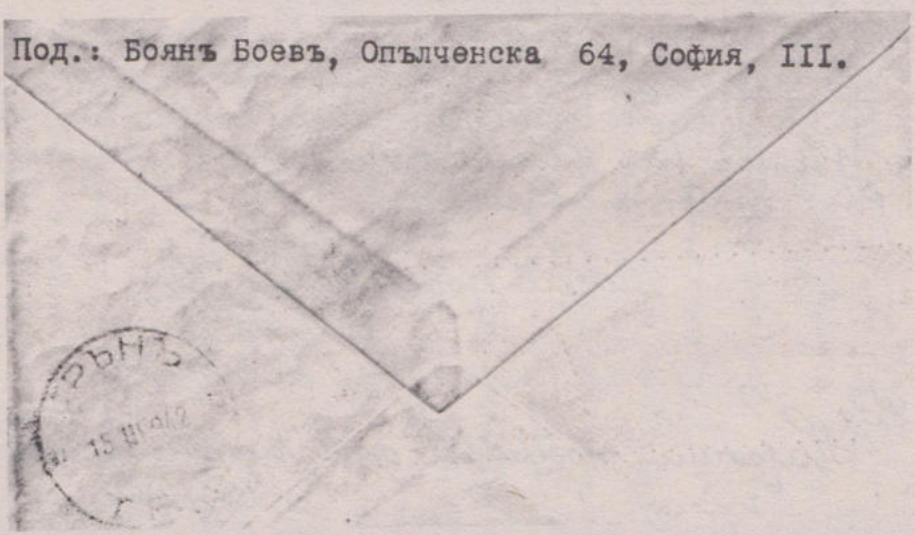

До с.Олга Славчева,

Изгрѣвъ, 12.III. 1942.година.

Любезна сестро ,

Учительтъ получи писмото ви и ми поржча да ви пиша следното: Продължавайте това, което пишете! Отъ тия думи се разбира, че Учительтъ е доволенъ отъ вашата работа и ви казва да продължавате да работите въ това направление!

И азъ ви желая успѣхъ и плодове въ вашитѣ усилия!

По случай праздника на пролѣтьта приемете вашитѣ благопожелания. Нека вѣчната пролѣть да царува въ вашата душа! Пожелавамъ ви да бѫдете винаги бодра, жизнерадостна и съ изобилно творчество, което да послужи за повдигането на човѣчеството.

Изпращамъ ви наряда за 22.мартъ.

НАРОЧЕНЪ ПОЗДРАВЪ ОТЪ УЧИТЕЛЯ!

Съ братски поздравъ:

Б.Боевъ

Поздравлява ви братъ Бертоли
и ви пожелава всичко добро.
До скоро виждане на Великдень!
Поздрави и отъ с. Лучия.

ОБИЧНИ БРАТЯ,

Отпразднуването праздника на пролѣтьта — 22. мартъ т. г. — ще стане по следния начинъ:

Сутриньта на 22. мартъ излизане преди изгрѣвъ слънце на опредѣленото до сега мѣсто.

Молитвата ще започне точно въ 5.30 часа, както следва:

1. Добрата молитва.

2. Евангелие отъ Матея, 15. гл., 1—10. ст..

3. Евангелие отъ Лука, 10. гл., 10—20 ст..

4. Евангелие отъ Йоана, 1. гл., 1—15 ст..

5. Духътъ Божи.

6. Молитвата на Царството.

7. Отче нашъ.

8. „Блаженни чиститѣ по сърдце. Тѣ ще видятъ Бога" (три пѫти).

9. Гимнастически упражнения.

Вечерьта въ 7.30 часа братска вечеря отъ плодове, жито и оризъ.

На вечерята ще се повтори утринниятъ редъ.

Умоляватъ се братята-рѫководители да съобщатъ настоящето на всички братя и сестри въ града и околията.

За получаването на настоящето, моля, отговорете съ една отворена карта.

Поздравъ на всички братя и сестри.

12. мартъ 1942. год.
Изгрѣвъ — София.

Съ братски поздравъ:
П. ЕПИТРОПОВЪ.

4.9.4.1. Писмо на Боян Боев до Олга Славчева
(27.02.1944 година, с. Мърчаево)

с. Марчаево (соф.), 27/II 1944 година.
До Олга Славчева.

Любезна сестро Олге

Получихъ писмото ви. Предадохъ
веднага на Учителя неговото писмо. Учите-
лятъ ми възложи да ви отговоря. Много се
радвамъ, че работите върху нови трудо-
ве. Това е една красива работа, защото
чрезъ това вие излагате идеитѣ на Учи-
теля, идеитѣ на новата култура въ ху-
дожествена форма. Това е най-хуба-
вия начинъ за проникване на нови-
тѣ идеи въ човѣшкитѣ души! Пожела-
вамъ ви подкрепата на Небето, на
Свѣтлитѣ Сѫщества, ~~и~~ които да ви
шепнатъ, какво да пишете, които да
пишатъ чрезъ васъ! Растете въ вдъхно-
вение, въ свѣтлина, въ творчество, за да
прославите Бога съ своитѣ произведе-
ния.

Учителятъ е въ Марчаево отъ 14 януа-
рий. Това село е на 18 клм. южно отъ Со-
фия, по южнитѣ склонове на Витоша,
задъ Княжево и Владая. Често ни идатъ
гости отъ Изгрѣва — особено въ недѣ-
ни дни. Понѣкога, въ хубаво време, Учи-
телятъ прави кѫси разходки въ окол-
ностьта (по 1-2 часа). Ведлъжъ посе-
тихме и минералната вода, която

4.9.4.2. Писмо на Боян Боев до Олга Славчева
(27.02.1944 година, с. Мърчаево)

времена, слънчеви дни!

Да с. Виолета Кадемова ще пратя беседитѣ за задачата съ левчатата, когато прескоча къмъ Изгрѣва. Защото сегизъ-тогизъ, при нужда, отивамъ на Изгрѣва.

Сега се печататъ съборнитѣ беседи и нова пѣснопойка — Пѣсни отъ Учителя, часть II. Тая пѣснопойка ще съдържа най-новитѣ пѣсни на Учителя и нѣкои по-стари, ненапечатани до сега, пѣсни отъ Учителя.

Поздравъ до с. Виолета Кадемова, макаръ да не я познавамъ. Но щомъ тя се интересува отъ новитѣ идеи, тя вече е свързана вътрешно съ Учителя и съ цѣлото Всемирно Бѣло Братство! Поздравете и други нѣкои, които се интересуватъ отъ новото.

Съ братски поздравъ:

Б. Боевъ.

Можете да ми пишете на адресъ:
Б. Боевъ, Кварталъ „Царица Йоанна", №1248, София, 13

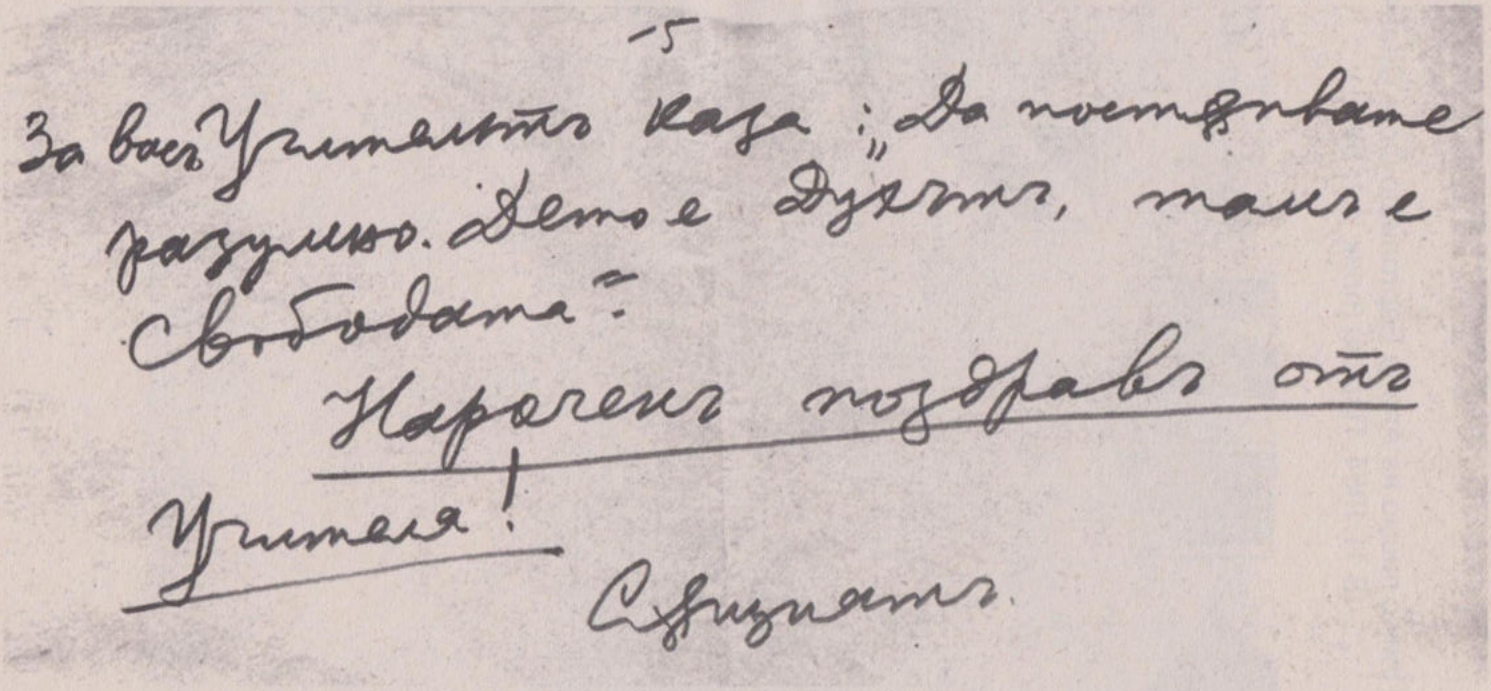

-5

За васъ Учителятъ каза: „Да постъпвате разумно. Детое Духътъ, тамъ е Свободата".

Нарочен поздравъ отъ Учителя!

Сѫщиятъ.

4.9.4.3. Писмо на Боян Боев до Олга Славчева
(27.02.1944 година, с. Мърчаево)

4.9.5. Плик с писмо на Анина Бертоли до Олга Славчева (8.11.1954, Париж) (плик, с.1, 8)

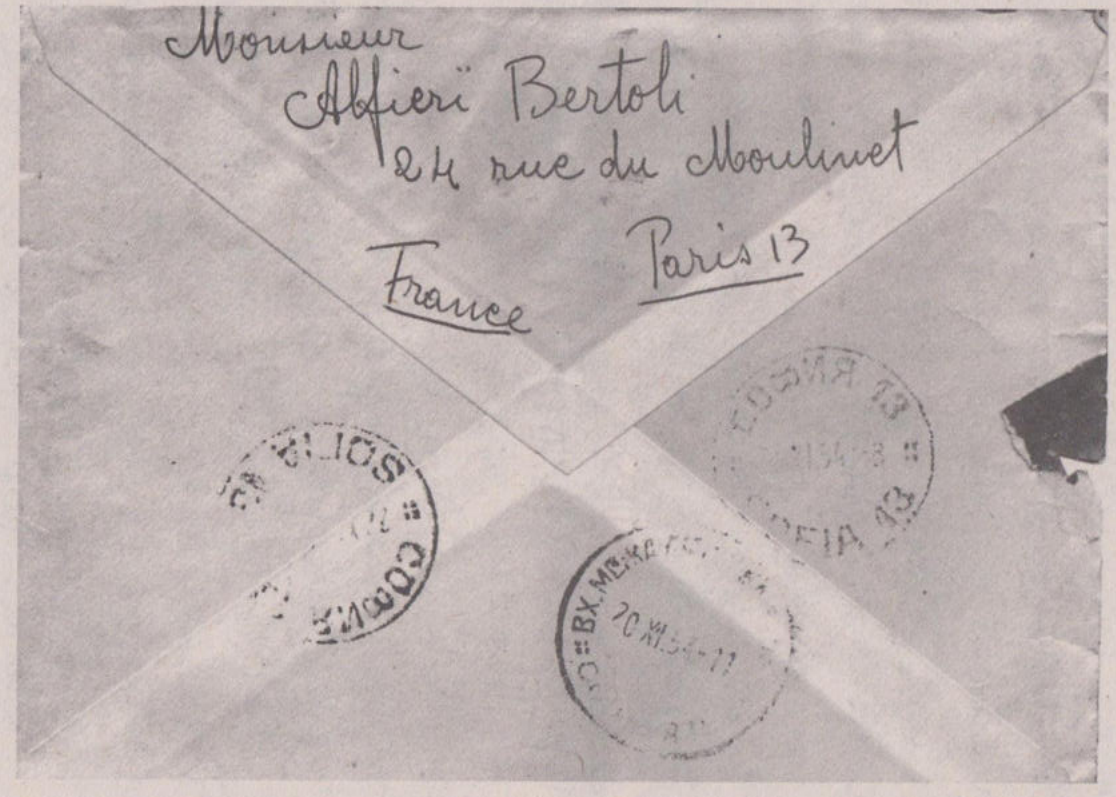
Monsieur
Alfieri Bertoli
24 rue du Moulinet
France
Paris 13

Паринс. 8-XI-1954

Мила Олга,

Получих твоето писмо, четох го с внимание. Всички новини за Изгрева ме винаги интересуват и заедно с вас скърбя или се радвам, зависи от случая. Радвам ме много, че събранията се масово посещават и, че има нови кандидати за ученичество; но колко от тях ще станат истински ученици? Трябва много постоянство, търпение и безмерна любов.

Тука на запад има много окулини и духовни школи, но хората нямат търпение и постоянство искат бързи резултати.

Радвам се, че майка ми е добре не бях получила от дълго време от нея писмо, малко се безпокоех.

И ти там, както аз тука си печелим хляба с пилата. Не напразно Учителя беше дал за

единият крак, другият остава винаги в въздуха или типа от време на време с върха на пръстите земята?

Когато вътрешните ръце се хващат допозват ли се с лактите. Не

Питам тия подробности защото ми са нужни и за да няма препирни отговорили поне на тях веднага.

Поздрав на Паша и Аня.

Целувам те сестрински

Анина

P.S. Много здраве от баща ми

P.S. При движението красота при залюляването крака дига ли се от земята? Мисля, че движението подвижност не е пълно, липсва точката където се прави стъпка с кръстосване на крака в страни

Запознаване. От точка едно се слинава в точка 4 т.е. веднага има обръщане кръгом.

Ще ти дъда много благодарна ако ми отговорили веднага с аеропланна почта, за да

4.9.6. Спомени на Катя Манолова Зяпкова (по мъж) за Олга Славчева (с. 1)

Обични сестри и братя,

Исках да се съберете в памет на с. Олга Славчева, и по този случай ще ви разкажа 2-3 случки из нейния живот:

Беше срещу една Нова година. Минавах през тежки изпитания. Отивах да дам вечерята на брат Боян Боев. Гледам, с. Олга Славчева се разкожда по пътеката за бр. Боев. Както ме видя, забърза се и дойде до мене: „От половин час пте чакам, тази вечер ще дойдеш у мене на вечеря! Аз я погледнах с изненада, казах й, че след като се навечеря брат Боев, ще дойда.

Тя ми поднесе за вечеря сърми от кисело зеле, но направени с червен и черен пипер и други подправки, и с оливи, всичко което аз отдавна не употребявам.

Аз седнах с дълбоко благоговейно чувство пред сложената трапеза и си мислех: Тази вечеря ми я поднесена, не от с. Олга, а от милостта на Бога към мене, ще ям, каквото и да ми стане ще го приема. И за моя голяма изненада, отдавна стомаха ми не беше приемал така добре храната, която му поднасях.

Тя през всичкото време ме наблюдаваше, и най-после ми каза: „Исках тази вечер да споделя вечерата си с некого, нали е срещу Нова година. Мислих да покане бр. Цочо — не! Мислих да покане брат Димо — не!. И изведнаж застана пред мене своя образ скръбен — самотен. Ха, тя ще е, и дойдох да те взема.

Аз само я погледнах и тихо й казах: Бог ме е поканил на твойта трапеза.

Тя обичаше баници, хапнете си за нейна памет и за нова божествено проявление към мене.

обърни

5.

УЧИТЕЛЯТ ЗА ОЛГА СЛАВЧЕВА

5.1. УЧИТЕЛЯТ ЗА ХЕЛМИРА И АСИНЕТА

СЛОВО ОТ УЧИТЕЛЯ, ОТНАСЯЩО СЕ ЛИЧНО ЗА ХЕЛМИРА И АСИНЕТА, ИЗКАЗАНО ПРЕЗ РЕД ГОДИНИ

Изказвания на Учителя, записани от Олга Славчева

1. Едвам през пролетта 1916 г. се явих при Учителя вече пълнолетна. След един разговор върху моята поезия (наклоняваща към декадентство), Той ми каза: „Цялото небе се радва, че ти дойде!"

2. През 1922 г. си взех матура за трикласно образование. Седях върху един камък; той се приближи, станах и отправи към мене следните думи: „Ти завърши нисшата академия"

3. Към 1926 г. бях вече в 6 клас, като частна ученичка при нашите учители: Паша, Аня, Боян Боев и др. Изкачвахме Витоша по Драгалевския път. Учителят удължаваше почивките си, за да дочаква изостаналите. Седи Той с още други на една баирчинка и аз пристигам с раницата си за към Ел–Ше–дар. Той ме попита: „Има ли някой след тебе?" Отговорих двузначно: „Никой, аз съм последна!" Той се усмихна и отговори веднага: „Последните ще станат първи."

4. Веднъж Теофана Савова и сестра й Мара Савова ми казаха следното: Веднъж ти мина през Изгрева и Учителят посочи към тебе с думите: „Олга е една здрава греда на един голям мост."

5. Бяхме на Витоша събрани около Учителя, а Той там седи на своята каменна пейка. Водиха се хубави разговори. Всички бяхме весели и честити, защото бяхме с Него. Слънцето грееше върху зажарените ни лица. Между другото, с. Паша запита дали няма между нас (в настоящия момент) светии и светици. Да, каза Учителят, и посочи с ръка над главите на седналите – към мене посочи и изрече името ми. Аз стоях права. Всички викнаха да се смеят с глас, че Учителят посочи мене, а не някоя друга, която заслужаваше да носи нимбата на светийството. На мен се смееха – потънах в земята от срам… Но Той добави веднага: „Вие имате криви схващания за светийството; светия е този, който където ходи светлина носи!" И все пак никой не повярва в думите на Учителя и все ми се смееха.

6. Има до двадесет пъти Учителят и мен лично, и пред другите ми е казвал: „В Олга (Волга) има само едно лошо, че се влива в Каспийско море, а то е затворено." Към 1930 г. Той ми посочи схема на Волго–Донско сливане, начертана в един вестник. Каза: „Твоите работи вече се оправят, ти (Волга) излизаш на свободно море."

7. Веднъж, много умъчнена, поради това, че ми липсват известни добри качества, Учителят сякаш бе надзърнал в душата ми, каза:

„Ти идваш от един високо организиран свят."

8. Пак много огорчена, че един от братята настояваше да ме направи „щастлива" като искаше съдействието на всички сили небесни, ведно с Учителя. Като че ли Учителят бе с него и аз се чувствувах зле в случая. Тогава аз застанах пред вратата на Гостната, изпъчих се и намерих сила в себе си да кажа: „Дордето не ме освободите от „..." няма да мръдна от тука." Учителят ме погледна особено. Влиза̀, излиза̀ вън, пак влезе, пак излезе и изведнъж ми каза: „Остави го този САТРАП, за тебе е приготвен Царския син." Успокоена и зарадвана до немай къде, аз се спуснах по шосето прещастлива.

9. Имах съновидение, че Учителят наниза на безименния ми пръст на дясната ръка (1934 г., студентка) златен пръстен с брилянтно око, що светеше като слънце. От този пръстен излизаха тънки златни синджирчета към другите ми пръсти и от всеки пръст се спускаше много тънък синджир от чисто злато, които се събираха на китката ми в здрава закопчалка. Съобщих му за този сън; а Той, като помълча каза: „ЩЕ ГО ИМАШ !"

10. Когато в 1927 г. прочетох на Витоша пред всички ръкописа на „Асавита", Учителят казал: „Ето един от вас, отиде на Слънцето".

11. Веднъж доведох при Учителя двете си (природени) много красиви сестри, и много разкошно облечени. Учителят посочи към тях и каза: „Те са идеалистки", а подир това към скромната ми особа: „Тя е реалистка!" Не зная защо се огорчих, че не съм „идеалистка" както сестрите ми. Но брат Неделчо Попов каза, че да бъдеш реалист, значи да се държиш за самия живот, реалното.

12. Вървеше ми немски език, тъй обичах да го слушам, да го чета и пиша; да уча наизуст, а отпосле го и предавах в гимназията. В Университета ме вдигаха в час като ученичка да рецитирам немска поезия. По този случай, Той каза: „Ти само си припомняш немския език".

13. През пролетта в 1920 г. ме поканиха във Варна. Заведоха ме на събранието. Казаха: Ето с. „...." от София. Насреща ми застана една сляпа млада жена от Провадия. Очите й отворени, красиви, лъчезарни, но сляпа. Тя ме хвана за двете ми ръце, прегърна ме и каза със сълзи: „О, св. Екатерино, и света Евдокио, тук ли да се срещнем пак?!" След много години приказах туй на Учителя. Той каза: „Ако вярваш, ти си!"

14. Учителят ми каза винаги да нося със себе си молив и бележник.

15. Друг път: „Няма преграда, която „...." да не може да премине." Погледна върха на показалеца на дясната ми ръка, охлювчето там е отворено: „Душа, която се развива", каза Той.

16. Друг път, когато на една ваканция си дойдох за Великден и донесох четвъртата основна преработка на Химавата, която завърших зимата 1962 г. – цели 40 години – четиридесет години работа, Той каза: „Ако вървиш все така, хе–е–е!"

17. Сестра Арабова ми уши бяла копринена рокля, цялата изкусно изработена с българска шевица, Учителят каза: „Слънцето те е накичило с всичките си цветове".

18. „Ти си трета на майка си, но първа на баща си."

19. През 1942 г., училищната ваканция. Седя на пейките пред Школата. Времето мрачно, ветровито, зло. Нямаше никой при мене. Учителят много гневен слезе по стълбите. Лицето му особено. Застана, тропна с крак, издигна десница, свита на юмрук и извика: „Болшевизмът трябва да си отиде от света!" Всеки косъм на главата Му сякаш бе наелектризиран. После пак си отиде в стаята горе.

20. Друг път – „Англия е най-голямата лъжкиня; тя ще изгуби най-много."

21. Още преди 9–ти септември Учителят, без връзка с разговора, каза пред събралите се около Него; беше много, много тъжен: „Има да се чудят някога с вас как сте могли да изтърпите такова страшно нещо!" Чудехме се какво иска да каже.

След 1 година (пак преди 9–ти) каза развеселен: „И една сутрин ще се събудите и ТОВА страшно нещо, няма да го има вече."

22. „Русия ще шикалкави, ще шикалкави, но ще бъде принудена да отстъпи България за Балканската конфедерация."

23. Друг път: „До сега малките народи бяха артистите на сцената, а сега ще стане обратното: големите народи ще са артистите на сцената, а ние ще сме ЗРИТЕЛИ."

24. И пак: „Земята наопаки ще обърна, но дявола навънка ще изхвърля."

25. На друго място: „След като аз си замина (1922 г.), ще ви пусна **едного**, за да видя колцина ще останете с Мене."

26. Веднъж внезапно се обърна към мене и само туй каза: „А като те въздигна!"

27. Много, много отдавна ми каза: „Напоследък ще имате големи изпитания, но дръжте се за Мене!"

28. „Сестрите ти да се държат за тебе!"

29. Веднъж Учителят изказа недоволство на Изгрев, че тук никой не работи. Не можех да избегна погледа Му, казах сконфузена: „Нищо не съм направила и аз." А Той веднага: „И ти ако кажеш, че нищо не си направила, тогава!?"

30. Веднъж пратих нещо за четене в братския кръжок в гр. Петрич. Брат Мирчо ми пише следното: „Получихме, благодарим – и ние ще ти се отплатим с нещо." Някога Учителят и пред тях казал, както пред Теофана Савова, само че с прибавка: „О..." е здрава греда на един голям и красив мост, по който всички минавате."

„Нека, пише Мирчо, това да ти е за утеха в дни на обезсърчение."

31. Веднъж, на една училищна ваканция, застанали пред Школата, Учителят се разговаряше за нашето учителство. Брат Георги Тахчиев казваше колко събрания е провел, колко сказки е държал, колко абонати е записал за „Житно зърно" и в. „Братство". Той даде хубав доклад за своята извънучилищна дейност в духа на Новото. Засрамих се, че нищо такова не съм направила и го казах: „ А пък аз, нищо..." Той се обърна към мене със следните думи: „За тебе стига само да минеш през селото." (бях в с. Петрич, Средна гора)

32. Двама – брат и сестра стояли до Учителя, когато аз съм минала край тях с уч. чанта в ръка и съм поздравила отдалече. Учителят казал: „Ето св. Мина!"

Господи, пък аз съм едно нищо и никакво, но Учителят чрез тези хубави думи ме е насърчавал от близо и далеко, за да повдигне самочувствието ми... Затова записвам всичко това, за да се види, докато ударите се сипеха отвън, тези Негови свещени думи са ме водили по светлия, светия, чистия път напред и нагоре. Нека бъде Името Му хиляди и милиарди пъти благословено! Чрез Словото Му, Неговият Свят Дух живее в мене.

33. Веднъж хазайката ми З.К. (Учителят бе на вечеря у тях) му каза: „Учителю, помогни на нашата Олга да стане графиня", защото тогава бях в приятелство с А. F. Но Той бърже отвърна: „Не, защото тя е княгиня!" И баща ми ме е наричал: „Моята княгиня!"

5.2. ПИСМО ОТ УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ ДО ОЛГА СЛАВЧЕВА 30 НОЕМВРИ 1918 Г.

Госпожица
Олга Славчева
Цариброд

Л. Олга Славчева,

Употребявайте т.е. пийте гореща вода, за ядене топли варени картофи. Сутрин и вечер по една лъжица вземайте центрофужен мед. Ако ви е възможно взимайте по една или две чаши мляко прясно кравешко. Пазете диета и всичко ще мине благополучно. Носете в душата си живата вяра, която, въздига и възкресява. Болестите това са почистване на природата. Всяка болест донася нещо ново в животът. Бъди бодра и весела духом. Душата е по-силна и от смъртта, а вярата твори чудеса. Там гдето духът действува всичко се урежда. Лекар в светът е само Господ и природата е Негова сестра милосерда а земните лекари са нейни помошници там гдето те добре разбират нейния език.

Моя привет и поздрав вам и на сестра ви.

(Свещеният подпис) Дънов

София 30.XI.1918

5.3. ПИСМО
ОТ УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ „НА ПРИЯТЕЛИТЕ"
без дата

На приятелите
П. Х. В.

Небе ясно дава слънчева светлина,
време тихо слънчева топлина.
Росните капки са поздрав на
малката трева.

5.4. ПИСМА

сканирани документи

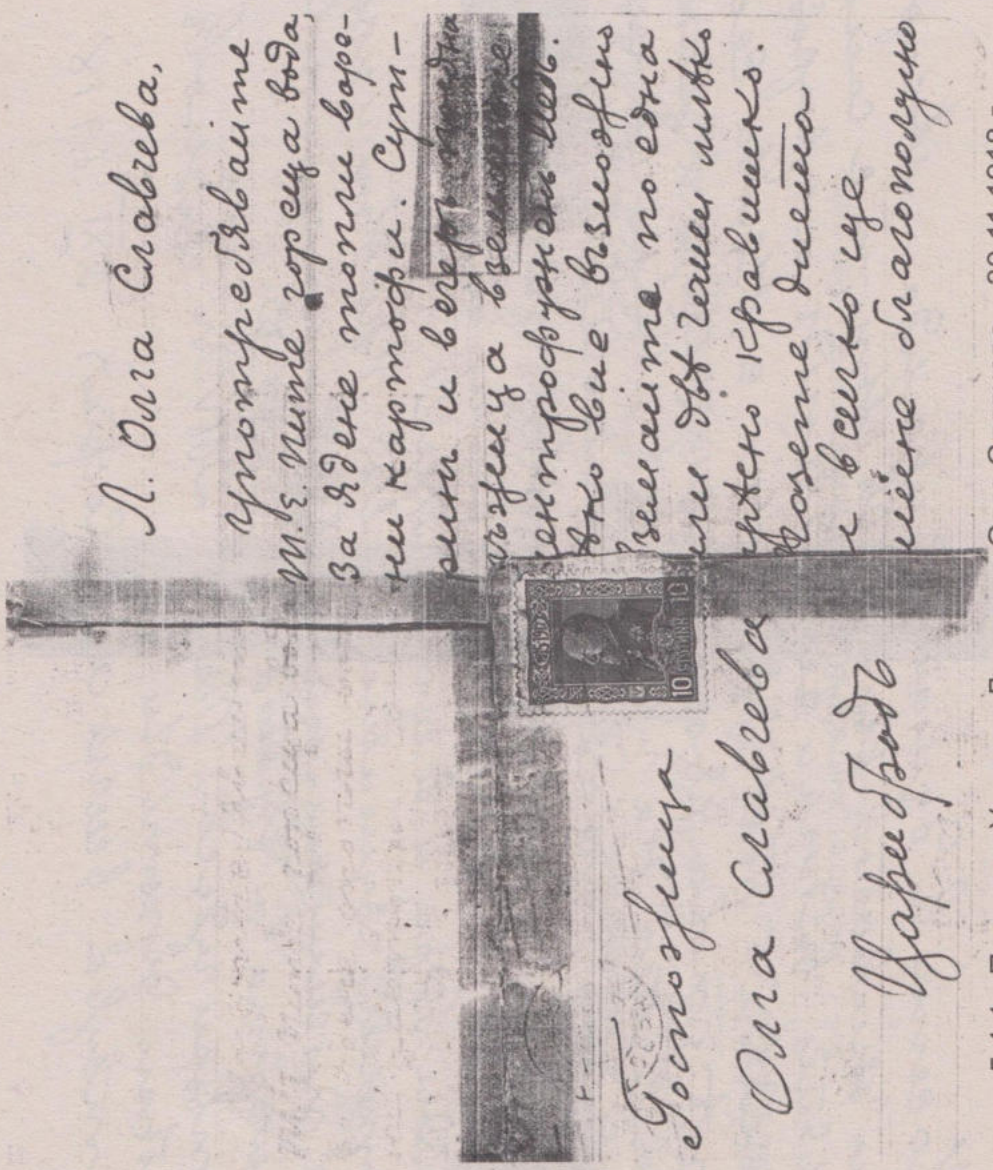

5.4.1. Писмо от Учителя Дънов до Олга Славчева – 30.11.1918 г.

Носете въ душата
си живата вѣра,
която, въздига и въск-
ресява. Болѣсти-
тѣ това ся поче-
ствание на при-
родата. Всѣка бо-
лѣсть донася нѣщо
ново въ животьтъ.
Бѣди бодра и весела
духомъ. Душата
е посилна и от
смѣрта, а вѣрата
твори чудеса. Тамъ
гдѣто духотъ дѣй-
ствува всичко се-

урежда. Лѣкарь
въ свѣтотъ е само
Господъ и природа-
та е Негова Сестра
Милосерда а земни-
тѣ лѣкари ся нейни
помощници. Тамъ
гдѣто тѣ добрѣ
разбирать нейния
язикъ.
Моя привѣтъ и поздрав
вамъ и на сестрова.

Дѣдовъ

София 30.XI 1918

На приятелитѣ
П. Х. В.

Небе ясно дава слънчева свѣтлина
врѣме тихо слънчева топлина
роснитѣ капки ся поздрав на
малката трѣва.

5.4.2. Писмо от Учителя Дънов: „на приятелите" – без дата

6.

УЧИТЕЛЯТ ЗА СВЕТА, БЪЛГАРИЯ И БЪЛГАРИТЕ

Извадки от материалите на Олга Славчева

6.1. ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ

Ако **българският народ** не приеме Божественото учение, нещо страшно иде за него. И съдбата е започнала най-напред от България. (24 март 1923 г.)

Ако европейските народи не приемат Христовото учение, след 10 години ще дойде такава война, каквато светът не помни. („*Петимата братя*", с. 126)

Ако съвременните народи не се откажат от своята алчност и не изпълнят волята Божия, те ще минат през големи изпитания и страдания: земетресения, наводнения, циклони, войни. („*Влизане*", с. 118)

Европейските народи ще оголеят, ще изгубят силата си, ще настане глад на земята и хлябът ще се намали дневно на 200–300 грама. („*Все що е писано*", с. 6)

Цяла Европа ще мине през такива изпитания, каквито през ума не са минавали. („*Да възлюбим Господа*", с. 116)

Кармата на всички народи е назряла вече. Сега е време за ликвидация, за разплащане. („*Влизане*", с. 119.)

6.2. ПРЕДСКАЗАНИЯ КРАЯТ НА ВЕКА

Казвам: Потоп иде в света! Не потоп от вода, но потоп от огън. Старият живот ще се замени с нов, като животът на гъсеницата се замества с живота на пеперудата („*Четирите кръга*", с. 208).

Всички вие ще минете през огън. Цялата земя ще бъде в пламъци. И то във ваше време ще бъде. Ще мине огнена вълна и ще се очисти света. Земята е опетнена („*Познат от Него*", 1926, с. 20).

Всички хора ще бъдат подложени на Божия огън – по плът и по дух – да се пречистят. Ето защо, всички трябва да бъдат готови за Божия огън (*Общ клас, 5 год.*, с. 138).

Бог е започнал вече преустройството на света при действието на божествения огън, при който материята ще се префини (*Неделни беседи*, II серия, с. 137).

Идат вече времена на изпитания, тежки и усилени, за които се говори – „Гневът Божий иде в света". Всички ще чуят гласа на Бога и ще видят съществува ли Правда, Любов, или не. („*Все що е писано*", с. 37)

Иде Господ в света. Аз Го виждам как иде намръщен с тояга в ръка. Той маха тоягата по гърба на всички. („*Новият Човек*", с. 149)

Бог е решил да изпразни всички каси, всички хамбари, да засее новото семе. Сегашните революции са резултат от дългогодишното неправилно

хранене. Сам Бог казва на бедните: Идете да изхвърлите богатите и да заемете местото им. („*Новият Човек*", с. 80-82) Горко на богатите.

И сегашните хора, милионерите искат да знаят какво ги очаква в бъдеще. Писанието казва: „Горко вам богати, които ядохте и пихте, които онеправдахте работниците! Идат за вас дни, когато всичко ще ви се вземе. Бедните ще ви хванат за гушата и ще ви кажат: „Дайте!" И за да се освободят богатите, Христос им казва: „Давайте!" („*Живият Господ*", с. 30)

Казвам: Страшно нещо иде сега в света, не само за **България**, но и за целия свят. **То ще дойде до главата и на праведните, и на религиозните, и на светските хора.** („*Затова се родих*", с. 30)

За хората е необходимо страдание. Само то е в сила да ги облагороди и изправи. (с. 238)

Всички хора ще познаят, че има правда в света. Никому не се позволява да лъже, нито да заблуждава в името Божие. (с. 212).

Издаден е указ от Невидимия свят, прокламация от небесния цар до всички хора, до всички общества и народи със следното съдържание: Да се затворят всички лоши хора по лицето на земята! Времето на злото мина. Край на всички престъпления! Никаква лъжа! Никакви убийства! В Божиите решения няма обратни действия. Бог ще прекара света десет пъти през огън, но ще го пречисти. Разумен е този огън. От него хората ще поумнеят. В тях ще се роди ново съзнание. („*Проучвайте*", с. 128, 129)

От осем хиляди години хората все бесят, колят, но какви са резултатите им? Цялата земя е покрита с гробища. Цялата земя е опръскана с кръв, толкова е нечиста и опетнена! Небето е решило да потопи всички континенти на земята. Новата култура не може да расте и да се развива на тази нечиста земя. („*Петимата братя*", с. 6)

Ледът, снегът, студът са символи на старата култура на Мойсеевия закон. Иде Слънцето на Живота, при което снегът ще се превърне във вода. Мойсеевият закон ще се видоизмени. Насилието трябва да изчезне. (с. 10)

6.3. НОВАТА КУЛТУРА

Христос иде в света вече, възседнал на бял кон, да проповядва Словото Божие. Гласът Му ще се чува навсякъде по целия свят, като огнен меч ще проникне в сърцата на хората. Иде краят на злото в света. („*Все що е писано*", с. 39)

Христос е близо вече до Земята, Той носи своето учение, с което е решил да обърне Земята с главата надолу, но да изпъди дявола. Царството Божие иде на Земята! Каквото и да стане със света, Царството Божие ще се въдвори на Земята. Това е решението на Бога, на ангелите, на всички възвишени същества. (с. 40)

Христос иде вече на Земята да донесе Божията Любов за всички хора. Радвайте се! Защото няма смърт. Бъдещето на Човека е велико. Радвайте се, защото идват светли духове на Земята. (с. 92)

Иде времето на възкресението! Преди 2000 години Христос възкръсна, и сега ще възкръснат неговите ученици. („*Новият Човек*", с. 163)

Новият човек иде в света с Правда, Истина и святост. (с. 288)

Правдата е за душата, за сърцето, за чувствата. Истината е за духа, за ума и за мислите, а светостта е вътрешна връзка между духа и душата, ума и сърцето, мислите и чувствата. (с. 285)

Това, което иде в света е толкова велико, че всички ангели надничат от Небето да видят какво иде и какво става на Земята. Цялото Небе витае и се интересува от това. Велик момент настъпва! Изявяването на Великия Господ се очаква с интерес от всички добри, разумни и възвишени същества. Тия, у които съзнанието е пробудено, ще възприемат Божия лъч и ще възкръснат. („*Новият Човек*", с. 278)

Сега идват блажени дни – на възкресението, подмладяване. Всички ще бъдат млади на 33 години. („*Дали може*", с. 238)

Излезте да посрещнете Христа, който носи Новото. Той иде вече в света. Той иде в своята слава и величие, придружен с много ангели и светли същества, които викат „Осанна! Алилуя!" Той иде на земята и носи възкресение на онези, които са Го очаквали от векове. Мъртвите ще възкръснат, болните ще оздравеят, натъжените ще се развеселят, старите ще се подмладят. Всички ще бъдат млади, весели и радостни. За онези, които очакват Христа, смърт не съществува. („*Дали може*", с. 194)

Христос иде вече в света със своята разумност и любов. Той казва на всички: „Мир вам!" Пригответе се да посрещнете Христа, облечете се в нови дрехи, очаквайте всеки ден Христа. („*Все що е писано*", с. 21–22)

Турете Христа за глава на вашето царство и вървете по Неговия път. Умът ви трябва да се проникне абсолютно от идеята за Бога. („*Новият Човек*", с. 52)

Христос слиза на Земята и носи друго житно зърно. То е зърното на Любовта. Това зрънце ще бъде посято в мозъка и съзнанието на всички същества и като израсне, то ще измени характера на цялото битие. Христос иде на Земята да донесе за живота, т.е. магията – пръчицата. В сегашния век това е благословението на човечеството. („Който иде, с. 137–138)

Иде вече Нова епоха. Пред вас се открива велико бъдеще. Земята влиза в нови условия. Иде Новото в света, Великото. Народите ще се обединят, ще дойде Шестата раса на земята – Синовете на Царството Божие. Земята ще се превърне в райска градина.

Оста на Земята ще се изправи и човекът ще се изправи. Климатът на Земята ще бъде приятен и здравословен. Формата на човешката глава ще се преустрои. Всички хора ще живеят като братя и сестри, в пълен мир и съгласие помежду си.

До края на този век ще дойдат 8 хиляди адепти, ще се въплотят по всички краища на Земята и ще дадат нова посока на обществения, религиозния, семейния живот, както и на цялата култура. Те ще изненадат света и ще се създаде Новото човечество, каквото никой не е очаквал. („*Вехтото премина*", с. 230)

Добрите хора ще спасят света, ще се обединят в Името на Божията Любов, Мъдрост и Истина и ще внесат Новата Култура с всички нейни блага и придобивки. Велико е бъдещето на Земята. И затова старите казват: „Ще се подмладим". Младите казват: „Ние ще вършим Волята Божия". („*Влизане*", с. 118)

6.4. БЪДАЩЕТО НА БЪЛГАРИЯ И БЪЛГАРИТЕ

Сега аз проповядвам на българите, защото Бог е решил да ги благослови. Господ казва: „**България** ще бъде благословена. Всички ще бъдат носители на Новото учение по света." Така е решил Бог, а какво Той решава, не се разваля.

Какво ще стане с България? За **България** иде голямо добро, което всички трябва да приемат доброволно. Ако не го приемат доброволно, насила ще го приемат, но Бог няма да отмени решението си. („*Дали може*", с. 120)

Помнете: Няма зло за Бога. **Българският народ** ще се повдигне. Бог ще даде на България толкова земя, колкото и е необходима, даже и повече, отколкото очаква. България ще се превърне в райска градина. („*Дали може*", с. 255)

Какво ще стане с **българския народ**? Велико бъдаще го очаква. Той трябва да повярва в Живия Господ и да каже: „Щом Бог е с нас, никой не може да е против нас." Живият Господ ще ни ръководи. Той ще внесе и хармония между всички народи. Всичко, което проповядвам ще се сбъдне. Голямо благо иде за всички. Бог носи това благо от Небето. Едно се иска, да бъдем истински българи – честни, интелигентни, благородни и добри. Не мислете зло и прилагайте Новото учение. Бог ще бъде с вас. Той е всесилен, всемъдър и всеблаг. Не се плашете от страданията, защото пропастта под вас в само 15 см. („*Да възлюбим Господа*", 1916, с. 30)

Страданията показват, че хората трябва да изменят живота си и да приложат Божественото учение. (с. 180)

Аз ви уча как да изпълнявате Волята на Живия Господ, в когото се крие вашата свобода. Той ще ви накара да се почувствувате братя помежду си, да се приготвите за Велия живот, който сега иде. (с. 162)

Живият Господ е достъпен за всички. Неговата мисъл осветява ума на всички хора, облагородява сърцето им и повдига техния дух. (с. 185)

Казвам: Ако **България** приеме моето учение, ще стане Велика държава. Това е Божественото учение. („*Новият Човек*", с. 21)

Аз проповядвам едно: Всички хора да се обичат; любовта съгражда дома, семейството, обществото, държавата. (с. 21)

Моята задача е да предам Божественото учение на вас. **Вашата задача е да предадете Божественото учение на Българския народ, а задачата на Българския народ е да предаде Божественото учение на всички народи**.

ПРИЗВАНИЕ КЪМ БЪЛГАРСКИЯ НАРОД И СЛАВЯНСТВОТО ОТ 1898 Г.

Първата публична беседа, държана през месец октомври 1898 г. в градското читалище във Варна от УЧИТЕЛЯ Петър Дънов.

Той като посредник слуша гласа от Невидимия свят и всичко [което] предава, се е записало. Между многото говорено, красиви и силни са мислите:

„Семейство Славянско! Послушайте думите на Небето. Братя и сестри от дома Славянски, послушайте ме, да сте ми свидетели, че съм Ви говорил. ПАЗЕТЕ ДУМИТЕ МИ! В тоя **залог**, който съм ви поверил, почва бъдащето ви. Той е скрижала и дава надежда и живот на рода Ви. Пазете това, което градя, да го не съборите."

Преписано от Олга Славчева: 19 март 1962 г.

ПИСМО ОТ УЧИТЕЛЯ
препис

Онзи и този живот е все едно, когато съзнанието не е прекъснато. Сега са последните дни на света. Всичко старо си заминава. Няма да мине много време и този век ще завлече всичко. Всички философии, науки ще се видоизменят. Бог е решил това; вече е турен план. Човечеството не може да живее в тези дрипели. Кармата на европейските народи е вече назряла. Този катаклизъм, който ще дойде, ще бъде социален и народен. Всички религиозни форми ще изгубят смисъл. Въпросът е решен, има си програма. И като се натисне бутончето, всичко е свършено.

В бъдаще ще дойдат души, които са горе в пространството, в рая. Вас защо ви извиках: Вие ще имате дял в бъдащата култура.

В Невидимия свят има хиляди, милиони души, които са напреднали; те ще дойдат на Земята и ще турят ред и порядък. Те ще ви кажат: „Ето, това е живота!" Всеки човек, който не иска да служи, ще бъде задигнат.

Ще видим – хората, които са в управлението, съвсем са се изменили – станала ПРОМЯНА в тях – вселяване.

Апостол Павел казва: „Аз не живея, а Христос живее в мене." Това ще стане скоро, в този век ще стане – големи промени. Целият век ще бъде век на преобразование. Това е близо – 20-ти век е век на приготовление.

Които си заминат до 1975 г. ще се родят отново, защото ще имате важна работа. Всички заминали ваши Братя и Сестри са вече между вас – аз ги виждам в събранието. Те по-добре разбират беседите от вас – 10 пъти повече. Те са хубавото събрание, а вие сте слушателите.

Преписано на 12 април 1962 г.

Ако турците не приемат славянството, ще бъдат изличени от картата."

Тополица, 27 октомври 1964 г. – Кинчо

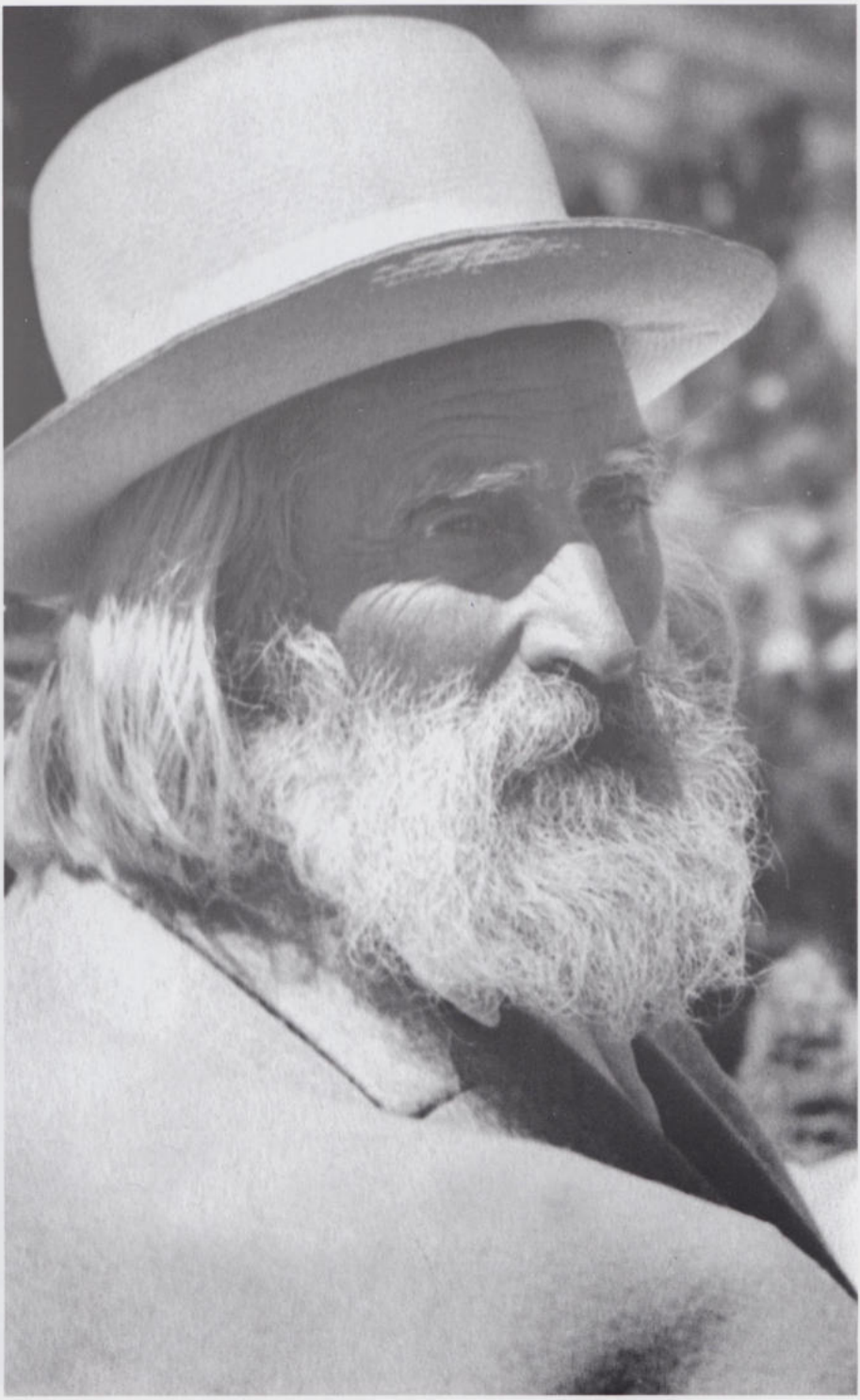

1. Учителят Дънов

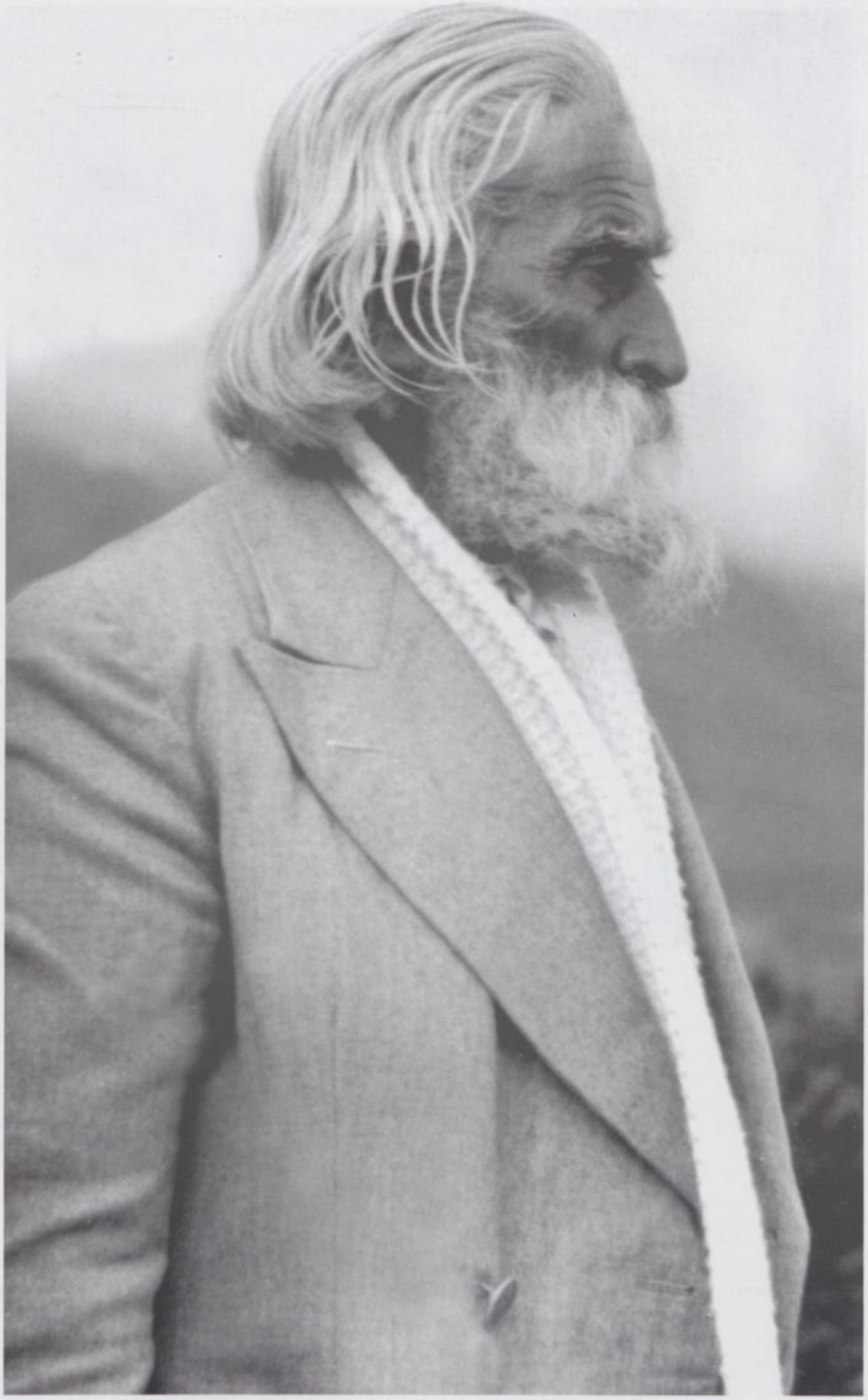

2. Учителят Дънов на Рила

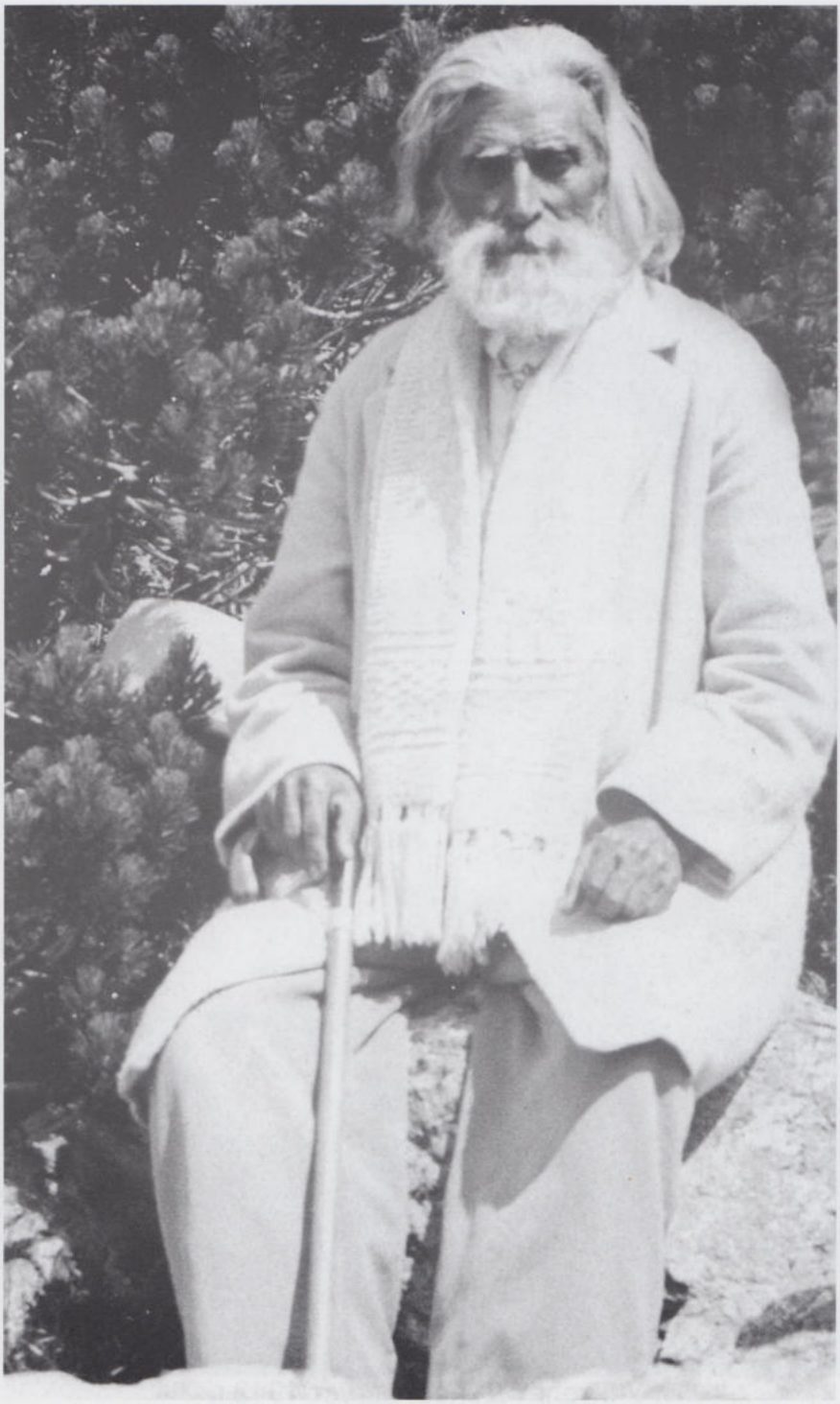

3. Учителят Дънов на Рила, 1 август 1932 г.

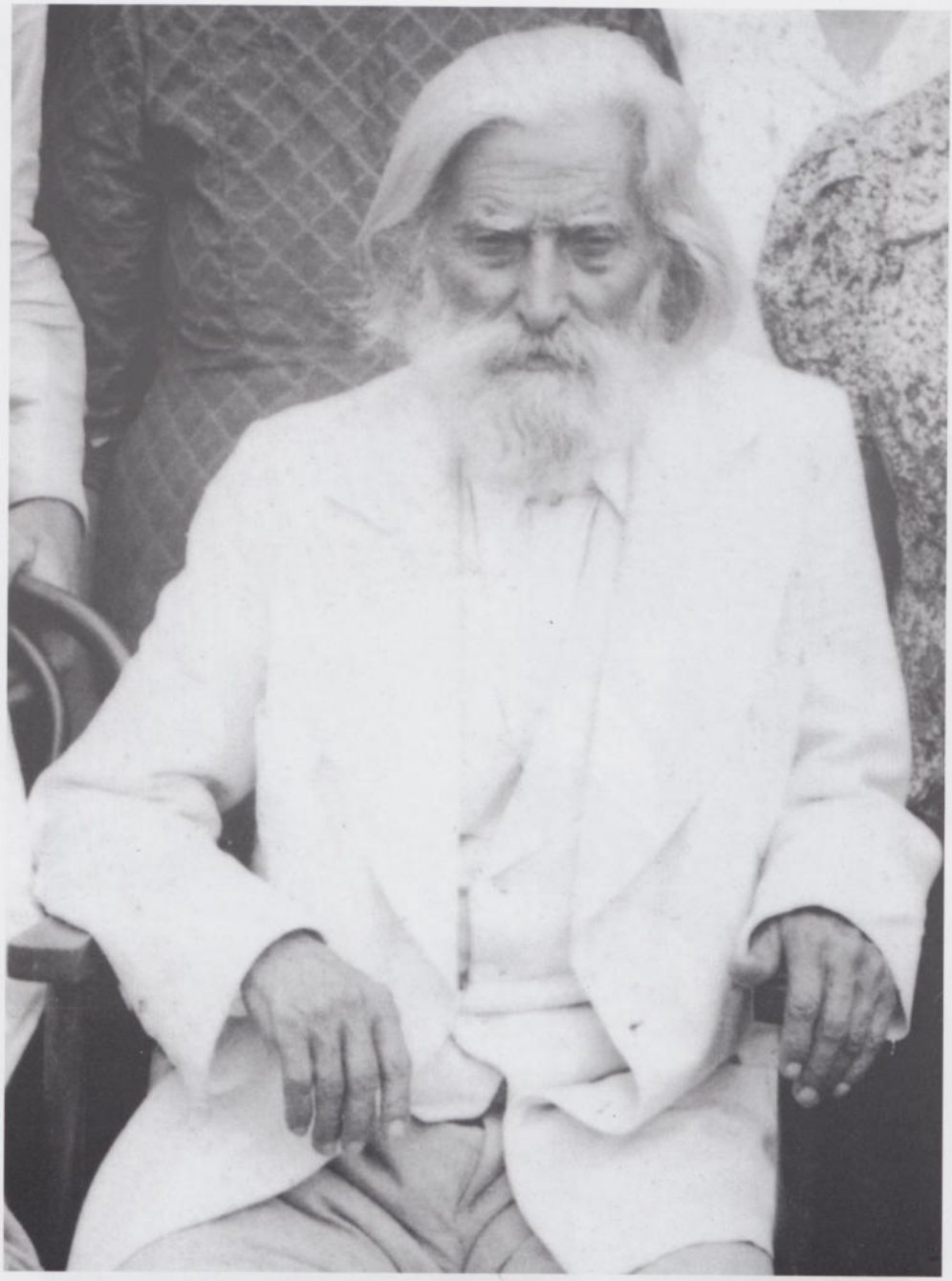

4. Учителят Дънов, август 1942 г.

5. Олга Славчева като младо момиче

6. Олга Славчева като ученичка - вляво

7. Олга Славчева с приятели - вдясно, 5 юли 1916 г.

8. Олга Славчева Динкова
- снимка от дипломата, 12 юли 1928 г.

9. Олга Славчева - студентка, със студентската шапка

10. Олга Славчева с приятелка - вляво

11. Олга Славчева на Рила

12. Олга Славчева, млада и жизнерадостна

13. Олга Славчева като учителка

14. Олга Славчева при извора на Дианабад.
София, 27 юли 1927 г.

15. Олга Славчева , Кръстю Христов, Учителя в гръб
и Люба Аламанчева

16. Олга Славчева на Изгрева. Вдясно до нея е Кръстю Христов, Учителя в гръб, Люба Аламанчева, Тодора Юрданова, Милка Аламанчева

17. Учителят и Олга Славчева на Изгрева, 1938 г.
Зад Учителя е Тодора Юрданова

18. Учителят и Олга Славчева на Изгрева, 1938 г.
Между тях е Милка Аламанчева

19. Олга Славчева на събора в Айтос 1942 г., горе вляво. Учителят е в средата.

20. Олга Славчева на последния ред, пета, с бяла блуза в групата от г. Ямбол. Учителят е в средата - 28 август 1942 г.

21. Олга Славчева и Наталия Чакова

22. Олга Славчева и Димитър Янушев всред царевицата

23. Олга Славчева на Изгрева в градина от цветя -
27 август 1939 г.

24. Олга Славчева е трета вляво с Наталия Чакова пред чешмата “Сърничката”

25. Олга на Паневритмия на Изгрева, в средата с костюма - 28 август 1942 г.

26. Олга на Паневритмия на Изгрева, с бялата рокля трета поред - на събора 1939 г.

27. Олга Славчева пред палатката на Второто езеро на Рила

28. Олга Славчева на извора „Махабур"с Учителя. Тя е над него с бяла шапка - 13.08.1931 г.

29. Олга Славчева при извора „Махабур"с Учителя - 13.08.1931 г.

30. Олга Славчева при извора „Махабур"с група и Учителя. Тя е вдясно препасана с колан

31. Олга Славчева в бяла рокля с Учителя и приятели отиват на Паневритмия

32. Учителят и Олга с приятели се връщат от екскурзия

33. Учителят и Олга с приятели слизат към лагера

34. Групата се насочва към лагера. Олга е до Учителя

35. Учителят в средата, а отдясно е Олга Славчева

36. Учителят и Олга с приятелите

37. Олга, Учителят и приятелите

38. Учителят и Олга Славчева с приятелите

39. Олга, вляво, с приятелите и Учителя

40. Олга, в дясно, с приятелите

41. На братски обяд на Рила - Олга е в средата

42. Олга, в средата, с приятели

43. Олга, вляво, до нея Юрданка Жекова, Анна Динева и Сийка Динева

44. Олга с приятели на Рила - вдясно, с бяла рокля

45. На езерото “Сърцето”. Олга, вляво, с бялата рокля и русата коса

46. Буча Бехар, Олга Славчева, Учителят на обяд на Изгрева

47. На Изгрева всички пеят. Олга в средата, вдясно от нея е Весела Несторова

48. На Рила, 1.08.1932 г. - Олга, седнала вдясно, с Учителя и приятели

49. С приятели всред езерото. Олга е вдясно с бялата рокля. Изправеният мъж е Крюгер Дерлитански като млад.

50. Олга с дългата бяла рокля с приятели

51. Учителя Дънов на първата разходка след оздравяването му от побоя, до извора "Ръцете" - 12.08.1936 г. Рила.
Олга, вдясно горе, с бялата жилетка.

52. Учителя Дънов, на първата разходка след оздравяването от нанесения му побой, до извора "Ръцете" - 12.08.1936 г. Рила. Олга, вдясно горе, с бялата жилетка.

53. Учителя Дънов на първата разходка след оздравяването му от побоя, до извора "Ръцете" - 12.08.1936 г., Рила. Олга, вдясно горе, с бялата жилетка. Всички пеят.

54. Учителят говори на групата. Олга Славчева е горе в средата, с бялата жилетка и шапка на главата.

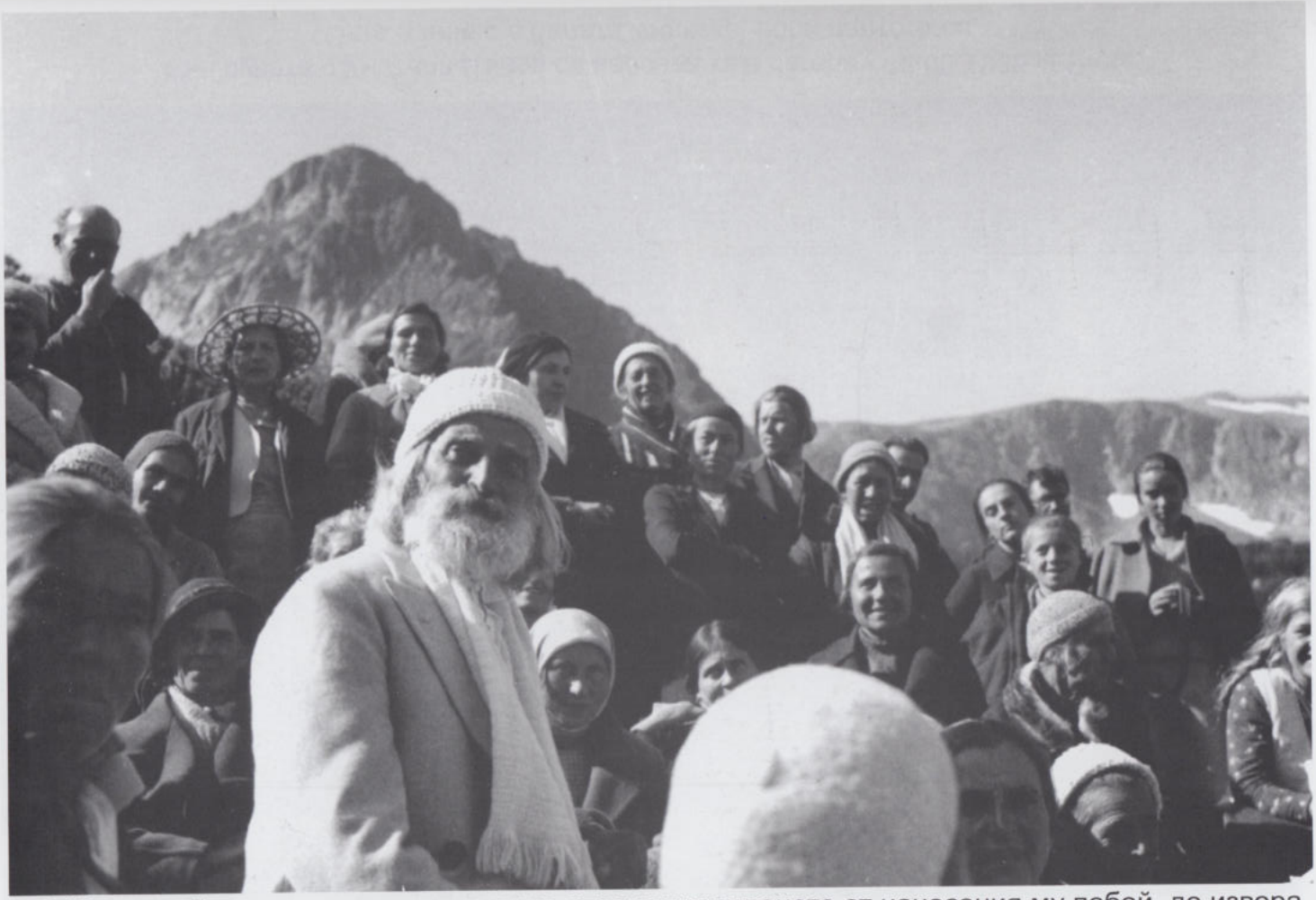

55. Учителя Дънов на първата разходка след оздравяването от нанесения му побой, до извора "Ръцете" - 12.08.1936 г., Рила. Олга, вдясно горе, с бялото елече и рокля на цветчета.

56. Групата с Учителя Дънов се насочва към лагера - 12.08.1936 г., Рила.
Олга е вляво с бялата жилетка, носи палтото си.

57. Групата с Учителя се отправя към лагера. Олга е вляво с бяла жилетка, държи дрехите си.

58. Петър Манев и Олга Славчева наблюдават как Георги Томалевски изчуква с длето “Север - Юг”.

59. Общ изглед на Спиралата и нейното значение.

60. Олга Славчева до извора “Ръцете” на Рила.

61. Бивака на Витоша 12.08.1936 г. Цеко Етугов с Учителя и приятели

62. Бивака на Витоша 12.08.1936 г. Цеко Етугов в профил с Учителя и приятели

63. Спаска Панайотова

64. Татяна Влаева

7.

ОЛГА СЛАВЧЕВА В „ИЗГРЕВЪТ ...”

Бележки, текстове, снимки

7.1. БЕЛЕЖКИ НА СЪСТАВИТЕЛЯ НА „ИЗГРЕВЪТ...” ЗА ОЛГА СЛАВЧЕВА В ТОМ XXVI

Вергилий Кръстев

1. В „Изгревът” том IV от 1995 г. на с. 575–576 има очерк, написан от мен, за Олга Славчева. Трябва да се проучи много добре. Важи и за днес през 2012 г., м. октомври.

2. В поредицата на „Изгревът” за нея са публикувани много неща.

Така например в „Изгревът” том I (I-во издание, 1993 г.), с. 210–213 – „Думите на Паневритмията” от Мария Тодорова или в „Изгревът” том I (II–ро издание, 2011 г.), с. 242–246.

3. В „Изгревът” том III на с. 100–106 има 7 материала от Борис Николов за Олга Славчева. Трябва да се проучат много добре.

4. В „Изгревът” том VII на с. 147–148 има очерк за Олга Славчева от Драган Петков. Проучете го добре.

5. „Кога и как бе създадена Паневритмията?”, виж в „Изгревът” том I (I–во издание, 1993 г.), с. 550–556, а за текста на Олга за Паневритмията, виж на с. 554 или в „Изгревът” том I (II–ро издание, 2011 г.), с. 644–650.

6. В „Изгревът” том II, на с. 381 виж „Чай с лимон”, на с. 384 – „Заклинанията”. Това са случки за Олга Славчева, разказани от Борис Николов.

7. В „Изгревът” том IV, с. 78–79 има разказ „За празника” за Олга Славчева от Галилей Величков.

8. В „Изгревът” том IX, с. 156–159 е „Как се създаде Паневритмията” от Елена Андреева. А на с. 158 е описано как е създаден текста.

9. В „Изгревът” том IX има бележки за Олга Славчева от Елена Андреева на с. 188–189.

10. В „Изгревът” том XVI, който е том за Пеню Ганев, има няколко разказа от него за нея. Те са записани на магнетофона ми – „Литературното творчество на Олга Славчева”, с. 70–71. Всичко разказано от Пеню е верно. Аз съм го проверил. Целта бе да се разбие нейният архив, за да се затрие и да няма следа. И това се направи от т.н. братя. Унищожиха всичко от омраза, че тя бе създала нещо. Или по-точно творческия дух се бе излял от нея във вид на поезия. Затова разбиха всичко и в мен дойдоха неща, които в момента не им трябваха и смятаха, че са безполезни. Затова ми ги предадоха да ги съхранявам.

11. „Малката буболечка не е съгласна” – „Изгревът” том XVI от с. 71–72. Музикантите да го проучат добре. Вие да не мислите, че някой музикант да си е купил този том XVI и да го е прочел? Това е изключено, макар че аз ги качих за пръв път на сцената през 1990 г.

12. На с. 126–128 в Изгревът” том XVI – „Малката буболечка”, е историята на тази песен на Олга Славчева. А къде са музикантите да проучат това? Няма ги.

13. В „Изгревът” том XVI за Пеню Ганев на с. 158 съм публикувал музикалния текст на „Малката буболечка” по песнарката на Мария Тодорова, а на с. 159 съм публикувал нотния текст по Пеню Ганев. Така че ги има и двете за доказателство, че разказа на Пеню е верен.

14. В разказите за Олга Славчева най-точен бе Пеню Ганев. Той си беше свършил отлично работата, но другите след него се явиха, за да разрушат всичко, за да няма следа. И успяха.

15. Снимки за Олга Славчева бяха събирани една по една в разстояние на 40 години. Някои от тях бяха публикувани в „Изгревът", том XVI, XVII, XXI, XXII, XXIV, том I – второ издание. Тези снимки сега са подредени за този том.

16. Притежавам един ръкопис от ръката на Олга Славчева, озаглавен „Слово от Учителя, отнасящо се лично за Хелмира и Асинета, изказано през ред години." Тя ги е описала по точки, които ние ще публикуваме. Това всичко е вярно, което е написано.

17. В едно писмо на Боян Боев до Олга Славчева от 12.III.1942 г., където е учителка в с. Мисловщица, Трънско Околие, съобщава за наставленията на Учителя за нейната работа. Ще публикуваме това писмо.

18. В писмо на Боян Боев до Олга Славчева от 27.II.1944 г., съобщава, че Учителя е в Мърчаево от 14 януари 1944 г.

Това писмо е не само важно за Олга, понеже Учителя одобрява това, което работи, но и за света. Има пояснение за мира, за войната, за промяна на живота след войната.

19. Попаднахме на нещо, което от години търсим. В „Изгревът" т.ом I от 1993 г. сме публикували накрая нотния текст на песента „Писмото" от Учителя, заедно с думите.

20. Историята на тази песен е описана в „Изгревът" том III, с. 332–335, която я свързват с устави и организация.

21. За своеволията на т.н. ученици, виж в „Изгревът" том III, с. 335–339 – „Уставът на Русенското Братство".

22. За съдбата на Русенското Братство ще прочетете в „Изгревът" том VI, с. 664–700 от Марийка Марашлиева. Провалът е описан много добре. Тук се споменава за устави и за членски карти на общество Бяло Братство. Но тези членски карти бяха изчезнали, и това, което говорехме, казваха, че сме си го измислили.

23. Тук в архива на Олга Славчева намерихме членска карта № 969, с гербова марка и платен членски внос от 1925–1926 г. на името на Олга Славчева. Представяме я в раздела сканирани документи, вж т. 1.6.3.9.

24. Тогава ще си отворите „Изгревът" том III на с. 332, още от 1995 г. сме публикували заглавната страница на Уставът и почерка на Учителя за „Писмото". За документация към с. 333–334.

25. През 2011 г. публикувахме в „Изгревът" том I (II–ро издание, 2011 г.), с. 823–824 нотния текст на „Писмото", както и текста на „Писмото" с почерка на Учителя до „Учениците на Великото Бяло Братство".

До днес никой не изпълнява думите на Великия Учител. А защо? Защото не Го смятат за такъв, а за някакъв си проповедник.

26. Вижте сканираната членска карта. Отпред е написано „Общество Бяло Братство". Дадена е емблемата с котвата, но не са дадени думите „Глава на Твоето Слово е Истината".

Отдолу е написано: Членска карта на Олга Славчева от общество Бяло Братство – Централа, гр. Русе.

В средата е залепена гербова марка от 3 лева. Написано е гр. Русе, 10 август 1926 г. Председател с подпис „Никола Ватев, а секретар Петко Епитропов. Сложен е печат на „Общество Бяло Братство" – гр. Русе.

На втората страница е отбелязано, че е платен членски внос 60 лв. от 1 септември 1925 г. до 1 септември 1926 г. Касиер Иван Дойнов. Има графи за плащане до 1930 г.

27. В „Изгревът" том VI, с. 640–649 има очерк за Олга Славчева и разказани случки за нея, както и писма до Марийка Марашлиева. Навремето ме питаха кому е нужно това, което отпечатвам. Ето, дойде това време, че е нужно на самата Олга Славчева.

28. Публикуваме копиран печатния оригинал на „Паневритмия" от 1935 г. от Асавита и стихове за песни.

29. Публикуваме и копиран печатния оригинал на „Асавита: Божествена песен" от Хелмира със стария ръкопис.

А историята на Асавита и Хелмира ще научите в „Изгревът" том I (II–ро издание, 2011 г.), с. 244–245.

30. Представяме ви едно писмо от Анина Бертоли, която пише от Париж на 8.XI.1954 г. до Олга Славчева, която разказва за своята работа, за Михаил Иванов, поставя въпроси за неуточнени неща от Паневритмията.

31. В писмо от 27.I.1955 г. до Олга Славчева, Анина Бертоли повдига въпроси за изясняване на някои положения при играта на Паневритмията.

32. Според Елена Андреева, то Анина Бертоли е забелязала, че не е описана точно Паневритмията, и тя е причината да се съберат 3–те сестри и да дадат новия текст. Това е описано в „Изгревът" том VII, с. 660–661 – „Паневритмия в Париж". Издаден превод на френски език от Анина Бертоли и с рисунки, показвана от Елена на български художник. Издадена е на циклостил, което притежавам за архив.

Виж в „Изгревът" – том I (I–во издание, 1993 г.), с. 254–256 или в „Изгревът" том I (II–ро издание, 2011 г.), с. 649–650.

33. През 2011 г. бе решено да се издаде един том на „Изгревът" за Олга Славчева. Решението е взето, но трябват хора, които да го осъществят. Прегледах за 3–4 месеца нейният архив. Направих си план и започнах да действувам. Но това са думи. А да се придвижи това е непосилно за един човек. Дойдоха и сътрудниците. Без тях не може да се стори нищо. Разбирате ли това? Нищо без тях.

34. Започнах да търся „Екскурзиите". Но тях ги нямаше. Те бяха разбити умишлено, за да изчезнат. Онзи, който се докопваше до тях, имаше една цел – те да изчезнат. Първият опит се състоеше в това да ги препишат на пишеща машина. Това го направи **Сава Калименов**, и започнаха да ги разпространяват. А защо? Да се покаже, че нещо се прави. А тогава милицията и властта правеше всеки месец обиски и унищожаваше всичко, до което се докопа. Аз бях против това. Но материалите не бяха в мен. Преписваха ги, разчитаха ги, и ги променяха. Оправдаваха се, че не може да разчитат почерка. Това не беше вярно. **Искаха да пробият, за да изменят, за да може да изтече творческия дух от нейното творчество. И го направиха.** Попаднаха ми някои страници от „Екскурзиите". Нищо не можех да разбера, защото бяха променени.

35. Още не мога да си обясня, как така ръкописите на Олга за екскурзиите с Учителя дойдоха при мен. Години наред ги нямаше. Що разправии съм имал със Сава Калименов и Борис Николов за материалите на Олга! **Пеню Ганев** ми разказваше историята на нейния архив. Всички се учудваха откъде знам тези работи. И накрая дойдоха не един, а два–три преписа на пишеща машина. Накрая изскочиха изневиделица самите оригинали. Някой ги спусна от небето. Взеха ги от крадците и ми ги донесоха. Аз седя, гледам и не вярвам на очите си! Пред мен са оригиналите! Вие това можете ли да изтърпите? Няма да можете!

36. Един–два месеца ги подреждам, правя опис. Имах оригинала и имах 2 преписа на пишеща машина. Сава Калименов ги беше разчел, но беше ги променил, защото не звучали добре. Реших, че неговия препис ще послужи за разчитане на оригинала. Така и стана. Яви се момче, което четеше една от страниците на пишеща машина на Сава Калименов, а после сравняваше с оригинала. Така се научи да разчита оригинала. Накрая ми каза така: **„При Олга е поезия, а при Сава Калименов е проза**." Беше уловил точно, че при преписа бяха изменили думите и чрез тях **беше изчезнал Духът на творчеството**. Ето защо от поезия беше станал на проза.

37. Следващия материал бяха нейните спомени за Школата. В едно писмо до Борис Николов съобщава, че е приключила **един труд от 40 години**. Аз този материал го нямах. Бяха го прибрали, за да могат да го променят.

Но този материал един ден го намерих на пода. Н**якой го беше оставил.** В апартамента ми никой не бе влизал. Аз живеех сам и с никого не контактувах. При мен никой не идваше, само моите сътрудници ме намираха. **И така този материал дойде изневиделица!** Дойде, предадоха ми го и аз го придвижих. Той беше набран, направена бе корекция. И подготвен за печат.

38. Най–голямото ми затруднение бе със снимките на Олга. Има ги, а после изчезват. Криеха ги от мен. Целта е да ме ядосат, защото чак тогава се пропуквам и от мен **изтича енергия**, която **тези разбойници улавят** и се хранят с нея. Това е механизмът за сега.

39. Искам да благодаря на всички сътрудници! Без тях нямаше да излезне нито един том. Заради тях излизат.

40. От Олга има много тетрадки с поезия, които ще напълнят цели два тома от „Изгревът". Но трябват сътрудници, трябват средства за издаване. И накрая трябва да дойдат читателите на „Изгревът".

41. Преди няколко години направих три концерт–рецитала за историята на Паневритмията – от 30.IX.2006 г., 18.XI.2006 г., 31.III.2007 г. Те са качени на интернет страницата на „Изгревът" – **http://www.izgrevat.com**.

Освен това са преведени на руски език, френски и английски. Към тях добавихме и музиката на Паневритмията в аранжимент на Филип Стоицев от 1972 г., както и текста й на английски, преведен от Весела Несторова. Пуснахме и архивния филм с Паневритмията от 1947 г. с оператор Георги Парлапанов и музика на Филип Стоицев.

42. Това е един опит да възстановим не само Паневритмията, но и да възстановим спомена към Олга Славчева. Тя заслужава.

43. Дано мога да си изпълня задълженията към нея. Искам да ме освободят. А тези останалите са се наредили на опашка и всеки си чака реда. Чака, за да се докопа до мен, да се вкопчи в мен и не ме пуща докато не му свърша работата. Да полудее човек от тях!

44. Имам задължение към всички. Имам тежка карма към всички. А искам да се разплатя, за да ме освободят. И да побегна надалече, и да се върна в моята Родина. Тази земя тук, не е моя Родина. Тук съм изпратен на заточение и на вечна каторга! Жестока прокоба!.

Затова искам Свобода.

5.IX.2012 г.

Вергилий Кръстев

45. Началото на връзката на Олга Славчева и писмата и до и от Добринка Емануилова виж с. 154 на настоящия том.

46. Олга Славчева има приятелка в Невидимия свят, с която поддържа писмена връзка. Писмата са цяло съкровище за млади момичета, млади жени и за пенсионерки.

47. Олга получава духовното си име **Хелмира** (виж с. 200) и започва да се подписва с него. Под някои от поетичните си творби се подписва с Х., т.е. Хелмира. В настоятият том тези творби не са публикувани - пропуснати са.

48. Олга получава пари в плик от Добринка - тя наистина получава пари, но те са изпратени от Учителя Дънов чрез различни лица.

49. «Гостуване у слънцето» (с. 255) - две души на земята Хелмира и Асавита пристигат на слънцето. А ние научаваме, че Добринка е Асавита.

50. Писмата, които си разменят ги окачват на различни дървета. Това за нас е наивно, но е литературен способ в развитието на действието. Накрая приемат, че пощальони трябва да са хората, а не дърветата на Изгрева. На с. 296 се предлага да бъде Паша Тодорова - стенографската, а по-късно и Боян Боев, но те отказват тази служба.

51. Учителят говори за творческия принцип в природата, който хората приемат като полов въпрос (виж с. 339), но чрез него човека слиза на земята. Някой трябва да те роди и да ти даде тяло. А без тяло на земята не можеш да пребиваваш. Дори Петър Дънов, за да слезе на земята, трябва някой да го зачене и да го роди, но друг начин няма.

52. Олга в влюбена и обичана от Colombo. Тя пише: «Аз съм негова и той е мой». Какво означава това? Днес всеки знае какво означава това. Когато споделят за това с Учителя, той отговаря: «Тя ще има богат материал за писане" (виж с. 386).

53. При Учителя отиват трите сестри Маргарита Давидова, Олга Славчева и Кичка Вълчанова за да искат разрешение да се омъжат, защото вече са на възраст, но той не им разрешава (виж "Изгревът", т. XXIII, с. 537-538). Това е финала на всички целувки, милувки. Те се предават с вдигнати ръце пред онези, които трябва да родят на земята, но Учителят ги спира, защото ще се отклонят от пътя си.

54. Властта забранява събора през 1928 г., който до този момент ежегодно се провежда на 19-25 август. За спирането на събора - виж "Изгревът", т. VI, с. 514-516 за 19 август 1928 г., неделя, описан от Донка Илиева.

55. Учителят знае за решението на властта. Ето защо гласът на Учителя гърми на 27 юли 1928 г. Това е записано от Олга Славчева и може да се прочете на с. 415 и всеки да си го закачи на стената за да го чете сутрин и вечер определението на Учителя за българите: «Българи, груби и присмехулници, варварски народ, дебелоглави и зли човеци. ..... Простаци, по-страшни и от еврейския народ". Не съм срещал по-хубаво определение! Но съм срещал по-страшни неща, които съм публикувал в «Изгревът», като са отбелязани откъде са взети. Цитирал съм точно.

56. Олга Славчева описва спирането на събора на 19 август 1928 г. на с. 422, а на следващата страница - защо някои изгревяни стават врагове на Учителя. Разучете го много добре - това важи и за днес, и за утре.

57. На с. 426 Олга заявява, че и след 20 г. тя още не знае коя е Асавита и не се е срещала с нея, но е уговорена среща при Учителя. И така завършва кореспонденцията между Хелмира и Асавита. Така завършва тази литературна форма на изложение.

58. Коя е Асавита? Тя е от Невидимия свят и диктува писмата си на Олга, а тя ги записва и ги предава на Жечо да ги напише на пишуща машина. Тези писма са отпечатани тук и в бъдеще ще бъдат изучавани.

59. Ръкописът на Олга Славчева е работен в продължение на **40 години**. Аз го предадох на Николай Бояджиев от гр. Правец за да го разчете и въведе на компютър си. Направо е удивително, как можа да го разчете и набере. Проверката на текста е направена с помощта на Найден Найденов, също от гр. Правец. Много трудна работа, с която и двамата са се справили отлично!

60. Последните години враговете на «Изгревът...» вървят и говорят, че томовете са «жълта преса», с измислени неща. Като доказателство, че материалите в него са непроменени ръкописи сме ги включили в по-голямата си част като сканирани документи, с което се надяваме да запушим устата на злосторниците. Нашите бележки са въведени в прави скоби.

61. Екскурзиите с Учителя са описани и подбрани от Олга Славчева (виж с. 499-697.

62. Публикуваната "Паневритмия", с името Асинета е сканиран материал (виж с. 724).

63. А името Асавита е в публикуваната книга - също като сканиран документ от с. 737.

64. "Изгревът", т. XXVI е голяма сграда. Вие не можете да се качите на 26 етаж, ако не сте започнали да се изкачвате от етаж 1., после следващия и т.н.

65. Изучаването на "Изгревът..." е много трудна работа. По 3 тома на година, прочетени по 3 пъти. А за 26 тома трябват 8 години. Без тях няма да ви се отвори "Изгревът". Той е заключен с 9 катинара, а отключат ли се ще влезете във вътрешната Школа на Учителя. А това е пътят на Школата.

66. Кой е Учителя - ще си го прочетете от "Изгревът", т. I. 2.изд.2011, с. 795-798.

67. Благодаря на сътрудниците и на онези, които съдействаха за "Изгревът", т. XXVI. Без тях не може да направи нито крачка напред. А има още много дълъг път.

68. Благодаря на всички онези, които ни помагаха от Невидимия свят. Потърсете и ми предайте онези материали, които бяха задържани от злосторниците на "Изгрева", за които учителят Дънов ги нарича така; "Мой мили разбойници на света, от памти века, та чак до сега".

Амин

30 октомври 2012 г.
гр. Своге

д-р Вергилий Кръстев

7.2. ТЕКСТОВЕ В „ИЗГРЕВЪТ..." ОТ И ЗА ОЛГА СЛАВЧЕВА

1993, **т. 1**

1. *Андреева*, Елена. Кога и как бе създадена Паневритмията? – В: Изгревът.... Т. 1. София: Библ. Житен клас, 1993, с. 554.

2. *Тодорова*, Мария. Думите на Паневритмията – на Олга Славчева от "Изгрева" и на Асавита от Божествения свят. – В: Изгревът.... Т. 1. София: Библ. Житен клас, 1993, с. 210–213.

1995, **т. 2**

3. *Николов*, Борис. Чай с лимон. – В: Изгревът.... Т. 2. София: Библ. Житен клас, 1995, с. 381.

4. *Николов*, Борис. Заклинанията. – В: Изгревът.... Т. 2. София: Библ. Житен клас, 1995, с. 384.

1995, **т. 3**

5. *Николов*, Борис. Олга Славчева. – В: Изгревът.... Т. 3. София: Библ. Житен клас, 1995, с. 100–106.

1995, **т. 4**

6. *Величков*, Галилей. За празника. – В: Изгревът.... Т. 4. София: Библ. Житен клас, 1995, с. 78–79.

7. *Кръстев*, Вергилий. Олга Славчева. – В: Изгревът.... Т. 4. София: Библ. Житен клас, 1995, с. 575–576.

1996, **т. 6**

8. *Марашлиева*, Марийка. Олга Славчева. – В: Изгревът.... Т. 6. София: Библ. Житен клас, 1996, с. 640–649.

1997, **т. 7**

9. *Петков*, Драган. Олга Славчева. – В: Изгревът.... Т. 7. София: Библ. Житен клас, 1997, с. 147–148.

1999, **т. 9**

10. *Андреева*, Елена. Бележки за Олга Славчева. – В: Изгревът.... Т. 9. София: Библ. Житен клас, 1999, с. 188–189.

11. *Андреева*, Елена. Как се създаде Паневритмията. – В: Изгревът.... Т. 9. София: Библ. Житен клас, 1999, с. 158.

2002, **т. 16**

12. *Ганев*, Пеню. Литературното творчество на Олга Славчева. – В: Изгревът.... Т. 16. София: Библ. Житен клас, 2002, с. 70–72

13. *Славчева*, Олга. Малката буболечица. – В: Изгревът.... Т. 16. София: Библ. Житен клас, 2002, с. 158–159: ноти.

7.3. СНИМКИ НА ОЛГА СЛАВЧЕВА В „ИЗГРЕВЪТ...”

2002, **т. 16**
Изгревът.... Т. 16. София: Библ. Житен клас, 2002. – № 12.

2003, **т. 17**
Изгревът .... Т. 17. София: Библ. Житен клас, 2003. – № 34, 39.

2005, **т. 21**
Изгревът ... Т. 21. София: Библ. Житен клас, 2005. – № 13, 14, 15, 16, 17, 18.

2005, **т. 22**
Изгревът ... Т. 22. София: Библ. Житен клас, 2005. – № 30.

2008, **т. 24**
Изгревът ... Т. 24. София: Библ. Житен клас, 2008. – № 132, 134 /слизат с Учителя/

2011, **т. 1**. 2. изд.
Изгревът ... Т. 1. 2. изд. София: Библ. Житен клас , 2011. – № 72.

8. ДУХЪТ НА ИСТИНАТА В СЛОВОТО НА ВСЕМИРОВИЯ УЧИТЕЛ БЕИНСА ДУНО И ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО В ДЕЯНИЯТА ЧЕЛОВЕЧЕСКИ

„Ние сме от Бога,
Който познава Бога, нас слуша,
Който не е от Бога, не ни слуша.
От това познаваме Духът на Истината
и Духът на Заблуждението."
(I Йоаново послание 4:6)

8.1. Евангелистите и "Изгревът...", том XXIV

8.2. Историята на книгата „Изгревът на Бялото Братство – пее и свири, учи и живее" от том I до том XXIV и проявата й в концерт-рециталите

автор и съставител
Вергилий Кръстев

8.1. ЕВАНГЕЛИСТИТЕ И "ИЗГРЕВЪТ", том XXIV

8.1.1. ЗАЩО ЕВАНГЕЛИСТИТЕ-МЕТОДИСТИ ОТХВЪРЛИХА „ИЗГРЕВЪТ", ТОМ XXIV?

Вергилий Кръстев

1. „Изгревът", том XXIV излезе от печат на 15 януари 2009 г. Той бе подготвян от мен в разстояние на 3 години. Сътрудниците са отбелязани накрая, за което им благодаря!

2. Този том бе за „Учителя Дънов и евангелистите-методисти". Съдържанието е подробно и ще го намерите на с. 905-923. И никой не може да се оправдае, че не знае за какво се говори в този том.

3. В този том са приложени на 161 страници снимки, които не бихте срещнали на друго място. Тези снимки бяха изкарани в голям формат А3 – 45/40 см, залепени на картони 100/70 см, и бяха представени на 5 концерт-рецитала през 2010 г., които бяха за евангелистите-методисти и връзката им с Учителя Дънов.

4. Идеята за „Изгревът", том XXIV бе дадена от Онзи, Който ръководеше от Невидимия свят поредицата „Изгревът". А кой е Той, ще прочетете на с. 477. Точно **написано и го научете наизуст.**

5. Да се намери човекът, който да свърши една такава работа, трябва да бъде роден и да получи тяло от двата рода, което да има качества и да може да издържи. Виж с. 475-476.

6. Човек преди да бъде изпратен на Земята и да се роди като човек, трябва да има връзка от хилядолетия с онези, които бяха по времето на Мойсея и Христа (виж с. 401-402, т. 38, 39, 40)

7. Редица поколения подготвят онзи представител, който ще участвува в „Изгревът", том XXIV. Това бе Павел Василев. (Виж с. 478 до с. 480, от т. 1-23, както и с. 338-343)

8. А защо Павел Василев реши да участвува в „Изгревът", том XXIV, виж на с. 343-346.

9. Могат ли да се „присадят" и „ашладисат" евангелистите-методисти в „Изгревът"? Виж с. 399-401.

10. Ще излъчат ли свой представител, който да чете Словото на Учителя Дънов и „Изгревът"? Виж с. 402-403.

11. Връзката на евангелистите-методисти и Учителят Дънов е показана много добре с документи и снимки. По-добра концепция не може да бъде измислена и накрая да бъде осъществена. Това е моето категорично мнение. В тази книга има Дух и Сила, защото е сътворена от Христовия Дух.

12. Прибрах книгата от печатницата в тираж от 1 000 броя. Взех си всичките възможни пособия за издаването на този том в нови тиражи. Така че аз бях подготвен за всички очаквани обрати. И те дойдоха.

13. Ръководителят на евангелистите-методисти, който живееше във Варна отхвърли „Изгревът", том XXIV. По негово нареждане и другите пастори в България я отхвърлиха. Вместо да използват вълната, то те се

завряха под нея. Аз бях оставил на Павел Василев към 200 броя, които трябваше да раздаде в страната, и то безплатно.

14. Нито един евангелист, получил безплатно тази книга не е попитал колко струва, кой я финансира. Няма такова нещо! – Взимат книгата, не я четат и я отхвърлят. А защо? Не искат да я има. Но тя е на видело и е отпечатана по програмата на „Изгревът".

Не можете да се измъкнете, че не знаете.

15. Спомням си, че бях поканен на един концерт в салона на ул. „Раковски" в църквата на д-р Лонг. Влизам и какво виждам? Един голям цветен портрет на Д-р Лонг – широк 2 метра и дълъг към 3 метра, захвърлен с главата надолу по стълби, водещи надолу, към мазето. Гледам, гледам и не мога да повярвам, че това го има в София. И тогава разбрах, че щом са захвърлили хубавия цветен портрет на Д-р Лонг, ще захвърлят по същия начин и „Изгревът", том XXIV. Движеха ги едни и същи сили. И те им се подчиняваха безотказно.

16. През 2010 г. направих 5 концерт-рецитали за евангелистите-методисти, като сценария бе въз основа на „Изгревът", том XXIV. На сцената бяха поставени портретите – 45/40 см, които са публикувани в книгата. Изпълниха се евангелски песни, които Петър Дънов е препоръчвал. Това е описано на с. 434-438, с приложения на евангелски песни от с. 439-454.

17. Тези 5 концерт-рецитали бяха издадени на компактдискове (по 2 диска за всеки концерт – I и II част) и раздавани безплатно. Качени бяха и на интернет страницата на „Изгревът" - http://www.izgrevat.com

Това е реализирано от мен чрез програмата на „Изгревът".

18. Подготвих един материал - описание на 5-те концерт-рецитали през 2010 г., и за публикация в „Изгревът", том XXV – с необходимите разкази и приложения. Дано има място в този том!

19. Тези бележки бяха приготвени за ония, които приемат „Изгревът", че е Третият завет на Бога към днешното и утрешно човечество. То е предназначено, именно, за тях. Но не и за онези, които го отхвърлят. В никакъв случай! Те ще бъдат отхвърлени от човечеството с хилядолетия.

20. Защо евангелистите-методисти отхвърлиха „Изгревът", том XXIV? Трябва да се проучи много добре с. 401: т. 38 и т. 39, за да разберете, че тук няма случайни неща. А те са закономерни и последователни. Така Старият Завет преминава в Новият Завет – това го е казал апостол Павел (Послание към Коринтяни 3:14). А пък аз казвам, че Новият Завет преминава в „Изгревът", който е Пътят Господен на Земята.

Той е Третият Завет.

И да искате, не можете да го отхвърлите, защото Святият Дух го е сътворил.

21. Аз съм само съставител на „Изгревът", но друг е Този, Който го ръководи, и името Му е написано на с. 477 в том XXIV.

22. Помолих Павел Василев да напише свое изложение и да разкаже как евангелистите-методисти отхвърлиха „Изгревът", том XXIV. Измъчи се много, докато го написа. Изстрада много, и бе напълно разочарован от всички. Искате примери? – Ето ги:

На всеки концерт-рецитал през 2010 г., на брой 5, на Павел Василев предавах покани за предстоящия концерт, за да ги раздаде на свои познати. Ето как се развиха събитията.

Отначало, за 1-я концерт-рецитал поиска 40 покани. Раздаде ги на своите познати, но дойдоха на концерта само 5 човека. А залата бе препълнена с 300 човека.

За 2-я концерт-рецитал поиска 20 покани, раздаде ги и дойдоха 4 човека.

За 3-я концерт-рецитал поиска 10 покани и дойдоха 4 човека.

За 4-я концерт-рецитал му предадох 10 покани и дойдоха също 4 човека.

За 5-я концерт-рецитал поиска 5 покани и дойдоха 3 човека.

Когато след време чуете тези 5 концерт-рецитали на компактдискове, които подготвяме да ги пуснем и раздадем през месец май 2011 г., тогава ще си отговорите на въпроса защо се случва всичко това. А сега тези 5 концерт-рецитали ще ги издадем на компактдискове, на 10 диска, които ще се раздават безплатно на онези, които четат „Изгревът". Аз ги раздавам, защото познавам хората. Вие може да ги намерите и на интернет страницата на „Изгревът" - http://www.izgrevat.com. Те са качени там.

23. Павел Василев е представител на евангелистите-методисти за „Изгревът", том XXIV. Той е правнук на първия евангелист в България Гаврил Илиев по майчина линия. Цялата тази родова редица от личности, родени в България, накрая намериха човека чрез когото да се реализират.

А да се реализира всичко това на Земята, е от трудно по-трудно. Да се свържеш със Святият Дух – това е първото нещо. А второто е да станеш проводник и на трето място – да си изпълнител. Така Святият Дух ще влезе в Словото, ще го оживи, ще му предаде Сила, за да може да действува. Само тогава. Важното е, че те намериха човека, изкараха го напред, и той ги защити достойно, като ми съдействуваше с материали и снимки за този том.

Святият Дух е Онзи, Който навлиза в ума на човека, вкарва светлина в него, и тогава му се отваря ума, за да разбира Писанието. Друг начин няма (Ев. Лука 24:45).

И след това ще можете да се свържете чрез Христовия Дух, Който обединява Небето и Земята, Битието и Небитието. (Послание към евреите 13:8 – Исус Христос е Истият вчера и днес и във веки. (Исус Христос е същият вчера, днес и до веки).

Друг начин няма. И затова Исус казва, че ще бъде с тях до края на века. И това се осъществи чрез „Изгревът", том XXIV.

24. Да се осъществи една Божествена идея, първо тя трябва да бъде хваната чрез ума, да бъде свалена от небесата, където обитава Духът. Тя трябва да изгради вътрешна и външна организация у човека, да се намерят хора, чрез които да се осъществи. А в България това да се случи – една идея да се осъществи на дело, е цяло чудо на чудесата за Земята и цяло знамение за Небето.

25. А Духът казва: „Аз съм един и същий от векове с вас и винаги ще бъда с вас."

Идеята бе свалена, осъществена чрез „Изгревът", том XXIV. Но това стана с цената на много усилия и време. Явиха се много сътрудници и приложиха своя дан и своя дял в изграждането на тази Скиния на Господния Дух. И днес Славата Господня е в него до веки веков.

А „Изгревът", том XXIV е наистина съвременната Скиния на Духът Господен. Той е предназначен за идното човечество, защото днешните човеци се оказаха земни човеци. Той е за идейните човеци, за небесните човеци, слезнали на Земята в плът, но движени от Духа Господен, чрез светлина в ума и чрез Силата на Духа, за да въдворят Царството Божие в собствения си живот. Засега това е най-важното и най-неотложното.

Ето защо в предговора на „Изгревът", том XXIV, започнахме с посвещението за „Новият Завет на Господа Нашего Исуса Христа", написано собственоръчно от Учителя на заглавната страница на Новия Завет (с. 817), на собствената му Библия, издадена през 1885 г. във Виена. Това бе почерка на Петър Дънов. А кой е Петър Дънов, виж на "Изгревът", с. 477. Той е Всемировият Учител на Вселената. Това за пръв път беше изнесено от мен в „Изгревът", том I, в „Космогония и Слово на Всемировия Учител".

Аз бях изпратен, за да свидетелствувам за всичко написано до сега за Школата на Всемировия Учител Беинса Дуно. И го направих. От мен толкова!

8.1.2. КАКВО ПРЕЖИВЯХ С УЧАСТИЕТО МИ В ТОМ XXIV НА „ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО..."

Павел Василев

В разговорите, които имах с Д-р Вергилий Кръстев, се запознах с плана (концепцията) на том XXIV „Изгревът...", който напълно ме удовлетворяваше. Във времето, в мен се очертаха моите задачи и с какво бих могъл да бъда полезен. Аз бях наясно, че няма публикувани и събрани заедно материали върху възникването на методизма, поява на първите методистки мисионери, църкви и училища в България, за най-ранните години от живота на Петър Дънов и връзката Му с Евангелската методистка църква, както и взаимоотношенията между Бялото Братство и Методистката църква.

Постепенно подготовката на исканите от мен материали за том XXIV „Изгревът...", се превърна в мисия на моя настоящ живот.

Аз осъзнах, че целият ми живот – трудности, изпитания, натрупани познания и опитности – не са били случайност, а съм бил подготвян за участието ми в том XXIV.

Това, което Д-р Вергилий Кръстев очакваше да направя по време на работата ми, се отваряше отгоре и аз успявах да напиша. Аз чувствах постоянно помощта от невидимия свят. Зад мен стояха моите родственици, които бяха посветили живота си на Бога чрез работата си в Методистката църква, и всички те ценяха Учителя Петър Дънов и поддържаха връзка с Бялото Братство.

Не мога да не споделя, че до излизането на книгата, преживях един постоянен вътрешен трепет и напрежение. От една страна се радвах, че най-после ще се публикуват материали, които ще покажат мястото на Петър Дънов в методистките среди, и от друга – не можеше да не се вълнувам, как ще се приеме написаното от свещенослужителите и Ръководството на църквата, и дали книгата ще получи желаното от мен разпространение. Истината е, че много лесно и бързо обществото забравя историята от миналото, за която не е писано, и във времето всичко изчезва. Тази е и уникалната роля, която има изданието на поредицата „Изгревът..." със съставител Д-р Вергилий Кръстев и неговия екип.

45 годишният период на атеизъм и постоянно насажданата отрицателна нагласа към Учителя Петър Дънов от Православната църква, оставиха дълбоки рани в духовността на българския народ. За съжаление Ръководството на Методистката църква не познавайки историята за произхода и духовната подготовка, която Петър Дънов получава, както и Неговото учение, вместо да проявят разбиране и да получат самочувствие, бе отрицателно настроена. Тази нагласа в евангелските среди добре познавах и ме тревожеше. В този момент аз получих подкрепа чрез Словото Божие: „Заповядвам ти: бъди силен и смел, да не се плашиш и да не се страхуваш, защото Господ твоя Бог, е с тебе, където и да идеш." (Исус Навин 1:9).

Трябва да се знае, че в периода на подготовка на том XXIV, аз заемах отговорно място в структурата на Методистката църква. От 5-6 години бях избран за член на Централното ръководство на Евангелската методистка епископална църква в България и за Ръководител на миряните за цяла България и на църквата „Д-р А. Лонг" в София. Освен това, бях включен за оперативна работа към офиса на Централното ръководство на църквата.

Много пъти с д-р Вергилий Кръстев разговаряхме как да представя том XXIV пред Ръководството на църквата, за да бъда разбран. И аз бях готов да сторя всичко необходимо, разбирайки, че ако се приеме написаното и се промени отношението на Методистката църква към Учителя Петър Дънов, ще настъпи неминуем духовен подем и обновление.

Така стояха нещата и дойде момента том XXIV да излезе от печат на 15 януари 2009 г. Радвах се заедно с целия екип, работил по създаването на тази необикновена книга. В нея има не само исторически моменти от ранните години от живота на Петър Дънов, но и от възникването на Методистката църква в България. Освен това, съставителят д-р Вергилий Кръстев беше включил много ценни материали: извадки от беседи на Учителя, описани опитности и мисли на Учителя за протестантите, цитати от предходни томове на „Изгревът...", статии от вестници и списания за живота и делото на евангелисти, свързани с Учителя. В края на тома, разделът за Весела Несторова, е изключителен – пътят за нейното духовно израстване от методистките среди до активното й включване в живота на Бялото Братство и ръководството, което получава от Учителя. Снимковият материал беше отлично подготвен.

След излизането на тома, случаят ми се даде много наскоро, за да замина за Варна и се срещнах със суперинтендента на Евангелската методистка епископална църква в България - пастир Бедрос Алтунян. Аз го намерих в кабинета му в църквата. Направих необходимото предисловие и му подадох книгата. Той бе поразен. Първият му въпрос беше: „Какво означава XXIV на корицата?" Виждайки снимките, той ме запита: „Откъде ги имаш?" Тогава отговорих, че аз съм потомък на първия евангелист в България и дядо ми (Йордан Икономов) е методистки пастир. Пастир Алтунян каза само, че това представлява изземване на нашата (църковна) история. Отговорът ми бе: „Това е обща история на Методистката църква и Бялото Братство." Влезна външен човек, разговорът се прекъсна и той скри книгата в бюрото си.

След няколко седмици в разговори по телефона с пастир Алтунян, между другото той ме попита дали имам екземпляри от XXIV том, и мога ли да изпратя на някои от пастирите. Между нас казано, на тези от тях на които държах, вече бях изпратил. На пастира на църквата „Д-р А. Лонг" – Владимир Тодоров, когото много уважавам, в разговор с него му дадох един екземпляр. Д-р Вергилий Кръстев ми беше разрешил да раздам от тома на приятели от църквата и то на тези, които идват на организираните от него концерт-рецитали.

Каква беше реакцията? Пастир Алтунян мълчеше. Някои от пастирите, получили книгата, останаха в мълчание. Обаче, за моя радост, получих и много хубави и сърдечни поздрави и отзиви. За мене беше важно от Суперинтендента да получа разрешение за изпращане на книги по църквите. Междувременно, имах възможността да се срещам с пастири от провинцията, на които бях изпратил том XXIV – но и те мълчаха. До мен дойде и приказката, че пастир Алтунян се е събирал с някои от тях и са разговаряли относно том XXIV. Остана да очаквам идването на епископ Патрик Щрайф от Швейцария по повод провеждането на годишната конференция за 2009 г. в гр. Велико Търново.

На всяка годишна конференция на Методистката църква, ръководителят на миряните има отчетен доклад. Обаче, преди да дойде моя ред, според програмата на конференцията, епископ Патрик Щрайф поиска

да разговаря с мене насаме. Той изрази желание да не разпространявам том XXIV, защото се опасява от разцепление в методистките среди. Разбрах, че това беше внушено от пастир Алтунян на Епископа. За мен, това становище беше сигнал, че Ръководството на църквата отхвърля книгата (никой открито не дойде да ми каже), и тогава аз поисках да бъда освободен от изборните длъжности – Ръководител на миряните в България и като член на Централното ръководство. След изнесения от мен отчет, епископ Патрик Щрайф пред Конференцията ми благодари за дългогодишната ми работа, прегърна ме и ми подшушна, дали има и за него един екземпляр. Разбрах го напълно, защото той е бил професор по Църковна история в Богословската семинария в гр. Женева, Швейцария. От своя страна, от него аз получих негова книга с посвещение. Това беше една размяна на любезности, но важното е, че книгата го е впечатлила и екземпляр от нея ще има и в Швейцария, където е Борда, ръководещ епархията за Средна и Източна Европа и Северна Африка. Такава една книга има и при сина ми в гр. Торонто, Канада.

Така, след близо 10 години активна работа в Методистката църква, останах само Ръководител на миряните в църква „Д-р А. Лонг", а от работата ми в офиса на Централно управление, по мое настояване бях освободен.

От том XXIV „Изгревът..." съм раздал доста екземпляри но мои приятели, които проявяват интерес. Обаче, прави впечатление, че тези хора малко четат. Боли ме, когато готово подготвен текст от труда на целия екип на д-р Вергилий Кръстев им се поднася наготово за повдигане на духовната им култура, а те не четат. В някои от тях направо съм се излъгал. Тъжно е, нали? Много са тези, които въобще не са готови за такива текстове.

Всички тези преживявания и промени, които станаха с мене покрай том XXIV, доста силно се отразиха на здравето ми. Бях атакуван много сериозно. Получих кръвоизлив от язва и прекарах 10 дни в болница. Все още не се чувствам напълно възстановен. Знам, че д-р Вергилий Кръстев и екипът му са имали и те много голямо напрежение и усилия, за което се прекланям пред тях с благодарност. Освен това, те подготвиха и проведоха върху материалите на том XXIV, пет концерт-рецитали, придружени с фотоизложба и тези, които са ги пропуснали, само могат да съжаляват.

В заключение, грешката, която допусна Ръководството на Евангелската методистка епископална църква в България, като ограничи разпространението на том XXIV „Изгревът...", имаше и известна реакция в невидимия свят. Инициаторът за създадените пречки, суперинтендент пастир Бедрос Алтунян, неочаквано за всички ни, на следващата годишна конференция за 2010 г. в гр. Русе от епископ Патрик Щрайф беше **освободен от длъжност, с препоръка да се пенсионира**. С това решение всички планове и виждания за бъдещето на пастир Алтунян рухнаха.

Знам, че нищо не е случайно и това, което стана с том XXIV ще се плати и то много осезателно. Бъдещето ще покаже...

Забележка на д-р Вергилий Кръстев:

Виж „Изгревът", том XXIV, с. 343, № 8.2, с. 478-482 от Павел Василев

8.1.3. ПЕТТЕ КОНЦЕРТ–РЕЦИТАЛИ ЗА ЕВАНГЕЛИСТИТЕ-МЕТОДИСТИ ПО ПРОГРАМАТА НА "ИЗГРЕВЪТ..." ПРЕЗ 2010 г. И ТОМ XXIV

8.1.3.1. КОНЦЕРТ-РЕЦИТАЛИТЕ ЗА ЕВАНГЕЛИСТИТЕ–МЕТОДИСТИ ПРЕЗ 2010 Г.

1. През месец **януари 2009 г.** излезе от печат „Изгревът", **том XXIV**, който бе за евангелистите-методисти. Как беше дадена идеята за този том, е описано много добре. Беше работено около 3 години.

2. А защо можа да се подготви и отпечати, то отговора може да намерите на с. 401, точка 38 и с. 476-477 в „Изгревът", том XXIV.

3. Онзи, Който ръководеше програмата на „Изгревът" ми нареди да подготвя концерт-рецитали по темите от издадения том XXIV. И тогава изобщо не знаех как това ще стане. Постепенно навлезнах в материала и започнах да подготвям сценария за всеки един концерт. Вие да не смятате, че това е много лесно? Напротив, не само е трудно, но дори е невъзможно. Направете опит да прочетете за 1 месец „Изгревът", том XXIV. Направете го. После се запитайте какво сте запомнили. Ще ви посоча пример. За да направя един сценарий за даден концерт-рецитал, е необходимо най-малко един месец. И то за мен, който познава материала, защото е преминал през мене. И трябва някой да стои над тебе и да ръководи всичко, за да завържа отделните случаи в концепция, и накрая да пусна космическия ток да премине през тях, за да се осветят и да светнат, за да се отвори ума на онзи, който чете материала и за онези, които ще го слушат. Много е трудно. Никога не знам как ще тръгне един сценарий и как ще завърши. Друг е Този, Който го движи и пресъздава. Но става чрез мен.

4. За всеки концерт на евангелистите-методисти имаше подходяща фотоизложба. Взети бяха определените от мен снимки, публикувани в „Изгревът", том XXIV и извадени на голям формат А3 – 30/40 см и залепени на подготвени, пак от мен, картони, облепени с бяла хартия – 70/30 см. И 4 снимки, А3 формат, се побираха на един картон, независимо дали бяха вертикално или хоризонтално поставени. За тези 5 концерта на **I-та стълба** бяха окачени класическите снимки на евангелистите – от снимка № 1 до №10, от „Изгревът", том XXIV.

На **II-та стълба** бяха сложени снимките на Петър Дънов със съучениците му в Свищовското евангелско училище от 1886-1887 г. Това са снимки от № 36 до № 44. Тези картони със залепените снимки стояха по време на всичките 5 концерта. А на другите две стълби поставихме още картони с подходящи снимки към дадения сценарий.

5. По време на антракта, от 30 минути, преди започването на II-та част, се раздаваха листове, на които от едната страна бяха отпечатани Скрижали на Учителя, а от другата страна - нотен текст на песентс, с която се завършваше концерта. Тогава всички ставаха, държаха листа, четяха го и пееха. Беше величествена гледка да видиш как 300 човека станали прави, с листове с нотен запис, пеят. От 300 човека около 30 са тези, които могат да пеят песните на Учителя без да гледат нотите. Не ги знаят. Този метод бе много сполучлив. Всеки си занасяше листа у дома.

6. А идеята за 5-те концерта през 2010 г. дойде от един младеж, който се доближи до мен, и каза: „Защо не ги правиш концертите всеки месец?" Ето как изпълнихме част от молбата му – 5 концерта за 2010 г.

8.1.3.2. ПОСВЕЩЕНИЯ РАЗДАВАНИ ПО ВРЕМЕ НА АНТРАКТИТЕ НА ПЕТТЕ КОНЦЕРТ–РЕЦИТАЛИ ПРЕЗ 2010 Г.

1. Концерт-рецитал на 27 март 2010 г.:
а) Новий завет на Господа Нашего Исуса Христа
б) Духът Господен

2. Концерт-рецитал на 24 април 2010 г.:
а) Песента „На Учителя"

3. Концерт-рецитал на 29 май 2010 г.:
а) Верую на Всемировия Учител на Вселената – Беинса Дуно
б) Верую на човека земен и небесен и
в) Песента „Химн на Великата душа"

4. Концерт-рецитал на 30 октомври 2010 г.:
а) Всемировия Учител Беинса Дуно и Божествената Тройца (Тази Школа се открива за първи път)
б) Песента „О, Учителю Благати"

5. Концерт-рецитал на 4 декември 2010 г.:
а) Учителят, Мировият Учител и Всемировия Учител
б) Песента „Поздрав на Учителя"

Забележка: Тези 5 концерт-рецитали са издадени на компактдискове през 2011 г. и ще се раздават безплатно от Вергилий Кръстев.

8.1.3.3. КОНЦЕРТ–РЕЦИТАЛ НА 27 МАРТ 2010 Г.

1. Сценарият за концерта бе сътворен по обикновения за мен начин. Но той беше необикновен - аз работех, преминавах случка след случка, но никога не знаех коя ще бъде следващата. Сценарият на част I и II ще публикуваме, за да се запознаете с концепцията. Концертът е качен вече на интернет страницата на „Изгревът" и издаден на компактдискове.

2. Подготвена бе поканата за концерта и тиражирана в 600 броя, изпратена със 70 писма в София и 70 писма в страната. В София се раздадоха и на ръка около 380 покани.

3. На гърба на всяка покана има пояснения за концерт-рецитала. Без него не може. Който идва в салона трябва да знае за какво идва и каква е темата.

4. Направена беше фотоизложба. Снимките бяха обработени, подготвени и извадени от Вихър Пенков. На **12 картона** са залепени (по 4 снимки А3 формат – 30/40 см на всеки) общо 48 снимки, а картоните поставени на донесените **4 стълби.** Гледката беше потресающа дори за мен, а да не говорим за посетителите! Те не можеха да си представят, че такова нещо е възможно да се направи. Аз също не зная как го направих.

5. Определени бяха евангелските песни от „Изгревът", том XXIV, с. 434-454, които да бъдат изпяти на концерта. Аз ги копирах, подредих в две папки и ги предадох на изпълнителките, за да се подготвят за концерта. Едва ли в България някой е пял и изпълнявал толкова евангелски песни, подредени в такава концепция. Откъде са взети те, ще прочетете на с. 434-438. А заглавията на песните ще публикуваме, за да придобиете представа за големия изследователски труд по създаването на този том.

6. Работата по един сценарий е много трудна работа. Отнема не

само време, около 30 дни, но и много сили. Потъваш в един свят, вървиш и никой не те пуска да излезнеш оттам. Всеки автор иска да бъде отбелязан с неговата история в сценария. Предава се текста на водещия Петър Вангелов, той го проучава, вади си бележки, съобщава ги и аз трябва да се съобразявам с тях, понеже са разумни. И аз взимам решението. Стремя се да не са по-дълги от 4 минути.

И сценария никой не го знае – само аз и водещият. И това е най-голямата изненада за всички в салона.

7. Пианото се поставя на сцената, микрофоните за запис също. Сложена е камера, която записва концерта. Онези, които ми съдействат са около 15 човека. Всеки се включва в определен момент. Без тях не може да стане нито един концерт-рецитал. А защо? Защото всеки един от тях помага на даден етап от организацията.

8. Музикантите се справиха много добре. По време на антракта се раздаваха листове – от едната страна бе отпечатан увода на „Изгревът", том XXIV от страницата „Посвещение", с. 4 и 5. А на обратната страна - подбрани мисли от Евангелието – цитати за „Духът Господен", Който е Духът на Силите небесни. Ще публикуваме и него.

9. Материали за концерт-рецитала на 27 март 2010 г.

А. Покана за концерт-рецитал на 27 март 2010 г. с Пояснения и бележки по темата му

Б. Посвещение за Новия Завет и Духът Господен

В. Сценарий на концерт-рецитала на 27 март 2010 г.–част I

Г. Сценарий на концерт-рецитала на 27 март 2010 г.–част II

Д. Песните на концерт-рецитала на 27 март 2010 г.

Е. Закриване на концерт-рецитала с песента "На Учителя"

А. Покана за концерт-рецитала с Пояснения и бележки по темата му

КОНЦЕРТ – РЕЦИТАЛ

Начало 10.30 часа

Евангелската методистка мисия
в България и Петър Дънов

ДЕТСТВО, ЮНОШЕСТВО И ОБУЧЕНИЕ НА ПЕТЪР ДЪНОВ; ПЕТЪР ДЪНОВ И ЕВАНГЕЛСКАТА МЕТОДИСТКА МИСИЯ В БЪЛГАРИЯ

Фотоизложба

"Евангелистите-методисти и Петър Дънов"

Музика

Евангелски песни изпълнявани по препоръка на Петър Дънов

Участвуват:

1. СПАСКА ПАНАЙОТОВА – сопран 2. АННА КАРАЛАШЕВА – пиано

Водещ: ПЕТЪР ВАНГЕЛОВ

В салона на община "Изгрев" ул."Чехов" 16-А

Начало 10.30 часа, събота 27 март 2010 г.

Вход свободен

* * *

ПОЯСНЕНИЯ
и бележки по темата на концерт-рецитала за 27.III.2010 г.

1. Историята на Евангелската методистка мисия в България е описана в „Изгревът", т. XXIV.

2. Снимките на евангелистите-методисти работили в България са публикувани в същия том под номер 1 до номер 35, които може да видите и в настоящата изложба.

3. Петър Дънов и Евангелската мисия в България – вж. „Изгревът...", т. XXIV, с. 385-403 и снимките към раздела от номер 36 до номер 48.

4. Евангелските песни изпълнявани при Учителя Дънов са публикувани в „Изгревът...", т. XXIV, с. 427-454. На настоящия концерт ще бъдат изпълнени 14 песни.

5. Посетете нашата интернет страница: http://www.izgrevat.com, на която можете да изслушате 8 концерт-рецитали изнесени през 2008-2009 г. и да свалите още 15 концерти от периода 2004-207 г.

Публикувани на сайта са и **4 филма** (създадени през 2008 г. на тема „Входовете на Агарта при езерата на Рила – Близнаци, Бъбрека, Сърцето и на Витоша – Бивака „Ел-Шадай") с приложения – снимки с Учителя, както и **4 документални филма** – записи на концерт-рециталите изнесени на 25.10.2008 г., 29.11.2008 г., 31.05.2008 г. и 27.09.2008 г.

6. Съставител на поредицата „Изгревът" е д-р Вергилий Кръстев.

За контакт със съставителя на „Изгревът"

Тел. (02) 944-79-53; E-mail: ziten klas@yahoo.com; web site: http://www.izgrevat.com

ПОСВЕЩЕНИЕ

Новий завет на Господа Нашего Исуса Христа

1. **Всичките думи Господни са верни и истинни.**

2. **И блажен е всеки, който ги възприема и пази.**

3. **Неговата душа не ще бъде в лишение, защото сам Господ ще присъствува в неговото сърце.**

4. **Това, което Господ е казал, то е за наше спасение.**

5. **Неговото Слово събужда спящите духом и избавя погинващите от грях.**

6. **Господ говори на сърцето и дава уверение на разума за своята Истина.**

7. **Той изявява своята благост на душата и прави името си познато ней.**

8. **Господ управлява сърцето и просвещава умът.**

9. **Знанието Господне е светилник за душата. А мирът Господен, нейно изцеление.**

10. **Помни думите Господни и неговите обещания. Той ще направи своето Слово да се сбъде (сбъдне).**

11. **Призовавай го на всяко място и по всяко време, защото това е угодно нему.**

12. **Блажен е, който вярва, който се надява на Господа и който го люби. Той е син Божий.**

Учителя Дънов

Пояснение:

Това посвещение лично и собственоръчно е написал Учителя Дънов на собствената си Библия на с. 64, на заглавната страница на Новия завет, издадена във Виена, 1885 г.

Поднасяме го като посвещение за "Изгревът", т. XXIV, който е за методистката, евангелска мисия в България Амин

6 октомври 2007 г., събота, София
д-р Вергилий Кръстев

Духът Господен

1. Господният Дух е Духът на Силите небесни.
Господи Боже на Силите, кой е като тебе.
Силен си Господи и Истината ти е около тебе (Пс. 89:8)

2. Възнеси се Господи със силата си. (Пс. 21:13)
Господ на Силите, той е цар на Славата (Пс. 24:10)

3. Господ е цар във век века (Пс. 10:16)
Господ ще царува във век. (Пс. 146:10)

4. Защото Господ е Бог велик,
и цар велик над всички богове. (Пс. 95:3)

5. Блажено оново племе, на което Бог е Господ. (Пс. 33:12)
Блажен е този народ, комуто Господ е негов Бог. (Пс. 144:15)

6. Защото на Господа е царството
и Той владее над народите. (Пс. 22:28)
Господ е висок над всичките народи,
Над небесата е неговата слава (Пс. 113:4)

7. Благословен, който иде в името Господне. (Пс. 118:26)
Не нам Господи, не нам,
Но на името си дай слава. (Пс. 115:1)

8. Със силата на знамения и чудеса,
със силата на Духа Божия... (Рим. 15:19)
Изпълних с проповедта на
Христовото евангелие (Рим. 15:20)

9. Защото Царството Божие
не е в Слово, но в Сила (I Кор. 4:20)

В. Сценарий на концерт-рецитала на 27 март 2010 г. – част I

Детство, юношество и учение за Петър Дънов

1. Мълчаливото дете Петър Дънов - от Цанка Екимова
2. Бурята и градушката - от Цанка Екимова
3. Годежарите за Мария, сестрата на Петър Дънов - от Цанка Екимова
4. Пророчеството на малкия Петър от Цанка Екимова
5. Чудеса за небето и знамение за Земята - от Елена Андреева
6. Време е – от Борис Николов
7. Богатият вуйчо се разплаща с племенниците си, децата на сестра му Мария и брат му Атанас – от Елена Андреева

Г. Сценарий на концерт-рецитала на 27 март 2010 г. – част II

Петър Дънов и евангелската методистка мисия в България

8. Мария сестрата на Петър Дънов става евангелистка
9. Учителят по цигулка на Петър Дънов
10. Първият българин евангелист е Гаврил Илиев. Преводът на Библията на български език
11. Библията на Учителя Дънов – издание от 1885 г., с която той работи
12. Американското научно-богословско училище в гр. Свищов и Петър Дънов
13. Петър Дънов си прави снимка в гр. Русе
14. Петър Дънов като преподавател в село Хотанца

Д. Песните на концерт-рецитала на 27 март 2010 г.

Част I

1. Святий Дух – (Свещени песни. Самоков, 1907, № 49)
2. Любов и признателност към Христа – (Свещени песни. Самоков, 1907, № 211)
3. О, елате вий ранени – (Свещени песни. Самоков, 1907, с. 58)
4. Възкресението– (Свещени песни. Самоков, 1907, № 97)
5. Покана за спасение – (Свещени песни. Самоков, 1907, № 115)
6. В скръб и съмнение – (Свещени песни. Самоков, 1907, № 247)
7. Вяра и посвещение – (Свещени песни. Самоков, 1907, № 154)

Част II

8. Любов и признателност към Христа – (Свещени песни. Самоков, 1907, № 210)
9. Надежда и копнеж – (Свещени песни. Самоков, 1907, № 226)
10. Дързост в Христа – (Духовни песни. София, 1921, с. 56)
11. На Христа запейте – (Духовни песни. София, 1921, с. 76)
12. Милосърдието – (Духовни песни. София, 1921, с. 10-11)
13. Напред да ходим – (Духовни песни. София, 1921, с. 14-15)
14. На Учителя покорен – (Духовни песни. София, 1921, с. 26-27)

Е. Закриване на концерта с песента "На Учителя"

8.1.3.4. КОНЦЕРТ-РЕЦИТАЛ НА 24 АПРИЛ 2010 Г.

1. Заглавието на този концерт-рецитал е същият както на концерт-рецитала от **27 март 2010 г.**, но вече бе отбелязано, че това е втори концерт и имаше свое подзаглавие, което ще се прочете в поканата.

2. Фотоизложбата бе съставена от снимките в „Изгревът", том XXIV от № 1 до № 35, всички качени на картони и окачени на 4 стълби на сцената.

3. Бяха включени **14 песни** от разработките на **Филип Стоицев**, които се подготвят, подреждат от една работна група музиканти около 7-8 години.

4. Съставът от музикантите, които изпълняваха аранжиментите му

преди години бе назован от мен с името **„Квартет Филип Стоицев"**, което беше голям удар срещу всички противници на „Изгревът".

5. Поканите бяха раздадени на ръка около 380 броя, а останалите, изпратени с 80 писма из страната и 80 писма за София. Всички писма бяха надписвани от мен собственоръчно. Вие писали ли сте адресите на 160 писма, да им лепите марките, и да ги пускате в Централната поща? Само питам. Проверете дали можете да го направите.

6. Бяха написани подходящи пояснения на гърба на всяка покана, за да се прочете и всеки, комуто се връчва поканата да знае дали да идва или да я унищожи. Защото има и такива случаи.

7. За този концерт-рецитал ви прилагаме поканата, заглавието на сценария на част I и II, и списък на песните, които са се изпълнявали за концерта.

Накрая всички станаха и изпълниха песента „На Учителя покорен", чийто нотен текст бе раздаден по време на антракта в 300 броя.

8. Материали за концерт-рецитала на 24 април 2010 г.

А. Покана за концерт-рецитал на 24 април 2010 г. с Пояснения и бележки по темата му

Б. Сценарий на концерт-рецитала на 24 апр. 2010 г.–част I

В. Сценарий на концерт-рецитала на 24 апр. 2010 г.–част II

Г. Песните на концерт-рецитала на 24 април 2010 г.

Д. Закриване на концерта с песента „На Учителя покорен"

А. Покана за концерт-рецитала с Пояснения и бележки по темата му

КОНЦЕРТ – РЕЦИТАЛ

Начало 10.30 часа

Евангелската методистка мисия
в България и Петър Дънов - II

ПЕТЪР ДЪНОВ И ЕВАНГЕЛИСТИТЕ МЕТОДИСТИ В БЪЛГАРИЯ И САЩ;
ИСТИНСКИЯТ БОЖИЙ СЛУЖИТЕЛ

Фотоизложба

„Евангелистите-методисти и Петър Дънов"

Музика

Песни на Учителя Дънов – Беинса Дуно

Изпълнява:

квартет „Филип Стоицев"

НАДЕЖДА НЯГОЛОВА – цигулка ЙОАН ХЛЕБАРОВ - цигулка
КАТЯ ВЪЛЕВА – виола АННА КАРАЛАШЕВА - виолончело

Водещ:

ПЕТЪР ВАНГЕЛОВ

В салона на община „Изгрев" ул. „Чехов" 16-А

Начало 10.30 часа, събота 24 април 2010 г.

Вход свободен

* * *

ПОЯСНЕНИЯ
и бележки по темата на концерт-рецитала за 24. IV. 2010 г.

1. Историята на Евангелската методистка мисия в България е описана в "Изгревът...", т. XXIV.

2. Снимките на евангелистите-методисти работили в България са публикувани в същия том под номер 1 до номер 35, които може да видите и в настоящата изложба.

3. Петър Дънов и Евангелската мисия в България – вж "Изгревът...", т. XXIV, с. 385–403 и снимките към раздела от номер 36 до номер 48.

4. Концертът е отново на тема Евангелистите-методисти и Учителя Дънов (първият беше изнесен на 27.03.2010 г.) с нови случки, факти и исторически събития.

5. На настоящия концерт ще бъдат изпълнени 14 песни от музикалното творчество на Учителя Петър Дънов, в аранжимент на д-р Филип Стоицев.

За д-р Филип Стоицев вж в "Изгревът...", т. VIII, с. 641-690.

6. Фотоизложбата е обновена със снимки, нагледно представящи лица и събития, които са включени в темата на концерт-рецитала.

7. Посетете нашата интернет страница: http://www.izgrevat.com, на която можете да изслушате **8** концерт-рецитали изнесени през 2008–2009 г. и да свалите още **15** концерти от периода 2004–2007 г.

Публикувани на сайта са и **4 филма** (създадени през 2008 г. на тема "Входовете на Агарта при езерата на Рила – Близнаци, Бъбрека, Сърцето и на Витоша – Бивака "Ел-Шадай") с приложения – снимки с Учителя, както и **4 документални филма** – записи на концерт-рециталите изнесени на 25.10.2008 г., 29.11.2008 г., 31.05.2008 г. и 27.09.2008 г.

8. Съставител на поредицата "Изгревът" е д-р Вергилий Кръстев.

За контакт със съставителя на "Изгревът"

Тел.: (02) 944-79-53 ; *E-mail:* **ziten_klas@yahoo.com** ; *web site*: **http://www.izgrevat.com**

Б. Сценарий на концерт-рецитала на 24 април 2010 г. – част I

Петър Дънов и евангелистите-методисти в България и САЩ

1. Коминочистач и хамалин
2. На посещение при адептите
3. Адепт или Учител?
4. Къде е Христос на Земята?
5. Студент – цигулар в САЩ
6. Необикновеният студент
7. Песента „Завръщане на блудния син"

В. Сценарий на концерт-рецитала на 24 април 2010 г. – част II

Истинският Божий служител

8. Дипломната работа и понемчените славяни
9. Пастирско място за Петър Дънов в гр. Ямбол
10. Дафинка Доганова и операцията на гърлото
11. Учителят в Дългопол, Варненско и храненичето
12. Истинският Божий служител
13. Истинският евангелски пастир
14. Цветан Цветанов – представителят на евангелистите-методисти пред Учителя Дънов

Г. Песните на концерт-рецитала на 24 април 2010 г.

Част I

1. „Любовта е извор"
2. „Благославяй"
3. „В зорите на живота"
4. „Денят иде"
5. „Бог е Любов"
6. „Марш на Светлите сили"
7. „Отче наш"

Част II

8. „Духът Божий"
9. „За Небесния цар"
10. „Киамет Зену"* – означава Великото в живота и представяла началото на нещата.
11. „Той иде"
12. „Ще се развеселя"
13. „В началото бе Словото"
14. „На Учителя"

Д. Закриване на концерта с песента „На Учителя"*

НА УЧИТЕЛЯ

На Учителя покорен
Аз ще служа до конца;
Той за мен е път отворен, /2
Що ме води към отца.

Господи, Ти мой Учител,
В стъпките Си ме води,
И кат мощен покровител, /2
Всякога към мен бъди.

Дай ми Твойта мъдрост свята,
И Божествена Любов;
За любов към всички братя /2
Винаги да съм готов.

И във дни на изпитанье,
Ти бъди ми канара;
Тъй за Тебе ще живея /2
И за Тебе ще умра.

И когато стана жител
На невидимия свят,
О, любезни мой Учител, /2
Дай ми Твойта благодат.

**Забележка* на съставителя: Дадена на 8.XII.1926 г. (ООК, VI г, 15 лекция)

Раздадени бяха 300 броя от песента и всички станаха, изпяха я, като гледаха в нотния текст

8.1.3.5. КОНЦЕРТ–РЕЦИТАЛ НА 29 МАЙ 2010 Г.

1. Това е третият концерт за евангелската методистка мисия в България. Имаме и подзаглавие, че е за Стоян Ватралски, във връзка с 3 негови статии във в-к „Зорница" от 1926 г.

2. Сценарият бе подготвен по публикувания материал за Стоян Ватралски в „Изгревът", том XXIV, с. 205-292.

3. Фотоизложбата включваше неговите снимки от № 49 и 50.

4. Тук бяха включени и **снимки от събора на Изгрева през 1926 г.** от № 51 до № 64. Това е годината и мястото, когато Стоян Ватралски посещава Изгрева като гост, престоява три дни и после описва всичко в три статии за в-к „Зорница", бр. 38, 39 и 41 от 1926 г.

5. Най-важното е, че бяха намерени снимки от събора 1926 г. Някакъв фотограф прави снимки, които в разстояние на 90 години са разпилени и аз ги събирах една по една. Бях се ориентирал, че това са снимки от събора. Най-накрая пристигна спусната от небето една снимка, на гърба с надпис: „Съборът от 1926 г." Това ме успокои и те бяха извадени за фотоизложбата на концерт-рецитала.

6. Друг фотограф, изпратен от илюстрованото списание „Илюстрована седмица", прави снимки на Изгрева, които броеве бяха издирени, но най-запазения падна от небето съвсем случайно за мен. И тях публикувахме. Получи се нещо завършено.

7. Публикуваме поканата, съдържанието на сценария за част I и II. А по времето на антракта, раздадохме на всички „Веруюто на Учителя", заедно с песента „Химн на Великата душа" копирани на 2 страници, който всички изпяха накрая. Прилагаме и списъка на песните, които изпълниха музикантите.

8. Материали за концерт-рецитала на 29 май 2010 г.

А. Покана за концерт-рецитал на 29 май 2010 г. с Пояснения и бележки по темата му

Б. Сценарий на концерт-рецитала на 29 май 2010 г.–част I

В. Сценарий на концерт-рецитала на 29 май 2010 г.–част II

Г. Песните на концерт-рецитала на 29 май 2010 г.

Д. Верую на Учителя Дънов и Верую на човека земен и небесен

На Учителя.

На у - чи-те-ля по - ко-рен Азъ ще слу-жа до кон-

ца. Той за мене е пжть от - во-ренъ, що ме во-ди къмъ От-

ца. Той за мене е пжтьотво рена, щоме водикъмъ Отца

На Учителя.

На Учителя покоренъ
Азъ ще служа до конца;
Той за менъ е пжть створенъ,
Що ме води къмъ Отца. } 2

Господи, Ти мой Учитель,
Въ отжпкитѣ Си ме води,
И катъ мощенъ покровитель,
Всѣкога къмъ менъ бжди. } 2

Дай ми Твойта мждрость свята,
И Божествена Любовь;
За любовь къмъ всички братя
Винаги да съмъ готовъ. } 2

И въвъ дни на изпитанье,
Ти бжди ми канара;
Тъй за Тебе ще живѣя
И за Тебе ще умра. } 2

И когато стана житель
На невидимия свѣтъ,
О, любезни мой Учитель,
Дай ми Твойта благодать. } 2

Е. Закриване на концерта с песента "Химн на Великата Душа"

А. Покана за концерт-рецитал на 29 май 2010 г. с Пояснения и бележки по темата му

КОНЦЕРТ – РЕЦИТАЛ
Начало 10.30 часа

ЕВАНГЕЛСКАТА МЕТОДИСТКА МИСИЯ
В БЪЛГАРИЯ И ПЕТЪР ДЪНОВ – III
СЪБОРЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО НА ИЗГРЕВА, 1926 ГОДИНА; СТОЯН ВАТРАЛСКИ – ЕВАНГЕЛИСТ-МЕТОДИСТ, ПОЕТ, ПИСАТЕЛ, ОБЩЕСТВЕНИК; КОЙ И КАКВИ СА БЕЛИТЕ БРАТЯ (ДЪНОВИСТИТЕ).
в: Зорница, XLVI, бр. 38, 22 септ. 1926; бр. 39, 29 септ. 1926; бр. 41, 13 окт. 1926.
Фотоизложба
„Евангелистите-методисти и Петър Дънов.
Съборът на Изгрева през 1926 г."
Музика
Песни на Учителя Дънов – Беинса Дуно
Изпълнява
квартет „Филип Стоицев"
ПЛАМЕНА ГЕРГИНОВА – сопран
НАДЕЖДА НЯГОЛОВА – цигулка ЙОАН ХЛЕБАРОВ – цигулка
КАТЯ ВЪЛЕВА – виола АННА КАРАЛАШЕВА – виолончело
Водещ:
ПЕТЪР ВАНГЕЛОВ
В салона на община „Изгрев" Начало 10.30 часа, събота
ул. „Чехов" 16-А 29 май 2010 г.
Вход свободен

* * *

ПОЯСНЕНИЯ
и бележки по темата на концерт-рецитала за 29.V.2010 г.

1. Историята на Евангелската методистка мисия в България е описана в „Изгевът...", т. XXIV.
2. Снимките на евангелистите-методисти, работили в България са публикувани в същия том под № 1 до № 35, които може да видите и в настоящата изложба.
3. Петър Дънов и Евангелската мисия в България – вж. „Изгревът...", т. XXIV, с. 385-403, снимките към раздела от №36 до №48, Стоян Ватралски, с. 205-292 и снимки № 49-64.
4. Концертът е отново на тема Евангелистите-методисти и Учителя Дънов (първият беше изнесен на 27.03.2010 г., вторият – на 29.04.2010 г.) с нови случки, факти и исторически събития.
5. На настоящия концерт ще бъдат изпълнени 14 песни от музикалното творчество на Учителя Петър Дънов, в аранжимент на д-р Филип Стоицев.

За д-р Филип Стоицев вж в „Изгревът...", т. VIII, с. 641-690.

6. Фотоизложбата е обновена със снимки, нагледно представящи

лица и събития и от **събора през 1926 г.**

Б. Сценарий на концерт-рецитала на 29 май 2010 г. – част I

Съборът на Бялото Братство на Изгрева 1926 г.
Възбрана и охрана

1. Арестът на Учителя във Варна
2. Драма във влака
3. Съборът през 1926 г. и военната блокада
4. С кросно на събор
5. Погледът на мъдреца
6. Стражарите обграждат Изгрева
7. 91 псалом и блокадата на Изгрева

В. Сценарий на концерт-рецитала на 29 май 2010 г. – част II

Стоян Ватралски и Учителя Дънов.
Кои и какви са Белите братя (дъновистите)?

1. Публикацията „Кои и какви са Белите братя (дъновистите)?" във в-к „Зорница", бр. 38 (22.IX.1926 г.), 39 (29.IX.1926 г.), 41 (13.X.1926 г.)
2. Гостуването на Стоян Ватралски на 26 август 1926 г. на събора на Изгрева
3. Голата поляна за събора 1926 г. на Изгрева
4. Палатковият лагер и общ обяд на събора 1926 г.
5. Молитвено тържество пред изгрев Слънце
6. Мястото от което Учителя говори на голата поляна 1926 г.
7. Верую на Всемировият Учител – Беинса Дуно със светско име Петър Дънов

Г. Песните на концерт-рецитала на 29 май 2010 г.

Част I

1. „Красив е животът"
2. „Скитах се по гори и планини"
3. „Ранен час"
4. „Вехади" (Думи на от непознат свещен език. Източен мотив. Означава: Започване на една работа за Бога)
5. „Страдна душо"
6. „Сине мой пази живота"
7. „Песен за светлия път"

Част II

8. „Там далече"
9. „Зов на планината"
10. „Духът ми шепне това"
11. „Излязъл е сеяч да сее"
12. „Песен за двете сестри"
13. „Българска рапсодия"
14. „Химн на Великата душа"

Д. Верую на Учителя Дънов и Верую на човека земен и небесен

ВЕРУЮ
на
ВСЕМИРОВИЯТ УЧИТЕЛ НА ВСЕЛЕНАТА – БЕИНСА ДУНО, СЪС СВЕТСКО ИМЕ ПЕТЪР ДЪНОВ

I. Аз съм вашият Велик Учител, Всемирният Христос, който съм на земята, проявявам Мъдростта и Делата в Истината на Божията Правда.

Амин.

II. Аз съм вашият Велик Учител, Всемирният Христос, който владее целият Всемир и Съм сега между вас в пътя.

Амин.

III. Аз съм вашият Велик Учител, Всемирният Христос, който съм в плът на земята и в Духът на небесата. Знам помишленията ви, мислите ви и желанията ви.

Амин.

Разговори на Учителя Дънов
с ръководителите на братските кръжоци в страната,
20 декември 1926 г.

("Изгревът", т. XII, с. 2; т. XIV, с. 697-699, 768-772)

ВЕРУЮ
на
човекът земен и небесен
пребиваващ по земята Българска

I. Вярвам във Великият Учител – Беинса Дуно, Всемировият Учител на Вселената, който бе в плът и кръв на земята българска, който прояви Светлината от Словото си, за да можем чрез нея да познаем Непроявеният Бог.

Амин.

II. Вярвам във Великият Учител – Беинса Дуно, Всемировият Учител на Вселената, който владее целия Всемир с животворящата Сила на Духът Христов, който бе между българите в плът и кръв, в Сила и Живот, в Слово и в Дух Животворящ, открил Школата на Всемирното Велико БялоБратство 1922-1924 г. за пръв път на земята и във Вселената.
Словото му бе Бог.
И Бог бе в Сила,
Дух и Мощ чрез Словото му.

Амин.

III. Вярвам във Великият Учител – Беинса Дуно, Всемирният Учител на Вселената, слезнал със светско име Петър Дънов на земята, за да даде Словото на Бога за идното човечество, чрез Духът Христов от Небесата и чрез Духът Божий от Отца на Светлините, за да направи своя храм, в человеческата душа.

Амин.

16 ч. 45 мин. 31 декември 1999 година
Вергилий Кръстев
("Изгревът...", т. XII, с. 3)

Забележка:
Това верую съответствува по точки на веруюто на Великия Учител

Химн на Великата Душа

Moderato

Гре - е слънч - це - то, свет - ло е

на - вся - къ - де, об - ви - та е зе - мя -

Più mosso

та със топ - ля дре - ха. Съ -

буж - да всич - ко жи - во, те - че во - да -

та, рас - те тре - ва - та,

a tempo

све - жест лъ - ха на всъ - де. Всич - ко се

дви - жи, пъл - зи и ле - зи,

хвър - кат пти - ци - те, бя - гат сър - ни - те,

ве - е вя - тъ - ра, а чо - ве - ка сто -

и к мис - ли, що да пра - ви.

Чу - ва се ра - дост - на - та пе -

сен: Ве - лик Си Ти, Гос - по -

ди ве - ли - ки са Тво - и -

те де - ла ве - ли - ко е

И - ме - то Ти над всич - ко.

Ти ца - риш въ си - ла и жи -

вот, във - зна - ни - е,

Мъд - рост, Ис - ти - на, Лю - бов.

Е. Закриване на концерта с песента "Химн на Великата Душа"

Забележка на съставителя на „Изгревът":

Раздадената песента „Химн на Великата душа" от песнарката на Мария Тодорова, с. 82-83, е копирана на две страници.

8.1.3.6. КОНЦЕРТ-РЕЦИТАЛ НА 30 ОКТОМВРИ 2010 Г.

1. Това бе 4-я концерт-рецитал за евангелистите-методисти. Главен герой бе **Методи Марков**, който бе забравен и отхвърлен от мнозина. Беше станала смяна на поколенията, и всичко беше закрито, потулено и унищожено, за да няма следа.

2. Той е бил софийски и главен пастор на евангелистите-методисти в България от 1949-1962 г. Случайно ни попадна едно удостоверение от управлението на Върховния епископален съвет, че той е изпълнявал тази служба **от 1 януари 1949 г. до 30 юни 1962 г. – цели 13 години и 6 месеца**, дадено му е за пенсия. Оттам намерихме рождената му дата – 13/26 септември 1902 г. в гр. Варна.

3. Фотоизложбата бе представена от снимките, публикувани в „Изгревът", том XXIV, от № 65 до № 73. Бяха включени и други снимки, които бяха от екскурзиите с приятелите по Рилските езера през 1939 г., когато е бил 15 дни на лагера с жена си и с дъщеря си.

4. Отпред бе представена една голяма снимка, при която той е пред Учителя Дънов. А до нея бе извадено на голяма снимка А3 – 30/40 см документация за неговата фирма, неговия подпис и печат на евангелската методистка мисия. Това беше голямо постижение за нас и голям удар за ония, които оспорваха неговото присъствие.

Спомням си как Павел Василев водеше своите приятели евангелисти и им показваше снимката с Учителя, неговата фирма и печата. Всички гледаха, гледаха и не можеха да повярват! Някой ги беше много яд!

5. Сценарият го съставих по материалите, поместени в „Изгревът", том XXIV от с. 299-331, като включих и други интересни материали. Останах доволен от работата си. Искам да споделя, че с голямо удоволствие правих неговия сценарий. Беше ми много симпатичен, за онова, което беше публикувал и извършил за историята на Изгрева. Останалите бяха хулители!

6. Музикантите от квартет „Филип Стоицев" свиреха по нотите, подготвени от Ангелия Вихрова. Една работна група от 6 музиканти, 7-8 години работеха върху нотния архив на Филип Стоицев. Концертът бе сполучлив.

7. По време на антракта раздавахме един лист, от едната страна бе написано кой е Учителя, кой е Мировия Учител и кой е Всемировия Учител – и това е Духът Беинса Дуно.

8. От другата страна на листа беше отпечатана с нотен текст песента **„О Учителю благати"**, която всички изправени на крака изпяха, като държаха този лист.

9. Прилагаме заглавията по сценария за част I и II, списъка на песните, които бяха изпяти, копие от удостоверението за трудов стаж на Методи Марков и негово писмо върху бланка на организацията Върховен епископален съвет на Българската евангелска методистка църква (БЕМЦ)

с печат и подпис.

Удостоверението и писмото са публикувани като факсимилета. Заслужава си!

10. Материали за концерт-рецитала на 30 октомври 2010 г.

А. Покана за концерт-рецитал на 30 октомври 2010 г. с Пояснения и бележки по темата му.

Б. Сценарий на концерт-рецитала на 30 октомври 2010 г. – част I

В. Сценарий на концерт-рецитала на 30 октомври 2010 г. – част II

Г. Песните на концерт-рецитала на 30 октомври 2010 г.

Д. Удостоверение за пенсиониране и трудов стаж на Методи Марков Жеков

Е. Писмо на Методи Марков върху бланка на организацията Върховен епископален съвет на Българската евангелска методистка църква (БЕМЦ) с печат и подпис

Ж. Скрижалите на Всемировия Учител

З. Закриване на концерта с песента „О, Учителю Благати"

А. Покана за концерт-рецитал на 30 октомври 2010 г.

КОНЦЕРТ – РЕЦИТАЛ

Начало 10.30 часа

Евангелската методистка мисия
В България и Петър Дънов – IV

МЕТОДИ ЖЕКОВ МАРКОВ
СОФИЙСКИ И ГЛАВЕН ПАСТОР НА БЪЛГАРИЯ (1949-1962 г.) – НА ПОСЕЩЕНИЕ НА СЕДЕМТЕ РИЛСКИ ЕЗЕРА (1939 г.) И РАЗГОВОРИТЕ МУ С УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ

Фотоизложба

„Евангелистите-методисти и Петър Дънов.
Методи Марков на Рила с Учителя Дънов и Бялото Братство през 1939 г."

Музика

Песни на Учителя Дънов – Беинса Дуно

Изпълнява

Квартет „Филип Стоицев"
ПЛАМЕНА ГЕРГИНОВА – сопран
НАДЕЖДА НЯКОГОВА – цигулка МИРОСЛАВА ДИМИТРОВА – цигулка
ЙОАН ХЛЕБАРОВ – цигулка КАТЯ ВЪЛЕВА – виола
АННА КАРАЛАШЕВА - виолончело

Водещ:

ПЕТЪР ВАНГЕЛОВ

В салона на община „Изгрев" ул. „Чехов" 16-А

Начало 10.30 часа, събота 30 октомври 2010 г.

Вход свободен

* * *

ПОЯСНЕНИЯ
и бележки по темата на концерт-рецитала за 30.X.2010 г.

1. Историята на Евангелската методистка мисия в България е описана в „Изгревът...", т. XXIV.

2. Снимките на евангелистите-методисти работили в България са публикувани в същия том под № 1 до № 35, които може да видите и в настоящата изложба.

3. Петър Дънов и Евангелската мисия в България – вж „Изгревът...", т. XXIV, с. 385-403, снимките към раздела от № 36 до № 48, Методи Марков, с. 299-331 и снимки № 65-72.

4. Концертът е отново на тема „Евангелистите-методисти и Учителя Дънов" (първият беше изнесен на **27.03.2010** г., вторият – на **29.04.2010** г., третият – на **29.05.2010** г.) с нови случки, факти и исторически събития за Методи Марков и Учителя Дънов.

5. На настоящия концерт ще бъдат изпълнени 14 песни от музикалното творчество на Учителя Петър Дънов, в аранжимент на д-р Филип Стоицев.

За д-р Филип Стоицев виж „Изгревът...", т. VIII, с. 641-690.

6. Фотоизложбата е обновена със снимки, нагледно представящи лица и събития от посещението на **Методи Марков** на Рилските езера и срещите му с Учителя през 1939 г.

7. Посетете нашата интернет страница: http://www.izgrevat.com, на която можете да изслушате **11 концерт-рецитали**, изнесени през 2008-2010 г. (последните 3 – на 27.03.2010, 29.04.2010, 29.05.2010 са посветени на евангелистите-методисти) и да свалите още **15 концерти** от периода 2004-2007 г.

Публикувани на сайта са и **4 филма** (създадени през 2008 г. на тема „Входовете на Агарта при езерата на Рила – Близнаци, Бъбрека, Сърцето и на Витоша – Бивака „Ел Шадай") с приложения – снимки с Учителя, както и **4 документални филма** – записи на концерт-рециталите, изнесени на 25.10.2008 г., 29.11.2008 г., 31.05.2008 г. и 27.09.2008 г.)

8. Съставител на поредицата „Изгревът" е д-р Вергилий Кръстев.

За контакт със съставителя на „Изгревът"
Тел. (02) 944-79-53; E-mail: ziten klas@yahoo.com; web site: http://www.izgrevat.com

Б. Сценарий на концерт-рецитала на 30 октомври 2010 г. – част I

Софийският и главен пастор на България Методи Жеков Марков (1949-1962 г.) и разговорите му с Учителя Дънов на Рила 1939 г.

1. Методи Жеков Марков
2. Кой е Исус Христос?
3. Каква е разликата между Стария и Новият завет?
4. Изкуплението и спасението
5. Какво е написано в Библията за края на света и за страшния съд?
6. Следващите 100 години в историята на човечеството
7. Каква е разликата между Вашето учение и Християнството?

В. Сценарий на концерт-рецитала на 30 октомври 2010 г. – част II

Тежка е Царската корона

1. Най-актуалният въпрос на Методи Марков
2. Тодор Стоименов, вълците и Евангелието
3. Тежка е царската корона
4. Най-важният въпрос на Методи Марков
5. Аз светя като Бога
6. Кои са изменниците на българския народ?
7. Отгде ще дойде спасението на България?

Г. Песните на концерт-рецитала на 30 октомври 2010 г.

Част I

1. „Фир Фюр Фен"
2. „Колко сме доволни"
3. „Давай, давай"
4. „Песен на детето"
5. „Когато се деня пробужда"
6. „Пролетна песен „Ето пристига чудната пролет"
7. „Аин фаси"

Част II

8. „Псалом 91 – (да се включи, който иска и пожелае)
9. „Махар Бену Аба"
10. „Обетована земя"
11. „Евера"
12. „Красота – подвижност"
13. „Странник съм в този свят"
14. „О, Учителю благати"

Д. Удостоверение за пенсиониране и трудов стаж на Методи Марков Жеков

ВЪРХОВЕН ЕПИСКОПАЛЕН СЪВЕТ
(ВЪРХОВНО УПРАВЛЕНИЕ)
НА БЪЛГАРСКАТА ЕВАНГЕЛСКА
МЕТОДИСТКА ЦЪРКВА (БЕМЦ)
в България
(Наименование и адрес на учреждението,
предприятието, организацията и др.)
№ 160
15 юли 1962 г.
гр. София

УДОСТОВЕРЕНИЕ

ВЕС (ВУ) на Българската евангелска методистка църква удостоверява, че Методи Жеков Марков, роден на 13/26 септември 1902 г. в гр. Варна е служил при същото, както е означено на отвъдната страна.

Методи Жеков Марков

Наименование на длъжностите, които е заемало лицето	Трудов стаж, изчислен по реда на т.96, 97 и 98 от Правилника за прилагане Закона за пенсиите				
	от ден, месец, година	*до ден, месец, година*	ВСИЧКО		
			Год.	Мес.	Дни
Гл. и соф. пастор-председател	1 януари 1949 г.	30 ноември 1956 г.	7	11	-
.....	1 декември 1956 г.	31 декември 1956 г.	-	1	-
.....	1 януари 1957 г.	31 декември 1961 г.	5	-	-
.....	1 януари 1962 г.	30 юни 1962 г.	-	6	-
Общо			13	6	-

Е. Писмо на Методи Марков върху бланка на организацията Върховен епископален съвет на Българската евангелска методистка църква (БЕМЦ) с печат и подпис

ВЪРХОВЕН ЕПИСКОПАЛЕН СЪВЕТ
(ВЪРХОВНО УПРАВЛЕНИЕ)
НА БЪЛГАРСКАТА ЕВАНГЕЛСКА
МЕТОДИСТКА ЦЪРКВА (БЕМЦ)
в България

№ 168/20.VII.1962 г.
ул. „Я. Забунов" 12
тел. 9-20-13
дом. 8-34-81

ДО
МОЯ ЕДНОКРЪВЕН И ЧРЕЗ ХРИСТА ДУХОВЕН
БРАТ ВЕЛИСЛАВ МАРКОВ
ул. „Македония" 20
Варна

МИЛИ МИ БАТЕ,

ПРЕДАЙ, МОЛЯ, МОИТЕ СЪРДЕЧНИ ПОЗДРАВИ И ПОЧИТАНИЯ НА БРАТ САВА И НА ДРУГИТЕ БРАТЯ И СЕСТРИ, КАКТО И НА ТЕХНИТЕ ДОМОВЕ, КОИТО БЛАГОСЛАВЯМ АРХИПАСТИРСКИ. МОЛЯ СЕ И ЗА ВАШИЯ ДОМ И ЗА ТВОЕТО ЗДРАВЕ И БЛАГОПОЛУЧИЕ, И КАТО ОСТАВАМ ВАШ В ИСТИНАТА, В БОЖИЯТА ЛЮБОВ И БОЖИЯТА МЪДРОСТ, УМОЛЯВАМ ВИ ДА СЕ ПОМОЛИТЕ СЪЩО И ЗА МЕНЕ.

Чорновка

1—67

Обр. УПСГ—№ 30

ВЪРХОВЕН ЕПИСКОПАЛЕН СЪВЕТ
(ВЪРХОВНО УПРАВЛЕНИЕ)
НА БЪЛГАРСКАТА ЕВАНГЕЛСКА
МЕТОДИСТСКА ЦЪРКВА (БЕМЦ)
† † † в България † † †
(Наименование и адрес на учреждението, предприятието, организацията и др.)

№ 160

15 юли 1962 г.

гр. (с.) София

УДОСТОВЕРЕНИЕ

ВЕС (ВУ) на Българската евангелска методистка църква удостоверява,
(наименование на учреждението, предприятието и др.)

че Методи Жеков Шарков роден(а) на 13/26 септември 1902 г.
(име, презиме и фамилия по паспорт)

в гр. (с.) Варна окръг е служил(а) при същото,

както е означено на отвъдната страна.

Методи Жеков Марков

(име, презиме и фамилия от паспорта на работника или служителя)

№ по ред	Наименование на длъжностите, които е заемало лицето	Трудов стаж, изчислен по реда на т. 96, 97 и 98 от Правилника за прилагане Закона за пенсиите				
		От ден, месец, година	До ден, месец, година	Всичко		
				години	месеци	дни
1	2	3	4	5		
1	Гл. и соф. пастир. предсадател	1. януари 1949 г.	30 ноември 1956 г.	7	11	–
2	" " " " "	1. декември 1956 г.	31. декември 1956 г.	–	1	–
3	" " " " "	1. Януари 1957 г.	31. декември 1961 г.	5	–	–
4	" " " " "	1. Януари 1962 г.	30 юни 1962 г.	–	6	–
				13	6	–

ВЪРХОВЕН ЕПИСКОПАЛЕН СЪВЕТ
(ВЪРХОВНО УПРАВЛЕНИЕ)
НА БЪЛГАРСКАТА ЕВАНГЕЛСКА
МЕТОДИСТСКА ЦЪРКВА (БЕМЦ)
† † † в България † † †

№ 168/29.VII.1962 г.
ул. Я. Забунов 12
тел. 9-26-13
дом. 8-34-81

ДО
МОЯ ЕДНОКРЪВЕН И ЧРЕЗ ХРИСТА ДУХОВЕН
БРАТ ВЕЛИСЛАВ МАРКОВ
УЛ. МАКЕДОНИЯ 29
_В_А_Р_Н_А_

МИЛИ МИ БАТЕ,

ПРЕДАЙ, МОЛЯ, МОИТЕ СЪРДЕЧНИ ПОЗДРАВИ И ПОЧИТАНИЯ НА БРАТ САВА И НА ДРУГИТЕ БРАТЯ И СЕСТРИ, КАКТО И НА ТЕХНИТЕ ДОМОВЕ, КОЙТО БЛАГОСЛАВЯМ АРХИПАСТИРСКИ. МОЛЯ СЕ И ЗА ВАШИЯ ДОМ И ЗА ТВОЕТО ЗДРАВЕ И БЛАГОПОЛУЧИЕ, И КАТО ОСТАВАМ ВАШ В ИСТИНАТА, В БОЖИЯТА ЛЮБОВ И БОЖИЯТА МЪДРОСТ, УМОЛЯВАМ ВИ ДА СЕ ПОМОЛИТЕ СЪЩО И ЗА МЕНЕ.

В А Ш И Я Т И ТВОЙ БРАТ Ч/З
ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА:

Софийски и главен пастор на България
МЕТОДИЙ Ж. МАРКОВ - В. D.
Председател на Българската Евангелска
Методистска църква в България
ул. „Я. Забунов" № 12 - София

ВАШИЯТ И ТВОЙ БРАТ Ч/З ГОСПОДА ИСУСА ХРИСТА:

Печат на ВЕС /Подпис:/ .....

Печат: Софийски и главен пастор на България
МЕТОДИЙ Ж. МАРКОВ - B.D.
Председател на Българската Евангелска
Методистка църква в България
ул. „Я. Забунев" №12, София

Ж. Скрижалите на Всемировия Учител

ВСЕМИРОВИЯТ УЧИТЕЛ – БЕИНСА ДУНО И БОЖЕСТВЕНАТА ТРОИЦА

Когато **Божествения Дух** слиза – създава се **Учителят.**
На 7/19 март 1897 г. Божественият Дух се вселява
в Петър Дънов.

Когато **Христовият Дух** се вселява – създава се **Мировият Учител.**
На 15 август 1912 г. Христовият Дух се вселява
в Петър Дънов.

Когато **Господният Дух** на силите задвижи Словото на Бога чрез Мировият Учител – проявява се **Всемировият Учител на Вселената.**
На 16 юли 1922 г. Господният Дух се вселява
в Петър Дънов.

Само **Всемировият Учител** на Вселената може да открие **Школата на Всемирното Велико Бяло братство,** защото се изявява чрез Словото на Бога и се проявява чрез Славата Божия.

Тази Школа се открива за **първи път на земята**.
Тази Школа се открива за **първи път в духовния свят**.
Тази Школа се открива за **първи път в Божествения свят**.

Всемировият Учител на Вселената – Беинса Дуно е Бог Емануил – това е Божествената Троица.

Бог Емануил е слезнал за първи път на земята.

Над Всемировият Учител Беинса Дуно стои само Бог!

Амин.

"Изгревът...", т. XII, с. 477.

З. Закриване на концерта с песента „О, Учителю Благати"

О, Учителю благати

CANTO*

Музика Люба Радославова
Текст Люба Радославова

Moderato ♩ = 66

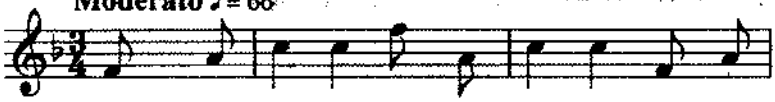

1.О, У - чи - те - лю бла - га - ти, Теб из -
2.Пра - те - ник си Ти от Бо - га всред из -
3.В'скър - би, мъ - ки и не - во - ли са - мо
4.Твой - те ду - ми– би - сер чис - ти, Тво - ят

3

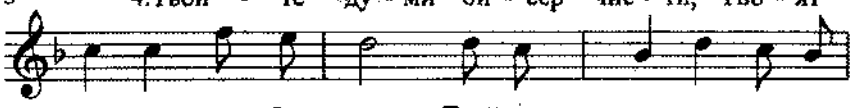

пъл - ва до - бри - на. Твой-те ду - ми са кри
мъ - че - ни ду - ши. Мир,лю - бов ти в'нас да
Ти си наш под - слон. Ти у - те - ха ни до-
об - раз– свет - ли - на, О, У - чи - те - лю чес-

6

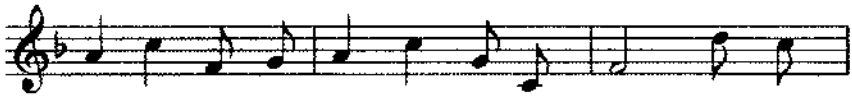

ла - ти, пъл - ни с'мъ- дрост,свет-ли - на. Твой - те
вле - еш, нов жи - вот, чес - ти - ти дни. Мир, лю -
не - се, мой У - чи - те - лю, пок - лон! Ти у -
ти - ти, влей в'сър - ца ни топ - ли - на! О, У -

9

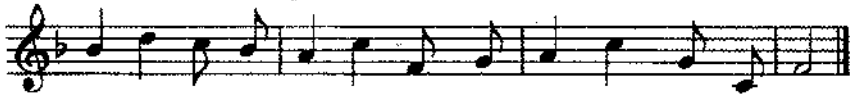

ду - ми са кри - ла - ти, пъл - ни с'мъ дрост, свет - ли - на.
бов ти в'нас да вле - еш, нов жи - вот, чес - ти - ти дни.
те - ха ни до - не - се, мой У - чи - те - лю, пок- лон!
чи - те - лю чес - ти - ти, влей в'сър - ца ни топ - ли - на!

4 D.C.

* Щим написан по оригинала на д-р Филип Стоицев

8.1.3.7. КОНЦЕРТ-РЕЦИТАЛ НА 4 ДЕКЕМВРИ 2010 Г.

Светкавиците и гръмотевиците

За концерта на 4 декември 2010 г.

1. Когато подготвях сценария за концерт-рецитала за евангелистите от гр. Свищов, не можех отначало да се ориентирам в материала, защото бе в „насипно" състояние, т.е. беше разбъркан, разхвърлен и непосилен за работа.

Беше през месец **август 2010** г. и аз седях в кухнята в гр. Своге на вилата и се опитвах да сътворя порядък от разхвърляните случки. А отвън беше плюс 38 градуса – жега непосилна. Бях сложил ламарина на прозорците, за да се предпазя от слънчевите лъчи. Съблякъл съм се гол по едни гащета, пот се стича от тялото ми, но аз упорствам, но нищо не върви. Изведнъж небето над мен се отваря, като че ли е екран на голям телевизор. Виждам светкавици да раздират небето, придружени от гръмотевици. Изплаших се. А навън горещина и жега, а небето е ясно и само слънцето грее. А над мене се разнасят светкавици, гръмотевици и бури. Това трая около 10 минути и последствие всичко се разнесе и накрая утихна. Седя и се чудя какво означава всичко това? Предупреждение ли е или е едно пророчество? Трябва да го запомня. Аз вярвам и в предупреждения и в пророчествата. Такъв съм – виждам, вярвам и проверявам. След 3 месеца това всичко се случи и се реализира без остатък.

2. Концерт-рецитълт бе заплануван в края на месец ноември. Подадохме молба до общината, разрешиха, дадоха ни салона за **27 ноември 2010** г., събота. Започнахме подготовка. Аз съм в Своге и по телефона една моя позната, София, се обажда от САЩ, да ми съобщи, че прочела в интернет, че на 19 ноември в същата зала ще има концерт и ще се яви същия квартет с когото излизах на моите концерти, но с друг аранжимент и диригент. И друг път са се опитвали да ме прежеждат, да ме изпреварват и да ми взимат залата. Те смятат, че като се явят в същата зала, дори и със същия състав, то ще се повтори онова, което се случва при моите концерти. Искат да се прикачат и да се **възползват от космическия ток, който преминава през „Изгревът".** Но такова нещо **не може да се случи** изобщо, **защото не познават „Изгревът",** и не знаят кой го ръководи. Така, че аз бях не само изненадан, но много ядосан. Не можеш да спреш музикантите – нека си научат урока.

3. В 18.15 часа, 15 минути преди началото на техния концерт, на 19 ноември, по телефона ми се обажда Анна Каралашева за да съобщи, че не е съгласна с моята организация и е срещу това Ангелия Вихрова да отговаря за нея, т.е. тя е срещу това къде и как тя организира репетициите за концерта. И че напуска състава. След няколко часа научавам, че и нейната приятелка Катя Вълева – виола, също напуска. Вече виждам, че светкавиците от Своге и гръмотевиците дойдоха над мене. Започна се люта битка. Търсихме музиканти – виола и виолончело. След различни случки, неприятни за разказване, успяхме да намерим подходящите музиканти и да продължат репетиции.

4. Поводът за конфликта беше, че Ангелия не се съгласила на предложението на Анна Каралашева да репетират в помещението на Братския съвет, които по начало воюват срещу мен. Анна Каралашева, също не се съгласила с и настава конфликт. При разговора си с нея й

казвам: „Ангелия провежда моите решения. Аз командвам и аз взимам решенията. Вие нямате право на решение, а само на подчинение и изпълнение." – „Как е възможно това?" – „Възможно е, защото аз ръководя програмата на „Изгревът".

5. Репетициите се проведоха в офиса на Марина Иванова. Намериха столове, стойки за нотите. Ангелия отиде и почисти. След това отиваше и купуваше закуски за музикантите. Бяха 4 репетиции, и аз дадох 100 лв. – по 25 лв. за всяка. А 100 лв. се равняваха на 55 кг захар или на 30 бутилки олио. Ангелия купуваше и ги сервираше, като се съобразяваше с техните вкусове. А преди концерта на 4.XII.2010 г. на всички в пликове бяха раздадени по 70 лв. на човек. Аз имах и други разноски – не е за разказване!

6. По време на антракта бяха раздадени листа с копие от Свещените скрижали на Учителя, на Мировия Учител и Всемировия Учител. В края на концерта всички изпяха прави песента „Поздрав на Учителя", нотния текст на която беше на втората страница на раздадените листове.

7. Фотоизложбата за евангелистите-методисти в гр. Свищов беше представена със снимки от „Изгревът", том XXIV, от № 74 до № 80, като Митко Ненков допълнително ни предостави снимки, които преснехме, увеличихме и ги поставихме на картоните, окачени на стълбите. Две стълби бяха със снимки за Свищов.

8. Концертът бе сполучлив, новите музиканти се справиха отлично. Те за пръв път слушаха такъв сценарий, друг път такова нещо не можеше да им се случи.

9. Измина един месец. Работната група, която работи с архивните нотни текстове на Филип Стоицев се събира и решава да прегледа нотите от 4-те концерта.

Обикновено при подготовката за концертите Ангелия Вихрова разпечатва на 6 човека определените нотни текстове, музикантите репетират с тях, после тя ги подрежда по реда на изпълнение и ги подвързва със спирала – за удобство (всеки музикант има целия репертоар с възможност за лесно и бързо прелистване) и да не се загубят по време на концерта.

И какво се открива? За концерта на 30.X.2010 г. Анна Каралашева, която свири на виолончело, взима нотите и започва да прави корекции и да променя. Всички са възмутени. Може ли някой музикант да поправя нотите, които му дава диригента?! Ако го направи, ще бъде изгонен. Тука се случи същото. Невидимия свят и ръководителят на програмата на „Изгревът" я отстрани, като я накара сама да напусне. И то със скандал. Грозна работа!

10. След тази грозна история с нейните корекции по оригиналите, припомних на моите сътрудници за случката със светкавиците и гръмотевиците. Всички се оглеждаха, защото всичко се сбъдна. А какво треперене беше, докато се намерят новите музиканти!

11. Този концерт бе много трудно осъществен, но стана много сполучлив. Залата бе пълна с правостоящи. Цяла нощ преди концерта валеше дъжд. Молих се на Учителя да спре дъжда, за да можем да натоварим багажа и да не уплаши посетителите. Сутринта само ръмеше и натоварихме багажа. След концерта се върнахме към 15 часа. Само след 15 минути започна да вали проливен дъжд. Това, което се беше задържало на небето по времето, определено ни за концерта, изведнъж

се отприщи, отпуши се и всичко се изля като пороен дъжд към 2 часа. Всички се бяха прибрали по домовете си навреме и преди да се отприщи небето с поройния дъжд.

12. Такова нещо не беше ми се случвало, но се случи. Едвам го издържах. Небето беше предупредило за събитията, които ще дойдат, но си мислех, че това е само символика. Каква ти символика! Беше война. Ние победихме и концерта стана. Да, стана. Това беше най-важното. Благодаря на всички от Небето и от Земята, които останаха верни на програмата на „Изгревът". Амин.

13. Материали за концерт-рецитала на 4 декември 2010 г.

А. Покана за концерт-рецитал на 4 декември 2010 г. с Пояснения и бележки по темата му.

Б. Сценарий на концерт-рецитала на 4 декември 2010 г. – част I

В. Сценарий на концерт-рецитала на 4 декември 2010 г. – част II

Г. Песните на концерт-рецитала на 4 декември 2010 г.

Д. Скрижалите на Учителя, Мировият Учител и Всемировият Учител и техните Школи

Е. Закриване на концерта с песента "Поздрав на Учителя".

А. Покана за концерт-рецитал на 4 декември 2010 г. с Пояснения и бележки по темата му.

КОНЦЕРТ – РЕЦИТАЛ

Начало 10.30 часа

Евангелската методистка мисия
В България и Петър Дънов – V

ЕВАНГЕЛИСТИТЕ-МЕТОДИСТИ В ГР. СВИЩОВ И ПЕТЪР ДЪНОВ

Фотоизложба

„Евангелистите-методисти и Петър Дънов.
Богословското училище и църквата на евангелистите-методисти в гр. Свищов"

Музика

Песни на Учителя Дънов – Беинса Дуно

Изпълнява

камерен ансамбъл „Филип Стоицев"

ПЛАМЕНА ГЕРГИНОВА – сопран
НАДЕЖДА НЯКОГОВА – цигулка
МИРОСЛАВА ДИМИТРОВА – цигулка
ВИКТОР ЙОРДАНОВ - флейта
ЙОАН ХЛЕБАРОВ – цигулка
ЙОАН СНЕГАРОВ - виола
МАГДАЛЕНА ДАЛЧЕВА - виолончело

Водещ:

ПЕТЪР ВАНГЕЛОВ

В салона на община „Изгрев"
ул. „Чехов" 16-А

Начало 10.30 часа, събота
4 декември 2010 г.

Вход свободен

* * *

ПОЯСНЕНИЯ
и бележки по темата на концерт-рецитала за 4.XII.2010 г.

1. Историята на Евангелската методистка мисия в България е описана в „Изгревът...", т. XXIV.

2. Снимките на евангелистите-методисти работили в България са публикувани в същия том под № 1 до № 35, които може да видите и в настоящата изложба.

3. Петър Дънов и Евангелската мисия в България – вж „Изгревът...", т.XXIV, с. 385-403, снимките към раздела от №36 до №48, Методи Марков, с. 299-331 и снимки №65-72.

4. Концертът е отново на тема „Евангелистите-методисти и Учителя Дънов" (първият беше изнесен на 27.03.2010 г., вторият – на 29.04.2010 г., третият – на 29.05.2010 г., четвъртият – на 30.10.2010 г.).

5. На настоящия концерт ще бъдат изпълнени 14 песни от музикалното творчество на Учителя Петър Дънов, в аранжимент на д-р Филип Стоицев.

За д-р Филип Стоицев вж. В „Изгревът...", т. VIII, с. 641-690.

6. Фотоизложбата е обновена със снимки, нагледно представящи лица и събития от евангелската методистка мисия в гр. Свищов.

Б. Сценарий на концерт-рецитала на 4 декември 2010 г. – част I

Как първите евангелисти-методисти проповядваха Новия Завет?

1. Д-р Алберт Лонг – първият пастор в Свищов
2. Д-р Дейвид Чалис и стачката на учениците
3. Гаврил Илиев – разпространителят на Новия Завет
4. Гаврил Илиев и Божието възмездие
5. Д-р Стефан Томов и насилственото затваряне на Американското мъжко Богословско училище в гр. Свищов.
6. Петър Тихчев и „Откровението" на Небето за чист български език
7. Камъните на владиката и селяните и камъните Господни от Небето.

В. Сценарий на концерт-рецитала на 4 декември 2010 г. – част II

Как Петър Тихчев приема Учението на Петър Дънов?

1. Побеснелият вълк и Божият служител
2. Петър Тихчев и владиката
3. Петър Тихчев и двете му дъщери
4. Петър Тихчев и нароченият жених
5. Как се омъжиха дъщерите на Петър Тихчев?
6. Петър Тихчев – първият евангелист-методист присъствува на съборите на Синархическата верига на Бялото Братство

7. Могат ли да се „присадят" и „ашладисат" евангелистите-методисти в „Изгревът"

Г. Песните на концерт-рецитала на 4 декември 2010 г.

Част I

1. „Пролетна песен „Мили Боже"
2. „Напред да ходим"
3. „Стъпка по стъпка"
4. „Песен за житеното зърно"
5. „Вътрешният глас на Бога"
6. „Шуми"
7. „Братство и единство"

Част II

8. „Запознаване"
9. „Берхан Ази"
10. „Цветята цъфтяха"
11. „Аз съм бялото кокиче"
12. „Време е да вървим"
13. „Весел ти бъди"
14. „Поздрав на Учителя"

Д. Скрижалите
на Учителя, Мировият Учител и Всемировият Учител
и техните Школи

ВСЕМИРОВИЯТ УЧИТЕЛ – БЕИНСА ДУНО И БОЖЕСТВЕНАТА ТРОИЦА

Когато Божествения Дух слиза – създава се Учителят.
На 7 март 1897 г. Божественият Дух слиза върху Петър Дънов.
Той става Учител на цялата Слънчева система и създава Бялото братство.

Когато Христовият Дух се вселява – създава се Мировият Учител.
На 15 август 1912 г. Христовият Дух се вселява в Петър Дънов.
Мировият Учител е Учител на Битието и Небитието, земята и небето.
Той създава Великото Бяло Братство.

Когато Господният Дух на силите задвижи Словото на Бога чрез Мировият Учител – проявява се Всемировият Учител на Вселената.
На 16 юли 1922 г. Господният Дух се вселява в Петър Дънов.
Само Всемировият Учител на Вселената може да открие Школата на Всемирното Велико Бяло братство (1922-1944 г.)

Всемировият Учител на Вселената – Беинса Дуно е Бог Емануил – това е Божествената Троица.

Бог Емануил е слезнал за първи път на Земята.
Над Всемировият Учител Беинса Дуно стои само Бог!

Амин.

„Изгревът...", т. I, първо издание, с. 632-672

Бележка: Сега тука се говори вече за Мировият Учител, който създава Великото Бяло Братство, след това за Учителя, който създава Бялото Братство. След това Мировият Учител, който създава Великото Бяло Братство и Всемировият Учител, който създава Школата на Всемирното Велико Бяло Братство.

Значи първо имаме Учител, Миров Учител и Всемиров Учител и създаването на трите школи – Бяло Братство, Велико Бяло Братство и Всемирно Велико Бяло Братство. Това са 3 различни неща.

Е. Закриване на концерта с песента "Поздрав на Учителя".

Поздрав на Учителя

Благословен от Бога Ти,
Учителю на Любовта,
За дето тъкмо в тези дни
Донесе мир и светлина.

Добре дошъл, добре дошъл,
Учителю на Любовта,
Добре дошъл, добре дошъл,
Учителю на мъдростта.

Обвити в мрак до този час
Ний бяхме роби на греха,
Но чухме твоя кротък глас
И лъхна към нас топлина.

Добре дошъл и пр.

Учителю благословен,
Ти ни сърцата обнови,
Запали огън в нас свещен
И сладки думи оживи.

Добре дошъл и пр.

Учителю, наш скъпи гост,
Привет от нас ти приеми
Със радост ний готови сме
Да жертваме живота свой.

Добре дошел и пр.

Поздравъ на Учителя.

М.К.

Сопрано Алтъ

Тенорь Басъ

Бла - го - сло - венъ отъ Бога Ти у - чи - те - лю

на лю - бовь - та за где - то тъж - мо в'те - зи

дни до не се миръ и доб -

дни до - не - се миръ мир и свѣтли на

ре до - шель доб - ре до - шель у -

доб ре до шель доб ре до шель у

чи - тел - лю на лю - бовь - та доб -

ре до - шель доб - ре до - шель у -

добре дошель добре до - шель у -

чи те лю на мжд ро ста.

ПОЗДРАВЪ НА УЧИТЕЛЯ.

Благословенъ отъ Бога Ти,
Учителю на Любовьта,
За дѣто тъкмо въ тѣзи дни
Донесе миръ и свѣтлина.
Добрѣ дошълъ, добрѣ дошълъ,
Учителю на Любовьта,
Добрѣ дошълъ, добрѣ дошълъ,
Учителю на мждростьта.

Обвити въ мракъ до този часъ
Ний бѣхме роби на грѣха,
Но чухме твоя кротъкъ гласъ
И лъхна къмъ насъ топлина.
Добрѣ дошелъ и пр.

Учителю благословенъ,
Ти ни сърцата обнови,
Запали огънь въ насъ свещенъ
И сладки думи оживи.
Добрѣ дошълъ и пр.

Учителю, нашъ скжпи гостъ,
Привѣтъ отъ насъ ти приеми
Съсъ радость ний готови сме
Да жертваме живота свой.
Добрѣ дошелъ и пр.

8.1.3.8. НЯКОЛКО ДУМИ В ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Какво мога да кажа в заключение?

Първо, сценариите се написаха много трудно, макар, че този материал беше минал през мене – аз съм съставителя.

Второ, беше много трудно, защото още по-трудно се влизаше в материала. За да се влезне в един материал, е необходимо много време, за да можеш да се включиш в материала. Това е все едно, че имаш телевизор в мозъка си, но трябва да имаш антена навън, да си я настроиш на даден канал и това е процес, който протича много дълго време. Следващото нещо, че такова нещо и да иска някой да направи, няма да може да направи, дори и да ползва XXIV том – той е заключен с 9 катинара. По-нататък, трябва да имаш идеята, и второ – трябва някой да ти даде концепцията. А концепцията се даваше от Онзи, Който движи цялата поредица Изгревите и, Който управлява програмата на „Изгревът".

Сега, това е много трудно за възприемане, но е така. **Един дава идеята, друг дава концепцията, трето, аз съм изпълнителя**, което беше много трудоемка работа. Сценарият се направи много трудно, минава през различни етапи, за които няма да обяснявам и стана сполучлив този, последния, сценарии. И накрая трябва да заявя, че този концерт беше много тежък, той ме изразходва психически много, защото станаха разправии и скандали, които споделих, т.е. сбъднаха се и се реализираха всички ония светкавици, гръмотевици и бури, които се изсипаха на главата ми, когато навън в стаята беше плюс 38 градуса жега. И това се случи, за да бъда предупреден и така всичко се реализира. Но ние успяхме да проведем този концерт и аз обикновено накрая казвам така: „Концертът стана!" Да, стана концерта и ние победихме и беше много трудно наистина, но успяхме да реализираме тази програма за евангелистите.

Първите три концерта са качени преди няколко месеца на интернет страницата ни, сега вече и другите 2 концерта са сложени, а през месец април ги издадохме и на компактдискове - всичките тези 5 концерта (всяка част на отделен диск), общо 10 диска. Издадохме 140 комплекта с концерт-рециталите посветени на евангелистите, като 10-15 бройки ще предадем на Павел Василев, за да ги сподели със своите близки и евангелисти. С останалите ще постъпим така както направихме с другите два комплекта компактдискове. Ние раздадохме 23 концерт-рецитала (всеки на 2 диска или общо 46), плюс 2 компактдиска с архивни записи на Филип Стоицев.

Това, което сме направили не е малко, дори е много и аз още не мога да повярвам, че тук в разстояние на 1 месец успях да се справя с този материал и да напиша тези бележки. Тези бележки трябваше да се напишат, защото минава времето. Аз съм днеска-утре, ще дойде време, когато няма да ме има и всички ще се чудят как е било, що е било и т.н. Времето минава, това се забравя и всичко се загубва. А по този начин, като го отпечатваме, ще оставим следи и указания за следващите поколения как да се работи.

Пример: Даден е метода, даден е начина. Какъв е метода?

Ами *първо* ще четат Словото. Словото е затворено за тях, заключено. Съгласен съм.

Второ – ще четат „Изгревът". И „Изгревът" е заключен.

Трето, онова, което е отключено за тях, това са сценариите и концертите. Имат 23 концерт-рецитали, плюс 5 концерт-рецитали – общо

28 (всеки на 2 компактдиска) - направете сметка колко са компактдисковете. Е, за тяхното прослушване трябват два дена и две нощи, плюс още един ден да слушат непрекъснато. Това не е малко! Единственото, което им се дава е да отворят „Изгревът", чрез т.н. концерт-рецитали.

Благодаря за вниманието, и благодаря на всички от Небето и от Земята, които съдействаха за този материал!

Амин

8.1.4. ЦЕКО ЕТУГОВ И АНГЕЛИТЕ НЕБЕСНИ

На Изгрева болшинството са жени. Мъжете са в малцинство, но за работа по поддържане на Изгрева са малцина. А философи, фантазьори, проповедници ги има, колкото искаш. С лопата да ги ринеш.

Един от тези, които са момче за всичко е Цеко Етугов. Наричат го „Цеко отдалеко". Той разговаря и подрежда думите си в рими, които понякога са много сполучливи и шашардисват останалите. С него има много случки, описани в „Изгревът".

На Изгрева има много бараки, съградени от дъски, облепени отвътре с хартия, за да не ги духа вятъра. Има отвор за кюнец и една първобитна печка, която се запалва с дърва, но повечето пъти с каменни въглища, което е било много трудно. През лятото им докарват в каруци каменни въглища, изсипват ги на улицата и трябва да се пренесат в бараките, залепени до къщичките им.

И така, изсипват 2 тона въглища пред една къщичка. И стопанката извиква „Цеко отдалеко" да ги пренесе. Идва той и цяла сутрин с две кофи пренася въглищата на 30-40 метра разстояние от пътя. Накрая стопанката го кани да обядва и му поднася три сварени картофа с малко вряла водичка. А всички знаят, че той работи без пари в името на общата идея „Братство и сестринство".

Цеко я поглежда сърдито и пита: „Това ли си ми приготвила за обяд?" – „Ами това, това е ангелска супа за такъв ангел като теб, който пренесе 2 тона въглища." А Цеко още по-сърдито я гледа: „Виж какво, аз съм човек и не съм ял от вчера. Няколко пъти ми прилошаваше от глад. И друг път ще си извикаш твоите ангели небесни, за да пренесат 2 тона въглища." – „Така ли, това не го знаех?" – „Ще отидеш до твоята комшийка и ще искаш на заем 4 яйца, за да ги опържа. Тя вчера донесе от село цяла кошница яйца. Ще поискаш малко сиренце и масълце." – „Да, ама примоса не работи, развален е." – „Аз ще го поправя, докато донесеш яйцата." А Цеко е техник и поправя примоса. С този уред немско производство всички си готвят, понеже е много практичен. След известно време пристига стопанката, носи 3 яйца. – „А къде е четвъртото яйце?" Тя бръква ядосано под престилката и го изважда. Скрила го за себе си. Цеко си изпържва яйцата, сяда и започва да яде. Онази го гледа сърдито. Казва й: „Сега ще отидеш при другата комшийка да искаш една супена лъжица кафе и захар. Тя има 2 буркана – единият е с изветряло кафе, а другия е със запазен вкус и мирис. Ще донесеш да го сваря накрая, но от миризливото кафе."

Цеко изпива и кафето, и си тръгва. Онази не пита колко струва трудът му, защото знае, че той е брат като ангел, и на него не му трябват пари. Накрая казва: „Слушай какво, като ти стоварят другата година въглища, ще си извикаш твоите ангели небесни, за да ти ги пренесат. Няма да викаш човеци като мен, които не са яли от 2-3 дни." – „Я го виж пък тоя! Не случайно те викат „Цеко от далеко". Дано се затириш там откъдето си дошъл и да не се връщаш никога повече!" Това е клетва, изречена от духовна сестра.

„От твоите уста в Божиите уши" – завършва „Цеко от далеко".

Но „Цеко от далеко" не се затири. За него има разказани много случаи. Има го на снимки с Учителя. Не се загуби в пространството. Има

го в „Изгревът" и ще го пребъдва във вековете.

А името на тази духовна сестра не споменавам, защото тя се затри във времето. И образът го няма. Изчезна и вече я няма. Няма я никак. Загуби се сама. Сбъдна се нейната клетва за Цеко, но се върна към нея и я затри окончателно.

Но случаят го разказваме, защото той не трябва да се загуби. Той е посветен на „Цеко от далеко".

В бъдеще ще разкажем неговите случки.

За него виж „Изгревът", том VI, снимка 20; том XIV, снимки 28, 29.

Спомените за него са в „Изгревът", том IV, с. 340, № 31; том V, с. 674-676; том VII, с 373-374; том XVI, с. 107, № 93.

8.2. ИСТОРИЯТА НА КНИГАТА „ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО – ПЕЕ И СВИРИ, УЧИ И ЖИВЕЕ" ОТ ТОМ I ДО ТОМ XXIV И ПРОЯВАТА Й В КОНЦЕРТ-РЕЦИТАЛИТЕ

"Поредицата "Изгревът" трябва да се чете изучава, да се проучава, за да може да живее човек днес и утре и во веки веков"

Вергилий Кръстев

8.2.1. Книгата "Изгревът на Бялото Братство – пее и свири, учи и живее". Начало, осъществяване и развитие на идеята на Невидимия свят

8.2.2. Концерт-рециталите на „Изгревът ..." и тяхното създаване

8.2.1. Книгата "Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее" Начало, осъществяване и развитие на идеята на Невидимия свят

8.2.1.1. ГРАДУШКАТА, СВЕТКАВИЦИТЕ И ГРЪМОТЕВИЦИТЕ

Подготовката по издаването на „Изгревът", том I бе много трудна работа. Отне ми няколко години. Отначало не ми беше ясна концепцията, но постепенно тя се оформи в главата ми. Подготовката на материалите бе още по-трудно, защото още не знаех как това може да се направи. Но Онзи, Който дойде и започна да ръководи, бе един представител от Невидимия свят. Всичко се извършваше от Него, а аз само изпълнявах. Отначало бе замислено да се дадат някои истории по създаването на песните на Учителя, но в хода на работата всичко се промени. Яви се нов план за работа – всичко се движеше около мен – автори, които отдавна бяха починали и многото техни опитности. Напрежението бе огромно. А съпротивлението бе от всички страни. Онези сътрудници, които се явиха, идваха и работеха у дома на компютъра, който бях закупил с долари, равняващи се на една годишна заплата в Либия, където работих в периода 1983-1986 г. Но те не можаха да издържат на напрежението и ме напуснаха. Тогава отидох с брат ми при негов познат, който имаше фирма, и там ми завършиха тома и го подготвиха за печат. Няма да забравя онази жена, която ми завърши тома, като ми каза: „Защо работиш с хора от Братството? Намери си хора отвън, които да ти вършат работата." Така и направих. Там имаше едно момиче – казваше се Величка Халембакова, която започна да работи с мен и с нея изкарах 8 тома на „Изгревът" – от том I до том VIII.

Книгата бе занесена в печатницата на Велико Търново. Там бе отпечатана и аз получих първата бройка на **28 юли 1993** г. Докараха я с камион и аз търсех къде да я подслоня. Тиражът бе 3 000 бройки. Да се предложи на пазара тогава беше много трудно, и имах много неприятни случки и преживявания. Как ли съм издържал? Бог знае!

Марийка Марашлиева, която ми беше сътрудничка, отиде на лагера на Седемте Рилски езера, и качиха в чували около 100 броя. За три дни са ги изкупили. Йоанна Стратева изпраща свои приятели, и те качват още 200 бройки, които за 2 дни се изкупуват. И така 300 човека четат, коментират, като мнозина не са съгласни с изнесеното, понеже не знаеха нищо и не им изнасяше. Реакцията бе невероятна. Но изумлението от книгата се превърна в завист, а завистта в озлобление към мен. И оттук тръгнаха атаките срещу мен.

През това време аз съм в Своге на вилата си. Изморен, изтощен от издаването на книгата, само се разхождах и се опитвах да си почина.

Един ден ставам и чувам как по стъклата на прозорците се блъска градушка, придружена със светкавици и гръмотевици. И усещам как стотици игли се забиват по тялото ми болезнено и ме блокират да

се движа и да мисля. Излизам навън и какво да видя! Небето е ясно, слънцето е изгряло. Времето чисто. А вътре в къщата по прозорците, по покрива се удря градушка и аз не мога да излезна навън. Съсредоточих се да видя откъде идва всичко това. Даде ми се картина, че идва от лагера на Рила, където 300 човека четяха „Изгревът". Това продължи 3-4 дни. Едвам издържах! Като последица от това вдигнах кръвното налягане. А аз имах нормално кръвно налягане – 120/80, но когато го измерих, беше около 160/100. И оттогава гълтам хапчета за лечение.

Учителят Дънов казва да не критикуваме хората, защото те изпращат мисли, които като млади ездачи яхват кръвоносните съдове на мозъка, притискат ги с краката си и така се уврежда мозъка и се вдига кръвно налягане.

При мен се беше случило същото. Едвам оживях! И досега нося последиците и пораженията от тази градушка. Противниците на „Изгревът" не са безобидни, а върли врагове.

8.2.1.2. КОСМОГОНИЯ И СЛОВО НА ВСЕМИРОВИЯТ УЧИТЕЛ БЕИНСА ДУНО

В разстояние на дълги години – цели 22 години аз бях работил върху Словото на Учителя Дънов и съм изваждал различни бележки. Но те бяха разхвърляни и в „насипно" състояние, т.е. бяха събрани в няколко папки. Знаех само, че ще потрябват някога.

Получих някакъв вътрешен подтик да ги подредя и да напиша нещо за тях. И нищо повече. Един ден чувам, че някой ми говори и казва: „Седни и започни да подреждаш материала." Нищо не схващах. Но накрая, следобед, седнах и започнах да го подреждам. Изведнъж съзнанието ми се проясни и започнах да виждам, че тези материали са свързани с една невидима жица.

И започнах да пиша. Но друг бе в мене и над мене, Който управляваше целия процес. Аз бях влезнал в един друг свят, сътворен от Слово, Дух и Сила. Писах цяла нощ. По едно време се изморих и реших да изгася лампата, да загася крушката, която осветяваше стаята, за да мога да заспя! Отивам към ключа, поглеждам към крушката и какво виждам? Крушката не свети. А цялата стая е осветена с бяла светлина, идваща отгоре. Стоя и не вярвам на очите си, че през цялото време съм писал на светлина бяла, дошла от друг свят, а не от електрическата крушка. Не можех да проумея как е станало това. Та под въздействието на тази светлина, под влиянието на Духа, който я беше сътворил, аз написах Космогонията. Беше ми още по-трудно, докато я подготвя да се отпечата в „Изгревът", том I. Представена е от с. 632-672.

Тогава за пръв път се яви, че това е Космогония на Божествения Дух, на Христовия Дух и на Господния Дух. И че това е Свещената троица от Слово, Дух и Сила. Това може да се приеме само от посветените ученици от Школата.

За пръв път се даде, че Петър Дънов е Учител на Бялото Братство, че е Миров Учител на Великото Бяло Братство, и че е Всемиров Учител на Всемирното Велико Бяло Братство. Това са три различни величини.

И аз съм този, който за пръв път на Земята оповести кой е Всемировият Учител на Вселената. А това е Духът Беинса Дуно.

Всички ахнаха. Някои по дух го приеха, а други го отхвърлиха, та

чак и до 2011 г., при положение, че съм отпечатал 25 тома на „Изгревът". И съм публикувал доказателства за това.

Трябва българите да знаят и да помнят, че на **7/19 март 1897** г. е **слизането на Божествения Дух** върху Петър Дънов. Той **става Учител**.

На **15 август 1912 г.** в Арбанаси до Велико Търново става **вселяването на Христовия Дух** в Петър Дънов. Той **става Миров Учител**.

На **16 юли 1922** г. в Чамкория – Боровец в сградата на Горския дом се **вселява Господния Дух** в Петър Дънов. Той става **Всемиров Учител на Вселената**.

Това е Свещената Троица на **Бог Емануил**.

Българите трябва да приемат това. А останалия свят още не е готов за това.

8.2.1.3. ЗАЩО СА НЕСПОЛУЧЛИВИ СНИМКИТЕ В „ИЗГРЕВЪТ" ОТ ТОМ I ДО ТОМ XIII?

1. Когато започнах да работя за създаването на „Изгревът", том I, трябваше да докажа, че авторите, които представях, са били и, че са съществували. За историята на техните материали нямаше място и време да описвам, но наложително бе поместването на техни снимки. Снимките ги имах, трябваше да ги подбера и приложа. Но се получи препятствие, неочаквано, което ме спря.

2. Тези хора, с които работех и се явиха като мои сътрудници, на които плащах за работата им, по команда от някого започнаха да ме убеждават, че снимки не са необходими. Аз бях тогава сам, нямах представа как се печата и през какви етапи трябва да се премине, за да се отпечата една книга. Убедиха ме, че не трябва да се поместват снимки. Книгата излезе и един ме пита: „Къде им са снимките?" – „Кои снимки?" – „Снимките на авторите." Аз видях, че тук има нещо, което не подозирам. Идват и ми казват, че тези сътрудници са се похвалили, че нарочно са ме подвели да не слагам снимки. – „Той нищо не разбира и ние го накарахме да не слага снимки!" Така че още от том I аз бях подложен на предателства. Това е причината, че няма снимки. Предателството е голяма работа! Досега непрекъснато се сблъсквам с него.

3. Бях започнал да работя върху **том II и III**. Можеше да го направя в един том, но тогава нямаше кой да ме посъветва. Материалът се подготвяше тук, аз отивах във Велико Търново, предавах материала. Спомням си, че беше отпечатан на такъв шрифт, че нямаше да може да се чете. Върнах се, отново се промени шрифта и го занесох. Това бе едното противодействие. Вече бях решил да приложа някои снимки. Но тук отново се явиха други, които ме убеждаваха, че не трябва да се дават пари за хромова хартия за снимките, когато може да се отпечатат на обикновена хартия. И този път бях излъган. А имах пари, но ме подведоха. Работех сам, нямаше кого да питам. В онези години в София всичко вреше и кипеше и тук не можеше да се печати. В **том III** на цяла страница отзад поместих 13 снимки. Поне видях, че трябва да се отпечатват на цяла страница. Такъв бе извода.

4. В „Изгревът", **том IV** започнахме да публикуваме снимките на специална хартия. Но се оказа, че в печатницата провалиха хубавите снимки. Аз изпращах материала със снимките, заплащах отпечатването и

чаках камиона да докара книгите. Ще кажете: „Как така?" Всеки издател би се смял. Вижте какво, аз съм сам, аз подготвям материала, предавам го, а по-нататък ме лъжат и провалят от печатницата. Всички са срещу мен и срещу онова, което аз издавам. Сам съм срещу всички.

Снимките в „Изгревът", **том IV и V** бяха несполучливи. Обаждам се по телефона и протестирам, но без да присъствувам там и да ги преглеждам предварително – всичко се проваляше. Отново аз съм сам. Сам подготвям материала и всичко сам движа. А едновременно с това аз работя като лекар в „Бърза помощ" – служба напрегната и отговорна. Как съм издържал – просто не зная!

5. Снимките в **том VI** бяха пълен провал. Но в **том VII, VIII, IX** малко се подобриха. Но в том X имаше много снимки и там всички бяха бледи. Пълен провал! Докараха ми книгата и ми я захвърлиха на тротоара. Аз се възмутих и престанах да отпечатвам там. Беше цяло издевателство срещу мен!

6. Прехвърлих се в София. Намерих печатница, но снимките отново се отпечатваха лошо, понеже не познавах технологията. Вместо да се отпечатат на плаки, бяха отпечатвани по друг начин. Така че в **том XI, XII, XIII** също не бяха сполучливи.

7. Тогава се яви като сътрудник Вихър Пенков и започна да ги изработва. От „Изгревът", том XIV до том XXIV, с всеки изминал том те се подобряваха, защото той се обучаваше, усъвършенствуваше и аз вече бях много доволен.

Толкова години се измъчвах с тези несполучливи снимки! Чак сега се успокоих. Доволен съм.

Благодаря на Вихър Пенков!

8.2.1.4. АВТОРСТВОТО НА СНИМКИТЕ В „ИЗГРЕВЪТ"

1. Приложените снимки в поредицата „Изгревът" от том I – XXIV са от различни фотографи. Получавах лични снимки от отделните автори, за да документирам, че ги е имало, а не са измислени. С големи обяснения и убеждаване от моя страна, те предаваха и по някоя снимка. Но в повечето случаи ги задържаха: „Много ми са скъпи като спомени!" Казвам: „След години няма да те има на Земята, и твоите наследници всичко ще изхвърлят и тогава няма да те има в историята Изгрева." – „Ти ме заплашваш!" – „Ще си го провериш по-късно." И затова към някои автори няма достатъчно снимки. Вината не е моя. А на онези, които ги ръководеха отвътре.

2. При приложението на снимките отначало нямах опит и знания ипомествах по 1-2 снимки, а други оставаха. Сега съм се поправил и всички снимки по автори са сложени в пликове и в отделни папки, надписани с имената им.

3. На много от снимките, направени на Изгрева, на Рила и на други места не знаем имената на фотографите. Някои са сполучливи, други не са добри, но това е документален архив. Пример: виж „Изгревът", том XXIV, снимки 50-63 за събора 1926 г. на Изгрева.

4. Васко Искренов – за него виж в „Изгревът", том III, с. 97, „Изгревът", том VII, с. 498-522, с декларация да ползувам снимките на с. 522.

Виж в том XXIII, с. 875 копие от завещанието му с неговия почерк.

А снимките за Васко, виж „Изгревът", том XXII, снимка 110;. том XVI, снимки № 26 и 27

Васко Искренов е най-добрия фотограф. Неговите снимки са най-добри, проявени са на специална хартия и веднага се познават, а отзад е сложил името си – Васко Искренов. Има различен формат. Така че аз имам разрешение да ползувам неговите снимки в „Изгревът". Ще дойде време да правим албуми за „Изгревът" и авторството на снимките му ще бъде посочено.

5. Пеню Ганев – за него виж „Изгревът", том XVI, който е за него самият. Снимките в този том са правени от него, както и в „Изгревът", том XVII в отдела за Елена Хаджи Григорова от с. 1-325. А снимките са от № 1 до № 65.

Аз съм работил с него. Всичко е описано, а сега съм подготвил фотоизложба с 48-50 снимки от 30/40 см за оисветени на него концерти през 2011 г.

Имам разрешение от Пеню Ганев и от сина му Петър Ганев. За мен те са сполучливи. Вихър Пенков отдели много време и труд – сканира, обработи, извади и ламинира снимките за изложба.

6. Любомир Лулчев – той е бил военен фотограф, понеже е бил военен летец. От него се е учил да фотографира Пеню Ганев. Виж „Изгревът", том XVI, с. 95. За него аз съм издал цял том от „Изгревът", том XX със 75 снимки, в които той участвува. Материали за него има в „Изгревът", том XXI от с. 4-499. В „Изгревът", том XVI, снимки № 16-22 на Бивака в София, са на Пеню Ганев.

Така че той е представен в „Изгревът", и аз имам неговото разрешение да публикувам снимките му. А кои са те – днес никой не знае. Вероятно по-късно ще бъдат уточнени от мен, когато правя албумите за „Изгревът".

7. Д-р Иван Жеков, той е снимал много хора на различни места. Имам снимки, на които никой не може да посочи кои са тези хора. Имам и негативи, като някои от тях са разчетени. Това на никой не му трябва и не може да му влезе в работа. Аз имам право от него да публикувам негови снимки. Какви са доказателствата? Вижте какво съм публикувал за него.

За д-р Иван Жеков е записано в „Изгревът", том I, с. 121; том V, с. 484-487. И в „Изгревът", том XXIII от с. 205 до 505 съм публикувал негов материал и снимки от № 17 до № 48. Малко ли е това? Дори е много.

И за **Юрданка Жекова** има в „Изгревът", том VII, с. 584-595 – спомени от нея, записани от Цанка Екимова , а от с. 596-627, записани от Радка Левордашка. Направил съм въз основа на този материал и 2 концерт-рецитали на **29 януари 2005** г. и на **19 февруари 2005** г., които са издадени на 4 компактдиска и са публикувани на интернет страницата на „Изгревът". А това е вече много!

Така че за него всичко е направено от мен и с това имам неговото разрешение да публикувам снимките му. На всяка негова снимка имаше отзад печат: „Фото Д-р Иван Жеков – запазено" Ето аз съм го запазил за следващите поколения. Някой друг да е направил това?

8. Жорж Гигов Кьосев

Спомените на жена му се намират в „Изгревът", том VI, с. 471-501. А за Жорж, на с. 501-503. Но тя не пожела да даде нито една снимка. Синът му Гриша беше женен за рускиня. Тя се разведе с него и отмъкна всички негативи и снимки в СССР. Всичко изчезна. Аз съм намерил 2 снимки, на които тя е заснета с група приятели и ще ги публикувам, когато му дойде времето и ще отбележа, че са за нея, автора от том VI, с. 471-501.

9. Иван Калканджиев е от гр. Сливен. Той е бил учител, но уволнен като дъновист. Започва да се занимава с фотография и от него имаме много снимки за първите братя по съборите, от Айтос и от други места. Неговите снимки са най-добрите, защото той ги е заснел отблизо. Така неговите стъклени негативи, от които извадихме, са най-хубавите снимки на Учителя от екскурзиите на Бивака. От тях направих фотоизложба от 40 снимки – 30/40 см, и бяха представени на 2 концерта, които направихме за Бивака. Те бяха на **26 март 2005** г. и на **24 юни 2006** г. Те са издадени на 4 компактдиска и са пуснати в I-я комплект, а са качени и на интернет страницата на „Изгревът". Проверете си ги и ги прослушайте.

Снимките му ще бъдат включени в албума за Учителя. А за Иван Калканджиев от Сливен, ще разкажа когато правим специален том за д-р Миркович и приятелите от гр. Сливен.

Аз имам разрешение от дъщеря му Маргарита Калканджиева да ползвам снимките му.

10. Елизер Коен – На няколко снимки го виждаме, че се движи с фотоапарат. (Виж „Изгревът", том XVIII, снимка № 18).

За него са написани много неща, които са приятни и неприятни. За него виж „Изгревът", том IV, с. 505-506; том VII, с. 208-292 – изповедта на Гради Минчев. Той публикува много статии в „Житно зърно". Има го на много снимки. (Виж „Изгревът", том XVI, снимки 26 и 27). Оженва се за латвийката Мариана. (Виж „Изгревът", том XIV, снимки 25, 26 и 27).

След заминаването на Учителя Дънов на 27.XII.1944 г., той се преобръща, става враг на Учителя и на Братството. Нарича Петър Дънов фашист и, че е закрилял фашистите. А за едно такова определение тогава се отива в концлагер, 10 години затвор, а понякога и на разстрел. Разболява се от рак на черния дроб и умира. А Мариана продължава да воюва срещу Братството. Та според него Петър Дънов бил фашист и закрилял фашистите.

Няма що – това е картинката ни в България. Има всичко. Тук е Рая и тук е Ада.

11. Незнайните фотографи

Те са много, останали са безименни. Не знаем нищо за тях. Но за тях се знае в Невидимия свят за това, че са заснели живота на Школата на Учителя Дънов и Неговите последователи. Благодаря им!

Благодаря на фотографите, които бяха заснели съборите на „Изгревът" в София през 1926 г. Виж „Изгревът", том XXIV, снимки от № 49-63. Открихме снимките след 20 годишно издирване. Успяхме!

12. Ето отговорът на онези, които говорят защо аз публикувам снимки, и кой ми е разрешил. Показах ви кой ми е разрешил. Освен лично фотографите, работата на които съм свършил и съм ги оставил в „Изгревът", но имам разрешението и на Онзи, Който ръководи „Изгревът".

8.2.1.5. СНИМКИТЕ ЗА ПАНЕВРИТМИЯТА

1. Получих една идея преди много години, когато ми попаднаха снимките на приятели, които играеха Паневритмия на Изгрева и Рила с Учителя Дънов. Започнах да ги събирам. Знаех за снимките на Мария Тодорова и Ярмила Менцлова, показващи всяко едно упражнение. Тази история е описана от мен в „Изгревът", том I, с. 213-220.

2. Идеята не беше моя, а ми я предаде Онзи, Който ръководи

програмата на „Изгревът". А тя беше следната: да се съберат по упражненията от Паневритмията, които са 28 на брой всички снимки. Да се подредят по упражнения и по фази. И накрая да се издадат на албум с приложение изпълнението на Паневритмията на Филип Стоицев от архивен запис на компактдиск. Е, какво ще кажете? Ще получите ли отнякъде такава идея?

3. Свързах се с Мария Ташева и с Ина Дойнова и под тяхното ръководство бяха подредени стотици снимки по упражнения. Бяха включени снимките на Васко Искренов, който бе заснел упражненията, направени от Мария Тодорова и Ярмила Менцлова.

4. Този процес продължи няколко години. Концепцията е идеална. Дано съм жив, за да го отпечатам и този том. С това всички неизяснени въпроси по Паневритмията ще отпаднат, и ще се види кои са онези, които днес промениха Паневритмията и музиката за нея.

5. Всичко е описано в „Изгревът" и затова ще ви дам справка по томове и страници, за да си ги проверите. И да се определите кому да служите.

Справка за Паневритмията по томовете на „Изгревът"

1). „Изгревът", том XXIII, с. 756-790, 807-808 за Милка Переклиева. Виж и снимките за Паневритмията № 97-101 и № 101-104 за Милка. Това бе опит за въвеждане на Паневритмията в българските училища.

2). „Изгревът", том XXIII, с. 824-876 – „Къде е истинската Паневритмия?"

3). „Изгревът", том XXIII, с. 877-891 – „Исторически и политически личности, свързани с опитите за въвеждане на Паневритмията в българските училища 1938 – 1943 г."

4). „Изгревът", том XXIV, с. 672-674 – „Как бяха дадени думите на „Слънчеви лъчи" от Паневритмията от Весела Несторова?" Виж също и с. 751-752.

5). „Изгревът", том XXIV, с. 880-898 – „Дискусия за Паневритмията"

6). Необходимо е задълбочено изучаване на материала от том XXIII, с. 843-853, както и от с. 854-857.

И тогава ще ви се отворят очите, ще ви се отвори ума и ще проумеете какво е Паневритмията и как светът влиза в нея, за да я играе, а не да я разрушава.

А дотогава намерете време за изучаване на материалите от тази справка.

8.1.2.6. „ДОБРЕ, ЧЕ ТЕ ИМА!"

1. На един от концертите през **2009** г. по време на антракта, на два метра разстояние застават 3 млади жени. Първата казва: „Добре, че те има!" Втората казва: „Добре, че те има!" Третата казва: „Добре, че те има!" И изведнъж и трите в глас изговарят: „Добре, че те има!" Аз стоях изненадан. Дадох им по 1 компактдиск, който раздавахме като подарък на всеки, който си купи една книга от „Изгревът". Питат ме: „Колко струва?" Отговарям: „Нищо не струва." Напишете си адресите да ви изпращам покани. Но не ги записаха и днес не зная кои са тези жени. Аз днес и утре ще държа много на тях! Беше откровение и намеса от Небето!

2. Небето изпрати тези 3 жени да ми кажат: „Добре, че те има!" А досега още звучат думите на някои съвременници на Учителя, от които съм чувал думите: „Теб не трябва да те има в нашето Братство!" Отговарям: „Аз не съм от Вашето Братство!" А какво дириш тогава тука?" – „Изпратен съм да свърша една работа." А тази работа е, че засега имам 25 тома от „Изгревът" и 48 концерт-рецитали до 31.XII.2010 г. и 59 издадени томчета на Учителя оригинално Слово.

Никой не е сторил това от онези, които ги е имало на Изгрева.

3. На един от последните концерти приближава една непозната жена и казва: „Добре, че те има!" Кимнах с глава, че приемам това напълно сериозно. Вярно е това. Добре, че ме има!

4. Преди много години отивам по работа в дома на един познат. Там заварвам десетина човека, които се оформиха като ръководители на Бялото Братство. Като ме видяха, извикаха от изненада, защото очакваха да чуят интересни неща. А Павлина Даскалова от Велико Търново ме запитва пред всички: „Брат Вергилий, ти нали бе казвал пред мене, че не си от нашето Братство? Аз това го казвам на тези приятели, но те не ми вярват." – „Павлина, аз наистина не съм от вашето Братство!" Тя скача радостно и казва: „Ето, чухте и видяхте, че говоря истината. А как досега не ми вярвахте? Чухте, нали?"

А аз продължих: „Аз не съм от вашето Братство. Аз съм от друго Братство. Аз съм от онова Братство, което от **1990-1998** г. направи 20 концерта, от 1998-2000 г. издаде 59 оригинални томчета от Словото на Учителя. Аз съм този, който издава „Изгревът" и ги вкарвам всички вътре, за да останат в историята на света, за да не се загубят. Те са спасени, но от мене, а не от вас. Аз съм свършил работата на бащите ви и съм ги спасил от провал. Аз правя концерт-рецитали по спомени на онези от Школата на Учителя с музика на Учителя.

Аз съм от това Братство и не съм от вашето Братство."

5. А след това продължавам да говоря: „А вие тука всички сте представители на онова Братство, което си направи устав, регистрира се като партия, направи Братски съвет, което е против Учителя, защото Той затова е дал песента „Писмото".

Вие сте от онези, които променихте Словото на Учителя и го редактирахте, променяхте музиката Му, променяхте Паневритмията Му и отклонихте всички. Това сте вие!

Затова аз не съм от вашето Братство. Аз идвам от друго място, за да свърша една работа. А вие ми пречите!"

6. Всички мълчат. Оглеждат се, и отново мълчат. Не могат да кажат нищо, защото аз зная такива неща, които не са и сънували. А защо ги зная? Защото онези от Школата на Учителя са се изповядвали пред мен, като разказваха спомените си. Записал съм ги и съм ги отпечатал. Така днес стигнах до „Изгревът", том XXV.

Затова аз съм нещо, а те са нищо!

7. И за финала ще ви разкажа нещо много-много важно. На всеки концерт идва от гр. Плевен една възрастна сестра Тодорка. На концерт-рецитала на 4 декември 2010 г. валеше дъжд. Една жена я пита: „Не се ли уплаши от дъжда, та идваш от Плевен?" Аз стоя до тях, но гърбом, не ги виждам, но чувам всичко: „Вали, не вали, аз идвам, защото такова нещо, което чувам и виждам, не се изпуска!" Запомних го. Предавам го на вас за поука и размишление.

8.1.2.7. „ИЗГРЕВЪТ" И ПИРАТИТЕ

1. Още от „Изгревът", том I, та чак до том XXIV е написано предупреждение срещу пиратите и онези, които крадат авторски текстове. Първата атака бе от Братския съвет, и това е описано в „Изгревът", том IV, с. 614-645.

2. Втората атака стана в Айтос, където т.н. Братски съвет нареди на ръководителите на Братства да наредят на своите членове да не купуват „Изгревът". Също там забраниха да се купува оригиналното Слово на Учителя, което издавах от 1997-2000 г. и отпечатах в 59 томчета.

3. Изпращаха хора, на които плащаха пътни и дневни да посещават братствата и да говорят срещу „Изгревът". Съобщаваха ми с писма имената на хулителите и къде са ходили.

4. Започнаха тук в София да ги заклеват, като им казваха така: „От всичко можеш да купуваш, да четеш, но не и синята книга!" Бяха организирали да не се приема и да не се продава в някои от книжарниците в София.

5. След като излезнаха около 5-6 тома, някои решиха да атакуват по друг начин. Започнаха да крадат материали от „Изгревът" и да си правят свои книжки. Мнозина са такива злосторници. Но те не знаеха какво представлява „Изгревът" и Кой го ръководи, и че всяко посегателство срещу него се наказва строго. Прочетете имената на тези, които се подписаха срещу мен и отклониха стотици т.н. последователи на Учителя Дънов. А аз свърших работата на бащите им и те са поместени в „Изгревът".

И накрая проверете какво се случи в личния им живот, как заплатиха за опорочението и се провалиха. Проверете го.

6. Първата кражба бе осъществена от Димитър Зарков от гр. Казанлък. Виж „Изгревът", том XVI, с. 881-884. След това го отпечатаха със заглавие „Акордиране на човешката душа". А те не знаят историята на този материал и не познавт автора му Боян Боев. А аз съм го съхранявал около 30 години, когато в София се правеха всеки месец обиски от милицията и се унищожаваше всичко. Знаете ли, че аз не можех да спя спокойно за тези материали? Но не ги открадна комунистическата власт, а другите, крадците от т.н. последователи на Учителя Дънов.

7. За по-добро въвеждане в проблема, запознайте се с „Изгревът", том XVI, с. 819-905.

8. А за кражбата на архива от семейство Гобо, вижте на с. 852, а развръзката продължава много драматично и до днес. Заради филма за Паневритмията и слагане в нея на друга музика, се разруши СССР и Русия, защото оттам бяха изпратени. Виж „Изгревът", том XIII, с. 805-815.

9. Преди няколко месеца ми съобщиха, че от няколко години издатели от Стара Загора са взели материали от „Изгревът" и са си направили няколко тома „Книга за живота и Ученето на Учителя Петър Дънов". А това е кражба. Целта е да се разруши поредицата „Изгревът". Но те се лъжат, защото в тяхното издание не присъствува онова, което е в „Изгревът". А това е космическия ток и енергия на „Изгревът", който идва от „Свише".

Какво да правя? Да ги дам под съд? Оставих ги на Онзи, Който ръководи „Изгревът", Той да ги съди. Те правят съдба с Него, и кармата е страшна!

Горко им!

10. През 2010 г. излезе от печат „Личен бележник на Петър К. Дънов". Само че тук има история, която не се знае, или не искат да я знаят. Това е едно от тефтерчетата от архива на Савка Керемедчиева, което бе откраднато от мен и после отиде в Лалка Кръстева. А цялата история ще прочетете в „Изгревът", том III, с. 109-115 за кражбата на архива на Савка Керемедчиева. Това е публикувано през 1995 г., а сега в 2010 г. издават едно от тефтерчетата. Как ви се струва това деяние? Деяние ли е, или престъпление?

11. Сега научавам, че са издали писмата на Учителя Дънов до Пеню Киров. А аз съм ги работил години наред, преди 30 години, после ги откраднаха и не ми ги върнаха, накрая ги продадоха. Целта им бе да ми се попречи, на програмата на „Изгревът". Виж „Изгревът", том XXIV, с. 399 – „Най-големият предател протестантин", и направете справката по посочените страници.

12. Всички концерт-рецитали са качени на интернет страницата на „Изгревът". Те са 23 на брой до края на 2010 г., а сега през месец януари 2011 г. качихме още 5 концерт-рецитали от 2010 г. Така, че станаха, общо 28+2 CD с архивни записи на песните от Филип Стоицев. Те са безплатни и всеки може да ги гледа и да ги разпространява. Това съм го разрешил. Друга форма за влизане във вътрешната Школа на Учителя засега няма и не може да има, защото това се ръководи от Онзи, Който е Небесния ръководител.

А кой разреши да се издава „Изгревът", виж в „Изгревът", том XIII, с. 805-807. Написано е.

А кой е Учителя Дънов, виж в „Изгревът", том XXIV, с. 477.

13. Преди 10 дни ми съобщиха, че цели 13 тома на „Изгревът" са сканирани и са качени на Интернет-страница от една жена. Целият се разтреперих. Това не бе кражба, а престъпление. Нямах време да се съдя. Предадох я на Онзи, Който ръководи „Изгревът", Той да я съди. Неговата съдба и съд са жестоки. Те нямат представа от този огън, който гори в „Изгревът"! Ще си опитат.

Казаха ми, че друг е качил 3 тома от „Изгревът" на негова страница от Интернет. Също се ядосах, но го предадох на Небесния съд. Ще си отговарят за това. Няма да им се размине.

Целта им е да разрушат цялата верига от поредицата на „Изгревът", за да може да изтече оттам **Космическия ток** и енергията, която протича в него. Това искат, но не могат да го направят. А защо? Защото този Космически ток преминава от автор в автор, и ги свързва във верига. И който иска да разруши тази верига, ще има да носи последствията си първо от тези автори. Ще си го проверят.

14. На последните **3 концерт-рецитали през 2010** г., бяха поставени под гумите на колата ни, с която караме цялата апаратура, рапидка, да се пукнат гумите, и да ни ликвидират. Но понеже карахме много бавно, то гумите спаднаха и ние се прибрахме на капли. Ето това е атентат! Ние горе в салона правим концерт-рецитали, и 300 човека слушат, а долу един злосторник ни пука гумите. Какво ще кажете на това? Братство и Единство в действие. Не, това са атентати срещу „Изгревът". Запомнете това и не го забравяйте. Три последователни атентата срещу нас!

Питат ме: „Защо говориш така, а не проявяваш Любов?" – „Каква Любов? Те искат да ни претрепят и пукат гумите на колата, а вие ще ми говорите за Любов! Говорете си!"

15. Имаше една позната Радка Левордашка, която предостави материалите си за Юрданка Жекова и аз ги публикувах в „Изгревът", том VII, с. 596-623, а нейната снимка - под № 48. През **2005** г. направих 2 концерта по спомени за Юрданка Жекова – единия на Цанка Екимова, а другия - на Радка Левордашка. Поканихме я на концерта, а след него я представих на зрителите и всички ръкопляскаха. Смятах, че това е една добра реализация за нея. Концерта бе на 19.02.2005 г. и е издаден на компактдиск и сложен на интернет страницата на „Изгревът".

Но ето през 2010 г. научих, че тя е издала спомените си в една отделна книжка. Много се ядосах, защото тя нарушава програмата на „Изгревът". И какво се случва? Решават да сложат нейния портрет на цяла страница. Но правят грешка и вместо нейния портрет, слагат портрета на сестрата на Драга Михайлова, на име Люба. Снимките на Драга и нейните сестри са в „Изгревът", том XXII, № 58, а на Люба е на № 58б. Така че на нейната книга бяха сложили портрета на Люба Михайлова. Това не бе случайно! А присъда срещу нея за предателството й към „Изгревът". Запомнете го.

16. Навремето бях дал снимки на Борис Николов към 1972 г. да ми ги разчете и да напише имената от снимките. А той взел, че ги предал на Милка Кралева. И те изчезнаха от мен. А след 1985 г. тя ги предава на своя любовник, който ги продава на Петко Йорданов (Хараш) от Варна за 2 000 лв. И той прави албум от тези мои откраднати и продадени снимки. Но понеже той не познава снимките и хората в тях, и понеже е закачен за източния окултизъм, бе написал различни надписи под снимките, които опорочиха албума. Разказах му, че това е мой архив, той разбра, но ми каза, че е платил около 2 000 лв. Казах му, че нямам пари и не е редно да се откупува нещо, което е мое и откраднато от мен. Тогава след няколко дни той ми предложи за тази сума от 2 000 лв. да му предам по 4 броя от всеки том на „Изгревът". Съгласих се, той донесе каквото беше приготвил да ми предаде, натовариха книгата в чували и ги закараха във Варна, където там ще ги продава. С този човек не съм имал никакви проблеми, редовно изплащаше книгите, които взимаше от мен да ги продава. Беше честен към мене. Благодаря му!

17. Бяха ми съобщили по телефона, че ми предлагат писмата на Учителя до Пеню Киров. Беше месец януари, студ до минус 10 градуса. Аз бях облечен с шуба и шапка „ватенка" и стоях 1 час в студа. Измръзнах! Никой не дойде. Излъгаха ме и се подиграха с мен. Чувах как ми се присмиват, че съм толкова наивен. Аз знаех какви сили стоят зад тях. Тогава реших да ги лиша от наследство, моите наследници от всички права по всички линии. И го направих, без да ми мигне окото. Държа на него. Прошка за предателите няма. Престъплението срещу Святия Дух, Който е в „Изгревът" е престъпление вечно и во веки веков. Човек никога не може да се изкупи и покрие греха си срещу това предателство. Амин!

8.1.2.8. ЗАДАЧИТЕ НА ЧОВЕКА

1. Беше 1970 г. и аз съм се запътил по алеята за Изгрева, да разговарям с обитателите му и да търся спомени за „Изгревът". Ето насреща се задава една група от 5-6 човека, вървящи един до друг, заемащи цялата алея. А пред мен на 30 метра върви едно дребно възрастно човече. Чудя се какво да правя, защото не исках да се срещам

с групата. Аз тогава се криех да не попадна на милицията, която правеше всеки месец обиски в София на дъновисти и унищожаваше всичко, което намери за Учителя Дънов. Докато се чудя, то старчето пристига на 30 метра от тяхната група, те го видяха, развеселиха се, започнаха да ръкомахат, да го викат по име. Така се приближиха на 10 метра от него. Един вика: „Какво правиш бе брат?" А той отговаря така: „Решавам задачи, решавам задачи, решавам задачи." Повтори го десетина пъти. Те се приближиха до него, развеселиха се и го прегръщаха. Слушам и гледам, а аз съм се отдръпнал встрани от алеята в гората между боровете. Не мога да повярвам и не мога да проумея, че разговарят за някакви задачи. Какви са тези задачи? Изминаха много, много години. Излезна „Изгревът", том XXIV. И там пише, че Учителят обръща внимание, че най-важната задача на човека днес е да разреши своята лична карма. Виж с. 464-465. Навремето, когато бях на 32 години, това беше неразбираемо и смешно, но сега, когато съм на 72 години, разбирам, че е много вярно. Всяко нещо се разбира с времето си. Та този приятел навремето решаваше задачи. Аз се чудех как така едно малко старче може да решава житейски задачи. Оказа се, че може. Това беше Борис Димитров – гърбавият, и го вижте в „Изгревът", том XXIII, снимки 64 и 65.

2. За всеки човек има конкретна задача, която трябва да реши в своя живот. Тя е различна за всеки. Методите за разрешаване са дадени в Словото на Учителя. Навремето онези, които са отивали да слушат Петър Дънов е по единствената причина да им разреши някое затруднение в личния си живот. Той им го разрешавал и те после идват и слушат, и си пълнят душите с небесна манна от Словото. Това е в основни линии причината за подтика на онези, които са идвали при Учителя.

3. Днес го има Словото на Учителя, но то е заключено с 9 катинара. И да се опитват, не могат да го четат. Трябва да имаш разработен център в мозъка си за Словото на Учителя. Аз давам много пъти пример, че ако имаш телевизор можеш да гледаш телевизия. Трябва да имаш телевизионен център в мозъка си за Словото на Учителя Дънов. Затова изучаването на Словото Му е строго индивидуално. А събирането на групи и някои да ти чете Словото Му е много трудно за разбиране и възприемане. Причината е, че всеки човек в даден момент решава своя конкретна задача, за да си изплати кармата. И всички мислят различно и гледат по телевизора на различни канали. И затова не може да става обединението по групи. Това е главната причина.

4. Общество Бяло Братство е общение на човешките души към един център, този на Великото Бяло Братство, което е в духовния свят. Той не е на Земята. А кой е Учителя, виж на с. 477, „Изгревът", том XXIV. Историята на Школата на Учителя Дънов е дадена в „Изгревът", на с. 401. Ще прочетете как Новия завет преминава в „Изгревът", който е Третия завет на Бога към человеците земни и небесни. Колкото по-бързо приемете това, толкова по-добре за вас. Иначе, ще си пропуснете условията и времето за което сте се родили в България. Това е най-важната задача на човека.

8.1.2.9. ТАТЯНА ВЛАЕВА

1. През края на месец **юли 1993** г. излезна първия том на „Изгревът". Докараха 3 000 бройки, стовариха го, а аз нямам къде да го сложа. Що ядове и неприятности имах, не са за разправяне. А как съм издържал това, не мога да си го обясня днес през 2011 г., когато пиша този очерк с най-голямо разположение.

2. По това време беше открита една книжарница „Елрид" за окултна литература. Аз предложих книгата, те я взеха и я продаваха. Научиха много хора за нея и за 2 седмици закарах около 400 книги. Хората направиха път към тази книжарница. Никой не знаеше, че тя съществува, но заради новината за „Изгревът" търсеха и я намираха. Тя беше на ул. „Раковски" на 30 метра от площад Славейков. Така че аз проправих пътя на тази книжарница към читателите с моята книга.

3. Започнаха да я четат. Разви се голяма вълна, която помете и завлече всички заблуди и излезнаха много истини. И веднага се явиха онези, които се възпротивиха срещу тази книга, защото не им изнасяше и пречеше на техните планове. Първото нещо, което направиха бе, че вече не я показваха на рафта на книжарницата. Минавам и гледам, че я няма. Питам: „Защо не я изнасяте?" Отговарят, че нямало интерес към нея. Нали за 20 дни продадохте 400 броя, как да няма интерес? Мълчат. Някои им нареждаше да не я продават. И онези бройки, които бяха останали у тях, те ги укриваха. Аз се ориентирах да я предложа на Иван Цанов, който тогава имаше щанд на площад Славейков и той я продаваше заедно с другите томове.

4. И сега идва най-интересното. Идва един човек и търси „Изгревът". Казват му, че я няма. Той в разстояние на 3 месеца отива 10 пъти и я търси. Но онези там я крият. Накрая една се съжалила за него, изважда под рафта книгата и му я продава. Този човек започва да чете, после чете и следващите томове. Търси ме и ме намира. Започват срещи у дома и разговори. По-късно го привлякох да ми помага в „Изгревът". Минаха години и той стана най-добрият ми помощник в „Изгревът". Той включи в работата ни и цялото си семейство.

И днес 2012 г. семейството му подготвя „Изгревът", том XXVI. Името на този човек е Вихър Ангелов Пенков. И аз съм го определил за мой приемник по всички линии. А защо го разказвам това? Ето защо.

5. На 60 метра от тази книжарница, на ул. „Стефан Караджа" до Кукления театър имаше друга книжарница „Феномен". Предложих книгата, приеха я, сложиха я на витрината и тя започна да се продава. Продадоха се много книги, може би 200-300 броя. А продавачката бе самичка. Питам я дали не я е страх, че продава „Изгревът". – „Не ме е страх, сложила съм я на витрината!" Гледам и не мога да проумея, че тази крехка жена има такава смелост да я продава. Питам: „Има ли някой да ти забранява да продаваш тази книга?" – „Има такива, които говорят срещу нея." Ето, там на 60 метра, в книжарницата, която я създадох и я издигнах, криеха „Изгревът", а тук се предлагаше за продажба. Виждам, че на витрината са подредени няколко тома. Жестока битка беше тогава по всички линии.

6. По това време аз всичко сам си правех. Как ли съм го правил, откъде съм имал сили, не зная. Дошли са отнякъде и са ме движели. А през това време тази млада жена продължаваше да продава „Изгревът". А ако знаеше само каква вълна на противодействие излизаше от първата

книжарница, не е за разправяне! А при втората книжарница ме посрещаше и усмихната тази млада жена. Нейното име бе **Таня Влаева**. Запомнете това име.

7. По-късно тя създаде книжарница „Астея" на ул. „Пиротска" № 3. При всеки излизащ том аз правех съобщение, че се продава в тази книжарница. В съобщенията за концерт-рециталите винаги отдолу бе написано къде се продава „Изгревът". Едва ли има книжарница в София, която да е рекламирана толкова пъти със съобщения по София и в страната. Всички вече знаеха, че тази книга се продава само в тази книжарница. По-късно се явиха и други желаещи да я продават, но аз не я дадох никому. А защо? Защото пред очите ми стоеше картината как в едната книжарница я **укриваха**, а при Таня **стоеше на витрината**. Тя беше заслужила да я продава. До 2010 г. се продаваше само там – цели 17 години.

8. Беше създадена книжарница „Астея" на ул. „Пиротска" 3. Винаги Таня ме посрещаше усмихната, и когато бе сама, аз се разприказвах. Иначе мълчах пред другите посетители. Тогава не търсех нито известност, нито почитатели. Нямах време за тях. Таня ми съобщаваше по телефона какви книги липсват и аз отначало ги носех на ръка, а после ги карахме с кола. Разплащаше се навреме и беше чиста в сметките си.

9. Това бе най-светлия образ на жена, която съм срещал в живота си. А какво невероятно излъчване имаше само! Непрекъснато виждах как при нея идваха всякакви жени, заприказваха се с нея, с цел да се закачат за нея и да смучат от нейната енергия. Аз тези кърлежи не можех да ги търпя и по най-бързия начин напусках книжарницата. Вие знаете ли какво значи кърлеж? Виждали ли сте го как се е впил в снагата на някое животно? Не можеш да го отделиш, впил е краката си в кожата. Чак, когато се напие с кръв, става голям и сам напуска, като си вдига крайниците. Спомням си, че след 9.IX.1944 г. комунистите бяха издигнали един лозунг, че бившите фашистки управници се бяха впили в снагата на народа и смучеха от нея. Та така тези идваха при Таня, за да се прикачат за нея, да я смучат като кърлеж. Затова тя си замина толкова рано.

Изсмукаха й жизнените сили. Това е мое мнение и наблюдение. На него държа. А защо ли?

10. Редко са тези човеци, които като слезнат на Земята и се облекат в човешки тела, да могат да си определят своя път. А това е най-важното – човек да си определи своя вътрешен път. Външният път и неговата деятелност е само една проекция на вътрешният път. Така човек не може да се отклони от своето предназначение.

На този етап **Таня Влаева си изпълни задълженията към „Изгревът".** Благодаря! Нейният съпруг Петко Влаев ми даде биографични бележки, които публикуваме, както и нейни снимки.

Таня, благодаря ти! Не съм те забравил! Такива хора не се забравят!

Татяна Ставрева Влаева

4 януари 1949 г. – 7 април 2007 г.

Родена е в София на 4.01.1949 г. в семейство на служещи.

Средното си образование завършва в 18 СПГ „Кирил и Методий" през 1967 г. Оттук започват разностранните й интереси към музиката, литературата и физиката.

Висшето си образование завършва през 1973 г. във ВМЕИ „Ленин"

(сега ТУ - София), с квалификация „Машинен инженер". Започва работа като конструктор в НИПКИРЕ (институт по радиоелектроника).

През 1979 г. спечелва конкурс в ДИ „Техника" за „научен редактор" и работи като такъв до 1993 г. Междувременно пез 1986 г. завършва следдипломна квалификация в СУ „Климент Охридски" по специалността „Редакционно-издателско дело" към факултета по журналистика. Това, както и ползването на руски и английски, правят квалификацията й като научен редактор особено висока.

През 1993 г. й предлагат от ИК „Феномен" да организира и да разработи първата в България книжарница за езотерична и духовна литература. Тя ръководи книжарница „Феномен" до 1997 г., когато поради икономически затруднения издателството я закрива.

За известно време работи като редактор в изд. „Аратрон".

През 1998 г. създава книжарницата за езотерична и духовна литература „АСТЕЯ" и я ръководи до края на земните си дни.

През 1973 г. създава семейство, в което отглежда двама сина (Стефан и Христо) на които дава достойно възпитание и висше инженерно образование.

С идеите на Учителя, според които бе живяла интуитивно и дотогава, се запознава след 1989 г.

Таня щедро раздаваше любовта си на всички около себе си според принципа „колкото повече даваш – толкова повече ще получаваш."

Идеите на Учителя за нея не бяха поза, а реално въплътени в живота й. Тя никога не си позволи да парадира с добродетелите си, макар че ги имаше в изобилие.

От съпругът Петко Влаев

8.1.2.10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЗА ПАТИЛАТА НА ЕДИН ЧОВЕК

1. Защо написах тези бележки? При подготовката на всеки том и отпечатването му, имаше много преживявания, които достигнаха до изстъпление на Духа. Знаете ли какво това означава? Излизаш от тялото си, етерният двойник не може да издържи онова, което се случва в тялото ти, и той излиза оттам, за да се съхрани. Остава ти едно празно тяло, което трябва да посрещне всички удари. И не всеки човек може да издържи. Трябва подготовка на нервната му система, за да издържи на това напрежение. Все едно по обикновените жици да пуснат електрически ток от хиляди волта напрежение – всичко ще изгори и ще се запали.

2. Аз пропуснах навремето да опиша какво ми се случваше при издаването на всеки том. И щеше да излезне цял том от „Изгревът". Тук не е важно личността на един човек, а тук са важни процесите, които протичаха при осъществяването на програмата „Изгревът".

3. Много от първоначалните сътрудници отпаднаха. Като се закачиха за веригата на „Изгревът", Космическия ток, който вървеше по нея влезна в тях и ги наду като балони. Нали знаете как децата надуват балоните, докато се спукат. Надуят се като балони и стават велики, започват да взимат решения и накрая воюват срещу мен, като се опитват да ме отстранят. Но балона се спуква. И след време от тях нищо не остава. Остава предателството. На някои места съм ги описал. Най-добре се виждат в „Изгревът", том XVI, с. 839-883.

4. Изтърпял съм много хули срещу мен. Но, когато се запознах с какви хули са замервали Учителя Дънов, десетки години от българите, то аз само клатя глава, че трябва да издържа.

5. До този момент **27 януари 2011** г., аз нямам нито едно интервю във вестник, нито една минута интервю по радио, както и по телевизия. Мен ме няма. Не искат да ме има. Никой не ме е потърсил. Има такова нареждане, да си мълчат все едно, че мен ме няма. **Да, няма ме за тях! Но ме има за онова, което съм направил.** Досега аз съм автора с 25 тома. Друг такъв случай в България няма. Направени са досега **48 концерт-рецитали** от 2001 г. с пълни зали, по 300-350 човека. И все пак за тях ме няма!

6. Учителят Дънов каза, че друг път няма да дойде между българите дори да Му запалят един милион свещи. Аз също ще кажа, че за тези хора не бих си помръднал пръста на 1 милиметър разстояние и не бих изразходвал дори 1 секунда време за това. Но това го правя за Школата на Учителя Дънов. Аз затова съм изпратен, да свърша моята работа – а тя е да се даде историята на тази Школа и да се запазят оригиналите на Словото Му, Паневритмията Му и музиката Му, както и снимките от Школата.

7. Аз имам програма на "Изгревът" **за 100 човека за 10 години**. Но ги няма тези 100 човека. Имам и друга програма **за 10 човека, която ще я реализират за 100 години.** Но трябва да се подчинят на програмата на „Изгревът", така, както аз се подчинявам и изпълнявам безпрекословно. Амин!

8. А за веруюто на Учителя Дънов, вижте в „Изгревът", том XII, с. 2, том XIV, с. 697-699, 768-772.

А за веруюто на съставителя на „Изгревът", виж в том XII, с. 3.

Амин

8.2.2. Концерт–рециталите на „Изгревът" и тяхното създаване

8.2.2.1. СЦЕНАРИЯТ НА ЕДИН КОНЦЕРТ

Първият концерт след събитията на 10.XI.1989 г. за Учителя Дънов беше организиран от мен през 1990 г. в дома на юристите и беше на тема „Д-р Миркович – основател на Червения кръст в България". Беше разпространена и биографична справка от мен.

От 1990 до 1998 г. организирах още 20 концерта по Слово на Учителя Дънов с музика на Учителя. Като следващ етап бяха издадени 59 томчета оригинално слово. Виж „Изгревът", том XVI, с. 820-905.

От 1997 г. до 2000 г. изпълнихме поръчението на Учителя от 1939 г. Виж „Изгревът", том XX, с. 995-1009. А как аз го изпълних, виж на с. 1010 от том XX.

От 2001 г. до 2011 г. до издаването на „Изгревът", том XXV са направени 48 концерт-рецитали по спомени на приятелите на „Изгревът" и музика от Учителя Дънов. През 2009 г. издадохме 23 концерт-рецитали на компактдискове. Всеки концерт бе записан на 2 компактдиска. Или това прави 23 по 2, равно на 46 компактдиска. А всеки диск е от 1 час. Така че трябва да се слушат 46 часа. Издадохме и архивен запис на Филип Стоицев – негов аранжимент на песните на Учителя в 2 компакт-диска. И то всичко бе безплатно.

През февруари-март 2011 г. бяха подготвени за издаване 5-те концерта от 2010 г. на компактдискове с идеята да се издадат и разпространят безплатно 140 комплекта. Освен това, те са качени на Интернет страницата на „Изгревът". Не са малко нещата, които направихме. Дори са много.

Ще ви разкажа как се създава един сценарий.

Първи етап: Идеята за сценария не е моя. Тя се оформя горе в невидимия свят от Онзи, Който ръководи програмата на „Изгревът". В разстояние на дни започва да ми се прояснява в съзнанието ми тази идея по даден автор и по дадена тема. Това е един много труден етап – да се настрои съзнанието ти на програмата на концерт-рециталите.

Пример, ако нямам антена за телевизора си, не може да се ползувам от него – не излиза нито звук, нито образ. Трябва да не насочи вътрешната ти антена към тази тема. А това става много, много трудно.

Втори етап: Някой, който ме ръководи, ме насочва към темата на концерт-рецитала, и после към автора. След това се търси в кой том се намира. И трябва няколко пъти да се чете.

Трети етап: „Изгревът" от 25 тома са заключени с 9 катинари за обикновените човешки съзнания. Те не могат да се отключат лесно. На мен ми е необходима цяла седмица да чета по 3 пъти материала, за да може накрая да се отключи, т.е. да ми се отвори ума за тях. След това си отбелязвам на лист хартия какво трябва да извадя.

Четвърти етап: Отбелязаните страници се копират, като се увеличават думите. После се нарязват листовете и се подреждат по групи и по теми. Това е работа за 2 човека. Но аз го правя сам самичък. Не се допуска никой до сценария.

Пети етап: Четат се отделните страници и започват да се отрязват

ненужните места и да се залепват (със „скоч" лепенки) една за друга. После се умува как да се подредят и кои къде ще отидат - дали са за I част или за II част. Но аз това не го определям. Онзи отгоре го ръководи.

Шести етап: Окончателно се подготвят и подреждат в 2 папки и се предават на водещия на концерта да ги прочете, и ако има забележки ги съобщава..

Седми етап: Работа с музикантите. Определят се песните, състава и солистите за концерта. Те работят самостоятелно без мое вмешателство. Накрая ми съобщават по телефона заглавията на 14 песни и аз ги записвам. После ще ги издиктувам на водещия, който вписва имената на песните в сценария.

Осми етап: Подготвя се съдържанието на поканите с поясненията и бележките по темата на концерта. Подаваме молба в общината за разрешение да ползваме в определена дата и час салона за провеждането му. След получаване на разрешението поканите и поясненията се набират (по две на страница), разпечатват се, копират се на 300 листа, които се разрязват на 2 и получаваме 600 покани – от едната страна поканата, а от другата - пояснението.

Девети етап: Купуват се по 100 плика за София и 100 плика за провинцията. Лепят се 200 марки по пликовете. После се надписват адресите по пликовете за около 3-4 дни. Раздават се на ръка 300 покани.

Десети етап: Съобщенията за концерта се слагат в 200 надписани плика, залепват се пликовете и се носят в Централна поща, където се пускат в 2 кутии – за София и за провинцията.

Единадесети етап: Имам лист, на който съм написал под номера какво е необходимо за концерта – апаратура, микрофони, стойки и т.н. Проверява се всичко – не трябва да липсва нищо. Всичко се слага в торби и са готови за концерта. Това отнема няколко дни подготовка.

Дванадесети етап: Подготовка на изложбата, състояща се от фотоснимки. А3 формат - големина 30-40 см, които са сканирани, обработени, разпечатани и ламинирани, а след това се залепват на картони. Пример: за 5-те концерта на 2010 г. бяха подготвени 12 картона с 48 снимки за всеки концерт. Това е най-мъчителния етап. Толкова много се уморявам, че нямам сили да се радвам. А бих искал, но не мога!

Тринадесети етап: Подготвям книгите, които трябва да се занесат от „Изгревът" от I том до XXIV, и да се предложат за продажба - от всеки том по 4 броя. Обикновено се купуват до 20 броя за всеки концерт. Длъжен съм да ги представя, за да ги видят, че ги има.

Четиринадесети етап: Целият багаж се подготвя и се слага в хола. Има 4 стълби, на които се поставят картоните за фотоизложбата, както и високоговорителите върху тях. А последните дни съм включен целия умствено и духом за концерт, и целия космически ток минава върху мен и аз треперя като лист от дърво.

Космическият ток, който преминава от „Изгревът" върху сценария, преминава през мен и създава т.н. космически вятър, който се явява и движи вече целия процес.

Петнадесети етап: Водещият е подготвен с материала, уточнено е всичко с него. Преди концерта говоря с него, така също и с музикантите. Говоря с онези, които трябва да дойдат и да помагат в салона. А това са около 15 човека. Без тях не мога да направя никакъв концерт.

Шестнадесети етап: Правя връзка с Невидимия свят и с Учителя да съдейства за провеждане на концерта. Да отворят пътя за концерта отгоре и отдолу, и да вкарат в мене сила, за да се справя. А защо ли? Бог не е в Слово, но в сила.

А тези 58 концерт-рецитала от 2001-2010 г. потвърждават, именно, това.

8.2.2.2. КАК СЕ ОСЪЩЕСТВЯВА ЕДИН КОНЦЕРТ В САЛОНА?

1. Датата за концерта и разрешението от община „Изгрев" да ни се предостави салона за концерт се извършва в началото на месеца с подаване на молба.

2. След 7 дни получаваме отговор и започваме подготовката за концерта като сценарият в повечето случаи вече е направен, както и уговорката с музикантите. Поканата се набира, разпечатва и тиражира в 600 броя.

3. В деня на концерта не се спи изобщо, а само се „будува" в една просъница и само се стресквам.

4. Една седмица преди това някакъв невидим шнур се прикачва за пъпа ми, т.е. за слънчевия ми възел и ме включва с другия си край с космическия ток на „Изгревът", и това преминава непрекъснато през мен и аз треперя отвън и отвътре.

5. Предният ден преди концерта аз призовавам всички приятели от Изгрева, отдавна починали и заминали отвъд, да посетят концерта. А как им съобщавам? Аз им знам номерата на телефоните в Невидимия свят и им звъня. Обаждат ми се и аз предавам съобщението си. Понякога се обаждат други, но приемат поръчката. Има и друг начин – съсредоточавам се върху имената на музикантите, извиквам ги в съзнанието си и на всеки съобщавам за концерта. Това е един телефонен разговор с тях. И те са тези, които пристигат като бели точки в салона, пълнят го и променят атмосферата там.

6. Съсредоточавам се и търся помощта на Учителя да изпрати Своите служители и небесни пратеници, които да ми съдействуват и да отворят път за всеки концерт.

7. Усещам, че се пълня със сила, като балон, надувам се и започваме да товарим багажа. Представете си, караме 4 стълби, от които на 2 поставяме отгоре високоговорителите, а останалите ни служат да сложим картоните с фотоизложбата.

8. Пристигаме пред залата в 9 часа. Разтоварваме багажа, състоящ се от апаратура, чували с книги от „Изгревът", плакати за фотоизложбата и още много, много торби. Всичко е качено на 2 коли по списък. Рядко се пропуска нещо. Някои ме следи дали няма да пропусна нещо.

9. Когато влезем в салона, той е светъл с прозорци от двете страни. Проветряваме като отваряме прозорците. Багажът е внесен и ние започваме да го подреждаме. В този момент в салона по въздуха започват да се виждат бели точки с големината на топлийка и се движат по въздуха. Вглеждам се в тях. Виждам и разбирам, че това са посетителите от Невидимия свят, които са дошли на концерта. За половин час салонът се изпълва с тях. Когато започват да влизат посетителите, тези бели светли точки навлизат в телата на посетителите. Те променят ума и съзнанието им, и ги подготвят за концерта. Същото става и с артистите, качили се

вече на сцената. Цялата аура и психическа атмосфера е вече променена, хората също.

10. В залата психическата обстановка е променена. Присъствуват 300 човека. На всички концерт се явява по някой провокатор, но всички го укротяват с мисълта си. Никой не знае сценария, освен водещия и аз. Когато се прочита поредната случка, то певицата и музикантите трябва да се пренастроят за 10 до 15 секунди, докато пристъпят към микрофона. Те са също променени. Те пеят и свирят по различен начин, защото в салона има невидимо присъствие, има Дух и Сила от Невидимия свят. Това е концерт-рецитал за невидимата вътрешна Школа на Учителя Дънов.

8.2.2.3. ФОТОИЗЛОЖБИТЕ НА КОНЦЕРТ–РЕЦИТАЛИТЕ НА „ИЗГРЕВЪТ"

1. Споменах, че приложените снимки в „Изгревът" не бяха сполучливо изработени до том XIII. Но не беше по моя вина. Вече това е поправено. Сега те се обработват на компютър.

2. При провеждането на концерт-рецималите по спомени на различни автори, трябваше да представим техните портрети в голям формат. Следващият етап бе да приложим още снимки, и така се разрастваше тази идея, и вече фотоизложбите станаха необикновени. Чрез тях присъствуват всички от Невидимия свят.

3. Първо снимките се обработват и се разпечатват в голям формат, А3 – т.е. 30/40 см. Вече ги ламинираме, поставяме покритие, за да се укрепят и да не се мачкат и цапат от нечий пръсти.

4. Трябваше да намеря подходящи картони. Отначало взимах по 2-3 от печатницата. Но после успях да се уговоря, те ми дават по 20 бройки. Аз ги укрепвам ръбовете им със скоч безцветен 5:5 см. После залепвам бяла хартия 30/70 см. И на нея залепвам снимките с двойно залепващи лепенки.

5. Най-трудно бе да се подредят, да се направи план, и след това става залепването им. И накрая отдолу се слагат надписите на снимките и се залепват.

6. Понеже картоните със снимките се подреждат на 4 стълби, то отзад на всеки картон се поставят връзки, с които се прикрепват за стълбите. На всяка стълба поставяме по 3 картона с по 4 снимки, това са 12 снимки.

7. Подканяме ги да посетят изложбата. Идват, гледат, четат и се чудят, че това е възможно да се осъществи. Важна е концепцията. Това е приложение към сценария, който се чете.

8. Някой, като видяха моите фотоизложби, се опитаха да използват идеята и започнаха да слагат също снимки на своите представления. Но не става нищо! Та в сценария се говори за даден автор. Той е поставен на картона с негови лични снимки, снимки с Учителя и Братството. Този човек отдавна го няма на Земята, но той съществува, и като му сложиме снимките, той застава зад тях и влиза в тях. И който ги гледа, вижда, че тези хора са живи не само от сценария, но са живи в самите снимки. И затова е поразителна картината като видиш, че са застанали пред стълбите и преглеждат снимките. Живи са самите снимки. Това е най-важното.

9. Идва един, показва някакво дете от една снимка на 7 години, седнало до музикантите, които свирят Паневритмия. Казва ми: „Виждаш

ли това дете? Това съм аз до Учителя." – „Отиди и докарай тук 10 човека от публиката и им покажи, че това си ти." Това бе Константин Няголов. Той е вече в Невидимия свят. И ги доведе!

10. Ето сега за Пеню Ганев съм приготвил 12 картона по 4 снимки, това са 48 снимки, които ще се окачат на 4 стълби. Знаете ли какво означават тези 48 снимки? Това са снимки, направени от Пеню Ганев, обработени и увеличени от Вихър Пенков, че докато се извадят що време и сила се изразходват! Но накрая гледката е внушителна. Тези заминали приятели от времето на Школата идват и застават зад тези портрети, влизат в тях и придават картината, че те гледат живи хора. Те са живи, защото ги оставих в „Изгревът".

11. Ще ви дам два невероятни примера. Беше дошло времето да се даде в сценарий как е създадена Паневритмията. Това беше много трудна работа. Това е описано в „Изгревът" в различни томове.

На концерт-рецитала на **18 ноември 2006** г. заглавието на сценария бе „Как се създаде Паневритмията на Изгрева от Учителя Дънов?" Това е описано в „Изгревът", том I, II, VII и никой на друго място не е говорил. Но понеже отхвърлят „Изгревът", това не се знае. Сценарият бе зашеметяващ. А беше представена фотоизложба от снимки за Паневритмията на Рила – 30/40 см, 44 броя, поставени на картони 70/100 см и окачени на 4 стълби. Музиката от Паневритмията се изпълняваше от квартет със Спаска Панайотова – сопран. Всички в залата плачеха, но едновременно с това и пееха.

На концерт-рецитала на **31 март 2007** г. сценарият беше „Как се изучаваше и как се играеше Паневритмия на Изгрева?". За пръв път се изнасяха случки и събития от том I, II, III, XVI. Фотоизложбата беше със снимки на Паневритмията на Изгрева с Учителя от 48 снимки. Пуснахме архивен запис на музикантите по времето на Филип Стоицев. Тази музика нахлу в залата и всички бяха поканени да пеят. Всички плачеха. Е, друг път това няма да им се случи. Тези 2 концерта са записани на компактдискове и са пуснати в комплект през 2008/2009 г. Същите са достъпни и на интернет страницата на „Изгревът".

Който желае може да провери и да се убеди, че това е вярно. И да види как се реализират нещата чрез Дух и Сила.

8.2.2.4. КОИ ПОСЕЩАВАТ И СЛУШАТ В САЛОНА?

Салонът е препълнен и има правостоящи от двете страни до прозорците. Най-малко са около 350 човека. Това е публиката на „Изгревът". Половина са постоянни посетители, а другите са приходящи. Някои идват, друг път не идват, идват трети, но салона е пълен. Те идват, защото това, което слушат, на друго място не могат да го чуят. Най-важното е, че със сценария, който се чете, аз съм отворил „Изгревът" за техните уши и умове. Те слушат, попиват всичко и така се хранят техните души. Те са гладни, слушат, мируват. А като излезнат в антракта, ме критикуват. Дори и след концерта. Питат ги: „Защо му ходите на концертите?" – „Ходим, защото ни са интересни, но не сме съгласни с него." Ето това е важното. Те са гладни, идват да се хранят, но в действителност са противници, дори и врагове. Как така? Ето така. Ще ви приведа едно изказване на Учителя, именно, за това, че от 100 човека, ще те слушат само 25 човека.

ЕДНА ПОХВАЛА
лекция от Учителя, държана на 14 декември 1932 г., София-Изгрев.
– В: Дънов, Петър. Новата мисъл : Общ окултен клас, Г. XII (1932-1933), т. I., София, 1947, с. 298-299.

„Помнете: Както и да се оправдавате, не можете да се освободите от последствията на вашите дела. Всяко оправдание води в лабиринт, от който не може да се излезе. При всяка придобивка – материална, духовна или умствена, вие имате право само на 25%, ближният ви – също 25%, а Бог и природата – 50%. Значи 75% от придобивката не е ваша. Професор си, искаш всички студенти да те обичат. Не, само 25% от студентите ще те обичат, 25% няма да те обичат, а 50% ще бъдат безразлични към тебе. Проповедник си. Слушат те сто души: 25% от тях ще слушат, но нищо няма да възприемат. Те са твърди като камък. Каквото да им се говори, те нищо не чуват; други 25% ще приемат учението. А останалите 50% ще кажат: „Ще дойдем друг път." Казваш: „Ще оставим питомното, та да гоним дивото." Същият процент е и по отношение на вярата. Едни вярват 25%, други, т.е. твоите ближни вярват пак 25%, а природата държи за вярата 50%. Българинът, който разбира нещата, казва: „Предпочитам един заек в кошарата, отколкото десет в гората." Значи, единият заек в гората струва 50%. Другият заек в гората струва 25%, и твоето малко постижение струва също 25%. Например, някой се моли на Бога, но като не съзнава цената на молитвата, казва: Какво съм придобил с молитвата? – Много си придобил. Ако и толкова не си се молил, нищо нямаше да излезе от тебе."

Примери има много. Разказва ми един познат, че като споменавал случайно за „Изгревът", всички започват да ме хулят, да ме псуват на майка. А същия познат разправя, че онези, които по мой адрес изпращат хули, после ги вижда, че са дошли на концерта и смирено слушат ли, слушат. Не може да разбере защо това е така.

Питам го: „Не знаеш ли причината?" – „Не знам", е отговора му. Те са противници, но тук идват, за да се хранят душите им. От 300 човека, около 30 човека приветстват истинския „Изгрев", а останалите са врагове. Да, това е така. Не се заблуждавам изобщо.

Има и друг случай. Преди години на един от концертите идва една жена по време на антракта и ми се представя: „Аз съм Людмила Дилова от Видин. Много ми харесва това, което слушам."

На следващата сутрин в 8 часа сутринта ми звъни тази Людмила разтревожена, и казва, че не е спала цяла нощ. И разказва случая. След концерта 4-5, т.н. „духовни" сестри заедно с Марийка Марашлиева отиват в дома й на гости. Слагат маса, чинии, подготвят за обед. Людмила казва: „Да прочетем някоя мисъл от Учителя." Търсят книжката „Свещени мисли на Ученика" от 1938 г., но не я намират. Тогава Людмила, която е чела „Изгревът", казва: „Ами това го има в XIV том на „Изгревът", отива, сваля XIV том и го слага на масата. Изведнъж 5-те духовни сестри скачат от масата и в един глас извикват: „Махни я тази книга, че не можем да я гледаме!" Тя стои като поразена. Пита ги: „Нали бяхте на концерта, защо я хулите?" Отново отговора е същият: „Махни я, че не можем да я гледаме!"

Людмила ме пита по телефона защо е всичко това. Отговарям й, че те са врагове, но идват на концертите да се хранят душите им. Това е отговора на този въпрос. Друг няма!

8.2.2.5. ПЕВИЦИТЕ НА КОНЦЕРТ–РЕЦИТАЛИТЕ НА „ИЗГРЕВЪТ"

1. Преди 40 години днешните музиканти бяха студенти в Музикалната академия. Тогава бе забранено да се изпълнява музиката на Учителя и те се криеха, като я свиреха или пееха.

2. Изминаха още толкова много години след 1989 г. и се промениха нещата, и вече може да се свири и изпява тази музика. Аз бях този, който качи за пръв път музикантите на сцената. А Братския съвет беше забранил един концерт за Георги Куртев от Айтос на 15 юни 1991 г., който аз организирах в Камерна зала „България". Обръщам се към Йоанна Стратева: „Нали ти 30 години чакаш да се качиш на сцената пред публика? – Ето това време дойде. Ако се качиш, имаш бъдеще, ако ги послушаш от Братския съвет – изчезваш от хоризонта." До нея е Ина Дойнова, която трябваше да я придружава на електрическия орган. Тя казва: „Аз цяла нощ плача." Казвам им: „Аз съм организирал концерта, заплатил съм залата, дал съм ви инструменти, с които да свирите. Имате право на избор и на решение." Явиха се на концерта. Залата бе препълнена с правостоящи.

3. Същите сили организираха провокацията с откритите писма срещу мен. Виж „Изгревът", том IV, с. 614-645 – „Организираната лъжа". Аз съм дал отговора си на тези лъжи и съм свършил работата на бащите им на онези, които се подписаха срещу мен. Запомнете това.

4. По-късно бе създадена от мене една рубрика „Духът на Истината и Духът на Заблуждението", където помествах всички нападки срещу мен, и там давах отговорите си.

5. И така тези музиканти, които са днес, те бяха подготвяни от Небето 50 години, за да мога да работя с тях по програмата на „Изгревът". Някои разказват: „Вергилий не би съществувал, ако не са музикантите. Те са го създали." Отговарям, че това не е вярно. Тези музиканти са изпратени за програмата на „Изгревът", но те още не го осъзнават. Ще го разберат, но ще бъде късно за тях!

6. От певиците, с които съм работил има едно име – Спаска Панайотова. Това е необикновена певица с необходимия глас. Тя е невероятен феномен при изпълнението на песните на Учителя. А защо е така?

Първо – тя прескача първата бариера и стига, и се доближава до автора на песента. Това е много трудно и малцина са онези, които могат да прескочат тази бариера.

Второ – тя прескача и втората бариера. Откъде идва музиката, от кое място пристига, че авторът я чува и я записва. Пристига тук с гласа си и черпи от този извор.

Трето – тя прескача и третата бариера – музиката иде и се носи горе във висините на Невидимия свят. Тя там съществува не само като звук, а като движение на светлина. Тя тук се сътворява от Творческия Дух, от който са представени песните на Учителя Дънов. А при изпълнение на песните, тя се движи в този свят.

И по тези три причини при нейното изпълнение, тя свободно преминава през тези три музикални свята и черпи със шепи онова, което е необходимо за нея. И изпълнението е нечувано досега за българските уши.

7. При концерт-рецитали тя за пръв слуша сценария. Под негово въздействие тя за 10-15 секунди се променя нейното съзнание

и изпълнението й е нещо уникално. То е различно от онова, което тя е записала в своите дискове.

8. Тук има Дух и Сила, Творческа мощ и видимо присъствие от един свят, от който слиза музиката на Учителя Дънов.

9. Ето защо тя е феномен за мене. А за слушателите е цяло богатство, че я слушат, защото им сваля музиката от небесните висоти на Музикалния Дух, сътворен от Учителя Дънов, от Духа Беинса Дуно.

8.2.2.6. КАК СЕ СЪЗДАВАХА ПЕСНИТЕ НА УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ И БРАТСКИТЕ ПЕСНИ?

1. Това бе един концерт-рецитал, който бе записан отдавна. Работих няколко месеца, прехвърлих четейки спомените на музикантите, които лично съм записал и издал в „Изгревът". Извадих всички истории за това как са сътворени песните на Учителя.

2. Когато събрах материала, се оказа, че той е обемист и разбрах, че това ще бъдат за два концерт-рецитали. Единият бе на **31 май 2008** г., като част I бе озаглавена „Странник съм в този свят", а част II – „Вечният Дух на Вселената". Съдържаше историята на 7 песни в част I и 7 песни в част II – всичко 14 песни.

3. Освен мен и водещият Петър Вангелов никой не знаеше какъв е сценария, кои са песните, и за какво са дадени никой не знаеше. Освен в „Изгревът", на друго място те не можеха да ги открият. А лично на мен ми отне 20 дни да подготвя този сценарий, при положение, че този материал е минал през мене и аз съм го записвал и издал в „Изгревът". Но докато го издиря и подредя голям зор видях.

4. Като се прочетеше една история, тя бе главозамайваща за слушателите, а певицата за пръв път чуваше тези неща. Тя стоеше замръзнала. Ставаше от стола и за 10-15 секунди трябваше да се съсредоточи, и под въздействието на чутото тя трябваше да пее. И тя ги изпълняваше по съвсем друг начин. Тя виждаше, че има присъствие „свише" - духовно, зримо, а залата бе ахнала от почуда и изненада. Това, което изпяваше беше нещо различно от всички професионално направени записи. А защо? В тях имаше Невидимо присъствие, то се виждаше от тембъра на гласа й, имаше Дух, имаше Сила.

5. По време на антракта се раздадоха 300 броя от текста и нотите на песента „Писмото".

Аз на концертите виждам само сенки и понякога не познавам лицето и питам: „Ти кой беше?" И ми отговарят. Аз съм ту в тялото си, ту съм горе на небето и следя за хода на концерта. Отгоре виждам как тия в залата са си отворили душите и се хранят и пият от небесната „манна", за която е закачен „Изгревът". А долу виждам прехласнатите лица. По време на антракта гледката бе невероятна! Стават от столовете си замаяни и не могат да се движат. Само ръкомахат с ръце и благославят.

Ето поканата и бележките за този концерт.

КОНЦЕРТ – РЕЦИТАЛ

„Как се създаваха песните на Учителя Дънов и братските песни?"

Спомени на музикантите от времето на Школата на Учителя от поредицата „Изгревът"

Фотоизложба „Учителят Дънов"

Музика от Учителя Дънов – Беинса Дуно и приятели

Участвуват:

1. Мария Иванова – сопран от гр. Бургас
2. Тонка Петрова - пиано от гр. Бургас

Водещ: Петър Вангелов

В салона на община „Изгрев" ул. „Чехов" 16-А

Начало 11 часа, събота 31 май 2008 г.

Вход свободен

* * *

ПОЯСНЕНИЯ
и бележки по темата на концерт-рецитала

1. Сценарият на този концерт-рецитал е написан по спомени на музикантите от времето на Школата на Учителя Дънов (1922-1944).
2. Спомените са записани през 1970 г. със съдействието на останалите живи музиканти от това време на възраст 65-75 години.
3. Разказите им са публикувани в поредицата „Изгревът", том I – XXIII.
4. Записахме и тяхното изпълнение на песните на Учителя, които в бъдеще на концерт-рецитали ще бъдат изслушани.
5. Сега ви представяме 14 песни.
6. Настоящият концерт ще изнесе историята на песните на Учителят Дънов, която не е позната досега. А защо? Защото мнозина не четат „Изгревът", а други го отхвърлят.
7. По програмата на поредицата „Изгревът" от 1990-1998 г. са изнесени 20 концерт-рецитали, а от 2001-2008 г. – 36 концерта.
8. Съставител на поредицата „Изгревът" е д-р Вергилий Кръстев.

За контакт със съставителя на „Изгревът"

тел. (02) 944-79-53; E-mail: ziten.klas@yahoo.com

6. И което е най-важното, в салона не присъствуваше нито един музикант, освен солистката сопран Спаска Панайотова. Е, кажете ми как те ще изпълняват дадена песен на Учителя, когато те не знаят историята по нейното сътворяване? Няма да могат, и ето защо няма никакви полезни последици от техните певчески изпълнения. И да искат, те не могат да се свържат с Духа на песните на Учителя. Той е свързан с душите на онези приятели, които са били съвременници на Школата на Учителя Дънов.

По време на антракта на концерт-рецитала на 31 май 2008 г. се раздаде лист с нотния текст на песента „Писмото", а от другата страна бешв копиран текста на песента, написан с почерка на Учителя.

Ние ще го приложим, като го извадиме на скенер.

7. Другият концерт бе изнесен на **27 септември 2008** г. Първата част бе озаглавена „Любовта е извор" и се изпяха 7 песни, предхождащи с историите на песните. Втората част носеше заглавието „Как някои песни бяха вградени в емблеми и символи на Изгрева?" По време на антракта

До ученицитѣ на В. Б. Братство.

Когато Любовьта Царува смутъ не става; Когато Мѫдростьра управлява реда не се нарушава. Когато Истината грѣе плода цьвти и зрѣе. Иаве, Ива. Шела шелу

[illegible]

14. I 1923.
София.

ПИСМОТО

Ко-га-то Лю-бов-та ца-ру-ва смут не ста-ва. Ко-

га-то Мъд-рост-та уп-раВ-ля — ва ре-дът не се

на-ру-ша-ва. Ко-га-то Ис-ти-на-та гре-е пло-

rall.

дът цъф-ти и зре-е

"Емблемата с котвата" и вграждането в нея на две песни –
"Бог е любов" и "Духът Божий".
Виж "Изгревът том II с. 178-181.

Символите в "Чешмата със сърничката" и вграждането в нея песента "Химн на Великата Душа". За построяване на чешмата виж "Изгревът" том II с. 170-171, том V с. 576-577. За вграждането на символите виж "Изгревът" том I с.172 и с. 526-527.

бяха раздадени бели листове, като от едната страна беше дадено скицата на релефа на чешмата, наречена „Сърничката", с обяснения, а вградената песен е „Химн на Великата душа".

А от другата страна бе сложена емблемата с котвата и триъгълника с наслова „Бог е любов", следвано от трите ноти – до, ми, сол. А вградената песен е „Бог е любов". Това бе изненада за всички. Раздадени бяха 300 листа на присъстващите в залата. Убедиха се нагледно как са вградени в символите тези две песни.

8. Певицата беше Мария Иванова – сопран от Бургас, а на пианото бе Тонка Петрова. Тя ми благодари предварително, че на нея се пада тази чест да изпее тези песни. И тя ги изпя и друг път тя нямаше да може да ги изпее по същия начин, защото времето за тези песни бе точно определено.

9. Тези 2 концерта са записани на компактдискове, раздадени безплатно и качени на интернет страницата на „Изгревът". Който иска да слуша – нека слуша. А който не иска и отхвърля – няма да слуша. Друго решение засега няма.

КОНЦЕРТ – РЕЦИТАЛ

„Как се създаваха песните на Учителя Дънов и братските песни - II?"

Спомени на музикантите от времето на Школата на Учителя от поредицата „Изгревът"

Фотоизложба „Учителят Дънов"

Музика от Учителя Дънов – Беинса Дуно и приятели

Участвуват:

1. Мария Иванова – сопран от гр. Бургас
2. Тонка Петрова - пиано от гр. Бургас

Водещ: Петър Вангелов

В салона на община „Изгрев" ул. „Чехов" 16-А

Начало 11 часа, събота 27 септември 2008 г.

Вход свободен

8.2.2.7. Концерт-рециталите в интернет и на компактдиск

1. Преди няколко години се приближава Красимир Петров от гр. Враца и ми казва: „Защо не ги изкараш на касетки, за да можем да ги слушаме?" Също и Момчил Николов от Стара Загора, пожела да ги направя на касетки. До този момент хората имаха още касетофони, и слушаха записите на касетките.

2. Имаше една българка, София, омъжена за американец, беше на гости при майка си в Пловдив и дойде на един от концертите. Беше доволна и пожела да й изпратя на касетка концерт-рецитала. Изпратих и след време ми се обажда по телефона и настоява всички концерти да ги запишем, за да се слушат. Трябваше да се изпълни това нейно желание.

3. Така дойде идеята да ги издадем на компактдискове. Бяхме направили записи на концертите от 23.10.2004 г. до 29.09.2007 г.

Записахме ги. Беше много труден етап. Англия Вихрова ги обработваше и подготвяше, а баща й Вихър Пенков организира издаването им. И му ги докараха в 23.30 ч. през нощта, когато беше на работа. На следващият ден имахме концерт и там аз ги раздавах. Бяха изкарани 100 комплекта, които се раздаваха безплатно. Но всичко беше заплатено от програмата на „Изгревът". След това ги изпратихме на онези, които имат отношение към „Изгревът". И започнаха да ги слушат.

4. За пръв път хората от провинцията и останалите слушаха тези концерт-рецитали и влизаха във вътрешната Школа на Учителя Дънов. Такова нещо не може да им се случи никога. То веднъж се преживява. Повторението е само едно припомняне. Разказваха как са ги слушали и как са ридали и плакали. И аз съм плакал, докато подготвях сценариите. Душата ми е плакала и ридала едновременно. Та плачът е взаимен.

5. Раздавахме ги на концерт-рецитала, сутринта на 29 март 2008 г. На всички, които бяха дошли от провинцията и от София, и които имаха отношение към „Изгревът", беше даден в найлонова торбичка 1 комплект от 14 концерт-рецитали, по 2 диска за всеки концерт, или общо 28 компактдиска. Останалите приятели бяха уведомени с писма в провинцията, те пристигнаха и им ги дадох. Останаха към 10 човека, на които ги изпратих по пощата. Да не би да мислите, че това е лесна работа? Напротив, сега се учудвам как съм го извършил. И то почти сам, но с помощта на Вихър Пенков.

6. По-късно тези 14 концерт-рецитала бяха сложени на интернет страницата на „Изгревът" и всеки можеше да ги свали безплатно, както от страната, така и от българите в чужбина. Изпратих няколко концерт-рецитали в САЩ, Франция, Германия, Австралия на българи, които четат „Изгревът" и имат връзка с мен.

7. Към дисковете имаше и „Обяснения и упътвания", които се раздаваха с I-я и II-я комплект. Всеки получаваше по 1 найлонова торбичка с дисковете, като му се връчваше по едно обяснение и упътване, което бях лично подготвил. Какво ще кажете – всичко е много лесно, нали?

Комплект 1

Обяснения и упътвания към компактдискове
КОНЦЕРТ-РЕЦИТАЛИ „ИЗГРЕВЪТ"
22.12.2007 г. - 28.11.2009 г.

1. Концерт-рециталите са изнесени по програмата на „Изгревът".
2. Всички спомени са извадени от поредицата „Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее" от I до XXIII том.
3. Съставител на „Изгревът", сценарист и организатор на концерт-рециталите е Вергилий Кръстев.
4. Участници в програмата на концерт-рециталите:

Водещ:
Петър Вангелов;

Солисти:
Спаска Панайотова (сопран),
Мария Иванова (сопран),
Валентин Попов (бас баритон);

Цигулка:
I-ва: Надежда Няголова, Йоанна Стратева,
II-ра: Димитрина Туторилова, Мирослава Димитрова, Бояна Желязкова;

Виола:
Коста Москов;

Виолончело:
Анна Каралашева, Веселин Ананиев;

Пиано:
Анна Каралашева;

Китара:
Божидар Симов, Валентин Попов.

5. Компактдисковете със записи от 14 концерт-рецитала се раздават безплатно на онези, които четат „Изгревът" и го приемат като такъв.
6. След като получите компактдисковете, запазете ги и не ги раздавайте безразборно, защото ще ги увредите и загубите.
7. Пуснете на приятелите да чуят първия концерт и тези, които желаят могат да си ги запишат.

Например, ако са 5 или 10 човека, събират известна сума, за да ги размножат и спокойно всеки да ги слуша у дома.

8. Нашата цел е да могат приятелите от провинцията да се запознаят, да чуят и да се уверят какво представлява „Изгревът" и неговите концерт-рецитали.

9. По програмата на „Изгревът" е осъществено следното:

От 1990-1998 г. са организирани 20 концерт-рецитала по текст от Словото на Учителя и с музика от Учителя;

От 1997-2000 г. са издадени от печат 59 томчета оригинално Слово на Учителя в жълти, бледосини и портокаловооранжеви корици.

Виж „Изгревът" т. XVI, с. 885-905.

От 2001 до 2008 г. са изнесени 36 концерт-рецитали по спомени на последователите на Учителя от времето на Школата Му 1922-1944 г. и с музика от Учителя;

От 1993-2008 г. са публикувани от поредицата „Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее" 23 тома – от том I до том XXIII.

10. Адрес на съставителя на „Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее":

Вергилий Николов Кръстев
София 1505, ул. „Васил Друмев" №1
Тел. (02) 944-79-53
E-mail: ziten klas@yahoo.com

28 март 2008 г.
София
Подпис: /Вергилий Кръстев/

* * *

СПИСЪК
на концерт-рециталите „Изгревът"
от 23.10.2004 г. до 28.09.2007 г.

1. Домът Господен и съдбата на света. Великият Учител Беинса Дуно, повелителят на живота
Бомбардировките над София 1943-1944 г.
23.10.2004 г.
2. Домът Господен и съдбата на света. Господарят на света и Великият повелител на живота
Спомени на Темелко Гьорев от с. Мърчаево
20.11.2004 г.
3. Домът Господен и съдбата на света. Господарят на света и Великият повелител на живота
Спомени на Темелко Гьорев от с. Мърчаево
18.12.2004 г.
4. Живият Бог в образ и подобие человеческаго
Спомени на Юрданка Жекова – записала Цанка Екимова
29.01.2005 г.
5. Живият Бог в образ и подобие человеческаго II
Спомени за Юрданка Жекова – записала Радка Левордашка
19.02.2005 г.
6. С Учителя Дънов на Бивака „Ел Шадай" – „Пред вратата на Бога", Витоша
Общи спомени на приятели с фотоизложба със снимки от Бивака
26.03.2005
7. Учителят Дънов, Величка Стойчева и семейство Няголови
Фотоизложба на семейство Няголови
22.10.2005 г.

8. Срещи, случки и спомени с Учителят Дънов на Изгрева
Спомени на Георги Събев с негови снимки с Учителя на Изгрева
27.05.2006 г.
9. С Учителя Дънов на Бивака „Ел Шадай". Пред входа на Агарта на Витоша
Друг сценарий от „Изгревът" със същите снимки, но и с допълнения
24.06.2006 г.
10. С Учителя Дънов на връх Мусалла
Спомени от „Изгревът", снимки с Учителя на Рила
30.09.2006 г.
11. Как се създаде Паневритмията на Изгрева от Учителя Дънов?
Спомени от I, II, VII том. Снимки от Паневритмията на Изгрева и от Рила с квартет и сопран Спаска Панайотова.
18.11.2006 г.
12. Как се изучаваше и как се играеше Паневритмията на Изгрева?
Спомени от I, II, III, XVI том. Снимки на Паневритмията от Изгрева.
31.03.2007 г.
13. Чудеса на Небето и знамения на Земята
Магнетофонен запис на Паневритмията от Филип Стоицев
Спомени на Сава Симеонов от с. Мърчаево. Снимки на Сава Симеонов за фотоизложбата. Лично присъствува на концерта и се поклони на публиката
28.04.2007 г.
14. Пред прага на загадъчното и пророчествата на Учителя Дънов
Спомени от „Изгревът", том X на Георги Събев. Снимки с приятели и Учителя Дънов на Изгрева
29.09.2007 г.

Снимките са 30/40 см, поставени по 4 на картон, който е 70/100 см.

Комплект 2

Обяснения и упътвания към компактдискове КОНЦЕРТ – РЕЦИТАЛИ „ИЗГРЕВЪТ” 22.10.2007 г. – 28.11.2009 г. .

1. Концерт-рециталите са изнесени по програмата на „Изгревът”.
2. Всички спомени са извадени от поредицата „Изгревът на Бялото братство пее и свири, учи и живее” от I до XXIII том.
3. Съставител на „Изгревът”, сценарист и организатор на концерт-рециталите е Вергилий Кръстев.
4. Участници в програмата на концерт-рециталите:

Водещ:
Петър Вангелов;

Солисти:
Спаска Панайотова (сопран)
Мария Иванова (сопран)
Пламена Гиргинова (сопран)
Валентин Попов (бас баритон)

Цигулка:
Йоанна Стратева

Виолончело:
Анна Каралашева

Пиано:
Тонка Петрова
Радостина Няголова

Китара:
Божидар Симов

Технически екип:
Вихър Пенков – тонрежисьор
Ангелия Вихрова – звукова обработка

5. Компактдисковете със записи от 14 концерт-рецитала се раздават безплатно на онези, които четат „Изгревът” и го приемат като такъв. Раздавани са на 29 март 2008 г. на концерт-рецитала!
6. След като получите компактдисковете, запазете ги и не ги раздавайте безразборно, защото ще ги увредите и загубите.
7. Пуснете на приятелите да чуят първия концерт и тези, които желаят могат да си ги запишат.

Например, ако са 5 или 10 човека, събират известна сума, за да ги размножат и спокойно всеки да ги слуша у дома.

8. Нашата цел е да могат приятелите от провинцията да се запознаят, да чуят и да се уверят какво представлява „Изгревът” и неговите концерт-рецитали.

9. По програмата на „Изгревът" е осъществено следното:

От 1990-1998 г. са организирани 20 концерт-рецитала по текст от Словото на Учителя и с музика от Учителя;

От 1997-2000 г. са издадени от печат 59 томчета оригинално Слово на Учителя в жълти, бледосини, виолетови и портокаловооранжеви корици.

Виж „Изгревът" т. XVI, с. 885-905.

От 2001 до 2009 г. са изнесени 43 концерт-рецитали по спомени на последователите на Учителя от времето на Школата Му 1922-1944 г. и с музика от Учителя;

От 1993-2009 г. са публикувани от поредицата „Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее" 24 тома – от том I до том XXIV.

10. Адрес на съставителя на „Изгревът на Бялото Братство пее и свири, учи и живее":

Вергилий Николов Кръстев
София 1505, ул. „Васил Друмев" №1
Тел. (02) 944-79-53
e-mail: ziten klas@yahoo.com
web site: http://www.izgrevat.com

11. През месец март 2008 г. са записани 14 концерт-рецитали, изнесени от 23.10.2004 г. до 28.09.2007 г. на 28 компактдискове – (всяка част на самостоятелен диск), раздадени на концерт-рецитала на 29 март 2008 г.

12. Концерт-рециталите, публикувани 208 г. са издадени в 100 комплекта и подарени на последователите на „Изгревът..." – 90 бр. в България и 10 – са изпратени в чужбина.

Записите им са достъпни и в интернет страницата на „Изгревът..." http://www.izgrevat.com

Компакт-дисковете от концертите от 22.12.2007 г. до 28.11.2009 г. бяха подготвени през март 2010 г. и раздавани на концертите.

С уважение: Вергилий Кръстев

* * *

СПИСЪК
на компактдискове с
КОНЦЕРТ-РЕЦИТАЛИТЕ „ИЗГРЕВЪТ"
от 22.12.2007 до 28.11.2009
и записи на
МУЗИКА ОТ УЧИТЕЛЯ
в аранжимент на д-р Филип Стоицев

1. 110 години от слизането на Божествения Дух върху Учителя Петър Дънов на 7 март 1897 г.
22.12.2007 г.

Част 1
Космическата година на човечеството
Част 2
Всемировият Учител Беинса Дуно и българите

2. Къде е Бялото Братство?
29.03.2008 г.

Част 1
Не наливайте вода в чужда воденица
Част 2
Къде е Бялото Братство?

3. Как се създаваха песните на Учителя Дънов и братските песни?
31.05.2008 г.

Част 1
Странник съм в този свят
Част 2
Вечният Дух на вселената

4. Как се създаваха песните на Учителя Дънов и братските песни – II?
27.09.2008 г.

Част 1
Любовта е извор
Част 2
Как някои песни бяха вградени в емблеми и символи на Изгрева?

5. Призвание към народа ми – български, синове на семейството славянско
25.10.2008 г.

Част 1
Думите на небето
Част 2
Предсказанието на Духът Божии

6. Призвание към народа ми – български, синове на семейството славянско–II
29.11.2008 г.

Част 1
Думите на небето
Част 2
Предсказанието на Духът Божий за небесния знак (ѣ), печатът на славянството

7. Небесният знак (ѣ), печатът на славянството и Бичът Божий
23.03.2009 г.
Част 1
Как космическият знак (ѣ) определяше и ръководеше историческите събития на България от 1040 г. до 1396 г. – от падането под византийско робство до падането под турско робство
Част 2
Цариците разрушиха България, а синовете им я продадоха

8. Ангел Елохил, Небесният знак (ѣ), печатът на славянството и бичът Божий
31.10.2009 г.
Част 1
Небесният знак (ѣ) – знакът Божий
Част 2
Космическият знак (ѣ) и съдбата на света

9. Ангел Елохил, Небесният знак (ѣ), Печатът на славянството и бичът Божий, Скрижалите на Ангел Елохил за новата ни история – 1923-1989 г.
28.11.2009 г.
Част 1
Ангел Елохил, Небесният знак (ѣ), печатът на славянството и бичът Божий
Част 2
Свидетелствата Господни и Божието обещание

8.2.2.8. Архивните записи на д-р Филип Стоицев – запазени, обработени и записани на компактдиск

1. Това е единствения човек, който последователно бе работил и правил аранжименти за квартет по песните на Учителя Дънов от 1945 до 1992 г.

2. По времето на социализма 1945-1990 г. тази музика беше забранена да се изпълнява. Филип Стоицев търсеше непрекъснато начини да му се изсвирят песните. Отначало бе привлякъл няколко студенти от Музикалната академия, но по-късно ползуваше музикантите, които свиреха в „Дома на юриста". Болшинството бяха пенсионери и той им плащаше по някой лев.

3. По-късно, когато излезнаха магнетофоните, той търсеше начини да ги записва, да ги прави на касетки и да ги разпространява. Не ги продаваше с цел печалба. А тези, които му съдействуваха, бяха онези,

които му бяха чули изпълненията и разбрали, че това са стойностни неща.

4. При различни години той беше правил записи и ги бе разпространявал на касетки. Тогава се записваха на магнетофонни ленти, които ги нямаше в страната, а се внасяха от чужбина скришом. После ги продаваха много скъпо. Но ги купувахме. Така една ролка от 540 метра на немската фирма BASF, струваше 30 лв. Това беше 1/3 от моята лекарска заплата. Гладувах, но си купувах тези ролки. И с тях работех и записвах спомените за Школата.

5. Изминаха много години. Аз на един от концерт-рециталите за Паневритмията използвах негов запис, пуснахме го в салона. Всички слушаха и пяха вкупом. А пред тях на сцената имаше изложба от 40 снимки от Паневритмията на Изгрева, във формат А3 – 30/40 см.

6. По време на антракта се приближава един младеж и ми казва: „Защо не ги извадиш на компактдискове и после ние ще си ги купим?" Замълчах си, но го запомних. След концерта настроението в залата бе неописуемо и възторжено. Всички плачеха. Бяха се свързали с вътрешната Школа на Учителя и с времето, когато е бил Учителя и са играели Паневритмия на Изгрева. Запомних всичко това.

7. На един от следващите концерти пуснах архивни записи на Филип Стоицев и две певици с 2 микрофона. Те седяха отстрани, но пееха и водеха с изпълненията си целия салон, който също пееше. Опитът бе сполучлив. Запомних и този опит.

8. В мен се оформи план да се издадат тези негови записи, които са записани преди 30-40 години на магнетофонни ленти и прехвърлени след това на касети. Започнахме да ги издирваме месеци наред. И започна най-трудния етап – да се прослушат, да се отделят сполучливите записи, да се подредят, съберат. За няколко месеца тази непосилна работа бе извършена от Ангелия Вихрова, която тогава беше III курс тонрежисура в Музикалната академия.

9. Накрая ги издадохме на компактдискове, които включихме към раздав аните 9 концерт-рецитали от II-ия комплект. Раздавахме ги безплатно. Имахме и малко повече бройки и понякога ги раздавам на някои нуждаещи се.

10. Ето прилагам списъка към архивните записи, които издадохме на 2 компактдиска с по 21 песни.

Архивните записи са съхранени от д-р Вергилий Кръстев и Благовест Жеков.

Подбор, подредил и звукова обработка Ангелия Вихрова.

Разпространяват се безплатно!

За Филип Стоицев виж „Изгревът" том VIII, с. 641-690

Забележка

1. Всички концерт-рецитали:

от 23.10.2004 г. до 28.09.2007 г. (издадени и разпространени безплатно през март 2008 г.) и настоящите –

от 22.12.2007 г. до 28.11.2009 г. (също разпространявани

безплатно на компактдискове) могат да се слушат и свалят от интернет страницата на „Изгревът..." http://www.izgrevat.com

2. На интернет страницата на „Изгревът..." http://www.izgrevat.com са публикувани 4 филма за „Входовете на Агарта при Седемте Рилски езера".

3. Към 30 декември 2010 г. са осъществени 58 концерт-рецитали, като за 2010 г. са 5 концерт-рецитали.

4. Архивните записи на Филип Стоицев са на 2 компактдиска.

МУЗИКА НА УЧИТЕЛЯ
Архивни записи
Аранжимент Филип Стоицев
компактдиск

ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО ПЕЕ И СВИРИ, УЧИ И ЖИВЕЕ
МУЗИКА НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ (БЕИНСА ДУНО)
АРХИВНИ ЗАПИСИ
Аранжимент
Д-р Филип Стоицев

Част 1

1. Встъпление
2. Аин Фаси
3. Българска идилия
4. Венир Бенир
5. Там далече
6. Берхан-Ази
7. Небето се отваря
8. Ме-хейн
9. Обетована земя
10. Странник съм в този свят
11. Вечер, сутрин
12. Киамет Зену
13. Махар Бену Аба
14. Любовта е извор
15. Играта на поточето
16. Бершид Ба
17. Давай, давай
18. Кажи ми ти истината
19. Песен за детето
20. Страдна душо
21. Вътрешният глас на Бога

ИЗГРЕВЪТ НА БЯЛОТО БРАТСТВО ПЕЕ И СВИРИ, УЧИ И ЖИВЕЕ
МУЗИКА НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ (БЕИНСА ДУНО)
АРХИВНИ ЗАПИСИ
Аранжимент
Д-р Филип Стоицев

Част 2

1. Встъпление
2. Фир-Фюр-Фен
3. Светъл лъч (по „Малкия извор")
4. Малкият планински извор
5. Шуми
6. Берхан-Ази (цигулка, пиано)
7. Цветята цъфтяха
8. Духът Божий
9. Сърдечен зов
10. Марш на Светлите сили
11. Радост и скръб
12. В началото бе Словото
13. Нева Санзу
14. Мусалла
15. Ще се развеселя
16. Вдъхновение
17. Да бих Те слушал
18. Песен за светлия път
19. Изгрей ти, ме слънце!
20. Молитва
21. На Учителя

9. БЕЛЕЖКИ

КЪМ СНИМКИТЕ

В „ИЗГРЕВЪТ" ТОМ XXVI

Снимка 19

Олга Славчева с приятели от Айтоско на събора на Изгрева през 1942 г.

Първи ред клекнали: 1. Иван Милевски, 2. Верка Милевска, 3. Иринка Милевска, 4. Янка Панайотова Ґрънчарова от Ямбол.

Втори ред седнали: 5. ....., 6. Колю Киряков от село Вресово, ръководител, баща на Димитър Киряков, 7. Учителят, 8. Слави Милевски, 9. Велчо Милевски, един от ръководителите в Айтос, 10. Боян Боев.

Трети ред прави: 11. Нанка Драгнева от село Изворище, 12. Иванка Лечева, 13. Петър Лечев от село Вресово, 14. Стойка Ангелова от село Тополица, 15. Савка Керемидчиева с бялата рокля, 16. Надка Куртева, 17. Марийка Милевска.

Четвърти ред прави: 18. Олга Славчева с бялата блуза, 19. ....., 20. ....., 21. ....., 22. Иванка Ширьонова, 23. Иринка Иванова Бъчварова, 24. Петър Пампоров.

Виж „Изгревът" том XIV, с. 789 /там е същия текст на снимка 15 под №47/.

Снимка 20

Учителят със сборна група от Ямболско на събора 28 август 1942 г. на Изгрева – София.

Седнали на земята: 1. Савка Керемидчиева (в бяло), 2. Дядо Ради (Ради Танчев), 3. Момичето е дъщеря на Петър Пенков, 4. Радко Радев с бялата блуза и презрамки, 5. .....

Първи ред седнали: 1. Племенник на Георги Тахчиев, 2. Майката на Георги Тахчиев с бастуна, 3. Каню Велинов със светлото сако, бил е ръководител на Ямболското братство след Тодор Абаджиев, 4. Митко – турчето, 5. Нейчо Георгиев, 6. Тодор Абаджиев с внучката си Бисерка, 7. Учителят, 8. Ради Иванов Дюлгеров – първият ръководител на Ямболското Братство, 9. Тодор Попов с белия костюм, 10. Боян Боев с бялото сако, 11. Димитрина Радева.

Първи ред прави: 1. Георги Тахчиев, 2. Иван Атанасов – цигуларя, 3. Керанка, 4. Зорка Атанасова с костюма, 5. Цвета Георгиева Радева – майка на Радко Радев, 6. Димитрина Абаджиева, жена на Тодор Абаджиев, 7. ....., 8. Стела Марангозова с черната рокля, 9. Недялка Иванова от Сливен, леля на Радко Радев, 10. Ганка, 11. Еленка Петрова, 12. ....., 13. Баба Ирина, 14. Анка Казанджова, 15. Георги Драганов, адвокат с вратовръзката, 16. Паню Славов, 17. Анка, 18. Янка Панайотова Грънчарова, 19. Цанка Екимова.

Върху столовете прави: 1. Жената на Паню Славов, 2. ….., 3. Жената на Петър Пампоров, 4. ……., 5. Олга Славчева с бялата рокля, 6. ……., 7. Йорданка Попова, дъщеря на Тодор Попов – зъболекарка, 8. Марийка Иванова, 9. Паничка Владимирова, 10. Николай Люцканов, 11. Йорданка Христова Колева – жена на Христо Колев, 12. Иванка с бялата блуза и сестра на Керанка, 13. Калиопа, 14. Мария Попова, съпруга на Тодор Попов, 15. Христо Колев с мустачките, 16. Петър Пенков, 17. Кирил Бояджиев, 18. Петър Пампоров.

Виж „Изгревът" том XIV, с. 789, със същият текст за снимка № 16, под номер 48.

Снимка 30

С Учителя при извора „Махабур" – 13.VIII.1931 г.

Изпращане на Учителя заедно с приятелите до София.

Първи ред седнали, отляво надясно: 1. Михаил Краев от Оряхово, 2. Иван Кисьов, 3. Тодор Абаджиев, 4. Васил Константинов, 5. Никола Нанков, 6. Учителят, 7. Катя Зяпкова с бялата кърпа на главата, 8. ….., 9. Елена Хаджи Григорова, 10. ……, 11. …….

Втори ред: 12. Между Иван Кисьов и Тодор Абаджиев, зад тях е Михаил Иванов, 13. Между Васил Константинов и Никола Нанков, зад тях е Георги Радев, 14. До Учителя в дясно на същия ред е Димитър Сотиров, 15. Между двамата е Георги Константинов, 16. До него е Георги Тахчиев от Ямбол в бяло сако, 17. До него е Михаил Стоицев, 18. До него е Ганка Парлапанова, 19. Мария Златева, 20. Най-отдясно, препасана с колан е Олга Славчева, 21. Над нея, дребният и гърбавият е Петко Русев, 22. Горе, разкрачен с елече е Пеню Ганев.

Виж „Изгревът" том XVII, с. 915, със същия текст № 39.

Снимка 33

Учителят с приятели слизат към лагера, 1939 г.

1. Николай от гр. Пловдив, 2. Петър Пампоров, 3. ……, 4. Весела Несторова, 5. Учителят, 6. Олга Славчева, 7. Васил Харизанов.

Снимка 48

На Рила – 1 август 1932 г.

Седнали: 1. Дора Карастоянова, 2. Йордан Савов, 3. Учителят, 4. Емилия Вилнстон от Рига, 5. Олга Славчева.

Прави: 6. Райна Христова – шивачка, 7. Пеню Ганев, 8. Димитър Цеков с бастуна, 9. Под тях са Драган Попов, 10. Здравка Попова (съпрузи).

Снимка 50

Олга с дългата бяла рокля с приятели.

1. Катя Грива, 2. Буча Бехар, 3. Петра Шелингозова, 4. Олга Славчева, 5. Боян Боев, 6. Стоянка Илиева, 7. Наталия Чакова, 8. Димитрина Антонова, 9. Савка Керемидчиева, 10. Паша Христова, 11. Седнала с пуловера е Елена Андреева.

Снимка 54

Учителят говори на групата.

Пред Него е Мария Тодорова, гледа го усмихната, Николина Балтова, Стоянка Илиева, Боян Боев.

Горе в средата е Олга Славчева с бяла жилетка и шапка.

Снимка 56

Рила – 12 август 1936 г.

Групата тръгва от извора „Ръцете" и се насочва към лагера.

1. Непозната, 2. Олга Славчева с бяла жилетка и носи палтото си, 3. Веса Козарева с бяла плетена шапка, 4. Мария Пончева – сестра на Цветанка Нанкова, 5. Катя Грива, 6. Николина Балтова, 7. Мария Тодорова, 8. Учителя, 9. Пенка Белева.

Пояснение: За пръв път Учителя слиза при извора „Ръцете" вече напълно оздравял след нанесения Му побой от 4 май 1936 г. и последващата парализа на дясна ръка и десен крак. Всички са радостни и пеят песента на Елена Каназирева „Добре дошъл, добре дошъл Учителю на Любовта".

Виж „Изгревът" том I (1. изд. 1993), с. 561–571 или „Изгревът" том I (2. изд. 2011), с. 655–666 – „Побоя върху Учителя през 1936 г."

Снимка 58

За историята на тази снимка и стрелката „север – юг", виж „Изгревът" том I (II–ро издание 2011 г.), с. 810-811 и снимка № 75.

Виж и „Изгревът" том I (I–во издание 1993 г.), с. 474-476 или „Изгревът" том I (II–ро издание 2011 г.), с. 562-564 – „Учителят пуска руснаците в България"; „Изгревът" том II, с. 318.

Снимка 59

За историческия камък, който е бил вграден в спиралата, виж в „Изгревът" том III, с. 170-172. А за историята на спиралата и изгледа, ще видите на тази снимка.

Снимка 61

Бивака на Витоша – 12.08.1936 г. *Прави:* Савка Керемидчиева. Мариана от Латвия. *Седнали:* Цеко Етугов, Елена Андреева, Ганчева, Паша Тодорова - най-отдясно с плетената шапка.

Снимка 62

Бивака на Витоша – 12.08.1936 г. Изправена, Савка с бялата рокля. Мариана от Латвия, Цеко Етугов в профил, Елена Андреева, Учителят, Симеон Симеонов, Ганчева с плетената шапка. Над Ганчева се подава главата на Паша Тодорова - най-отдясно с плетената шапка.

10. ЗАБЕЛЯЗАНИ ГРЕШКИ

Забелязани грешки в бележките за снимките към том I. 2. изд.2011

Снимка 44 – текста се отнася за снимка 46.
Снимка 46 – текста се отнася за снимка 44.

Съдържание
"Изгревът ...", том XXVI

ОЛГА СЛАВЧЕВА
в думи и образи
(24.02. / 8.03.1895, Трън – 2.01.1967, София)

1. СЪКРОВЕНИ МИСЛИ ОТ МОЯ ПЪТ В ШКОЛАТА НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО: 4

1.1. Дневниците на Олга Славчева (1916–5.09.1928) 5
1.2. Речник / състав. Николай Бояджиев; ред. Е. Ангелова-Пенкова 427
1.3. Хороскоп на Олга Славчева 430
1.4. Моят баща: извадки от дневниците 432
1.5. Трите Олги на Изгрева: Олга Славчева, Олга Блажева, Олга Славкова: бележка на съставителя / Вергилий Кръстев 435
1.6. Документи. *Сканирани материали* 441
1.6.1. Страници от дневниците на Олга Славчева. 441
1.6.1.1. Цариброд, 1916 441
1.6.1.2. Февруарий 1924 442
1.6.1.3. 19 декември 1925 г., 3 януари 1926 г., 10 януари 1926 г. 443
1.6.1.4. Писмо от Олга Славчева до Добринка Емануилова (чернова, София, 9.08.1926 г.) (с. 1) 444
1.6.1.5. Писмо от Добринка Емануилова до Олга Славчева (София, 26.09.1926 г.) (2 с.) 445
1.6.1.6. Писмо от Добринка Емануилова до Олга Славчева (София, 4.10.1926 г.) (2 с.) 447
1.6.1.7. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 29.01.1927 г.) (2 с.) 449
1.6.1.8. 3 март 1927 г., четвъртък 451
1.6.1.9. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 4.03.1927 г.) (2 с.) 452
1.6.1.10. Писмо от Олга Славчева до Асавита (7.05.1927 г.) (2 с.) 454
1.6.1.11. Писмо от Асавита до Олга Славчева (София, 25.11.1927 г.) (2 с.) 456

1.6.2. Хороскоп на Олга Славчева от Gis Moll 460
1.6.3. Документи на Олга Славчева. 465
Сканирани материали.
1.6.3.1. Удостоверение № 40 за завършено I отделение на I курс на Основно народно училище в гр. Цариброд, от 29.06.1902 г. 465
1.6.3.2. Свидетелство № 175, че е следвала във II отделение на I курс на Основно народно училище в гр. Цариброд и е показала следните успехи по предметите, 29.06.1903 г. 466
1.6.3.3. Удостоверение № 276, че е следвала в I–то отделение на Средния курс на Царибродско основно народно училище в гр. Цариброд, 29.06.1904 г. 467
1.6.3.4. Свидетелство № 23 за завършен 3–ти клас на Царибродската прогимназия, 29.06.1908 г. 468
1.6.3.5. Свидетелство № 16 за издържан изпит по кроене и шиене на горни дрехи при Женското стопанско училище, Цариброд, 27.06.1909 г. 469
1.6.3.6. Удостоверение № 7, че е следвала II–ра година Горния отдел при Женското стопанско училище „Труд" в гр. Цариброд и ще повтори същия курс поради прекъсване на учебното време, Цариброд, 29.06.1911 г. 470
1.6.3.7. Свидетелство № 34 за издържан изпит по кроене и шиене на горни дрехи при Женското стопанско училище, Цариброд, 29.06.1912 г. 471
1.6.3.8. Свидетелство за завършен прогимназиален курс №1165/43 за завършен III кл. на X Народна прогимназия в гр. София като частна ученичка, 9.07.1922 г. 472
1.6.3.9. Членска карта № 969 на Олга Славчева от гр. София, гр. Русе, 10.08.1926 г. (2 с.) 473
1.6.3.10. Отпускно свидетелство № 222, за явяване на частен изпит за VI клас на III–та Софийска образцова девическа гимназия през учебната 1925/1926 г., София, 5.10.1926 г. 475
1.6.3.11. Отпускно свидетелство № 820, за явяване на изпит като частна ученичка за VII реален клас на I–ва Софийска девическа гимназия, София, 17.09.1927 г. 476
1.6.3.12. Отпускно свидетелство № 605, за явяване на изпит като частна ученичка за VIII реален клас на I–ва Софийска девическа гимназия, София, 9.06.1928 г. 477

1.6.3.13. Свидетелство за зрялост № 72/978 за завършване, като външно лице (частна ученичка) на Реалния отдел на Народна Втора девическа гимназия в гр. София, 12.07.1928 г. 478

1.6.3.14. Свидетелство за първи университетски изпит № 13336 като редовна студентка от Историко–филологически факултет на Университет в София, 24.10.1934 г. 479

1.6.3.15. Свидетелство за втори университетски изпит № 13337 като редовна студентка от Историко–филологически факултет на Софийския университет, 24.10.1934 г. 480

1.6.3.16. Диплома № 10648 за завършено висше образование, специалност „ Педагогика" в Историко–филологическия факултет на Софийския университет, от 24.10.1934 г. 481

1.6.3.17. Диплома за завършен двегодишен педагогически курс при Американската детска градина, 27.06.1938 г. 482

1.6.3.18. Съобщение № 853–1 от Министерство на народното просвещение до Олга Славчева Динкова, учителка в с. Мухово, Ихтиманско, за допускане до държавен изпит за учителска правоспособност в средните училища – за първи път на писмен, устен и практически изпит по български език, 26.05.1938 г. 483

1.6.3.19. Съобщение № 15324 от Министерство на народното просвещение до Олга Славчева Динкова, ул. „Марин Дринов" 17 – дом Никола Золотович, за допускане до държавен изпит за учителска правоспособност в средните училища – за втори път на писмен и устен изпит по български език, като втора специалност, 28.12.1939 г. 484

1.6.3.20. Съобщение № 3612 от Министерство на народното просвещение до Олга Славчева Динкова учителка в с. Мисловщица, Трънско, за издържан държавен изпит за учителска правоспособност – за редовна гимназиална учителка в народните средни училища, 24.04.1941 г. 485

1.6.3.21. Свидетелство № 6074 за учителска правоспособност от Министерство на народното просвещение с право да бъде редовна гимназиална учителка в средните училища на Царство България, София, 10.06.1941 г. 486

1.6.3.22. Решение № 4174 на Жилищната комисия при управата на Благоевски районен народен съвет към Софийски градски народен съвет за настаняване на Олга Славчева Динкова в една стая на ул. кв. Изгрев № 83, собственост на Георги Събев, София, 1.09.1950 г. 487
1.6.3.23. Удостоверение на Регистъра на населението при Благоевски РНД, че Олга Славчева Динков и Олга Славова са имена на едно и също лице, София, 29.02.1960 г. 488
1.6.4. Материали на Олга Блажева. Ръкописи и документи 489
1.6.4.1. „Дайте сили небеса ....": стихотворение 489
1.6.4.2. Посвещение от Мара Белчева, 12.01.1931 г. 490
1.6.4.3. Грамота за похвала № 1153 от Изпълнителния комитет на Градския народен съвет на ДТ – гр. Хасково, с която награждава Олга Блажева Иванова за изработване на оригинално, ценно сметало за онагледяване на учебния материал по смятане. Хасково, 24.05.1954 г. 491
1.6.4.4. Портрети на Олга Блажева 492
1.6.5. Изпратените картички от Олга Славкова 494
1.6.5.1. Картичка със съзаклятието на апостолите на българската свобота Хр. Ботев, Никола Славков и Ив. Драсов – Букурещ, 17.05.1875 г. 494
1.6.5.2. Картичка с Никола Славков – Апостол на българската свобода 495
1.6.5.3. Писмо до Мария Тодорова на гърба на картичката с Никола Славков – Апостол на българската свобода. 496
1.6.5.4. Портрет на Никола Славков 497

2. ЖИВОТЪТ НА ИЗГРЕВА
през погледа на Олга Славчева.
ЕКСКУРЗИИ С УЧИТЕЛЯ ДЪНОВ 498

2.1. Екскурзии с Учителя (4 март 1922 – 25 август 1939 г.) 499
2.1.1. 4 март 1922 г., [Витоша] 499
2.1.2. Благовещение, [7] Април 1922 г., петък, [Витоша] 502
2.1.3. Гергьовден, 6 май 1922 г., събота, [Витоша] 505
2.1.4. 16 февруари 1923 г., петък, [Витоша] 507
2.1.5. 23 февруари 1923 г., [Витоша] 509
2.1.6. 4 март 1923 г., неделя, [Витоша] 511
2.1.7. 18 март 1923 г., неделя, [Витоша, бивака Ел–Ше–дар], 513
2.1.8. Ел–Ше–дар. Чешма, 27–28 май 1923 г., [Витоша] 516
2.1.9. Сините Камъни (Стара планина), 1–3 август 1923 г., гр. Сливен 520

2.1.10. Мусалла, 27–31 август 1923 г., [Рила] 531
2.1.11. Мусалла, 17–20 август 1924 г., [Рила] 535
2.1.12. Мусалла, 10–14 юли 1925 г., [Рила] 541
2.1.13. Празник на победите, 27 септември 1925 г., петък, [Витоша] 546
2.1.14. Освобождението на България, Витоша, 4 март 1926 г., четвъртък, [бивака Ел–Ше–дар] 549
2.1.15. Витоша, 30 април 1926 г., [бивака Ел–Ше–дар] 552
2.1.16. Втори ден на Великден, 3 май 1926 г., [Витоша] 554
2.1.17. Гергьовден, 6 май 1926 г., петък, [Витоша, бивака Ел–Ше–дар] 556
2.1.18. Кирил и Методий 24 май 1926 г., [понеделник, Витоша] 560
2.1.19. Мусалла, 10, 11, 12 юли 1926 г., [Рила] 561
2.1.20. Благовещение, 7 април 1927 г., четвъртък, Витоша, [бивака Ел Шедар] 566
2.1.21. Великден – втори ден, 25 април 1927 г., понеделник, [Витоша, бивака Ел Шедар] 569
2.1.22. Гергьовденска екскурзия, 6 май 1927 г., [Витоша] 572
2.1.23. Петровден, 12 юли 1927 г., вторник, [Витоша] 574
2.1.24. Мусалла, 31 август 1927 г., сряда, [Рила] 578
2.1.25. Празникът на Будителите 1 ноември 1927 г., вторник, [Витоша, бивака Ел–Шедар] 582
2.1.26. Димитровден, 8 ноември 1927 г., [Витоша, бивака Ел–Шедар] 585
2.1.27. 30 януари 1928 г., Витоша [бивака Ел Шедар] 587
2.1.28. Благовещение, 7 април 1928 г., събота, [Витоша, бивака Ел–Шедар] 591
2.1.29. Втори ден на Великден, 15 април 1928 г., понеделник, [Витоша, бивака Ел–Шедар] 594
2.1.30. Кирил и Методий 24 май 1928 г., четвъртък, [Витоша, бивака Ел Шедар] 596
2.1.31. Петровден, 10, 11 юли 1928 г., сряда, четвъртък, [Витоша, бивака Ел Шедар] 599
2.1.32. 8 ноември 1928 г., Димитровден, [Витоша, бивака Ел Шедар] 603
2.1.33. Мусалла, 9 – 14 август 1929 г., [Рила] 607
2.1.34. Еди гьол, 12–23 август 1929 г., [Рила] 614
2.1.35. 8 ноември 1929 г., Димитровден, [Витоша, бивака Ел Шедар] 629
2.1.36. Витоша, 3 февруари 1930 г., понеделник, [бивака Ел Шедар] 632
2.1.37. Благовещение, 4 април 1930 г., понеделник, [Витоша]. Екскурзия на четирите правила 634

2.1.38. Великден [втори ден], 21 април 1930 г., понеделник, [Витоша, бивака Ел Шедар] 637
2.1.39. Витоша, 6 май 1930 г., Ґергьовден, [бивака Ел Шедар] 639
2.1.40. 24 май 1930 г., св. св. Кирил и Методий [Витоша, бивака Ел Шедар] 642
2.1.41. 29 май 1930 г., четвъртък, Възнесение [Витоша, бивака Ел Шедар] 643
2.1.42. 9 юни 1930 г., Свети Дух, [Витоша, бивака Ел Шедар] 645
2.1.43. Едди гьол, 21 юли – 22 август 1930 г., [Рила] 647
2.1.44. Димитровден, 8 ноември 1930 г., събота, [Витоша, бивака Ел Шедар] 659
2.1.45. Втори [ден на] Великден, 13 април 1931 г., [Витоша, бивака Ел Шедар] 660
2.1.46. Гергьовден, 6 май 1931 г., сряда, [Витоша, бивака Ел Шедар] 662
2.1.47. Възнесение, 21 май 1931 г., четвъртък, [Витоша, бивака Ел Шедар] 664
2.1.48. Свети Дух, 1 юни 1931 г., понеделник, [Витоша, бивака Ел Шедар] 666
2.1.49. Екскурзия от 90 човека. 15 октомври 1931 г. [Витоша, бивака Ел Шедар] 668
2.1.50. Благовещение, 7 април 1932 г., [Витоша, бивака Ел Шедар] 669
2.1.51. 17 септември 1932 г., [Витоша, бивака Ел Шедар] 672
2.1.52. На Еди гьол, 10 август 1932 г., [Рила] 675
2.1.53. Летуване на Рила, 20 юли – [...] август 1936 г., [Еди гьол – Елбур] 677
2.1.54. Летуване на Рила, 14 юли – 25 август 1939 г., [Еди гьол – Елбур] 688
2.1.55. *Речник* / състав. Николай Бояджиев; ред. Е. Ангелова–Пенкова 693
2.1.56. Песни с нотен текст. *Сканирани документи.* 696
2.1.56.1. Мога да любя, 12.08.1942 г. 696
2.1.56.2. Красив е живота 697

2.2. Асинета. Задачи от Учителя 698
2.2.1. Превземане на „Черни връх", който стана „Бели връх", пролетта – 1923 год. 698
2.2.2. Виждане в тъмното. Задача втора 701
2.2.3. Сам си помогни. Задача трета 705
2.2.4. Задача за почистване на 10 извора в планината 708
2.2.5. Задача за изпотяване 711
2.2.6. Задача със стомничките 714

2.2.7. Задачи. *Сканирани документи* 715
2.2.7.1. Превземане на „Черни връх", който стана „Бели връх", пролетта – 1923 год. (с. 1, 2) 715
2.2.7.2. Виждане в тъмното. Задача втора (с. 1) 717
2.2.7.3. Сам си помогни. Задача трета (с. 1) 718
2.2.7.4. Задача за почистване на 10 извора в планината. Задача четвърта. (с. 1) 719
2.2.7.5. Задача за изпотяване. Задача пета (с. 1) 720
2.2.7.6. Задача със стомничките. Задача шеста (с. 1) 721

3. ЛИТЕРАТУРНО ТВОРЧЕСТВО НА ОЛГА СЛАВЧЕВА 722

3.1. Поезия
3.1.1. Асинета. Паневритмия. София, 1935. 14 с. 723
Сканиран документ 724
3.1.2. Хелмира. Асавита – Божествена песен. София, 1935. 47 с.: с цв. ил. *Сканиран документ* 737
3.1.3. Стихотворения, отпечатани в списание „ВСЕМИРНА ЛЕТОПИС" (1919–1920) 782
1919 г.
3.1.3.1. Молитва 782
3.1.3.2. Закрилата 782
3.1.3.3. Елегия 783
3.1.3.4. Скитник 783
1920 г.
3.1.3.5. Признание 785
3.1.3.6. Просяци 785
3.1.3.7. Към Новата година 786
3.1.3.8. Нощен час 786
3.1.3.9. Оазис 787
3.1.3.10. Двете топлини 787
3.1.3.11. Напред 787
3.1.3.12. Молитва 788
3.1.3.13. Сърдцето 788
3.1.3.14. Грешният херувим. 788
3.1.4. Стихотворения, отпечатани в списание „ЖИТНО ЗЪРНО" (1925–1940) 791
1925 г.
3.1.4.1. Кандила 791
3.1.4.2. Ти 792
3.1.4.3. Дете 792
3.1.4.4. Светлина 792
1931 г.
3.1.4.5. Тревица 792
3.1.4.6. Звездица 793

3.1.4.7. Будният 793
3.1.4.8. Вик 793
3.1.4.9. Игла 794
3.1.4.10. Младежът 795
1933 г.
3.1.4.11. Под белия покров 796
1935 г.
3.1.4.12. Несгодите 797
1937 г.
3.1.4.13. Тъче 797
1938 г.
3.1.4.14. Бен Ами 798
3.1.4.15. Ще вие ден, два 799
3.1.4.16. "Птичка пей ..." 799
1939 г.
3.1.4.17. Дарове 800
3.1.4.18. Сама 800
1940 г.
3.1.4.19. Учителката 801
3.1.4.20. Духът 802
3.1.4.21. Последна и първа 802
3.1.4.22. Духът 803
3.1.5. Стихотворения, отпечатани във вестник „БРАТСТВО" (1934–1943) 803
1934 г.
3.1.5.1. Съновидение 803
1935 г.
3.1.5.2. Учителят 804
3.1.5.3. Напред! 804
3.1.5.4. Радост 805
3.1.5.5. Вечно слово 806
3.1.5.6. Хваление 807
3.1.5.7. Любов 808
3.1.5.8. Създател 808
3.1.5.9. На българският еделвайс 808
3.1.5.10. Води ме Ти! 809
3.1.5.11. Извикай силно! 809
3.1.5.12. Честит! 809
3.1.5.13. Ти трябва да надмогнеш! 810
3.1.5.14. Не се обръщай веч! 810
3.1.5.15. Ще победим! 810
1936 г.
3.1.5.16. Бог 811
3.1.5.17. Дордето слънце грей 811
3.1.5.18. Оръжие 812
3.1.5.19. Ураган 812
3.1.5.20. Стълбище 813
3.1.5.21. Орел 813
3.1.5.22. Прошка 814

3.1.5.23. На Божията нива 814
1937 г.
3.1.5.24. Учителят 815
3.1.5.25. Учителю! 815
3.1.5.26. Беседи 816
3.1.5.27. И в бурята 816
3.1.5.28. Бран 817
1938 г.
3.1.5.29. Къде отиват 817
3.1.5.30. Без страх 818
1940 г.
3.1.5.31. Той 818
3.1.5.32. С избраните 819
3.1.5.33. Непоклатима 819
1943 г.
3.1.5.34. Душа ми литва 820
3.1.5.35. Паневритмия 820
3.1.5.36. Любимец 821
3.1.5.37. Обетована земя 821
3.1.5.38. О, мисъл моя! 822
3.1.5.39. Напред, нагоре... 822
3.1.5.40. Гражданка 822
3.1.5.41. Пази Той... 823
3.1.5.42. Но ти познай 823
3.1.5.43. Промисъл благ 824
3.1.5.44. Не си ли Ти 825
3.1.5.45. Отново пак 825
3.1.6. Други стихотворения и поеми. Ръкописи 826
3.1.6.1. Вечното слово 826
3.1.6.2. Работници безстрашни 826
3.1.6.3. Завет от "Изгрева" 827
3.1.6.4. На сестра Пенка [Кънева] 828
3.1.6.5. Дъбът 828
3.1.6.6. Станете всички 829
3.1.6.7. Светлият капитан 830
3.1.6.8. Двадесети век 830
3.1.6.9. Сто години 830
3.1.6.10. Беинса Дуно 833
3.1.6.11. Рила разказва 834
3.1.6.12. Поезия в ръкопис. *Сканирани документи.* 845
3.1.6.12.1. На сестра Пенка [Кънева] (2 с.) 845
3.1.6.12.2. Рила разказва 847
(9, 14, 18.08.1951 г.) (с. 1,15)
3.1.6.12.3. Двадесети век (12.12.1961 г.) (2 с.) 849
3.1.7. Сценично представени стихотворения 851
на Олга Славчева

3.2. Проза: Разкази, статии, съобщения. 852
3.2.1. Изповеди 852
3.2.1.1. „В розови краски или пейзажи..." 852

3.2 .1.1.1. Проза в ръкопис. 854
Сканиран документ (с. 1)
3.2.1.2. Карамфил 855
3.2.1.3. Възвръщането 855
3.2.1.4. Разказът на едно детенце 857
3.2.1.5. Писмо 862
3.2.2. Разкази и съобщения в 864
списание „ЖИТНО ЗЪРНО"
1933 г.
3.2.2.1. Няма те 864
3.2.2.2. Тука си 865
3.2.2.3. Пришествие 865
3.2.2.4. Посещение 866
1935 г.
3.2.2.5. Великото освобождение 866
3.2.2.6. Смирение 867
1940 г.
3.2.2.7. Млад и стар. Разкази от Олга Славчева... 868
3.2.3. Статия във вестник „БРАТСТВО" 868
1942 г.
3.2.3.1. Днешната бъркотия 868

3.3. Спомени и размисли 870
3.3.1. Спомени на Олга Славчева, 870
записани от Мария Райчева
3.3.2. Как се запознах с Ив. Вазов и 875
Ст. Михайловски
3.3.3. Орест Георгиев 881
3.3.4. Светло вдъхновение за пресветлата душа 885
на Дафинка [Доганова]
3.3.5. Поклон пред паметта на брат Боян Боев 887
3.3.5.1. Слово произнесено върху гроба на 887
Боян Боев – 23.07.1963 г.
3.3.5.2. Нашият обичан брат Боян Боев си отиде!. 889
Некролог – 21.07.1963 г.
3.3.6. Думи на Олга Славчева от отвъдното. 889
Слово на с. Олга Славчева – произнесено на
14 февруари 1968 г., 21 ч. и 17 м.
Малката буболечка
3.3.7. Спомени, размисли и нотен текст. 892
Сканирани документи
3.3.7.1. Как се запознах с Ив. Вазов и 892
Ст. Михайловски (с. 1)
3.3.7.2. Орест Георгиев (с. 1) 893
3.3.7.3. Малката буболечка: нотен текст 894

3.4. Реферати 895
3.4.1. Личността на учителя. 895
реферат 1935–1936 уч. година
3.4.2. Ролята на учителя в обществото 900

4. ПРИЯТЕЛИТЕ НА ИЗГРЕВА 904

4.1. Писмо на Олга Славчева до Борис Николов 905
4.2. Писмо на Петър Филипов до Олга Славчева (28.02.1942, Русе) 906
4.3. Писмо на Боян Боев до Олга Славчева (12.03.1942 година, София–Изгрев) 906
4.4. Писмо на Боян Боев до Олга Славчева (27.02.1944 година, с. Мърчаево) 908
4.5. Писмо на Анина Бертоли до Олга Славчева (8.11.1954, Париж) 909
4.6. Писмо на Анина Бертоли до Олга Славчева (27.1.1955, Париж) 912
4.7. Писмо на Боян Боев до Катя Манолова Зяпкова (по мъж) (9.09.1962 година, София–Изгрев) 913
4.8. Катя Манолова Зяпкова (по мъж) за Олга Славчева: спомени 913
4.9. Приятелите на Изгрева. *Сканирани документи* 916
4.9.1. Писмо на Олга Славчева до Борис Николов 916
4.9.2. Писмо на Петър Филипов до Олга Славчева (28.02.1942, Русе) 917
4.9.3. Плик с писмото на Боян Боев и Наряд за 22 март до Олга Славчева (12.03.1942 година, София–Изгрев (4 с.) 918
4.9.4. Писмо на Боян Боев до Олга Славчева (27.02.1944 година, с. Мърчаево) (3 с.) 921
4.9.5. Плик с писмо на Анина Бертоли до Олга Славчева (8.11.1954, Париж) (плик, с.1,8) 924
4.9.6. Спомени на Катя Манолова Зяпкова (по мъж) за Олга Славчева (с. 1) 928

5. УЧИТЕЛЯТ ЗА ОЛГА СЛАВЧЕВА 929

5.1. Учителят за Хелмира и Асинета: Слово от Учителя, отнасящо се лично за Хелмира и Асинета, изказано през ред години 930
5.2. Писмо от Учителя Дънов до Олга Славчева – 30.11.1918 г. 933
5.3. Писмо от Учителя Дънов: „на приятелите" – без дата 934
5.4. Писма. *Сканирани документи* 935
5.4.1. Писмо от Учителя Дънов до Олга Славчева – 30.11.1918 г. (2 с.) 935
5.4.2. Писмо от Учителя Дънов: „на приятелите" – без дата 937

4. ПРИЯТЕЛИТЕ НА ИЗГРЕВА 904

4.1. Писмо на Олга Славчева до Борис Николов 905
4.2. Писмо на Петър Филипов до Олга Славчева (28.02.1942, Русе) 906
4.3. Писмо на Боян Боев до Олга Славчева (12.03.1942 година, София–Изгрев) 906
4.4. Писмо на Боян Боев до Олга Славчева (27.02.1944 година, с. Мърчаево) 908
4.5. Писмо на Анина Бертоли до Олга Славчева (8.11.1954, Париж) 909
4.6. Писмо на Анина Бертоли до Олга Славчева (27.1.1955, Париж) 912
4.7. Писмо на Боян Боев до Катя Манолова Зяпкова (по мъж) (9.09.1962 година, София–Изгрев) 913
4.8. Катя Манолова Зяпкова (по мъж) за Олга Славчева: спомени 913
4.9. Приятелите на Изгрева. *Сканирани документи* 916
4.9.1. Писмо на Олга Славчева до Борис Николов 916
4.9.2. Писмо на Петър Филипов до Олга Славчева (28.02.1942, Русе) 917
4.9.3. Плик с писмото на Боян Боев и Наряд за 22 март до Олга Славчева (12.03.1942 година, София–Изгрев (4 с.) 918
4.9.4. Писмо на Боян Боев до Олга Славчева (27.02.1944 година, с. Мърчаево) (3 с.) 921
4.9.5. Плик с писмо на Анина Бертоли до Олга Славчева (8.11.1954, Париж) (плик, с.1,8) 924
4.9.6. Спомени на Катя Манолова Зяпкова (по мъж) за Олга Славчева (с. 1) 928

5. УЧИТЕЛЯТ ЗА ОЛГА СЛАВЧЕВА 929

5.1. Учителят за Хелмира и Асинета: Слово от Учителя, отнасящо се лично за Хелмира и Асинета, изказано през ред години 930
5.2. Писмо от Учителя Дънов до Олга Славчева – 30.11.1918 г. 933
5.3. Писмо от Учителя Дънов: „на приятелите" – без дата 934
5.4. Писма. *Сканирани документи* 935
5.4.1. Писмо от Учителя Дънов до Олга Славчева – 30.11.1918 г. (2 с.) 935
5.4.2. Писмо от Учителя Дънов: „на приятелите" – без дата 937

6. УЧИТЕЛЯТ ЗА СВЕТА, БЪЛГАРИЯ И БЪЛГАРИТЕ 938
Извадки от материалите на Олга Славчева

6.1. Предупреждения 939
6.2. Предсказания 939
6.3. Новата култура 940
6.4. Бъдещето на България и българите 942

7. ОЛГА СЛАВЧЕВА В „ИЗГРЕВЪТ ..." 945

7.1. Бележки на съставителя на „Изгревът..." 946
7.2. Текстове в „Изгревът..." 952
7.3. Снимки на Олга Славчева в „Изгревът..." 953

8. ДУХЪТ НА ИСТИНАТА И ДУХЪТ НА ЗАБЛУЖДЕНИЕТО 954
/ автор и съставител Вергилий Кръстев

8.1. Евангелистите и "Изгревът..." том 24 954
8.1.1. Защо евангелистите-методисти отхвърлиха „Изгревът", том XXIV? 955
8.1.2. Какво преживях с участието ми в том XXIV на "Изгревът..." / Павел Василев 959
8.1.3. Петте концерт–рецитали за евангелистите методисти по програмата на "Изгревът..." през 2010 г. и том XXIV 962
8.1.3.1. Концерт-рециталите за евангелистите–методисти през 2010 г. 962
8.1.3.2. Посвещения раздавани по време на антрактите на петте концерт–рецитали през 2010 г. 963
8.1.3.3. Концерт–рецитал на 27 март 2010 г. 963
8.1.3.4. Концерт–рецитал на 24 април 2010 г. 968
8.1.3.5. Концерт–рецитал на 29 май 2010 г. 972
– песента На Учителя. *Сканиран документ* 973
– песента Химн на човешката душа. *Сканиран документ* 978
8.1.3.6. Концерт–рецитал на 30 октомври 2010 г. 980
– Удостоверение за пенсиониране и трудов стаж на Методи Жеков Маринов в Българската евангелска методистка църква. *Сканиран документ* 985
– Писмо на Методи Марков до Величко Марков върху бланка на Българската евангелска методистка църква. *Сканиран документ* 987
– песента О, Учителю благати: нотен текст. *Сканиран документ* 989

8.1.3.7. Концерт–рецитал на 4 декември 2010 г. 990
Светкавиците и гръмотевиците за концерта
на 4 декември 2010 г.
– песента Поздрав на Учителя: нотен текст. 996
Сканиран документ
8.1.3.8. Няколко думи в заключение 997
8.1.4. Цеко Етугов и ангелите небесни 999
8.2. Историята на книгата „Изгревът на Бялото 1001
Братство – пее и свири, учи и живее" от т. I до
т. XXIV и проявата й в концерт-рециталите
8.2.1. Книгата "Изгревът на Бялото Братство – пее 1002
и свири, учи и живее". Начало, осъществяване
и развитие на идеята на Невидимия свят.
8.2.1.1. Градушката, светкавиците 1002
и гръмотевиците
8.2.1.2. Космогония и Слово на Всемировият 1003
Учител Беинса Дуно
8.2.1.3. Защо са несполучливи снимките в 1004
„Изгревът" от том I до том XIII?
8.2.1.4. Авторството на снимките в „Изгревът" 1005
8.2.1.5. Снимките за Паневритмията 1007
– Справка за Паневритмията по томовете 1008
на „Изгревът"
8.1.2.6. „Добре, че те има!" 1008
8.1.2.7. „Изгревът" и пиратите 1010
8.1.2.8. Задачите на човека 1012
8.1.2.9. Татяна Влаева 1014
8.1.2.10. Заключение за патилата на един човек 1016
8.2.2. Концерт–рециталите на „Изгревът..." и 1018
тяхното създаване
8.2.2.1. Сценарият на един концерт 1018
8.2.2.2. Как се осъществява един концерт 1020
в салона?
8.2.2.3. Фотоизложбите на концерт–рециталите 1021
на „Изгревът"
8.2.2.4. Кои посещават и слушат в салона? 1022
8.2.2.5. Певиците на концерт–рециталите 1024
на „Изгревът"
8.2.2.6. Как се създаваха песните на 1025
Учителя Дънов и братските песни?
– песента Писмото: нотен текст. 1027
Сканиран документ
– Скица на чешмата със Сърничката и 1029
Емблемата с котвата. *Сканиран документ*
8.2.2.7. Концерт–рециталите в интернет и 1031
на компактдиск
8.2.2.8. Архивните записи на д-р Филип Стоицев
– запазени, обработени и записани на компактдиск 1039

9. БЕЛЕЖКИ ПО СНИМКИТЕ В "ИЗГРЕВЪТ..." ТОМ XXVI 1043

10. ЗАБЕЛЯЗАНИ ГРЕШКИ 1045

СЪДЪРЖАНИЕ 1046

ИЗГРЕВЪТ
на Бялото Братство
пее и свири, учи и живее
Том XXVI

Съставител и редактор
Д-р Вергилий Николов Кръстев

Компютърен набор и проверка
Николай Панчев Бояджиев
от гр. Правец
Найден Маринов Найденов
от гр. Правец
Ефросина Антонова Ангелова–Пенкова
(с. 435-440, 906, 909-913, 950-953, 1046-1060)
Буряна Ангелова Пенкова
(с. 432-434)
Полина Тодорова Петкова
от гр.Видин
(с. 946-949, 1043-1045)

Подреждане, оформление, коректура
Ефросина Ангелова–Пенкова

Предпечатна подготовка
Ефросина Ангелова–Пенкова
Буряна Пенкова

Компютърна обработка на илюстративния и снимков материал
Вихър Ангелов Пенков

Издател: ЕТ "Житен клас", София 2012
http://www.izgrevat.com
Печатница: СД Симолини, София
тираж: 600 екз.